DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

TOME SECOND.

F-O

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS - ARABE - PERSAN ET TURC,

ENRICHI D'EXEMPLES EN LANGUE TURQUE AVEC DES VARIANTES, ET DE BEAUCOUP DE MOTS D'ARTS ET DE SCIENCES.

PAR LE PRINCE

ALEXANDRE HANDJÉRI.

TOME SECOND.

À MOSCOU.

DE L'IMPRIMERIE DE L'UNIVERSITÉ IMPÉRIALE.

1841.

Печатать позволяется

съ тѣмъ, что бы по отпечатаніи представлено было въ Ценсурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ. Москва. Февраля 15 го 1841 года.

Ценсоръ В. Флеровъ.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

FABACELLE. Plante *A.* كمون اسود *P.* كمون برّى ـ كمون كرمان كيميونى *T.* كمون دشتى ـ كرمانى

FABLE. Chose feinte et inventée pour instruire et pour divertir *A.* خرافة pl. خرافات *P.* رطازات pl. انگارده ـ مثال *T.* افسانه ـ

Il signifie aussi, aventure fausse divulguée dans le public *A.* حكايت كاذبة ـ حكايت موهومة *P.* آبده ـ داستان دروغ ـ مثال *T.* اصلى يوقدن حكايه ـ دوزمه حكايه ـ آميز || Vous nous contez des fables بزه حكايات كاذبه نقل ايدرسك Je tiens cela pour une fable بونى مثال كبى ديكلرم Cette aventure est bien vraie, ce n'est pas une fable بو ما جرا حكايات كاذبه قبيلندن اولميوب اصحّ صحيح بر كيفيتدر

Il se prend aussi, pour toutes les fables de l'antiquité païenne *A.* اساطير ـ اساطير الجاهلية || Il est savant dans la fable علم اساطير جاهليتده واقف وعالمدر La religion des païens est fondée sur la fable اهل جاهليتك مذهبى اساطير موهومه اوزرينه مبنيدر V. Mythologie.

FABRICANT. Qui entretient un ou plusieurs métiers où l'on travaille à des étoffes *A.* صاحب الطراز ـ صاحب الدار ـ دار الصناعة *P.* كارخانه دار *T.* كارخانه صاحبى

FABRICATEUR. Il ne se dit qu'en ces phrases: Fabricateur de fausse monnaie *A.* مزيّف النقود ـ زيّاف *P.* قلب اقچه ايشليجى ـ قلبزان *T.* نبهره ساز ـ دغلپرداز ـ قلبزن مصنع ـ Fabricateur de faux actes *A.* خلّاق السندات المزوّرة ـ الوثايق الكاذبة *P.* ساختهكار سندات دروغى *T.* ساختة ـ خلّاق الاكاذيب Fabricateur de nouvelles *A.* سند دوزيجى يلان دوزيجى *T.* دروغ پرداز *P.* نسّاج الاكاذيب ـ

FABRICATION. Action par laquelle on fabrique des étoffes *A.* حياكة الثوب ـ نسج *P.* بافت *T.* طوقومه || Cette étoffe est de bonne fabrication بو ثوب جيّد النسجدر

Il se dit aussi de la monnaie *A.* عملة ـ اعمال ـ صنع *P.* پرداخت *T.* ياپمه || Édit pour la fabrication des écus blancs اعماله ـ سيم سكهسنك صنع وعملتنه داٸر حكم سلطانى سكهنك اعمالى La fabrication de la monnaie داٸر فرمان عالى

On dit figurément, La fabrication d'un faux acte برسند بر ساخته سندك دوزمهسى ـ كاذبك خلق وتصنيعى

FABRIQUE. Établissement où l'on fabrique des draps, des étoffes *A.* دار الصناعة *P.* كارگاه ـ كارخانه *T.* كرخانه || Des draps d'une telle fabrique فلان كارخانهنك چوقهلرى

Il signifie aussi, la manière de construire quelque ouvrage de manufacture *A.* عملة ـ عمل *P.* كار *T.* ايش ـ ايشليش || La fabrique des étoffes de soie عمل ثياب الحرير ـ ايپك قماشلرك ايشليشى Ce drap est de bonne fabrique جيّد العمله بر نوع چوقه در ـ ايشى كوزل بر چوقه در ـ On dit figur. et en mauvaise part, Ces deux hommes sont de même fabrique, pour dire, qu'ils ne valent pas mieux l'un que l'autre ايكيسى دخى بر استادك الندن چيقمش يادكارلر در

FABRIQUER. Faire certains ouvrages de main *A.* اعمال ـ تصنيع *P.* ساختن *T.* ايشلمك ـ ياپمق || Fabriquer de la monnaie اعمال سكه ايتمك des draps چوقه اعمال ايتمك

— Il se dit aussi de la fabrication de faux actes *A.* تصنيع *P.* ساختن السندات الكاذبة *T.* ساختة سندات دروغى ساختن ساختة سند يابمق — سند دوزمك || Fabriquer un testament ساختة وصيتنامه دوزمك Fabriquer une donation ساختة هبه سندى يابمق — Figur. || Fabriquer un mensonge, une calomnie, c'est-à-dire, les inventer *A.* ايجاد — اختلاق — خلق *P.* دروغ پرداختن *T.* يلان دوزمك || Il ne fait que fabriquer des mensonges لا عن اصل كاروپيشه سى دائما اختلاق خلق اولنمش برافترا در C'est une calomnie fabriquée اراجيفدر

Fabriqué. *A.* مصنوع — معمول *P.* پرداخته — ساخته *T.* دوزمه — ايشلنمش — يابلمش

FABULEUSEMENT. D'une manière fabuleuse *A.* كحديث الاساطير *P.* اساطير گونه *T.* مثال وارى || Cette histoire est écrite fabuleusement بو واقعه حديث اساطير شكلنده يازلمشدر

FABULEUX. Qui tient de la fable, qui est feint, controuvé *A.* موهوم — لا اصل *P.* بى اصل *T.* اصلسز — اصلى يوق || Cela est fabuleux احوال موهومه دنيدر فلان شى بى اصلدر Livre fabuleux مشتمل بر كتاب روايت لا اصل Narration fabuleuse Les divinités fabuleuses معبودين — معبودين زور — معبودين موهومه L'histoire des temps fabuleux ازمان بى اصل وحقيقت ازمان ماضيه نك وقايع موهومه سى — موهومه وقايعى

FABULISTE. Auteur qui a écrit des fables *A.* مصنف الخرافات *P.* افسانه نويس *T.* مثالنامه يازان

FAÇADE. Face ou côté d'un batiment par lequel on entre *A.* وجه pl. وجوه *P.* روى *T.* يوز || La façade d'un palais سرايك يوزى

FACE. Visage *A.* وجه *P.* چهره — روى *T.* يوز || Une face réjouie وجه بهيج — وجه بشوش — روى خندان — كولر يوز — Il se dit figur. en parlant de Dieu || Dieu détourne sa face du pécheur حق تعالى حضرتلرى اهل ذنوب وآثامدن اعراض ايدر — گناهكاراندن يوز چويرر — وجه Devant la face du Seigneur طلعت مواجهۀ ربّ ذو الجلالده Voir Dieu face à face عظمت سمات حضرت بارى يه مواجهۀ ناظر ونگران اولمق وجاهاً — طلعت ربّ ذو الجلالى رو برو مشاهده ايتمك — رؤيت ايتمك

On dit, Voir en face, regarder en face *A.* وجاهاً رؤيت *P.* مواجهۀ رؤيت — رو برو نگرستن *T.* يوز يوزه باقمق — Couvrir la face *A.* ستر الوجه *P.* رو پوشيدن *T.* يوزى اورتمك

Se couvrir la face *A.* تستّر الوجه *P.* روى خودرا پوشيدن *T.* يوزى اورتنمك || Il lui a dit en face بالمواجهه سويلدى — يوزينه سويلدى

Et proverb., Face d'homme porte vertu, pour dire, que quelquefois il est nécessaire de se montrer en personne pour réussir *T.* يوز يوزدن اوطانور

Il se dit aussi, de la superficie des corps || La face de la terre *A.* وجه الارض — سطح الارض — بسيط الارض *P.* روى زمين *T.* ير يوزى La face de la mer *A.* وجه البحر — سطح البحر *P.* روى دريا *T.* دكز يوزى — En Géométrie, Face d'un corps ou d'un solide, c'est une des figures qui composent sa superficie *A.* جهة pl. جهات || Toutes les faces d'un cube sont des carrés شكل مكعبك كافۀ جهاتى مربّعدر

Face, se dit aussi, du devant d'un édifice, ou d'une de ses parties considérables *A.* صفحة — وجه pl. صفحات *P.* روى *T.* يوز || Ce bâtiment a tant de toises de face بو بنانك شو قدر ذراع صفحه سى وار در La face du côté de la cour فناى داره ناظر اولان صفحه La face du côté du jardin باغچه يه ناظر اولان يوز — Les faces d'un bastion, sont les deux côtés qui sont entre les flancs et la pointe d'un bastion پلنقه نك اوك يانلرى — صفحتين مقابلتينى

Faire face, en termes de guerre, signifie, avoir la face tournée vers... *A.* نظر — توجّه *P.* رو تافتن — رو دادن *T.* باقمق — يوز دونمك || L'armée était campée ayant un ruisseau à sa droite, un bois à sa gauche, et faisant face à la plaine du côté des ennemis اردو جانب يمينده بر نهر صغيره وطرف يسارده بر اورمانه طيانوب دشمن طرفنده كى صحرايه طوغرى ناظر ومتوجّه ايدى اردو يمينا بر كوچك — ايرمغه ويسارا بر اورمانلغه طيانوب سمت اعدايه طوغرى طيانوب يوزى اعدايه — اولان صحرايه باقر ايدى — طوغرى صحرايه دونمشيدى — On dit d'un bataillon, qu'il fait face de tous côtés, lorsqu'il est disposé de manière à pouvoir recevoir l'ennemi, de quelque côté qu'il se présente عسكرك — فلان بلوكى هر طرفه يوز كوستررك وضع اولنمشيدى

On dit figur., Faire face, pour dire, être en état de satisfaire à ses engagemens, ou en état d'agir *A.* كفايت *P.* بسنده شدن *T.* قادر اولمق — يتر اولمق

On dit, Faire volte-face, pour dire, se retourner pour faire tête,

etc. A. كرّ بعد فرّ ـ كرور P. بازشتافتن T. دونكك چالمق
|| Les ennemis fuirent jusqu'à un certain endroit où ils firent
volte-face دشمن بر محلّه قدر چكلدكدنصكره كرّ بعد الفرّ
بر محلّه قدر رجعت ايلدكدنصكره دونكك چالوب ـ ايلدى
هجوم وصولته شتابان اولمشدر

FACE. Situation des affaires A. كيفيّة الاحوال ـ صورة الاحوال
P. روى احوال T. احوالك صورتى || Telle était alors la
face des affaires اول وقتده صورت احوال بو منوال اوزره
ايدى Cette mort changea toute la face des affaires فلانك
ظهور ايدن وفاتى صورت احوالك كلّياً تبدّلنه سبب
اولمشدر Depuis cela les affaires ont bien changé de face اول
زماندنبرو كيفيّت احوالده تبدّل كلّى عارض اولمشدر La
face de l'Europe a bien changé depuis Charles-Quint فلان
ايمپراطورك عصرندنبرو اوروپانك احوالى صورت آخر
كسب ايلمشدر Cette affaire a plusieurs faces بو مصلحتك
جهات مختلفه‌سى ـ صور عديده‌سى وار در

EN FACE. En présence A. بالمواجهة ـ مواجهةً P. رو برو T.
يوزه قارشو || Dire en face بالمواجهه سويلمك Résister en face رو
برومقاومت ايتمك Reprocher en face مواجهةً مؤاخذه وعتاب
بر كمسنه‌يى يوزينه قارشو تعزير ايتمك ـ ايلمك ـ Il signifie
aussi, vis-à-vis A. فى المحاذاة ـ فى المقابل P. در پيش
T. قارشو || Ce château a en face un fort beau canal بو سرايك
مقابلنده غايت لطيف بر جدول وار در

À LA FACE. En présence de... A. فى المحضر ـ فى الحضور
P. در پيش T. اوكنده || À la face de la Justice حضور شرعده
ـ حكّام عدلك حضورنده À la face de l'univers محضر عالمده

FACÉTIE. Espèce de plaisanterie qui fait rire A. هزالة pl.
هزالات pl. هزالة مضحكة ـ هزليّات P. بذله بازى T.
خوراطه بذله‌بازلق ـ كولدرجك || Il y a souvent de la bas-
sesse dans la facétie اكثريا بذله‌بازلقده بر نوع دنائت
وار در Un livre de facéties هزليّات مضحكه‌يى مشتمل
بر كتاب

FACÉTIEUSEMENT. D'une manière facétieuse A. مضحكاً ـ هزلاً
P. بذله بازانه T. بذله‌بازلق ايله || Il nous a conté cela
facétieusement بو ماده‌يى بزه بذله‌بازانه نقل ايلدى

FACÉTIEUX. Plaisant qui fait rire A. مضحك ـ هزّال P.
خنده فرما ـ بذله باز T. كولدريجى || C'est un homme fort
facétieux غايت ايله بذله باز بر آدمدر Une histoire facé-
tieuse حكايهٔ مضحكه

FACETTE. L'un des côtés d'un corps qui a plusieurs petits côtés
T. فاچته || Diamant taillé à facettes فاچته اولدرق تراشيده
اولمش الماس طاشى Avec un microscope, on découvre plu-
sieurs facettes dans les plus petits grains de sable خرده‌بين
واسطه‌سيله ادقّ دقيق قوم دانه‌جكلرى اوزرنده فاچته‌لر
فرق وتشخيص اولنور

FACETTER. Tailler à facettes une pierre précieuse T. فاچته
ايشلمك

FACETTÉ. T. فاچته‌لو

FÂCHER. Mettre en colère A. اغضاب ـ تعنيف P. بتنگ
آوردن ـ بخشم آوردن T. طارلتمق || Il ne faut fâcher per-
sonne هيچ بر كمسنه‌يى اغضاب ايتمك روا دكلدر C'est
un homme qu'il est dangereux de fâcher طارلتمسندن قورقولجق
طارلتمسنده مخاطره وار در ـ بر آدمدر

Et causer du déplaisir, du chagrin A. تكدير ـ ايساف
دلتنگ ـ دل آزردن P. ايراث الكدر والانفعال ـ البال
رنجش دل آوردن ـ غمگين كردن ـ دلفگار كردن ـ كردن
T. تكدير ايتمك ـ كوجندرمك ـ Il se dit aussi à l'imper-
sonnel A. اغتمام ـ انغمام ـ تأسّف P. دلازار ـ غمگين شدن
اندوهناك شدن ـ شدن T. كوجه كلمك || Il me fâche
de vous quitter سندن مفارقتم بكا موجب غمّ واندوه اولور
كوجمه كلور ـ

SE FÂCHER. Se mettre en colère A. تغضّب P. غرشيدن ـ
آمدن ـ بخشم آمدن T. طارلمق ـ اوفكه‌لنمك ـ بتنگ ||
C'est un homme qui se fâche de tout هر شيدن طاريلور بر
آدمدر ـ Et prendre du chagrin A. انبرار الخاطر ـ انفعال
P. كاليدن ـ بنجيدن ـ دلشكسته شدن ـ تيره دل شدن T.
كوجنمك ـ كوسمك || Je me suis fâché contre lui فلان
فلانه كوسدم ـ كشيدن انفعال ايلدم Ne vous fâchez pas
كوجنمه ـ انفعال ايتمه

FÂCHÉ. A. غاضب P. غرشيده ـ خشمناك ـ بتنگ آمده
T. طارلمش A. منغبر الخاطر ـ منفعل P. تيره دل شده ـ
دلشكسته ـ بنجيده T. كوجنمش ـ كوشمش

FÂCHEUX. Qui fâche, qui donne du chagrin A. مولم P. غمفزا
دلازار ـ جانگزا ـ كدر فرما T. كدرلو || Fâcheux accident
حادثهٔ مولمه Fâcheuse nouvelle خبر ـ خبر موجب الالم
موحش Mal fâcheux مرض مولم Fâcheuse condition حال كدر

فرما C'est une chose fâcheuse que d'avoir affaire à des gens qui n'entendent pas raison سوز آکلمز آدملر ایله ایش کورمک مولم وجانگزا بر کیفیتدر — Il se dit aussi à l'impersonnel, et signifie, triste *A.* مکدّر البال ــ مکدّر ــ *P.* نا خوش ــ نا مطبوع ــ *T.* دوجار غبن || Il est fâcheux d'être trompé نفسه کوچ کلور ــ اولمق نفسه کوچ کلور بر شیدر

Il signifie aussi, pénible, difficile *A.* متعب *P.* صعب ــ دشوار *T.* کوچ ــ مشقتلو || Chemin fâcheux طریق صعب افزا ــ Passage fâcheux گذرگاه متعب ــ معبر صعب المرور ــ المرور معبر دشوار گذار ــ

Et malaisé à contenter, bizarre, peu traitable *A.* مشارز ــ *T.* تند خو *P.* شدید النفس ــ سیئی الخلق ــ مشارس چیره‌شک خویلو ــ چتین خویلو || On ne sait comment vivre avec lui, c'est un esprit fâcheux بالطبع مشارز وتند خو بر آدم اولدیغندن کندوسیله الفت وامتزاج نوجهله ممکن اوله بیلور

Il est aussi substantif, et signifie, homme incommode et importun *A.* ثقیل النفس ــ ثقلت *P.* گرانجان *T.* ویربجی ــ ثقیل النفس اولان || جان صقیجی ــ Je hais les fâcheux آدملردن اکراه ایدەرم

FACILE. Aisé, qu'on peut exécuter sans peine *A.* سهل ــ اسهل ــ هیّن ــ اهون ــ یسیر *P.* آسان *T.* قولای || Il n'y a rien de si facile بوندن اسهل بر شیٔ یوقدر Il est facile de le contenter فلاننی ارضا ایتمک امر آساندر C'est un homme de facile accès هیّن المقاربة بر ــ سهل الوصلت بر آدمدر یاننه وارلمسی قولایدر ــ کورشلمسی قولایلی آدمدر ــ آدمدر

On dit, Un esprit facile, un génie facile, pour dire, qui fait tout sans peine, sans effort *T.* هر ایشک قولایننی بولور بر عقل Et auteur facile, pour dire, un auteur aisé à entendre *A.* سلیس ــ *P.* تر زبان ــ آسان *T.* قولای ــ ثقالتسز ــ Et style facile, pour dire, un style naturel سبک سلیس

FACILE, signifie aussi, condescendant, commode pour le commerce ordinaire de la vie *A.* مساهل ــ هیّن المزاج ــ مخالق ــ *P.* شیرینکار *T.* طاتلی خویلو || C'est un homme d'une humeur traitable et facile مساهلت طبع وخلاقت مزاج ایله مجبول بر آدمدر

Il se dit aussi en mauvaise part, d'une personne qui n'est pas ferme dans les occasions où il le faut être, mais qui se laisse aller trop aisément *A.* سهل القیادة ــ دامث الخلق ــ دمّاس ــ *P.* خوشرام *T.* یواش خویلو ــ اویصال || C'est un homme trop facile, on lui fait faire tout ce qu'on veut غایة الغایه سهل القیاده بر آدمدر همان استدکلری کبی قوللنلور

FACILEMENT. Aisément *A.* بالسهولة ــ سهلاً *P.* بآسانی *T.* بالسهوله || Il parle, il écrit facilement قولایلق ایله تکلّم وکتابت ایدر

FACILITÉ. Qualité naturelle ou habitude par laquelle on fait les choses sans effort *A.* سهولت ــ یسر ــ هون *P.* آسانی *T.* قولایلق || Cette chose se peut faire avec facilité بوشیٔ سهولت ایله اوله بیلور Vous trouverez de grandes facilités dans cette affaire بو خصوصده عظیم وجسیم سهولتلر بولدجغکد شبهه یوقدر Il a une grande facilité de parler تکلمده کلّی سهولتی وار در ــ On dit aussi, Facilité d'esprit, facilité de génie *T.* هر ایشک قولایننی بولمقده مهارت ــ Et facilité de style *A.* سلاسة السبک ــ Et facilité de moeurs, pour dire, une disposition naturelle à s'accommoder aisément avec tout le monde *A.* مساهلة الطبع ــ خلاقة الطبع *P.* شیرینکاری ــ خوشخویی *T.* طاتلی خویلولق

FACILITÉ, se prend aussi pour Indulgence excessive *A.* دماثة الطبع ــ دماست *P.* خوشرامی ــ نرمخویی *T.* اویصاللق ــ یواشلق ــ یواش خویلولق || C'est votre facilité qui est cause de ce désordre بو نظامسزلغه سبب انجق سنک دماثت طبعکدر C'est un homme qui se laisse aller à tout ce que l'on veut, on abuse de sa facilité زمام اختیارینی ید سائرینه تسلیم ایدر بر ادم اولوب بو کونه دماثت طبعنی عبثه استعمال ایدرلر

FACILITER. Rendre facile *A.* تسهیل ــ تهوین ــ تیسیر ــ استیسار *P.* آسان ساختن *T.* قولایلتمق || Faciliter les moyens de... اقتضا ایدن وسایل واسبابی تسهیل ایتمک Je vous faciliterai cette affaire بو مادەیی سکا تسهیل ایدەجکم Cela facilite la digestion فلان شیٔ هضمی تسهیل ایدر Faciliter le passage à des troupes عسکرک امر مرورینی تسهیل ایتمک

FACILITÉ. *A.* میسور ــ مسهّل *P.* آسان کرده ــ سهولت یافته *T.* قولایلنمش

FAÇON. Manière dont une chose est faite, la forme qu'elle a *A.* عملة ــ هیئة العمل *P.* کار *T.* ایش ــ یاپلش ــ جشید || La

façon de cette étoffe est belle ـ احسن العمله بر ثوبدر عملت نو La façon en est nouvelle چشیدی کوزل بر قماشدر بو لباس C'est une façon d'habit toute particulière ایجاد در بو ثوبك هیئت عملی بام ـ بام بشقه بر کونه یاپلشدر بشقه در

Et le travail de l'artisan qui fait quelque ouvrage *A.* اعمالیّة *P.* دستکار *T.* ایشلیش ـ ایشلمه ـ استادیه || Payer la façon d'un habit بر لباسك ایشلمه بهاسنی ادا ایتمك Cet ouvrage coûte tant de façon بو ایشك ایشلمەسی بهاسی شو قدره Cet ouvrier fait payer ses façons trop cher فلان بالغ اولور ایشجی پك آغر ایشلمه بهاسی آلور

On dit en termes de Pratique, La façon d'un arrêt, pour dire, la peine que prend un greffier à dresser un arrêt *T.* کتابت زحمتی || Il a fallu payer tant pour la façon de l'arrêt کتابت زحمتی ایچون شو قدر اقچه ادا اولنمق لازم کلدی

FAÇON. Manière de faire, d'agir, de parler, de penser, etc. *A.* طرز *P.* صور pl. صورت ـ اوضاع pl. وضع ـ اطوار pl. طور *T.* طرز ـ کونه || Les façons de faire de quelqu'un بر کمسنه نك اوضاع واطواری À la façon des Turcs اهل اسلام طورنجه ـ مسلمان کونه Les enfans ont de petites façons qui plaisent اطفال وصبیانك طبعه خوش کلور بعض اطوار دلپسندلری وار در C'est sa façon de faire, d'agir عمل وحرکتنك طرزی بویله در Changer de façon de faire تبدیل طور ایتمك Sa façon d'écrire est bonne صورت تحریری مستحسندر Il l'a traité d'une étrange façon حقنه طور غریب ایله معامله ایلدی Je n'en veux entendre parler en aucune façon بوکا دائر هیچ بر درلو صورت ایله کلام استماعنه راضی دکلم Tourner une affaire de toutes les façons بر مصلحتی صور واطوار کوناکونه چویرمك Chacun a sa façon هر کسك بر درلو طوری وار در ـ On dit, C'est une façon de parler, pour dire, que ce que je dis ne doit pas être pris à la rigueur *T* سوز ـ شیوهٔ کلامدر سوز کلیشی اولەرق سویلنمشدر ـ کلیشیدر

Il se prend aussi pour Invention, composition *A.* ایجاد الطبع *P.* زادهٔ طبع *T.* قلمك اثری || Cette histoire est de votre façon بو حکایه سنك زادهٔ طبعکدر Ces vers sont de ma façon بو اشعار بنم ایجاد طبعمدر ـ اثر قلممدر ـ زادهٔ طبعمدر

Et pour l'air, la mine, le maintien d'une personne *A.* اسلوب ـ هیئت ـ شکل ـ سیما *P.* شیوه *T.* طرز || Un homme de bonne façon حسن هیئتده اولان بر آدم J'ai jugé à sa façon qu'il était homme de bonne compagnie مجلس آرا بر آدم اولدیغنی حسن شکل وسیماسندن استدلال ایلدم Avoir bonne façon بر کمسنه نك کوزل طرزی اولمق ـ هیئت صاحبی اولمق

Et pour manière d'agir contrainte et embarrassante, par trop de cérémonie et de circonspection *A.* تکلّف pl. تکلّفات pl. تکلّفات || C'est un homme plein de façons تکلّفات رسمیّه رسمیّەسی چوق بر آدمدر Je vous prie, vivons ensemble sans façon رجا ایدەرم طرح تکلّف ایله کوروشەلم C'est un homme sans façon تکلّفات رسمیّەدن عاری بر آدمدر Point tant de façons ـ بو قدر تکلّفاته حاجت یوقدر ـ Et pour soin excessif, attention trop exacte en de certaines choses || Cela ne mérite pas qu'on y apporte tant de façons بو قدر تکلّفاته متحمّل شئ دکلدر Vous y faites trop de façons بو خصوصده چوق تکلّف ایدرسك

De façon que. En telle sorte que *T.* ـ بو صورت ایله که ـ شو وجهله که ـ En aucune façon, En nulle façon, En quelque façon que ce soit *A.* علی ایّ وجه کان ـ بوجه من الوجوه *P.* از هیچ وجه ـ *T.* هیچ بر درلو ـ De façon ou d'autre *A.* علی کلا التقدیرین *P.* خواه چنین خواه چنان باشد *T.* شویلەده اولسه بویلەده اولسه

FAÇONNER. Donner la dernière main à un ouvrage, en embellir la forme *A.* تشکیل ـ وضع فی حسن الصورة *P.* صورت پرداختن ـ دادن *T.* صورتلندرمك ـ قیافتلندرمك ـ کوزل || Façonner un vase بر ظرف تشکیل ایتمك صورته قویمق Façonner une étoffe بر ثوبی حسن صورته وضع ایتمك

En termes d'agriculture, il se dit du labour qu'on donne à la vigne, aux terres *A.* اثارة الارض ـ کراب *P.* شیاریدن ـ شیار کردن *T.* نطس ایتمك || Façonner un champ تارلایی نطس ایتمك

Figur. Former l'esprit, les moeurs par l'instruction, par l'usage *A.* تأدیب *P.* تربیت کردن *T.* تربیه ایتمك || Je le veux façonner à ma mode فلانی بنم طورمجه تأدیب ایتمك استرم Le commerce, l'usage du monde l'a façonné ناس ایله آمیزش والفت حسن تأدیب وتربیەسنه علّت اولمشدر Il s'est bien façonné depuis quelque temps بر مدّتدنبرو کرکی کبی کسب تربیه ایتمشدر

Il signifie aussi, accoutumer *A.* تدریب ـ تعوید *P.* آلفتیدن

|| Ils se sont façonnés au joug تحمّل ربقديه آلشدرمق *T.* تدرّب واعتياد ايتمشلر در

FAÇONNÉ. *A.* صورت *P.* موضوع في حسن الصورة ـ مشكّل *T.* قيافتلنمش ـ صورتلنمش *T.* پرداخته ـ يافته ـ Étoffe façonnée, se dit par opposition à Étoffe unie *A.* ثوب موشّي ـ ثوب منقش *P.* الاجه قماش ـ نقشلو قماش *T.* متاع رنگامیز

FAÇONNIER. Qui fait trop de façons, qui est incommode par trop de cérémonies *A.* مألوف التكلّفات *P.* تكلّفساز *T.* تكلّفه مبتلا || Que vous êtes façonnier! نه قدر تكلّفه مبتلاسك

FACTEUR. Faiseur. En ce sens, il ne se dit que des artisans qui font des instrumens de musique *A.* صانع المعازف *P.* سازگر *T.* سازلر ياپان

En termes de commerce, c'est celui qui négocie pour quelque marchand par commission *A.* عامل pl. عمّال *P.* گماشته *T.* برناجرك ـ بازبجی ـ ایش وكیلی || Facteur de marchand برناجرك Il a un facteur à Paris پارس شهرنده بر عاملی وار ـ بر بازبجيسی وار در ـ در

FACTICE. Fait ou imité par art *A.* عملی ـ جعلی *P.* ساخته *T.* ياپمه || Ce bézoard n'est point naturel, il est factice بو پادزهر طبیعی دكل جعلیدر Pierre factice عملی طاش Fleurs factices ساخته چیچكلر ـ ياپمه چیچكلر ـ عملی ازهار وشكوفهلر ـ Il se dit aussi au moral *A.* مستعار ـ مصنوع *P.* ساخته *T.* ياپمه || Esprit factice عقل مستعار Besoin factice احتیاج مصنوع Style factice سبك مستعار Goût factice طبیعت مصنوعه ـ ياپمه بر طبیعت

On appelle Mot factice, terme factice, un mot qui n'est pas reçu dans une langue, mais que l'on fait selon les règles de l'analogie *A.* لغت مولّده || Ce mot-là n'est pas en usage, c'est un mot factice بو لفظ مستعمل دكل لغت مولّده در

FACTIEUX. Qui se plaît à faire des cabales dans un État, ou qui est de quelque cabale *A.* ساعی ـ ساعی الى القاء الشقاق *P.* فتنه جو *T.* فتنه قشقرديجی || C'est un esprit factieux القاى شقاقه سعى ايله مألوف بر مزاجدر

FACTION. Le guet que fait un soldat, qui est à son tour en vedette, en sentinelle *A.* نوبة الاحتراس *P.* نوبت پاسبانى *T.* قوللق نوبتی || Être en faction قوللق نوبتنده اولمق Son officier l'avait mis en faction ضابطی قوللق نوبتنه تعیین ايلدی Entrer en faction نوبته كیرمك Sortir de faction قوللق نوبتی خدمتندن چیقمق Faire faction نوبتدن رفع اولنمق ـ نوبتدن Être relevé de faction قيام ايتمك قوللق نوبتندن چیقارلمق

FACTION. Parti séditieux dans un État *A.* فرقة pl. فرق *P.* گروه هواداران *T.* بلوك ـ قدد pl. قدّة || Il y avait deux factions dans cet État فلان مملكتك ايچنده ايكی فرقه وار ايدی La faction des Blancs et des Noirs en Toscane طوسقانه مملكتنده برى بياضلر وديگرى سياهلر ناميله موصوف ايكی فرقه Chef de faction رئيس فرقهٔ اشرار

FACTIONNAIRE. Soldat en faction *T.* قوللق نوبتجيسی

FACTORERIE. Lieu ou bureau où sont les facteurs des compagnies de commerce *A.* خان العمّال التجّار *P.* خانهٔ گماشتگان *T.* بازركان وكيللرى خانی ـ سوداگران || Les compagnies de commerce ont des factoreries en plusieurs villes maritimes بالاشتراك مألوف تجارت اولان اصناف تجّارك اكثر بلاد ساحليده طرفلرندن مأمور عمّاله مخصوص خانلرى وار در Les Européens ont des factoreries dans les Indes Orientales اوروپا تجّارينك عامللرينه مخصوص اولدرق هندستانده خانلرى وار در

FACTOTON, ou FACTOTUM. Celui qui se mêle de tout dans une maison *A.* فاعل كافّة الامور ـ فاعل مطلق *P.* همه ساز *T.* جملة الملك ـ بالاستقلال || Quel emploi a-t-il dans cette maison? Il n'en a point, mais c'est le factoton de la maison فلانك بو قوناقده مأموريتی ندر ديو سؤال اولندقده هيچ بر كونه مأموريتی يوقدر انجق آغانك جملة الملكيدر ديوجواب ويرلدی Les valets haïssent fort les factotons قوناقده جملة الملك اولان كشی خدمتكار قسمی عندنده بغايت منفور در

FACTURE. État ou mémoire qu'un marchand envoie à celui qui lui a donné commission, et qui contient la quantité et la qualité des marchandises expédiées *A.* قائمة الحمولة *P.* انگارهٔ مال فرستاده *T.* حموله قائمه‌سی ـ ارساليه تذكره‌سی || Les marchandises se sont trouvées conformes à la facture كلان مال حموله قائمه‌سنه مطابق كلدی ـ Il se dit aussi, en termes d'arts, de la façon dont une chose est faite. V. Façon.

FACULTÉ. Puissance, vertu naturelle *A.* قوّة pl. قوا || Les facultés de l'âme قواى نفس Les facultés de l'esprit قواى روح Les facultés naturelles قواى طبيعيه animales قواى

قوّت باصره de voir قوّت سامعه La faculté d'ouïr قوّت حيوانيّه Il est paralytique, et n'a pas la faculté d'agir, de se mouvoir مفلوج اولديغندن عمل وحركته قوّتی يوقدر — Il se prend aussi, pour le talent ou la facilité qu'on a à bien faire quelque chose || La faculté de bien parler, de bien dire قوّت حسن بيان وقوّت حسن ناطقه La faculté de parler en public قوّت خطابت

Et pouvoir, droit de faire une chose *A.* رخصت — صلاحيّت *P.* شايستگی *T.* كركلك || Vendre avec faculté de rachat مبيعی ثمن مثلی اوزره تكرار اشترايه صلاحيّت شرطيله بيع وفروخت ايلمك Il est mineur, il n'a pas la faculté de disposer هنوز نا بالغ اولمغله مالنی كيف مايشاء اعماله صلاحيّتی يوقدر — رخصتی يوقدر

Il se dit aussi des plantes, des drogues médicinales, pour signifier leur propriété *A.* خاصّه pl. خاصيّه — خواصّ || Faculté réfrigérative خاصّهٔ مبرّده astringente خاصّهٔ قابضه — خاصّهٔ ماسكه Cette herbe a la faculté de purger بو نباتك خاصّه‌سی تنقيه ايتمكدر la faculté de fortifier بو نبات بالخاصّه مقوّيدر

Facultés. Biens, moyens pécuniaires que l'on a de faire des dépenses *A.* قوّت *T.* توانايی — قدر — يارا *P.* اقتدار — قدرت || Chacun a été taxé selon ses facultés هر كس درجهٔ اقتدارينه حال وقدرينه كوره — كوره تحميل اولندی Il a donné un état de ses moyens et facultés بضاعهٔ اقتدارينی مبيّن بر قطعه دفتر عرض ايلدی Il a outre-passé ses facultés حدّ يارا واقتدارينی تجاوز ايتمشدر

Faculté, se dit aussi pour désigner le corps ou l'assemblée des docteurs qui professent ou enseignent les sciences dans les universités *A.* زمرهٔ خواجگان *P.* جماعة الاساتذة والمعلّمين *T.* استاد وخواجه‌لر صنفی — واستادان || Il y a quatre facultés; la faculté de Théologie, la faculté de Droit, la faculté de Médicine, la faculté des arts جماعت اساتذه ومعلّمين اقسام اربعه‌دن عبارتدر كه بری علم الهی ايكنجيسی علم فقه اوچنجيسی علم طبابت ودردنجيسی فنون وصنايعه متعلق اولاندر

FADAISE. Niaiserie, bagatelle, chose inutile et frivole *A.* ابطوله pl. اباطيل pl. بطّالات — ترّهة pl. ترّهات *P.* هرزه — بيهوده *T.* مالسز شی || Ce sont des fadaises بونلر اباطيل Il ne dit que des fadaises كافّهٔ اقوالی ترّهات مقوله‌سيدر عقلی اباطيل وترّهاتدن عبارتدر Il a l'esprit plein de fadaises مالامال هرزه وترّهاتدر — Il se dit aussi d'une chose à laquelle on n'attache aucune valeur *A.* لا شی *P.* نا چيز *T.* ايشه يرامز شی

FADE. Insipide, sans saveur *A.* تفه pl. تفهة *P.* بيمزه *T.* دادسز || Viande fade لحم تفه Une douceur fade بر نوع حلاوت تفهه — Figur. Qui n'a rien de piquant, d'agréable *A.* عديم اللذة *P.* بيمزه — بی نمك *T.* دادسز || Une mine fade سيمای بی نمك Couleur fade لون بی نمك Beauté fade حسن بی لذّت Discours fade كلام بيمزه Des louanges fades مدايح بيمزه وبی لذّت

On dit, Se sentir le coeur fade, pour dire, avoir du dégoût سوء ذايقه‌يه مبتلا اولمق *T.*

FADEUR. Qualité de ce qui est fade *A.* تفه *P.* بيمزگی *T.* دادسزلق || C'est une viande insipide, il faut une sauce de haut goût pour en corriger la fadeur طعمی يوق بر لحم اولديغندن دادسزلغنك دفعی بغايت لذيذ بر نوع تربيه‌نك علاوه‌سنه محتاجدر — Figur. || La fadeur de ses mines, de ses manières, de sa conversation est insupportable سيماسنده واوضاع واطوارنده ونطق وكلامنده اولان دادسزلق درجهٔ تحمّلدن خارجدر Des louanges pleines de fadeur تفه وبيمزگيدن عبارت مدايح وثنايا

FAGARIER. Arbrisseau *A.* فاغره *P.* فاغره *T.* آغزی آچق

FAGOT. Faisseau de menu bois, de branchages *A.* ابالة *P.* القضابات *T.* چالی دمتی — چوب دسته || Fagot sec قوری چالی دمتی — قضابات يابسه‌دن مركب ابالد Fagot vert تازه چالی — قضابات رطبه‌دن مركب ابالد — On dit proverb., Conter des fagots, pour dire, conter des faussetés, des sornettes رطب ويابس كلام سويلمك — رطب ويابس شيلر نقل ايتمك

FAGOTER. Mettre en fagots *A.* ربط الابالة *P.* جوب دسته بستن *T.* دمت باغلمق || On a coupé ce bois, il faut le fagoter قطع اولنان حطبی دمت باغلمق اقتضا ايدر

Fagoté. *A.* ابالة مربوطة *P.* چوب دستهٔ بسته *T.* دمت باغلنمش چالی

FAGOTEUR. Faiseur de fagots *A.* رابط الابالة *P.* دسته بند چوب *T.* چالی دمتی باغليجی

FAGUENAS. Odeur fade et mauvaise, sortant d'un corps mal-

propre *A.* ذفرت ـ سناخت *P.* بدبویی *T.* مردار قوخو

FAIBLE. Qui manque de force. Il se dit des personnes et des choses *A.* ضعیف *P.* زبون ـ نا توان ـ بیمجال *T.* درمانسز ـ قوتسز || Il est encore faible de sa maladie جکدیکی خستەلکدن جکدیکی مرضدن هنوز ضعیف ـ هنوز ضعیف الحالدر هنوز مبتلای ضعف ونا توانیدر ـ وبیمجالدر Avoir la vue faible ضعف بصره مبتلا اولمق les jambes faibles آیاقلر قوتسز اولمق ـ سست پا اولمق ـ رجلینه مبتلا اولمق Ce bâton est trop faible بو عصا بغایت آیاقلر کوشک اولمق ـ خفیف ـ دوای ضعیف التأثیر Un remède faible ضعیفدر Ces armes sont trop faibles بو آلات حرب بغایت ضعیف ونا قوی دکلدر ـ تواندر ـ On dit, Dans un âge faible, pour dire, dans l'enfance, dans les premiers temps de l'adolescence عنفوان عنفوان عهد شبابده ـ عالم صباوتده

On dit figur., qu'un homme est faible, pour dire, qu'il manque de fermeté, de résolution *A.* ضعیف النفس ـ ضعیف الرأی *P.* بی ثبات دل ـ سست رأی *T.* طبانسز ـ کوشک qu'il a l'esprit faible, pour dire, qu'il reçoit facilememt toutes sortes d'impressions *A.* سخیف العقل *P.* سبکمغز *T.* عقلی کوشک que c'est une âme faible, pour dire, qu'il est timide *A.* واهی نافذ الفؤاد ـ الفؤاد *P.* بیدل *T.* زهرەسز Et qu'il a la mémoire faible, pour dire, qu'il oublie facilement *A.* سخیف الحفظ ـ ضعیف الذاکرە *P.* صاحب یاد سست *T.* اونوتقن ـ Et en parlant des choses *A.* موهون ـ واهن ـ ضعیف ـ واهی *P.* عدیم القوە ـ بی قوت ـ نا توان *T.* قوتسز ـ کوشک || Une faible raison, un faible argument علت واهیه ودلیل واهی Une faible défense مدافعۀ ضعیفه Cela est d'un faible secours d'un faible soulagement خفت واهیەیی موجبدر مدار ضعیفدر Il n'en a qu'une faible espérance بو بابده بر امنیۀ واهیەسی مأمولی واهیدر ـ وار در Il ne m'en reste qu'un faible souvenir حفظمده بر ذکر واهی ـ ذهنمده بر خاطرۀ واهیه قالمشدر C'est une faible amitié que la sienne فلانک محبتی قالمشدر محبتی أوهن من نسج العنکبوتدر ـ واهیدر C'est une passion qui est encore faible بو مرض نفسانی هنوز حال وهن وضعفده هنوز کسب قوت ایتمش دکلدر ـ در Voilà une pièce bien faible بر فصل قوت وتأثیری یوق ـ On dit aussi, Avoir les reins faibles, pour dire, n'avoir pas assez de biens, assez de crédit, assez de talent pour venir à bout de ce qu'on entreprend *T.* ـ بر کمسنەنک ظهر اقتداری عدیم الاستطاعه اولمق ارقەسنک کوجی یتمامک || Il aspire à cette charge, mais il a les reins trop faibles تحصیلنه نصب عین طمع ایلدیکی منصب ایچون ظهر اقتداری بغایت عدیم الاستطاعه در

Faible, est aussi subst., et signifie, ce qu'il y a de moins fort dans une chose *A.* اضعف *P.* طرف سوی کم قوت *T.* ضعیف طرفی ـ بر شیئک سقط طرفی || Le faible d'une place جورک طرفی ـ سقط طرفی ـ بر قلعەنک ضعیف طرفی ـ Et figur. Ce qu'il y a de défectueux en quelque chose *A.* سقط *P.* ضعیف ـ سقیم ـ رکیک ـ کم قوت ـ کم *T.* زبون || Voilà le faible de la cause بو در اشته دعوانک سقیم طرفی Connaître le fort et le faible d'une affaire سقامتی یری بو در ـ سقیم ـ مصلحتک قوی وضعیف طرفنی بیلمک هم زبون وهم قوی طرفنی ـ وصحیح یرینه واقف اولمق بیلمک ـ Et le principal défaut auquel une personne est sujette *A.* جهة العجز ـ جهة الضعف *P.* سوی زبون *T.* زبون قماربازلق C'est son faible que le jeu || زبون یری ـ طرفی زبون یرینی بولمشلر On l'a pris par son faible زبون طرفیدر جهت عجزینی بولدیلر ـ در L'esprit et le coeur ont chacun leur faible عقلک وقلبک برر کونه زبون طرفی وار در ـ عجزی طرفی ـ On dit, Avoir du faible pour quelqu'un. V. Faiblesse. ـ On dit aussi d'un homme qu'on met sur ce qu'il sait le moins, qu'on attaque par l'endroit où il est le moins fort, qu'on l'attaque par son côté faible ضعیف طرفنه طوقنورلر ـ عجزی طرفنه ـ On dit aussi, Du fort au faible, Le fort portant le faible, pour dire, toutes choses étant compensées *T.* قوی وضعیفی بری بری اوزرینه ضرب اولندرق || Quatre mulets porteront tout cela du fort au faible یالکز درت رأس قاطر ضعیفی قویسی اوزرینه ضرب اولندرق بو حمولەنک جملەسنی نقله قادر درلر Les terres de cette ferme valent tant l'arpent, le fort portant le faible جفتلکک اراضیسی قوی وضعیف طرفلری بری بری اوزرینه ضرب اولندرق هر دونمی شو مقدار دکر Il a de bonnes et de mauvaises qualités, mais le fort portant le faible, c'est un assez galant homme فلان ذاتک خصال حمیدە وذمیمەسی وار در انجق قویسی ضعیفی اوزرینه ضرب اولنسه بر اهل عرض آدم عدادندن معدود اوله بیلور

FAIBLEMENT. Avec faiblesse *A.* بالضعف ـ بالوهن *P.* بسستی

ضعیفانه ـ عاجزانه ـ *T.* کوشکلک ایله || Il commence à marcher, mais bien faiblement مشی وحرکته باشلامش ایسه ده ضعیفانه یورر Il se défend faiblement ضعیفانه مدافعه ایدر Résister faiblement بالضعف والوهن مقاومت ایتمک Attaquer faiblement ضعیفانه اورمق

FAIBLESSE. Débilité, manque de forces *A.* ضعف ـ وهن *P.* نا توانی ـ زبونی ـ بیتابی *T.* درمانسزلق || Il n'a plus de fièvre, mais il lui est resté une grande faiblesse حماسی کرچه زایل اولمشدر انجق عظیم ضعفی وار در Faiblesse d'estomac ضعف معده de vue ضعف بصر de voix ضعف صدا Son courage est au-dessus de la faiblesse de son sexe مجبول اولدیغی غیرت وشجاعت جنسنه مخصوص اولان ضعف خلقیدن زیاده در Et manque de puissance *A.* عدم الاقتدار ـ انعدام ـ عجز ـ ضعف الحال ـ القوة *P.* نا توانی ـ بیمجالی *T.* قوتسزلک || La faiblesse d'un petit État ne lui permet pas d'entreprendre de grandes choses برملک صغیر ضعف حالی تقریبیله امور جسیمه یه عزم ومباشرت ایده مز || Figur. Faiblesse d'esprit *A.* ضعف النفس ـ فیالة العقل ـ سخافة *P.* سستیٔ عقل *T.* عقل کوشکلکی Faiblesse de jugement *A.* ضعف الرأی *P.* سستیٔ اندیشه *T.* فکر کوشکلکی Il eut la faiblesse de n'oser répondre ضعف نفسی تقریبیله جوابه جسارت ایده مدی La faiblesse d'un argument دلیلک ضعفی Une faiblesse de femme نسوان قسمنه مخصوص عجز Les faiblesses de l'humanité بشریتک عجز حالی Il y a des faiblesses qui sont pardonnables بعض کونه زبونلق حاللری شایان عفو واغماضدر

On dit aussi, Avoir de la faiblesse, du faible pour quelqu'un, pour dire, avoir une grande disposition à excuser tout ce qui vient de lui *A.* عجز عن المدافعة ـ عدم القوة المدافعة *P.* زبونیٔ دل *T.* زبونلق || Il a beaucoup de faiblesse pour lui فلانه پک زبوندر ـ فلانک حقنده قوت مدافعه سی اصلا یوقدر ـ حقنده زبونلغی چوقدر Il faut excuser la faiblesse d'une mère à ses enfans بر والده نک اولادی حقنده زبونلغی معذور طوتیلور

Faiblesse, signifie aussi, défaillance *A.* غشی *P.* بیخودی *T.* اوغونمه || Il lui a pris une faiblesse فلانه حالت غشی عارض اولدی Tomber en faiblesse دوچار غشی اولمق ـ اوغونمق

FAIBLIR. Perdre de sa force, de son ardeur, de son courage *A.* تضعف ـ کسب الضعف والفتور ـ کسب العجز والفتور *P.* بیتاب وتوان گشتن ـ زبونی پذیرفتن ـ فوت القوة *T.* قوت کسلمک ـ زبونلمق || La première ligne des ennemis commençait à faiblir دشمن عسکرینک صف اولی کسب ضعف وفتوره یوز طوتمشیدی Il a résisté long-temps, mais il commence à faiblir طول مدت مقام مدافعه ده اظهار ثبات ایتمشیکن بالآخره مایل سمت عجز وفتور اولمقده در Ce vin n'ira pas loin, il faiblit بو باده قوتی کسلمکده اولمغله قوتنی فوت ایتمکله ـ طول مدت طیانمیه جغی درکار در

FAÏENCE. Sorte de poterie de terre vernissée *T.* چینی || Un service de faïence اوانیٔ طعامک مکمل چینی طاقمی

FAÏENCERIE. Lieu où la faïence se fabrique *T.* چینی کارخانه سی

FAÏENCIER. Marchand qui vend ou qui fait de la faïence *T.* چینیجی

FAILLIBILITÉ. Possibilité de faillir *A.* قابلیة الخطاء *P.* امکان پذیریٔ خطا *T.* یاکلمغه کلمکلک

FAILLIBLE. Qui est exposé à l'erreur *A.* قابل الخطاء ـ قابل الزلة *P.* امکان پذیر خطا *T.* یاکلور ـ یاکلمغه کلور || Tout homme est faillible هر آدم قابل زله وخطا در

FAILLIR. Faire quelque chose contre son devoir *A.* اخطاء ـ تخطؤ ـ ارتکاب الخطاء ـ ارتکاب الزلة *P.* خطا کردن ـ بگناه افتادن *T.* یاکلمق ـ خطا ایتمک ـ خطایه دوشمک || C'est une chose humaine que de faillir خطا ایتمک حال بشریتک مقتضاسیدر

Et errer, se tromper, se méprendre en quelque chose *A.* سهو ـ ارتکاب السهو ـ ارتکاب السقطة *P.* لخشیدن *T.* یاکلمق ـ یاکلش وارمق || Cet auteur a failli en beaucoup d'endroits بو مؤلف تصنیف ایلدیکی کتابک وافر محلنده سهو ایلدی Les plus doctes sont sujets à faillir علم ومعرفتده صاحب ید طولی اولنلر بیله سهو وسقطه یه تابعدرلر Cet architecte a failli dans les proportions فلان معمار قیاسات خصوصنده سهو وخطا ایلدی

Et finir, manquer *A.* ختام ـ زوال *P.* بآخر رسیدن ـ نابود گشتن *T.* بتمک ـ غایب اولمق || C'est dommage qu'une si illustre maison ait failli sitôt بویله بر خاندان جلیل الشانک وقت قلیل ایچنده رهین زوال اولمسی بادئ تأسف اولدجق حالاتدندر La branche royale des Valois a failli en

la personne de Henri III فرانسه پادشاهلرندن شجرۀ آل فلانک
شعبدسی اوچنجی هانریقو نام پادشاهده رهین ختام
کونش مایل زوال Le jour commençait à faillir وزوال اولمشدر
زواله میل ایتمشیدی ـ ایدی

On dit, qu'une chose a failli à arriver, d'arriver, pour dire,
qu'elle a été sur le point d'arriver *A.* کاد *P.* نزدیک ماند
T. بر رمق قالدی ـ آز قالدی || Il a failli d'arriver un grand
malheur آز قالدی ـ بر مصیبت عظیمه وقوعنه آز قالمشیدی
از بر آفت جسیمه ظهور ایدر ایدی || Il a failli à mourir
اولمسنه بر رمق قالمشدر ـ قالدی اولور ایدی

FAILLIR, se dit aussi des marchands qui ont fait banqueroute
A. استفلاس *P.* باد بدستی نمودن ـ ناداری نمودن
مفلس اولمق ـ افلاسه چیقمق *T.* نا داشتی نمودن ـ
|| Ce banquier a failli مفلس ـ فلان صرّاف افلاسه چیقدی
اولدی

FAILLI. *A.* مخطی *P.* خطا کرده ـ گرفتار گناه *T.* خطا
باخر *P.* زایل *A.* یاکلمش *T.* لخشیده *P.* ساهی *A.* ایتمش
غایب اولمش ـ بتمش *T.* نا بود گشته ـ رسیده || À jour
failli لدی زوال الشمس ـ Il se dit au subst. d'un marchand
qui a fait banqueroute *A.* مفلس ـ معدم *P.* نا دار ـ نا
مفلس *T.* باد بدست ـ داشت

FAILLITE. Banqueroute *A.* حال الافلاس *P.* نا داری ـ نا
داشتی ـ باد بدستی *T.* مفلسلک V. aussi Banqueroute.

FAIM. Désir et besoin de manger *A.* جوع *P.* گرسنگی ـ
لکهن *T.* آچلق || Avoir grande faim جوع مفرطه دوچار اولمق
Faim insupportable دائرۀ تحملدن خارج جوع شدید Souf-
frir, endurer la faim شدیدۀ جوع وگرسنگیده اختیار صبر
وتحمّل ایتمک Apaiser sa faim تسکین جوع ایتمک La
faim a contraint les assiégés de se rendre غلبۀ قحط وجوع
عسکر محصورینی استیمانه مجبور ایلدی ـ Figur. || La faim
insatiable des richesses, des honneurs *A.* جوع لا یشبع مال واقبال
P. حرص بیپایان مال وشان ـ تشنگیٔ مال وجاه *T.*
مالدارلق واولولق آجلغی

On dit aussi, que des gens crient à la faim, pour dire,
qu'ils sont pressés du besoin de manger خلق سدّ رمق ایده‌جک
بر نانپاره‌ٔز یوقدر دیو فریاد وفغان ایدر Et mourir de
faim, pour dire, manquer des choses nécessaires à la vie قوت
ـ روزیٔ یکروزه‌دن محروم اولمق ـ لا یموته محتاج اولمق

آچلقدن اولمک || Il était autrefois dans l'abondance, présen-
tement il meurt de faim مقدّما سعۀ حالی وار ایکن شمدی
قوت لا یموته محتاجدر

On appelle Faim canine, une maladie dans laquelle on a
toujours faim *A.* شهوت کلبیّة *P.* گرسنگیٔ سگی *T.* ایت
آچلغی

FAÎNE. Le fruit du hêtre *A.* ثمرة النبع *T.* قایین آغاجی
یمشی

FAINÉANT. Paresseux, qui ne veut point travailler *A.* کاهل
P. کاهل ـ تنبل *T.* تنبل || En ce pays-là, on ne souffre point
de fainéans فلان دیارده ارباب کهالت بر وجهله مقبول
دکلدر

FAINÉANTER. Être fainéant *A.* ارتکاب الکهالة *P.* کاهلی نمودن
T. تنبللک ایتمک || Il n'a fait tout le jour que fainéanter
بتون کون تنبللک ایلدی ـ کونی کهالت ایله امرار ایلدی

FAINÉANTISE. Vie du fainéant *A.* کهالت *P.* کاهلی *T.*
تنبللک || La fainéantise est un plus grand vice que la pa-
resse عیب کهالت اهمالدن اشدّ اولان معایبدندر

FAIRE. Créer, former, produire. Il se dit de tous les ouvra-
ges que Dieu forme *A.* خلق ـ تکوین ـ ابداع *P.* آفریدن
T. وار ایتمک ـ یراتمق || Dieu a fait le ciel et la terre خلق
الله الارض والسما Dieu a fait l'homme à son image et ressem-
blance خلق الله الانسان علی شاکلته Dieu a fait toutes choses
de rien حق تعالی حضرتلری کافۀ ممکناتی عدمدن ابداع
وتکوین ایلدی Il n'y a que Dieu qui puisse faire quelque
chose de rien بر شیئی عدمدن وجوده کتورمک یالکز جناب
یالکز جناب باری بر شیئی ـ قادر مطلقک ید قدرتنده در
ـ یوقدن وار ایتمکه قادر در On le dit aussi des causes se-
condes *A.* صنع ـ تولید ـ ایلاد *P.* ساختن ـ زاییدن *T.* یاپمق
ـ طوغورمق || La nature est admirable dans tout ce qu'elle fait
امکان وقدرت کافۀ مصنوعاتنده حیرتفرمای عقول انامدر
La nature fait quelquefois des monstres طبیعت بعض کرّه
عجایب مخلوقات تولید ایدر Une femme qui fait de beaux
enfans اولاد خوشلقا ایلاد ایدر بر زن Une cavale qui a fait
un poulain بر طای ایلاد ایتمش قسراق Quand une bête a
fait ses petits ـ بر حیوان یاوری تولید ایلدیکی حالده
ـ یاوری انتاج ایلدکده ـ یاوری انفاض ایلدیکی حالده
On dit d'une nouvelle fausse, que c'est une nouvelle qu'on a

faite à plaisir دوزمه بر حوادثدر - خلق اولنمش اخباردندر

Faire. Fabriquer, composer *A.* انشا - تصنيع - اعمال *P.* بر بنا ساختن - پرداختن *T.* ياپمق || Faire un bâtiment الآت انشا ايتمك Faire des instrumens de mathématique بر شكل مثلث هندسيه تصنيع ايتمك Faire un triangle بر مثلث چيزمك - ياپمق - رسم ايتمك - اعمال ايتمك - تخمير خبز ايتمك - اعمال خبز ايتمك Faire du pain - چوقه اعمال ايتمك Faire du drap تعجين خبز ايتمك بز اعمال ياپمق - چوقه نسج ايتمك - Faire de la toile ياپمق - بز طوقمق - بز نسج ايتمك - ايتمك Un oiseau qui fait son nid تعشيش ايدن - آشيانه اعمال ايدن قوش اغنى Une araignée qui fait sa toile بوه يپان قوش - طير - نسج ايدن - اعمال ايدن عنكبوت - Il se dit dans le même sens, des productions de l'esprit *A.* تأليف *P.* تصنيف - تأليف بر كتاب تأليف *T.* ياپمق - يازمق || كردن Faire un livre بر مملكتك احوالنى ايتمك Faire l'histoire d'un pays بر واقعه نك حاوى بر كتاب تصنيف ايتمك d'un événement كيفيتنى ضبط - كيفيتنى محتوى بر رساله تأليف ايتمك بر منظومه تأليف ايتمك Faire un poëme وتحرير ايتمك كلام منثور انشا ايتمك Faire de la prose انشاد ايتمك - V. Composer.

Il signifie aussi, opérer, exécuter *A.* ايقاع *P.* حاصل كردانيدن ايلمك - ايتمك - فعله كتورمك *T.* بكار آوردن || Les merveilles que Dieu a faites بارى تعالينك ايقاع ايلديكى غرايب جناب ربّ Les miracles que Dieu fait par les Saints احوال - العالمين اعزّهٔ كرام واسطه سيله ايقاع ايلديكى معجزات اولياى عظام معرفتيله ايتديكى معجزه لر Le bruit que fait le tonnerre صاعقه نك ايتديكى طرّاقه Un corps qui fait impression sur un autre بر جرمك جرم آخر اوزرينه ايقاع ايلديكى اثر La poudre à canon fait des choses surprenantes - باروت سياه عجيب وغريب شيلر ايقاع ايدر غريب شيلر ايدر

On dit d'une jeune personne qui augmente tous les jours en taille et en beauté, qu'elle ne fait que croître et embellir يوماً - فيوماً كسب نشو ونما وتحصيل حسن وبها ايتمكده در كسب بال وبال ايدر

Faire, dans les sens d'opérer, d'exécuter, se dit aussi de tout ce qui regarde le travail des mains, et l'activité de l'esprit *A.* ايشلمك *T.* كردن - كار كردن *P.* اعمال - عمل - فعل - جعل ايلمك - ايتمك - || Faire sa besogne ايشنى ايشلمك Il a fait plus de besogne en une heure qu'un autre en deux آخرك ايكى ساعتده ايشليه جكى ايشى بر ساعتده ايشلدى Il ne fait rien toute la journée بتون كونده هيچ بر ايش ايشلمز بتون كون عملدن عاطلدر - Faire tout ce qu'on peut ما حصل وسع الدن كلديكنى ايتمك Faire tous ses efforts وار قوتنى صرف ايتمك - ومكنتى فعله كتورمك C'est un homme qui ne trouve rien de difficile à faire فلان كشى هيچ بر شيئك ايشلمه سنى صعوبتلو عدّ ايتمز Tout ce qu'il fait, il le fait bien هر نه ايشلر ايسه كوزل ايشلر Il travaille bien, mais il est lent à ce qu'il fait كوزل ايشلر انجق ايشنده بطائتى وار در - Il se dit aussi de toutes les actions de morale bonnes ou mauvaises, et de toutes les fautes d'esprit et de jugement que l'on commet || Faire une bonne action بر فعل خير ايشلمك une méchante action بر فعل ردئ ارتكاب شرّ وخباثت - بر خباثت ايشلمك - ايشلمك بر فعل مندوب ومستحبّ ايشلمك une bonne oeuvre ايتمك une oeuvre de charité مأجور ومثاب بر فعل ايشلمك Faire le bien اعمال برّ وخير ايتمك Faire un crime بر قباحت ارتكاب جرم وجنايت ايتمك - ايتمك Faire des actions de valeur ابراز آثار - افعال مردانكى وجلادت ايتمك مردانكى وجلادت ايتمك Faire des merveilles à la guerre اثناى محاربه ده محيّر عقول اولدجق اعمال غريبه ايتمك Faire une injustice ارتكاب ظلم وغدر ايتمك - ظلم ايتمك une faute légère بر خطاى خفيف ايتمك une faute de grammaire قواعد صرفيده خطا ايتمك Faire des bassesses آلچقلق ايتمك - ارتكاب ذلّ ودنائت ايتمك - On dit, C'est un homme à tout faire, c'est-à-dire, capable de faire tout le mal possible ايتميه جكى يوق بر آدمدر - الندن كلانى آرديده قويمز - Et proverb., On ne peut faire qu'en faisant, pour dire, qu'il y a des choses qui demandent un certain temps pour être bien faites ايش ايشلمكله سوريلور

Il signifie aussi, observer, mettre en pratique *A.* اداء - ايفا اجرا ايتمك - يرينه كتورمك *T.* بجا آوردن *P.* تأديه - || Faire ce que Dieu ordonne الهينك امرينى يرينه كتورمك Faire la volonté de Dieu ارادهٔ صمدانيه يى اجرا ايتمك Faire ce qui est de son devoir واجبهٔ ذمتنى ادا ايتمك

Faire la pénitence qui est imposée لاجل الکفّاره تحمیل اولنان شرطی ایفا ایتمک Faire l'ordonnance du médecin طبیبک امر وسپارشنی تادید وایفا ایتمک

Il se dit aussi de l'exécution et de la pratique de certaines choses qu'on est obligé ou comme obligé d'achever en un certain temps *A.* تکمیل ـ اکمال *P.* بآخر رسانیدن *T.* بتورمک || Faire la quarantaine قرانتینه مدّتنی تکمیل ایتمک Un garçon qui fait son apprentissage شاکردلکنی تکمیله مشغول اولان Un apprenti qui a fait son temps مدّتنی تکمیل ایتمش بر چوجوق Je n'ai plus que deux pages à faire تکمیلنده ایکی صحیفه قالمشدر Avez-vous bientôt fait? همان تیز الدن تکمیل ایلدکمی — On dit figur. d'un homme qui a fait fortune en peu de temps, qu'il a fait son chemin en peu de temps از زمان ایچنده ـ مدّت قلیله ایچنده خیلی میدان آلدی ـ منزلنی قطع ایلدی — On dit dans le même sens, Faire bien ses affaires, Faire fortune ایشنی دوزمک ـ یاپامق — Et proverb., qu'un homme a bien fait ses orges dans une affaire, dans un emploi, pour dire, qu'il y a fait un grand profit بو مادّهده ویاخود بو منصبده تویینی دوزدی

Faire, signifie aussi, accorder, mettre dans l'état convenable *A.* تنظیم *P.* پیراستن ـ پرداختن *T.* دوزمک || Faire une chambre بر اوطه تنظیم ایتمک Faire un lit بریتاق تنظیم ایتمک ـ بر یتاق فرش ایتمک — Faire sa barbe *A.* احتلاق *P.* تراش شدن *T.* تراش اولمق

Et accoutumer à certaines choses *A.* تدریب ـ تألیف ـ تعوید *P.* آلفتیدن *T.* آلشدرمق || Les voyages l'ont fait à la fatigue کثرت اسفار فلانی تعب ومشقته آلشدردی Il s'est fait à la fatigue dans les voyages کثرت اسفار تقریبیله مشاقّ ومتاعبه کسب اعتیاد ایتمشدر Il est fait au chaud et au froid حرّ وبروده آلشمشدر Se faire au bruit کورلتی یه Se faire à tout هر شئ ایله کسب الفت واعتیاد ایتمک هر شیئه آلشمق ـ کسب اعتیاد ایتمک Mon estomac n'est pas fait à ce genre d'alimens معدهم بوکونه اغذیه مألوف بو مقوله غدایه آلیشق دکلدر ـ دکلدر

Et donner une certaine forme. En ce sens il se dit de ce qui concerne l'esprit et les moeurs *A.* افراغ الی قالب الاحسن ـ تصویغ فی صیغة الحسن *P.* صورت زیبا پیدا کردانیدن *T.* کوزل صورتده قویمق ـ حسن صورت دادن || یاپمق ـ

La fréquentation du grand monde fait bien un jeune homme خلق ایله خلطه والفت بر نو جوانی حسن قالبه تصویغ ایدر Les affaires font les hommes امور ومصالحه مداومت امور ومشاغل آدمی یپار ـ آدمی حسن صورته وضع ایدر C'est un jeune homme qui se fera peu à peu رفته رفته یاپلهجق بر اوغلاندر

Il se dit aussi, pour marquer le besoin qu'on a d'une personne, d'une chose, et alors il se joint avec le verbe Avoir *A.* لزوم ـ احتیاج || Si vous n'avez que faire de ce livre-là, prêtez-le moi بو کتابه احتیاجک یوغیسه بکا اعاره ایله Ce sont des bagatelles dont je n'ai que faire بکا لزومی یوق اوفاق تفک مقولهسی شیلر در Il n'a plus que faire de maître فیما بعد خواجهیه احتیاجی یوقدر

Il se dit aussi de certaines fonctions militaires dont on est occupé, des différentes professions qu'on embrasse, et des emplois ou métiers qu'on exerce *A.* ملازمت || Faire sentinelle قوللق نوبتنده ملازمت ایتمک Faire la garde قراغول نوبتنده قراغوللق خدمتنده ـ ملازمت ایتمک Faire profession des armes فنّ حربه ملازمت ایتمک de la médecine طبابته ملازمت ایتمک Faire un métier بر درلو صنعته حرفته ملازمت ایتمک Faire sa charge avec dignité منصبنده شاننی وقایه ایدهرک ملازمت ایتمک

Faire. S'efforcer de paraître, de passer pour... *A.* اظهار الصورة ـ مواضعهٔ اظهار *P.* بصورت ظاهر نمودن *T.* ظاهرده کوسترمک || Faire l'homme de bien اهل خیر صورتنی اظهار ایلمک Faire l'homme d'importance شایان اعتداد اولدیغنی مواضعهٔ اظهار ایلمک Faire le malade مریض اولدیغنی ذواتدن ـ صورتنی کوسترمک Faire le sourd اصمّ تمارض ایتمک ـ صاغرلق کوسترمک ـ تصامم ایتمک ـ صورتنی کوسترمک Faire l'aveugle تعامی ایتمک ـ اعمی صورتنی ارائه ایتمک Faire l'ignorant تجاهل ـ مواضعهٔ ارائهٔ صورت جهل ایتمک ـ اظهار صورت فراست ایتمک Faire l'entendu بیلغجلک کوسترمک ـ تفارس ایتمک

On dit, Faire semblant de... Faire mine de... pour dire, feindre de... *A.* اظهار ریاء *P.* فریبکارانه نمودن *T.* اصلی یوقدن کوسترمک || Il faisait semblant de n'en rien savoir بو بابده اصلا علمی اولمدیغنی ریاء اظهار ایدر ایدی Les ennemis faisaient mine d'en vouloir à une place دشمن عسکری فلان

قلعه‌نك اوزرینه قصد وعزیمتی صورتنی ریاء اظهار اصلی یوقدن كوسترمشیدی ـ ایتمشیدی

Faire, signifie aussi, composer de manière que les parties ou diverses choses servent à faire un tout *A.* حصول *P.* پیدا كردن *T.* حاصل ایتمك || Deux et deux font quatre ایكی ایله ایكیدن درت حاصل اولور Toutes ces sommes-là ensemble font celle de tant بالجمله مقادیر مذكوره‌نك اجتماعندن شو مبلغ حاصل اولور Deux lignes qui se coupent font un angle خطین متقاطعیندن بر زاویه حاصل اولور Ces forêts, ces ruisseaux, ces montagnes, tout cela ensemble fait un beau pays اشبو جبال وانهار وبیشه‌زارلرك هیئت اجتماعیه‌لرندن بر بقعهٔ جانفزا حاصل اولور

Et causer, exciter, être l'occasion *A.* ایراث ـ ایجاب ـ استجلاب ـ احداث ـ استلزام *P.* آوردن ـ سبب شدن ـ موجب شدن *T.* كتورمك ـ باعث اولمق || Cela lui a fait de grands maux, de grandes douleurs بو كیفیت شداید جسیمه‌یی موجب وآلام واوجاع حاده‌یی مستلزم اولمشدر Cela lui a fait un procès فلان شئ بر دعوا حدوثنه باعث اولمشدر Il lui a fait beaucoup d'ennemis كندویه وافر دشمن پیدا اولنمسنه سبب اولمشدر Il ne faut pas faire de peine à personne هیچ بر كمسنه‌یه ایراث الم وكدر ایتمك روا دكلدر Sa langue lui a fait de méchantes affaires فلانك بدزبانلغی كندوسنه نیجه حالات نامرضیه‌نك تكوننه باعث اولمشدر Il s'est fait tort à lui-même كندو كندویه ایجاب ضرر ایتمشدر Faire peur ایراث خوف وخشیت ایتمك Faire honte ایجاب ایراث شرمساری وخجالت ایتمك Faire pitié ایراث رحم وشفقت ایتمك Un remède qui fait suer ایراث عرق ایدرر دوا ـ تر كتوریجی علاج L'opium fait dormir افیون مستلزم نومدر ـ اویقو كتورر — On dit aussi, Faire agir عمله كتورمك ـ ایشلتدرمك Faire dire سویلتمك Faire bâtir بنا یاپدرمق ـ یاپدرمق Faire faire ایتدرمك ـ ایتدرمك et ainsi du reste avec d'autres infinitifs.

On dit aussi d'un bateau, d'un vaisseau, qu'ils font eau, pour dire, que l'eau y entre par les fentes *A.* موه *P.* آب دركشیدن *T.* صو ایتمك

Faire, se joint à divers substantifs avec lesquels il forme des phrases: Ainsi on dit, Faire don انعام ایتمك ـ هبه ایتمك Faire offre عرض ـ تقدیم ایتمك ـ باغشلامق ـ ویرمك ـ شرف ویرمك Faire honneur اعطا ایتمك ـ ایتمك Faire des caresses اوخشامق ـ استمالت ویرمك Faire commandement حكومت ایتمك Faire défense یساق ـ منع ایتمك Faire des plaintes بث شكوی ایتمك ـ تشكی ایتمك Faire une grâce احسان ـ بر كرم ایتمك ـ شكایت ایتمك Faire gloire, pour dire, se glorifier افتخار ایتمك Faire séjour اقامت ایتمك Faire des allées et des venues آمد شد ایتمك Faire vendange اقتطاف كروم ایتمك ـ باغ بوزمق Faire moisson حصاد ایتمك ـ اكین بچمك Faire chemin قطع طریق ایتمك Faire achat اشترا ایتمك Faire dépense مصرف ایتمك Faire des réprimandes تعزیر وعتاب ایتمك Faire une résolution تصمیم ایتمك Faire cas شایان نظر التفات قلمق ـ التفات ایتمك ـ اعتبار ایتمك Faire la loi استحكام انفاذ اراده ایتمك Faire bonne chère طعام نفیس ایتمك Faire face مقاومت ایتمك ـ طاقت ثبات آور مقاومت اولمق ـ كتورمك Faire place بدل یرینه كچمك ـ خلف اولمق Se faire jour فرجه‌یاب اولمق ـ بر تقریب شیوشوب فرار ایتمك ـ فرار اولمق Faire sa cour ایفای رسم مقام رضاجوییده ملازمت ایتمك Faire bon visage à quelqu'un بر كمسنه‌یه رضاجوییی ایتمك ـ اظهار بشر وبشاشت ایتمك ـ اظهار روی دل ایتمك Faire un procès à quelqu'un بر كمسنه‌نك اوزرینه دعوا ایتمك Faire des excuses معذرتخواه اولمق ـ اعتذار ایتمك Faire des civilités ایفای رسم دلنوازی وخاطرپروری ایتمك ـ اكرام ایتمك Faire tête à quelqu'un بریسیله همسنج مقاومت اولمق Se faire fort de quelque chose بر شیئك اولدجغنی در عهده ایتمك ـ تكفل ایتمك

On dit proverb., Comme il te fait, fais-lui, pour dire, rends-lui la pareille حقكده هر نه كونه معامله ایدر ایسه سن دخی مقابلهٔ بالمثل ایله — Et faire d'une mouche un éléphant حبه‌یی قبه ایتمك — Et faire contre fortune bon coeur, pour dire, montrer du courage dans l'adversité مصیبت حالنده غیرت كوسترمك — Et faire bonne mine à mauvais jeu, pour dire, faire semblant d'être content قوری غیرت كوسترمك ـ ایتمك

On dit, qu'un homme a du savoir-faire, pour dire, qu'il a une grande pratique du monde et des affaires *A.* مدرب ـ منجذ *P.* كارآزموده *T.* ایش آدمیسی — Et qu'il y a fort à

faire dans un ouvrage, dans une entreprise, pour dire, qu'il y a beaucoup à travailler دخی چوق صو کوتورر

Faire, au neutre, signifie, être convenable, être bienséant *A.* توافق *P.* چسپیدن — زیبیدن *T.* یراشمق — یاقشمق || Ces deux choses font très-bien ensemble بو ایکی شیلر بری برینه برابر بغایت یاقشور Ce tableau-là ne fait pas bien où il est بو تصویر اولدیغی یرده موافق کلمز Cet habit lui fait bien بو لباس فلانه کوزل یراشور

Faire, en parlant d'argent ou d'autres choses dont on a besoin de se pourvoir, signifie, amasser, assembler *A.* جمع — تدارک *P.* بهم آوردن — تدارک کردن *T.* برکدرمک — تدارک ایتمک || Il tâche de vous faire quelque argent سنک ایچون بر مقدار اقچه جمعنه سعی ایدر Voilà tout l'argent qu'il a pu faire جمع وتدارک ایده بیلدیکی اقچه اشته Faire des provisions ذخیره جمع وتدارک ایتمک بوندن عبارتدر — En ce sens, on dit en termes de Marine, Faire du bois صو تدارکنه وارمق Faire de l'eau اوطون تدارکنه وارمق

On dit, Faire bon pour quelqu'un, pour dire, être sa caution *A.* تکفل *P.* پایندانی نمودن *T.* کفیل اولمق — Et faire les deniers bons, pour dire, s'engager à suppléer de son argent ce qui manque à une somme promise *A.* تکفل بتضمین النقصان *P.* تکمیل مبلغ درعهده کردن *T.* اکسک چیقان اقچه‌نک تکمیلنی در عهده ایتمک

En parlant des troupes et d'autres choses de même nature, il signifie, lever, mettre sur pied *A.* ترتیب *P.* ترتیب کردن *T.* دوزمک || Faire des hommes نفرات ترتیب ایتمک Faire un régiment بر آلای ترتیب ایتمک Faire une compagnie بر بلوک ترتیب ایتمک Faire des recrues یکی عسکر تحریر ایلمک — ترتیب ایتمک Faire des cavaliers سواری عسکر ترتیب ایتمک Faire la maison d'un grand seigneur بر عظمادن بریسنک اتباعسنی ترتیب ایتمک — اتباعسنی دوزمک Cet ambassadeur n'a pas fait encore tout son équipage فلان ایلچی قپو خلقنی هنوز تکمیلاً ترتیب ایتمش دکلدر

Se faire. Être praticable, être produit, exécuté; arriver, venir à être *A.* وقوع — حصول — امکان — صیرورت *P.* بودن — حاصل شدن — وجود پذیرفتن — وقوع یافتن — *T.* اولمق — حصوله کلمک — وقوعه کلمک — || Si c'est une chose qui se puisse faire, je vous en aurai obligation اولمسی ممکن بر شی ایسه طرفمه تحصیل جمیلهٔ منت ایتمش اولورسک Ces choses-là ne se font pas aisément بو مقوله شیلر بالسهوله وجود پذیر اولدمز — Cela ne se fait qu'avec de grandes dépenses بو شی مصارف جسیمه ایله حصولپذیر اولور Rien ne se fait que par la permission de Dieu باری تعالینک اذن وارادهٔ صمدانیه‌سی تعلق ایتمدکجه هیچ بر شینک وقوعی ممکن ومتصور دکلدر Les miracles qui se sont faits en divers temps تواریخ مختلفه‌ده وقوعیافته اولمش کرامات ومعجزات Ce traité-là s'est fait secrètement بو عهدنامه خفیهٔ واقع اولمشدر — خفیهٔ عقد — Si la paix se fait مصالحه‌نک وقوعی تقدیرنده اولنمشدر

Se faire, signifie aussi, embrasser un état, une profession *A.* کون *P.* شدن *T.* اولمق || Se faire religieux راهب اولمق Se faire médecin طبیب اولمق — طریقت رهبانیته داخل اولمق —

Fait. *A.* کائن — معمول *P.* گشته — کرده *T.* ایشلنمش — اولمش — یاپلمش — On dit proverb., Aussitôt dit, aussitôt fait, pour dire, que l'exécution suit de près la parole سوز سویلنور — سویلنمز اجراسی دخی باشی اوجنده در — Et cela vaut fait, pour dire, qu'on peut compter sur la chose comme si elle était déjà faite اولمش بتمش کبیدر — Et dans le même sens, Tenez cela pour fait بونی اولمش بتمش عد ایله — Et ce qui est fait n'est pas à faire, pour dire, que quand on a à faire une chose, il ne faut pas la différer کورلدجک ایش ایرتدیه قالملو دکلدر — Et c'est fait de moi, de nous ایشم یاخود ایشمز تمام اولدی

On dit d'un homme qui est dans un âge mûr, que c'est un homme fait مرد کامل — Et qu'un homme est bien fait, pour dire, qu'il est beau *A.* حسن الخلقة — *P.* خوش مخراق *T.* یاپوسی دلبر — qu'il est mal fait, pour dire, qu'il est laid, mal formé *A.* قبیح التركیب *P.* زشت اندام *T.* چرکین یاپولی — Et qu'un homme est bien fait et de bon air صاحب مخراق یاپوسی دلبر نورانی — خوش اندام وخوش لقا — الوجاهت آدم — Et figur. Avoir la tête mal faite, pour dire, être bizarre, déraisonnable *A.* عقل سقیم التركیب *P.* عقل پریشان ترکیب *T.* فنا قورلمش عقل

FAISABLE. Qui se peut faire *A.* ممکن *P.* بودنی *T.* قابل — اوله بیلور || Il n'y a guère de choses qui ne soient faisables

à qui les veut bien entreprendre لایقی اوزره ایشنی طوتانه — On dit aussi, qu'une chose est faisable, pour dire, qu'il est permis de la faire *A.* کوره ممکن اولدیجق شیٔ یک آز در جائز *P.* روا *T.* اولاغن

FAISAN. Espèce d'oiseau *A.* تدرج *P.* تذرو *T.* سوکلون

FAISCEAU. Amas de certaines choses liées ensemble *A.* حزمة pl. حزم ـ دستجة pl. دساتج ـ جرزة *P.* دسته *T.* دمت ـ باغ || Faisceau de flèches اوق دمتی Mettre les armes en faisceau سلاحلری دمت باغلمق Faisceau d'herbes حزمهٔ حشیش ـ گیاه دستهسی ـ اوتلق دمتی ـ

FAISEUR. Celui qui fait quelque ouvrage *A.* مصنع pl. مصنعین ـ صناع *P.* سازنده ـ فیاور *T.* یاپوجی ـ ایشلیجی || Faiseur de coffres صندق یاپوجیسی Cela est du bon faiseur فلان استاد یاپوجی ایشیدر ـ شیٔ مصنع حاذق عملیدر

On dit proverb., que les grands diseurs ne sont pas les bons faiseurs *A.* ربّ صلف تحت ـ اسمع جعجعة ولا اری طحنًا الراعدة *T.* لاقردی چوق امّا میدانده ایش یوق

FAIT. Action, chose faite *A.* عمل pl. اعمال ـ فعل pl. افعال *P.* کردار ـ فیار ـ کار *T.* ایش || Chacun répond de son fait هر کس کندو عملی ایچون جواب ویرر Il est garant de ses faits et promesses کندو اعمالنه ومواعید وتعهّداتنه متکفلدر C'est un fait singulier بر فعل اغربدر

On dit, Les hauts faits, les beaux faits d'armes, pour dire, les exploits militaires *A.* اعمال جلیلهٔ حربیّة *P.* کردار برگزیدهٔ جنکاوری *T.* جنکجیلکه متعلّق پارلاق ایش || C'est un beau fait d'armes فلان حالت اعمال جلیلهٔ حربیّهدن بر عمل برگزیده در — On dit qu'une chose est du fait de quelqu'un, pour dire, qu'il en est l'auteur فلان شیٔ فلانک عمل یدیدر فلانک دستکاریدرـ ایشیدر — Et qu'un homme est sûr de son fait, pour dire, qu'il est sûr de ce qu'il dit سوزندهـ شبههسی یوقدر — Et qu'il entend bien son fait, pour dire, qu'il est habile dans ce qui le regarde ایشنی ـ ایشنی بیلور — Et proverb., que la bonne volonté est réputée pour le fait قوی طوتار نیّت خیر عمل خیر مثابهسنده در

On dit, Possession de fait, par opposition à celle de droit *A.* فعلاً تصرّف — Et voies de fait. Les voies de violence dont on use, sans avoir recours à la Justice *A.* اعمال جبریّة *P.* کردار دستبردانه *T.* زورابشی || Il est défendu d'user de voies de fait اعمال جبریّة اعمالی ممنوعدر

On dit, Prendre quelqu'un sur le fait, pour dire, le surprendre dans le temps même d'une action qu'il veut cacher *A.* اخذ عند العمل ـ اخذ عند الصنیعة مغافصةً *P.* در سر کار گرفتن *T.* ایش باشنده ـ ایش باشنده ایکن بصوب طوتمق ـ ایکن یقدلمق ـ ایش اوزرنده ایکن طوتمق || Les voleurs ont été pris sur le fait حرامیلری ایش باشنده اولدقلری حالده بصوب طوتدیلر Il ne voulait pas qu'on sût qu'il travaillait à cet ouvrage, mais je l'ai pris sur le fait فلان ایشی ایشلدیکنی بیلدرمک استمز ایدی لکن ایش اوزرنده ایکن مغافصة واروب بصدم

On dit en termes de Palais, et dans le discours ordinaire, Prendre le fait de quelqu'un, ou prendre fait et cause pour quelqu'un, pour dire, intervenir en cause pour lui, prendre sa défense, son parti بر کمسنهنک دعواسنی التزام ایتمک مصلحتنه صاحب چیقمق ـ مصلحتنی یوکلنمک ـ

Fait, signifie aussi, le cas et l'espèce dont il s'agit *A.* ما جرا ـ ما وقع ـ واقعة pl. وقایع *P.* کار *T.* ایش || Conter le fait ماجرایی نقل وتقریر ایتمک Narrer bien un fait بر ماجرایی لایقی اوزره نقل وحکایت ایتمک Les faits sont bien rapportés dans cet historien بو تاریخده وقایع احوال وجه احسن اوزره بسط اولنمشدر Demeurons dans le fait واقعهنک اوزرنده وقف کلام ایدهلم Ne nous écartons pas du fait ما وقعدن ایرلمیهلم Revenons au fait ما وقعنک واقعهنک کیفیّتنه کلهلم ـ کیفیّتنه دائر اعادهٔ کلام ایدهلم Il va droit au fait ایشک اوزرینه طوغری وارر Le fait est tel ما وقعنک صورتی بو در C'est une question de fait حال واقعه دائر بر مسئله در — On dit, C'est un fait, cela est de fait que... حال واقع ومحقّقدر کهـ واقع حال بو در که — Et mettre en fait, poser en fait, pour dire, avancer une chose comme véritable *T.* متحقّق ـ کرچک فرض ایتمک ـ عدّ ایتمک || Je mets en fait que ces deux personnes... شو ایکی کشی شویله اولدقلرینی متحقّق فرض ایدهرم Il met en fait qu'il n'y a point de vide dans la nature قدرتنده خلا اولمدیغنی متحقّق عدّ ایدر — On dit aussi, C'est un fait à part, c'est un autre fait, pour dire, c'est une autre chose بو بشقه دعوا در ـ بشقه مادّه در ـ امر آخر در

On dit, Être au fait, pour dire, être bien instruit واقف

منجّم astronome واعظ بنام orateur مؤلّف نامدار écrivain
بين الناس كسب Fameuse université مشهور ونامدار
بلدهٔ مشهوره Ville fameuse صيت وشهرت ايتمش دار العلوم
Fameux voleur مشهور وبنام بر حرامى Une mer fameuse par
cent naufrages يوز پاره سفينه‌نك غرق وشكستى تقريبيله
كسب شهرت ايتمش دريا

se **FAMILIARISER.** Se rendre familier *A.* استيناس ـ تأنّس
آشنايى پيدا كردن ـ آشنايى پيوستن ـ آلفتن *P.* تألّف ـ
T. انسيّت ايتمك || Se familiariser avec tout le monde جميع
عامّه ايله انس والفت ـ ناس ايله تألّف واستيناس ايتمك
اعاظم Se familiariser avec les plus grands seigneurs پيدا ايتمك
رجال ايله انسيّت ايتمك

Et prendre des manières trop familières *A.* الفت ـ استرسال
بى ـ بى تكلّف آميزش والفت كردن *P.* بطرح التكلّف
T. تكليفسز قونشمق تكلّف آشنايى نمودن || C'est un
homme qui se familiarise aisément بالسهوله طرح تكلّف
مسترسلاً الفت پيدا ـ ايده‌رك الفت ايدر اربابندندر
ايدر كساندندر

Et s'accoutumer *A.* كسب الالفة ـ تمرّن ـ تدرّب ـ اعتياد
P. آلفتن *T.* آلشمق || Il s'est familiarisé avec la douleur وجع
ـ نقريس علّتنه آلشدى ايله اعتياد ايلدى avec la goutte
نقريس علّتيله كسب الفت ايلدى ـ On dit, Se familia-
riser avec un auteur, pour dire, l'entendre sans peine فلان
مؤلفك تأليفاتيله كلّى مرتبه كسب آشنايى والفت
فلان Et se familiariser avec une langue étrangère ـ ايتمك
لسان ايله الفت كامله پيدا ايتمك

Il s'emploie aussi activement, et signifie, accoutumer *A.*
آلشدرمق *T.* آلفتيدن *P.* تدريب ـ تعويد ـ تأليف ـ تأنيس
|| Il est dificile de familiariser une nation avec de nouveaux
usages بر قومى عادات جديده ايله تأنيس ايتمك امر
يكى عادتلره آلشدرمق امر عسير در ـ دشوار در

FAMILIARISÉ. *A.* مألوف ـ مأنوس *P.* آشنا گشته ـ آلفته *T.*
انسيّت ايتمش ـ آليشق ـ آلشمش

FAMILIARITÉ. Manière de vivre familièrement avec quelqu'un
A. معاملهٔ ـ بى تكلّفى *P.* عدم التكلّف ـ مساهات ـ استرسال
T. تكليفسزلك بى تكلّفانه || Il n'y a pas grande familiarité
entre eux ميانلرنده اول ـ بينلرنده مساهات كامله يوقدر
J'ai beaucoup de familiarité قدر بى تكلّفانه معامله يوقدر
avec lui كندوسيله تكليفسزلكم پك چوقدر Il tient sa gra-
vité, il n'aime pas qu'on prenne trop de familiarité avec lui
كندوسيله معامله‌ده عدم تكلّف صورتندن حظ ايتميوب
دائما وقار ورزانت طوربنى بوزمز La familiarité engendre
le mépris عدم تكلّف منتج ذلّ وحقارت اولور حالاتدندر

FAMILIER. Qui vit librement et sans façon avec quelqu'un *A.*
عديم التكلّف ـ انيس ـ مسترسل *P.* بى تكلّف *T.* تكليفسز
|| Être familier avec quelqu'un بر كمسنه ايله تكليفسز اولمق
Se rendre familier avec le monde خلق ايله تكليفسز اولمق
C'est un de ses amis les plus familiers بى تكلّف اولان
تكلّفدن عارى انيس وآشناسيدر ـ دوستلرندندر Prendre un
air familier عدم تكلّف طوربنى اتّخاذ ايتمك ـ On appelle,
Discours familier, Style familier, un discours, un style naturel
et aisé, tel que celui dont on se sert dans la conversation
تكلّفدن عارى سبك وعبارهٔ ـ تكلّفدن عارى كلام زبانزد
تكلّفات رسميّه‌دن عارى مكاتيب Lettres familières زبانزد
ـ وتحريرات On dit aussi, qu'un terme est familier, pour dire,
qu'il est peu respectueux تعبير لا ابالى ou qu'il n'est pas
assez noble par rapport au sujet قبا تعبير

Et qui est devenu facile par une grande habitude *A.* مأنوس
ـ مألوف ـ معتاد *P.* آلفته *T.* آليشق || Cela lui est familier
كندويه مألوف ومعتاد اولان شيلردندر Il n'a point de peine
à faire telle chose, elle lui est devenue familière فلان شيئى
ايشلمكده بر درلو زحمت چكمز زيرا مألوف ومعتادى
اولان ايشلردندر Il s'est rendu cette langue-là familière comme
sa langue naturelle فلان لسانه كندو لسانى كبى الفت
واعتياد ايلدى L'homme sage se rend la vertu familière jusque
dans les plaisirs عاقل اولان كشى تلذّذات نفسانيّه‌ده بيله
صلاح حال ايله مألوف اوله كلمشدر ـ On dit, Les familiers
de la maison, pour dire, ceux qui sont reçus habituellement
dans une maison *A.* احبّاء البيت *P.* دوستان خانگى *T.*
اوه آليشق اولان احباب

FAMILIER. Celui qui affecte la familiarité avec les personnes d'un
état au-dessus du sien *A.* لا ابالى *P.* بى پروا *T.* پرواسز
|| Il fait le familier avec ce ministre لا ابالیلك ايدن ـ
وكلاى دولتدن فلان وكيلك ياننده لا ابالى صورتنى
رجال دولتدن فلان ذاتك ياننده لا ـ التزام ايدر
اباليلك طوربنى التزام ايدر

On appelle Esprit familier, une sorte d'esprit qu'on prétend qui s'attache à un homme pour le servir *A.* جنّ موكّل *P.* فرشتهٔ موكّل

FAMILIÈREMENT. D'une manière familière *A.* مسترسلاً — *T.* تكليفسزجه — تكليفسز اولدرق *P.* بى تكلّفانه — بلا تكلّف || Vivre familièrement avec quelqu'un بر كمسنه ايله بى تكليفسزجه كچنمك — تكلّفانه معاشرت ايتمك Ils s'entretenaient familièrement ensemble بى تكلّف صحبت ايدرلر ايدى Ce grand homme se communiquait familièrement avec tout le monde اول ذات جليل الشان خلق ايله تكليفسزجه الفت ايدر ايدى

FAMILLE. Toutes les personnes d'un même sang *A.* pl. انساب وانسال — اولاد وانساب — فصيلة *P.* خاندان — خويشان وتبار *T.* صوى صوب || Ce ministre a fait beaucoup de bien à sa famille بو وكيل دولت كندو انساب وانسالنه عظيم همّت ايلدى — بو وكيل دولتك كندو خاندانند جوق خيرى طوقندى Ce jeune homme a déshonoré sa famille بو نو جوان كندو خاندانند ايراث شين ورذالت ايلدى

Et toutes les personnes d'une maison soumise au père de famille qui en est le chef *A.* اهل البيت — اهل الدار — نسيلة — اولاد وعيال *P.* خانگيان — زه وزاد *T.* چولوق چوجوق || Cette famille n'est pas nombreuse بو بيتك اهلى چندان كثير دكلدر Père de famille اولاد وعيال صاحبى

Il signifie aussi, race, maison *A.* نسل — آل — عرق *P.* نژاد — خاندان — دودمان — خانواده *T.* خاندان || Bonne famille خاندان محامد عنوان — عرق انيق — عرق عريق — عرق جميل Honnête famille عرض وادب ايله موصوف بر نسل طاهر Famille riche كثرت ماله مالك بر خاندان Famille noble نسل اصيل — خاندان شرافتنشان ancienne خاندان قديم De quelle famille est-il ? قنغى ال ونسلدندر La ruine des familles خاندانلرك خرابيت حالى Il est d'une famille bourgeoise نسلى فرومايه در Il y a eu de grands hommes dans cette famille بو آل ونسلك ايچنده ذوات جليلة الشان پيدا اولمشدر — بو خانداندن بيوك آدملر چيقمشدر

— On appelle Enfant de famille, un jeune homme d'une naissance honnête *A.* ابن الكرما — ابن الاصل *P.* مروكريم — خاندانزاده — بهزاد *T.* آدم اولادى — اوجاق زاده —

On dit, qu'un homme a un air de famille, pour dire, qu'il a quelque chose dans sa personne ou dans ses manières, qui est particulier à sa famille *A.* سيماء نازع الى نسبه *P.* اثر دارندهٔ نژاد خود *T.* صوينه چكر صورت وسيماسى اولان

FAMINE. Disette générale de vivres *A.* قحط — غلا *P.* تنگى معاش *T.* قيتلق || Il y eut une grande famine cette année-là اول سنهده قحط عظيم واقع اولمشدر La famine est un des fléaux dont Dieu châtie les hommes بليّهٔ قحط وغلا بنى آدمى تنكيل ايچون ارسال الهى اولان شدايددن معدود در La famine se mit dans la ville درون شهره قحط وغلا مستولى اولمشدر Prendre une ville par famine قلعه‌يى دوچار شدّت قحط ايتدره‌رك فتح وتسخير ايتمك — On dit, Crier famine, pour dire, se plaindre hautement de la disette que l'on éprouve قحط وغلادن شكايت ايله فرياد وفغان ايتمك

FANAGE. Action de faner l'herbe *A.* تقليب — ذرو الحشيش *P.* بر گردانيدن گياه — بر گشتن گياه *T.* اوتلغى چويروب دوندرمه — صاورمه || Il faut attendre le beau temps pour le fanage de ce pré اشبو بچلمش چايرك اوتلغنى چويروب دوندرمك ايچون هوانك لطافت وگشايشنه ترقّب اولنملو در — Il se dit aussi du salaire de ceux qui sont employés au fanage *A.* اجرة التقليب الحشيش *P.* مزد بر گردانيدن گياه *T.* اوتلغك دوندروب چويرلمسى — اوتلق صاورمه‌سى اجرتى — ايچون ويريلان كونده‌لك

FANAISON. Temps de faner le foin *A.* موسم الذرو الحشيش — موسم التقليب الحشيش *P.* هنگام گردانيدن گياه *T.* اوتلغك دوندريلوب چويرله‌جك — اوتلق صاوره‌جق موسم وقتى

FANAL. Espèce de grosse lanterne dont on se sert sur les vaisseaux *A.* مشعل pl. مشاعل *P.* فنار *T.* فنر || Mettre le fanal au grand mât كمينك بيوك ديركنده فنر تعليق ايتمك Il éteignit son fanal pour cacher sa route à l'ennemi يولنى دشمندن ستر ايچون فنرى اطفا ايلدى La réale de France porte trois fanaux à sa poupe فرانسه دونمناسنك رياله سفينه‌سى قيچنده اوچ عدد فنر وار در Le vaisseau amiral porte tous ses fanaux allumés la nuit, pour marquer la route au reste de l'armée آميرال سفينه‌سى سائر دونمنا سفينه‌لرينه اراءهٔ طريق ضمننده وقت ليلده جميع فنرلرينى يانمش طونار

Il se dit aussi, des feux qu'on allume durant la nuit à l'en-

écrivain مؤلّف نامدار orateur واعظ بنام astronome منجّم
مشهور ونامدار Fameuse université بين الناس كسب
صيت وشهرت ايتمش دار العلوم Ville fameuse بلدۂ مشهوره
Fameux voleur مشهور وبنام بر حرامی Une mer fameuse par
cent naufrages يوز پاره سفينه‌نك غرق وشكستی تقريبيله
كسب شهرت ايتمش دريا

se FAMILIARISER. Se rendre familier A. استيناس - تأنّس
آشنايى پيدا كردن - آشنايى پيوستن - آلفتن P. تألّف -
T. انسيّت ايتمك || Se familiariser avec tout le monde جميع
عامّه ايله انس والفت - ناس ايله تألّف واستيناس ايتمك
پيدا ايتمك Se familiariser avec les plus grands seigneurs اعاظم
رجال ايله انسيّت ايتمك

Et prendre des manières trop familières A. الفت - استرسال
بى - بى تكلّف آميزش والفت كردن P. بطرح التكلّف
نمودن بالسهوله طرح تكلّف T. تكليفسز قونشمق || C'est un
homme qui se familiarise aisément طرح تكلّف بالسهوله
مسترسلاً الفت پيدا - ايده‌رك الفت ايدر اربابدندر
ايدر كساندندر

Et s'accoutumer A. كسب الالفة - تمرّن - تدرّب - اعتياد
P. آلفتن T. آلشمق || Il s'est familiarisé avec la douleur وجع
- نقريس علّتنه آلشدى avec la goutte ايله اعتياد ايلدى
نقريس علّتيله كسب الفت ايلدى - On dit, Se familia-
riser avec un auteur, pour dire, l'entendre sans peine فلان
مؤلفك تأليفاتيله كلّى مرتبه كسب آشنايى والفت
ايتمك - Et se familiariser avec une langue étrangère فلان
لسان ايله الفت كامله پيدا ايتمك

Il s'emploie aussi activement, et signifie, accoutumer A.
آلشدرمق T. آلفتيدن P. تدريب - تعويد - تأليف - تأنيس
|| Il est dificile de familiariser une nation avec de nouveaux
usages بر قومى عادات جديده ايله تأنيس ايتمك امر
يكى عادتلره آلشدرمق امر عسير در - دشوار در

FAMILIARISÉ. A. مألوف - مأنوس P. آشنا گشته - آلفته T.
انسيّت ايتمش - آليشق - آلشمش

FAMILIARITÉ. Manière de vivre familièrement avec quelqu'un
A. معاملۂ بى تكلّفى P. عدم التكلّف - مسامحات - استرسال
T. تكليفسزلك بى تكلّفانه || Il n'y a pas grande familiarité
entre eux ميانلرنده اول - بينلرنده مسامحات كامله يوقدر
J'ai beaucoup de familiarité قدر بى تكلّفانه معامله يوقدر

avec lui كندوسيله تكليفسزلكم پك چوقدر Il tient sa gra-
vité, il n'aime pas qu'on prenne trop de familiarité avec lui
كندوسيله معامله‌ده عدم تكلّف صورتندن حظ ايتميوب
دائما وقار ورزانت طورينى بوزمز La familiarité engendre
le mépris عدم تكلّف منتج ذلّ وحقارت اولور حالاتدندر

FAMILIER. Qui vit librement et sans façon avec quelqu'un A.
مسترسل - انيس عديم التكلّف P. بى تكلّف T. تكليفسز
|| Être familier avec quelqu'un بر كمسنه ايله تكليفسز اولمق
Se rendre familier avec le monde خلق ايله تكليفسز اولمق
C'est un de ses amis les plus familiers بى تكلّف اولان
تكلّفدن عارى انيس وآشناسيدر - دوستلرندندر Prendre un
air familier عدم تكلّف طورينى اتخاذ ايتمك - On appelle,
Discours familier, Style familier, un discours, un style naturel
et aisé, tel que celui dont on se sert dans la conversation
تكلّفدن عارى سبك وعبارۂ - تكلّفدن عارى كلام زبانزد
تكلّفات رسميّه‌دن عارى مكاتيب Lettres familières زبانزد
وتحريرات - On dit aussi, qu'un terme est familier, pour dire,
qu'il est peu respectueux تعبير لا ابالى ou qu'il n'est pas
assez noble par rapport au sujet قبا تعبير

Et qui est devenu facile par une grande habitude A. مأنوس
- مألوف - معتاد P. آلفته T. آليشق || Cela lui est familier
كندويه مألوف ومعتاد اولان شيلردندر Il n'a point de peine
à faire telle chose, elle lui est devenue familière فلان شيئى
ايشلمكده بر درلو زحمت چكمز زيرا مألوف ومعتادى
اولان ايشلردندر Il s'est rendu cette langue-là familière comme
sa langue naturelle فلان لسانه كندو لسانى كبى الفت
واعتياد ايلدى L'homme sage se rend la vertu familière jusque
dans les plaisirs عاقل اولان كشى تلذذات نفسانيه‌ده بيله
صلاح حال ايله مألوف اوله كلمشدر - On dit, Les familiers
de la maison, pour dire, ceux qui sont reçus habituellement
dans une maison A. احباء البيت P. دوستان خانگى T.
اوه آليشق اولان احباب

FAMILIER. Celui qui affecte la familiarité avec les personnes d'un
état au-dessus du sien A. لا ابالى P. بى پروا T. پرواسز
|| Il fait le familier avec ce ministre لا ابالیلك ايدر -
وكلاى دولتدن فلان وكيلك يانده لا ابالى صورتنى
رجال دولتدن فلان ذاتك يانده لا - التزام ايدر
ابالیلك طورينى التزام ايدر

On appelle Esprit familier, une sorte d'esprit qu'on prétend qui s'attache à un homme pour le servir *A.* جنّ موكّل *P.* فرشتهٔ موكّل

FAMILIÈREMENT. D'une manière familière *A.* مسترسلا ـ بلا تكلّف *P.* بى تكلّفانه *T.* تكليفسزجه ـ تكليفسز اولدرق || Vivre familièrement avec quelqu'un بر كمسنه ايله بى تكليفسزجه كچنمك ـ تكلّفانه معاشرت ايتمك Ils s'entretenaient familièrement ensemble بى تكلّف صحبت ايدرلر ايدى Ce grand homme se communiquait familièrement avec tout le monde اول ذات جليل الشان خلق ايله تكليفسزجه الفت ايدر ايدى

FAMILLE. Toutes les personnes d'un même sang *A.* pl. انساب ـ وانسال ـ اولاد وانساب ـ فصيلة *P.* خاندان ـ خويشان *T.* صوى صوب || وتبار Ce ministre a fait beaucoup de bien à sa famille بو وكيل دولت كندو انساب وانسالنه عظيم همّت ايلدى ـ بو وكيل دولتك كندو خاندانه چوق خيرى طوقندى Ce jeune homme a déshonoré sa famille بو نو جوان كندو خاندانه ايراث شين وزذالت ايلدى

Et toutes les personnes d'une maison soumise au père de famille qui en est le chef *A.* اهل البيت ـ اهل الدار ـ نسيلة ـ اولاد وعيال *P.* خانگيان ـ زه وزاد *T.* چولوق چوجوق || Cette famille n'est pas nombreuse بو بيتك اهلى چندان كثير دگلدر Père de famille اولاد وعيال صاحبى

Il signifie aussi, race, maison *A.* نسل ـ آل ـ عرق *P.* خاندان ـ دودمان ـ خانواده *T.* خاندان || Bonne famille نژاد ـ عرق عريق ـ عرق انيق ـ عرق جميل ـ خاندان محامد عنوان Honnête famille عرض وادب ايله موصوف بر نسل طاهر Famille riche كثرت ماله مالك بر خاندان Famille noble خاندان شرافتنشان ـ نسل اصيل ancienne خاندان قديم De quelle famille est-il? قنغى ال ونسلدندر La ruine des familles خاندانلرك خرابيّت حالى Il est d'une famille bourgeoise نسلى فرومايه در Il y a eu de grands hommes dans cette famille بو آل ونسلك ايچنده ذوات جليلة الشان ـ بو خاندانده بيوك آدملر چيقمشدر ـ پيدا اولمشدر — On appelle Enfant de famille, un jeune homme d'une naissance honnête *A.* ابن الكرما ـ ابن الاصل ـ مرد كريم *P.* خاندانزاده ـ آدم اولادى ـ اوجاق زاده *T.* بهزاد ـ

On dit, qu'un homme a un air de famille, pour dire, qu'il a quelque chose dans sa personne ou dans ses manières, qui est particulier à sa famille *A.* سيماء نازع الى نسبه *P.* اثر دارندهٔ نژاد خود *T.* صوينه چكر صورت وسيماسى اولان

FAMINE. Disette générale de vivres *A.* قحط ـ غلا *P.* تنگى معاش *T.* قيتلق || Il y eut une grande famine cette année-là اول سنده قحط عظيم واقع اولمشدر La famine est un des fléaux dont Dieu châtie les hommes بليّهٔ قحط وغلا بنى آدمى تنكيل ايچون ارسال الهى اولان شداييددن معدود در La famine se mit dans la ville درون شهره قحط وغلا مستولى اولمشدر Prendre une ville par famine قلعه‌يى دوچار شدّت قحط ايتدره‌رك فتح وتسخير ايتمك — On dit, Crier famine, pour dire, se plaindre hautement de la disette que l'on éprouve قحط وغلادن شكايت ايله فرياد وفغان ايتمك

FANAGE. Action de faner l'herbe *A.* تقليب ـ ذرو الحشيش *P.* بر گردانيدن گياه ـ بر گشتن گياه الحشيش *T.* اوتلغى چويروب دوندرمه ـ صاورمه || Il faut attendre le beau temps pour le fanage de ce pré اشبو بچلمش چايرك اوتلغنى چويروب دوندرمك ايچون هوانك لطافت وگشايشنه ترقّب اولنملو در — Il se dit aussi du salaire de ceux qui sont employés au fanage *A.* اجرة التقليب الحشيش *P.* مزد بر گردانيدن گياه *T.* اوتلغك دوندروب چويرلمسى اجرتى ـ ايچون ويريلان كونده‌لك ـ اوتلق صاورمه‌سى

FANAISON. Temps de faner le foin *A.* موسم الذرو الحشيش ـ موسم التقليب الحشيش *P.* هنگام گردانيدن گياه *T.* اوتلغك دوندريلوب چويرله‌جك ـ اوتلق صاوره‌جق موسم وقتى

FANAL. Espèce de grosse lanterne, dont on se sert sur les vaisseaux *A.* مشعل pl. مشاعل *P.* فنار *T.* فنر || Mettre le fanal au grand mât كمينك بيوك ديركنده فنر تعليق ايتمك Il éteignit son fanal pour cacher sa route à l'ennemi يولنى دشمندن ستر ايچون فنرى اطفا ايلدى La réale de France porte trois fanaux à sa poupe فرانسه دونمناسنك رياله سفينه‌سى قيچنده اوچ عدد فنر واردر Le vaisseau amiral porte tous ses fanaux allumés la nuit, pour marquer la route au reste de l'armée اميرال سفينه‌سى سائر دونمنا سفينه‌لرينه اراءهٔ طريق ضمننده وقت ليلده جميع فنرلرينى يانمش طوتار

Il se dit aussi, des feux qu'on allume durant la nuit à l'en-

trée des ports, pour indiquer aux vaisseaux la route qu'ils doivent tenir *A.* منار *P.* چراغ - فنار *T.* فنر

FANATIQUE. Aliéné d'esprit qui croit avoir des apparitions, des inspirations. Il ne se dit qu'en fait de religion *A.* مجذوب متعصب

Et qui est emporté par un zèle outré et violent pour une religion *A.* متعصب بالمرادة *P.* متمردانه متعصب *T.* آشورى متعصب — Il se dit par extension, de celui qui se passionne à l'excès pour un parti, pour une opinion, pour un auteur *A.* مجنون *P.* ديوانه *T.* دلو ‖ Il est fanatique de cet auteur بو مؤلفك ‖ de cette opinion بو اعتقادك ديوانه سيدر مجنونيدر

FANATISME. Illusion du fanatique *A.* مجذوبية بالتعصب

Et un zèle outré en matière de religion *A.* تعصب بالمرادة *P.* متمردانه تعصب *T.* آشورى تعصب — Il se dit aussi, d'un attachement opiniâtre et violent à un parti, à une opinion *A.* جنون *P.* ديوانكى *T.* دلولك

FANER. Tourner et retourner l'herbe d'un pré fauché, pour la faire sécher *A.* تقليب الحشيش - تذرية الحشيش *P.* گياهرا بر گردانيدن *T.* اوتلغى چويروب دوندرمك

Il signifie aussi, flétrir *A.* اذبال - اذوا *P.* پژمرده كردن *T.* صولدرمق ‖ Le grand hâle fane les fleurs سهام شديد هوانك قزغين اسيلكى چيچكلرى - اذواى ازهارى موجبدر صولدرر

Se faner. Se flétrir, se sécher *A.* تذبل - كسب الذبول *P.* پژمرده شدن - پژوليدن *T.* صولمق ‖ L'herbe se fane quand on la laisse trop long-temps sur pied اوتلق طول زمان يرده ابقا اولنسه كسب ذبول ايدر ‖ Les fleurs commencent à se faner dès qu'elles sont cueillies چيچكلر كسلديكى عقيبنده كسب ذبوله يوز طوتار

On dit figurément, qu'une femme commence à se faner *A.* ذهاب الطراوة - انسلاب الطراوة *P.* آب وتاب رفتن *T.* حسن وجمالك آب وتابى صولمق ‖ La beauté se fane ذاهبدر

Fané. *A.* متقلب *P.* حشيش بر گردانيده *T.* گياه دوندريلوب چويرلمش اوتلق ‖ *A.* ذابل *P.* پژمرده - پژوليده *T.* صولمش - ياقته

FANEUR. Celui qui fane le foin *A.* مقلب الحشيش *P.* بر گردانندهٔ گياه *T.* اوتلغى دوندروب چويرن ‖ Payer les faneurs اوتلغى دوندروب چويرنلرك اجرتنى ويرمك

FANFARON. Qui fait le brave, et qui ne l'est pas *A.* نفاخ متشجع - في الشجاعة *P.* دليرى فروش *T.* دليرى لافزن ‖ Il n'est pas brave, il est fanfaron يكتلك صاتن - بهادرلق اوردايجى ارباب شجاعتدن اولميوب همان لاف ‖ Il est timide et fanfaron هم جبان وهم نفاخ دليرى ايدر هم قورقق وهم بهادرلك آوردايجيدر - في الشجاعة در ‖ Ce n'est qu'un fanfaron متشجع محضدر

Il signifie aussi, qui vante trop, qui exagère sa bravoure *A.* متمدح بالشجاعة *P.* دلير خود ستا *T.* بهادرلكنى اوكديجى ‖ On ne disconvient pas qu'il ne soit brave, mais il est un peu trop fanfaron بر مرد دلير اولديغى انكار اولنمز انجق چوقجه متمدح بالشجاعة در

Et celui qui se vante trop en quelque chose que ce soit, qui promet par ostentation plus qu'il ne peut tenir *A.* صلف pl. صلفاء - متصلف - مطرمذ - متمدح *P.* لهوق - فياش - بادبر *T.* لافزن - كبزن - لافزان - اوكديجى - كندويى ‖ Tout ce qu'il dit de ses intrigues et de ses galanteries, fait voir qu'il est extrêmement fanfaron طايفهٔ زنان ايله ايتديكى معاملات ظريفانه يه دائر نقل ايلديكى حكايه لردن غاية الغايه فياش بر آدم اولديغى استدلال اولنور

FANFARONNADE. Vanterie en paroles, discours de fanfaron *A.* لهوقة *P.* لاف - گذاف - كپ - گوزگند *T.* لاف ‖ Toutes ses menaces ne sont que des fanfaronnades اشبو تهديداتك جملهسى لاف وگذاف مقولهسيدر

FANFARONNERIE. Habitude de faire des fanfaronnades *A.* مفايشة - طرمذة *P.* لافزنى - لاف فروشى - كبزنى *T.* لافزانلق ‖ Tout son fait n'est que fanfaronnerie كافهٔ افعال واعمالى ايشى هب - كار وپيشهسى هب لافزانلقدر - مفايشهٔ محضدر لافزانلقدر

FANGE. Boue, bourbe *A.* وحل - طملة *P.* گل *T.* جامور ‖ Il est tombé dans la fange جاموره دوشدى ‖ Il est tout couvert de fange از سر تا بقدم متوحل - سر تا پا آلودهٔ گلدر وگل آلود در ‖ V. Bourbe — Il se dit figur. d'une vie honteuse ‖ Cet homme vit dans la fange فلان كمسنه وحلزار عيوب وقبايح ايچنده امرار اوقات ايدر ‖ se traîne dans la fange آلودهٔ اوحال مثالب وعيوبدر

Il se dit figur. des gens de basse naissance *A.* طميل pl.

آدم مولوزی .T فرومایه .P طمیل الاصل ـ طملة || Il s'est tiré de la fange فرومایه‌لکدن رفع اولندی Il s'est élevé de la fange au plus haut degré de fortune طمیل الاصل ایکن اسنای من الرفش الی العرش ـ مراتب علوّ واقباله ترفیع اولندی فحواسنجه خاک مذلتدن رفع ایله اعلای درجات اقباله واصل اولدی

FANGEUX. Boueux, plein de fange A. کثیر الوحل ـ متوحّل P. گل آلود ـ گلناک .T چامورلی || Terrain fangeux ارض وحلزار ـ زمین گلناک ـ مُوحل ـ کثیر الوحل Un chemin tout fangeux بر طریق کثیر الوحل

FANON. Assemblage de crins qui tombe sur la partie postérieure des boulets du pied d'un cheval A. ثُنّة pl. ثُنن P. موی دابدنک بوقاغیلغنده‌کی صچاقلو قیل .T خوردۂ اسب

FANONS, en termes de Chirurgie, se dit d'une sorte d'appareil qu'on met à la jambe, quand elle est fracturée A. جبیرة الرجل .P استخوانبند پای .T ایاق قیریغی باغی

FANTAISIE. La faculté imaginative de l'homme A. قوّة متخیّلة || La fantaisie est le réceptacle des images قوّت متخیّله مجمع صُور ومحسوساتدر

Il signifie aussi généralement, esprit, pensée, idée A. خاطر pl. خواطر ـ فکر pl. افکار ـ خیال pl. خیالات P. اندیشه T. فکر || Ceci m'est venu en fantaisie فلان شئ خیالمه کلدی ـ خاطرمه کلدی Ne vous mettez pas cela en fantaisie بونی خیال وخاطرکه کتورمه Ôtez cela de votre fantaisie بونی خاطردن اخراج ایله Avoir quelque chose dans la fantaisie بر شیئی فکره قویمق S'imprimer quelque chose dans la fantaisie فلان شیئی لوح خاطرده نقش ورسم ایتمک Il a eu fantaisie qu'il se porterait mieux, s'il changait d'air تبدیل هوا ایده‌جک اولور ایسه مزاجنه انفع اولدجغنی فکر وخیال مزاجنه نفعی موجب اولدجغنی تخیّل ایتمشدر ـ ایتمشدر

Il signifie aussi, humeur, envie, désir T. هوس ـ استک ـ || Vivre à sa fantaisie کندو کیفنجه کچنمک Faire à sa fantaisie کیف کندو کیفنجه ایتمک Suivre sa fantaisie کندو درونه هوسنه تبعیّت ایتمک Il m'a pris fantaisie de faire cela فلان ایشک ایشلنمسی هوسی کلدی Il m'a pris une fantaisie درونمه بر استک کلدی ـ بر هوسم طوتدی

Et opinion, sentiment A. زعم ـ خیال P. سگال T. خیاللمه || Chacun en parle et en juge selon sa fantaisie بو بابده هرکس کندو زعمنجه کلام سویلر ورأی ومطالعه ایدر Cela est exécuté à ma fantaisie بو شئ کندو خیالمجه ایشلندی Il écrit bien, il travaille bien à ma fantaisie بنم زعممه کوره وجه احسن اوزره کتابت ایدر وایش ایشلر Cela est tout-à-fait à ma fantaisie فلان شئ تمام خیالمه موافق صورت تخیّلمه نظراً ـ زعم وخیالمه نظراً Selon ma fantaisie ایله یاپلمشدر

Et caprice, boutade, bizarrerie A. هوس P. خشکسری T. چالقلق || Il a fait cela par fantaisie, et non pas par raison بو ایشی اصول عقله موافقت ایله ایتمیوب عمان چالقلغه مبنی ایشلدی Quelle fantaisie lui est montée à la tête? بو نه مقوله چالقلقدر که باشنه تبادر ایلدی C'est un homme plein de fantaisies چالقلقدن عبارت بر آدمدر

FANTAISIE, signifie aussi, une chose inventée à plaisir, et dans laquelle on a plutôt suivi le caprice que les règles de l'art A. ایجاد عندی .P از سر خود پرداخته .T کندو باشندن یاپمه || Une fantaisie de peintre, de poète, de musicien بر مصوّرک وبر شاعرک وبر اهل فنّ موسیقینک عندی ایجادی Il peint de fantaisie رسم عندی اولدرق نقش وتصویر ایدر C'est une tête de fantaisie رسم عندی اولدرق تصویر اولنمش رسم عندی اوزره چیزلمش بر باشدر ـ بر باشدر Un habit de fantaisie ایجاد عندی اولدرق یاپلمش بر لباس نو پیدا

FANTASQUE. Sujet à des fantaisies, à des caprices A. مهوّس ـ مشفشف .P خشکسر .T چالق || Homme fantasque چالق آدم ـ مهوّس بر آدم Humeur fantasque مزاج مهوّس ـ چالق مزاج ـ

Et bizarre, extraordinaire dans son genre A. اغرب P. بیگانه اعتقاد اغرب || Opinion fantasque عجایب .T نا معتاد ـ Décision fantasque حکم اغرب Habit fantasque کسوۂ نا معتاد

FANTASSIN. Soldat à pied A. pl. رجّال ـ راجل pl. رجلان P. پیاده T. یایه

FANTASTIQUE. Chimérique A. خیالی P. خیالی T. خیال مقولدسی || Desseins fantastiques مقاصد خیالیّه ـ خیالات مقولدسی Projets fantastiques لوایح ـ سوانح خیالیّه مقاصد ومنویات Visions fantastiques رؤیت صور خیالیّه

Et qui n'a que l'apparence d'un être corporel sans réalité A. وهمی ـ موهوم .P گمانی ـ بی اصل وحقیقت .T اصلسز Un corps fantastique بر جسم وهمی

FANTÔME. Spectre, vaine image qu'on croit voir A. طیف

P. سنبوت T. قرالتی || Fantôme hideux طیف کریه المنظر épouvantable طیف هایل دهشتفرما Il lui apparut un fantôme کوزینه بر طیف مجسّم کورندی

Il signifie aussi, chimère qu'on se forme dans l'esprit A. وهم اصلی T. سگال بیهوده P. وهمیّات pl. اوهام باطلة pl. باطل یوقدن قورنتی || Vos soupçons sont mal fondés, ôtez-vous ces fantômes-là de l'esprit ذاهب اولدیغک وسوسه‌لر کلیّاً بی اساس اولمغله بو مقوله اوهام باطله‌یی خاطردن اخراج ایله — Il se prend au pluriel, pour les images qui se forment dans le cerveau, ou qui sont produites par l'impression des choses qu'on a vues A. pl. صور وهمیّة || L'entendement opère sur les fantômes qui résident dans l'imagination قوّت مدرکه متخیّله‌ده مرتسم ومنطبع اولان صور وهمیّه اوزرینه عامل‌در

On dit, Se faire des fantômes de rien, pour dire, s'exagérer à l'excès les dangers, les obstacles T. لا شیٔ مقوله‌سی نسنه‌لر بر کمسنه‌نک کوزینه طاغلر کورنمک

Il se dit figur. de tout objet destitué de réalité A. فی مثابة || کولکه کبی T. سایه مثال P. خیال - کظلّ الزایل - الظلّ Cette personne, cette chose n'est que le fantôme de ce qu'elle était فلان کشی وفلان شی مقدّما اولدیغی هیئتک ظلّی مثابه‌سنده در Ce prince n'a aucun pouvoir, ce n'est qu'un fantôme de prince بو پادشاهک یدنده بر درلو قوّت ورخصت اولمیوب پادشاهلغک بیاغی بر ظلّی منزله‌سنده در Les grandeurs humaines ne sont que de vains fantômes اعتبارات جهان محض ظلال زایله مقوله‌سیدر — On dit proverb., d'un homme maigre et défait, que c'est un vrai fantôme خیال کبی خیال کبی اولدی - نحیف وضعیفدر

FAON. Le petit d'une biche A. رشاء pl. ارشاء P. آهو بچه کیک یاوریسی

FAQUIN. Il se dit d'un homme de néant, ou qui fait des actions basses A. خاشر P. نامرد T. آلچق || On l'a traité comme un faquin فلانه بر مرد خاشر کبی معامله اولندی

FAQUIR. V. Fakir.

FARCE. Mélange de diverses viandes hachés menu et assaisonnées, que l'on met dans quelque autre viande A. حشو P. آگنده T. طولمه || Farce salée, épicée طوزلو یا بهارلو طولمه Farce de poisson بالق انندن طولمه

FARCE. Comédie bouffonne A. اضحوکة pl. اضحوکات P. خندستان - بازیچهٔ خنده انگیز T. مقلّدلک || Farce nouvelle اضحوکهٔ نو ظهور Plaisante farce اضحوکهٔ فرحفزا Joueur de farces لعّاب اضحوکات — Figur. Toute action qui a quelque chose de plaisant et de ridicule A. سخریّة pl. سخریّات P. سخریه پردازی - فسوس بازی T. سخره‌لق || C'est une farce que cela سخریه مقوله‌سیدر C'est une vraie farce سخریهٔ محضه‌در

FARCEUR. Comédien qui ne joue que des farces A. لعّاب المضحکات P. بازندهٔ خندستان T. مقلّد — Figur. Celui qui fait des bouffonneries A. مسخر P. سخریه پرداز - فسوسباز T. مسخره

FARCIN. Sorte de gale qui vient aux chevaux A. عرّة P. گرک T. سراجه || Cela fait venir le farcin aux chevaux بو شیٔ آتلره تولید عرّه ایدن شیلردندر Des boutons de farcin سراجه سیولجه‌لری Le feu est un bon remède pour le farcin آتش سراجه علتنک اعلا علاجیدر

FARCINEUX. Qui a le farcin A. اعرّ P. گرکناک T. سراجه‌لو || Cheval farcineux فرس اعرّ - اسب گرکناک - سراجه‌لو آت

FARCIR. Remplir de farce A. املاء بالحشو P. آگندن - آغندن T. طولمه ایتمک - طولدرمق || Farcir des poulets, des pigeons پلیج وکوکرجینی طولمه ایتمک — Figur. A. املاء P. انباشتن T. طولدرمق || Farcir un livre de Grec et de Latin برکتابی الفاظ یونانیّه ولاطینیّه ایله طولدرمق Farcir un discours de citations مقاله‌یی اشهادات ایله املا ایتمک

FARCI. A. محشو P. آگنده - آغنده T. طولمه — figur. A. مملو P. انباشته T. طولو - طولمش

FARD. Composition dont on se sert pour faire paraître le teint plus beau A. غمنة P. سرک T. آقلق قزللق || Le fard gâte le teint à la longue غمنه استعمالی مرور زمان ایله لون رویی تغییر ایدر Elle met du fard فلان خاتون چهره‌سنه آقلق قزللق سورر

Il signifie figur. Faux ornemens en matière d'éloquence A. مزخرفات pl. زخارف pl. زخرف - تمویهات pl. تمویه P. پیرایش عاریت T. یالدزلمه || Il y a plus de fard que de vraies beautés dans sa harangue موعظه‌سنده زخارف وتمویهات ظاهریّه حسن حقیقیدن ازید واغلبدر — Et feinte, dissimulation A. تصنّع pl. تصنّعات || C'est un homme sans fard تصنّعدن عاری بر آدمدر Parlez-moi sans fard بنمله بلا تصنّع تکلّم ایله

FARDEAU. Faix, charge *A.* حمل pl. احمال *P.* بار *T.* بصقن - بار گران - حمل ثقیل || Lourd fardeau یوك Se یوك یوکلنمك - احتمال حمل || Porter un fardeau یوك القای حمل - دفع حمل ایتمك || décharger d'un fardeau یوکی - طرح حمل ایتمك || Mettre bas un fardeau ایتمك - آشاغی ایندرمك - آشاغی‌یه آتمق - زمینه طرح ایتمك تاج سلطنت || C'est un grand fardeau qu'une couronne Figur. بر بار گراندر || On lui a donné l'administration de tout, c'est un fardeau bien pesant اداره امور کافهٔ عهدهٔ اهتمامنه حواله جملهٔ امور دوش - اولنمغله کندویه بر بار طاقتگداز در اهتمامنه تحمیل وتکفیل اولنمتین بو حالت کندویه بر بار طاقتشکندر

FARDER. Mettre du fard *A.* طلاء بالغمنة *P.* سرك زدن *T.* قزلجه سورمك - آقلق قزللق سورمك - Figur. Remplir de faux ornemens d'éloquence *A.* تمویه *P.* پیرایش عاریت || Farder son discours, son langage کلامی *T.* یالدزلمق دادن کلامه تعبیرات - تعبیرات مموهه ایله تحسین ایتمك کلامی زخرفه - مموهه علاوه‌سیله حسن وزینت ویرمك - وتمویه ایتمك - On dit de même, Farder une pensée, une vérité فکری وحقیقتی تمویهات ظاهرفریب ایله ستر ایتمك طلای ریا ایله ستر ایتمك -

Farder. S'abaisser par son propre poids *A.* انهیار *P.* فرو رفتن *T.* چوکمك || Ce mur farde بو دیوار مشرف انهیار در چوکمکه یوز طوتدی -

Fardé. *A.* مطلاء بالغمنة *P.* سرك زده *T.* قزلجه سورلمش *A.* منهار *P.* فرو رفته *T.* چوکمش

FARFADET. Espèce d'esprit follet *A.* جن *P.* دیو *T.* اجنی

FARIBOLE. Chose frivole et vaine *A.* عبث pl. عبثیات *P.* بیمآل - بیهوده *T.* عبث - مآلسز || Ce sont des fariboles عبثیات مقوله‌سیدر

FARINE. Grain moulu, réduit en poudre *A.* دقیق - طحن *P.* آرد - ارداله *T.* اون || Farine de froment, de seigle, d'orge دقیق - حواری *A.* Fleur de farine حنطه وچاودار وآرپه اونی - قبا اون - دقیق غلیظ Grosse farine خاص اون *T.* خالص خرجی اون

On appelle figur. Gens de même farine, des gens qui sont sujets à mêmes vices, ou qui sont de même cabale جمله‌سی بر خمیردن یوغورلمش اربابندر

FARINEUX. Qui est blanc de farine *A.* ملطخ بالطحن *P.* آرد آلود *T.* اوند بیلاشمش || L'habit d'un meunier est ordinairement farineux طحانك کیدیکی لباس عادتا اونه بیلاشمش اولور Du pain farineux par-dessous دیبی اون بیلاشمش اتمك - Et qui est de la nature de la farine *A.* طحنی *P.* آردناك *T.* طحنیتلو - اونلو || Les semences légumineuses, les pois, les fèves, le riz, le maïs sont des substances farineuses بزلیه وباقلا وپرنج ومصر بغدایی حبوبات - مثللو بذورات بقول طحنیتلو حبوباتدندر طحنیه‌دندر

Il se dit aussi de certaines choses dont il sort une espèce de poussière blanche *A.* ذو النخالة *P.* کفسگ بسته *T.* کپکلو || Dartre farineuse کپکلو تمرکی

FARINIER. Marchand de farine *A.* بایع الدقیق - دقاق *P.* آرد فروش *T.* اونجی

FAROUCHE. Sauvage, qui n'est pas apprivoisé. Il se dit des bêtes *A.* وحش - وحشی pl. وحوش *P.* بیبانی *T.* یابان || Bête farouche یابانی حیوان - حیوان وحشی Apprivoiser un animal farouche حیوان وحشی‌یی تأنیس ایتمك - Il se dit aussi des hommes, et signifie, misanthrope, peu traitable *A.* وحشی - وحشی المزاج *P.* بیگانه خو *T.* یبانی مزاج - طبع وحشت - طبیعت وحشیة || Naturel, farouche یابان خویلو وحشی المزاج Homme farouche مزاج وحشت آمیز humeur آلود وحشی آدم - بر آدم Peuples farouches اقوام وحشیه - Et peu sociable *A.* نفور *P.* رمیده خو *T.* اورکك خویلو || Il était farouche dans sa jeunesse وقت شبابنده نفور المزاج ایدی

On dit aussi, Mine farouche, air farouche *A.* وجه غضبان *P.* سیمای خشم آلود *T.* طارغین چهره - وجه کالح Oeil farouche *A.* نظر شازر - نظر غضبان *P.* نگاه خشم آلود *T.* طارغین باقش

FASCINE. Fagot de branchages, dont on se sert pour combler des fossés, accommoder de mauvais chemins, etc. *A.* حزمة القضیب *P.* چوب دسته *T.* چالی دمتی - چیبوق دمتی || On commanda des fascines à toute la cavalerie چالی دمتلری تدارکی بالجمله سواری عسکرینه تنبیه اولندی On envoya des soldats jeter des fascines dans le fossé خندق ایچنه چالی دمتلری القا ایچون اقتضا ایدن عسکری نفراتی تعیین اولندی Accommoder de mauvais chemins avec des fas-

cines مروری دشوار اولان معابر ومسالکی جالی دیقلری تعبیه‌سیله تنظیم ایتمک

FASCINATION. Action de fasciner *A.* سیمیا *P.* سیمیاکاری *T.* کوز باغیجیلق || L'entêtement qu'elle a pour lui tient de la fascination فلان حقنده اولان مفتونیتی سیمیاکارلق اثریدر

FASCINER. Éblouir par des prestiges qui font voir les choses autrement qu'elles ne sont *A.* تغلیط بالسیمیا ـ تسحیر بالسیمیا *P.* کوز ـ کوز باغیجیلق ایتمک *T.* سیمیاکاری ساختن کوز باغیجیلق ایله تسحیر Il croit qu'on l'a fasciné || باغلمق اولندیغنی ظن ایدر ـ Figur. Éblouir par un faux éclat *A.* خطف البصر البصیرة ـ افتتان ـ تفتین *P.* چشم ـ آشفتن عقلی ـ عقل کوزینی قماشدرمق *T.* دلرا تیره ساختن قاپمق || On se laisse fasciner par les vanités, par les grandeurs du monde امور باطله واعتبارات جهان لا طائلدنک دیداریله بصر بصیرتنک اختطافنه ارائهٔ رخصت اولنوکلمشدر L'amour fascine les yeux درد عشق وهوا خطف بصر بصیرته غلبهٔ عشق ومحبّت عقل کوزینی قماشدرر ـ سبب اقوا در کوزی

Fasciné. *A.* مسحور بالسیمیا *P.* دوچار سیمیاکاری *T.* عقلی کوزی ـ قاپلمش *T.* دلشیفته ـ آشفته *P.* مفتون *A.* باغلو قماشمش

FASÉOLE. Espèce de fève *A.* حنبل *P.* فسیل *T.* فصولیه

FASTE. Vaine ostentation, affectation de paraître avec éclat *A.* تعاظم *P.* طمطراق نمایی ـ خود نمایی ـ دبدبه فروشی ـ بارنامه *T.* طفره ـ عنوان کاذب ـ هر شیئی || Faire les choses avec faste طفره‌یه مبتلا Aimer le faste صورت تعاظم ایله ایشلمک ـ دبدبه فروشلقدن نفرت ایتمک Haïr le faste اولمق Il paraît un grand faste طفره کوسترمکدن حظ ایتمامک dans ses actions کافهٔ اعمال وافعالنده بر عنوان کاذب غایت مرتبده عرض صورتی کوریئور Il étale un grand faste عنوان کاذبدن عبارت کالای تعاظم ایدر Il est plein de faste طفره فروش بر آدمدر C'est un homme de faste بر آدمدر

Fastes. Les livres du calendrier des anciens Romains *A.* تقویم *P.* روزنامه *T.* تقویم || Les Romains marquaient dans leurs fastes les jours de leurs fêtes, de leurs assemblées publiques, de leurs jeux روماییون وضع ایتدکلری اعیادک کونلرینی وترتیب ایتدکلری عموم مجلسلرینی وشنلکه متعلق ملعبدلرینک کیفیتنی تقویمده قید ایدرلر ایدی ـ Et figur. Les registres publics contenant les grandes et mémorables actions *A.* قیود الوقایع الجلیلة ـ Dans ce sens, on dit, Les fastes sacrés de l'Église دفاتر وقایع دینیه Les fastes de la Monarchie دساتیر وقیودات دولت

FASTIDIEUSEMENT. D'une manière fastidieuse *A.* بالملال *P.* بزدره‌جک وجهله *T.* بیزارسازانه

FASTIDIEUX. Qui cause du dégoût, de l'ennui *A.* موجب ـ بزدریجی *T.* بیزار ساز *P.* مورث السآمة ـ الملال موجب ملال اولدجق || Ouvrage fastidieux اوصاندریجی تألیف Des entretiens fastidieux بادئ ملال وسآمت اولدجق مباحثات ومذاکرات Homme fastidieux موجب ملال اولدجق کرانجان آدم ـ ادم

FASTUEUSEMENT. Avec faste *A.* بالتعاظم *P.* دبدبه فروشانه *T.* دبدبه ایله ـ طفره ایله

FASTUEUX. Plein de faste et d'ostentation *A.* متعاظم *P.* دبدبه خود نما ـ فروش *T.* دبدبه‌لو ـ طمطراقلو ـ طفره‌لو || Homme fastueux متعاظم بر آدم Titres fastueux طمطراقلو القاب Équipage fastueux دبدبه‌لو اتباع وحشم

FAT. Il se dit pour indiquer le vice de caractère d'un sot qui ne fait rien par goût, et qui n'agit que par ostentation et par un excès de bonne opinion pour soi-même *A.* مایق مدمّغ کندویی بکنمش اوغوز *T.* کول خود بین *P.* مایق کثیر الزهو ـ || Il parle, il répond en fat بر مایق مدمّغ طرزنده لاقردی سویلر وجواب ویرر

FATAL. Qui dépend du destin *A.* مقدّر *P.* تقدیری *T.* قدر بر مقتضای تقدیر ـ حادثهٔ مقدّره Événement fatal || حالی ـ اجل مسمّا ـ موت مقدّر Mort fatale ظهور ایتمش حادثه Il se dit aussi d'un point, d'un terme placés comme par le destin pour marquer les bornes de quelque chose *A.* اجل موعود ـ حدّ مقدّر || Quel est le point fatal qui met des bornes à l'impétuosité des flots de la mer? حملات امواج دریایه حوالهٔ سدّ ممانعت ایده‌جک بر حدّ مقدّر وارمیدر Il n'est pas possible de reculer le terme fatal de la mort اجل موعودک استئخاری ممکن دکلدر

Il signifie aussi, qui assure, qui cause le malheur *A.* مشئوم ـ منحوس ـ وخیم *P.* نا مبارک *T.* اوغورسز ـ کوتی || Heure fatale ساعت مشئوم Je ne puis sans frémir penser à ce moment fatal où nous entendîmes retentir dans la maison ces cris perçants, ces effrayantes paroles درون خانده ولولد انداز اولمش

اصوات جگرذوز فریاد آمیز واقوال هولناک دهشت انگیز تخدیش سامعهٔ جان ایتدکلری وقت مشئوم خاطره خطور ایتدکچه دخیلهٔ قلبمه فزع عظیم مستولی اولمامق احتمالی محالدر Les délations se multiplièrent, et les moeurs reçurent une atteinte fatale نمیمه وسعایت کسب تزاید وکثرت وآداب واخلاق ناس دوچار کسر موجب الوخامت اولمشدر

FATALEMENT. Par une destinée inévitable *A.* حسب الاقتضاء *T.* بر موجب سر نوشت *P.* حسب الحکم القدر ـ القدر قدر موجبنجه

FATALISME. Doctrine de ceux qui attribuent tout au destin *A.* مذهب الجبریّه *P.* سر نوشت پرستی *T.* قدرجیلک

FATALISTE. Qui attribue tout au destin *A.* جبریّة pl. جبریّون

FATALITÉ. Déstinée inévitable *A.* حکم القضاء المبرم ـ حکم *P.* القضاء والقدر *T.* حکم سر نوشت قضا وقدر حکمی || Il y a quelque fatalité en cela بو خصوصده قضای مبرمک بو بابده حکم قضا Il y a de la fatalité بر کونه حکمی وار در Les Stoïciens donnaient tout à la fatalité فلاسفهٔ رواقیّون کافهٔ اشیایی حکم قضا وقدره حمل ایدرلر ایدی وقدر وار در

FATIDIQUE. Qui déclare ce que les destins ont ordonné *A.* کاشف الاحکام القدر *T.* احکام قدری کوستریجی

FATIGANT. Qui donne de la fatigue *A.* متعب ـ مستلزم المشقة *P.* درمانده ساز ـ رنج آور *T.* یورغونلق کتوریجی ـ زحمت ویریجی ـ زحمتلو || Ce travail est trop fatigant بر غایت ایله زحمتلو بر ایشدر ـ شغل متعبدر Exercice bien fatigant خیلی مشقّتلو حرکت Une journée bien fatigante بر روز متعب رنج اندوز

Il signifie aussi, importun *A.* موجب الثقلة ـ ثقیل ـ معجز *P.* بیزار ساز *T.* اوصاندریجی || Conversation fatigante غایت محاورهٔ موجبهٔ الثقلت C'est un homme bien fatigant کرانجان آدمدر ـ ثقیل النفس بر آدمدر ـ ثقیل بر آدمدر Des discours fatigants اقوال ثقلت آمیز ـ اقوال معجزه

FATIGUE. Effet d'un travail pénible *A.* تعب pl. متاعب ـ مشقّة pl. مشاق *P.* رنج *T.* زحمت ـ یورغونلق || Les fatigues du chemin یول یورغونلغی ـ مشاق طریق de la guerre مقاسات تعب ومشقت مشاق سفریّه Endurer la fatigue تحمّل تعب وزحمت ایتمک Souffrir, supporter la fatigue مشاق ـ مشاق ومتاعبه آلشمق ایتمک Se faire à la fatigue متاعب ایله تألف واعتیاد ایتمک Une longue contention d'esprit est d'une grande fatigue ذهنک طول توغل واشتغالی اشتغال مدید موجب اتعاب ـ غایت اتعابی مستلزمدر ـ ذهن اولور On dit, qu'un homme est homme de fatigue, pour dire, qu'il est capable de résister à la fatigue *A.* متحمّل المشقّة *P.* جفا کش *T.* زحمته طیانقلو

Il signifie aussi, lassitude causée par le travail *A.* عیّ ـ کلال *P.* درماندگی ـ بیتابی *T.* درمانسزلق || Il est malade, il n'en peut plus de fatigue خسته اولوب درمانسزلقدن هیچ بر شیئه مجال واقتداری قالمامشدر

FATIGUER. Donner de la fatigue *A.* ایراث العیّ ـ اتعاب والکلال *P.* بیتاب کردن ـ در مانده ساختن *T.* آویدن ـ دشمنی ـ اعدایی اتعاب ایتمک || Fatiguer l'ennemi یورمق La lecture fatigue la vue کثرت قرائت اتعاب باصره‌یه یورمق سبب وعلّت اولور Vous me fatiguez les oreilles avec vos contes نقل ـ کثرت حکایاتک اتعاب سامعه‌یی موجب اولور ایتدیککک حکایه‌لر ایله تخدیش سامعه ایدرسک Se fatiguer trop بغایت دوچار درماندگی وکلال اولمق

Il signifie figur. Importuner *A.* تعجیز ـ تعذیب ـ تصدیع *P.* بیزار ساختن ـ درد سر دادن *T.* باش آغرتمق ـ بزدرمک || Il fatigue tout le monde du récit de ses aventures سرگذشتلرینی باشنه کلان ماجرالری ـ نقل وحکایه ایله عالمی تعجیز ایدر Il fatigue ses juges par des sollicitations continuelles نقل ایله خلقی تعجیز ایدر لا ینقطع عرض ایلدیکی استدعالر متصل واحد ـ ایله سر حکامی تصدیعدن خالی دکلدر در میان ایلدیکی استدعالر ایله دعواسنی رؤیت ایدن حکامی تعجیز ایدر Il me fatigue par ses visites بنی زیارتلری ایله بزدرر ـ تعجیز ایدر

FATIGUÉ. *A.* عیّ pl. اعیا ـ متعب *P.* تعبناک ـ بیتاب ـ در مانده *T.* یورغون ـ یورلمش

FATRAS. Amas de choses inutiles *A.* pl. خروش pl. احفاش *P.* خرده مرده *T.* خرت مرت || Un fatras de livres, de papiers خرت مرت کتابلر وکاغدلر ـ خروش کتب واوراق Figur. || Un fatras de paroles *A.* ترّهات *P.* هرزه *T.* خاطیّات || Ce livre est plein de fatras ترّهات ایله مملو بر کتابدر

FATUAIRE. Terme d'antiquité. Celui qui, paraissant inspiré, annonçait les choses futures *A.* مجذوب pl. مجذوبین

FATUITÉ. Le vice du fat *A.* مواقة بالزهو *P.* گولیٔ پندار آمیز *T.* اوغوزلق ایله کندوینی بکنمه || N'admirez-vous pas

la fatuité de cet homme? فلان كمسندنك مجهول اولديغى استغراب دكلميدر – مواقت زهو آميز محلّ – Il se dit aussi d'un discours impertinent que quelqu'un tient à son avantage *A.* فخريّة *P.* لاف خود ستايى *T.* بيوك سوز || Il a dit une grande fatuité غايت بيوك – بر فخريّهٔ عظيمه سويلدى بر سوز سويلدى

FATUM. Mot latin qui signifie, destin *A.* قدر *P.* سرنوشت *T.* ازلدن يازيلو

FAUBOURG. La partie d'une ville qui est au-delà de ses portes et de son enceinte *A.* محلّات الخارج – ربض – دسكرة السور *P.* پيرامن شهر *T.* واروش || On a enfermé les faubourgs dans la ville واروشى شهرك ايچنه المشلر در

FAUCHAGE. L'action de faucher *A.* حصاد – جزّت – جزاز – حصاد العشب – الحشيش *P.* درو گياه *T.* اوت بچمى || Payer tant pour le fauchage des prés چايرلرك اوتنى حصاد ايچون شو قدر اجرت ويرمك Choisir un temps propre pour le fauchage جزازه مناسب بر وقت انتخاب ايتمك

FAUCHAISON. Temps où l'on fauche les prés *A.* موسم الجزاز – موسم الجزاز العشب – موسم الحصاد الحشيش *P.* هنگام درو گياه *T.* اوت بچمى وقتى

FAUCHE. V. Fauchaison || La fauche approche موسم جزاز تقرّب ايدر – Il se dit aussi du produit du fauchage *A.* حصيدة – محصول الحشيش – الحشيش *P.* حاصل گياه *T.* اوت محصولى

FAUCHER. Couper l'herbe des prés avec la faux *A.* جزّ – اجتزاز – حشّ – تحصيد الحشيش *P.* گياه درويدن *T.* اوت بچمك – Il se dit aussi de l'avène, de l'orge *A.* حصاد – تحصيد – احتصاد *P.* درويدن *T.* بچمك – Figur. Détruire || La mort fauche tout محصد اجل مسمّا موجب افناى كافّة الاشيا در Le temps fauche tout دهروزمان محصد فناى كافّة الاشيا در

Fauché. *A.* مجزوز – محصود *P.* درويده *T.* بچلمش

FAUCHET. Espèce de râteau qui sert à amasser l'herbe fauchée, et à séparer la paille battue d'avec le blé *A.* مذرّة *P.* شانه‌هيد – سگو – هيده – هيزه *T.* يبا

FAUCHEUR. L'ouvrier qui fauche *A.* حصّاد *P.* دروزن *T.* اوراقچى

FAUCILLE. Instrument dont on se sert pour scier les blés *A.* محصد – مخصال – مخلب – منجل *P.* داس *T.* اوراق || Il est temps de mettre la faucille dans la moisson اكينه اوراق اورمجق وقتيدر Les moissonneurs ont déjà la faucille à la main اوراقچيلر هنوز اوراغه ياپشديلر

FAUCILLON. Petite faucille dont on se sert pour couper des broussailles *A.* مقضب – مشذب *P.* داسگاله – داسغاله *T.* دهره

FAUCON. Oiseau de proie *A.* شاهين pl. شواهين *P.* شاهين – شهباز *T.* شاهين || Faucon hagard شاهين وحشى

FAUCONNEAU. Petite pièce d'artillerie *T.* شاهى طوب || Balle de faconneau شاهى طوب گلّه‌سى

FAUCONNERIE. L'art de dresser toutes sortes d'oiseaux de proie *A.* فنّ التضرية الطيور الصيد – فنّ التعليم الصقور *P.* فنّ پرورش شكرد – فنّ آموختن مرغ شكارى *T.* طوغانجيلق – اوجى قوشى تربيه‌سى صنعتى – صنعتى || Entendre bien la fauconnerie طوغانجيلقدن – فنّ تعليم صقوره اشنا اولمق آكلامق

Il signifie aussi, le lieu où sont les oiseaux de proie *A.* دار الصقور *P.* باز خانه *T.* طوغان وچاقر يرى

FAUCONNIER. Celui qui dresse les oiseaux de proie, et qui les fait voler *A.* معلّم الصقور *P.* پرورندهٔ – آموزندهٔ مرغ شكارى – شكرد *T.* اوجى قوشلرى اوكرديجى – On appelle Grand fauconnier, l'officier qui a autorité sur tous les fauconniers *A.* رئيس الصيّادين بالصقور – رئيس المتصقّرين *P.* مير شكار – بازدار – بازيار *T.* چاقرجى باشى – طوغانجى باشى

FAUCONNIÈRE. Espèce de gibecière, dont les fauconniers se servent pour porter les menues hardes dont ils ont besoin *A.* عيبة الصيّاد *P.* دول شكارى *T.* آوجى جانطه‌سى – Il se dit aussi de toutes sortes de gibecières que l'on met à l'arçon de la selle, pour porter de menues hardes *A.* خرج *P.* تكيسه – هكبه *T.* خرجين

FAUFILER. Faire une fausse couture à longs points, et en attendant qu'on en fasse une autre à demeure *A.* ملّ *P.* عاريتى دوختن *T.* ايلمه اولدرق چاتمق – ايلمك || On n'a fait que faufiler cet habit pour l'essayer بو ثوبك مجرّد بچمنى تجربه ايچون ايلمه اولدرق چاتدرديلر

Faufilé. *A.* مملول *P.* عاريتى دوخته *T.* ايلنمش – ايلمه اولدرق چاتلمش

FAUSSAIRE. Celui qui altère les actes, ou qui en fait de faux *P.* مصنع السندات الموضوعة ـ مصنع الوثايق المزورة *A.* ساختهٔ سند دوزیجی *T.* ساختهکار سندات || Il est reconnu pour faussaire سندات مزوّره مصنّعی اولمق اوزره معروفدر

FAUSSE-BRAIE. Terme de fortification. Seconde enceinte terrassée comme la première *A.* سور مثنا *P.* سور دومین *T.* جفته سور

FAUSSEMENT. Contre la vérité *A.* ـ لا عن اصل ـ كاذباً ـ بدروغ ـ دروغكارانه *P.* لا عن حقيقة ـ بالكذب والافترا ـ بلاندن ـ اصلی يوقدن *T.* وبهتان || Il avance faussement une telle chose فلان شيئی كاذباً بسط وايراد ايدر Être accusé faussement بالافترا اتهام اولنمق

FAUSSER. Faire plier, faire courber un corps solide *A.* ـ اثنا احنا *P.* خميدن *T.* بوكمك || Fausser une lame قليج ناماوسنی بوكمك ـ Fausser une cuirasse. L'enfoncer sans la percer tout-à-fait *A.* تهزيم الدرع *P.* جوشنرا فرسودن *T.* زرهی ازمك ـ Fausser une serrure. En gâter les ressorts par quelque effort *A.* نقض القفل ـ اخلال القفل *P.* قلفمرا گزاييدن *T.* كليدی بوزمق

FAUSSER, signifie aussi, enfreindre, violer *A.* خلف ـ اخلاف ـ نا درستی ـ بيوفايی نمودن *P.* عدم الوفا ـ اخفار ـ نقض ـ خلف عهد *T.* بوزمق بجا نياوردن ـ نمودن || Fausser sa foi عهدی ـ عهده وفا ايتمامك ـ نقض عهد ايتمك ـ ايتمك وعدينه وفا ـ اخلاف وعد ايتمك بوزمق Fausser sa parole اخلاف سوزنده طورمامق ـ ايتمامك Fausser son serment ـ يميننده ارتكاب نقض وخلف ايتمك ـ يمين ايتمك حنث يمين ايتمك ـ احناث يمين ايتمك ـ يمينی بوزمق

SE FAUSSER, signifie en termes de guerre, ne former plus une ligne droite *A.* تخلّف *P.* نا راستی نمودن *T.* طوغريلقدن چيقمق || Quand les rangs viennent à se fausser, le sergent les redresse صفوف عسكريدنك ترتيبنده بر كونه تخلف ظهور ايلدكده بلوك چاوشی يرلو يرلرينه تنظيم ايتدرر

FAUSSETÉ. Qualité d'une chose fausse *A.* عدم الصحة *P.* نا درستی ـ راستی *T.* خلاف || La fausseté des allégations حسابك عدم du compte سزد اولنان روايانك عدم صحتی خطك وتاريخك عدم صحتی Fausseté d'écriture, de date عدم صحتی C'est une fausseté manifeste عدم صحتی ظاهر وآشكار بر كيفيتدر خلاف بيّن وآشكار در La fausseté de cette nouvelle a été reconnue ـ بو خبرك عدم صحتی معلوم وعيان اولمشدر بو خبر خلاف محض اولديغی رسيدهٔ درجهٔ تحقيق اولمشدر

Il signifie aussi, chose fausse *A.* اكذوبة ـ كذب *pl.* اكاذيب ارجوفة ـ *pl.* اراجيف *P.* دروغ *T.* يلان || Il m'a dit une fausseté بكا بر كذب سويلمشدر C'est une fausseté بو يلاندر اسناد ـ تهمت كذب ايله اتهام اولنمش Accusé de fausseté اكاذيبدن عبارت بر Une histoire pleine de faussetés حكايه Débiter, répandre des faussetés sur le compte de quelqu'un نشر ـ بر كمسنه نك حقنده نشر اكاذيب ايتمك اراجيف ايتمك

Et duplicité, hypocrisie, malignité cachée *A.* حيلة ـ غش ـ غل *P.* دغل *T.* ساختهلك || On a reconnu une grande fausseté dans cet homme-là, dans son procédé بو آدمده وايتديكی عمل وحركتده حيلهٔ عظيمه اولديغی تحقيق اولنمشدر Il a beaucoup de fausseté dans le coeur درونده كلی غل وغش ضميرنده غل وغش مرتبهٔ افراطده در dans l'esprit وار در

FAUTE. Manquement contre le devoir *A.* خطيئة ـ خطاء *pl.* خطايا ـ قباحت ـ تهمت ـ *pl.* قبايح *P.* بزه ـ گناه *T.* اكسكلك || Faute légère قباحت خفيفه rémissible قابل عفو قبول ايده جك قباحت مسامحه pardonnable اولان خطا Commettre une faute ارتكاب قباحت ايتمك Grande faute تهمت گران Lourde faute قباحت كبيره ـ قباحت غليظه Dieu lui pardonne ses fautes الله تعالی قبايح وخطاياسنی Rejeter la faute sur un autre قباحتی آخرك اوزرينه حمل والقا ايتمك Il ne lui en faut pas imputer, attribuer la faute قباحت فلانك اوزرينه عزو وحمل اولنملو دكلدر À qui la faute? قباحت كيمده در Tomber en faute تهمتده اول تهمتده علی Retomber dans la même faute گرفتار اولمق اعادهٔ قباحت ايتمك ـ التكرار گرفتار اولمق Faute sur faute گناه بر بالای گناه

Et manquement contre les règles de quelque art *A.* لحن ـ غلط *pl.* غلطات ـ خطاء *P.* لخشش *T.* قصور ـ ياكلش || Faire une faute de Grammaire قواعد نحويده لحن ايتمك d'orthographe قواعد املاده لحن وخطا ايتمك de style سبكك انشاده لحن وغلط ايتمك Faire une faute contre le goût حسن طبيعت خصوصنده بر قصور ايتمك contre la politesse, contre la bienséance قاعدهٔ حسن آدابه منافی بر كونه بر كونه خطا ايتمك ـ قصور ايتمك

FAUTE. Action, omission, manière d'agir qui, loin de concourir au succès d'une chose, le retarde ou l'empêche *A.* سهو pl. سهوات ـ خطا *T.* یاکلمه ـ یاکلشلق || Il a fait des fautes comme tous les généraux, mais elles ont été cachées sous le nombre de ses grandes actions فلان جنرال سائر بالجمله جنراللرك كرفتار اوله كلدكلری سهوات وخطالردن سالم دكل ایسه دخی مظهر اولدیغی مآثر جلیله ایتدیكی سهولرك سترینه بادی اولمشدر Vous avez fait une grande faute dans la conduite de cette affaire بو مصلحتك ادارهسنده بر سهو عظیم ایلدكز

Et action ou omission faite mal à propos, soit par ignorance, ou par impéritie, ou par négligence *A.* هفوه pl. هفوات ـ زلّه pl. زلّات ـ سقطه pl. سقطات *P.* لخشش *T.* قصور || C'est une faute de ne pas apporter dans une affaire tout le soin et la diligence qu'on devait بر مصلحتده اقتضا ایدن اهتمام وسرعتی ایتمامك هفوهٔ محضدر

FAUTE. Manque, disette *A.* قلّت ـ معدومیّت ـ فقدان *P.* نا بودی ـ کمی ـ کمبودی *T.* یوقلق ـ آزلق ـ قیتلق || On craignait d'avoir faute de soldats, de matelots عسكر وملّاح نفراتی فقدان فقداننندن خوف اولنور ایدی On eut faute de blé ذخیره قلّتنه اوغرادیلر ـ ذخیره یه دوچار اولمشلر در Faute d'argent اقچه ـ اقچه قلّتی ـ معدومیّت نقود ـ فقدان نقود ـ یوقلغی ـ Dans ce sens, il s'emploie aussi adverbialement *A.* لعدم ـ لانعدام ـ من جهة الفقدان *P.* از بهر نا بودی *T.* یوقلقدن اوتری || Il n'a pu avoir cette charge, faute d'argent اقچه نك یوقلغندن اوتری فلان منصبی تحصیل ایده مدی Il est mort faute d'alimens انعدام غدایه بناءً هلاك اولدی faute de secours انعدام اعانته مبنی وفات ایلدی À faute de lui rendre foi et hommage, il fera saisir le fief واجب الادا اولان رسوم صداقت وعبودیّتك عدم ایفاسی تقدیرنده فلانك یدنده اولان مالكانه یی عهدهسندن رفع ایتدرهجكدر

SANS FAUTE. Immanquablement, sans faillir *A.* بلا تخلّف ـ بهر حال *P.* البتّ ـ لا بدّ ـ علی ایّ حال ـ من غیر تخلّف *T.* البتّ ـ شبهه سز || J'y serai demain sans faute یارنكی كون علی ایّ حال اول طرفده بولنهجغم

FAUTEUIL. Grande chaise à dos et à bras *A.* كرسی pl. كراسی *P.* vul. صندلی *T.* قوللو صندلیه || Fauteuil de velours قطیفه قاپلو بر قطعه قوللو صندلیه On lui présenta un fauteuil فلانه بر قطعه صندلیه عرض اولندی

FAUTEUR. Celui qui favorise un parti. Il ne se dit qu'en mauvaise part *A.* عاون pl. اعوان pl. عونة *P.* هوادار *T.* هوادار || Fauteur d'hérétiques اهل رفض وبدعتك عونه وهوادارلرندن de rebelles عصات عاونی بری On l'a condamné lui, ses fauteurs et adhérents كندوسی وبالجمله اعوان وهواداران ورفقا ودمسازانی علیهنه حكم جریان ایلدی

FAUTIF. Sujet à faillir, à manquer *A.* خاطی ـ ساهی *P.* لخششكار *T.* یاكلور ـ اكسكلو || Cet auteur est fautif dans ses citations بو مؤلّف سرد ایلدیكی اشهاداتده خاطیدر La mémoire des vieillards est fautive مسنّ وسالخورده اولنلرك قوّت حافظهسی خاطیدر ـ ساهیدر ـ Il signifie aussi, plein de fautes *A.* كثیر الخطا ـ وفیر الغلط *P.* پر خطا *T.* یاكلشی چوق || La table du livre est fautive فهرست كتاب پر خطا وغلطدر Impression fautive طبع كثیر الخطا

FAUVE. Qui tire sur le roux *A.* اصهب *P.* سرخچرده *T.* قمرال || Poil fauve شعر اصهب ـ قمرال صاچ ـ Bêtes fauves. Les cerfs, chevreuils, etc. *A.* حیوانات صفرة ـ صفرة *P.* جانوران زرد فام *T.* كچی قسمی

FAUVETTE. Petit oiseau, qui chante agréablement *A.* صعب *T.* اوتلكن قوشی ـ بوقلیجه بلبل

FAUX. Instrument dont on se sert pour couper l'herbe des prés *A.* محشّة *P.* خاجوك ـ خاجسوك *T.* اوت بیچهجك || Emmancher une faux محشّه تقبیض ـ اوت بیچهجك اوراق اوراغه صاپ كچورمك

FAUX. Qui n'est pas véritable *A.* كذب ـ كاذب ـ غیر صحیح ـ بی اساس ـ بی اصل *P.* دروغ ـ زور ـ خلاف واقع ـ *T.* یلان ـ خلاف ـ نا راست ـ اصلی یوق || Cela est faux كذبدر ـ بو مادّه خلاف واقعدر Il n'y a rien de plus faux بوندن زیاده كذب صریح اولمز Fausse nouvelle خبر كاذب ـ خبر غیر صحیح ـ بر خبر ـ اراجیف مقولهسی Faux avis افادات ـ خلاف انهالر ـ آرای غیر صحیحه De faux rapports مذهب باطل ـ مذهب غیر صحیح Fausse doctrine كاذبه Faux serment یلان یمین ـ یمین غموس ـ قسم كاذب Fausse histoire حكایهٔ بی اصل ـ حكایهٔ موضوعه ـ حكایهٔ كاذبه Fausse allégation بر افاده ـ خلاف واقع بر تقریر Fausse idée فكر باطل ـ معنای غیر صحیح Faux bruit شیوعات ـ شیوع كاذب

اصل واساسی یوق تواتر - کاذبه قبیلندن Faux argument لازمهٔ دلیل باطل - دلیل غیر صحیح Fausse conséquence شاهد - بینهٔ کاذب لازمهٔ باطله - غیر صحیحه Faux témoin شهادت - شهادت کاذبه یلان شاهدی - زور Faux témoignage نبیّ کاذب - On appelle Faux emploi, l'emploi d'une somme portée en dépense, quoique la dépense n'en ait pas été faite *A.* مصرف کاذب pl. مصروفات کاذبه *P.* هزینهٔ بی اصل *T.* اصلی یوقدن مصرف اساسیسی - On dit, Un faux exposé; et en termes de Pratique, un faux donné à entendre contre la vérité, pour dire, une chose exposée contre la vérité *A.* انهاء غیر واقع *P.* انهای نا راست *T.* یلان خبر ویرمه - خلاف انها - مزوّره یلان شاهدلکی Faux prophète

Et qui est supposé, ou altéré contre la bonne foi *A.* کاذب || اویدرمه - یاپمه - دوزمه *T.* ساخته *P.* موضوع - مزوّر - وعد کاذب Fausse promesse ساخته مقاوله سندی Faux contrat Fausse obligation ساخته تمسّک - تمسّک کاذب Pièce d'écriture fausse خط موضوع ایله محرّر ورقه - اویدرمه یازو حوالهٔ موضوعه Fausse assignation ایله یازلمش بر قطعه کاغد Faux acte حجّت مزوّره - سند مزوّر - کاذبه Fausse quittance ساخته وصیّتنامه Faux testament ساخته ابرا سندی Faux seing ساخته امضا - امضای کاذب Fausse date تاریخ کاذب ماده کاذبه - مادهٔ موضوعه Faux article ساخته تاریخ - Faux ordre ساخته فرمان Il prétend cela à faux titre بوکا ساخته سند ایله ادّعا ایدر Faux poids اوزان مزوّره - کاذبه Fausse monnaie *A.* درهم مزیّف - زیف *P.* درهم دغل - نبهره *P.* vul. قلب پول *T.* قلب اقچه - ساخته سکّه Faux monnoyeur *A.* مزیّف *P.* قلبزن - دغلزن *T.* قلبزان

Il signifie aussi, qui est feint et contrefait *A.* عملی - جعلی *P.* ساخته *T.* یاپمه - تقلید - عاریتی || Faux cheveux شعر لحیهٔ عملیه Fausse barbe عاریتی صاچ - یاپمه صاچ - عملی - سنّ جعلی Fausse dent ساخته صقال - عملی صقال - الماس Diamant faux ساخته پنجره Fausse fenêtre یاپمه دیش ذهب عملی Or faux تقلید الماس - ساخته الماس - عملی - صلاح ساخته - صلاح کاذب Fausse vertu ساخته آلتون - ساخته Fausse humilité تصنّع وریادن عبارت صلاح ظاهری بر کونه فروتنی ومسکنت

Il se dit aussi des choses qui ne sont pas telles qu'elles doivent être *A.* ظاهری *P.* بی اصل وحقیقت *T.* اصلی یوق

|| Faux brave متجلّد - متشجّع - بهادر ظاهری Fausse éloquence فصاحت بی اصل وحقیقت - فصاحت ظاهریّه - On dit dans ce sens, Fausse démarche *A.* حرکت مخطئه *P.* کار نا صواب *T.* یاکلش طاورانمه - Et fausse honte, pour dire, une honte qui n'est pas fondée en raison *A.* حیاء بلا موجب *P.* حجاب نابمحل *T.* مناسبتسز اوتانمه

On appelle figur. Faux brillant, des pensées qui ont quelque éclat, et qui n'ont ni justesse ni solidité *A.* مموّه - مزخرف *P.* فروغ بی اصل *T.* یالدزلمه || Tout cet ouvrage est plein de faux brillans بو تألیف بستون کلمات مزخرفهدن عبارتدر - یالدزلمه سوزلردن عبارتدر -

Il se prend aussi pour Infidèle *A.* ظاهری - غیر حقیقی *P.* برادر - اخ ظاهری || Faux frère ظاهرده‌کی *T.* ظاهر فریب صدیق *A.* Faux ami ظاهرده قرنداشلق کوسترن - ظاهری العین *P.* ظاهری دوست - دشمن دوستنما *T.* ظاهرده دوستلق کوسترن - On dit d'un homme qui, dans le dessein de tromper, affecte de bons sentimens, que c'est un homme faux *A.* مکّار - مرایی *P.* دغلکار - دغلباز - ریاکار *T.* قلب آدم

Il se dit aussi en divers autres sens, selon les substantifs avec lesquels il se joint. Ainsi on dit, Fausse couche *A.* اسقاط الجنین *P.* زایش نا بهنگام - انداخت آفگانه *T.* چوجوق دوشورمه Fausse pleurésie *A.* ذات الجنب کاذب Faux fourreau. Un fourreau dont on couvre le vrai fourreau d'une épée *A.* جربّان السیف *P.* درج نیام شمشیر *T.* قلیچ قینی قبوری

Faux frais. Toutes les petites dépenses outre les principales *A.* مصارف متفرّقه *P.* پراکنده مصروفات *T.* اوفاق تفک مصرفلر Faux jour. Une lueur qui ne tombe sur les objets que par un endroit qui est pratiqué exprès pour cela *A.* ضیاء الکوّة *P.* پرتو روشندان *T.* باجه آیدنلغی Fausse porte. Une petite porte par laquelle on ne passe pas ordinairement *A.* باب صغیر *P.* آرد قپو - کوچک قپو *T.* پالگانه Fausse attaque *A.* حملهٔ بالمواضعه - حملهٔ کاذبه *P.* ساخته سورن *T.* یالاندن یورویش Fausse alarme. Une alarme donnée pour inquiéter les ennemis *A.* تهویل عدیم الاساس *P.* آلیز *T.* اورکنتیلک Et figur. Une frayeur sans fondement *A.* فزع عدیم - فزع ما لا یعنی *P.* هراس بیهوده الاساس *T.* عبث یره بلکلمه Faux pas *A.* خطوهٔ زالّجه *P.* کام لغزشناک *T.* قایدیرهجق ادیم

Faux, s'emploie aussi substantivement *A.* باطل - کذب *P.*

كذب *T.* يالان || Discerner le vrai d'avec le faux دروغ حق وباطل بيننى ـ وحقيقتك بيننى فرق ايتمك تمييز ايتمك ـ On dit en termes de Pratique, Crime de faux, pour dire, le crime de celui qui altère une pièce, qui dépose faux *A.* تهمة التزوير ـ Et arguer une pièce de faux, pour dire, soutenir qu'une pièce produite au procès est fausse ابراز ابراز اولنان ورقه كاذب ـ اولنان ورقه‌يى تكذيب ايتمك اولديغنى ادّعا ايتمك

Il s'emploie aussi adverbialement *A.* من غير صحة ـ كاذباً يالاندن *T.* دروغانه ـ ناراستكارانه ـ بناراستى *P.* بخلاف الواقع ـ من غير صحة سرد دليل || Raisonner faux ياكلش اولەرق ـ خلاف واقع سرد دليل كاذب ايتمك ـ ايتمك Exposer faux لا عن حق ـ كاذباً يمين ايتمك Jurer faux انها ايتمك من غير ـ كاذباً وضع تاريخ ايتمك Dater faux يمين ايتمك ـ لا عن اصل ـ بغير حق *A.* Injustement ـ À faux. صحة || يالاندن ـ اصلى يوقدن *T.* دروغكارانه ـ بيوجه *P.* بالافترا بغير حق اسناد تهمت ـ بالافترا اتهام اولنمش Accusé à faux بيوجه ـ اولنمش ـ On dit, qu'une poutre, qu'une pierre dans un bâtiment porte à faux, pour dire, qu'elle ne porte pas à plomb sur ce qui la doit soutenir بو طاش يا بو ديرك بوشده در Et figur. qu'un raisonnement porte à faux, pour بوشده طورر dire, qu'il est fondé sur une chose qu'on suppose vraie, et qui ne l'est pas *A.* واهى *P.* بى اساس *T.* بوش ـ تملسز || Vous croyez que ce raisonnement est solide, mais il porte à faux بو دليلى قوى ظنّ ايدرسك انجق واهى وبى اساسدر

On dit, Aller à faux en quelque endroit, pour dire, manquer d'y trouver ce qu'on cherche *T.* بر محلّه عبث يره وارمق ـ بيهوده وارمق || Si vous y allez à cette heure-là, vous le trouverez, ne craignez point d'y aller à faux فلان كمسنديه فلان ساعتده وارسدك خانەسنده بولەجغك دركار در عبث يره كيدەجكم ديو وسوسه ايتمه

FAUX-FUYANT. Endroit écarté par où l'on peut s'en aller sans être vu *A.* معدل ـ محيص ـ مهرب *P.* ره دزديده *T.* اوغرين يول ـ قجاق يول

Figur. Une défaite, une échappatoire *A.* عذر ـ عذر كاذب اصلى يوقدن بر عذر *T.* بهانهٔ بى اصل *P.* عذر واهى ـ باطل

FAUX-SAUNAGE. V. Saunage.

FAUX-SEMBLANT. Apparence trompeuse *A.* ظاهر كاذب *P.* صورت ظاهر فريب *T.* اصلى يوقدن كوسترش

FAVEUR. Grâce, bienfait, marque de bienveillance *A.* لطف pl. الطاف ـ نعمت pl. نعم ـ مكرمت pl. مكارم ـ كرم *P.* نعمت *T.* لطفكارى ـ نيكسازى || ايولك Grande faveur خارق نعمت باهره signalée لطف عظيم ـ جليله extraordinaire نعمت غريبه singulière عادە بر لطف وكرم Faites-moi la faveur de... فلان مادّەيه دائر لطف وكرم ايله Combler de faveurs ـ صنوف الطاف ومكارم ايچنده مستغرق ايتمك كاس اتيدينى لبريز الطاف فراوان ايتمك Recevoir une faveur بر نوع لطف ونعمته مظهر اولمق Il tient à faveur que vous veniez loger chez lui خانەسنده اقامتكزى محض لطف ونعمت عد ايدر C'est une faveur que je n'oublierai jamais ابدى فراموش ايدەميدجكم بر لطف ونعمت عظيمه الى آخر العمر لوح خاطردن امحاسى ممكن اولميدجق ـ در Ce sont des faveurs du Ciel بر نعمت جليله در بو مقوله شيلر الطاف سماويه ـ الطاف الهيّەدن معدود حالاتدندر مقولەسى شيلردندر

Il se dit aussi de la bienveillance du public, d'un prince, d'un seigneur *A.* حسن التوجّه ـ محاسن التوجّهات ـ حسن ـ ظنون حسنة pl. حسن الظن ـ محاسن الانظار pl. النظر *P.* نگاه التفات *T.* سوكوليلك || Gagner la faveur du Prince حسن توجّه شاهانەيى تحصيل ايتمك Briguer la faveur du peuple حسن ظنّ ناسك تحصيلنه سعى ايتمك La faveur des grands est fort inconstante كبارك حسن نظرنده ثبات ودوام يوقدر ـ Il se dit aussi, du crédit qu'on a auprès d'un prince *A.* نظر الالتفات ـ منظوريت ـ مكانت ـ نزد حسن الاعتبار ـ || Sa faveur est grande auprès du prince مظهر پادشاهيده مكانتى درجهٔ كمالدەدر Sa faveur diminue اولديغى نظر التفات يوماً فيوماً تنزّلده در Sa faveur augmente tous les jours مظهر اولديغى حسن نظر واعتبار كلّ يوم ترقى مكانت واعتبارى روز بروز مترقّى وزداد ـ بولمقده در حسن نظرده در Il est en faveur اولمقده در Du temps de sa faveur منظوريتى زمانەنده ـ On dit, Prendre faveur, pour dire, s'accréditer *A.* كسب الاعتبار *P.* اعتبار پذيرفتن *T.* اعتبار بولمق || Cette marchandise, cette opinion, ce livre prend faveur بو متاع وبو راى وبو كتاب كسب اعتبار ايتمكده در

FAVORABLE. Propice, avantageux *A.* مساعد ـ موافق *P.*

همساز - یاور .T یاردمجی - اویغون || Soyez-moi favorable
جمیع ناس بکا مساعد اول Tout le monde lui est favorable
بخت مساعد فلانه همساز وموافقدر Avoir la fortune favorable
فلکک مساعده‌سنه - یاوری بخت ایله کامروا اولمق - اولمق
موافق دلخواه بر مظهر اولمق Avoir une audience favorable
ملاقاته مظهریت ایله کامیاب اولمق Avoir un temps favorable
ریح مساعد همسازی وقته راست کلمک Vent favorable
فال موافق اویغون هوا - باد موافق - Auspices favorables
Occasion favorable فرصت مساعد - فرصت موافق ومناسب
Événement favorable واقعهٔ موافق الانجام - حادثهٔ موافقه

Et qui offre des motifs de faveur, d'indulgence A. مستحق
مسامحه‌دیده .T شایان اغماض .P لایق للاغماض - علی المسامحة
کرکلو || C'est un fils qui a tué un homme en voulant défendre son père, le cas est favorable پدرینک جانبنی محافظه نیتیله
بر ادم قتل ایتمشدر بو حالت شایان اغماض ومسامحه
دعواسی من کل الوجوه Sa cause est toute favorable در
شایان تسامح واغماضدر

FAVORABLEMENT. D'une manière favorable A. باللطف -
بالحسن - بالالتفات .P نوازشکارانه - دلنوازانه - بخوشی .T
سکالطف || Ils vous ont traité favorablement خوشلق ایله
حقکده ایفای لازمهٔ لطف واکرام اولندرق - ایله معامله اولندی
حقکده معاملهٔ بالمجامله سزا قلندی - معامله اولندی On l'a
écouté favorablement - کلامنه حوالهٔ سمع التفات اولندی
کلامی سمع لطف ایله استماع اولندی Interpréter favorablement quelque chose
فلان شیئه لطف صورتیله معنا ویرمک
Juger favorablement de quelqu'un بر کمسنه‌نک حقنده حسن
لطفاً وخیراً - ایله حکم ایتمک

FAVORI. Qui plaît plus que toute autre chose du même genre
A. مرغوب - احب - اعز .P دلپسند .T زیاده سوکولی || Il
se sert toujours de ce mot-là, c'est son mot favori فلان لفظ
اعز واحبی اولان الفاظدن اولمغله دائما ورد زبانیدر Horace est son livre favori فلان شاعرک دیوانی فلانک عندنده
اعز ومرغوب اولان تألیفاتدندر L'ironie était la figure favorite de Socrate استهزا صورتنی حکیم سقراطک بغایت
مرغوبی ایدی Il aime le bleu, c'est sa couleur favorite الوان
ایچنده مرغوبی اولان لون ماییدر

FAVORI. Celui qui tient le premier rang dans la faveur du prince A. مقرب خاص - ندما .pl ندیم - قرنا .pl قرین .pl

پادشاه یقینی .T نزدیکترین پادشاهی .P مقربین خاصه
پادشاهک مقرب || Le favori d'un roi پادشاه سوکولیسی -
خاصی Un sage favori عاقل ودانا بر مقرب خاص Les
favoris du roi پادشاهک ندما وقرناسی

FAVORISER. Traiter favorablement A. اظهار - التفات
روی التفات نمودن .P اظهار المراعاة - مراعاة - الالتفات
مرعی الخاطر - التفاتلو طوتمق .T سزاوار التفات داشتن -
جانب پادشاهیدن مظهر Il est favorisé du prince || اولمق
نزد شاهانه‌ده مرعی - مظهر التفات شاهانه در - التفاتدر
الخاطر در

Et aider, appuyer de son crédit A. اعانت - همت .P
دستیاری کردن - یاوری نمودن .T یاردم ایتمک || Il m'a
favorisé en tout ce qu'il a pu الدن کلدیکی ماده‌لرک
جمله‌سنده بکا همت ایلدی Un bon juge ne favorise jamais
une partie au préjudice de l'autre بر حاکم عادل طرفینک
مخاصمینک بریسنه غدر ودیکرینه اعانت ایتمز Il favorise l'opinion du parti le plus fort غالب طرفک رأینه اعانت
ایدر - Il se dit aussi de tout ce qui est conforme à nos souhaits, et qui seconde nos désirs A. اعانة - موافقة - مساعدة
.P همسازی - یاوری کردن .T اعانت - اویمق
وقت وحال طرفمزه Le temps nous a favorisés || ایتمک
روزکار کرکی معین ویاور اولدی Le vent nous a bien favorisés
فلکک بزه Si le Ciel nous favorise کبی بزه مساعده ایلدی
هر شی مآربمزه معین ومساعد اولسه Tout favorise nos voeux
حصول آمالمزه موافق کلور - وآمالمزه مساعد در

Favorisé. A. التفات - همت یافته .P ملتفت - مظهر الهمة
دیده .T التفاتلو - On dit, C'est un homme favorisé des dons
de la nature مواهب خلقتک مساعده‌سنه مظهر اولمش بر
ذاتدر

FAYENCE. V. Faïence.

FÉBRICITANT. Qui a la fièvre A. محموم .P تب زده .T
استمه‌لو || Un homme fébricitant محموم بر ادم

FÉBRIFUGE. Remède qui chasse la fièvre A. دافع الحما .P
تب کریز .T استمه‌یی کیدریجی || Un remède fébrifuge
دافع حما بر نوع نبات Plante fébrifuge دوا دافع الحما

FÉBRILE. Il se dit de tout ce qui a rapport à la fièvre A.
حموی .P تبی .T استمه‌یه متعلق || Cause fébrile علت
حمویه Chaleur fébrile حرارت حمویه Humeur fébrile خلط

استمدلو خلط ـ حموی

FÉCALE. Il ne se dit que dans cette phrase: Matière fécale, pour signifier, les gros excrémens de l'homme *A.* رجیع ـ غایط *P.* گوه *T.* نجاست

FÈCES. Lie, sédiment qui se dépose au fond d'une liqueur qui a fermenté *A.* عكر *P.* كنجاله *T.* پورصد ـ Et le depôt que font les liqueurs clarifiées *A.* راسب *P.* درد *T.* طورطی

FÉCOND. Qui produit beaucoup par voie de génération *A.* كثیر النتاج ـ كثیر البذارة ـ ولود *P.* بسیار زای *T.* چوق طوغرر || Les femmes de ce pays sont fécondes بو مملكتك زنانی كثیر النتاجدر Les poissons sont très-féconds بالق قسمی غایت ایله كثیر النتاجدر

Il signifie aussi, fertile, abondant *A.* خصیب ـ مخصب ـ كثیر ـ ثمیر ـ مبذور المحصولات ـ كثیر الانبات ـ مخصاب ـ كثیر النما ـ كثیر الریعان ـ البركة *P.* محصولدار *T.* بركتلو ـ بوللق || Terre féconde ارض ثمیرة كثیرة ـ ارض مخصبه ـ بوللق یر ـ المحصولات Source féconde, c'est celle qui donne de l'eau abondamment *A.* ینبوع كثیر الفیضان *P.* چشمسار ـ پسیار زهنده *T.* صویی كوز پیكار ـ صویی بول پیكار On dit, La chaleur féconde, la lumière féconde du soleil شمسك حرارت كثیر النماسی وضیای كثیر الفیضانی ـ Et figur. Un esprit fécond ذهن ولود Un sujet fécond, une matière féconde بركتلو ماده ـ مادهٔ كثیر الریعان ـ مادهٔ كثیر الاثمار

FÉCONDANT. Qui féconde *A.* موجب ـ نامی ـ رابع ـ ثامر ـ مورث الانما ـ الانمار *P.* نما افزا *T.* بركتلندریجی || Esprit fécondant ذهن نامی Matière fécondante مادهٔ رابعه La chaleur du soleil est le principe fécondant de la végétation شمسك حرارتی قوت نابتهنك مادهٔ اصلیهٔ مورثهٔ الانماسیدر ـ نباتاتك مایهٔ نماسیدر

FÉCONDATION. Action par laquelle une chose est rendue féconde *A.* بذارت ـ ذریت *P.* مایهٔ زایدگی *T.* طوغرمه ـ مایهسی || Les oeufs qui n'ont pas reçu la fécondation ne produisent rien قبول بذارت ایتمامش یمورطهدن برشی ـ ذریتی اولمیان یمورطهدن برشی حاصل اولمز ـ حاصل اولمز

FÉCONDER. Rendre fécond *A.* ایجاب ـ ایجاب الولودیة ـ اراعة ـ ایداع الذریة ـ البذارة *P.* بسیار زایی آوردن *T.* طوغشی بركتلندرمك || Féconder un oeuf یمورطهیه ایجاب Féconder des grains حبوباته ایداع بذارت ایتمك Féconder un champ تارلایه اراعهٔ بذارت ایتمك La pluie a fécondé nos campagnes نزول باران صحرالره اراعهٔ بذارتی مستلزم اولمشدر

FÉCONDITÉ. Qualité par laquelle une chose est féconde *A.* ریعان النسل ـ كثرة الذریة ـ كثرة البذارة ـ ولودیت *P.* زایش *T.* فزونی ـ طوغش بوللغی ـ بركت ـ طوغش بركتی || La fécondité des animaux حیواناتك كثرت بذارتی ـ بوللق ـ بهایمك ریعان نسلی La fécondité de la terre ارضك خصب وبركتی ـ كثرت بذارتی ـ Figur. || La fécondité de l'esprit ذهنك ولودیتی d'un sujet, d'une matière بر مبحثك وبر مادهنك قابلیت ریعانی

FÉCULE. Sédiment qui se précipite au fond d'une liqueur qu'on a laissé reposer *A.* راسب ـ دردی *P.* درد *T.* چوكنتی

FÉCULENCE. Terme de Médecine. Le sédiment des urines *A.* راسب البول ـ راسب التفسرة *P.* درد شاشه *T.* سدك چوكنتیسی

FÉCULENT. Terme de Médecine. Il se dit des liqueurs chargées d'une lie, et qui n'ont pas la pureté qu'elles doivent avoir *A.* كدر ـ طاحل *P.* تیره *T.* بولانق

FÉDÉRATIF. Qui a rapport à une confédération, à une union de plusieurs États *A.* متضمن المكافلة ـ متضمن المحالفة ـ متضمن التعاهد *P.* متضمن همپیمانی *T.* بری برلریله مكافله ومحالفهیی مشتمل || Pacte fédératif عهدلشمهیه دائر شروط مكافلهیی متضمن اتفاق Alliance fédérative شروطنامه L'Amérique septentrionale est formée d'États fédératifs امریقهنك جانب شمالیسی شروط مكافله ایله بری برینه مربوط حكومتلردن عبارتدر

FÉDÉRATION. V. Confédération.

FÉE. C'est, dans les romans, une espèce de génies imaginaires, qui ont le don de faire des actions merveilleuses *A.* جنهٔ ساحرة *P.* پریٔ جادوكار *T.* سحرباز اجنی

FÉERIE. L'art des fées *A.* سحر جنی *P.* جادوییٔ پری *T.* اجنی سحربازلغی

FEINDRE. Se servir d'une fausse apparence pour tromper, faire semblant *A.* ریاء ـ اظهار لا عن اصل ـ اظهار بالتصنع *P.* ریاء اراٸة ـ اظهار ـ نمایش بی اصل كردن ـ سالوسی كردن *T.* صورتا كوسترمك ـ اصلی یوقدن كوسترمك || Feindre une maladie تمارض ایتمك ـ ریاء اظهار صورت مرض ایتمك

Feindre une entreprise بر مادّه‌یه قصد مباشرت صورتنی صورتنا اظهار ایتمك Feindre de la joie سرور ریاء اظهار ایتمك En feignant d'aller à la chasse, il se sauva صید وشکاره وارە‌جغنی ریاء اظهار ایدرك رهیاب خلاص اولمشدر Feindre d'être en colère غضب وتهوّر صورتنی ریاء صورتنا تغاضب ایتمك ـ اراءه ایتمك Feindre d'être gai اظهار كدر ایتمك

Et inventer, controuver *A.* اختلاق *P.* بدروغی ساختن *T.* یلاندن دوزمك || Ce poète a feint des héros qui n'ont jamais existé فلان شاعر وقتاً من الاوقات وجوده كلمامش نیچه قهرمان زمان یلاندن دوزدی Feindre des caractères qui n'ont point de vraisemblance اصول علقه موافق كلمیه‌جك وجودی نا محتمل ـ خصال وشمایل اختلاق ایتمك خصلتلر یلاندن دوزمك

Et hésiter à faire quelque chose *A.* اظهار العدال ـ تردّد *P.* شبهدلنوب طورمق ـ قیجقلنمق *T.* بیقراری اندیشه نمودن || Il ne feindrait point de vous dire que... فلان كلامی سكا سویلمكه تجویز تردّد ایتمیه‌جكدر Il ne feignit pas de l'aborder فلانه یاقلشمق خصوصنده اصلا تجویز تردّد ایتمامشدر Un brave homme ne feint point d'aller à l'assaut quand il est commandé بر مرد شجیع وجگردار یورویشه مأمور اولدیغی حالده بر وجهله تجویز عدال وتردّد ایتمز

Il signifie aussi, boiter un peu *A.* ظلع ـ تعرّج Pour les animaux, on dit aussi غمز *P.* لنگیدن *T.* یكدرك یوریمك ـ یكدمك || Il est guéri de sa goutte, mais il feint encore du pied gauche نقریس علتندن كرچه افاقت بولمشدر انجق صول آیاغی هنوز تعرّج ایدر Ce cheval feint d'un pied بو آت بر هنوز یكدرك یورر ـ بر آیاغندن ظالعاً یورر ـ آیاغندن ظالعدر

Feint. *A.* اصلی *T.* سالوسكارانه نموده *P.* مصنوع ـ صوری || Un mal feint مرض مصنوع Amitié feinte یوقدن كوسترلمش محبّت صوریّه Histoire feinte حكایهٔ مصنوعه

FEINTE. Déguisement, artifice *A.* تصنّع ـ ریاء pl. تصنّعات *P.* مواضعه ـ *T.* ریاكاری ـ سالوسی ـ یاپمه ـ مرایبلك || Il paraît être de vos amis, mais ce n'est que feinte ظاهرده سكا اظهار ایلدیكی مهر ومحبّت محض ریا وتصنّعدر Toute sa dévotion n'est que feinte تعبّد ودیانتی جمله مواضعه وریا Il m'a surpris par ses feintes اظهار ایلدیكی تصنّعات ایله در بنی اغفال ایلدی

FÊLER. Fendre un vase, un verre, etc. en sorte que les pièces en demeurent encore jointes *A.* صدع ـ تفلیل *P.* رخنه دار كردن ـ كفتانیدن *T.* یارمق ـ چاتلتمق || Il ne faut pas exposer ce vase à la gelée, elle le fêlerait بو ظرف بوزده طورملودكلدر زیرا بوزك تأثیری آنی چاتلدر ـ زیرا بوزك تأثیرندن چاتلر

Se fêler. *A.* انصداع ـ تصوّح ـ انفلال ـ تفلّل *P.* كفتن ـ رخنه پذیرفتن ـ كفیدن *T.* یارلمق ـ چاتلمق

Fêlé. *A.* منصدع ـ مفلول *P.* كفیده ـ كفته *T.* چاتلاق ـ چاتلاق ـ قدر مفلول || Un pot fêlé یارلمش ـ یاریق ـ چاتلمش یاریق قدح ـ قدح منصدع Un verre fêlé تنجره

FÉLICITATION. Compliment que l'on fait à quelqu'un sur un événement agréable *A.* تهنیه pl. تهنیات ـ تبریك pl. تبریكات *T.* تبریكسازی ـ مباركبادی *P.* تسعید pl. تسعیدات ـ || On lui a fait un compliment de félicitation فلانه اداء مراسم تبریك وتهنیت اولندی Je lui ai écrit une lettre de félicitation طرفنه تبریكی حاوی بر قطعه مكتوب فلانه بر قطعه تبریكنامه یازدم ـ تحریر ایلدم

FÉLICITÉ. Béatitude, grand bonheur *A.* نعیم ـ سعادت *P.* فرخندگی ـ كامرانی *T.* مونلولق || La félicité éternelle نعیم سعادت سرمدی ـ كامرانی جاوید ـ سعادت ابدیّه ـ سرمدی La souveraine félicité نعیم اعلا La véritable félicité ne se peut trouver qu'en Dieu سعادت حقیقیّه حق جلّ وعلا حضرتلرندن غیریده بولنمق ممكن دكلدر Jouir d'une parfaite félicité سعادت كامله ایله متنعّم اولمق Une félicité que rien ne saurait troubler واهمهٔ خللدن مصون بر سعادت روز افزون Il met en cela toute sa félicité كامرانی وسعادتنی قصارای انجق بوكا حصر ایدر Être au comble de la félicité مراتب سعادت وكامروانیده اولمق Les félicités de ce monde sont peu durables بو ـ سعادات دنیویّه سریع الزوالدر دنیانك تنعّماتنده ثبات ودوام یوقدر

FÉLICITER. Faire compliment à quelqu'un sur un événement agréable *A.* تهنیه ـ تبریك *P.* رسم مباركبادی بجا آوردن ـ رسم فرخنده بادی ادا كردن *T.* تبریك ایتمك ـ اوغورلی اوله دیمك || Je vous félicite de la nouvelle charge qu'on vous a donnée سكا توجیه اولنان منصب جدیدك ایچون تبریك ایدرم Il a gagné son procès, il faut que je l'en aille féliciter دعواسنی قزاندیغندن تبریكنه وارلمق

اقتضا ایدر

FÉLON. Traître *A.* خاین pl. خونة *P.* خیانتكار *T.* خاین

FÉLONIE. Trahison *A.* خیانت *P.* خیانتكاری *T.* خیانتلك

FÉLOUQUE. Petite chaloupe *A.* فلك pl. فلك *P.* زورقچه *T.* فلوقة || S'embarquer sur une félouque فلوقه‌یه سوار اولمق

FÊLURE. Fente d'une chose fêlée *A.* فل pl. فلول — صدع pl. اصداع *P.* رخنه — كاف *T.* چاتلاق — یاریق || La fêlure est si légère, qu'on ne la voit point یاریق اول قدر خفیفدر كه تشخیصی ممكن دكلدر

FEMELLE. L'animal qui conçoit et porte les petits *A.* انثا pl. اناث *P.* ماده *T.* دیشی || Le mâle et la femelle ذكر وانثا — نر وماده *T.* اركك ودیشی La vache est la femelle du taureau اینك اوكوزك دیشیسیدر — On se sert aussi de ce mot, en parlant des femmes, pour l'opposer aux mâles *A.* pl. نسا — نسوان *P.* زنان *T.* قاریلر || Dans quelques coutumes, les mâles excluent les femelles بعض عرف وعادتلرده ذكور نسوان طایفه‌سنی حصه‌دارلقدن دوع واخراج ایدرلر

FÉMININ. Qui est propre et particulier à la femme *A.* مختص بالنسوان — نسوی — انثی *P.* زنی *T.* زنه‌یه مخصوص — قاری‌یه طایفهٔ نسوان — جنس نسوان || Le sexe féminin مخصوص قاری قسمی — Et qui ressemble à la femme, ou qui tient de la femme *A.* مرا *P.* زن گونه *T.* زنه واری — قاری كبی || Cet homme a le visage féminin زن چهره — نسوی الوجهدر Voix féminine زنه سسی Manières feminines زنه چهره‌لو در — در زنه اطواری

Il signifie, en termes de Grammaire, qui est du genre opposé au masculin *A.* مؤنث

FÉMINISER. Faire du genre féminin *A.* تأنیث *P.* مؤنث ساختن *T.* مؤنث قلمق || L'usage a féminisé plusieurs mots وافر كلمات كثرت استعمال ایله تأنیث اولنمشدر

FÉMINISÉ. *A.* مؤنث *P.* مؤنث گشته *T.* مؤنث قلنمش

FEMME. La femelle de l'homme *A.* انثی pl. اناث — مرئة pl. نساء pl. نسوان *P.* زن *T.* قاری || Les femmes sont naturellement timides طایفهٔ زنان بالطبع اهل حجاب وحیا در Il y a plus de femmes que d'hommes dans cette ville بو بلده‌ده بو شهرده ذكورك عددی اناثدن — عدد ذكور نسوانه غالبدر از ید واكثر در Cet homme est adonné aux femmes et au vin فلان كشی زنانه وشرب خمره مبتلا در Une femme mariée مرئة منكوحة — بر نفر مرئة متزوجة

Il se dit aussi par opposition à Fille *A.* ثیبة pl. ثیبات — مرئة *P.* زن *T.* عورت — قاری || Les femmes et les filles قاریلر وقزلر — زنان ودوشیزگان — باكرات وثیبات Femme en puissance de mari تحت حكومت زوجده اولان مرئة Femme sage عقللو قاری — زن خردمند — مرئة عاقلة Femme de bien اهل عرض قاری صاحبة الخیرات hounête بر عورت Femme grosse كبه قاری — حامله قاری Femme veuve *A.* ارمل pl. ارامل *P.* بیوه‌زن *T.* طول قاری — Il se dit aussi pour Épouse *A.* زوجة — منكوحة — حلیلة — اهل *P.* زن — همسر *T.* عیال — قاری || Mari et femme قاری قوجه — زن وشوی — زوج وزوجه C'est sa femme légitime عیالیدر — شرعاً وقانوناً منكوحه‌سیدر

FEMME DE CHAMBRE. Une femme ou fille qui sert une dame à la chambre *A.* جاریة pl. جواری *P.* پرستار — كنیزك *T.* بسلمه

SAGE-FEMME. Celle dont le métier est d'accoucher les femmes *A.* قابلة *P.* ماماجه — پیش نشین *T.* ابه — ابه قادین

FÉMUR. Terme d'Anatomie. L'os de la cuisse *A.* جدل الفخذ *P.* استخوان ران *T.* اوملجه كمیكی || Il a une fracture au fémur اوملجه كمیكنده بر قیریغی وار در

FENAISON. V. Fauchage et Fauchaison.

FENDEUR. Celui qui fend *A.* مقدد *P.* شكافنده *T.* یاریجی || Fendeur de bois *A.* مقدد الحطب *P.* هیمه شكاف — هیمه *T.* بر اوطون یاریجی

FENDRE. Couper, diviser en long *A.* تقدید — شق — تشقیق *P.* تفلیق — كافتن — فتلیدن — شكافتن — دو نیم كردن *T.* یارمق — اكاجی — تفلیق || Fendre un arbre تفلیق شجر ایتمك اوطون یارمق — تقدید حطب ایتمك Fendre du bois یارمق Fendre en deux ایكی‌یه یارمق — Fendre la tête *A.* شج الرأس *P.* سر شكافتن *T.* باش یارمق || Fendre la tête d'un coup de sabre ضربهٔ سیف ایله باشی شج وشق ایتمك — On dit figur. d'un grand bruit, que c'est un bruit qui fend la tête, un tapage à fendre la tête بر مشجج سر اولدجق شج رأسی موجب بر شماطه در — صدای تند وشدید در باش یارر بر كورلتیدر — Et d'un violent mal de tête que la tête me fend de douleur باشم آجیمدن یاریلور

Il signifie aussi, diviser, séparer les parties d'un corps continu, soit en long, soit autrement || La trop grande sécheresse fend la terre انقطاع مطر مشتد اولنجه تشقیق ارضی مستلزم

اولور La gelée fend les pierres جمود شديد شق احجار
ايدر Un navire qui fend l'eau شقّ مياه ايدر بر سفينه -
صويى يارر كمى Un oiseau qui fend l'air شقّ هوا ايدر بر
هوايى ياروب اوچان قوش - طير

SE FENDRE. Devenir séparé, s'entr'ouvrir *A.* انشقاق - تشقق
- انفلاق *P.* كافته شدن - فتليده شدن *T.* يارلمق || Ce
bois-là se fend aisément بو آغاج بالسهوله منشق اولور La
terre se fend de chaleur ارض شدت حرّ وگرمادن منشق
اولور Une muraille qui commence à se fendre مشرف انشقاق
اولمش ديوار Les eaux se fendirent en deux au passage de la
mer Rouge بحر قازمدن حين مرورده صولر ايكى‌يه منشق
ياريلوب ايكى‌يه بولنمشدر - اولمشدر

FENDU. *A.* فليق - منشق - مشقوق *P.* فتليده - كافته *T.*
ياريق - يارلمش - On dit d'un homme qui a les yeux grands
et un peu longs, qu'il a les yeux fendus *A.* ابجّ العين *P.* بادامى
چشم *T.* بادامى كوزلو

FÊNE. V. Faîne.

FENÊTRAGE. Toutes les fenêtres d'une maison *A.* pl. روازن
P. پنجرها *T.* پنجره‌لر || Le fenêtrage de ce palais est tout de
cristal بو سرايك پنجره‌لرى يكپاره بللور جامدن مصنوعدر

FENÊTRE Ouverture faite pour donner du jour *A.* كوّة -
روزن pl. روازن *P.* پنجره - روزنه - باد پروا *T.* باجه -
پنجره || Croisée de fenêtre پنجره چارچوبه‌سى Fermer les fe-
nêtres پنجره‌لرى قپاتمق - شدّ روازن ايتمك Regarder par
la fenêtre پنجره‌دن باقمق - پنجره‌دن نگران اولمق - On
dit d'une maison délabrée, qu'elle n'a ni porte ni fenêtre قپوسى
باجه‌سى يوق خرابه بر خانه در - On dit proverb., d'un
importun dont on ne peut se défaire : Si vous le faites sortir
par la porte, il rentrera par la fenêtre قپودن قوغسدك باجه‌دن
كيرر بر ثقيل حريفدر

FENIL. Le lieu où l'on serre les foins *A.* انبار الحشيش *P*
گياه خانه *T.* اوتلق انبارى

FENOUIL. Plante *A.* رازيانج - شمار *P.* باد - رازيانه
تخم *T.* رازيانه - رزنه || Fenouil sauvage *A.* رازيانج
برّى *P.* رازيانهٔ دشتى *T.* بيابان رزنه‌سى

FENTE. Petite ouverture en long *A.* شقّ pl. فلق - شقوق
pl. فرجة - فلوق pl. فرج *P.* رخنه - شكاف *T.* كدك - ياريق
|| Regarder par la fente d'une porte فرجهٔ بابدن نظر ايتمك
- قپونك آره‌لغندن - قپونك ياريغندن باقمق Il se fait
là beaucoup de fentes اول يرده شقوق كثيره پيدا اولور
La fente d'une muraille فرجهٔ ديوار

FENTES. Ce sont les gerçures ou intervalles vides dans un
rocher *A.* نخزوب pl. شقب - نخازيب pl. شقوب *P.* شكاف
سنگ خارا *T.* قيا چقورى - قيا ياريغى

FENUGREC. Plante légumineuse *A.* حلبة *P.* شمليز - شنبليله
- كارتند *T.* بوى

FÉODAL. Qui concerne le fief *T.* مالكانه‌يه متعلق || Matière
féodale مالكانه‌يه متعلق مادّه Droits féodaux حقوق مالكانه
- Droit féodal. C'est le droit qui traite des fiefs قانون مالكانه
|| Ce livre traite du droit féodal بو كتاب قانون مالكانه‌يه
دائر در Il entend bien le droit féodal قانون مالكانه عالمه
واقفدر

EÉODALITÉ. Qualité de fief *T.* مالكانه‌لك

FER. Métal fort dur *A.* حديد pl. حدايد *P.* آهن *T.* دمور
|| Mine de fer دمور معدنى Battre le fer دقّ حديد ايتمك
- دمورى دوكمك Rouille de fer *A.* صدء الحديد *P.* ژنگ
آهن *T.* دمور پاسى Fer qui se rouille قابل صدائت اولان
پاسلنوز دمور - حديد - On dit proverb. Il faut battre le fer
pendant qu'il est chaud, pour dire, qu'il faut poursuivre une af-
faire pendant qu'elle est en bon train دمور تاونده ايكن دوكملو
در - Et figur. Gouverner avec un sceptre de fer, c'est-à-dire,
avec une extrême dureté دبوس عنف وقهر ايله اجراى
رؤس زيردستانه حوالهٔ مقرعهٔ عنف - حكومت ايتمك
وشدّت ايله حكومت ايتمك - Et se battre à fer émoulu,
pour dire, disputer sans ménagement *T.* بچاق بچاغه كلمك ||
Ces deux auteurs se battent à fer émoulu بو مؤلفلر بچاق
بچاغه كليورلر - On dit aussi d'un homme robuste, qu'il a un
corps de fer *A.* فولاذىّ البدن *P.* روئينه تن *T.* پولاد كبى
بر آدم - Et en parlant d'un homme très-opiniâtre, que c'est une
tête de fer *T.* عقلى دمور كبى پك - پك باشلو

On dit, Le fer d'une pique, d'une lance, etc. pour dire, la pointe
de fer d'une pique, etc. *A.* نصل pl. انصال *P.* نوك نيزه *T.* تمرن

FER, se prend aussi pour Poignard, épée *A.* سيف pl سيوف
P. تيغ - شمشير *T.* قليج || Il se plongea le fer dans le sein
قليج صوقدى - صدرينه اجافهٔ سيف ايلدى Vaincre les
ennemis autant par la clémence que par le fer اعدايه بر طرفدن

لطف ومرحمت وطرف دیگردن سیف قهر وسیاست ایله غلبه ایتمک

FER, OU FER DE CHEVAL. Le demi-cercle de fer dont on garnit la corne des pieds des chevaux *A.* نعل pl. نعال *P.* نعل *T.* نال || Relever les fers d'un cheval آتک نالليرینی دکشدرمک Mettre un fer à un cheval آتک آیاغنده بر پاره نال میخلمق Mettre des fers cramponnés, pour empêcher qu'un cheval ne glisse sur la glace آتی بوز اوزرنده قایمقدن صیانت ایچون آیاغنده قیار نعل اورمق

FER, se dit aussi absolument d'un instrument de fer pour repasser le linge *A.* جندرة *P.* تلد *T.* اوتو || Passer la fer sur un habit بر ثوبی اوتولمک - بر ثوبک اوزرنده اوتو اورمق

Il se dit aussi de plusieurs instrumens de fer qui servent à divers usages *A.* آلات حدیدیّة *P.* آلات آهنین *T.* دمور آوادانلق

FERS, au pluriel, signifie, des chaînes, des ceps, des menottes *A.* pl. سلاسل - pl. قیود pl. اغلال *P.* زنجیر - بند *T.* دمور در زنجیر اولمق - مقیّد اولمق || Être aux fers بوقاغی - Avoir les fers aux pieds بر کمسنه آیاغنده دمور اورلمش اولمق Il avait les fers aux pieds et aux mains دست وپا آیاغنه مقیّد ومغلول ایدی On lui avait mis les fers aux pieds آیاغنه بوقاغی اورلمشیدی - ضرب قید وبند اولندی - Figur. *A.* زنجیر - بند بندگی *P.* اسار المحکومیّة - قید الرقیّة *T.* قوللق زنجیری - بندگی || Les peuples qui avaient gémi long-temps sous le joug de la tyrannie, ne songèrent qu'à rompre leurs fers طول زمان زیر ربقهٔ جبر وقهرده زاری وانین ایله اوقاتگذار اولمش اقوام ستمدیده کسر زنجیر رقیّته فرصتیاب اولمق داعیه‌سنه حصر افکار ایتمشلر در Les amans se plaisent dans leurs fers گرفتار درد عشق اولنلر مقیّد اولدقلری زنجیر رقیّتی کندو حقلرنده عین نعمت عدّ ایدرلر

FER-BLANC. C'est du fer en lame mince qui est recouvert d'étain *A.* کتیف *P.* تنگه - پتر *T.* تنکه || Une cafetière de fer-blanc تنکه قهوه ابریغی

FERBLANTIER. Ouvrier qui travaille en fer-blanc *A.* صنّاع الکتیف *P.* تنکه‌گر - پترگر *T.* تنکه‌جی

FER-CHAUD. Maladie qui consiste dans une chaleur violente, qui monte de l'estomac jusqu'à la gorge *A.* اسخنة *P.* تب درونی *T.* ایچ قزغینلغی

FÉRIR. Ce mot n'est en usage qu'en cette phrase: Sans coup férir, pour dire, sans en venir aux mains *A.* بلا حرب ولا ضرب *P.* ال - الْ قالدرمقسزین *T.* زبر دستی بجا نیاورده طوقنمدرمقسزین || On a remporté la victoire sans coup férir بلا حرب ولا ضرب تحصیل قصب السبق غلبه ونصرت اولنمشدر - Figur. Sans éprouver de résistance *A.* بلا مانع ولا بر درلو مانعه اوغرامقسزین *T.* بی مزاحم - بی مانع *P.* حایل || Il en est venu à bout sans coup férir بلا مانع وحایل تحصیل بلا حایل واصل سر منزل مقصود اولمشدر - مرام ایلدی

FERLER. Terme de Marine. Plier entièrement les voiles *A.* طیّ الشراع *P.* بادبان بر چیدن *T.* یلکنی دیویشورمک - یلکنی دیویشروب باغلمق

FERLÉ. *A.* مطویّ الشراع *P.* بر چیده بادبان *T.* یلکنی دیویشرلمش

FERMAGE. Le prix convenu pour une ferme *A.* بدل التقبّل مال مقطوع الالتزام - بدل الالتزام - || Payer les fermages بدل التزامی ادا ایتمک Il me doit beaucoup de fermages التزامک مال مقطوعندن بکا کلّیتلو بورجی وار در

FERMANT. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: À jour fermant, pour dire, quand le jour est fini *A.* لدی زوال النهار - وقتیکه روز روشن بتمامی رسد *P.* لدی ختام النهار *T.* کوندز ختام بولدقده À portes fermantes *A.* لدی انسداد الابواب *P.* در وقت بستن درها *T.* قپولر قپاندقده

FERME. Qui tient fixement à quelque chose *A.* رصین - متین مستحکم - محکم - *P.* استوار *T.* صاغلم || Le plancher est ferme دوشمه متین ومستحکمدر - Et qui est fixe, stable, qui ne chancelle point *A.* راسخ - ثابت *P.* پایدار *T.* کرکین || Être ferme à cheval ات اوزرنده ثبات ایله طورمق Tenir le corps ferme بر کمسنه وجودینی ثبات ایله طوردرمق Être ferme sur ses pieds آیاغنی ثبات ورسوخ ایله طیاندرمق Marcher d'un pas ferme ثبات قدم ایله مشی ایتمک

On dit par analogie, Avoir le regard ferme نظرهٔ راسخه رسوخ صداسی صاحبی اولمق Il a la voix, la parole ferme صداسنده وکلامنده رسوخ ومتانت - ورسوخ کلامی وار در اداء راسخ ثبانکاراند ایله Il lui dit d'un ton ferme وار در افاده ایلدی - De pied ferme. Sans bouger d'un lieu *A.* بلا جنبیدن *P.* بثباة القدم - بلا تحریک القدم - تحرّک بی یرندن قملدانمیدرق *T.* پا بر جای قرار استاده - پا Il y

a deux heures que je vous attends de pied ferme ایکی ساعتدنبرو یرمدن قیملدانمیەرق سکا منتظرم ـ On dit aussi, Attendre l'ennemi de pied ferme, pour dire, dans la résolution de lui résister avec fermeté دشمنک ظهورینه ثبات قدم ایله منتظر اولمق ـ Et figur. Attendre quelqu'un de pied ferme ثبات قلب ایله استادهٔ مقام ترقب وانتظار اولمق ـ Et combattre de pied ferme مقام مدافعهده اظهار ثبات ومتانت ایتمک ـ مقام مدافعهده ثبات قدم ایله مداومت ایتمک ـ Et faire ferme ثبات قدم ایله مقاومت ایتمک

Il se dit figur. pour Constant, inébranlable *A.* متین الطبع ـ صاحب الثبات والرسوخ ـ ثابت القدم ـ ثابت القلب ـ ربیط الجاش *P.* ثباتکار ـ راسخدم *T.* ثباتلو || Un homme ferme en ses résolutions رأینده ثبات ومتانت ایله مألوف ـ اصیل الرأی ـ اصالت رأی ایله مألوف بر آدم ـ بر آدم Avoir l'âme ferme dans le péril بر آدم مخاوف ومهالکده عند الخطر ربیط الجاش اولمق ـ ثابت القلب اولمق Une résolution ferme عزیمت ـ عزیمت با ثبات ومتانت Un courage ferme جلادت باهرة المتانة Un ferme propos کلام راسخ Demeurer ferme dans sa résolution رأینده عزیمتنده متین واستوار اولمق ـ ثابتقدم اولمق Avoir une ferme croyance اعتقاد راسخ صاحبی اولمق Une ferme espérance امید واثق ـ مأمول قوی ـ مأمول راسخ Amitié ferme متین وقوی بر صحبت Avoir l'esprit ferme, le jugement ferme اصالت رأی صاحبی اولمق ـ اصیل الرأی اولمق ـ استحکام رأی اربابندن اولمق ـ محکم الرأی اولمق ـ حصافت عقل ومتانت رأی ایله مجبول اولمق Un style ferme انشای متین ـ سبک متین ـ On dit, que la manière de faire d'un peintre est ferme, pour exprimer l'assurance qu'il fait paraître dans sa façon d'opérer فلان رسامک قلمنده رسوخ ومتانت وار در

Il signifie aussi, fort, robuste *A.* قوی ـ محکم *P.* توانا ـ استوار ـ زورمند *T.* قوتلو ـ زورلو ـ کوجلو || Avoir la main ferme الی قوتلو اولمق ـ قوی الید اولمق

Et qui est compacte et solide *A.* صلب *P.* سخت *T.* پک || Ce terrain est ferme بو یر پکدر ـ بو ارض صلب وسختدر Du poisson qui a la chair ferme اتی پک بر بالق

On appelle en Géographie, Terre ferme, tout ce qui est du continent *A.* برّ *P.* خشکی *T.* قره || Passer d'une île à la terre ferme بر جزیرهدن قالقوب برّه مرور ایتمک ـ آطهدن چیقوب قرهیه کچمک

Ferme, pris adverb., signifie, fortement, d'une manière ferme *A.* مستحکماً ـ محکماً ـ قویاً *P.* استواراند *T.* قوتلوجه || Parler ferme قویاً سویلمک Tenir une chose bien ferme بر شیئی قویجه طوتمق Frapper ferme قویاً ضرب ایتمک Cela tient ferme dans la muraille بو شی دیوار اوزرنده قویاً ومستحکماً مربوطدر Il tient ferme pour la vérité حقیقت حالک اوزرنده قویاً ثبات ایدر Soutenir une chose fort et ferme بر شیئی قویاً واکیداً تأیید ایتمک Nier une chose fort et ferme بر شیئی اکیداً وقویاً انکار ایتمک ـ On dit, Ferme, Tenez ferme, pour dire, ayez du courage قوی القلب اول ـ متانت ایله

FERME. Convention par laquelle le propriétaire d'un domaine en abandonne la jouissance à quelqu'un, pour un certain temps et pour un certain prix *A.* التزام pl. التزامات *P.* زمینداری *T.* التزاملق || Donner à ferme بروجه التزام اعطا ایتمک ـ الزام ایتمک Prendre à ferme علی طریق الالتزام استیجار ایتمک Quitter une ferme در عهده اولان التزامی ترک ایتمک Hausser, rabaisser, diminuer la ferme بدل التزامی تزیید ایتمک وتنزیل وتقلیل ایتمک Les cinq grosses fermes التزامات جسیمهٔ خمسه

Il se prend aussi, pour le domaine donné à ferme *A.* مقاطعة pl. مقاطعات || Avoir une ferme بر مقاطعهیه مالک اولمق Acheter une ferme بر مقاطعه اشترا ایتمک Cette terre comprend six fermes بو ارض التی قطعه مقاطعاتی مشتملدر

FERMEMENT. Avec force, avec fermeté *A.* قویاً ـ اکیداً ـ شدیداً *P.* استواراند ـ سخت *T.* پکلک ایله ـ پک || Attacher fermement اکیداً وقویاً یاپشدرمق S'appuyer fermement پک طیانمق ـ قویاً اتکا ایتمک

Il signifie aussi, avec constance, invariablement *A.* بالثبات والدوام ـ قویاً *P.* پایداراند *T.* کرکینلک ایله || Persister fermement dans sa résolution عزیمتنده بالثبات والدوام اصرار Croire fermement une chose برشیئه بالثبات والدوام اعتماد ایتمک ـ قویاً اعتماد ایتمک Soutenir fermement son avis رأینی ثبات ودوام ایله تأیید ایتمک un mensonge بر کذبی ثبات ومتانت ایله تأییددن خالی اولمامق

FERMENT. Levain *A.* خمیر ـ خمیرة *P.* مایه *T.* مایا || Cela

sert de ferment مایه ـ فلان شئ خمیر اولمغه صالحدر
ایچون ایو در

FERMENTATIF. Qui a la vertu de produire la fermentation A. موجب الاختمار ـ مخمّر P. مایه‌ساز T. مایه‌لندریجی || Les fruits d'automne sont fermentatifs فصل خریفده حاصل اولان فواکه ایجاب اختمار ایدر مقوله‌دندر

FERMENTATION. Mouvement interne qui s'excite de lui-même dans un liquide, par lequel ses parties se décomposent pour former un nouveau corps A. اختمار ـ خمیریّت P. مایه‌گیری T. مایه‌لنمه || Les chimistes distinguent trois espèces de fermentation, la spiritueuse, l'acide et la putride اهل کیمیا حال اختماری اوچ نوع اعتبار ایدرلر که بری اختمار روحی ایکنجیسی اختمار حمضی واوچنجیسی اختمار عفنیدر La digestion se fait par la fermentation des alimens کیفیّت هضم طعامک اختماری تقریبیله حصولپذیر اولور La fermentation de la bile صفرانک اختماری

Il se dit figur. de l'agitation des esprits A. غلیان الاذهان جوش وخروش P. هیجان الضمایر والافکار ـ والافکار اذهان T. ناسک قینایشی || Les esprits étaient dans la plus grande fermentation اذهان ناس اقصای مراتب غلیان عظیم جوش وخروشده ایدی ـ وهیجانده ایدی

FERMENTER. S'agiter par le moyen du ferment A. تخمّر ـ اختمار P. مایه بستن ـ مایه گرفتن T. مایه‌لنمک || La pâte fermente عجین اختمار ایدر Les humeurs fermentent اخلاط اختمار ایدر ـ On dit figur. Les têtes, les esprits fermentent, pour dire, qu'ils sont dans l'agitation اذهان ناس هیجان ایدر اذهان وضمایر ناسده جوش وخروش پیدا اولور ـ غلیانه کلور ـ

FERMENTÉ. A. مختمر ـ مخمّر P. مایه گرفته ـ مایه بسته T. مایه‌لنمش

FERMER. Clore ce qui est ouvert A. سدّ P. بستن T. قپامق ـ باغلمق ـ قپاتمق ـ Dans des cas particuliers, on emploie aussi d'autres mots, comme on le verra dans les exemples || Fermer une chambre اصفاق ـ اغلاق ایتمک ـ اوطه‌نک قپوسنی سدّ ایتمک Fermer un coffre صندیغی سدّ ـ ایتمک ـ اصماق ایتمک une boite قوطی‌یی سدّ ایتمک ـ اغلاق ایتمک ـ ایتمک قپاقلمق ـ قوطی‌یی قپامق ـ قوطی‌یی اطباق ایتمک ـ une bourse کیسه‌یی شدّ ایتمک ـ کیسه‌نک آغزینی باغلمق Fermer la porte اصفاق باب ایتمک ـ سدّ باب ایتمک

Fermer la porte au verrou قپویی قپامق ـ اغلاق باب ـ قپویه قول ـ ارتاج باب ایتمک ـ تضبیب باب ایتمک Fermer la porte à la clef تقفیل باب ایتمک دموری اورمق Fermer la fenêtre پنجره‌یی سدّ ایتمک قپویی کلیدلمک ـ Fermer un livre کتابی قپاتمق ـ صفق کتاب ایتمک Fermer la main A. تعقید الکفّ P. دست بستن T. الی باغلمق la bouche A. اغلاق الشفة ـ سدّ الشفة P. دهان بستن T. آغزی قپامق les yeux A. اغطاء العیون P. چشم بستن T. کوزی باغلمق Fermer la veine A. سدّ فم العرق P. دهان رگ بستن T. طمرک آغزینی باغلمق la plaie A. سدّ الجراحة P. زخم بستن T. یاره‌یی قپاتمق

On dit aussi, Fermer les rideaux, pour dire, les tirer A. اسدال الاستار P. پرده‌را فرود آوردن ـ پرده‌را کشیدن T. پرده‌یی صارقتمق ـ Fermer le Palais, pour dire, cesser tout exercice de Justice محکمه‌یی قپاتمق ـ Fermer une parenthèse, pour dire, marquer le crochet qui la termine عباره‌ٔ منفصله‌یی علامت فاصله وضعیله اشارت ایتمک Fermer une lettre, un paquet, pour dire, les plier, les cacheter مکتوبی وتحریرات بوغچه‌سنی طیّ وتمهیر ایلمک ـ Fermer la porte à quelqu'un, pour dire, l'empêcher d'entrer برکمسنه‌نک مدخلنه حوالهٔ سدّ ـ سدّ باب قبول ایتمک ـ ممانعت ایتمک ـ Et figur. Fermer la porte aux mauvaises pensées, aux mauvais conseils, pour dire, les rejeter افکار ـ فاسده‌یه وآرای باطله‌یه سدّ آذان قبول ایتمک قبولدن امتناع ایتمک ـ فاسده‌یی ردّ ایتمک

On dit, Fermer un chemin, un passage, une ouverture, une avenue, pour dire, les boucher طریقی ومعبری ورخنه‌یی یولی وکچیدی وکدکی وکلدجکی ـ ومَوردی سدّ ایتمک ـ وکلدجک یری باغلمق ـ یولی طیقامق ـ Et fermer les ports, les passages d'un pays, d'un royaume, pour dire, empêcher que personne n'y entre et n'en sorte مملکتک وملکک مداخل موارد ومعابرینی ـ وموارد‌ینی سدّ وبند ایتمک || On a fermé les passages des Pyrénées پیرنه طاغلرینک معبرلرینی سدّ ایتمشلر در ـ On dit figur. Fermer le chemin à quelqu'un, pour dire, lui ôter les moyens de faire quelque chose فلان کشی‌یه فلانک روی امیدینه حوالهٔ سدّ ممانعت ـ سدّ راه اولمق ایتمک

On dit, Ne pas fermer l'oeil de toute la nuit, pour dire,

passer la nuit sans dormir *A.* تنجيم *P.* تا بسحر انجم شمار
T. صباحه قدر كوز قپامامق شدن

On dit figur. Fermer les yeux à la lumière, pour dire, se refuser à l'évidence مثال ضياى خورشيد ظاهر وبديد اولان شيلرده تعامى وتغافل ايتمك — Et fermer les yeux sur une chose, pour dire, faire semblant de ne pas la voir تعامى — Et fermer l'oreille, pour dire, ne vouloir pas ouïr une chose كورمامزلك ايتمك — ايتمك اصغا ايتمامك — تصامم ايتمك || ايشيدمامزلك ايتمك — حوالهٔ سمع التفات ايتمامك — Fermer l'oreille aux calomnies, aux médisances كلام غمز وسعايتنه افايكك ومفتريات واقوال — سدّ سامعهٔ التفات ايتمك — Et fermer la bouche à quelqu'un, pour dire, lui imposer silence *A.* تبكيت — مذمّت آياته حوالهٔ سمع التفات ايتمامك *P.* الزام الصمت والسكوت — تصميت — خاموش كردانيدن *T.* صوصدرمق ou pour dire, le convaincre en telle sorte qu'il ne puisse rien avoir à répliquer *A.* افحام — اقطاع — اسكات — ابكات *P.* دمبسته كردن *T.* خبط ايتدرمك || Mes raisons lui ont fermé la bouche سرد ايلديكم دليللر بسط ايتديكم دليللردن — ايله كلّيًا افحام واقطاع اولندى در ميان ايلديكم دليللرى لدى — مفحم ودمبسته اولمشدر الاستماع خبط اولمشدر — Et fermer la bouche à la médisance, à la calomnie لسان ارباب غيبت ومفترياتى سدّ ايتمك — فتّال — دهان ارباب غيبته حوالهٔ سدّ سكوت ايتدرمك — وبد زبانلرك آغزينى قپامق — Et fermer la marche, pour dire, marcher le dernier à une cérémonie *A.* تذنيب الموكب *P.* آلايك كيروسنده يوريمك *T.* بدنبالهٔ موكب روانه شدن

Fermer, signifie aussi, enclore. V. ce mot.

Se fermer. *A.* انسداد *A.* بسته شدن *T.* قپانمق || Cette porte est mal faite, elle ne se ferme pas بو قپو فنا ياپلديغندن قپانميور Cette plaie se fermera bientôt بو ياره چابك قپاندجقدر

Fermé. *A.* مسدود *P.* بسته *T.* قپالو — قپانمش — قپانق

FERMETÉ. L'état de ce qui est ferme, solide *A.* متانت — رصانت *P.* استوارى *T.* متينلك — طيانقلق || C'est un terrain marécageux qui n'a aucune fermeté متانتدن عارى بر بو قازقلرده صولاق يير در Ces pilotis n'ont pas assez de fermeté چندان متانت ورصانت يوقدر

Il signifie figur., constance, assurance *A.* ثبات — ثباة ثباتكارى — استوارئ دل *P.* رسوخ الطبع — متانت — الطبع غيرت *T.* يورك طيانقلغى || Une grande fermeté de courage ثبات وشجاعتده متانت عظيمه Fermeté de coeur, d'âme فلانك متانت قلب — قلب Cet homme n'a point de fermeté مايهٔ متانتدن بى بهره — اصلا وقطعاً متانت طبعى يوقدر بر آدمدر Il n'a point de fermeté dans ses résolutions عزايم وتصميماتنده اصلا ثباتى يوقدر Il a une grande fermeté dans ses maux, dans l'adversité ظهور ايدن مصايب وآفاتى ثبات مصايب والامده متانت طبعى — قلب ايله تحمّل ايدر اصالة الراى — حصافة العقل *A.* Fermeté d'esprit — وار در — عقل صاغاملغى *T.* استوارئ انديشه *P.* استحكام الراى — Fermeté de style *A.* رسوخ السبك والعبارة *P.* استوارئ انشا *T.* انشانك قويلكى

Fermeté. Qualité d'un corps compacte. Il ne se dit guère que du poisson *A.* صلابت *P.* سختى *T.* پكلك || Ce poisson a le goût et la fermeté de la sole بو بالقده كدى بالغنك لذت وصلابتى وار در

FERMETURE. Ce qui sert à fermer *A.* مغلاق pl. مغاليق *P.* آلت بستگى *T.* قپادهجق آلت || La fermeture d'une boutique دكّانى قپادهجق آلت — On dit dans les places de guerre, La fermeture des portes, pour dire, l'action, le moment de les fermer انسداد ابواب — سدّ ابواب ووقت قپولرك قپانمسى وقپولرك قپانديغى وقتى

FERMIER. Celui qui prend des héritages à ferme *A.* متقبّل — ملتزم pl. ملتزمين *P.* زميندار *T.* التزامجى || Les fermiers des cinq grosses fermes مقاطعات جسيمهٔ خمسه ملتزملرى

FERMOIR. Petites agrafes de métal, qui servent à tenir un livre fermé *A.* معقد الكتاب *P.* بندينهٔ كتاب *T.* كتاب تكمهسى

Et un outil dont les bourreliers se servent pour tracer des raies sur des bandes de cuir *A.* محطّة *T.* ماخات

FÉROCE. Qui est farouche et cruel, il se dit des animaux *A.* وحش pl. وحوش — سبع pl. سباع *P.* دد — درنده — *T.* برتيجى حيوان || Les bêtes féroces وحوش وسباع On exposait les martyrs aux bêtes féroces شهداى كرامى سباع ووحوشه عرض ايدرلر ايدى Le lion, le tigre sont des animaux féroces نمر واسد اقسام سباعدندر — On dit figur. d'un homme cruel et brutal, que c'est un esprit féroce, une hu-

meur féroce, une bête féroce *A.* حیوان وحش - سبعی المزاج ـ طبیعت سبعیّة On dit aussi, Naturel féroce ـ مثالی بر آدم برتیجی حیوان Regard féroce نظرهٔ شزرا - نگاه وحش آلود باقشی

FÉROCITÉ. Caractère de ce qui est féroce *A.* وحشت - سبعیّت *P.* غرّندگی *T.* برتیجیلک || La férocité est naturelle au lion, au tigre حال سبعیّت آرسلانه وقپلانه طبیعیدر — Il se dit figur. des hommes || La férocité de ce barbare ne put être adoucie par tous les bons traitemens qu'on lui fit بو اتی آدمک مألوف اولدیغی حال سبعیّت حقنده مصروف نیچه نیچه معاملات جمیله تقریبیله کسب ملایمت ایده‌مدی Voyez jusqu'où va la férocité de ces peuples شو اقوامک حال وحشت وسبعیتی نه رتبه‌لره قدر واصل اولدیغنه نظر ایله Il a une férocité d'humeur qu'il est impossible de dompter سبعیّت مزاجی شول رتبه‌ده در که آکا غلبه اولنمق محالات قبیلندندر

FERRAILLE. Vieux morceaux de fer rouillés *A.* دقاق الحدید - الضّدی *P.* آهنپارهٔ کهنه *T.* اسکی دمور پارچه‌لری || Ce n'est que de la ferraille بونلر هپ اسکی دمور پارچه‌لریدر Vendeur de vieille ferraille اسکی دمور پارچه‌لری صاتیجیسی

FERRAILLER. Faire du bruit avec des lames d'épée, en les frappant les unes contre les autres *A.* قعقعه - خشخشه - تخشخش *P.* چکاچاک کردن *T.* سلاح قغشده‌مق || Les filous tirèrent aussitôt l'épée, et se mirent à ferrailler خرسزلر در حال سل سیف ایله خشخشه‌یه مبادرت ایتمشلر در عقب قلیچ صیروب سلاح قغشده‌مغه باشلادیلر — Il se dit aussi, de ceux qui font métier de se battre *A.* تدرّب بالمقارعة *T.* دوپوشمکی پیشه ایدنمک || C'est un homme qui n'aime qu'à ferrailler بر بهادر در که مقارعه‌دن غیری شیئه هوسی یوقدر

FERRAILLEUR. Celui qui fait métier de se battre *A.* متدرّب بالمقارعة *T.* دوپوشمکی پیشه ایدنن || C'est un ferrailleur de profession مقارعه‌یی کندویه پیشه ایدنمش بر آدمدر

FERRANT. Qui ferre. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, Maréchal ferrant *A.* بیطار pl. بیاطرة - ناعل - نعّال *P.* نالبند *T.* نعلبند

FERREMENT. Outil de fer *A.* آلت حدیدیة pl. آلات حدیدیّة *P.* آلت آهنین *T.* دمور آوادانلق || Les ferremens d'un chirurgien جرّاحک آلات حدیدیّه‌سی

FERRER. Garnir de fer *A.* تزیین بالحدید - لبس بالحدید *P.* آهن پوشانیدن - بآهن پیراستن *T.* دمور قپلامق - دمور ایله دوناتمق || Ferrer une porte بر قپویه لبس حدید ایتمک - بر قپویه حدید قپلامق — un coffre صندیغه دمور دوناتمق Ferrer une armoire بر طولابی اقتضا ایدن دمور طاقملریله دوناتمق — une pique مزراغک اوجنی دمور ایله دوناتمق Ferrer des roues عربه تکرلکلرینه دمور قپلامق

Et attacher des fers aux pieds d'un cheval avec des clous *A.* انعال - تنعیل *P.* نعل زدن *T.* ناللمق - نال اورمق || Ferrer un cheval des quatre pieds آتک درت آیاغنی ناللمق - درت آیاغنه نعل اورمق Un cheval difficile à ferrer انعالی مشکل بر ات Ferrer des chevaux à glace آته قیار نعلی اورمق

FERRÉ. *A.* تلبّس بالحدید - مزیّن بالحدید *P.* بآهن پیراسته - پوشیده *T.* دمور قاپلو - دمور ایله دونانمش *A.* منعل *P.* نعلزده *T.* ناللنمش

On appelle Eau ferrée, de l'eau où l'on a plongé un fer ardent ou rouillé *A.* ماء الحدید *P.* دوس *T.* چلیکلو صو

On appelle figur. Style ferré, un style qui a de la dureté خشین وغلیظ بر سبک وعباره

FERRIÈRE. Sac dans lequel on porte tout ce qui est nécessaire pour ferrer un cheval *A.* جراب البیطار *P.* همیانچهٔ نالبند *T* نعلبند طوبره‌سی

FERRONNERIE. Lieu où l'on vend, où l'on fabrique les gros ouvrages de fer *A.* دار الحدّاد - دار القیَن *P.* آهنگرخانه *T.* دمورجی کارخانه‌سی

FERRONNIER. Celui qui vend des ouvragss de fer *A.* حدّاد - قین pl. اقیان *P.* آهن فروش *T.* دمورجی

FERRUGINEUX. Qui tient de la nature du fer, qui a des parties de fer *A.* حدیدی *P.* آهنی - آهن آلود *T.* دمورلو || Une terre ferrugineuse ارض حدیدیّه - دمورلو طوپراق Des eaux ferrugineuses میاه حدیدیّه - دمورلو صولر

FERRURE. Garniture de fer *A.* زینة حدیدیّة *P.* پیرایش آهنکاری *T.* دمور دونانمه‌سی - دمور ایشی || La ferrure d'une porte قپونک زینت حدیدیّه‌سی Belle ferrure کوزل دمور ایشی La ferrure de ces roues-là n'est pas assez forte بو تکرلکلرک دمور ایشی پک قوی دکلدر

Et l'action de ferrer les chevaux *A.* نعل *P.* نعلبندی ـ نعلکاری *T.* ناللمه || Il en coûte tant par an pour la ferrure de deux chevaux ایکی آتک ناللمه بهاسی سنده شو مقداره بالغ اولور ـ Il se dit aussi de la manière dont on ferre un cheval || Ferrure à la française فرانسزکاری ناللمه à la hongroise مجارکاری ناللمه

FERTILE. Fécond, qui produit beaucoup *A.* مخصب ـ مربت ـ مبذور ـ وفیر البرکة ـ وفیر الغلل ـ کثیر الانبات ـ منبت ـ ـ نمادار *P.* کثیر النما ـ عمیم الریعان ـ المحصولات *T.* برکتلو ـ بوللق *T.* محصولدار || Terre fertile ارض مخصبه Pays مبذور المحصولات یر ـ منبت ومحصولدار زمین ـ fertile منبت ومحصولدار مملکت ـ کثیر الانبات مملکت Fertile en blé, en vin, etc. حنطه وخمر وسائر حاصلات خصوصنده کثیر الریعان بر مملکت Année fertile سنهٔ ـ بوللق سنه‌سی ـ خصب ورخا سنه‌سی ـ عمیمة البرکة برکت سنه‌سی

Il se dit aussi des personnes *A.* ولود ـ مبذور النما *P.* بسیار زای *T.* چوق طوغوریجی || Il est fertile en expédiens, en inventions استحضار بدایه وتدابیر واستخراج بدایع ومخترعاتده ذهنی بغایت ولود وبسیار زا در ـ On dit aussi au figuré, Esprit fertile, Sujet fertile. V. Fécond.

FERTILEMENT. Abondamment, avec fertilité *A.* مبذوراً ـ ـ بول بول *T.* با نماداری ـ فراوان *P.* بالخصب والرخا برکت ایله ـ بوللق ایله

FERTILISER. Rendre fertile *A.* اراعة ـ تثمیر ـ اخصاب ـ نماداری دادن ـ نماداری آوردن *P.* ایراث الخصب والبرکة *T.* برکتلندرمک || Le Nil venant à se deborder, fertilise toutes les terres d'alentour نهر نیل طغیانی حالنده اطراف وانحاده اطراف ونواحیده ـ کائن اراضینک مجموعنی اخصاب ایدر بولنان اراضینک جمله‌سنه ایراث خصب وبرکت ایدر جمله‌سنی اراعه ایدر ـ

FERTILITÉ. Qualité de ce qui est fertile *A.* نابتیت ـ خصب ـ رخا ـ برکت *P.* نماداری *T.* بوللق ـ برکت || La bonne culture est ce qui contribue le plus à la fertilité de la terre ارضک امر حراثتنده اهتمام اولنمق ایراث خصب وبرکتنه وسیلهٔ قویّه در ـ Il se dit aussi au figuré. V. Fécondité.

FÉRULE. Petite palette avec laquelle on frappe sur la main des écoliers, pour les punir de quelque faute *A.* مقرعة الادب *P.* تازیانهٔ ادب آموزی *T.* خواجه قامچیسی ـ On dit figur., Être sous la férule de quelqu'un, pour dire, Être sous sa correction بر کمسنه‌نک زیر تازیانهٔ حکمنه تابع اولمق

FÉRULE. Plante *A.* سکبینج *P.* سکبینه *T.* آت قاصنیسی

FERVEMMENT. Avec ferveur *A.* باحتراق البال ـ بحرارة القلب *P.* با گرمیٔ درون ـ بسوزش دل *T.* کوکل یانقلغیله || Prier fervemment حرارت قلب ایله مناجات ایتمک ـ سوزش دل ایله اللهه رجا ونیاز ایتمک ـ Il s'acquitte fervemment des devoirs de la religion فرایض دینیه‌یی گرمیت مناسکت دینی احتراق بال ایله ـ بال ایله ادا ایدر ادا ایدر

FERVENT. Qui a de la ferveur *A.* حریر القلب *P.* گرم درون ـ پر سوز وگداز *T.* یورکی یانق || C'est un homme extrêmement fervent dans la piété امر تعبّدده حریر القلب آتش پر سوز دیانت ایله حریر القلب بر آدمدر ـ بر آدمدر Un Zèle fervent غیرت پر سوز وگداز Une dévotion fervente گرمیتلو تعبّد Une fervente prière دعای حرارتنما ـ دعا گرمیتلو

FERVEUR. Ardeur avec laquelle on se porte aux oeuvres de piété *A.* حرقة البال ـ احتراق البال ـ حرارة القلب *P.* گرمیٔ درون ـ سوز دل ـ گرمیت *T.* یانقلق ـ گرمیت || Prier Dieu avec ferveur درگاه باریده حرقت بال ایله طاعت گرمیت بال ایله وعبادت ایتمک Servir Dieu avec ferveur حرارت تعبّد اللهه قوللق ایتمک La ferveur de la dévotion La ferveur de son zèle گرمیت غیرتی Il est encore dans sa première ferveur هنوز حرارت وگرمیتنک ابتداسنده در Il ne faut pas laisser refroidir sa ferveur حال گرمیتنه تجویز گرمیت سریع فتور ایتمک روا دکلدر Une ferveur passagère چوق سورمز بر یانقلق ـ گرمیت یکدمه ـ الزوال

FESSE. La partie charnue du derrière de l'homme *A.* الیة pl. الیات pl. عجز ـ الایا pl. اعجاز *P.* کونسته ـ کوسرون ـ سرون ـ سرین *T.* قیچ ـ قیناق En parlant des animaux, les Turcs emploient le mot *T.* صغری || La fesse d'un cheval آتک صغریسی

FESSER. Frapper sur les fesses avec des verges ou avec la main *A.* ضرب فی الالیة *P.* بسرون زدن *T.* قیچی دوکمک قیچی اورمق ـ

FESTIN. Repas somptueux donné à l'occasion de quelque fête *A.* ضیافت ـ مصنعة ـ ولیمة *P.* جشن ـ ساز ـ مهمانی *T.* طوی ـ

|| Festin somptueux, magnifique محتشم وطنطن ضيافت ترتيب Grand festin وليمهٔ عظيمه Dresser, préparer un festin ضيافته دعوت ضيافت ايتمك Convier, inviter à un festin ايتمك Faire festin *A.* اصطناع *T.* ضيافت ايتمك Le luxe des festins ضيافتلرده اولان اسراف وسفاهت Festin de noce دوكون *T.* چشن شادی ـ سور عروسی *P.* وليمة العروس *A.* Le ـ ضيافت شاهانه ـ سور همايون ضيافتی Festin royal festin qu'on donne à celui qui vient d'arriver d'un voyage, s'appelle *A.* نقيعة *P.* چشن خوش آمدی *T.* صفاكلدی ضيافتی Et le festin que donne celui qui a bâti une nouvelle maison *A.* وكيرة ـ حتيرة *P.* چشن بنای نو بنياد *T.* بقياز طعامی

FESTINER. Faire festin *A.* ايلام *P.* ساز ـ مهمانی كردن احباب ودوستانه *T.* ضيافت ايتمك || Festiner ses amis ضيافت كردن *T.* ضيافت ايتمك

FESTON. Faisceau fait de fleurs, de fruits et de feuilles, liés ensemble *A.* حزمة الازهار والفواكه *P.* دستهٔ شكوفه وميوها *T.* ميوه وچيچك دمتی

FESTOYER. Bien recevoir quelqu'un, lui faire bonne chère *A.* اصطناع *P.* مهمانی كردن *T.* ضيافت ايتمك

FÊTE. Jour consacré particulièrement au service divin *A.* عيد pl. اعياد *P.* بيرام *T.* بيرام || Grande fête عيد كبير Les quatre grandes fêtes de l'année سنه‌نك اعياد كبيرهٔ اربعه‌سی Un jour de fête روز عيد ـ يوم عيد Célébrer une fête تعظيماً للعيد اجرای مراسم احترام ايتمك Chômer une fête يوم عيدده تعطيل شغل ايتمك C'est une fête chômée اعياددندر ـ تعطيل شغل اولنور On dit proverb. Il n'est pas tous les jours fête هر كون بيرام دكل

Il signifie aussi, des réjouissances publiques qui se font en des occasions extraordinaires *A.* عيد عام *P.* سور سرور ـ سور *T.* شنلك

On dit figur. Troubler la fête, pour dire, troubler le plaisir de quelque compagnie *T.* مجلسی بوزمق

On dit, Faire fête à quelqu'un, pour dire, lui faire un accueil favorable *A.* تلقی بالبشر والبشارة ـ تلقی بالحفاية *P.* مهمانوازی نمودن *T.* اكرام ايتمك

FÊTER. Célébrer une fête *A.* تعييد *P.* بيرام كردن ـ ادای رسم عيد كردن *T.* بيرام ايتمك || On fête aujourd'hui un tel Saint بوكونكی كون فلان نام ولیّ اللهك رسم عيدی اجرا اولنور ـ Fêter quelqu'un, signifie figur., l'accueillir favorablement. V. Faire fête.

FETFA. Mandement du Mufti très-respecté *A.* فتوا pl. فتاوا

FÉTIDE. Qui a une odeur forte et très-désagréable *A.* منتن ـ اذفر ـ كريه الرايحة *P.* بد بو ـ شمغند *T.* مردار قوقولی || Une huile fétide دهن اذفر ـ مردار قوقولی ياغ Pilules fétides كريه الرايحه حبلر

FÉTOYER. V. Festoyer.

FÊTU. Brin de paille *A.* رقة *P.* كياهريزه *T.* صمان خرده‌سی ـ صمان اوفانتيسی

FEU. Un des quatre élémens qui est chaud *A.* نار *P.* آتش *T.* آتش || Feu élémentaire عنصر نار ـ Et le feu que l'on fait avec des matières combustibles *A.* نار ـ نائره *P.* آتش *T.* آتش || Feu dévorant آتش پر خور Feu clair آتش ضيادار ـ نار پر فروغ Feu de charbon كمور آتشی Feu de gros bois طومرق آتشی Souffler le feu نفخ نائره ـ آتشی اوفلمك Allumer le feu ايقاد نائره ـ اشعال نائره ـ آتشی علولندرمك Éteindre le feu اطفای نائره ايتمك ـ آتشی سوندرمك Couvir le feu اخماد نائره ايتمك ـ آتشی بصدرمق On a mis le feu à cette maison فلان خانه‌ده القای آتش ايتمشلر در Le feu a pris à ce lambris قونداق براقمشلر در ـ آتش پروازهٔ سقفده مشتعل اولدی Le feu a gagné le plancher, le toit آتش خانه‌نك دوشمه‌سنه وطامنه سرايت ايلدی La ville était toute en feu شهرك ـ شهر بسبتون آتش ايچنده ايدی شهر مذكور سر ـ مجموعی مانندهٔ منقل پر آتش اولدی سر تا پا علولنمشدر ـ تا پا بر آتشدان پر لهيبه دوندی Crier au feu يانغن وار ـ حريق وار در ديو ندا ايتمك ـ در ديو چاغرمق On dit, Condamner au feu, pour dire, condamner à être brûlé عذاب آتش ايله مظهر عقوبت اولمسنی حكم ايتمك ـ Et qu'un homme mérite le feu مستحق نار در ـ شايان آتشدر ـ Et mettre le feu au four, pour dire, le chauffer فرونی ـ فرونی ياقمق ـ احمام تنور ايتمك Et montrer une chose au feu عرض فی النار ـ طوتشدرمق آتشه كوسترمك ـ ايتمك

On appelle Feux de joie, les feux qu'on allume dans les rues, en signe de réjouissance *T.* شنلك ـ قنديل دونناسی ـ Et feu d'artifice, un feu composé de fusées volantes pour le spectacle *T.* آتشی فشنك شنلكی ـ فشنك دونناسی

On dit proverb. de deux choses tout-à-fait contraires, de deux personnes entièrement opposées, que c'est le feu et l'eau آب وآتش مثالی بینارنده تضادّ کلّی وار در — Et de ce qui est violent d'abord, mais qu'on juge ne devoir pas durer, que c'est un feu de paille صمان علوی کبیدر — Et figur. Jeter de l'huile au feu, pour dire, aigrir les esprits davantage آتش اوزرینه زفت دوکمک — Et mettre le feu aux étoupes, aux poudres, pour dire, animer davantage une personne qui est déjà naturellement portée à s'émouvoir باروته آتش طوقندرمق — Et mettre tout à feu et à sang, pour dire, exercer toutes les cruautés de la guerre dans un pays بلده‌یی جملةً احراق بالنار وسکّان شهری سرتا پا — واهالیسنه حوالهٔ سیف قهر ودمار ایتمک احراق ودمای عبادی بلا امان ارافد واحراق ایلمک

Feu, se prend aussi pour Cheminée. V. ce mot. || Il n'y a qu'un feu dans cet appartement بو دائره‌ده یالکز بر اوجاق وار در

Et pour Ménage *A.* داخنة pl. دواخن *P.* دودگند — دود *T.* توتونلک آدنگ || Il y a cent feux dans ce village بو قریه یوز عدد توتونلکدن عبارتدر Cette ville est composée de tant de feux فلان بلده شوقدر توتونلکی مشتملدر — On dit proverb., N'avoir ni feu ni lieu, pour dire, être vagabond sans aucune demeure fixe *A.* مالد حمّ ولاسمّ *P.* آوارهٔ خانه *T.* بر دوش — توتونی توتر بر اوجاغه مالک اولمیان آدم Et d'une maison en désordre où il n'y a rien à manger, qu'il n'y a ni feu au pot, ni écuelles lavées بر اوجاغی یانمز خانه در

Il se prend aussi, pour la simple lueur des flambeaux, des fanaux *A.* شعلة pl. شعل — ضیاء النار *P.* آتش تاب *T.* آتش ایشغی — آیدینلغی || Il est défendu de chasser au feu آتش ایشیغنده — اشعال شعله ایله صید ایتمک ممنوعدر او اولمق ممنوعاتدندر Il y avait des feux allumés sur la côte یالی کنارنده آتشلر — ساحلده شعله‌لر اشعال اولنمشیدی یاقمشلر ایدی — On appelle poétiquement les astres, Les feux de la nuit, du firmament *A.* pl. سُرج اللیال — سُرج الفلک — مصابیح السما *P.* چراغان آسمان *T.* کوک قندیللری pl.

On appelle Armes à feu, les mousquets, les fusils, les pistolets, etc. *A.* اسلحهٔ ناریّة — آلات حربیّة ناریّة *P.* گدردای آتش انداز — آتشبار *T.* آتشلو پوصات — Et feu, absolument, les coups que l'on tire avec des armes à feu || Il s'expose au feu des ennemis دشمنک آتشی قارشوسنده القای نفس ایدر Il était sous le feu des ennemis اعدانک آتشی آلتنده ایدی — دشمنک طوبی آلتنده ایدی À cette bataille, à cet assaut, les ennemis faisaient grand feu اول ملحمه اثناسنده واول یورویش وقتنده دشمن شدّت عظیمه ایله اطار آتش ایتدرر ایدی — اول جنکده وقلعه اوزرینه یورویش اولندیغی اثناده دشمن کلیتلو آتش یاغدرمقدن خالی اولمش دکل ایدی Soutenir le feu de la place قلعه طرفندن آتیلان آتشه مقاومت ایتمک — قلعه طرفندن آتیلان کلّه وقورشوندن پای ثباته هیچ بردرلو عارضهٔ فتور وتزلزل ظهور ایتمیوب مقام مقاوتده دوام ایتمک Ils étaient à couvert du feu de la ville قلعه‌دن آتیلان آتشدن جانب محفوظ ایدیلر Il se trouve entre deux feux ایکی آتش آره‌سنده در Feu rasant *A.* نائرۂ جارفة *P.* آتش همه سوز *T.* هرشیئی سپوری یاقیجی بر آتش — یاقوب کوتوریجی آتش Feu croisé *A.* نائرۂ متقابلة *T.* قارشولقلی آتش Feu roulant *A.* نائرۂ نار دوّار *P.* آتش گردان *T.* دونر آتش Feu très-vif *A.* نائرۂ شدیده *P.* آتش تند وتیز *T.* کسکین آتش — قیزغن آتش

Feu, se dit aussi des météores enflammés, de la foudre et des éclairs *A.* نائرۂ سماویّة *P.* آتش آسمانی *T.* کوک آتشی || Le feu du ciel est tombé sur cette maison نائرۂ سماویّه فلان صاعقه فلان خانه‌نک اوزرینه — خانه اوزرینه نزول ایلدی اول ریبی دوشدی L'air était tout en feu pendant cet orage عاصفه‌نک هبوبی اثناسنده هوا پر آتش سما ایدی

On appelle Feux follets, les exhalaisons enflammées qu'on voit quelquefois dans les endroits marécageux *A.* ابخرهٔ ناریّة *P.* تبع آتشین *T.* آتشلو بخارلر

Feu, se dit aussi de certains remèdes brûlants qu'on applique sur quelque partie du corps *A.* کیّ *P.* داغ *T.* یاقی || Il faut appliquer le feu à cette plaie بو جراحته ضرب کیّ بو یاره‌یه یاقی اورمق لازمدر — اولنمق اقتضا ایدر Donner le feu, mettre le feu à un cheval آته یاقی اورمق

Feu, se dit figur. du brillant, de l'éclat de certaines choses *A.* لمعة — لمعان *P.* فروغ — رخشندگی *T.* پارلقلق — پارلدی || Ce diamant jette beaucoup de feu بو الماس بغایت لمعه‌لو در Le feu d'un rubis یاقوتک لمعانی — پارلدیسی Il a les yeux vifs et pleins de feu کوزلری پرروح وکثیر اللمعاندر

پر روح ولمعه باشدر.

Feu. Inflammation, ardeur *A.* حرقت ـ حمیاء ـ حمو ـ حرارت ـ لهیب *P.* گرمی ـ تف وتاب *T.* آتش ـ قیزغنلق || Le feu de la fièvre لهیب حما ـ حمیای حما Je sens un feu dans les entrailles داخلمه احشاده بر حرقت حس ایتمکده یم || Il a le visage tout en feu یوزی یکپاره ـ چهره سی آتش کبیدر Le feu est encore à cette plaie بو جراحتک لهیبی آتشدر Avoir la bouche tout en feu اغزده کلی الی الآن باقیدر اغز آتش کبی یانمق ـ حرقت اولمق Il était si fort en colère, qu'il avait les yeux tout en feu نائرۀ غضبنک شدت حمیای ـ احتدامی تقریبیله کوزلری پر آتش ایدی ـ غضبنده کوزندن آتش پوسکورر ایدی ـ Il se dit figur. de l'ardeur et de la violence des passions || Quand le feu de sa colère sera passé حمیای خشم وغضبی کسب سکونت ایلدیکی رهین خمود وانطفا اولنجه ـ حالده Amortir le feu de la concupiscence حرارت شهوتی ـ آتش شهوتی اطفا ایتمک ـ تسکین ایتمک ـ On dit proverb. et figur., qu'un homme prend feu aisément, pour dire, qu'il est aisé à émouvoir باروت کبی ـ طوتشور بر آدمدر ـ Et qu'il jette feu et flamme, pour dire, qu'il s'emporte avec excès *A.* سریع الاستشاطة ـ سریع الاحتدام ـ بردن بره آتشلنور *T.* آتش مزاج ـ زود خشم *P.* متضرم ـ Et qu'il a jeté tout son feu, pour dire, qu'il a fait tout ce que la colère lui a suggéré, et qu'il s'est apaisé par-là تفریغ استفراغ آتش خشم ـ ما حصل عنف وغضب ایلدی وغضب ایلدی

Il se dit poétiquement pour signifier, la passion de l'amour *A.* آتش پر *P.* نائرة الهوا ـ لوعة العشق ـ التهاب العشق درونندده عشق آتشی *T.* سوز عشق || Le feu dont il brûle مشتعل اولان نائرۀ عشق وهوا Rien n'a pu éteindre ses feux آتش پر سوز دلی بوجه من الوجوه قابل انطفا وسکونت اولمدی Des feux constants آتش اهواء مستدیمه Nourrir dans son sein des feux criminels صدرده نوائر عشق مذموم ونکر اضمار ایتمک

Feu, se dit aussi des séditions et des mouvemens populaires *A.* آتش آشوب *P.* نائرة الفتن ـ نائرة الفتنة ـ نائرة الفساد *T.* واختلال زوربالق آتشی || Allumer le feu de la discorde اشعال نائرۀ فتنه وشقاق ایتمک On fit courir de mauvais bruits qui mirent toute la ville en feu بین الناس نشر اراجیف ایله شهرک هر طرفنه ایقاد نائرۀ اختلال ایتمشلر Éteindre le feu de la sédition نائرۀ فتنه وفسادی اطفا ایلمک Il y avait des gens qui ne travaillaient qu'à allumer davantage le feu parmi le peuple خلق بیننده آتش فساد واختلالی بر قات دخی طوتشدرمغه سعی ایدر مخصوص آدملر وار ایدی

Il se dit aussi de la vivacité de l'esprit *A.* توقد الذهن ـ ذکا *P.* ذهن *T.* تابش ذهن ذهن پارلقلغی || Cet orateur a bien du feu بو واعظ ذکای ذهن ـ بو واعظک توقد ذهنی چوقدر Ses écrits sont pleins de feu منشآتنده آثار ذکا اربابندندر ذهن وقاد بدیدار وظاهر در C'est un esprit tout de feu ذهن آتشین صاحبی بر ذاتدر ـ آتشپاره بر آدمدر ـ صاحبیدر Cette femme est agréable en conversation, elle a beaucoup de feu فلان خاتون بغایت صاحبة الذکا اولمغله مجلسی لطیف ودلگشا در Ce poète a un grand feu d'imagination بو شاعرک قوت متخیلهسنده ذکا غالبدر

On dit, Le feu de l'Enfer, pour dire, les tourmens des damnés *A.* جهنم آتشی *T.* آتش دوزخ *P.* سعیر الجهنم ـ نار السقر ـ Et le feu du purgatoire, pour dire, les peines que souffrent les âmes qui sont dans le purgatoire *A.* عذاب البرزخ ـ عذاب القبر

On dit, Couleur de feu, pour dire, un rouge feu et éclatant *A.* آتشی رنک *T.* رنگ آتشین *P.* لون اللهیب

FEU. Défunt *A.* مرحوم ـ مغفورله ـ متوفا ـ هالک *P.* رحمتمند *T.* رحمتلو || Feu mon père مرحوم پدرم La feue reine ملکۀ مرحومه

FEUDATAIRE. Vassal qui possède un fief *T.* مالکانه متصرف || Il est feudataire de la Couronne میری مالکانه‌لردن برینه متصرفدر

FEUILLAGE. Il se dit de toutes les feuilles d'un arbre *A.* اوراق الشجر *P.* برگهای درخت *T.* آغاجک یپراقلری pl. || Le feuillage de cet arbre est beau بو آغاجک اوراقی احسندر

FEUILLAISON. Le renouvellement annuel des feuilles *A.* وراق ـ ایراق *P.* برگ بستگی *T.* یپراقلنمه || Le temps de la feuillaison موسم وراق

FEUILLE. Partie de la plante qui en garnit les tiges et les rameaux *A.* ورق pl. اوراق *P.* برگ *T.* یپراق || Feuille

large et longue بر ورق عريض وطويل Feuille de chou, d'artichaut لحنه وانكنار يپراغى – Il se dit aussi des fleurs || Une feuille de rose *A.* ورق الورد *P.* برگ گل *T.* گل يپراغى Rose à cent feuilles گل صد برگ

On dit, la chute des feuilles, pour dire, la fin de l'automne *A.* فصل الخريف – موسم الهبوط الاوراق *P.* هنگام برگريزى *T.* يپراق دوكمى – On dit proverb., Cet homme tremble comme la feuille, pour dire, qu'il tremble de peur *A.* كورق النحيف مرتعش وخايف *P.* مثال برگ درختان مضطرب ولرزان *T.* يپراق پارچه‌سى كبى تيرل تيرل دترر

Il se dit aussi de l'or, de l'argent, du cuivre, lorsqu'il est battu extrêmement mince *A.* ورق – سفيقة *P.* برگ *T.* ورق || Feuille d'or *A.* ورق الذهب *P.* برگ زر *T.* آلتون ورق d'argent *A.* ورق الفضة – سفيقة الفضة *P.* برگ سيم *T.* كمش ورق de cuivre *A.* سفيقة النحاس *P.* برگ مس *T.* باقر ورق – Et des parties qui se détachent en surfaces très-minces de certains corps, comme l'ardoise, le talc, etc. *A.* طرق pl. طراق *P.* تو *T.* قات – يپراق

On appelle aussi Feuille, la petite lame de métal qu'on met sous les pierres précieuses pour leur donner plus d'éclat *T.* فويه

Feuille, se dit aussi du papier *A.* طلحية *P.* يك ورقۀ كاغد *T.* طبقه – طلعه || Une feuille de papier بر طبقه كاغد Une main de papier doit avoir vingt-cinq feuilles بر دسته كاغد يكرمى طبقدن عبارت اولملو در Plier une feuille de papier بر طبقه كاغدى طىّ ايتمك

Et de certains cahiers volants, sur lesquels on écrit tous les jours ce qui regarde le courant des affaires publiques, ou de l'économie particulière *T.* ال دفترى || Le président n'a pas encore signé la feuille ناظر افندى ال دفترينى هنوز امضا ايتمش دكلدر

Et en termes de Chirurgie, de cette petite superficie qui se détache quelque fois d'un os, lorsqu'il a été offensé *A.* قشارة العظم – سأف العظم *P.* پوستپارۀ استخوان *T.* كميك قبوغى – كميك مسوٌفاً نزع اولندى || L'os s'est levé par feuilles كميك قبوق قبوق چيقدى

FEUILLÉ. Garni de feuilles *A.* مورّق *P.* برگدار *T.* يپراقلو

Feuille-morte. Sorte de couleur qui tire sur la couleur des feuilles sèches *A.* لون التبن *P.* رنگ كاه *T.* صمانى رنك || Satin feuille-morte صمانى رنكى اطلس

FEUILLER. Terme de Peinture. Représenter les feuilles d'un arbre *A.* نقش الاشكال الاوراق *P.* اشكال برگ نگاريدن *T.* آغاج يپراقلرى تصوير ايلمك || C'est un talent rare que celui de bien feuiller اشكال اوراقى وجه احسن اوزره نقش وتصوير ايتمك معارف نادره‌دندر

FEUILLET. Une partie d'une feuille de papier, et qui contient deux pages *A.* ورقة – ورق pl. اوراق *P.* نيم ورقۀ كاغد *T.* يپراق || Déchirer quelques feuillets d'un livre بر كتابك بعض اوراقنى شقّ ايتمك Ce registre est de cent feuillets بو جريده يوز عدد اوراقى محتويدر Feuillet d'un in-folio بتون طبقه ورقى

FEUILLETER. Tourner les feuillets d'un livre qu'on examine légèrement *A.* تقليب الاوراق – ادارة الاوراق *P.* ورق گردانيدن – صحيفه گردانيدن *T.* كاغدلرى – يپراق دوندرمك دوندرمك || Je n'ai pas lu son livre, je n'ai fait que le feuilleter تأليفنى مطالعه ايتميوب همان اوراقنى تقليب ايله امرار نظر ايلدم

Et étudier, consulter des livres *A.* تصفّح – تتبّع الكتب *P.* در كتابها جستجو كردن *T.* كتاب آراشدرمق || Pour éclaircir cette question, il a fallu feuilleter bien des livres بو مسئله‌نك حلّ وكشفى ضمننده كتب وافره‌نك تتبّعى اقتضا ايلدى

FEUILLU. Qui a beaucoup de feuilles *A.* كثير الاوراق – وريق *P.* بسيار برگ *T.* يپراقلو – چوق يپراغى كور || Arbre feuillu شجرۀ وريقه

FEURRE. Paille qui sert à rempailler les chaises *A.* تبن *P.* كاه *T.* صمان

FEURS. Terme de Jurispr. Frais faits pour la culture des terres *A.* مصارف الحراثة *P.* مصرف شيار *T.* يز سورمه مصرفى || Rembourser les feurs, labours et semences مصارف حراثت وزراعتى وتخم بهاسنى ادا ايتمك

FEUTRE. Espèce d'étoffe non tissue *A.* لبدة – لبد – عباء pl. لبود pl. الباد *P.* نمد *T.* كچه – عبا – ساكيز

On appelle aussi Feutre, la bourre dont se servent les selliers pour rembourrer une selle *A.* حشو السرج *P* آگين زين *T.* اير قتيغى

FEUTRER. Remplir de bourre *A.* احشا *P.* آگندن *T.* قتيق

قتيقلتمق - طولدرمق || Feutrer une selle ايره قتيق طولدرمق

FEUTRÉ. *A.* محشو *P.* آگنده *T.* قتيق طولمش - قتيقلنمش

FÈVE. Sorte de légume *A.* باقلا - فول - جمّى *P.* كالوسگ - كوسگ - جرجر *T.* بقله || Fève nouvelle باقلاى طرئ Écosser des fèves بقله صويمق - بقلديى تقشير ايتمك

On donne aussi le nom de fève à plusieurs choses qui en ont la forme, comme aux grains de café, etc. *A.* حبّة pl. حبوب *P.* دانه *T.* دانه

FÉVRIER. Le second mois de l'année *A.* شهر شباط *P.* ماه شباط آيى *T.* اسفند ارمذ - شبات

FI. Interjection qui marque du mépris, du dégoût *A.* اف *P.* تف *T.* اوف

FIANÇAILLES. Promesse de mariage en présence d'un prêtre *A.* رسم الخطبة *P.* آيين نامزدى *T.* نشان رسمى || Célébrer les fiançailles رسم خطبه‌نك عيدينى اجرا ايتمك Le jour des fiançailles نشان كونى - يوم خطبه Prier les parens et les amis d'assister aux fiançailles خويشان واقربا واصدقا واحبّابى نشان رسمنه دعوت ايتمك

FIANCER. Promettre mariage en présence du prêtre *A.* اختطاب *P.* نامزد كردن *T.* نشانلمق - نشان ايتمك || Il avait fiancé cette fille, mais l'affaire se rompit فلان قزه نشان اولمشيكن فلان قز ايله عقد ايلديكى نشان - نشانى فسخ اولندى فسخ اولندى

FIANCÉ. *A.* مخطوب *P.* نامزد *T.* نشانلو - Fiancée *A.* مخطوبة *P.* دست سوزه *T.* نشانلو

FIBRE. On donne ce nom aux filamens déliés dont sont composées les parties du corps de l'animal *A.* ليف pl. اليافى *T.* ديدك || L'allongement des fibres تمدّد الياف Le relâchement des fibres ليفلرك كوشمدسى - استرخاى الياف - كسب سستى ورخاوت ايلمسى L'accourcissement des fibres لحومده اولان اليافك اقتصارى Les fibres des chairs الياف - Il se dit aussi des plantes et du bois || Les fibres d'une plante, d'un bois بر نباتك وبر عودك ديدكلرى - اليافى

FIBREUX. Qui a des fibres *A.* ذو الالياف pl ذوى الالياف *P.* ليفناك *T.* ديدكلو || Les chairs sont fibreuses لحوم ذوى الالياف‌در Les plantes sont fibreuses نباتات ذوى الاليافدر Le bois est fibreux عود ذو الاليافدر

FIBRILLE. Petite fibre *A.* ليف رقيق *P.* ليف باريك *T.* اينجه ديدك

FICELER. Lier avec de la ficelle *A.* ربط - شدّ بالمغيزل *P.* بساز استوار كردن - برزه بستن - بساز بستن بالمغيزل *T.* فلان سجيم ايله باغلمق || Cela n'est pas ficelé assez fort شئ سجيم ايله محكم باغلو دكلدر Il faut bien ficeler ce paquet بو دنك سجيم ايله قوى ومحكم باغلنملو در

FICELÉ. *A.* مربوط بالمغيزل *P.* بساز استوار كرده - برزه بسته *T.* سجيم ايله باغلو

FICELLE. Sorte de petite corde *A.* مغيزل *P.* رزه - ساز *T.* سجيم - قنب || Lier avec de la ficelle سجيم ايله ربط ايتمك

FICELLIER. Dévidoir sur lequel on met de la ficelle *A.* دوّارة المغيزل *P.* چرخهٔ رزه *T.* سجيم چرخى

FICHE. Petit morceau de fer servant à la penture des portes, des fenêtres, des armoires, etc. *A.* ابرة الرزة *P.* ميخ بش *T.* رزه‌نك زيواندسى ميلى

FICHER. Faire entrer par la pointe *A.* تركيز - ركز - رزّ *P.* سپوختن - رزّ *T.* ديكمك - صوقمق || Ficher un clou مسمار - قازيق - قازيق صوقمق - ركز وتد un pieu اكسر صوقمق - يره صوقمق - يره تركيز ايتمك Ficher en terre ديكمك - زور ايله صوقمق Ficher à force يره ديكمك

FICHÉ. *A.* مركوز *P.* سپوخته *T.* ديكلمش - صوقلمش

On dit figur. Avoir les yeux fichés en terre, fichés sur quelque chose *A.* اطماح النظر - تحديق النظر *P.* چشم دوختن *T.* كوز ديكمك

FICHU. Sorte de mouchoir que les femmes mettent sur le cou *A.* مقرمة العنق *P.* گردن آويز *T.* بيون دستمالى

FICTIF. Qui est feint, qui n'existe que par supposition *A.* موهوم - خيالى *P.* گمانى *T.* وجودى يوق - اعتبارى || Titre fictif سند موهوم Les rentes sont des immeubles fictifs مستغلات املاك وعقارات موهومه قبيلندندر Propriétés fictives املاك - املاك خياليّه - موهومه - On appelle Êtres fictifs, des choses qui n'ont d'existence que dans l'imagination *A.* pl. موهومة - خيالات *T.* وجودى *P.* بى وجود ونشان موجود الاسم معدوم الجسم يوق شيلر Et poids fictif, le poids dont on se sert dans les essais وزن اعتبارى

FICTION. Invention fabuleuse *A.* تصوّر وهمى pl. تصوّرات *P.* تصوّر بى اصل pl. تصوّرات خياليّة تصوّر خيالى - وهميّة

T. اصلسز خياللمه || Ce poème est rempli de belles fictions بو منظومه تصوّرات خياليهٔ لطيفه ايله مالامالدر Il y a des fictions qui touchent plus que la vérité بعض تصوّرات وهميه كلام حقيقيدن زياده قلبه مؤثّر اولور La fiction est quelquefois plus agréable que la vérité بعضاً تصوّر خيالى حقيقت محضدن زياده احسن والطفدر

Il se prend aussi pour Mensonge; déguisement de la vérité A. لا اصل ـ كذب P. بى اصل ـ بى حقيقت ـ دروغ T. يلان ـ اصلسز ـ اصلى يوق || Il m'a dit telle chose; mais c'est une pure fiction بكا شويله بر كلام سويلدى انجق كذب محضدر Je vous parle sans fiction بلا كذب وريا سويلرم

FICTION DE DROIT. Terme de Jurispr. C'est une fiction introduite ou autorisée par la loi en faveur de quelqu'un A. مواضعة شرعيّة

FIDÉICOMMIS. Terme de Jurispr. Legs fait à quelqu'un, à condition de le remettre à un autre A. وصيّت مشروطة || Tenir par fidéicommis ـ وصيّت مشروطه موجبنجه متصرّف اولمق بر وجه مشروطيّت

FIDÉICOMMISSAIRE. Celui qui est chargé d'un fidéicommis A. مشروطاً متصرّف ـ متصرّف بوصيّة المشروطة || Héritier fidéicommissaire وارث بوصيّة المشروطه

FIDÉJUSSEUR. Terme de palais. Celui qui s'oblige de payer pour un autre qui ne paierait pas A. كفيل بالمال P. پايندان باداى مال T. ماله كفيل

FIDÉJUSSION. Cautionnement de payer pour un autre qui ne paierait pas A. كفالة بالمال P. پايندانى باداى مال T. ماله كفيللك

FIDÈLE. Qui est exact à garder sa foi, à remplir ses devoirs, ses engagemens A. صاحب الوفا ـ صادق P. ـ صداقتكار وفادار T. صداقتلو || Serviteur fidèle صادق خدمتكار Fidèle à son maître افنديسنه صادق en ses promesses وعدنده وفادار Ami fidèle دوست وفاكار ـ محبّ صادق Mari fidèle زوج صداقتكار Épouse fidèle زوجهٔ صادقه Amant fidèle عاشق وفادار Amitié fidèle محبّت صادقه

Il signifie aussi, conforme à la vérité A. صادق ـ صحيح P. درست ـ راست T. طوغرى || Récit fidèle روايت صحيحه Rapport fidèle انهاى صحيح ـ تقرير صحيح Histoire fidèle حكايهٔ صحيحه Copie fidèle اصلنه مطابق ـ نسخهٔ صحيحه صورت صحيحه Traduction fidèle صدق ـ ترجمهٔ صحيحه وصحّتنه مقرون بر ترجمه Miroir fidèle مرآت صحّتنما Témoin fidèle موثوق القول ـ شاهد صادق القول Rendre un compte fidèle ـ صحيح حساب ويرمك On dit aussi, Mémoire fidèle, c'est-à-dire, qui retient bien A. ذاكرة ـ حافظة واثقة صحيحه P. ياد درست T. طوغرى بللمه

Et qui professe la vraie religion A. مؤمن pl. مؤمن ـ مؤمنين صحيح الايمان ـ اهل الدين الحق ـ صحيح العقيدة P. حق شناس ـ درست دين T. حق دينلو || Le peuple fidèle امّت مؤمنين ـ امّت صحيح الايمان Le troupeau fidèle رعيّت صحيحة العقيدة La femme fidèle sanctifie le mari infidèle صاحبهٔ دين حق اولان منكوحه كافر اولان زوجنى ـ طريق فلاحه ايصال ايدر Il est aussi substantif, et il n'est guère d'usage qu'au pluriel A. pl. مؤمنين P. درست ايمانان T. حق دينلو اولنلر

FIDÈLEMENT. D'une manière fidèle A. بالصداقة ـ بالصدق P. صداقتكارانه ـ صادقانه T. صداقت ايله || Servir fidèlement ـ صادقانه خدمت ايتمك Il signifie aussi, conformément à la vérité A. ـ بالصدق والصحّة ـ على وجه الصحّة طوغريلق ايله T. با راستى ـ راستكارانه P. بالصحّة والحقيقة || Rapporter fidèlement على وجه الصحّة نقل وافاده ايتمك بالصحّة والحقيقه انبا وبيان ايتمك ـ

FIDÉLITÉ. Attachement à ses devoirs, régularité à rémplir ses engagemens A. صداقت P. صداقتكارى T. صداقتلق || Fidélité inviolable شائبهٔ تخلّف وتغيّردن عارى صداقت واستقامت Fidélité éprouvée محكزدهٔ تجربه وامتحان اولمش صداقت Garder fidélité à son prince جانب ملوكانه‌يه ايفاى جانب ملوكانه‌يه وقايهٔ رسوم صداقت ـ لازمهٔ صداقت ايتمك Corrompre la fidélité de quelqu'un بر كمسنه‌نك ايتمك بر كمسنه‌يى سالك اولديغى ـ صداقتنى افساد ايتمك جادّهٔ سالمهٔ صداقتدن صرف ايتدرمك Prêter serment de fidélité وقايهٔ صداقت يميننى ايتمك Une femme doit fidélité à son mari زوجى طرفنه ايفاى فريضهٔ صداقت ايتمك زوجه‌نك لازمهٔ حاليدر

Et vérité, exactitude A. صحّت ـ صدق P. راستى T. طوغريلق || On peut compter sur la fidélité de cet historien فلان صاحب تاريخك صدق وصحّتنه اعتماد جائزدر

Cet auteur est traduit avec fidélité بو تأليف على وجه الصحة ترجمه اولنمشدر Faire un rapport avec beaucoup de fidélité صدق وصحت كامله ايله افادهٔ حال ايتمك — Il se dit aussi de la mémoire qui retient avec exactitude *A.* وثوق الحافظة — حفظك صاغلغى *T.* درستى ياد *P.* صحة الذاكرة — بللمدنك طوغريلغى || Il ne faut pas trop compter sur la fidélité de sa mémoire بر كمسنه صحت ذاكره سنه چندان اعتماد ايتمك روا دكلدر

FIDUCIAIRE. Celui qui est chargé par le testateur de remettre à quelqu'un une succession *T.* تسليم تركه يه مأمور وصئ مختار

FIEF. Domaine noble qui relève d'un autre domaine *T.* مالكانه — On appelle Fief dominant, le domaine dont d'autres fiefs relevaient *T.* باش مالكانه Et fief servant, l'héritage que le vassal tenait du seigneur dont il relevait آخره تابع مالكانه || Fief de la Couronne ميرى مالكانه سى Tenir une terre en fief بر ارضه بر وجه مالكانه متصرف اولمق Posséder un fief بر مالكانه يه مالك اولمق

FIEFFER. Bailler en fief *T.* ايجار — الزام مالكانه ايتمك مالكانه يى التزامه ويرمك — مالكانه ايتمك

FIEFFÉ. Il s'emploie adjectivement, se joint avec les substantifs qui marquent un vice, et signifie que ce vice est au suprême degré *A.* عيار *T.* محض — كتبدلو — صرف || Fripon fieffé كتبدلو بكرى كتبه لوخرسز — صرف خرسز — محض Ivrogne fieffé

FIEL. Humeur jaune et amère, contenue dans un petit réservoir qui est attaché au foie *A.* مرارة *P.* زهره *T.* اود || Amer comme fiel مراره كبى مرّ المذاق

Il signifie figur., haine, animosité *A.* حقد pl. احقاد pl. حقود — غليل — بغضا — بغض — احن pl. احنة *P.* كينه *T.* كين || Un homme plein de fiel درونى مرارهٔ حقد وبغضا ايله مملو بر مرد كينه — افراغ مرارهٔ حقد وكينه ايتمك Répandre son fiel داردرونده مضمرّ اولان مرارهٔ حقد وكينه يى نشر ايتمك درونده مستكن وجايگير اولان سمّ حقد Vomir son fiel وغليلى استفراغ ايتمك il y a bien du fiel dans cet écrit بو تحريرات خيلى مرتبه آلودهٔ مرارهٔ حقد وكينه در Un discours plein de fiel بغض وكيندن عبارت بر كلام N'avoir point de fiel قلبى — درونى مايهٔ حقد وكيندن مبرّا اولمق شوايب كينه وعدواندن معرّا اولمق

FIENTE. Excrément de bête *A.* روثة pl. ارواث *P.* غوش — بعر Fiente des moutons *A.* حيوان ترسى *T.* كمره — غوشا — سلاح — ذرق des oiseaux *A.* قيغ *T.* غوشاك *P.* ابعار pl. سرفين — بيخال — اسپخول *T.* قوش ترسى des mouches *P.* سينك ترسى *T.* غوش مكس *P.* ونمة — ونيم *A.*

FIENTER. Pousser dehors la fiente par les voies naturelles — صاغندمق — ترسلمك *T.* غوش انداختن *P.* روث *A.* — En parlant des moutons, des cerfs, etc. *A.* ابعار *P.* غوشاك انداختن امصاع — اسلاح — اذراق *A.* En parlant des oiseaux — قيغلمق *T.* صاغندمق — جيمقرمق *T.* بيخال انداختن *P.*

FIER. Commettre à la fidélité de quelqu'un *A.* ائتمان — امانت *P.* تسليم فى يد الامانة — تفويض فى يد الامانة امانت ايتمك *T.* بدست امانت سپردن — كردن || Fier son bien, sa vie, son honneur à son ami مالنى وجاننى وعرضنى كندو دوستنك يد امانتنه تفويض ايتمك Je lui fierais tout ce que j'ai au monde دنياده هر نه يه مالك ما ملكمى يد امانتنه — ايسه‌م كندويه ائتمان ايدرم تفويض ايدرم

Se fier. S'assurer sur quelqu'un ou sur quelque chose *A.* اعتماد امنيت ايتمك — ايناﻧﻤق *T.* اعتماد داشتن — گرويدن *P.* || Se fier à quelqu'un بر كمسنه يه اعتماد ايتمك Vous pouvez vous y fier بوكا امنيت ايده بيلورسك Fiez-vous-y اعتماد ايدر Il se fie à tout le monde عالمه اعتماد ايدر امنيت ايله — ايله بوكا اعتماد ايده‌مم Je ne m'y fie pas هر كسه امنيت ايدر — فلانه هر Je me fierais de toute chose à lui امنيت ايده‌مم — ايناﻧورم — شيئى اعتماد ايده‌رم Fiez-vous à lui du soin de vos affaires ادارهٔ — امور وخصوصاتكى فلانه اعتماد ايله — اموركى فلانك يد امانتنه تسليم ايله — Et mette sa confiance, prendre confiance *A.* تكيه *P.* اغترار — استناد — مالنه كروﻧﻤك *T.* كردن || Se fier à sa fortune, à son crédit ونفوذ واعتبارينه استناد ايتمك Se fier trop à soi-même قواى ذاتيه‌سنه en ses propres forces نفسنه پك كوونمك كوونمك — كندو قوتنه مغرور اولمق — اغترار واستناد ايتمك

FIER. Hautain, altier *A.* متكبر pl. متكبرين pl. مغرور — مغرورين — ارباب الكبر والغرور pl. اهل الكبر والغرور — فضول *T.* بالا پرواز — باد سر *P.* متعظم — اهل الزهو والمكابرة سيماى مكابرتنما Mine fière نگاه غرور آلود Oeil fier || كبرلو — Il se tient fier de ses amis, de ses richesses احبا ودوستلرنده وكثرت مالنه مغرور در

Il se prend aussi en bonne part A. متأبد الطبع || Démarche noble et fière تأبد طبع نجابت آلود ايله اولان عمل وحركت Son âme fière et inébranlable n'est pas abattue par ces revers مجبول اولديغى تأبد طبع انفت آلود متانت نمودى كجروئ بخت نا سازكارك بو مقوله شيوەلرندن اصلا وقطعا دوچار فتور اولمز Il marche à l'ennemi d'un air fier et intrépide جسورانه وتأبد طبع ايله دشمن اوزرينه وارر - تأبد طبع پر حميت ووضع بى پروايى وجسارت ايله سمت اعدايه طوغرى متوجه اولور

FIÈREMENT. D'une manière fière A. بالمكابرة - بالكبر والغرور P. مغرورانه - متكبرانه - بالا پروازانه T. فضوللق ايله - || Regarder quelqu'un fièrement بر كمسنەيه مغرورلق ايله مغرورلق باقشى ايله باقمق - مغرورانه نظر ايله باقمق Traiter fièrement بالكبر والغرور معامله ايتمك Parler fièrement متكبرانه سويلمك

FIERTÉ, Caractère de celui qui est fier A. كبر - مكابرة - غرور P. باد سرى - بالا پروازى T. فضوللق - مغرورلق - كبر وغرور || C'est un homme plein de fierté بر كبر وغرور ايله آلوده آدمدر Il a trop de fierté كبرى مرتبۀ غايتدەدر

Il se prend aussi en bonne part, et signifie, noblesse, élévation A. تأبد الطبع - تأبد النفس || La fierté de l'âme sans hauteur est un mérite compatible avec la modestie تأبد نفس تعاظم ومكابرەدن عارى اولنجه هضم نفسه مقارن بر منقبت در La fierté dans l'âme est de la grandeur تأبد طبع جليله محض علو جنابدر

FIÈVRE. Mouvement déréglé de la masse du sang, qui augmente la chaleur du corps au-delà de celle de l'état naturel A. حمى pl. حميات - حرارت P. تب - گرمى T. اسيلك - صجاقلق || Fièvre continue A. حماء مطبقة - حماء دائمة intermittente A. حماء نائبة P. جشن - تبلرزه T. استمه quotidienne A. حماء لازمة éphémère A. حماء يومية P. تب يكروزه T. بر روز tierce A. حماء غب - حماء مثلثه P. كونكى استمه quarte A. حماء ربع T. اوچ كونده بر طوتان استمه افكن P. درت كونده بر طوتان استمه T. سونوخش Fièvre chaude A. حماء محرقة P. درد سياه T. قره حما inflammatoire A. حماء التهابية P. تب تفيده T. قيزمش حما aiguë A. حماء حادة P. تب تيز T. كسكين حما lente A. حرارت خفية - étique A. حماء دق T. كيزلو حما T. تب پنهان P. حماء خفية ardente اينجه آغرى حماسى T. تب بيمار باريك P. حمّا maligne A. قيزغين حما T. تب درم P. حماء صالبة A. حماء ردية putride A. حماء عفنية pestilentielle A. حماء وبائية contagieuse A. حماء سارية réglée A. حماء مرتبة Grosse fièvre A. حماء شديدة Fièvre légère A. حماء خفيفة Fièvre de rhume A. حماء النوازل Accès de fièvre حمانك نوبتى Redoublement de fièvre تكرر حما L'ardeur de la fièvre حرقت حمانك قيزغنلغى - شدت حرارت - سخونت حما - حما Le chaud de la fièvre حرارت حما - حمانك اسيلكى Le froid de la fièvre برد حما - حمانك صوغوقلغى Tremblement causé par la fièvre ارتعاد حما - حما دترەيشى Le jour de la fièvre حمانك نوبتى كونى Le fort de la fièvre انحطاط حما Le déclin de la fièvre حمانك شدتى Le frisson est l'avant-coureur de la fièvre عارضۀ عروا مقدمۀ حمادر - اوشونمه حمانك مقدمەسيدر Il n'est pas tout-à-fait sans fièvre حرارتدن كليا برى دكلدر Les dents qui percent donnent la fièvre aux enfans انبات اسنان صبيانده ايجاب حرارت ايدر Donner la fièvre ايجاب حما ايتمك - Chasser la fièvre دفع - ازالۀ حما ايتمك ايراث حما - حرارت ايتمك La fièvre a cessé حرارت منقطع اولدى La fièvre lui a repris حماسى عودت ايلدى Sortir de la fièvre حرارتدن قورتلمق - حمادن خلاص بولمق - On dit proverb. Tomber de fièvre en chaud mal, c'est-à-dire, d'un accident dans un autre plus fâcheux T. استمەدن قاچارايكن حمايه راست كلمك

FIÉVREUX. Qui cause la fièvre A. موجب الحما - محمة P. تب آور T. استمدلو - استمه كتوريجى || L'automne est la saison de l'année la plus fiévreuse فصول اربعەدن موجب الحما اولان وقت فصل خريفدر - كوز وقتى جميع وقتلردن زياده حمالو در Fruit fiévreux A. فاكهۀ موجبة الحما P. ميوۀ تب آور T. استمدلو ميوه Endroit fiévreux A. محمة P. تبگاه T. استمدلو ير

FIFRE. Sorte de petite flûte A. صفارة P. نايچه T. دودك

FIGEMENT. Action par laquelle un liquide se fige A. جمود P. فسردگى T. طوكمه

FIGER. Congeler, condenser par le froid A. تجميد P. فسرده ساختن T. طوكدرمق || Il y a des poisons qui figent le sang بعض سموم وار در كه دمى عروق ايچنده تجميد ايدر

L'air froid fige la graisse des viandes هواى بارد شحم لحومى طوكمق *T.* فسردن *P.* تجمّد ـ انجماد *A.* Se figer ـ تجميد ايدر || Le beurre fondu se fige اريمش ساده ياغى طوكر L'huile se fige روغن زيت تجمّد ايدر

FIGÉ. *A.* متجمد ـ جامد *P.* فسرده *T.* طوكمش

FIGUE. Sorte de fruit *A.* تين *P.* انجير *T.* انجير || Figues blanches لوب انجيرى violettes بادنجان انجيرى Figues d'été يباز انجيرى d'automne كوز انجيرى Figue sèche *A* زبيب *P.* انجير خشك *T.* قورى انجير

FIGUERIE. Lieu planté de figues *A.* مشجرة التين *P.* انجير باغچه سى *T.* انجيرستان

FIGUIER. L'arbre qui porte des figues *A.* شجر التين *P.* انجير درخت *T.* انجير آغاجى

FIGURATIF. Qui est la figure, la représentation, le symbole de quelque chose *A.* مرموز ـ رمزى ـ تمثيلى || Tout était figuratif dans l'ancienne loi شريعت قديمه دده هر شى رموز وتمثيلات ايله يازلمشدر

On appelle Plan figuratif, une carte topographique *A.* رسم مشكّل || Plan figuratif d'un lieu, d'un bois, d'une maison بر محلّك وبر اورمانك وبر خانه نك رسم مشكّلى

FIGURATIVEMENT. D'une manière figurative *A.* على طريق التمثيل ـ مرموزاً || Tous les mystères de la nouvelle loi sont compris figurativement dans l'ancienne شريعت جديده نك رموزايا واسرارى شريعت قديمه دده على طريق التمثيل مرموزاً مندرجدر ـ مذكور در

FIGURE. La forme extérieure de l'homme et des animaux *A.* صورت pl. صور *P.* پيكر *T.* قيللق || La figure du corps humain بدن انسانك صورتى Une belle figure صورت حسنا صورت دلبر ـ صورت زيبا ـ Une laide figure صورت قبيحه صورت ژشت ـ چركين صورت ـ Cet animal, ce poisson est d'une étrange figure بو حيوانك وبو بالغك صورتى غريبدر Une plaisante figure بر صورت هزل آميز Il n'a pas figure d'homme فلانده صورت بشر يوقدر Voilà un enfant d'une jolie figure بر طفل خوش پيكر ـ مليح الصورة بر طفل ـ

Figur. L'état bon ou mauvais où une personne est dans le monde à l'égard de ses affaires, de son crédit *A.* صورة الحال || Cet homme fait une fort bonne figure à la Cour فلانك صورت حالى دائرۀ همايونده غاية الغايه مقبول ومستحسندر dans le monde صورت حالى بين الناس بغايت ممدوح ومستحسندر Il fait une méchante figure صورت حالى مستقبح ومستهجندر ـ Faire figure. V. Figurer dans ce sens.

FIGURE, en Physique. La forme extérieure des corps *A.* هيئة pl. هيئات ـ شكل pl. اشكال *P.* پيكر *T.* اندام || Les corps ne sauraient exister sans avoir une certaine figure كافۀ اجرام بر شكل ايله متشكّل اولميحه قائم اولمز

On appelle Figures de Mathématique, l'espace renfermé dans les lignes que tracent les mathématiciens sur un plan, pour faire leurs démonstrations *A.* اشكال هندسيّة || Figure carrée شكل مربّع Figure triangulaire شكل مثلث الزوايا circulaire شكل مستدير Faire une figure de Mathématique بر عدد شكل هندسى رسم ايلمك ـ Et figure d'Astrologie, la description de la position des astres par rapport à l'horoscope qu'on veut tirer *A.* شكل نجومى ـ Et figure de Géomance, une figure qui est composée de points jetés au hasard, et de laquelle on prétend tirer certaines prédictions *A.* شكل رملى pl. اشكال رمليّة

FIGURE. La représentation d'une personne en peinture, en sculpture, en gravure *A.* تمثال pl. تماثيل *P.* نگار *T.* تصوير || Il y a plusieurs figures dans ce tapis بو قاليچه دده تماثيل وتصويرات عديده وار در Cette figure est mal dessinée بو تصوير لايقى اوزره رسم اولنمامشدر Dessiner une figure بر تصوير رسم ايتمك Faire imprimer un livre avec des figures تماثيل وتصويراتى مشتمل بر كتاب طبع ايتدرمك Figure équestre آتلو ادم تصويرى ـ تمثال مرد راكب

Il se dit aussi, dans le sens de Représentation, des choses qui en signifient d'autres *A.* صورت مثاليّة || Joseph et Salomon sont des figures de Jésus-Christ حضرت يوسف وحضرت سليمان حضرت عيسينك صور مثاليّه سيدرلر

FIGURE, se prend aussi pour le visage de l'homme *A.* وجه pl. وجوه *P.* چهره ـ روى *T.* يوز || Belle figure وجه وجيه كوزل يوز ـ روى زيبا ـ وجه مليح ـ

En termes de Rhétorique, Figure de pensées, se dit d'un certain tour de pensées qui fait une beauté dans le discours صنعت بيانيّة pl. صنايع بيانيّة ـ En termes de Grammaire, Figure ou figure de mots, c'est un tour particulier que l'on donne aux mots, en les éloignant de leur première destination *A.* مجاز

FIGURÉMENT. Dans le sens figuré *A.* مجازاً ـ على طريق

المجاز || Parler figurément سجازاً سويلمك Ce mot-là signifie proprement une telle chose, et figurément il en signifie une autre فلان لفظك معناى موضوعى شويله ايكن مجازاً معناسى بشقه در

FIGURER. Représenter par la Peinture, par la Sculpture, etc. *A.* تصوير *T.* نگاريدن ـ نگاشتن *P.* تصوير ـ ترسيم ـ رسم ايتمك || Dans le fond du tableau, le peintre avait représenté un paysage; et sur le devant, il avait figuré une danse de bergers et de bergères فلان رسّام رسم ايلديكى لوحهٔ تصويرك زمينندە بر معمورهٔ لطيفه هيئتنى وپيشگاهندە رقص ايدر رعات وراعيات صورتنى رسم وتصوير ايلمشدر

Se figurer. S'imaginer *A.* تخيّل ـ تصوّر *P.* بخيال آوردن ـ در انديش كردن *T.* خياللمق || Figurez-vous deux armées campées l'une devant l'autre, et prêtes à en venir aux mains بوى بربرينه قارشو نصب خيام اقامت ومتهيّئ هجوم وصولت ايكى اردويى تصوّر ايله On se figure ordinairement les choses autrement qu'elles ne sont احوال دنيا عادتا اولدقلرى صورتدن بشقه تخيّل وتصوّر اولنو كلمشدر

Figurer. Représenter comme symbole *A.* رسم على صورة المثاليّة ـ تصوير على صورة المثاليّة || L'immolation de l'agneau pascal de l'ancien Testament figurait l'immolation de Jésus-Christ sur l'arbre de la croix تورات شريف احكامى موجبنجه عيد فصحدە ذبح حمل مادّەسى حضرت عيسينك عود الصليب اوزرندە مذبوحيّتنك صورت مثاليّەسى ايدى Les Égyptiens figuraient l'année par un serpent qui mord sa queue اهل مصر قديم سنەنك صورت مثاليّەسنى قويرغنى لدغ ايدر بر حيّە ايله رسم وتصوير ايدرلر ايمش Par cette statue, le sculpteur avait voulu figurer le peuple d'Athènes اشبو صنمى نقر ايدن نقّارك مرام ومرادى آتنه خلقنك كوسترمك ايدى ـ صورت مثاليّەسنى تصوير ايتمك ايدى

Et avoir de la convenance, de la symétrie avec une autre chose *A.* تناسب الاشكال ـ توافق الاشكال *P.* همرنگ ـ همسنج بودن ـ بودن *T.* موافق كلمك ـ اويوشمق || Ces deux pavillons figurent très-bien ensemble بو ايكى مقصورەلر بغايت متوافق الاشكالدر

Figurer. Faire figure, paraître avec avantage *A.* كسب التعيّن ـ اثباة الشهرة *P.* اثبات نام كردن *T.* نام وشان آلمق || Cet homme-là, tel que vous le voyez, a figuré autrefois à la Cour شو آدم كورديككك حال اوزرە مقدّما دائرهٔ همايونده كسب تعيّن ايتمش آدمدر ـ اثبات شهرت ايتمش اربابدندر

Figuré. *A.* مصوّر ـ مرسوم *P.* نگاشته *T.* تصوير اولنمش ـ Copie figurée. Celle qui exprime précisément l'ordre et la disposition de l'original بر قطعه باشكالها نقل اولنمش عينى ـ بمثلها اخذ اولنمش نسخهٔ ثانيه ـ صورت ـ Plan figuré d'une maison, d'un jardin. C'est la représentation qu'on en fait بر خانەنك وبر باغچەنك رسم مشكّلى ـ Discours figuré, expression figurée كلام وياخود تعبير استعاره آميز

FIL. Petit brin long et délié qu'on détache de l'écorce du chanvre et du lin *A.* خيط pl. خيوط *P.* تار *T.* تل || Du chanvre qui donne de beau fil اعلا تل ويرر كندر Les fils de ce lin-là sont extrêmement déliés بو كتانك تللرى بغايت رقيقدر

Il se dit aussi de ce qui se forme de ces petits brins tordus ensemble entre les doigts avec le fuseau, pour en faire de la toile *A.* سلك pl. اسلاك ـ مخيط pl. مخايط *P.* رشته *T.* ايپلك || Gros fil غليظ سلك ـ قبا ايپلك ـ délié *A.* سلك رقيق *P.* رشتهٔ باريك *T.* اينجه ايپلك retors *A.* سلك شديد الفتل ـ سلك ملاحم *P.* رشتهٔ باز ريسيده *T.* ايكى قات اكيرلمش ايپلك Faire du fil اعمال سلك ـ ايپلك اكيرمك ـ ايپلك ياپمق ـ غزل سلك ـ On dit poétiquement, Le fil de la vie *A.* مخيط الحياة *P.* تار ـ عمر رشتهٔ حيات *T.* عمرك ايپلكى ـ On dit aussi, qu'une chose ne tient qu'à un fil, pour dire, qu'elle ne tient presqu'à rien بر پوق ايپلكى ايله باغلو در || La vie de l'homme ne tient qu'à un fil انسانك عمرى بر چوروك ايپلكى ايله باغلو در

On appelle Fil de perles, un collier de perles enfilées *A.* سمط اللآلى ـ عقد اللآلى ـ سلك اللآلى *P.* رشتهٔ مرواريد *T.* انجو ديزيسى ـ Il se dit aussi des métaux, lorsqu'ils sont tirés en long d'une manière si déliée, qu'il semble que ce soit du fil || Fil d'argent *A.* خيط الفضّة *P.* رشتهٔ سيم *T.* كمش تل Fil de fer *A* خيط الحديد *P.* رشتهٔ آهن *T.* دمور تل Fil d'archal *A.* خيط معدنى *T.* تل ـ معدن تلى

Il se dit figur. de la suite ou du tissu d'un discours *A.* سلك الكلام ـ سياق الكلام *P.* رشتهٔ سخن *T.* شيرازهٔ صحبت || Interrompre le fil du discours سلك كلامى رهين انقطاع ايتمك de l'histoire رشتهٔ حكايەيى قطع ايتمك ـ On dit

dans le même sens, Perdre le fil d'une affaire سلك مصلحتی سلك مصلحتی فوت ایتمك Reprendre le fil d'une affaire از سر نو اخذ ایتمك ـ بالاستیناف اخذ ایتمك Tenir le fil et la liaison des idées سلك معانی وافكاری وقایه ایتمك ـ شیرازهٔ معانی وافكاری ـ On dit aussi, Aller de droit fil, pour dire, aller directement à son objet سلك مستقیم اوزره سمت مقصوده سالك اولمق

On dit proverb. Aller de fil en aiguille, pour dire, passer insensiblement d'un propos à un autre ایكنه دیر ایكن ایپلك صددینه شیوشمك ـ On dit aussi d'un homme qui a raconté exactement toutes les circonstances d'un fait, que de fil en aiguille on lui a tout fait raconter ایكنه‌دن ایپلكه‌دك نقل ایتدردیلر نقیر وقطمیر نقل وتقریر ایتدردیلر ـ

FIL. Le tranchant d'un instrument qui coupe A. حد ـ غرب P. آغز ـ كسكین یری ـ جالم یری T. شفر || Le fil d'un rasoir اوستره‌نك كسكین یری ـ اوستره آغزی ـ حد مردوده ـ Le fil de l'épée A. حد السیف ـ ذباب السیف P. دم عرضهٔ حد السیف || Passer au fil de l'épée T. قلیچ آغزی تیغ علف تیغ بیدریغ ـ طعمهٔ شیر شمشیر ایتمك ـ ایتمك قتل عام ایتمك ـ قلیجدن كچورمك ـ ایتمك

Donner le fil à un rasoir, à un couteau, à une épée. C'est les rendre tranchans A. تسنین ـ احداد ـ تأنیف P. تیز كردن T. كسكینلتمك || Son épée a le fil قلیجی كسكینلمشدر

Il se dit aussi du courant de l'eau. V. Courant. — On dit figur. Aller contre le fil de l'eau, pour dire, entreprendre une chose à laquelle tout est contraire آقندی‌یه قارشو یوریمك آقندی‌یه قارشو كورك چكمك ـ

On appelle aussi Fils, les séparations qui se trouvent dans le marbre ou dans la pierre A. عرق pl. عروق P. رگ T. طمر

FILAGE. Manière de filer A. غزل P. ریس T. اكیرش || Le filage de la laine destinée pour faire la chaîne d'une étoffe, est différent de celui de la trame سدای ثوبه مخصوص اولان تار پشمك غزلی تار لحمه‌نك غزلندن فرقلو اولور On a payé tant pour le filage اجرت غزل اولدرق شوقدر اقچه ویرلدی

FILAMENT. On donne ce nom à de petits filets qui se trouvent dans les plantes, et dans les chairs des animaux A. فتلة pl. فتل T. تل || Les filamens des plantes فتل نباتات Les nerfs sont pleins de filamens ـ اعصاب فتلدن عبارتدر سكیرلر فتله‌لر ایله طلو در

FILAMENTEUX. Qui a des filamens A. ذو الفتل pl. ذوی الفتل P. فتله دار T. فتله‌لو

FILANDIÈRE. Dont le métier est de filer A. غازلة pl. غوازل P. زن ریسنده T. اكیرجی قاری

FILANDRES. Certains fils blancs qu'on voit voltiger en l'air dans les jours d'été A. لعاب الشمس ـ مخاط الشیطان T. شیطان اورمجكی || Toute la campagne était pleine de filandres روی صحرا سر تا پا لعاب شمس ایله مملو ایدی

Et filets longs et déliés qui se trouvent dans la viande A. ندئة pl. نداء T. اتده‌كی آق طریقه‌لر A.

FILANDREUX. Rempli de filandres A. ذو الندئة T. آق طریقه‌لو || Viande filandreuse لحم ذو الندئة ـ اق طریقه‌لو ات ـ Il se dit aussi des pierres et des marbres A. ذو العرق pl. ذوی العروق P. رگدار T. طمرلو

FILASSE. L'écorce du chanvre ou du lin, lorsqu'elle a reçu toutes les préparations nécessaires pour être filée A. خیط القنب P. تار T. كتو كندر تلی || Filasse à faire des câbles تومنه اعمالنه حلاط بوكلمكه صالح كندر تلی ـ صالح كندر تلی

FILASSIER. Ouvrier qui façonne les filasses A. فتال الخیط القنب P. ریسندهٔ تار كتو T. كندر تل بوكیجی

FILATURE. Lieu où l'on file en grand les matières destinées aux fabriques A. طراز السلك P. كارگاه تار T. ایپلك كارخانه‌سی

FILE. Suite ou rangée d'objets disposés en long l'un après l'autre A. قطار ـ صفوف متساتلة pl. صف متساتل ـ سمط pl. سماط P. رده ـ رسته T. صره ـ قطار || Une longue file de gens qui vont un à un واحداً بعد واحد روانه اولان برصف مستطیل بكایك ـ متساتلا روانه اولان صف مستطیل ناس ـ ناس خطوه جنبان اولان بر قطار طویل ناس Aller file à file قطار بقطار كتمك Suivre la file des voitures عربه‌لرك سلكنه پیرو اولمق ـ قطارینه تبعیت ایتمك Prenez garde de ne pas perdre la file قطارك صره‌سنی غایب ایلمكدن حذر ایله Rompre, couper la file نظم سماطی قطع واخلال ـ قطاری كسر وشكست ایتمك ـ ایتمك Se mettre à la file ـ صره‌یه كیرمك ـ قطاره داخل اولمق — Il se dit en termes

de guerre, d'une rangée de soldats disposés les uns derrière les autres sur une même ligne || Ranger en file عسکری صف صفوف متساتل اوزره ترتیب ایتمک Doubler les files عسکر صره‌لرینی بر قات ـ متساتلهٔ عسکری تضعیف ایتمک صفوف متساتلهٔ عسکری دخی زیاده ایتمک Serrer les files عسکر صره‌لرینی صقشدرمق ـ تضییق ایتمک

FILÉ. Fil d'or ou d'argent tiré à la filière *A.* خیط الذهب ـ خیط الفضة *P.* رشتهٔ زر ـ رشتهٔ سیم *T.* آلتون یا کمش تلی

FILER. Faire du fil *A.* غزل ـ اغزال *P.* ریسیدن ـ رشتن *T.* اکیرمک || Filer de l'or, de l'argent, de la soie, de la laine, du lin آلتون وکمش وایپک وٗیوک وکتان اکیرمک Filer au fuseau ایک ایله اکیرمک au rouet چیقرقده اکیرمک Les vers à soie filent ایپک قوردی غزل خیط ایدر

En termes de Marine, Filer le câble, c'est le lâcher peu à peu, et autant qu'il faut pour le mouillage *A.* ارخاء القلس *P.* تدریجاً ریسمانرا رفته رفته فروروانیدن *T.* هلاطی آزر آزر آشاغی صالیویرمک

FILER. Aller de suite l'un après l'autre *A.* استتال ـ تساتل مشی علی وجه ـ مشی واحداً بعد واحد ـ متساتلاً مرور ـ القطار *P.* رسته گونه رفتن ـ پیاپی روانه شدن *T.* قطارلنوت بری بری اردنجه یوریمک ـ یوریمک || Faire filer les troupes sur un pont عسکری متساتلاً کوپریدن امرار ایتدرمک واحداً بعد واحد قطارلیوب کوپری اوزرندن کچورمک ـ Il y a plus de six heures que les troupes filent عسکر آلتی ساعتدن متجاوز متساتلاً مرور ایدر

FILÉ. *A.* مغزول *P.* رشته ـ ریسیده *T.* اکیرلمش

FILERIE. Lieu où l'on file le chanvre *A.* دار الغزل القنب *P.* کارگاه کنو ریس *T.* کارخانه کندر تلی اکیرجک

FILET. Fil délié *A.* خیط رقیق *P.* تار باریک ـ انجه تل ـ Il se dit aussi des plantes et des herbes *T.* تل || Cette racine est toute pleine de filets تلی چوق بر کوکدر Tout s'en va par filets جمله‌سی تل تل دوکیلور

Il signifie aussi, le ligament élastique qui est sous la langue *A.* وترة اللسان *P.* تار زبان *T.* دل آلتی سکیری

FILET. Un rets pour prendre du poisson ou des oiseaux *A.* شُرَك pl. شُرُك ـ مجزفة pl. مجازف ـ شبّاك pl. شبابیک شبکة pl. شباك *P.* نسبیل *T.* آغ || Il a été pris au filet آغه طوتلدی Jeter le filet القای مجزفه ایتمک ـ آغی آتمق ـ

Rompre les filets شرکه‌یی شکست ـ خرق شبکه ـ شق شبکه آغی پاره‌لمق ـ آغی یرتمق ـ ایتمک

Et une espèce de petite bride *A.* جریر ـ ارسان pl. رسن ـ مقود *P.* پالاهنگ *T.* اسندلک || On mène ce cheval avec un simple filet بو آتی ساده‌جه بر اسندلک ایله کوتوریپورلر Tenir un cheval au filet, afin qu'il ne mange point آتی علفدن منع ایچون آغزینه ضرب رسن ایتمک

FILEUR. Celui qui file *A.* غزّال ـ غازل ـ فتّال *P.* ریسنده *T.* اکیریجی

FILIAL. Qui est du devoir du fils *A.* ولدی *P.* فرزندی *T.* اوغللغه کرکلو || Obéissance filiale اطاعت ولدیّه Crainte filiale خشیت ولدیّه Respect filial متحتم عهدهٔ ولدیت ـ ادب ولدی اولاد رسم ادب

FILIALEMENT. D'une manière filiale *A.* علی طریق البنوّة حسب القانون الولدیّة ـ *P.* بر موجب رسم فرزندی *T.* اوغللق مقتضاسنجه

FILIATION. Descendance des enfans à l'égard du père et de ses aïeux *A.* سلسلة النسل *P.* زنجیر زاد ونژاد *T.* اولادلق سلسله‌سی || Il a bien prouvé sa filiation depuis trois cents ans اوچیوز سنه‌دنبرو سلسلهٔ نسلنی اثبات ایلدی ـ Il se dit figur., de la dépendance d'une église à l'égard d'une autre *A.* فرع || Cette abbaye est de la filiation de Clairvaux فلان تکیه فلان تکیه‌نک فروعاتندندر

FILIÈRE. Morceau d'acier percé de plusieurs trous, par lesquels on fait passer l'or et l'argent que l'on file *A.* حدّة *P.* شفتاهنج *T.* حدّه || Il faut faire passer cet argent par la filière بو کمش حدّه‌دن کچورلمک لازمدر

Et une pièce de bois qui sert aux couvertures des bâtimens, et sur laquelle portent les chevrons *A.* سهم *P.* تیر *T.* اوق دیرکی || La filière de ce toit est rompue, il en faut remettre une autre شو طامک اوق دیرکی منکسر اولمغله تبدیل اولنمغه محتاجدر

FILLE. Enfant du sexe féminin par rapport au père et à la mère *A.* بنت pl. بنات ـ کریمة *P.* دختر ـ دخت *T.* قیز || La mère et la fille آنا ایله قیز ـ مادر ودختر ـ Petite-fille. La fille du fils ou de la fille par rapport aux mêmes personnes *A.* حفیدة pl. حفیدات *P.* نوده *T.* طورون ـ Arrière-petite-fille. La fille du petit-fils ou de la petite-fille *A.* بنت

الحفيد ـ بنت الحفيدة *P.* نوده زاده *T.* طورون زاده ـ طورون قيزى — Belle-fille. La femme du fils par rapport au père ou à la mère de ce fils *A.* كنّة pl. كنايين *P.* سنه ـ سنهار ـ زن پسر *T.* كلين Ou la fille d'un autre lit par rapport au mari ou à la femme *A.* ربيبة *P.* دخترندر *T.* اوكى قيز

FILLE. Personne du sexe féminin qui n'est pas encore mariée. V. Pucelle. — Et enfant du sexe féminin sans rapport au père ou à la mère *A.* انثى *P.* ماده *T.* قيز ـ ديشى || Elle est accouchée d'une fille بر قيز ـ بر ولد انثى توليد ايلدى بر ديشى جوجوق ـ طوغردى

FILLE DE JOIE. Une fille de mauvaise vie *A.* شلّافة *P.* غر ـ قحبه *T.* پرده دريده ـ پرده بر افكنده

FILLETTE. Diminutif de fille *A.* بنيّة *P.* دخترك *T.* قيزجغز

FILON. Veine métallique *A.* عرق المعدن pl. عروق المعدن *P.* رك معدن *T.* معدن طمرى || Exploiter un filon معدنك طمرينى حفر واستبحاث ايتمك Filon capital معدنك باش طمرى ـ عرق اصليسى

FILOSELLE. Espèce de grosse soie *A.* خسالة الحرير *P.* ابريشم كمابه *T.* ايپك خردهسى

FILOU. Celui qui vole avec adresse *A.* شصّ ـ نشّال ـ طرّار pl. شصوص *P.* قلّاش *T.* اوغرى ـ يان كسيجى || Les archers ont pris plusieurs filous قوّاسلر وافر نشال وطرّار اخذ ايتمشلر در

FILOUTER. Voler avec adresse *A.* طرّ ـ اختلاس *P.* قلّاشى كردن ـ دزديدن *T.* اوغريلين قاپمق || Il m'a filouté ma bourse برتقريب اوغريلدى ـ كيسهمى طرّ واختلاس ايلدى Il passe sa vie à filouter طرّ واختلاس ايله امرار اوقات ايدر

FILOUTERIE. Action de filouter *A.* طرّ *P.* قلّاشى *T.* اوغريلق ـ يان كسيجيلك ـ طرّ محضدر || C'est une pure filouterie صرف يان كسيجيلكدر

FILS. Enfant mâle par rapport au père et à la mère *A.* ابن pl. ابنا ـ ولد pl. اولاد *P.* پسر ـ فرزند ـ زاده *T.* اوغل || Fils légitime *A.* ولد حلّ ـ ولد الحلال *P.* حلالزاده *T.* حلالدن اوغل Fils adoptif *A.* دعىّ ـ ولد دعىّ *P.* فرزند خوانده *T.* اوغلق Fils naturel *A.* ولد الزنا *P.* سند ـ سندره ـ حرامزاده *T.* پيچ Fils aîné *A.* ولد كبير *P.* فرزند بزرك *T.* بيوك اوغل Fils unique *A.* ابن وحيد ـ ولد وحيد *P.* فرزند يكانه *T.* تك اوغل Fils dénaturé طبيعت اصليهسندن جيقمش ولد

— Fils de famille. Un enfant qui est encore sous la puissance paternelle *T.* والدك تحت حكومتنده اولان ولد || La loi défend de prêter aux fils de famille والدك تحت حكومتنده اولان اولاده اقچه ادانهسى شرعا ممنوعدر — Fils de maître. Celui qui a les mêmes talens que son père *T.* استاد اولادى — On dit proverb. Il est fils de son père, pour dire, qu'il a les mêmes qualités que son père تمام باباسنك اوغليدر

PETIT-FILS. Le fils du fils ou de la fille *A.* حفيد pl. احفاد ـ سبط pl. اسباط *P.* نبيره ـ پسرزاده ـ دختر زاده ـ نوده *T.* طورون — Arrière-petit-fils *A.* ابن الحفيد pl. ابناء الحفيد *P.* نبيره زاده ـ نوذدول *T.* طورون زاده ـ طورون اوغلى — Beau-fils. Il se dit du fils du mari ou de la femme, sorti d'un premier mariage de l'un ou de l'autre *A.* ربيب *P.* پسندر *T.* اوكى اوغل || C'est votre beau-fils, vous avez épousé sa mère والدهسنه تزوّج ايلديككز جهتيله بو جوجوق سنك ربيبكدر

FILTRATION. Passage d'un liquide à travers un corps destiné à le purifier *A.* تحلّب ـ مصول *P.* از پالاون ـ پالودگى *T.* صيزلمه ـ سوزلمه ـ ريزيدگى || La filtration de ces sucs est fort longue à faire بو عصارهلرك تحلّبى طول مدّته محتاجدر La filtration des humeurs تحلّب اخلاط

FILTRE. Instrument qui sert à faire la filtration *A.* مصفات *P.* پالاون *T.* سوزكى ـ راووق || Filtre fin, délié مصفات انجه سوزكى ـ رقيق On a fait passer cette liqueur par le filtre فلان مشروب مصفاتدن امرار اولندى — On appelle ainsi, en termes d'Anatomie, tous les organes du corps qui filtrent et séparent quelque humeur de la masse du sang *A.* حوالب جوفيّة

— Filtre. Breuvage. V. Philtre.

FILTRER. Passer une liqueur par le filtre *A.* استحلاب ـ مصول *P.* از پالاون ريزانيدن ـ پالودن *T.* سوزدرمك ـ صيزدرمق || Pierre à filtrer آلت استحلاب اولهجق طاش — Filtrer, au neutre, et se Filtrer *A.* تحلّب *P.* پالوده گشتن *T.* سوزلمك ـ صيزمق ـ سوزكى طاشى || L'eau filtre au travers des terres صو طوپراق ارهسندن تحلّب ايدر L'eau se filtre à travers le sable صو قوم ارهسندن تحلّب ايدر ـ صيزيلور

FILTRÉ. *A.* مستحلب *P.* پالوده *T.* سوزلمش ـ صيزلمش

FILURE. Qualité de ce qui est filé *A.* غزل *P.* ريسيدگى

T. اكيرش || La filure de cette laine est trop grosse بو يپاغنك
اكيرشی پك قبا در On connait le drap à la filure چوقه‌نك
كيفيتی غزلندن معلوم اولور

FIN. Terme A. آخر pl. اواخر - انتها - ختام - غايت pl.
غايات - نهايت pl. نهايات P. انجام - پايان - سپری T.
صوك || La fin de l'année آخر سنه du monde انتهاء الزمان
de l'ouvrage ختام عمل d'un discours خاتمهٔ سخن - ختام كلام
Une affaire qui va prendre fin قريب الختام اولان مصلحت
Tout prend fin en ce monde دنياده هر شيئك انجام وآخری
وار در Il n'y a que Dieu qui n'ait ni commencement ni fin
يالكز جناب - يالكز جناب حق ابتدا وانتهادن منزّهدر
خدای متعال بدايت ونهايتدن منزّهدر Discours sans fin
مقالهٔ طويله آخری يوق بر - On dit, Mettre fin à une chose,
pour dire, la terminer A. ختم - اتمام P. بآخر رسانيدن T.
بتورمك || Mettez fin à cette affaire بو مصلحتی اتمام ايله
à vos propos صحبتكی بتور - Et proverb. La fin couronne
l'oeuvre; et cela se dit d'une chose dont la fin répond au commencement A. عاقبة الامور على وفق الاوائلها || Il a vécu en
bon chrétien, et est mort saintement; la fin couronne l'oeuvre
فلان كمسنه مؤمن صالح طورنده امرار عمر ايلدكدنصكره
عاقبة الامور على وفق الاوائلها فهواسنجه ولیّ الله كبی
تسليم جان ايتمشدر Après beaucoup de méchantes actions,
il en a fait une qui l'a fait pendre; la fin couronne l'oeuvre
نيچه نيچه اعمال قبيحديه تصدّی ايلدكدنصكره نهايتده
برخيانت دخی ايتديكه عاقبة الامور على وفق الاوائلها
اولمشدر سبب تنكيلنه ايله صلب مفادنجه - À la fin, signifie, enfin A. نهاية الامر - عاقبة الامر - بالآخرة P.
بانجام - آخر كار - لار نهايت كار T. صوكنده صوكت || À la fin il
est convenu de tout نهايت كار هر شيئه توافق ايلدی

Il signifie aussi, mort A. عاقبت || Il a fait une bonne fin
عاقبت خيره مظهر اولمشدر une malheureuse fin سوء عاقبته
دوچار اولمشدر

Et but, ce pour quoi on agit A. غرض pl. اغراض - قصد -
مقصد pl. مقاصد - مقصود - نيّت pl. نيّات مرام || Fin
prochaine قريب الظهور غرض éloignée غرض بعيد - غرض -
دورادور نهايب - اقصای مرام - آخر مقصد La fin dernière
مقصود Avoir sa fin اولمق بر كمسنه‌نك بر كونه غرضی
Aller, tendre à ses fins اعراض منويّه‌سی طرفنه متوجّه اولمق

طرفنه صرف انظار سعی وهمّت ايتمك - Faire une chose
à bonne fin ايتمك بر شيئی نيّت خيريّه‌يه مبنی à mauvaise fin ايتمك سوء قصده مبنی - نيّت فاسده‌يه مبنی

FIN. Délié A. دقيق - رقيق P. باريك T. انجه || Étoffe
fine ثوب رقيق - انجه قماش Papier fin كاغد رقيق Poudre
fine سفوف دقيق Fine poudre à canon باروت باريك -
On dit, qu'un homme a la taille fine A. رشيق القدّ P. نازك
قامت - سرو قدّ - سهی قدّ T. بويلو سوبو - Figur. Subtil,
délicat || Cette pensée est fine معنای دقيقدر Cette raillerie
est fine استهزای دقيقدر Il a l'esprit fin فكر دقيق صاحبيدر
le goût fin طبيعتی نازك ودقيقدر - Il se dit aussi des personnes, et signifie, habile A. دقيق النظر - دقيق الفكر -
مدقّق - منكش - دقيق الذهن P. باريكبين - دقيقه دان
محتال - Et rusé A. انجه فكرلو T. نكته دان - خرده دان -
P. زارخور - فند كار T. حيله كار

On dit proverb. C'est un fin renard, C'est une fine bête A.
روّاغ المزاج P. روباه منش T. تلكو مزاجلو - Et par dérision d'un homme simple, C'est un gros fin بر قبا ولدزنا در
- Et fin contre fin n'est pas bon à faire doublure, pour dire,
que deux personnes également rusées ne sont pas propres à avoir
liaison ensemble ايكی حيله باز برلشدمز - Et faire le fin d'une
chose, pour dire, ne vouloir pas découvrir ce qu'on en sait A.
تجاهل P. نمودن ندانستنی T. ايتمك بيلمامزلك -
كوسترمك بيلمامزلك || Je l'ai sondé sur cette affaire, mais
il fait le fin بو خصوصده فلانی يوقلدم انجق تجاهل ايدر
Vous en faites le fin بو بابده بيلمامزلك ايدرسك

Il se dit aussi d'un métal par opposition à son état d'impureté A. خالص - نقیّ P. ناب - پاكيزه T. تميز - خالص ||
De l'or, de l'argent, du cuivre fin خالص آلتون وخالص
باقر وخالص كمش - Et d'autres choses, pour indiquer
leur qualité supérieure A. اعلا - احسن P. گزيده T.
ايو پك || Couleur fine اعلا رنك - لون اعلا Farine fine
اعلا دقيق

Il s'emploie aussi substantivement dans ces phrases: Le fin
d'une affaire, pour dire, le point décisif et principal A. فصّ
الامر - دقيقة المصلحة P. دقيقهٔ كار T. ايشك دقيقه بری
- Il se dit aussi pour signifier ce qu'il y a dans une affaire
de mystésieux, de caché A. سرّ المصلحة P. پنهان كار T. ايشك

ایچ یوزی En ce sens on dit, Tirer le fin du fin, pour dire, tirer d'une affaire ce qui s'en peut tirer *A.* استخراج السرّ المصلحة *T.* ایشنک ایچ یوزینی آکلامق – On dit aussi, Savoir le fort et le fin d'un art, d'une science بر صنعتک وبر علمک دقایق وحقایقنی بیلمک

FINAL. Qui finit, qui termine *A.* قطعی *P.* قرار داده *T.* بتوروب کسیجی Il n'est d'usage que dans ces phrases : État final دفتر قطعی Compte final حساب قطعی Quittance finale ابرای قطعیّ المفاد – ابرای قطعی Jugement final حکم قطعیّ المفاد – حکم بات قطعی

Et qui dure jusqu'à la fin de la vie *A.* مستمرّ الی آخر العمر *P.* عمر پاینده تا بانجام *T.* صوک نفسه قدر باقی Il n'est d'usage qu'en ces phrases : Persévérance finale الی آخر العمر مستمرّ اولمش مداومت Impénitence finale الی آخر عمره – آخر العمر رهین استمرار اولمش عدم توبه قدر مستمرّ اولمش عدم کفارت

On appelle Cause finale, ce qu'on se propose pour but *A.* علّت غائیّه || La gloire de Dieu doit être la cause finale de toutes nos actions تمجید جناب ربّ ذو الجلال علّت غائیهٔ کافهٔ افعال واعمالمز اولمق واجبهٔ حالمز در – Et lettre finale, la lettre qui termine un mot *A.* حرف اخیر pl. حروف اخیرة *P.* حرف پایین *T.* صوک حرف

FINALEMENT. À la fin. V. Fin.

FINANCE. Il est peu usité au singulier. Il signifie au pluriel, le trésor public *A.* بیت المال *P.* اموال میری *T.* خزانهٔ میریّه – اموال میریّه خزینه سی || Dresser l'état des finances du royaume اموال میریّه نک دفترینی ترتیب ایتمک Cette dépense se prend sur les finances du roi بو مصرف اموال میریّه خزینه سندن اخذ اولنور مقوله دندر Ménager les finances اموال میریّه نک حسن اداره سنه اهتمام ایتمک – سعی میری ایتمک Ministre des finances مستوفی Surintendant des finances دفتردار – دیوان همایون ناظری Contrôleur général des finances باش محاسبه جی Les intendants des finances امنای میریّه Le bureau des finances امور میریّه قلمی – Et l'art de régir les finances *A.* فنّ الاستیفا *T.* فنّ دفتری || Il sait bien les finances فنّ دفتری یه ماهر در Il n'entend rien aux finances فنّ استیفادن اصلا خبر وآگاهی یوقدر – On dit, La finance, pour dire, les financiers *A.* عمّال البیت المال *P.* کارسازان خزانهٔ میری *T.* امور میریّه خدمه سی – Style de finance اصطلاح میری Écriture de finance سیاقت خطی – خطّ اوراق میریّه Chiffres de finance ارقام میریّه

FINANCER. Fournir de l'argent au trésor public *T.* خزینهٔ میریّه یه ادای مال ایتمک || Il a financé telle somme pour un tel domaine فلان ملکک ایچون میری خزینه سنه شو قدر اقچه ادا ایلدی

FINANCIER. Homme qui manie les finances *A.* عامل البیت المال pl. عمّال البیت المال *P.* کارساز میری *T.* میری خدمه سندن بری || Riche financier عمّال میریّه دن ذیقدرت بر عامل Habile financier عمّال میریّه دن ماهر واستاد بر عامل

FINASSER. Agir avec petite ou mauvaise finesse *A.* ارتکاب الدسیسة *P.* زار خوری کردن *T.* حیله بازلق ایتمک

FINASSERIE. Petite ou mauvaise finesse *A.* دسیسة pl. دسایس *P.* زارخوری *T.* حیله بازلق

FINEMENT. Avec finesse, avec adresse d'esprit *A.* بفکر الدقیق – بالحذاقة *P.* حذاقتکارانه – استادانه *T.* اوزلق ایله – استادجه || Il faut faire cela finement شو ایشی کمال حذاقت ایله ایشلملو در Cette entreprise a été conduite finement بو ماده بالحذاقه اداره اولندی

Et délicatement, ingénieusement *A.* باللطافة – بالظرافة – بالنزاکة *P.* نازکانه *T.* انجه لک ایله || Il raille finement ظرافت ایله – نازکانه ذوقلنور

FINESSE. Qualité de ce qui est fin, délié *A.* رقّت *P.* باریکی *T.* انجه لک || La finesse d'une étoffe ثوبک رقّتی – Figur. Délicatesse d'esprit *A.* نزاکة الطبع – لطافت – نزاکت *P.* نازکی – خردگی *T.* انجه لک || Cela est écrit avec finesse نزاکت ایله تحریر اولنمشدر Cela est tourné avec finesse لطافت ایله اداره اولنمشدر – On dit d'un homme qui a les connaissances les plus parfaites d'une langue, d'une science, etc., qu'il en sait toutes les finesses فلان شیئک کافهٔ دقایق ومزایاسنی بیلور

Il signifie aussi, ruse *A.* حیلة pl. حیل *P.* آل – فند *T.* دک || Finesse grossière قبا حیله – حیلهٔ غلیظه Je connais sa finesse حیله سی معلوممدر User de finesse اعمال حیله ایتمک Découvrir une finesse حیله یی خارجه اخراج ایلمک – حیلهٔ سر پوشیده یی کشف ایتمک Par finesse حیله – حیلهٔ

Les finesses tiennent souvent lieu d'habileté حیله طریقیله ودسایس غالب حالده مهارت یرینی طوتار — On dit, qu'un homme est au bout de ses finesses, pour dire, qu'il a employé en vain toutes ses ressources pour faire réussir une chose بضاعهٔ بیهوده دوکتدی — سعی وهمتنی نافله یره صرف ایلدی

FINIR. Achever, terminer *A.* ختم — اتمام — تتمیم — اکمال — تکمیل *P.* بانجام رسانیدن — بپایان رسانیدن — تمام کردن — برسانیدن *T.* بتورمک — تماملمق || Finir un discours une affaire بر مصلحتی اتمام مقالدیی ختم واتمام ایتمک Finir ses jours ایامی — ایام عمری تکمیل ایتمک ایتمک Finir un ouvrage تالیفی تکمیل معدودهٔ عمری اتمام ایتمک ایتمک

Et prendre fin *A.* اختتام — انقضا — استتمام — انتها *P.* بانجام رسیدن — ختام پذیرفتن — کسب الختام تمام — بتمک *T.* برسیدن — منتهی گشتن — بپایان رسیدن — دوکنمک — ختام بولمق — اولمق || Le sermon finissait موعظه ختام بولمقده ایدی — رهین ختام اولمقده ایدی Son bail finira à pâques التزامی مدتی پصقالیاده منقضی اولهجقدر Tout finit en ce monde بو دنیاده هر شئ واصل ختام اولور La vie finit en peu de temps ایام عمر مدت قلیله ایچنده سر منزل ختامه رسیده اولور C'est un méchant homme, il finira mal خبیث بر آدم اولدیغندن وخامت حال ایله ختامپذیر اولهجغی بی اشتباهدر — Il se dit aussi pour Mourir || Ainsi finit ce prince بو پادشاهک مدت عمری شو عمری بووجهله عاقبت بولدی — وجهله ختامپذیر اولمشدر

FINI. *A.* تمام *P.* بانجام رسیده — برسیده *T.* تمام اولمش — Il est aussi adjectif, et signifie, limité, borné *A.* محدود || Un nombre fini عدد محدود Un être fini موجود محدود

FINITO. Terme latin, qui signifie, l'arrêté final d'un compte *A.* فذلكة الحساب

FIOLE. Petite bouteille de verre *A.* مصابة *P.* تنك *T.* بوقالجغك — شیشهجك || Le goulot d'une fiole بوقالجق بوغازی

FIRMAMENT. Le ciel où l'on suppose que sont les étoiles fixes *A.* فلك الثوابت — فلك الكواكب || Les étoiles du firmament فلك ثوابتده اولان نجوم وكواكب Sous le firmament تحت فلك ثوابتده

FISC. Le trésor de l'État *A.* خزینة الدولة *P.* خزینهٔ میری *T.* میری || L'intérêt du fisc نفع میری Le droit du fisc حقوق میریه

FISCAL. Qui regarde le fisc *A.* متعلق بخزینة الدولة — متعلق ببیت المال *T.* میری یه متعلق || Matières fiscales میری یه متعلق ماده‌لر — مواد میریه — On dit d'un homme fort attaché à ce qui regarde l'intérêt du fisc, qu'il est très fiscal نفع میری یه غایة الغایه مقیدادر — بغایت سعی میری ایدر — پك میریجیدر.

FISSIPÈDE. Il se dit des quadrupèdes qui ont le pied divisé en plusieurs doigts *A.* ذو الحافر pl. ذوی الحوافر *T.* جتال طرنقلو

FISSURE. Terme de Chirurgie. La fracture longitudinale d'un os qui n'est que fendu *A.* صدع العظم pl. اصداع العظم *P.* کفت استخوان *T.* کمیک چاتلغی || Les fissures du crâne sont dangereuses کاسهٔ سرك صدعی مخاطره‌لو در

FISTULE. Espèce d'ulcère *A.* ناسور pl. نواسیر *P.* ناسور *T.* ماتیه || Fistule au fondement ناسور مقعد — مقعدده حادث اولان ماتیه علتی — Fistule lacrymale. Celle qui se forme au grand angle de l'oeil *A.* علت الغرب *T.* کوز بیکارنده چیقان ماتیه جیبانی

FISTULEUX. Qui est de la nature de la fistule *A.* ناسوری *P.* ناسوری *T.* ماتیه‌لو || Ulcère fistuleux قرحهٔ ناسوریه

FIXATION. Opération de la Chimie par laquelle un corps volatil est rendu fixe *A.* رسو — ثبوت *P.* قرارگیری *T.* طورغونلق || Fixation du mercure جیوه‌نك حال رسو وثبوتی

Et détermination du prix d'une marchandise *A.* تعیین الثمن *P.* قرار بها *T.* بها کسلمه‌سی — Et l'action de fixer *A.* تعیین — قطع *P.* مقرر سازی *T.* کسمه || La fixation d'un terme pour le paiement اقچه‌نك وعده‌سی ایچون وعده کسمه

FIXE. Qui n'a aucun mouvement *A.* ثابت pl. ثوابت *P.* بر قرار *T.* طورغون || Étoiles fixes کواکب ثابته — ثوابت Point fixe نقطهٔ ثابته — On dit, Les fixes, pour dire, les étoiles fixes *A.* pl. ثوابت — En Chimie, Sel fixe, c'est le sel qui demeure avec la matière terrestre sans s'évaporer *A.* ملح ثابت pl. ملوح ثابتة

Et qui est arrêté, déterminé *A.* معین — مستقر — مقرر *P.* پایدار — قرارگیر — قراردار *T.* قرارلو || Il n'a point de demeure fixe مأوای مقرری یوقدر Un prix fixe قیمت مقرره — ثمن مقطوع Une somme fixe مقدار معین — مقدار مقرر Donnez-moi

un jour fixe بر وقت مقرّر ـ بكا بر كون تعيين ايله Il n'y a dans le monde rien de fixe بو دنياده ثابت وپايدار شئ يوقدر Revenu fixe ايراد معيّن ـ ايراد مقرّر — On dit, Avoir la vue, le regard, les yeux fixes, c'est-à-dire, arrêtés sur quelque objet *A.* اطماح النظر ـ نصب العين *P.* ديده دوختن *T.* طامح النظر اولمق ـ كوزى ديكلى طوتمق ـ كوز ديكمك — Et d'un malade qui a les yeux ouverts et immobiles, qu'il a le regard fixe *A.* شخوص البصر ـ شصوّ البصر *P.* چشم بى جنبش كشاده ماندن *T.* كوز بلرى قالمق — Douleur fixe, celle qui ne change point de place *A.* وجع ثابت *P.* رنج قرار يافته *T.* طورغون صزى

FIXEMENT. Il ne se dit qu'en ces phrases: Regarder fixement *A.* معاينهٔ باطماح النظر *P.* ديده دوزانده نگرستن *T.* كوز ديكرك باقمق || On ne peut regarder fixement le soleil شمسه اطماح نظر ايله نگاه ايتمك ممكن دكلدر

FIXER. Rendre fixe *A.* تثبيت ـ تقرير ـ تمكين *P.* بر قرار كردن *T.* برلشدرمك || L'humeur de la goutte est fixée sur tel endroit du corps مادّهٔ نقريس بدنك فلان محلّنده قرارگير اولدى ـ كسب ثبوت وقرار ايلدى ـ قرار ايلدى C'est un esprit inquiet que l'on ne saurait fixer ذهنى بر محلّده قرار ايدر مقولەدن اولمديغنه بناء تثبيت وتمكينى محالدر Fixer son attention تثبيت نظر دقت ـ تثبيت عقل ايتمك son imagination تثبيت فكر وخيال ايتمك ses goûts, ses désirs مشتهيّات نفسه ورغبات فؤاده قرار واهتمام ايتمك Il a fixé sa demeure en tel endroit فلان محلّده برلشدى ـ تقرير مأوا ايلدى ويرمك Fixer son esprit *A.* تثبيت الذهن ـ تمكين الذهن *P.* در ذهن ـ انديشه‌را استوار كردن *T.* ذهننه طوروق ويرمك ـ قرار دادن — Fixer ses regards sur quelqu'un *A.* تحديق النظر *P.* حوالهٔ نگاه ـ چشم دوختن *T.* وقف انظار ايتمك ـ كوز ديكمك ـ دقت كردن — Et figur. Fixer les regards de quelqu'un, pour dire, devenir l'objet de son attention, de sa passion بر كمسنه‌نك مطرح انظار رغبتى اولمق

Il signifie aussi, déterminer *A.* تعيين *P.* معيّن ساختن *T.* كسمك || On a fixé la valeur des monnaies اجناس سكه‌نك فياتى تعيين اولندى Fixer un jour كون تعيين ايتمك

Se fixer. *A.* استقرار ـ تقرّر *P.* قرارگير شدن ـ قرار گرفتن *T.* برلشمك ـ طوروق ويرمك ـ قرار ايتمك || Le vent se fixe à l'est روزگار جانب شرقده قرار ايلدى Les vents ont de la peine à se fixer رياح بالصعوبه برطرفده مستقرّ اولور رياحك بر محلده تقرّرى مشكلدر — On dit, Se fixer à quelque chose, pour dire, s'arrêter, se déterminer à quelque chose *A.* تثبيت النفس ـ توطين النفس *P.* قرار دادن *T.* قرار ويرمك || Vous voulez tantôt une chose, tantôt une autre, fixez-vous enfin à quelqu'une گاه بر شيئه وگاه ديگربنه عرض رغبت ايدرسك انجام كار بربسند توطين نفس ايله

FIXITÉ. Propriété qu'ont quelques corps de n'être point dissipés par l'action du feu *A.* حال الثبات *P.* حال بر قرارى *T.* حالى اوزره طورمقلق || La fixité de l'or ذهبك حال ثباتى

FLACON. Espèce de bouteille *A.* حنجور ـ حنجود *P.* بلبله *T.* اجزا شيشه‌سى || Flacon d'argent سيم بلبله Un petit flacon de cristal بر عدد بلبلهٔ صغيرهٔ بللورين

FLAGELLATION. Punition par le fouet *A.* لسب ـ مشق *P.* چنده زنى *T.* قامچى ايله دوكمه ـ قامچيلمه || La flagellation de Notre-Seigneur حضرت عيسى افندمزك عذاب لسب ايله تعذيبى

FLAGELLER. Fouetter *A.* لسب ـ مشق *P.* با چنده زدن *T.* قامچى ايله دوكمك

Flagellé. *A.* ملسوب *P.* چنده زده *T.* قامچى ايله دوكلمش

FLAGEOLET. Espèce de petite flûte dont le son est clair et aigu *T.* چيغرتمه دودكى ـ چيغرتمه

FLAGORNER. Chercher à plaire à un supérieur par de basses et lâches adulations *A.* تملّق بتبصبصات الكلبيّة *P.* بخوارى ودنائت جابلوسى نمودن *T.* آلچقلق ايله يلتاقلنمق || Il va flagorner aux oreilles de son maître تبصبصات كلبيّه ايله افنديسنك قولاغنى طولدرمقدن خالى دكلدر

FLAGORNERIE. Adulation basse et lâche *A.* تبصبص كلبى pl. تبصبصات كلبيّة *P.* خوار ودنى جابلوسى *T.* آلچقلق ايله ـ جابلوسى يلتاقلنمه || Il s'est insinué dans cette maison par ses flagorneries فلان كشى تبصبصات كلبيّه قوللندرق اول خانه‌يه حلول ايلدى

FLAGORNEUR. Celui qui flagorne *A.* متملّق بتبصبصات الكلبيّة *P.* خوار ودنى جابلوس *T.* آلچقلق ايله يلتاقلنيجى

FLAGRANT. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: Flagrant délit. V. Délit.

FLAIR. Il se dit de l'odorat du chien *A.* شمّ الكلب *P.*

سگ بو ييدن *T.* كوپكك قوخولمدسی || Ce chien a le flair bon بو كلبك شمی اصلحدر

FLAIRER. Sentir par l'odorat *A.* استشمام *P.* بو ييدن *T.* قوخولمق || Flairez un peu cette rose بو گلی ازه‌جق استشمام ايله – Figur. Pressentir, prévoir || Il a flairé cela de loin شونی چوقدنبرو استشمام ايلدی

FLAMBANT. Qui flambe *A.* ملتهب – متوقد – *P.* علوناك – وقاد *T.* طوتشمش – علولو – آتشناك || Un tison flambant علولو كوسكی – علوناك

FLAMBEAU. Espèce de torche *A.* مشعل pl. مشاعل *P.* چراغ *T.* مشعله || Flambeau de cire بال مومدن مشعله Allumer un flambeau مشعله‌يی ياقمق – اشعال مشعله ايتمك Éteindre un flambeau مشعله‌يی صوندرمك – اطفای مشعل ايتمك Porter le flambeau حامل مشعله – احتمال مشعل ايتمك مشعله‌يی كوتورمك – اولمق

Figur. || Cet homme est le flambeau de la guerre *A.* مسعر الحرب – موقد النائرة الحرب والقتال *P.* فروزندهٔ آتش جنك *T.* جنك آتشی ياقدريجی – جنك وپرخاش

On appelle figur. et poétiquement le soleil, Le flambeau du jour *A.* مصباح الصباح *P.* شمع جهانتات خورشيد Et la lune, Le flambeau de la nuit *A.* سراج الليل *P.* شمع شب افروز ماه

Il signifie aussi, chandelle et chandelier. V. ces mots || Allumer les flambeaux موملری ياقمق – ايقاد شموع ايتمك Apporter des flambeaux موملری كتورمك – احضار شمع ايتمك

FLAMBER. Passer par le feu ou par-dessus le feu *A.* عرض على النار *P.* برآتش عرضه كردن *T.* آتشه كوسترمك || Flamber une chemise بر كوملكی آتشه كوسترمك On flambe toutes les hardes qui viennent des lieux pestiférés مظنهٔ وبا اولان محللردن توارد ايدن اموال واشيا آتشه عرض اولنور

Et jeter de la flamme *A.* التهاب – توقد – تاجّم – تاجّج *P.* شبوب – علوگرفتن – زبانه كشيدن – آتش زدن *T.* علولنمك آتشی تأجيم وايقاد ايتمك || Faire flamber le feu طوتشمق – آتشی طوتشدرمق – آتشی علولندرمك –

Flambé. *A.* متاجم – متوقد – ملتهب *P.* علوگير – زبانه كش *T.* علولنمش – طوتشمش

FLAMBOYANT. Qui flamboie *A.* متلالی – وهّاج – متوهج *P.* متشعشع – ساطع اللمعان – رخشنده – شعشعه ريز – درخشان

سيف لمعه پاش – *T.* پارلدايبجی || Épée flamboyante سيف لمعه پاش – Astre flamboyant نجم وهّاج – اختر شعشعه پاش Les éclairs rendaient le ciel tout flamboyant تتابع بروق ايله روی سما متشاشع ودرخشان ايدی

FLAMBOYER. Jeter un grand éclat *A.* تلالؤ – تشعشع – توهج *P.* نشر الشعشعة – لمعان – شعشعه ريختن – درخشيدن *T.* پارلدامق || On voyait flamboyer les épées سيوفك تشعشع ولمعانی كوربنور ايدی Ces diamans semblent flamboyer بو الماس طاشلری تلالؤ ايدر كبيدر

FLAMME. La partie la plus lumineuse du feu, celle qui s'élève au-dessus de la matière qui brûle *A.* شعلة pl. شعل – لهيب – وهج – لسان النار – اجيم – اجيج – لهب *P.* زبانهٔ آتش *T.* علو – يالك || Jeter une flamme القای لهيب ايتمك Éteindre la flamme اطفای شعله – علو نشر ايتمك – تسكين – اخماد لهيب ايتمك Amortir la flamme ايتمك Il fut dévoré par les flammes طعمهٔ اژدهای شعله ايتمك livré aux flammes ساعورهٔ ذات اللهيب فنايه لهيب اولمشدر Ce feu ne fait point de flamme بو آتشك تسليم اولندی علوی يوقدر

Il signifie figur. et poétiquement, la passion de l'amour *A.* لوعة العشق – التياع القلب *P.* آتش عشق – سوز دل *T.* كوكل يانقلغی – عشق آتشی

On dit proverb. et figur. Jeter feu et flamme, pour dire, parler en homme transporté de colère *T.* اغزدن آتشلر پوشكورمك

On dit, Les flammes éternelles, Les flammes de l'enfer, pour dire, les tourmens des damnés *A.* نار – نار السقر – نار ابدی – الجهنم *P.* آتش دوزخ *T.* جهنم آتشی

Il se dit aussi d'un instrument dont on se sert pour saigner les chevaux *A.* منقب *P.* نيشتر نعلبند *T.* بيطار نيشتری

FLAMMÈCHE. V. Étincelle.

FLANC. La partie de l'animal qui est depuis le défaut des côtes jusqu'aux hanches *A.* جنب pl. جنوب pl. جنايب – ضلع pl. ضلوع pl. اضلاع *P.* پهلو *T.* يان || Le flanc droit پهلوسنه بر جنب يمين Il reçut un coup dans le flanc يانندن اورلدی – ضربه اصابت ايلدی Un cheval qui a beaucoup de flanc *A.* فرس غليظ الالواح – فرس ضليع *P.* اسب تنند پهلو *T.* قبورغه‌لری قند آت qui n'a guère de flanc *A.* فرس اهضم *P.* اسب كم پهلو *T.* يانلری چليمسز

بیلکی قارنلی آت ـ بیلکی اوکلی آت ـ آت ـ Il se dit
par analogie de diverses choses || Le flanc d'un vaisseau ضلع
پلنقه‌نك یان d'un bastion کمینك یان طرفی ـ سفینه
بر عسکرك یان طرفنه Assurer le flanc d'un bataillon طرفی
یان طرفنی کوسترمك تقویت ویرمك Prêter le flanc
Attaquer l'ennemi en flanc دشمنی یان طرفندن اورمق
Prendre les ennemis en flanc دشمنه یان طرفندن صتاشمق

FLANELLE. Étoffe légère de laine *A.* لبد رقیق ـ لبد سخیف
P. نمد باریك *T.* فلانله ـ انجه عبا

FLANQUANT. Terme de fortification *A.* ناظر *P.* نگران *T.*
باقن On appelle Angle, bastion flanquant, celui qui en flanque un autre *T.* آخر زاویه‌یه ناظر زاویه وآخر پلنقه‌یه ناظر
بر پلنقه

FLANQUER. Il se dit de la partie d'une fortification qui en voit une autre, et qui lui sert de défense *A.* نظر *P.* نگران
بودن *T.* باقمق || Des casemates qui flanquent un fossé خندقك
باقن ـ ایچنده ناظر اولان زیر زمینلر

FLAQUE. Petite mare d'eau croupissante *A.* فقّ *P.* برخ ـ
آکند *T.* ذاق ـ طورغون صو چقوری

FLASQUE. Mou, sans vigueur *A.* رخو *P.* سست *T.* کوشك
|| Le grand chaud rend le corps flasque شدّت گرما باعث
سست خو *P.* رخو المزاج *A.* استرخای بدندر Un homme flasque
T. کوشك خویلو

FLATTER. Louer dans le dessein de plaire, de séduire *A.*
مداهنه *T.* سخن خوش آینده گفتن ـ لابه نمودن *P.* مداهنة
کباره ایتمك Ceux qui flattent les princes, les corrompent
مداهنه ایدنلر افسادلرینه باعث اولورلر Les hommes n'aiment ordinairement que ceux qui les flattent بنی آدم عادتا
مداهنلردن حظ ایدر ـ On dit, qu'un peintre flatte une personne, pour dire, qu'il la peint plus belle qu'elle n'est بو
مصوّر فلان کشی‌یی بالمداهنه تصویر ایدر

Et excuser par une mauvaise complaisance *A.* تجویز بالمداهنة
آمرزش ـ لابه‌کارانه روی دل نمودن *P.* اغماض بالمداهنة ـ
نا بموقع نمودن *T.* خاطر ایچون معذور طوتمق || Il est trop homme de bien pour flatter le vice اهل خیر ومبرّت
بر آدم اولمغله عیوب وذنوب حقنه تجویز مداهنه ایتمك
احتمالی یوقدر Je ne saurais flatter les passions, les défauts de mes amis دوستلرمك هوای نفسلرینه ومرتکب اولدقلری
مکاره ومعایبه تجویز مداهنه ایده‌مم

Et tromper en déguisant la vérité, ou par faiblesse, ou par crainte de déplaire *A.* مدارا *P.* دلفریبانه معامله کردن *T.*
بو خصوصده مدارا ایتمك || Vous me flattez dans cette affaire-là
عادتا بکا مدارا ایدرسك On ne flatte ordinairement que trop
مدارایی افراط ایدرلر Dites-moi sans me flatter ce qui vous en semble بو بابده ملاحظه‌ك نه اولدیغنی بلا مدارا بکا
بو ماده‌یی نه شکل آکلادیغکی بکا مدارا ایتمکسزین ـ سویله
نفسمه سویله Je ne me flatte point, je connais mes défauts
مدارا ایتمم کندو عیبلرمی بیلمز دکلم Je ne veux pas que mon médecin me flatte, je veux qu'il me dise nettement l'état de mon mal طبیبم بکا مدارا ایتمیدرك همان علتمك حال
وکیفیتنی تمیزجه بیان ایلمسی مطلوبمدر

Figur. Traiter avec trop de douceur ce qui a besoin d'être traité d'une autre manière *A.* ملایمت ـ ملاینت ـ رفق *P.*
شیرینکاری نمودن *T.* طاتلولق ایله قوللنمق || C'est entretenir une plaie, que de la flatter جراحتی ملایمت ایله تیمار
ایتمك طول مدّت استمرارینی موجبدر Si on flatte cet ulcère, on ne le guérira point بو قرحه ملاینت ایله قوللندقچه
التیامپذیر اولمنك احتمالی یوقدر On ne guérit point les grands maux en les flattant امراض جسیمه ملایمت طریقیله
رفق وملایمت اعمالیله ـ شفایاب اولمز

Il signifie aussi, caresser *A.* لمس باللطف *P.* نواختن *T.*
اوخشامق || Flatter un enfant چوجوغی اوخشامق Flatter un cheval avec la main آتی ال ایله اوخشامق

On dit, Flatter quelqu'un de quelque chose, pour dire, l'amuser de l'espoir de la jouissance d'un bien *A.* تعلیل ـ تمسیح
P. با کلام خوش آمدی فریفتن *T.* اویالندرمق || On le flatte qu'il aura bientôt ce qu'il souhaite فلانی قریبا مرامکه
واصل اولورسك دیو اویالندررلر Il y a long-temps qu'on le flatte de cela فلانی مدّت مدیده‌دنبرو تمسیح وتعلیل ایدرلر

Se flatter. S'amuser de l'espérance de quelque chose *A.*
تأمیل النفس ـ تطنیف النفس *P.* خود بخود امید داشتن
T. امیده دوشمك ـ اصونمق || Il se flatte qu'on aura besoin de lui کندویه محتاج اوله‌جقلرینی ظنّ ایله تطنیف
نفس ایدر C'est de quoi il s'est toujours flatté اشته دائما
امیده دوشمش ایدی ـ En termes de civilité il se prend pour Se persuader *A.* توقّع *P.* امید داشتن ـ امیدوار بودن

T. اومق ـ مأمول ایتمك || Il se flatte que vous l'aurez pour agréable عندكده مرغوب ومستحسن عدّ اولنه‌جغن مأمول ایدر que vous approuverez sa conduite طوروحركتی عندكده مقبول وپسندیده اوله‌جغی توقّع داشته ومأمول كرده‌سیدر Je me flatte que vous ne doutez point de mes sentimens افكار غیر ـ صدق آثارم نزدكزده غیر مشكوك اولدیغنه امیدوارم مشكوك اولدیغی امیدیله افتخار ایدرم

Flatter, signifie aussi, délecter A. تفریح ـ تلذیذ P. لذّت بخشیدن ـ صفا بخشیدن ـ شرین ساختن T. لذّتلندرمك ـ صفا ویرمك ـ خوشلندرمق || La musique flatte l'oreille الحان موسیقیّه تلذیذ سامعه‌یی موجبدر Le bon vin flatte le goût بادهٔ ناب تلذیذ ذایقه ایدر Cela flatte les sens فلان شئ تفریح حواس ایدر

On dit, Flatter sa douleur, son ennui, pour dire, en adoucir le sentiment par des espérances A. تسكین ـ تلیین الالم الكلال P. برنج درماندگی نرمی ـ بدرد اندوه نرمی آوردن آوردن T. اوصانقلغی یومشاتمق ـ كدری یومشتمق — Et flatter l'amour-propre, pour dire, complaire à tout ce qui est agréable à l'amour-propre A. تطییب P. خوش ساختن T. خوشلندرمق || Il lui a dit cela pour flatter son amour-propre فلانك حبّ نفسنی تطییب ایچون بو كلامی سویلدی — Et flatter la vanité, les passions, pour dire, les favoriser A. موافقت ـ مماشات P. پیروی كردن T. اویمق || Il ne faut pas flatter la vanité, les passions de cet homme بوآدمك عجب نفس وخیلاسنه واغراض نفسانیّه‌سنه مماشات ایتملو دكلدر

FLATTERIE. Louange exagérée, donnée dans le dessein de plaire A. مداهنه ـ تملّق pl. تملّقات P. سخن خوش آمدی ـ لابه ـ جابلوسی T. یلتاقلق ـ طال قاوقلق || Lâche flatterie مداهنهٔ مرذوله honteuse موجب عار وخجالت اوله‌جق مداهنه basse مداهنهٔ لامت آلود ـ مداهنهٔ دنیّه grossière مداهنهٔ غلیظه ـ قبا مداهنه délicate مداهنهٔ لطیفه ـ نازكانه مداهنه Parler sans flatterie بلا مداهنه سویلمك ـ مداهنه‌دن عاری اولدرق Être ennemi de la flatterie تملّق ومداهنه‌نك عدوّ اكبری اولمق

FLATTEUR. Qui flatte A. مداهن pl. مداهنین P. جابلوس ـ لابه كار T. یلتاقلنیجی || Je ne veux point d'amis flatteurs مداهن دوستلردن آمیزه حظّ ایتمم Tenir des discours flatteurs كلمات مداهنه مداهنه‌یه مایل بر مزاج Un esprit flatteur مبادرت ایتمك Langage flatteur لسان مداهنه آلود Les plus dangereux ennemis des princes sont les flatteurs امرانك اشدّ اعدالری زمرهٔ مداهنیندر

Il signifie aussi, agréable A. مرغوب P. دلپسند ـ دلارا ـ جانفزا ـ دلنواز ـ فرحرسان T. كوكل خوشلندریجی || Un espoir flatteur امنیّهٔ دلارا Une espérance flatteuse مأمول فرحرسان — On dit, Avoir des manières flatteuses, c'est-à-dire, douces et insinuantes A. اطوار مطبوعة ـ اوضاع مرغوبة P. اطوار شیرینكار ـ دلنواز T. طاتلو طورلر ـ خوش طورلر

FLATUEUX. Ventueux A. مولّد المخرة ـ مولّد الریح P. باد آور T. ریحتلو ـ یل كتوریجی || Les légumes sont flatueux بقول قسمی ریحتلو در

FLATUOSITÉ. Vents dans le corps A. ریح pl. ریاح ـ مخرة P. باد T. یل || On dit que les fruits causent des ventuosités دیدكلرینه كوره میوه‌لر تولید ریاح ایدر

FLÉAU. Instrument qui sert à battre le blé A. جرجر ـ طربیل ـ نورج P. جون ـ ستنبج ـ زده T. دوكن || Battre le blé avec le fléau خرمنی ـ جرجر ایله خرمن دقّ ایتمك ـ دوكن ایله دوكمك — Il se dit figur. des maux que Dieu envoie aux hommes pour les châtier A. بلیّة سماویّة pl. بلایاء سماویّة ـ نازلة pl. نوازل ـ آفة سماویّة pl. آفات سماویّة P. بلای آسمانی T. اللهدن كلان بر بلا || La peste, la guerre et la famine sont trois fléaux de Dieu علّت وبا وحرب ووغا وقحط وغلا ارسال الهی اولان اوچ بلای آسمانیدر Il se dit aussi de ceux par qui Dieu châtie les peuples || Attila est appelé le fléau de Dieu فلان نام جبّار بلای آسمانی اسمیله معروفدر Ce gouverneur a été le fléau du Ciel فلان محصّص ـ والی آفات سماویّه‌دن معدود بر غدّار ایدی بلای آسمانی ایدی

Fléau. La verge de fer où sont attachés les deux bassins d'une balance A. عمود المیزان ـ شاهین P. تیر ترازو T. ترازو قولی — Et barre de fer qu'on met au derrière des portes cochères. V. Barre.

FLÈCHE. Trait qui se décoche avec un arc ou une arbalète A. سهم pl. سهام ـ نبل pl. نبال P. تیر ـ ناوك T. اوق || Flèche pointue سهم مونّف ـ تیر تیز نوك ـ اوجی سیوری empoisonnée A. نبل مقشوب ـ نبل مسموم P. ناوك اوق

زهر آلود *T.* زهرلو اوق سهام تیز Les flèches de l'amour سهام جگر دوز عشق ـ نوگ عشق — Il se dit aussi, d'une longue pièce de bois, qui joint le train de derrière d'un carrosse avec celui de devant *A.* سهم العجلة *P.* تیر گردونه *T.* اوق اوزرنده عربه اوقی || Un carrosse qui porte sur la flèche عربه اوقی شکست La flèche se rompit استوار اولان عربه — Et de la partie du clocher qui en fait la couverture اولمشدر مناره کلاهی *T.* کلاه مناره *P.* سهم المنارة *A.*

Flèche. Nom d'une constellation *A.* سهم الرامی

FLÉCHIR. Courber, ployer *A.* انحنا ـ التوا ـ تمایل *P.* خم گشتن ـ خمیدن *T.* اکلمك ـ بوکلمك || Ce fer rompra plutôt que de fléchir بو دمور منحنی اولدجغنه منکسر اولدبیلور Il faut que tout genou fléchisse au nom de Jésus حضرت عیسی افندمزك اسم شریفی ذکرنده انحنای رکب نام مبارکی یاد اولندقچه جمیع ـ مسکنت اولنمق واجبدر ناس زمین عبادتده وضع زانوی تضرع وابتهال ایتمك تحنیة ـ اقتضا ایدر — Il signifie figur., se soumettre, s'abaisser *A.* سر ـ گردندادهٔ انقیاد گشتن *P.* الجید الاطاعة ولامتثال باش اکمك *T.* سرفرو کردن ـ فرو بردهٔ ربقهٔ اطاعت شدن || Tout fut obligé de fléchir sous le joug کافهٔ ناس سرفرو بردهٔ ربقهٔ اطاعت اولمغه مجبور اولدی Tout le monde fléchissait devant lui جملهٔ ـ حضورنده عامهٔ ناس سر فرو ایدر ایدی Tout fléchit sous les lois de la destinée کافهٔ ناس سر فرو بردهٔ انقیاد اولور ایدی کافهٔ ناس احکام قضا وقدره سر فرو بردهٔ امتثال وتسلمیت اولور

Il signifie aussi figur., cesser de persister dans des sentimens de dureté, ou de fermeté *A.* تلیّن القلب ـ انعطاف القلب *P.* نرمخویی پذیرفتن *T.* یومشمق || C'est un homme doux et qui fléchit aisément شیرینکار وسهل العطف برآدمدر Il est inébranlable, il ne fléchit point اصراری غالب برآدم اولوب انعطاف وملاینت سمتنه اصلا میل ایتمز Il ne sait ce que c'est que de fléchir انعطاف قلب نه اولدیغنی بیلمز Il commence à fléchir قلبنده آثار انعطاف وملاینت ظهوره باشلادی

Il se dit aussi à l'actif dans cette phrase : Fléchir le genou ou les genoux *A.* تحنیة الرکبة ـ تحنیة الرکب *P.* زانو خم کردن *T.* دیز بوکمك ـ دیز اکمك — Il se dit aussi figur. pour signifier, attendrir, toucher de pitié *A.* ترقیق القلب ـ تلیین القلب ـ تهییج الرقة *P.* بدل نرمی آوردن

قلبه رقت کتورمك ـ یورکی یومشتمق *T.* || Fléchir ses juges قلوب حکام تهییج رقت ایلمك Se laisser fléchir aux prières تضرعات وملتمساته مقاومت ایدهمیوب رقته کلمك Il est inexorable, rien ne le fléchit ممتنع التلیین بر آدم اولوب تحریك عرق رقتی ممکن دکلدر Cela est capable de fléchir les coeurs les plus durs بو حالت اشد قسوت ایله مجبول اولنلرك عرق رقتلرینی تهییج ایدهجك برجبار ستمکارك مقولهدندر Fléchir la cruauté, la dureté d'un tyran ترقیق ایتمك ـ قسوت قلبنی تلیین ایتمك

Fléchi. *A.* منحنی ـ ملتوی *P.* خمیده *T.* اکلمش *A.* رقیق القلب ـ لیّن القلب *P.* دل رقت یافته ـ دل نرمی پذیرفته رقته کلمش ـ یومشامش *T.*

FLÉCHISSEMENT. Action de fléchir *A.* حنایت ـ تلوّی *P.* خمیدگی *T.* اکلمه ـ اکلش ـ بوکلمه ـ بوکلش || Le fléchissement des genoux دیزلرك اکلمهسی — Et l'état d'un corps qui fléchit *A.* ممایلت ـ انعطاف ـ ضلع *P.* تافتگی ور *T.* دیرکك اکلمه || Le fléchissement d'une poutre, d'un mât وکمی ستوننك ممایلت وانعطافی

FLEGMAGOGUE. Il se dit des médicamens propres à purger la pituite *A.* قالع البلغم *P.* راندهٔ کش سپید *T.* بلغم سوکیجی || L'agaric est flegmagogue غاریقون قالع بلغمدر

FLEGMATIQUE. Qui abonde en flegme *A.* بلغمیّ المزاج *P.* بسیاریٔ کش سپید *T.* مبتلا بلغم چوقلغنه مبتلا || C'est un homme extrêmement flegmatique بغایت بلغمیّ المزاج برآدمدر

Il se dit figur. d'un homme qui paraît froid et insensible *A.* مثلوج المزاج ـ بارد *P.* دل افسرده *T.* صوغوق ـ صوغوق قانلی || C'est un homme très-flegmatique غایت ایله مثلوج المزاجدر

FLEGME. Pituite, l'une des humeurs qui composent la masse du sang, et qui est froide *A.* بلغم *P.* کش سپید *T.* بلغم

Il se dit au pluriel des matières épaisses que l'on jette en crachant *A.* خواعة ـ نخامة *P.* تفوی کش سپید *T.* بلغم || Il a jeté beaucoup de flegmes آغزندن وافر نخامات رمی ایلدی ـ آغزندن قتی چوق بلغملر پوسکوردی

Il se dit figur. pour exprimer la qualité d'un homme froid, posé, qui se possède *A.* بذامة الطبع *P.* حوصله داری ـ بذاءت طبعی *T.* دریا دلی لنکرلولك || Son flegme m'étonne بادیٔ استغراب اولهجق حالاتدندر Modérez votre bile, et ayez un peu de flegme خشم وغضبکی تعدیل وبر مقدار

بذاءت طبع تحصیل ایلد Le flegme de cet homme me met au désespoir شو آدمک حوصلد دارلغی سر رشتهٔ صبریمی چاکچاک ایدر

FLEGMON. Il se dit de toutes les tumeurs qui sont remplies de sang A. فلغمونی ـ ورم دموی P. آماس خونین T. قانلو قبارجق || Flegmon inflammatoire qui passe en suppuration ملتهب اولوب تقیّحه باشلامش ورم دموی

FLEGMONEUX. Qui est de la nature du flegmon A. فلغمونی ـ من جنس الورم الدموی

FLÉTRIR. Faner, ôter la vivacité, la fraîcheur A. تذبیل ـ اذوا P. پژمرده کردن T. صولدرمق || Le hâle, le vent de bise flétrit les fleurs سهام وباد شمال اذوای ازهاری مؤدّیدر Le grand air flétrit les couleurs ریح شدید تذبیل الوانی مستلزمدر Le temps, l'âge flétrit le teint, la beauté تمادیٔ ازمان وکبر سنّ انسان لون بشره‌یی مذبّل وحسن وجمالی مزیلدر

SE FLÉTRIR. A. تذبّل P. پژمرده شدن ـ ذبول یافتن T. صولمق || Les fleurs se flétrissent شکوفدلر کسب ذبول ایدر Sa beauté commence à se flétrir حسن وجمالی مایل پژمردگی ـ حسن وبهاسی کسب ذبوله باشلامشدر ـ وذبولدر – Figur. Ôter la vigueur A. ایراث الفتور ـ ایجاب الکلال P. درماندگی آوردن T. فتور کتورمک || Le malheur flétrit l'âme آلام واکدار نفسه موجب فتور اولور

Il signifie aussi, deshonorer, diffamer A. تشیین ـ ایراث الشین ـ ایراث الشین والعار ـ والنقیصة P. وصمه دار ـ لکه‌دار کردن ـ عیب ورسوایی کردن T. لکه‌لندرمک || Flétrir quelqu'un برکمسندنک عرض وناموسنه ایراث شین ونقیصه ایتمک Flétrir la réputation de quelqu'un فلانک حسن صیتنه ایراث کدورت ـ پرتو صیت وشهرتنه ایراث شین وعار ایتمک La mémoire de quelqu'un ذکر جمیلنی شین ونقیصه ایتمک ـ لکه‌دار عیب ورسوایی ایتمک – On dit d'un homme qui a été repris de Justice, qu'il est flétri سابقهٔ قباحت ایله لکه‌دار در ـ سابقه‌لو در – Et d'un homme condamné à être marqué d'un fer chaud, qu'il est condamné à être flétri ناصیه‌سنده ضرب تمغای رسوایی اولنمق اوزره حکم جریان ایلدی

FLÉTRI. A. ذابل P. پژمرده ـ ذبول یافته T. صولمش

FLÉTRISSURE. Altération par laquelle une chose est flétrie A. ذبول P. فرسودگی ـ پژمردگیٔ آب وتاب T. صولوقلق || Le temps n'a pas causé la moindre flétrissure à la beauté de son teint مرور ایام لون رویننک آب وتابنه ذرّه‌جه قدر ایراث ذبول وکدورت ایتمش دکلدر La flétrissure des fleurs چیچکلرک صولوقلغی ـ شکوفدلرک ذبولی – Figur. A. شین pl. شیون ـ نقیصه pl. نقایص P. لکه T. لکه || Voilà une grande flétrissure à son honneur, à sa réputation عرض وناموسنه وشان وشهرتنه بر شین عظیمدر Il a reçu une flétrissure qui ne s'effacera jamais الی الابد محو وازاله‌سی ممکن اوله‌میه‌جق بر کونه شین ونقیصه‌یه اوغرادی C'est une flétrissure à un homme, que d'avoir fui dans le combat جنکدن فرار ایتمک مقابلهٔ اعداده روکردان ـ شین عظیمی موجب حالاتدندر ـ سمت کریز وفرار اولمق عظیم بر لکه در

Il se dit en termes de Justice, de la marque d'un fer chaud, imprimé sur la peau d'un criminel A. وسمه ـ وسام النکال التفضیح P. تمغای رسوایی T. رسوایلق تمغاسی || On lui a trouvé une flétrissure sur les épaules اوموزنده بر تمغای رسوایی ظهور ایلدی

FLEUR. Production des végétaux qui précède le fruit A. زهر pl. ازهار ـ نور pl. انوار ـ فقحة pl. فقاح P. شکوفه ـ گل ـ بهار ـ اشخوان T. چیچک || Fleur simple ساده چیچک double قاتمر چیچک nouvelle زهر طری ـ تازه شکوفه épanoui زهر منکشف ـ شکوفهٔ گشاده ـ آچلمش چیچک Bouton de fleur کمّ الزهر ـ چیچکک غنچه‌سی Fleur printanière نور ربیعی ـ بهار چیچکی d'été زهر صیفی ـ یاز چیچکی – d'automne شکوفهٔ خزان ـ کوز موسمی چیچکی Fleur de jasmin یاسمین چیچکی L'émail des fleurs آب وتاب ازهار Une fleur qui se flétrit, qui passe مایل ذبول وزوال اولان شکوفه Les blés sont en fleur اکینلر چیچکده در Un bouquet de fleurs A. طاقة الازهار ـ رشّ الازهار P. دستهٔ شکوفه T. بر طوتام چیچک Fleur d'orange زهر اترج ـ ترنج چیچکی Eau de fleur d'orange چیچک صویی

Il se dit figur. du temps où certaines choses sont dans leur plus grande beauté A. عنفوان ـ وقت الریعان ـ وقت الربیع P. دم بهار ـ دم تازگی T. کوزللک وقتی ـ تازه‌لک وقتی || Être à la fleur de ses jours عمر نازنیننک ربیعی وقتنده ـ ایام عمرک ریعانی وقتنده ـ بهاری وقتنده اولمق ـ اولمق Trente ans, c'est la fleur de l'âge pour un homme ذکوره کوره سننک اوتوزنجی سنه‌سی تمام وقت عنفوانیدر Être

dans la fleur de la jeunesse عنفوان شباب حالنده اولمق

Elle était alors dans la plus grande fleur de sa beauté اول وقتده بهجت وجمالنك حال كمال ريعاننده ايدى ـ بهار حسن وبهاسنك كمال طراوتى حالنده ايدى

La fleur de la beauté n'a qu'un temps بهار حسن وجمال بى ثبات وسريع الزوال در ـ بهار حسنك وقتى محدود ومقيّد در ـ

La fleur du teint. C'est cet éclat de teint que donne la jeunesse A. طراوت ـ نضارت P. آب وتاب T. تازه‌لك

On appelle Fleur de farine, la partie la plus subtile de la farine A. خلاصة الدقيق ـ نخالة الدقيق P. آبروى آرد T. اوين خلاصه‌سى

Et fleur de soufre A. خلاصة الكبريت P. آبروى گندش T. كوكرد خلاصه‌سى

On dit, La fleur de la virginité, pour dire, la virginité même غنچهٔ نشكفتهٔ بكارت

Il se dit figur. de l'élite, de ce qu'il y a de meilleur dans une classe de personnes A. نخبة ـ نقاوة P. گزيده T. سچمه || C'est la fleur de mes amis فلان كشى نخبهٔ احبابمدر La fleur de la cavalerie سوارى عسكرينك گزيده‌سى des troupes عسكرك گزيده‌سى ـ نقاوهٔ عسكر — Il se dit aussi, du premier usage d'une chose A. رغاوة P. گل روى سپد T. قيمق || Voilà une étoffe qu'on n'a encore montrée à personne, vous en aurez la fleur اشته هنوز كوز كورمامش بر مالدر قيمغى سكا قسمت اوله‌جقدر

Fleur, se dit aussi du lustre et de l'éclat de certaines choses qui durent peu A. رونق نا پايدار P. جلاء عديم البقا T. تملسز پارلاقلق || La beauté n'a qu'une fleur حسن وبها يالكز بر جلاى نا بقا در

Fleurs blanches. Une certaine maladie des femmes A. سيلان الرحم P. ريزيدگى بوكان T. طول يتاغى آقمه‌سى

À Fleur. Au niveau A. متساويا P. بروى ـ در برابرى T. دوزلكده ـ برابرلكده || Les fondemens de cet édifice sont déjà à fleur de terre بو بنانك اساسى سطح زمين برابرلكنه چيقمشدر La digue n'était pas encore à fleur d'eau صو بندى هنوز صوينك برابرلكنه چيقمش دكلدر Cette balle a passé à fleur de corde بو گلّه ايپ اوجى برابرلكنه كچمشدر

FLEURAISON. Il se dit de la formation des fleurs A. تزهّر ـ ازهيرار ـ تورید ـ تفقح ـ تنوير P. شكوفه بستگى T. چيچكلنمه || Les fleurs de la seconde fleuraison sont ordinairement moins grandes et moins belles que celles de la première ازهيرار لاحقك ازهارى ازهيرار اوّلك ازهارينه نسبت ايله من جهة الحجم والحسن ادنا اولو كلمشدر ـ صكره‌كى چيچكلمه‌ده ظهور ايدن چيچكلر اوّلكنك چيچكلرندن كرك ايريلك وكرك كوزللك جهتيله عادتا دون اولور

Et de la saison dans laquelle les plantes fleurissent A. موسم الازهار ـ موسم التوريد النباتات P. هنگام گشايش شكوفها T. چيچك موسمى ـ چيچك وقتى || La gelée a retardé la fleuraison des anémones شدّت انجماد شقايق النعمان چيچكلرينك موسم توريدينه بادئ تأخر اولمشدر

FLEURER. Répandre, exhaler une odeur A. فيحان ـ نفحان ـ نشر الرايحة P. بوى گلانيدن ـ بوى افشاندن T. قوقو يايمق || Cela fleure bon فلان شيئدن برايحهٔ طيّبه فيحان ايدر ـ بر كوزل قوقو يايلور — On dit figur. et proverb. d'une affaire qui paraît bonne et avantageuse, Cela fleure comme baume بو ايشك مسك كبى قوقوسى كلور

FLEURETTE. Petite fleur A. زهر دقيق P. گل خرده ـ شكوفهٔ خرده T. شكوفه‌جك ـ اوفاق چيچك

Figur. Cajolerie que l'on dit à une femme A. مغازلة pl. مغازلات P. لاغ فروشى با زنان ـ لاغ عاشقانه T. نسوان ايله ارشمه || Dire des fleurettes نسوان طايفه‌سيله مغازله ايتمك Elle aime les fleurettes مغازله‌دن حظ ايدر بر خاتوندر

FLEURIR. Pousser des fleurs, être en fleurs A. ازهار ـ ازهيرار ـ تنوير ـ تورید ـ انارة P. گل شكفتن ـ اشخوان بستن ـ شكوفه‌دار گشتن T. چيچكلنمك ـ چيچك آچمق || Entre les arbres, l'amandier fleurit des premiers شجر اللوز جميع اشجاردن مقدّم توريد ايدر Quand les roses commenceront à fleurir ابتداى گشايشلرنده ـ گللرك اوايل ازهارنده

Au figuré, il fait Florissait à l'imparfait de l'indicatif, et Florissant au participe actif, et signifie, être en vogue, en crédit A. كسب النضارة ـ كسب الريعان ـ كسب الاشتهار ـ كسب الرواج || En un temps où les belles-lettres fleurissent بهارستان ادبياتك زمان نضارت وريعاننى وقتنده ـ علوم ادبيه‌نك اشتهارى وقتنده Les sciences, les beaux-arts ont toujours fleuri sous les grands princes عظمت شان ايله شهرتگير اولمش ملوك ستوده سلوككك ايّام سلطنتلرنده گلزار علوم وصنايع شريفه دمبدم كسب نضارتدن خالى دكلدر ـ علوشان ايله سرافراز اولمش سلاطين عظام زماننده درخت بارآور معارف وعلوم دائما سرسبز وپر ازهار در

اولـو پادشاهلرك وقتنده بازار فنون وعلومك رواج واشتهاری دائما درجۀ كمالده در Alors la Poésie florissait اول دورده فنّ شعرك بهارستان اشتهاری نضارت كاملده ایدی Cet Empire était florissant اول دولتك درخت شان واشتهاری پر ازهار وشكوفه دار ایدی C'était du temps que ce docteur florissait فلان عالمك درخت بارآور اشتهاری ناشر اشتهاری زماننده ایدی – الازهار اولدیغی وقتده ایدی Parmi ceux qui florissaient en vertu, en sainteté صلاح وفضیلت وولایت وشرافت ایله اشتهار یافته اولمش ذوات عزیزه بیننده Un tel auteur florissait en ce siècle-là فلان مؤلف اول دورده اشتهارده ایدی

FLEURI. *A.* مزهر – منوّر – مورّد *P.* شكوفه دار *T.* چیچكلنمش

FLEURISTE. Celui qui aime les fleurs, qui prend plaisir à les cultiver *A.* عشیق pl. عُشُق *P.* شكوفه پرور *T.* چیچكجی || Ce jardinier est un bon fleuriste بو باغچوان استاد چیچكجیدر Il y a beaucoup de gens qui se piquent d'être fleuristes وافر کسان چیچكجیلكده وقوف ادّعاسنده درلر – On appelle Jardin fleuriste, un jardin où on élève des fleurs حدیقة الازهار *P.* بهارستان – باغ گل – گلستان – گلزار *T.* چیچك باغچه‌سی – چیچكلك –

FLEURON. Ornement qui imite les fleurs *A.* زهرة *P.* گل *T.* گل || Les fleurons d'une couronne تاجك گللری Les fleurons que les imprimeurs mettent au commencement et à la fin des livres كتابلرك سرلوحه وكتابه‌سنده ارباب طباعتك وضع ایده كلدكلری نقوش ازهار Une étoffe où il y a des fleurons *A.* ثوب مدبّج *P.* كالۀ شكوفه دار *T.* چیچكلو قماش – On dit figur. d'une des plus grandes prérogatives d'un prince, d'un de ses plus grands revenus, d'une de ses meilleures provinces, que c'est un des plus beaux fleurons de sa couronne واردات دولتنك اك – تاج سلطنتنك گل ازهر واحسنیدر اعلا گلیدر

FLEUVE. Grande rivière *A.* نهر pl. انهار *P.* رود *T.* چای || Grand fleuve *A.* نهر كبیر *P.* شاهرود *T.* بیوك نهر Fleuve profond نهر عمیق – نهر بعید الغور – نهر عمیق الغور rapide نهر شدید الجریان navigable نهر صالح اولان سیر مراكبه Le bord d'un fleuve *A.* شاطی النهر – شطّ النهر *P.* كنارۀ رود *T.* چای یالیسی La rive d'un fleuve *A.* ساحل النهر *P.* لب رود *T.* چای قییسی Le courant du fleuve مدفع ماء النهر – آقندیسی یری – چایك آقندیسی Le canal d'un fleuve مسیل نهر – چایك قنالی – مجرای Le cours d'un fleuve جریان نهر – نهر چایك آقشی L'embouchure d'un fleuve فوهۀ نهر – دهانۀ رود – نهرك بوغازی – آغزی Fleuve qui coule doucement نهر خفیف الجریان – بطیّ الجریان

FLEXIBILITÉ. Qualité de ce qui est flexible *A.* سهولة الانعطاف *P.* نرمی *T.* قولای بوكلمه || La flexibilité de l'osier قنده‌ره سهولة – ملاینت – Figur. *A.* اوتنك سهولت انعطافی *P.* نرمی *T.* یومشقلق || La flexibilité de l'esprit الانعطاف مزاجك سهولت انعطافی – ملاینت طبع

FLEXIBLE. Souple, qui plie aisément *A.* سهل العطف – سهل *P.* نرم *T.* قولای بوكیلور *A.* الانعطاف || Il n'y a rien de si flexible que l'osier قنده‌ره اوتی كبی قولای بوكیلور شیٔ یوقدر Avoir un corps flexible بر كمسنه‌نك بدنی سهل الانعطاف اولمق – Voix flexible, c'est-à-dire, souple et aisée سهل العطف بر صدا – Figur. Qui ne résiste pas trop aux impressions qu'on veut lui donner *A.* لیّن المزاج *P.* نرمخو *T.* اویصال || Un caractère flexible اویصال بر مزاج

On dit figur. Esprit flexible, c'est-à-dire, qui se porte, qui se tourne facilement à toutes sortes de choses *A.* سهل العطف – سهل السیاسة – لیّن الجانب *T.* سلس المزاج – قولایلقلو –

FLEXION. État de ce qui est fléchi *A.* حنایت – میلولت *P.* خمیدگی *T.* اكیلش || La flexion d'une poutre عمودك میلولتی – Il se dit, en Anatomie, du mouvement opéré par les muscles fléchisseurs *A.* انطوا – انحنا *P.* پیچش *T.* بوكلش

FLOCON. Petite touffe de laine, de soie, etc. *A.* جالحة pl. جوالح *T.* هبریة – اوجونتی *T.* توزاق || Flocon de laine جالحۀ صوف – ایپك – جالحۀ ابریشم de soie یوك توزاغی – توزاغی – Il se dit aussi de la neige *A.* رضاب *P.* برفپاره *T.* قار پارچه‌سی || Il tombait de la neige par flocons قار پارچه پارچه اولدرق یاغر ایدی

FLORAISON. Époque où les plantes fleurissent. V. Fleuraison.

FLORISSANT. Il n'est d'usage qu'au figuré. *A.* كثیر الریعان – كثیر النضارة – V. Fleurir au figuré.

FLOT. Vague *A.* موج pl. امواج *P.* كوهه – شترك – خیزاب *T.* طالغه || Les flots de la mer امواج دریا Le vent soulève les flots هبوب ریح تهییج امواجی موجبدر Fendre les flots امواج بحری شقّ ایتمك Le bruit des flots زمزمۀ امواج –

زبد طالغەلرك كورلتيسی Les flots blanchissans d'écume خروشان ايله سفيد پوش اولمش امواج هايله Être à la merci des flots حكم - امواج متلاطمهٔ بحرك حكمنه تسليم اولنمق - امواج دريايه مسلّم اولمق - On dit aussi, que le sang coule à grands flots, c'est-à-dire, avec abondance سيول دما متموّجاً جريان ايدر

Flots, se dit figur. pour Foule *A.* فوج pl. افواج *P.* گروه انبوه *T.* افواج متزاحمهٔ بركمش غلبەلك || Il fend des flots d'auditeurs سامعينی خرق ايدر Au travers des flots du peuple assemblé مجتمع اولمش افواج ناس ايچندن

On dit, qu'un vaisseau est à flot, qu'on l'a mis à flot, pour dire, qu'il ne touche point le fond, qu'il est soutenu sur l'eau كمی‌يی صو اوزرينه يوزدرديلر - كمی صو اوزرينه يوزر

Flot et jusant. Le flux et le reflux de la mer. V. ces mots.

Flot. Assemblage de bois qui flotte sur une rivière *A.* عامة الاخشاب *P.* عمد چوبكش *T.* كراسته صالی

FLOTTABLE. Il se dit des rivières sur lesquelles le bois peut flotter *A.* صالح لاسباح العامة - صالح لعوم الاخشاب *P.* كراسته صالی يوزدرمسنه *T.* امكان پذيربشناوريدن عمد || Ce canal est rendu flottable dans toute sa longueur بو جدول سر تا پا اسباح اخشابه كسب صلاحيّت ايلدی

FLOTTAGE. transport du bois par eau, lorsqu'on le fait flotter *A.* نقل الاخشاب على طريق العوم *P.* روانيدن چوبها بر عمد *T.* كراسته‌يی صال ايله يوزدرمك || Cette rivière est commode pour le flottage بو نهر كراسته صالی يوزدرمكه صالحدر

FLOTTAISON. Terme de Marine. La partie du vaisseau qui est à fleur d'eau *T.* كمينك صويه دكديكی ير

FLOTTANT. Qui flotte, qui est agité de côté et d'autre *A.* متحرّك - متزعزع - متذبذب *P.* جنبان *T.* صارصلور || Des arbres flottants صارصلور آغاجلر - اشجار متزعزعه Des îles flottantes جزاير متحرّكه - Figur. Incertain, irrésolu *A.* متذبذب - متردّد *P.* بيقرار *T.* قرارسز

FLOTTE. Corps de plusieurs vaisseaux qui naviguent ensemble *A.* كتيبة السفاين *P.* گروه كشتيها *T.* دونانما - كمی آلايی || La flotte d'Espagne اسپانيا دونانماسی La flotte des Indes هندستانه مخصوص كمی آلايی

FLOTTEMENT. Mouvement d'ondulation que fait en marchant le front d'une troupe *A.* رجفان العسكر - زخور العسكر *P.* عسكرك صالنتيسی *T.* جنبش لشكر

FLOTTER. Être porté sur l'eau sans aller à fond *A.* طفو - عفو *P.* بر روی آب رفتن - بر روی آب روانه شدن *T.* صويك يوزينه يوزمك || On voyait flotter les débris du naufrage قضا زده اولمش سفينه‌لرك روی درياده طفو ايدن انقاضی مشهود ايدی

On dit, Faire flotter du bois, pour dire, le faire descendre sur la rivière sans bateau *A.* اسباح الاخشاب *P.* جوبها بر روی آب روانيدن *T.* كراسته‌يی صو اوزرينه يوزدرمك - كراسته‌يی صويه يوزدررك يورتمك

Figur. Chanceler, être irrésolu *A.* تذبذب - معادلة - عدال *P.* نديد قرار و بيقراری نمودن *T.* بيلدامامك - بيره‌جكنی بيلمامك - تردّد || Flotter entre diverses pensées افكار مختلفه بيننده متردّد و بيقرار اولمق - قرارسز اولمق entre l'espérance et la crainte بين الخوف والرجا متردّد و بيقرار اولمق

Flotté. *A.* طافی *P.* بر روی آب روان *T.* صو اوزرينه يوربين - يوزن - صو يوزينه

FLOTTILLE. Petite flotte *A.* كتيبة مختصرة السفاين *P.* گروه اندك شمار كشتيها *T.* كوچك دونانما

FLUCTUATION. Terme de Physique. Mouvement d'un liquide de côté et d'autre *A.* رجرجة *P.* جنبش *T.* چالقنش - چالقندی || En touchant cette tumeur, on sent qu'il y a fluctuation بو ورمه لدی اللمس درونده حالت رجرجه اولديغی حسّ اولنور - بو ورمك اوزرينه ال طوقنلسه بر چالقندی حسّ اولنور - Figur. || La fluctuation des opinions ذبذبهٔ افكار وآرا - افكارك وآرانك گاه برويه وگاه اوتديه اوينايشی du prix des denrées بهای ذخايرك اويناملسی - افكارك وآرانك صالنتيسی

FLUCTUEUX. Qui est agité de mouvemens violens ou contraires *A.* ذو الارتجاج - مرجرج *P.* جنبان *T.* چالقنيجی

FLUER. Couler. Il ne se dit que de la mer *A.* مدّ البحر || La mer flue et reflue دريا مدّ وجزر ايدر

Il se dit en Médecine des humeurs qui coulent de quelques parties du corps *A.* سيلان - انصباب *P.* ريزيدن *T.* دوكلمك - آقمق || Les humeurs qui fluent du cerveau دماغدن منصب اولان موادّ - ريزان اولان مادّه‌لر - دماغدن اينوب دوكيلن مادّه‌لر Sa plaie flue toujours يارەسی لا ينقطع سيلان ايدر - مادّه‌لر دائم آقر

FLUET. Mince, de faible complexion *A.* نحیف ـ ضاوی *P.* خیره *T.* نزار ‖ Corps fluet خیره بر وجود Complexion fluette ترکیب ضاوی ونحیف Visage fluet وجه ضاوی

FLUIDE. Corps dont les parties ne sont point adhérentes, et ont une grande facilité à se mouvoir entre elles *A.* مایع pl. مایعات ـ سایل pl. سیال *P.* ریزان ـ روان *T.* صیویق ـ آب وهوا ‖ L'air et l'eau sont deux élémens fluides آقیجی عناصر مایعه دندر Quand le sang est trop épais, il faut tâcher de le rendre plus fluide دم زیاده غلیظ اولنجه ترقیق وامامه سند سعی اولنمق اقتضا ایدر

FLUIDITÉ. Qualité de ce qui est fluide *A.* سایلیت ـ مایعیت *P.* ریزیدگی *T.* صیویقلق ـ آقیجیلق ‖ La fluidité de l'eau طبیعت مایعه سی ـ مانک مایعیتی du sang, des humeurs, de l'air دمک واخلاطک وهوانک مایعیتی

FLÛTE. Sorte d'instrument à vent *A.* قصابة ـ مزمار ـ زمارة pl. مزامیر *P.* نای *T.* دودک ‖ Jouer de la flûte *A.* نفخ القصابة ـ تزمیر *P.* نای زدن *T.* دودک چالمق ـ دودک اوفلمک ـ Flûte de berger *A.* هیرعة ـ زمجرة pl. زماجیر *P.* نایچهٔ شبان *T.* قوال ـ چوبان دودکی

FLÛTE-DE-BERGER ou **DAMASONIUM.** Plante *A.* خرغر *T.* چوبان دکنکی نباتنک صغیری

FLÛTER. Jouer de la flûte *A.* زمر *P.* نای زدن *T.* دودک چالمق ‖ Il ne fait que flûter toute la journée صباحدن اخشامه قدر دودک چالمغله امرار وقت ایدر

FLÛTEUR. Qui joue de la flûte *A.* زمار *P.* نیزن *T.* دودکجی ـ چالیجی

FLUVIATILE. Il se dit des coquillages d'eau douce *A.* اصداف نهریة *P.* صدفهای آب رود *T.* طاتلو صو صدفلری

FLUX. Mouvement réglé de la mer vers le rivage à certaines heures du jour *A.* مدّ البحر *P.* مدّ دریا *T.* دکز اوزانوب ‖ Le flux va jusqu'à un tel lieu مدّ دریا فلان محلّه بصمق قدر واصل اولور

Flux. Dévoiement *A.* ازلاق البطن ـ اندیال البطن ـ اسهال *P.* شکمرانی *T.* یورک سورمه سی ‖ Il lui a pris un flux de ventre اندیال بطنه اوغرادی Provoquer un flux de ventre اندیال بطن علتنی ایجاب ایتدرمک Arrêter un flux de ventre اسهالی قطع ـ اندیال بطنی منع ایتدرمک ـ طوردرمق ـ ایتدرمک ـ Flux de sang. Dévoiement accompagné de sang *A.* اسهال الدم *P.* خون آلود شکمرانی *T.* قان اسهال دمی منع وتسکین ‖ Arrêter le flux de sang اسهالی قان قطع ایتمک ـ ایتمک Le flux de sang était dans l'armée اسهالی علتی عسکر ایچنده دوشمش ایدی Il est mort d'un flux de sang اسهال دم علتندن وفات ایلدی

On appelle Flux hépatique, un dévoiement provenant de ce que le foie ne fait pas bien ses fonctions *A.* اسهال کبدی *P.* شکمرانی کبدی *T.* قره جکر اسهالی ‖ Il est mort d'un flux hépatique اسهال کبد علتندن وفات ایلدی ـ Flux d'urine. Une évacuation d'urine trop fréquente et trop abondante *A.* سلس البول ـ Flux de bouche. Une salivation continuelle *A.* سیلان اللعاب *P.* ریزیدگی آب دهن *T.* سالیار آقشی ـ Flux hémorroïdal *A.* سیلان الدم الباسور ـ سالیار دوکلمه سی ـ باسور قانی *T.* ریزیدگی خون باسور *P.* سیلان البواسیر ـ اقمه سی ـ On dit, Flux de paroles, pour dire, Abondance superflue de paroles *A.* اسهاب الکلام *P.* پر گویی ـ فزونی گفت وسخن *T.* سوز چوقلغی

FLUXION. Écoulement d'humeurs sur une partie du corps *A.* نزلة pl. نوازل *P.* نزله *T.* اینمه ‖ Fluxion froide نزلهٔ بارده chaude نزلهٔ حارّه âcre نزلهٔ حاءزه Il est sujet aux fluxions نوازله مبتلا در Arrêter la fluxion نزله یی منع وقطع ایتمک Attirer la fluxion نزله یی جلب ایتمک Avoir une grande fluxion sur la poitrine صدرده بر نزلهٔ شدیده عارض اولمق Détourner la fluxion نزله یی طرف آخره صرف ایتدرمک

FLUXIONNAIRE. Qui est sujet aux fluxions *A.* مبتلاء النوازل

FOETUS. L'animal formé dans le ventre de sa mère *A.* جنین pl. اجنه *P.* کودک در شکم مادر *T.* دول ‖ La formation du foetus تخلق جنین Faire l'anatomie d'un foetus بر جنینی کشف وتشریح ایتمک

FOI. La vertu par laquelle on croit les vérités que Dieu a révélées *A.* ایمان ‖ Foi pure ایمان خالص ferme ایمان واهمهٔ تزلزلدن عاری ایمان inébranlable ایمان راسخ ـ قوی ایمان chancelante ایمان مشکوک Acte de foi قوی ایمانه متعلق بر عمل Être ferme en la foi ایمانده صاحب ثبات ومتانت اولمق Pécher contre la foi ایمانک خلافنه ارتکاب معصیت امر ایتمک Vaciller en la foi ایمانده متذبذب وبیقرار ایتمک L'objet de la foi مقصد ایمان ـ موقوف علیه ایمان اولمق ـ Et persuasion de toutes les vérités qui font le corps de la

doctrine chrétienne *A.* دین || Un article de foi شروط دیندن
بر شرط Cela est de foi بو مادّه دینه متعلّقدر C'est une ques-
stion de foi بر مسئلهٔ دینیّه در La foi de l'Église دین امّت
عیسی Mourir pour la foi دین اوغورینه فدای جان ایتمک
Renoncer à la foi دیندن فراغت ایتمک Il s'est fait maho-
métan, il a renié sa foi دیننی انکار ایله اسلامی قبول ایلدی
Confession de foi اقرار دین - شهادت دین – On dit, qu'un
homme n'a ni foi ni loi دینی ایمانی یوق بر آدمدر

Foi. Vertu qui consiste dans cette probité qui fait que l'on
tient sa parole, ses promesses *A.* صدق الوعد - وفاء العهد - وفا
وفاء الوعد - *P.* درستیٔ عهد - وفاداری *T.* سوزده - وفادارلق
صاغلملق || C'est un homme de peu de foi چندان وفاسی
قلیل الوفا بر آدمدر - یوق بر آدمدر Homme sans foi مایهٔ
وفای عهدی یوق - وفاسز آدم - وفادن بی بهره بر آدم
بر آدم Foi de gentilhomme کبار سوزی - کبار وعدی Foi de
marchand بازرکان وعدی Donner sa foi صدق وعد ایله عهد
ایتمک Engager sa foi بر کمسنه وفای عهدینی شرط ایتمک
Manquer de foi انجاز - وفای عهدده تجویز قصور ایتمک
موعود خصوصنده وفا ایتمامک Garder sa foi شرط وفاداری یه
عهد وپیمانه وفا ایتمک - رعایت ایتمک Violer sa foi
شرط وفاداری ده - رسم وفاداری یه مغایر حرکت ایلمک
ارتکاب نقض وخلاف ایتمک Fausser sa foi وعدنده کاذب
اولمق Être prisonnier sur sa foi وفای عهدینه اعتباراً بلا
حبس اسیر اولمق – On dit, La foi des traités, pour dire, l'o-
bligation que l'on contracte par les traités *A.* وفاء لازم الاداء
العهود والشروط || Faire quelque chose contre la foi des traités
وفای لازم الادای عهود وشروطه منافی حرکت ایتمک
On se reposait sur la foi des traités وفای لازم الادای عهود
عهود وشروطک صدق وعدینه - وشروطه استناد اولنمشیدی
– On dit, qu'un homme est de bonne foi *A.* صادق الوعد -
موثوق العهد *P.* وفا دار *T.* سوزنده صاغلم ou de mauvaise
foi *A.* عدیم الوفا - فاسد العهد *P.* بیوفا - بد عهد *T.* وفاسز
سوزنده طورمز - – Et qu'il est dans la bonne foi, qu'il a fait
une chose dans la bonne foi, pour dire, qu'il agit ou qu'il a agi
selon sa conscience *A.* طویّت - خلوص النیّة - صدق الطویّة
صادقة *P.* راستیٔ دل - راستیٔ اندیشه *T.* طوغریلق || Cet
homme a fait cela dans la bonne foi بونی صدق طویّتله
مبنی ایتمشدر – Et que la bonne foi est rare parmi les hom-
mes بنی آدمده صدق طویّت نادر در que la bonne foi
n'excuse pas toujours صدق طویّت هر حالده وسیلهٔ عذر
صدق نیّت هر ایشده مدار اعتذار اولمز - اولمز – Posses-
seur de bonne foi. Celui qui a la conviction de la justice de
sa possession *A.* متصرّف باعتقاد الصادق Et dans le sens
contraire, Possesseur de mauvaise foi *A.* متصرّف باعتقاد
الفاسد – On dit aussi, qu'un jeune homme est sur sa bonne foi,
sur sa foi, pour dire, qu'il est laissé maître de sa propre con-
duite *A.* فاعل مختار *P.* خود سر *T.* باشلو باشنه

On appelle, Foi conjugale, la promesse de fidélité que les
époux se font mutuellement *A.* حقوق الزوجیّة || Il a violé
la foi conjugale حقوق - حقوق زوجیّته خیانت ایلدی
زوجیّتک خلافنه حرکت ایلدی

Foi, signifie aussi, croyance *A.* وثوق - اعتماد *P.* باور *T.*
ایناغمه || Ajouter foi اعتماد ایتمک Avoir foi aux paroles de
quelqu'un حوالهٔ سمع - بر کمسنه نک کلامنه اعتماد ایتمک
اعتماد ایتمک C'est un homme digne de foi شایان اعتماد
مستحقّ وثوق - معتمد علیه بر آدمدر - اولهجق بر آدمدر
موثوق ومعتمد آدمدر - واعتماد در

Et témoignage, assurance *A.* اثبات - تصدیق - شهادت
P. گواهی *T.* شاهدلک || Ce qui est arrivé depuis peu en
fait foi عهد قریبدنبرو ظهوره کلان حالت بو بابده وسیلهٔ
اثبات اولور Cette lettre fait foi qu'il est arrivé بو مکتوب
وصولنه شهادت ایدر - فلانک وصولنی مصدّقدر En foi
de quoi, j'ai signé les présentes تصدیقاً للحال اشبو نمیقه
امضا اولندی Cet acte fait foi en Justice بو سند عند الشرع
شاهد حالدر - مدار اثبات اولور

Et la fidélité qu'un vassal rend à son seigneur *A.* شرط
الصداقة *P.* پیمان صداقتکاری *T.* صداقتلق شرطی
Faire foi et hommage ایفای شرط صداقت وتبعیّت ایتمک
Faute d'avoir rendu la foi et hommage شروط مرعیّهٔ صداقت
وتبعیّتک اجراسنده تجویز تراخی وقصور اولندیغنه مبنی

Ma foi, Par ma foi. Façons de parler dont on se sert pour
affirmer une chose *T.* ایمانم حقّی ایچون - دینم حقّی ایچون
On dit dans ce sens, Jurer sa foi بر کمسنه دیننه یمین
ایتمک

En bonne foi, À la bonne foi, signifie, avec franchise *A.*
بخلوص الطویّة - بالصدق والاخلاص *P.* براستیٔ درون -

خلوصكارانه *T.* طوغريلق ايله || En bonne foi feriez-vous cela ? بالصدق والخلوص سويله بونى ايدرمى ايدك -

خلوص طوغريسنى سويله Il y va à la bonne foi, de bonne foi اول خصوصده خلوص اوزره - طويّت ايله سلوك ايدر حركت ايدر

FOIE. Viscère situé dans l'hypocondre droit sur les fausses côtes *A.* كبد pl. اكباد *P.* جگر - يوت *T.* قره جكر || Avoir le foie chaud محرور الكبد اولمق le foie opilé مسدود الكبد كبدنده صلابت وار ايدى Il a eu un squirre dans le foie اولمق كبدنده احتراق - حرقت كبدى وار در Il a le foie brûlé عدم - كبدك اختلال حالى Intempérie de foie وار در اعتدال حالى

FOIN. Herbe fauchée et séchée dont on nourrit les bêtes *A.* حشيش - هشيم - يابس كلاء *P.* گياه خشك *T.* قورى اوتلق || Vieux foin اسكى اوتلق - حشيش عتيق Foin nouveau تازه اوتلق - هشيم جديد Foin délié حشيش رقيق Une botte de foin اوتلغى دستى بر عدد اوتلق دستى Botteler du foin باغلمق Tas de foin قورى اوتلق ييغنى Grenier à foin اوتلق انبارى

Il se dit aussi de l'herbe avant qu'elle soit fauchée *A.* كلاء - عشب pl. اعشاب *P.* گياه *T.* چاير - اوتلق || On coupe les foins چايرى بيچرلر - حش كلا ايدرلر La saison des foins چاير وقتى - موسم انبات كلا

FOIRE. Grand marché public qui se tient réglément en certains temps *A.* سوق الموسم *P.* بازارگاه موسم *T.* رستاق - بازارگاه || La foire de Leipzik ليبسقه پنايرى Ouvrir la foire پنايره بداء واستفتاح ايتمك Fermer la foire پنايره ختام - پنايرك مدّتنى مدّ ايتمك Prolonger la foire ويرمك پنايرك وقتنى اوزاتمق

FOIS. Terme qui sert à indiquer la quantité et le temps des choses dont on parle *A.* مرّة pl. مرّات - كرّة pl. كرّات - دفعة pl. دفعات *P.* بار *T.* كرّه || C'est la première fois que je l'ai vu فلانى ابتداكى كرّه در كوريورم Cela est bon pour une fois بو شئ يالكز بر دفعه ايچون ايشه يرار Une fois pour toutes, je vous en avertis اوّل واخر بر دفعه بر دخى Ne retournez plus une autre fois سكا خبر ويررم عودت ايلمه On lui a dit mille fois de s'arrêter توقف ايلمسى كندويه هزار كرّه سويلندى Je l'ai dit bien des fois, beaucoup de fois مرّةً بعد اخرى سويلدم - كرارًا ومرارًا سويلدم - هر بار - دفعات ايله - بالدفعات سويلدم À chaque fois هر دفعهده On l'en a averti quantité de fois, plusieurs fois كرّه كندويه اخبار اولندى - بعد اخرى كندويه خبر ويرلمشدر Une fois n'est pas coutume بر كرّه ايله عادت اولمز Cette fois-ci بو دفعهده

On dit, De fois à autre, pour dire, de temps en temps *A.* بعضاً - احيانًا *P.* گاه گاه - گاه وبيگاه *T.* وقت بوقت - آره‌لق آره‌لق - آرالقده - بعض كرّه || Il n'y va que de fois à autre بعضاً كيدر - À la fois, Tout à la fois, pour dire, en même temps, tout ensemble *A.* دفعةً واحدةً - دفعةً *P.* در يك - با هم - بار *T.* بر اوغوردن - بردن || On ne peut pas tout faire à la fois هر شيئى دفعةً ايتمك ممكن دكلدر Il entreprend tout à la fois دفعةً واحدةً هر شيئه مباشرت ايدر Il est tout à la fois sage, brave et homme de bien هم عاقل ذو بصيرت وهم صاحب شجاعت وهم مجبول بالخير والمبرّتدر

FOISON. Abondance, grande quantité *A.* بذارت - بركت *P.* فراوانى *T.* بركت - بوللق || كثرت - Il y aura foison de fruits cette année بو سنه ميوه بركتى اولهجقدر - À foison. Abondamment *A.* بالكثرة والبذارة - كثيراً وبذيراً *P.* فراوان *T.* بول بول - بوللق ايله || Il y a de tout à foison هر شئ كثيراً وبذيراً موجود در

FOISONNER. Abonder *A.* تكثّر - توفّر *P.* فراوان بودن *T.* بول اولمق - بركتلو اولمق - بركتلنمك || Cette province foisonne en blés بو مملكتده حنطه‌نك كثرت وبركتى وار در - بغداى بركتلو در C'est une ville qui foisonne en bons ouvriers بو مملكتده استاد عمله‌نك كثرت وبركتى وار در - وفرت وكثرتى -

FOL, ou FOU. Qui a perdu l'esprit *A.* مجنون pl. مجانين - زايل العقل - مختل الدماغ - مختل الشعور - مألوس - ديوانه *P.* سليب العقل - ممتلء العقل - ذاهب العقل شوريده - شوريده عقل - هوش ربوده - بيهوش - تيجنن ايتمك || Devenir fou عقلى كتمش - دلو *T.* دماغ دلو اولمق - دلورمك - گرفتار جنون اولمق Fou à vingt-quatre carats يكرمى درت قيراطلو دلو - مجنون مطبق زوقاقلرده سكردر Être fou à courir les rues صاورپق دلو زنجير كش دلو در Il est fou à lier دلولردن اولمق Un fou mélancolique سوداوى المزاج بر دلو Fol amour عشق مجنونانه

Fol espoir امنیهٔ جنون آمیز L'hôpital des fous *A.* دار المجانین تیمار *T.* بیمار خانهٔ دیوانگان *P.* دار الشفاء المجانین — خانه — Être fou d'une personne, c'est l'aimer éperdument فلان دیوانه‌سی اولمق — کمسنه‌نک مجنونی اولمق || Un mari qui est fou de sa femme زوجه‌سنک دیوانه‌سی اولان زوج Un père qui est fou de ses enfans اولادینک مجنونی اولان پدر — بر پدر — اولاد دلوسی بر پدر — Et être fou d'une chose || Il a acheté depuis peu un tableau, et il en est fou بوندن اوّلجه مبایعه ایلدیکی بر قطعه تصویرک مجنونیدر — Chien fou, se dit d'un chien enragé *A.* کلب عقور *P.* سگ دیوانه *T.* قودرمش کوپک

Il se prend aussi pour Gai, d'humeur enjouée *A.* خفیف الروح — نشیط المزاج *P.* سبکروح *T.* شطارتلو || C'est un jeune fou شطارتلو بر نوجوانـدر Il a l'humeur folle سبکروح ونشیط المزاجدر

Et pour Simple, crédule *A.* احمق *P.* شفک *T.* بوداله || Vous êtes bien fou de croire cela بوکا اعتماد ایـدر ایسک بوکا وجود ویرمک خیلی حماقتدر — خیلی احمقسک Vous êtes bien fou de vous en fâcher بو بابده غضبه کلمک خیلی حماقتدر

Et pour Déraisonnable *A.* غیر معقول *P.* نا معقول — نا سزا *T.* یولسز || Une folle entreprise عزیمت غیر معقوله Une action folle et extravagante اصول عقلدن خارج بر فعل منکر ونامعقول

On dit en termes de Pratique, Un fol appel, pour dire, un appel mal fondé *A.* نقل الدعواء بلا موجب *T.* بیوجه نقل دعوا

Faire le fou, signifie, faire le bouffon *A.* تمسخر *P.* زُنج مسخره‌لک ایتمک *T.* کاری کردن

Fou, au jeu des échecs. C'est une des pièces du jeu *T.* فیل

FOLÂTRE. Qui se livre à une folie amusante *A.* شلول — طیاش *P.* شوخ وشنگ — سبکمشرب *T.* شن — ارشکن || Elle est extrêmement folâtre غایة الغایة شوخ وشنگ بر خاتوندر

FOLÂTRER. Faire des petites folies *A.* استطاشة *P.* سبکمشربی نمودن *T.* ارشکنلک ایتمک

FOLÂTRERIE. Action folâtre *A.* طیش *P.* سبکمشربی *T.* ارشکنلک

FOLIE. Aliénation d'esprit *A.* جنون — اختلال الشعور *P.* دیوانگی *T.* دلولک || Folie incurable علاج قبول ایتمز علت جنون Un accès de folie بر جنونک — جنون بی دوا — جنون حملهسی — Et extravagance, imprudence || La sagesse des hommes n'est que folie devant Dieu علم بشر عند الله محض جنوندر Il a fait la folie de se défaire de sa charge منصبندن فراغت ایتمک جنوننی ایتدی Quelle folie de ne songer point à l'avenir! مستقبلات اموره ملاحظه ایتمامک نقدر دلولکدر — Et une passion excessive pour quelque chose || Chacun a sa folie هر کسک بر نوع جنونی واردر Les fleurs, les tableaux sont sa folie شکوفه وتصویر دیوانه‌سیدر — دلوسیدر Il l'aime à la folie فلانه مجنونانه محبتی واردر

Il signifie aussi, des propos gais sans objet et sans suite *A.* کلمات ما لا یعنی pl. *P.* سخن هرزه *T.* صاچمه سوز || Il lui a dit mille folies هزاران هزار کلمات ما لا یعنی سویلدی

FOLIO. Mot latin. On appelle Folio recto, la première page du feuillet *A.* وجه الصحیفة et Folio verso, le revers *A.* ظهر الصحیفة — Un livre in-folio. C'est un livre dont les feuilles ne sont pliées qu'en deux ورقهٔ تامّه قطعه‌سی بر کتاب — بتون طبقه قطعه‌سنده بر کتاب

FOLLEMENT. Avec folie *A.* مجنوناً — بالجنون *P.* بدیوانگی — دیوانه آسا *T.* مجنونانه — دلوجه || Entreprendre follement quelque chose بر ایشه مجنونانه مباشرت ایتمک Il se conduit follement مجنونانه حرکت ایدر Il parle follement دلوجه تکلّم ایدر

FOLLET. Qui fait ou dit par habitude de petites folies *A.* تلعابة *P.* هرزه باز *T.* اوینباش || C'est l'esprit du monde le plus follet بونک مثالی هرزه باز آدم جهانده یوقدر

Poil follet. Le premier poil qui vient au menton des jeunes gens *A.* زغب — خط — خطّ رخسار *T.* بتن یومشق چکدده — Et le duvet des petits oiseaux. V. Duvet.

Esprit follet. Une sorte de lutin, qui, selon le préjugé populaire, se divertit sans faire de mal *A.* سعلاة pl. سعالی *P.* غول — شغوت *T.* قونججولوز || Un esprit follet qui fait peur aux enfans de la maison اطفال بیتی اخافه ایدن سعلات — او چوجوقلرینی قورقودان قونججولوز

FOLLICULE. On donne ce nom en Botanique à quelques gousses. V. Gousse.

FOMENTATION. Remède extérieur qu'on applique à quelque partie malade, pour la réchauffer, la fortifier et la résoudre *A.* کماد — کمادة pl. کمادات *P.* کهتاب *T.* علاجلو قیزغین

پچاوره || Des fomentations excellentes pour les hypocondres مراق علتنه غایت نافع كمادات Adoucir, amollir par des fomentations وضع كمادات ایله وجعی تلیین ایتمك

FOMENTER. Appliquer des fomentations *A.* تكمید *P.* كپتاب زدن *T.* علاجلو پچاوره اورمق || Fomenter une partie débilitée avec des cataplasmes كسب ضعف ایتمش بر عضوی لاپه ایله تكمید ایلمك

Et entretenir, faire durer. Il se prend en mauvaise part *A.* ادامه ـ ابقا *P.* بر دوام داشتن *T.* طیاندرمق || Ce remède fomente le mal au lieu de le guérir بو دوا موجب شفا اوله‌جغنه علتك ابقاسنه سبب اولور ـ Figur. Il se dit en bien et en mal *A.* ادامه ـ تأیید ـ تأكید || Fomenter l'union تأكید روابط اتحاد ایتمك ـ ادامهٔ حسن اتحاد ایتمك la division ادامهٔ شور وشقاق ایتمك la mauvaise intelligence اسباب معادات واختلافی تأكید ایلمك une querelle مادهٔ منافات ومنازعه‌نك ادامه وابقاسنه سعی ایتمك la sédition نائرهٔ فتنه ـ حال عصیانی ادامه وابقا ایتدرمك وفساده القای وقود شرّ ایله ادامه‌سنه بذل مكنت ایتمك

FONCER. Mettre un fond à un tonneau *A.* وضع القعر فی الفنطاس *P.* vul. بن نهادن بر چلك *T.* فوچی‌یه دیب قومق

Foncer. Attaquer impétueusement *A.* اقتحام ـ صولت *P.* سورن انداختن *T.* صالمق || Nous fonçâmes sur l'ennemi دشمن اوزرینه صولت واقتحام ایلدك

Foncé. On appelle Couleur foncée, une couleur fort chargée *A.* لون طایل ـ لون شبیع ـ لون مستشرب *P.* رنگ تیره *T.* قویی رنك || Violet foncé لون شبیع بنفسجی Émeraude d'un vert foncé بر قطعه زمرد لون اخضر شبیع قویی یشل زمرد ـ طاشی

FONCIER. Qui concerne le fonds d'une terre. Il n'est guère d'usage qu'en ces phrases: Seigneur foncier, qui signifie, le seigneur du fonds *A.* صاحب الارض ـ صاحب الملك *P.* خداوند زمین *T.* یر صاحبی ـ طوپراق صاحبی ـ Et rente foncière, qui signifie, une rente assignée sur un fonds de terre ارضه مربوط ایراد

FONCIÈREMENT. À fond *A.* علی وجه التعمیق ـ بالتعمق ـ بالاستكناه *P.* ژرفی *T.* دیبنجه || Si vous examinez cette matière foncièrement بو ماده‌یی علی وجه التعمیق تحری وملاحظه ایده‌جك اولور ایسه‌ك Il a traité ce point foncièrement بو دقیقه‌دن بالتعمق والاستكناه بحث ایلدی

FONCTION. Action qu'on fait pour s'acquitter des obligations d'une charge *A.* خدمت مأموره pl. خدمات مأموره pl. اعمال مأموره || Faire les fonctions de sa charge منصبنه متعلق اولان اعمال مأموره‌یی ادا ایتمك S'acquitter de ses fonctions خدمات مأموره‌سنی ایفا ایتمك La principale fonction de cette charge consiste... بو منصبك خدمات مأموره‌سندن اهمّ واقدم اولان فلان خدمتدر Les fonctions en sont pénibles بو منصبك خدمات مأموره‌سی مشقتلو در Je l'ai vu dans ses fonctions فلانی عهده‌سنده اولان منصبك خدمات مأموره‌سنی اجرا ایلدیكی حالده كوردم ـ On dit des parties destinées aux fonctions organiques, qu'elles font bien leurs fonctions, pour dire, qu'elles font ce qu'elles doivent faire || Quand le foie, l'estomac font bien leurs fonctions, tout va bien كبد ومعده خدمت لازمه‌لرینی كما ینبغی اجرا ایلدكلرنده قصوری حسن حالده اولور ـ Et qu'un homme fait bien toutes ses fonctions, pour dire, qu'il boit, qu'il mange, etc., comme fait un homme qui se porte bien فلان كشی خدمات طبیعیه‌نك جمله‌سنی بر وجه الیق اجرا ایدر ـ لایقی اوزره

FONCTIONNAIRE. Celui qui remplit une fonction *A.* اهل الخدمة pl. ارباب الخدمة *P.* كارساز ـ مهمساز *T.* ایش اری pl. ایش اربابی ـ

FOND. La partie la plus basse d'une chose creuse *A.* قعر pl. قعور ـ غور pl. اغوار *P.* بن ـ ته *T.* دیب || Le fond d'un puits قویونك دیبی ـ بن چاه ـ قعر بئر Le fond du sac چوال دیبی Il y a là un gouffre, on n'en saurait trouver le fond دیبی بللوسز ـ اول طرفده بر حفرهٔ نا قعریاب وار در بر چقور وار در Le fond d'une vallée دره‌نك غوری des enfers قعر جهنم Du fond de l'estomac قعر معده‌دن Une voix qui sort du fond de l'estomac قعر صدردن خروج ایدن صوت Sonder le fond قعر دریایی اسقندیل ایتمك Aller au fond قعره واصل اولمق ـ دیبه چوكمك Trouver le fond قعری ادراك ایتمك ـ دیب بولمق ـ Il se dit aussi de cet assemblage de petites douves qui ferme les tonneaux par les deux bouts *A.* قعر الفنطاس *P.* vul. بن چلك *T.* فوچی دیبی || Ce vin-là est si violent, qu'il jettera les fonds, si on ne lui donne

vent بو باده کمال سورت وحدّتی تقریبیله حواله‌لنمیه‌جک اولور ایسه فوجی دیبلرینی آتجقدر — On appelle, Tabatière, boîte à deux fonds, celles qui s'ouvrent des deux côtés *T.* چفته انبارلو بر قطعه قوطی — چفته قوطی

On dit figur. d'une affaire, d'une question embrouillée, qu'elle n'a ni fond ni rive بر مصلحتدر اوّل وآخری — سر وبنی یوق بر مصلحتدر — یوق بر ماده در — Et des choses qui sont au-dessus de la portée de l'esprit humain, que c'est une mer sans fond et sans rive بر بحر بیحدّ وکنار در — بر دریای بی بن وکنار در دریای نا قعریابدر —

De fond en comble, Depuis le haut jusqu'en bas *A.* من الرّاس الى القدم — من قعر الاسفل الى سقف الاعلا *P.* ازسرتاپا *T.* باشدن آیاغه دکین || Bâtir une maison de fond en comble بر خانه‌یی من قعر الاسفل الى سقف الاعلا انشا ایتمک la démolir de fond en comble بر منزلی از سر تا پا — دیبی دوز ییقمق — هدم وتخریب ایتمک — Figur. || Cet homme est ruiné de fond en comble, c'est-à-dire, entièrement کلیّاً مضمحلّ وخراب — بو آدم جملةً خراب ویباب اولدی — بسبتون خراب اولدی — اولدی

On dit en termes de Marine, Donner fond, pour dire, mouiller l'ancre *A.* القاء الانجر *P.* لنگر انداختن *T.* دمور براقمق — القای لنگر قرار ایتمک — Et couler à fond, pour dire, faire aller un vaisseau à fond *A.* اغراق *P.* فرو روانیدن — غرق کردانیدن *T.* باترمق — Et figur. Couler quelqu'un à fond, pour dire, le ruiner دیبی دوز خراب — برآدمی کلیّاً باترمق ایتمک Et couler une matière à fond, pour dire, l'épuiser *T.* بر ماده‌یی تا آخرینه قدر بتورمک

Fond de cale, la partie la plus basse de l'intérieur d'un vaisseau *T.* دیب انباری — Bas-Fond. V. Bas.

Fond, se dit aussi de ce qu'il y a de plus éloigné de l'abord, de plus retiré du commerce dans un pays *A.* معیق — معق pl. اعماق — اقصی pl. اقاصی — قصاری *P.* پایان *T.* درینلک || Se retirer dans le fond d'un pays معیق مملکته چکلمک || Il s'est confiné dans le fond d'une province اقصای حدود مملکتده تحصّن ایلدی Le fond d'un bois اورمانک قصارای حدودی معیق بیشه‌زار —

Il se dit figur. pour signifier, ce qu'il y a de plus intérieur, de plus caché dans le coeur *A.* دخیله — باطن pl. بواطن pl. ابطنة pl. مزایا *P.* درون *T.* ایچ — ایچ یوزی || Dieu connaît le fond des coeurs الله تعالی حضرتلری عارف جناب ربّ العالمین واقف — بواطن قلوب وضمایر در ابطنهٔ ضمایر voit le fond de nos pensées مزایای قلوبدر وافکاره بصیر وناظر در

Il se dit aussi, du point principal d'une affaire, d'une question, d'une querelle *A.* اصل — کنه *P.* ژرف — *T.* تمل || Le fond d'une affaire کنه مصلحت Il faut venir au fond مصلحتک اصل ماده‌یه کلملم Venez au fond de la question کنه واصلنه کل Cette affaire était bonne par le fond, il l'a perdue par la forme بو ماده‌نک اصلی مستحسن ایکن صورتی معیوب اولدیغندن فوت اولمشدر La forme emporte le fond صورت حالک اعتباری اصل مصلحتدن اغلبدر

Fond, se dit aussi d'une somme qu'on amasse et qu'on destine à certains usages *A.* مال *P.* سرمایه *T.* سرمایه || Faire un fond pour la guerre سفر ایچون مال تدارک ایتمک — مال پیدا ایتمک — سفر ایچون مال جمع ایتمک —

Fond, en matière d'étoffe, c'est la plus basse tissure sur laquelle on fait quelque ouvrage *A.* سطح *P.* بوم *T.* زمین || Velours à fond d'or زمینی صرمه‌لو قطیفه — Il se dit aussi de l'étoffe même sur laquelle on ajoute quelque broderie *A.* ثوب *P.* کالا *T.* قماش || Une broderie sur un fond de satin ثوب اطلس اوزرنده ایشلنمش سوزنی sur un fond blanc بیاض ثوب اوزرنده ایشلنمش سوزنی — Il se dit aussi des tableaux || Le fond de ce tableau est trop clair تصویرک زمینی رنکی غایت آچقدر Le fond du tableau est un paysage بو تصویرک زمینی بر بقعه رسمیدر

On dit, Faire fond sur..., pour dire, compter sur... *A.* اعتماد — استناد *P.* تکیه کردن *P.* پشت دادن *T.* طیانمق — کووه‌نمک || Je fais fond sur vous سکا استناد ایده‌رم sur votre amitié دوستلغکه کوونورم — سنک طیانورم —

À fond. En allant jusqu'au fond *A.* بکنهه — علی وجه الاستکناه *P.* بژرفی *T.* درین — متعمّقاً || Traiter une matière à fond بر ماده‌یی متعمّقاً رؤیت ایتمک Il possède cette science à fond بو علمه بکنهه متصرّفدر Il nous a entretenu à fond استکناه ماده‌یی بکنها نقل ایلدی — حال ایله افادهٔ مرام ایلدی

On dit aussi, Au fond, Dans le fond, pour dire, à juger des choses en elles-mêmes, et indépendamment de quelque cir-

constance légère *A.* نظراً الى ذات ـ نظراً الى نفس الامر المادّة *T.* نفس الامره باقلسه || On le blâme de cela, mais au fond il n'a pas tort بو بابده فلانی تعییب ایدرلر انجق ذات مادّه‌یه باقلسه قباحتی یوقدر Il a peut être parlé avec trop de chaleur, mais dans le fond il a raison بلکه برمقدار حرارت ایله سویلدی انجق نفس الامره باقلسه حقی وار در

FONDAMENTAL. Qui sert de fondement à un édifice *A.* اصلی ـ اساسی *P.* بندادی *T.* تمله مخصوص || Pierre fondamentale تمل ـ سنگ بنداد ـ حجر اصلی ـ حجر الاساس ـ طاشی ـ Figur. || La loi fondamentale de l'État دولتك اصل الاصول ـ رکن الرکین قوانینی ـ اسّ الاساس قوانینی Les points fondamentaux de la religion مذهبك موادّ قوانینی اساسی مثابه‌سنده اولان موادّ ـ اصلیه‌سی La pièce fondamental d'un procès دعوانك اصل واساسی مثابه‌سنده اولان ورقه

FONDAMENTALEMENT. D'une manière fondamentale *A.* موسّساً ـ على اساس القوی *P.* بر بنیان استوار *T.* تمللو اولدرق || Une maxime fondamentalement établie اساس قوی اوزره وضع اولنمش قاعده

FONDANT. Qui a beaucoup d'eau, qui fond dans la bouche *A.* ذایب فی الفم *P.* آبدار *T.* آغزده اریر || Ce sont des fruits fondants بونلر فواکه آبدار اقسامندندر Poire fondante آغزده ذایب آرمود ـ Il se dit en Médecine, des remèdes qui servent à fondre, à dissoudre les humeurs *A.* محلّل ـ مذوّب *P.* گدازنده *T.* اریدیجی || Remèdes fondans ادویهٔ مذوّبه ـ Il est aussi substantif, et se dit en Chimie des substances qui servent à accélérer la fusion des métaux *A.* pl. محلّلات

FONDATEUR. Celui qui a fondé quelque établissement *A.* بانی ـ واضع الاساس *P.* بنیادزن *T.* بنا ایدیجی || Cyrus est le fondateur de l'Empire des Perses فرس قدیم دولتنك واضع الاساسی کیومرثدر Les fondateurs des Empires بانیان دولتلرك بانیلری ـ دول Les fondateurs des républiques بانیان جماهیر

Et celui qui a fondé et doté une église, un monastère *A.* صاحب الخیر pl. اصحاب الخیرات ـ صاحب المبرّة pl. اصحاب المبرّت ـ بانی الخیرات *P.* خیرات کننده *T.* خیرات بنا ایدیجی ـ خیرات صاحبی || Les rois sont fondateurs de la plupart des bénéfices اکثر اوقافك صاحب الخیراتی سلاطین عظامدر Les droits du fondateur صاحب الخیراتك حقوقی بانی خیراتك Suivre l'intention du fondateur صاحب خیراتك اراده‌سنه تبعیّت ایتمك ـ موافقت ایتمك

FONDATION. Travaux qui se font pour asseoir les fondemens d'un édifice *A.* بناء الاساس pl. ابنیة الاساس *P.* بنای پای ـ بست *T.* تمل یاپوسی || La fondation d'un bâtiment بنانك تمللری یاپوسی ابنیهٔ اساس La fondation n'est pas achevée هنوز ختام بولمامشدر Pour faire une bonne fondation sur un terrain marécageux, il faut asseoir les fondemens sur des pilotis بر صولاق یرده قوتلو اساس یاپلمسی تمللرك قازیق اوزرنده اقعادینه توقف ایدر

Et un fonds légué pour des oeuvres de piété *A.* وقف pl. اوقاف || Des revenus qui sont de l'ancienne fondation d'un monastère مناسترك اوقاف قدیمه‌سی وارداتی Il a laissé une somme pour la fondation d'une messe à perpétuité الى الابد قرائت قداس شریف اولنمق ایچون بالوصیّه مبلغ معلوم المقدار وقف ایلدی

FONDEMENT. Le fossé que l'on fait pour y construire des fondemens *A.* خندق الاساس pl. خنادق الاساس *P.* خندك بنداد *T.* تمل چقوری || Creuser les fondemens d'un édifice بر بنانك تمللری خندقنی حفر ایتمك

Il signifie aussi, la maçonnerie qui se fait dans la terre jusqu'au rez de chaussée pour élever un bâtiment *A.* اساس pl. اسس ـ مبنا pl. مبانی ـ قاعدة pl. قواعد *P.* بنداد ـ بنلاد ـ پای بست ـ بنوره ـ شستكانی ـ دای *T.* تمل || Fondemens profonds اساس عمیق الغور solides اساس قوی ومحکم ـ متین واستوار تمل Les fondemens en sont bas بو بنانك تمللری آلچقدر Faire les fondemens انشای اساس ایتمك ـ تمل یاپمق Asseoir les fondemens اقعاد مبانی ایتمك ـ تملی یرلشدرمك Saper les fondemens نقض مبانی ایتمك Affermir les fondemens اساسی تحکیم وترصین ایتمك Ébranler les fondemens ارجاف مبانی ایتمك ـ اساسه ایراث تزلزل ـ تملی صارصمق ـ یریندن اوینانمق ـ ایتمك Jeter les fondemens d'un édifice طرح اساس ایتمك ـ تمل براقمق ـ On dit figur. Jeter les fondemens d'un Empire *A.* وضع الاساس السلطنة || Romulus a jeté les fondemens de l'Empire Romain

رومیلوس نام پادشاه رومیهٔ کبرا دولتنک واضع اساسیدر
— Il se dit aussi figur. du principal appui des choses *A.* رکن
pl. ارکان — مبنا pl. مبانی *P.* بنداد *T.* تمل || La justice, les
lois, la fidélité des peuples sont les plus sûrs fondemens des
monarchies سلطنتک اقوای ارکان شدید البنیانی عدل وداد
وقانون با سداد وصداقت عباد مادّه‌لرندن عبارتدر Dét-
ruire la justice, c'est saper les fondemens de l'État اماحهٔ آثار
عدالت انتقاض ارکان سلطنتی مستلزم حالاتدندر Cette
pièce fait le principal fondement de sa demande مسئولی اولان
مادّه‌نک رکن اعظمی اشبو ورقه در La crainte de Dieu est
le fondement de la sagesse الله — رأس الحکمة مخافة الله
مخافة الله مبنای — قورقوسی عقللولکک رکن واساسیدر
علمدر Il attaque les fondemens de la philosophie d'Aristote
حکیم ارسطونک مبانیٔ مذهبنه اطالهٔ زبان تعریض ایدر
— مذهب ارسطونک رکن واساسنه انکشت زن اعتراض اولور
Il n'y a point de fondement à faire sur son amitié, sur sa parole
فلانک محبتی وسوزی بروجهله مبنای قوی عدّ اولنه‌جق
دکلدر — شیٔ — Il signifie aussi figur., cause, motif *A.* اصل —
اساس *T.* تمل || Ce n'est pas sans fondement qu'il en use de
la sorte بو وجهله معامله‌سی بی اساسدر Ce qui a donné
fondement à cela, c'est que... بونک اصل واساسی شودرکه
Sur quel fondement se plaint-il? شکایتنک اصل واساسی
ندر Il se plaint avec fondement اشتکاسی لاعن اصل دکلدر
Je ne dis pas cela sans fondement بو کلامی من غیر اساس
سویلمم

Fondement. V. Anus || Avoir mal au fondement کوت دلیکنده
وجع اولمق

FONDER. Jeter les fondemens *A.* وضع الاساس — تمهید
بنیاد انداختن — بنداد نهادن *P.* طرح الاساس — الاساس
T. تمل براقمق || Fonder une maison sur le roc خانه‌نک
بناسنی قیا اوزرنده طرح ایتمک la fonder sur pilotis
خانه‌نک اساسنی قازیق اوزرنده وضع ایتمک Il se
dit figur. de tout établissement permanent *A.* بنا — تأسیس *P.*
بنیاد کردن *T.* بنا ایتمک || Fonder une ville بر شهر بنا
ایتمک Fonder un Empire, un royaume وضع اساس سلطنت
وضع بنیان سلطنت — ایتمک Fonder un ordre وضع اساس
طریقت ایتمک — Il signifie figur., établir sur un principe,
appuyer de raisons *A.* تمهید الاساس — تمکین *P.* مقرر ساختن

T. تمکین رأی ایتمک || Fonder son opinion یرلشدرمک
ses prétentions ادّعاسنک اساسنی تمهید ایتمک ses de-
mandes اساس مطلوباتنی تمهید ایتمک Fonder toute son
espérance en Dieu اساس آمالنی عنایت بیغایت جناب
رب العزّت اوزرینه تمکین ایتمک Il est fondé en bonnes
raisons اساس مدّعاسی علل قویّه اوزرینه مبنیدر Votre
demande paraît spécieuse, mais il faut la bien fonder مطلوبک
ظاهر حالده مناسب ومعقولدر انجق بر اساس اوزرینه
تمکین اولنمغه محتاجدر

Se fonder. *A.* اتخاذ المبنا — اتخاذ الاساس *P.* اساس کار
کردن *T.* تمللنمک — بنا ایتمک || Il se fonde sur ce que..
فلان مادّه‌نک اوزرینه بنا ایدر Tout cela se fonde sur de
faux bruits بو جمله‌نک — بونلرک جمله‌سی اراجیفه مبنیدر
اولی اساسی اراجیفدر Il se fonde sur de meilleures titres
اولی واصلح سنداتی اساس کار — واصلح سنداتیه بنا ایدر
ملکیته بنا ایدر Il se fonde sur la possession اتخاذ ایدر
Toute son espérance se fonde en vous اساس کافهٔ آمالی سنسنک
Il signifie aussi, assigner un fonds ou un capital pour l'exé-
cution d'une oeuvre pieuse *A.* وقف المال || Fonder une cha-
pelle بر مسجد ایچون وقف مال ایتمک Fonder un lit
dans un hôpital خسته خانه‌ده بر فراش ایچون وقف مال
ایتمک

On dit, Fonder quelqu'un de procuration, pour dire, lui
donner sa procuration. *A.* نصب الوکیل *P.* وکیل گماشتن
T. وکیل طاپشرمق

Fondé. *A.* مبنی — مؤسس *P.* بنیاد گرفته — بنا کرده *T.*
تمللنمش — بنا اولنمش — Fondé de procuration *A.* وکیل منصوب
نصب اولنمش وکیل *T.* وکیل گماشته *P.* وکیل ثابت الوکالة —

FONDERIE. Le lieu où l'on fond du métal *A.* دار الصوغ *P.*
خانهٔ ریخته‌گر *T.* دوکمه‌جی کارخانه‌سی || Il y a là une
fonderie اول طرفده بر باب دوکمه‌جی کارخانه‌سی واردر
Et l'art de fondre les métaux *A.* فنّ الاصاغة *P.* پیشهٔ
ریخته‌گری *T.* دوکمه‌جیلک || Il entend bien la fonderie فنّ
دوکمه‌جیلکده ماهردر — اصاغهٔ معادنده واقفدر

FONDEUR. Ouvrier en l'art de fondre les métaux *A.* صیّاغ
P. ریخته‌گر *T.* دوکمه‌جی || Maître fondeur دوکمه‌جی استادی

FONDRE. Rendre fluide par l'action du feu un corps solide
A. ذوب — تذویب — اذابة *P.* گداختن — پراخته کردن *T.*

ارتمک || Fondre de la cire اذابۀ شمع عسل ـ بال مومی
ارتمک de la neige ایتمک ثلج تذویب ـ قار ارتمک des
couleurs ایتمک بویدلری ارتمک ـ اذابۀ الوان

En parlant des métaux A. سبک ـ اصاغة ـ تفریغ P. ریختن
T. دوکمک || Fondre de l'or, du plomb اصاغۀ التون وقورشون
ایتمک ـ Fondre une cloche, un vase, une statue, c'est les
jeter en moule A. سبک فی القالب ـ افراغ فی القالب
T. در قالب ریختن T. قالبه دوکمک ـ On dit figur. Fon-
dre la cloche, pour dire, terminer, conclure une affaire T.
مصلحتی بر قالبه افراغ ایتمک

On dit aussi figur., Fondre un ouvrage dans un autre, pour
dire, renfermer dans un ouvrage tout ce qui était contenu dans
un autre A. درج P. در نهادن T. ایچنه آلمق

Et en Médecine, Fondre les humeurs, pour dire, les rendre
fluides A. حلّ ـ تحلیل ـ تذویب P. گداختن ـ حلّ کردن
T. ارتمک Et fondre une obstruction, pour dire, la dissoudre
A. حلّ السدّة ـ تفتیح السدّة P. سدّه را گشادن T.
طاغتمق طیقانقلغی Et fondre la pierre A. تحلیل الحصاة ـ
سنگرا حلّ ـ سنگرا پراکنده کردن P. تفتیت الحصاة
کردن T. طاشی ارتمک ـ طاشی طاغتمق

Fondre, est aussi neutre A. ذوبان P. گداختن ـ پژاختن T.
اریمک || La neige fond au soleil ثلج حرارت شمس ایله
ذوبان ایدر L'étain fond facilement au feu قلای آتشده
قلعی آتشده سریعاً اریر ـ سهولت ایله ذوبان ایدر
Figur. Diminuer peu à peu de force A. انثمام ـ ذوبان
البدن P. گداختن تن T. وجود اریمک || Il fond à vue
d'oeil وجودی لمحة البصرده ـ طرفة العینده رهین انثمام اولور
موم کبی اریور

On dit, Fondre en pleurs, fondre en larmes, pour dire, ré-
pandre beaucoup de larmes A. اسالة السیول ـ اسجام الدموع
غرق دریای سرشک ـ سیل اشک ریزیدن P. الدموع
کوزیاشی ایچنده ـ صاپرصاپر کوزیاشی دوکمک T. شدن
بوغلمق || Il fond en larmes quand on lui parle de la mort
de son fils اوغلنک وفاتنه دائر صحبت سویلندکده
وفاتی ـ دیده سندن اسالۀ سیول دموع ایتمکدن فارغ دکلدر
ـ عددی در میان اولندقده غرق دریای سرشک اولور
کوزندن صاپر صاپر یاش دوکیلور

Il signifie aussi, s'affaisser, s'écrouler A. انخساف ـ سوخان

P. فرو رفتن T. باتمق ـ یره کچمک || Il y a des villes
qui ont fondu tout d'un coup بعض بلاد وامصار بغتةً منخسف
اولمشدر La terre a fondu sous ses pieds تراب زیر اقدامنده
رهین انخساف وسوخان اولمشدر La maison fondit tout à
coup یره کچمشدر ـ فلان منزل بردن بره منخسف اولدی

On dit figur. d'un homme qui ne saurait rien garder, que tout
ce qu'il tient fond entre ses mains النه هرنه کیرر ایسه اول
ساعتده اریر

En termes de Peinture, Fondre les couleurs, fondre les teintes,
c'est les joindre, les mêler l'une dans l'autre A. مزج الالوان
بویه لری بری T. رنگهارا با هم آمیختن P. مشج الاصباغ ـ
برلریله قارشدرمق

Fondre. Se lancer, tomber impétueusement sur... A. تنزی
علی P. بر افتادن T. اوزرینه دوشمک ـ اوزرینه آتلمق ||
Il fondit sur cet homme فلانک اوزرینه آتلدی ـ En parlant
d'un orage, on emploie les mots A. اهتزام السحاب P. تندباد
بر انگیخته شدن T. بوره قوپمق ـ بولود چاتلیوب || Le ciel
est tout couvert de nuages, et l'orage est près de fondre روی سما
قپلایی بولودلی اولمغله همان برشدید بوره قوپمق اوزره در
L'orage fondit tout à coup تندباد شدید بغتةً اهتزام ایلدی
اهتزام بردن بره قوپدی ـ Je ne sais où ira fondre l'orage
سحاب نره ده واقع اوله جغی معلومم دکلدر ـ Pour les oiseaux,
on emploie ces mots A. انهوا P. بر افتادن T. سوزیلوب
اوزرینه دوشمک ـ اوزرینه قپانمق || L'oiseau fondit tout d'un
coup sur la perdrix آلیجی قوش ککلک اوزرینه دفعةً
سوزیلوب دوشدی Un aigle qui fond sur un poulet پلیجه
اوزرینه سوزیلوب دوشن ـ اوزرینه انهوا ایدن قرتال قوشی

Il signifie figur. Attaquer impétueusement et tout d'un coup
A. صولة ـ اقتحام ـ ایقاع البطش والسطوة P. سورن انداختن
T. صالمق || La cavalerie fondit sur l'aile gauche des ennemis
آتلو عسکری اعدانک جناح یساری اوزرینه صولت
دشمنک صول قولی اوزرینه صالدی ـ واقتحام ایلدی
دوشدی ـ اوزرینه صچرایوب آتلدی ـ Il fondit sur lui l'épée
à la main قلیج الده ایکن اوزرینه ایقاع بطش وسطوب
اوزرینه صالدی ـ اوزرینه تنزی ایلدی ـ ایلدی

Fondu. A. ذایب ـ مذاب P. گداخته ـ پژاخته T. اریمش
حلّ P. منحل A. دوکلمش T. ریخته P. مصوغ ـ مسبوک A.
ـ باتلمش T. فرو رفته P. منخسف A. اریمش T. کرده

On dit figur. d'une personne, ou d'une chose qui a disparu tout à coup, sans que l'on sache ce qu'elle est devenue, qu'elle est fondue اربيوب نا بود ونا پيدا اولدى — Et qu'une maison est fondue dans une autre, pour dire, que les biens en ont passé dans une autre maison par le mariage de quelque fille فلان خاندانك مالى فلان خاندانك مالى ايچنه افراغ اولنمش اولدى

FONDRIÈRE. Ouverture dans la superficie de la terre, faite par des ravines d'eau ou par quelque autre accident *A.* جرفة pl. جروف — خرق pl. خروق — اخفوق pl. اخافيق *P.* سيلابكند *T.* چقور — يار || La cavalerie ne put passer à cause d'une fondrière خلال طريقده بر جرفه اولمغله آتلو عسكرى مروره ظفرياب اولەمدى Combler une fondrière بر خرقى طولدروب اورتمك

Il se dit aussi d'un terrain marécageux, où l'on enfonce, et d'où l'on a de la peine à se tirer *A.* هبكة — سواخ pl. هبكات *P.* گلابزار *T.* بتاقلق — بتاق يرى || Tout ce pays là est plein de fondrières بو مملكت سر تا پا بتاقلقدن عبارتدر

FONDS. Le sol d'une terre, d'un champ *A.* ارض pl. اراضى *P.* زمين *T.* ير || Être riche en fonds de terre اراضى جهتيله صاحب ثروت ويسار اولمق Il ne faut pas bâtir sur le fonds d'autrui آخرك ارضى اوزرنده بنا ياپمق جائز دكلدر Cultiver un fonds بر ارضى زرع وحرث ايتمك

On appelle Biens-fonds, les biens immeubles *A.* املاك وعقارات || Il a cent mille écus en bien-fonds املاك وعقارات حاصلاتى اولەرق سنوى شو قدر ايرادى وار در

Il se dit aussi, d'une somme d'argent destinée à quelque usage. V. Fond || Les fonds destinés pour la guerre, pour les bâtimens, pour la marine مصارف سفريّه وابنيه وامور بحريّه ادا مخصوص اولان اموال N'avoir point de fonds pour payer اولندجق اقچه ايچون مال موجود اولمامق Assigner sur un mauvais fonds چورك — ممتنع الحصول مالدن حواله ايتمك Dissiper un fonds مالى اسراف — مالى تبذير ايتمك مالدن ايتمك

Il se dit aussi du capital d'un bien *A.* رأس المال *P.* سرمايه *T.* آنا || Il ne mange pas seulement le revenu, mais aussi le fonds يالكز وارداتى اتلاف ايتميوب رأس المالى دخى اكل وبلع ايدر Ce marchand a vendu son fonds, et s'est retiré du commerce فلان بازركان سرمايەسنى فروخت ايله تجارتدن فارغ اولمشدر

Il se dit figur. des qualités de l'âme, considérées sous le rapport des effets qu'elles produisent *A.* بضاعة *P.* مايه *T.* مايه بضاعه || C'est un homme qui a un grand fonds d'esprit بضاعهٔ كاملهٔ عقل ودرايته مالك بر آدمدر Cela marque un grand fonds de savoir بو كيفيّت بضاعهٔ بالغهٔ علم ومعرفته دلالت ايدر Cela part d'un grand fonds de probité مجبول اولديغى بضاعهٔ كاملهٔ نصافت وحقانيّتدن نشأت ايتمش بر كيفيّتدر Cela ne peut venir que d'un grand fonds de malice بو كيفيّت مركوز ضميرى اولان مايهٔ خباثتدن نشأت ايدر Un fonds inépuisable de science بضاعهٔ عديم — مايهٔ بى نفاد علم ودانش النفاد علم ومعرفت C'est un homme qui parle beaucoup sur toutes sortes de matières, mais qui n'a point de fonds هر كونه مادّەده مبذوراً سوق كلامه مقتدر بر آدمدر حال بو كه اصلاً وقطعاً بضاعەسى يوقدر

FONGIBLE. Il se dit en Jurispr. des choses qui se consomment, et qui se règlent par nombre, poids ou mesure *A.* ميزانى *P.* سنجه‌بر *T.* طارتى ايله آلنوب ويريلور — طارتيلور || Le blé, le vin, l'huile sont des choses fongibles حنطه وخمر وروغن بغداى وباده وروغن — زيت اشياى ميزانيّه اقسامندندر زيت طارتى ايله آلنوب ويريلور مقولەسى اشيادندر

FONGUEUX. Qui est de la nature du fongus. V. ce mot || Chairs fongueuses لحوم زائدهٔ كمويّه Ulcère fongueux قرحهٔ منتارلو ات چيقارمش يارە — ذات اللحم كموى

FONGUS. Mot latin, qui signifie, champignon. Excroissance charnue, molle et spongieuse, qui a la forme d'un champignon, et qui vient sur un ulcère *A.* لحم زايد كمويّ *P.* گوشتپارهٔ سلمه *T.* منتارلو اور ناك || La cause du fongus est un suc nourricier dépravé, retenu et gâté لحم زايد كموى غداڭيتلو بر عصارهٔ خبيثهٔ واقفه وفاسدەدن نشأت ايدر

FONTAINE. Eau vive qui sort de terre *A* عين pl. عيون *P.* چشمه — زهاب *T.* پيكار || Puiser dans la fontaine عيندن پيكاردن صو آلمق — استنباط ما ايتمك Fontaine claire, nette صويى صاف وبرّاق بر پيكار trouble صويى بولانق bourbeuse صويى چامورلى پيكار بر پيكار Eau de fontaine عين ثاعب پيكار صويى — ماء العين Une fontaine jaillissante صويى جوشقون پيكار — Faire une fontaine dans un jardin

La fontaine ne va plus باغچەدە بر چشمە احداث ایلمک چشمەنک صویی آقمیور

Il se dit aussi d'un vaisseau où l'on garde de l'eau dans les maisons *A.* راقود الماء *P.* خم آب *T.* صو کوپی || Acheter une fontaine de cuivre pour la cuisine مطبخ لازمەسی ایچون باقردن بر عدد صو کوپی مبایعە ایتمک

Et du robinet par où coule l'eau d'une fontaine, ou le vin d'un tonneau *A.* مخرق *P.* زیش ـ لولە *T.* لولە ـ موصلق || Tourner la fontaine موصلقی چویرمک La fontaine d'un muid فوچینک لولەسی

FONTANELLE. Terme d'Anatomie. Espace quadrangulaire et membraneux situé à la rencontre des sutures sagittale et coronale chez les enfans nouveau-nés *A.* یافوخ pl. یوافیخ ـ زمّاعة *P.* نرمۀ تارک کودک *T.* بنقلدەیق ـ ایمک ـ En termes de Chirurgie, il signifie Fonticule. V. ce mot.

FONTE. Action de fondre *A.* ذوبان *P.* گداخت *T.* اریمە ـ *A.* سبک ـ صوغ *P.* ریختگی *T.* دوکمە || La fonte des métaux معدنلرک دوکلمەسی ـ صوغ معادن Jeter en fonte دوکمک ـ سبک ایتمک La fonte des neiges fait déborder les rivières ذوبان ثلوج طغیان انهاری مستلزمدر La fonte des humeurs fait de grands ravages dans le corps humain ذوبان اخلاط بدن انسانده خسارات جسیمەیی مستوجبدر ـ انحلال اخلاط وجود انسانک خرابیتنە سبب اولور

On appelle Fer de fonte, Ouvrage de fonte, le fer fondu, et les ouvrages de fer fondu *A.* حدید مسبوک *P.* آهن ریختە *T.* دوکمە دمور *A.* معمول بحدید المسبوک *P.* باهن ریختە *T.* دوکمە دمور ایشی || Marmite de fonte دوکمە دمور تنجرە *T.* ساختە

Fonte, se dit aussi d'une certaine composition de métaux fondus, dont le cuivre fait la principale partie *A.* صفر مسبوک *P.* روی ریختە *T.* دوکمە پرنج || Canon de fonte دوکمە پرنج طوب Mortier de fonte دوکمە پرنج هاون

FONTICULE. Terme de Chirurgie. Petit ulcère artificiel pratiqué sur quelque endroit du corps, pour procurer l'écoulement des humeurs *A.* کیّ *P.* داغ *T.* یاقی

FONTS. Vaisseau où l'on conserve l'eau dont on se sert pour baptiser *A.* حوض المعمودیّة ـ On dit, Tenir un enfant sur les fonts, pour dire, assister à son baptême en qualité de parrain ou de marraine بر صبینک رسم معمودیتی اجراسندە قیام ایتمک

FOR. Juridiction, tribunal de Justice *A.* محکمة pl. محاکم *P.* عدالتگاه *T.* محکمە ـ On dit, Le for intérieur, le for de la conscience, pour dire, le jugement de la propre conscience *A.* محکمة النفس المخطرة ـ محکمة الباطن || Tel homme est absous dans le fort extérieur, qui ne l'est pas pour cela dans le for intérieur فلان کشی محکمۀ ظاهریدە تبریۀ ذمّت ایتمکلە کندو محکمۀ باطنیسندە بریء الذمّە اولمش دکلدر

FORAIN. Qui n'est pas du lieu. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: Marchand forain *T.* اجنبی بازرکان ـ Et traite foraine, qui est le droit qui se paie sur les marchandises qui entrent dans un État ou qui en sortent *A.* مکس *P.* باج *T.* باج ـ طپراق بصدی ورفتیة عواندی

FORBAN. Qui exerce la piraterie sur mer *A.* لصّ بحری *P.* رهزن دریا *T.* ازباندید || Les forbans sont traités comme voleurs ازباندیدلر حقندە اوغری کبی معاملە اولنور

FORÇAGE. Terme de monnaie. Excédant que peut avoir une au-dessus du poids prescrit *A.* فضلة العیار الدرهم *P.* فزونی سنج درهم *T.* سکەنک عیاری آرتوقلغی

FORÇAT. Criminel que la Justice a condamné à servir dans les galères *T.* پایزن || Il y a tant de forçats dans cette galère بو چکدیریدە شو قدر نفر پایزن وار در On délivra les forçats پایزنلر آزاد اولندی

FORCE. Faculté d'agir avec plus ou moins de vigueur *A.* قوّت pl. قوا ـ قدرت ـ اقتدار ـ وسع ـ طاقت *P.* یارا ـ توانایی ـ وتوان ـ تاب ـ توش ـ زور ـ نیرو *T.* کوچ || Force naturelle قوّت طبیعیّة ـ قوّت فطریّة Grande force قوّت عظیمە extraordinaire خارق عادە بر قوّت Force de corps قوّت بدنیّە de bras نیروی بازو ـ قوّت ساعد Frapper de toute sa force وار قوّتیلە اورمق ـ ما حصل قوّت ایلە ضرب ایتمک aller de toute sa force ما ملک قوّتنی صرف ایدەرک وارمق Manquer de force ناقص القوّة اولمق Il est dans sa force کمال قوّتندە در Réparer ses forces تجدید قوّت ایتمک les recouvrer مجدّداً تحصیل بضاعۀ قوا ایتمک les perdre قوای بدنیّەسنی اضاعت ایتمک Sentir affaiblir ses forces قوّتندە وهن وفتور عارض اولدیغنی ـ زوال قوایی حسّ ایتمک Prendre de nouvelles forces قوای جدیدە استحصال حسّ ایتمک

ایلمک Ses forces diminuent قوای بدنیه‌سی مایل انحطاط
نو بنو نقصان پذیر در ـ وزوالدر Les forces lui manquent
تاب وتوانی یوقدر Ses forces s'épuisent قوای بدنیه‌سی
نفاد وزوالدر مشرف Se fier à ses forces قوتنه کوونمک
Entreprendre par-dessus ses forces دائرهٔ وسع وطاقتندن خارج
بر ایشه مباشرت ایتمک Mesurer ses forces درجهٔ اقتدارینی
مایهٔ قوتنی میزان تجربه واستحانه ـ وزن وتقدیر ایتمک
سنجیدهٔ میزان ازمایش وامتحان ـ وضع ایله تحقیق ایتمک
ایتمک Connaître ses forces قوای مخصوصه‌سنک درجه‌سنی
بیلمک ـ مقدار قوت واقتدارینه واقف وآگاه اولمق Au-
dessus de ses forces فوق الاقتدار ـ فوق الطاقة ـ Force
mouvante. C'est la force qui produit un mouvement, et l'instrument mécanique qui aide cette force *A.* قوت محرکة || De toutes les forces mouvantes, celle du levier et de la poulie sont celles qu'on emploie le plus ordinairement قوای محرکه‌دن عادتا
ـ استعمالی غالب اولان قوت محرکه بکره ایله مربعه در
قوای محرکه ایچنده چوقلق قوللانیلان مقره ومانله در
— Force majeure. Une puissance supérieure à laquelle on ne peut résister *A.* قوت غالبة *P.* زور زبردستی *T.* اوستون قوت ||
L'autorité du prince, du magistrat, du général, est une force majeure قوای قوت اولان حکمدارده وضابطده وسر عسکرده
غالبدندر Il faut céder à la force majeure قوت غالبه‌یه
گردندادهٔ رضا وتسلیمیت اولمق لازمه‌دندر

On dit, La force de la vérité, pour dire, le pouvoir que la vérité a sur l'esprit des hommes *A.* قوة العمل الحقيقة ||
La force de la vérité lui arrache cet aveu شو اقرارک آغزندن
عملیدر قوت حقیقتک سبب اولان انتزاعنه ـ Et la force du sang, pour dire, un mouvement secret de la nature entre les personnes les plus proches *A.* قوة العلاقة النسب ||
La force du sang est extrêmement puissante علاقهٔ نسبک قوتی
در غایة الغایه اکید وشدید ـ Et la force de la sève, pour dire, la vigueur آغاجده بوریبین صوینک قوتی

Force, se prend aussi pour Énergie *A.* قوت ـ قوة التأثیر
|| Ce mot a beaucoup de force بو لفظک قوت تاثیری چوقدر
Il n'entend pas toute la force de ce mot بو لفظک درجهٔ
ایده‌مز قوتنی فهم وادراک La force de l'éloquence, du raisonnement, de l'évidence, de l'exemple فصاحت کلامک ودلیل
وبرهانک ووضوح حالک ومدار عبرت اولان امثالک

ـ قوة العقل *A.* Il se dit aussi de l'esprit ـ قوت تأثیری
قوة الذهن || L'esprit humain n'a pas assez de force pour pénétrer les secrets de la nature عقل بشرده اسرار قدرتی
یوقدر قوت مرتبه‌ده ایده‌جک استکناه Il faut beaucoup de force d'esprit pour suivre cette démonstration بو دلیلک اثباتی
خصوصنه مداومت اولنمق خیلی مرتبه قوت ذهنه محتاجدر

Il signifie aussi, solidité, pouvoir de résister *A.* ـ متانت
قوت *P.* زور ـ تاب آوری ـ استواری *T.* قویلک ـ طیانقلق
|| La force d'une poutre عمودک قوتی d'une digue صو بندینک
قوت ومتانتی de la toile بزک متانتی

Et fermeté de courage *A.* ثباة الطبع ـ قوة القلب *P.*
دل استواری *T.* یورک پکلکی || Il faut beaucoup de force pour soutenir les adversités مصایب دهر بدیه تحمل ومصابرت
محتاجدر قلبه ثبات Il faut encore plus de force pour soutenir la bonne fortune بختیاری واقباله تحمل اولنمق بر قات
محتاجدر قلبه ثبات دخی La force est une des vertus cardinales ثبات قلب فضایل رئیسه‌دن معدود در

Et impétuosité *A.* شدت *P.* تندی *T.* سردلک La force du courant آقندینک شدتی du vent روزگارک ـ شدت ریح
سردلکی

Et violence, contrainte *A.* جبر ـ قهر ـ زور ـ شدت *P.*
زبردستی *T.* زور ـ زورلنه || User de force اعمال جبر وزور
ایتمک ـ اعمال قاهره قوت Céder à la force جبر
قوت قاهره‌یه سر فرو ـ وشدته تسلیم عنان اختیار ایتمک
ایتمک Opposer la force à la force زوری زور ایله قارشولمق
ـ جبره جبر ایله مقابله ایتمک Repousser la force par la
force ایتمک جبره جبر ایله مدافعه ـ جبری جبر ایله دفع
ایتمک

On appelle Maisons de force, des maisons où l'on renferme ceux que l'on veut corriger *A.* دار الاصلاح *P.* تأدیب خانه
T. تربیه یری

Il se dit aussi pour Équivalent *A.* بدل *T.* برشینک یرینی
طوتان || Toutes ces présomptions n'ont pas la force d'une preuve
بر دلیلک ـ بو قرینه‌لرک جمله‌سی بر دلیله بدل اوله‌مز
یرینی طوته‌مز

Il signifie aussi, puissance *A.* مکنت ـ قوت || La force d'un État consiste non seulement dans la multitude de ses habitans, mais encore dans leur industrie بر ملکک قوتی یالکز سکنه

واهالیسنک کثرتی جهتیله اولمیوب آنلرک هنر ومعرفتلری انضمامیله حصولپذیر اولور La force de ce peuple consiste dans son commerce بو قومک قوت ومکنتی امر تجارتدر — Il se dit au pluriel, pour signifier, les troupes d'un État A. قوت عسکریة — عسکر — قوت P. قوت لشکری — سپاه ولشکر T. عسکر || Assembler ses forces قوت عسکریه‌سنی بر یره جمع ایتمک Avec toutes ses forces مالک اولدیغی قوت عسکریه‌سنک جمله‌سیله À forces égales قوت عسکریهٔ متساوی وهمقدر اولدرق De nouvelles forces عساکر جدیده — قوت جدیده Joindre ses forces قوای عسکریه‌سنی بری برلریله مجموع وصل وضم ایتمک Combattre avec toutes ses forces قوت عسکریه‌سنک جمله‌سیله — عسکریله محاربه ایتمک موجود اولان قوتنک مجموعنی — حرب وقتاله قیام ایتمک اعمال ایدرک جنکه مبادرت ایتمک Les forces de terre قوت بریه — قوهٔ عسکری Les forces navales قوت بحریه — Toutes ses forces ne sont pas encore rassemblées دوننما قوتی کافهٔ اسباب قوتنی — کافهٔ قوتنی هنوز بر یره مجتمع دکلدر هنوز بر یرده موجود دکلدر

On dit, À forces égales, pour dire, les forces étant supposées égales de part et d'autre قوت طرفین متساوی المقدار تقدیر قوت جانبین همقدر ومتساوی اولدیغی — اولندیغی حالده تقدیرده

À FORCE, DE FORCE, DE VIVE FORCE, PAR FORCE, À TOUTE FORCE. Façons de parler dont on se sert pour exprimer diverses sortes de violences ou d'efforts. Ainsi on dit, Prendre une fille de force, pour dire, la violer بر قزه جبراً وکرهاً تعرض ایتمک Prendre une ville de force قلعه‌یی حرباً وعنوةً ضبط وتسخیر ایتمک À force ouverte آچیقدن اعمال جبر وشدت ایدرک À force de bras زور — قوت دست ایله — سطوت ایادی ایله — ال قوتیله — بازو ایله — On dit aussi, À toute force, pour dire, absolument parlant, à tout prendre A. علی کل جهة P. بهر صورت که باشد T. هر نه جهت ایله باقلسه || On pourrait à toute force accorder ce qu'il demande هر نه جهت ایله باقلسه مطلوبنه مساعده اولنمق ممکن ایدی — ou pour dire, par toutes sortes de moyens A. علی ای — علی کل حال — وجه کان P. بهمه حال T. نه طریق ایله اولور ایسه اولسون || Il veut à toute force venir à bout de son entreprise مباشرت ایلدیکی مصلحته علی ای وجه کان ظفریاب اولمق استر

Force, se prend aussi adverbialement, et signifie, beaucoup A. کثیراً ووفیراً P. فراوان — افزون T. چوق || Il a force argent, force pierreries کثیر ووفیر نقود ومجوهراته مالکدر — کثرت نقودی واردر — On dit dans ce sens, À force de soins کثرت اهتمام ایله de peines کثرت مشاق ومتاعب ایله d'empressemens فزونی سعی واقدام ایله d'importunités کثرت تعجیزات ایله À force de prier کثیراً ووفیراً نیاز واستدعا ایدرک — تأکید استدعا ایدرک de presser تأکید تضییق ایدرک de pleurer ناله وبکایی نو بنو تأکید ایدرک de crier فریادی تکثیر ایدرک — تکثیر ایدرک

FORCÉMENT. Par force, par contrainte A. جبراً — قهراً — کرهاً P. بزور — ناخواه T. زور ایله — استر استمز || Il a fait cette démarche forcément بو حرکتی جبراً ایلدی — کرهاً

FORCENÉ. Furieux et hors de sens A. متجنن — مسلوب الشعور P. هوش گمکرده T. دلورمش || Forcené de rage علت کلب ظهوریله متجنن de colère شدت غضب تقریبیله متجنن Il est comme forcené متجنن کبیدر — دلورمش کبیدر

FORCEPS. Terme de Chirurgie. Mot latin qui signifie, tenailles, et qui se dit de tous les instrumens qui servent au chirurgien pour saisir et tirer les corps étrangers A. آلات منقاشیة الجراح P. ریشساز خارجیه‌های T. جراحک جنبتره‌یه متعلق آوادانلقلری

FORCER. Contraindre A. جبر — اجبار — قسر — اقتسار — اکراه — الجاء — اضطرار الی — تلجئة P. زور آوردن T. زورلمق || Forcer quelqu'un à ... بر کمسنه‌یی بر شیئه اجبار ایتمک — بر شیئی فلانه جبراً ایتدرمک Forcer son humeur جبر نفس ایتمک son inclination قسر طبیعت ایتمک son génie اجبار ذهن ایتمک Forcer les volontés ارادهٔ ناسی اجبار آرا ایتمک — جبر واکراه ایلمک — Forcer nature, c'est vouloir faire plus qu'on ne peut فوق الطاقه جبر نفس ایتمک

Et prendre par force A. جبراً ضبط P. زبردستی نمودن — بازبردستی ظفر یافتن T. زور ایله آلمق || Forcer une place بر قلعه‌نک جبراً ضبطنه ظفریاب اولمق une barricade بر شرانپولی محلی جبراً ضبط ایتمک un passage بر معبره جبراً تسلط ایدرک ایچندن مروره ظفریاب اولمق — جبراً وقهراً بوغازدن مرور ایتمک — اعمال جبر وشدت ایدرک بوغازدن مرور ایتمک — Forcer une fille, c'est la violer بر قزه جبراً وقهراً تعرض ایتمک

Et rompre avec violence *A.* كسر - نقض *P.* شكستن *T.* قیرمق || Forcer les prisons حبسخانه قپولرینی قیرمق un coffre بر صندیغی شکست ایتمک

Se forcer. Faire quelque chose avec trop de force *A.* جبر النفس *P.* خودرا زور دادن *T.* کندویی زورلمق || Ne vous forcez point, vous vous ferez mal جبر نفس ایلمه کندوکه ضرر ایتمش اولورسک Ne vous forcez pas tant اولقدر کندوکی زورلمه

Forcé. *A.* مضطر - مجبور *P.* بزور افتاده *T.* زورلنمش - On dit d'un homme, qu'il est forcé dans toutes ses actions, pour dire, qu'il est contraint, qu'il n'a rien de naturel dans tout ce qu'il dit کافهٔ اوضاع واطواری اضطراریدر - کافهٔ اوضاع واطوارنده ثقلت وکلفت واردر - On dit dans le même sens, Style forcé, vers forcé کلفت وضرورت ایله پرداخته انشا وشعر - صیقندیلو انشا وشعر - Donner un sens forcé à un passage. C'est le détourner du sens naturel عبارەیی معنای اضطراری بر کونه معنا ایله - ضروری ایله تأویل ایتمک توجیه ایتمک

FORCES. Espèce de grands ciseaux dont on se sert à différents usages *A.* مقصّ کبیر *P.* دوکارد بزرک *T.* برنس - صندی

FORCLORE. Terme de Palais. Exclure de faire un acte ou une production en Justice, parceque le temps préfix en est passé *A.* عدم القبول لاجل المرور الوعدة الشرعیّة *P.* از بهر گذشتن وعدهٔ شرعیّه نا مقبول داشتن *T.* وعدهٔ شرعیّهسی کچمشدر دیو مقبول طوتلمامق || Il a été forclos وعدهٔ شرعیّهسی کچمشدر دیو مقبول طوتلمامشدر

FORCLUSION. Action de forclore *A.* عدم المقبولیّة لاجل المرور الوعدة الشرعیّة *P.* نا مقبولی از بهر گذشتن وعدهٔ شرعیّة *T.* وعدهٔ شرعیّهسی کچدیکنه مبنی مقبول طوتلمامه

FORER. Terme d'arts mécaniques. Percer *A.* ثقب *P.* سوراخ زدن *T.* دلمک || Forer une clef انختر دلمک un canon طوپی دلمک

FORÉ. *A.* مثقوب *P.* سوراخ زده *T.* دلنمش

FORESTIER. Qui a quelque fonction dans les forêts *A.* عامل فی امور الآجام *P.* بیشه زار کارکن *T.* قوری ضابطی - Et qui concerne les forêts *A.* متعلق بالآجام *P.* متعلق بیشها *T.* اورمانلره متعلق

FORÊT. Grande étendue de terrain couverte de bois *A.* اجمة pl. آجام - غابة *P* بیشه زار - جنگلستان *T.* اورمان - بوک

بیشەزار *P.* غابهٔ وسیعة الانحا - اجمهٔ کبیره || Grande forêt بیوک اورمان - عظیم اورمان Forêt impraticable اجمهٔ ممتنع المرور - غابهٔ ایچندن کچلمیهجک اورمان Épaisse forêt ملتفة الاشجار - چیتلغی اورمان Les routes d'une forêt اورمانک معابر ومسالکی L'entrée d'une forêt اورمانک مدخلی Traverser une forêt بر اورمان ایچندن مرور ایتمک Le milieu d'une forêt اورمانک وسطی - قلبگاهی - اورتەسی Le fond d'une forêt اورمانک غوری Abattre une forêt اورمانک آغاجلرینی ییقمق Couper une forêt اورمانی قطع ایتمک - کسمک

FORET. Outil dont on se sert pour percer des trous *A.* مثقب *P.* سنبه *T.* پورغو

FORFAIRE. Prévariquer *A.* ارتکاب الخیانة - ارتکاب الجرم *P.* دغلکاری کردن *T.* خیانتلک ایتمک || Si un magistrat vient à forfaire ضابط ارتکاب خیانت ایدەجک اولورایسه - On dit, qu'une fille a forfait à son honneur, pour dire, qu'elle s'est laissé corrompre فلان قز کندو عرضی حقنده ارتکاب - کندو عرضنه غدر ایتدی - خیانت ایتمشدر

FORFAIT. Crime énorme, atroce *A.* جرم غلیظ pl. جرایم *P.* گناه بزرک pl. معاصی کبیرة - معصیت کبیرة - غلیظة *T.* آغر سوچ || Il a été puni pour ses forfaits ارتکابات ایلدیکی جرایم غلیظه تقریبیله تادیبات لایقهسی اجرا اولندی - معاصیٔ کبیرەسنه مبنی مظهر عقوبت اولمشدر

Il se dit aussi d'un marché par lequel un homme s'engage de faire une chose pour un certain prix, à perte ou à gain *A.* معاملة بالمقطوع - مقطوعاً مقاولة *P.* در عهدەسازی بر وجه مقطوع *T.* کوتری - کوتری بازار ایله اوزرینه آلمه || Faire un forfait d'une affaire de finance بر مواد میریەدن بریسنده بر وجه مقطوعیّت بازارلشمق Faire un forfait avec un architecte pour un bâtiment بر بنا ایچون دولکر قلفەسیله مقطوعاً عقد مقاوله ایتمک Prendre à forfait بروجه مقطوع التزام ایتمک - بر وجه مقطوعیّت در عهده ایتمک -

FORFAITURE. Prévarication *A.* جور - خیانت *P.* دغلکاری *T.* خیانتلک || On ne peut destituer un magistrat que pour forfaiture بر ضابطک عزلی انجق خیانتی تحققندە تجویز اولنه بیلور

FORFANTE. Hâbleur. V. ce mot.

FORFANTERIE. V. Hâblerie.

FORGE. Fourneau où l'on fait chauffer le fer ou d'autres métaux pour les travailler *A.* كور pl. اكوار *P.* دمگاه ـ كوره *T.* كوره ـ دمورجى اوجاغى ـ La forge d'un maréchal, d'un serrurier, d'un orfèvre نعلبند وچلينكر وقويومجى اوجاغى

Il se dit aussi de la boutique d'un maréchal *A.* دكّان النعّال *P.* كربهٔ نعلبند *T.* نعلبند دكّانى ‖ Mener un cheval à la forge باركيرى نعلبند دكاننه كوتورمك

FORGER. Battre sur l'enclume un métal avec un marteau *A.* دقّ *P.* كوفتن *T.* دوكمك ‖ Forger un fer à froid حديدى دمورى قيزعين ايكن دوكمك à chaud بارد ايكن دقّ ايتمك Forger un fer de cheval بر نعلى دقّ ايتمك

Figur. Inventer, supposer *A.* اختراع لا عن اصلٍ ـ اختلاق *P.* بى اصل پيدا كردن *T.* چيقارمق ـ ياپمق ـ دوزمك ‖ Il a forgé cela dans sa tête بونى كندو باشنده اختلاق ـ كندو باشندن ـ كندو باشندن اختراع ايلدى ـ ايلدى بر ـ اختلاق كذب ايتمك Forger un mensonge چيقاردى اصلى يوقدن بريلان دوزمك ـ يلان چيقارمق une calomnie بر حكايهٔ كاذبه اختلاق une histoire برافترا اختلاق ايتمك بر داستان بى وقوع اختراع ايتمك ـ ايتمك des mots اختلاق حوادث واخبار خلق كلمات ايتمك des nouvelles اختراع اراجيف ايتمك ـ ايتمك Il a forgé une fable qu'il voulait débiter comme une vérité صحيح اولمق اوزره ترويجى قيدنده اولديغى بر مثال خلق واختراع ايلدى

On dit, Se forger des chimères, pour dire, s'imaginer des choses sans fondement *A.* تصوّر الاحوال ـ تصوّر الخيالات الباطلة تصوّر الاوهام والخيالات ـ المعدوم الوجود

Forgé. *A.* مدقوق *P.* كوفته *T.* دوكلمش

FORGERON. Ouvrier qui travaille le fer à la forge *A.* حدّاد *P.* آهنگر *T.* دمورجى

FORGEUR. Qui forge *A.* دقّاق الحديد *P.* كوبندهٔ آهن *T.* دقّاق حديد السكّين ‖ Forgeur de couteaux دمورى دوكن بچاق دمورى دوكن d'épées قليج دمورى دوكن ـ Figur. Celui qui invente quelque fausseté *A.* خلّاق الكذب ـ خلّاق الارجوفة *P.* ساختهكار دروغ *T.* يلان دوزيجى ـ يلان ‖ C'est un forgeur de nouvelles خلّاق اخبار در چيقاريجى خلّاق افايك ومفتريات de calomnies خلّاق اراجيفدر ـ de contes خلّاق حكايات كاذبه

FORLANCER. Terme de chasse. Faire sortir une bête de son gîte *A.* احتواش الصيد *P.* شكاررا از جايش بيرون راندن *T.* اوى اوركيدوب يرندن چيقارمق

se **FORMALISER.** S'offenser *A.* انفعال *P.* خاطرمانده ـ كاليدن در هم شدن ـ شدن *T.* آلنمق ـ كوجنمك ‖ Je lui ai parlé franchement, il ne s'en est point formalisé كندويه كرچه صفوت بال ايله سويلدم انجق اصلا خاطر مانده اولمدى Il se formalise de tout هر شيدن انفعال ايدر

FORMALISTE. Qui tient scrupuleusement aux formes, aux formalités *A.* متحرّى الرسوم والتشريفات *P.* خرده كارانه انجهدن انجهيه رسوم وتشريفات *T.* جوينده رسوم وتشريفات ـ ارايىجى ـ Il signifie aussi, façonnier, vétilleux dans les moindres choses qui regardent les devoirs de la vie *A.* مبتلاء التكلّفات العبثيّة ـ التكلّفات ما لا يعنى *P.* جويندهٔ تكلّفات بيهوده *T.* تكلّفلره مايل ‖ On ne peut vivre avec lui, il est trop formaliste غايةالغايه تكلّفات ما لا يعنى يه مبتلا بر آدم اولديغندن قابل الفت ومعاشرت دكلدر

FORMALITÉ. Terme de Jurisp. Manière formelle de procéder en Justice *A.* رسم معتاد pl. رسوم معتادة *P.* آيين معتاد *T.* يول اركان ‖ Il y manque une formalité رسوم معتادهنك برى موجود دكلدر Garder les formalités رسوم معتادهيه رعايت ايتمك Manquer aux formalités رسوم معتادهنك اجراسنده تجويز قصور ايتمك Défaut de formalités رعايتى واجب اولان رسوم معتادهده نقصان وقصور

FORMAT. Terme de librairie. C'est la forme d'un livre *A.* قطعة *T.* كسيم ‖ Le format d'un in-quarto ربع ورقه قطعهسنده ربع ورقه اوزره دوزلمش كتابك قطعهسى ـ بر كتاب

FORMATION. Action par laquelle une chose se forme *A.* تشكّل ـ تمثّل ـ تهيّؤ *P.* صورت بستگى ـ هيئت پذيرى *T.* صورتلنمه ـ هيئتلنمه ـ صورت بولمه ـ قيللق بولمه ‖ La formation de l'enfant dans le ventre de sa mère بطن والدهده جنينك ـ تمثّلى ـ ذولك والده قارننده صورت بولمسى La formation des métaux dans le sein de la terre جوف ارضده اقسام معادنك تشكّلى La formation d'un abcès بر ورمك تشكّلى d'un régiment بر عسكرى آلاينك كسب صورت ايلمسى

En termes de Grammaire, La manière dont un mot se forme d'un autre mot *A.* تصوّغ ‖ La formation d'un temps بر صيغهنك

بر كلمەنك تصوّتی d'un mot تصوّتی

FORME. Ce qui détermine la matière à être telle ou telle chose *A.* صورت pl. صور *P.* صورت *T.* قیللق || La matière et la forme ماده وصورت La matière est susceptible de toutes sortes de formes مادّه صور مختلفه كسب ایلمكه قابلدر ـ كافهٔ صوره قابلدر

Et la figure extérieure des corps *A.* شكل pl. اشكال ـ هیئت pl. هیئات *P.* هیكل ـ كالبد *T.* قیللق || La forme d'un homme, d'une bête, d'un poisson انسانك وبهیمەنك وبالغك شكل وهیئتی L'ange lui apparut sous la forme d'un voyageur ملك شكل سیاحده فلانه كورندی Donner une forme convenable à un bâtiment شكل ـ بنایی هیئت لایقدسی اوزره هیئتلندرمك بو مناسبه وضع ایتمك Cela commence à prendre forme شئ كسب شكل وصورت ایتمكده در Il est si défiguré, qu'il n'a presque pas forme humaine شول رتبەده صورتی متغیر اولمشدر كه اوزرنده شكل بشرك اثری قالمدی — En Peinture et en Sculpture, c'est la surface et les contours des objets *A.* شكل ـ صور pl. صورت ـ اسالیب pl. اسلوب pl. اشكال *P.* پیكر *T.* چلیم || Un vase d'une belle forme احسن الاسلوب بر ظرف La beauté, l'élégance des formes اشكال صور واسالیبك حسن وظرافتی Les formes antiques اشكال واسالیب قدیمه

Il se dit aussi du modèle de bois sur lequel on fait un chapeau, un soulier *A.* قالب pl. قوالب *P.* قالب ـ كالب *T.* قالوب || Mettre un chapeau en forme شابقه‌یی قالبه وضع ایتمك Mettre une forme dans un soulier بر پاپوش ایچنه قالب صوقمق

Forme. Tumeur calleuse qui vient au paturon d'un cheval *A.* مهره *T.* عقاب

Forme, signifie aussi, manière d'agir, de parler, de se conduire suivant certaines règles établies *A.* رسم pl. رسوم ـ رسم *P.* طرز ـ آیین *T.* طرز || صورت معتاده ـ صورت ـ مرعی Garder la forme du gouvernement صورت حكومتی وقایه ایتمك Garder la changer صورت حكومتی تبدیل ایتمك Garder toujours une même forme de vivre صورت تعیشی نسق واحد اوزره وقایه ایتمك On règle la forme du serment صورت یمینی ترتیبه وضع ایدرلر Régler la forme des voeux ادای نذرك رسم وصورتنی بر ترتیب مناسبه وضع ایتمك

Prescrire une forme de conduite صورت سلوك وحركتی تعیین ایتمك Rechercher une fille dans les formes, en faire la demande en forme بر قزی رسوم مرعیه اوزره اختطابه ـ دعوت ایتمك صورت معتاده اوزره Le mariage a été fait dans les formes امر نكاح رسوم معتادهٔ مرعیه اوزره اجرا رسوم معتاده‌ده سر مو نقصان اولندی Il n'y manquait aucune forme بر علتی وقصور یوغیدی Traiter une maladie dans les formes رسم صورت لایقه اوزره تیمار ایتمك Forme de Justice رسوم مرعیه‌نك قضا وحكومت Il faut garder les formes ـ رسوم مقتضیه وقایه‌سی واجبدندر Les formes requises رسوم مرعیه‌نك وقایه‌سنده Se tenir dans les formes رسوم مطاوبه نصب نفس ایتمك Manquer, pécher dans la forme, par la forme رسوم مرعیه‌ده تجویز قصور وخطا ایتمك Sans aucune forme de procès صورت معتادهٔ مخاصمه‌یه ـ بلا صورت مرافعه بر وجهله رعایت اولنمقسزین Sans aucune forme de Justice وقایهٔ رسومدن بلا صورت شرعیه Se dispenser des formes صورت لایقه اوزره فراغت ایتمك Lettres en bonne forme یازلمش مكاتیب وتحریرات En quelque forme et manière que ce soit هر نه وجه وصورت ایله اولور ایسه اولسون Dire quelque chose par forme d'avis, de plainte اخطار یاخود صورتنده ـ شكایت صورتیله سویلمك — On dit, en termes de Pratique, d'une affaire, qu'elle est bonne dans le fond, mais que la forme n'en vaut rien اساس ماده حقه مقارن ایسه ده صورتی فاسد در — Et d'une affaire qu'on perd faute d'avoir observé les formes, que la forme emporte le fond صورت حال اساس ماده‌دن زیاده معتبر در

On dit, en termes de Logique, qu'un argument est en forme, pour dire, qu'il est selon les règles que la Logique prescrit *A.* حسب القواعد المنطق || Mettez votre argument en forme ایراد ایلدیككك برهانی قواعد منطقه تطبیق ایله Votre argument n'est pas en forme ایراد ایلدیككك برهان قواعد منطقه مطابق دكلدر

Pour la forme, signifie, afin d'observer les cérémonies ordinaires *A.* لرعایة الرسوم || Je l'ai été voir seulement pour la forme مجرد رسومه رعایهٔ زیارتنه واردم C'est une chose qu'il faut faire pour la forme بو ایشی رسومه رعایهٔ ایتملو در

FORMEL. Exprès, précis *A.* منصوص ـ صریح ـ مخصوص || Paroles formelles كلمات صریحه Termes formels تعبیرات صریحه

Le texte formel de la loi متن منصوص قانون C'est une des clauses formelles du contrat, de l'arrêt مقاوله سندينك وحكمك شروط مخصوصه سندندر Désaveu formel انكار صريح Contradiction formelle تناقض صريح

FORMELLEMENT. En termes exprès, précisément *A.* مصرّحاً - على وجه التنصيص - مخصوصاً - على وجه التصريح - || La loi le dit formellement قانون بو بابده صراحةً ناطقدر L'ordonnance le défend formellement نصّ قانوننامه موجبنجه صراحةً ممنوعدر - نصّ قانوننامه على وجه التصريح منعنى ناطقدر Le contrat porte formellement que . . . مقاوله حجتى مصرّحاً بونى محتويدر كه Il s'y est opposé formellement بالصراحة مخالفت ايلدى Il l'a nié formellement بونى صراحةً انكار ايلدى

FORMER. Donner l'être et la forme *A.* صوغ - خلق *P.* پرداختن *T.* دوزمك - ياپمق || Dieu a formé l'univers بارى تعالى حضرتلرى دنيا ومافيهايى يكيدن دوزدى Dieu a formé l'homme à son image خلق الله الانسان على شاكلته a formé l'homme du limon de la terre خلق الله الانسان من الصلصال

Il se dit aussi des choses qui, par leur nature, leur disposition produisent d'autres choses *A.* تكوين - توليد *P.* زاييدن *T.* ياپمق - طوغورمق || Les exhalaisons forment le tonnerre ابخرۀ ارض توليد رعد ايدر Le sang dont ce prince a été formé فلانك مايهٔ تكوّنى اولان دم Former un son توليد صدا ايتمك

On dit, Former des voeux, pour dire, faire des souhaits *T.* دعا ايتمك

Il signifie aussi, façonner, fabriquer, donner une certaine figure, une certaine forme *A.* تصنيع - تصوير - تشكيل - رسم *P.* صورت دادن - پرداختن *T.* صورتلندرمك - صورت ويرمك - ياپمق || Le potier forme les vases, et leur donne telle figure qu'il veut چوملكجى چوملكلرى ياپوب ديلديكى وجه اوزره تشكيل ايدر Former un triangle بر شكل مثلث رسم وتشكيل ايتمك Former bien ses lettres, ses caractères اشكال رسم ايتمك - حروفى وجه احسن اوزره تصنيع ايتمك

On dit en termes de Grammaire, Former les temps, pour dire, conjuguer *A.* تصريف الفعل

Il signifie aussi, produire, concevoir dans son esprit *A.* تصوّر - تخيّل *P.* تصوّر كردن *T.* خياللمق || Former un dessein فكرده ضميرده بر درلو مرام ونيت تصوّر ايتمك un projet بر كونه ترتيب تصوّر ايتمك Se former des chimères موجود الاسم ومعدوم الجسم مقولهسى شيلر تصوّر ايتمك - اوهام وخيالات واهيه تصوّر ايتمك

Et mettre en avant ce qu'on a conçu *A.* بسط - سرد - بثّ *P.* در ميان كردن *T.* ميدانه قويمق || Former une question سرد مطلب ايتمك une difficulté بر مشكل در ميان ايتمك une plainte بثّ شكوا ايتمك Former son opposition devant le juge مخالفتنى حضور حاكمده بسط ايتمك

Et composer une chose de plusieurs autres, et lui donner une certaine forme *A.* ترتيب *P.* پيراستن *T.* دوزمك || Former un régiment, un corps d'armée بر عسكرى الايى وبر طابور ترتيب ايلمك une société براورتاقلق ترتيب ايتمك une république بر جمهور ترتيب ايتمك une conspiration فساده متعلق بر معاهده ترتيب ايتمك

On dit, Former un siége, pour dire, commencer le siége d'une place *T.* مباشرت ايتمك - محاصرهيه مبادرت ايتمك

Et façonner par l'instruction *A.* تصويغ فى صورة الحسنة *P.* صورت زيبا دادن *T.* كوزل صورته قويمق || Former un jeune homme بر نو جوانى صورت حسنديه تصويغ ايتمك lui former l'esprit عقلنى حسن صورته تصويغ ايتمك Former la jeunesse d'un prince, le former à la vertu, aux bonnes moeurs بر شهزادهنك وقت شبابنى صلاح حال واخلاق حميده اوزرينه تصويغ ايتدرمك - كنجلكنى صلاح كامله واخلاق برگزيده صورتنه قويمق Former un apprenti, un disciple بر مبتدى يى وبر شاكردى صورت حسنديه تصويغ ايتمك La lecture des bons livres forme extrêmement les moeurs كتب معتبرهنك مطالعهسى اخلاق وآدابك صورت حسنه اوزره تصويغنه مدار كلّى اولور Les anciens sont les meilleurs modèles sur lesquels un auteur puisse former son goût آثار قدما مؤلفلرك طبيعتنى حسن صورته افراغ وتصويغه وسيله اولهجق نمونهلرك افضل واعلاسيدر

Se former. Recevoir la forme, prendre forme, être produit *A.* تكوّن - تمثّل - كسب الصورة *P.* صورت پذيرفتن - صورت يافتن *T.* صورتلنمك - صورت بولمق || Le poulet se forme dans l'oeuf فرخ جوف بيضده تمثّل ايدر - پايچ يمورطه ايچنده كسب صورت ايدر Le tonnerre se forme des exhalaisons رعد ابخرۀ ارضدن تكوّن ايدر Les traits

de son visage commencent à se former ملامح وجهی تمثّله یوز طوتدی

Et être façonné par l'instruction *A.* تصوّغ فی صورة الحسنة حسن ـ صورت زیبا یافتن *P.* کسب الحسن الصورة ـ صورت پذیرفتن *T.* کوزل صورت بولمق || Il s'est bien formé depuis peu عهد قریبدنبرو کسب حسن صورت ایلدی Il se formera avec le temps مرور اوقات ایله کسب حسن صورت ایده‌جکدر On se forme en voyant le monde بر کمسنه اختلاط ناس ایله صورت حسنه اوزره تصوّغ ایدر Se former sur de bons modèles مدار عبرت اوله‌جق نمونه‌لر اوزره صورتیافته اولمق

FORMICANT. Il se dit d'un pouls faible et fréquent, dont le mouvement ressemble à celui que produit une fourmi en marchant *A.* نبض نملی

FORMIDABLE. Redoutable *A.* مهیب ـ هایل *P.* هراس انگیز ـ دهشتفرما *T.* قورقنج || C'est un homme formidable مهیب آدمدر ـ ایقاع هول ودهشت ایدر بر آدمدر C'est la chose du monde la plus formidable جهانده بوندن زیاده هایل ودهشتفرما بر شی یوقدر Une puissance formidable قوّت قاهرهٔ دهشتفرما Il s'est rendu formidable par la rapidité de ses conquêtes مظهر اولدیغی فتوحات جلیله‌ده ظهور ایدن شدّت وسرعت عند الناس مهیب ودهشتفرما اولمسنه بادی اولمشدر

FORMIER. Ouvrier qui fait des formes pour les souliers *A.* مصنّع القوالب النعال *P.* قالبگر پای افزار *T.* آیاق قابی قالوبجیسی

FORMULAIRE. Livre de formules *A.* کتاب الامثلة التحریرات *P.* امثله نامهٔ نوشتها *T.* تحریرات اورنکلری مجموعه‌سی || Le formulaire des notaires محکمه کاتبلرنده اولان امثلهٔ تحریراتی حاوی کتاب Le formulaire des arrêts du tribunal امثلهٔ احکام واعلامات مجموعه‌سی

FORMULE. Modèle contenant les termes formels dans lesquels un acte solennel est conçu *A.* مثال التحریرات pl. امثلة التحریرات *T.* رسم تحریرات اورنکی

FORNICATEUR. Qui commet le péché de fornication *A.* زانی pl. زناة ـ فاجر pl. فجرة *P.* زناکار *T.* زانیلک ایدن || Les fornicateurs et les adultères n'entreront pas dans le royaume des cieux فاجرین وفاسقین داخل عالم ملکوت اولمزلر

FORNICATION. Le péché de la chair entre deux personnes qui ne sont pas mariées *A.* زنا ـ فجور *P.* زناکاری *T.* زانیلک || Le péché de fornication زنا گناهی ـ اثم زنا Commettre fornication ارتکاب زنا ایتمک

FORNIQUER. Commettre le péché de fornication *A.* ارتکاب الزنا *P.* زناکاری کردن *T.* زانیلک ایتمک

FORT. Robuste, vigoureux *A.* قویّ البنیة ـ قویّ *P.* توانا ـ دنج ـ کوجلو ـ قوتلو *T.* کلندره ـ زورمند || Un homme extrêmement fort بغایت قوی وتوانا بر آدم Un homme grand et fort عظیم الجثة وکثیر القوّة بر آدم Avoir le bras fort, la main forte ال قوّتلو اولمق ـ قویّ الید اولمق C'est un homme fort, et qui résiste au travail, à la fatigue قوی وتوانا ومقاوم تعب وجفا بر مرد زورمند در Il n'est pas assez fort pour porter tout cela بونلرک جمله‌سنی کوتوره‌جک قدر قوّت اول درجه‌ده قویّ البنیه دکلدر که بونلرک ـ وطاقتی یوقدر جمله‌سنی کوتوره بیله

Il signifie aussi, grand et épais de taille *A.* اضخم *P.* تنومند ـ تناور *T.* ایری ـ En parlant des chevaux, des mulets, on emploie aussi le mot *A.* مزفور || Un fort cheval فرس مزفور

Il se dit aussi des choses, pour signifier, gros et épais de matière *A.* جسیم ـ اضخم ـ کبیر *P.* ستبر *T.* یوغون ـ قبا || Il faut une poutre plus forte بوندن زیاده جسیم واضخم بر دیرک اقتضا ایدر Ces solives-là sont trop fortes pour la poutre بو دیرکه کوره بو کریشلر بغایت یوغوندر Une planche qui n'est pas assez forte اول قدر جسامتی یوق بر تخته

Il se dit aussi des étoffes, des toiles, du cuir, etc. *A.* صفیق ـ شبیع الغزل ـ قویّ ـ محکم *P.* تند *T.* قوند || Cette étoffe-là est forte فلان ثوب شبیع الغزلدر Du cuir fort et qui résistera à l'eau صویه طیانقلو ـ صویه طیانقلو قوند بر کون قوی ومحکم

Il se dit aussi des villes et des places de guerre, et signifie, en état de résister aux attaques de l'ennemi *A.* متین ـ مستحکم ـ منیع ـ حصین ـ رصین *P.* استوار *T.* طیانقلو || Place forte متین ومستحکم بر قلعه ـ قلعهٔ رصینه Les dehors sont encore plus forts que le corps de la place قلعه‌نک ابنیهٔ خارجیه‌سی نفسندن زیاده متین ومستحکمدر Une place forte d'assiette قلعهٔ منیعه ـ حصن حصین

Il signifie aussi, rude, difficile, pénible *A.* صعب *P.* دشوار *T.* کوج ـ چتین || Un ressort qui est très-fort پک چتین

الامر *P.* كار فرمايان *T.* دولت || Il est dangereux de déplaire au gouvernement دولتى كوجندرمك مخاطره لو بر شيدر اولى الامرك رضاسنه منافى حركتده بولنمق تهلكه ليى موجبدر Homme suspect au gouvernement عند الدوله مظنون اولياى امور عندنده شبهه لو آدم - بر آدم

Et de la manière de gouverner *A.* طور الحكومة - حكومت حكومت با رفق || Gouvernement doux *P.* صورت حكمرانى حكومت ملايمه - ملايمت dur et tyrannique حكومت شديدهٔ جبارانه

On dit, Avoir quelque chose en son gouvernement, pour dire, être chargé d'en avoir soin *T.* برشينك محافظه سى خدمتنه مأمور اولمق || Un officier qui a la garde-robe du roi en son gouvernement, en est responsable خلع والبسهٔ شاهانه نك محافظه سى خدمتنه مأمور اولان كشى آنلره دائر جواب ويرمك واجبهٔ ذمتيدر

GOUVERNER. Exercer l'autorité souveraine *A.* حكم - سياست || حكم وحكومت ايتمك - بيورمق *T.* حكمرانى كردن *P.* Ce prince gouverne sagement son royaume بو پادشاه ملكنده عاقلانه وحكيمانه حكم وسياست ايدر Il gouverne ses États avec justice ملكنده بالعدل والحقانيه حكم وحكومت ايدر Ces peuples sont bien gouvernés اقوام مذكوره حسن صورت ايله سياست اولنمقده در Ce père de famille gouverne bien sa maison فلان صاحب اهل وعيال كندوخانه سنده حسن صورت ايله حكومت ايدر

Et avoir l'administration, la conduite de quelque chose *A.* اداره تدبير الامور - *P.* كار سازى نمودن *T.* كوروب جويرمك - كورمك || C'est lui qui gouverne toute la maison امور بيتيه نك جمله سنى اداره ايدن فلان كشيدر Il gouverne la bourse du maître اغاسنك خزينه سى مديريدر Les ministres gouvernent sous l'autorité du prince مديرين سلطنت پادشاهك زير حكمنده اولدرق تدبير امور ايدرلر Celui qui gouverne en ce royaume-là, gouverne avec douceur et modération بو ملكك مديرى قاعدهٔ رفق وملايمت ورسم اعتدال ونصفته رعايت ايدرك تدبير امور ايدر C'est la femme qui gouverne dans cette maison امور بيتيه يى تدبير واداره ايدن صاحب خانه نك عياليدر - On dit aussi, Gouverner un navire, un vaisseau, une barque مركبى وسفينه يى وزورقى اداره ايتمك - Et figur., d'un homme qui a la conduite d'une entreprise, que c'est lui qui gouverne la barque كشتئ امورى اداره ايدن فلاندر

On dit Gouverner quelqu'un, pour dire, avoir grand crédit sur son esprit *A.* ادارة العقل *P.* بر عقل كس زبردستى نمودن *T.* بر كمسنه نك عقلى كهيه سى اولمق - عقلنى اداره ايتمك || Vous pouvez me rendre de bons offices auprès de lui, vous le gouvernez فلانك عقلنى سن اداره ايدرسك بو جهت ايله يانده بنم ايچون مساعئ جميله صرفنه اقتدارك دركار در Personne ne le gouverne زمام اختيارى هيچ بر كمسنه نك يد اداره سنده دكلدر - عقلنى اداره ايدر بر كمسنه يوقدر Ce n'est pas un homme à se laisser gouverner زمام عقلنى آخرك يد اختيارينه تسليم ايدر مقوله دن دكلدر Tel croit gouverner un autre, qui en est gouverné فلان كمسنه فلانك عقلنى اداره ايلديكن ظن ايدر حال بو كه كندو عقلنى آكا اداره ايتدرر Gouverner les esprits اذهان ناسى اداره ايتمك

Il signifie aussi, administrer avec épargne *A.* تقنين - تصرف || *P.* دستكشى نمودن *T.* اداره ايتمك - اداره لو قوللنمق Vous n'avez pas beaucoup de provisions, gouvernez-les bien قدر كفايه ذخيره كز اولمدبغنه بناءً موجودينى تصرف واداره ايله قوللنملو در Je gouvernerai ces munitions de sorte qu'elles suffiront موجود اولان اشبو ذخيره لرى وقتنه قدر كفايت ايده بيله جك صورت ايله اداره لو قوللنه جغم Il n'a qu'un très-petit revenu, mais il le gouverne sagement يدنده اولان ايراد غايت الغايه جزئيدر انجق حكيمانه تصرف واداره ايدر

Et avoir soin de l'éducation des enfans *A.* تربيه - تربيب *P.* تربيت كردن - پروردن *T.* بسلمك || C'est une femme qui s'entend bien à gouverner les enfans تربيهٔ صبيان فننده ماهره بر خاتوندر - Il se dit aussi des animaux || Il a toute sa vie élevé des chevaux, il sait bien les gouverner ابتداى نشئه ندنبرو آت يتشدرمكه مشغول اولمغله تربيه لرى فننى - بسلملرينك فننى رعنا بيلور

Et avoir soin des malades *A.* استمالة المرضى *P.* تيمار خستگان كردن *T.* خسته لرى كوزتمك || C'est une femme qui s'entend bien à gouverner les malades خسته لرى تيمار ايتمنك طريقنى بيلور بر قاريدر

Il se dit aussi, du soin qu'on a qu'une chose soit en bon état

A. وقاية *P.* پاس داشتن *T.* قوريمق || Il entend à gouverner le vin باده‌نك وقايه‌سى فننه واقفدر

Se gouverner. Se conduire bien ou mal *A.* حركت ـ عمل || Il s'est toujours gouverné sagement هر حالده عاقلانه عمل وحركت ايلدى Il ne s'est pas bien gouverné dans cette affaire بو ماده‌ده لايقى اوزره عمل وحركت ايتمدى Il s'est bien gouverné avec tout le monde, avec ses égaux خلق ايله وامثال واقرانيله كوزل عمل وحركت ايلدى

GOUVERNEUR. Celui qui gouverne une province *A.* والى pl. ولاة *P.* حكمران ـ كار فرما *T.* بكلربكى ـ والى || Gouverneur de Moscou موسقو واليسى

Et celui qui est commis pour avoir soin de l'éducation d'un jeune homme *A.* مربّى *P.* لالا ـ دادو *T.* لالا || Il est gouverneur de ce prince بو شهزاده‌نك لالاسيدر Sage gouverneur مربّى عاقل

GRABAT. Mauvais lit *A.* فراش مبتذل ـ فراش قبيح *P.* خوابكاه چركين *T.* كوتى يتاق || On trouva cinq ou six petits enfans couchés sur un méchant grabat بر قبيح ومبتذل فراشده ياتمش بش التى چوجوق بولندى

GRABATAIRE. Celui qui est habituellement malade et alité *A.* ضاجع فى لفراش *P.* صاحب فراش *T.* يتاقده ياتقن || Il est grabataire depuis long-temps مدت مديده‌دنبرو صاحب فراشدر

GRÂCE. Faveur qu'on fait à quelqu'un *A.* لطف pl. الطاف ـ كرم ـ مكرمة pl. مكارم ـ نعمت pl. نعم *P.* بخشايش *T.* باغشلمه || S'il vous accorde telle chose, ce sera une pure grâce بوكا مساعده ايده‌جك اولور ايسه حقكه عين كرمدر Je vous demande cette grâce بو لطف وكرمى سندن نياز ايدرم J'ai reçu plusieurs grâces de lui فلانك نعم كثيره‌سنه مظهر اولدم Il tient cela de votre grâce بوكا سنك كرمندن نائل اولمشدر — On dit, Faire grâce à quelqu'un, pour dire, ne pas exiger de lui tout ce qu'on pouvait en exiger *A.* كرم ـ احسان ـ انعام ـ *P.* بخشيدن *T.* باغشلمق || Quand on vous a accordé cela, on vous a fait grâce بوكا مساعده اولندقده بو خصوصده سكا ايتدكلرى ـ طرفكه كرم اولمش اولدى مساعده احسان وكرم قبيلندندر Il me devait mille écus, mais je lui ai fait grâce de la moitié بكا دينى اولان بيك غروشك نصفنى كندويه احسان ايلدم

Bonnes grâces. Bienveillance *A.* حسن النظر pl. محاسن النظر pl. حسنة ـ توجّهات pl. محاسن التوجّهات *P.* توجّه توجّهات || Il est dans les bonnes grâces du prince نظر *T.* درون نظر كردهٔ شاهانه ـ منظور پادشاهيدر ـ حسنهٔ ملوكانه‌يه مظهردر Il a perdu les bonnes grâces du prince حسن نظر پادشاهيدن در ساقط اولمشدر — On dit, Être dans les bonnes grâces d'une femme, pour dire, en être aimé بر خاتونك سوكليسى اولمق دوستى اولمق ـ محبوبى اولمق ـ

On dit dans le même sens, Être en grâce auprès d'une personne puissante فلانك عندنده مظهر حسن توجّه اولمق — Et rentrer en grâce, Être remis en grâce auprès du prince مظهر حسن نظر ـ مجدّداً مظهر حسن توجّه شاهانه اولمق ـ حسن توجّه شاهانه‌يى كما فى السابق تحصيل ايتمك — Et trouver grâce aux yeux de quelqu'un, devant quelqu'un, pour dire, gagner sa bienveillance نزد فلانده سزاوار فلانك عندنده مظهر نظر التفات ـ توجّه والتفات اولمق اولمق

Grâce ou Grâces. Remercîment *A.* تشكر ـ شكر *P.* شكرانه شكر ايتمك *T.* سپاس كردن ـ شكر كذارى نمودن ـ كردن || Je vous rends mille grâces سكا هزار بهزار شكر ايدرم Rendre des actions de grâces واجبات شكرى ادا ايتمك — On dit Grâce à Dieu, Grâce au Ciel *A.* الحمد لله ـ شكراً لله تعالى *P.* بخدا! شكر *T.* اللهه شكر اولسون || Il se porte mieux, grâce à Dieu شكراً لله ايوجه در — On dit aussi Grâce à vos soins ايتديككك اهتمامه صد شكر اولسون Grâce à votre bonté سنك لطف وكرمكه شكر اولسون Grâce à son courage, à sa prudence فلانك بهادرلغنه وعقل ودرايتنه شكر اولسون — On appelle aussi Grâces, une prière que l'on fait pour remercier Dieu après le repas شكر نعمت دعاسى

Grâce. Terme de Théologie. Une action particulière de Dieu sur les créatures, pour les rendre justes et heureuses *A.* فيض ربّانى *P.* فيض يزدانى ـ خرهٔ يزدانى *T.* اللهك لطفى || On ne peut se sauver sans la grâce فلاح ونجات وكرمى مجرّد مقارنت فيض ربّانى‌يه منوطدر Grâce prévenante فيض بالغ ربّانى Grâce suffisante مسابقت فيض ربّانى efficace فيض قوة التأثير ربّانى Coopérer à la grâce ظهور ايدن فيض ربّانينك عملنه صرف ارادهٔ جزئيه ايتمك Persévérer dans la grâce فيض ربّانيده مستدام اولمق Mourir

dans la grâce de Dieu فلان كشى مظهر فيض ربانى اولديغى مقروناً بفيض ربانى عازم-حالده دار بقايه ارتحال ايتمك دار بقا اولمق

On dit proverb., qu'une chose est venue de la grâce de Dieu, pour dire, qu'on l'a eue sans aucun soin فلان شئ محض اللهدن كلمش - محض ظهورات فلكيه دندر - انعام الهيدر - بر شيدر - Par la grâce de Dieu. Formule que quelques souverains mettent dans leurs titres *A.* بلطف الله تعالى

GRÂCE. Pardon accordé à un criminel *A.* عفو الجرم *P.* بخشايش گناه *T.* صوچ باغشلمه || Il a obtenu sa grâce جرمنه تحصيل عفو ايلدى Il n'appartient qu'au Prince de donner grâce عفو جرايم مادّه سى ملوكه مخصوصدر Il était déjà sur l'échafaud, quand on vint à crier grâce فلان كس محل سياسته احضار اولنمش ايكن بغتةً جرمى عفو اولنديغى صداسى ظهور ايتمشدر

GRÂCE, signifie aussi, agrément, ce qui plaît avec attrait *A.* ظرافة الطور - طلاوت *P.* زيبايى - شيوهٔ دلربا *T.* خوش ادا || Cette femme est belle, mais elle n'a aucune grâce بو خاتون كرچه حسنا در انجق اصلاً وقطعاً طلاوت طورى يوقدر Danser, marcher de bonne grâce طلاوت طور ايله مشى ورقص ايتمك Il a bonne grâce à faire telle chose بونى طور ظرافت ايله ايشلر Il a de la grâce à tout ce qu'il fait هر شيئى كافهٔ افعالنده طلاوت وار در Il fait tout avec grâce بو كلام طلاوت ايله ظريفانه ايشلو Cela est dit avec grâce بو كسوه ده اصلا سويلنمشدر Cet habit n'a point de grâce ظرافت طبع ايله يوقدر S'habiller de bonne grâce تلبّس ايتمك - Pour exprimer le contraire, on dit Mauvaise grâce *A.* رداءة الطور - طور قبيح *P.* شيوهٔ نا زيبايى - نا زيبا *T.* اداى بد - ادا جركين || Il a mauvaise grâce بد ادا در - رداءت طورى وار در Danser, marcher de mauvaise grâce طور قبيح ايله رقص ومشى ايتمك

On dit, qu'une expression a de la grâce, pour dire, qu'elle fait un bon effet dans l'endroit où elle est placée *A.* فى موقعه *P.* بجا *T.* محلنده || Cette expression a de la grâce بو تعبير تمام محلنه صرف اولنمشدر

DE GRÂCE. Par pure bonté *A.* لطفاً وكرماً - لطفاً واحساناً *P.* از روى كرم واحسان *T.* كرم يوزندن || De grâce secourez-moi لطفاً واحساناً بكا امداد ايله De grâce faites-moi ce plaisir لطفاً واحساناً بو مطلوبمه مساعده ايله

GRACIABLE. Digne de pardon *A.* ممكن العفو - مستحق العفو *P.* سزاوار بخشايش - بخشيدنى *T.* عفو اولنه - عفوه كلور || Cas graciable ممكن العفو اولان حال Il a tué un homme, mais c'est en défendant sa vie; le fait est graciable بيلدجك كرچه بر آدم قتل ايتمشدر انجق نفسنى محافظه ضمننده اولمغله ممكن العفو بر كيفيتدر

GRACIEUSEMENT. D'une manière gracieuse *A.* باللطف والاكرام - باللطف والعاطفة - بالمجاملة *P.* دلنوازانه *T.* چلبيلك ايله - خوشلق ايله || Il reçoit gracieusement ceux qui ont affaire à lui كندوسيله مصلحتلرى اولنلر حقنده باللطف والاكرام معامله ايدر - بالمجامله معاملهٔ ايدر Vous devriez lui parler plus gracieusement فلانه زياده چلبيلك ايله سويلملو ايدك

GRACIEUX. Qui a beaucoup de grâce et d'agrément *A.* مطبوع - جميل - ذو الحسن والظرافة - مستحب *P.* دلاويز *T.* جان سوه جك || Manières gracieuses اوضاع مطبوعه Réception gracieuse تلقئ جميل - تلقئ بالمجامله Il y a quelque chose de gracieux dans ce tableau بو تصويرده بر نوع حسن وظرافت وار در Ce peintre a le pinceau gracieux بو رسامك قلمنده ظرافت وار در

GRACILITÉ. Qualité d'une voix grêle *A.* رقّة الصوت *P.* باريكئ صدا *T.* سس انجه لكى || La gracilité de sa voix رقت صوتى

GRADATION. Augmentation successive et par degrés *A.* تزايد تدريجى *P.* درجه بدرجه افزونى *T.* كرته كرته آرتوقلق || La gradation de la lumière est sensible, depuis le point du jour jusqu'au lever du soleil وقت سحردن طلوع شمسه قدر ضيانك تزايد تدريجيسى بر امر محسوسدر

GRADE. Dignité *A.* رتبة pl. رتب - مرتبة pl. مراتب - درجة pl. درجات *P.* پايه *T.* رتبه - كرته || Il a été élevé au plus haut grade اسناى مراتبه - اعلاى درجاتنه اصعاد اولندى Passer par tous les grades militaires مراتب ترفيع اولندى عسكريه نك جملهسنى قطع ايتمك

GRADIN. Petit degré que l'on pratique sur la table d'un autel, d'un buffet *A.* رفّ pl. رفوف *P.* رف *T.* راف || Un salon rempli de pots de fleurs étagés par gradins رافلر اوزرنده ديزلمش چيچك شاقسيلريله مملو بر ديوانخانه

Il se dit aussi des bancs élevés les uns au-dessus des autres aux amphithéâtres *A.* مصطبة ذات الطبقات *P.* نشيمن طبقه طبقه *T.* ديزلمش اوتوراق بسيار طبقه

GRADUATION. Division en degrés *A.* انقسام الدرجات *P.* پايه بپايه تقسيم *T.* كرته كرته بولمه ‖ La graduation d'un thermomètre مقياس هوانك انقسام درجاتى

GRADUEL. Qui va par degrés *A.* تدريجى *P.* درجه بدرجه آمده *T.* كرته كرته واران

GRADUER. Marquer des degrés de division *A.* رسم الدرجات ترسيم الدرجات *P.* رسم پايها ـ رسم درجها كشيدن *T.* كرتهلرى چيزمك ـ كشيدن ‖ Graduer un thermomètre, les cercles d'une sphère, des cartes de Géographie ميزان هوانك وكره دائرهلرينك وخريطهلرك درجهلرينى رسم ايتمك

En conférer des degrés dans une Université *A.* توجيه المراتب العلميّة *P.* مدرسه پايهلرينى *T.* پايهاى علم ودانش بخشيدن ويرمك

GRAILLEMENT. Son de voix enroué *A.* جشرة الصدا *P.* خپهٔ صدا *T.* سس بوغونقلغى

GRAILLON. Les restes ramassés d'un repas *A.* سقاطة النوالة خشارة المائدة ـ *P.* ريزهٔ خورش *T.* طعام دوكنتيسى ‖ Les gueux vivent de graillons فقرانك مدار معايشى خشارات فقرا ومساكين سقاطات نوالهدن كچينورلر ـ طعامدن عبارتدر

GRAIN. Le fruit et la semence des plantes frumentacées *A.* حبّة pl. حبّات pl. حبوبات *P.* دانه *T.* دانه ‖ Le grain de ces fromens est fort gros, est plein بو حنطهلرك حبهلرى بو بغدايك دانهلرى غايت ايرى ـ زياده غليظ وممتليدر وطوقدر Ce blé est mal battu, il y a encore bien du grain dans la paille بو بغداى كركى كبى دوكلمش اولميوب ـ صمان صاپلرى ايچنده هنوز وافر دانهلر فالمشدر ‖ Il se dit aussi du fruit d'autres plantes ou arbrisseaux *A.* حبّ pl. حبوب ـ *P.* دانه *T.* دانه ‖ Grain de grenade حب الرمّان نار دانهسى ـ دانهٔ انار de poivre بيبر دانهسى de moutarde خردل دانهسى ـ Grain de raisin *A.* عوزة pl. عوز *P.* فرشكك ـ اوزم دانهسى *T.* دانهٔ انگور ـ انگرده ـ On dit figur. Il n'a pas un grain de bon sens, un grain de jugement باشنده عقل سداددن وقوت مميزهدن حبهٔ واحده نيله يوقدر

Il se dit par analogie de certaines choses faites en forme de grain ‖ Grain de chapelet حبهٔ سبحه ـ تسبيح دانهسى Les grains d'un collier d'ambre بر كهربا كردانلغنك دانهلرى

On appelle Gros grains, le froment, le seigle, et le méteil *A.* بذور المزروعات الخريفيّة *T.* كوز اكينى تخمى Et menus grains, les blés qu'on sème en Mars *A.* بذور المزروعات الربيعيّة *T.* ايلك ياز اكينى تخمى

Et grains d'or, les morceaux d'or qui se trouvent dans les rivières, ou sur la surface de la terre *A.* pl. شذور ـ شذور العقيان *P.* خردهٔ زر رسته *T.* آلتون خردهلرى

Et grains de petite vérole, les pustules qui viennent de la petite vérole *A.* بثور الجدرى *T.* چيچك جيبانلرى

Et en termes de Marine, Grains, ou Grains de vent, des tourbillons qui se forment tout à coup, et qui endommagent les vaisseaux *A.* ريح ثائب *P.* گلاك *T.* صاورنتى ‖ Voilà un grain de vent اشتد بر صاورنتى چيقدى

Grain, se dit aussi d'un petit poids faisant la soixante-douzième partie d'une drachme *A.* حبّة *P.* دانهٔ گندم *T.* بغداى ‖ Cela pèse tant de grains بونك آغرلغى شو قدر بغدايدر Cette pistole est légère d'un grain فلان سكهنك بر بغداى نقصانى واردر

GRAINE. La semence de quelques plantes *A.* بزر pl. بزور *P.* تخم *T.* تخم ‖ Graine de laitue مارول تخمى d'épinards بزر اسپناق تخمى ـ اسفناج

GRAISSAGE. Action de graisser *A.* تدهين *P.* روغن سايى *T.* ياغلمه ‖ Le graissage des voitures عربه تكرلكلرينك تدهينى

GRAISSE. Substance onctueuse, répandue en diverses parties du corps de l'animal *A.* شحم ـ دسم ـ ودك *P.* پيه *T.* ياغ ‖ La graisse l'incommode كثرت شحمدن چرويش ياغى ـ دسم ‖ Graisse molle شحم لين Graisse de boeuf بيحضوردر بقر صغر ياغى ـ ‖ Il y a trop de graisse dans ce potage بو چوربا بغايت ياغلودر Il est tombé de la graisse sur son habit لباسى اوزرينه ياغ بيلاشدى La graisse du chapon ياغى ـ ايملغك ودكى

On appelle figur. La graisse de la terre, la substance la plus onctueuse, et qui contribue le plus à sa fertilité *A.* شحم الارض *P.* مايهٔ خاك *T.* طپراق اوزى ـ طپراغك ياغى ‖ Les grandes ravines emportent toute la graisse de la terre سيول شديده شحم ارضك كلياً اذهابنه بادى اولور

GRAISSER. Enduire de graisse *A.* تدسيم ـ تدهين *P.* پيه

پیه سودن - زدن T. یاغ سورمك - یاغلتمق || Graisser des bottes چزمه‌یی یاغلتمق les roues d'une charrette عربه تکرلکلرینی تدهین ایتمك les pieds d'un cheval دابه‌نك آیاغنه یاغ سورمك

GRAISSÉ. A. مدسّم - مدهّن P. روغن سود T. یاغلنمش

GRAISSEUX. Qui est de la nature de la graisse A. شحمی - ادسم - ودیك - ذو الشحم P. پیه‌ناك T. یاغلو || Corps graisseux جسم ودیك Membrane graisseuse غشای شحمی

GRAMMAIRE. L'art qui enseigne à parler et à écrire correctement A. علم الصرف || Les règles de la grammaire قواعد صرفیّه Faire quelque faute contre la grammaire قواعد صرفیّه‌یه مغایر بر نوع خطا ایتمك La grammaire est le commencement de toutes les études جمیع درسلرك اوّلی علم صرفدر

Et le livre où sont renfermés les préceptes de cet art A. کتاب الصرف

GRAMMAIRIEN. Celui qui a fait une étude particulière de la grammaire A. صرفی pl. صرفیّون || C'est un excellent grammairien مشاهیر صرفیّوندندر

GRAMMATICAL. Qui appartient à la grammaire A. صرفی || Discussion grammaticale مباحثهٔ صرفیّه Construction grammaticale قواعد صرفیّه‌یه موافق بر ترکیب Ce discours est plus grammatical qu'il n'est élégant بو مقاله‌نك قواعد صرفیّه‌یه موافقتی ظرافت ولطافتنه غالبدر

GRAMMATICALEMENT. Selon les règles de la grammaire A. حسب القواعد الصرفیّة

GRAMMATISTE. Celui qui enseigne la grammaire A. معلّم الصرف pl. معلّمین الصرف P. خواجهٔ صرف T. صرف خواجه‌سی

GRAND. Qui est fort étendu en longueur, en largeur, ou en profondeur. A. اضخم - عظیم - کبیر - جسیم P. بزرك - دژمان T. یوغون - بیوك - ایری || Grand homme شخص دژمان آدم - ایری ادم - کبیر الجثه آدم - جسیم Grand arbre یوغون اغاج - شجرهٔ کبیره - شجر جسیم Grand fleuve نهر بیوك چای - کبیر Grand espace de terre ارض - ارض عظیمه وسیعة الانحا Grand enclos حوزهٔ وسیعة الاطراف - حوزهٔ کبیره Grande ouverture فرجهٔ عظیمه - منفذ کبیر - Il se dit aussi de toutes les choses physiques ou morales qui surpassent les autres du même genre A. کلّی - جلیل - کبیر - عظیم P.

بزرك T. کلّیتلو - بیوك || Grand nombre کلّیتلو - عدد کبیر صاییی Grande quantité مقدار کلّی - مقدار جسیم Grande armée کلّیتلو عسکر - بیوك اردو - اردوی کبیر Grand repas ضیافت عظیمه Grand bruit ولولهٔ عظیمه - طرّاقهٔ عظیمه Grande richesse کلّیتلو ثروت ویسار - مال جسیم Grand froid برد بیوك صوغوق - برد شدید - عظیم Grand chaud حرّ کبیر C'est un grand remède بر دوای عظیمدر Avoir de grands desseins مقاصد جلیله - امور جسیمه‌یه قصد ونیّت ایتمك صاحبی اولمق Il a l'âme grande جلیل الهمّه بر ادمدر Un grand génie عقل جلیل Un grand mérite لیاقت جلیله - کامله De grandes vertus مناقب جلیله - فضایل عظیمه De grands vices ذمایم عظیمه - مثالب غلیظه - قبایح عظیمه Cela est de la grande éloquence فصاحت جلیله قبیلندندر Grande injustice جور وستم بزرك - غدر جسیم - ظلم عظیم Être grand en mérite, en naissance, en autorité من جهة اللیاقة - ومن جهة النسب ومن جهة النفوذ بر مرد بزرکوار اولمق هنر ولیاقت ونسب واصالت ونفوذ وحکومت جهتیله جلیل القدر اولمق C'est un grand prince بر میر عظیم القدر جلیل الشاندر - در Un grand personnage بر ذات جلیل الشان بر بیوك ادم - Un grand capitaine - بر جنك اور معظم نامدار - جلیل الشان Grand théologien اعاظم علمای علم الهی ایچنده فایق وسر افراز Grand poète شاعر عظیم الشان شانی بیوك بر شاعر - اعاظم شعرادن بری - Grand scélérat اعظم اشقیا Grand ignorant اعظم جهلا Faire une grande dépense کلّیتلو مصرف - مصارف جسیمه ارتکاب ایتمك ایتمك Il est arrivé un grand malheur بر مصیبت عظیمه واقع اولمشدر - On dit dans la même acception, Marcher à grands pas علی جناح الاستعجال خطوه جنبان اقدام اولمق - خطوات سرعت واستعجال ایله رهپیما اولمق

On dit, que des enfans, des animaux, des arbres, des plantes sont déjà grands, pour dire, qu'ils sont déjà assez crûs A. بالغ P. رسیده T. یتشمش || Cette femme a des enfans déjà grands بو خاتونك یتشمش اولادی واردر Les blés sont déjà grands اکین هنوز بالغدر - اکین یتشمشدر Ce bois est déjà grand بو اورمان یتشمشدر

On appelle la pierre philosophale, Le grand oeuvre A. اکسیر اعظم

GRAND, signifie aussi, qui est en grande quantité A. کثیر - متوافر - وفیر P. بسیار T. چوق || Il n'a pas grand argent

چوق اقچه‌سى يوقدر - مال كثير صاحبى دكلدر || Il y a grand monde à ce spectacle-là اول ملعبده خلقك كثرتى وار در

Et important, principal *A.* اعظم - واجب الاعتنا - معتنا به - معظم *P.* بزركترين - شايان اعتنا *T.* بيوك - زياده اعتبار اولنه‌جق || Le jour d'une bataille est un grand jour pour le général يوم مقابله سرعسكره كوره اعاظم ايّام واجبة الاعتنادندر || Un des grands principes de la philosophie حكمتك اصول معظمه‌سندن برى La grande maxime de Jurisprudence علوم فقهيّه‌نك قواعد معتنا بهاسندن برى C'est un grand point de savoir bien prendre son temps بر مصلحتده وقت مناسبى اختيار ايتمنك يولنى بيلمك اعظم دقايق كار آگاهى ودانشدر Il m'a donné une grande leçon par son exemple فلان كمسنه‌نك حركتى مدار عبرت اولدرق بكا بر درس عظيم اولمشدر

On appelle Le grand monde, les personnes de qualité *A.* كبار وعظما - عظماء الرجال *P.* كلانتران - بزركان *T.* بيوكلر - بيوك آدملر || Voir le grand monde كبار وعظمايى كورمك — Et grands seigneurs, les seigneurs de la première qualité du royaume *A.* متعيّنان الرجال السلطنة - اعاظم الرجال الدولة *P.* بزركواران سلطنت - كلانتران سلطنت *T.* دولتك اولولرى || S'attacher à un grand seigneur اعاظم رجال دولتدن برينه انتساب ايتمك

Grand, est aussi un titre qui se donne à divers princes souverains || Le grand Seigneur پادشاه اعظم آل عثمان Le grand Kan خاقان كبير خان كبير Le grand Mogol مغول Le grand Duc de Toscane طوشقانه‌نك كبير دوقه‌سى — Et un titre qu'on a donné à quelques princes illustres et d'un mérite extraordinaire || Alexandre le Grand اسكندر اعظم Pierre le Grand بيوك پتروس

Il se dit aussi de certains officiers principaux *A.* رئيس pl. رؤسا *P.* سر - مير *T.* باش - بيوك || Grand maître de la maison du Roi سر كتخداى سراى همايون Grand maître de l'artillerie سر طوپچيان - طوپچى باشى شهريارى Grand chambellan مير علم - سر بوّابين دركاه عالى Grand écuyer مير آخور - مير آخور اوّل بيوك Le grand maître des eaux et forêts جاى وقورى اغاسى

Grand, est aussi substantif, et signifie, sublime *A.* علو - فخامت *P.* بزركوارى *T.* بيوكلك || Il y a du grand dans cette pensée, dans ce projet بو فكر ومعنا وبو ترتيب وخليا سموّ علوّ وفخامت ايله موسومدر Cet auteur, pour trop affecter le grand, tombe dans le galimatias بو مؤلف سبكك وانشاسنده علوّ وفخامتى حدّ اعتدالدن زياده التزام ايتمكله ترّهات كلامه گرفتار اولور

On dit proverb., Du petit au grand, pour dire, par comparaison des petites choses aux grandes *A.* بقياس الجزء على الكلّ

En grand, signifie, de grandeur naturelle *A.* على قدّ الطبيعى *P.* باندام ذاتى *T.* كسيمده ذاتى || Il s'est fait peindre en grand صورتنى اندام ذاتيسى اوزره رسم وتصوير ايتدردى — On dit aussi, Faire ou exécuter une chose en grand, pour dire, la faire d'une grandeur convenable sur un modèle en petit *A.* تشكيل على شكل الكبير *P.* بشكل بزرك پرداختن *T.* ايرى صورتده قويمق || Les petites machines ne réussissent pas toujours en grand آلات صغيره دائما شكل كبير اوزره تشكيل اولنمغه كلمز

On dit figur. Penser, agir, travailler en grand, pour dire, d'une manière grande, noble *A.* بالعظمة والجلال *P.* با بزركوارى *T.* اولولق ايله

À la grande. À la manière des grands Seigneurs *A.* على طور العظما *P.* بطرز بزركان *T.* بيوك آدملر كبى

GRAND' MÈRE. V. Aïeule.

GRAND-ONCLE. Le frère du grand-père ou de la grand' mère *A.* عمّ كبير *P.* اودر بزرك *T.* بيوك عموجه

GRAND-PÈRE. V. Aïeul.

GRANDEMENT. V. En grand au figuré. — Il signifie aussi, extrêmement *A.* غاية الغاية *P.* بغايت *T.* پك || Il se trompe grandement بغايت دوچار غبن اولور

GRANDEUR. Étendue de ce qui est grand *A.* كبر - كبارت - جسامت *P.* بزركى *T.* بيوكلك - ايريلك || Ces deux hommes sont de même grandeur بو ايكى كيشى جسامت بدن جهتيله مساويدرلر Cela est de la grandeur d'un pied بو شيئك برقدم جسامتى وار در La grandeur d'une province بر مملكتك جسامتى - بر ولايتك بيوكلكى - جسامتى — Et importance, énormité || La grandeur d'un crime جرمك جسامتى - ضخامتى d'une entreprise عزيمتك - مباشرت اولنان مصلحتك جسامتى جسامتى

Il signifie aussi, excellence, sublimité *A.* عظم - عظمت علوّ الشان - علوّ - جلالت - الشان *P.* بلندئ شان - بزرکی *T.* بیوکلک || La grandeur de Dieu عظمت بی نهایت جناب ربّ الارباب des rois پادشاهلرک - عظمت ملوک جلالت شانلری La grandeur des victoires de ce prince بو پادشاهک موفق اولدیغی فتوحات جلیلهنک عظم شانی Grandeur d'âme علوّ همّت Il est de la grandeur d'un État de soutenir ses alliés متفقلره معاونت ومظاهرت بر دولتک مقتضای علوّ شانیدر Il y a un air de grandeur et de noblesse dans tout ce qu'il fait کافّهٔ افعال وحرکاتنده آثار علوّ وعظمت بدیدار در

On dit, Les grandeurs de ce monde, ou simplement, Les grandeurs, pour dire, les honneurs, les dignités *A.* زهاء الدنیا *P.* اعتبارات جهان *T.* بو دار فنادهکی بیوکلکلر || Mépriser les grandeurs de ce monde - زهای دنیایی استحقار ایتمک اعتبارات جهانی عین حقارت ایله کورمک Les grandeurs humaines اعتبارات بشریّه

Grandeur, en Mathématiques. Ce qui est composé de parties *A.* مقدار pl. مقادیر

GRANDIR. Devenir grand par croissance *A.* - کسب الکبارة کسب الرفعة القدّ - کسب النموّ *P.* - بزرکی پذیرفتن بالیدن - ناریدن - قدّ کشیدن *T.* بوی سورمک - بیومک || Cet enfant a bien grandi en peu de temps بو طفل وقت بو چوجوق آز - یسیر ایچنده کسب رفعت قدّ ایلدی زمان ایچنده بوی سوردی Ces pluies ont fait grandir les blés بوی سوردی - بو یغمورلر ایله اکینلر کسب نموّ ایتمشدر

Grandi. *A.* کبیر - نامی *P.* قدّ کشیده - بزرکی پذیرفته ناریده - *T.* بوی سورمش - بیومش

GRANDISSIME. Superlatif de grand *A.* اعظم - اکبر *P.* مهترین - بزرکترین *T.* یک بیوک - یک اولو

Grand-oeuvre. V. Grand.

GRANGE. Bâtiment où l'on serre les blés en gerbes *A.* انبار *P.* خوله - راش *T.* انبار || Tous ses blés sont en grange فلاننک مالک اولدیغی غلّهلرک مجموعی در انبار اولمشدر Entasser des gerbes dans la grange اکین دمتلرینی انبار ایچنده ییغمق

GRANIT ou GRANITE. Pierre fort dure, qui est composée d'un assemblage d'autres pierres de différentes couleurs *A.* برطیل *T.* پلاندز طاشی

GRANULATION. Opération par laquelle on réduit les métaux en petits grains *A.* تجریش المعادن *P.* خرد سازئ معدن *T.* معدنلری دوکوب خرد ایتمه

GRAPHIQUE. Il se dit des descriptions qui, au lieu d'être énoncées par le discours, sont données par une figure *A.* موصوف بالاشکال *P.* با پیکر نگاریده *T.* شکلی چیزیلوب کوسترلمش || Description graphique d'une éclipse de soleil, de lune کسوف شمس وخسوف قمرک اشکال ایله وصف وتحریری

GRAPPE. Assemblage de plusieurs grains qui sont attachés comme par bouquets au cep de la vigne. Il se dit aussi d'autres plantes *A.* عنقود pl. عناقید - قطف *P.* خوشه - سپریغ - شنلک - شنگله *T.* صالقم || Grappe de raisin عنقود عنب - خوشهٔ انگور - اوزم صالقمی Le sureau porte ses fleurs en grappe مرور آغاجی صالقم اولدرق چیچک ویرر

GRAPPILLER. Cueillir ce qui reste de raisins dans une vigne, après qu'elle a été vendangée *A.* التقاط البقیّة - تلقّط القواشة القطاف *P.* پسماندهٔ انگوررا چیدن *T.* اوزم کسیمی اوزم بشاقلری دیرمک - دوکنتیلرینی دیرمک || Dès que les vendangeurs ont achevé, il est permis d'aller grappiller اوزم کسیمنه جالشانلر مصلحتلرینی تمام ایتدکلری عقیبنده بقیّة القطافک جمعنه خواهشکار اولنلره اذن ورخصت ویریلور

GRAPPILLEUR. Celui qui grappille *A.* لاقط - لاقط القواشة البقیّة القطاف *P.* پسماندهٔ انگور چیننده *T.* اوزم بشاغی دیوشورن

GRAPPILLON. Petite grappe de raisin prise d'une plus grande *A.* خصلة *P.* خوشه پارهٔ انگور *T.* اوزم صالقمی پارچهسی

GRAPPIN. Ancre à quatre becs ou pointes *A.* انجر ذو اربعة مناشب *P.* لنگر چار چنگال *T.* درت چنکللو دمور

Et instrument de fer à plusieurs pointes recourbées, dont on se sert pour accrocher un vaisseau *A.* محجنة کثیرة المناشب *P.* کثرهٔ بسیار چنگال *T.* چوق چنکللو قانجه - On dit figur. Mettre le grappin, jeter le grappin sur quelqu'un, pour dire, se rendre maître de son esprit بر کمسنهنک ذهننه انشاب بر کمسنه فلاننک عقلنه قانجهسنی - چنگال حکومت ایتمک اورمق

GRAS. Qui a beaucoup de graisse *A.* سمین - شحیم - ودیک -

لحيم P. فربه ـ T. جرب ـ سموز ـ ياغلو || Il est gros et gras لحم وشحم صاحبيدر ـ وشحيمدر Il est gras par tout le corps ـ بقر سمين بدننك هر طرفى سمين وشحيمدر Boeuf gras سموز قاز ـ سمين بر قاز Oie grasse سموز اوكوز

Il signifie aussi, sali, imbu de graisse A. ادسم P. روغن آلود T. ياغ بيلاشمش || Essuyez-vous, vous avez le menton gras اككدن ياغ بيلاشغنى سيل Son habit est gras لباسى ياغه بيلاشمشدر

Il se dit aussi de certaines liqueurs qui s'épaississent trop avec le temps A. غليظ ـ اثخن P. سفت T. قويى || De l'encre grasse اثخن ـ حبر اثخن قويى مركب Huile grasse كسب غلظت وثخانت ايتمش ـ وغليظ روغن زيت زيتون ياغى

On dit, qu'un cheval a la vue grasse, pour dire, que sa vue s'obscurcit T. كوزى طمانلو بر آت

On dit aussi, que des terres sont grasses, pour dire, qu'elles sont fortes, tenaces A. ارض خصيرة T. ياغلو طپراق ـ On appelle aussi Terre grasse, l'argile. V. ce mot.

On dit figur. d'un homme qui s'est enrichi dans une affaire, qu'il en est sorti fort gras A. كسب النضارة P. يال وبال پيدا كردن T. ياغنى دوزمك ـ ياغلنمق || Il est sorti de cette entreprise fort gras مباشرت ايلديكى مصلحت ايچندن مصلحتدن يال وبال پيدا ـ كسب نضارت ايلد چيقمشدر ايلدى

Gras, signifie aussi, obscène A. مفتضح ـ فاحش P. پرده بيرون T. عارسز || Il se plaît à tenir des discours un peu gras ـ درجهٔ اعتدالدن زيادهجه كلام فحشدن حظ ايدر اشوريجه فحشگو ـ فحشيات سويلمكدن زيادهجه حظ ايدر در Conte gras قصهٔ فحشيات آميز

On dit, qu'un homme a la langue grasse, pour dire, qu'il a la langue épaisse, et qu'il prononce mal certaines consonnes A. الثغ اللسان P. كلته زبان T. پلتك

On dit aussi, Le gras de la jambe, pour dire, l'endroit le plus charnu de la jambe A. ربلة pl. ربلات P. گوشت ران T. بالدرك قبا اتى

On dit, Dormir la grasse matinée, pour dire, dormir bien avant dans le jour A. نوم الى ضحوة الكبرا P. تا بچاشت خوابيدن T. قبا قوشلغه قدر اويومق

GRAS-DOUBLE. La membrane de l'estomac du boeuf A. قبة البقر ـ حفث البقر P. هزار توى گاو T. اوكوز شيردانى

GRASSEMENT. À son aise A. بسعة الحال ـ بالنضارة والرفاه P. با فراخ دستى T. خوشحاللق ايله || Il ne se dit qu'en cette phrase: Vivre grassement ـ سعهٔ حال ايله كچنمك خوشحالقده

Il signifie aussi, au-delà de ce qu'on doit A. بالغاً ما بلغ ـ بزيادة P. بالا بر بالا T. زيادهسيله || Il ne se dit qu'en ces phrases: Payer, récompenser grassement بالغاً ما بلغ ادا ايتمك ومكافات ايتمك

GRASSEYEMENT. Manière dont prononce une personne qui grasseye A. لثغة P. كلته زبانى T. پلتكلك || Le grasseyement affecté est le plus désagréable تصنع ايله لثغت لسان يايمق زياده كريه شيدر

GRASSEYER. Parler gras A. تلثغ P. كلته زبانى كردن T. پلتكلمك || Cette femme grasseye agréablement بو خاتون حسن لثغت لسان ايله تلثغ ايدر Il lui sied bien de grasseyer كندويه پك ياقشور

GRATERON, ou RIÈBLE. Plante dont les feuilles, les tiges et les fruits sont rudes au toucher A. بلسكا ـ مصفاة الراعى T. چوبان سوزكى

GRATIFICATION. Libéralité qu'on fait à quelqu'un A. عطية pl. عطايا ـ انعام pl. انعامات P. بخشش T. بغشلمه || Il a reçu bien des gratifications انعامات كثيره تحصيل ايلدى Ce qu'on lui donne n'est pas une pension réglée, ce n'est qu'une gratification فلانه ويريلان اقچه وظيفهٔ معينه اولميوب محض عطيه در Gratification annuelle عطيهٔ سنويه ordinaire عطيهٔ عاديه extraordinaire بر عطيهٔ فوق العاده

GRATIFIER. Faire une gratification A. انعام ـ احسان P. بخشيدن T. عطيه ويرمك ـ بخشش ايتمك ـ بغشلمق || Le roi l'a gratifié d'une pension پادشاه طرفندن فلانه بر معاش احسان اولندى Il est le maître, il gratifie qui il lui plaît آمر مطلقدر كيف ما يشاء انعام واحسان ايدر

Gratifié. A. مظهر الانعام P. بخشش پذيرفته T. بخشش آلمش

GRATIS. Gratuitement A. بلا ثمن ولا عوض ـ مجاناً P. رايگان ـ جزف ـ مفت T. انعام اولدرق ـ مفت ـ جابه || On lui a donné ses bulles gratis براتلرى انعام اولدرق ويرلمشدر

زنبرک Vous lui donnez là une forte tâche فلانه صعب
الاجرا بر مأموریت تحمیل ایدرسک Ils trouvèrent une mon-
tagne forte à monter صعب الصعود بر جبله راست کلدیلر
چیقلمسی کوچ - بر جبل صعب الوصوله تصادف ایلدیلر -
بر طاغ بولدیلر C'est un cheval fort à dompter بر فرس
حرون آتدر - صعب التذلیلدر Ce cheval a la bouche forte
A. فرس اخشن الفم P. اسب درشت دهان T. آغزی
چتین آت - کم آلمز آت - On dit prov. et figur., que la
jeunesse est forte à passer, pour dire, qu'il est difficile de la
passer کنجلک یولی - طریق شباب صعب ودشوار در
چتین اولور

On appelle Terre forte, une terre tenace et difficile à labourer
A. صلب P. زمین سخت T. پک یر - Et colle forte,
une colle plus tenace que l'ordinaire A. غراء ثخین P. سریشم
سخت T. قویی طوتقال - سرد طوتقال - Et coffre fort,
un coffre fort difficile à ouvrir, et distiné à serrer de l'argent
متین ومحکم آقچه صندیغی

Il signifie aussi, impétueux, violent dans son genre A.
شدید - حادّ P. تند وتیز T. کسکین - سرد || Forte pluie
باران شدید Vent fort کسکین روزکار - ریح شدید Forte
douleur سرد صزی - وجع حادّ - وجع شدید Médecine trop
forte سرد مسهل - مسهل شدید Son pouls est fort et élevé
نبضک حدّت وارتفاعی - نبضنده شدّت وارتفاع وار در
حدّتلو وار در Liqueurs fortes مشروبات حادّه Vinaigre fort
غایت ایله شدید کسکین سرکه - سرکه Bouillon trop fort
غایت قوی - ات صویی

Et qui est piquant, désagréable au goût ou à l'odorat A.
غلیظ - خشن P. تند T. سرد || Du beurre fort روغن خشن
آغزک دادی سرد ساده یاغی - الطعم Avoir l'haleine forte
آغر اولمق - سرد اولمق - رایحه‌سی غلیظ اولمق Ces odeurs-
là sont bonnes, mais elles sont trop fortes بو رایحه‌لر لطیفدر
بو قوقولر کوزلدر انجق غایت - انجق غلظتلری زیاده در
آغردر - سرد در

Et puissant, considérable A. غالب - اغلب - اقوا P. برتر
T. کرکین - توانا‌تر - || Son parti est le plus fort طرفی
سواری عسکر سائرلردن اقوا در Il est fort en cavalerie
جهتیله قوّتی غالبدر Les ennemis sont plus forts en nombre
اعدا کمیّت جهتیله اقوا واغلبدر Il est fort en raisons برهان
ودلیل جهتیله اقوا در Céder au plus fort حکم غالبه تبعیت
حکم غالبه تسلیم - حکم غالبه سر فرو ایتمک - ایتمک
زمام اختیار ایتمک C'est au plus fort à faire la loi انفاذ
حکم طرف غالبک اراده‌سنده منوطدر La raison du plus
fort الحکم لمن غلب قولنجه حق غالبک یدنده در

Figur. Grand, extrême A. عظیم - کلّی P. انبوه T. آرتق -
غایت چوق || Avoir une forte inclination میل کلّی ایتمک
Avoir une forte passion pour quelque chose بر شیئه کلّی
هوس ایتمک Cela fait une forte impression sur son esprit بو
بو کیفیتک ذهننده - کیفیت ذهننه کلّی مرتبه تأثیر ایدر
عظیم تأثیری وار در - Et qui est fondé || Cette raison-là est
bien plus forte que l'autre بو علّت دیکرندن اقوا در C'est
un des plus forts argumens pour prouver que.... بو بابده مدار
اثبات اوله‌جق دلایلک اقواسیدر - On dit aussi, une ex-
pression forte, c'est-à-dire, énergique کلام قوی - کلام اکید
التأثیر - Et qu'une expression, une épithète est forte, c'est-à-
dire, dure A. تعبیر شدید T. سرد تعبیر - Il signifie aussi figur.,
habile || Il est fort sur ces matières-là اول ماده‌لرده قوّتی
غالبدر Il y est plus fort que personne اول خصوصده جمله‌دن
اقوا در Il est fort sur la philosophie, sur l'histoire, sur le Droit
canon حکمتده وفنّ تاریخده وعلم فتاواده قوّتی غالبدر
Être fort aux échecs شطرنج اویوننده قوّتلو اولمق

On dit d'un homme très-habile, que c'est une tête forte
A. عقل حصیف pl. عقول حصیفة - عقل رکین pl. عقول
رکینة || C'est une des plus fortes têtes du conseil مجلس
شوراده اولان عقول رکینه‌نک اقواسیدر - Et d'un homme
qui a de la vigueur, de la pénétration, de l'étendue d'esprit,
qu'il a l'esprit fort A. صاحب الشهامة - مشهوم المزاج P.
بلند اندیش T. عقلی کسکین || Il a l'esprit fort, il n'est
point accablé par la multitude des affaires اصحاب شهامتدن
اولوب کثرت اشغالدن اصلا فتور کتورمز

Il signifie aussi figur., courageux, magnanime A. نجید الطبع
صاحب النجدة - P. پر دل - صاحب همّت عالی T.
نجدت || C'est un homme qui a l'âme grande et forte غیرتلو
صاحب نجدت طبع ایله مجبولدر Cela est d'une âme forte
همّت عالی صاحبی بر آدمک ایشیدر - بر آدمک کاریدر

Se faire fort de... Se rendre garant qu'une chose sera faite
A. تکفّل - التزام الکفالة P. درعهده کردن T. اوزرینه آلمق

|| Je me fais fort d'en venir à bout بو خصوصده ظفریاب بو خصوصی باشه چیقارمغی در ـ اولدجغمه تکفّل ایدرم عهده ایدرم Une femme qui se fait fort de faire signer son mari قوجه‌سنه امضا ایتدرمکی در عهده ایدن قاری Ils se faisaient fort d'une chose qui ne dépendait pas d'eux اللرندن کلمیه‌جک بر مصلحت‌ده التزام کفالت ایدرلر ایدی

À PLUS FORTE RAISON. Avec d'autant plus de raison *A.* بطریق الاولی *P.* بالاتر از آن ـ بهتر از آن *T.* بر قات زیاده || Si on est obligé de faire du bien aux étrangers, à plus forte raison en doit-on faire à ses concitoyens اجانب وبیگانگانه احسان وکرم فریضهٔ ذمّت اولنجه بطریق الاولی همشهری اول وجهله معامله اولنمق ـ حقنه اول وجهله معامله اولنملو در بر قات زیاده لازم کلور

FORT. L'endroit le plus fort d'une chose *A.* جهة الاقوا ـ جانب الاقوا *P.* سوی تواناترین *T.* زورلو یر ـ اک قوی یر || Mettre une poutre sur son fort عمودی جانب اقواسی اوزرینه وضع ایتمک Le fort de la voûte قبّه‌نک اقواسی de la balance میزانک طرف اقواسی ـ جانب اقواسی Gagner le fort de l'épée قلیجک زورلو طرفنه راست کلمک Le fort de la boule جهت اقواسی ـ یوالغک زورلو طرفی ـ Figur. L'endroit par où une personne excelle le plus || Son fort, c'est l'histoire غالب ـ جهت اقواسی فنّ تاریخدر C'est là son fort اشته غالب طرفی شو در Tout le fort de cet homme-là est la mémoire بو آدمک جانب اقواسی قوّت حافظه در C'est le prendre par son fort que de l'attaquer sur la Géométrie فلانه فنّ هندسیده دائر اعتراض ایتمک تمام طرف اقواسنه طوقنمقدر

Il se dit aussi de l'endroit le plus épais et le plus touffu d'un bois *T.* اورمانک کوربری || S'enfoncer dans le fort du bois اورمانک کور یرینه صوقلمق

Et du temps où une chose est dans son plus haut degré *A.* وقت الغلو ـ موسم الشدّة ـ وقت الغلوان *P.* هنگام تندی *T.* سردلک وقتی || Dans le fort de l'hiver شتانک وقت شدّتنده Au fort de la tempête فورتنه‌نک وقت کمال شدّتنده Dans le plus fort de la guerre محاربه‌نک حال شدّتنده de la maladie علّتک وقت غلوّ وشدّتنده کمال شدّتنده de la fièvre حمّانک وقت کمال شدّتنده Un homme dans le fort de sa passion, de sa colère, n'écoute guère la raison بر آدم مبتلا اولدیغی مرض نفسانینک وقت غلوانده وعنف وغضبک حال شدّتنده دلالت عقله اصلا تبعیّت ایتمز

il ne faut pas lui en parler dans le fort de sa douleur, de son affliction کدرواندوهنک وقت شدّتنده بوکا دائر صحبت سویلنمک روا دکلدر

FORT. Lieu fortifié de peu d'étendue *A.* معقل pl. معاقل *P.* دز *T.* پلنقه || Bâtir un fort بر قطعه پلنقه انشا ایتمک ـ بر پلنقه ضبط ایتمک احداث ایتمک Prendre un fort ـ بر پلنقه ضبط ایتمک آوردهٔ قبضهٔ ضبط وتسخیر ایتمک Il n'y a qu'un fort de terre qui défende l'entrée du port لیمانک بوغازینی محافظه ایدر یالکز بر طپراق پلنقه وار در

FORT. D'une manière forte *A.* بالشدّة ـ شدیدا *P.* بدرشتی *T.* پک ـ زورلیجه ـ شدّتلوجه || Frappez fort شدّتلوجه ضرب ایله Heurtez plus fort زیاده شدّت ایله قاقیویر

Il signifie aussi, beaucoup, extrêmement *A.* غاية الغاية ـ افراطا *P.* بسیار ـ *T.* بغایت ـ چوق ـ غایت ایله || J'ai cela fort à coeur بو شیء بغایت مطلوبمدر Il غایت ایله احسن Fort beau چوق روزکار pleut fort یغمور افراط ایله یاغر Il vente fort فلان محبوبه افراط ایله مستحسب Elle lui plaît fort اسر غاية الغایه ضعفی وار در Il est fort faible وپسندیده‌سیدر

FORTEMENT. Avec force et vigueur *A.* اکیدا ـ قویّا *P.* سخت ـ بسختی ـ *T.* قویجه ـ سردلک ایله || Il a parlé fortement سردلک ایله سویلدی ـ اکیداً سویلدی Il a appuyé fortement son opinion رأینی قویّا تأیید ایلدی Agir fortement قویّا عمل وحرکت ایتمک Se mettre une chose fortement en tête برشیء ذهننه قویجه یرلشدرمک

FORTERESSE. Place fortifiée *A.* قلعه pl. قلع ـ حصن pl. حصون *P.* انباخون *T.* قلعه || Il y a une forteresse qui tient tout le pays en bride بر قلعه وار در که جمیع مملکتی تحت حکمنده طوتار Prendre une forteresse قلعه‌یی فتح وتسخیر ایتمک

FORTIFIANT. Terme de Méd. Qui augmente les forces *A.* مقوّی pl. مقوّیات *P.* توانبخش ـ تقویت بخشا *T.* قوّتلندریجی ـ قوّت ویریجی || Le vin est un remède fortifiant باده بر دوای مقوّیدر

FORTIFICATION. Ouvrage qui sert à mettre une place en état de se défendre *A.* بناء محصّن pl ابنیهٔ محصّنة pl. تحصینات ـ مدار استحکام اولان بنالر *T.* ترصینات pl. || La fortification

بو بلده‌نک ابنیهٔ محصّنه‌سی de cette ville est excellente
ترصینات غایت اعلا در Les fortifications n'en valent rien
استحکاماتی ایشه یرامز ـ واستحکاماتنده ایش یوقدر Abat-
مدار استحکام اولان ابنیه‌یی هدم re, raser les fortifications
موجود اولان استحکاماتی خاک ایله ـ وتخریب ایتمک
استحکامات یکسان ایتمک Dresser le plan des fortifications
انشای استحکاماته رسمنی چیزمک Travailler aux fortifications
مرتّب ومنتظم استحکامات سعی ایتمک Fortification régulière
– Il se dit aussi de l'action même de fortifier. V. ce mot.

FORTIFIER. Donner plus de force *A.* تقویت *P.* توانایی
قوّت ویرمک ـ قوّتلندرمک *T.* توان بخشیدن ـ آوردن ||
خمر جیّد تقویت معده‌یی Le bon vin fortifie l'estomac
علم حکمت تقویت موجبدر La philosophie fortifie l'esprit
بو کیفیت عقلی موجبدر Cela fortifie la preuve, le soupçon
سرد اولنان دلیله وعارض اولان سوء ظنّه مدار تقویت
برکمسنه‌نک عزم اولور Fortifier quelqu'un dans sa résolution
قوّت قلب تحصیل ونیّتنه تقویت ویرمک Se fortifier l'âme
تقوّی *A.* Se fortifier ـ کسب قوّت قلب ایتمک ـ ایتمک
توانایی پیدا ـ توانستن *P.* تحصیل القوّة ـ کسب القوّة ـ
بو قوّتلنمک *T.* کردن || Cet enfant se fortifie tous les jours
طفل یوماً فیوماً کسب قوّت ایتمکده در Ce convalescent
بو مریض ناقه تحصیل قوّته باشلادی commence à se fortifier
نیّتنده بو ناقه خسته حال ـ Se fortifier dans sa résolution
نیّتی استحکام بولمق ـ تحصیل قوّت ایتمک

Et mettre une place en état de se défendre *A.* تحکیم ـ
استحکام ـ قوّتلندرمک *T.* استوار کردن *P.* تحصین ـ ترصین
ـ اردویه استحکام ویرمک || Fortifier un camp ویرمک
اردونک اطرافنی ترصین وتحصین ایتمک Les ennemis
دشمن فلان مکانده تحصّن se sont fortifiés dans ce poste
کسب رصانت واستحکام ایلدی ـ ایلدی Fortifier une place
بر قلعه‌یه استحکام ویرمک

FORTIFIÉ. *A* مقوّا *P.* تقویت یافته ـ توانایی پذیرفته
محصّن ـ مستحکم *A.* قوّت پیدا ایتمش ـ قوّتلنمش *T.* *P.*
استحکام ویرلمش ـ قوّتلنمش *T.* استواری یافته

FORTRAIT. Il se dit d'un cheval outré de fatigue *A.* ناضل
ـ طلیح pl. طلایح *P.* بیتاب ـ درمانده *T.* یورغون
FORTRAITURE. Fatigue outrée d'un cheval *A.* طلاحت ـ نضل
P. بیتابی ـ درماندگی *T.* یورغونلق.

FORTUIT. Arrivé par hasard *A.* اتّفاقی *P.* ازقضا آمده *T.* راست
حال اتّفاقی‌یه مبنی || راست کلمه ـ کلمش Par cas fortuit
بر کیفیت راست کلمه اولدرق ـ اتّفاقاً ـ C'est un cas fortuit
حادثهٔ اتّفاقیه اتّفاقیه در Événement fortuit On n'est pas tenu
احوال اتّفاقیه‌ده بر درلو مسئولیت یوقدر des cas fortuits

FORTUITEMENT. Par cas fortuit *A.* اتّفاقاً ـ کیف ما اتّفق
راست کلیش اولدرق ـ راست کلدرک ـ قضارا *T.* از قضا *P.*
فلانه اتّفاقاً تصادف ایلدم || Je l'ai rencontré fortuitement
از ـ کیفما اتّفق وقوعه کلدی Cela est arrivé fortuitement
قضا ظهور ایلدی

FORTUNE. Hasard *A.* بخت *P.* بخت ـ برگر *T.* بخت ||
بخت مساعد ـ بخت میمون ـ بخت سعید Bonne fortune
بخت ـ بخت مشئوم ـ بخت شوم mauvaise بخت نیکو ـ
بخت نا هموار ـ بخت معکوس ـ منحوس Je me rencontrai
مساعدهٔ بخت ایله اول طرفده là par bonne fortune pour moi
هر شیئی بخته حمل ایدر Il donne tout à la fortune بولندم
حادثات ـ حادثات بخت Les accidens de la fortune
فلکیّه Il court fortune d'être quelque jour un grand seigneur
وقتاً من الاوقات عظمای رجالدن بری اولمق بختنه
وقتی ایله مظهریتی احتمالی وار در d'être un jour fort riche
کسب ثروت ویسار ایتمک بختنه مقارنتی احتمالی وار
بو اموال فراوانک در d'héritier de tous ces grands biens
استوراثی بختنه مظهریتی احتمالی وار در Il a couru for-
بخت مشئومنه مبنی غرق اولمق احتمالنه tune d'être noyé
مقتضای بختی تجربه ایتمک دوچار اولمشدر Tenter fortune
معکوسیت بخته دوچار اولمق Éprouver un revers de fortune
آفت فلکیّه‌یه گرفتار اولمق ـ Être à l'abri des revers de
آفات ـ شأمت بخت نا سازکاردن مصون اولمق fortune
فلکیّه‌دن

Il signifie aussi, tout ce qui peut arriver de bien ou de mal à un homme *A.* طالع *P.* بخت *T.* بخت || Courir la for-
بر کمسنه‌نک طالعنه باغلنمق tune de quelqu'un Nous cou-
ایکیمزک ـ ایکیمز دخی هم طالع یز rons tous deux même fortune
بر یره باغلودر ـ دخی طالعی بر در Nous sommes compa-
طالعده مشترکز gnons de fortune Il est le maître et l'arbitre
طالعمک حکمی ید اداره‌سنه منوطدر de ma fortune Il a
بختمک نیک وبدینی تجربه éprouvé l'une et l'autre fortune
نیک وبد روزگاری ـ ایتمشدر

Il se prend quelquefois pour Bonheur *A.* بخت ـ قوّة الطالع ـ مقبل ـ يمن البخت *P.* بختيارى ـ ياورئ بخت ـ همسازئ بخت *T.* اوغور آچقلغى || Il est en fortune, il gagne tout ce qu'il veut قوّت طالعى كمالده اولمغله هر دلخواهنه موفق اولور

Il se prend aussi pour Malheur, mauvais succès *A.* ادبار البخت ـ مشئوميّة البخت ـ معكوسيّة البخت *P.* نا سازكارئ بخت ـ نا هموارئ بخت *T.* بختسزلق ـ قضا || Dieu vous préserve de mal et de fortune الله تعالى سنى قضادن مصون ايليه ـ آفاتدن وبخت معكوسدن امين ايليه — On dit proverb. Contre fortune bon coeur, pour dire, affecter un air content dans les choses fâcheuses qui arrivent ظاهرده قضايه رضا صورتنى كوسترمك — Et en termes de Pratique, À ses risques, périls et fortune قضا وخطردن وادبار بختندن ظهور ايده بيله‌جك ضرر وزيان كندوسنه راجع اولمق شرطيله — Fortune de mer. Les fâcheux accidens qui arrivent à ceux qui naviguent sur mer دريا قضاسى

Il signifie aussi, l'avancement dans les charges, les dignités, les honneurs *A.* اقبال ـ دولت *P.* بلند اخترى ـ بلندئ شان *T.* اولولق || Grande fortune دولت واقبال عظيم ـ اقبال جليل || médiocre اقبال معتدل ـ اقبال مقارب ـ اقبال متوسّط || Sa fortune est digne d'envie مظهر اولديغى حسن حال واقبال محلّ رشك وغبطه در || Les fortunes subites sont rarement durables اقبال ناگهظهور نادراً مستدام اولور — On dit, Adorer, encenser la fortune, s'attacher à la fortune, pour dire, s'attacher à ceux qui sont en faveur, en crédit عبيد الاقبال اولمق ـ اقبال برست اولمق ـ اقبال دوستى اولمق

Et biens, richesses, état d'opulence *A.* مال ـ مال ومنال ـ قوّت ماليّة ـ رفاغة الحال || Faire la fortune de quelqu'un بر كمسنه‌نك موجد تموّل ويسارى اولمق || Établir, affermir sa fortune قوّت ماليّه‌سنى اساس قوى اوزره وضع ايتمك || Ruiner sa fortune مالنى خراب ويباب ايتمك ـ مال ومنالنى افنا ايتمك || Perdre sa fortune par sa mauvaise conduite سوء سلوك وحركتى تقريبيله مالنى اضاعت ايتمك ـ پريشان ايتمك || Ménager bien sa fortune مالنى حسن اداره ايله محافظه ايتمك || S'il vit, il portera sa fortune bien loin عمرى وار ايسه قوّت ماليّه‌سنى مراتب اعلايه ايصال ايتدره‌جكى دركار در || Il semble que sa fortune diminue, qu'elle baisse قوّت ماليّه‌سى غالبا تنزّلده در ـ قوّت ماليّه‌سنه آثار تنزّل وانحطاط رونما در || Tenir sa fortune de quelqu'un بر كمسنه‌نك رفاغت حالى فلانك سايه‌سنده اولمق ـ تموّل وثروتى فلانك اثر همّتى اولمق || Il ne doit sa fortune qu'à son propre mérite مالك اولديغى مال ومنال وثروت ويسار انجق اهليّت ذاتيّه‌سنك ثمره‌سى اولمغله هيچ بر كمسنه‌نك بار منّتى آلتنده دكلدر || On a vu des fortunes bien étonnantes depuis vingt ans يكرمى سنه‌دنبرو نيچه كمسنه‌لرده مشهود اولان مال ومنال محيّر عقول اوله‌جق احوالدندر

On appelle Biens de la fortune, les richesses, les honneurs, les charges *A.* تنعّمات الدنيا *P.* اعتبارات جهان *T.* دنياده‌كى دولتلولك || Les biens de la fortune ne sont pas les vrais biens تنعّمات دنيا تنعّمات حقيقيّه‌دن معدود دكلدر || Le sage ne recherche pas ardemment les biens de la fortune ارباب عقول تنعّمات دنيايه حريص ومنهمك دكلدر — Homme de fortune. Un homme qui, d'une naissance obscure, est parvenu à de grands biens مساعدهٔ بخت ايله ميدانه چيقمش بر آدم — On dit proverb. et figur. Chacun est artisan de sa fortune هر كسك بختى كندو عمل يديدر ـ هر كس كندو بختنك صانعيدر

Il se prend aussi pour l'état, la condition où l'on est *T.* حال || Se contenter de sa fortune بر كمسنه بولنديغى حاله قناعت ايتمك || Il s'est toujours tenu dans sa première fortune على الدوام اوّلكى حالنده بر قرار اولدى || Il n'a point changé de fortune بولنديغى حالى اصلا تغيير ايتمامشدر

FORTUNE. Divinité aveugle et bizarre du paganisme, qui faisait le bonheur et le malheur selon son caprice. Ce mot est souvent pris en ce sens dans la langue, et s'exprime par les mots *A.* بخت ـ طالع ـ فلك || La fortune est aveugle *P.* چشم آسمان كور است *T.* فلكك كوزى اعميدر || inconstante فلك ناپايدار در ـ فلكده ثبات ودوام يوقدر || variable چرخ فلك دائمى الانقلابدر ـ دائما دونمكده در ـ على الدوام گردش وانقلابده در || contraire فلك نا سازكار در ـ گردش فلك كجرو ونا مساعد وهمساز در || favorable فلك معين وياور در ـ هموار در || bizarre فلك غدّار در || cruelle فلك غدّار وجفاكار در || changeante فلك متقلّب الاحوالدر ـ غريب الاحوالدر || Les caresses, les faveurs de la fortune فلكيّه مساعدات ـ تلطيفات فلكيّه || La bizarrerie, l'inconstance de la fortune فلكك غرابتى

Les revers de la fortune آفات فلكيّه les révolutions تقلّبات فلكيّه دهرك صروف وتقلّباتی ـ L'empire, la puissance de la fortune فلكك ـ فلككك قوّت قاهره‌سی Il est maltraité de la fortune دوچار حكم غالب ضرورت الانفاذی Il accuse la fortune de son malheur مقهور فلكدر ـ اولديغی حال مغدوريّت ايچون فلكی هجو وقدح ايدر La fortune چكديكی محنت وبلا ايچون فلكه معنا بولور lui rit فلك ـ چهرهٔ فلك فلان حقنه بشوش وخنداندر La fortune lui a فلان حقنه اظهار بشر وبشاشت ايدر tourné le dos يوز چويردی ـ فلك كندودن روگردان اولدی La fortune élève les uns, abaisse les autres فلك كيمنی ترفيع وكيمنی توضيع ايدر Se soumettre, s'abandonner à la fortune زمام اختياری ـ فلكك حكمنه تسليم نفس ايتمك La roue de la fortune چرخ حكم بختنه تفويض ايتمك بخت وطالع La fortune préside à la guerre دوّار فلك حربك آمر وناظريدر ـ محاربه‌نك حاكميدر Cet homme de néant élevé si haut est un jeu de la fortune بو آدمك حضيض ـ مذلّتدن اوج اعلای اقباله ترقيسی بر نوع شيوهٔ فلكدر درجهٔ سفلادن مرتبهٔ اعلايه صعودی مقتضای شيوهٔ دهر Les hommes sont le jouet de la fortune انسان بوقلموندر بازيچهٔ ايامدر ـ قسمی لعبهٔ فلك نا پايداردر Les coups, les caprices de la fortune صدمات فلك نا سازكار وتلوّنات فلك نا پايدار

FORTUNÉ. Favorisé de la fortune, heureux *A.* بخيت ـ ميمون البخت ـ مقبل ـ مجدود ـ مرزوق ـ مبخوت *P.* گشاده ـ عاليبخت ـ فرخنده حال ـ بلند اختر ـ بختيار || اوغورلو ـ بختی آچق *T.* كامران ـ خجسته فال ـ بخت Prince fortuné بر پادشاه عاليبخت Siècle fortuné *A.* عهد اوغورلو زمان *T.* عهد فرخنده *P.* عهد مبارك ـ ميمون

Îles fortunées. Les anciens appelaient ainsi les Canaries *A.* جزاير خالدات

FOSSE. Creux large et profond dans la terre, fait par la nature ou par l'art *A.* حفرة ـ هوكة ـ اخدود ـ اخاديد pl. *P.* حفرهٔ عريضه وفسيحه Large fosse || چقور *T.* مغاك ـ كودال Fosse creuse, profonde حفرهٔ مجوّفه وعميقه Faire creuser une fosse pour un arbre غرس شجر ايچون چقور حفر ايتمك Il y a une dangereuse fosse dans la rivière نهرك ايچنده بر تهلكه‌لو بر چقور يری وار در Tomber dans une fosse بر حفره ايچنه سقوط ايتمك

Et lieu creusé en terre pour y mettre un corps mort *A.* قبر pl. قبور ـ حفير ـ گور *P.* حفرهٔ گور ـ مزار *T.* || On a fait sa fosse dans le cimetière فلانك قبری مزارستانده حفر اولندی Mettre un corps dans la fosse بر ميّتی قبره وضع ايتمك ـ Prier Dieu sur la fosse نهادهٔ حفرهٔ عدم ايتمك de quelqu'un بر كمسنه‌نك مزاری اوزرينه دعا قلمق Pleurer sur la fosse de quelqu'un فلانك مزاری اوزرينه امطار دموع حزن وتأسّف ايتمك ـ On dit figur. d'un homme très-vieux, qu'il est sur le bord de sa fosse, qu'il a un pied dans la fosse بر اياغی چقورده در

Basse-fosse. Cachot très-profond dans une prison *A.* جبّ السجن *P.* چاه زندان *T.* قانلی قويی

FOSSÉ. Fosse creusée en long pour enfermer quelque espace, ou pour la défense d'une place, ou pour faire écouler les eaux *A.* خندق pl. خنادق ـ خرق pl. خروق *P.* كندگ ـ خندك ـ خندق *T.* كنده ـ تركت || Les fossés d'une place de guerre قلعه‌نك خندقلری Long fossé خندق طويل ـ خندق ـ خندق فسيح الاطراف ـ خندق واسع large ـ مستطيل pro-fond خندق عميق الغور plein d'eau صو ايله مملو خندق خندقی تشحين ايتمك Remplir le fossé قوری خندق sec طولدرمق ـ خندقی دكّ وتكبيس ايتمك le combler Sauter le fossé خندقك اوته طرفنه وثبان ايتمك اوته يقه‌سنه صچرامق ـ طرفنه پرتاو ايتمك Franchir un fossé خندقی آتلامق ـ خندقك اوته طرفنه عبور ايتمك C'est un pays tout coupé de fossés خروق وخنادق ايله متقاطع بر مملكتدر Fossé taillé dans le roc قيا ايچنده اويولمش خندق Fossé revêtu اطرافی ديوار ـ اطرافی ديوارلو خندق Descendre dans le fossé خندق ايچنه نزول ايتمك اورلمش ـ Se loger dans le fossé خندقده اتّخاذ قرار ايتمك La descente du fossé خندقك انيش يری ـ حدور خندق En-tourer un pré de fossés چايرلغی خندق ايله احاطه ايتمك ـ چايرلغك اطرافنه خندق چويرمك

FOSSETTE. Petit creux que quelques personnes ont au menton, ou qui se forme à la joue quand elles rient *A.* غنبة pl. غنب *P.* چاه زنخدان ـ چاه رخسار ـ چكه چقوری *T.* يكاق چقوری

FOSSILE. Il se dit de toutes les substances qui se tirent du sein de la terre *A.* مواليد الارض *P.* در زمين روينده *T.*

مواليـد ارضدن اولان || Du bois fossile بر ايچنده طوغان || Du sel fossile يرايچنده طوغان طوز عود

FOSSOYAGE. Action de fossoyer. V. ce mot.

FOSSOYER. Fermer avec des fossés *A.* تحويط بالخندق *P.* خندق جويرمك *T.* پيرامنرا خندك بستن || Faire fossoyer un pré, un champ چايرلق وتارلا اطرافنه خندق جويرمك

FOSSOYEUR. Celui qui creuse les fossés pour enterrer les morts *A.* حفّار القبر ـ حفّار *P.* گوركن *T.* مزار قازيجى || Payer le fossoyeur حفّارك اجرتنى ادا ايتمك

FOU. V. Fol.

FOUAGE. Redevance qui se payait autrefois pour chaque feu ou maison *A.* ضريبة على الداخنة *P.* رسم دودآهنگ *T.* اوجاق توتونلكى رسمى

FOUAILLER. V. Fouetter.

FOUDRE. Fluide électrique qui sort de la nue avec éclat *A.* صاعقة pl. صواعق *P.* بير ـ بخنودن ـ آذرخش *T.* يلدرم || Un coup de foudre ضربهٔ صاعقه Être frappé de la foudre يلدرم ايله چالنمق ـ صاعقه ايله مقصوع اولمق La foudre est tombée نازل اولدى ـ صاعقه نزول ايلدى — On dit d'un homme fort redouté, qu'il est craint comme la foudre صاعقه مثالى بر مرد هول انگيز دهشترساندر — Il se dit figur. du courroux de Dieu et des souverains *A.* غضب ـ سخط *P.* خشم *T.* طارغنلق || Les prières ferventes appaisent Dieu, et lui arrachent la foudre des mains حرقت بال ايله ادا اولنان تضرّعاتك كثرتى جناب منتقم قهّارك غضبنى تسكين ايله يد قهرندن صاعقهٔ آتشبار سخط وشدّتك نزعنه وسيله اولور Le prince est en colère, et la foudre est près de tomber پادشاهك نائرهٔ غضبى مشتعل وصاعقهٔ آتشبار قهرى قريباً ساطع ونازل اولەجغى دركار در

On dit aussi figur. Un foudre de guerre, pour signifier, un grand guerrier qui, par ses victoires, est devenu la terreur de ses ennemis زور صاعقه بار سطوتى هراس انداز قلوب قلوب اعدايه صاعقه ـ اعدا اولمش بر جنك آور نامدار مثالى ايقاع رعب ودهشت ايتمش بر جنگجوى قوى الاقتدار — Et un foudre d'éloquence, pour dire, un grand orateur *A.* صاحب الضرب اللسان ـ مصقع *P.* تيز زبان *T.* سوزى يلدرم كبى سويلر

FOUDROIEMENT. Action par laquelle une personne ou une chose est foudroyée *A.* مصقوعيّت *T.* يلدرم ايله چالنمه

FOUDROYANT. Qui foudroie *A.* ساطع ـ ناشر الصواقع *P.* الصواقع صاعقه بار ـ آذرخش انداز *T.* يلدرم ياغدريجى — Figur. || Bras foudroyant بازوى صاعقه بار ـ يد صاعقه بار Épée foudroyante شمشير صاعقه تاثير

FOUDROYER. Frapper de la foudre *A.* ضرب بالصاعقة ـ صقع *P.* بخنودن زدن *T.* يلدرم ايله اورمق ـ يلدرم چالمق || Le poètes disent que Jupiter foudroya les Titans شعرانك قولنجه مشترى فلان طايفه‌يى ضرب صاعقه ايله مظهر قهر ودمار ايتمشدر

Figur. Battre, détruire par la violence des canons et des mortiers || Foudroyer une ville شهرك اوزرينه امطار صواعق بر بلده‌يى ـ گله وخمپره ايله تخريبنه مبادرت ايتمك صواعق آتشبار طوب وگله ايله ضرب ايتمك

FOUDROYÉ. *A.* مضروب بالصاعقة ـ مصقوع *P.* بخنودن زده *T.* يلدرم ايله چالنمش

FOUET. Instrument de correction dont on se sert pour châtier les hommes et les animaux *A.* سوط ـ مقرعة pl. اسواط *P.* تازيانه ـ جنده ـ جمچرغه *T.* قامچى || Le fouet d'un cocher عربه‌جى قامچيسى — Coup de fouet ضربهٔ سوط — Et une espèce de corde fort pressée, que les cochers mettent au bout de leurs fouets *A.* ثمرة السوط ـ صبلة *P.* گره بند تازيانه *T.* قامچى اوجنده‌كى دوكملو ايپ

FOUETTER. Donner des coups de fouet *A.* اسشاق ـ تقليع *P.* جلد ـ تسويط ـ لسب ـ جنده زدن ـ تازيانه زدن *T.* قامچى ايله اورمق ـ قامچى ايله دوكمك ـ قامچيلمق || Fouetter les chevaux باركيرلرى قامچيلمق un enfant جوجوغى بريان كسيجى يى قامچى ايله دوكمك un coupeur de bourse قامچى ايله دوكمك ـ ضربات سوط ايله تاديب ايتمك

On dit figur., que le canon fouette en quelque lieu, pour dire, qu'il donne en quelque lieu sans obstacle *T.* طوب فلان محلى اول دوكر || Il y avait une batterie qui fouettait sur la rivière نهرى قامچيلر ايدى ـ محلده اولان طوبلر نهرى دوكر ايدى

FOUETTEUR. Celui qui fouette *A.* لسّاب ـ سوّاط *P.* تازيانه زن *T.* قامچى ايله دوكيجى

FOUGADE ou FOUGASSE. Espèce de petite mine que l'on fait jouer dans les siéges *T.* پوشكرمه لغم || La fougasse joua et

fit sauter les soldats پوشكرمه لغمم اعماليله عسكر هوايد اوچرلمشدر

FOUGÈRE. Plante *A.* سرخس *P.* بطارس *T.* ايرلتى اوتى

FOUGON. La cuisine d'un vaisseau *A.* فرن السفينة *P.* آشخانهٔ كشتى *T.* كمى اوجاغى

FOUGUE. Mouvement de l'âme impétueux, accompagné de colère *A.* نفط - تهوّر - احتدام *P.* غرش - تندى *T.* سردلك - جلال || Entrer en fougue تهوّره كلمك Appaiser sa fougue شدّت تهوّرينى تسكين ايلمك Quand sa fougue lui prend حال تهوّرنده - جلالى طوتدجق اولور ايسه Il n'a que la première fougue حال نفط وتهوّرينك اوّل ظهوريدر Quand la fougue est passée حال تهوّر مندفع وبر طرف اولنجه - En parlant des chevaux, on emploie les mots *A.* شموس - حران *P.* سركشى - تندخويى *T.* هارينلق - چاموشلق || Un cheval qui a trop de fougue چاموشلغى - فرس شديد الشموس چوق آت

On appelle La fougue de la jeunesse, l'impétuosité propre à cet âge *A.* حدّة الحال - بوادر الشباب .pl بادرة الشباب *P.* الشباب تندئ حال جوانى *T.* كنجلك سردلكى

FOUGUEUX. Qui est sujet à entrer en fougue *A.* متهوّر - شديد - متحدّم المزاج - حديد المزاج - حادّ البوادر - النفس *P.* تند وتيز *T.* سرد || Cet homme est extrêmement fougueux مزاج حدّت حادّ البوادر برادمدر Caractère fougueux آلود Esprit fougueux ذهن پر حدّت وشدّت Jeunesse fougueuse خيال حال شبابك حدّت بادره‌سى Imagination fougueuse - امراض حادّهٔ نفسانيه Passions fougueuses حدّت اشتمال Cheval fougueux *A.* فرس شامس - فرس شموس - فرس حرون *P.* هارين آت - چاموش *T.* اسب تندخو - اسب سركش

FOUILLE. Le travail qu'on fait en fouillant dans la terre *A.* نقث الارض - بحث الارض *P.* اندر زمين جستجو *T.* يرى || La fouille des terres يرى قازوب آراشدرمه آراشدرمه

FOUILLER. Creuser pour chercher quelque chose *A.* استحاثه - استبحاث - بحث - تنقيث الارض - انتقاث *P.* اندر || طوپراغى قازيبوب آراشدرمق *T.* زمين جستجو كردن Fouiller la terre ارضى بحث وتنقيث ايتمك des mines d'or, d'argent كمش وآلتون معدنلرينى بحث وتنقيث - معدنلرينى استحاثه ايتمك - ايتمك Fouiller quelqu'un. Chercher dans ses habits, s'il n'y a pas quelque chose de caché بر كمسنه‌نك اوستنى باشنى آراشدرمق - Il est aussi neutre || Fouiller dans un champ تارلاده تنقيث واستحاثه ايتمك تارلايى آراشدرمق - Fouiller dans sa poche, dans sa bourse جيبنى وكيسه‌سنى - جيبند وكيسه‌سند استبحاث ايتمك آراشدرمق Fouiller dans les entrailles de la terre جوايف ارض ايچنده استحاثه ايتمك

On dit, Fouiller dans les livres, dans les archives *A.* تتبّع - تفحّص *P.* جستجو كردن *T.* آراشدرمق || On a fouillé dans toutes les archives جميع دفاتر وقيودات تتبّع اولندى - Et figur. Fouiller dans les secrets de la nature اسرار قدرتى احوال غيبى استنقاث ايتمك dans l'avenir استنقاث ايتمك مستقبلات امورى تفتيش واستبحاث ايتمك - ايتمك dans sa mémoire داخلهٔ ذاكره‌سنى تفتيش وتنقيث ايلمك dans les coeurs قلوب وضمايرى تفتيش ايتمك - On dit en termes de guerre, Fouiller un bois, pour dire, le faire visiter par des troupes اورمانك حال وكيفيتنى تفتيش ايچون ارسال عسكر ايتمك

FOUINE. Epèce de grosse belette *A.* دلق *P.* دله - گربهٔ سكسار *T.* صحرايى

FOUIR. Creuser *A.* حفر *P.* كندن - كاويدن *T.* قازمق || Fouir la terre حفر ارض ايتمك un puits حفر بئر ايتمك - عميقا حفر ايتمك Il faut fouir bien avant بر قويى قازمق - درين قازملو در - اقتضا ايدر

FOUI. *A.* محفور *P.* كنده - كاويده *T.* قازلمش

FOULE. Multitude de personnes qui s'entre-poussent *A* زحام انبوهئ ناس *P.* كثرة الناس - جمّ غفير - زحام الناس - گروه انبوه - *T.* خلق تلبدلغى - تلبدلك || Grande foule زحام عظيم Craindre la foule زحام ناسدن خوف ايتمك Se jeter dans la foule زحام ناس ايچنه آتلمق Se tirer de la foule خلقك تلبدلكى - زحام ناسدن انفلات ايتمك Laisser passer la foule زحام ايچندن صيريلوب چيقمق ناسك مرورينه يول ويرمك Une foule de peuple ناسك زحام وكثرتى - جمّ غفير ناس - On dit figur. || Une foule d'affaires تراكم امور - كثرت مصالح وامور - زحام امور de raisons, de pensées كثرت معانى ووفرت علل واسباب

On dit figur. Se tirer de la foule, pour dire, se distinguer du commun ايچندن - عوامّ ناس ايچندن تميّز ايتمك

ممتاز ومستثنا اولمق

Il signifie, en termes d'arts, action de fouler *A.* دياست *P.* خسپيدگى *T.* بصلمه || La foule des draps جوقەلرك بصلمەسى — Et figur. Oppression *A.* وطاء تحت الاقدام *P.* پازدگى — آياق آلتنده چيكنيش — آياق آلتنده چيكنمه *T.* پايمالى || Les priviléges tendent à la foule de l'État كثرت امتيازات ملكك پازدەلكنى منتج اولور

En Foule. En grande quantité *A.* افواجاً — وفيراً وكثيراً — بانبوهى — گروها گروه *P.* بجمّ الغفير — بالكثرة والزحام *T.* وفراوانى جمعيّت ايلە — جوقلق ايلە جمّ — جملەسى بالكثرة والزحام داخل اولمشلر || Ils entrèrent tous en foule در كثرت ايلە نفير اولدرق كيرديلر Alléguer des raisons en foule بسط علل واسباب ايتمك

FOULER. Presser fortement avec les pieds ou autrement *A.* وطاء سپردن — بهيدن — خسپيدن — خبيدن *P.* اداسة — ايطاء — پايمال كردن — *T.* آياق ايلە بصمق — چيكنمك || Fouler l'herbe ايطاء حشيش ايتمك un lit اداسهٔ فراش ايتمك — Les chevaux l'ont foulé aux pieds موطاءالاقدام آتلرك آياقلرى — پايمال خيول اولمشدر — خيول اولمشدر آلتنده چيكننمشدر

Il signifie figur. Opprimer par des exactions || Les tailles foulent le peuple تحميل تكاليف عباد اللهك پازدەلكنه سبب اولور Cette province a été extrêmement foulée بو مملكت غاية الغايد پا زدە اولمشدر — Fouler aux pieds, signifie, traiter avec mépris *A.* ايطاء تحت الاقدام المذلة *P.* پايمال كردن — پا زدهٔ خزى ومذلت كردن — پايمال خاكسارى ساختن *T.* آياق آلتنده چيكنمك — زير پا كردن || Un vrai chrétien foule aux pieds les vanités du monde بر عيسوئ صحيح زخارف دنياى نا پايدارى پايمال خزى وخاكسارى ايدر Il foule aux pieds toutes les lois, toutes les ordonnances جميع قوانين مبين كافهٔ قوانين — واحكامى پامال خزى واستحقار ايدر واحكامدر

Fouler des draps. C'est leur donner une sorte de préparation *A.* دوس الجوخ *P.* جوخا بهيدن *T.* جوقەيى بصدرمق — Fouler des cuirs. C'est les amollir en les foulant aux pieds *A.* دوس الجلد *P.* پوست خاخيدن *T.* دريى بصدرمق — Fouler des raisins. C'est les écraser *A.* دوس الكروم *P.* خاخيدن انگور *T.* اوزم بصدرمق

Fouler, signifie aussi, blesser, offenser, et il se dit des hommes, lorsque le nerf a été offensé par quelque accident *A.* هزم العصب *P.* پيرا فرسوده كردن *T.* سكير ازمك || Cette chute lui a foulé le nerf بو سقوطدن سكيرى ازلدى Se fouler le pied بر كمسنەنك اياغى ازلمك — Il se dit aussi des bêtes, quand la selle les blesse *A.* تكديد *P.* بتره زدن *T.* برەلمك — زدەلمك || Les selles neuves foulent d'ordinaire les chevaux يكى اير آتلرى برەلر Il ne faut qu'un rien pour fouler le pied à un cheval آتك آياغى آز شيدن برەلنور

Foulé. *A.* موطاء *P.* پامال — پا زده — خسپيده — خپيده *T.* چيكنمش — بصلمش *A.* مهزوم *P.* فرسوده *T.* ازلمش — On dit d'une bête qui a les jambes usées par un long travail, qu'elle a les jambes foulées *A.* مزحوك القوايم — مزحوك الاقدام *P.* فرسوده پا *T.* آياقلرى اورسلنمش

FOULERIE. Le lieu où l'on foule les draps *A.* محل الدياسة الجوخ *T.* جوقه بصدرەجق ير — Et le lieu où l'on foule les cuirs *A.* محلّ الدياسة الجلود *T.* درى بصدرەجق ير

FOULURE. Contusion d'un membre foulé *A.* هزمة pl. هزوم *P.* فرسودگى *T.* ازنتى || Remède pour la foulure des nerfs سكير ازنتيسنه نافع بر دوا

FOUR. Lieu voûté de briques et pavé de carreaux, où l'on fait cuire le pain et autres choses *A.* فرن pl. فرون — تنّور pl. تنانير *P.* تنور *T.* فرون || La bouche du four فرون اغزى Mettre le pain au four اتمكى فرونه قويمق Chauffer le four احراق تنّور ايتمك Faire sécher des fruits au four فرونده ميوه قورتمق Des raisins cuits au four فرونده پشمش اوزم — On appelle Pièce de four, une pièce de pâtisserie cuite au four *A.* فرنىّ *T.* بوغاچە — خمير ايشى

Four à chaux. *A.* اتّون pl اتاتين *P.* تنور كچگر *T.* كرجچى اوجاغى — Four de forgeron *A.* كور *P.* دنگاه *T.* دمورجى اوجاغى — Four de potier *A.* كانون الفخّار *P.* داش *T.* چوملكجى اوجاغى

FOURBE. Tromperie. V. Fourberie — Et celui qui trompe avec bassesse *A.* خلاب — ختال — ختول — مكّار *P.* دغاكار — حيلە *T.* دكاك — دوبارەجى — اويناق — باز || C'est le plus fourbe de tous les hommes كائناتده آنك كبى حيلە باز آدم يوقدر Il a l'esprit fourbe et rusé بالطبع — عقل وفكرى مكر وحيلە در مكّار وحيلە باز در

FOURBERIE. Tromperie *A.* مکر ـ مخاتله pl. مخاتلات *P.* دکاکلک ـ دک *T.* حیله بازی ـ فریب ـ دغاکاری ـ دغا اعمال مخاتله ایتمک || Faire une fourberie اوینافلق ـ دوباره اعمال مکر وفریب ایتمک ـ

FOURBIR. Rendre poli et luisant. Il ne se dit que des armes *A.* تصقیل ـ دوس ـ تجلیة *P.* آب وتاب دادن ـ جلا دادن *T.* جلا ویرمك || Fourbir des armes تصقیل آلات واسلحه سلاحه جلا ویرمك ـ ایتمك ـ Et en parlant d'une lame d'épée *A.* صیقل ـ تخشیب *T.* تصقیل ویرمك || Fourbir une lame d'épée نصل ـ قلیجك دمورینه صیقل ویرمك سیفی تخشیب ایتمك

Fourbi. *A.* مخشوب ـ مجلا ـ مصیقل ـ مصقول *P.* جلا یافته *T.* جلالو ـ جلالنمش *T.* آب وتاب گرفته ـ

FOURBISSEUR. Artisan qui fourbit les armes *A.* صاقل pl. صقل ـ دایس pl. دُوس *P.* جلاگر *T.* جلاجی ـ Et artisan qui monte les épées *A.* سیاف *P.* تیغگر *T.* قلیججی

FOURBU. Il se dit des chevaux attaqués de fourbure *A.* مخبول *P.* پاگرفته *T.* آیاقلری طوتنقون

FOURBURE. Maladie des chevaux qui consiste à leur faire perdre l'usage des jambes *A.* خبل *P.* پا گرفتگی *T.* آیاق طوتنقونلغی

FOURCHE. Instrument composé d'un manche, qui est terminé par deux ou trois branches ou pointes *T.* چتال || Fourche de fer دمور چتال Fourche à faner *A.* مذرة الحشیش *P.* انگشته *T.* اوتلق دوندرەجك چتال Fourche pour charger les gerbes اکین دستلرینی بیغدرەجق چتال ـ On dit d'un chemin qui se divise en plusieurs parties, qu'il fait une fourche. V. Fourcher.

FOURCHER et SE FOURCHER. Se séparer en deux ou trois par l'extrémité *A.* فروق ـ انفتاق *P.* دوشاخ شدن *T.* چتاللنمق || Si on coupe la tête à ces arbres, ils fourcheront بو آغاجلرك تپەسی قطع اولنسه منفتق اولەجقدر Un chemin qui fourche چتاللنور یول Ses cheveux commencent à se fourcher صاچینك اوجلری مایل انفتاقدر ـ چتاللنمغه باشلادی ـ On dit, qu'une race, qu'une famille n'a point fourché, pour dire, qu'elle n'a fait qu'une seule branche عرقی شعبهٔ واحدەدن عبارتدر

Fourché. *A.* فتیق ـ منفرق *P.* دوشاخ *T.* چتال || Avoir les cheveux fourchés شعر فتیق الرؤس اولمق ـ صاچك اوجلری چتال اولمق ـ Animaux qui ont les pieds fourchés *A.* حیوانات ذوی الاظلاف *P.* جانوران شکافته ناخن *T.* چتال طرنقلو حیوانلر

FOURCHETTE. Instrument de table en forme de fourche *T.* چتال || Se servir de la fourchette چتال استعمال ایتمك ـ چتال قوللنمق Fourchette d'argent سیم چتال ـ On appelle aussi Fourchette, un instrument de cuisine, dont on se sert pour tirer la viande des marmites *A.* منشل ـ منشال *P.* یخنی کش *T.* چتال

Il se dit aussi d'un endroit du pied du cheval, qui est plus élevé que le dedans du pied, et qui finit au talon *A.* ریکه ـ آت آیاغندەکی یومری *T.* مهرهٔ پای اسب *P.* ریکتان

FOURCHON. Une des pointes de la fourche ou de la fourchette *A.* سن pl. اسنان *P.* دندان *T.* دیش || Fourche à trois fourchons اوچ دیشلو چتال Fourchette à quatre fourchons درت دیشلو چتال

Et l'endroit d'où sortent les branches d'un arbre *A.* منبت الغصن *T.* بوداغك بتدیكی یر

FOURCHU. Qui se fourche *A.* فتیق ـ افرق ـ مفروق *P.* دوشاخ *T.* چتال ـ چتاللنمش || Arbre fourchu شجر افرق Un homme qui a la barbe fourchue افرق اللحیه بر آدم Chemin fourchu چتال یول ـ طریق ذوفروق ـ مفرق الطریق

FOURGON. Perche garnie de fer par le bout, et servant à remuer la braise dans le four *A.* محشة ـ مسعار ـ محتاة ـ محراث ـ مجبلة *P.* آتشکاو *T.* کوسکی

FOURGONNER. Remuer avec le fourgon du four *A.* احتثاء ـ تسعیر ـ جش ـ حرث *P.* آتشرا بآتشکاو آمیختن *T.* آتش اولچرمك ـ Et remuer le feu sans besoin, et le gâter en le voulant accommoder *A.* تخلیط النار *P.* آتش برهم آمیختن *T.* آتشی قارش مورش ایتمك || Ne fourgonnez point dans ce feu بو آتشی قارش مورش ایتمه ـ Il signifie figur. Fouiller en brouillant et en mettant tout sens dessus dessous *A.* مختلطا تنکیس ـ هرج ومرج *P.* زیر وزبر کردن *T.* آلت اوست ایتمك || Ne fourgonnez point dans ce coffre بو صندقدەکی شیلری هرج ومرج ایتمه ـ آلت اوست ایلمه

FOURMI. Petit insecte *A.* نملة ـ نمل pl. نمال *P.* مور *T.* قرنجه || Une grosse fourmi نملهٔ جسیمه ـ نملهٔ کثیرة الجثة ـ Fourmi noire *A.* نملهٔ سودا *P.* مور سیاه *T.* ایری قرنجه ـ

قزل قرنجه .T مور سرخ .P نملهٔ خرثاء .A rouge سیاه قرنجه قناتلو .T مور با پر وبال .P امواق .pl موق .A Fourmi ailée قرنجه .T تخم مور .P مازن .A Oeufs de fourmis قرنجه یمورطهسی — On dit proverb. d'un homme qui se tient dans une grande soumission devant un autre, qu'il est plus petit qu'une fourmi devant lui. فلان کشی فلانک یاننده مور حقیردن احقر در

FOURMILIÈRE. Lieu où les fourmis se retirent, pour vivre en société .A جرثومة .P آشیانهٔ مور .T قرنجه یوهسی || Une fourmilière au pied d'un chêne میشه آغاجی دیبنده اولان قرنجه یوهسی — Il se dit figur. d'un grand nombre de personnes ou d'insectes .A حزب .P رمه .T سوری || Une fourmilière d'enfans بر حزب اطفال de pauvres رمهٔ فقرا de souris, de serpens فاره ویبلان سوریسی

FOURMILLEMENT. Picotement comme si l'on sentait des fourmis courir sur la peau .T بدنده قرنجهلر کزر کبی آجشمه || Sentir un fourmillement par tout le corps جمیع بدنده قرنجهلر کزر کبی بر آجشمه حسّ ایتمک

FOURMILLER. Être plein d'hommes ou d'animaux .A تنمّل .P مانند مور انبوه وبسیار شدن .T قرنجه کبی چوقلق اولمق — Figur. || Les erreurs, les fautes fourmillent dans cet ouvrage بو تألیفده غلطات وخطایانک قرنجه سوریسی کبی اردی کسلمز — Et sentir un picotement comme s'il courait des fourmis sur la peau .T بدنده قرنجه کزر کبی آجشمق

FOURNAISE. Sorte de grand four .A قمین — ساعور .P کلخن — آتشتابه .T کلخن || Les trois enfans qui furent jetés dans la fournaise ساعور ایچنده القا اولنان اطفال ثلثه Fournaise ardente ساعور مشتعل وسوزان

On dit, que la vertu s'éprouve et se perfectionne dans l'affliction, comme l'or dans la fournaise; et dans cette phrase, Fournaise se prend pour Creuset قال ایچنده پوته سیم وزر اولدیغی کبی صلاح حال دخی آتشتابهٔ محنت وعذاب ایچنده کسب نقا وکمال ایدر

FOURNEAU. Vaisseau propre à contenir du feu .A اطیمة .P آتشدان .T اوجاق || Fourneau de cuisine مطبخ اوجاغی Faire bouillir une marmite sur un fourneau تنجرهیی اوجاق کورهٔ .P کور الصیّاغ .A Fourneau d'orfévre اوزرنده قینادمق قیومجی اوجاغی .T زرگر

Il se dit aussi d'un creux fait en terre, et chargé de poudre, pour faire sauter un rocher, une muraille, etc. V. mine.

FOURNÉE. La quantité de pièces qui sont mises à la fois dans un four .A ملء الفرن .P یک تنوره .T بر فورونلق || La première, la seconde fournée اوّلکی وایکنجی فورونلق Demi-fournée .A نصف الملء الفرن .P نیم تنوره .T یارم فورونلق — تمام بر فورونلق Fournée complète ملء تامّ الفرن Une fournée de chaux, de tuile بر فورونلق کرج وبر فورونلق کرمید

FOURNIER. Celui qui tient un four public, et qui y fait cuire le pain .A فارنة — فرّان .P تنوردار .T فورونجی || Le fournier du village کویک فورونجیسی

FOURNIMENT. Espèce d'étui, qui sert à mettre la poudre pour charger un fusil .A باروت .T باروتدان .P درج بارود پلاصقدسی

FOURNIR. Pourvoir, garnir de ce qui est nécessaire .A تجهیز .P آراستن .T دوناتمق || Fournir un étui de toutes ses pièces کافّه — بر قوطییی اقتضا ایدن مالزمهسیله تجهیز ایتمک کافّهٔ لوازماتیله — حوایج لازمهسیله دوناتمق

Il signifie aussi, livrer, donner .A اعطا .P دادن .T ویرمک || Fournir une armée de vivres اردویه ارزاق وذخایره متعلّق حوایج لازمهیی ویرمک Ce marchand a fourni cette maison de vin, de bois بو قوناغک خمر وحطب ذخیرهسنی فلان بازرکان اعطا ایلدی Un ouvrier qui s'oblige de fournir les matériaux حوایج لازمهٔ بنانک اعطاسنی تعهّد ایدن عملهدن بری Fournir de l'argent à quelqu'un برکمسنهیه اقچه ویرمک Il est juste de lui rendre ce qu'il a fourni pour vous سنک ایچون اعطا ایلدیکی هر نه ایسه کندویه ردّ اولنمق لازمهٔ حقانیتدر

En termes de Jurispr., Il signifie, exposer, produire .A عرض — تقدیم || Fournir ses défenses, ses griefs مدافعهیی حاوی — ومواد اشتکایی محتوی اوراقی عرض وتقدیم ایتمک — دفعی حاوی جوابلری وشکایاتی تقدیم ایتمک — On dit aussi, Fournir et faire valoir une dette que l'on a transportée à quelqu'un, pour dire, la garantir et la payer soi-même, en cas de l'insolvabilité du débiteur .T برکمسنه آخره حواله ایلدیکی دینه کفیل بالمال اولمق

FOURNIR, signifie aussi, achever, parfaire .A اتمام .P بتمامی

تماملمق .T رسانيدن || Il faut encore vingt écus pour fournir la somme entière مبلغك اتمامی ایچون یکرمی غروش دخی اقتضا ایدر

Et contribuer à quelque chose A. اعانة P. یاوری نمودن T. مدار اولمق - یاردم ایتمك || Fournir à la dépense مصرفه مدار اولمق - اعانت ایتمك

Et suffire A. اکتفا - کفایت P. بسنده بودن T. یتمك || Il ne saurait fournir à tout هر شيئه کافی اولەمز - یتر اولمق - هر شيئه کفایت ایدەمز

Fourni. A. مجهز P. آراسته T. دونانمش A. معطا P. داده T. تماملنمش A. مکمّل - تام P. تمامی یافته T. ویرلمش A. کافی P. بسنده T. یتر - On dit, Une table, une boutique, une bibliothèque bien fournie مکمّل سفرە ودکان وکتبخانه - Et un bois bien fourni, c'est-à-dire, fort épais, fort touffu جیتلقی اورمان - اشجار ملتفة الاغصانی مشتمل اورمان

FOURNISSEMENT. Fonds que chaque associé doit mettre dans une société A. حصّة الرّاس المال المشترك P. بهرۀ سرمایه T. شرکتك سرمایەسی پایی || Compte de fournissement وضع اولنان سرمایه حصّەلرینك حسابی

FOURNISSEUR. Celui qui entreprend de faire la fourniture de quelque marchandise A. متکفّل الحوایج P. در عهده ساز T. حوایج یتشدرمکی در عهده ایدن || Les fournisseurs des troupes عسکر حوایجنك - متکفلین حوایج عساکر یتشدرمسنی در عهده ایدنلر

FOURNITURE. Provision A. ذخیرة pl. ذخایر pl. حوایج pl. حوایج لازمة P. زاد T. ذخیره || Fourniture de blé, de vin, de bois حنطه وخمر وحطب ذخیرەسی Ce marchand fait les fournitures d'une telle maison فلان بازرکان بو قوناغك ذخیرەلرینی اعطا ایدر

Il se dit aussi, de ce que quelques artisans ont coutume de fournir en employant la principale étoffe A. pl. لوازمات pl. تتمّات P. هر چه لازم باشد T. لازم اولان طاقم || Ce tailleur veut tant pour façon et fourniture بو درزی استادیّه ولازم لوازمات بهاسی - اولان طاقم ایچون شو قدر بها استر اولدرق شو قدر بها استر

Il signifie aussi, ce qui est fourni A. تسلیم pl. تسلیمات || Ce banquier a fait depuis peu une grosse fourniture d'argent بو صرّاف عهد قریبده کلّیتلو اقچه تسلیم ایلدی

FOURRAGE. La paille et l'herbe qu'on donne l'hiver aux bestiaux A. علف P. علف T. یم - اوتلق یمی || Donner du fourrage au bétail حیواناته علف ویرمك Quand les bestiaux ne vont plus aux champs, il faut les nourrir de fourrage حیوانات چایره وارمقدن منقطع اولنجه یم ایله بسلنمك اقتضا ایدر Fourrage vert تازه یم - علف طریّ Fourrage sec قوری یم Ration de fourrage یومیّه علف - یم تعییناتی

Il se dit aussi de toute l'herbe qu'on amasse à l'armée pour la nourriture des chevaux A. حشیش - عشب - کلاء P. گیاه T. اوتلق || Un pays abondant en fourrage اوتلغی مبذور بر مملکت Faire provision de fourrage اوتلق ذخیرەسی دوزمك L'armée manquait de fourrage اردوده گیاه قلتی وار ایدی

Il se dit aussi de l'action de couper le fourrage A. جزاز P. درو گیاه T. اوتلق بچمی || On fit un grand fourrage en présence des ennemis دشمن مواجهەسنده کلّیتلو اوتلق بچلدی Il fut tué au fourrage اوتلق بچر ایکن قتل واعدام اولندی Envoyer au fourrage اوتلق بچمکه کوندرمك

FOURRAGER. Couper et amasser du fourrage A. اجتزاز - تدارك الحشیش - العشب P. گیاه پیدا - گیاه درویدن کردن T. اوتلق ایدنمك - اوتلق بچمك || Fourrager dans un champ فلان چایردن اوتلق تدارك ایتمك On était contraint d'aller fourrager bien loin مسافۀ بعیدەدن اوتلق تدارکنه محتاج ایدیلر Fourrager au vert تازه چایر تدارك - تازه اوتلق بچمك - ایتمك

Et ravager. A. تخریب P. ویران - خراب ویباب کردن T. خراب ایتمك - ییقمق || Fourrager tout un pays مملکتك جملەسنی خراب ویباب ایتمك Le troupeau a fourragé toutes ces pièces de blé قیون سوریسی اکین تارلالرینك جملەسنی تخریب ایلدی

FOURRAGEUR. Celui qui va au fourrage A. رائد pl. روّاد - طالب الحشیش P. گیاهجو T. اوتلاقچی || Les ennemis tombèrent sur les fourrageurs دشمن اوتلاقچیلر اوزرینه دوشدی

FOURREAU. Gaine, enveloppe A. غلاف pl. غلف P. پوشش T. قلیف || Fourreau de velours قطیفەدن غلاف - قطیفه غلاف - Fourreau d'épée A. جفن - اغماد pl. غمود pl. غمد - قراب pl. اجفان P. نیام - تلویسه - چنج T. قین || Tirer l'épée hors du fourreau A. سل السیف P. شمشیر بر آهیختن T. قلیجی قینندن صیرمق

FOURRER. Introduire, mettre parmi d'autres choses *A.* ادماج – ادخال – نقل *P.* در نهادن *T.* صوقمق – ايچرو قويمق || Fourrez ce livre avec les autres بو كتابى كتب سائره آره‌سنه صوقشدر Fourrer la main dans sa poche النى جيبنه صوقمق Se fourrer sous un lit تحت فراشده انغلال ايتمك – يتاق آلتنده صوقلمق Il lui a fourré son épée dans le ventre قليجى قارننه صوقدى Il s'est fourré une écharde dans le doigt برقيمق باتردى – پرمغنه بر قيمق صوقدردى

On dit proverb. et figur. d'un homme inconsidéré qui veut s'ingérer de tout, qu'il fourre son nez partout *A.* دخّال الامور *T.* هر ايشه صوقيلور – هر ايشه بورننى صوقار – صوقلغن || Pourquoi vient-il fourrer son nez où il n'a que faire? وظيفه‌سى اولميه‌جق ايشه نيچون بورننى صوقار – Il signifie aussi, introduire quelqu'un dans une maison, le faire entrer dans une affaire. En ce sens, il se dit en mauvaise part || Je ne sais qui l'a fourré dans cette maison, dans cette affaire فلانى شوخانه‌يه وشو مصلحته كيم صوقدى بيلمم

Il signifie aussi, donner en cachette et souvent *A.* تمليص *T.* شيوشدرمك – قايدرمق || Cette mère fourre toujours de l'argent à sa fille بو والدۀ مشفقه لا ينقطع كريمه‌سنك جيبنه اقچه قايدرر Cette gouvernante gâte ces enfans, elle ne fait que leur fourrer des confitures et du fruit بو دايه زير اداره‌سنده اولان اطفاله انواع فواكه وسكّريّات شيوشدرمكدن خاليه اولمديغندن افسادلرينه باعث اولور

Et insérer hors de propos *A.* ادخال – ايلاج *P.* اندر نهادن *T.* صوقمق || Fourrer quelque chose dans son discours اثناى كلامده فلان ماده‌يى صوقمق Il a fait un livre où il a fourré tout ce qu'il savait تأليف ايلديكى كتابه كافۀ معلوماتنى صوقدى Il fourre toujours du latin dans ses plaidoyers اثناى مرافعه‌ده دائما الفاظ لاتينيّه ادخال ايدر – صوقار – On dit figur. Fourrer quelque chose dans l'esprit, dans la tête de quelqu'un *A.* تقرير فى الذهن – ادخال فى الذهن *P.* در خاطر فلان جاييده كردانيدن *T.* فلانك عقلنه صوقمق – عقلنه صغشدرمق || Il est si stupide, qu'on ne lui saurait rien fourrer dans la tête, dans l'esprit بلادت وحماقتى شول رتبه‌ده در كه هيچ برشيئى ذهننه صغشدرمق ممكن دكلدر On eut bien de la peine à lui fourrer dans la tête qu'il fallait... شويله اقتضا ايلديكنى ذهننه صوقمق ايچون خيلى زحمت چكلدى Vous vous fourrez dans la tête mille choses qui ne sont pas اصل واساسى يوق بيك درلو شيلر ذهنكه صوقارسك

Et garnir, doubler de fourrure *A.* تفرية *P.* با پوستين پيراستن *T.* كورك قاپلمق || Fourrer une robe de martre zibeline ثوبك اوزرنده فروۀ سمّور قاپلمق Fourrer d'hermine قاقم قاپلمق

SE FOURRER. S'introduire partout *A.* مداخلة – حلول *P.* در آمدن *T.* كيرشمك – صوقلمق || Il se fourre partout هر يره صوقيلور Je ne sais comment il s'est fourré dans cette affaire بو ماده‌يه نه تقريب ايله مداخله ايلديكنى بيلمم – بو ايشه نوجهله صوقلديغى معلوم دكلدر Il a commencé à se fourrer dans les affaires de finance امور ميريّه‌يه مداخله‌يه باشلادى – حلول ايتمكه باشلادى – ميرى‌يه متعلّق اموره صوقلمغه باشلادى

On dit d'un homme couvert de honte, qu'il ne sait où se fourrer, pour dire, qu'il ne sait où se cacher كمال شرم وخجالتندن سردركمين خفا اوله‌جق بر بر تدارك ايده‌مز – كمال حجابندن نه طرفه صوقله‌جغنى بيلمز اولدى Et d'un homme qui cherche quelque condition, et qui a peine à en trouver, qu'il cherche quelque trou à se fourrer صوقله‌جق دليك آرار – Se fourrer dans une affaire, c'est s'y engager d'honneur, d'intérêt || Il s'est fourré dans cette affaire, dans cette querelle jusqu'au cou بو مصلحتك وبو نزاعك ايچنه تا بگالو كيرشدى Il s'y est fourré par-dessus la tête بو ايشه فوق الرّأس مداخله ايلدى Il s'y est fourré bien avant بو مصلحته خيليدن خيلى صوقلدى

FOURRÉ. *A.* مدخول *P.* در آمده – در نهاده *T.* كيرشمش – صوقلمش *A.* مفرّا *P.* با پوستين پيراسته *T.* كورك قاپلو

On appelle Pays fourré, un pays rempli de bois *A.* ارض كثيرة الاشجار *P.* جنگلستان *T.* اورمانلق ير – et Paix fourrée, une paix feinte, et faite à la hâte, dans le dessein de se tromper mutuellement *A.* صلح ظاهرى – هدنة على الدخن *P.* آشتئ ظاهر فريب *T.* يموق – بوز اوزرنده اولان مصالحه – ايپلكى ايله باغلو بر بارش – et Une médaille fourrée, une médaille de cuivre, recouverte d'une feuille d'or *T.* قاپلمه سكّه

FOURREUR. Marchand pelletier *A.* بايع الفروة *P.* پوستين فروش *T.* كوركچى

FOURRIER. Terme d'art militaire. Officier qui sert sous un maréchal des logis *T.* قوناقچی یماغی || Les fourriers de l'armée اردو قوناقچیری یماقلری

FOURRIÈRE. Le lieu où l'on met le bois de chauffage *A.* محطبة *P.* هیمه گاه *T.* اوطون میدانی ـ اوطونلق

FOURRURE. Peau garnie de son poil, et servant à fourrer des habits *A.* فروة *P.* پوستین *T.* کورک || Fourrure de martre-zibeline فروهٔ سمور Les belles fourrures viennent des pays froids اعلا کورکلر ممالک بارده‌دن کلور

FOURVOYER. Égarer, détourner du chemin *A.* اتاهة ـ اعساف *P.* گمراه کردن ـ گمکرده راه کردن *T.* یول آزدرمق ـ یولی بو قولاغوز یولمزی شاشورتمق ازدردی || Ce guide nous a fourvoyés

Se fourvoyer. *A.* تیهان ـ اعتساف *P.* گمراه شدن *T.* یول آزمق ـ یولی شاشمق ـ یولی غایب ایتمک || La nuit est cause qu'ils se sont fourvoyés ظلمت لیل تیهان واعتسافلرینه باعث اولمشدر Ces diverses routes les ont fait fourvoyer اختلاف طرق ومسالک تیهان واعتسافلرینی مؤدی اولمشدر ـ Et figur. *A.* گمراهی ـ عدول عن الحق ـ اجناف ـ جور *P.* از راه راست بیرون شدن ـ نه‌ودن *T.* طوغری یولدن صاپمق || En suivant les mauvais exemples, on se fourvoie امثال ذمیمه‌یه تبعیت طریق حقدن عدولی موجبدر

Fourvoyé. *A.* معتسف ـ تایه *P.* گمکرده راه *T.* یولی آزمش ـ طوغری یولدن چیقمش *A.* جایر ـ مجنف *P.* گمراه *T.* طوغری یولدن صاپمش

FOUTEAU. V. Hêtre.

FOYER. L'âtre de la cheminée où l'on fait le feu *A.* کانون pl. کوانین *P.* آتشگاه *T.* اوجاق || Ôter la cendre du foyer ـ کولی اوجاقدن چیقارمق ـ اوجاغک کولنی چیقارمق On dit d'un homme qui aime le repos, que c'est un homme qui aime à garder son foyer اوجاق باشنده امرار اوقات استراحتدن حظ ایدر ـ On dit figur. Le foyer d'une maladie, le foyer d'une rebellion, pour dire, le siége principal de ces maux *A.* مأواء المرض ومأواء البغی والعصیان *P.* جایگاه درد وجایگاه نا فرمانی وعصیان *T.* علتک وزوربالغک یوه‌سی

Foyers, se dit figur. pour Maison, demeure *A.* بیوت ومنازل ـ *P.* دار ودیار *T.* بر وبوم ـ یر یورد || Combattre pour ses propres foyers کندو دار ودیاری ایچون جنک ایتمک

FRACAS. Rupture avec bruit et violence *A.* وجبة ـ هدّة *P.* شکست تراکناک *T.* قیرلش چاتردیلی || Grand fracas وجبهٔ شدّت عظیمه Le vent a fait un grand fracas dans cette forêt ریح بو اورمانک هدّهٔ عظیمه ایله کسر وشکستنی موجب اولمشدر Le tonnerre est tombé sur une église, et y a fait un grand fracas صاعقه فلان کلیسانک اوزرینه نزول ایده‌رک وجبهٔ عظیمه ایله ایقاع کسر جسیم ایتمشدر ـ Il se dit par extension, de tout ce qui se fait avec désordre et avec bruit *A.* صاخة *P.* آشوب *T.* پاتردی ـ کورلتی || Il est venu, et il a fait un fracas étrange صاخهٔ عظیمه ایله ظهور ایلدی ـ Il se dit figur. de tout ce qui fait beaucoup d'éclat dans le monde *A.* زمزمة *P.* آوازه ـ ولوله *T.* کورلتی || Cet ambassadeur fait beaucoup de fracas dans Paris بو ایلچی پارس شهرنده ولولهٔ عظیمه‌یی مؤدّی اولور Cette beauté fait beaucoup de fracas dans le monde بو حسنای دلربا ولوله انداز مسامع جهاندر Les hommes vains aiment le fracas اهل زهو وبطلان اولنلر ولوله وآوازه‌دن حظ ایدرلر

FRACASSER. Briser en plusieurs pièces *A.* رضّ ـ تقضیض ـ تکسیر *P.* ریزه ریزه کردن *T.* خرد وخش ایتمک || Un éclat de bombe lui a fracassé la jambe بر خمپره پارچه‌سی بر کله قیرنتیسی آیاغنی ـ آیاغنی رضّ وتقضیض ایلدی Il a fracassé toutes les porcelaines, tous les miroirs اوانیٔ ساقسونیایی وآیینه‌لرک جملسنی خرد وخش ایلدی

Fracassé. *A.* مرضوض ـ مقضّض *P.* ریزه ریزه گشته *T.* خرد وخش اولمش

FRACTION. Action de briser un corps. Il ne se dit qu'en certaines phrases *A.* کسر *P.* شکست *T.* قیرلش || Le corps de Jésus-Christ n'est point rompu par la fraction du pain خبزک انکساری تقریبیله بدن حضرت عیسینک تکسیری لازم کلمز

Il signifie aussi, une ou plusieurs parties de l'unité *A.* کسر pl. کسور *P.* pl. کسورات *T.* خرده‌های اعداد قرنتیلر Calcul des fractions حساب کسور

FRACTIONNAIRE. Terme d'Arithm. Qui contient des fractions *A.* ذو کسور *P.* با شکست *T.* کسورلو ـ قیرنتیلو || Nombre fractionnaire کسورلو عدد ـ عدد ذو کسور

FRACTURE. Rupture avec effort *A.* کسر *P.* شکست *T.* قیرلمه ـ قیرقلق || Fracture de portes شکست باب ـ قپونک

قیرلمسی

En termes de Chirurgie, il se dit de la division faite subitement dans les os par la violence de quelque cause externe *A.* ترور ـ کمیك قیرقلغی *T.* شکست استخوان *P.* انجزامات pl. انجزام

FRACTURÉ. Il se dit des os où il y a fracture *A.* عظم مترور ـ عظم منجزم *P.* شکسته استخوان *T.* قیرق کمیك

FRAGILE. Sujet à se casser *A.* سهل الانقصام ـ حطم ـ قصم ـ سریع الانحطام ـ سهل الانکسار *P.* زود شکست *T.* قیرلمسی || Fragile comme un verre مانندهٔ زجاج زود شکست قولای || La porcelaine est belle, mais elle est fragile اوانیٔ ساقسونیاکاری لطیفدر اما سهل الانقصامدر ـ وسهل الانکسار در اما قولای قیریلور

Il signifie figur., qui n'est pas solidement établi, qui peut se détruire aisément *A.* عدیم ـ سریع الزوال ـ عدیم الثباة ـ البقا *P.* بی بقا ـ بی دوام ـ نا پایدار *T.* دوامسز ـ چورك || Fortune, biens fragiles اموال بی بقا Les grandeurs de ce monde sont des biens fragiles حطام دنیا عدیم الثباتدر ـ اعتبارات جهان سریع الزوالدر — Et sujet à tomber en faute *A.* عاجز ـ قاصر ـ ضعیف *P.* کم توان *T.* قوتسز || La nature est fragile طبیعتده عجز وقصور درکار در Esprit fragile عقل قاصر La chair est fragile قوت جسمانیده ضعف وقصور وار در

FRAGILITÉ. Disposition à être facilement cassé *A.* قابلیة الانکسار ـ الانحطام *P.* استعداد للانکسار ـ شکست امکانپذیری *T.* قیرلمغه کلمه || La fragilité du verre زجاجڭ انکساره زجاجده اولان قابلیت انکسار ـ استعدادی

Figur. Instabilité *A.* عدم الدوام ـ عدم البقا ـ سرعة الزوال *P.* نا پایداری ـ بی بقایی *T.* دوامسزلق || La fragilité des choses humaines احوال بشریتڭ عدم بقاسی ـ قوت مالیه سنڭ سرعت زوالی — Et facilité à tomber en faute *A.* قصور ـ عجز ـ ضعف *P.* کم توانی *T.* قوتسزلك || La fragilité de notre nature طبیعت بشریه نڭ عجزی La fragilité humaine عجز وضعف بشریت Les péchés de fragilité طبیعت بشرده لا بد اولان ضعف وقصوردن نشأت ایدن ذنوب وآثام

FRAGMENT. Morceau d'une chose rompue *A.* کسارة pl. کسارات ـ حطام ـ حطامة pl. حطم *P.* شکستپاره ـ ریزه *T.* قیرنتی ـ || Les fragmens d'un vase بر ظرفڭ کساراتی قیرق پارچه سی d'une colonne بر قابڭ قیرنتیلری ـ دیرکڭ قیرق پارچه لری

Il se dit figur. d'une petite partie qui est restée d'un livre, d'un ouvrage *A.* جزء pl. اجزا ـ قطعة pl. قطعات *P.* جزمه ـ پاره *T.* پارچه ـ کسنتی || Les fragmens d'un poème بر منظومه دن قالان جزلر On n'a retrouvé que quelques fragmens du grand ouvrage qu'il a promis تألیف جسیمك یالکز متعهد اولدیغی بر فاچ قطعه لری بولنمشدر

FRAI. Action propre aux poissons pour la multiplication de leur espèce *A.* سفاد السماك *P.* گشنیٔ ماهیان *T.* بالقلرك چفتلشمه سی || Durant le frai les poissons sont maigres بالق قسمی موسم سفادده نحیف ولاغر اولور Le temps du frai موسم سفاد سماك ـ موسم ـ Il se dit aussi des oeufs de poisson mêlés avec ce qui les rend féconds *A.* انظام السمك *P.* رودهٔ تخم ماهی *T.* یمورطه لو بالق بغرسغی

Il signifie aussi, le petit poisson *A.* بلم *P.* خرد ماهی *T.* اوفاق بالق || Ce n'est que du frai, il faut le remettre dans l'étang بونلر خرد ماهی اولمغله برکده وضع اولنمق اقتضا ایدر

FRAI. Altération, diminution de poids, que le toucher excessif apporte à la monnaie *A.* انتکال الدرهم ـ تسییف السکة *P.* سکه نك سلنمه سی ـ سکه نك آشنمه سی *T.* فرسودگیٔ درهم

FRAÎCHEMENT. Au frais *A.* فی تبستر الهوا ـ علی قر الهوا ـ فی القر والشنبة *P.* در سردیٔ هوا *T.* سرینلکده || Marcher la nuit pour aller fraîchement قر هواده روان اولمق ـ مکان ایچون لیلا قطع طریق ایتمك Être logé fraîchement سرین یرده اوتورمق ـ شانبده اتخاذ ماوا ایتمك

Et récemment, depuis peu *A.* جدیدا ـ طریا *P.* تازه ـ تر *T.* تازه اولدرق ـ یکی اولدرق || J'ai reçu fraîchement de ses nouvelles فلانك طرفندن اخبار طریه تحصیل ایلدم ـ فلاندن اخبار طریه طرفمه وارد اولمشدر Tout fraîchement arrivé یکی اولدرق کلمش ـ تر وتازه کلمش

FRAÎCHEUR. Frais agréable *A.* قر ـ شنبت *P.* سردی *T.* صویك سرینلکی ـ || La fraîcheur de l'eau قر ما || سرینلك de la nuit قر لیل du temps قر هوا ـ شنبت هوا هوانك سرینلکی

On dit, La fraîcheur des fleurs, du teint, lorsqu'on veut dire, qu'ils ont une couleur vive et éclatante *A.* طراوت ـ زهارت ـ نضارت ـ نضاضت *P.* آب ورنگ ـ آب وتاب ـ تری ـ تازگی *T.* تازه لك || Cette femme a encore de la fraîcheur بو خاتونك نضارت وطراوتی هنوز باقیدر Il se

dit en Peinture, de l'éclat qui règne dans toutes les couleurs d'un tableau *A.* زهارت *P.* آب وتاب - رونق *T.* پارلاقلق || La fraîcheur du coloris زهارت الوان

Fraîcheurs, au pluriel, signifie aussi, froidure *A.* برودت *P.* سرما *T.* صوغوقلق || Il fait quelquefois des fraîcheurs qui gâtent la vigne بعضاً باغلره مضرّ بر برودت هوا واقع اولور

FRAÎCHIR. Terme de marine. Il se dit du vent qui devient fort *A.* هف الريح - هيجان الريح - هفيف *P.* باد تنديدن *T.* روزكار سردلنمك || Le vent fraîchit روزكار سردلنور

FRAIS. Médiocrement froid *A.* قرور - بليل - شانب *P.* سرد *T.* سرين || Un vent frais ريح بليل - ريح شانب هواى شانب Nuit fraîche ليلة قرّة Temps frais سرين روزكار - بادۀ Eau fraîche ماى قرور Boire d'un vin frais سرين هوا - قرور شرب ايتمك

Il se prend aussi pour Froid *A.* بارد *P.* سرد *T.* صوغوق || Au printemps les matinées sont encore fraîches موسم بهارده صباح وقتى بارد اولور

En termes de Marine, Un vent frais, c'est un vent fort et favorable *A.* ريح رائدة - هفافة موافقة *P.* باد شرطه *T.* فرشقه || Nous partîmes par un vent frais فرشقه روزكار ايله روزكار عزيمت ايلدك - يلكنلدك

Il signifie aussi, récent *A.* طرى *P.* تر - تازه *T.* تازه - يكى || Un oeuf frais بيض طرى - تازه يمورطه Du pain frais خبز طرى - نان تر Des figues fraîches تازه انجير Les traces en sont encore toutes fraîches آثار اقدام هنوز تازه وتر در Des lettres fraîches مكاتيب طريّه Des nouvelles fraîches اخبار طريّه De fraîche date تازه تاريخ ايله

On dit figur. en parlant de quelque affliction éprouvée depuis peu, que la plaie en est encore fraîche ياره هنوز تازه در - يارهنك هنوز قانى آقر

Frais, signifie aussi, délassé, qui a recouvré ses forces par le repos *A.* متجدّد القوا *P.* توانايئ تازه يافته *T.* تجديد قوّت ايتمش - قوّتى تازهلنمش || Il est à présent tout frais شمدى كركى كبى قوّتى تازهلنمشدر Il est frais et reposé قوّت تازه كسبيله مستريح الحالدر

On appelle Troupes fraîches, des troupes qui n'ont point encore donné *A.* عسكر جديد - عسكر طرى *P.* لشكر تازه - لشكر نو آمده *T.* تازه عسكر

On dit, Un visage, un teint frais, c'est-à-dire, coloré et vif *A.* لون نضير الوجه *P.* رنك روى پر آب وتاب *T.* پارلاق بكز - Et qu'un homme est frais, pour dire, qu'il a bon visage *A.* بهيج الوجه *P.* كشاده رو *T.* يوزى ايشيق

On dit de quelques choses, qu'elles se conservent long-temps fraîches, c'est-à-dire, sans trop se sécher *A.* رطب *P.* تر - آبدار *T.* تازه || Le pain de seigle se conserve long-temps frais جاودار اتمكى طول زمان رطب اولدرق محافظه اولنور

Frais, signifie aussi, fraîcheur. V. ce mot. Il s'emploie aussi adverbialement, et signifie, récemment *A.* جديداً - عن قريب *P.* هنوز *T.* يكى || Bâtiment tout frais fait هنوز ياپلمش بر بنا Du beurre frais battu يكى - هنوز دوكلمش روغن ساده Tout frais relevé de sa maladie هنوز خستهلكدن دوكلمش ياغ خستهلكدن يكى قالقمش - قالقمش Des herbes toutes fraîches cueillies هنوز ديوشورلمش اوت Frais venu يكى كلمش Frais arrivé هنوز واصل اولمش

FRAIS. pl. Dépense *A.* خرج - مصرف pl. مصاريف - مصارف *P.* هزينه *T.* مصروفات pl. خرج || Grands frais مصارف مصارف جسيمه - كليتلو مصرف Frais immenses بيحد Menus frais خرده مصرفلر - مصارف جزئيه وپايان Les frais de la guerre مصارف سفريه d'un procès مصارف دعوا d'un voyage خرج راه - مصارف طريق Faire des frais مصرف واقع اولان مصارفى ادا ايتمك Payer les frais ايتمك Avancer les frais مصارفى بر وجه پيشين ادا ايتمك Tous frais faits بعد كل المصرف Les frais rabattus et déduits بعد مصارف فرو نهاده اولندقده - تنزيل المصارف À ses frais et dépens خرج ومصرف كندو بدننندن اولمق اوزره À frais communs مصارف لازمه على - مصارف مشتركه ايله À moitié de frais خرج وجه الاشتراك ويرلمك شرطيله À peu de frais مصارف جزئيه ومصرف بالمناصفه اولدرق Sans frais مصرفسز - بلا خرج ومصرف ايله Frais ordinaires et extraordinaires مصارف معتاده وغير معتاده Frais funéraires جنازه مصارفى Il a été condamné à tous les intérêts, frais et dépens كافۀ مصروفات ومترتب اولمش خساراتى واقچه مرابحهسنى كندوسى ادا ايتمك اوزره حقنده حكم جريان كثرت مصارفدن حال خراب ايلدى Se consumer en frais Se mettre en frais مصرفه كيرمك - اولمق On dit, qu'un homme est de grands frais, pour dire, qu'il coûte beaucoup à

مؤنتی کثرت مصارفه - اداره‌سی مصرفلو بر آدمدر entretenir محتاجدر

FRAISE. Fruit du fraisier *A.* دلیك *P.* چنبل vul. *T.* چیلك || Fraise rouge قزل چیلك - دلیك احمر blanche آق چیلك - دلیك ابیض De l'eau de fraise چیلك صویی

FRAISE. On appelle ainsi le mésentère et les boyaux de veau et d'agneau *A.* pl. احشاء العجل واحشاء الحمل *P.* رودهای *T.* بزغاله وبره بوزاغی وقوزی بغرسقلری || Fraise d'agneau قوزی بغرسقی

FRAISE. Espèce de fortification formée avec des pieux pointus, et destinée à empêcher l'approche de l'ennemi *T.* شرانپولی پرده

FRAISIER. Plante *A.* نبات الدلیك *T.* چیلك فدانی

FRAMBOISE. Fruit du framboisier *A.* ثمرة العلیق *P.* گیهه *T.* برساله بکورتلن یمشی || Un panier de framboises بکورتلن یمشی Du vin qui sent la framboise بکورتلن قوقار باده

FRAMBOISIER. Arbrisseau *A.* شجرة العلیق *P.* درخت گیهه *T.* بکورتلن آغاجی

FRANC. Libre *A.* حرّ pl. احرار *P.* آزاده سر *T.* آزادلو - بللو باشلو || Cet esclave, en entrant en France, est devenu franc et libre فلان کشی مملوك ایکن فرانسه‌یه دخولی تقریبیله حرّ وعتیق اولمش اولدی - On dit, De sa pure et franche liberté *A.* بحسن الرضا - بحسن الاختیار *P.* بحسن اختیار خود *T.* کندو حسن اختیاریله || Il a fait cette action de sa pure et franche volonté بو ایشی کندو حسن رضا واختیاریله ایتمشدر - Franc arbitre. V. Arbitre.

Il signifie aussi, exempt d'impositions, de charges *A.* معاف *P.* آزاده - مسلّم *T.* سربست || Être franc de toutes charges کافهٔ تکالیفدن معاف اولمق Villes franches, qui ne payent pas la taille جزیه‌دن معاف اولان بلاد Lettres franches de port منزل خرجندن معاف اولان مکتوبلر - بریٔ اولان

Figur. *A.* بریٔ - عاری *P.* آزاده *T.* علاقه‌سی یوق || Franc de toute passion امراض نفسانیه‌دن عاری Franc d'ambition حرص نام وشاندن بریٔ

Et loyal, sincère *A.* خالص البال - مخلص *P.* پاکدل - یورکی - یورکی پاك *T.* بیغل وغش - خلوصکار - پاکدرون || Un homme franc مخلص آدم Un caractère franc پوروزسز مزاج اخلاص امتزاج

Et vrai. En ce sens il précède le substantif *A.* خالص - محض *P.* راست *T.* صرف - کرچکدن || Ce moineau-là est un franc mâle بو سرچه قوشی صرف ارککدر Ce qu'il vous a dit est une franche défaite دیدیکی کلام بهانهٔ محضدر Un franc sot صرف احمق Un franc menteur برکاذب محض - صرف یلانجی -

Et entier, complet *A.* کامل - تامّ *P.* تمام - بی کم وکاست *T.* تمام || Ils y arrivèrent le lundi, et en partirent le jeudi, ils n'y ont été que deux jours francs بازارایرتسی کونی کلوب پنجشنبه کونی مفارقت ایلملریله وقت اقامتلری تمام ایکی کون اولدی Dans les assignations à huitaine, il faut huit jours francs, sans compter celui de l'assignation, ni celui de l'échéance سکز کون وعده‌سیله ویریلان احضار حکمی یوم صدور حکم ایله یوم انقضای وعده داخل حساب اولمیدرق تامّ وکامل سکز کون عدّ اولنمق اقتضا ایدر

FRANC, adverbe. Ouvertement, sans déguiser *A.* بلا ریاء ولاتستر *P.* پاکچه - تمیزجه *T.* بی زرق وریا - پاك وساده || Il lui parla franc تمیزجه سویلدی Il me l'a dit tout franc بو کلامی بکا پاکچه سویلدی Il m'en a fait l'aveu franc et net تمیزجه - منقحاً اقرار ایلدی

FRANCHEMENT. Sincèrement *A.* بخلوص البال - بالصفوة *P.* با صفوت درون - پاکدلانه - خلوصکارانه *T.* والاخلاص بخلوص البال اقرار || J'avoue franchement کوکل پاکلکیله خلوصکارانه سویلشدلم Parlons franchement ایده‌رم

En termes de Pratique, il signifie, avec exemption de toutes charges, de toutes dettes *A.* بریّاً من الذمات - بریّاً من القیود *P.* از قید وذمات آزاده *T.* هیچ بردرلو قیود وذماته تابع اولمیدرق || Il lui a vendu sa maison franchement et quittement خانه‌سنی هر درلو قیود وذماتدن بریٔ اولدرق فلانه فروخت ایلدی

FRANCHIR. Passer en sautant par-dessus *A.* طفور - تطفّر *P.* بر جستن *T.* صچرایوب آتلامق || Franchir un fossé خندقدن خندقی صچرایوب آتلامق - تطفر ایده‌رك مرور ایتمك

Et passer hardiment des lieux difficiles *A.* طیّ - قطع - عبور *P.* گذشتن *T.* آشورمق || Après avoir franchi les Alpes avec ses troupes, il entra en Italie معیتنده اولان عسکرك باشنده اولدرق آلپس طاغلرینی بعد القطع اتالیا الکسنه پا نهادهٔ دخول اولمشدر À peine l'armée eut-elle franchi les montagnes عسکر هنوز جبالی قطع وطیّ ایتمشیکن Franchir les fleuves

انهاری قطع وعبور ایتمك

Figur. *A.* غلبة *P.* ظفر یافتن *T.* آتلامق ـ غالب کلمك || Il a franchi toutes sortes de difficultés, d'obstacles کافۀ مشکلات بالجمله مشکلات ـ وبالجمله عوایق واعتراضاته غالب کلدی وعوایقی آتلادی

On dit, Franchir les limites, les bornes *A.* تجاوز الحدود ـ تخطی الحدود *P.* در گذشتن *T.* کچمك ـ اوتدیه کچمك – Figur. || Franchir les bornes du devoir, de la modestie واجبة الادا اولان فرایض لازمه‌نك وآداب مرعیه‌نك حدودینی تجاوز ایتمك ـ متحتم ـ حالك وقاعدۀ ادبك حدودینی تجاوز ایلمك

On dit, Franchir le mot, pour dire, Exprimer en propres termes une chose que la bienséance empêchait de dire ouvertement *A.* علناً بیان ـ افصاح الکلام *P.* سخنرا آشکارا گفتن *T.* آچق سویلمك ـ اچقدن سویلمك || Il a franchi le mot, et lui a dit qu'il était un fripon حیله باز اولدیغنی اچقدن سویلدی ـ فلانه افصاح کلام ایله سویلدی

FRANCHISE. Exemption, immunité *A.* معافیت *P.* آزادگی ـ مسلمی *T.* سربستلك ـ مسلملك || Il jouit de la franchise مظهر معافیتدر ـ نعمت معافیت ایله متنعمدر

On dit d'un ouvrier sorti d'apprentissage, qu'il a gagné sa franchise *A.* متخرج *P.* از بند شاکردی آزاده *T.* بشقه چیقمش

FRANCHISE. Les droits d'asile attachés à certains lieux *A.* حق الحمایة ـ الامان *P.* حق زنهار دهی *T.* حق امان ویرمه || Les franchises des églises معابد ومساجدك مظهر اولدقلری حق امان On n'a pu le prendre à cause de la franchise de l'église où il s'est retiré اتخاذ ملجا ایتمش عبادتگاهك مظهر اوله کلدیکی حق امان تقریبیله اخذی ممکن اولمدی Le quartier des ambassadeurs est un lieu de franchise دول ایلچیلرینك محل اقامتلری جای اماندر Les franchises des ambassadeurs سفرانك مستحق اولدقلری حق امان وحمایت

Il se dit aussi du lieu même d'asile *A.* ملجا ـ مأمن *P.* جای پناه ـ جای زنهار *T.* صغنجق یر || On ne le saurait prendre en ce lieu-là, c'est une franchise فلان محل جای امان اولمغله اخذی ممکن دکلدر

Il signifie aussi, sincérité *A.* صفوة البال ـ خلوص *P.* پاکدلی *T.* یورك پاکلکی ـ ایچ تمیزلکی || C'est un homme plein de franchise پاکیٔ درون ـ پر صفوت وخلوص بر آدمدر Parler avec franchise خلوص اوزره سویلمك

FRANCISER. Donner une terminaison française à un mot d'une autre langue *A.* تصویغ الی صیغة فرانساویة *P.* بصورت فرانساوی نهادن *T.* فرانسزلندرمك || Un traducteur ne doit pas franciser les noms propres Latins بر مترجم اسامئ لاتینیه‌یی فرانسز صیغه‌سنه تصویغ ایتمك جائز دکلدر

se FRANCISER. Il se dit d'un étranger qui prend les manières françaises *A.* تفرنس *P.* طور فرانساوی گرفتن *T.* فرانسزلنمك || Cet étranger s'est bien francisé depuis trois mois qu'il est à Paris بو اجنبی پارس شهرنده اون ایدنبرو کرکی ـ مدت مکث واقامتنده کرکی کبی تفرنس ایلدی کبی اوضاع واطوار فرانساویه‌یی تحصیل ایلدی

FRANCOLIN. Sorte d'oiseau *A.* درّاج ـ حجل *P.* تراج *T.* تراج قوشی

FRANC-SALÉ. Droit de prendre à la gabelle certaine quantité de sel sans payer بلا رسم میری النمسی معتاد اولان طوزك مقدار معینی

FRANGE. Tissu d'où pendent des filets, et dont on se sert pour ornement dans les habits, dans les meubles *A.* هدبة pl. هدب ـ خمل *P.* ریشه *T.* صچاق || Frange d'or صرمه‌لو صچاق de soie ابریشم صچاق

FRANGER. Garnir de frange *A.* ترصیع ـ تزیین بالهدب *P.* بریشه آراستن *T.* صچاق ایله دوناتمق

FRANGÉ. *A.* ذو هدب *P.* ریشه دار *T.* صچاقلو

FRANGER ou FRANGIER. Artisan qui fait de la frange *A.* هدّاب *P.* ریشه‌گر *T.* صچاقجی

FRAPPANT. Qui fait une impression vive *A.* قوی التأثیر ـ شدید التأثیر *P.* تیز تأثیر *T.* پك تأثیرلو || Un spectacle frappant انظار نظاره‌یه شدید التأثیر بر تماشا Une vérité frappante حقیقت شدید التأثیر Un exemple frappant عبرت قوی التأثیر Preuve frappante برهان قوی التأثیر Portrait frappant de ressemblance اصلنه مشابهتی تقریبیله عیون نظاره‌یه مورث تأثیر قوی اولور بر تصویر

FRAPPE. Empreinte que le balancier fait sur la monnaie *A.* نقش السکة *P.* نگار درهم *T.* سکه‌نك نقشی

FRAPPER. Donner un ou plusieurs coups *A.* ضرب *P.* زدن *T.* اورمق || Frapper quelqu'un avec la main بر کمسنه‌یی ال

ایله ضرب ایتمك avec un bâton عصا ایله اورمق — Il s'emploie aussi neutralement, Frapper comme un sourd کالاعما ضرب کور کبی اورمق — ایتمك — Dans les phrases suivantes, il s'exprime par des mots particuliers: Frapper dans la main pour conclure un marché *A.* عقد البیع صفقة واحدة — صفق الید *P.* ال اوروب بازارلغی کسمك *T.* دستزن خرید شدن Frapper des mains pour applaudir *A.* تحسین بتصدید الایادی *T.* آفرین یرینه ال چارپشدرمق Frapper à la porte *A.* قپویی چالمق *T.* در زدن *P.* دق الباب — قرع الباب Frapper sur l'enclume *A.* دق علی المسطبة *P.* برسندان کوپیدن L'heure a frappé ساعت دق اورس اوزرنده دوکمك *T.* — ساعت اوردی — ایلدی — Figur. Frapper son coup, signifie, faire son effet هدف مقصوده اصابت ایتمك

On dit, Frapper de la monnaie *A.* ضرب السکة *P.* سکه زدن *T.* سکه اورمق — سکه بصمق

Frapper. Faire impression sur les sens, sur l'esprit *A.* تأثیر || Cette odeur est trop forte, elle frappe le cerveau بو رایحه کمال شدت وسورتی تقریبیله دماغه تأثیر ایدر Cet objet m'a frappé l'imagination بو صورت صفحهٔ خیالمه قوتیاً تأثیر ایلدی Cet endroit de son discours m'a frappé شو مقالدسنك محلی ذهنمه قوتیاً تأثیر ایلدی — Dans les phrases suivantes, on emploie d'autres mots: Le son frappe l'oreille صدا قرع سمع ایدر Une grande lumière frappe la vue فرط ضیا خطف بصر ایدر اختطاف بصری موّدیدر — ایدر

Frappé. *A.* مضروب *P.* زده *T.* اورلمش — Frappé du tonnerre *A.* مقصوع بالصاعقة *P.* صاعقه زده *T.* یلدرم چالنمش Frappé de la peste *A.* مطعون *P.* وبا زده *T.* یومرجق ایله — یومرجقلو — اورلمش — On dit d'un drap fort et serré, que c'est un drap bien frappé *A.* صفیق *P.* تند *T.* قلفدلو — صیق

Figur. || Être frappé d'étonnement گرفتار وله وحیرت اولمق Avoir l'imagination frappée d'une chose مدهوش ومتحیّر اولمق — بر کمسنه‌نك عقل وخیالی فلان فکر ایله علتزده اولمق Avoir l'esprit frappé d'une opinion بر کمسنه‌نك ذهنی بر رأی اوزرینه طیانمق — Et en parlant d'un bon ouvrage, C'est un ouvrage frappé au bon coin سمهٔ حسن ولطافت ایله موسوم بر تألیفدر

Frappeur. Celui qui frappe *A.* ضارب *P.* زننده *T.* اوریجی

Fraternel. Qui est propre à des frères *A.* اخوی *P.* برادری *T.* قرنداشلغه مخصوص || Amour fraternel علاقهٔ حب اخوی Union fraternelle اتحاد اخوّت — اخوّت Il y a entre ces deux hommes une amitié fraternelle بو ایکی کشی بیننده علاقهٔ بینلرنده رابطهٔ مواخات وار در — اخوّت وار در

Fraternellement. D'une manière fraternelle *A.* علی طریق قرنداشجه *T.* برادرانه *P.* کالاخوین — بالتواخی — المواخات || Ils ont toujours vécu fraternellement بینلرنده دائما مواخات بالتواخی کچندیلر — طریقیله کچنمشلر در

Fraterniser. Vivre en frère avec quelqu'un *A.* تواخی *P.* برادری نمودن *T.* بایکدیگر قرنداشجه کچنمك — قرنداش || Ces deux hommes fraternisent ensemble بو ایکی کشی بری برلریله تواخی اوزره درلر کبی اولمق

Fraternité. Relation de frère à frère *A.* اخوّت *P.* برادری *T.* قرنداشلق || Vous avez beau le renoncer pour votre frère, vous ne détruirez pas la fraternité qui est entre vous برادرکی قرنداشلقدن عزل ایتمك قیدنده اولماك عبثدر زیرا — بونك ایله بینکزده اولان اخوّت قرابتی زایل اولدمز Il signifie aussi, union, amitié fraternelle *A.* رابطهٔ الاخوّة *P.* مهر ومحبّت برادرانه — پیوند برادری *T.* قرنداش معاملهسی — Il se dit aussi du lien qui unit entre eux ceux qui, sans être frères, ne laissent pas de se traiter comme tels *A.* مواخات *P.* معاملهٔ برادری *T.* قرنداشلق حقوقی || Il y a fraternité entre ces deux familles بو ایکی خاندان بیننده شیرازهٔ مواخات وار در

Fratricide. Crime de celui qui tue son frère *A.* قتل الاخ *P.* برادر کشی *T.* قرنداشنی اولدرمه — Il se dit aussi de celui qui commet ce crime *A.* قاتل الاخ *P.* برادر کش *T.* قرنداشنی اولدرن

Fraude. Tromperie *A.* مکر — خدعة — ریو *P.* دغا *T.* حیله || Fraude grossière خدعهٔ غلیظه قبا حیله Sans faire de fraude دوباره — ریو وحیله ایله Suspect de fraude مظنون بلا خدعة Trouver quelqu'un en fraude بر کمسنه‌یی ماکر وحیله‌کار بولمق Faire un contrat en fraude de ses créanciers بر کمسنه الدجقلوسنه حیله ایده‌رك بر کونه سند عقد ایتمك

En fraude, se dit adverbialement pour Frauduleusement *A.* مخادعةً — بالخدیعة — بالمکر *P.* دغاکارانه — ریوبازانه *T.* حیله || Du vin entré en fraude à Paris شهر پارس بالخدیعه ایله مکر وحیله ایله پارسه کتورلان — ادخال اولنان خمر

قاجرمه اولدرق کتوریلان شراب ـ باده

FRAUDER. Frustrer par quelque fraude *A.* اعمال ـ اخداع
آلداتمق *T.* دغاکاری نمودن ـ دغا نمودن *P.* مکر ـ الخدعة
ـ حیله ایتمک || Il a fraudé ses créanciers, ses cohéritiers
وميراث شركاسنى ـ آلهجقلوسنه وميراث شركاسنه حيله ايلدى
آلداتدى

FRAUDEUR. Celui qui fraude *A.* خادع ـ ماکر *P.* دغا باز
T. حیله باز

FRAUDULEUSEMENT. V. En fraude.

FRAUDULEUX. Enclin à la fraude *A.* مکّار ـ خدّاع ـ مألوف
البکر والخدیعة *P.* دغا کار *T.* دوبارهجی || C'est un esprit
frauduleux بر مزاج ایله مألوف مکر وخدیعت ـ Il signifie
aussi, fait avec fraude *A.* مزوّر ـ کاذب *P.* آمیز فریب *T.*
|| Contrat frauduleux سند مزوّر Banqueroute frauduleuse یلان
یلان مفلسلک ـ افلاس مزوّر

FRAYER. Il se dit d'un chemin, d'une route, et signifie, marquer, tracer *A.* فتح الطریق *P.* راه گشادن *T.* یول آچمق
— On dit figur. Frayer le chemin à quelqu'un, pour dire, lui
aplanir toutes les difficultés *A.* ارائة الطریق ـ دلالة الطریق
P. رهنمایی کردن ـ راه شدن دلیل *T.* یول کوسترمک ||
Les travaux des anciens nous ont frayé le chemin à de grandes
découvertes بزه کشفنده جسیمه‌نک امور متقدمین آثار
کشف معلومات معظمه ـ ارائهٔ طریقه وسیله اولمشدر
ـ خصوصنده دلیل راه اولمشدر — Et se frayer le chemin à une
dignité, à un emploi طرق اولهجق موصل منصبه فلان
فلان منصبک تحصیلنه موصل ومسالکی تدارک ایتمک
اولهجق طریقی توطئه ایتمک

Il signifie aussi, frotter contre quelque chose *A.* عرک ـ
سوک *P.* برمجیدن *T.* سورتمک || Le cerf fraye sa tête
aux arbres آهو قسمی باشنی آغاج اوزرینه سورتر Le coup
n'a fait que lui frayer la botte کلله جزمه‌سنی سورتمکدن
غیری بر ضرر ایتمامشدر

Il se dit aussi des monnaies qui s'usent par le frottement *A.*
تسییف *P.* فرسوده شدن *T.* سیلمک ـ آشنمق || Il faut
que cet écu ait beaucoup frayé بو سکه غایت ایله مسیّف
اولدیغی کورینور

FRAYÉ. || Chemin frayé *A.* طریق مکشوف ـ طریق موطاء
الاقدام *P.* راه گشاده *T.* یول ایشلنمش ـ آچق یول

FRAYER. S'approcher pour la génération. Il se dit des poissons
A. تسافد السماک *P.* ماهیان گشنی کردن *T.* بالقلر
بالقلرک چفتلشمک || Dans la saison où les poissons frayent
موسم تسافدنده

FRAYEUR. L'effet d'une peur soudaine *A.* ذعر ـ رعب *P.*
هراس ـ زلیف *T.* قورقو ـ اوجونمه || Grande frayeur رعب
عظیم mortelle رعب مهلک Il fut saisi de frayeur فلانک
مرغ دل ـ درونه کمال رعب وهراس مستولی اولمشدر
بیثباتی ربودهٔ پنجهٔ رعب وهراس اولمشدر La frayeur lui
troubla l'esprit غلبهٔ رعب وهراس انسلاب عقل وشعورینه
کمال رعب وهراسدن بادی اولمشدر Trembler de frayeur
فلانک دل بیقراری شدّت ـ رعشه دار ولرزه ناک اولمق
ارتعایدن دوچار اونعاش وخلجان اولمق Je ne suis pas
encore bien revenu de la frayeur que j'ai eue دوچار اولدیغم
رعب وهراس جانخراشدن هنوز کندومه کلهمدم Il est
dans des frayeurs continuelles رعب وهراس دائمی یه مبتلا در

FREDAINE. Trait de libertinage, folie de jeunesse *A.* سفاهت
کنجلک جاهللکی *T.* کار نو جوانی *P.* فعل الصبیّ ـ صبا ـ

FREDON. Espèce de roulement et de tremblement de voix dans
le chant *A.* عثاث ـ ترديد الصوت pl. ترديدات الصوت
ترنم ـ pl. ترنمات *P.* ترانه ـ هلهلهٔ سرود *T.* ازکی ترنماتی ||
Faire un fredon ترديد صوت ایله ـ ترديد صوت ایتمک
تغنّی ایتمک

FREDONNER. Faire des fredons *A.* ترديد الصوت ـ تعثیث
ترنمات ایله *T.* باهلهله سرایيدن ـ ترانه زدن *P.* ترنم ـ
ایرلمق

FRÉGATE. Sorte de vaisseau de guerre *T.* فرقتین || Équiper
une frégate بر فرقتین تجهیز ایتمک ـ دوناتمق Capitaine
de frégate فرقتین قپودانی Monter une frégate فرقتین سفینه‌سنه
راکب اولمق

FREIN. La partie de la bride qu'on met dans la bouche du
cheval *A.* فأس اللجام ـ شکیمة ـ مسحل ـ سحال *P.* ـ سُخ
دهنهٔ لگام *T.* کم طماغی || Un cheval qui mâche son frein
مضغ سحال ایدن ـ لوک لجام ایدن آت Un cheval qui
prend le frein aux dents کمی آزی یه ـ تأزیم لجام ایدن آت
چالان آت

Il se dit figur. de tout ce qui retient dans le devoir *A.* عنان
الاستمساک ـ التکفّف *P.* عنان لگام منع وتحذیر *T.* الیقویجق

دیزکین || La réputation est souvent un frein qui empêche de malfaire سودای حسن صیت وشهرت ارتکاب منهیات خصوصنده عنان تکفف واستمساکدر La puissance du prince est un frein contre la licence des méchants حکومت شاهانه کستاخئ اشرار وخباثتکاران حقنده عنان تکفف واستمساک اولدجق بر حصن بر کیفیتدر Une citadelle sert de frein à une province حصینن اهالئ مملکتک اسب سرکش جسارتلرینه دیزکین منزلهسنده در L'honneur, les lois, les bienséances sont autant de freins pour retenir les hommes عرض وناموس وضوابط وقوانین وقواعد حسن ادب مادهلرینک هر بری انسانه برر کونه عنان استمساک نفسدر

On dit, Ronger son frein, pour dire, retenir en soi-même sa colère, sans la faire éclater *A.* کظم الغیظ *P.* کینه در درون نهفتن *T.* دیشی صیقوب اویکه‌یی صاقلمق — Et mettre un frein à sa langue, pour dire, la contenir *A.* کف اللسان — ضبط اللسان *P.* پرهیزکار لسان شدن *T.* بر کمسنه دیلنی طوتمق

FRELATER. Mêler quelque drogue dans le vin pour le faire paraître plus agréable *A.* تغشیش الخمر *P.* غش در باده آمیختن *T.* شرابه حیله قاتمق || Les cabaretiers sont sujets à frelater le vin میخانه‌جی قسمی باده ایچنه حیله قاتمغه مبتلا در — زمرهٔ میخانجیان تغشیش خمره مبتلا در

Frelaté. *A.* خمر مغشوش *P.* باده غش آمیخته *T.* حیله قاتلمش شراب

FRELATERIE. Altération dans les liqueurs, pour les faire paraître meilleures *A.* غش *P.* غش آمیزی *T.* حیله قاتمه — حیله قاتیغی

FRÊLE. Facile à ployer, à rompre *A.* قصف — خوّار *P.* سست *T.* کوشک

FRELON. Sorte de grosse mouche-guêpe *A.* صقیع *P.* خلفج *T.* اشک آریسی

FRELUQUET. Homme léger, frivole *A.* منز *P.* سبکسر *T.* چالی قوشی کبی

FRÉMIR. Être ému avec quelque espèce de tremblement *A.* ارتجاج البال — ارتجاج الشعور *P.* دل پر آشوب شدن *T.* یورک قالقمق || Je frémis quand j'y pense فلان شئ خاطرمه کلدکجه ارتجاج بالمه بادی اولور Frémir d'horreur, d'effroi کمال دهشت وغایت خوف وخشیتدن ارتجاج قلبه کرفتار اولمق — de colère غلبهٔ خشم وغضبدن مرتج البال اولمق

Il se dit aussi de la mer, quand elle commence à s'agiter, et de l'eau ou de toute autre liqueur, lorsqu'elle est près de bouillir *A.* هیجان — ارتجاج *P.* در جوش وخروش آمدن — جنبیدن *T.* چالقنمق — دپره‌نوب اوینامق || La mer frémit دریا هیجان وارتجاجده در

FRÉMISSEMENT. Espèce d'émotion, de tremblement qui vient de quelque passion violente *A.* رجرجة البال — رجرجة الشعور *P.* آشوب دل *T.* یورک قالقمسی || Je ne puis m'en souvenir sans frémissement فلان شیئی بلا رجرجهٔ قلب در خاطر ایده‌مم — Et un tremblement qui vient de quelque indisposition. V. Frisson.

Et un commencement d'agitation dans les corps naturels. Ainsi on dit, Frémissement de l'air *A.* هیجان الریح *P.* برخاستگی باد *T.* روزکارک قالقمسی Frémissement de la mer *A.* هیجان البحر — رجرجة البحر *P.* جوش وخروش دریا — جنبش دریا *T.* دکزک چالقنمسی — دکزک دپره‌نوب اوینمسی

FRÊNE. Espèce de grand arbre *A.* شجرة العصافیر *P.* درخت زبان کنجشک *T.* دیش بوداق آغاجی || Le fruit de cet arbre s'appelle *A.* لسان العصافیر *P.* زبان کنجشک *T.* دیش بوداق یمشی

FRÉNÉSIE. Fureur violente *A.* داء السرسام — فرنیطس *P.* *T.* سرسام علتی || Accès de frénésie سرسام علتی حمله‌سی Être en frénésie حال سرسامده اولمق Il lui a pris une frénésie فلانه حالت سرسام عارض اولدی — Figur. *A.* جنون *P.* سرگشتگی *T.* دلولک || Quelle frénésie de conjurer contre sa patrie! کندو وطنی حقنده عقد محالفهٔ خیانت ایتمک نه قدر جنوندر Quelle frénésie de violer ce qu'il y a de plus saint! اعز واشرف اولان شیلرک نقضنه جسارت ایتمک نه قدر جنوندر La passion qu'il a pour le jeu est une frénésie قماره هوسی مرتبهٔ جنونده در Amour qui va jusqu'à la frénésie درجهٔ جنونه واصل اولان عشق وهوا

FRÉNÉTIQUE. Atteint de frénésie *A.* مسرسم *P.* سرسام زده *T.* علت سرسامه اوغرامش || Un homme frénétique سرساملو آدم Un malade frénétique est beaucoup plus fort dans les accès de son mal, qu'en santé داء سرسامه ابتلا مریض اولان کیشی علتک حمله‌سی وقتنده حال صحتندن زیاده قوتلو اولور

FRÉQUEMMENT. Souvent *A.* متواصلاً — متلاحقاً — متواترا *P.*

اول ايكيده برده ـ صيق صيق *T.* پى در پى ـ پياپى || Il y va fréquemment ايكيده ـ اول طرفه متواصلا وتلاحقا وارر ايكيده برده Cela arrive fréquemment ايكيده برده ظهور ايدر برده كيدر

FRÉQUENCE. Réitération qui se fait souvent *A.* تكرر ـ تلاحق ـ مواتره ـ *P.* پياپيى *T.* صيقلق || La fréquence de ses visites importune زيارتنك تلاحق وتواترى بادئ ثقلتدر La fréquence de ses lettres مكاتيب وتحريراتنك مواترت ـ تنكس علتنك تكرر وتواترى de ses rechutes وتلاحقى

On dit, La fréquence du pouls, pour dire, la vitesse des battemens du pouls *A.* سرعة النبض *P.* زودى نبض *T.* نبضك تيزلكى

FRÉQUENTATIF. Terme de Gram. Il se dit des verbes qui marquent une idée de répétition *A.* متضمن المعناء التكثير || Criailler est le fréquentatif de crier باغرشمق باغرمق لفظنك معناى تكثيريني متضمن اولان افعالدندر

FRÉQUENT. Qui arrive souvent *A.* كثير الوقوع ـ متتابع ـ دمادم آينده ـ پياپى ايندە *P.* متواتر الظهور ـ الظهور *T.* صيق صيق كلان || Les tremblemens de terre sont fréquents en ce pays-là اول ديارده كثرت اوزره زلزلەلر هر دم ظهور ايدر Rendre de fréquentes visites بر كمسنەنك زيارتنە واقع اولور علتك متتابعا وارمق Les fréquentes rechutes sont dangereuses انتكاس متتابع الظهورى متضمن خطردر C'est un bon remède, mais il ne faut pas en faire un usage trop fréquent اعلا بر علاج ايسه ده صيق صيق استعمالى جائز دكلدر ـ Pouls fréquent *A.* نبض سريع *P.* نبض زود زن *T.* ايلەك تيزلك اورر نبض

FRÉQUENTATION. Communication fréquente avec quelqu'un *A.* مجاورة ـ خلطة *P.* آميزش *T.* صيق كورشمه || La fréquentation des gens de bien اهل خير ايله خلطه وآميزش Mauvaise fréquentation خلطۀ ذميمه

FRÉQUENTER. Hanter *A.* مجاورة ـ اختلاط ـ مخالطة *P.* آميزش كردن *T.* صيق صيق كورشمك || Fréquenter les gens de bien اهل خير ايله آميزش واختلاط ايتمك Il ne fréquente que les honnêtes gens اهل عرض اولنلردن غيريسيله اختلاط ايتمز Fréquenter les églises معابد ومساجده مجاورت ايتمك les foires, les promenades پنايرلره وتنزهكاهلره يرلرينه مجاورت ايتمك ـ Il est aussi neutre, et signifie, faire de fréquentes visites *A.* تردد *P.* آمد شد كردن ـ آمدن وشدن

اول كيروب چيقمق ـ واروب كلمك *T.* || Il y fréquente فلانك طرفه كثرت ترددى وار در Il fréquente chez un tel كيروب چيقار ـ خانەسنە تردد ايدر

Il signifie aussi, avoir un fréquent commerce *A.* الفت ـ اختلاط ـ معاشرت ـ موالفت *P.* آميزش ـ الفتكى نمودن *T.* قونشمق كردن || Fréquenter avec les hérétiques اهل رفض وبدعت ايله الفت ايتمك Il lui est défendu de fréquenter avec ces gens-là اول كسان ايله الفت ومعاشرتى ممنوعدر

FRÉQUENTÉ. Il ne se dit que des lieux *A.* مزدحم الناس ـ مجمع الناس ـ معشر الناس *P.* جاى انبوهى ناس *T.* جمعيتكاه ناس ـ خلق غلبەلكى اولان ير ـ جمعيت يرى || Un jardin fréquenté مزدحم ناس اولان باغچه Un palais fréquenté مجمع ناس اولان سراى Fuir les lieux fréquentés خلق جمعيتى اولان محللردن حذر ومجانبت ايتمك Chemin fréquenté *A.* طريق مسلوك *P.* ره رفته *T.* ايشلك ممر عامه اولان يول ـ يول

FRÈRE. Celui qui est né de même père et de même mère, ou de l'un des deux seulement *A.* اخ pl. اخوان ـ شقيق *P.* برادر *T.* قرنداش || Frère aîné برادر كبير Vivre en frère قرنداشجه كچنمك ـ برادرانه الفت ومعاشرت ايتمك Traiter en frère برادرانه معامله ايتمك L'union des frères ايكى اتحاد اخوان La discorde qui règne entre les deux frères قرنداش بيننده اولان شقاق ونفاق Partager comme frères ـ قرنداش كبى پايلشمق ـ برادرانه مقاسمه ايتمك ـ قرنداش پايى ايتمك Frères germains. Ceux qui sont nés de même père et de même mère *A.* اخ لابوين pl. بنو الاعيان *P.* برادران هم پدر ومادر *T.* اوز قرنداشلر ـ آنالرى بابالرى ـ بر قرنداشلر ـ Frères jumeaux. Ceux qui sont nés d'un même accouchement *A.* توأمان *P.* همشكم *T.* ايكيز ـ Frère consanguin, ou frère de père. Celui qui n'est frère que du côté paternel *A.* اخ لاب pl. بنو العلات *P.* برادرنكو *T.* اوكى ـ بابا طرفندن قرنداش ـ قرنداش ـ Frère utérin. Celui qui n'est frère que du côté maternel *A.* اخ لام pl. بنو الاخياف *P.* برادرنكو *T.* اوكى قرنداش ـ والده طرفندن قرنداش ـ Frères de lait. L'enfant de la nourrice et le nourrisson qu'elle a nourris du même lait *A.* اخ من الرضاعة ـ رضيع *P.* همشير *T.* سود قرنداشى || Citus était frère de lait d'Alexandre سيطوس نام كمسنه اسكندر ذو القرنينك سود قرنداشى ايدى

Frères, se dit aussi de tous les hommes en général, comme étant sortis d'un même père A. ابناء ابی البشر P. زادگان آدم T. حضرت آدم طپراق قرنداشلری || Tous les hommes sont frères en Adam بنی آدم ابنای ابو البشر اولادلری جمله‌سی بنی آدمک جمله‌سی طپراق قرنداشلریدر ـ قرنداشدرلر Il faut avoir pitié des pauvres, ce sont nos frères فقرا و دردمندان طپراق قرنداشلرمز اولدقلری حسبیله حقلرنده ایفای لازمهٔ رحم و شفقت اولنمق واجبهٔ حالدندر

FRESQUE. Sorte de peinture appliquée sur une muraille A. نقش علی الجدار P. نگار بر دیوار T. دیوار اوزرنده نقش

FRESSURE. Il se dit de plusieurs parties intérieures de quelques animaux prises ensemble A. حشا pl. احشا ـ اجزاء جوفیّه احشای حیوانات T. حیوانک ایچ عضولری || Fressure de mouton احشای غنم ـ قیونک ایچ عضولری

FRET. Louage d'un vaisseau A. اجرة النول ـ نول السفینه P. کرایهٔ کشتی ـ مزد کشتی T. نولین || Le fret d'un navire سفینه‌نک نولی ـ سفینه‌نک اجرت نولی Payer le fret نول سفینه‌یی ادا ایتمک

FRÉTER. Louer à quelqu'un un vaisseau A. ایجار ـ اکراء السفینه P. کشتیرا بکرایه دادن T. کمی‌یی نولین ایله کرایه ویرمک || Fréter un vaisseau بر سفینه ایجار ایتمک ـ Et prendre à louage un vaisseau A. استیجار السفینه P. کشتیرا بکرایه گرفتن T. کمی‌یی نولین ایله طوتمق

FRÉTEUR. Propriétaire d'un vaisseau, qui le donne à louage A. مکاری السفینه P. کراش کشتی T. کمی کراجیسی ـ کمی‌یی نول ایله کرایه ویرن

FRÉTILLANT. Qui frétille A. هزهز P. جست و چالاک T. جنبشلو ـ جیوه‌لک || Un enfant fort frétillant بغایت جست و چالاک بر جوجوق

FRÉTILLEMENT. Mouvement de ce qui frétille A. هز P. جنبش T. اوینامه ـ دپرنمه

FRÉTILLER. S'agiter par des mouvemens vifs et courts A. اهتزاز P. جنبیدن T. دپرنمک ـ اوینامق || Cet enfant frétille sans cesse بو طفل لا ینقطع جنبش و اهتزازده در Le chien frétille de la queue کلب تهزیز ذنب ایدر ـ بصبصه کوپک قویروغنی اوینادر ـ ذنب ایدر

FRETIN. Menu poisson. V. Frai.

FRIABILITÉ. Qualité de ce qui est friable A. قابلیّة الرفت بالفرک P. امکان پذیری ریزیدگی بمالیدن انگشت T. پرمق ایله اوغوشدریلوب اوفانمغه کلمکلک

FRIABLE. Qui peut aisément être réduit en poudre entre les doigts A. ممکن الارتفات بالفرک P. بمالیدن انگشت ریزیدنی T. پرمق ایله اوغوشدریلوب اوفانور

FRIAND. Qui aime la chère délicate, et qui s'y connaît A. متذوّق فی الاکل P. لذیذ خور ـ نازک خور ـ بدگزین T. خوراک سون ـ طعامک اعلاسنی سون || Il n'est pas gourmand, mais il est friand اکول دکل انجق متذوّق فی الاکلدر ـ On dit, Un morceau, un mets friand, c'est-à-dire, délicat A. لقمهٔ نفیسه و طعام نفیس P. لقمهٔ خوش چاشنی و اش T. نازک چاشنی لقمه و طعام دادی خوش

FRIANDISE. Goût pour la chère délicate A. تذوّق فی الاکل P. خوراک ـ به گزینی ـ لذیذ خوری T. دادی خوش شیلرده حسن طبیعت || La friandise est l'effet de la sensualité طعام خصوصنده تذوّق ایتمک تشهّی نفسک مقتضاسیدر ـ Il se dit au pluriel de certaines choses délicates à manger, comme les sucreries, etc. A. اطعمهٔ نفیسه ـ اطعمهٔ شهیّه P. خوراک T. خوشمزه ـ دادی خوش یمکلر || Aimer les friandises اطعمهٔ نفیسه‌دن حظ ایتمک Donner des friandises à des enfans اطفاله اطعمهٔ شهیّه ویرمک ـ جوجوقلره حلویات ویرمک

FRICASSÉE. Viande fricassée A. مقلوّ P. تفریده T. قاورمه || Faire une fricassée بر طعام مقلوّ طبخ ایتمک Manger une fricassée قاورمه یمک ـ طعام تفریده اکل ایتمک Manger une fricassée de poulets پلیچ قاورمه‌سی یمک

FRICASSER. Faire cuire quelque chose dans une poêle, dans une casserole, après l'avoir coupé en morceaux A. اقلا ـ قلو P. تفریدن T. قاورمق || Fricasser des poulets پلیچلری قاورمق ـ پلیچ قاورمه‌سی یاپمق

Fricassé. A. مقلوّ P. تفیده T. قاورلمش

FRICHE. Terre qui n'est point cultivée A. جادسة pl. جوادس ـ ارض بائرة P. بور ـ کلاک ـ زمین شیار نا کرده T. بوریر || Il y a trois ans qu'il n'a fait travailler à sa vigne, ce n'est plus qu'une friche اوچ سنه‌دنبرو کرومی باغنی ایشلتمدیکندن بر بوریر قالمشدر ـ En friche. Sans culture A. بلا فلاحة ـ من غیر فلاحة P. بی شیار T. نطس ـ نطس اولنمقسزین ـ اولنمامش

FRICTION. Frottement que l'on fait en quelque partie du corps

avec la main, une brosse ou un linge *A.* دلك *P.* مالش *T.* اوغمه Quand ce frottement se fait avec des huiles, des onguens, on emploie les mots *A.* دلك بالدلوك - دلك بالمروخ *P.* مالش بروغن دوائى *T.* علاجلو تسنه ايله اوغمه || User de friction sur les épaules اوموز باشنده استعمال دلوك ايتمك Les frictions dissipent les humeurs, et ouvrent les pores مروخ ايله دلك بدنى محلل اخلاط ومفتح مساماتدر Friction légère دلك خفيف violente دلك شديد Frictions mercurielles جيوه‌لو مروخات

FRIGIDITÉ. État d'un homme impuissant V. Impuissant.

FRIGORIFIQUE. Terme de Physique. Qui cause le froid *A.* مبرد - موجب البرد - موجب الصرد *P.* سردى آور *T.* صوغوتيجى || Les corpuscules frigorifiques ذرات موجبة البرد

FRILEUX. Fort sensible au froid *A.* مصراد *P.* زود سرما زده *T.* تيز اوشور || Les vieillards sont frileux مشايخ وسال خوردگان بالطبع تيز اوشورلر

FRIMAS. Brouillard froid et épais, qui se glace en tombant *A.* صقيع - ضبيب *P.* سرما ريزگى *T.* قيراغو || Un pays sujet aux frimas كثرت ضبيبه مبتلا بر مملكت Une montagne couverte de neige et de frimas ثلج وضبيب ايله پوشيده بر طاغ Le frimas s'attache aux cheveux قيراغو صاچ اوزرينه ياپشور

FRINGANT. Fort éveillé, fort vif *A.* طياش - خفيف المزاج *P.* سبكمشرب *T.* دلى طولو || Il a l'air fringant دلى طولى سيماسنده بر آدمدر - Un cheval fringant, c'est-à-dire, qui a beaucoup de vivacité *A.* فرس جياش *P.* اسب جست *T.* وچالاك آت - يوركلو آت اوينياق

FRIPER. V. Chiffonner. - Il signifie aussi, manger avec avidité *A.* ترهيط *P.* خوارى نمودن *T.* علف ايتمك صوغومسزلق ايتمك

Et gâter, user *A.* ابلا - تبلية *P.* فرسودن *T.* اورسلمك - اسكيتمك || Cet enfant fripe toutes ses hardes en peu de temps بو چوجوق آز زمان ايچنده جميع البسه واثوابنى اورسلر

FRIPERIE. Métier d'acheter, de raccommoder et de revendre de vieux habits et de vieux meubles *A.* بيع - بيع الاخلاق *P.* البلس - خلقا فروشى - پلاس فروشى *T.* اسكيجيلك || Il ne se mêle plus de friperie فيما بعد بيع بلس واخلاق حرفتنه قارشمز - Il se dit aussi du lieu où les fripiers exercent leur métier *A.* سوق البلاسين *P.* بازار پلاس فروشان *T.* بت بازارى - اسكيجيلر چارشوسى || Acheter un habit à la friperie بت بازارنده بر ثوب مبايعه ايتمك Il ne s'habille jamais qu'à la friperie البسه واثوابنى پلاس فروشان بازارنده تدارك ايدر - Et des habits et des meubles qui sont usés par d'autres personnes *A.* معوزة pl. معاوز pl. خدافل *P.* جامهاى كهنه - چپان *T.* اسكى بوشكى اوروبدلر || Tous ses habits ne sont que friperie كافة البسه‌سى خدافل مقوله‌سيدر

FRIPIER. Celui qui fait le métier d'acheter et de vendre de vieux habits *A.* بلاس - بياع الاخلاق - بياع الخدافل *P.* پلاس فروش - خلقا فروش - چپان فروش *T.* اسكيجى

FRIPON. Voleur adroit *A.* عيار - مداش اليد *P.* دزد افشار *T.* خرسز || Fripon fieffé عيار محض Ce domestique est un fripon بو خدمتكار خرسزدر - Et trompeur, fourbe *A.* ختال *P.* مكار - خلاب *T.* حيله باز - پلوس - دوباره‌جى - اويناق || Il ne fait pas bon avoir affaire à lui, c'est un fripon فلان كشى حيله باز بر آدمدر كندوسيله ايشده بولنمق جائز دكلدر C'est un vrai fripon مكار محضدر C'est un tour de fripon بر حيله باز آدمك دوباره‌سيدر

FRIPONNER. Escroquer *A.* طر - ازدلاع *P.* دزده دستى نمودن *T.* بر تقريب اوغريلمق || Il m'a friponné vingt pistoles يكرمى غروشمى بر تقريب اوغرلدى Il a friponné cette montre بو ساعتى طر وازدلاع ايلدى - Et faire des tours, des actions de fripon *A.* ختن *P.* رنگ نمودن - پلوسى كردن *T.* دوباره ايتمك

FRIPONNERIE. Action de fripon *A.* مخاتلة pl. مخاتلات *P.* مكر *T.* حيله بازلق - دوباره - پلوسى || Il y a de la friponnerie à cela بو خصوصده بر دوباره واردر Friponnerie signalée مخاتلة واضحه Faire une friponnerie بر دوباره ايتمك C'est une friponnerie بر حيله بازلقدر

FRIQUET. Espèce de moineau *A.* صعوة pl. صعوات *P.* سنگانه *T.* بوند قوشى

FRIRE. Faire cuire dans une poêle avec du beurre, ou de l'huile *A.* طجن *P.* تابه بريان كردن *T.* تاوه‌ده پشورمك || Frire des oeufs تاوه‌ده يمورطه پشورمك

FRIT. *A.* مطجن *P.* تابه بريان *T.* تاوه‌ده پشمش

FRISE. Pièce d'architecture qui est entre l'architrave et la corniche *A.* افريز pl. افاريز *P.* پرويز *T.* صچاق || Frise dorée مذهب افريز - بالدزلو صچاق enrichie de sculpture اويمه‌كارى

صچاق - Cheval de frise. V. Cheval.

FRISER. Boucler, anneler les cheveux A. تجبیك - تجعید
P. پرچین وشکن ساختن - شکندار کردن - خم بخم کردن
T. قیورجقلتمق || Friser ses cheveux aux fers دمور ماشه ایله
صاچی حلقه حلقه Se friser par boucles تجعید شعر ایتمك
اولدرق تجعید ایتمك - Il signifie figur., effleurer, toucher
superficiellement A. تخدیش P. خدشه زدن T. جزئیجه
خفیفجه صیرمق - طوقنمق || Cette mousquetade n'a fait que
lui friser le visage آتیلان قورشون یوزینی یالکز تخدیش
ایلدی - On dit aussi, que le vent frise l'eau, pour dire,
qu'il en agite doucement la superficie A. تحریك الماء P. بر
روی آب چین آوردن T. صو یوزینی بورشدرمق
Il se dit aussi des étoffes A. ثنی P. شکن بر شکن کردن
T. بوکلم بوکلم ایتمك - بوکمك - قیورمق
Frisé. A. مجعّد - محبّك P. خم اندر خم - شکندار - چیندار
T. قیورق A. مثنّا - متثنّی P. شکن بر شکن T. بوکلم
بوکلم - Choux frisés. Une sorte de choux dont la feuille est
toute crêpée A. کرنب محبّك الاوراق P. کلم شکندار T.
بوروشق لهنه - قیورق لهنه

FRISSON. Tremblement causé par le froid qui précède la fièvre A.
رعدة - رعدة الحمّی - قفقفة P. لرزهٔ تب T. استمه‌نك
دتره‌یشی || Grand frisson رعدت عظیمه La fièvre est ordi-
nairement précédée par le frisson حمانك عادتا دترمه
مقدمه‌سیدر Le frisson m'a pris بنی دترمه طوتدی Sentir les
approches du frisson رعدت حمانك تقربنی حس ایتمك
Figur. || Cette mauvaise nouvelle lui a causé d'étranges fris-
sons بو خبر مولم کندوسنه بغایت موجب ارتعاد قلب
اولمشدر

FRISSONNEMENT. Léger tremblement causé par les approches
de la fièvre A. عروا - قرّة الحمّی - قشعریرة P. فراشا - فسرهٔ
تب لرزه T. استمه‌نك اوشوتمه‌سی - اورپورمه‌سی || قیل
Il va avoir la fièvre, il sent déjà un frissonnement عروای حمانك
اثرینی حس ایتمکله بو حالت نوبت حمانك تقربنه
دلالت ایدر - Figur. A. قشعریرة P. ارتعاد القلب - فراشای
دل T. اورپورمه‌سی || یورك Quand je pense à cela, il me
prend un frissonnement بونی در خاطر ایتدکجه عارضهٔ
ارتعاد قلبه - قشعریره‌یه دوچار اولورم

FRISSONNER. Avoir des frissons A. ترعّد - اقشعرار P. فراشیدن
T. دتره‌مك - استمه‌دن || La fièvre le va prendre, il commence
à frissonner ظهور حماسی قریبا باشلدیغندن اقشعراره
ایده‌جکی درکاردر - Figur. Frissonner de peur خوف وخشیتدن
d'horreur استیلای هول وهراس ایله اقشعراره گرفتار اولمق
حالت اقشعرار وارتعاده دوچار اولمق Quand je songe au
péril où je me suis trouvé, je frissonne encore نه‌لکه بولندیغم
وخطرك کیفیتی خاطرمه کلدکجه درونمده حالت اقشعرار
ظهور ایدر

FRISURE. Façon de friser A. جعودت P. چین - شکن T.
قیوریلمش || Cette frisure est belle بو طور جعودت احسندر
- Et l'état de ce qui est frisé A. جعد P. شکن T. بوکلم -
قیورمه || Le vent a dérangé sa frisure شدت ریح جعد شعربنی
اخلال ایلدی.

FRITURE. L'action et la manière de frire A. طجن P. تابه
بریانی T. تاوه‌ده پشورمه || L'huile est bonne pour la friture
روغن زیت تاوه‌ده پشورمه‌یه اصلحدر

FRIVOLE. Léger, vain, qui n'a nulle solidité. Il se dit des
choses et des hommes A. باطل - عبث - واهی - ما لا یعنی
P. انگونی - بی اساس - بیهوده - بیمآل T. تملسز - مآلسز
|| Cette raison, cet argument est frivole بو دلیل واهیدر Discours
frivole کلام ما لا یعنی - کلام بیمآل Matière frivole مادهٔ
باطله Excuse frivole عذر واهی - عذر باطل Homme frivole
عبث بر آدم - بیهوده‌کار آدم Esprit frivole عقل باطل

FRIVOLITÉ. Caractère de ce qui est frivole A. تبطیل pl.
تبطلات - عبثیت pl. عبثیات P. بیهودگی - بیمآلی T.
مآلسزلق - تملسزلك || Il y a bien de la frivolité dans cet
ouvrage بو تألیفده خیلیجه عبثیت وار در Tous ses discours
ne sont que des frivolités جمیع اقوالی عبثیاتدن عبارتیدر
Cet homme a beaucoup de frivolité dans l'esprit بو آدمك
عقلنده حال تبطل وعبثیت غالبدر

FROID. Qualité opposée au chaud A. قرس - برد - قرّ P.
سرما - زم T. صوغوق || Grand froid A. قارس - ابرد - برد
شدید P. سرمای تند وتیز T. کسکین صوغوق Froid cuisant
A. برد شفیف P. سرمای جگر سوز T. یاقیجی صوغوق
percant, pénétrant برد قوی التأثیر - برد نافذ - برد seo A.
یابس P. سرمای خشك T. قوری صوغوق âcre A. برد حادّ
P. سرمای تیز T. سرد صوغوق Un beau froid A. برد لطیف
P. سرمای نازك T. خوش بر صوغوق La rigueur du froid

Transir استحساس برد ایتمک Sentir le froid شدّت برد de froid شدّت برددن منخدر الاعضا اولمق Geler de froid صوغوقدن طوکمق ـ شدّت برددن منجمد اولمق Trembler de froid برد تأثیر برددن رعشه دار اولمق Supporter le froid صوغوقه طیانمق ـ وسرمایه تحمّل ایتمک Durant le froid de l'hiver برد شتا اثناسنده

Il se dit aussi de ce qui communique ou qui ressent le froid *A.* بارد ـ مبرود *P.* سرد *T.* صوغوق ‖ Pays, climat froid اقلیم بارد Temps froid هوای بارد Froid comme glace ابرد من الجمد ـ بوز کبی صوغوق Dans la froide saison موسم مبروده ـ موسم برودت هوادة Cela est actuellement froid فلان شی بالفعل بارد در Tempérament froid مزاج بارد Cerveau froid دماغ بارد Goutte froide نقریس بارد Humeur froide خلط بارد Cette plante est froide بو نباتک طبیعتی بارد در Les quatre semences froides بذورات اربعهٔ مبرّده ـ Figur. Sérieux, réservé, qui n'est ému de rien, qui manque de chaleur, d'activité ‖ Il a l'abord froid عند الوصلة بارد بر آدمدر ـ حین وصلتده Un grand homme froid عظیم الشان وبارد معاملهسی بارد در Il lui a fait un accueil froid فلانه معاملهٔ بارده ایله الطور بر ذات Je l'ai trouvé fort froid là-dessus فلانی اول بابده تلقی ایلدی بغایت بارد بولدم Il est honnête homme, mais il a un froid qui glace tout le monde ذاتنده بر اهل عرض آدمدر انجق مألوف اولدیغی طور بارد ایله عالمی تبرید ایدر Il lui répondit avec son froid ordinaire جواب طور بارد معتادیله Ami froid مألوف اولدیغی طور بارد ایله ـ ویردی محبّ دوستلغی صوغوق بر آدم ـ دوست بی گرمی ـ بارد ـ On dit aussi, Style froid, pour dire, un style qui n'a rien de touchant سبک وعبارهٔ بارده Et raillerie froide استهزای بارد ـ On dit aussi, Faire froid, Battre froid à quelqu'un, pour dire, le recevoir avec moins d'empressement, avec un visage moins ouvert qu'à l'ordinaire *A.* اظهار البرودة ـ تلقی بالبرودة *P.* عرض چهرهٔ برودت کردن ـ چهرهٔ برودت نمودن *T.* صوغوق معامله ایتمک ـ Et qu'il y a du froid entre ces personnes, pour dire, que leur amitié a souffert quelque atteinte بینلرنده برودت وار در ـ بینلرنده صوغوقلق وار در ـ بینلری صوغوقدر

On dit, qu'un homme est de sang froid, qu'il agit, qu'il écoute de sang froid, pour dire, qu'il est maître de lui-même, sans passion et sans émotion *A.* ثلوج النفس *P.* فسردگی دل *T.* ثلوج نفس ایله ‖ Il est de sang froid یورکی صوغوقلغی فلانی ثلوج نفس Il l'a écouté de sang froid مجبول بر آدمدر ثلوج نفس ایله استماع ایلدی Il a agi de sang froid ثلوج نفس ایله حرکت ایلدی

À Froid. Sans faire chauffer *A.* فی حال البارد ـ بارداً *P.* در سردی *T.* صوغوقده ـ صوغوق اولدرق ‖ Infuser une drogue à froid فلان عشبدیی ماء بارد ایچنده نقع ایتمک Forger un fer à froid دموری صوغوق ایکن دوکمک Battre un fer à froid دموری بارد اولدیغی حالده دق ایتمک

FROIDEMENT. De manière qu'on est exposé au froid *A.* علی قرّ *P.* سردانه *T.* اوشویهجک وجهله ‖ Vous êtes logé, vêtu bien froidement خیلیجه اوشویهجک وجهله تمکن وتلبّس ایدرسک ـ Figur. D'une manière froide et réservée *A.* بالبرودة ـ بارداً *P.* بر وجه بارد *T.* صوغوقلق ایله ‖ Il m'a répondu bien froidement بارداً بکا جواب ویردی

FROIDEUR. Qualité de ce qui est froid *A.* قرّ ـ برودت *P.* سردی *T.* صوغوقلق ‖ La froideur de l'eau قرّ ـ برودت ما du marbre مرمر طاشنک برودتی du temps برودت هوا de la vieillesse سنّ شیخوخته عارض اولان برودت مزاج ـ Figur. Froid accueil *A.* معاملهٔ بارده ـ تلقی بالبرودة *P.* پذیرهٔ بارد *T.* صوغوق معامله ـ صوغوقلق ایله قارشولمه ‖ Il m'a reçu avec beaucoup de froideur غایه الغایه معاملهٔ بارده ایله بکا تلقی ایلدی ـ On dit aussi, qu'il y a de la froideur entre ces personnes. V. Froid.

FROIDIR, SE FROIDIR. Devenir froid *A.* کسب البرودة ـ تبرّد *P.* سردی پذیرفتن *T.* صوغومق ‖ Ne laissez pas froidir le bouillon چوربایی صوغوتمه

FROIDURE. Le froid répandu dans l'air *A.* برودة الهوا *P.* سردئ هوا *T.* هوانک صوغوقلغی

FROISSEMENT. Action de froisser *A.* عرک *P.* باهم برمجیدگی *T.* اوغمه ـ سورتمه ‖ Le froissement des cailloux excite du feu چاقل طاشلرینک بری برلرینه سورتمهسی احداث شرارهیی موجبدر

FROISSER. Meurtrir par une impression violente *A.* هزم *P.* فرسودن *T.* ازمک ‖ Ce carrosse l'a pressé contre la muraille, et l'a tout froissé بو عربه فلانی دیوار اوزرینه صیقشدروب وجودینی یکپاره هزم ایتدردی Il s'est froissé tout le corps

en tombant وجودى ـ لدى السقوط وجودى بسبتون ازلدى دوچار عزم وفرسودگى اولدى

Et frotter fortement *A.* تعريك *P.* با دم برمجيدن *T.* چاقل سورتمك || Froisser des cailloux l'un contre l'autre طاشلرى برى برلريله سورتمك — Froisser des épis *A.* صفغ اوغوشدروب سورتمك *T.* با دم ماليدن *P.* تفريك ـ اصفاغ ـ — Il signifie aussi, chiffonner. V. ce mot.

FRÔLEMENT. Action de frôler, ou l'effet d'une chose qui frôle *A.* مشن ـ مشنة *P.* خراش *T.* صيريق ـ صيرلمه

FRÔLER. Toucher légèrement en passant *A.* تمشين *P.* خراشيدن آتيلان *T.* چالوب صيرمق || La balle lui frôla le visage قورشون چهرەسنى تمشين ايلدى

Frôlé. *A.* ممشون *P.* خراشيده *T.* چالنوب صيرلمش

FROMAGE. Sorte de laitage *A.* جبن *P.* پنير *T.* پنير || Fromage mou جبن لين ـ يموشق پنير ـ dur جبن صلب ـ قاتى پنير

FROMAGER. Celui qui vend des fromages *A.* جبنى *P.* پنير فروش *T.* پنيرجى — Il se dit aussi d'un vase percé où l'on égoutte le fromage *A.* مثملة *P.* پالونۀ پنير *T.* پنير سوزكوسى

FROMAGERIE. Manufacture de fromages *A.* دار الاجتبان ـ مجبنة *P.* پنير خانۀ *T.* پنير كارخانەسى || On a établi des fromageries dans cette province بو مملكتده پنيرخانەلر احداث اولندى

FROMENT. La meilleure espèce de blé *A.* حنطة ـ بر ـ قمح *P.* گندم *T.* بغداى ـ بغدايى ارناود || Farine de pur froment خالص بغداى اونى Un boisseau de froment بر اولچك بغداى

FROMENTACÉE. Il se dit des plantes qui ont du rapport avec le froment *A.* قمحى *P.* گندم گونه *T.* بغداى نوعندن ـ بغداى اقسامندن || Les orges, les chiendents, sont des plantes fromentacées شعير وآيرق اوتى نباتات قمحيّه اقسامندندر

FRONCEMENT. Action de froncer les sourcils *A.* قطوب *P.* چين جبين *T.* يوز قاش بورشدرمه

FRONCER. Rider. Il ne se dit que des sourcils *A.* تقطيب الوجه ـ *P.* چين جبين نمودن *T.* يوز قاش بورشدرمق || Il en fronça le sourcil de colère, de chagrin خشم وغضب ويا خود اندوه وكدردن تقطيب وجه ايلدى

Et plisser les étoffes, le linge *A.* ثنى ـ وضن ـ اغضان *P.* شكن زدن ـ پر چين وشكن ساختن ـ خم بخم كردن *T.* قيوروب بوكمك || Il faut froncer davantage cette chemise, elle n'est pas assez froncée par le collet بو كوملكك يقەسى كركى كبى قيوريلوب بوكلمديكندن برقات دخى قيورلمسى اقتضا ايدر V. Plisser.

Froncé. *A.* متقطب *P.* جبين چين بسته *T.* يوزى قاشى ـ خم بخم كرده *P.* متثنى ـ موضون ـ مغضن *A.* بورشمش بوكلمش *T.* پرچين وشكن شده

FRONCIS. Les plis que l'on fait, en fronçant une étoffe *A.* pl. مغضون pl. مثانى *P.* شكنها *T.* بوكنتيلر ـ قيورقلر || Faire un froncis à une manche ثوبك يكنه اعمال مثانى وغضون يكنه بوكنتيلر ياپمق ـ ايتمك

FRONCLE. V. Furoncle.

FRONDE. Tissu de corde avec quoi on jette des pierres *A.* مقلاع ـ قذافة ـ مشجاذ ـ مرجام ـ خطار *P.* فلاخن ـ دستاسنك *T.* صپان || David tua Goliath d'un coup de fronde حضرت داود غولياثى ضربۀ مقلاع ايله قتل واعدام ايلدى Les anciens avaient dans leurs troupes des gens armés de frondes قدمانك عسكرى ايچنده فلاخن اندازلر وار ايدى ـ صپان قوللنور نفرات وار ايدى

FRONDER. Lancer avec une fronde *A.* رمى ـ رمى بالقذافة بالمقلاع *P.* با فلاسنك انداختن *T.* صپان ايله آتمق || Fronder des pierres قذافه ايله رمى احجار ايتمك

Figur. Blâmer, critiquer hautement *A.* طعن ـ قذف *P.* سنگ انداز طعن وتشنيع شدن *T.* سوز آتمق || Il n'eut pas sitôt ouvert la bouche, que tout le monde le fronda هنوز شق شفه ايتمشيكن جميع ناس قذف وطعننه مبادرت ايتديكى موعظه يد سنگ انداز On a frondé sa harangue طعن وتشنيع اولمشلر در — Et parler contre le Gouvernement *A.* قذف الاحوال السلطنة *P.* بحق سلطنت زشتارى *T.* بحق سلطنت زباندرازئ طعن وتقبيح كردن ـ نمودن دولتى فصل ايتمك || C'est un homme qui passe sa vie à fronder وقت عمرينى دولتى فصل ايلمكه صرف ايدر

FRONDEUR. Qui jette des pierres avec une fronde *A.* رامى فلاخن انداز *P.* رامى بالمشجاذ ـ رامى بالمرجام ـ بالمقلاع *T.* صپان ايله آتيجى — Figur. Qui aime à blâmer, à critiquer *A.* سنگ انداز طعن وتشنيع ـ طعنه زن *P.* عياب ـ طعّان

طعّان بر آدمدر *T.* سوز آتیجی ـ فتّال || C'est un frondeur ـ Et celui qui parle contre le Gouvernement *A.* طعّان الاحوال دولتی فصل ایدن *T.* طعنه زن سلطنت *P.* السلطنة

FRONT. La partie du visage qui est comprise entre la naissance des cheveux et les sourcis. Il se dit aussi du devant de la tête de quelques animaux *A.* جبهة pl. جباه ـ جبین pl. جبن ـ ناصیة pl. نواصی *P.* پیشانی *T.* آلن || Grand front large جبهۀ واسعه جبهۀ عظیمه Front serein *A.* جبین صلت ـ جبین واضح الصلوتة découvert *A.* جبین روشن *P.* پیشانی روشن ـ آچق آلن *T.* پیشانی گشاده *P.* جبین بارز majestueux فلانک ناصیه‌سی Être marqué sur le front جبهۀ ابهت اثر تمغای رسوایی ایله موسوم اولمق ـ Il se prend figur. pour tout le visage *A.* ناصیة الحال *P.* چهره *T.* یوز || On lit sur son front ناصیۀ حالنده On voit sur son front ناصیۀ حالندن مستفاد در ناصیۀ حالندن دفع چین تعبّس Dérider son front نمودار در جبهة *A.* ـ Et pour la face d'une armée, d'une troupe ایتمک العسکر *P.* لشکر پیشانی *T.* عسکرک آلنی || L'armée présentait un grand front اردو بر جبهۀ مدیده عرض ایدر ایدی أردو توسیع جبهه L'armée étendit son front بر جبهۀ مستطیله ـ فلان قولک جبهه‌سی Ce bataillon avait tant de front ایلدی شوقدر مسافه یره ممتدّ ایدی ـ Il se dit aussi de la face des bâtimens *A.* وجه *P.* رو *T.* یوز || Le front de ce bâtiment بو بنانک یوزی

Il signifie figur., impudence *A.* وقاحة الوجه ـ مرانة الوجه *P.* سختئ روی ـ گستاخی *T.* گستاخلق ـ یوز پکلکی || Aura-t-il le front de soutenir ce qu'il a dit? سویلدیکی کلامی تأیید ایتمک درجه‌لره قدر گستاخلغی وارمیدر Il eut le front de me dire . . . بکا شو کلامی سویلمکه گستاخلق ایلدی De quel front ose-t-il se présenter devant moi? نه یوز ایله حضورمه چیقاجقدر ـ On dit aussi, qu'un homme a un front d'airain, que c'est un front d'airain, qu'il n'a point de front, pour dire, qu'il est très-impudent *A.* عدیم الحیا ـ ماجن ـ ممرّن الوجه *P.* سخت رو ـ شوخ ـ وعار ـ بی ننگ *T.* پک یوزلو ـ عارسز

De front. Par-devant *A.* متقابلاً ـ مصاقبة ـ وجاهاً *P.* پیش رو *T.* اوک طرفدن ـ یماجندن ـ یوز طرفندن || Attaquer l'ennemi de front دشمن اوزرینه وجاهاً حمله ـ و هجوم ایتمک ـ دشمنی یوز طرفندن اورمق

Il signifie aussi, côte à côte *A.* جنباً بجنب *P.* پهلو بپهلو *T.* یان یانه || Un défilé où il ne peut passer que deux hommes de front یان یانه ایکی کشیدن زیاده مرور ایده‌میه‌جک بر بوغاز Ils marchaient tous trois de front اوچی دخی یان یانه یوررلر ایدی

FRONTAL. Appartenant au front *A.* جبهی *P.* مخصوص بپیشانی *T.* آلنه متعلق || La veine frontale *A.* عرق الجبهة *P.* رگ پیشانی *T.* آلن طمری Les muscles frontaux *A.* عضلات جبهیّة *P.* پیامیغهای پیشانی *T.* آلنک بالق Nerf frontal *A.* عصب الجبهة *P.* پی پیشانی *T.* آلن سکیری Os frontal *A.* عظم الجبهة *P.* استخوان پیشانی *T.* آلن کمیکی

Il est aussi substantif, et signifie, bandeau qu'on met sur le front *A.* عصابة *P.* پیشانی بند *T.* قاش بصدی || Mettre un frontal avec des herbes pour apaiser le mal de tête صداعی تسکین ایچون بعض نباتات ایله مملو بر عصابه باغلمق

FRONTEAU ou FRONTAIL. Il se dit de cette partie de la têtière qui passe au-dessus des yeux du cheval *A.* ذؤابة العذار *T.* باشلق پرچملکی

FRONTIÈRE. Les confins d'un État *A.* حدّ pl. حدود ـ رأس تخم pl. تخوم ـ تخوم ـ الحدود *P.* مرز ـ سر زمین ـ هرج *T.* سنور ـ سرحدّ ـ حدود || L'armée était sur la frontière عسکر حدودده ایدی La frontière est bien garnie حدود وسنور رأس گرکی کبی محفوظدر Reculer les frontières d'un État حدود ملکی مدّ وتوسیع ایتمک ـ Il est aussi adjectif, et signifie, qui est limitrophe *A.* حدید ـ متاخم *P.* همحدود *T.* سنورداش || Ville frontière همحدود اولان بلده

FRONTISPICE. La face principale d'un grand bâtiment *A.* مقبل ـ وجه *P.* روی ـ پیش *T.* یوز ـ اوک || Le frontispice de l'église de Saint-Pierre de Rome روما شهرنده کائن حضرت پتروس کلیساسنک یوزی

Et la page qui est à la tête d'un livre *A.* عنوان الکتاب *P.* سر نوشت کتاب *T.* کتابک باشنده‌کی صحیفه

FRONTON. Ornement d'Architecture qui se met au haut de l'avant-corps d'un bâtiment, au-dessus des portes, des croisées, etc. *A.* سدفة *P.* بارانگریز *T.* صچاق ـ قپو یاخود پنجره اوزری صچاغی

Fronton ou Miroir. Cadre placé à la poupe d'un vaisseau, qui porte la figure qui donne le nom au vaisseau *A.* لوحة

کمینک کتابه‌سی .T کتابهٔ کشتی .P کتابة السفینة ـ السفینة کمی نشانی ـ

FROTTAGE. Le travail de celui qui frotte. V. Frotter || Le frottage d'un plancher دوشمه‌یی سورتمهٔ

FROTTEMENT. Action de deux choses qui se frottent A. تحاک .P با هم برمجیدگی .T سورتنمه || Le frottement de l'essieu use le moyeu de la roue عربه ایکینک سورتنمسیله تکرلک جنبری آشنور

FROTTER. Passer à plusieurs reprises un corps sur un autre A. دلک ـ عرک .P برمجیدن ـ مالیدن .T اوغوشدرمق ـ شدت ایله سورتمک || Frotter fort سورتمک ـ اوغمق ـ doucement خفیفجه اوغمق ـ دلک لین ایله دلک ایتمک Se frotter les yeux کوزلری اوغمق Frotter les jambes d'un cheval آتک آیاقلرینی اوغمق

Et enduire A. طلا .P طلا کردن ـ سودن .T سورمک || Les athlètes se frottaient d'huile avant que de lutter پهلوان قسمی مصارعه‌یه قبل المباشره بدنلرینی روغن زیت ایله قولنه طلا ایدرلر ایدی On lui frotta le bras avec du baume قولنی بلسان یاغیله تمریخ ایلدیلر ـ بلسان یاغی سوردیلر

Figur. Battre, maltraiter A. لت ـ ضرب .P لت زدن .T فلانه بر ایو طیاق ویرمک || On l'a frotté comme il faut طیاق ویردیلر Les ennemis ont été bien frottés dans cette occasion دشمن بو دفعه کرکی کبی طیاق یدی

On dit dans le même sens, Frotter les oreilles à quelqu'un A. تعریک الاذن .P کوش پیچ کردن ـ کوشمال کردن T. قولاق بورمق

FROTTEUR. Celui qui frotte des planchers A. دلاک الالواح P. تخته مالشکر .T تخته سورتیجی

FROTTOIR. Linge dont on se sert pour se frotter la tête ou le corps A. ممسحة ـ مقرمة .P روмал .T سیله‌جک ـ مقرمه ـ Et le linge dont les barbiers se servent pour essuyer leur rasoir en faisant la barbe A. کرباس الحلاق .P کرباس سرتراش T. بربر بزی

FRUCTIFICATION. Production des fruits A. نموّ الاثمار ـ ثمور P. بار آوری .T بمش ویرمکلک || Les parties de la fructification sont celles qui sont nécessaires à la production des fruits تحصیل اثمار خصوصنده لا بدّ اولان اسباب اجزای ثمور در

FRUCTIFIER. Rapporter du fruit A. انبات الثمر ـ اثمار .P بار آوردن .T یمش ویرمک || Quand les terres sont bien fumées, elles en fructifient davantage ارض کرکی کبی تسمید اولندیغی حالده زیاده‌سیله انبات ثمر ایدر ـ Il signifie figur., produire un effet avantageux A. انماء الثمرة ـ تثمیر P. اراءة .P بار دادن .T ثمره‌لندرمک ـ برکتلندرمک || Dieu a béni leur travail, et l'a fait fructifier باری تعالی حضرتلری توفیق ربانیه‌سنی احسان ایله عمل یدلرینی تثمیر کلام اللهی Faire fructifier la parole de Dieu واراءه ایتمشدر تثمیر واراءه ایتدرمک L'Évangile a bien fructifié dans les Indes انجیل شریف هندستانده بالغا مابلغ مثمر اولمشدر

FRUCTUEUSEMENT. Utilement, avec fruit A. بالثمرة ـ مثمراً والفایدة .P با ثمره ـ سودمندانه .T فایده‌لو وجهله || Les missionnaires ont travaillé fructueusement en cette province تلقین ایمانه مأمور اولان مبعوثلرک سعی واقدامی بو مملکتده مثمر اولمشدر

FRUCTUEUX. Qui produit du fruit A. ثامر .P بار آور .T یمش کتورن ـ یمش ویرن || Rameaux fructueux افنان کثیر النما ـ کثیر الثمرة ـ Figur. A. یمش ویرن داللر ـ ثامره کثیر العوائد والفواید ـ .P نمادار .T فایده‌لو ـ نمالو || Un emploi fructueux نمادار بر منصب Une charge utile et fructueuse کثیر الفواید ونمادار بر مأموریت

FRUGAL. Qui se contente de peu pour sa nourriture A. قتین قلیل الاکل ـ .P متقشف ـ اندک خور .T آز یمک یر || Il est extrêmement frugal غایت اندک خور آدمدر ـ On dit, Un repas, une table frugale, c'est-à-dire, où il y a des mets simples et communs A. طعام خسیس .P طعام نا چیز T. بیاغی یمک ـ خرجی یمک

FRUGALEMENT. Avec frugalité A. بالقتانة .P اندک خورانه T. آزلغیله یمک || Vivre frugalement علی وجه القتانة یمک آزلغیله کچنمک ـ تعیش ایتمک

FRUGALITÉ. Qualité de ce qui est frugal A. قتانت ـ قلة الاکل .P اندک خوری .T آز یمه || Aimer la frugalité قلت الاکلدن حظ ایتمک La frugalité rend les corps plus sains et plus robustes امر قتانت ابدانه موجب تندرستی وقوتدر

FRUGIVORE. Qui se nourrit de végétaux A. آکل النباتات ـ نبات ایله بسلنور .T رستنه خور .P متفکه ـ فکه || Les animaux frugivores حیوانات آکلة النباتات ـ نبات ایله بسلنان حیوانلر

FRUIT. Il se dit de la production des arbres fruitiers qui succède aux fleurs *A.* ثمر pl. اثمار ـ فاكهة pl. فواكه *P.* بار ـ ميوه *T.* يمش ـ شايه || Fruit nouveau *A.* فاكهة طريّه *P.* ميوهٔ نو پيدا ـ ميوهٔ تر *T.* تازه يمش vert *A.* فاكهة نيّة ـ خام ـ اولمامش يمش *T.* ميوهٔ خام *P.* فاكهة غير ناضجه اولمش ميوه mûr *A.* فاكهة ناضجه *P.* ميوهٔ پخته *T.* يمش précoce *A.* باكورة pl. بواكير *P.* نو باره ـ ميوهٔ پيشرس *T.* ميوهٔ ديررس *P.* فاكهة متأخره tardif *A.* طرفنده يمش *T.* بو آغاج كيچ ايرشن يمش Cet arbre rapporte de bons fruits اعلا ميوه ويرر Cueillir du fruit اجتناى فواكه ايتمك ـ ميوه ديويشورمك ـ اختراف فواكه ايتمك Les fruits de la saison موسم ميوه‌لرى de l'arrière-saison فواكه خريفيه ـ ياز يمشلرى ـ فواكه صيفيّه Fruits d'été كوز وقتى ميوه‌لرى d'hiver قيش ميوه‌لرى ـ فواكه شتويّه

On appelle Fruits de la terre, tout ce que la terre produit pour la nourriture des hommes et des animaux *A.* محصول pl. غلّة ـ حاصلات الارض pl. محصولات الارض pl. غلات *P.* بر وبار زمين *T.* ير محصولى || On a fait des prières à Dieu pour la conservation des fruits de la terre محصولات ارضك آفتدن وقايه‌سيچون درگاه رزّاق عالمه تضرّع ونياز ايتمشلر در Fruits pendans par les racines هنوز يرده اولان محصول

Fruits, au pluriel, se dit des revenus d'une terre, d'une charge *A.* pl. حاصلات || Il lui a cédé une année des fruits de cette terre بو ارضك بر سنه‌لك حاصلاتنى فلانه فراغت ايلدى Les fruits, profits et émolumens d'une charge بر منصبك حاصلاتى جمع كافّهٔ عوائد وحاصلاتى Percevoir les fruits وتحصيل ايتمك Il a gagné son procès avec restitution de fruits حاصلاتك ردّى شرطيله دعواسنى قزاندى Fruits naturels حاصلات طبيعيّه Les gros fruits d'un bénéfice بر زعامتك حاصلات جسيمه‌سى

Fruit, se dit aussi de l'enfant qu'une femme enceinte porte dans ses flancs *A.* حمل pl. حمال ـ ثمرة الفؤاد *P.* بار *T.* قارن ثمره‌سى || Une femme est obligée d'avoir soin de son fruit, de conserver son fruit ثمرهٔ فؤادينك حفظ ووقايه‌سى امرينه اهتمام ايتمك قارينك واجبهٔ حاليدر

Figur. Profit, avantage qu'on retire de quelque chose *A.* ثمرة pl. ثمرات ـ فايدة pl. فوايد ـ منفعت pl. منافع *P.* سود *T.* فايده || Je n'ai tiré aucun profit de cette affaire بو مصلحتدن بر درلو فايده تحصيل ايده‌مدم Je n'en ai point encore recueilli le fruit الى الآن ثمره‌سنى كوره‌مدم Beaucoup de peine et peu de fruit متاعب كلّيه وثمرهٔ جزئيّه Le fruit de ses travaux, de ses veilles ثمرهٔ تعب وزحمتى ومتاعب شبانروزه‌سنك ثمره‌سى Cet écolier a tiré en peu de temps un grand fruit de ses études بو طالب وقت يسيرده تدرّس واستفاده‌دن منافع جسيمه تحصيلنه دسترس اولمشدر

Il signifie aussi l'effet d'une cause || C'est un fruit de votre piété ثمرهٔ ديانتكدر de vos soins ثمرهٔ حسن همّتكدر La honte et le repentir sont le fruit ordinaire des mauvaises actions رذايل ومكارهك عادتا ثمره‌سى خجالت ونداامتدر Les grandes découvertes sont le fruit d'une longue application مكاشفات عظيمه توغّل عظيمك ثمره‌سيدر

FRUITAGE. Toutes sortes de fruits *A.* اجناس الفواكه *P.* ميوها *T.* يمش قسمى

FRUITIER. Qui porte du fruit *A.* مثمر *P.* بار دار ـ بار آور *T.* يمش ويرن || Arbre fruitier درخت بار آور ـ شجر مثمر Jardin fruitier اشجار مثمره‌يى مشتمل باغچه

Et celui qui fait métier de vendre du fruit *A.* فاكهانى ـ بايع الفواكه *P.* ميوه فروش ـ شايه فروش *T.* يمشجى

FRUSTRATOIRE. Terme de Palais. Fait pour fruster, pour tromper *A.* خادع *P.* فريبنده *T.* آلداديجى

En termes de Palais, on dit, Exceptions frustratoires, pour dire, des exceptions mauvaises dans le fond, et qui ne sont faites que pour gagner du temps *A.* اعذار مسوّفة ـ اعذار مماطلة

FRUSTRER. Priver quelqu'un de son dû, ou de ce à quoi il s'attend *A.* تخييب ـ تخسير *P.* ساختن ـ محروم ـ دوچار حرمان وخسران كردن *T.* محروم قلمق || Il m'a frustré de mes droits بنى حقوقمدن تخييب ايلدى Il a frustré ses créanciers آلاجقلوسنى تخييب وتخسير ايلدى Frustrer les espérances de quelqu'un بر كمسنه‌نك مأمولاتنى رهين آمالنى اخباط ايتمك ـ خيبت وخسران ايتمك

FUGITIF. Qui a quitté son domicile, sans oser y retourner *A.* هارب ـ فرارى *P.* گريز پا ـ گريزان ـ گريخته *T.* قاچقون || Criminel fugitif فرارى مجرم ـ مجرم هارب ـ Un esclave fugitif *A.* آبق pl. اباق

On dit en Poésie, L'onde fugitive, pour dire, l'onde qui court

toujours موج دائمیّ الجریان

FUIR. S'éloigner avec vitesse pour se sauver *A.* هرب – شرود – فرار *P.* گریختن – پای پیچیدن *T.* قاچمق || Quand il vit que les ennemis fuyaient عسکر – دشمنک فرارینی کورنجه اعدا این المفرّ دییەرک متوجّه سمت شرود وفرار اولدیغنی دشمن کناره گیر سمت فرار اولدیغن – لدی المشاهده On ne lui reprochera jamais d'avoir fui تهمت گریز وفرار وقتاً من الاوقات حقنده اسناد اولنمق لدی النظر احتمالی یوقدر

Il se prend aussi pour Éviter *A.* حذر – احتذار – مجانبت – اجتناب – فرار *P.* گریزان شدن *T.* قاچنمق – قاچمق || Fuir le péril مساوی خطر وتهلکەدن فرار ایتمک le vice مجالس ومثالبدن حذر ایتمک les mauvaises compagnies موقع اشراردن حذر ومجانبت ایلمک l'occasion du péché اثم وگناه اولەجق حالاتدن فرار وحذر ایتمک le combat جنکدن – جنکدن فرار ایتمک – جنکدن اجتناب ایتمک le travail ایشلمکدن مجانبت – زحمتدن قاچنمق قاچمق le jeu قماردن اجتناب ایتمک

Il signifie aussi, différer, empêcher qu'une chose ne se termine *A.* فرار – انحیاص – فرار عن المقصد *P.* از کار گریز *T.* نمودن مصلحتده قچامق کوسترمک – مصلحتدن قاچنمق || C'est un chicaneur, il fuit toujours بر مزوّر آدمدر هر بار بر تلبیس آدمدر دائما – مصلحتده انحیاصدن خالی دکلدر Il a fui, je l'attraperai bien sans courir مصلحتدن قاچینور فلان کشی فرار وانحیاصه دسترس اولمش ایسدده نفسمه زحمت ویرمکسزین یقەلیەجغمه شبهه یوقدر

On dit, qu'une chose ne saurait fuir à une personne, pour dire, qu'elle lui arrivera sans faute *A.* فوت *P.* از دست رفتن *T.* الدن قورتلمق || Cette succession ne lui saurait fuir – بو میراث الندن فوت اولنمق احتمالی یوقدر – Et que le temps fuit, pour dire, qu'il passe vite وقت وزمان سریع المرور در – Et qu'un vase, qu'un tonneau fuit, pour dire, que la liqueur qui y est contenue, coule par quelque fêlure *A.* سفحان *P.* ژوهیدن *T.* آقمق || Ce tonneau fuit بو فوچی اقر – سافحدر

FUITE. Action de fuir *A.* فرار – شرود – هرب *P.* گریز *T.* قاچمه || Fuite honteuse موجب عار وخجالت اولەجق Prendre la بادئ رسوایی اولەجق عار فرار – رذیله فرار fuite متوجّه سمت گریز وفرار اولمق La fuite en Égypte مصر جانبنه واقع اولان فرار Le salut de l'ennemi fut dans la fuite دشمنک سلامت حالی مجرّد ارتکاب عار فرار ایله دشمن سرعت فراری تقریبیله سلامت – حصولپذیر اولمشدر Sa retraite fut une fuite کیرویه دونتی یافته اوله بیلمشدر افرار – اشراد *A.* Mettre en fuite – حال فراردن لا فرق ایدی – تهریب – اهراب *P.* گریزانیدن *T.* قاچرمق – Figur. || La fuite du vice معایبدن قاچنمه – مثالب ومساویدن مجانبت

FULIGINEUX. Qui est de la nature de la suie. Il ne se dit qu'en cette phrase: Vapeurs fuligineuses, pour dire, des vapeurs qui portent avec elles une certaine quantité de suie ou d'autres matières grasses *A.* ابخرة سناجیّة – ابخرة کثیفة *P.* ابخرهٔ دودهناک *T.* ایسلو بخارلر

FULMINANT. Il se dit d'un homme, qui, étant dans une grande colère, menace avec bruit *A.* نغطة – متنغط – مستشیط *P.* اویکەسندن آتش پوشکرر *T.* آتش مزاج – آتشریز خشم وکینه || Il est fulminant بو آدم بالطبع متنغطدر – On dit aussi, Lancer un regard fulminant لحاظهٔ تنغط ایتمک عطف – رمی نگاه خشم آلود ایتمک

FULMINATION. Action de fulminer. V. ce mot.

FULMINER. Terme de Droit canon. Publier quelques actes avec certaines formalités *A.* اصدار || Fulminer une sentence d'excommunication بر قطعه لعنتنامه اصدار ایتمک

Il est aussi neutre, et signifie, s'emporter contre quelqu'un avec des menaces *A.* نغط – تنغط – اشتشاطة *P.* آتش خشم وکینه ریختن *T.* آتشلنمک – طارغنلق ایله پارلایی ویرمک || Il fulmine étrangement contre vous سنک علیهکه افراط اوزره حال غضبده اولمغله تنغط ایدر Il est en colère, il fulmine طاریلوب آتشلنور – تنغط ایلمکده در

Fulminé, *A.* متنغط *P.* پر آتش *T.* طارغنلقدن آتشلنمش مصدور *A.*

FUMANT. Qui jette de la fumée *A.* داخن – عاثن *P.* دود آور – افکن *T.* توتر || Tison fumant توتر طوتروق Cendres fumantes توتر کول – خاکستر دود آور – رماد عاثن

On dit figur, qu'un homme est tout fumant de colère, pour dire, qu'il est dans un grand emportement de colère *A.* متلهّب من الغضب *P.* پر آتش غضب – آتش افشان غضب *T.* طارغنلقدن آتشلنور

FUMÉE. Vapeur épaisse qui sort des corps qui brûlent *A.* دخان pl. ادخنة – عثان pl. عواثن *P.* دود *T.* || توتون دخان noire قويى توتون – دخان كثيف Fumée épaisse – دخان بد بو – دخان منتن puante سياه توتون – اسود قوقوسى فنا توتون – فنا قوقار توتون Le bois vert fait beaucoup de fumée حطب طرى كثير الدخان اولور Il fait de la fumée en cette chambre بو اوطهده توتون وار در Dissiper, chasser la fumée اذهاب دخان ايتمك – دفع دخان ايتمك Du linge qui sent la fumée توتون قوقار بز – معثون بز Un ragoût qui sent la fumée توتسى قوقار يمك – طعام معثون La fumée des flambeaux شموع ومشاعلك دخانى Noirci de fumée توتسيدن سياه اولمش – دخاندن سياهلنمش

On dit proverb., Il n'y a point de fumée sans feu, pour dire, que d'ordinaire il ne court point de bruit qui n'ait quelque fondement *A.* لا بدّ للسراج من السناج *P.* بى آتش دود نيايد *T.* آتش اولمينجه توتون چيقمز – Et que toutes les choses du monde ne sont que fumée *A.* مال الدنيا كالجويل *T.* امور دنيا هباى منثور كبى لمحة البصرده غايب وناپيدا – امور دنيا توتون كبى طاغيلوب يوق اولور – اولور Et qu'une chose va en fumée بو شئ هباى منثور كبى معدوم ونا پيدا اولور || Tous ses desseins s'en sont allés en fumée كافّهٔ مقاصد ومنوياتى هباى منثور اولمشدر

Il se dit aussi de la vapeur qui s'exhale des viandes chaudes *A.* بخار *P.* دود *T.* بوغ

Il se dit encore, des vapeurs qui s'exhalent des corps humides *A.* بخار pl. ابخرة *P.* تف – هر – ميغ *T.* پوص – طومان || Il se leva une fumée de la rivière نهر ايچندن بر بخار – قالقدى – Il se dit au pluriel des vapeurs qu'on croit qui s'élèvent des entrailles au cerveau *A.* pl. ابخرة *P.* دودها *T.* طومانلر || Les fumées du vin montent au cerveau ابخرهٔ باده دماغه دماغه سوور ايدر – صعود ايدر Abattre les fumées du vin ابخرهٔ خمرى تسكين ايتمك La mélancolie envoie des fumées noires au cerveau سودا علتى دماغه ابخرهٔ سياه صعودينى مستلزمدر

FUMER. Jeter de la fumée *A.* تعثين – ادّخان – دخون – *P.* دود افكندن *T.* توتمك || اعتثان Ce bois n'est pas sec, il fume beaucoup بو حطب يابس اولمديغندن بغايت ادّخان ايدر – On dit, qu'une chambre, qu'une cheminée fume, pour dire, que la fumée, au lieu de sortir par le tuyau, se rabat et entre dans la chambre اوطه واوجاق ادّخان ايدر – توتر

Il signifie aussi, mettre des viandes à la cheminée pour les sécher *A.* تدخين – تعثين *P.* دود آلود كردن *T.* توتسولتمك – توتسو ويرمك || Fumer des langues de boeuf صغر ديللرينى توتسولتمك du boeuf salé قديد بقرى تدخين ايتمك – صغر بصدرمهسنى توتسولتمك

Il se dit aussi des vapeurs que la chaleur fait exhaler d'un corps humide *A.* اصعاد البخار – اخراج البخار *P.* ميغ بر خيزانيدن – هر انگيختن *T.* پوص قالدرمق – طومان چيقارمق || Au printemps on voit les marécages fumer وقت بهارده اراضئ ناسمهدن ابخرهنك خروجى مشهود اولديور – اياك ياز وقتنده صولاق وچپلاك يرلردن پوص قالقديغى – بخار چيقديغى كوربنور Ce cheval a couru, il s'est échauffé, il fume بو آت زيادهجه سكردوب كسب حرارت ايتمكله بدنندن بخار چيقار – طومان چيقار

Il signifie aussi, prendre du tabac en fumée *A.* استدخان *P.* تنباكو كشيدن – دود كشيدن *T.* توتون چكمك – توتون ايچمك || Fumer une pipe چيبوق ايله توتون چكمك Il a fumé toute la nuit كيجه صباحه قدر توتون چكدى – توتون ايچدى

FUMÉ. *A.* مدخّن – معثن *P.* دود آلود *T.* توتسولنمش

FUMER. Engraisser les terres avec du fumier *A.* تزبيل – نشر الزبيل – تدمين – تسميد *P.* كود افشاندن – كود آلود كردن *T.* كوبرهلمك – فشقى قومق – فشقى صاچمق || Fumer un champ تارلايى تزبيل ايتمك – تارلايه فشقى صاچمق

FUMÉ. *A.* مزبّل – مدمّن – مسمّد *P.* كود آلود *T.* كوبرهلنمش

FUMET. Vapeur agréable qui s'exhale de certains vins et de certaines viandes *A.* فوحة – فوغة – نشوة *P.* بوى خوش *T.* كوزل قوقو || Ce vin a un bon fumet بو بادهنك لطيف نشوهسى وار در – خمر لطيف الفوحه Le fumet d'une perdrix كككك قوشى اتنك فوحهٔ طيبهسى

FUMETERRE. Plante *A.* شاهترج – بقلة الملك *P.* شاهتره *T.* شاهتره

FUMEUR. Qui est acoutumé à fumer du tabac *A.* مستدخن *P.* دود كش – تنباكو كش *T.* توتون چكن – توتون ايچمكه مبتلا

FUMEUX. Qui envoie des vapeurs à la tête *A.* موجب النشوة ـ موجب السوور *P.* نشوه انگیز ـ بخار خیزاننده بر سر *T.* باشه اورر || La bière de ce pays-là est extrêmement fumeuse بو دیارده اعمال اولنان نبیذ شعیر غایة الغایه باشه اورر Du vin fumeux بادهٔ نشوه دار

FUMIER. Paille qui a servi de litière aux animaux, qui est mêlée avec leur fiente, et dont on se sert pour engraisser les terres *A.* زبیل ـ زبل ـ سرقین *P.* سرگین ـ کود ـ غوشاک *T.* زبیلی ـ کوبره ـ فشقی || Ôter le fumier d'une écurie آخوردن زبیلی اخراج ایلمک Faire pourir du fumier زبیلی تعفین ایتدرمک Le fumier engraisse les terres زبیل کوبره‌یی جورتمک ـ سرقین ـ زبیل اصلاح ارضی مؤدیدر Fumier de cheval زبیل فرس ـ آت کوبره‌سی ـ فرس Mettre du fumier dans un champ تارلایه نشر زبیل ایتمک

FUMIGATION. Action de brûler quelque aromate ou quelque liqueur, pour en répandre la fumée *A.* تبخیر pl. تبخیرات *P.* بخور افشانی *T.* بخورلمه ـ بخور ایله تونسو ویرمه || Les fumigations sont souvent salutaires تبخیرات غالب حالده پک خیرلو در ـ کثیر النفعدر

FUNAMBULE. Danseur de corde *A.* رقاص علی الرسن *P.* رسنباز *T.* جانباز

FUNÈBRE. Qui concerne les funérailles *A.* متعلق بالجنازة *P.* متعلق جنازه *T.* جنازه‌یه متعلق || Ornemens funèbres تزیینات جنازیه ـ تزیینات جنازه Pompe funèbre موکب جنازه‌نک تعظیم Honneurs funèbres جنازه آلایی ـ جنازه میت ـ خطبهٔ جنازه Oraison funèbre شاننده متعلق رسوم خطبه‌سی Appareil funèbre جهاز جنازه ـ Chant funèbre *A.* غنا المرثیة *P.* سرود ماتم آمیز ـ سرود نوحه آمیز *T.* آغلشمه ازکیسی

Figur. Triste, lugubre *A.* فاجع ـ محزن ـ حزین *P.* غم انگیز ـ اندوه خیز ـ زاری آور *T.* ایکلدیجی || Cri funèbre آواز حزین Image funèbre صورت غم انگیز

On appelle Oiseaux funèbres, certains oiseaux nocturnes *A.* طیور اللیل *P.* مرغان شب *T.* کیجه قوشلری

FUNÉRAILLES. Cérémonies qui se font aux enterremens *A.* رسوم الجنازة *P.* رسم وراه جنازه *T.* جنازه‌نک رسوم وتشریفاتی || Funérailles magnifiques محتشم ومعنون جنازه رسومی Faire les funérailles de quelqu'un بر کمسنه‌نک جنازه‌سی رسومنی ترتیب ایتمک Assister à des funérailles رسم جنازه‌ده بولنمق Le jour des funérailles رسم جنازه کونی La pompe des funérailles جنازه آلایی

FUNÉRAIRE. V. Funèbre. Il ne se dit guère qu'en cette phrase: Frais funéraires جنازه مصارفی

FUNESTE. Sinistre, qui porte le malheur *A.* موجب ـ وخیم ـ وخامت فرما ـ شآمت رسان *P.* مشئوم ـ منحوس ـ الوخامة *T.* اوغورسز ـ کوتی || Accident funeste عارضة موجبة الوخامة Conseil funeste نصیحت منتجة الوخامة Voyage funeste سفر وخامت اثر Mort funeste موت وخیم Entreprise funeste موجب نحس ووخامت اوله‌جق عزیمت Nouvelle funeste خبر نحوست اثر Événement funeste حادثهٔ منحوسه La guerre lui a été funeste سفر کندویه موجب وخامت اولمشدر

FUNESTEMENT. D'une manière funeste *A.* بالشآمة ـ بالوخامة ـ بالنحس *P.* وخامتکارانه *T.* اوغورسزجه || Cela arriva le plus funestement du monde بو کیفیت جهانده مثلی نا مسبوق صورت وخیمه ایله ظهوره کلمشدر

FUNIN. Cordage d'un vaisseau. V. Cordage.

FUR. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: À fur et à mesure, et signifie, à mesure que *A.* مهما القدر والقیاس *P.* اکا کوره واول قدرنجه *T.* بقدر واندازه

FURETER. Fouiller, chercher partout avec soin *A.* تفحص ـ تفقد *P.* جستجو کردن *T.* آراشدرمق || Qu'allez-vous fureter dans cette bibliothèque? بو کتبخانه‌یه واروب آراشدردیغک ندر

Il signifie figur., s'empresser à savoir des nouvelles de tout *A.* تجسس الاخبار ـ تحدس الاخبار *P.* خبر پژوهی کردن *T.* حوادث آراشدرمق || Il ne fait que fureter partout, pour savoir ce qui passe جریان ایدن احواله تحصیل وقوف ایچون طرف طرف تجسسدن خالی دکلدر

FURETEUR. Celui qui cherche partout *A.* متفحص *P.* جوینده *T.* آراشدریجی ـ Figur. || Fureteur de nouvelles *A.* متحدس ـ متجسس الاخبار *P.* خبر پژوه *T.* حوادث آراشدریجی

FUREUR. Rage, manie *A.* جنون سبعی || Il est devenu fou, et de temps en temps il lui prend des accès de fureur فلان کشی تجنن ایدوب گاه وبیگاه کندویه جنون سبعی عارضه‌لری ظهور ایدر Quand il entre en fureur حال جنون سبعیده اولدیغی وقتده ـ حالتنده ایکن C'est un homme extrême en toutes choses, il aime et il hait jusqu'à

la fureur هر شیدّه افراطه مایل اولوب محبّت وعدوانی جنون سبعی مرتبه‌لرینه وارر

Il se dit aussi, d'un violent transport de colère *A.* طیف ـ تندی خشم *P.* شدّة الطیف ـ والتهوّر ـ فورة الغضب ـ تهوّر *T.* طارغنق قیزغنلغی || Être transporté de fureur حال فورت شدّت طیف وتهوّر نفسند وغضبده اولمق La fureur l'emporte مغلوب طیف وتهوّر اولور ـ استیلا ایدر Pour apaiser sa fureur فورت غضبنک تسکیننه وسیله اولمق اوزره Irriter la fureur de quelqu'un بر کمسنه‌نک عرق طیف وتهوّرینی تحریک S'exposer à la fureur du peuple خلقک تحریک ایتمک ـ شدّت تهوّرینه اوغرامق – En termes de l'Écriture, il se dit aussi de la colère de Dieu *A.* سخط ربّانی ـ غضب الله *P.* خشم یزدانی *T.* اللهک طارغنلغی || Seigneur, ne me reprenez pas dans votre fureur یا ربّی قولکی غضبکه مظهر ایلمه

Il se dit aussi des animaux *A.* تحمّش ـ حمش *P.* ـ غرش طارغین آرسلان *T.* طارغناق || Un lion en fureur غرّندگی La fureur d'un taureau بوغه‌نک طارغنلغی ـ حمش ثور

Et par analogie, de la violente agitation des flots, des vents, etc. *A.* کسکینلک ـ سردلک *T.* تندی ـ تیزی *P.* حدّت ـ شدّت || La fureur de la tempête فورتنه‌نک شدّتی de l'orage بوره‌نک شدّتی de la mer شدّت بحر des vents شدّت ریاح des flammes لهیبک شدّت وحدّتی

Il se dit aussi d'une passion démesurée *A.* شغف ـ هیام *P.* آشفتگی *T.* قیزغن دوشکونلک ـ دلولک || Il a la fureur du jeu درجهٔ شغفده قماره مبتلا در Aimer à la fureur شغف دلبسته اولمق

Et d'un transport qui élève l'esprit au-dessus de lui-même, et lui fait faire ou dire des choses extraordinaires *A.* وجد ـ حالة الوجد || Fureur prophétique وجد انبیا poétique شعرانک حالت وجدی Il fut saisi d'une fureur divine قلبنه وجد الهی مستولی اولمشدر

FURIBOND. Sujet à de grands emportemens de colère *A.* فیّور ـ عنیف *P.* تند مشرب *T.* طارغین || Il vint à nous tout furibond بغایت فیّر اولدرق طرفمزه کلمشدر

FURIE. Emportement de colère. V. Fureur || Entrer en furie فورت غضب حالنه دوچار اولمق Être en furie شدّت غضب حالنده اولمق Quand sa furie sera passée طیف وتهوّری بر طرف اولنجه – Il se dit aussi des animaux || Le lion en furie se jeta sur lui آرسلان متحمّش وغرّنده اولدیغی حالده اوزرینه صالدی La furie des bêtes sauvages سباعک حال تحمّشلری – Et des chôses inanimées || La furie de la tempête فورتنه‌نک شدّتی des vents شدّت ریاح

Il signifie aussi, l'état le plus violent d'une chose *A.* حمیّا ـ استحرار ـ شدّت *P.* تندی *T.* قیزغنلق || Dans la furie du combat کشمکش محاربه‌نک حال ـ حمیّای حرب وقتالده حرب وضربک حال کمال شدّتنده ـ کمال استحرارنده de son mal علّتک کمال شدّتنده de la fièvre حمیّای حمّا حمّانک وقت کمال شدّتنده ـ اثناسنده

Et ardeur, impétuosité de courage *A.* سطوت ـ بأس ـ بطش *P.* زورمندی *T.* یورک قیزغنلغی || C'est une nation qui va au combat avec furie کمال بطش وسطوت ایله جنکه ایدر بر ملّتدر Il faut laisser passer cette première furie ابتدای امرده ظهور ایدن شدّت سطوتی صاوشدرملو در Les troupes donnèrent avec furie sur l'ennemi عسکر غایت بأس بطش وسطوت ـ وسطوت ایله اعدا اوزرینه صولت ایلدی عظیمه ایله دشمن اوزرینه دوشدی

FURIEUSEMENT. Extrêmement, prodigieusement *A.* فوق الغایة ـ بالافراط *P.* بیرون از اندازه *T.* مبالغه ایله || Il est furieusement riche فوق الغایه مالدار در Elle est furieusement laide افراط ایله بد چهره در

FURIEUX. Qui est en furie *A.* فائر *P.* آتش مزاج *T.* آتش || C'est un fou furieux بر مجنون آتش مزاجدر – Il se dit aussi des animaux *A.* متحمّش *P.* غرّان ـ دمان ـ ژیان *T.* یورکلو طارغین || Tigre furieux نمر ژیان Lion furieux شیر غرّان ـ شیر دمان

Il signifie aussi, véhément, impétueux *A.* شدید *P.* تندوتیز *T.* کسکین || Il est furieux dans le combat جنکده شدّتی وار در حین حرب وقتالده شدّتی غالبدر ـ Vent furieux ریح شدید Furieuse tempête شدید فورتنه کسکین روزکار ـ Furieux combat محاربهٔ شدیده Cris furieux اصوات شدیده – Et excessif dans son genre *A.* مفرط ـ عظیم ـ جسیم *P.* بزرک *T.* بیوک || C'est un furieux mangeur اکول مفرطدر menteur کاذب عظیمدر Voilà un furieux travail اشته بر عمل جسیم ـ Il s'est donné un furieux coup بر ضربهٔ جسیمه‌یه اوغرادی

FUROLLES. Exhalaisons enflammées qui paraissent quelquefois

sur terre et sur mer *A.* ابخرهٔ ملتهبة *P.* بخارهای آتشناک *T.* آتشلو طومانلر

FURONCLE. Espèce de flegmon qu'on appelle aussi Clou. V. ce mot.

FURTIF. Qui se fait en cachette *A.* خفیّ ـ مخفیّ *P.* نهانی ـ پنهان *T.* کیزلو || Des amours furtives عشق خفی

FURTIVEMENT. À la dérobée *A.* خفیاً ـ خفیةً ـ مخفیاً *P.* خفیاً *T.* کیزلوجه نهانی || Entrer furtivement دخول ایتمک

FUSEAU. Petit instrument dont on se sert pour filer et tordre le fil *A.* مغزل ـ مردن *P.* دوک *T.* ایک || Tourner, remplir le fuseau ایکی جویرمک ـ اداره وتملئهٔ مغزل ایتمک وطولدرمق

FUSÉE. Le fil qui est autour du fuseau quand la filasse est filée *A.* ملء المغزل *T.* ایک طولوسی

FUSÉE. Espèce de feu d'artifice *T.* فشنک || Fusée volante هوا فشنکی Fusée qui se jette à la main کستانه فشنکی Fusée à étoiles یلدز فشنکی Faire des fusées فشنک یاپمق Jeter des fusées فشنک آتمق La fusée a crevé فشنک جاتلدی La baguette d'une fusée فشنک صریغی

FUSER. Terme de Physique et de Médecine. Se répandre *A.* انتشار *P.* پراکنده شدن *T.* طاغلمق ـ یایلمق || Le salpêtre fuse lorsqu'il est sur les charbons کهرجله آتش اوزرنده منتشر اولور Le pus de cet abcès a fusé sous la peau ایرین دری یایلمشدر ـ آلتنده منتشر اولمشدر

FUSIBILITÉ. Qualité de ce qui est fusible *A.* قابلیّة الذوب *P.* گداخت اریمه کرکلک *T.* امکانپذیریٔ

FUSIBLE. Qui peut être fondu, liquéfié *A.* ممکن الذوب *P.* گداختنی *T.* ممکن ارر ـ اریمسی || Tous les métaux sont fusibles مجموع معادن ممکن الذوبدر

FUSIL. Petite pièce d'acier avec laquelle on bat un caillou pour en tirer du feu *A.* قدّاحة ـ مقداح pl. مقادیح ـ زند pl. زناد *P.* آتشزنه *T.* چاقماق || Battre le fusil ضرب قداحه ایتمک — Il se dit aussi de la pièce d'acier qui couvre le bassinet de certaines armes à feu زند پشتو ـ پشتوک جاقماغی

FUSIL. Arme à feu montée sur un fût de bois *A.* برقیل *P.* تفک *T.* تفنک || Il le tua d'un coup de fusil تفنک قورشونی ضربیله فلانی قتل ایلدی Fusil à deux coups جفته قورشونلی تفنک Fusil de chasse برقیل صیاد

— Fusil تفنک آغز اوتی آو تفنکی Amorce de fusil آغز *T.* تزتک *P.* زبطانة ـ سبطانات pl. سبطانة à vent *A.* تفنکی

FUSILIER. Soldat qui a pour arme un fusil *A.* رامی البرقیل ـ حامل البرقیل *P.* تفک انداز *T.* تفنکجی || Une compagnie de fusiliers بر بلوک تفنکجی نفراتی

FUSILLER. Tuer à coups de fusil un homme condamné à ce supplice *A.* اعدام بنار البرقیل *P.* بآتش تفک کشتن *T.* فلانک اوزرینه قورشون انداختیله جزاسنی ترتیب اخذ اولنمش اوچ نفر || On a fusillé trois déserteurs ایتمک عسکری فراریلرینک اوزرینه قورشون انداختیله جزالری ترتیب اولندی

FUSION. Fonte, liquéfaction *A.* ذوبان *P.* گداخت *T.* اریمه || La fusion des métaux ذوبان معادن Mettre de l'or en fusion آلتونی ذوب ایتمک

FUSTE. Petit vaisseau long et de bas-bord *A.* سنبوق *P.* ناو *T.* جرنیق

FUSTIGATION et FUSTIGER. V. Fouetter.

FÛT. Le bois sur lequel est monté le canon d'un fusil *T.* تفنک قونداغی

Il se dit aussi de la partie de la colonne qui est entre la base et le chapiteau *A.* بدن العمود *P.* تنهٔ ستون *T.* دیرکک کودهسی — Il signifie aussi Futaille. V. ce mot.

FUTAIE. Bois, forêt composée de grands arbres *A.* غابة *P.* جنگلستان *T.* بوک ـ جتلقی اورمان || Un bois de haute futaie اشجار بالا قدّی مشتمل بر بوک

FUTAILLE. Vaisseau de bois à mettre du vin ou d'autres liqueurs *A.* فنطاس *P.* vul. جلک *T.* فوچی

FUTILE. Frivole, qui est de peu de conséquence *A.* لغو ـ لغویّات pl. ما لا یعتدّ به ـ *P.* بیهوده *T.* بوش ـ ایشه یرامز || Raisons futiles معتدّ به اولمیان علل discours لغوی مقولهسی اقوال وکلمات V. aussi Frivole.

FUTILITÉ. Caractère de ce qui est futile *A.* لغویّت *P.* بیهودگی *T.* ایشه یرامزلق || La futilité de ce raisonnement بو دلیل عقلینک لغویتی — Et chose futile || Ce livre n'est plein que de futilités بو کتاب لغویّاتدن عبارتدر

FUTUR. Qui est à venir *A.* آتی *P.* آینده *T.* کلهجک || Le temps futur زمان آتی Les races futures انسال آتیه Les

biens de la vie future تنعمات عقبا - عمر آتینك تنعماتی تنعمات اخرویه - Ce fut un présage de sa grandeur future عظمت واقبال آتیسنه دلالت ایدر بر حالت ایدی

En termes de Grammaire. Le temps du verbe qui marque une chose à venir *A.* زمان مستقبل - مستقبل *P.* وقت آینده *T.* گلهجك زمان - En termes de Logique, Le futur contingent, c'est ce qui peut arriver ou n'arriver pas *A.* احتمال مستقبل pl. احتمالات مستقبلات محتمل الظهور - مستقبلة

On dit en termes de Pratique, Les futurs époux, les futurs conjoints, pour dire, les deux personnes qui contractent ensemble pour se marier *A.* pl. مخطوبين *P.* نامزدگان *T.* نشانلولر

|| Son futur époux فلان قزك مخطوبی Sa future épouse فلانك مخطوبهسی En considération du futur mariage, la future . . . نكاح آتی العقده اعتباراً مخطوبه شویله تعهد ایدر كه

FUTURITION. La qualité d'une chose future *A.* حالة مستقبلة

FUYARD. Qui s'enfuit *A.* فرار - فرور - فار *P.* گریزان *T.* قاجیجی || Animaux fuyards بهایم فاره - Il se dit au substantif des soldats qui s'enfuient du combat *A.* هارب - فراری *P.* گریزپا - گریخته *T.* قاجقون || Poursuivre les fuyards فراریلری قاچقونلرك پسنه دوشمك - تعقیب ایتمك

GAB GAC

GABARE. Petit bâtiment dont on se sert pour remonter les rivières *A.* زورق نهری *P.* سنبك رود *T.* لوندره - Et une espèce de bateau propre à transporter les cargaisons des navires *A.* زورق الحمولة *P.* زورق باركش *T.* ماغونه - یوك ماغونه‌سی || Les gabares vont à voiles et à rames ماغونه هم یلكن وهم كورك ایله كیدر - Et un bâtiment qui fait la visite des vaisseaux qui entrent dans les ports ou qui en sortent, pour la perception des droits *A.* زورق الماكس *P.* زورق باجدار *T.* قول قایغی - كمركجی قایغی - Et une sorte de bâtiment de pêcheur *T.* اغریب قایغی - Et une espèce de grand filet *T.* اغریب آغی

GABARIER. Conducteur d'une gabare *T.* ماغونهجی

GABELEUR. Homme employé dans la gabelle *A.* جابی الضریبة *P.* باجدار نمك *T.* طوز امینی جابیسی الملح

GABELLE. Impôt sur le sel *A.* ضریبة الملح *P.* باج نمك *T.* طوز میریسی || Ferme des gabelles طوز میریسی مقاطعهسی Receveur des gabelles طوز میریسی تحصیلداری Pays de gabelle طوز میریسنه تابع اولان مملكتلر

Il signifie aussi, le grenier où l'on vend le sel *A.* هری الملح pl. اهراء الملح *P.* انبار نمك میری *T.* میری طوزی انباری

GABION. Espèce de panier cylindrique, dont on se sert dans les siéges pour couvrir les travailleurs *A.* سفط مملوّ بالتراب pl. اسفاط مملوئة بالتراب *P.* سپد خاك آگین *T.* طپراق سپدی || Faire des gabions طپراق سپدلری یاپمق Dresser des gabions طپراق سپدلری نصب ایتمك Remplir des gabions طپراق سپدلرینی طولدرمق Poser des gabions طپراق سپدلری وضع وتعبیه ایتمك

GABIONNER. Couvrir avec des gabions *A.* احاطة باسفاط المتربة *P.* بسپدهای خاك آگین گردا گرد بستن *T.* بر یرك اطرافنه طپراق سپدلری چویرمك

GABIONNÉ. *A.* محاط باسفاط المتربة *P.* بسپدهای خاك آگین گردا گرد بسته *T.* اطرافی طپراق سپدلری چویرلمش

GÂCHE. Pièce de fer, dans laquelle entre le pêne de la serrure d'une porte *A.* نجران القفل *P.* كلیددان *T.* كلید بركلیددان || Attacher une gâche پربسنك كیردیكی دلیك یرینه میخلمق

GÂCHER. Détremper le plâtre ou le mortier avec de l'eau pour maçonner *A.* دوف الجص - دوف الملاط *P.* خازه گداختن - كچ گداختن *T.* كرج ازمك - خرج ازمك || Gâcher du mortier خرجی ازمك

GÂCHÉ. *A.* ملاط مدووف *P.* خازهٔ گداخته *T.* ازلمش خرج

GÂCHEUX. Bourbeux, détrempé d'eau *A.* كثیر الردغة - مردغ - ذو الطرین *P.* خره ناك *T.* صیویق بالچقلو || Chemin gâcheux صیویق بالچقلو یول - طریق ذو طرین Terres gâcheuses صیویق بالچقلو اراضی

GÂCHIS. Saleté causée par quelque liquide *A.* لوث - لوائة

اشته خیلی بیلاشاق *T.* چرك *P.* || Voilà bien du gâchis انحلال جمود بیلاشاقلر Le dégel cause bien du gâchis وافر بیلاشاقلره بادی اولور

GADOUE. Matière fécale qu'on tire d'une fosse d'aisances *A.* نجاسات المقذرة *P.* نجاسات گاریز *T.* کریز مردارلقلری

GAFFE. Perche avec un croc de fer à deux branches *A.* محنجة فتیق الشفرتین *P.* کژك دو جنگال *T.* جفته جنکللو قانجه

GAFFER. Accrocher quelque chose avec une gaffe *A.* تنشیب در کژك دو جنگال کردن *P.* بمحنجة فتیق الشفرتین *T.* جفته جنکللو قانجه ایلشدرمك

GAGE. Ce que l'on met entre les mains de quelqu'un pour sûreté d'une dette. Il se dit des meubles *A.* رهن pl. ارهان – ودیعة pl. ودایع *P.* گرو – نوا *T.* طوتو – امانت || Prêter sur gages امانت ایله اودنج اقچه – بالاسترهان ادانه ایتمك Mettre des pierreries en gage مجوهرات تردین ایتمك و یرمك – استرهان ایتمك Prendre des gages امانت قویمق – امانةً Prendre en gage امانت آلمق – اخذ رهن ایتمك اشیای مرهونه‌یی Vendre des gages رهن طریقیله آلمق – آلمق ودایع وارهانی بیع ایتمك – فروخت ایتمك Avoir en gage امانةً حفظ ایتمك

Il se dit aussi des immeubles *A.* بیع بالوفا – استغلال *P.* گرو *T.* امانت || Cette maison qui est affectée à ma dette, est mon gage آلدجغمه مقابل اولان اشبو منزل علی طریق – بو خانه یدبیع بالوفا ایله متصرّفم – الاستغلال اوزرمده در بو خانه مطلوبمه مقابل بکا امانتدر

Il signifie aussi, toutes sortes d'assurances ou de preuves d'une chose *A.* شاهد – دلیل *P.* گواه *T.* شاهد || Quel gage plus sûr puis-je désirer de votre amitié, que ce que vous avez fait pour moi? طرفمه اولان محبتکه اثباتنه‌مدار اولمق اوزره حقمه ایتدیککز همتدن اقوا بر درلو شاهد ودلیله حاجت یوقدر Ce prince a donné au roi une telle place pour gage de sa fidélité فلان حکمدار شاهد صداقتی اولمق اوزره پادشاهه بر قلعه تسلیم ایلدی Ces enfans sont des gages assurés de mon amour بو مقوله اولاد علاقهٔ درونمه شاهد ودلیلدرلر

Et ce que l'on consigne en main tierce sur quelque contestation, pour être remis à celui qui sera jugé avoir raison *A.* مال مرهون الی ید الآخر *P.* دیگر گرو داده *T.* بدست آخر کمسنه‌نك النه طوتو طریقیله ویرلمش مال || Mettons des gages entre les mains de quelqu'un بریسنك یدینه النه طوتو قویه‌لم – تردین مال ایده‌لم Emporter les gages ید آخره مرهون اولان مالی قزانمق Rendre les gages ید آخره مرهون اولان مالی ردّ ایتمك

GAGE TOUCHÉ. Espèce de petit jeu où l'on donne des gages *T.* یاددست اویونی

GAGES. Salaire que l'on donne aux domestiques *A.* وظیفة pl. وظایف *P.* مزد – راستاد – جداوی *T.* علوفه || Les gages d'un laquais بر چوقدارك علوفه‌سی Payer les gages des domestiques وظایف خدمه‌یی ادا ایتمك Que gagne-t-il de gages علوفه‌دن کسبی ندر Il est aux gages d'un tel فلانك علوفه‌سی فلان وظیفه خواریدر Ses gages courent de tel jour – ایشلر – کوندن اعتبار اولنور Casser aux gages, c'est ôter à quelqu'un son emploi avec ses appointemens بر کمسنه‌نك دیرلکنی وآکا مربوط علوفه‌یی حك ایتمك

GAGER. Parier *A.* مراهنة *P.* با همدیگر گرو بستن *T.* بری برلریله بحث ایتمك – بری برلریله اوکدل قویمق || Je gagerai vingt pistoles que cela n'est pas فلان شی واقع اولمدیغنه یکرمی غروش مراهنه ایده‌رم Je gage que cela est بویله اولدیغنه بحث ایدرم Que voulez-vous gager? نه بره بر بحث ایدرسك Je gage le double contre le simple جانمله بحث ایدرم Je gage ma vie اول قدر اوکدل قورم Je gage ma tête à couper – سر مقطوعه‌ی اوکدل ویررم باشمله بحث ایدرم

Et donner des appointemens *A.* ایجار بالوظیفة – توظیف *P.* مزد بستن *T.* علوفه ایله طوتمق – علوفه باغلمق || C'est un homme que j'ai gagé pour cela بو ماده ایچون توظیف ایلدیکم بر آدمدر

GAGÉ. *A.* موظف *P.* مزد خوار – وظیفه خوار *T.* علوفه‌لو

GAGERIE, SAISIE-GAGERIE. Terme de Pratique. Saisie privilégiée de meubles sans transport *A.* حبس المال علی طریق الرهن || La saisie-gagerie n'a lieu que pour les arrérages du cens, les loyers et les arrérages des rentes foncières علی طریق الرهن حبس مال ماده‌سی یالکز خراج الارض بقایاسی وادا اولنامش کرا وواردات املاك بازمانده‌لری حقنده جاریدر

GAGEUR. Celui qui gage *A.* رهّان *P.* گرو باز *T.* اوکدل

بحث طوتيجى ـ قويجى

GAGISTE. Celui qui, sans être le domestique de quelqu'un, en reçoit des gages *A.* وظيفه خوار ـ اجرت خوار *P.* موظف *T.* اجرتلو ـ آيلقلو || Il est gagiste d'un tel فلانك اجرتخواريدر

GAGNAGE. Pâturage *A.* مرتع pl. مراتع *P.* چراگاه *T.* اوتلاق ير || Il y a de beaux gagnages dans ce pays بو مملكتده اصايل بو دياره كوزل اوتلاق يرلرى وار در ـ چراگاهلر وار در

GAGNANT. Celui qui gagne au jeu, à la loterie *A.* كاسب *P.* فايز ـ اندوزنده *T.* قزانان || Les gagnans et les perdans فايزين وخاسرين Il est du nombre des gagnans فايزين ـ گروهندندر On dit aussi, Billet gagnant سهم فايز

GAGNE-DENIER. Celui qui gagne sa vie par le travail de son corps sans savoir de métier *A.* اجير *P.* مزدور *T.* ارغاد

GAGNE-PAIN. Ce avec quoi on gagne sa vie *A.* مكسبة pl. مكاسب ـ ما به الانفاق ـ مدار الرزق اليومى *P.* روزئ روزانه *T.* كونده‌لك قزانج || La truelle d'un maçon est son gagne-pain صواجينك مكسبه‌سى كندو مالهسيدر

GAGNE-PETIT. Rémouleur *A.* سنّان *P.* تيزگر *T.* بيلهيجى ـ بچاقلر بيلهيجى

GAGNER. Faire un gain *A.* كسب ـ اكتساب ـ اقتنا *P.* اندوختن ـ كواليدن *T.* قزانمق || Il a beaucoup gagné dans le commerce تجارتدن كليتلو مال كسب ايلدى Un bon ouvrier peut gagner tant par jour استاد رنجبر يوميّه شو مقدار اقچه كسب ايده بيلور Gagner sa vie à filer, à chanter نفقهٔ يوميّه‌سنى ايپلك اكيرمكدن وخواننده‌لكدن كسب ايتمك

Il signifie figur., acquérir *A.* جلب ـ تحصيل *P.* اندوختن *T.* قزانمق || Gagner le coeur des personnes قلوب ناسك قلبنى جلب ايلدى Il m'a gagné le coeur جلبنه موفق اولمق Gagner l'amitié, la bienveillance de quelqu'un فلانك محبتنى وحسن توجهنى جلب وتحصيل ايتمك les bonnes grâces du prince حسن نظر شاهانه‌يى جلب وتحصيل ايتمك les suffrages, les voix كلم وآرايى تحصيل ايتمك ـ Et attirer quelqu'un à son parti || Il faut gagner cet homme-là, à quelque prix que ce soit بو آدمك هر نه طريق اولور ايسه اولسون جلبى لازمدر

On dit, Gagner du temps, pour dire, ménager le temps pour différer *A.* اكتساب الوقت *P.* وقت اندوختن *T.* وقت قزانمق || Écrivez par ce courrier pour gagner du temps وقت قزانمق ايچون بو منزل ايله مكتوب تحرير ايله

On dit, Gagner sa vie, pour dire, être obligé de travailler pour vivre *A.* كدّ فى تحصيل الرزق *P.* بتحصيل توشهٔ روزى ورزش كردن *T.* قزانجه دورشمق ـ قزانجه چالشمق ـ بر اتمكنى چيقارمق ايچون ـ كمسند اتمكنى چيقارمغه چالشمق ـ امك صرف ايتمك ـ On dit dans le même sens, Gagner son pain à la sueur de son corps, à la sueur de son front كدّ يمين وعرق جبينيله نفقه‌سنى قزانمق

Il signifie aussi, obtenir quelque chose que l'on désire *A.* تحصيل ـ احراز ـ ظفر ـ فوز *P.* دسترس شدن ـ ظفر يافتن ـ اندوختن *T.* قزانمق || Il a gagné le prix de la course قصب السبقى احراز ايلدى la bataille محاربه‌ده تحصيل جنكى قزاندى ـ فوز وظفر ايلدى son procès دعواسنده دعواسنى قزاندى ـ ظفرياب اولدى Vous ne gagnerez rien à lui parler de cela بوكا دائر فلانه صحبت سويليه‌جك اولور ايسدك هيچ بر شئ تحصيل ايده‌ميه‌جككك دركار در Vous vous tourmentez inutilement pour cette affaire, vous n'y gagnerez rien بو بابده نفسكه ويرديككك زحمت عبثدر بر درلو فايده تحصيلنه دسترس اوله‌ميه‌جغك ظاهر در Gagner le paradis تحصيل سعادت ـ احراز سعادت دار النعيم ايتمك ـ جاودانى ايتمك ـ On dit, Gagner les oeuvres de miséricorde, pour dire, gagner les récompenses que Dieu a promises *A.* تحصيل الاجر والثواب *P.* ثواب شدن *T.* وابه دار مأجور مظهر اجر ـ حائز رهينهٔ اجر وثواب اولمق ـ ومثاب اولمق وثواب اولمق || Servir les malades, visiter les prisonniers, c'est gagner les oeuvres de miséricorde تيمار مرضا وزيارت اسرا موجب تحصيل ثواب بيهمتا در ـ On dit, Gagner quelque chose sur quelqu'un, sur l'esprit d'un tel, pour dire, en obtenir quelque chose *A.* جلب ـ تحصيل الفايدة ـ انتفاع الفايدة *P.* سودمند گشتن *T.* فائده‌لنمك || Je n'ai jamais pu gagner cela sur un tel بو بابده فلان كمسنددن بر درلو بر درلو فايده جلب ايده‌مدم ـ تحصيل نفع وفايده ايده‌مدم

On dit proverb., Avoir ville gagnée, Crier ville gagnée, pour dire, avoir remporté l'avantage qu'on se promettait بر كمسنه ايشنى فتوحات بزمدر ديمك ـ فتح وظفر بزمدر ديمك ـ بحجرمك

On dit figur. Gagner le dessus, pour dire, avoir l'avantage *A.* غلبة *P.* زبردستى نمودن *T.* غالب كلمك ـ اوست چيقمق

GAGNER, se joint avec la préposition Sur, pour marquer sur qui l'on remporte l'avantage *A.* تفوّق ـ تفضّل *P.* برتری یافتن بر *T.* اوست کلمک ‖ Il a gagné le prix sur un tel اوکدلک ـ فلان اوزرینه تفضّل ایله اوکدلی قزاندی قزانمه‌سی خصوصنده فلانه اوست کلدی

Il signifie aussi, s'emparer *A.* ضبط *P.* بدست تصرّف آوردن *T.* آلمق ‖ Gagner la demi-lune نصف قمر طابیه‌سنی ضبط ایتمک Gagner du terrain ضبط اراضی ایتمک

Et corrompre *A.* افساد ـ جلب بالاطماع *P.* برشوت جلب کردن *T.* اقچه ایله قزانمق ـ آیارتمق ‖ Il a gagné les juges, les témoins قضات وحکّامی وشاهدلری افساد ایلدی ـ حاکملری وشاهدلری بالاطماع جلب ایلدی

Et parvenir à..., arriver à... *A.* ظفر ـ وصول *P.* ظفر یافتن ـ رسیدن ـ دسترس شدن *T.* ایرشمک ـ ظفر بولمق ـ وارمق ‖ Gagner le temps, l'heure مناسب وقته وساعته ظفر بولمق le logis قوناغه وصول بولمق le rivage ساحله دسترس وصول بولمق Il faut gagner le grand chemin pour arriver à ce village اول قریه‌یه واصل اولمق جادّه‌یه ظفر بولمغه توقّف ایدر

Et se propager, se répandre *A.* تجاوز ـ سرایت *P.* گذشتن *T.* کچمک ‖ Le feu gagna jusqu'au toit de la maison آتش خانه‌نک طامنه قدر سرایت ایلدی L'eau a gagné jusqu'au second étage صولر ایکنجی طبقه‌یه قدر تجاوز ایلدی La gangrène a gagné au-dedans عفونت جراحت داخل بدنه کچدی ـ سرایت ایلدی

On dit, Gagner chemin, Gagner pays, pour dire, avancer *A.* قطع المسافة *P.* راه پیمودن *T.* یول آلمق ‖ Il est tard, gagnons chemin وقت کیجدر همان قطع مسافه ایده‌لم ـ On dit, La nuit nous gagne, pour dire, la nuit s'approche کیجه بصمقده در Et la faim me gagne آجلق بصمقده در

On dit aussi, Gagner le devant, Gagner les devans, pour dire, faire diligence pour devancer un autre *A.* اقدام فی المسابقة *P.* بپیشروی شتافتن *T.* ایلرویه سکرتمک ‖ Gagnons le devant, pour arriver plus tôt qu'eux آنلردن مقدّم محلّنه واصل اولمق ایچون شتاب ایده‌لم

Et en termes de Marine, Gagner le vent, pour dire, prendre le dessus du vent *T.* روزکارک اوستنه چیقمق

GAGNÉ. *A.* مکتسب ـ مکسوب *P.* اندوخته ـ کوالیده *T.* قزانلمش

GAI. Joyeux *A.* بهیج ـ بشوش ـ بسیط الوجه ـ نشیط الطبع ـ طلیق الوجه *P.* گشاده رو ـ نشاطمند ـ خنده رو *T.* شن ـ کولیج یوزلو ‖ Un homme gai بر آدم بشوش الوجه visage طبع نشیط humeur سیمای بهجتنما mine روی بشاشت آلود ـ بهیج وخنده رو اولمق Être gai مزاج بشاشت آلود ـ Rendre gai برکمسنه‌نک تنشیط ـ تبهیج ـ شنلندرمک Avoir l'oeil gai قریر العین اولمق ـ دیده‌سنده آثار بشاشت نمودار اولمق

Il signifie aussi, ce qui réjouit *A.* مفرّح *P.* فرح ـ فرحبخشا ـ افزا ـ دلگشا *T.* شطارتلو ـ شن ‖ Un air gai بر مفرّح هوا Une chanson gaie اغنیهٔ فرح افزا ـ اغنیهٔ دلگشا couleur برمفرّح ـ شن اوطه ـ مفرّح بر اوطه chambre شن بر رنک ـ رنک

On appelle, Temps gai, un temps serein et frais *A.* هواء لطیف *P.* هوای گشاده *T.* آچق هوا ـ Et un vert gai, pour dire, un vert qui n'est pas foncé آچق یشل

GAIEMENT ou GAÎMENT. Avec gaieté. *A.* نشیطاً ـ مسروراً ـ بالنشاط والسرور *P.* شاد وخندان ـ شاد وخرّم ـ بشادی وخرّمی *T.* سرور ونشاط ایله ‖ Vivre gaiement شن اولدرق ـ Aller gaiement نشیطاً ومسروراً وارمق کچنمک ـ Et de bon coeur *A.* مفرّحاً ـ بفرح البال ـ بانبساط القلب *P.* با خرّمیٔ دل ـ با فرح جان *T.* کوکل خوشلغیله

GAIETÉ ou GAÎTÉ. Joie, allégresse, belle humeur *A.* نشاط ـ بشاشت ـ بشر وبشاشت ـ انبساط القلب ـ سرور البال *P.* نشاطمندی ـ شادیٔ دل ـ خرّمیٔ دل *T.* شطارت ‖ Avoir de la gaieté سیماده آثار بشر وبشاشت رو نما ـ نشاطلو اولمق Perdre toute sa gaieté برکمسنه نشاط طبعنی بالکلیّه غایب ایتمک Reprendre sa gaieté مألوف اولدیغی نشاط وانبساطی کما فی السابق تجدید ایتمک Montrer de la gaîté اظهار بشر وبشاشت ایتمک

On dit, qu'un cheval a de la gaîté, pour dire, qu'il a de la vivacité *A.* فرس نمل *P.* اسب جنبشدار *T.* جنبشلو آت ـ شطارتلو آت

DE GAIETÉ DE COEUR. De propos délibéré, et sans sujet *A.* لا عن اصل *T.* اصلی فصلی یوقدن ‖ Il l'a offensé de gaieté de coeur لا عن اصل فلانک کسر قلبنه تصدّی ایلدی Quereller quelqu'un de gaieté de coeur برکمسنه ایله اصلی فصلی یوقدن مجادله ایتمک

GAILLARD. Joyeux avec démonstration *A.* فاکه *P.* شوخ ـ وشنگ ـ طربناک *T.* شاقرق ‖ Il est toujours gaillard هر

دائم طربناكدر

Il se prend quelquefois en mauvaise part, pour dire, un peu évaporé *A.* خفيف المزاج *P.* سبكسر ـ سبكمغز *T.* عقلى يللو || Il est un peu gaillard بر مقدار سبكمغز در

Il se dit aussi d'un homme qui est entre deux vins *A.* نشيط بالنشوة *P.* نشئه دار باده *T.* كيفلو ـ كيفده || Il sortit de ce festin bien gaillard خيليجه كيفده ايكن ضيافتدن چيقدى

GAILLARD. Terme de Marine. Élévation qui est sur le tillac du vaisseau, à la proue et à la poupe *T.* كمى كوپشته‌سنك كمى كوپشته‌سنك باش || Le gaillard d'avant, d'arrière سدّى وقيچ طرفنده‌كى سدّ

GAILLARDEMENT. Gaiement. V. ce mot. — Et légèrement *A.* بالخفة *P.* سبكسرانه *T.* خفيفلك ايله

GAILLARDISE. Gaieté. V. ce mot.

GAIN. Profit, lucre *A.* ربح pl. ارباح ـ كسب ـ كسب ـ ما كسب ـ نفع ـ منفعة ـ فايده *P.* كوال *T.* كار ـ قزانج || Grand gain كسب جسيم ـ كسب ـ médiocre ربح معتدل sordide كسب خسيس ربح لئيم ـ petit كسب جزئى illicite كسب حرام ـ كسب ـ خبيث كسب نا شرعى honnête كسب محمود Travailler pour le gain امر كسب وانتفاعده ـ كسب وكاره چالشمق بذل نقدينهٔ جدّ واقدام ايتمك Faire à moitié de gain ربح وانتفاعى بالمناصفه اخذ ايتمك Entrer avec quelqu'un dans une affaire à moitié de gain et de perte ربح وخسار بالمناصفه تقسيم اولنمق شرطيله بر مصلحتده اشتراك نفع وضرر ميانده تنصيف اولنمق شرطيله ـ ايتمك فايده وضررده برابر اشتراك ايتمك À perte et à gain بر شيدن جلب اولمدرق Tirer du gain de quelque chose كسب يديله جرّ فايده ـ فايده ايتمك Vivre de son gain كندو كسبيله كچنمك ـ تعيّش ايتمك Faire grand gain كليتلو انتفاع ايتمك ـ كسب كلّى ايله بهره‌مند اولمق اون سنه‌لك Il a dépensé en un mois tout le gain de dix années ما كسبنى بر آى ايچنده صرف ايلدى Il a fait un gain de dix mille francs sur cette marchandise بو مالدن اون بيك غروشلق كسبى وار در C'est un gain tout clair ربح خالصدر ربح محضدر ـ

Et l'heureux succès que l'on a dans une entreprise *A.* ظفر فوز ـ *P.* ظفر يابى *T.* ظفر بولمه ـ قزانمه || Le gain de la bataille جنكك قزانلمسى ـ محاربه‌ده فوز وظفر Cela lui a donné le gain de la bataille بو كيفيت كندويه محاربه‌نك قزانلمسنه سبب اولمشدر Le gain d'un procès دعوانك دعواده ظفر بولمه ـ قزانلمه‌سى

GAÎNE. Étui de couteau *A.* غلاف pl. غلف *P.* نيام *T.* قاب ـ قلف || Mettre dans la gaîne غلافه وضع ايتمك Tirer un couteau hors de la gaîne بچاغى غلافدن اخراج ايلمك

GAÎNIER. Ouvrier qui fait des gaînes *A.* صانع الغلاف *P.* نيامگر *T.* قلفجى

GALA. Terme qui signifie dans plusieurs Cours, fête, réjouissance *A.* عيد ـ يوم الزينة *P.* جشن *T.* بيرام || Habit de gala سراى همايون خلقى كسوهٔ La Cour a été en gala كسوهٔ عيد يوم الزينة *A.* Jour de gala ـ رسميّهٔ عيد ايله ملبّس ايدى *P.* روز آرايش *T.* بزه‌نمه كونى

GALACTITE. Espèce de jaspe *A.* يشب لبنىّ *P.* يشم *T.* سود يشمى *P.* شير رنك

GALAMMENT. De bonne grâce *A.* بالظرافة ـ بالحفاية *P.* ظريفانه ـ نازكانه *T.* چلبيلك ايله || Il a fait galamment toutes les choses dont on l'a prié كندودن مطلوب اولان ماده‌لرى اظهار حفايت ايله اجرا ـ ظريفانه ونازكانه اجرا ايلدى ايلدى

GALANT. Qui a de la probité, qui est sociable, de conversation agréable *A.* ظريف ـ طيّب النفس ـ كريم النفس ـ خوش طبيعتلو *P.* پاكيزه طبع ـ خوش منش *T.* المزاج || C'est un galant homme كريم النفس برآدمدر ـ چلبى Vous lui pouvez donner votre affaire à conduire, il s'en acquittera fort bien, car c'est un homme de mérite, un galant homme ارباب استحقاقدن كريم النفس بر آدم اولمغله مصلحتكى يد اداره‌سنه تفويض ايده‌جك اولور ايسه‌ك حسن نظامنه همّت ايده‌جكى ظاهر در

On dit à un homme, qu'il est un galant homme, pour dire, qu'il est à nobles procédés *A.* طيّب الاخلاق *P.* ستوده طانلو طبيعتلو ـ طانلو خويلو *T.* شيرينكار ـ خوش منش ـ كيش || Vous êtes un galant homme d'être venu exprès pour nous voir مخصوصاً زيارتمزه كلمكز ذاتكزده مركوز اولان طيب خلقك مقتضاسى اولديغى دركار در

GALANT, mis après le substantif, signifie, qui cherche à plaire aux femmes *A.* مغازل *P.* زندوست ـ زنپرست ـ زنباره *T.* زنباره || C'est un homme galant بر آدمدر زندوست ـ Femme

galante. Celle qui est dans l'habitude d'avoir des commerces de galanterie *A.* شنيقة ـ *P.* مغناج شيوه‌كار *T.* آچق مشربلوقاری

Galant, se dit aussi de diverses choses, lorsqu'on les considère comme agréables et bien entendues dans leur genre *A.* لباس ظريف ـ مطبوع *P.* زيبا *T.* كوزل || Un habit galant مطبوع La fête qu'il donna était encore plus galante que magnifique ايتديكی ضيافتك ظرافتی احتشامندن غالب ايدی

Il signifie aussi, amant, amoureux *A.* عاشق pl. عشاق *P.* دوست ـ افتاده ـ دلداده *T.* سوبجی ـ دوست || C'est le galant de toutes les dames بالجمله نسوان طايفه‌سنك عاشقلوسيدر

GALANTERIE. Agrément, politesse dans l'esprit et dans les manières *A.* خلاقة الطبع ـ ظرافة الطبع ـ ظرافت *P.* خوش منشی *T.* جلبيلك || Cet homme-là a de la galanterie dans l'esprit خلاقت طبع ايله مجبول بر آدمدر Il met de la galanterie dans tout ce qu'il fait كافهٔ اقوال واعمالی هر نه ايشلر ايسه ظرافت ايله ايشلر ـ ظرافته مقارندر Il y a de la galanterie dans tout ce qu'il dit, dans tout ce qu'il fait جميع اقوال وافعالنده ظرافت واردر

Il se dit aussi des empressemens pour les femmes, qu'inspire l'envie de leur plaire *A.* مغازلة *P.* زنپرستی *T.* زندوستلق || La galanterie auprès des femmes sied bien à un jeune homme برنو جوانه كوره اطوار زنپرستی بغايت خليق وچسپاندر

Il se dit aussi d'un commerce amoureux et criminel *A.* مسافحة ـ معاملة فاسقة pl. معاملات فاسقة *P.* زناكاری *T.* زناكارلق ـ

Et des petits présens qu'on se fait dans la société *A.* هدية ـ تحفة pl. تحف ـ هدايا *P.* دستاويز *T.* ارمغان || Il fait tous les jours des galanteries à ses amis كل يوم احبابنه تحفه‌لر ويرر Il m'a fait une jolie galanterie بكا بر دستاويز دلپسند ويرمشدر

GALAXIE. Nom de la voie-lactée. V. Lactée.

GALBANUM. Espèce de gomme tirée d'une plante du même nom *A* قنة *P.* بيرزد *T.* قاصنی

On dit, Donner du galbanum, pour dire, donner à quelqu'un des espérances qui n'aboutissent à rien *T.* بركيمسنه‌نك آغزينه بال چالمق

GALE. Maladie de la peau *A.* جرب *P.* گر ـ *T.* انروب جرب يابس *P.* || Grosse gale قبا اويوز sèche *A.* اويوز

قوری اويوز *T.* حسكرنده

GALÉGA ou RUE-DE-CHÈVRE. Plante *A.* سذاب التيس

GALÉNIQUE. Manière de traiter les maladies suivant les principes de Galien *A.* مداواة على رأی جالينوس || La méthode Galénique رأی جالينوسه موافق مداواتك صنعتی

GALÉNISME. La doctrine de Galien *A.* مذهب جالينوس

GALÉNISTE. Médecin attaché à la doctrine de Galien *A.* جالينوسی pl. جالينوسيون

GALÈRE. Sorte de bâtiment de mer, long et de bas-bord *A.* نبوغ ـ زبزب *P.* دونی *T.* چكديری || Équiper une galère بر چكديری تجهيز ايتمك Construire une galère انشا بر قطعه چكديری ايتمك Chef d'escadre des galères چكديری دونماسی باشبوغی Monter sur une galère چكديری‌يه سوار اولمق

Galères, se dit aussi de la peine de ceux qui sont condamnés à ramer sur les galères *T.* كورك || Il est condamné aux galères à perpétuité مؤبدا كوركه وضع اولنمق اوزره حقنده حكم جريان ايلدی Retirer un homme des galères بركيمسنه‌يی كوركدن اخراج ايلمك

GALERIE. Pièce d'un bâtiment plus longue que large, où l'on peut se promener à couvert *A.* ازج pl. آزاج *P.* سغ *T.* قوغوش || La grande galerie du Louvre فلان سراينك كبير قوغوشی Les galeries du palais ازاج سرای همايون Galerie de tableaux تصويرات قوغوشی

Il se prend aussi pour Corridor. V. ce mot || Cette galerie règne tout le long des appartemens بوكچيد صف حجراتك نهايتنه قدر ممتد اولور

En termes de siége, on appelle Galerie, le travail que font les assiégeans dans le fossé d'une place assiégée, pour aller à couvert de la mousqueterie au pied de la muraille *A.* طريق *P.* مندمس *T.* رهگذر زيرزمين يرآلتی يول

GALÉRIEN. Forçat *T.* كوركه وضع اولنمش مجرم ـ پايزن || Travailler comme un galérien پايزن كبی چالشمق

GALERNE. Terme de Marine. Le vent nord-ouest. V. ce mot.

GALET. Cailloux de mer ou de rivière *A.* حصاة ـ رضراض البحر *P.* خرسنگ دريا *T.* جای طاشی

GALETAS. Étage pris dans un comble *A.* غرفة pl. غرفات ـ علية pl. علالی *P.* فرواره *T.* چارطاق Petit galetas غرفهٔ صغيره چارطاقده تمكن ايتمك Loger au galetas كوچك چارطاق ـ

GALETTE. Espèce de gâteau plat cuit sous la cendre, et que l'on fait quand on cuit le pain. *A.* خمیر فتید *P.* گرده *T.* کرده

Et une espèce de biscuit que l'on distribue aux matelots *A.* کعک *P.* کاک *T.* پکسماد

GALEUX. Qui a la gale *A.* اجرب pl. اجارب *P.* گرگین *T.* اویوزلو کویک ـ کلب اجرب || Chien galeux اویوزلو

GALIMATIAS. Discours embrouillé et confus, qui semble dire quelque chose, et ne dit rien *A.* ترة pl. ترهات *P.* گفتار پریشان خلط کلام ـ خلطیات *T.* یاوه گویی ـ سخن دهلیزی ـ مآل قارش مورش: صاچمه سوزلر || Tout son discours n'est que galimatias کلامی بسبتون ترهاتدن عبارتدر Tout ce qu'il dit, tout ce qu'il écrit n'est que galimatias سویلدیکی و یازدیغی محض خلط هب خلطیاتدر C'est un pur, un vrai galimatias کلامدر

GALION. Espèce de grand vaisseau *T.* قلیون

GALIOTE. Espèce de petit bâtiment *T.* غلیوند کمیسی

GALLE. On appelle Noix de galle, certaines excroissances qui paraissent sur les feuilles, les fleurs, les bourgeons du chêne, et dont on fait usage dans la teinture et d'autres arts *A.* عفص pl. اعفاص *P.* مازون *T.* مازی || Une teinture passée en galle مازیلی بویا ـ صبغ معفوص La noix de galle est, dit-on, le poison des chiens مازی سمّ کلاب اولدیغی منقولدر

GALLICAN. Français *A.* فرانساوی

GALLICISME. Idiotisme français *A.* اصطلاح فرانساوی ـ Et les façons de parler de la langue française, transportées dans une autre langue *A.* تعبیر فرانساوی pl. تعبیرات فرانساویة

GALOCHE. Espèce de chaussure que l'on porte par-dessus les souliers *A.* موق pl. امواق *P.* موزه *T.* قلوره ـ ادك ـ طوماق

Il se dit aussi d'une chaussure dont le dessus est de cuir, et la semelle de bois *A.* خصف *P.* شم ـ پالیک *T.* چارق ـ طولاق ـ

GALON. Tissu étroit d'or, d'argent, de soie, que l'on met au bord des habits *A.* شریط *P.* vul. شریت *T.* شریت || Galon d'or صرمه شریت d'argent سیم شریت de soie ابریشم شریط

GALONNER. Border, orner de galon *A.* الصاق الشریط ـ ترصیع بالشریط *P.* شریت بستن ـ بشریط آراستن *T.* شریت ایله دوناتمق ـ شریتلمك || Galonner un habit لباسی شریت ایله دوناتمق

GALLONNÉ. *A.* مرصّع بالشریط *P.* بشریط آراسته *T.* شریتلو ـ شریت ایله دوناتمش || Habit galonné sur toutes les coutures کافهٔ دروزی شریط ایله مرصّع بر ثوب

GALOP. La plus diligente des allures du cheval *A.* تقریب *P.* باد پایی *T.* دورتلمه || Un cheval qui va au galop دورتلمه کیدن آت Le petit galop خفیف دورتلمه Le grand galop کسکین دورتلمه

GALOPADE. Action de galoper *A.* عدو تقریبی *P.* رفتار بادپایی *T.* دورتلمه یورویش || Ce cheval a la galopade fort belle بو آتك دورتلمه یورویشی غایت اعلا در

GALOPER. Aller le galop *A.* عدو بالتقریب *P.* ببادپایی رفتن *T.* دورتلمه یوریمك || Un cheval qui galope près de terre یره برابر دورتلمه کیدن آت ـ Et faire aller au galop *A.* سوق بالتقریب *P.* ببادپایی روانیدن *T.* دورتلمدیه سورمك

Il signifie figur. Poursuivre quelqu'un *A.* استدناب ـ تعقیب *P.* در پی شتافتن *T.* بر کمسندنك پسند دوشمك || Il l'a galopé long-temps فلانی مدّت مدیده تعقیب ایتمشدر

GALVAUDER. Maltraiter quelqu'un de paroles *A.* شتم *P.* دشنام کردن *T.* سوکمك

GALVAUDÉ. *A.* مشتوم ـ شتیم *P.* دشنام کرده *T.* سوکلمش

GAMBADE. Espèce de saut sans art et sans cadence *A.* قفزة pl قفزات ـ طفرة pl. طفرات *P.* برجستگی *T.* صیچرایش ـ دپرنش || Faire une gambade بر قفزه ایتمك

GAMBADER. Faire des gambades *A.* قفوز ـ قفزان ـ طفور *P.* بر جستن *T.* صیچرامق ـ دپرنمك

GAMELLE. Sorte d'écuelle de bois *A.* جفنة pl. جفنات *P.* جمچه *T.* قواطه

GAMME. Table contenant les notes de Musique *A.* فهرس الالحان ـ فهرس النغمات *P.* فهرست نواها *T.* ازکیلر لوحدسی ـ On dit figur. et proverb. Changer de gamme, pour dire, changer de façon d'agir *T* هوا دکشدرمك

GANACHE. La mâchoire inférieure du cheval *A.* جحفلة سفلا *P.* لب زیرین اسب *T* آلت دوداغی ـ دابه‌نك ـ On dit, qu'un cheval est chargé de ganache, qu'il a la ganache pesante, lourde *A.* فرس اهدل الجحفلة *P.* اسب فرو ـ لفچن ـ لفچه *T.* لب دوداغی صارقق آت

GANCHE. Sorte de potence en Turquie *A.* عمود الصليب *P.* دار آغاجی *T.* دار ـ خاده

GANGLION. Terme d'Anatomie. C'est un assemblage de nerfs qui s'entrelacent en manière de peloton *A.* شبكة الاعصاب *P.* سکیر اورکوسی *T.* کلول پیپا

En termes de Chirurgie. C'est une tumeur dure, sans douleur, et qui ne cause aucun changement de couleur à la peau *A.* نكفة *P.* اغره *T.* بز

GANGRÈNE. Mortification totale de quelque partie du corps, caractérisée par la perte de la sensibilité, de la chaleur, de la vie, et qui se communique aisément aux autres parties voisines *A.* لحم ميت ـ عفونة الجراحة *P.* زخم ناسور *T.* اوكلمز ياره || Avoir la gangrène لحم ميته مبتلا اولمق La gangrène gagne جراحتك عفونتى سرايت ايتمكده در Il a un mal à la jambe, il craint que la gangrène ne s'y mette اياغنده عليتى وار در لحم ميت ظهورندن خوف ايدر Arrêter la gangrène لحم ميتك سرايتنى منع وتوقيف ايتمك ـ On dit figur. en parlant des grandes erreurs qui s'élèvent dans la religion, ou des grands désordres qui naissent dans l'État, que c'est une gangrène dont il faut arrêter le cours مجراسنك منع وسدى منع وتوقيفى الزم بر نوع ـ واجب بر زخم ناسور در لحم ميتدر

se GANGRENER. Se corrompre en sorte que la gangrène se forme *A.* تكون اللحم الميت ـ تعفن *P.* ناسور كشتن ـ ياره *T.* اوكلمز درجه سنه وارمق || Si on ne remédie à cette plaie, elle se gangrènera dans vingt-quatre heures بو قرحه نك علاجنه باقلمز ايسه يكرمى درت ساعت ايچنده لحم ميت تكونى لازم دفعى چاره سنه باقلمز ايسه كسب تعفن ايده جكى ـ كله جكدر دركار در

GANGRÉNEUX. Qui est de la nature de la gangrène *A.* من جنس اللحم الميت *P.* ناسورى *T.* اوكلمز ياره نك || Sang gangréneux لحم ميته استعداد Disposition gangréneuse دم فاسد لحم ميت

GANSE. Cordonnet qui sert pour attacher des boutons *A.* بريم الوعلة *T.* ايلكلك قيطان || Une aune de ganse de soie بر ذراع ايلكلك قيطان ـ Il se prend aussi pour Boutonnière. V. ce mot || La ganse est trop étroite, le bouton n'y saurait entrer ايلك بغايت تنك اولمغله تكمه يى كچورمك ممكن دكلدر

GANT. Espèce de vêtement, qui sert à couvrir toute la main *A.* قفاز ـ ختاعة *P.* دستبانه ـ بهله *T.* الدوان || Porter des gants ال الدوانلو اولمق ـ الدوان كيمك Mettre ses gants الدوان قويمق ـ الدوان كيمك ـ تلبس قفاز ايتمك Une paire de gants بر جفت الدوان Des gants de peau درى الدوان de soie ابريشم الدوان ـ On dit, Jeter le gant, pour dire, défier quelqu'un au combat. V. Défier.

GANTELÉE. V. Campanule.

GANTELET. Espèce de gant couvert de lames de fer, et faisant partie de l'armure d'un homme armé *A.* معضاد *P.* دستوانه *T.* قولچاق

GANTER. Mettre des gants *A.* تلبس القفاز *P.* الدوان پوشيدن *T.* الدوان كيمك

GANTIER. Celui qui fait ou qui vend des gants *A.* بياع القفاز *P.* دستبانه فروش *T.* الدوانجى

GARANCE. Plante dont la racine sert pour teindre en rouge *A.* فوة ـ عروق الحمر *P.* روناس ـ روغناس *T.* قزل كوك ـ قزل بويه ـ بوياجيلر كوكى || Une étoffe teinte en garance ثوب مفوا ـ قزل كوك ايله بويالو بويه La garance teint en rouge les os des animaux qui s'en nourrissent عروق الحمرى اتخاذ علف ايدن حيوانانك كميكلرى حمرت پيدا ايدر

GARANCER. Teindre en garance *A.* تصبيغ بالفوة *P.* رنك روناس زدن *T.* قزل كوك ايله بوياتمق

GARANCÉ. *A.* مفوى *P.* روناس زده *T.* قزل كوك بويالو ـ قزل كوك ايله بويانمش

GARANT. Caution, celui qui répond du fait d'autrui *A.* كفيل pl. كفلا ـ ضامن *P.* پايندان *T.* كفيل || Avoir un bon garant موثوق ومعتبر كفيلى ـ بر كمسنه نك يرار كفيلى اولمق شايان وثوق واعتبار اوله جق كفيلى Un mauvais garant غير معتبر ـ كفيل غير موثوق Se rendre garant كفيل اولمق Prendre pour garant بر كمسنه يى التزام كفالت ايتمك ـ كفيل اتخاذ ايتمك Je ne suis point garant de l'événement نتيجه كارنه ظهور ايده جكنه ـ نتيجه مصلحتك كفيلى دكلم ضامن ومتكفل اولدم Tout homme est garant de ses faits et promesses هر كس كندو اعمال وتعهداتنك ضامنيدر ـ Il se dit figur. d'un auteur dont a tiré un fait, un passage que l'on cite *A.* شاهد ـ مدار الاحتجاج *P.* گواه *T.* شاهد || Il cite tel historien, tel philosophe pour garant de ce qu'il dit فلان

مورخـك وفلان حكيمك قولنـي مدار احتجاج عد ايله ديديكـى كلامد فلان مؤلفى ـ ديديكى كلامى تأييد ايدر اشهاد ايدر Cette nouvelle paraît étrange, mais elle vient de bon lieu, et j'ai de bons garants بو خبـر صورت ظاهـرده غرايبدن ايسـه ده مأخـذ معتبردن اخذ اولنوب مصدق حال اولدجق قوى شاهدلرم وار در

GARANTIE. Engagement par lequel on garantit *A.* كفالـت *P.* پايندانـى *T.* كفيللـك || Il lui a passé un acte de garantie كفالتـى متضمـن بر قطعـه سنـد عقد ايلدى Il m'a vendu cet héritage sans garantie بو ملـكى بلا كفالة بكا فروخت — Et le dédommagement auquel on s'oblige *A.* تضمين ـ ايتمشدر ضرر بدلى *T.* بدل زيان *P.* تضمين الخسار ـ تضمينات *pl.* || S'obliger à garantie تضمين ضررى تعهد ايتمك Être tenu à la garantie تضمين ضرره متعهد اولمق

GARANTIR. Se rendre garant *A.* التزام الضمان ـ تكفـل والكفالة *P.* كفيـل اولمـق *T.* پايندان شدن || Je vous garantis ce cheval sain et net بو اسب صاغ وسالم اولديغنـه مضمون حجتـه التزام تكفـل ايدهرم Garantir un contrat ضمـان وكفالـت ايتمـك Le marchand qui a vendu ce damas, le garantit pour être de Gènes شو كمخايى فروخت ايدن تاجـر جنويـز مالـى اولديغنـه تكفـل ايدر Je vous garantis cette montre pour six mois بو ساعتـك طونـربلغنـه ـ ضامـن اولـورم ـ آلتـى آى ايچـون تكفـل ايـدهرم Et assurer || Je vous garantis que ce passage est de cet auteur بو فقره فلان مؤلفـك اولديغنـه تكفـل ايدهرم Je lui ai garanti le fait مادّهنك شوجهله اولديغنه تكفـل ايلدم On m'a assuré cela, mais je ne vous le garantis pas بو خصوصى صحيح اولمق اوزره بكا خبر ويرمشلر در مع هذا صحتنه كفيل اولدم

Il signifie aussi, préserver *A.* صيانـت ـ وقايت *P.* پاس داشتن *T.* قورتمق || Personne ne l'en saurait garantir هيچ بر كمسند فلانى بوندن وقايه ايدهمز Je vous garantirai du mal, mais je ne saurais garantir de la peur سنى وقوع آفتدن صيانت ايدهرم انجـق خوف وهراسـدن وقايتـكى تعهـد ايدهمم Se garantir du froid صوغوقدن ـ تأثير برودتدن وقايه اولنمق قورنمق

GARANTI. *A.* مكفول له *P.* پذيرفته *T.* پايندانى كفيللنمش — En termes de Palais, il est aussi substantif *A.* مكفـول له ـ متقبّل الكفالة *P.* پذيرندهٔ پايندانى *T.* كفالتى آلان || Le garanti exerce son recours contre le garant مكفول لهك كفيل متقبّل كفالت اولانـك ـ اوزرينه دعوايه صلاحيتى دركار در

GARBIN. Nom qu'on donne sur la Méditerranée au vent de Sud-ouest. V. ce mot.

GARCE. Fille débauchée et publique *A.* شلّافة *P.* روسپى *T.* قحبـه

GARÇON. Enfant mâle *A.* ولد ذكر ـ صبّى ذكر *pl.* اولاد ذكور *P.* ولد نر ـ پسر *T.* اركـك چوجوق ـ اوغلان || Cette femme est accouchée d'un garçon بو خاتون بر ولد ذكر وضع ايلدى Jeune garçon غلام نورسيده

Et celui qui ne se marie point *A.* عزب ـ عزيب *pl.* اعزاب ـ مجرّد ـ ايّم *P.* بيزن *T.* اركـن || Il veut mourir garçon حال عزوبتده ايكـن آخرتـه انتقال ايتمك استر C'est un vieux garçon بر عزيب پيرانه ـ بر مجرّد كهنه سالدر — On dit, Faire vie de garçon, mener une vie de garçon, pour dire, vivre en homme libre قوجدمش اركندر ـ سر در آزادهلـك حالنده كچنمك

Il signifie aussi, un valet *A.* غلام *pl.* غلمان *P.* پرستار ـ خدمتنده اولان غلام *T.* اوشاق اشاق || Le garçon qui le sert خدمتنده اولان غلام Il m'a envoyé son garçon اوشاغنى طرفـه كوندردى — On appelle aussi Garçons, ceux qui travaillent sous les maîtres dans les boutiques des marchands *A.* تابع *pl.* تبعة *P.* پيشكار *T.* شاكرد ـ اوشاق || Ce marchand a tant de garçons بو بازركانـك اوشاغى وار در ـ شو قدر تابعلرى وار در

GARDE. Action par laquelle on observe ce qui se passe *A.* مرابطة *P.* ديدهبانى *T.* بكچيلك ـ قراغوللق ـ ديدهبانلق || Faire la garde بكچيلك ـ خدمت مرابطه قيام ايتمك Entrer en garde قراغوللق نوبتـنه كيرمك ايتمك Sortir de garde قراغوللق نوبتـندن چيقمق Être de garde ديدهبانلق ايتمك

Il se dit aussi des gens de guerre qui font la garde *A.* ربيئة *pl.* طلايع ـ طليعة *P.* قراول *T.* قراغول || La garde des portes قپولرى قراغوله تقويت ويرمك Renforcer la garde بكليان قراغول Doubler la garde بر قات ـ قراغولى ايكـى قات ايتمـك Asseoir, poser la garde قراغولى دخى زيادهلندرمك يراو يرينه وضـع وتعيين ايتمك ـ يرلشدرمك Officier de garde سركردهسى ـ قراغول ضابطى — Grand' garde. Un corps

de cavalerie qui se met à la tête d'un camp, pour empêcher que l'armée ne soit surprise *A.* سرايا العسكر pl. سريّة العسكر *P.* يزك لشكر - طلايۀ عسكر *T.* آتلو چته عسكرى - Garde avancée. Un corps que l'on met au-delà de la grand' garde, pour une plus grande sûreté *A.* مقدّمة السرايا *P.* پيش آهنگ *T.* ايلروده كى انجه قراغول طلايه

Corps-de-garde. Lieu destiné pour retirer les soldats qui font la garde *A.* مسكن الاهل المرابطة *P.* ديده‌بان خانه - *T.* قراول قشلاغى قراغول خانه

Garde, se dit aussi du service que les pages, valets, etc. font auprès des rois les uns après les autres *T.* نوبتجى || Ce page étoit de garde فلان چوقدار نوبتجى ايدى

Garde, signifie aussi, la charge, la commission de garder *A.* حفظ - محافظة - حراست *P.* نگهبانى *T.* صاقلمه || Le roi lui a commis la garde de cette place جانب همايوندن فلان قلعه‌نك محافظه‌سنه تعيين اولندى lui a confié la garde de ses trésors خزاين همايوننك محافظه‌سنه تعيين خزاين همايوننك امر حفظ وحراستى عهدۀ اهتمامنه - اولندى فلان شيئى فلانه حواله اولندى Je lui ai donné cela en garde فلانك يد حفظنه تفويض ايلدم - حفظ ايچون ويردم Il n'est pas en ma garde بنم يد حفظمده دكلدر On lui a payé tant pour ses frais de garde مصارف محافظه اولدرق كندويه شو قدر اقچه ويرلدى

Il signifie aussi, protection *A.* حفظ - صون - حمايت *P.* پاس - نگهدارى *T.* صاقلمه Il ne se dit guère qu'en ces phrases: Allez-vous-en à la garde de Dieu واروصون ربّانيده الله سنى اللهه حواله ايلدم - اول Dieu vous ait en sa garde تعالى سنى صون وحمايت رحمتيّه‌سنه مظهر ايليه Toutes les églises cathédrales de France sont en la garde du Roi فرانسه‌ده كائن بالجمله سلاطين كليسالرى پادشاهك زير حمايتنده در

On dit, Être sur ses gardes, Se tenir sur ses gardes, Être en garde, Se tenir en garde, pour dire, avoir soin qu'il n'arrive quelque chose contre notre volonté *T.* متيقّظ ومتبصّر اولمق - تيقّظ وانتباه اوزره اولمق -

Et prendre garde, pour dire, avoir l'oeil sur quelqu'un, sur quelque chose *A.* احالة النظر التيقّظ - صرف الدقّة والبصيرة حوالۀ نگاه - نگد داشتن *P.* عطف النظر الدقّة - والبصيرة بصيرت كردن *T.* دقت ايتمك - كوزتمك || Prenez garde que cela n'arrive بو حالك وقوع بولمامسنه صرف دقت ايله Prenez garde à cela بو بابده صرف دقت وبصيرت ايله à cette clause de votre contrat عقد ايده‌جككز مقاوله حجتنك فلان ماده‌سنه صرف نگاه بصيرت ايله Prenez garde à ne vous pas trop engager زياده‌جه تعهّد ايلمامكه صرف دقت ايله Prenez garde à vous نفسكى كوزت à cet enfant بو چوجوغى كوزت - On dit, qu'un homme prend garde à un sou, pour dire, qu'un sou ne lui est pas indifférent بر تك منقر بيله اسركمز

On dit, Se donner de garde, pour dire, se précautionner *A.* تحامى - تحرّز - احتراز - توقّى - حذر *P.* زينهاريدن - پرهيز كردن - پاس داشتن *T.* صاقنمق || Donnez-vous de garde qu'on ne vous trompe دوچار خديعت اولمقدن حذر ايله - آلدانمقدن صاقن Donnez-vous de garde de cet homme-là شو آدمدن توقّى ايله de toucher à cela بوكا طوقنمقدن تحرّز ايله

Garde. La partie d'une épée ou d'un poignard, qui est entre la poignée et la lame *A.* قبيعة - قلّة السيف *P.* پرازوانۀ شمشير *T.* قليچ قبضه‌سنك پرازوانه‌سى || La garde du poignard قبضه‌نك سيم پرازوانه‌سى Garde d'argent خنجرك قبيعه‌سى Enfoncer l'épée jusqu'à la garde قليچى قبضه‌نك پرازوانه‌سنه قدر صوقمق

Garde. Homme armé, qui fait la garde auprès des princes *A.* مستحفظ pl. مستحفظين - حارس pl. حرّاس *P.* يتاقى - پرواك - پاسبان - پهره دار *T.* بكچى || Il n'avait avec lui qu'un de ses gardes معيتنده طايفۀ مستحفظيندن يالكز بر نفر وار ايدى - Gardes du corps, c'est la troupe destinée à faire la garde personnelle des rois *A.* حرّاس - مستحفظين خاصّة النفس السلطان *P.* پرواك شهريارى *T.* نفس همايون مستحفظلرى

Garde-Bois. Celui qui est destiné pour empêcher qu'on ne gâte les bois *A.* حافظ الآجام *P.* پاسبان بيشه‌زار *T.* قورى بكچيسى

Garde-Chasse. Celui qui est commis pour veiller à la conservation du gibier *A.* ناطور الصيد *P.* پاسبان شكار *T.* آو بكچيسى

Garde-Côte. Milice préposée pour garder les côtes de la mer

یالی بکچیلری *T.* پهره‌داران لب دریا *P.* حرّاس السّواحل *A.* — Il se dit aussi d'un vaisseau de guerre destiné à garder les côtes *T.* وارده‌قوسته کمیسی

Gardes de la porte. Ceux qui montent la garde aux portes de l'intérieur du palais des rois *A.* حاجب pl. حجبة *P.* پرده دار *T.* پرده‌جی

Garde des sceaux. Celui à qui le roi donne ses sceaux *A.* صاحب *T.* دارندهٔ مهر شهریاری *P.* حامل المهر السلطان مهر همایون

Gardes des Métiers ou Maîtres et Gardes. Ceux qui sont élus dans le corps de chaque métier, pour avoir soin qu'il ne s'y fasse rien contre les réglemens *A* نقیب الحرفة *P.* کتخدای اصنافک یکت باشیسی ـ اصناف کتخداسی *T.* پیشه‌وران

Garde du trésor Royal. Celui à qui le roi confie son trésor *A.* خزینه‌دار *P.* حافظ الخزینة السلطان ـ خازن السلطان خزینه کتخداسی *T.* کتخدای خزینهٔ شاهی ـ شهریاری — Garde de la bibliothèque du roi *A.* حافظ الکتب السلطان *P.* کتابخانهٔ همایون ناظری ـ پاسدار کتابخانهٔ شاهی

Garde-Fou. Balustres que l'on met au bord des ponts, des quais et des terrasses, pour empêcher qu'on ne tombe en bas *A.* جلفق *P.* دارابزین *T.* قورقولق ـ طرابزان

Garde-Magasin. Officier commis pour garder les magasins *A.* امین النبر pl. امناء النبر *P.* امین انبار *T.* انبار امینی

Garde-Manger. Lieu où l'on garde ce qui sert à la nourriture *A.* مخدع المطعومات *P.* توشه خانه ـ نهاندان خوراک *T.* کیلار

Garde-Meuble. Lieu où l'on garde des meubles *A.* مخدع خزینهٔ رخت وبساط خانه *P.* خزینة الاثاث ـ الاثاث *T.* اشیا اوطه‌سی ـ خزینه اوطه‌سی

Garde-Robe. La chambre destinée à renfermer toutes les hardes de jour et de nuit *A.* بیت الملبوسات *P.* جامه خانه ـ نهاندان *T.* کورک اوطه‌سی — Il se dit aussi de tous les habits d'une garde-robe *A.* اثواب وملبوسات *P.* جامها *T.* اثواب طاقمی || C'est un homme qui a une garde-robe très-riche غایت ذیقیمت اثواب وملبوسات صاحبی بر آدمدر — Grand Maître de de la garde-robe. Un grand officier qui a soin de tout ce qui regarde les habits du roi *T.* سر خفتانی قفتان آغاسی ـ حضرت شهریاری

Il signifie aussi, le lieu où l'on met la chaise percée *A.* ممشا ـ مستراح *P.* ادبخانه *T.* کنیف — Aller à la garde-robe *A.* استمشا *P.* بادبخانه رفتن *T.* کنیفه چیقمق

Et tablier de toile que mettent les femmes pour conserver leurs vêtemens *A.* ازار pl. آزره ـ فوطة *P.* فوته *T.* فوته v. aussi Tablier.

Garde-scel. Officier préposé pour sceller les expéditions *A.* حافظ المهر *P.* مهردار *T.* مهردار

GARDER. Conserver, tenir une chose en lieu propre et commode *A.* حفظ ـ حراسة ـ وقایة *P.* پاسیدن *T.* صاقلمق || Ce vin-là est si délicat, qu'on ne le pourra garder بو باده غایت نازک اولدیغندن حفظی محالدر Dans les chaleurs on ne peut garder la viande حرارت هوا موسمنده لحمک وقایه‌سی ممکن دکلدر — Et ne se point dessaisir de quelque chose || Je veux garder cela à cause de la personne qui me l'a donné بو شیئی ویرنه حرمةً وقایه ایتمک استرم C'est un homme qui ne peut rien garder, il donne tout هیچ بر شیئی حفظ ایده‌مز همان النه کیردیکنی خرج ایدر Garder des prisonniers à vue اسرایی کوز حبسی اولدرق حفظ ایتمک ـ اولدرق بکلمک

Il se dit aussi du soin qu'on prend des troupeaux, lorsqu'on les mène paître *A.* حفظ الحیوانات ـ رعایة الحیوانات *P.* شبانی کردن *T.* چوبانلق ایتمک || Garder les brebis گاوبانلق ـ راعئ بقرات اولمق les vaches راعئ اغنام اولمق صغرتماجلق ایتمک ـ ایتمک

Et de diverses choses de la conservation desquelles on prend soin *A.* حفظ ـ نظارت *P.* پاسبانی کردن ـ پاس داشتن *T.* صاقلمق ـ بکلمک || Garder les bois اورمانلری حفظ ایتمک ـ بکلمک les vignes باغلری بکلمک ـ باغاره نظارت ایتمک ـ بکلمک — Garder un pays pour la chasse فلان یری صید وشکار ایچون حفظ ایتمک — On dit aussi, Garder son rang شان رتبه‌یی رتبه‌سنک شاننی محافظه وصیانت ـ محافظه ایتمک Garder sa gravité تمکین ووقارینی وقایه ایتمک ـ تمکین ووقارینی ـ تمکین ووقارینه خلل کتورمامک رزانت ـ خللدن وقایه ایتمک — Il signifie aussi, réserver pour un autre temps || Il faut garder cela pour demain بونی فردایه یارنکی کون ایچون صاقلملو در ـ حفظ ایتمک لازمدر

On dit, Garder la maison, la chambre, pour dire, y rester

sans en sortir *A.* مداومة فى الدار *P.* از خانه جدا نه شدن
صاحب ـ اسیر فراش اولمق *T.* اودن چیقمامق ـ Garder le lit
فراش اولمق ـ Garder une médecine, pour dire, ne pas la vomir, et garder un lavement, pour dire, ne le pas rendre promptement دوایی وحقنه‌یی درونده ضبط وحفظ ایتمك ـ Et en termes de guerre, Garder les rangs, pour dire, demeurer dans les rangs صفوف ـ صفوف مرتبه‌ده قرار ومداومت ایتمك مرتبه‌دن چیقمامق

Garder, signifie aussi, défendre, protéger *A.* حفظ ـ حمایت *P.* نگه داشتن *T.* صیانت ـ قوریمق ـ صاقلمق || Ce que Dieu garde est bien gardé اللهك حمایت وصیانت ایلدیکی حفظ باریده اولان شئ البته ـ شئ البته مصون اولور ـ مصوندر ـ Il signifie encore, préserver, garantir || Dieu vous garde de pareils amis بومقوله دوستلردن الله سنی حفظ ایلیه Dieu vous garde de mal الله سنی آفتدن حفظ ایلیه افتدن ـ الله فلان شیئدن سنی مصون امین ایلیه Dieu vous en garde الله حفظ ایلیه ایلیه Dieu m'en garde ـ On dit aussi par forme de salutation, Dieu vous garde *A.* فی امان الله *T.* اللهه اصمارلدم

Et observer *A.* حفظ ـ رعایت ـ مراعاة *P.* پاس داشتن *T.* رعایت نمودن ـ طوتمق || Garder les commandemens de Dieu فرایض ربانیه‌یی حفظ ـ اوامر الهیه‌یه رعایت ایتمك قواعد la loi ایتمك قانونه رعایت la chasteté ایتمك سرّی حفظ ایتمك le secret عصمت وعفته رعایت ایتمك انجاز ـ وفای عهده رعایت ایتمك sa parole سرّ طوتمق ـ شروط وعهوده رعایت ایتمك la foi des traités وعده ایتمك le silence سکوت ایتمك ـ اختیار صمت وسکوت ایتمك ـ On dit aussi, Garder des mesures, garder la bienséance آداب لازمه‌یه رعایت ایتمك

Se garder. Se préserver de quelque chose *A.* تحرّز ـ توقی *P.* زینهار داشتن ـ پرهیز داشتن *T.* صاقنمق ـ حذر ـ احتراز ـ دوشمکدن ـ سقوطدن توقی ایله || Gardez-vous bien de tomber فلان شیئدن توقی ... Il faut bien se garder de حذر ایله فلان شیئك Je me garderai bien d'en manger ایتملو در اکلندن تحرز ایده‌جکم

Gardé. *A.* محفوظ ـ مصون *P.* نگه داشته ـ پاسیده *T.* صاقلنمش

GARDEUR. Celui qui garde. Il ne se dit qu'en ces phrases: Gardeur de cochons *A.* راعی الخنازیر Gardeur de vaches *A.* راعی صغرچوبانی ـ صغرتماج *T.* گاوبان *P.* البقرات

GARDIEN. Celui qui garde, qui est commis pour protéger quelqu'un *A.* حافظ pl. حفظة pl. حفّاظ ـ حارس pl. حرّاس ـ حامی pl. حماة *P.* نگهدار *T.* صاقلیجی ـ قوریجی محافظه وحمایته موکّل اولان فرشته || L'ange gardien On le fera gardien des effets de la succession فلانی اموال ترکه‌یه حافظ تعیین ایده‌جکلر در ـ Il se dit aussi de celui qui garde quelque chose *A.* حافظ *P.* پرواگ ـ یتاقی *T.* بکچی || On a cru qu'il y avait des démons gardiens des trésors مقدما دفینه‌لری حفظ ایدر طلسماتك وجودینه اعتقاد ایدرلر ایدی

GARE. Impératif du verbe Garer. On s'en sert pour avertir que l'on se détourne pour laisser passer quelqu'un. Gare, gare. Gare de là *P.* دور باش *T.* صاول

se GARER. Se préserver. V. Se garder.

se GARGARISER. Se laver la gorge avec quelque liqueur *A.* تغرغر *P.* آب در گلو جنبانیدن ـ غرغره کردن *T.* بر شئ ایله بوغازی چالقلمق || Gargarisez-vous la gorge بوغازکی فلان شئ ایله چالقا

Gargarisé. *A.* متغرغر *P.* غرغره پذیرفته *T.* فلان شئ ایله بوغازی چالقنمش

GARGARISME. Remède liquide qui sert à laver la gorge *A.* غرور ـ ماء الغرغرة *P.* آب غرغره *T.* بوغازی چالقه‌جق صو ـ Il se dit aussi de l'action de se gargariser *A.* غرغرة *P.* غرغره *T.* فلان شئ ایله بوغازی چالقتمه || Il a été guéri de son mal de gorge après cinq ou six gargarismes بش التی غرغره ایله بوغاز علتنی دفع ایلدی

GARGOUILLE. L'endroit d'une gouttière ou d'un tuyau par où l'eau tombe *A.* عنق المثعب *P.* ناودان *T.* گلوی اولوق صو جریان || بوغازی La gargouille par où l'eau se dégorge احجاردن مصنوع Gargouille de pierre ایدن اولوغك بوغازی گلوی ناودان

GARGOUILLEMENT. Bruit que fait quelquefois l'eau dans la gorge, dans les entrailles *A.* حجیف *P.* غرغر شکم *T.* قارن قورلتیسی

GARGOUILLIS. Le bruit que fait l'eau en tombant d'une gargouille *A.* هرهر *P.* آواز آب ریزان *T.* صویك جاغلدیسی

GARGOUSSE. Charge de poudre pour un canon, enveloppée

d'un gros carton *T.* طوب خرتوجى

GARNIR. Munir des choses nécessaires, de ce qui sert à l'ornement *A.* تجهيز ـ تزيين ـ تجميل *P.* پيراستن ـ آراستن *T.* دوناتمق ـ بزەمك ـ زينتلندرمك ـ زيب وزيور دادن ـ || Garnir une boutique دكانى تجهيز ايتمك Garnir un cabinet de tableaux تصويرات خزينەسنى تجهيز ايتمك un fauteuil تنجيد ـ صندليەيى تزيين ايتمك ـ Garnir de meubles *A.* || اوادانلق ايلە دوناتمق *T.* برخت وبساط آراستن *P.* Garnir un appartement de meubles بردائرەيى تنجيد ايتمك ـ Garnir de pierres précieuses ـ امتعۀ لازمەسيلە تزيين ايلمك *A.* ترصيع *P.* مرصّع ساختن *T.* مجوهرات ايلە || Garnir un portrait de diamans تصويرى الماس ايلە تجميل وتزيين ايتمك ـ ايلە ترصيع ايتمك دوناتمق ـ Garnir une place de guerre قلعەيى مهمات ـ دوناتمق ـ لازمەسيلە تجهيز ايتمك ـ Garnir un chapeau, une chemise, une robe *A.* تطريز *P.* طرازيدن ـ طرانيدن *T.* دوناتمق

GARNI. *A* مجهّز ـ مزيّن *P.* آراستە ـ پيراستە *T.* دونانمش ـ بزنمش ـ Chambre garnie, hôtel garni *A.* بيت منجّد *P.* خانۀ آراستە *T.* دونانمش قوناق

GARNISON. Nombre de soldats que l'on met dans une place, pour la défendre, ou pour y rester *A.* pl. مستحفظين القلعة *P.* كوتوالان *T.* قلعەنك محافظە عسكرى || Garnison forte كليتلو مستحفظين عسكرى faible قليل المقدار مستحفظ عسكرى Il y a deux mille hommes de garnison dans cette place بو قلعەدە ايكى بيك نفر مستحفظ عسكرى وار در Mettre garnison dans un château قلعەيە محافظە عسكرى وضع ايتمك Renforcer la garnison قلعەنك مستحفظ عسكرينە امداد ارساليلە تقويت ويرمك On a envoyé tous les officiers à leur garnison مستحفظين عسكرك بالجملە ضابطان وسركردگانى محلّ مأمورلرينە ارسال اولنمشدر Les habitans ont désarmé la garnison اهالئ مملكت مستحفظ عسكرينك سلاحلرينى اخذ ايتمشلر در

GARNITURE. Ce qui est mis pour garnir ou pour orner quelque chose *A.* زين pl. ازيان ـ تجمّل pl تجمّلات *P.* زيب وزيور *T.* دونتما ـ بزك ـ اوطەنك || La ganiture d'une chambre اوطەنك تجمّلاتى Une garniture de diamans, de perles الماس واينجو تجمّلاتى Uue garniture de cheminée اوجاق ايلە آراستە بر زين ذيقيمت de chemise زين پيراهن تجمّلاتى

GAROU. V. Loup-Garou.

GARROT. Partie du corps du cheval, supérieure aux épaules *A.* حارك *P.* سر دوش اسب *T.* چكين ـ آتك اوموز باشى || Le garrot doit être haut et tranchant, pour être parfaitement bien conformé حارك فرس ياقشقلو اولمق ايچون مرتفع وموتّف اولملو در

GARROTTER. Lier, attacher avec de forts liens *A.* تقميط ـ تقييد ـ شدّ بالقيود *P.* بنديدن *T.* بندە چكمك ـ قيد وبند ايلە باغلمق ـ بوقاغىيە اورمق ـ محكم باغلمق || Il faut lier et garrotter ce prisonnier بو اسيرك تقميط وتقييدى اقتضا ايدر ـ Figur. || Il éludera toutes vos poursuites, à moins qu'on ne le garrotte par une bonne transaction فلان كشى بر قوى سند ايلە مصمقى باغلنمديغى صورتدە ايدەجكك دعوالرك جملەسندن قاچنمنك طريقنى بولەجغى دركار در

GARROTTÉ. *A.* مقمّط ـ مقيّد *P.* بستە *T.* باغلو ـ بوقاغىيە اورلمش

GASCON. Fanfaron, hâbleur *A.* صلف pl. صلفا *P.* لافزن *T.* لافزان || Il se vante de telle et telle chose, mais c'est un gascon فلان وفلان شئ ايلە افتخار ايدر لكن لافزن بر آدمدر

GASCONNADE. Fanfaronnade *A.* تصلّف pl. تصلّفات *P.* لافزنى *T.* لافزانلق

GASCONNER. Dire des gasconnades *A.* تصلّف *P.* لاف زدن *T.* لاف ايتمك

GASPILLER. Dissiper son bien *A.* تبذير ـ اتلاف ـ اسراف *P.* بيهودە تلف كردن ـ تباهيدن *T.* طاغيدوب تلف ايتمك || Il a gaspillé son bien en peu de temps مدّت قليلە ايچندە مالكنى اسراف ايلدى

GASPILLÉ. *A.* متلف ـ مسروف *P.* بيهودە تلف كردە *T.* طاغيلوب تلف اولمش

GASPILLEUR. Celui qui gaspille *A.* مبذر ـ مسرف ـ متلف *P.* تلفكار *T.* طاغيدوب تلف ايديجى

GASTER. Terme de Médecine, qui signifie le bas-ventre ou l'estomac. V. ce mot.

GASTRIQUE. Stomacal *A.* معدوى || Artères gastriques شرايين معدويّە Liqueur gastrique ماء معدوى

GASTRORAPHIE. Terme de Chirurgie. Suture que l'on fait pour réunir les plaies du bas-ventre *A.* خرزة القروح البطن *P.* درز

قارن پاره‌لرینک دیکشی *T.* زخم شکن

GASTROTOMIE. Incision qui pénètre dans la cavité du ventre *A.* تبزیل البطن *P.* شکافتن شکم *T.* قارن یارلمه‌سی

GÂTEAU. Pâtisserie faite avec de la farine, du beurre et des oeufs *A.* ملیل *P.* سگاری *T.* بوغاچه || Acheter des gâteaux سگاری فروخت ایتمک Gâteau d'amandes *A.* ملیل ملوّز *P.* سگاری بادام آگین *T.* باقلوا

On appelle Gâteau de miel, la gaufre où les mouches d'une ruche font leur miel *A.* قرص شهد *P.* عسالة ـ شورة *T.* بال کومجی

GÂTE-ENFANT. Celui qui, par excès d'indulgence, gâte un enfant *T.* چوجوغی داندینلیوب ـ چوجوغی داندین ایدن بوزان

GÂTER. Détériorer, mettre en mauvais état *A.* افساد ـ ارداء *P.* تباهیدن ـ زشت کردن *T.* بوزمق ـ کوتیلتمک || La nielle a gâté les blés اکینلری صاکت چالوب افساد ایلدی La grêle a gâté les vignes باغان طولو باغلری بوزدی La petite vérole lui a gâté le teint چیچک علتی چهره‌سنی کوتیلتدی La lecture continuelle gâte la vue قرائت مدیده افساد بصری مؤدّیدر La pluie a gâté les chemins نزول باران ایله یوللر بوزلدی Il a gâté sa maison, en la voulant embellir خانه‌سنی صورت حسنیه وضع ایده‌یم دیر ایکن ارداء وتقبیح ایلدی Il a gâté ses affaires par sa mauvaise conduite سوء حرکتی تقریبیله امورینی افساد ایلدی Ils étaient sur le point de s'accommoder, mais il échappa à l'un d'eux un mot qui gâta tout بینلرنده مصالحه ایتمک اوزره ایکن ایکیسندن بریسنک آغزندن شیوشمش بر کلام مصالحتی کلیاً افساد ایتدردی ـ On dit, que l'âge a gâté la main à un chirurgien, pour dire, que l'âge lui a affaibli la main سن شیخوخت بو جراحک النه ایراث سستی وفتور ایتمشدر ـ النک بوزلمسنه سبب اولمشدر ـ On dit figur. Gâter quelqu'un, pour dire, entretenir ses vices par trop d'indulgence || Il ne faut point laisser cet enfant entre les mains de sa mère, elle le gâte بو طفلی والده‌سنک النه براقمق جائز دکلدر زیرا بهر حال بوزار Vous êtes trop bon à vos valets, vous les gâtez خدمتکارلرک حقنه کمال ملایمتک بوزلملرینه سبب اولور ـ On dit aussi figur. La lecture des mauvais livres, la mauvaise compagnie gâtent les jeunes gens کتب ذمیمه‌نک مطالعه‌سی واهل شرک مجاورتی نو جوانلرک افساد اخلاقلرینی مستلزمدر ـ On dit aussi, Gâter quelqu'un dans l'esprit d'un autre, pour dire, nuire à sa réputation *T.* بر کمسنه‌یی آخرک یاننده رسوای ایتمک On l'a bien gâté dans l'esprit des honnêtes gens فلانی اهل عرض وادب یاننده کرکی کبی رسوای ایتمشلر در

GÂTER, signifie aussi, salir *A.* تلطیخ ـ تلویث *P.* چرک آلود کردن *T.* بیلاشدرمق ـ برباد ایتمک ـ مردارلمق || Un cheval m'a éclaboussé, et a gâté mon habit بر دابّه زیفوس آتوب لباسمی تلطیخ ایلدی ـ On dit, Gâter bien du papier, pour dire, écrire beaucoup et sans succès تلویث اوراق ایتمک

SE GÂTER. Se corrompre *A.* کسب الفساد ـ تفسّد *P.* تباه‌شدن ـ فساد پذیرفتن ـ *T.* بوزلمق || La viande se gâte dans la chaleur لحم محل حارّده بوزیلور ـ کسب فساد ایدر

GÂTÉ. *A.* فاسد ـ مفسود ـ *P.* فساد یافته ـ تباهیده *T.* بوزق ـ بوزلمش || Esprit gâté فساد یافته اولمش عقل Coeur gâté قلب فاسد ـ Enfant gâté داندین اولمش چوجوق

GAUCHE. Qui est opposé à droit *A.* شمال ـ یسار *P.* چپ *T.* صول || Le côté gauche جانب ایسر ـ جانب یسار La main gauche صول ال ـ دست چپ ـ ید یسرا La rate est du côté gauche طحال جانب یسارده در L'aile gauche d'un bâtiment صول طرفی ـ جناح یساری ـ بنانک جهت یساری La rive gauche du fleuve صول ـ نهرک ساحل یساری L'aile gauche d'une armée میسرهٔ عسکر ـ عسکرک قیسیسی صول قولی ـ جناح یساری

Il signifie aussi, maladroit *A.* اخرق *P.* خام دست *T.* بجرکسز ـ الی یاقشقسز || Cet homme est gauche à tout ce qu'il fait بو آدمک کافهٔ اعمالنده خراقت وار در هر ایشده ـ الی یاقشقسزدر ـ Il se dit figur. de ce qui est mal fait et mal tourné *A.* معوّج *P.* کژ ـ کج *T.* اکری || Cet homme a l'esprit gauche کج اندیش ـ کج عقل ـ معوّج العقل بر آدمدر Cet escalier est mal tourné, il est gauche بو نردبان کج رأی ـ وجه لایقی اوزره جویرلمیوب معوّجدر Cet homme a les manières gauches کج اطوار ـ اوضاع واطواری کج بر آدمدر

À GAUCHE. Du côté gauche *A.* یساراً ـ فی جهة الیسار *P.* بسوی چپ *T.* صول طرفه || Quand vous serez en tel endroit, prenez à gauche فلان محلده وصولنده جهت یساره توجّه

یمیناً و یساراً ضرب ایتمك ایله Frapper à droite et à gauche

On dit figur. Prendre une chose à gauche, pour dire, la prendre de travers *A.* اخذ بالعکس ـ معکوساً اخذ *P.* بر ترسنده ـ عکسنه طوتمق *T.* بازگون گرفتن ـ عکس گرفتن ـ المق Et prendre à droite et à gauche, pour dire, prendre de l'argent à toutes mains *A.* جرّ المال یمیناً و یساراً *P.* از چپ وراست پول ربودن *T.* صاغدن صولدن اقچه قاپمق

GAUCHER. Qui se sert ordinairement de la main gauche *A.* اعسر ـ اخلف ـ ایسر *P.* چپه ـ یساری *T.* صولاق

GAUCHERIE. Action d'un homme gauche *A.* خراقت *P.* خام دستی *T.* ال یاقشزلغی ـ بجرکسزلک || Cet homme a fait une étrange gaucherie بو آدم بر خراقت غریبه ایلدی

GAUCHER. Détourner tant soit peu le corps pour éviter un coup *A.* اجتناح ـ تجافی *P.* بر طرف ـ پهلو تهی کردن *T.* جایمق ـ شدن || Il aurait été blessé de ce coup, s'il n'eût un peu gauchi جزئیجه اجتناح ایتمامش اولسه اول ضربه‌دن مجروح اولمش اولور ایدی ـ On dit figur. Gauchir dans une affaire, pour dire, N'y agir pas franchement *A.* اجتناف ـ زوغان *P.* نا راستی نمودن *T.* طوغریلقدن صاپمق || On n'aime point à traiter avec les gens qui gauchissent dans les affaires امور ومصالحده ارتکاب زوغان ایدن کسان ایله معامله ایتمك بر حالت نا مرضیّه در Au lieu de me répondre nettement, il a gauchi صاغدن صاغه جواب ویره‌جکنه صاپی اجتناف ایلدی ـ ویردی

GAUDE. Plante dont les teinturiers se servent pour teindre en jaune *A.* ورس *P.* اسپرك *T.* آلا چهره ـ یمن زعفرانی

GAUFRE. Gâteau de miel. V. Gâteau || Manger une gaufre de miel بال کومجی یمك

GAUFRER. Imprimer de certaines figures sur des étoffes *A.* طبع الاشکال علی الثوب *P.* بر کالا طبع پیکرها کردن *T.* قماش اوزرینه صورتلر بصمق ـ اشکال بصمق || Gaufrer du camelot, du velours صوف فرنکی وقطیفه اوزرینه طبع صور واشکال ایتمك

GAUFRÉ. *A.* ثوب مطبوع بالاشکال *P.* کالای با پیکرها طبعزده *T.* اوزرینه اشکال بصلمش قماش

GAUFREUR. Ouvrier qui gaufre les étoffes *A.* طبّاع الاشکال علی الثوب *P.* بر کالا پیکرها طبعگر *T.* قماش اوزرینه صورتلر بصمه‌جیسی

GAUFRURE. Empreinte que l'on fait sur une étoffe en la gaufrant *A.* صورة مطبوعة علی الثوب *P.* پیکر طبعکرده بر کالا *T.* قماش اوزرینه بصلمش صورت

GAULE. Grande perche *A.* مخبط *P.* چوب *T.* صیریق || آغاجدن صیریق Abattre des noix, des amandes avec la gaule ایله جوز وبادام دوشورمك ـ Et houssine. V. ce mot.

GAULER. Battre un arbre avec une gaule, pour en faire tomber le fruit *A.* خبط الشجر *P.* بدرخت چوب زدن *T.* آغاجی صیریق ایله دوکمك

GAURES. V. Guèbres.

GAZ. Émanation invisible qui s'élève de certaines substances *A.* بخار خفیّ || Gaz inflammable بخار خفیّ لهبیّ الطبیعة

GAZELLE. Sorte de bête fauve qui est plus petite que le daim *A.* غزال pl. غزلان *P.* غزال *T.* جیران || La gazelle est un animal d'Asie غزال آسیا اقلیمنه مخصوص حیواناتدندر

GAZETTE. Journal de ce qui se passe en quelque lieu, feuille périodique qui contient des nouvelles *A.* تقویم الوقایع *P.* حوادثنامه *T.* غزته کاغدی

GAZON. Terre couverte d'herbe courte et menue *A.* قرف الارض *P.* چمن *T.* چیم || Un parterre de gazon چیم ایله مفروش چیچك باغچه‌سی طرحی Un lit de gazon چیم ایله آراسته بر فراش Un bastion revêtu de gazon چیم پوشیده‌لو بر عدد پلنقه ـ Gazons, au pluriel. Des mottes de terre carrées, couvertes d'herbe courte et menue *A.* pl. صفایح القرف الارض *P.* چمن پارها *T.* چیم پارچه‌لری

GAZONNEMENT. Action de gazonner *A.* لصوق القرف الارض *P.* پوشش بچمنپارها *T.* چیم ایله قاپلمه

GAZONNER. Revêtir de gazon *A.* الصاق القرف الارض *P.* بچمنپارها پوشانیدن *T.* چیم ایله قاپلمق ـ چیملتمك || Gazonner le bord d'un bassin حوض کنارلرینی چیملتمك ـ حوض کنارلرینه چیم قاپلمق

GAZOUILLEMENT. Petit bruit agréable que font les jeunes oiseaux en chantant *A.* غرد الطیور ـ اصطخاب الطیور *P.* چاو مرغان *T.* قوشلرك جیولتیسی ـ قوشلرك جیغلتیسی

Il se dit aussi du bruit que font les eaux en coulant *A.* خرخر الماء *P.* آبشار *T.* صویك ـ صویك چاغلدیسی ـ آقان جدولك شارلدیسی || Le gazouillement d'un ruisseau آقان ایرماغك شارلدیسی ـ خرخری

GAZOUILLER. Faire un petit bruit agréable. Il se dit des jeunes oiseaux qui commencent à chanter *A.* اصطخاب الطيور *P.* تغريد الطيور - قوشلر *T.* سرايبيدن مرغان - چاويدن - قوشلر اوتمك - جيغلدامق - Il se dit aussi du bruit que font les eaux en coulant *A.* خرير *P.* شاريدن آب *T.* صو شارلدامق - صو چاغلمق

GÉANT. Qui est d'une taille excessive *A.* كماتر - عرطل *P.* فيل *T.* كندوالد - مردم فيل پيكر - مردم كوه پيكر - پك ايرى وديزمان ادم - قدر ديزمان بر آدم

GÉLATINEUX. Qui ressemble à une gelée *A.* قريسى *P.* فسرد گونه *T.* پختى وارى || Matière gélatineuse مادهٔ قريسيه Suc gélatineux پختى گونه قويى صو - ماى قرسى

GELÉE. Grand froid qui glace les liquides aqueux *A.* برد *P.* قارس *T.* شجمد - شجن - سرماى تيز بوزلو صوغوق || Une forte gelée برد قارس وشديد Ce temps-là nous promet de la gelée بو هوا برد قارسه دلالت ايدر Il y a eu de grandes gelées cet hiver بو قيش ايچنده برد قارس واقع اولمشدر

On appelle Gelée blanche, une petite bruine blanche qui paraît le matin sur les herbes, sur les toits *A.* جليد - قرس *P.* شبنم بخبسته *T.* بوزلو قيراغو

Gelée, se dit aussi d'un suc de viande congelé et clarifié *A.* قريص - قريس *P.* آب سرد - اسپرد - هلام *T.* پختى || Un plat de gelée پختى طعامى Manger de la gelée اكل قريص - پختى يمك - ايتمك - Et du jus que l'on tire de quelques fruits cuits avec le sucre, et qui se congèle étant refroidi *A.* فالوذ - فالوذج *P.* زليل - لواص - فالوده - فالوزدق *T.* فسرد - پالوذه || Gelée de pomme الما پلتدسى de groseille فرنك اوزومى پالوذهسى - پلته

GELER. Glacer *A.* تجميد - اجماد *P.* فسردانيدن *T.* طوكدرمق || Le froid a gelé le vin dans les caves شدّت برد سرداب ايچنده اولان بادهيى تجميد ايلدى Le froid a gelé jusqu'aux pierres شدّت سرما احجارى دخى اجماد ايلدى - طاشلرى بيله طوكدردى

On dit, que le froid a gelé les vignes, les blés, pour dire, qu'il les a gâtés *A.* تشويط *P.* سرما زدن *T.* صوغوق چالدق || Le froid a gelé toutes les vignes de cette province بو مملكتك كرومى باغلرينى جملةً صوغوق چالمشدر

On dit figur. d'un homme dont l'accueil est très-froid, qu'il gèle ceux qui l'abordent بو آدمك معاملهٔ باردهسى يانده وارانلرى طوكدرر

Geler, au neutre, et se geler *A.* انجماد *P.* فسردن - يخ بستن *T.* بوز باغلمق - طوكمق - نهر || La rivière a gelé نهر منجمد اولمشدر Les doigts, les pieds lui ont gelé پرمقلرى وآياقلرى طوكمشدر

Gelé. *A.* منجمد *P.* فسرده - يخ بسته *T.* بوز - طوكمش باغلمش

GELINOTTE. Sorte de perdrix *A.* طيهوج pl. طياهيج *P.* تيهو *T.* جيل قوشى

GÉMEAUX. Jumeaux. L'un des signes du zodiaque *A.* برج الجوزا *P.* دو پيكر || Le soleil entre dans les gémeaux au mois de mai شمس نهر مايسده برج جوزايه انتقال ايدر

GÉMINÉ. Terme de Palais. Reitéré. Il se dit en ces phrases: Commandemens géminés, arrêts géminés *A.* احكام مكرّرة

GÉMIR. Exprimer sa douleur par des cris plaintifs, par des gémissemens *A.* تأنّن - تأوّه - تأفف *P.* ناليدن - زاريدن - ناله وزارى كردن *T.* ايكلمك || Gémir de douleur غلبهٔ اندوه ومغموميته مبنى تأفف ايتمك Gémir sous le poids du malheur زير بار مصايب واكدارده متأفف وانان اولمق - مصيبت يوكى آلتنده ايكلمك Gémir de ses péchés devant Dieu بارگاه جناب ارحم الرحيمينده بالاليل والانين اقرار ذنوب وآثام ايله استدعاى مغفرت ايتمك Gémir sur les pécheurs مذنبين وگناهكارانك حالنى مشاهده ايله متأوّه ومتأفف اولمق - Figur. Gémir sous le joug زير ربقهٔ رقيتده بار قاصم الظهر sous la tyrannie دوچار زارى وانين اولمق پامال جبر وقهر - جور وستم آلتنده ناله وزارى ايتمك اولدرق انين وزارى اوزره اولمق

Il se dit aussi de certains oiseaux dont le cri semble plaintif *A.* سجع *T.* ايكلتيلو اوتمه || La colombe, la tourterelle gémit كوكرجين وقمرى سجع ايدر

GÉMISSANT. Qui gémit *A.* انان *P.* زارنده - نالان *T.* ايكليجى || Voix gémissante صداى - صداى پر انين وناله - صوت آذان نالان

GÉMISSEMENT. Plainte douloureuse *A.* نئيم - اليل - انين *P.* ناله - رخ - زارى *T.* ايكلتى || Le gémissement des blessés مجروحلرك اليل وانينى de la colombe حمامه‌نك ايكلتيلو

اوتمه‌سی — En termes de dévotion, on appelle Gémissement de coeur, une vive douleur de ses péchés *A.* تلهّف البال السادم تأوّه البال —

GEMME. Il se dit du sel qui se tire des mines *A.* ملح معدنی *P.* نمك معدنی *T.* معدن طوزی

GÉNAL. Terme d'Anatomie. Qui appartient aux joues *A.* وجنی *P.* رخساری *T.* یکاغه متعلق || La glande génale est une glande conglomérée, dont le canal s'insère dans celui de la parotide غدّهٔ وجنه غدد مکثوبه‌نك بریدر كه مجراسی مجرای نكفدیه داخل اولور

GÊNANT. Qui gêne, qui incommode *A.* موذی — معذب *P.* — صیقندیلو — صیقندی کتوریجی *T.* ثقلت آور — رنج آور شو || ثقلت ویریجی — ثقیل Cet homme-là est fort gênant صحبتی آدم بغایت معذبدر Sa conversation est gênante صیقندیلودر

GENCIVE. Chair qui recouvre les alvéoles des dents *A.* لثة — عمر pl. عمور — قید الاسنان *P.* گوشت دندان — آره *T.* دیش اتی || Gencives saines, fermes لثهٔ سالمه وقویّه Affermir les gencives قید الاسنانه قوت ویرمك Avoir les gencives enflées دیش اتلری شیشمك — قید الاسنان منتفخ اولمق

GENDARME. Il se dit d'un cavalier de certaines compagnies d'ordonnance *A.* قوّاس *P.* سرهنگ *T.* قوّاس || Les gendarmes de la garde مستحفظین خاصّه عسکرینك قوّاسلری La compagnie des gendarmes du roi زمرهٔ قوّاسان خاصّه Capitaine des gendarmes قوّاسان ضابطی

se GENDARMER. S'emporter mal à propos pour une cause légère *A.* تنغّط *P.* زود خشمی نمودن *T.* آتشلنمك || Pourquoi vous gendarmez-vous tant pour une chose qui ne vous touche pas? سكا متعلّق اولمیان شئ ایچون نه دیو اولقدر آتشلنورسك Il se gendarme mal à propos là-dessus بو بابده بلا موجب تنغّط ایدر Il n'y a pas de quoi se gendarmer tant اولقدر تنغّطه موجب اوله‌جق شئ یوقدر

GENDARMERIE. Tout le corps des gendarmes *A.* طایفهٔ القوّاسین *P.* گروه سرهنگان *T.* قوّاس زمره‌سی

GENDRE. Celui qui a épousé la fille de quelqu'un, et à qui l'on donne ce nom par rapport au père et à la mère de la fille *A.* صهر pl. اصهار *P.* داماد — خسرانگر *T.* کوه‌کو || C'est mon gendre بنم دامادمدر Choisir quelqu'un pour gendre بر کمسنه‌یی داماد اولمق اوزره انتخاب ایتمك

GÊNE. Torture, question *A.* اذا — اذیت — نکال *P.* شکنجه *T.* اشکنجه || Il souffrit la gêne sans rien avouer هیچ بر شئ اقرار ایتمکسزین اذیته تحمّل ایلدی Des soldats mirent ce paysan à la gêne, pour lui faire avouer où était son argent اقچه‌سی نه محلده اولدیغنی اقرار ایتدرمك ایچون عسكری نفرلری فلان کویلویی اشکنجه‌یه قویمشلر در

GÊNE. Situation pénible, incommode *A.* مضایقه — ثقلت *P.* آزار — رنج *T.* زحمت — صیقندی || Ces souliers me mettent à la gêne بو پاپوش بكا زحمت ویرر — Figur. Contrainte fâcheuse où l'on se trouve réduit *A.* ثقلة البال — ضجرة *P.* رنج دل — عذاب درون — دلازاری *T.* عذاب البال — البال — ثقلت — کوکل صیقندیسی || C'est une terrible gêne de n'oser jamais dire ce qu'on pense لوایح خاطری تفوّهه جسارت ایتمامك غایة الغایه موجب عذاب درون اولان حالاتدندر Les visites de certaines gens mettent à la gêne بعض کسانك زیارتی موجب ثقلتدر C'est une gêne continuelle de passer sa vie avec des gens à cérémonie ایّام عمری تکلّفات رسمیّه‌یه مبتلا اولنلر ایله کچورمك عذاب درونی مستلزم بر کیفیّتدر La difficulté de la rime met l'esprit du poète à la gêne ضرورت قافیه عند الشعرا بادئ تعذیب ذهن اولور احوالدندر

On dit, Se donner la gêne, Se mettre l'esprit à la gêne pour quelque chose, pour dire, s'inquiéter, se tourmenter *A.* تعذیب النفس — تعذیب الذهن *P.* بذهن رنج دادن *T.* ذهنی زورلمق — ذهنی یورمق — زحمت ویرمك || Il se donne la gêne en faisant des vers انشاد اشعار ایچون ذهننه زحمت ویرر Il s'est mis l'esprit à la gêne pour trouver cette démonstration بو اثباتك تدارك واستحضاری خصوصنده ذهننی تعذیب ایلدی

GÉNÉALOGIE. Suite et dénombrement des parentés et alliances d'une personne *A.* نسب — سلسلة النسب *P.* سلسلهٔ زاد *T.* صوی سلسله‌سی || Longue, grande, ancienne généalogie سلسلهٔ طویله وسلسلهٔ کبیره وقدیمهٔ نسب Faire une généalogie بر سلسلهٔ نسب ترتیب ایتمك Faiseur de généalogies مرتّب سلسلهٔ انساب Savant en généalogie علم انسابه ماهر Arbre de généalogie شجرهٔ نسب — On dit d'un homme, qu'il est toujours sur sa généalogie, pour dire, qu'il parle toujours de sa noblesse *A.* مباهی بالنسب *P.* فخر زن زاد ونسب

صوی صوپیله کونن .T

GÉNÉALOGIQUE. Qui appartient à la généalogie *A.* نسبی *P.* زادی *P.* صویه متعلق || Arbre généalogique شجرهٔ نسب Degrés généalogiques مراتب نسب Histoire généalogique حکایهٔ نسب Table généalogique فهرست آل ونسب

GÉNÉALOGISTE. Qui dresse des généalogies *A.* نسّاب pl. ارباب العلم الانساب .pl اهل العلم الانساب ـ نسّابين *P.* دانشور علم زاد ونسب *T.* صوی صوپلری بیلن || C'est un grand généalogiste بر نسّاب اعظمدر

GÊNER. Incommoder *A.* ایراث الثقلة ـ ایراث الضیق *P.* آزرده کردن ـ آزاریدن *T.* صیقنتی ویرمک ـ صیقمق ـ ثقلت ویرمک || Les cuirasses gênent beaucoup ceux qui en portent زرهک تلبّسی موجب ثقلتدر Nous étions bien gênés dans cette voiture بو عربه‌نک ایچنده بغایت حال صیقده ایدک ـ On dit, qu'un architecte est gêné par le terrain, par la situation de la place فلان معمار عرصه‌نک وموقعک حالندن ثقلت ومضایقه‌ده در ـ Et mettre quelqu'un dans une contrainte qui l'empêche d'agir *A.* ایراث ـ جبر *P.* تضییق ـ الثقلة *T.* زور کردن ـ زورلمق ـ صیقشدرمق || Si vous n'avez pas d'inclination à ce mariage, ne le faites point, je ne veux point vous gêner بو نکاح خصوصنده استعدادک اصلا تضییق ـ یوغیسه ایتمه سنی بروجهله جبر ایتمک استم شو آدمک حضوری La présence de cet homme me gênait ایتمم احباب بکا ثقلت ویررایدی On ne se gêne point entre amis بیننده ثقلت تکلّف جائز دکلدر C'est un homme qui aime la liberté, il ne se gêne pour personne بیقیدلک حالنه هوسکار اولمغله هیچ بر کمسنه ایچون نفسنه ثقلت ویرمز Ne vous gênez point pour cela بو مادّه ایچون نفسکه ثقلت ویرمه La rime gêne beaucoup les poètes ضرورت قافیه شعرایی تضییق ایدر ـ بغایت صیقشدرر

GÊNÉ. *A.* متضایق *P.* آزرده شده *T.* صیقلمش ـ صیقنتیلو ـ ثقلتلو || Air gêné صیقنتیلو سیما Démarche gênée صیقنتیلو حرکت

GÉNÉRAL. Universel *A.* عامّ ـ عمومیّ ـ مطلق *P.* همگی *T.* هبسنه مخصوص || Réglement général نظام عمومی Maxime générale عمومی قاعده Assaut général عمومی صولت وهجوم Concile général شورای عامّه ـ عموم مشورتی Approbation générale استحسان عامّه Procession générale عموم آلایی États généraux عمومی ملت وکیللری جمعیتی Consentement général قاعدهٔ حسن رضای عامّه ـ رضای عمومی Règle générale خاصیّت مطلقه Propriété générale اصول مطلقه Principes généraux مطلقه Le bien général dépend d'une bonne législation حسن حال عامّه قوانین ملکیه‌نک بر وجه الیق وضعنه منوطدر ـ قوانین نافعه‌نک وجودینه متوقفدر Il n'y a point de règle si générale qui n'ait son exception بلا استثناء قاعدهٔ مطلقه یوقدر ـ هر قاعدهٔ کلیّده بر کونه استثنا واردر ـ On dit, Parler, répondre en termes généraux, c'est-à-dire, d'une manière vague کلمات مطلقه ایله تکلّم ایتمک وتعبیرات مطلقه ایله جواب ویرمک

Il se dit aussi au substantif, pour dire, le plus grand nombre *A.* کلّ ـ عامّه *P.* همه *T.* هبسی || Le général n'y est point intéressé, il n'y a que le particulier فلان شئ عامّه‌یه راجع کلّه راجع دکل ـ اولمیوب مجرّد خاصّه‌یه متعلق اموردندر انجق جزئه عائد در

Il se joint souvent à certains noms de charges, de dignités || Procureur général *A.* وکیل علی الاطلاق ـ وکیل مطلق Contrôleur général des finances باش محاسبه‌جی Receveur général محصّل مطلق ـ باش محصّل Trésorier général باش خزینه‌دار

EN GÉNÉRAL. D'une manière générale *A.* علی العموم ـ عموماً *P.* بهمه ـ بر وجه عمومی *T.* هپ اولەرق || En général et en particulier عموماً وخصوصاً

On dit en termes de guerre, Battre la générale, pour dire, que tous les tambours de l'armée battent pour avertir les troupes de se préparer à marcher *T.* عموماً ضرب کوس رحلت عموماً اطبال کوس عزم ونهضت ایتمک ـ ایتمک

GÉNÉRAL. Qui commande en chef *A.* رئیس pl. رؤسا *P.* سر سپهسالار *T.* باش || Général d'armée *A.* رئیس الجیش *P.* سپهسالار Général en chef *A.* مشیر *P.* سردار عسکر *T.* جنرال ـ پاشا Général de division *A.* رئیس الفریق *T.* فریق سر سپهسالار Général des galères پاشا ـ جکدیری دونناسی رئیسی باشبوغی

Et le supérieur d'un ordre religieux *A.* شیخ pl. مشایخ *P.* پیر *T.* شیخ || Le général des Dominicains فلان طریقتک شیخی

GÉNÉRALAT. Grade de général *A.* ریاسة الجیش *P.* سپهسالاری *T.* عسکر سرکرده‌لکی رتبه‌سی ـ جنراللق || Le

généralat des galères ـ جکدیری دونناسنک ریاستی باشبوغلغی

GÉNÉRALEMENT. Universellement *A.* ـ علی العموم ـ عموماً || عموم اوزره ـ هب اولدرق *T.* بر وجه عمومی *P.* عامةً عموماً Opinion généralement reçue, généralement approuvée رهین مظهر پسند وقبول ـ حسن قبول واستصواب اولمش رأی عامه Le bruit en est généralement répandu partout اولمش هر طرفده علی العموم ـ عموماً منتشر اولمش بر خبر در علی العموم مقبول Généralement aimé رهین اشتهار اولمش محبوب قلوب عامة ـ محبوب قلوب خواص وعوام ـ ومرغوب

On dit, Généralement parlant, pour dire, à quelques exceptions près *T.* بر وجه مطلق باقلنجه || Cela est vrai généralement parlant بروجه مطلق باقلنجه بونک صحتنده شبهه یوقدر Généralement parlant, tous les crimes sont punis بروجه مطلق باقلنجه جرم وجنایاتک مجموعی مظهر نکال ومجازات اولور

GÉNÉRALISATION. V. Généraliser.

GÉNÉRALISER. Rendre général *A.* تعمیم *P.* عمومی ساختن *T.* عمومی قلمق || Généraliser une idée معنایی تعمیم ایتمک une méthode بر صنعتی تعمیم ایتمک

En Mathématique et en Physique, Il signifie, donner plus d'étendue à une hypothèse, à une formule *A.* توسیع *P.* وسعت بر قضیهٔ *T.* ککیشلتمک || Généraliser une hypothèse دادن ظنیهیی توسیع ایتمک

GÉNÉRALISSIME. Celui qui commande dans une armée, même aux généraux *A.* رئیس الرؤساء الجیش *P.* سپهسالار مطلق *T.* سردار اکرم || Un tel prince est généralissime des armées du roi فلان بک اردوی همایونک سردار اکرمیدر

GÉNÉRALITÉ. Qualité de ce qui est général *A.* عمومیت || Cette proposition dans sa généralité est fausse بو قضیه جهت عمومیتنده نظراً فاسد در

GÉNÉRALITÉS. Des discours qui ne contiennent que des choses vagues *A.* تعبیرات مطلقة ـ کلمات مطلقة *P.* گفتهای مطلق *T* مطلق سوزلر || Il n'a pas voulu entrer en matière, il s'en est tenu à des généralités مادهنک صددینه کیرمیوب همان کلمات مطلقه ایله سرد مقال ایلدی Il n'a pas bien traité son sujet, il n'a dit que des généralités سرد ایلدیکی بحثی کما هو حقه ادا ایتمیوب تعبیرات مطلقه ایله

بسط وبیان ایتمشدر

GÉNÉRATIF. Qui appartient à la génération *A.* مولّد *P.* زاینده *T.* طوغربجی || Faculté générative قوّت مولّدة Vertu générative خاصیت مولّده ـ Principe génératif. Un principe d'où découle un grand nombre de conséquences *A.* اصل کثیر الملازمات

GÉNÉRATION. Action d'engendrer *A.* ذریت ـ تناسل *P.* زایش *T.* طوغش || Propre à la génération تناسله صالح تناسلدن عاجز Inhabile à la génération نسل وذریته صالح نسل وذریته عدیم الاقتدار Traité de la génération des animaux ـ بهایم وحیواناتک صورت تناسلنه دائر بحث ـ Il signifie aussi, la chose engendrée, la postérité *A.* نسل pl. انسال *P.* زه وزاد *T.* دول دوش || La génération de Noé انسال حضرت نوح ـ On dit par manière de plaisanterie, en parlant d'un père et de ses enfans, Lui et toute sa génération کندوسی ونسل ونسبی ـ کندوسی وصوی صوپی ـ Il se prend aussi, pour un peuple, une nation || Cette génération méchante demande des miracles بو نسل خبیث معجزاته محتاجدر La génération présente نسل حاضر future نسل لاحق

Il se dit aussi de chaque filiation et descendance de père à fils *A.* بطن *P.* شکم *T.* قارن || Il y a une génération du père au fils; du père au petit-fils, il y en a deux والد وولد بر بطن ووالد وحفید ایکی بطن عدّ اولنور Depuis Hugues Capet jusqu'à St. Louis, il y a huit générations فرانسهده فلان پادشاهدن فلان پادشاهه قدر سکز بطن وار در De génération en génération نسلاً بعد نسل ـ بطناً بعد بطن

Il se prend aussi, pour l'espace de trente ans *A.* قرن pl. قرون || Il y a trois générations en cent ans, et quelque chose de plus یوز سنه ایچنده اوچ قرن وبر مقدار زیاده وار در La seconde génération قرن ثانی

Il signifie aussi, production *A.* تولّد ـ تکوّن ـ کون *P.* زایش *T.* اولمقلق || Génération des plantes تولّد نباتات des pustules, des abcès بثور وورامک تکوّنی La corruption d'une chose est la génération d'une autre بر شیئک فسادی دیگر ینک کونی مستلزمدر

GÉNÉREUSEMENT. D'une manière généreuse *A.* بالفتوّة ـ بالمروّة ـ بعلوّ الهمّة *P.* کریمانه ـ با بلندیٔ همت *T.* علوّ همت ایله || En user généreusement عالیجنابلق ایله

علو همّت ایله قوللنمق ـ معامله ایتمک Pardonner généreusement
علوّ همّت ایله عفو ایتمک Récompenser généreusement علوّ
همّت ایله ایفای لازمهٔ مکافات ایتمک

Et courageusement *A.* بالشجاعة ـ بالنجادة *P.* دلیرانه ـ
بکتجه *T.* دلاورانه ـ جگردارانه ـ مردانه || Combattre généreu-
sement شجیعانه ودلیرانه جنک ایتمک Se défendre géné-
reusement بالنجادة والشجاعة مدافعه ایتمک ـ مردانه
وشجیعانه مقام مدافعدده ثبات ایتمک

GÉNÉREUX. Magnanime, de nature noble *A.* علیّ الهمّة ـ
کریم النفس ـ کثیر المروئة ـ صاحب الفتوة *P.* بلند نظر
عالیجناب *T.* عالی همّت ـ بلند همّت ـ || Une âme géné-
reuse علوّ همّت ایله مجبول طبع کریم Un homme généreux
عالی همّت وکثیر المروئت بر ذات Un coeur généreux
قلب کریم Une action généreuse علو همّته مقارن بر عمل
علوّ Parole généreuse کلام مروئت آمیز sentiment مندوب
همّته مقارن فکر نجابت آمیز résolution عزیمت باهرة
تصمیم مکارم سمیر ـ الفتوة

Et libéral *A.* سخی pl. اسخیا ـ جواد pl. اجاوید ـ غمر ـ
صاحب ـ مفضال ـ اهل الجود والسخا ـ ندیّ الکفّ ـ الرداء
الکرم *P.* جوانمرد ـ گشاده دست ـ سخی مشرب *T.* جومرد
الی آچق ـ || Cet homme est si généreux, qu'on ne peut lui
rendre le moindre service, qu'il ne fasse des présens considéra-
bles جود وسخاسی شول رتبدده زیاده در که کندویه ادنا
بر کونه خدمت اولنه‌جق اولور ایسه مقابلنده کلیتلو هدایا
ایله مکافات ایدر Il aime à donner, il a l'âme généreuse سخاوت
طبع ایله مجبول اولوب نشر عطایادن حظّ ایدر

Il se dit poétiquement de quelques animaux, et signifie, hardi
A. بطیش ـ شدید البطش *P.* جگردار ـ جگرمند *T.* یورکلو ـ
زورلو || Lion généreux شیر شدید البطش Aigle généreux
زورلو قرتال قوشی

GÉNÉRIQUE. Qui appartient au genre *A.* جنسیّ || La diffé-
rence générique تفاوت جنسیّه Terme générique اسم جنس

GÉNÉROSITÉ. Magnanimité, grandeur d'âme *A.* علوّ الهمّة ـ
فتوة ـ کرم النفس *P.* بلندیٔ نظر ـ بلندیٔ همّت *T.* عالیجنابلق
عالی همّتلک ـ || Par pure générosité مجرّد کمال علوّ همّته
محض علوّ همّته مبنی ـ مبنی Exercer sa générosité علوّ جنابنی
اجرا ایتمک Faire paraître sa générosité en quelque occasion
فلان خصوصده علوّ جنابنی اثبات ایتمک ـ علوّ همّتنی

Et liberalité *A.* سماحت ـ جود ـ سخاوت ـ سخا *P.*
جوانمردی *T.* جومردلک || La vraie générosité épargne à
un ami l'embarras d'expliquer ses besoins سخای حقیقی
دوستی عرض حاجت ثقلتندن صیانت ایدر ـ عرض
حاجته محتاج ایتمز

GENESE. Nom du premier des livres de l'ancien Testament
A. سفر الخلیقة *P.* کتاب آفرینش جهان *T.* دنیانک
یرادلشنه دائر کتاب

GENÈT. Arbrisseau *A.* رتم *T.* قاطر طرنغی

GENÉVRIER. V. Genièvre.

GÉNIE. L'esprit bon ou mauvais, que l'on croyait accompa-
gner les hommes depuis leur naissance jusqu'à leur mort *A.*
جنّ pl. جانّ *P.* همزاد || Bon génie جنّ خیر mauvais جنّ
شرّ ـ Le génie de Socrate حکیم سقراطک همزادی مشئوم
— Il se dit aussi de ces esprits qui présidaient à de certains
lieux *A.* جنّ حافظ ـ جنّ موکّل *P.* فرشتهٔ موکّل || Le génie
de Rome رومیّهٔ کبرانک فرشتهٔ موکّلی Génie tutélaire
جنّ حافظ ـ حمایت ومحافظه‌یه موکّل اولان فرشته ـ On
dit aussi, Le génie de la Peinture, de la Musique, de la Poésie,
pour dire, le génie qu'on suppose présider à ces arts فنّ رسم
وتصویر وفنّ موسیقی وفنّ شعرک جنّ موکّلی

Il signifie aussi, grand talent dans lequel il entre de l'ima-
gination *A.* عقل ـ ذهن ـ دها *P.* فرهنگ *T.* عقل || Beau
génie ذهن جمیل Grand génie ذهن جلیل vaste ذهن وسیع
ذهن جهان شمول ـ ذهن عالم محیط الانحا universel puis-
sant ذهن قویّ الاساس étroit عقل قاصر borné ذهن محدود
ذهن قلیل ـ ذهن کمایه ـ ذهن حقیر الاطراف pauvre
ذهن کمقدر ـ ذهن مختصر ـ عقل سخیف البضاعه petit Il
a un merveilleux génie بادیٔ استغراب اولدجق حدّت
ذهن ودهایه مالکدر Forcer son génie اجبار ذهن ایتمک
ذهننی جبر وتضییق ایتمک ـ Suivre son génie دلالت عقله
تبعیّت ایتمک Avoir du génie pour les affaires, pour la Poésie
ادارهٔ اموردده وفنّ شعردده حذاقت ذهنی اولمق Il est
d'un génie supérieur aux autres قوّت ذهن ودهاسی سائره
نسبت ایله فائق وممتاز در Il a une grande supériorité de
génie عقل ودها خصوصنده تفوّق تامّ ایله مشار بالبناندر
تفوّق کامل ذهن ودهایه مالکدر ـ On dit aussi, qu'un
homme est un grand génie, un beau génie, un génie supérieur

A. ذوذهن الذهین ـ داهی P. بلند فرهنگ T. صاحب عقل ـ عقل اوّل ـ اعلا — On dit aussi, Travailler de génie, pour dire, faire quelque chose de sa propre invention اعمال بضاعهٔ ذهن ـ قریحه‌دن ایجاد ایتمک ـ ایله ایجاد ایتمک — On appelle Génie d'une langue, le caractère qui lui est propre طبیعت مخصوصهٔ لسان — On dit aussi, Le génie d'une nation بر ملته مخصوص اولان عقل

GÉNIE. L'art de fortifier, d'attaquer, et de défendre une place, un camp, etc. A. فنّ الهندسة الحربیّة P. هندسه‌کاریٔ حربی T. فنّ معماریٔ حربی ـ ابنیهٔ حربیّه معمارلغی — Il s'est mis dans le génie فنّ معماریٔ حربی طریقته داخل اولمشدر

GENIÈVRE. Arbuste odoriférant A. شجر الابهل P. سرو کوهی T. طاغ سرویسی La graine de genièvre s'appelle A. ابهل P. دانهٔ سرو کوهی T. طاغ سرویسی یمشی

GÉNISSE. Jeune vache qui n'a point porté A. عجلة pl. عجول P. گوسالهٔ ماده T. دیشی بوزاغی

GÉNITAL. Qui sert à la génération A. صالح ـ صالح للتولید للانسال P. سزا بزاییدن T. طوغمغه یرار || Faculté génitale قوّت الانسال Parties génitales اجزای تناسل — On dit aussi, Esprit génital A. عقل ولود ـ عقل موجد P. عقل بسیارزای T. طوغریجی عقل

GÉNITOIRES. Parties qui servent à la génération dans les mâles A. آلات التناسل آلات تناسلی || Couper les génitoires کسمک ـ جب ایتمک — En parlant des animaux, on exprime cette phrase par les mots A. اتعال T. اندمک || On a cru autrefois que le castor, pour se sauver des chasseurs, se coupait les génitoires مقدما اعتقاد ایدرلر ایمشکه قوندز ایادیٔ صیادیندن استخلاص ایچون کندو کندوینی اتعال ایدر ایدی

GENOU. Partie du corps humain qui joint la cuisse avec la jambe par-devant A. رکبة pl. رکب P. زانو T. دیز || L'os du genou A. داغصة P. کاسهٔ زانو ـ گردنا T. دیز اغرشغی Avoir les genoux faibles دیزلر ضعیف ومسترخا اولمق fermes دیزلر قوی ومحکم اولمق tremblantes دیزلر رعشه‌دار اولمق || Il se dit aussi des animaux A. ثفنة pl. ثفنات P. زانو T. دیز || Le genou du cheval آتک دیزی ـ ثفنهٔ خیل

On dit, Être à genoux, Se mettre à genoux, pour dire, mettre les genoux à terre A. جثوّ P. زانو زدن T. دیز چوکمک || Parler à genoux دیز چوکوب لاقردی ـ جاثیاً تکلّم ایتمک ـ زانو بر زمین اولدرق سویلمک ـ سویلمک Se jeter à genoux devant quelqu'un بر کمسنه‌نک حضورنده زانو بر زمین اولمق ـ تذلّل ومسکنت — Plier les genoux A. تحنیة الرکب P. زانو خم کردن T. دیز اکمک ـ دیز بوکمک || On plie les genoux sans se mettre à genoux بلا جثوّ تحنیهٔ رکب ممکندر — Demander à genoux زانو زدهٔ زمین تضرّع وابتهال اولدرق جبههٔ عبودیتی وضع تراب مسکنت ـ عرض حاجت ایتمک برله نیاز واستدعا ایتمک

GENOUILLÈRE. La partie de l'armure qui sert à couvrir le genou A. ذیل الدرع P. دامن آهن قبا T. زره اتکی

GENRE. Ce qui est commun à diverses espèces A. جنس pl. اجناس T. صوی || Sous le genre d'animal, il y a deux espèces comprises, celle de l'homme, celle de la bête جنس حیوانات ایکی نوعی مشتملدر که بری نوع بنی آدم ودیگری بهایمدر Genre supérieur جنس اعلا ـ جنس اشرف subalterne جنس ادنا La définition est composée du genre et de la différence تعریف جنس وفصلدن مرکبدر

Il se prend aussi pour Espèce A. نوع pl. انواع P. گونه T. درلو || Il y a divers genres d'animaux بهایمک انواع مختلفه سی وار در Le genre humain بنی نوع آدم انواعی گوناگوندر

Il signifie aussi, la manière, le goût particulier dans lequel travaille un peintre, un sculpteur A. طور مخصوص P. آیین خود T. کندو طرزی || Calot et Téniers ont excellé dans leur genre فلان وفلان نام استادلر طور مخصوصلری جهتیله فائق الاقران اولمشدر

Et le style, la manière d'écrire A. فنّ السبک والانشا فنّ ـ فنّ سبک بدیع || Le genre sublime فنّ الکتابة ـ انشای بدیع Le genre simple فنّ سبک سلیس médiocre سبک معتدل ـ فنّ سبک متوسط Cet homme a un genre d'écrire noble et élégant بو آدمک فنّ کتابتنده آثار نزاکت ولطافت بدیدار در Il excelle dans ce genre d'écrire بو فنّده ید طولا صاحبیدر ـ کتابتده ممتاز الاقراندر

En termes d'Anatomie, Genre nerveux, signifie, tous les nerfs pris ensemble A. منظومة الاعصاب P. شیرازهٔ پیها T. سکیر طاقمی || La sensibilité, la tension, l'irritation du genre nerveux منظومهٔ اعصابک سرعت حسّی وتمطّی وحدّتی Cette odeur

attaque le genre nerveux بو رایحه سکیر طاقمنه اصابت سکیر قسمنه ضرری موجبدر

GENT. Nation *A.* ملّت pl. ملل Il n'est d'usage dans ce sens qu'en ces phrases: Le droit des gens احکام ـ حقوق ملل Violer le droit des gens احکام مرعیهٔ مللی نقض ـ احکام مرعیهٔ ملل حقوق ملله مغایر حرکت ایتمک ـ واخلال ایتمک Respecter le droit des gens احکام مرعیهٔ ملل حقنه ایفای لازمهٔ حقوق مللی حرمت ایتمک Un traité du droit des gens مشتمل بر مقاله

Hors de là il signifie, personnes *A.* pl. اشخاص *P.* مردمان ـ *T.* آدملر ـ کسان || Ce sont de fines gens بونلر حیله‌کار آدملر ـ de fort dangereuses gens بغایت تهلکه‌لو آدملر در Vous vous moquez des gens آدملری ذوقلنیورسک Il s'accomode de toutes gens هر کس ایله الفت ایدر ـ هر آدمه اویار Les jeunes gens sont imprudents حدیث السنّ اولان آدملر عاقل نو جوانان قاصر العقلدر ـ اولمز

Gens, signifie aussi, une classe d'hommes auxquels une qualité, une profession est commune *A.* pl. اهل pl. ارباب || Tous les gens de bien ارباب بر وخیر اولان آدملرک ـ اهل خیرک مجموعی Tous les habiles gens اهل مهارت وحذاقت اولان جمله‌سی ـ متعیّنان ومتشخصان آدملرک مجموعی Gens de marque ارباب عرض ـ عرضلو آدملر d'honneur ارباب تعیّن وامتیاز ارباب حیثیّت de condition ارباب رتبه de qualité وادب ارباب de lettres ارباب علم ومعرفت اولان آدملر d'affaires ارباب بر واحسان de bien مصلحت اربابی ـ کارکنان ـ امور کمقدر وکمهایه اولان de coeur اهل دل اولنلر Gens de peu هیچ مقوله‌سی اولان de néant قلیل البضاعه اولنلر ـ اشخاص عدم مثابه‌سنده اولان اشخاص ـ کسان Gens sans aveu آواره وبیکار اولان اشخاص ـ سرسری مقوله‌سی اولان کسان ادانی ـ سفلهٔ اشخاص ـ اهل دنائت وسفالت Petites gens Gens de sac et de corde آصیلدجق آدملر Gens d'épée اشخاص de service اهل خدمت اولنلر de pied *A.* ارباب سیف فرسان الخیل *A.* de cheval بیا آدملر *T.* پیادگان *P.* رجلان *P.* آتلولر *T.* سواریان

On dit, Il y a gens et gens, pour dire, qu'il y a grande différence entre des personnes آدمدن آدمه فرق وار در ـ Et on dit par compassion, De bonnes gens, de pauvres gens دردمند آدملر ـ بیچاره‌لر

On dit proverb. d'un lieu solitaire, qu'il n'y a ni bêtes ni gens جان جنّ یوق ـ On dit aussi, Se connaître en gens, pour dire, avoir un discernement pour connoître les bonnes et les mauvaises qualités des hommes *A.* نقّاد الرجال *P.* قدر آدم صرّافی *T.* شناس آدمیان

Il signifie aussi, domestiques *A.* pl. خدمة ـ تبعة *P.* پرستاران ـ *T.* خدمتکارلر ـ خدمتکاران || Tous mes gens sont malades خدمتکارلرمک جمله‌سی خسته در

GENTIANE. Plante *A.* داء الحیّة ـ جنطی الملک ـ جنطیانا جینتیانه *T.* جینطیانای رومی ـ گوشاد *P.* کفّ الذئب ـ

GENTIL. Païen, idolâtre *A.* اهل الجاهلیّة pl. عبدة الاوثان *P.* بت پرست *T.* کتابسز ـ بته طاپیجی || Il était fils d'un père gentil et d'une mère chrétienne باباسی عبدهٔ اوثاندن ووالده‌سی ملّت عیسویّه‌دن ایدی Les Juifs appelaient Gentils, tous ceux qui n'étaient pas de leur nation قوم یهود خلاف دینلری اولان مجموع مللی اهل جاهلیّت اسمیله تسمیه ایدر ایمش

GENTIL. Joli, agréable *A.* ظریف ـ مطبوع *P.* دلکش ـ دلپسند ـ دلاویز *T.* کوزل ـ جان سوه‌جک || Chanson gentille ترانهٔ دلارا ـ اغنیهٔ مطبوعه Gentille invention ایجاد مطبوع ـ En parlant des enfans, on emploie les mots *A.* بزیع *P.* *T.* شوخ جیوه‌لک || Fille gentille بزیعه بر قز شوخ وشنگک Ses enfans sont bien gentils اولادی خیلیجه شوخ وشنگدرلر جیوه‌لکدرلر ـ

GENTILHOMME. Celui qui est noble de race *A.* حسیب pl. حسبا ـ نسیب ـ نسبا pl. کریم النسب ـ بهزاد *P.* والا نژاد ـ *T.* اصلزاده ـ کشی زاده ـ صوی اولادی || Gentilhomme de bon lieu کریم الاصل بر ذات والا نژاد Un pauvre gentilhomme فقیر وبینوا بر کشی زاده Gentilhomme de campagne وعد اهل نسب اهل قرادن بر اصلزاده Foi de gentilhomme Un gentilhomme d'ancienne extraction قدیم العصاره بر ذات کریم النسب ـ Gentilhomme de Chambre. C'est un titre de charge *T.* مابینجی || Premier gentilhomme de la Chambre باش مابینجی ـ سر مابینجیان

GENTILLESSE. Grâce, agrément *A.* طلاوت ـ ظرافت *P.* شیرینکاری *T.* کوزل ادا || La gentilesse d'un enfant بر طفلک ظرافت عقلی Il a de la gentilesse dans l'esprit شیرینکارلغی خصورمده دزار Il a fait mille gentillesses devant moi وار در بهزار ظریفانه شیلر ایتدی

GENTIMENT. D'une manière gentille *A.* بالظرافة *P.* شيرينكارانه *T.* كوزل صورت ايله ـ دلپسندانه ـ Il se dit souvent par dérision ‖ Vous voilà gentiment accommodé اشته كنديكه كوزل كنديكى كوزل قيافته كتوردك ـ صورت ويردك

GÉNUFLEXION. Acte du culte religieux qui se fait en fléchissant le genou *A.* مناجات بالمجاثاة *P.* زانو زدنى بر *T.* ديز چوكوب اللهه يلوارمه ‖ Faire une génuflexion زمين نياز بر كرّه ديز چوكوب مناجات ايتمك

GÉODÉSIE. Partie de la Géométrie qui enseigne à mesurer et à diviser les terres *A.* علم المساحة ‖ Traité de géodésie علم مساحديه دائر مقاله

GÉODÉSIQUE. Qui a rapport à la géodésie *A.* مساحىّ ‖ Opérations géodésiques اعمال مساحيّه

GÉOGRAPHE. Versé dans la géographie *A.* جغرافىّ pl. جغرافيّون اهل جغرافيا ـ ‖ C'est un bon géographe ماهر واستاد اهل جغرافيادن بر آدمدر ـ Et celui qui fait des cartes de géographie *A.* رسّام البلاد ـ رسّام الارض

GÉOGRAPHIE. Science qui a pour objet la description du globe terrestre *A.* علم جغرافيا ‖ La Géographie est nécessaire pour bien savoir l'histoire علم تاريخك حقايقنه تحصيل اطّلاع ايچون علم جغرافيانك وقوفى لازمهٔ حالدندر Carte de Géographie خريطه

GÉOGRAPHIQUE. Qui appartient à la géographie *A.* جغرافىّ ‖ Discription géographique قاعدهٔ جغرافيّه ـ وصف جغرافى اوزره وصف ـ Dictionnaire géographique لغت جغرافى ـ جغرافيا لغتى

GEÔLAGE. Droit qu'on paye au geôlier *A.* عائدة السجّان *P.* رسم زندانبان *T.* زندانجى عوائدى ‖ Payer le geôlage زندانجى عوائدينى ادا ايتمك

GEÔLE. Prison *A.* سجن pl. سجون ـ محبس *P.* زندان ـ حبسخانه *T.* حبس ‖ Le maître de la geôle حبسخانه كتخداسى Registre de la geôle زندان دفترى ـ حبسخانه دفترى

GEÔLIER. Le concierge de la prison *A.* سجّان *P.* پاسبان زندان *T* زندان بكچيسى ـ حبسخانه بكچيسى

GÉOMANCE ou **GÉOMANCIE.** Art de deviner par des points que l'on marque au hasard *A.* فنّ الرمل ‖ Figures de géomance اشكال رمليّه La géomancie n'a aucun fondement raisonnable فنّ رملك اصول عقله موافق بر درلو اصل واساسى يوقدر

GÉOMANCIEN. Celui qui pratique la géomancie *A.* رمّال *P.* رمل آتان *T.* رملزن

GÉOMÈTRE. Celui qui sait la géométrie *A.* مهندس pl. هندسه *P.* ارباب الهندسة pl. اهل الهندسة ـ مهندسين هندسه بيلن *T.* شناس

GÉOMÉTRIE. Science qui a pour objet tout ce qui est mesurable *A.* علم الهندسة ‖ La géométrie est le fondement des autres parties des mathématiques علم هندسه اقسام علوم رياضيّه نك اساسى مثابه‌سنده در La géométrie contribue à rendre l'esprit methodique et conséquent علم هندسه نك مطالعه‌سى عقل انسانك صنعت وترتيبه ورعايت اصول ملازمه‌يه آلشدرلمسنه مدار كلّى اولور

GÉOMÉTRIQUE. Qui appartient à la géométrie *A.* هندسى *T.* هندسه‌يه متعلّق ‖ Méthode géométrique صنعت هندسيّه Proposition géométrique مسئلهٔ هندسيّه

GÉOMÉTRIQUEMENT. D'une manière géométrique *A.* حسب الاصول الهندسة *P.* هندسه كارانه ـ بر موجب قواعد هندسيّه *T.* هندسه قاعده‌سنجه ‖ Cela est démontré géométriquement بو كيفيّت قواعد هندسيّه اوزره ثبوتيافته اولمش قضايادندر Procéder géométriquement حسب الاصول الهندسه مسلّمه‌دندر عمل وحركت ايتمك

GÉRANIUM ou **BEC-DE-GRUE.** Plante *A.* ابرة الراعى

GERBE. Faisceau de blé coupé *A.* كدرة pl. كدر ـ عامة pl. عام *P.* گران ـ بسك *T.* بشاق دمتى ـ اكين دمتى ‖ Lier en gerbe اكينى دمت باغلمق Entasser des gerbes اكين دمتلرينى ييغمق Battre des gerbes اكين دمتلرينى دوكمك

GERBER. Mettre en gerbe *A* ربط الكدرة *P.* گران بستن *T.* اكين بشاقلرينى دمت باغلمق ـ اكينلرى دمت باغلمق ‖ Il faut gerber ce froment بو بغداى بشاقلرى دمتلمك ـ بشاقلرينى دمت باغلمق اقتضا ايدر

GERCE. Insecte qui ronge les habits et les livres *A.* سوس ـ عثّة pl. عث *P.* شپشه ـ اشپشه *T.* كوه

GERCER. Causer de petites fentes ou crevasses à la peau *A.* اشراث ـ زلع *P.* پرتمانيدن ـ كفتانيدن *T.* تبسرتمك ـ شدّت سرما انشراث ‖ Le froid gerce les lèvres چاتلتمق صوغوق دوداقلرى تپسردر ـ شفاهى موجبدر

Il se dit aussi de la terre *A.* شق ـ تشقيق *P.* شكافتن *T.* يارمق ‖ Le soleil, le hâle, la grande sécheresse gercent la

شدّت حرارت شمس وسهام هوا وانقطاع مدید مطر terre انشقاق ارضی مؤدّیدر

Gercer, au neutre et Se Gercer A. تزلّع ـ انشراث P. کفتن ـ پرتمیدن T. چاتلمق ـ تپسرمک ـ Il se dit aussi du bois qui se fend, des murs, etc. A. انفلاق ـ انفتاق ـ انشقاق P. رخنه‌دار شدن ـ شکافتن T. یارلمق

Gercé. A. منشرث P. کفته ـ پرتمیده T. چاتلمش ـ تپسرمش ـ A. منفلق ـ منفتق ـ متشقق ـ مشقوق P. شکافته T. یارلمش

GERÇURE. Fente que fait le froid à la peau A. شرثة ـ زلع pl. شرثات P. کفت T. چتلاق || Pommade bonne pour les gerçures چتلاقلره نافع بر روغن ـ Il se dit aussi des fentes qui se font dans le bois, dans les murs, etc. A. فلق pl. فلوق ـ شق pl. شقوق P. شکاف ـ رخنه T. یاریق

GÉRER. Gouverner A. ادارة ـ تصرّف P. کارسازی نمودن T. اموری کورمک ـ اموری کوروب چویرمک ـ تدبیر ایتمک || Il a géré long-temps les affaires d'un tel prince وافر زمان فلان بککک امورینی اداره ایتمشدر Il a mal géré ses affaires کندو امورینی سوء تدبیر ایله اداره وتصرّف ایلدی Gérer une tutelle ـ امور وصایتی اداره وتصرّف ایتمک کوروب چویرمک

GERFAUT. Oiseau de proie du genre des faucons A. زرّق pl. زراریق P. شنقار ـ سنقر T. آق طغان ـ صنقور

GERMAIN. Il se joint avec Cousin, Frère et Soeur. Cousin germain, se dit des enfans des deux frères A. ابن العمّ P. عمجه اوغلی ـ عموجه اوغلی T. اودر زاده ـ عمّزاده ou des deux soeurs A. ابن الخالة P. خاله زاده T. ـ خاله اوغلی Cousins issus de germains, se dit des enfans de deux cousins germains A. اولاد الابن العمّ pl. ولد الابن الخالة ـ ولد الابن العمّ T. زادهٔ عمّزاده ـ زادهٔ اودر زاده P. اولاد الابن الخالة ـ خاله زاده اوغلی ـ عموجه زاده اوغلی ـ Frères et soeurs germains, se dit de ceux qui sont procréés des mêmes père et mère A. اخ او اخت لابوین P. برادر یا خواهر همپدر وهممادر T. اوز قرنداش یاخود اوز قز قرنداش

GERMANDRÉE PETITE ou PETIT CHÊNE VERT. A. بلّوط الارض T. یر پلیدی ـ یر پلاموری

GERMANIQUE. Qui appartient aux Allemands A. ـ جرمانی T. آلامانلو ـ جرمانیالو ـ آلامانی || Style germanique سبکِ نظام آلامانی وعبارهٔ جرمانیه Constitution germanique

GERME. La partie de la semence dont se forme la plante A. لبّ البذر P. تخم ـ مایهٔ تخم T. تخمک فلز سوره‌جک اوزی ـ حنطه تخمنک فلز سوره‌جک اوزی || Le germe du blé Il se dit aussi de cette première pointe qui sort du grain, ou d'autre semence dans les plantes, lorsqu'elles commencent à pousser A. بذر ـ نتش البذر pl. بذور P. تخم T. سر زد تخمدن فلیز اوجی سورن || Les fourmis rongent le germe du blé قرنجه حنطه تخمندن سورن فلزلری اکل ایدر ـ Le germe d'un oeuf, c'est une certaine partie compacte qui se trouve dans l'oeuf A. بذر البیض P. تخم مرغانه T. ـ یموردنک تخمی Figur. || Un germe de division تخم شقاق de querelle تخم نزاع وخصومت Cet homme est si corrompu, qu'on ne distingue en lui aucun germe de vertu, d'humanité بو آدمک فساد طبعی شول رتبه‌ده در که جبلّتنده اصلاً وقطعاً تخم صلاح ومروّت اثری مرئی دکلدر

On appelle Faux germe, dans la femelle de l'animal, la matière informe qui provient d'une conception défectueuse A. مضغة ناقصة الخلقة || Cette femme est accouchée d'un faux germe بو خاتون بر مضغهٔ ناقصة الخلقة وضع ایلدی

GERMER. Pousser le germe au-dehors A. انبات ـ انتاش P. بذر ـ سر زدن T. فلیزلمک ـ فلیز کوسترمک ـ اوج جبوبات فلیز سورمکه || Le blé commence à germer سورمک باشلادی

Germé. A. ناتش ـ منبوت P. سر زده T. اوج ـ فلیزلمش سورمش

GERMINATION. Premier développement du germe A. نبوت البذر P. سرزدگیٔ تخم T. داندنک فلیزلنمسی || La chaleur et l'humidité avancent la germination des semences حرارت ورطوبت نبوت بذورک استقدامنه وسیله اولور Il est curieux d'observer les progrès de la germination des plantes نبوت بذورک نو بنو تزایدی امر واجب الدقتدر

GÉSIER. Le second ventricule de certains oiseaux qui se nourrissent de grains A. قانصة pl. قوانص P. سنکدان ـ چینه دان T. قوش قورساغی ـ طاشلق || Le gésier d'une poule سنکدان طاوغک طاشلغی ـ ماکیان

GESSE. Plante qui porte des gousses, et qui se rapproche beaucoup des pois et des vesces A. درطمان P. بسلد T. فیک

GESTATION. Temps pendant lequel une femelle porte son fruit *A.* مدّة الحبل ـ وقت الحبل *P.* هنگام آبستن *T.* كبدلك وقتى ‖ Il ne faut pas fatiguer une jument dans le temps de la gestation قسراغى وقت حبلده ايكن زياده‌جه اتعاب ايتمك جائز دكلدر

GESTE. Mouvement extérieur du corps, et principalement des bras et des mains, dans la conversation *A.* رمز pl. رموز ـ اشارة pl. اشارات *T.* اشارت ايله كوسترمه ‖ Son geste n'est pas naturel ايتديكى اشارتلر طبيعى دكلدر Le geste est une des principales parties de l'orateur اشارات واعظه كوره اقدم امور لازمه‌دندر Exprimer par le geste رمز ايله افادهٔ مرام ايتمك Avoir le geste expressif بر كمسنه‌نك رمزى مفيد مرام اولمق Menacer quelqu'un du geste بر كمسنه‌يى رمز يد ايله انذار وتهديد ايتمك

GESTICULATEUR. Qui fait trop de gestes *A.* كثير الاشارات ـ كثير الرموز

GESTICULER. Faire des gestes *A.* رمز *P.* باشارت نمودن *T.* اشارت ايله كوسترمك ‖ Il parle assez bien, mais il gesticule toujours حسن ناطقه‌سى وار در انجق لا ينقطع اشارتلر ايدر

GESTION. Administration *A.* ادارة الامور ـ تصرّف الامور *P.* كارسازى *T.* امورى كوروب چويرمه ‖ Rendre compte de sa gestion صورت تصرّف واداره‌سنك حسابنى ويرمك Le temps de sa gestion ادارهٔ امورى وقتى Durant sa gestion تصرّف وادارهٔ امورى اثناسنده

GIBBEUX. Terme de Médecine. Bossu, élevé *A.* احدب *P.* كبدك *T.* طومالج ـ تومسك ـ لوخ ‖ La partie gibbeuse du foie جكرك طومالج يرى ـ جانب احدبى

GIBBOSITÉ. Courbure de l'épine du dos, qui fait les bossus *A.* حدب الصلب *P.* لوخى پشتمازه *T.* اوكورغه كميكى تومسكلكى

GIBECIÈRE. Bourse de cuir où les chasseurs mettent les choses dont ils se servent à la chasse *A.* عيبة الصيّاد *P.* هميانچهٔ شكارى *T.* آوجى چانته‌سى ‖ Porter une gibecière حامل اوزرنده آوجى چانته‌سى طاشيمق ـ عيبهٔ صيّاد اولمق — Les joueurs de gobelets se servent aussi d'une gibecière pour enfermer leurs instrumens *A.* خريطة المشعبذ *P.* هميانچهٔ حقه‌باز طوبره‌سى *T.* حقه باز

GIBELET. Petit foret. V. Foret.

GIBERNE. Partie de l'équipement d'un soldat, dans laquelle sont placées les cartouches *A.* محفظة العيون *P.* فشنكدان *T.* فشنكلك

GIBET. Potence où l'on fait périr ceux qui ont été condamnés à être pendus *A.* عود الصلب *P.* دار ـ خاده *T.* دار آغاجى ‖ Attacher à un gibet دار آغاجنه ربط ايتمك Pendre au gibet دار آغاجنه صلب ايتمك Dresser un gibet بر دار آغاجى نصب ايتمك Condamner au gibet بر كمسنه صلب اولنمق اوزره اوزرينه حكم جريان ايتمك

GIBIER. Tout ce qui est la proie du chasseur *A.* صيد ـ قنص ـ مصيد *P.* شكار *T.* آو ‖ Un pays plein de gibier اجناس صيد ايله مملو بر مملكت Manger du gibier اكل صيد آو اورمق ـ اهلاك صيد ايتمك Tuer du gibier ايتمك Menu gibier *A.* صغار الصيد *P.* شكار خرده *T.* اوفاق آو

GIBOULÉE. Pluie grande et soudaine, de peu de durée *A.* مطر وابل *P.* شتابباران *T.* صغناقلى يغمور ‖ Giboulée de Mars مارت آينك مطر وابلى

GIBOYER. Chasser avec l'arquebuse. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: Arquebuse à giboyer *A.* برقيل الصيّاد *P.* تفنك شكارى *T.* آوجى تفنكى Poudre à giboyer *A.* بارود الصيّاد *P.* باروت شكار *T.* آوجى باروتى

GIGANTESQUE. Qui tient du géant *A.* عرطلى *P.* كوه مثال بالاى ـ قامت عرطلى *T.* پك ايرى ‖ Taille gigantesque پك ايرى بوى ـ كوه مثال Figure gigantesque پك ايرى چهره — Figur. *A.* متضمّن الجسامة المفرطه ‖ Ses expressions loin d'être sublimes ne sont que gigantesques تعبيراتى معناى علوّ وشرفدن عارى اولوب يالكز جسامت مفرطه‌يى متضمّندر Cet homme, dans tous ses projets, donne dans le gigantesque فلان آدم كافهٔ عزايم ومقاصدينى متضمّن جسامت مفرطه اولدجق وجهله اجرا ايدر

GIGOT. Cuisse de mouton, coupée pour être mangée *A.* فخذ الغنم pl. افخاذ الغنم *P.* شل گوسفند *T.* قيون بوطى ‖ Un gigot tendre لطيف وملايم قيون بوطى

Et les jambes de derrière du cheval *A.* قوايم مؤخرة الفرس *P.* پاى پسين اسب *T.* طوارك آرد آياقلرى

GIGOTTER. Il se dit d'un animal qui secoue les jarrets en mourant *A.* تململ الاقدام *P.* پا طپيدن *T.* آياقلرى دپره‌دوب

جپالـق

GILET. Sorte de camisole *A.* غُلّة ـ تلابيب pl. تلبيب *P.* نيمتن *T.* زيبون || Gilet de coton پموق ثوبدن مصنوع نيمتن

GIMBLETTE. Petite pâtisserie dure et sèche, faite en forme d'anneau *T.* خلقه‌جق گورك

GINGEMBRE. Plante des Indes *A.* زنجبيل *P.* شنكليل *T.* زنجفيل

GIRAFE ou CAMÉLÉOPARD. V. ce mot.

GIRANDE. Un amas de tuyaux d'où l'eau jaillit *A.* فوّارة *P.* شادروان *T.* شادروان — Et un assemblage de quantité de fusées volantes qui partent en même temps *T.* شادروانى فشنك

GIRANDOLE. V. Girande. — Il se dit aussi d'un chandelier à plusieurs branches *A.* مسرجة كثيرة ـ مسرجة ذات الاغصان *P.* شمعدان بسيار شاخ *T.* چوق قوللى شمعدان

Il se dit aussi d'une espèce de boucle d'oreille, ornée de pierres précieuses *A.* شنف مجوهر pl. شنوف مجوهرة *P.* گوشوارهٔ جواهر دار *T.* جواهرلو آصقى كوپه

GIROFLE. Fleur aromatique que l'on appelle aussi Clou de girofle *A.* قرنفول *P.* ميخك ـ ناربوست *T.* قرنفل || Huile de girofle قرنفل ياغى

GIROFLÉE. Fleur que l'on cultive dans les jardins *A* منثور ـ هبس *P.* شبّوى *T.* شهبوى

GIROFLIER. L'arbre qui porte le clou de girofle *A.* شجر القرنفول *P.* درخت ناربوست *T.* قرنفل آغاجى

GIRON. L'espace qui est depuis la ceinture jusqu'aux genoux dans une personne assise *A.* وابلة *P.* سر زانو ـ سر ران *T.* ديز باشى ـ اويلق باشى || Cacher dans son giron داخل وابلده كتم واخفا ايتمك Un enfant qui dormait dans le giron de sa mère سر زانوى مادرده خوابنده اولان بر طفل

On dit figur. Le giron de l'Église, pour dire, le sein, la communion de l'Église *A.* حجر الدين الحق *P.* بغلگاه دين راست *T.* ايمان قوجاغى || Ramener, revenir au giron de l'Église حجر دين حقه جلب ايتمك وياخود رجعت ايتمك

Il se dit, en termes d'Architecture, de la partie de la marche sur laquelle on pose le pied *A.* ميطاء الدرجة *P.* پايگاه پله *T.* آياق بصه‌جق يرى || Les marches les plus commodes ont quatorze pouces de giron نردبان درجه‌لرينك آياق بصه‌جق يرى اون درت پرمق عرضنده اولور ايسه راحتلو اولور

GIROUETTE. Plaque de fer-blanc qui est mobile, et que l'on met en un lieu élevé, pour connaître de quel côté le vent souffle *T.* يل قوان

GISANT. Couché *A.* ضاجع *P.* خسبيده *T.* ياتمش || Gisant dans son lit كندو فراشنده ضاجع ايكن

GISEMENT. Terme de Marine. Il se dit de la situation des côtes de la mer *A.* مضجع الساحل pl. مضاجع السواحل *P.* نشستگاه لب دريا *T.* يالينك يتاق يرى || Les bons pilotes doivent connaître le gisement des côtes où ils veulent aborder استاد اولان كمى قولاغوزلرى اتخاذ قرار ايده‌جكلرى ساحلك يتاق يرلرينه كركى كبى واقف اولملو درلر

GÎT. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: Ci-gît, qui est une formule ordinaire par laquelle on commence les épitaphes, et qui signifie, ici est couché un tel *A.* ضاجع ـ راقد ههنا *P.* در اينجا خوابنده *T.* شو محلده ياتور — Il signifie figur., consiste *A.* منوط ـ موقوف *P.* وابسته *T.* باغلو || Tout gît en cela هپ بوكا منوطدر Toute la dispute ne gît qu'en ce point منازعه ومجادله‌نك مجموعى بو ماده‌يه منوطدر ـ مناقشه‌نك مجموعى بو دقيقه‌يه وابسته در

GÎTE. Le lieu où l'on demeure, où l'on couche ordinairement *A.* مأوا ـ مسكن pl. مساكن *P.* جاى قرار ـ بوم وبر *T.* يورد || Un pauvre homme qui n'a point de quoi payer son gîte يوردينك كراسنى ادادن عاجز بر فقير آدم

Il se dit aussi du lieu où couchent les voyageurs *A.* مرحلة pl. مراحل ـ مبيت *P.* نزولگاه *T.* قوناق يرى ـ يتاق يرى || Il faut gagner le gîte de bonne heure اركندن يتاق يرينه يرينى يتقدلملو در ـ واصل اولمق اقتضا ايدر Payer cher un mauvais gîte بر نا خوش قوناق يرى ايچون آغر بها ويرمك — Et du lieu où le lièvre repose *T.* طاوشانك يتاغى

GIVRE. Espèce de glace qui s'attache aux arbres *A.* ضريب *P.* پژ *T.* قيراغو || Les arbres étaient couverts de givre اشجار ودرختان سر تا سر قيراغو ايله مستور ايدى Cette nuit il est tombé bien du givre بو كيجه وافر قيراغو ياغمشدر

GLAÇANT. Qui glace *A.* مجمّد *P.* افسرده ساز *T.* طوكدريجى || Un froid glaçant برد مجمّد ـ صوغوق طوكدريجى Une bise glaçante طوكدريجى پويراز يلى — Figur. *A.* بارد *P.*

T. صوغوق سرد || Abord glaçant وصلت بارده Politesse glaçante اكرام بارد

GLACE. Eau congelée et durcie par le froid A. جمد pl. جمود P. يخ – مسر – هسير – هتشه T. بوز || Glace épaisse de deux doigts ايكى پرمق قالنلغنده بوز Passer la rivière sur la glace نهرى بوز اوزرندن مرور ايتمك Glisser sur la glace avec des patins نعلين ايله بوز اوزرنده قايمق – Boire à la glace A. شرب الماء الثلج P. آب يخ آلود نوشيدن T. بوزلو صو ايچمك

On dit, Ferrer des chevaux à glace, quand on leur met des fers cramponnés T. آته قيارلو نعل اورمق

Il se dit figur. d'un certain air de froideur qui paraît sur le visage et dans les actions de quelques personnes A. صورت باردة T. صوغوقى – صوغوقى چهره P. چهرهٔ سرد يخنما – طور بارد – بر كمسنديه معامله || Recevoir quelqu'un avec un visage de glace بر كمسنديه معاملهٔ بارده ايله ملاقات ايتمك – On dit aussi, Avoir un coeur de glace, c'est-à-dire, un coeur insensible A. مثلوج الفؤاد P. فسرده دل T. بوز كبى بر آدم

GLACE, se dit aussi d'une glace de cristal factice dont on fait des miroirs A. زجاج بلورى P. شيشهٔ بلورين T. بلور – اعلا آيينه جامى || Glace fine بللور جام – آيينه جامى Glace de Venise وندیك بللور شيشه سى Uni comme une glace زجاج بلورين مثالى املس وهموار Brillant comme une glace بللور كبى براق ومجلا Ce métal se polit comme une glace بو نوع معدن بللور كبى كسب جلا ايدر Depuis quelque temps, on a trouvé le moyen de faire des glaces de cent et de six vingts pouces de haut بر مدتدنبرو يوز ويوز يكرمى پرمق قدنده زجاج بلورين اعمالى صنعتنى بولمشلر در

GLACE, se dit aussi d'une petite tache que l'on voit quelquefois dans les diamans A. نقطة الثلج P. يخپاره T. بوز

GLACES. Des liqueurs ou des fruits glacés A. مشروب منجمد pl. مشروبات منجمدة P. شربت فسرده T. طوكدرمه || Glaces de citron ليمون شربتى – ليمون طوكدرمه سى

GLACER. Durcir les liqueurs par le froid A. تجميد P. افسرده كردانيدن T. طوكدرمق || Le grand froid glace les rivières برد شديد انهار مياهى تجميد ايدر – Figur. || La peur glace le sang غلبهٔ رعب وخشيت درون عروقده تجميد دم ايدر

La vieillesse glace le sang حال شيخوخت تجميد دمى مستلزمدر

On dit, Glacer des confitures, des fruits, des pâtes, pour dire, les couvrir d'une croûte de sucre lissée ميوه وساير اول مقوله عقيده شكر يله – ماكولاتى شكر معقد ايله لبس ايتمك قاپلامق

GLACER, au neutre et SE GLACER. A. انجماد P. يخ بستن – هتشه گرفتن – فسردن T. بوز طوتمق – طوكمق || Les fontaines d'eau vive ne glacent jamais ماء جارى چشمه لرى ابدى منجمد اولمز L'esprit de vin ne glace point dans les climats tempérés روح خمر اقاليم معتدلده منجمد اولمز Le bassin commence à se glacer حوض انجماده يوز طوتدى

GLACÉ. A. منجمد P. افسرده T. طوكمش

GLACEUX. Il se dit des pierreries qui ont des glaces T. بوزلو || Diamant glaceux بوزلو الماس

GLACIAL. Glacé. V. Glacé || Mer glaciale بحر منجمد Zone glaciale منطقهٔ منجمده – Il se dit aussi de ce qui est extrêmement froid A. قار – قرور P. شجيده T. طوكدريجى || Vent glacial ريح قرور

Figur. A. بارد P. سرد T. صوغوق || Air glacial سيماى بارد Réception glaciale معاملهٔ بارده ايله تلقى

GLACIÈRE. Lieu où l'on serre de la glace et de la neige A. مثلجة – مخشف P. يخدان – يخخانه T. بوز خانه || Faire une glacière بر بوز خانه انشا ايتمك Remplir sa glacière بوز خانه يى طولدرمق

GLACIS. Pente douce et unie A. صبب pl. اصباب – هبطة pl. هبطات P. شيو T. شيو || Le glacis de la contrescarpe خندقك خارجنده كى ديوارك شيوى

GLAÇON. Morceau de glace A. شظية الجمد – فديرة الجمد pl. شظاياء الجمود P. يخپاره T. بوز قياسى – بوز پارچه سى || Gros glaçon ايرى بوز قياسى La rivière est toute couverte de glaçons روى نهر شظاياى جمود ايله پوشيده در – چايك يوزى بسبتون بوز قياليه اورتلو در Avoir les mains froides comme un glaçon اللر بوز پارچه سى كبى صوغوق اولمق Le temps, la saison des glaçons A. موسم الجمود P. هنگام يخ T. بوز وقتى

GLADIATEUR. Celui qui, pour le plaisir du peuple, combattait sur l'arène contre un autre homme ou contre une bête A. متصارع

pl. مصارعين *P.* كشتكير *T.* پهلوان ـ كورشجى || Un combat de gladiateurs پهلوان جنكى

GLAÏEUL. Plante *A.* سيف الغراب ـ دلبوث *P.* دلبوث *T.* قوزغون قليجى

GLAIRE. C'est la même chose que pituite, phlegme *A.* خواعة *T.* كش سپيد دوسكن *P.* اخلاط لزجة pl. خلط لزج ـ معده اخلاط || يلمشك بلغم Avoir l'estomac plein de glaires لزجه ايله مملو اولمق Cette médecine lui a fait rendre des glaires بو دوا قلع خواعه ايتدردى Des glaires teintes de sang قان ايله مخلوط خواعات

Et le blanc de l'oeuf *A.* قيقئ *P.* سپيد مرغانه *T.* يمورطه نك آقى

GLAIREUX. Qui est de la nature de la glaire *A.* ذو الخواعة *P.* كش سپيدناك *T.* بلغملو || Les pieds de veau et de mouton sont glaireux بوزاغى وقيون پاچه لرى اخلاط لزجه دن عبارتدر Humeur glaireuse خلط ذو الخواعه matière مادة ذو الخواعه

GLAISE. On appelle ainsi l'argile *A.* غضار *P.* شلكا ـ شلك *T.* اوزلوطپراق || Faire un corroi de glaise à un bassin, afin qu'il tienne l'eau حوضك ايچنى صويى طوتمق ايچون اوزلو طوپراق خرجيله صوامق Creuser jusqu'à la glaise اوزلو طپراق بولنجيه قدر يرى حفر ايتمك Terre glaise *A.* ارض غضرا *P.* خاك شلكين *T.* اوزلو طپراقلو ير

GLAISEUX. Qui est de la nature de la glaise *A.* غضارى *P.* شلكناك ـ شلكى *T.* اوزلو طپراغى || La terre glaiseuse est peu propre à la végétation تراب غضارى امر انباته چندان صالح دكلدر

GLAIVE. Épée tranchante. Il ne se dit guère qu'au figuré *A.* سيف قاطع ـ سيف صارم ـ صمصام *P.* شمشير ـ تيغ برّان *T.* تيز قليج ـ كسكين قليج || Le souverain a la puisssance du glaive سلطان صاحب السيفدر Dieu lui a mis le glaive entre les mains جناب مالك الملك لم يزل فلانك يد امانتنه تيغ برّان سياست ايداع ايلدى Le glaive de la Justice سيف صارم عدل وداد ـ سيف سياست Le glaive vengeur شمشير قضا تأثير قهر وانتقام ـ صمصام انتقام

GLANAGE. Action de glaner. V. Glaner.

GLAND. Le fruit que porte le chêne *A.* بلّوط *P.* قونج *T.* پلامود ـ اقتطاف بلوط ايتمك || Ramasser du gland پلامود ديويشورمك Engraisser des poulets d'Inde avec du gland هند طاوغنه پلامود يمى يدروب تسمينه اقدام ايلمك On prétend que les premiers hommes vivaient de gland بنى آدم اوائل آفرينشده پلامود ايله تغذى ايلديكى منقولدر

Il se dit aussi d'un ouvrage de fil, de soie, etc. fait en forme de gland, et dont on se sert pour mettre au coin des mouchoirs *A.* عثكولة *P.* شنگله *T.* پوسكل || Des glands de perles انجو پوسكل

Il se dit, en termes d'Anatomie, de l'extremité des parties naturelles de l'homme *A.* كمره *P.* سركير *T.* ذكرك باشى

GLANDE. Terme d'Anatomie. Partie spongieuse servant à filtrer certaines humeurs du corps *A.* غدة pl. غدد *P.* دشبل ـ دژبيه *T.* بز || Glande enflée غدهٔ متورمه ـ غدهٔ منفوخه abreuvée غدهٔ مبلله ـ صولو بز Les glandes du sein غدد صدريّه

Il se dit encore de certaines tumeurs accidentelles qui se forment en quelque partie du corps *A.* نغفة *P.* غرده *T.* اور || Il lui est survenu une grosse glande à la gorge بوغازنده ايرى بر اور پيدا اولدى

GLANDÉE. La récolte du gland *A.* قطاف البلوط *P.* جيدن قونج *T.* پلامود ديرمى

GLANDULE. Petite glande *A.* غدة صغيرة *P.* دشبلك ـ دشبل خرد *T.* بزجغز ـ اوفاق بز || Les amygdales sont des glandules لوزه لر غدد صغيره اقسامندندر

GLANDULEUX. Qui a des glandes *A.* ذو الغدد *P.* دشبلناك *T.* بزلو || Les mamelles sont des corps glanduleux ثديين اجرام ذات الغدد در La substance extérieure du cerveau est glanduleuse دماغك ديش زارى ذو الغدد در

GLANE. Poignée d'épis que l'on ramasse dans un champ moissonné *A.* جدامة ـ قصالة *P.* كفه ـ كوزر *T.* كسمك ـ خرمن ـ كسمكى ـ بوغوم || Cette femme a fait tant de glanes en ce champ-là بو قارى فلان خرمنده شو مقدار كسمكلر ديردى

GLANER. Ramasser des épis de blé après la moisson *A.* جمع الجدامات ـ التقاط القصالة ـ التقاط الفصالة *P.* كفه جيدن *T.* كسمك ديرمك || Dans l'ancien Testament, Dieu défend aux propriétaires de glaner leurs champs اصحاب اراضى كندو تارلالرنده جمع جدامات ايلملرى خصوصنده تورات شريفده نهى الهى وارد اولمشدر

GLANEUR. Celui qui glane *A.* جامع الجدامة ـ لاقط القصالة *P.* كفه چين *T.* كسمك ديريجى

GLANURE. V. Glane.

GLAPIR. Il se dit de l'aboi aigre des petits chiens et des renards *A.* هرّ *P.* زنودن - زنوبیدن *T.* سیلمك - قغردنمق - اولومك - صیزلمق - Il se dit figur. des personnes *A.* اجداف *P.* غربویدن *T.* چغلدامق || Cette femme ne fait que glapir بو خاتون اجدافدن غیری بر شی ایتمز Au lieu de chanter, elle glapit تغنّی ایدهجکنه چغلدار

GLAPISSANT. Qui glapit *A.* مجدف *P.* غربوان *T.* چغلدایجی || Elle parle d'un ton glapissant اجداف صوت ایله تکلّم ایدر Une voix glapissante چغلدایجی سس

GLAPISSEMENT. Le cri des renards et des petits chiens quand ils glapissent *A.* هریر *P.* زنویه *T.* سیلمه - قغردنمه - اولومه - صیزلمه - Il se dit aussi des personnes. V. Glapir.

GLAUCIUM. V. Pavot cornu.

GLAUCOME. Terme de Médecine. Maladie des yeux où le cristallin devient opaque *A.* غلظة الطبقة الزجاجيّة *P.* طبقهٔ زجاجیّه‌نك بكشمدسی *T.* سختئ طبقهٔ زجاجیّه

GLÈBE. Terre, fonds *A.* ارض *P.* خاك *T.* طپراق || Esclaves de la glèbe طپراق مملوكلری - ممالیك ارض Droit de la glèbe طپراق حقّی - خراج الارض Droit annexé à la glèbe ارضه مربوط اولان خراج

GLÈNE. Terme d'Anatomie. Cavité légère d'un os, dans laquelle s'emboîte un autre os *A.* نقرة العظم *P.* خانهٔ استخوان *T.* كمیك چقوری || La glène a moins de diamètre et de profondeur que le cotyle نقرهٔ عظمك قطری وقعارتی وقبه‌دن اقلدر

GLÉNOÏDALE. Il se dit des cavités légères qui servent à l'emboîtement d'un os dans un autre *A.* اجواف النقراة العظم *P.* خانهٔ استخوان *T.* كمیك چقورینك سندینه‌جای قووقلری

GLÉNOÏDE. Il se dit de la cavité de l'omoplate qui reçoit la tête de l'humérus *A.* حُقّ الكتف *P.* سندینگاه دوش *T.* اوموز باشنده‌كی چقور

GLISSADE. Le mouvement que l'on fait en glissant *A.* زلّة - زلجة *P.* لغزش پا - لغزش *T.* قایمه || Il fit une glissade et tomba بر زلّه‌یه اوغرایوب یره ییقلدی

GLISSANT. Sur quoi l'on glisse facilement *A.* زالق - زالج *P.* لغزنده - لغزناك *T.* قایبجی || Le chemin est fort glissant طریق بغایت زالق ولغزناكدر Pas glissant خطوهٔ لغزناك - On dit figur. d'une affaire où il faut beaucoup d'adresse pour se conduire, que c'est un pas glissant *A.* مزلّة - زلج - مزلقة *P.* لغزشگاه *T.* قایه‌جق یر - صیرنجق یر

GLISSEMENT. Action de glisser *A.* زلج القدم - زلق *P.* لغزش پا *T.* آیاق قایمه‌سی

GLISSER. Il se dit lorsque le pied vient tout d'un coup à couler sur quelque chose d'uni *A.* تزلّج - انزلاق *P.* لغزیدن - لخشیدن *T.* قایمق || Glisser sur le pavé قالدرم اوزرنده قایمق La terre est grasse, on ne saurait s'empêcher de glisser طپراق بغایت یاغلو اولمغله لغزش پایه گرفتار اولمامق محالدر Quand il fait du verglas, on glisse یوللرده دوپی یاغدیغی حالده انزلاق قدم دركار در Glisser sur la glace بوز اوزرنده قایمق Glisser avec des patins بوز اوزرنده قیزاق ایله قایمق - On dit figur. et proverb., que le pied a glissé à quelqu'un, pour dire, qu'il lui est arrivé un accident fâcheux آیاغی قایدی

Il signifie aussi figur. Passer légèrement sur quelque matière *A.* توطیش الكلام *T.* جزئیجه طوقندرمق || C'est une matière délicate qu'il ne faut pas trop approfondir, il faut glisser légèrement dessus فلان ماده بغایت نازك اولمغله تعمّقی قیدنده اولمق جائز دكلدر همان خفیفجه توطیش كلام ایله اكتفا اولنملو در L'orateur a glissé sur cet endroit واعظ - فلان محلّده یالكز توطیش كلام ایله اكتفا ایلدی فلان محلّی جزئیجه طوقندردی

Se glisser. Se couler doucement et presque sans qu'on s'en aperçoive *A.* تملّص - انملاص *P.* نهانی رهیاب مرور شدن *T.* بر تقریب شیوشی ویرمك - شیوشمك || Les troupes se glissèrent le long de la contrescarpe عسكر خندقك خارجنده‌كی دیواری كنارندن بر تقریب رهپیمای تملّص اولمشدر - بر تقریب كچوب شیوشمشدر Il se glissa doucement dans le cabinet بر تقریب مهمّه اوطه‌سی ایچنه شیوشی ویردی

Glisser, est aussi actif, et signifie, mettre furtivement, sans qu'on s'en aperçoive *A.* تزلیج - ازلاق - ازلاج *P.* لغزانیدن *T.* قایدرمق || Glisser la main dans la poche de quelqu'un الی بر كمسنه‌نك - فلانك جیبنه ازلاق ید ایتمك Glisser un papier dans un sac طوبره‌نك جیبنه قایدرمق Glisser une clausse dans un contrat, un mot dans un discours سندك ایچنده بر شرط وصحبت

درون سنده‌ده بر شرط - ابجنده‌ده بر سوز ازلاج ايتمك
واثناى مذاكره‌ده بر كلام قايدرمق Glissez-lui ce mot à
l'oreille بو سوزى - بو كلامى فلانك سمعنه ازلاج ايله
فلانك قولاغنه بر تقريب قايدريوير

Il signifie figur. Insinuer dans les esprits *A.* القاء الى الخاطر
عقله شيوشدرمك *T.* بدرون افكندن *P.* اشراب فى الذهن -
|| C'est lui qui a glissé cette erreur parmi le peuple بو ضلالى
اذهان ناسه شيوشدرن - اذهان ناسه القا ايدن فلان كشيدر
- On dit aussi, Se glisser, dans ce sens *A.* حلول *P.* حلول يافتن
T. شيويشمك || Cette opinion s'est glissée insensiblement dans
les esprits بو اعتقاد طويلمقسزين اذهان ناسه حلول
اعتقادات Les erreurs se glissent facilement شيوشمشدر - ايتمشدر
القا اولنور - باطله بالسهوله اذهان ناسه حلول ايدر

Glissé. *A.* منزلق - متزلّج *P.* لغزيده *T.* قايمش

GLISSOIRE. Sentier glacé où les enfans glissent par divertis-
sement *A.* زحلوقة - مزلجة *P.* لغزشگاه *T.* يول - صيرنجاق
|| قايجق انكبه يول Les enfans font des glissoires sur les
ruisseaux gelés اطفال وصبيان انهار منجمده اوزرنده زحلوقه‌لر
احداث ايدرلر

GLOBE. Corps sphérique *A.* كرة pl. كرات *P.* كره *T.* كره
|| Le centre d'un globe مركز كره Le diamètre d'un globe قطر
كره la circonférence جرم كره la superficie سطح كره Le globe
de la terre كرهٔ ارض La terre et l'eau ne font qu'un globe
ارض وما كرهٔ واحده در Globe de feu كرهٔ نار — Globe ter-
restre. Un globe d'airain ou de carton, qui sert à représenter la
surface de la terre, avec les mers, les îles, les villes, etc. *A.*
كرة الارض *P.* كرهٔ زمين *T.* يرك كره‌سى — Globe céleste.
Celui qui sert à représenter la surface concave du ciel avec
ses constellations *A.* كرة الكواكب - كرة الفلك *P.* كرهٔ
كوك كره‌سى *T.* كرهٔ اختران - آسمان

GLOBULE. Petit globe *A.* كرة صغيرة pl. صغار الكرات pl.
كرات صغيرة *P.* خرده زوالهٔ *T.* خرده يوالق || Les vapeurs
sont composées de globules d'eau ابخره صغار كراتدن مركبدر
Les globules du sang دمك كرات صغيره‌سى

GLOBULEUX. Composé de globules *A.* مركب من صغار
الكرات *P.* پرداخته خرده بزوالهاى *T.* خرده يوالقلردن
دوزلمش

GLOIRE. L'honneur, la réputation que la vertu, les grandes
qualités, les bonnes actions attirent à quelqu'un *A.* علوّ شان
- بزركوارى - شكوه *P.* جلال الشهرة - عزّ واقبال - الشان
|| پارلاقلق *T.* بلندئ نام وشهرت - بلندئ شان Aimer la
gloire حبّ شان واقبال ايله مجبول - محبّ اقبال اولمق
جوياى - طالب شان اولمق Chercher la gloire اولمق
حريص عزّ وشان Être avide de gloire شان واقبال اولمق
علوّ شانه حريص ومنهمك اولمق - اولمق Acquérir de la
gloire تحصيل عزّ وشان ايتمك Travailler pour la gloire
كسب شان وشهرتنه سعى ايتمك Être comblé de gloire
بر كمسند پيمانهٔ - سر تا پا مستغرق شان واقبال اولمق
شان وشهرتنى لبريز ومالامال ايتمك Étendre, porter bien
loin la gloire de son nom, de ses armes بر كمسند آوازهٔ نام
وشهرت وصيت غزوات بديهيّة المفخرتنى اقطار بعيده‌يه
بلندئ نام وشهرت وپرتو فتوحات - قدر ايصال ايتدرمك
جليلة المنقبتنى قصاراى اقطار زمينه قدر نشر ايتدرمك
Cela fera tort à sa gloire بو كيفيّت علوّ شاننه بادئ شين
وقايهٔ ونقيصه اوله‌جغى دركاردر Être jaloux de sa gloire
شان وشهرتى خصوصنده غيرتى زياده اولمق Avoir soin
de sa gloire شان وشهرتنك امر وقايه‌سنه اهتمام ايتمك
Il y va de la gloire de l'État شان دولته راجع بر مادّه در
شان دولته طوقنور امور‌دندر - Il a toute la gloire de cette
action بو مأثرهٔ جليله‌نك شانى جملةً كندويه عائد اولمشدر
La gloire de ses exploits, de ses conquêtes موفق اولديغى
غزوات جليله وفتوحات جسيمه‌نك شان وشهرتى Mettre
sa gloire à telle ou telle chose شاننى فلان شيئه ربط ايلمك
La gloire du monde passe vite اقبال دنيا عديم البقا در -
سريع الزوالدر

Il se dit aussi des hommages qu'on rend à Dieu *A.* تمجيد
T. اولولتمه || La gloire n'appartient proprement qu'à Dieu تمجيد
خاصهٔ حضرت حقه سزاوار ولايقدر Il faut que toutes nos
actions tendent à la gloire de Dieu كافّهٔ افعالمزك منتهاى
مقصدى تمجيد حضرت ربّ ذو الجلال اولملو در Gloire
soit à Dieu جناب ربّ العالمين مجيد اولسون - Il se
prend aussi pour Béatitude. V. ce mot.

Il signifie aussi, éclat, splendeur *A.* جلال - مجد *P.* بزركى
T. اولولق || Le Fils de Dieu viendra dans la majesté de sa
gloire ابن الله عظمت بىغايت مجد وجلاله مصحوباً
ظهور ايده‌جكدر

On dit, Faire gloire de quelque chose, pour dire, s'en faire honneur, en faire vanité *A.* مباهات ـ تباهی ـ تفاخر ـ افتخار *P.* مدار افتخار داشتن ـ افتخار شمردن *T.* اوکونمک ـ || Il fait gloire de vous servir سنک خدمتک افتخارلنمک سنک خدمتکی مدار افتخار عدّ ایدر ـ ایله افتخار ایدر Il est assez impudent pour faire gloire du vice قبایح ایله فخر ومباهات ایتمک مرتبدلرده بیعار وحیا در

On dit, Rendre gloire à la vérité, pour dire, rendre témoignage à la vérité صدق وحقیقتی اقرار ایتمک

Gloire, signifie aussi, orgueil, vanité *A.* مکابرة ـ تعظم *P.* غلبهٔ تعظم ومکابره‌دن *T.* فضوللق || Il crève de gloire بادسری مکابره وتعظمی بادئ La gloire le perdra چاکچاک اولور اضمحلالی اوله‌جقدر

Vaine Gloire, se prend pour le sentiment trop avantageux de soi-même que la vanité inspire *A.* عجب النفس ـ خیلا *P.* خود بینی *T.* کندوبی بکنمه || La vaine gloire corrompt le mérite des meilleures actions عجب نفس زیاده شایان استحسان اوله‌جق اعمال برگزیده‌نک حسننی ازاله وافساد ایدر

GLORIEUSEMENT. D'une manière glorieuse *A.* بالعزّ والاجلال *P.* با شکوه ـ بزرکوارانه *T.* مقبلاً ومعزّزاً ـ بجلالة الشان ـ شان وشهرت ایله ـ شانلو وجد ایله ـ اولولق ایله || Il s'est tiré glorieusement de cette affaire بو مصلحتک ایچندن بالعزّ مقبلاً ومعزّزاً Il est mort glorieusement والاجلال صیرلمشدر ترک حیات مستعار ایتمشدر

GLORIEUX. Qui s'est acquis, qui mérite beaucoup de gloire *A.* جلیل الاشتهار ـ جلیل الشان ـ جلیل ـ ذو الشان *P.* بلند اقبال ـ شکوهمند *T.* شانلو || Règne glorieux سلطنت شانلو سلطنت ـ جلیل الشان Ce prince doit être bien glorieux d'avoir fait une si belle campagne بو پادشاهک اول مقوله سفر منتج الظفره موفق اولمسی جلال شان واقبالنه دلیلدر Les glorieux travaux مساعئ جلیله Il revient glorieux et triomphant منصوراً ومظفراً وفرط شان واقباله مصحوباً عود ورجعت ایدر C'est une belle et glorieuse action de délivrer sa patrie سلامت حال وطنه وسیله اولمق بادئ شان عظیم اوله‌جق موادّدندر Préferer une mort glorieuse à une longue vie شان ـ شانلو مماتی حیات مدیدهیه ترجیح ایتمک Un واعتباره مقارن وفاتی عمر مدیددن اولی عدّ ایتمک tel prince de glorieuse mémoire محمود الذکر پادشاه مغفرت پناه ـ پادشاه مرحوم جلیل الذکر

On dit, La glorieuse Vierge-Marie عزیزه ومجیده حضرت بتول مریم Les glorieux Apôtres اعزّهٔ حواریون حضراتی ـ Et l'on appelle Corps glorieux, les corps que prendront les bienheureux après la résurrection ابدان اعزّهٔ عظام

Il signifie aussi, plein de vanité, de bonne opinion de lui-même *A.* ارباب الخیلا *pl.* اهل الخیلا ـ مختال ـ خائل ـ کندوبی بکنمش *T.* خود بین *P.* متعظم ـ معجب بنفسه || Il est sot et glorieux احمق وخائل بر آدمدر Les glorieux se font haïr اهل خیلا وتعظّم اولنلر نفسلرینی نفرت عامّه‌یه القا ایدرلر

GLORIFICATION. Élévation de la créature à la gloire éternelle *A.* مسعودیّة ابدیّة *P.* سعادتمندئ سرمدی *T.* ابدی موتلولق || La glorification des élus مختارین وبرگزیدگان خدانک مسعودیّت ابدیّلری

GLORIFIER. Rendre honneur et gloire. Il ne se dit que de Dieu *A.* اعزاز ـ تمجید *P.* اعزاز کردن ـ تعظیم نمودن *T.* اولولتمک || Glorifier Dieu تمجید جناب خالق البرایا ایتمک Dieu est glorifié dans ses Saints جناب حق اولیای عظامک وجودیله ممجّد ومعزّز در ـ On dit aussi, que Dieu glorifie les Saints مظهر ـ جناب ربّ العالمین اعزّهٔ کرامی اسعاد ایدر سعادت ابدیّه ایدر

Se Glorifier. Tirer vanité de quelque chose *A.* افتخار ـ خود نمایی ـ خود ستایی نمودن *P.* تمدّح ـ اعتزاز ـ تفاخر کردن *T.* اوکونمک || Se glorifier de sa noblesse, de ses richesses کشی حسب ونسب ومال وثروتیله تفاخر واعتزاز نسب واصالت ویسار وثروتنی وسیلهٔ اعتزاز ـ ایتمک Se glorifier mal à propos عبث یره تمدّح وافتخار عدّ ایتمک Se glorifier du vice عیوب وقبایح ایله تفاخر ایتمک ایتمک de son ignorance جهل ونادانی ایله افتخار ایتمک

Glorifié. *A.* معزّز ـ ممجّد *P.* اعزاز یافته *T.* اولولنمش

GLOSE. Explication de quelques mots obscurs d'une langue *A.* کشف المعناء الالفاظ ـ شرح الالفاظ *P.* گشایش معنای *T.* سوزک معناسنی آچمه ـ سخن || Cet auteur est plein de mots obscurs, il a besoin de glose بو تألیف کلمات غامضه ایله مالامال ایدوکنه نظراً کشف معنای الفاظه محتاجدر ـ Et explication d'un texte *A.* تفسیر *pl.* ـ شرحه محتاجدر

احكام فقهيك || شرح - تفسيرات La glose du Droit Canon تفسيرى شرح متندن La glose vaut mieux que le texte احسن واوليدر

GLOSER. Expliquer par une glose *A.* شرح - تفسير *P.* معنا گشادن *T.* معنايى آچمق || Les auteurs qui ont glosé la Bible تورات شريفى تفسير ايدن - مفسّرين تورات شريف Il a glosé un tel auteur فلان تأليفى تفسير مؤلفين ايلدى

Et censurer, critiquer. En ce sens il est neutre *A.* طعن - تشنيع - لوم *P.* حرف اندازطعن وتشنيع - حرفگيرى كردن شدن *T.* ديبيدجك بولمق - سوز بولمق - قندمق || Vous glosez sur tout هرشيئه حرف انداز طعن وتشنيع اولورسكز Pourquoi gloser sur mes actions, sur mes paroles? افعال واقوالمده طعن وتشنيع اولدجق نه وار در Il n'y a point à gloser sur sa conduite سلوك وحركتى اصلا وقطعا محل لوم وتشنيع Cela est net, il n'y a rien à gloser حركتنده هيچ سوز يوقدر - دكلدر فلان مادّه پاك وطاهر در اصلا حرف اندازلق Que trouvez-vous à gloser là-dessus بو بابده نوجهله قبول ايتمز نه ديبيد بيلورسكز - حرف اندازلق ايده بيلورسكز

GLOSEUR. Celui qui glose, qui critique *A.* طعّان - لايم *P.* حرفگير - حرف انداز *T.* قندبيجى | Gloseur perpétuel insupportable تحمّل اولنديدجق بر لايم بد زبان طعّان دائمى

GLOSSAIRE. Dictionnaire de termes difficiles d'une langue avec leur explication *A.* لغت الالفاظ الغامضة || Le vieux glossaire قديمى لغت الفاظ غامضة

GLOSSATEUR. Auteur qui a glosé un livre *A.* مفسّر pl. مفسّرين - شارح *P.* شرح نويس - تفسيرساز *T.* شرح ايدن || Le glossateur de la Bible تورات شريف مفسّرى

GLOTTE. Terme d'Anatomie. Petite fente du larynx, qui sert à former la voix *A.* غلصمه *T.* اوكوك باشى || Les différentes ouvertures de la glotte servent à varier les sons de la voix humaine غلصمه نك منافذ گوناگونى صوتك على وجه الاختلاف ظهورينه بادى اولور

GLOUGLOU. Le bruit que fait une liqueur, lorsqu'on la verse d'une bouteille *A.* جرجرة *P.* قلقل *T.* سسلنمه قلوق قلوق || Le glouglou de la bouteille قلقل صراحى

GLOUSSEMENT. Cri de la poule qui glousse *A.* قوقئة *P.* كراخ *T.* طاوق قتقدلمسى

GLOUSSER. Il se dit du cri de la poule qui veut couver, ou qui appelle ses poussins *A.* قوق *P.* كراجيدن *T.* طاوق قتقدلمق

GLOUTON. Gourmand *A.* مجردب - جردبان - متغذّم *P.* رَس - حريص خوردنى - لت انبان *T.* صوغوسز || Le loup est un animal glouton قورد بالطبع متغذّم بر حيواندر C'est un vilain glouton مكروه بر صوغوسز در - بر جردبان لئيمدر

GLOUTONNEMENT. Avec gourmandise *A.* بالجردبة - بالاغتذام *P.* رسكارانه *T.* صوغوسزلق ايله || Manger gloutonnement بالاغتذام اكل طعام ايتمك

GLOUTONNERIE. Vice du glouton *A.* جردبة - تغذّم *P.* حرص خوردنى - لت انبانى *T.* صوغوسزلق || Cet homme est d'une gloutonnerie dégoûtante فلان آدمك اكل طعامده جردبه سى باعث استكراهدر

GLU. Matière visqueuse et tenace, avec laquelle on prend les oiseaux *A.* دِبق - دابوق - طِبق *P.* دبن *T.* اوكسه - يلم قره || Cette glu est bien forte بو اوكسه كركى كبى قوتلو در Prendre des oiseaux à la glu دابوق ايله صيد طيور ايتمك - اوكسه ايله قوش آولمق

GLUANT. Visqueux *A.* لزج *P.* دوسكن *T.* يلمشك - ياپشقن || Il n'est rien de si gluant que la poix زفت قدر لزوجتلو - يلمشك تر - عرق لزج Une sueur gluante لزوجتلو شئ يوقدر

GLUAU. Ramille enduite de glu pour prendre des oiseaux *A.* قضيب مدبّق pl. قضبان مدبّقة *P.* چوب دبن آلود *T.* بسط || Tendre des gluaux اوكسدلو چيبوق - اوكسه چيبوغى اوكسه چيبوقلرى اوزاتمق - قضبان مدبّقه ايتمك

GLUER. Rendre gluant *A.* تلجين *P.* دوسكن آلود ساختن *T.* يلمشك شيئه بيلاشدرمق || Ces confitures lui ont glué les mains بو ريچاللر ايله اللرينى بيلاشدردى

GLUI. Grosse paille dont on couvre les toits *A.* حفافة *P.* صمان ديبى - اكيز *T.* كاهبن

GLUTEN. Matière qui sert à lier ensemble les parties qui composent un corps solide *A.* شراس - لزاق *P.* جريش *P.* جريش

GLUTINEUX. V. Gluant.

GNOMON. Espèce de grand style dont les astronomes se servent pour connaître la hauteur du soleil *A.* ميل الاهل الرصد - Et le style d'un cadran solaire *A.* ميل البسيطة - ابرة البسيطة

GNOMONIQUE. L'art de tracer des cadrans au soleil, à la lune et aux étoiles, mais surtout des cadrans solaires sur un plan *A.* فنّ الرسم البسيطة || La gnomonique est une partie des mathématiques فنّ رسم بسيطه علوم رياضيّة اقسامندندر

GOBELET. Vase rond, sans anse, moins large et plus haut qu'une tasse *A.* مصحات *P.* پیمانه ـ ريغال *T.* طاس

GOBELET, est aussi un vase qui sert à faire des tours de gibecière *A.* حقّة || Joueur de gobelets حقه باز — Figur. Joueur de gobelets. Un homme qui ne cherche qu'à tromper ceux avec qui il traite || Prenez garde à lui, c'est un joueur de gobelets فلاندن حذر ايله بر حقّه‌باز حيله پرداز در

GOBE-MOUCHES. Espèce de petit lézard *A.* خُنّاز *P.* جلپاسه *T.* آلدجه كلر

GOBER. Avaler avec avidité *A.* التقام ـ تبلّع *P.* فرو بردن ـ فرو كشيدن *T.* يوتمق || Gober une couple d'oeufs frais ايكى دانه تازه يمورطه تبلّع ايتمك

se **GOBERGER.** Se moquer *A.* تهزّئ ـ تروّم *P.* خنده خريشى نمودن *T.* ذوقلنمك || Il se goberge de ces gens-là شو آدملرى ذوقلنور

Et se divertir *A.* تلهّى *P.* باختن *T.* اوينامق || Des écoliers qui se gobergent طلبهٔ مكتب تلهّى ايدن

Et prendre ses aises *A.* استراحة *P.* آرميدن *T.* راحتلنمك || Il se gobergeait sur un sofa بر صفّه اوزرنده استراحت ايتمكده ايدى

GOBET. Morceau que l'on gobe *A.* لقمة pl. لقمات *P.* لقمه *T.* يودام

GOBIN. Bossu. V. ce mot.

GOBLIN. Esprit familier dont on menace les enfans *T.* قره قونجلور

GODRON. Certains plis ronds que l'on fait aux manchettes, aux coiffures des femmes *A.* غضن مقرّص pl. غضون مقرّصة *P.* شكن پيچ اندر پيچ *T.* گل وارى قيورلمش بوكلم

— Et certaines façons qu'on fait aux bords de la vaisselle d'argent *T.* كنار قيرقيجى ـ كنار قيرقمه‌سى || Vaisselle à gros godrons قيرقيقلى قبا اوانئ سيم

GODRONNER. Faire des godrons *A.* شدّ الغضن المقرّص *P.* شكن پيچ اندر پيچ ساختن *T.* دل وارى قيورلمش بوكلم ياپمق — Godronner de la vaisselle d'argent اوانئ سيمك كنارلرنده قيرقمه ياپمق

GOGUENARD. Railleur, mauvais plaisant *A.* طنّاز *P.* خنديشكار *T.* ذوقلنيجى || Être d'humeur goguenarde بالطبع طنّاز اولمق

GOGUENARDER. Faire de mauvaises plaisanteries *A.* طنز ـ تمسخر *P.* خنديشكارى نمودن ـ لاغ نا خوش زدن *T.* بد بد حوراطه ايتمك ـ ذوقلنمك || Ils riaient et goguenardaient ensemble بد بد حوراطه ايدوب كولشورلر ايدى ـ برى برلرينى ذوقلنوب كولشورلر ايدى

GOGUENARDERIE. Mauvaise plaisantarie *A.* سخريّة ـ طنز *P.* خنديش ـ لاغ نا خوش *T.* ذوقلنمه ـ بد حوراطه || Il ne répond que par des goguenarderies دائما طنز وتمسخر ايله جواب ويرر

GOÎTRE. Tumeur grosse qui vient à la gorge *A.* جدرة pl. اجدار *P.* جخش *T.* بوغاز اورى || Les habitans des Alpes sont sujets aux goîtres آلپس طاغلرى اهاليسى علّت جدره‌يه مبتلا درلر

GOÎTREUX. Qui est de la nature du goître *A.* جدرىّ *P.* جخشى *T.* اوره متعلق

GOLFE. Mer qui avance dans les terres *A.* خليج pl. خلج ـ شرم البحر *P.* شاخابه *T.* كورفز || Golfe de Constantinople خليج قسطنطنيه

GOMME. Substance qui découle de certains arbres *A.* صمغ pl. صموغ ـ صعرور pl. صعارير *P.* زنج ـ پنانگ ـ كوج *T.* ضمق ـ آغاج پنيسى || Gomme arabique صمغ عربى شلم

GOMME-GUTTE. Substance résineuse qu'on apporte des Indes *A.* راتين هندى *P.* راتيانهٔ هندى *T.* هند رجندسى

GOMMER. Enduire de gomme *A.* تصميغ *P.* زنج سودن ـ زنج زدن *T.* ضمق سورمك — Gommer une couleur. C'est y mêler un peu de gomme *A.* تصميغ الصبغ *P.* در رنگ رنگرا زنجناك پرداختن ـ زنج آميختن *T.* بويا ايچنه ضمق قاتمق

GOMMÉ. *A.* مصمّغ ـ مصموغ *P.* زنجناك ـ زنج آلود *T.* ضمقلو ـ صمغلو

GOMMEUX. Qui jette de la gomme *A.* مستصمغ *P.* زنجريز *T.* ضمق آقديجى || Il y a en ce pays-là grand nombre d'arbres gommeux et résineux اول مملكتده اشجار مستصمغه وذوى الراتينه‌نك كثرتى وار در Parties gommeuses اجزاى مستصمغه

GOMMIER. Arbre d'où sort la gomme *A.* شجر صامغ *P.*

صمق ويرر آغاج T. درخت زنج آور

GOMPHOSE. Terme d'Anat. Espèce d'articulation immobile, par laquelle les os sont emboîtés l'un dans l'autre A. فصّ pl. فصوص P. بندگاه استخوان فصّ العظمين T. كميككك اويناق يرى

GOND. Morceau de fer, sur lequel tournent les pentures d'une porte A. رزة pl. رزز P. بش - رزه T. رزه || Il manque un gond à cette porte بو قپونك بر رزه سى اكسكدر

GONFLEMENT. Enflure A. نفخة - نفخ P. برجستگى T. قبارمه - شيش || Gonflement de rate طحالك نفخى d'estomac نفخ معده

GONFLER. Rendre enflé A. تنفيخ P. بر جسته كردانيدن T. قبارتمق - شيشورمك || La plupart des légumes gonflent l'estomac اكثر بقول تنفيخ معده يى موجبدر Un pigeon qui gonfle sa gorge بوغازينى قباردر بر كوكرجين - Figur. || Sa fortune l'a gonflé d'orgueil كثرت مال نفخ وكبرينه باعث اولمشدر Le bon succès qu'il vient d'avoir le gonfla d'orgueil فلان خصوصده ظفرياب اولمسى نفخ وكبرينى مؤدّى اولمشدر

GONFLER, au neutre, et SE GONFLER A. انتفاخ - تنفخ - كسب النفخ P. بر جستن T. قبارمق - شيشمك || Quand la rate vient à gonfler طحالك تنفخى حالنده L'estomac se gonfle معده انتفاخ ايدر

GONFLÉ. A. منتفخ - منفوخ P. بر جسته T. قبارمش - شيشمش - Figur. || Un homme gonflé de la bonne opinion qu'il a de lui-même عجب نفسى تقريبيله منتفخ ومتكبر بر آدم

GONIOMÉTRIE. Terme de Mathem. Art de mesurer les angles A. فن المساحة الزوايا P. فنّ كوشه پيمايى T. كوشه لر اولچمنك فنى

GONORRHÉE. Terme de Méd. Flux involontaire de la semence A. قرحة المثانة P. پرميو - سوزاك T. بل صوغوقلغى

GORD. Pêcherie que l'on construit dans une rivière. Elle est composée de deux perches en forme d'un angle, au sommet duquel est un filet A. فنزر T. بالقچى داليانى

GORET. Petit cochon A. خنوص pl. خنانيص P. خوكچه T. خنزير انيكى

GORGE. La partie de devant du cou A. عنق pl. اعناق P. گردن T. بوغاز || Il a la gorge enflée بوغازى شيشكندر

Prendre un homme à la gorge بوغازندن طوتمق Couper la gorge à un homme A. ذبح - نحر - قطع العنق P. گردن بريدن T. بر كمسنه نك بوغازينى كسمك - بوغازلمق Ces deux hommes sont près de se couper la gorge l'un l'autre بو ايكى كشى متهيّئ تناحر وتذابحدرلر برى برلرينى بوغازلمغه آز قالمشدر - Figur. Couper la gorge à quelqu'un, signifie, faire quelque chose qui le perd فلان كشى يه فلان شيئى ايتمك آنى اولدرمك كبيدر - On dit aussi, qu'un homme se coupe la gorge à lui-même, lorsqu'il fait quelque chose de contraire à ses intérêts كندو كنديسنى اولدرر - Et tenir quelqu'un à la gorge, pour dire, lui serrer la gorge T. بوغازندن قاوره يوب صيقمق - Et figur. Prendre un homme à la gorge, pour dire, le contraindre avec violence à faire quelque chose T. بر كمسنه نك بوغازينه بصمق On dit dans le même sens, Tenir le pied sur la gorge à un homme, lui mettre, lui tenir le poignard sur la gorge بوغازينه بصمق وبچاغى بوغازينه طيامق

Il se dit aussi pour Gosier. V. ce mot. — On dit, Rendre gorge, pour dire, vomir A. استفراغ P. هراش كردن T. قوصمق V. aussi Vomir. — Et figur. pour dire, rendre ce qu'on a pris injustement || Il avait volé les deniers du roi, mais on lui a fait rendre gorge خزينهٔ همايون مالنه اطالهٔ دست سرقت ايتمشدر انجق آلديغنى كندويه قوصدرديلر

GORGE. Le sein d'une femme A. نحر pl. نحور - جيد pl. اجياد P. سر سينه T. كوكس باشى || Elle a la gorge belle حسن النحر بر محبوبه در Montrer, découvrir sa gorge كشف كوكس باشنى اچمق - جيد ايتمك Elle a la gorge plate سر سينه سى يصيدر

Et la partie supérieure de la chemise d'une femme A. جيب القميص P. گريبان پيراهن T. كوملك يقه سى

GORGE. Passage entre des montagnes A. خانق - درب - مأزم pl. مآزم - الجبل P. دربند T. بوغاز

GORGÉE. La quantité de liqueur que l'on peut avaler en une seule fois A. جرعة - احسية pl. جسوة - نغبة T. بر يودم - ايچم || Ce malade n'a pu prendre que deux gorgées de bouillon بو مريض ايكى جرعه ات صويندن غيرى برشئ انجق ايكى يودم چوربا ييه بيلدى - ييه مدى

GORGER. Soûler, donner à manger avec excès A. تكثئة -

- مالامال خورد ونوش کردن *P.* تملئة من الاکل والشرب
قارنی بیدجک ایچدجک *T.* تا بگلو پر خورد ونوش کردن
اسقای || On les a gorgés de vin et de viandes ایله طولدرمق
خمر کثیر واطعام طعام وفیر ایله فلانلری تکشند ایتدردیلر
- فلانلری کثرت اکل وشرب ایله تا بگلو طولدرمشلر در

Il signifie figur., combler de richesses *A.* اطفاف - املا *P.*
T. مستغرق کردن - لبریز کردن - تا بگلو مالامال کردن
T. دپدیه قدر طولدرمق || On les a gorgés de biens مستغرق
تا اموال فراوان ایتمشلر در Ils sont gorgés d'or et d'argent
بگلو مالامال سیم وزر درلر Les soldats se gorgèrent de butin
عسکری طایفه‌سی غنایم وفیره ایله لبریز ومالامال اولمشدر

Gorgé. *A.* ممتلئ من الاکل والشرب - کشئ *P.* تا بگلو
بیدجک ایچدجک ایله طولمش *T.* مالامال خورد ونوش

GOSIER. Partie intérieure de la gorge par où passent les alimens *A.* حلقوم - حلق *P.* گلو *T.* بوغاز || Gosier large حلقوم عریض Avoir le gosier tout en feu حلقوم بغایت ملتهب اولمق Il lui est demeuré une arête dans le gosier بوغازنده بر بالق کمیکی ایلشدی

Il se dit aussi du canal par où sort la voix, et qui sert à la respiration *A.* مجراء النفس - حنجرة - جرشة *P.* نای گلو *T.* بوغرتلق

GOTHIQUE. Qui appartient aux Goths *A.* ترتری *P.* تاتاری *T.* تاتارجه || Architecture gothique بنای ترتری - تاتارجه بنا Écriture gothique خط تاتاری - تاتارجه یازو

GOUDRON. Espèce de gomme et de poix, servant à calfater les vaisseaux *A.* قطران - هناء *P.* کتیران - کتران *T.* قطران || Enduire quelque chose de goudron بر شیئه قطران سورمک Eau de goudron قطران صویی

GOUDRONNER. Enduire de goudron *A.* طلاء بالقطران *P.* کتران سودن *T.* قطران سورمک || Goudronner un vaisseau کمی‌یه قطران سورمک

Goudronné. *A.* مقطور - مقطرن *P.* کتران آلود *T.* قطرانلو - قطران سورلمش

GOUFFRE. Abîme, trou large et profond *A.* وهدة pl. وهاد *P.* حفرة قعیرة - هوة - شنار *T.* حفرهٔ تا قعر یاب - دربن - وهدهٔ هوّهٔ عمیق القعر || Gouffre profond épouvantable جقور هایله Dans les endroits de la rivière où l'eau tournoie, il y a d'ordinaire un gouffre نهرک گرداب اولدیغی محلده بر وهدهٔ قعیرهٔ موجود در Tomber dans un gouffre هوّهٔ ایچنه سقوط وانکباب ایتمک La bouche de l'Etna est un gouffre de feu اتنه نام جبل آتشفشانک آغزی بر هوّهٔ نار در - Figur. || Tomber dans un gouffre de malheurs, de misères حفرهٔ تا قعر یاب مصایب وآفات وهوّهٔ بی بن وکنار ورطهٔ فقر وفاقه‌یه دوچار اولمق - فقر ومسکنته گرفتار اولمق

Il se dit aussi de toutes les choses où l'on fait des frais immenses *A.* بحر المصارف *P.* دریای مصارف *T.* مصرف انکینی || Ce procès est un gouffre بو دعوا دریای مصارفدر Paris est un gouffre پارس شهری بر بحر مصارفدر Les maisons de jeu sont des gouffres pour les jeunes gens قمار خانه‌لر حدیث السن اولنلره کوره دریای مصارفدر

GOUJON. Espèce de poisson *A.* حوت الجن *T.* قیا بالغی

Et nom d'une cheville de fer *A.* شکة *P.* میخ *T.* چیوی

GOULET. Il se dit de l'entrée étroite d'un port *A.* خانق - مأزم المرفاء - المینی *P.* دهانهٔ دریابند *T.* لیمان بوغازی - لیمان آغزی || On n'entre dans ce port que par un goulet بو لیمانه بر بوغازدن مرور ایله واریلور Le goulet de Brest rend l'entrée du port très-difficile برست نام لیمانک بوغازی طارلغی حسبیله مدخلنی بغایت تصعیب ایدر

GOULOT. Cou d'un vase dont l'entrée est étroite *A.* عنق *P.* گلو *T.* بوغاز || Une bouteille qui a le goulot cassé بلبلهٔ بوغازی قیرق صراحی - شکسته گلو

GOULOTTE. Petite rigole pour servir à l'écoulement des eaux *A.* مذنب pl. مذانب *P.* رود خانهٔ خرد - فرغر *T.* ارقجغز

GOULU. Qui mange avidement *A.* نهیم *P.* علف خور *T.* قورد نهیم بر حیواندر || Le loup est un animal goulu اینهمان

GOULUMENT. Avidement *A.* بالنهامة *P.* علف خورانه *T.* اینهمانلق ایله ییه‌رک - هارل هارل ییه‌رک || Manger goulument بالنهامه طعام ایتمک

GOUR. Creux produit par une chute d'eau; creux plein d'eau *A.* وقیعة pl. وقاع *P.* فرکند *T.* سیل یاربعی چقور یر

GOURD. Qui est devenu comme perclus par le froid. Il ne se dit qu'en cette phrase: Il a les mains gourdes *A.* جامد الید *P.* دست سرما زده *T.* الی طوکوب چولاق کبی اولمش

GOURDE. Courge vidée, dont on se sert pour porter de l'eau *P.* قباق برداغی *T.* سغچه

GOUREUR. Celui qui trompe dans un petit commerce *A.* غابن *P.* فریبکار *T.* آلدادیجی || Ne faites pas de marché avec lui, c'est un goureur بونڭك ایله بازارلق ایتمه زیرا غابن بر آدمدر

GOURMADE. Coup de poing *A.* لكمة pl. لكمات ـ لكزة pl. لكزات ـ وكزة pl. وكزات ـ ضربة بجمع الكف *P.* مشت ـ زنی اوزرینه *T.* یومرق || Il lui donna deux gourmades جمع كف ایله فلانه ایكی ضربه ـ ایكی لكزه حواله ایلدی فلانه ایكی یومرق اوردی ـ حواله ایلدی Il lui donna une gourmade dans les dents دیشنه بر یومرق اوردی

GOURMAND. Qui aime à manger beaucoup *A.* اكول ـ كثیر الاكل *P.* ناهك ـ پر خور ـ بسیار خوار ـ گرانخوار ـ رزد *T.* ییه‌كن || Il est extrêmement gourmand غایة الغایه اكولدر Un oiseau gourmand مرغ بسیار خوار

GOURMANDER. Traiter durement en paroles *A.* تهدم ـ تهدیك ـ شتم شدیداً *P.* گرفت نمودن *T.* آلابانده ویرمك ـ ویرشدرمك || Souffrez-vous qu'on vous gourmande? مطهر تهدم سكا آلابانده ویرلمسنی ـ اولدیغكی تحمل ایدرمیسك حقكه تهدم ایله معامله‌یی هضم ایده ـ چكرمیسك بیلورمیسك Vous l'avez gourmandé comme s'il était votre valet فلانه كندو خدمتكارك كبی ویرشدردك Il est fort impérieux, il veut gourmander tout le monde متعظم بر آدم در اولوب عالمه ویرشدرمك قیدنده در — Figur. Gourmander ses passions. S'en rendre le maître *A.* قهر النفس *P.* بهوای هوا وهوسنه غلبه ایتمك *T.* نفس زبردستی نمودن

GOURMANDISE. Vice de celui qui est gourmand *A.* كثرة الاكل *P.* نهاكت ـ بسیار خواری ـ پرخوری *T.* ییه‌كنلك || Gourmandise insatiable نهاكت شدیده ـ شبع وغنا كتورمز طویمق بیلمز ییه‌كنلك

GOURMER. Mettre la gourmette à un cheval *A.* ضرب الحنكة *P.* اللجام لگامرا زدن *T.* زنجیرك اورمق || كم صولوغنی Si un cheval n'est gourmé, il ne se ramène pas bien بر دابّه‌یه كم صولوغنی اورلمینجه یورویشی ایو اولمز

Et donner des gourmades *A.* ضرب بجمع ـ وكز ـ لكز ـ لكم *P.* لكف مشت زدن *T.* یومرق اورمق

GOURMETTE. Petite chaînette de fer qui tient à un des côtés du mors d'un cheval, et qu'on accroche à l'autre côté *A.* حنكة اللجام *P.* زنجیرك لگام *T.* كم صولوغنی || La gourmette de votre cheval est défaite آتڭك كم صولوغنی چیقمشدر Cette gourmette est trop grosse, trop courte بو كم صولوغنی غایت قبا وغایت قصه در — On dit figur. Lâcher la gourmette à quelqu'un, pour dire, lui donner plus de liberté qu'il n'en avait فلانه ارخای عنان رخصت ایتمك

GOUSSE. L'enveloppe qui couvre certaines graines *A.* سنفة pl. سنف *P.* پوست دانه *T.* قبچوق || Gousse de fève بقله قبچوغی — On appelle Gousse d'ail, une petite tête d'ail *A.* فص ـ سن الثوم *P.* سیر دندانهٔ *T.* صارمساق دیشی || Frotter avec une gousse d'ail بر صارمساق دیشیله سورتمك

GOUSSET. Le creux de l'aisselle *A.* مغبن الابط pl. مغابن الاباط *P.* تهیگاه بغل *T.* قولتق ـ قولتغك قیصیق یری || Se frotter le gousset avec de la poudre d'alun قولتق ایچینی شاب سفوفیله اوغوشدرمق

Il se dit aussi de la mauvaise odeur qui vient du gousset *A.* صنة ـ صنان ـ ذفر الابط *P.* بوی بد بغل *T.* قولتق قوقوسی || Sentir le gousset صنان قوقمق

Il signifie aussi, cette petite pièce de toile qu'on met à la manche d'une chemise à l'endroit de l'aisselle *A.* لبنة ـ بنیقة pl. بنائق *P.* خشتك *T.* اكندرك ـ بندك ـ كوملكه قولتق آلتی || Mettre des goussets à une chemise اكندرك یاپشدرمق

GOÛT. Sens par lequel on distingue les saveurs *A.* قوة الذائقة ـ مذاق *P.* مزه *T.* طادی || Avoir le goût bon ذایقه ـ ذایقهٔ دقیقه لطافت ذایقه‌یه مالك اولمق Goût fin لطیفه mauvais ذایقهٔ فاسده ـ سوء ذایقه Cela plaît au goût طیب المذاقدر ـ خوش مزه در ـ طادی خوشدر flatte le goût ذوایق تطییب ذایقه‌یی موجبدر Les différens goûts مختلفه Tous les goûts ne se rapportent pas جمیع ذوایق همرنگ وموافق اولمز Il ne faut pas disputer des goûts ذوایق ناس محل معارضه دكلدر تعریضه كلمز ـ Chacun a son goût هر كسك بر ـ هر كسده بر كونه مذاق وار در ـ كونه مذاقی وار در — Figur. La finesse du jugement *A.* دقة المذاق ـ نزاكة المذاق || Avoir du goût pour les bonnes choses اشیای نفیسه حقنده دقیق المذاق اولمق pour les bons ouvrages تألیفات نفیسه حقنده نزاكت مذاق صاحبی Il a le goût délicat, fin دقیق المذاقدر C'est avoir le goût fort mauvais que de trouver de l'esprit à cela بوشیده

ذکا وفراست اولدیغنی ظنّ ایتمک نزاکت مذاقک فسادینه دلالت ایدر

Il signifie aussi, saveur *A.* لذّت *P.* چاشنی *T.* طادی || Viande de bon goût گوشت خوش ـ لحم لطیف الطعم طادی لذیذ ات ـ گوشت خوش مزه ـ چاشنی de mauvais goût ـ طادی فنا ـ بد مزه ـ بد چاشنی ـ کریه الطعم طادی نا خوش Cela est d'un goût excellent, d'un goût fin, délicat, exquis فلان شیئک طعمی اعلا ودقیق ونازک Ce pain a un goût de noisette بو اتمکده فندق وانفسدر Cela donne un bon goût aux sauces فلان شئ طادی وار در طعامک تربیه‌سنه لذّت ویرر

Et odeur *A.* رایحه *P.* بو *T.* قوقو || Ce tabac a un goût de pouri بو توتونده چورکلک قوقوسی وار در

Goût, se dit aussi de l'appétence des alimens *A.* اشتها ـ لذّت *P.* خواهش دل *T.* استک || Ce malade ne trouve goût à rien بو مریضک هیچ بر شیئه اشتهاسی یوقدر ne prend goût à rien هیچ برشیدن ـ هیچ برشیئه لذّت بولدمز لذّتیاب اولدمز Il a entièrement perdu le goût اشتهایی بسبتون غایب ایلدی Il commence à entrer en goût لذّت طویمغه اشتهاسی کلمکه باشلادی ـ باشلادی

Et de l'inclination qu'on a pour certaines personnes ou pour certaines choses *A.* رغبت *P.* خواهش *T.* استک || Il n'a nul goût pour les choses du ciel, pour les vers, pour la musique رضاء اللهه موافق شیلره واشعاره وفنّ موسیقی‌یه اصلا رغبتی یوقدر Il a beaucoup de goût pour cette personne-là بو ذاتک حقنده کلّی رغبتی وار در

Et du sentiment agréable ou avantageux qu'on a de quelque chose *A.* موافقة المزاج ـ موافقة الطبیعة ـ موافقة المذاق *P.* پسند طبع ـ همرنگئ مذاق *T.* مزاج اویغونلغی || Cet ouvrage est au goût de tout le monde بو تألیف کافهٔ ناسک مزاجنه موافقدر Cela n'est pas de mon goût مزاجمه موافق دکلدر ـ مزاجمجه دکلدر ـ مذاقمجه دکلدر C'est une affaire de goût مزاج حالی بر شیدر

Il se dit aussi, du caractère particulier d'un ouvrage, d'un siècle *A.* طبیعت || Cet ouvrage est de bon goût حسن طبیعت ایله ایشلنمش بر شیدر Cet homme-là travaille dans un fort mauvais goût بو آدم غایت مرتبه‌ده سوء طبیعت ایله ایشلر Ces vers-là sont dant le goût de Malherbe بو ابیات فلان شاعرک طبیعتی اوزره انشاد اولمشدر Ce tableau est dans le goût de Raphael بو تصویر فلان مصوّرک طبیعتی اوزره رسم اولنمشدر Il a écrit dans le goût de son siècle طبیعت زماندیه موافق وجهله تألیف ایتمشدر

GOÛTER. Sentir les saveurs par le goût *A.* تذوّق *P.* چشیدن ـ مزیدن ـ مسریدن *T.* طاتمق ـ طادی آلمق || Il goûte bien ce qu'il mange اکل ایلدیکی طعامی کرکی کبی تذوّق ایدر ـ Figur. Essayer, éprouver *A.* تجربه ـ استذاقه *P.* مزیدن ـ چشیدن *T.* دندمک ـ چاشنیسنی آلمق ـ طادینی آلمق || Il a essayé de toutes les professions, c'est un homme qui veut goûter de tout هر شیئی استذاقه قیدنده اولمغله حرفتلرک جمله‌سنی تجربه ایتمشدر

Et prendre un peu d'un mets, d'une liqueur, pour en essayer le goût *A.* تلمّج ـ تلمّق ـ تمطّق *P.* چشیدن *T.* طاتمق ـ برشیئک لذّتنی بیلمک ایچون طادینی آلمق || Voulez-vous goûter de notre vin? بزم باده‌یی طاتمق استرمیسک

Figur. Approuver *A.* استحسان *P.* پسندیدن *T.* بکنمک ـ مذاقه اویغون کلمک ـ حظّ ایتمک || Je goûte bien ce que vous dites دیدیککک کلام ـ کلامکی استحسان ایدرم مذاقمه اویغون کلیور Je ne pus jamais lui faire goûter vos raisons سرد ایلدیککک علل واعذاری فلانه بر وجهله پسند ایتدره‌مدم On n'a jamais pu goûter cet homme, goûter l'esprit de cet homme فلان کمسندن ویاخود فلانک عقلندن بر وجهله حظّ اولنه‌مامشدر

Goûter. Sentir, jouir *A.* تلذّذ ـ تمتّع *P.* لذّتیاب شدن *T.* لذّتنی طویمق || Nous avons passé une partie du temps à goûter les plaisirs de la table برمدّت لذیذ طعامدن متمتّع اولدرق امرار وقت ایتمشسز

Goûté. *A.* متذوّق *P.* مزیده ـ مسریده *T.* طاتلنمش *A.* مستحسن *P.* پسندیده *A.* مجرّب *P.* چشیده *T.* طادی النمش *T.* مذاقه اویغون کلمش ـ بکنلمش

GOÛTER. Manger entre le dîner et le souper *A.* اکل اللماج العصر *P.* طعام باز چاشت خوردن *T.* ایکندی قهوه آلتیسنی یمک || Il fait ses quatre repas, il déjeûne, il dîne, il goûte, il soupe کونده درت دفعه طعام ایدر صباح قهوه آلتیسنی واویله یمکنی وایکندی قهوه آلتیسنی واخشام یمکنی یر

GOÛTER. Petit repas qu'on fait entre le dîner et le souper *A.* الماج العصر *P.* طعام باز چاشت *T.* ایکندی قهوه

آلتیسی || On lui a donné des confitures et du fruit pour son goûter فلانه ایکندی قهوه آلتیسی ایچون ریچال ومیوه ویرلمشدر

GOUTTE. Petite partie d'un fluide *A.* قطرة pl. قطرات *P.* چکالهٔ ـ قطرهٔ ـ چکک ـ چکاله *T.* طمله || Petite goutte قطرهٔ رقیقه ـ چکالهٔ آب ـ قطرهٔ آب ـ اینجه طمله ـ خرد Goutte d'eau بوندن یک قطره صو طمله‌سی Il n'y en a pas une goutte قالمامشدر ـ On dit proverb. d'une petite chose mise dans une grande, C'est une goutte d'eau dans la mer *A.* کقطرة الما بالنسبة الى الدأما *P.* بدریا یک قطرهٔ آب انداختن *T.* دکزه بر طمله صو دوکمکدر

On appelle Mère-goutte, le vin qu'on tire de la cuve sans pressurage *A.* سلافة *P.* شیره *T.* شیره

Goutte, est aussi adverbe, et signifie, point du tout *A.* اصلاً ـ قطعاً ـ دیّار *P.* هیچ *T.* هیچ || Ne voir goutte اصلا قطعاً استماع N'entendre goutte ودیّار رؤیت ایده‌مامک ایده‌مامک ـ Goutte à goutte, signifie, goutte après goutte *A.* قطرة بعد قطرة ـ متقاطراً *P.* قطره قطره ـ چکاله بچکاله *T.* طمله طمله || Il faut verser cette liqueur goutte à goutte بو صو قطره قطره دوکلملو در

GOUTTE. Maladie qui attaque particulièrmeent les articulations *A.* وجع المفاصل ـ ریح طیّار *P.* خلم *T.* اوبناق ریح طیّار بارد || Goutte froide chaude ریح طیّار حارّ || یرلرنده کزن یل Cela engendra la goutte بو شی ریح طیّاری تولید ایدر

Goutte aux pieds *A.* نقریس *P.* دربندپای *T.* نقریس علتی || La goutte lui est remontée dans la poitrine علت نقریس صدرینه عکس ایلدی Il est mort d'une goutte remontée نقریسک یوقاری‌یه عکسی سببیله وفات ایتمشدر ـ Goutte crampe. V. Crampe. — Goutte sciatique. V. Sciatique.

Goutte sereine. Maladie qui cause subitement la privation de la vue *A.* علة ماء الاسود *P.* رنج ادوس *T.* قره صو اینمه || Il a perdu tout d'un coup la vue par une goutte sereine کوزینه ماء اسود نزولنه مبنی قوّت باصره‌سی بغتةً زایل ونابدید اولمشدر

GOUTTEUX. Qui est sujet à la goutte *A.* مبتلا النقریس *P.* گرفتار دربندپای *T.* نقریسلو || Il est devenu goutteux نقریسه مبتلا اولدی ـ نقریسلو اولدی

GOUTTIÈRE. Petit canal par où les eaux de la pluie coulent de dessus les toits *A.* میزاب pl. میازیب *P.* ناودان *T.* ناودان || Gouttière de plomb قورشوندن مصنوع طملدلق ـ اولوق

GOUVERNAIL. Pièce de bois attachée à l'arrière d'un navire, et qui sert à le gouverner *A.* سکّان *P.* خلّه ـ خلاشه *T.* دومن || Tenir le gouvernail d'un vaisseau کمینک دومنی Un coup de mer rompit le gouvernail دریانک بر طوتمق ضربهٔ شدیده‌سی اصابتیله سکّان سفینه شکست اولمشدر ـ Il se dit figur. en parlant d'un État || Les affaires allaient bien tandis que ce ministre tenait le gouvernail سکّان کشتیٔ ملک وسلطنت فلان وکیلک دست تصرّف واداره‌سنده ایکن حسن نظام امور درکار ایدی

GOUVERNANTE. Femme qui a le gouvernement d'une province *A.* حاکمة pl. حاکمات *P.* حکمران بانوی *T.* حکومت ایدن قادین || Plusieurs princesses de la Maison d'Autriche ont été gouvernantes des Pays-Bas آوستریا خاندانی سیّده‌لرینک نیچه‌لری فلان ایالاتک حاکمه‌لری ایدیلر

Il se dit aussi d'une femme qui a soin de l'éducation des enfans *A.* ربیبة *P.* آتون *T.* خوجه قادین

GOUVERNEMENT. La charge de gouverneur dans une province *A.* ولایت ـ تصرّف *P.* حکمرانی ـ فرمانفرمایی *T.* والیلک ـ حاکملک || On lui a donné le gouvernement de Moscou ـ موسقه ایالتنک ولایت وتصرّفی فلانه توجیه اولندی موسقه والیلکی فلانک عهدهٔ اهتمامنه احاله قلندی

Et le pays qui est sous le pouvoir du gouverneur *A.* ایالت pl. ایالات *P.* قلمرو ـ قلمرو حکومت *T.* ایالت || Un gouvernement d'une grande étendue ایالت ـ ایالت جسیمه وسیعة الانحا

Il signifie aussi, l'hôtel du gouvernement *T.* والی قوناغی ـ والی قپوسی || J'ai diné au gouvernement اویله طعامنی والی قپوسنده ایتدم

Gouvernement. Constitution politique d'un État *A.* حکومت || Le gouvernement d'Autriche est monarchique آوستریانک حکومتی صورت تفرّد واستقلال اوزره در Le gouvernement de Venise était aristocratique وندیکک حکومتی جمعیّت اشراف قومدن عبارت ایدی

Il se dit aussi de ceux qui gouvernent un État *A.* اولی

On lui a expédié ses lettres gratis تحريراتی بلا ثمن ولا عوض ارسال اولندی On a écrit sur son arrêt, gratis فلان حقنده اصدار اولنان حكمك بالاسنده انعام ديو اشارت اولندی On a donné la comédie gratis فلان اويونی مفت وصجانًا اوينامشلر در — On dit figur. Dire quelque chose gratis, c'est-à-dire, sans preuve بيوجه سويلمك — بلا سند سويلمك

GRATITUDE. Reconnaissance d'un bienfait reçu *A.* شكر النعمة — شكر الاحسان — تشكر *P.* سپاس — شكرانه — شكرگذاری *T.* ايولكی بيلمه || Témoigner sa gratitude ايفای لازمهٔ شكر اظهار شكر نعمت ايتمك — نعمت ايتمك Donner des marques de sa gratitude بسط آثار — اداى رسم تشكر ايتمك شكر وسپاس ايتمك

GRATTELEUX. Qui a la grattelle *A.* ذو الحكة *P.* خارشناك *T.* كيجيكلو || Il est devenu gratteleux داء حكه‌يه مبتلا اولدی

GRATTELLE. Menue gale *A.* الحكة — داء الاكال *P.* خارش *T.* كيجيك علتی

GRATTER. Passer les ongles ou quelque autre chose sur la partie où il démange *A.* حك — احكاك *P.* خاريدن *T.* قاشيمق || Gratter la tête حك رأس ايتمك — باشی قاشيمق

Se gratter. *A.* احتكاك — استحكاك *P.* خودرا خاريدن *T.* قاشنمق — سورتنوب قاشنمق || Un cheval qui se gratte contre la muraille ديوار اوزرنده سورتنوب قاشينان بر آت

Il se dit aussi des animaux qui remuent la terre avec leurs ongles *A.* استبحاث الارض *T.* طپراغی آراشدرمق || Les poules grattent la terre, le fumier طاوق طپراغی وفشقی‌يی آراشدرر

Il signifie aussi, ratisser *A.* حك *P.* ستردن — كزلك زدن *T.* قازيمق || Gratter du parchemin ترشديی حك ايتمك Gratter une écriture pour l'ôter de dessus le papier خطی روی ورقدن ازاله ضمننده حك ايتمك Gratter une muraille روی ديواری حك ايتمك

Gratté. *A.* محكوك *P.* خاريده — سترده *T.* قاشنمش — قازنمش

GRATTOIR. Instrument propre à gratter *A.* محك *P.* كزلك *T.* قازييجق قلمتراش || On efface des mots sur le papier avec un grattoir الفاظ روی صحيفه‌دن اعمال كزلك ايله ازاله واسحا اولنور

GRATUIT. Ce qu'on donne gratis *A.* كرم — انعام — احسان *P.* بخشايش *T.* بغشلمه || Ce que je lui donne au-dessus de ses gages, est purement gratuit علوفه‌سندن زياده ويرديكم محض كرم واحساندر

On appelle Don gratuit, une certaine somme que quelques provinces du royaume octroient de temps en temps au roi, pour subvenir aux dépenses de l'État *A.* هدية — تقدمة *P.* پيشكش *T.* پشكش

Et supposition gratuite, une supposition qui n'a aucun fondement *A.* فرض باطل *P.* گمان بی اساس *T.* تملسز صانی

Et une méchanceté gratuite, celle qui est sans motif et sans intérêt خباثت محض — صرف يرامزلق

GRATUITEMENT. D'une manière gratuite *A.* انعامًا — احسانًا — على طريق الانعام *P.* بخشش گونه *T.* بغشلمه اولدرق — كرم اولدرق || Il lui a donné gratuitement une charge فلانه انعام اولدرق بر منصب توجيه اولندی V. aussi Gratis.

Il signifie aussi, sans fondement *A.* باطلًا — من غير اساس *P.* بيوجه *T* اصل واساس اوليمدرق || Vous avancez cela gratuitement بو كلامی من غير اساس سرد وايراد ايدرسك Cela est supposé gratuitement فلان شیٔ محض فرض باطلدر

GRAVE. Pesant *A.* ثقيل *P.* گران — سنگين *T.* آغر || La chute des corps graves اجرام ثقيله‌نك سقوطی — On appelle Son grave, ton grave, par opposition au son et au ton aigu *A.* صوت بم — صداء ثقيل *T.* قبا سس

Il signifie aussi, sérieux, qui agit avec dignité *A.* وقور — اهل الوقار والتمكين *P.* بردبار *T.* تمكينلو — رزين — زميت وقار صاحبی || Un magistrat grave آغر — لنكرلو — صاحب وقار بر حاكم Il est grave dans ses discours كلامنده وقار وتمكين وار در Il ne se hâte point, il ne s'échauffe point, il est toujours grave مصلحتده عجله وسرعت وشدت وحرارت كوسترميوب تمكين ووقارينه اصلا خلل كتورمز

Il se dit aussi des actions et des paroles d'un homme sage et sérieux *A.* ركين — رزين *P.* فروهيده *T.* آغر || Démarche grave حركت با رزانت contenance وضع وقور ورزين mine سيمای رزانتنما Paroles graves كلمات رزانت آلود

Il signifie aussi, important *A.* خطير — جسيم *P.* گران *T.* آغر || Matière grave مادهٔ جسيمه Il ne faut point badiner sur un sujet si grave بويله بر امر جسيمده هزل ومزاح جائز — بويله بر امر خطير لطيفه كوتورمز — دكلدر On dit aussi,

Affaire grave *A.* امر جسيم - امر عاضل *P.* كار گران *T.* آغر
Cas grave *A.* مصلحت حال عاضل *P.* حال گران *T.* اغر
Maladie grave *A.* داء عضال *P.* رنج گران *T.* اغر خستەلك ايش

GRAVELÉE. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Cendre gravelée, qui est une cendre faite de lie de vin calcinée *A.* قلی الدردی الخمر *P.* خاكستر درد مى *T.* شراب پوصەسى كولى

GRAVELEUX. Qui est sujet à la gravelle *A.* مبتلاء - محصا *T.* رنجور ريگ مثانه *P.* الداء الحصاة طاش خستەلكنه - اوغرامش - On appelle Urine graveleuse, une urine pleine de sable *A.* بول محصا *P.* شاشهٔ ريگناك *T.* قوملو سدك

GRAVELEUX, se dit encore de tout ce qui est mêlé de gravier *A.* مقضض *P.* سنگريزه آلود *T.* مولوزلی || Terre graveleuse مولوزلی طپراق - ارض كثيرة القضض

GRAVELLE. Maladie causée par du sable ou du gravier qui s'engendre dans les reins, et qui sort par les urines *A.* داء الحصاة *P.* رنج ريگ مثانه *T.* طاش علتى | Être attaqué de la gravelle حصات علتنه مبتلا اولمق

GRAVEMENT. D'une manière grave *A.* بالوقار والرزانة - وقوراند - ببردبارى *P.* بالوقار والتمكين - بالرزانة والمكينة وقورانه تكلّم ايتمك *T.* آغرلق ايله || Parler gravement Marcher gravement بالوقار والتمكين مشى وحركت ايتمك

GRAVER. Tracer quelque trait, quelque figure avec le burin ou le ciseau sur du cuivre, du marbre, etc. حك - نقر *P.* كاويدن - كندن *T.* قازيمق || Graver une inscription بر باقر تختەسى كتابه نقر ايتمك Graver une planche de cuivre حروف حك اوزرنده حك ايتمك Graver des caractères حروف Cela mériterait d'être gravé en lettres d'or مذهّبه ايله نقش وحكّه شاياندر Graver une épitaphe sur une tombe مزار طاشى اوزرنده كتابه نقر ايتمك des chiffres sur un cachet مهر اوزرنده حك ارقام ايتمك Graver sur des pierres précieuses احجار ذيقيمت اوزرنده قازيمق à l'eau-forte تيزاب ايله قازيمق sur le bronze پرنج اوزرنده حك ايتمك

Figur. *A.* نقش - ترسيم *P.* نگاشتن *T.* يازمق || Graver quelque chose dans sa mémoire, dans son coeur بر شيئى لوح صحيفهٔ درونده كالنقش فى الحجر - خاطرده نقش ايتمك || a لوحهٔ ضميرده نقش ايتمك - رسم وتحرير ايتمك l'amour de Dieu gravé bien avant dans le coeur عشق الهى دخيلهٔ فؤادنده منقوش ومرتسمدر Graver profondément un bienfait, une injure dans sa mémoire بر لطف ونعمتى ياخود بر تحقير وآزارى اعماق حافظەده نقش ايتمك D'ordinaire les bienfaits sont gravés sur le sable, et les injures sur l'airain عادتا الطاف ونعم ضماير ناسده كالنقش فى الرمال بى ثبات ونا پايدار وسوء معاملات كالنقش فى الاحجار باقى وبر قرار در

GRAVÉ. *A.* منقور - محكوك *P.* كنده - كاويده *T.* قازنمش - يازيلى *T.* نگاشته *P.* مرتسم - منقوش *A.* قازيلى

On dit, Avoir le visage gravé de petite vérole, ou simplement gravé *A.* وجد ذو الاحداب *P.* روى بژمويناك *T.* چوپورلى يوز - چيچك نشانلريله طولو يوز || Cet homme a le visage tout gravé de petite vérole فلانك يوزى بستبتون احداب جدرى چهرەسى چيچك نشانلرندن بسبتون - ايله مغربلدر چوپورليدر

GRAVEUR. Celui qui fait profession de graver *A.* حكاك *P.* كاونده - كندەكار - كننده *T.* قازيجى || Graveur en acier چليك حكاكى Graveur en cachet *A.* حكاك المهر *P.* مهر كن *T.* مهر قازيجى

GRAVIER. Gros sable mêlé de fort petits cailloux *A.* كثكث رمل مقضض - قضض - *P.* ريگ سنگريزه آلود *T.* مولوزلی قوم || Il n'y a point de terre franche en cet endroit-là, ce n'est que du gravier بو محلده خالص طپراق موجود اوليوب هپ مولوزلی قومدر - Et le sable qui se trouve dans le sédiment des urines *A.* رمل *P.* ريگ *T.* قوم

GRAVIR. Grimper à l'aide des pieds et des mains *A.* تسلق صخرهٔ صمّا *T.* طرمشوب چيقمق || Gravir sur un rocher بر قيانك اوزرينه طرمشوب - اوزرينه تسلق ايتمك Gravir au haut d'une muraille بالاى ديواره طرمشوب چيقمق صعود ايتمك

GRAVITATION. Tendance qu'un corps a vers un autre corps, par la force de sa gravité *A.* رجوح *P.* گرايش بار *T.* آغرلغك بر طرفه ميللمسى - بر طرفه آغمەسى

GRAVITÉ. Terme de Physique. Pesanteur *A.* ثقالت - وزانت *P.* گرانى *T.* آغرلق || La gravité fait descendre les corps vers la terre ثقالت ووزانت اجرامك جانب ارضه انهباطنه باديدر

Centre de gravité, Le point par lequel un corps, étant suspendu, demeurerait en repos *A.* مركز الموازنة

GRAVITÉ. La qualité d'une personne grave et sérieuse *A* وقار *P.* بردباری ـ سنگ زمانت ـ مکینت ـ رزانت ـ رکانت ـ طور وکلامنده *T.* فرهیدگی ـ آغرلق ـ لنکرلولک ـ تمکینلولک ‖ Il impose par la gravité de son maintien, de ses discours طور وکلامنده اولان وقار ورزانت تقریبیله ایقاع خشیت ایدر

Et importance *A.* جسامت *P.* گرانی *T.* آغرلق ‖ La gravité de cette matière بو مادّه‌نک جسامتی

GRAVOIS. La partie la plus grossière qui reste du plâtre, après qu'on l'a sassé *A.* حثالة الصاروج *P.* خس وخاشاک *T.* ساروج آلچی دوکنتیسی ـ آلچی مولوزی

Et les menus débris d'une muraille qu'on a démolie *A.* قصاعة *P.* انراره *T.* مولوز دوکنتیسی

GRAVURE. L'art de graver *A.* فنّ الحکّ ـ فنّ النقر *P.* فنّ کنده کاری *T.* قازیجیلق صنعتی ‖ S'adonner à la gravure فنّ حکّه هوس ایتمک ـ Il se dit aussi de l'ouvrage du graveur *A.* عمل الحکّ *P.* کنده کاری *T.* قازیمه ایشی ‖ Belle gravure کوزل قازیمه ایشی

GRÉ. Bonne volonté qu'on a de faire quelque chose *A.* طوع خاطر ـ دلخواه *P.* طیب الخاطر ـ حسن الرضا ـ رضا ـ خواه *T.* خشنودی ـ کوکل خوشلغی ‖ Il y est allé de son gré کندو رضاسیله اول طرفه کتمشدر De son bon gré حسن رضا واختیاریله Contre son gré رضاسنه مخالف اولدرق ـ فلان دلخواهنه مغایر اولدرق Ce n'a pas été de son gré حسن رضاسی منضمّ اولدرق ـ شئ رضاسنه موافق اولمدی واقع اولمش دکلدر ـ On dit, Bon gré, mal gré, pour dire, de gré ou de force *A.* طوعاً وکرهاً ـ طایعاً وکارهاً *P.* خواه ناخواه *T.* استر استمز

Au gré, signifie aussi, selon le goût, selon le sentiment *A.* علی ماهو المرضی *P.* بر وفق دلخواه *T.* مزاججه ـ مذاقنجه ‖ Cela est-il à votre gré? بو شئ طبیعتکه موافقمیدر ـ طبیعتجه ـ On ne peut pas être au gré de tout le monde عالمک دلخواهنه عالمک مذاقنجه حرکت ایتمک ممکن ـ اویمق محالدر ‖ A mon gré, son discours a été très-beau مزاجمه کوره فلانک مقالدسی احسن واعلا ایدی دکلدر

On dit figur. Se laisser aller au gré des flots, au gré des vents امواج دریانک وهبوب ایدن ریاحک مجراسنه تبعیّت مجراسی ارزره وارمق ـ ایتمک

On dit, Avoir quelque chose en gré, recevoir en gré, prendre en gré, pour dire, trouver bon quelque chose, y prendre plaisir *A.* قبول ـ تلقی بالقبول ـ تلقی بطیب الخاطر *P.* بخشنودی حظ درون ـ کوکل خشنودلغیله قبول ایتمک *T.* دل پذیرفتن ایله قبول ایتمک ‖ Prenez en gré l'avis que je vous donne ویردیکم خبری ـ ویردیکم رأیی طیب خاطر ایله قبول ایله تلقیٔ بالقبول ایله ـ Prendre en gré, signifie aussi, recevoir avec résignation *A.* قبول بالرضاء والتسلیمیّة ‖ Il faut prendre en gré les afflictions que Dieu nous envoie ارسال الهی اولان آفات وبلایایی رضا وتسلیمیّت ایله قبول ایتمک واجبهٔ حالدندر

On dit, Savoir gré, savoir bon gré à quelqu'un de quelque chose, pour dire, en être satisfait *A.* کسب الممنونیّة *P.* خشنود کشتن ـ خوشدل شدن ـ مطیب الخاطر شدن *T.* کوکل ممنون اولمق ـ محظوظ اولمق ـ حظ ایتمک ـ خوشلنمق ‖ Je lui en sais bon gré بو بابده فلان کشیدن ممنون اولمشم ـ On dit, Savoir mauvais gré, pour exprimer le contraire *A.* انفعال الخاطر *P.* خاطرماندگی نمودن *T.* خاطر قالمق ـ خشنود محظوظ اولمامق ـ اولمامق

De gré à gré. D'un commun accord *A.* بالتراضی ـ برضاء الجانبین *P.* بدلخواه یکدیگر *T.* ایکی طرفک ـ رضالشدرق ‖ Ils ont fait cela de gré à gré بوایشی بالتراضی رضاسیله ایتمشلر در

GREDIN. Gueux de profession. V. Gueux dans ce sens.

GRÉEMENT ou GRÉMENT. Ce qui sert à gréer un vaisseau *A.* جهاز السفینة *P.* برگ وبار کشتی ـ جهاز کشتی *T.* کمینک دونناسی

GRÉER. Terme de Marine. Préparer, employer *A.* استعمال *P.* درکار ساختن ـ بکار بردن *T.* قوللنمق ‖ Nous gréâmes un petit hunier à la place de la grande voile غابیه یلکنی یرینه بر اوفاق چناقلق یلکنی قوللاندق

On dit, Gréer un vaisseau, pour dire, l'équiper de tout ce qui est nécessaire *A.* تجهیز *P.* پیراستن *T.* دوناتمق ‖ On a envoyé ordre de gréer un tel vaisseau فلان کمینک تجهیزی بابنده فرمان عالی ارسال اولندی

Gréé. *A.* مجهّز *P.* پیراسته *T.* دونانمش

GREFFE. Lieu public où se gardent les registes, où l'on ex-

pédie les sentences, les arrêts *A.* بيت السجلات *P.* دفتر خانه *T.* دفتر خانه || Les greffes du Parlement پرلامنتو ديوانڭ دفترخانه‌سی Mettre un arrêt au greffe pour l'expédier بر بيورلدی‌يی لاجل الاصدار دفترخانه‌يه ويرمك

GREFFE. Petite branche que l'on coupe, ou oeil qu'on lève à la branche d'un arbre, et que l'on ente dans un autre arbre *A.* لقاح - جروق *T.* آشی قلمی || Lever des greffes اخذ جروق آشی قلمی آلمق - ايتمك

GREFFER. Enter *A.* تطعيم - وصل الجروق *P.* لقاح زدن *T.* آشی قلمی اورمق - آشيلمق || L'abricotier, le pêcher se greffent sur l'amandier, sur le prunier قايصی وشفتالو آغاجلری بادم واريك اوزرينه آشيلنور V. aussi Enter.

GREFFÉ. *A.* ملقح - مطعوم *P.* لقاح زده *T.* آشيلنمش

GREFFIER. Officier qui tient un greffe *T.* دفترخانه خليفه‌سی || Greffier en chef du Parlement پرلامنتو ديوانی دفترخانه‌سنڭ باش خليفه‌سی

GRÈGE. Il se dit de la soie quand elle est tirée de dessus le cocon *A.* نتافة الفليق *P.* ريزهٔ پيله *T.* ايپك قوزه‌سی ايپك قوزه‌سی يولنتيسی - صوينتيسی

GRÊLE. Long et menu *A.* ممشوق *P.* بلند ونارين *T.* انجه || Une taille grêle قدّ ممشوق || اوزون

Il se dit aussi d'une voix aiguë et faible *A.* رهيف - رقيق *P.* صوت رقيق *T.* انجه || Avoir la voix grêle باريك صدای باريك صاحبی - صاحبی اولمق - En parlant du son d'un cor, d'une trompette, on appelle Ton grêle, le ton le plus haut *A.* صوت رفيع - صوت راعد *P.* آوازهٔ تند وتيز *T.* آواز بلند - كسكين سس

En termes d'anatomie, on appelle Intestins grêles, ceux qui ont moins de diamètre que les autres *A.* دقاق الامعا - امعاء رقيقة *P.* رودهای خرده *T.* يوفقه بغرسقلر

GRÊLE. Eau qui, étant congelée en l'air par le froid, tombe par grains *A.* حبّ الغمام - بَرَد *P.* سنگچه - يخچه - تگرگ *T.* طلو || Menue grêle اوفاق طلو - برد دقيق Il est bien tombé de la grêle چوق طلو ياغدی - برد عظيم نزول ايلدی La grêle a désolé toute cette contrée آفت برد بو ناحيه‌نڭ جمله‌سنی ويران وخراب ايلدی Dans la tranchée, les coups de mousquet pleuvaient dru et menu comme grêle تفنگڭ قورشونلری مثال تگرگ متتابع الورود مترس ايچنه نزول ايدر ايدی

On dit figur., Une grêle de coups, une grêle de mousquetades *T.* باران گله

GRÊLER. Il se dit quand il tombe de la grêle *A.* نزول البرد *P.* تگرگ باريدن *T.* طلو ياغمق || Il a grêlé aujourd'hui بو كونكی كون طلو ياغدی

GRÊLÉ. *A.* مبرود *P.* تگرگزده *T.* طلويه اوغرامش - Visage grêlé V. Gravé.

GRÊLON. Un grain de grêle très-gros *A.* حبّ برد ضخم *P.* دانهٔ بزرگ تگرگ *T.* ايری طلو دانه‌سی

GRELOT. Sorte de petite sonnette *A.* جلجل pl. جلاجل *P.* زنگ *T.* چينقراق || Grelot de cuivre باقر چينقراق Ce chien a un collier avec des grelots بو كلبك چينقراقلو گردنبندی وار در - On dit figur. Attacher le grelot, pour dire, faire le premier une chose qui paraît difficile *T.* چينقراغی آصمق || L'avis est bon, mais qui est-ce qui attachera le grelot? بو رأی واقعا صوابدر انجق چينقراغی آصه‌جق كيمدر La difficulté est d'attacher le grelot عقدهٔ اشكال چينقراغی آصمقده در

GRELOTTER. Trembler de froid *A.* ترعّد من البرد *P.* از سرما لرزيدن *T.* صوغوقدن دترمك || Ce pauvre enfant grelotte de froid بو بيچاره چوجوق صوغوقدن دترر

GRENADE. Fruit du grenadier *A.* رمّان *P.* انار *T.* نار || Grenade douce طاتلو نار aigre حامض رمّان - اكشی نار Fleur de grenade *A.* زهر رمّان *P.* گل انار *T.* نار چيچكی Grain de grenade *A.* حبّ الرمّان *P.* دانهٔ انار *T.* نار دانه‌سی

Et un petit boulet creux qu'on charge de poudre, et qu'on jette avec la main *T.* ال خمپره‌سی

GRENADIER. Arbre qui porte des grenades *A.* شجر الرمّان *P.* درخت انار *T.* نار آغاجی

On appelle Grenadiers, les soldats qui forment la première compagnie de chaque bataillon *T.* غرناديرتعبير اولنور صنف عسكر

GRENAILLE. Métal réduit en menus grains *A.* فتات المعدن - جريش المعدن *P.* ريزهٔ معدن *T.* معدن اوفانتيسی || L'argent en grenaille est le plus épuré فتات سيم اخلص واصفا در Il est défendu de charger un fusil avec de la grenaille تفنگی قورشون اوفانتيسيله طولدرمق ممنوعدر

On appelle aussi Grenaille, des rebuts de graine que l'on jette aux volailles *A.* سقاطة الحبوبات *P.* خرد وخس دانه *T.* چورندی ـ دانه دوکنتیسی

GRENAILLER. Réduire un metal en petits grains *A.* تفتیت معدنی *T.* معدنرا خرد کردن *P.* تجریش المعادن ـ المعادن اوفاتمق

GRENAILLÉ. *A.* مفتوت ـ فتیت *P.* خرد گشته *T.* اوفانمش

GRENAT. Sorte de pierre précieuse d'un rouge foncé *A.* بزادی *T.* بیجاده *P.* بیجادق

GRENER. Produire de la gaine *A.* تولید الحبوب *P.* دانه دادن *T.* دانه ویرمک ـ دانهلمک || Cette herbe grène bien چوق دانهلنور ـ بو نبات کثرت اوزره تولید حبوب ایدر Les blés ont bien grené cette année بو سنهٔ مبارکهده اکینلر دانه ویرمشدر ـ کرکی کبی دانهلنمشدر

GRENER. Réduire en petits grains *A.* اجشاش ـ جش *P.* جش خرد کردن ـ ریزیدن *T.* اوفاتمق || Grener du tabac توتونی اوفانمق ـ دخان ایتمک Grener de la poudre à canon طوزی اوفاتمق جش باروت ایتمک du sel

GRENÉ. *A.* جشیش *P.* خرد گشته ـ ریزیده *T.* اوفانمش

GRENETERIE. Commerce que fait un marchand grenetier *A.* بیع الغلات ـ بیع الحبوبات *P.* حبوبات فروشی *T.* حبوباتجیلق ـ ذخیرهجیلک

GRENETIER. Celui qui vend des grains *A.* بایع الحبوبات بایع الغلات ـ *P.* حبوبات فروش *T.* حبوبات ـ ذخیرهجی صاتیجی || Les grenetiers vendent de l'orge, des pois, des fèves, des lentilles, etc. بایع حبوبات اولنلر شعیر وبزلیا وبقله ومرجمک وآنلر امثالی ذخیره بیع وفروخت ایدرلر

GRENETIS. Petit cordon qui règne autour des monnaies, et qui est en forme de grains *T.* زنجیر || Lorsqu'il y a un grenetis à une pièce, on ne saurait la rogner sans qu'il y paraisse بر سکهنک اطرافنده زنجیر اولنجه قرقلسه بللو اولور

GRENIER. Partie d'un bâtiment où l'on serre les grains *A.* مخزن الغلة ـ شونة ـ غله انباری *T.* بار ـ راش *P.* انبار الغلة بر کمسنهنک در ذخیره انباری || Avoir du blé en grenier اهراء pl. هری *A.* Grenier public ـ انبار اولمش بغدایی اولمق *P.* راش میری *T.* انباری ـ میری انباری ـ بکلک انباری ـ Grenier à foin *A.* انبار الحشیش *P.* بار گیاه *T.* اوتلق انباری ـ Grenier à sel. Le lieu où l'on serre, et où l'on débite le sel par autorité publique *T.* میری طوزی انباری ـ Figur. || Cette province est le grenier des autres provinces بو مملکت سائر مملکتلرک کیلاری مثابهسنده در

GRENIER, se dit aussi de l'étage d'une maison, qui est proche des tuiles *A.* سهوة السطح *P.* باسخانه *T.* طام مصندرهسی چاتی آرهسی || Être logé au grenier چاتی آرهسنده تمکن ـ متاع بیتی Louer un grenier pour mettre ses meubles ایتمک حفظ ایدهجک بر طام مصندرهسی کرالمق

On dit, Charger un vaisseau de grains en grenier, pour dire, le charger de grains sans les mettre dans des sacs *T.* دوکمه اولدرق سفینهیه تحمیل ذخیره ایتمک || Les blés de Soissons, les avoines arrivent à Paris en grenier فلان محلک ذخیرهلری ویولافی دوکمه اولدرق سفینهیه تحمیل اولنوب پارسه نقل اولنور

GRENOUILLE. Petit animal *A.* ضفدع pl. ضفادع ـ شرنوغ *P.* وزغ ـ چغز ـ غوک ـ کلاور *T.* قوربغه || Pêcher des grenouilles قوربغه آولمق ـ صید ضفادع ایتمک

GRENOUILLÈRE. Lieu marécageux où les grenouilles se retirent *A.* مأواء الضفادع *P.* جایگاه وزغ *T.* قوربغه یتاغی

GRENOUILLET, ou SCEAU de SALOMON. Plante *T.* خاتم سلیمان

GRENU. Chargé de grains *A.* کثیر الحبوب *P.* بسیار دانه *T.* دانهسی چوق || Un épi bien grenu سنبلهٔ کثیرة الحبوب دانهسی چوق بشاق ـ

GRÉSIL. Menue grêle *A.* حاصب ـ *P.* یخچهٔ خرد *T.* طلو طوزندیسی

GRÉSILLEMENT. Action de grésiller *A.* نزول الحاصب *P.* طلو طوزندیسی یاغمه *T.* یخچه ریزی

GRÉSILLER. Il ne se dit qu'en parlant du grésil qui tombe *A.* نزول الحاصب *P.* یخچهٔ خرد باریدن *T.* طلوطوزندیسی طلو طوزندیسی یاغر || Il grésille یاغمق

Il est aussi actif, et signifie, faire que quelque chose se fronce, se retire, se rétrécisse *A.* تکزیز *P.* در هم کشیدن بورشدرمق *T.* انجوقتن ـ انجوختن || Le feu a grésillé ce parchemin آتشک اسیلکی بو ترشهیی بورشدردی Le soleil grésillera toutes ces fleurs حرارت شمس بو چیچکلرک کونش بو چیچکلری یکپاره ـ جملهسنی تکزیز ایدهجکدر بورشدرهجقدر

GRÉSILLÉ. *A.* متكرّز *P.* انجوخته *T.* بورشمش

GRÈVE. Rivage couvert de sable ou de gravier sur le bord de la mer ou d'une rivière *A.* سطّ الرمل *P.* ریگستان *T.* دریا قوملر ـ قوملق || La mer jette ses immondices sur la grève دریا قوملق اوزرینه القای کثافات ایدر

GREVER. Léser, faire tort *A.* جفا ـ جور *P.* ستمیدن ـ آزردن *T.* غدر ایتمک || En quoi vous a-t-on grevé? ستم کردن ـ سنی قنغی خصوصده غدر ایتدیلر

On dit, Grever une propriété, une province d'un impôt, d'une charge, pour dire, les en accabler *A.* تحمیل الضریبة ـ تحمیل التکالیف الشاقّة *P.* بار تکالیف بر نهادن *T.* تکلیف یوکلتمک || La province est fort grevée de logemens de gens de guerre بو مملکت اهل حرب قوناقلری تکلیفیله پک یوکلنمشدر

GREVÉ. *A.* مجفوّ *P.* جور آزموده ـ ستمدیده *T.* غدر اولنمش *A.* متکلّف بالضریبات ـ متحمّل بالتکالیف *P.* زیر بار تکالیف ایله یوکلنمش *T.* تکالیف مانده

GRIEF. Grand, énorme *A.* شدید ـ غلیظ ـ جسیم *P.* بزرک *T.* گران ـ بیوک || Il est défendu sous de grièves peines de... فلان مادّه تأدیبات شدیده انذاریله منع اولنمشدر Le crime n'est pas si grief que vous le faites سنک جرم وجنایت اظهار ایلدیککک مرتبهده غلیظ وجسیم دکلدر Faute grièvе قباحت غلیظه بیوک ـ Péché fort grief اثم کبیر ـ اثم جسیم ـ Maladie grièvе *A.* مرض شدید ـ داء عضال *P.* رنج کناه ـ کسکین خستهلک ـ کسکین علّت *T.* سخت

GRIEF. Tort, préjudice *A* ضرر ـ مضرّت .pl مضارّ ـ خسارت pl. خسارات *P.* زیان *T.* غدر ـ کملک || Il se plaint de plusieurs griefs qu'il a reçus دوچار اولدیغی مضارّ عدیدهدن شکایت ایدر Cette sentence ne lui fait aucun grief بو اعلام فلانک حقنده بر درلو غدری موجب دکلدر

Et la plainte que l'on fait à cause du tort *A.* شکوی ـ شکایت pl. شکایات ـ الاشتکا ـ ما به الاشتکا *P.* گله *T.* آغلشمه || Il s'est emparé de mon bien, c'est mon grief مالمی غصب ایتمشدر اشته شکایتم بو در Les princes de l'Empire ont donné les cahiers de leurs griefs à la Diète آلامان امراسی ما به الاشتکالری اولان مادّهلرک دفترلرینی مجلس مشورت ملّته تقدیم ایتمشلر در

GRIÈVEMENT. D'une manière grièvе, excessivement *A.* شدیداً ـ بالشدّة *P.* سخت *T.* پک || Il est grièvement malade مرض جرح شدید ایله مجروحدر blessé شدید ایله خسته در Offenser Dieu grièvement رضای باریـنک پک خلافنده حرکت ایتمک

GRIÈVETÉ. Énormité *A.* جسامت ـ ضخامت *P.* بزرکی *T.* بیوکلک || La grièveté du fait فلان فعلک جسامتی de son crime ارتکاب ایلدیکی جنایتک جسامتی Selon la grièveté du péché گناهک ضخامت وجسامتنه کوره

GRIFFE. Ongle de certains animaux *A.* مخلب pl. مخالب *P.* براثن pl. برثن ـ چنگال *T.* پنچه ـ قیناق || Tomber entre les griffes d'un lion آرسلانک ـ گرفتار مخالب شیر اولمق پنچهسنه دوشمک ـ La griffe des oiseaux de proie *A.* مقطم pl. مقاطم *P.* چنگ ـ پشک *T.* پنچه ـ چیناق || Cet oiseau est mort entre les griffes de l'épervier بو قوش بر آتمجهنک چیناقلری ایچنده اولدی ـ Figur. || Je ne puis jamais me tirer de ses griffes پنچهٔ قهرندن ابدی خلاص بولهجغم یوقدر

GRIFFER. Terme de Fauconnerie. Prendre avec la griffe *A.* خذم ـ ضرب بالمقطم *P.* چنگ زدن *T.* پنچه اورمق ـ چیناق اورمق || Les oiseaux qui griffent *A.* طیور خاذمة *P.* پنچه اوران قوشلر *T.* مرغان چنگزن

GRIFFÉ. *A.* مخذوم *P.* چنگزده *T.* پنچهلنمش ـ چیناقلنمش

GRIFFON. Espèce d'oiseau de proie semblable à l'aigle *A.* عقاب pl. عقبان ـ سهوک *P.* آله *T.* طوشنجل

Et un animal fabuleux, moitié aigle et moitié lion *A.* عنقا *P.* سیمرغ *T.* عنقا

GRIFFONAGE. Écriture si mal formée, qu'il est impossible de la lire *A.* خطّ مشبّج *P.* خطّ شوریده ـ خطّ پریشان *T.* قارش مورش یازو || Je ne saurais lire ce griffonnage بو خطّ شوریدهیی قرائت ایدهمم

GRIFFONNER. Écrire d'un caractère très-difficile à lire *A.* تشبیج الخطّ *P.* بخطّ شوریده نوشتن *T.* قارش یازویی کتابت ایتمیوب || Il n'écrit pas, il griffonne مورش یازمق تشبیج خطّ ایدر Il a griffoné sur ce papier je ne sais quoi qu'on ne saurait lire بو ورقهنک اوزرینده قرائتی ممکن اولمیهجق وجهله قارش مورش نه یازدیغی بیلنمز

GRIFFONNÉ. *A.* مشبّج *P.* پریشان نوشته *T.* قارش مورش یازلمش

GRIGNON. Morceau de l'entamure du pain du côté qu'il est le plus cuit *A.* جلف الخبز *P.* پوست نان *T.* اتمك قبوغی || Il a de bonnes dents, il prend toujours le grignon قوی الاسنان اولمغله دائما پوست نانی اخذ ايدر

GRIGNOTER. Ronger doucement *A.* قضم *P.* با سر دندان خوردن *T.* ديش اوجيله كسوب يمك || Il ne mange pas, il ne fait que grignoter اكل طعام ايتميوب همان قضم طعام ايدر

GRIGOU. Un misérable qui n'a pas de quoi vivre *A.* مسكين pl. مساكين *P.* بينوا *T.* مندبور

GRIL. Ustensile de cuisine qui sert à faire rôtir de la viande ou du poisson *T.* اسقره || Côtelettes de mouton rôties sur le gril اسقره‌ده بريان اولمش قيون اتى طرافلغى

GRILLADE. Manière d'apprêter des viandes sur le gril *T.* اسقره‌ده پشورمه — Il se dit aussi des viandes cuites sur le gril *T.* اسقره‌ده پشمش ات

GRILLAGE. Garniture de fil de fer qu'on met aux fenêtres, aux portes vitrées, etc. *A.* شباك الحديد *P.* قفس آهنين — تل قفس *T.* ازدن آهنين —

GRILLE. Assemblage de matière solide, fait à claire-voie *A.* شباكة *P.* غلبكن *T.* پرمقلق || Grille de fer دمور پرمقلق

On appelle Grille, ou Grille de feu, trois ou quatre chenets attachés ensemble à quelque distance l'un de l'autre avec une barre de fer *A.* اثفية pl. اثافی — pl. روائم *P.* ديزندان — ساج آياغی *T.* سه پايهٔ آهنين

Grille, se dit aussi des barres de fer sur lesquelles on place le charbon dans un fourneau *T.* اوجاق اسقره‌سی

GRILLER. Rôtir sur le gril *A.* احماس — حمس *P.* تفريدن *T.* اسقره‌ده پشورمك — قاورمق

Il signifie aussi, brûler subitement *A.* حرق — لفح *P.* سوختن *T.* آتش چالمق — ياقمق || Ces pincettes étaient toutes rouges, elles m'ont grillé les mains بو ماشه آتشده زياده قزمش اولديغندن المی ياقدی Il s'est échauffé de si près, qu'il s'est grillé les jambes ايسنمق ايچون اول درجه‌ده آتشه تقرب ايلديكه آياقلری ملفوح اولمشدر — On dit figur. Je grille d'impatience دل حسرتديده‌م تفزدهٔ بی صبری ونا صبرسزلقدن يانوب ياقلورم — شكيبابيدر

Il se dit aussi, de l'effet que produit sur les plantes la grande ardeur du soleil *A.* لفح — تسفيع — تشويط *P.* تف زدن *T.* كونش چالمق — كويندرمك || La grande ardeur du soleil a grillé toutes les vignes شمسك شدت حرارتی كرومی باغلرينك جمله‌سنی لفح وتسفيع ايلدی

Grillé. *A.* محمس *P.* تفريده *T.* پشمش — اسقره‌ده قاورلمش

GRILLER. Fermer avec une grille *A.* ضرب الشباكة *P.* بادگاند غلبكن بستن — زدن *T.* پرمقلق طاقمق || Il faut griller cette fenêtre بو پنجره‌ده پرمقلق طاقمق اقتضا ايدر

GRILLON. Petit insecte aimant les lieux chauds, et faisant un bruit aigu *A.* صرار الليل *P.* جزد *T.* اوجاق چكركه‌سی — كيجه چكركه‌سی || Il y a des grillons dans cette cheminée بو اوجاق ايچنده اوجاق چكركه‌لری وار در

GRIMACE. Contorsion du visage. V. Contorsion dans ce sens. — Il signifie figur., feinte, dissimulation *A.* ريا — مواضعة *P.* ساختكاری — رياكاری *T.* ياپمه || Ce qu'il en fait, ce n'est que par grimace ايتديكی شئ مواضعه در S'il n'est pas homme de bien, il en fait la grimace ارباب خيردن دكل ايسه ده رياء اظهار صورت — بالمواضعه اظهار صورت نيكوكاری ايدر نيكوكاری ايدر

On dit figur. Faire la grimace à quelqu'un, pour dire, lui faire mauvaise mine *A.* اظهار التعبس *P.* ترشرويی نمودن — چهرهٔ بد نمودن — چين جبين نمودن *T.* چهره ايتمك — اكشی يوز كوسترمك —

GRIMACER. Faire des grimaces *A.* تقطيب الوجه *P.* كج چهره كردن *T.* يوز قاش بورشدرمق || Il ne saurait s'empêcher de grimacer يوز قاش بورشدرمقدن فارغ اولديمور

GRIMACIER. Qui fait ordinairement des grimaces *A.* قطوب — كثير التقطبات *P.* كج چهره ساز *T.* چهره بورشدريجی — يوز قاش بورشدريجی

Figur. Hypocrite *A.* مرائی *P.* رياكار *T.* ريا ايديجی || Vous croyez cet homme dévot, et ce n'est qu'un grimacier فلانی بر مرد متعبد ظن ايدرسك لكن مرائی محضدر

GRIMOIRE. Recueil de conjurations magiques *A.* كتاب الرقية *P.* افسوننامه *T.* افسونجی كتابی

GRIMPER. V. Gravir.

GRINCEMENT. L'action de grincer les dents *A.* صلقة — صرير الاسنان — قبيب *P.* چرست دندان *T.* ديش قجرديسی || Notre-Seigneur a dit, qu'en enfer il y aura des pleurs et des

grincemens de dents حضرت عیسی افندمز حضرتلری بیورمشلر که جهنمده شلشلهٔ دموع وصلقمهٔ اسنان اولهجقدر

GRINCER. Serrer les dents les unes contre les autres *A.* صلقمة *P.* دیش قجردامق *T.* جرستیدن

GRINGOTTER. Fredonner. Il ne se dit que des petits oiseaux *A.* تغرّد *P.* جاویدن *T.* چیغلدامق ‖ Il y a du plaisir à entendre gringotter ce petit oiseau بو قوشجغزک چیغلدامسنی دیکلمکده صفا وار در

GRIPPE. Goût capricieux *A.* هوس باطل *P.* هوس خام *T.* دلولک ‖ Il se ruine à nourrir beaucoup de chevaux qui ne lui servent de rien, c'est sa grippe ایشنه یرامیه‌جق وافر آت بسلر اشته بویله بر باطل هوسی وار در

GRIPPER. Ravir subtilement *A.* اختطاف ـ خطف *P.* ربودن *T.* قاپمق ‖ Ce chat a grippé ce morceau de viande کدی شو ات پارچه‌سنی قاپدی

Se gripper. Il se dit des étoffes qui se retirent en se fronçant *A.* تقبّض *P.* پر چین شدن *T.* بورشمک ‖ Ce taffetas s'est tout grippé بو کمخا بسبتون تقبّض ایلدی

GRIS. Couleur mêlée de blanc et de noir *A.* شهبة ـ لون اشهب ـ بلقة ـ لون ابلق *P.* رنگ ابلک *T.* آقچیل قیر رنکی ‖ سنجاب رنکی ـ قیر رنکی Gris Blanc ‖ Gris cendré *A.* لون اشهب مرمّد *P.* رنگ ابلک خاکستری *T.* اقلو قیر Gris pommelé *A.* اخرج *P.* چنگار *T.* کول رنکسی قیر بوز Gris brun *A.* اشهب اسمر *P.* ابلک سیهگون *T.* قره‌لو قیری Gris de more *A.* لون اتحم *T.* یاغز قیر رنکی Gris sale *A.* ابلق اغبس *P.* ابلک تیره *T.* بولانق قیر رنکی Gris de minime *A.* اشهب ادهم *P.* ابلک شبرنک *T.* یاغز قیری Gris de souris صچان تویی رنکی Gris mêlé آلاجه قیر Gris de perle کمشی Gris de fer دمور قیری Gris moucheté سیسلو قیر رنکی Cela tire sur le gris بو شیئک قیره جکر ـ رنکی قیره مایلدر

GRIS. Qui est de couleur grise *A.* ابلق ـ اشهب *P.* ابلک *T.* سنجابی ـ قیر ـ قیرنل ‖ Drap gris سنجابی رنکی جوقه Étoffe grise سنجابی رنکی قماش Cheval gris *A.* فرس اشهب *P.* اسب ابلک *T.* قیر آت ـ Cheveux gris *A.* شعر اشهب ـ اشمط *P.* موی آمیزه ـ دو موی *T.* قیر صاچ ـ قیرنل صاچ ـ Barbe grise *A.* لحیة شمطاء ـ لحیة اذراء *P.* ریش آمیزه مو *T.* قیر صقال ـ قیر سرپمش صقال ـ On dit d'un homme, qu'il est tout gris, pour dire, qu'il a les cheveux gris *A.* اشمط الشعر *P.* یکپاره آمیزه‌مو *T.* صاچی بسبتون قیر

On dit, qu'il fait gris, un temps gris, pour dire, que le temps est couvert et froid *A.* یوم اشیب ـ یوم شیبان *P.* هوای ابرپوش زمناک *T.* بلوتلی صوغوق هوا

On dit d'un homme à demi-ivre, qu'il est gris *A.* صاحب النشوة *P.* نشئه دار *T.* کیفلی ـ کیفده

Vert-de-gris. V. Vert.

Petit-Gris. Sorte de fourrure dont la couleur est grise *T.* سنجاب

GRISAILLE. Peinture faite avec deux couleurs, l'une claire, l'autre brune *A.* وشی بلون الازهر والمظلم *P.* با رنگ تیره وروشن آمیخته *T.* قویولی آچقلی آلاجه ‖ Travailler en grisaille قویولی آچقلی آلاجه ایش ایشلمک

GRISAILLER. Barbouiller de gris *A.* لطخ بالشهبة *P.* ابلک آلود کردن *T.* قیر بیلاشدرمق ‖ Faire grisailler un plancher دوشمه‌نک بویاسنه قیر بیلاشدرمق

GRISÂTRE. Qui tire sur le gris *A.* مایل الی الشهبة *P.* ابلک گوند *T.* قیرسی

GRISER. Faire boire à quelqu'un jusqu'à le rendre demi-ivre *A.* تنشیة *P.* نشئه دار کردانیدن *T.* کیفلندرمک ‖ Si vous le faites boire davantage, vous le griserez فلانه زیاده‌جه ایچوره‌جک اولور ایسه‌ک کیفلندرمش اولورسک

Se griser. *A.* کسب النشوة ـ تنشی *P.* نشئه دار گشتن *T.* کیفلنمک ‖ Pour peu qu'il boive, il se grise شرب جزئی ایله کسب نشوه ایدر

Grisé. *A.* منشّی *P.* نشئه دار *T.* کیفلنمش

GRISON. Qui est gris. Il ne se dit que du poil ou des personnes par rapport au poil. V. Gris.

GRISONNER. Devenir gris. Il ne se dit que des personnes *A.* اشماط ـ تشیّب *P.* خنگ ریش گشتن *T.* صاچ آغارمق ‖ La tête commence à lui grisonner تشیّب راسه بداء ایلدی باشنک صاچی آغارمغه باشلادی ـ La barbe lui grisonne صقالی آغارمغه یوز طوتدی

GRIVE. Espèce d'oiseau *A.* سمرمر *P.* باسترک *T.* آلاجه صغرجق

GRIVELÉ. Qui est tacheté, mêlé de gris et de blanc *A.*

ارقط - انمش *P.* نكته آميز *T.* بنكلو || Un oiseau qui a le plumage grivelé توپى بنكلو بر قوش

GRIVELÉE. Profit illicite et secret qu'on fait dans un emploi *A.* اتاوة pl. اتاوى - برطيل pl. براطيل - رشوت *P.* رشوت *T.* رشوت

GRIVELER. Faire des grivelées *A.* اخذ الرشوة - ارتشا *P.* رشوت خوردن *T.* رشوت آلمق - رشوت يمك || Il ne s'est mis dans cet emploi que dans l'espérance de trouver quelque chose à griveler مجرّد ارتشايه وسيله اولدجق بعض فوايد تحصيلى اميدسيله بو مأموريتى در عهده ايتمشدر Il a bien grivelé dans cette charge بو منصبده خيلى رشوت اخذ ايلدى

GRIVELERIE. Action de griveler *A.* ارتشا - برطلة *P.* رشوتخوارى *T.* رشوتجيلك

GRIVELEUR. Qui fait des grivelées *A.* مرتشى *P.* رشوتخوار *T.* رشوت ييجى - رشوت آليجى

GROGNEMENT. Cri du cochon *A.* قباع *P.* آواز خوگ *T.* طوكوز خورلدامه‌سى

GROGNER. Il se dit du cri du cochon *A.* قبع *P.* خوگ آوازيدن *T.* طوكوز خورلدامق

Figur. Témoigner par des murmures qu'on est mécontent *A.* همهمة *P.* دنديدن *T.* مرلدانمق || Cette femme ne fait que grogner بو قارى مرلدانمقدن خالى دكلدر

GROGNEUR. Personne qui grogne par mécontentement *A.* كثير الهمهمة *T.* مرلدايجى || Il est d'une humeur grogneuse بالطبع مرلدايجى بر آدمدر

GROIN. Museau de cochon *A.* فطيسة *P.* بينئ خوگ *T.* طوكوزك بورنى || Les cochons fouillent avec leur groin طوكوز قسمى بورنيله يرى حفر ايدر

GROMMELER. Se plaindre entre ses dents. V. Gronder.

GRONDEMENT. Bruit sourd *A.* زمزمة - دوى - دزيم *P.* بانگ *T.* كورلتى - كورلدمه || Le grondement du tonnerre se fit entendre دزيم رعد قرع مسامع انام ايتمشدر

GRONDER. Se plaindre entre ses dents *A.* تشكى مهموساً *P.* لند كنان گله كردن - زير لب سخن گله آميز منكيدن *T.* مرلدايرق شكايت ايتمك

On dit figur., que le tonnerre gronde, pour dire, qu'il fait un bruit sourd *A.* اهتزام السحاب *P.* ابر تنديدن *T.* بلوت كورلده‌مك Et que l'orage gronde ريح عاصف اهتزام ايدر

Il signifie aussi, gourmander de paroles *A.* سب - شتم *P.* دشنام كردن *T.* سوكمك - آزارلمق || Gronder ses valets خدمتكارلرى سوكمك - خدمتكارلره شتم ودشنام ايتمك

GRONDERIE. Réprimande qu'on fait en colère *A.* سباب - شتم pl. شتوم *P.* دشنام *T.* سوكمه - آزارلمه || Ses valets sont accoutumés à ses gronderies خدمتنده اولنلر كثرت شتومنه مألوفدرلر

GRONDEUR. Qui aime à gronder *A.* مسب - كثير السباب - مألوف الشتم *P.* دشنامكار - دشنامزن *T.* سوكيجى || Il est d'une humeur grondeuse بالطبع كثير السباب بر آدمدر

GROS. Qui a beaucoup de volume *A.* عظيم - ضخم - عظيم الجسم الجثة *P.* زفت - دژمان *T.* ايرى - يوغون - قبا - ديزمان || Gros arbre شجرة ضخمة - يوغون آغاج Grosse boule ايرى كله Gros homme ايرى آدم - يوغون آدم - عظيم الجثة بر آدم Il est gros et gras شحيم - لحيم وشحيمدر - ضخيم وشحيمدر ومبدندر Gros bras عضد عظيم الجسم - يوغون قول Grosse tête ايرى باش - سر عظيم الجسم - رأس اضخم Un gros volume in-folio طبقهٔ كبيره قطعه‌سنده بر جلد كتاب اضخم

On dit proverb. Grosse tête, peu de sens ايرى كله‌نك ايچى بوش اولور - On dit aussi, Les gros poissons mangent les petits, pour dire, que d'ordinaire les puissants oppriment les faibles ايرى بالق اوفاقلرى يوتار

FEMME GROSSE, signifie, femme enceinte *A.* حبلا - حاملة *P.* آبستن - باردار *T.* كبه

On dit proverb. Toucher la grosse corde, pour dire, Parler du point le plus important d'une affaire *T.* مصلحتك بام تلنه بصمق

GROS, se dit aussi d'un tout composé d'un grand amas de plusieurs choses *A.* كبير - جسيم *P.* بزرگ *T.* بيوك - كليتلو || Grosse armée بيوك اردو - اردوى كبير Grosse dette دين كليتلو دين - جسيم Grosse somme d'argent مقدار جسيم نقود كليتلو مقدارى اقچه - Gros bourg قصبهٔ جسيمه - كبيره Grosse rivière بيوك چاى - نهر كبير Le gros mur ديوار كبير

Il signifie aussi, considérable *A.* عظيم - كلّى *P.* بسيار - گران - ژرف *T.* آغر - بيوك - كليتلو - چوق || Faire une grosse dépense كليتلو مصرف ايتمك - مصرف عظيم ايتمك Avoir un gros bagage كليتلو احمال واثقال صاحبى اولمق Prêter à grosse usure ربواى عظيم ايله اقچه اداننه ايتمك -

آغر مرابحه ايله ـ ربوای فاحش ايله ادانهٔ مبلغ ايتمك آغر بها ايله قمار اوينامق Jouer gros jeu اودنج اقچه ويرمك Un gros marchand بيوك بر بازركان ـ بر تاجر عظيم Ce prince a une très-grosse cour فلان بك كليتلو خدم وحشم ـ نزاع جسيم ـ منازعهٔ عظيمه Une grosse querelle صاحبيدر ـ اردونك اغر يوكلری Le gros bagage d'une armée ـ بيوك غرغا Le gros de l'armée. C'est la principale partie de l'armée *A.* جمّة العسكر *T.* عسكرك جسم اعظمی

Et épais. *A.* ثخين ـ غليظ *P.* استبر ـ دژمان *T.* قالين ـ Gros fil || قالين ايپلك ـ خيط غليظ Grosse toile قوند ـ قبا Ce n'est que de la grosse besogne قبا بز ـ كرپاس ثخين قبا ـ برايشدر On dit d'un homme qui n'a pas le sens fort délicat, qu'il n'a qu'un gros bon sens قبا عقللو در ـ On dit aussi, Un gros fin قبا بر ولدزنا

On dit, Un gros péché, pour dire, un péché grave *A.* اثم غليظ ـ جرم غليظ *P.* گناه بزرك *T.* آغر صوچ ـ بيوك صوچ ـ Et une grosse fièvre, pour dire, une fièvre violente *A.* حمّاء شديد *P.* تب تند وتيز *T.* كسكين حمّا

On dit aussi, De grosses paroles, pour dire, des paroles injurieuses *A.* نواقر ـ منديات *P.* جگر دوز *T.* بد زبانی سرد سوزلر || Ils ont eu une grosse querelle ensemble, ils se sont dit de grosses paroles بينلرنده بر منازعهٔ جسيمه واقع اولوب برى برلرينه نيچه نيچه نواقر ومنديات سويلمشلر در

On dit, qu'un cheval est gros d'haleine, pour dire, qu'il souffle beaucoup dans le travail *A.* كثير الربو *P.* دمزن *T.* خيشليچى

On dit à la mer, Un gros temps, pour dire, un temps orageux *A.* هواء شديد *P.* هوای تند ودرشت *T.* سرد هوا

On dit aussi, que la mer est grosse, pour dire, qu'elle est agitée *A.* بحر جيّاش *P.* دريای پر جوش وخروش *T.* فورتنه‌لى دكز

Et que la rivière est grosse, pour dire, qu'elle est enflée *A.* طامى *P.* بر خاسته *T.* قبارمش || Les rivières sont ordinairement grosses au printemps مياه انهار عادتا وقت بهارده قبارر ـ عادتا موسم بهارده كسب طمّو ايدر ـ طاميدر

Gros, signifie aussi, ce qu'il y a de principal dans une affaire, dans un ouvrage *A.* روبة الامر *T.* طوب ـ كلّيات || Il s'est chargé du gros et du détail des affaires كلّيات وجزئيّات اموری در عهده ايلدی On lui a donné le gros de la besogne مصلحتك طوبی ـ روبة الامر عهده‌سنه تحميل اولندی اوزرينه تحميل اولندی Le gros de cet ouvrage est fort bon بو ايشك طوبدن ـ بو ايشك كليّاتنه باقلسه احسن واعلا در باقلسه

On appelle Gros-de-Naples, Gros-de-Tours. Certaines étoffes de soie que l'on fait à Naples et à Tours *A.* ابوقلمون *P.* جانفزا *T.* جانفس

Gros, signifie aussi, drachme *A.* درهم pl. دراهم *P.* درم *T.* درم

Gros, adverbe. Beaucoup. V. ce mot. On dit proverb. et figur. Coucher gros, pour dire, avancer quelque chose de fort *T.* ايری طوغرامق || Vous dites qu'il fait mieux des vers latins que Virgile, vous couchez gros فلان كمسنه لاتين لساننده فلان نام مشهور شاعردن اعلا شعر ايدر ديرسك اشته بو يك ايری طوغرامقدر Il couche gros, car il ne parle que de millions فلان كس يك ايری طوغرار هب اون كرّه يوز بيك غروشدن بحث ايدر

En Gros. Il se dit par opposition à En détail *A.* سنايةً *P.* بهمه *T.* طوبدن || Vendre en gros سنايةً بيع ايتمك Acheter en gros طوبدن صاتون آلمق ـ سنايةً اشترا ايتمك Marchand en gros سنايةً فروخت مال ايدن تاجر

Il s'emploie aussi en d'autres phrases *A* على طريق ـ اجمالاً الاجمال *P.* بر وجه اجمال *T.* مختصرجه ـ طوبدن اولدرق || Raconter une histoire en gros, et sans s'arrêter au détail حكايه‌نك تفصيلاتنی طىّ ايله همان على طريق الاجمال كيفيتی نقل ايتمك Dire les choses en gros شيئلرى اجمالاً كيفيّت سويلمك Je vous ai rendu compte de cela en gros حالى على طريق الاجمال سكا افاده ايلدم Voilà en gros comme les choses se sont passées اشته ما جرانك صورتی بر وجه اجمال بو منوال اوزره در

GROSEILLE. Espèce de fruit *T.* فرنك اوزمی || Groseille rouge قرمزى فرنك اوزمی

On appelle aussi Groseille, un autre fruit vert plus gros que les groseilles ordinaires. *A.* عليق الكلب *T.* ايت برونى ـ يبان كلى ـ قوش برونى

GROSEILLER. Arbrisseau qui porte des groseilles *T.* فرنك اوزمی فدانی

GROSSE. Compte de douze douzaines *A.* اثنا عشر دستاً *P.*

دوازده دسته T. اون ایکی دسته || Une grosse de boutons اون ایکی دسته تکمه Une grosse de soie اون ایکی دسته ایپک طوره‌سی

Grosse. T. de Jurispr. Expédition d'un acte public A. نسخهٔ معتبرة P. صورت شایان اعتبار T. معتبر صورت || Le notaire a gardé la minute, et m'en a délivré une grosse محکمه کاتبی سندک بطالنی حفظ ایله بکا معتبر بر قطعه صورتنی اعطا ایلدی

GROSSESSE. État d'une femme enceinte A. حمل ـ حبل P. بار گرفتگی T. کبه‌لک || Elle est dans le septième mois de sa grossesse وقت حبلک یدنجی آینده در Elle a déclaré sa grossesse حال حبلنی اعلان ایلدی

GROSSEUR. Le volume de ce qui est gros A. ضخامت ـ حجم ـ جسامت P. زفتی T. یوغونلق ـ قالینلق || Grosseur énorme prodigieuse حجم جسامت مفرطه ـ ضخامت بیحد واندازه médiocre غرایب دهردن بر حجم اضخم ـ عجیب الهیکل جسامت معتدله ـ حجم متوسط La grosseur d'une personne, d'un arbre بر آدمک وبر آغاجک ضخامتی Cette colonne n'est pas assez haute pour sa grosseur بو عمودک حجمنه نظراً قدّی ناقصدر — Il signifie aussi, tumeur. V. ce mot.

GROSSIER. Épais A. غلیظ ـ ثخین P. درشت ـ استنبه T. قبا ـ قالین ـ سطبر ـ استبر || Ce drap-là est bien grossier بو چوقه زیاده‌سیله ثخین وغلیظدر Cette femme a la taille grossière بو قارینک قد وقامتی بغایت غلیظدر

Il se dit aussi des ouvrages qui ne sont pas délicatement faits || Cet ouvrage de menuiserie est bien grossier بو طوغرامه‌نک ایشی غایت غلیظدر ـ پک قبا در Voilà de la sculpture extrêmement grossière اشته غایت الغایه قبا بر اویمه ایشی — On dit, Donner une idée grossière d'une chose بر ماده‌نک قباسنی افاده ایتمک — Et n'avoir qu'une idée grossière d'une affaire, pour dire, une idée sommaire بر مصلحته علم اجمالیله واقف اولمق ـ بر کمسنه‌نک بر مصلحته علم اجمالیسی اولمق ـ وقوفی اولمق بر کمسنه بر مصلحتدن قبا صپا اولدرق خبردار اولمق

Il signifie aussi, rude, mal civilisé A. فظ ـ بیّن الفظاظة ـ جلیف ـ جافی الخلق ـ غلیظ الجانب ـ غایظ ـ خشین P. درشت T. قبا || Peuple rude et grossier غلیظ الجانب وفظاظت طبعی غالب بر قوم درشتخو Moeurs grossières غلظت اخلاق فظاظت آلود ـ اخلاط غلیظه Esprit grossier طبع ایله مجبول بر آدم Langage grossier تعبیرات غلیظه ـ Il a les manières très-grossières اوضاع واطوار غلیظه ایله مألوفدر Faute grossière سهو ـ خطای غلیظ ـ لسان فظاظت نشان ـ قبا یاکلشلق ـ غلیظ

GROSSIÈREMENT. D'une manière grossière A. بالغلظة ـ علی وجه الغلظة P. با درشتی T. قبالق ایله || Cela est travaillé grossièrement بو شیٔ قبا ایشلنمشدر Il parle grossièrement قبالق ایله سویلر ـ تعبیرات غلیظه ایله ـ بالغلظه تکلّم ایدر

GROSSIÈRETÉ. Caractère de ce qui est grossier A. غلظت P. درشتی T. قبالق || La grossièreté d'une étoffe ثوبک غلظتی d'une architecture بنانک قبالغی

Il signifie aussi, impolitesse A. جلافت ـ غلاظت ـ فظاظت P. درشتی T. قبالق || Il en a usé avec beaucoup de grossièreté کمال فظاظت ایله معامله ایلدی Il y a de la grossièreté à parler de la sorte بو وجهله تکلّم ایتمکده غلاظت وفظاظت وار در

Et parole impolie, rude A. کلام غلیظ pl. کلمات غلیظة ـ تعبیر غلیظ ـ قذع P. سخن درشت ـ بد زبانی T. قبا سوز || Il lui a dit des grossièretés فلانه کلمات غلیظه ایله خطاب ایلدی

GROSSIR. Rendre gros A. اضخام ـ ایراث الضخامة ـ ایجاب الجسامة P. زفت کردن T. قبارتمق ـ قبالتمق || Il a pris un habit qui lui grossit la taille بدننی اضخام ایدر بر لباس ایله تلبّس ایلدی Les arrérages ont grossi la somme de la moitié ادا اولنمامش مال بقایا مقدار مبلغک بر نصفی قدر قبارمسنه بادی اولمشدر La jonction de telles et telles troupes a grossi son armée d'un quart فلان وفلان عسکرک التحاقی تقریبیله اردوسی بر چاریک زیاده کسب جسامت ایتمشدر

Il se dit aussi des eaux A. کسب الطمو P. بر خاستن T. قبارمق || Je trouve que la rivière a bien grossi آکلادیغمه کوره میاه نهر کسب طموّ ایتمشدر

Se Grossir. A. کسب الضخامة ـ کسب الثخانة ـ کسب الجسامة P. زفت گشتن ـ زفتی پذیرفتن ـ زفتی پیدا کردن T. قبارمق ـ قبالنمق || Le nuage s'épaissit, se grossit سحاب کسب ثخانت وضخامت ایدر La foule se grossissait زحام ناس کسب جسامت ایتمکده ایدی

GROTESQUE. Il se dit des figures bizarres, imaginées par un peintre *A.* غريب الشكل || Figures grotesques صور غريبة الاشكال

Figur. Ridicule, extravagant *A.* موجب السخرة ـ مسخر *P.* مسخره *T.* خنجرود فرما || Un habit grotesque لباس موجب السخره mine grotesque سيماى سخره فرما Cet homme est bien grotesque مسخره بر آدمدر

GROTESQUEMENT. D'une manière ridicule *A.* متمسخراً *P.* مسخره‌جه *T.* مسخره‌جه خنجرود گونه || Vêtu grotesquement متمسخراً كينمش Danser grotesquement رقص ايتمك

GROTTE. Caverne *A.* كهف pl. كهوف ـ مغارة pl. مغارات ولجة ـ *P.* غار *T.* مغاره || Grotte profonde كهف عميق الغور à l'entrée de la grotte مغاره‌نك مدخلنده Faire une grotte dans un jardin باغچه ايچنده بر مغاره انشا ايتمك

GROUILLEMENT. Mouvement et bruit de ce qui grouille *A.* قلقلة *P.* جنبش *T.* اوينايش || Le grouillement des intestins قلقلة الاحشا

GROUILLER. Il se dit du bruit que font les intestins dans le ventre *A.* قلقلة الرياح البطن *P.* جنبيدن باد شكم *T.* قارن كورلمك

On dit aussi d'un homme à qui la tête tremble, que la tête lui grouille *A.* نزنزة الرأس *P.* سر لرزيدن *T.* باش دتره‌مك باش صرصلمق ـ

GROUPE. Terme d'arts du dessin. Assemblage d'objets tellement rapprochés, que l'oeil les embrasse à la fois *A.* جثيل شكلهاى باهم آورده *P.* اشكال محتفلة pl. شكل محتفل ـ الاشكال *T.* بر شكل اشكال بيغنتيسى ـ طوب شكللر || Un groupe d'enfans بو صورتلردن محتفل صبيان Ces figures font un beau groupe لطيف وخوش منظر بر جثيل اشكال حاصل اولور Un groupe d'animaux صور بهايمدن عبارت بر شكل محتفل de fruits فواكه محتفلادن مركب بر جثيل اشكال

GROUPER. Mettre en groupe *A.* محتفلاً ترتيب *P.* با هم نهادن *T.* طوب اولدرق بيغدرمق || Ce peintre sait bien grouper les figures فلان مصور اشكالك محتفلاً ترتيبى فننده ماهر در

GRUAU. Il se dit d'un grain concassé et dépouillé de son écorce *A.* جشيشة *P.* فروشك ـ پرغور *T.* افشه ـ دليده ـ بلغور || Le gruau est fort rafraîchissant جشيشه بغايت مبرد در Le gruau engraisse بلغور مسمندر

GRUE. Sorte de gros oiseau *A.* كركى pl. كراكى *P.* كلنك ـ فرفه *T.* طورنه || Une bande de grues fait la figure d'un triangle en volant برطورنه سوريسى اوچارايكن شكل مثلث الاضلاع پيدا ايتدرر

GRUE. Machine dont on se sert pour élever de grands fardeaux *A.* منجنيق *T.* بوجورغاد

GRUERIE. Juridiction où les officiers commis pour la garde des bois, des forêts, jugent des délits et des dommages qui s'y font *A.* باب الناظر الآجام *P.* مذاكتخانهٔ سردار بيشه‌زارها *T.* قورى آغاسى قپوسى || Donner une assignation à la gruerie, pour raison du dommage fait par les bestiaux dans les bois قورى ايچنده حيواناتك ايراث ايتدكلرى زيان وخسارت دعواسى قورى آغاسى قپوسنه حواله اولنمق

GRUGER. Briser quelque chose de dur avec les dents *A.* كزم *P.* بدندان شكستن *T.* ديش ايله قيرمق || Gruger des macarons كوركى ديش ايله قيروب يمك

Il se prend aussi pour Manger. V. ce mot. || Trois ou quatre qu'ils sont, auront bientôt grugé cela بو اوچ درت كشى اول طعامى بسبتون اكل ايده‌جكلرى دركار در ـ On dit d'un homme qui fait plus de dépense que son bien ne le comporte, qu'il gruge son fait ما ملكنى اكل وبلع ايدر

GRUMEAU. Petite portion de sang ou d'autre humeur concrescible qui s'est figée *A.* علقة *P.* پركالهٔ خون فسرده *T.* اويوشق علقات غليظهٔ دم || Vomir de gros grumeaux de sang قان استفراغ ايتمك Le lait se convertit quelquefois en grumeaux dans l'estomac سود معده ايچنده بعضاً اويوشمش پارچه‌لره متحول اولور

se GRUMELER. Devenir en grumeaux *A.* متقطعاً تخثر *P.* ـ اويوشوب پارچه پارچه اولمق *T.* پاره بپاره فسردن سود تخثر || Le lait se grumelle اويوشوب دانه دانه اولمق دانه دانه اولور ـ ايدر

GRUMELEUX. Qui a de petites inégalités *A.* ملتوى *P.* كج وسج *T.* اكرى بوكرى || Caillou grumeleux اكرى بوكرى چقل طاشى

GUÉ. L'endroit d'une rivière où l'on peut passer l'eau sans nager *A.* مخاضة pl. مخاوض ـ مقطع النهر pl. مقاطع النهر *P.* پاياب *T.* چايك كچيد يرى || Le gué est bon, est sûr

dans cet endroit - là مقطع نهر اول محلده اصلح واقوا در
Passer la rivière à gué نهری کچید یرندن مرور ایتمك
Sonder le gué مخاضهٔ نهری اسقندیل ایله یوقلمق Abreuver un cheval au gué آتی نهرك کچید یرنده اسقا
ایتمك - On dit figur. Sonder le gué, pour dire, Faire quelque tentative sous main, pour pressentir les dispositions de ceux dont dépend le succès d'une affaire *T.* اسقندیل - استمزاج ایتمك
ایتمك

GUÉABLE. Où l'on peut passer à gué *A.* ممكن القطع - ممكن العبور عن المخاضة *P.* از پایاب گذشتنی *T.* کچید
|| La rivière est guéable dans cet endroit نهر فلان محلده ویرر
کچید ویرر

GUÈBRES. Nom que portent les restes de l'ancienne nation Persane *P.* گبر

GUÈDE ou PASTEL. Plante à l'usage des teinturiers *A.* عظلم
T. نیل *P.* نیل - چویت اوتی

GUENILLE. Haillon, chiffon *A.* خرقه pl. خرق - مزقه pl.
مزق *P.* چپان *T.* پچاوره || Cet homme ne porte que des guenilles بو آدمك لباسلری خرق ومزقدن عبارتدر

Il se dit au pluriel de toutes sortes de vieilles hardes *A.* pl.
خدافل pl. معاوز pl. اخلاق pl. ردم *P.* کهنه پارها *T.* اسکی
بوسکی شیلر

GUENILLON. Petite guenille *A.* قزاع *P.* لتهٔ کهنه *T.* پچاوره
پارچه‌سی

GUENIPE. Femme malpropre *A.* متقشفه - تافره *P.* زن چپل
T. کیرلو پاسلو عورت

GUENON. La femelle du singe *A.* قردهٔ *P.* پوزینهٔ ماده *T.*
دیشی میمون || Une petite guenon دیشی میمون یاوریسی

GUENUCHE. Petite guenon *A.* قریده *P.* پوزینهٔ ماده‌ك
T. دیشی میمون انیکی

GUÊPE. Grosse mouche semblable à une abeille *A.* زنبور pl.
زنابیر *P.* زنبور - بز *T.* نیشترلی آری - صاری آری || Grosse guêpe ایری نیشترلی آری - زنبور کبیر

GUÊPIER. Lieu où les guêpes construisent des gâteaux et des alvéoles *A.* بیت الزنابیر *P.* آشیانهٔ زنبورها *T.* صاری آریلر
یواسی

GUÈRE ou GUÈRES, adverbe. Pas beaucoup *A.* لا کثیرا *P.*
نه چند *T.* همان دکل - اولقدر یوق || Il n'y a guère de gens tout-à-fait desintéressés غرض وعوضدن عاری آدملر
دنیاده اولقدر یوقدر Il n'y a guère de bonne foi dans le monde
صدق وفا اولقدر یوقدر Il n'est guère sage اولقدر عاقل
نه چند صاحب عقل ودرایتدر - دکلدر Il n'y a guère que lui qui soit capable de faire cela بو ایشه همان فلاندن
غیری کمسنه قادر دکلدر

GUÉRET. Terre labourée et nom ensemencée *A.* کریب -
فلحة *P.* زمین شیار کرده *T.* نطس اولمش یر || Cette pièce de terre est demeurée en guéret بو تارلا نطس اولدرق
ابقا اولنمشدر

GUÉRIDON. Sorte de meuble qui sert à mettre des flambeaux
A. کرسیّ السراج *P.* پایگاه شمعدان *T.* شمعدان اسکملدسی
شمعدان اوتوراغی -

GUÉRIR. Rendre la santé *A.* اصلاح - ابلال - ابراء - اشفا
المزاج *P.* درست کردن - شفا دادن *T.* صاغلتمق || Ce médecin l'a guéri d'un mal qui paraissait incurable بو طبیب
فلان کمسندیی نا قابل شفا عد اولنان مرضدن ابرا
ایتدردی Guérir quelqu'un de la fièvre فلانی علت حمادن
ابرا ایتمك - On dit proverb. De quoi me guérira cela? Cela ne me guérira de rien, pour dire, que cela ne me servira de rien بو شیٔ دردمه بر درلو دوا اولدمز

Il se dit aussi des maladies *A.* دفع *P.* چاره کردن -
بر طرف کردن *T.* صاوشدرمق || Guérir la fièvre حمایی
دفع ایتدرمك Cet emplâtre guérit les contusions بو یاقی
برهلری دفع ایتدرر

Guérir une plaie *A.* تلئیم - اصلاح *P.* درست کردن *T.*
صاغلتمق - اوکمق

Guérir, au neutre, et se Guérir *A.* استفاقة - استشفا - تشفی
کسب البرء والصحة - تصحیح المزاج - استبلال - نبلل -
شفا - تن درستی پذیرفتن *P.* کسب الشفاء والعافیة -
افاقت - صاغلمق - شفا بولمق - ایو اولمق *T.* یافتن
دوچار اولدیغك || Votre mal commence à se guérir بولمق
علتدن استشفایه یوز طوتدك Songez seulement à vous guérir
افاقت بولمغه باق - همان کسب برء وصحته چالش Il est malade, mais il guérira خسته ایسه ده شفا بولدجغنه شبهه
بو مرضدن شفایاب Guérira-t-il de cette maladie? یوقدر
- بو علتدن افاقت بولدجقمیدر - اولدجغی وارمیدر - Figur. ||
On l'a guéri de l'erreur où il était مبتلا اولدیغی علت

ضلالدن شفایاب اولمشدر Il était autrefois fort attaché à cette opinion, mais il en est guéri maintenant مقدما فلان اعتقادده تمكين نفس ایتمشيكن اليوم اول علتدن شفایاب اولمشدر Il est guéri de son ambition مبتلا اولديغى حرص رهایاب ـ نام وشان علتندن شفایاب اولمشدر On ne guérit point de la peur علت خوف وجبانیت قابل شفا اولەجق امراضدن دكلدر

GUÉRI. *A.* مشفى *P.* تن درستى پذيرفته ـ شفا یافته *T.* افاقت بولمش ـ صاغلنمش

GUÉRISON. Recouvrement de la santé *A.* برء ـ شفا ـ افاقة *P.* درستى پذيرى ـ دوا پذيرى ـ چاره پذيرى *T.* صاغلمه || Guérison parfaite برء تام ـ شفاى تام imparfaite افاقت ناقصه Le médecin travaille à sa guérison طبيب فلانك برء وافاقتنه صرف سعى واهتمام ايدر La guérison de ces sortes de maladies est très-difficile بو مقوله امراضدن افاقت مشكلدر ـ بو مقوله امراضك دواسى مشكلدر C'est de Dieu seul qu'il doit attendre sa guérison افاقتنى مجرد عنايت بالغهٔ رحمنيه‌دن مأمول ايتملو در

GUÉRISSABLE. Qu'on peut guérir *A.* ممكن البرء ـ ممكن الشفا ـ ممكن الدوا ـ *P.* درمان ـ علاج پذير ـ دوا پذير ـ شفا پذير *T.* صاغلور ـ علاج قبول ايدر || Ce mal n'est pas guérissable بو مرض دوا نا پذير در ـ بو علت نا قابل علاجدر

GUÉRITE. Petite loge où une sentinelle se met à couvert *A.* مرقبة ـ مرتباء *P.* ديده‌بانگاه ـ نوبتخانه *T.* نوبت يرى ـ قوللق يرى || Un boulet de canon donna dans la guérite, et tua la sentinelle طوب كلەسى نوبتخانه‌يه اصابت ايله نوبتجى نفرينى اولدردى

Il se dit aussi d'un petit cabinet ouvert de tous côtés au haut d'une maison pour découvrir de loin *A.* غرفة pl. غرفات ـ علوية *P.* فرواره *T.* جهاننما ـ چارداق || Il a fait faire une petite guérite au haut de sa maison خانەسى بالاسنده صغير بر جهاننما احداث ايتدردى

GUERRE. Différend entre des États, qui se décide par la voie des armes *A.* حرب pl. حروب ـ محاربة pl. محاربات ـ مقاتلة pl. مقاتلات ـ قتال ـ سفر pl. اسفار *P.* جنك ـ پيكار ـ پرخاش ـ رزم ـ نبرد ـ *T.* جنك ـ دويش || Guerre sanglante سفك دماء كثيره‌يى مستلزم محاربهٔ شديده ـ سيلان نيچه قانلر دوكلمش ـ جويبار دمايى مستلزم اولمش جنك حرب وقتال Guerre juste حقه مقارن اولان سفر injuste قاعدهٔ عدل وحقه منافى اولان سفر Guerre d'outre-mer دكز آشورى سفر ـ ما وراء البحر سفر Gens de guerre اهل حرب ـ عسكرى نفرى ـ عسكرى Le métier de la guerre فن حرب Les lois de la guerre شروط حربية ـ قوانين حربية Ruse de guerre خدعهٔ حربية Munitions de guerre et de bouche مهمات سفريه وذخاير وارزاق سفر Préparatifs de guerre تداركات سفريه Machine de guerre آلت حرب Place de guerre قلعه سفريه Conseil de guerre شوراى ارباب حرب En temps de guerre جنك هنگام سفرده ـ وقت سفرده Vaisseau de guerre ترتيب جنك اوزره سفينه‌سى Vaisseau armé en guerre جنك هيئتنه كيرمش سفينه ـ تجهيز اولنمش سفينه C'est un grand homme de guerre فن حربده مهارت كامله صاحبى بر محراب جليل الشاندر ـ بر جنكجوى نامدار در Les malheurs de la guerre آفات سفريه ـ مصايب سفريه Les fruits de la guerre ثمرات حرب ـ ثمرات سفر Déclarer la guerre اعلان سفر ايتمك Entreprendre la guerre سفره تصدى ايتمك Ces deux princes sont en guerre, se font la guerre بو ايكى پادشاه بيننده سفر وار در Aller à la guerre سفره اشمك ـ عزيمت ايتمك Allumer la guerre dans un État بر ملك ايچنده اشعال نائرهٔ حرب وقتال ايتمك Porter la guerre dans le coeur d'un pays جنك وقتالى ملكك ـ قلبگاه ملكه قدر ايصال ايتمك قتال وجدالى جگرگاهنه قدر سوق وايصال ايتدرمك Savoir bien la guerre فن حربه كما ينبغى واقف وآشنا اولمق Les puissances qui sont en guerre دول محاربين Soutenir la guerre محاربه‌يه مداومت ايتمك Entendre bien l'art de la guerre فن حربك قواعدندن كما ينبغى خبردار اولمق La guerre de campagne صحرا جنكى de siége محاصره جنكى C'est un homme qui a le génie de la guerre عقل حربى ايله مجبول بر آدمدر Faire la guerre à outrance حد افراطه قدر جنكه شدت ايتمك Faire la guerre à feu et à sang احراق بالنار واهراق دماى بيشمار ايله جنك وقتاله مبادرت ايتمك ـ Guerre civile, Guerre intestine, celle qui s'allume dans l'intérieur de l'État *A.* حرب داخلى pl. حروب داخلية *P.* حرب وشورش ـ ملك ايچنده‌كى دويش *T.* درونى ـ Guerre sainte, La guerre contre les infidèles, qui avait pour but la conquête de la Terre-Sainte *A.* جهاد

On appelle figur. Foudre de guerre, un grand homme de guerre امر حربده صاعقهٔ دهشت انگیز مثالی بر جنکاور لا نظیر آدم — جنکده یلدرم کبی بر آدم — Et flambeau de la guerre, celui qui est cause de la guerre حرب وقتال نائرهٔ موقظ — مسعر حرب — موقد مشعل حرب وقتال

Aller à la petite guerre. C'est aller en petite troupe butiner en pays ennemi *T.* چاپوله چیقمق — چاپوله وارمق

On dit, Faire la guerre à quelqu'un, pour dire, prendre à tâche de le contrarier *T.* بر کمسنه‌یه معارض اولمق

Guerre, se dit figur. dans les choses morales *A.* جدال — نزاع *P.* ستیز — کشمکش نزاع وستیز *T.* جنکلشمه || Il faut faire la guerre à ses passions امراض نفسانیه ایله جنکلشمه لازمدر Il y a guerre perpétuelle entre l'esprit et la chair جسم وروح بیننده دائمی کشمکش نزاع وجدال وار در

GUERRIER. Qui a rapport à la guerre *A.* حربی *P.* پیکاری *T.* جنکی — جنکه متعلق || Actions guerrières اعمال حربیه — مآثر Travaux guerriers خدمات حربیه Exploits guerriers فتوح وغزوات — جلیلهٔ حربیه — Et qui est propre à la guerre *A.* مالوف الحرب — حربی *P.* جنک آزما *T.* جنکجی || Courrage guerrier جلادت حربیه Humeur guerrière مزاج حرب وجنکه مالوف Nation guerrière بر ملت جنک آزما — ملت جنک آزما — Et qui fait ou qui a fait la guerre *A.* محارب *P.* پرخاشکار *T.* جنک ایدن

GUET. Fonction d'un soldat mis en sentinelle, ou d'un nombre de soldats qui font la ronde de nuit dans une ville *A.* مرابطه — عسس *P.* دیده‌بانی — گرده‌بانی *T.* قوللقجیلق — قولجیلق || Celui qui fait le guet en cet endroit-là اول محلده قوللقجیلق Être au guet قوللقجیلق ایتمک ایدن En cette ville, ce sont les bourgeois qui font le guet بو شهرده خدمت مرابطه اهل بلده‌یه مخصوصدر — Il se dit aussi de ceux qui font le guet *A.* ربیئه — اترور *P.* دیده بان — گرده بان *T.* قوللقجی — قولجی || Guet à pied, à cheval پیاده قولجی وآتلو قولجی

On appelle Mot de guet, le mot qui se donne à ceux qui font le guet *A.* لفظهٔ معهوده — شعار *P.* حرف معهود *T.* معهودانه سوز

GUET-APENS. Embûche dressée pour assassiner, ou pour surprendre quelqu'un *A.* غیلة *P.* کمینگاه مردمکشی *T.* آدم پوصی‌یه دوشروب قتل ایلدیلر — قتل واعدام ایتمشلر در پوصی دوشره‌جک || On l'a tué de guet-apens فلانی غیلهٔ — Figur. || C'est une affaire qu'il m'a faite de guet-apens بکا ایتدیکی ایش کمینگاه خبائتده ترتیب اولنمش بر سوء قصد در On prit le temps de son absence pour faire juger son procès, c'est un guet-apens وقت غیبتندن اغتنام فرصت ایله دعواسنی حکم ایتمشلر در اشته بو کیفیت آدمی بر پوصی‌یه دوشرمکدر

GUÊTRE. Sorte de chaussure qui sert à couvrir la jambe et le dessus du soulier *A.* خصف *P.* پالیک — شمم *T.* چارق

GUÊTRER. Mettre des guêtres à quelqu'un *A.* الباس الخصف *P.* شمم نهادن *T.* چارق کیدرمک — چارق کچورمک — آیاغه

GUETTER. Épier à dessein de surprendre *A.* اعتیان *P.* پژوهیدن *T.* جاسوسلمق || Les voleurs guettent les passans قطاع طریق ابنای سبیلی جاسوسلر Il y a des sergens qui le guettent ضابط نفراتی پسنه دوشوب اعتیان ایدرلر On sait tous les endroits où il va, on le guette فلانی جاسوسلیوب هر قنغی طرفه وارر ایسه خبر آلورلر

Figur. Attendre quelqu'un à un endroit où il doit passer *A.* ترصد — ترقب — ارتقاب *P.* ترقب شدن — چشمدوز پرسر *T.* کوزلمک — داشتن || Je guette ici un tel juge pour lui présenter un placet عرضحالمی تقدیم ایچون بو طرفده فلان قاضی‌یه مترقبم Il guettait son débiteur pour lui demander de l'argent اقچه طلبیچون آلدجقلوسی ظهورینه مترصد ایدی

GUEULARD. Qui parle beaucoup et fort haut *A.* ثرثار مصوات *P.* تند آواز هرزه گو *T.* پک حیقریجی یکشاق

GUEULE. C'est dans la plupart des animaux et dans les poissons, ce qu'en l'homme on appelle Bouche *A.* فم — فوه pl. افواه *P.* دهان *T.* آغز || La gueule d'un boeuf صغرک آغزی Gueule béante آچق آغز — فم افغر Il avait la gueule ouverte pour l'engloutir فلانی بلع ایچون افغار فم ایلدی — Il se dit aussi d'autres choses par analogie *A.* فم — فوهة *P.* دهانه *T.* آغز || La gueule d'un four *A.* فوهة تنور *P.* دهانهٔ تنور *T.* فرون آغزی d'une cruche *A.* فم جره — عنق جره *P.* دهانهٔ سبو — سبو *T.* دستینک بوغازی — دستینک آغزی — گلوی d'un sac چوالک آغزی — On dit proverb. Mettre quelqu'un à la gueule du loup, pour dire, l'exposer à un péril certain فلانی قوردک آغزینه ویرمک

GUEULÉE. Grosse bouchée *A.* لقمة كبيرة *P.* لقمۀ بزرك *T.* ایری لقمه

GUEUSAILLE. Multitude de gueux *A.* فوج السایلین *P.* کروه دیلنجی غلبدلکی *T.* کروه دریوزه کنان ـ خچکولان
Chassez cette gueusaille بو دیلنجی کروهنی طرد ایله

GUEUSE. Pièce de fer fendu, qui n'est point encore purifiée *A.* حدید غیر مصفا *P.* آهن خام *T.* خام دمور || Couler la gueuse دوکمک ـ خام دموری سبک ایتمک

GUEUSER. Mendier *A.* سؤال *P.* دریوزه کردن *T.* دیلنمک || Il s'est mis à gueuser دیلنمکه مباشرت ایلدی Gueuser son pain بر کشی قوت لا یموتنی سؤال ایتمک

GUEUSERIE. Indigence, misère *A.* فاقة ـ فقر *P.* کدایی *T.* فقرالق ـ مسکینلک || Il y a bien de la gueuserie dans cette province بو مملکتده خیلی فقر وفاقه وار در

GUEUX. Indigent *A.* فقیر pl. فقرا *P.* مسکین *P.* کدا *T.* یوخسول ـ فقرا || Ces gens-là sont si gueux, qu'ils n'ont point de pain ـ بو آدملر قوت لا یموته احتیاج رتبه‌سنه قدر فقرا درلر فقر واحتیاجلری شول مرتبه در که نانپاره‌یه محتاجدرلر
Et qui demande l'aumône *A.* سایل pl. سایلین *P.* دریوزه کر *T.* دیلنجی ـ خچکول || C'est un vrai gueux صرف سایلدر
— Il signifie aussi Fripon, V. ce mot.

On dit d'une femme de mauvaise vie, que c'est une gueuse *A.* فاسقه *P.* زن آلوده دامن *T.* قحبه

GUI. Plante qui croît sur les branches de certains arbres, comme du poirier, du chêne, etc. *A.* مشرة *T.* توزاق || Gui de chêne پلید آغاجی توزاغی

GUICHET. Petite porte pratiquée dans une grande *A.* خادعة *P.* پالکانه *T.* یاوری قپو || La porte de la ville est fermée, mais le guichet est ouvert شهر قپوسی کرچه مسدود در انجق یاوری قپوسی آچقدر On l'amena entre les deux guichets pour traiter d'accommodement avec sa partie خصمیله بینینی بالمصالحه یاوری ـ اویدرمق ایچون خادعتین آره‌سنه کوتورلدی قپولر آره‌سنه

GUICHETIER. Valet qui ouvre et ferme les guichets *A.* بوّاب الخادعة *P.* دربان پالکانه *T.* یاوری قپو بکجیسی

GUIDE. Celui qui conduit une personne, pour lui montrer le chemin *A.* دلیل *P.* رهنما ـ رهبر ـ بدرقه *T.* یول کوستریجی ـ قولاغوز ـ || Prendre un guide دلیل اتخاذ ایتمک قولاغوزلق ـ دلالت خدمتنی ایتمک آلمق Servir de guide قولاغوزلق ـ دلالت خدمتنی ایتمک — On appelle Guides, dans les armées, des gens du pays choisis pour conduire l'armée *T.* عسکر قولاغوزلری ـ اردو قولاغوزلری
Figur. Celui qui dirige quelqu'un dans sa conduite *A.* مرشد || Ce jeune homme a besoin d'un bon guide pour ses affaires بو آدم حداثت سنی تقریبیله بر حاذق مرشده محتاجدر

GUIDE. Une bande de cuir qu'on attache à la bride des chevaux d'équipage, et qui sert à les gouverner *A.* جریر *P.* فسار *T.* یولار

GUIDER. Conduire dans un chemin *A.* ارائة الطریق ـ دلالت ـ *P.* رهنمایی کردن ـ رهبری کردن *T.* یول کوسترمک ـ قولاغوزلق ایتمک || Prenez un homme qui sache les chemins, afin qu'il vous guide یوللری بیلور بر آدم معیتکه استصحاب ایله که سکا ارائۀ طریق ایده‌جک ـ ارشاد *A.* Figur. ـ ارائة الطریق *P.* رهنمایی کردن *T.* یول کوسترمک || C'est lui qui me guide dans cette affaire بو خصوصده بکا ارائۀ طریق ایدن فلاندر C'est son intérêt qui le guide هر شیده دلیل ومرشدی مصلحت مخصوصه‌سدر Guider quelqu'un dans le chemin de la gloire بر کمسندیی طریقۀ شان واقباله ارشاد ـ بر کمسندیه شان واقبال طریقنی ارائه ایتمک ـ ایتمک

GUIGNE. Sorte de cerise douce *A.* قراصیاء حلو *P.* آلو بالو *T.* کراس || Guigne noire, rouge, blanche سیاه وقرمزی وبیاض کراس

GUIGNER. Fermer à demi les yeux en regardant du coin de l'oeil *A.* تحشیف العین ـ شوس *P.* چشمپوشانه نیمنکاه کردن *T.* کوز قیپارق قویروغیله باقمق ـ کوز قیپارق کورمک
Figur. Former quelque dessein sur quelqu'un, sur quelque chose *A.* اطماح النظر *P.* دیده دوختن *T.* کوز دیکمک || Il guigne cette charge بو منصبه اطماح نظر رغبت ایدر Il y a long-temps qu'il guigne cette héritière مدت مدیده‌دنبرو بو میرانخوره کوز دیکمشدر

GUIGNIER. L'arbre qui porte des guignes *A.* شجر القراصیاء الحلو *P.* درخت آلو بالو *T.* کراس آغاجی

GUIGNON. Malheur *A.* شأمة البخت ـ شأمت ـ نحوست ـ *P.* بخت بد ـ سکاری *T.* اوغورسزلق || C'est un grand guignon بر کمسندیه شأمت عظیمه در Porter guignon à quelqu'un اوغورسزلق کتورمک ـ ایراث شأمت بخت ایتمک

GUILÉE. V. Giboulée.

GUILLERI. Chant du moineau *A.* تغرد العصفور ـ شقشقة *P.* جاو جاو كنجشك *T.* سرچه‌نك اوتمه‌سی ‖ Le guilleri de ce moineau est réjouissant بو سرچه‌نك اوتمه‌سی مفرحدر

GUILLOCHER. Faire des guillochis *A.* تجميل بالتحاسين *P.* برسم زيبا پيراستن *T.* كوزل بزكلر ايله حسن ويرمك ‖ Guillocher une tabatière قوطينك اوزرينه كوزل بزكلر ايله حسن ويرمك

GUILLOCHIS. Compartimens faits pour orner différens ouvrages *A.* pl. تحاسين *P.* پيرايشهای زيبا *T.* كوزل بزكلر

GUIMAUVE. Espèce de mauve *A.* خبّاز شجری ـ خطمی *P.* گل خطمی ـ غسل *T.* خاتم چيچكی

GUINDAGE. L'action de guinder. V. Guinder.

GUINDER. Lever en haut par le moyen d'une machine *A.* ترفيع بسماك *P.* بر آوردن *T.* اصعاد بالسماك ـ بالسماك *T.* يوكی آلت ايله قالدرمق ‖ Guinder un fardeau يوكی آلت ايله قالدرمق Guinder des pierres avec une poulie طاشلری مقره ايله قالدرمق Il se fit guinder avec une corde au haut de la tour كندويی برايپ ايله قله‌نك يوقاروسنه اصعاد ايتدردی

Il se dit figur. des choses où l'on affecte trop d'élévation *A.* اظهار السموّ ـ اظهار العلوّ *P.* بلندی نمودن *T.* يوكسلمه اظهار سموّ ‖ Il ne faut point se guinder l'esprit كوسترمك عقل ايتمك جائز دكلدر Cet orateur se guinde si fort, qu'on a peine à le suivre بو واعظ وعظنده اول قدر اظهار علوّ وسموّ ايدر كه آكا پيرولك ايتمك مشكلدر

GUINGOIS. Travers, ce qui n'est pas droit *A.* صحل ـ ضلوع *P.* وريب *T.* مزاوه ‖ Il y a un guingois dans ce jardin بو باغچه‌ده بر صحل ضلوع وار در ـ بو مزاوه وار در On a tâché de cacher le guingois de cette chambre par une cloison بر تخته پرده ايله اوطه‌نك مزاوه‌سنی ستر ايتمكه ـ Figur. *A.* اعوجاج *P.* كجی *T.* اكريلك ‖ Il y a dans cet esprit un guingois qui choque tout le monde بو عقلده عالمی بيزار ايدر بر نوع اعوجاج وار در

De guingois. De travers *A.* ضالعاً *P.* كج وسج ـ وريب گونه *T.* اكری بوكری ـ مزاوه‌لو ‖ Cette chambre-là est toute de guingois بو اوطه بستون مزاوه‌لو در ـ بو حجره جملةً ضالعدر S'habiller de guingois اكری بوكری ـ ضالعاً تلبّس ايتمك Il marche tout de guingois اكری ـ ضالعاً مشی ايدر كيتمك

معوّج العقل *A.* Figur. ‖ Il a l'esprit de guingois ـ بوكری بورر *P.* عقلی اكری *T.* كج عقل

GINGUETTE. Petit cabaret. V. ce mot.

GUIRLANDE. Ornement de tête en forme de couronne, composé de fleurs entremêlées ensemble *A.* اكليل الازهار *P.* سرپوش با گل وشكوفه آراسته *T.* چيچك ايله دونانمش باش كسوتی ‖ Former, composer une guirlande چيچك ايله دونانمش باش كسوتی دوزمك Guirlande de pierreries جواهر گرانبها ايله مرصّع بر قطعه باش كسوتی

Et les ornemens de feuillages, de fleurs dont les sculpteurs ornent les bâtimens *A.* خطّ مشجّر pl. خطوط مشجّره *P.* زنجيرك برگ وشكوفه *T.* يپراق وچيچك زنجيری

GUISE. Manière, façon *A.* اسلوب ـ فنّ ـ طور *P.* آيين *T.* طور ‖ Chaque pays a sa guise هر مملكتك بر كونه فنّ واسلوبی وار در Chacun vit à sa guise هر كس كندو طورنجه et en proverbe *P.* هر كس بندد بآيين ديگر دستارها كچينور Chacun se gouverne à sa guise هر كس كندويی طور خودنجه اداره ايدر

En guise. À la façon, à la ressemblance *A.* علی طور ـ كبی ـ طورنجه *P.* بسان ـ بآيين *T.* بمثل ‖ Prendre du sureau en guise de thé چای كبی مرور چيچكی نوش ايتمك

GUITARE. Instrument de musique *A.* طنبور ـ طبن *P.* تنبور *T.* طنبور ‖ Jouer de la guitare طنبور چالمق

GUSTATIF. Terme d'Anat. Il se dit du nerf qui constitue l'organe du goût *A.* عصبة الذوق *P.* پی چاشنی *T.* داد سكيری

GUSTATION. Sensation du goût *A.* ذوق ـ طعم *P.* چاشنی *T.* داد

GUTTURAL. Qui appartient au gosier, ou qui se prononce du gosier *A.* حلقیّ *P.* گلويی *T.* بوغازه متعلق ‖ Son guttural صدای حلقی Les lettres ع et غ sont des lettres gutturales ع وغ حروف حلقيدندر ـ Artère gutturale *A.* اخدع *P.* رگ گلو *T.* بوغاز طمری

GYMNASE. Lieu destiné chez les anciens aux exercices du corps *A.* رحبة لحركات الشاقّة *P.* ميدان زوربازان *T.* زورباز ميدانی

GYMNASTIQUE. L'art des divers exercices du corps *A.* فنّ التعليم الحركات الشاقّة *P.* زوربازی *T.* زوربازلق ـ Les

modernes n'emploient ce mot que relativement à la santé ou à la guerre. On dit, La gymnastique militaire *A.* تعلّم الحركات الحربيّة La gymnastique médicinale *A.* حركة لحفظ الصحّة

GYMNIQUE. La science des exercices que l'on apprenait aux athlètes *A.* فنّ المصارعة *P.* فنّ کشتکیری *T.* پهلوانلق

GYNÉCÉE. Appartement des femmes *A.* بيت النسوان *P.* حرم دائره‌سی ـ حرم *T.* خانهٔ زنان *P.*

GYNÉOCRATIE. État où les femmes peuvent gouverner *A.* حکومة النسوان ـ حکومة نسائيّة *P.* حکمرانئ زنان *T.* قاری حکومتی || L'Angleterre est une gynéocratie انکلتره دولتی حکومت نسائیّه‌نک جاری اولدیغی دولتلردندر

GYPSE. Plâtre *A.* جبس *P.* آهک *T.* آلچی V. aussi Plâtre.

GYPSEUX. Qui est de la nature du gypse *A.* جبسی *P.* آهکی *T.* آلچیلو

HAB

HABILE. Qui fait avec succès un grand usage de ce qu'il a appris *A.* ماهر pl. مهرة ـ حاذق pl. حذّاق ـ عارف *P.* کاردان ـ اوز *T.* معرفتلو ـ هنرور ـ هنرمند ـ استاد || Un homme habile dans les affaires کاردان ـ ادارهٔ اموروده ماهر بر آدم dans son métier صنعتنده ـ صنعتنده استاد ـ فننده ماهر آدم Il est habile en toutes choses هر شیئده مهارتی وار معرفتلو ـ در ـ On dit d'un artiste qui excelle dans son art, c'est un habile peintre, un musicien, un sculpteur habile ماهر بر مصوّر وماهر موسیقی شناس وماهر اویمه‌جیدر

En termes de Jurispr., il signifie capable *A.* صالح ـ لايق ـ سزاوار ـ شایسته *P.* صاحب اللياقة والصلاحيّة ـ مستحقّ *T.* کرکلو || Habile à succéder استوراثه صالح Les moines ne sont pas habiles à succéder زهّادک حقّ وراثته لیاقت وصلاحیتلری یوقدر

HABILEMENT. D'une manière habile *A.* بالحذاقة ـ بالمهارة *P.* ماهرانه ـ استادانه *T.* استادجه || Il a fait cela fort habilement بو شیئی مهارت تامّه ایله ایشلدی Il s'est tiré habilement d'affaire ماهرانه واستادانه مصلحت ایچندن چیقدی Il démêle habilement le vrai du faux کذب وصحتک بیننی بالمهاره فرق وتمییز ایدر

HABILETÉ. Qualité de ce qui est habile *A.* حذاقت ـ مهارت *P.* استادی ـ هنر ـ هنرمندی *T.* استادلق ـ اوزلق || Il a beaucoup d'habileté غایت ایله مهارتی وار در Il a fait voir son habileté en cette affaire شو مادّه‌ده مایهٔ حذاقتنی اظهار ایلدی ـ بو خصوصده اثبات حذاقت ایلدی Il a été pris pour dupe avec toute son habileté کمال مهارتی درکار ایکن مع کل حذاقته دوچار غبن ـ گرفتار دام خدیعت اولمشدر وخدیعت اولمشدر Cet homme a plus d'adresse que d'habileté فلانک چیره دستی ولیاقتی مهارتندن زیاده در

HABILISSIME. Superlatif d'habile *A.* احذق ـ امهر *P.* استادترین ـ هنرمندترین *T.* اک استاد ـ اولو استاد

HABILITÉ. Aptitude *A.* استحقاق ـ لیاقت ـ صلاحیت *P.* شایستگی *T.* کرکلک || Habilité à succéder وراثته صلاحیت

HABILITER. Terme de Jurispr. Rendre quelqu'un capable de faire, de recevoir quelque chose *A.* اعطاء الاستحقاق *P.* شایستگی دادن *T.* کرکلندرمک || Un bâtard est habilité par la légitimation à posséder des bénéfices, à se faire prêtre برولد الزنا حقّ تصرّف زعامت واتّخاذ طریقت رهبانیّت خصوصلرنده جانب شرعدن کسب حل ورشدت ایلد مستحق اولور

HABILLEMENT. L'ensemble des choses par lesquelles on est vêtu *A.* زیّ *P.* پوشش *T.* اندام ـ قیافت || Magnifique habillement زیّ فاخر

HABILLER. Mettre les habits à quelqu'un *A.* اکسا ـ الباس *P.* جامه پوشانیدن *T.* کییدرمک || Un valet de chambre qui habille son maître آغاسنی کییدرن ایچ آغاسی Je le trouvai qui s'habillait فلانی اکتسا ایلدیکی حالده بولدم ـ کیینور ایکن بولدم On ne lui donna pas le loisir de s'habiller فلانه تلبّس واکتسایه وقت ویرمدیلر ـ Et faire faire un habit à quelqu'un || Habiller les pauvres اکسای فقرا ایتمک ـ الباس مساکین وفقرا Habiller des troupes عسکری اکسا ـ عسکری نفراتنه لباس کییدرمک ـ ایتمک ـ On dit, qu'un homme s'habille bien, pour dire, qu'il porte ordinairement des habits bien faits *A.* تزیّی بالحسن *P.* بزیبایی جامه پوشیدن

T. یاقشقلو کیینمك

On dit figur. Habiller un conte, pour dire, l'orner de manière à le rendre agréable *T.* حکایه‌یه الباس پوشش حسن ایتمك

On dit, Habiller quelqu'un de toutes pièces, pour, En dire toute sorte de mal *T.* فلانی شتوم گوناگون ایله دوناتمق

Habillé. *A.* ملبّس *P.* جامه پوشیده ـ جامه گرفته *T.* کیینمش

HABIT. Vêtement *A.* لباس pl. البسة ـ ملبوس pl. ملبوسات ـ ثوب pl. ثیاب ـ کسوة pl. کسا *P.* جامه ـ قبا *T.* اوروبه ـ کییم ـ اثواب || Habit d'homme ارککك لباسی de femme لباس عفتنما زنه لباسی ـ جامهٔ زن ـ کسوهٔ نسا Habit décent مؤدّب لباس ـ ادبلو لباس ـ اهل عرض لباسی ـ bien fait کوزل کسیملو ـ جامهٔ خوش اندام ـ لباس لطیف التقطیع ـ جامهٔ بد اندام ـ لباس قبیح التقطیع mal fait لباس کسیمسی چرکین اورویه Être en habit long, en habit court لباس طویل یاخود لباس قصیر کیینمك Habit d'été لباس شتوی یاز اورویه‌سی ـ جامهٔ تابستانی ـ صیفی d'hiver کسوهٔ قیش اورویه‌سی ـ جامهٔ زمستانی ـ de campagne شهر اثوابی قیر اورویه‌سی ـ جامهٔ دشتی ـ صحرایی de ville آوجی اورویه‌سی ـ جامهٔ شکار ـ کسوهٔ صیاد à la mode رسم نو ظهور اوزره اولان لباس à la vieille mode حکمی کچمش لباس ـ رسم قدیم اوزره اولان لباس de couleur سلاب جامهٔ رنگ آمیز ـ ثوب ملوّن de deuil *A.* کسوهٔ دارات pl. سلب *P.* جامهٔ ماتم *T.* یاس اورویه‌سی de parade لباس عید کسوهٔ رسمیّه de fête de cérémonie واحتشام اسکی زمان ـ کار قدیم لباسی de noce کسوهٔ سور à l'antique اسلوب فرانساوی اوزره بر لباس à la française لباسی لباس خفیف Habit léger لباس مکمّل complet لباس neuf لباس جدید ـ لباس بلی vieux کهنه لباس ـ لباس متخرّق déchiré لباس یرتق لباس ـ جامهٔ دریده ـ لباس متشقق ـ usé لباس ـ لباس ردی méchant قوللنمش اثواب ـ مستعمل ساده رنکلو لباس فنا اورویه ـ جامهٔ کمقدر ـ خسیس uni لباس لبیق سوزنی ایشلنمش لباس brodé qui sied bien یاقشقلو اورویه ـ یراشق اثواب ـ جامهٔ زیبنده Habit du matin *A.* مبذلة *P.* جامهٔ روزمرّه *T.* کونده‌لك اورویه qui sied mal یاقشقسز اثواب ـ جامهٔ نازیبنده ـ لباس غیر لبیق

Être somptueux, magnifique en habits ملبوسات خصوصنده معنون وحتشم اولمق Le luxe des habits ملبوسات خصوصنده اولان اسراف وسفاهت Changer d'habit تبدیل لباس ایتمك Mettre un habit بر لباس ایله اکتسا ایتمك Faire un habit بر لباس یاپدرمق La doublure d'un habit بطانهٔ لباس ـ لباسك بچیمی ـ لباسك تقطیعی la façon لباسك ایچ قابی

― Habit habillé, pour dire, avec lequel on est mis décemment *A.* لباس مهندم *P.* جامهٔ بایسته *T.* یاقشقلو اورویه

On dit, Prendre l'habit, pour dire, prendre l'habit de religieux *A.* اتّخاذ اللباس الرهبانیّة *P.* جامهٔ ترسایی گرفتن *T.* رهبانلق اثوابنی کییمك

HABITABLE. Qui peut être habité *A.* قابل السکنا ـ ممکن الاقامة ـ التمکّن *P.* نشستنی *T.* اوتوریله بیله‌جك || Ce logement n'est pas habitable بو خانه قابل سکنا دکلدر Ce bâtiment est maintenant habitable شمدی بو بنا قابل تمکّن واقامتدر ― On dit, Toute la terre habitable ربع مسکون

HABITACLE. Habitation. V. ce mot. Il ne se dit qu'en quelques phrases de l'Écriture || Les habitacles éternels امکنهٔ جاودانی

HABITANT. Qui habite dans un endroit *A.* مقیم ـ متمکّن *P.* قرارگیر *T.* اوتوران || Il a choisi sa demeure en tel endroit, où il est encore habitant فلان محلده اختیار مأوا ایله الیوم اول طرفده مقیمدر

Il est aussi substantif *A.* اهل pl. اهالی ـ ساکن pl. سکنة ـ قاطن pl. قطّان *P.* بوم گرفته *T.* یرلو || Les habitans de la campagne صحرا نشینان ـ اهالی صحرا On assembla les habitans de la ville بلده‌نك سکان واهالیسی ـ فلان مملکتده ساکن جمع اولندی Habitant d'un tel pays فلان مملکتك اهالیسندن بری

HABITATION. Le lieu qu'on habite *A.* مسکن ـ سکنا pl. محلّ الاقامة ـ مأوا ـ اماکن pl. امکنة pl. مکان ـ مساکن *P.* قرارگاه ـ اقامتگاه ـ جایگاه *T.* قوناق ـ یورد || C'est là mon habitation اشته مسکنم اول طرفده در L'habitation en est malsaine بو مسکن هیچ وخیم الهوا بر مکاندر n'en vaut rien On lui a donné cette maison pour son habitation بر ایشه یرادز اقامتگاهی اولمق اوزره کندویه فلان خانه‌یی ویرمشلر در

Il se dit aussi de l'établissement que les colonies font dans un pays *A.* مکان النواقل *P.* اقامتگاه کوچها *T.* کوچلر یوردلری || Il y a deux habitations dans la Martinique مارتنیقه

جزیره‌سنده امکنهٔ نواقل اولدرق ایکی محل وار در

On dit, Avoir habitation avec une femme, pour dire, en avoir la compagnie charnelle *A.* مقاربت

HABITER. Faire sa demeure *A.* اتخاذ - تسکن - تمکن - اقامت *P.* اقامت کردن - جاگرفتن *T.* اتوا - المسکن - اوتورمق - یورد ایدنمک || Habiter un lieu برمحلده اقامت - un palais بر سرایده تمکن بر یرده اوتورمق - ایتمک - Les peuples qui habitent ce pays-là اول مملکتده ایتمک متمکن اولان ملل واقوام - Habiter sous des tentes *A.* تخییم - خیمه نشین اولمق *T.* درخیمه نشستن *P.*

HABITER avec une femme. Avoir commerce charnel avec elle *A.* قربان

HABITUDE. Coutume, disposition acquise par des actes réitérés *A.* عادت pl. عادات - دربت - دیدنة *P.* خوی - آیین - *T.* عادت || Bonne habitude دیدنهٔ محموده - عادت حسنه - mauvaise عادت ردیئه - دربت مذمومه - عادت حمیده - vieille عادت قدیمه - آیین دیرین - اسکی - دیدنهٔ قبیحه - enracinée عادت مدید الاستمرار - متأصل وریشه longue عادت - کوک صالمش آیین قدیم - دار بر عادت Tourner en habitude عادت حکمنه کیرمک - Contracter une habitude برعادت برکونه - برکونه عادتی کسب ایتمک - ایله تعوّد ایتمک برکونه عادت ایله خویلنمق - عادت ایله تدرّب ایتمک Péché d'habitude بالاعتیاد اتخاذ اولنمش کناه Former une habitude عادت پیدا ایتمک La répétition des actes forme l'habitude تکرّر اعمال حصول عادتی مستلزمدر Perdre une habitude عادتی فوت ایتمک Prendre l'habitude عادت اتخاذ - Vieillir dans une habitude بر عادت ایدنمک - ایتمک - صاچ آغارتمق - عادتک ایچنده قوجامق Habitude au bien اعتیاد الخیر au mal اعتیاد الشرّ Quitter une habitude ترک عادت ایتمک Cela se tourne en habitude بو کیفیّت عادت مألوفه صورتنی کسب ایدر Faire quelque chose par habitude بر شیئی من جهة الاعتیاد ایشلمک Se défaire d'une habitude بر عادتدن فارغ اولمق

On dit en termes de Physique et de Médecine, L'habitude du corps, pour dire, la complexion, le tempérament du corps *A.* بنیة الوجود - بنیة البدن || Son mal est répandu dans toute l'habitude du corps علّتی بنیهٔ وجودک مجموعنه منتشر اولمشدر Cette maladie a changé toute l'habitude du corps بو داء شدید بنیهٔ وجودی کلّیاً تغییر ایتمشدر - On le dit aussi, pour exprimer l'air qui résulte du maintien, de la démarche et des attitudes les plus ordinaires d'une personne *A.* هیئت *P.* کالبد *T.* قورلش || Je l'ai reconnu de loin à l'habitude du corps فلانی مسافهٔ بعیده‌دنبرو هیئتندن بیلدم

HABITUDE. Fréquentation ordinaire *A.* مؤانست - انس - مؤالفت - الفت *P.* آمیزش - آشنایی *T.* آشنالق - قونشمه || Avoir habitude avec quelqu'un, en quelque lieu برکمسنه ایله برمحلده کسب انس والفت ایتمک

Et connaissance *A.* انیس pl. انیسین - الف pl. آلاف *P.* آشنا *T.* بیلدک || Avoir des habitudes en un lieu برمحلده انیس وآشنالری اولمق Il a de grandes habitudes کبار بیننده انیسین وآشنایان پیدا Faire des habitudes آشنالری وار در برکمسنه ایدندیکی Perdre toutes ses habitudes آشنالرک جملەسنی ضایع ایتمک Conserver ses habitudes آشنالرینی وقایه ایتمک

HABITUEL. Qui est tourné en habitude *A.* مأنوس - مألوف - معتاد *P.* آلفته *T.* آلشلمش || Mal habituel مرض مألوف Fièvre habituelle حمّای مألوف Péché habituel اثم مأنوس

HABITUELLEMENT. Par habitude *A.* باستمرار - حسب الاعتیاد - العادة *P.* بر وجه اعتیاد *T.* عادت - آلشمش اولدرق || Il s'enivre habituellement حسب الاعتیاد دوچار ایدیندرک Mentir habituellement حسب الاعتیاد ارتکاب سکر اولور کذب ایتمک

HABITUER. Accoutumer *A.* تأنیس - تدریب - تعوید - تألیف *P.* آلفتیدن *T.* آلشدرمق || Il faut habituer les enfans à l'obéissance, à supporter le froid et le chaud اطفالی رسوم اطاعت وانقیاده وحرّ وبردی تحمّله تأنیس وتدریب ایتمک لازمدر Habituer les jeunes gens à la fatigue نوجوانلری مشاق ومتاعبه آلشدرمق

S'HABITUER. *A.* استیناس - تأنّس - اعتیاد - تعوّد - تدرّب - تألّف *P.* آلفتن *T.* آلشمق || S'habituer au bien خیر وحسنه‌یه آلشمق - برّ وخیر ایله تألّف ایتمک au mal شرّ ومفسدت ایله تأنّس ایتمک au froid, au chaud, au travail سرما وبرودت وگرما وحرارت وتعب ومشقّته آلشمق à l'air, au climat, aux moeurs, aux coutumes d'un pays بر مملکتک هواسنه وطبیعت اقلیمنه وآداب واخلاقنه آداب واخلاقیله الفت ایتمک - آلشمق

Et établir sa demeure en un autre pays que le sien *A.* توطن يورد ايدنمك *T.* بر وبوم اتخاذ كردن *P.* اتخاذ الوطن - || Il s'est venu habituer en cette ville بو بلدهيه كلوب توطن ايلدى

HABITUÉ. *A.* متعود - مألوف - مأنوس *P.* آلفته *T.* آلشمش - آليشق -

HÂBLER. Parler beaucoup avec vanterie et exagération *A.* تفيش *P.* لاف زدن *T.* لاف ايتمك - آورد ايتمك || Cet homme ne fait que hâbler, ne croyez pas tout ce qu'il dit فلانك كلامنه اعتماد ايتمه لافدن خالى دكلدر

HÂBLERIE. Discours plein de vanterie *A.* فيش *P.* لاف - گذاف *T.* لافزانلق || Tout ce qu'il vous a dit, n'est que hâblerie سكا سويلديكى هپ لاف وگذافدر

HÂBLEUR. Qui hâble *A.* فياش *P.* لافزن *T.* آورد ايديجى - لافزان || C'est un grand hâbleur عظيم بر لافزندر

HACHE. Instrument de fer dont on se sert pour fendre du bois et autres choses *A.* فأس pl. فئوس - مكشاح pl. مكاشيح - كرزيم pl. كرازيم *P.* گرزم - تبر *T.* بالطه || Abattre un arbre avec une hache بالطه ايله بر اغاج ييقمق Donner un coup de hache بالطه ايله اورمق - حوالهٔ ضربهٔ فأس ايتمك Ils mirent la porte à bas à coups de hache ضرب فأس ايدهرك بالطه ايله قپويى - قپويى خاك ايله يكسان ايتمشلر در ييقديلر

HACHER. Couper menu *A.* خردلة - تهريم - خذع *P.* ريزه ريزه كردن - كوفته كردن *T.* قيمه قيمق - قيمهلمق || Hacher du veau بوزاغى اتى قيمهلمق

Il se dit aussi en parlant du dommage que la grêle fait aux blés et aux arbres *A.* تجبيل *P.* ريزه ريزه كردن *T.* خرد وخس ايتمك || La grêle a été si forte, qu'elle a haché jusqu'aux bois des vignes نزول ايدن طاونك اول مرتبهده شدتى وارايديكه باغ تكاكلرينى كتوكلرينه قدر خرد وخس ايلدى

On dit d'une personne qui a reçu plusieurs coups d'estramaçon, qu'on l'a hachée en pièces *A.* تكتيع *P.* لتالت كردن *T.* تيكه تيكه طوغرامق

HACHÉ. *A.* مخذع - مهرم - مخردل *P.* ريزه ريزه شده - كوفته شده *T.* قيمهلنمش — Figur. Style haché. Un style sans liaison, coupé en petites phrases *A.* خذع مذع *P.* لت لت *T.* قيرق كسك

HACHETTE. Petite hache *A.* خصين pl. خصن *P.* تبرچه *T.* كوچك بالته - بالطهجق

HACHIS. Mets fait avec de la viande hachée menu *A.* خذيعة *P.* كوفته *T.* قيمه آشى || Hachis de mouton قيون اتى قيمهسى - كوفتهسى

HACHOIR. petite table sur laquelle on hache les viandes *A.* مخذعة *T.* قيمه تختهسى

HAGARD. Farouche *A.* وحشى *P.* وحشت آلود - وحشتنما *T.* قورقنج || Oeil hagard نظر وحشت آلود visage چهرهٔ mine سيماى وحشتنما وحشتنما

HAGIOGRAPHE. Il se dit des livres de la Bible, autres que ceux de Moïse et les prophètes *A.* كتاب السير اولياء العظام pl. اسفار شريفة

HAIE. Clôture faite d'épines ou de branchages entrelacés *A.* وشيع - سياج - چپر *P.* پرچين - جيت ديوارى *T.* چالى - ديوارى || Une haie fort épaisse بغايت كثيف بر سياج La haie était bordée de fusiliers جيت ديوارنده بويدن بويه تفنكجى نفراتى صف بستد ايدى

On dit, Se mettre, se ranger en haie, pour dire, se ranger en ligne droite *A.* اصطفاف *P.* صف بستن - رسته بستن *T.* صرهلنمق - ديزلمك

HAILLON. Vieux morceau de toile ou d'étoffe *A.* رثة pl. رثاث - مشغة *P.* كراره - كرادهه *T.* اسكى بوسكى پارچهسى || Vieux haillons رثات بليه Couvert de vieux haillons رثات بليه ايله پوشيده Que voulez-vous faire de ces haillons? شو اسكى بوسكى پارچهلرى نه يپاجقسك

HAINE. Inimitié, passion qui fait haïr *A.* بغض - بغضا *P.* كينه - غرش *T.* جان سومامزلك - دشمنلك || Haine invétérée بغض ديرين mortelle اهلاك واعدام مرتبهسنده اولان بغض وكينه implacable نا قابل تأليف اولهجق بغض وكينه enracinée متأصل وريشه دار اولمش بغضا وكينه déclarée بغضاى آشكارهيه چيقمش بغض وكينه - بغضاى بارز couverte بغض وكينه - مكنون درونده مضمر ومستكن بغض وكينه Avoir de la haine pour quelqu'un بر كمسنهنك آخر حقنه بغضى اولمق Nourrir de la haine contre quelqu'un قلبده بر كمسنهنك عليهنه بر كمسنهنك عليهنه بغض وكينه - بغض وكينه صاقلمق Il a dissimulé sa haine بغضا وكينهسنى ستر واخفا بسلمك ايلدى Couvrir, cacher sa haine بغضى كتم واضمار ايتمك

Entretenir une haine secrète دروندە بغض خفی وقایه ایتمك
Concevoir de la haine دروندە ـ بغض وکینه حاصل ایتمك
Encourir la haine de quelqu'un بر کمسنه نك بغض پیدا ایلمك
بغضا وکینه سنه دوچار اولمق Avoir quelqu'un en haine بر
کمسنه نك فلان حقنه بغض وکینه سی اولمق Cela en-
gendre la haine dans la famille بو کیفیت اهل بیت ایچنده
تولید بغض ایدر L'Évangile nous défend d'avoir de la haine
pour notre prochain, même pour nos ennemis قریبنه وبلکه
دشمنه بیله بغض وعداوت نص انجیل شریف ایله ممنوع
ومحظور در Avoir de la haine pour le vice, pour le péché,
pour le mensonge, pour la flatterie مساوی ومثالب وذنوب
ومعاصی ورذیلهٔ کذب واقوال مداهنین ومتملقین بر کمسنه نك
بر کمسنه قبایحدن وگناهدن ـ مبغوض ومنفوری اولمق
وکذب ودروغدن ومداهندن استکراه ایتمك Cet homme
a la haine du public مبغوض ـ منفور عالمدر ـ مبغوض عالمدر
خواص وعوامدر ـ On appelle, La haine du prochain, la haine
qu'on a pour le prochain *A.* بغض الی القرین

Il signifie aussi, aversion, répugnance *A.* نفرت ـ نفار ـ
کوکل ـ سومامزلك ـ دتسنمه *T.* رمیدگی دل *P.* استکراه
دعوالردن نفار واستکراه La haine des procès || استمامزلك

En haine. Par animosité, par vengeance *A.* رغما ـ بغضا ||
Il a fait cela en haine d'un tel بونی فلانه بغضا ایتدی en
haine de ce qu'on lui a refusé telle chose بو شی کندودن
دریغ اولندیغیچون بغضا ورغما شویله ایلدی

HAINEUX. Porté à la haine *A.* بغیض *P.* کینه دار ـ بغض
آلود *T.* کینلو || Caractère haineux مزاج بغض آلود ـ طبع بغیض

HAÏR. Vouloir mal à quelqu'un *A.* بغض ـ عدوان ـ عداوت
P. دشمنی نمودن ـ بد خواهی نمودن ـ کینه داشتن *T.*
دشمن اولمق ـ جان سومامك || Haïr ses ennemis دشمنلره
Haïr quelqu'un sans raison, sans sujet بر کمسنه یه بغض ایتمك
بلا سبب ولا عن اصل عداوت ایتمك Haïr quelqu'un
à mort بر کمسنه نك عدوی جانی اولمق Haïr les mé-
chans اهل شره بغض وعداوت ایتمك

Et avoir de l'aversion, de la répugnance *A.* استنفار ـ تنفر
P. رمیدگی دل داشتن *T.* سومامك ـ دتسنمك || Haïr les
complimens, les cérémonies تکلفات رسمیه دن تنفر واستکراه
les livres, le travail مطالعهٔ کتبدن وتعب ومشقتدن ایتمك
Il haït naturellement le vin باده دن بالطبع متنفر اولمق

اکراه ایدر Haïr le froid, le chaud شدت سرمادن یاخود
شدت گرمادن نفرت ایتمك

On dit proverb. Haïr comme la peste, comme la mort بر
کمسنه بر شیئی گناهی قدر سومامك

HAÏ. *P.* مبغوض کرده ـ غرش وکینه شده ـ دوچار غرش *T.*
سولیان *A.* مستکره ـ منفور *P.* رمیدگی دل مظهر *T.* سولمز

HAIRE. Espèce de petite chemise faite de crin, que l'on met sur la peau par esprit de mortification *A.* قمیص لبدی *P.*
قیلدن کوملك *T.* پیراهن موبین || Porter la haire قمیص
لبدی تلبس ایتمك

HAÏSSABLE. Qui mérite d'être haï *A.* واجب النفرة ـ مستکره
P. سزاوار غرش واکراه ـ شایان نفرت *T.* سولمیه جك ـ
دتسنه جك || C'est un homme bien haïssable واجب الاستکراه
بر آدمدر Les procès sont haïssables دعوالر شایان نفرت
واستکراه اولەجق اموردندر

HALAGE. L'action de haler *A.* جر السفینة ـ قیادة السفینة
بالحبل *P.* زورق کشی برسن *T.* یدك چکمه || Il faut
sur le bord des rivières qu'il y ait un chemin pour le halage
ساحل انهارده یدك چکمك ایچون بر یول اولمق لازمدر

HÂLE Certaine constitution de l'air dont l'effet est de sécher le pain, les herbes, etc. et de rendre le teint brun *A.* وهر ـ
سهام pl. سوافع *P.* تف وتاب هوا ـ گرمای آتشین *T.*
سهام شدید || Le grand hâle قیزغن اسی ـ یاقیجی اسیلك
Aller au hâle تف وتاب هوا اثناسنده یوریمك Les fem-
mes craignent le hâle نسوان طایفه سی هوانك یاقیجی
سهام هوا Le hâle dessèche la viande اسیلکندن احتراز ایدر
سهام هوا تذبیل نباتاتی fane les herbes اتی قوریدر
مستلزمدر

HALEINE. L'air que l'on expire par la bouche *A.* نفس pl.
انفاس ـ نسمة pl. نسمات *P.* دم *T.* صولوق || Avoir l'ha-
leine bonne صولوغی خوش اولمق ـ طیب النفس اولمق
Avoir l'haleine douce comme un enfant بر صبی صغیر مثللو
بو شی نفسی لطیف النسمه اولمق Cela adoucit l'haleine
ـ افساد نسمه ایدر دم دهانی ـ تلطیف ایدر gâte l'haleine
نسمهٔ مریض نفسی بوزار ـ تغییر نسمه Haleine de malade
مکررا تنفس Prendre haleine تنفس ایتمك Reprendre haleine
نفسی ـ امساك نفس ایتمك Retenir son haleine
انفاد نفس ایده جك ضبط ایتمك Courir à perte d'haleine

صولوق كسلنجيه قدر سكرتمك - قدر شتاب ايتمك Il y a dans ce livre des périodes à perte d'haleine بو كتابده صولوغى بهير النفس دوكدر فقرات طويله وار در Être hors d'haleine صولوق كسامك - دم گرفته اولمق - اولمق

Haleine mauvaise, puante, forte *A.* ريح الفم المنتن - بخر *P.* بد - كنده دهانى - گنده جى - سپست دهان - خلوف *T.* اغزك آغر قوقوسى - اغزك فنا قوقوسى - بويىٔ دهان

Courte haleine. Une maladie qui se nomme aussi Asthme *A.* ضيق النفس - بهرة - قطع *P.* تنگى نفس *T.* صولوق ‖ Il a la courte haleine ضيق نفسى وار در طارلغى

On dit, Avoir beaucoup d'haleine, pour dire, pouvoir être long-temps sans respirer *A.* واسع النفس *P.* ژرف دم *T.* نفسى ككيش - بيل نفسلو ‖ Il faut qu'un plongeur ait beaucoup d'haleine طالغجك - غواص واسع النفس اولملو در ‖ Il a peu d'haleine وسعت نفسى نفسى ككيش اولملو در نفسى طار در - قصير النفس در - بوقدر

On dit, Boire un grand trait tout d'une haleine *A.* شرب بنفس در يك نفس نوشيدن *P.* اجتراع - دفعة تجرع - واحد *T.* بر نفسده ايچمك ‖ Il a bu cela tout d'une haleine بو مشروبى بر نفسده ايچدى - On dit aussi, Réciter un discours tout d'une haleine مقالهيى يك نفسده سرد وتقرير ايتمك Écrire quatre grandes pages tout d'une haleine درت عدد كبير صحيفهيى يك نفسده يازمق

On dit figur. Faire des discours, tenir des discours à perte d'haleine, pour dire, faire des discours vains qui importunent par leur longueur *A.* اسهاب الكلام - اسهام الكلام *P.* سخن دراز زدن *T.* نفس دوكدنجيه قدر سويلمك - سوزى اوزاتمق

On dit aussi, Une affaire, un ouvrage de longue haleine, c'est-à-dire, qui demande beaucoup de temps *A.* محتاج الى مدة الطويلة - زمان المديد *P.* دراز آهنك *T.* چوق وقته محتاج - اوزانجق ‖ Cela est de longue haleine طول مدته - زمان مديده محتاج اموردندر

On appelle figur. Haleine de vent, un petit souffle de vent *A.* نسيم - ريح خفيف *P.* سبكباد *T.* يل صولوغى

En haleine. En exercice, en habitude de travailler *A.* في الشغل والعمل *P.* در كار وورزش *T.* ايشده كوجده ‖ Il faut tenir les soldats en haleine عسكرى طايفهسنى دائما شغل وعملده طوتملو در Quand on veut être chasseur, il faut se tenir en haleine صياد اولمق سوداسنده اولان كشى نفسنى دائما شغل وعملدن خالى براقملو دكلدر - Et figur. Tenir quelqu'un en haleine, pour dire, le tenir dans un état d'incertitude mêlé d'espérance et de crainte بر كمسنهيى بين الخوف والرجا حال انتظارده طوتمق

On dit aussi, Se mettre en haleine, Se tenir en haleine, pour dire, se mettre en train, s'entretenir dans l'habitude de faire quelque chose *A.* اقدام - جد - سعى *P.* ورزش - ورزيدن *T.* ايشدن كوجدن خالى اولمامق - چالشمق - Et être en haleine, pour dire, être en train de... *A.* مداومة فى السعى *P.* در كار وورزش بودن *T.* چالشمقده اولمق ‖ Il faut achever cette besogne, tandis que les ouvriers sont encore en haleine عمله ورنجبران هنوز چالشمقده ايكن بو ايشى بتورملو در

Halenée. L'air accompagné d'odeur, qu'on souffle par la bouche en une seule expiration *A.* ريح الفم - نكهت *P.* دم دهان *T.* هوه ‖ Il m'a donné une halenée de vin بكا بر نكهت خمر انشاق ايتدردى

Halener. Sentir l'haleine *A.* استنشاق الريح الفم - استنكاه *P.* دهانرا بوييدن *T.* اغز قوقوسنى آلمق - هوهنى آلمق ‖ Je ne l'eus pas plus tôt halené, que je vis bien qu'il avait pris du vin ريح فمنى استنشاق ايلديكم عقيبنده شرب باده ايلديكنى آكلادم

Il se dit aussi des chiens de chasse, qui prennent l'odeur d'une bête *A.* استشمام *P.* بوييدن *T.* قوقوبى آلمق - قوقولمق ‖ Dès que les chiens de chasse eurent halené la bête زاغرلر حيوانك قوقوسنى آلدقلرى عقيبنده

Haler. Terme de Marine. Tirer à force de bras et avec une corde *A.* اقتياد - استجرار بالحبل *P.* برسن كشيدن *T.* اقتياد ايپ ايله چكمك - يدك چكمك ‖ Haler un bateau قايغى يدك ايله چكمك - زورق ايتمك Les bateliers criaient, hale, hale! قايقچيلر يدك يدك ديو چاغررلر ايدى

Il signifie aussi, exciter un chien à se jeter sur un autre chien, ou sur quelque personne *A.* تحريش - تهريش *P.* سگرا خروشانيدن *T.* كوپكى طالاشدرمق - كوپكى قشقرتمق ‖ Haler les chiens après quelqu'un بر كمسنهنك ارقهسنه اوزرينه صالدرمق - كوپكلرى قشقرتمق

Halé. *A.* منجرّ بالحبل *P.* برسن كشيده *T.* ايپ ايله

يدكلنمش ـ چكلمش

HÂLER. Il se dit de l'action du soleil et du grand air sur le teint *A.* لفح ـ تشهيب ـ تسفيع *P.* تف زدن *T.* كونش روزكار ياخود كونش چالوب ـ كويندرمك ـ چالمق حرارت كويندرمك || Le soleil hâle en été ceux qui voyagent شمس ايام سيفده سفر وسياحت ايدنلرك چهرهلريني يازكونلرنده سفر ايدنلرك يوزلريني كونش ـ تسفيع ايدر ـ تشهّب ـ Se hâler *A.* يوزلريني كونش كويندرر ـ چالر كونشدن ـ كونشدن چالنمق *T.* تفزده كشتن *P.* تلفح كوينمك || Les dames portent des voiles, de peur de se hâler نسوان طايفهسى تلفحدن احترازاً روپوش استعمال ايدرلر

HÂLÉ. ملفوح ـ مسفوع *P.* تفزده *T.* كونش چالنمش ـ || Elle est toute hâlée بو خاتون بسبتون يوزى كوينمش مسفوعة الوجهدر

HALETANT. Qui souffle comme quand on est hors d'haleine *A.* بهير ـ مبهور *P.* رخيده *T.* صولوغبن || Il arriva tout haletant à force d'avoir couru سرعت سيرى تقريبيله مبهور اولدرق كلمشدر

HALETER. Souffler comme quand on a couru *A.* ربو ـ انبهار *P.* رخيدن *T.* خشلمق ـ هارل هارل صولومق ـ En parlant des chiens *A.* التهاث *T.* كوپك ديلنى طشره چيقاروب صولومق

HALEUR. Celui qui hale un bateau avec une corde *A.* قايد با رسن زورق كش *P.* جرّار الزورق بالحبل ـ السفينة *T.* يدكجى || Il faut plus de trente haleurs pour remonter ce bateau بو قايغك چكلمسى اوتوزدن زياده يدكجى يه محتاجدر

HALLAGE. Droit qu'on lève sur les marchandises qui se vendent dans les halles *A.* مكس *P.* باج *T.* باج

HALLE. Place publique qui sert à tenir le marché *A.* سوق pl. اسواق *P.* جارسو ـ بازارگاه *T.* بازار ـ بازار يرى || Grande halle سوق كبير On a fait une halle dans ce bourg بو قصبهده بر بازار يرى احداث اولندى Aller à la halle بازاره كتمك ـ Langage des halles. Un langage grossier tel qu'on le tient au marché *A.* لسان الاهل السوق *P.* زبان بازاريان *T.* جارشو ديلى

HALLEBARDE. Sorte d'arme d'hast *A.* مزجل *P.* خشت *T.* خشت || Porter la hallebarde خشت تاشيمق Un coup de hallebarde ضربهٔ مزجل

HALLEBARDIER. Sorte de garde à pied, qui porte la hallebarde *A.* حامل المزجل *P.* خشتدار *T.* خشتلو نفر

HALLIER. Buisson fort épais *A.* غريف العضوض *P.* جنگالستان *T.* چالى اورمانى ـ چالياق || Un hallier épais كثيف ويلتف بر جنگالستان

HALO. Couronne lumineuse que l'on voit quelquefois autour du soleil et de la lune *A.* هالة ـ طفاوة *P.* هاله *T.* آغيل || Le halo du soleil *A.* طفاوة الشمس *P.* هالهٔ آفتاب *T.* كونش خرمن ماه ـ هالهٔ ماه *P.* طفاوة القمر *A.* de la lune آغيلى *T.* آى آغيلى

HALOTECHNIE ou HALURGIE. Partie de la chimie qui a pour objet la préparation des sels *A.* فن الاعمال الملوح

HALTE. Pause que font des gens de guerre dans leur marche *A.* وقفة *P.* برخيدن *T.* اكلنمه || Faire halte توقف اوزون ـ وقفهٔ مديده اكلنمك ـ ايتمك Une longue halte اوزادى بر اكلنمه

HAMAC. Lit suspendu *A.* فراش معلق *P.* خوابگاه آويخته *T.* آصمه يتاق

HAMEAU. Un petit nombre de maisons écartées du lieu où est la paroisse *T.* كنار محلهسى || Ce n'est pas un village, ce n'est qu'un hameau قريه دكل انجق بر كنار محلهسيدر Cette paroisse est composée de quantité de hameaux بو محله بر قاچ عدد كنار محلهلرندن عبارتدر

HAMEÇON. Petit crochet de fer qu'on met au bout d'une ligne avec de l'appât, pour prendre du poisson *A.* شص pl. شصوص *P.* قلاب ـ شست ـ چنگلد ـ نشپيل *T.* ايكنه ـ اولطه ايكنهسى || Le poisson a pris à l'hameçon بالق ايكنهيه طوتلدى

HAMPE. Le bois d'une hallebarde, d'un épieu *A.* مقبض *P.* دسته *T.* قبضه ـ صاب || La hampe d'une hallebarde مقبض مزجل ـ خشتك صاپى Donner un coup de hampe خشتك صاپى ايله اورمق

HAN. Sorte de caravanserail *A.* خان pl. خانات *P.* خان *T.* خان

HANCHE. Partie du corps humain où s'emboîte le haut de la cuisse *A.* ورك pl. اوراك *P.* سر سرون *T.* اوجه || Un homme qui a de grosses hanches اوجهسى قبا ـ اوركك بر ادم Femme qui a trop de hanches قبا اوجهلو عورت ـ مرئة وركا

اوجه‌سی قبا بر قاری ـ

HANGAR. Espèce de remise destinée pour des chariots A. حظیرة الاعجال P. گردونه خانه T. عربه صوندرمسی

HANNETON. Espèce d'insecte A. قشة P. خوزده T. طکوزلن بوجکی

HANTER. Fréquenter A. ایاب وذهاب بالمداومة ـ تردّد P. آمد شد کردن T. واروب کلمک || Hanter quelqu'un بر کمسنه‌یه تردّد ایتمک les bonnes compagnies اهل مجالس محافل ابراره مداومت ایتمک ـ خیره تردّد ایتمک les cabarets میکده‌لره تردّد ایتمک les mauvais lieux امکنهٔ مذمومه‌یه بر کمسنه‌نک مذموم یرلره آمد شدی ـ تردّد ایتمک جوق اولمق

HAPPE. Demi-cercle de fer adapté au bout d'un essieu pour le conserver A. اطار حدیدی P. آهنجه T. دمور چنبر

Il se dit aussi d'une espèce de crampon qui attache deux pièces de bois, deux pierres A. سک اعقف P. پرچین T. پرکت || Les pierres de ce pont sont liées avec des happes بو جسرک طاشاری دمور پرکت ایله مربوطدر

HAPPER. Il se dit d'un chien qui prend avidement ce qu'on lui jette A. اختطاف بالفم P. بدهان ربودن T. آغز ایله قاپمق || On lui jeta un morceau, et il le happa آتیلان لقمه‌یی آغزیله اختطاف ایلدی

HAQUENÉE. Cheval de médiocre taille, facile au montoir A. مکبون pl. مکابین P. تکاور خرده T. اوفاق بارکیر

HARANGUE. Discours élevé qui a pour but de persuader A. خطبة ـ خطابة pl. خطب P. گفتار خطبه آمیز T. خطبه || Longue harangue خطابهٔ مفصّله courte خطابهٔ مختصره faite sur-le-champ بالبداهه سویلنان خطابه La tribune aux harangues کرسیٔ خطیب Faire, composer une harangue بر خطبه انشا ایتمک Prononcer une harangue بر خطبه نطق وتقریر ایلمک

HARANGUER. Adresser une harangue à quelqu'un A. مخاطبة ـ تقریر الخطبة P. خطبه خواندن T. خطبه سویلمک || Haranguer le peuple خلقه خطاب ـ خلقه مخاطبه ایلمک les soldats عسکری نفراتنه مخاطبه ایله بسط مقال ایلمک le roi پادشاهه خطبه ایتمک صورتیله بسط کلام ایتمک

HARANGUEUR. Celui qui harangue A. مخاطب pl. مخاطبین ـ خطیب pl. خطبا P. خطبه خوان T. خطبه اوقویجی Un excellent harangueur خطیب بلیغ وسخنور Un bon harangueur خطیب لطیف اللسان ـ خطبه خوان تر زبان || Il se dit figur. d'un grand parleur A. کثیر النطق P. پرگو T. جوق سوزلو

HARAS. Il se dit d'un nombre de jumens avec leurs étalons, qu'on tient aux champs pour en tirer de la race A. حرجلة pl. حراجلة P. کوپار T. خرکله || Cheval de haras خرکله طواری d'un tel haras فلان خرکله‌نک بارکیری

HARASSER. Fatiguer à l'excès A. اتعاب ـ انضاء P. درمانده ـ فرو مانده کردن ـ بیتاب ساختن ـ کردن T. یورمق || Le train du cheval l'a extrêmement harassé دابه‌نک اشکینی فلانک بغایت اتعاب وانضالند بادی اولمشدر

HARASSÉ. A. ناضل P. درمانده ـ بیتاب ـ فرو مانده T. یورلمش ـ یورغون — Figur. || Il a l'esprit harassé ذهنی ذهنی دوچار تعب ودرماندگی اولمشدر ـ اتعاب اولمشدر

HARCELER. Provoquer, exciter jusqu'à importuner A. حث ـ تحثیث ـ اغرا P. آغالیدن T. قشقرتمق ـ قندرمق || Harceler quelqu'un en conversation بر کمسنه‌یی اثنای صحبتده Il le harcele toujours فلانی لا ینقطع حث واغرا ایتمک قشقردر Il est naturellement très-paresseux, il faut le harceler pour le faire agir ذاتنده مهمل بر آدم اولدیغندن خدمتنده تحثیث واغرا اولنمغه محتاجدر

On dit, Harceler les ennemis à la guerre, pour dire, les fatiguer par de fréquentes escarmouches A. اتعاب الاعداء بالتطریف T. جرخه جنکلریله دشمنی یورمق || Nos troupes n'ont point cessé de harceler l'ennemi dans sa marche دشمن خلال طریقده ایکن بزم عسکر علی وجه التطریف اتعابنه فارغ اولمامشدر ـ دشمن یوله روانه ایکن بزم عسکر جرخه جنکلریله اتعابندن خالی اولمدی

HARDES. Il se dit de tout ce qui est d'un usage nécessaire pour l'habillement A. pl. ملبوسات pl. ثیاب P. جامها T. اثواب ـ اورویه || De bonnes hardes ثیاب فاخره De vieilles hardes اسکی لباسلر ـ خداقل ـ ثیاب کهنه

HARDI. Courageux, assuré A. جریٔ ـ جسور P. جگردار ـ پر دل T. یورکلو || Un homme très-hardi غایت جسور بر آدم Hardi à entreprendre تصدّیٔ اموره صاحب جسارت Il est hardi comme un lion آرسلان مثالی جری وجگردار در Action hardie کار جسورانه entreprise عزیمت جسورانه Discours hardi سخن جرأت آمیز mot کلام جسارت آلود

Mine hardie سیمای جرأتنما contenance وضع وهیئت جسورانه
Hardi voleur سارق جسور - بر خرسز جری وجسور - On
dit, qu'une proposition est hardie, pour dire, qu'il est dange-
reux de la soutenir جسورانه بر تکلیف - Et qu'un auteur
a le style hardi, que c'est une plume hardie, pour dire, qu'il
s'élève au-dessus des règles ordinaires بو مؤلفک قلمنده
سربستلک وار در - جسارت وار در

Il se dit aussi pour Effronté A. ماجن - لا ابالی P. کستاخ
بی شرم وحیا - بی ادب - T. عارسز - ادبسز || Cette fille
a l'air hardi بو قیزک سیماسنده آثار مجانت بدیدار در
- ناصیهٔ حالنده آثار کستاخی ومجانت نمایاندر - On
dit d'un auteur qui écrit librement sur des matières délicates,
que sa plume est hardie بی - قلمنده بی پروالق وار در
پروا قلمی وار در

Il se dit aussi de certains ouvrages de l'art où il paraît quel-
que chose d'extraordinaire, de grand A. ذو المهابة - مهیب
P. پر شکوه T. اولو || Le dessin de ce tableau est noble et
hardi بو تصویرک رسمنده آثار حسن ولطافت وشعایر شکوه
اشته بر قبهٔ پر Voilà une voûte bien hardie ومهابت وار در
شکوه ومهابت

HARDIESSE. Courage, assurance A. جرأت - جسارت -
نجادت P. جگرداری - پر دلی T. یورکلیلک || Grande har-
diesse جسارت عظیمه noble جرأت با شرافت sage عقل
حکیمانه جسارت - وروییته مقارن جسارت ممدوحه Man-
quer de hardiesse سایهٔ جرأتدن بی بهره اولمق Avoir de
la hardiesse بهره دار سایهٔ جسارت اولمق Parler avec har-
diesse et avec fermeté جگرداری وجسارت وثبات ومتانت ایله
نطق ایتمک

Il se prend aussi pour Licence A. عدم المبالاة P. کستاخی
T. کستاخلق - لا ابالیلک || Excusez si je prends la hardi-
esse کستاخلغمی معذور بیورک - On dit d'un homme qui
s'émancipe trop, qu'il prend des hardiesses qui ne lui appar-
tiennent pas حالنه لایق اولمیه‌جق اطوار لا ابالی به تصدّی
ایدر

Et pour Témérité, impudence A. وقاحت - مجانت P. بی
باکی - بیحیایی - ادبی T. بی || عارسزلق - ادبسزلک
J'admire la hardiesse avec laquelle il a parlé à son père پدرینه
بی ادبانه طور ایله سویلیشی بادئ استغرابم اولور حالاتندندر

HARDIMENT. Avec hardiesse A. بالجرأة - بالجسارة P.
کستاخانه P. بلا مبالاة A. یورکلیلک ایله T. جگردارانه
بی باکانه - بی ادبانه P. بالمجانة A. کستاخلق ایله T.
لا T. عارسزلق ایله - ادبسزلک ایله || Parler hardiment
بی ادبانه ابالیانه نطق وتکلم ایتمک Mentir hardiment
دشمن اوزرینه یلّان سویلمک Marcher hardiment à l'ennemi
جرأت وجسارت ایله وارمق Décider hardiment une ques-
tion بر ماده‌یی جسورانه قطع ایتمک

Il signifie aussi, librement, sans hésiter A. بلا احتراز P.
فلانه بی پروا T. صاقنمیه‌رق || Dites-lui hardiment que...
بلا احتراز سویله که

HARENG. Petit poisson qui ne se pêche qu'en certaines sai-
sons de l'année; où il vient par troupes T. طرحوز بالغی ||
Hareng salé طوزلو طرحوز بالغی La pêche des harengs طرحوز
بالغنک صیدی

HARENGAISON. Temps de la pêche du hareng T. طرحوز
بالغنک صیدی موسمی

HARGNEUX. Dont l'humeur est chagrine, querelleuse et in-
sociable A. مشارز - شریس - عقص P. بدخو T. خرچین -
خرچین طبیعتلو - چهره‌شک خویلو - اوتنکو || Un homme
hargneux خرچین طبیعتلو بر ادم Humeur hargneuse مزاج
چهره‌شک خوی - شراست آلود

Il se dit aussi des animaux, comme des chevaux qui mordent
ou qui ruent A. عضاض P. گزان T. اصرغان || Cheval har-
gneux فرس عضاض - اصرغان ات Chien hargneux کلب
عضاض - On appelle figur. Chien hargneux, un homme querelleur
A. کلب خراش T. طلاشیجی کوپک

HARICOT. Plante A. دجر - لوباء P. لوبیا T. فاصولیا -
لوبیای طری Haricots verts || بوکرجله

HARIDELLE. Méchant cheval maigre A. جانب P. اسب
قوراده آت - چلیمسز دابه T. بد اندام

HARMALE. Plante A. حرمل P. سپند T. اوزرلک تخمی

HARMONIE. Accord de divers sons A. توافق الالحان -
سازکت T. یکدسی - همسازئ صدا P. موافقة الاصوات
احلا والطف موافقت الحان Douce harmonie || اویغونلغی
fausse توافق تام الحان parfaite همسازئ شیرین صدا -
لطیف واحسن رکیک ونا تمام توافق اصوات agréable
آلات موسیقیدنک توافق اصوات L'harmonie des instrumens

یكدیكرینه صدالری ـ توافق اصواتی

Il se dit aussi d'une voix seule, lorsqu'elle est sonore, nette et douce, ou d'un instrument seul qui rend un son agréable *A.* مزج الصدا ـ لطافة الصوت *P.* زیبایی صدا *T.* خوش لطافت صوتی || L'harmonie de sa voix كوزل سس ـ سس d'une flûte دودكك كوزل صداسی

Il se dit aussi du style, pour en exprimer la mesure, la cadence *A.* مزج ـ حسن التناسق ـ حسن التلافق والالتیام *P.* همواری *T.* حسن رابطه ـ اویغونلق || L'harmonie du style, des périodes, des vers كلامك وفقراتك واشعارك حسن التیام وانتساقی

Figur. Accord parfait de plusieurs parties qui forment un tout *A.* حسن التوافق والانتظام ـ تناسب *P.* باهم شایستگی *T.* همسازی با همدیگر ـ بری برینه اویغونلق || L'harmonie de l'univers هیئت عالمك حسن توافق وانتظامی du corps humain بدن انسانك حسن تناسبی des couleurs تناسب حسن توافق الوان ـ الوان Ce qui fait la beauté d'un bâtiment, c'est la parfaite harmonie de toutes les parties بنانك لطافتی جمیع اجزاسنك تناسب تام ایله انتظامندن عبارتدر Troubler l'harmonie du gouvernement politique امور ملكیه نك شیرازهٔ توافق وانتظامنی اخلال ایتمك

On dit aussi, La bonne harmonie qui existe entre deux États, entre deux personnes *A.* حسن الامتزاج ـ حسن الوفاق *P.* خوش كچنمه *T.* حسن آمیزش

HARMONIEUSEMENT. Avec harmonie *A.* بتوافق ـ بالتهزیج *P.* بهمسازی صدا *T.* سس اویغونلغی ایله || Il الالحان chantait harmonieusement بالتهزیج تغنی ایدر ایدی Ils jouaient harmonieusement توافق الحان ایله ساز چالرلر ایدی

HARMONIEUX. Qui a de l'harmonie *A.* متوافق الالحان ـ مهزج ـ متوافق الاصوات *P.* خوش صدا ـ خوش رفتار *T.* اویغون سسلو || Chant harmonieux غنای مهزج Musique harmonieuse آلات موسیقیهٔ متوافقة الاصوات — Voix harmonieuse *A.* صوت لطیف *P.* صدای زیبا *T.* خوش سس — Vers harmonieux اشعار متناسقة الاوزان — Couleurs harmonieuses الوان متناسبه

HARMONIQUE. Qui produit de l'harmonie *A.* مهزج *P.* لطافت بخشا *T.* لطافت ویریجی || Sons harmoniques اصوات لطافت بخشا

HARMONIQUEMENT. Suivant les règles de l'harmonie *A.* حسب القواعد التهزیج *P.* بر قاعدهٔ همسازی صدا *T.* سسلرك اویغونلغی قاعده سنجه

HARNACHER. Mettre le harnais à un cheval *A.* اغشاء الفرس *P.* اسبرا رخت ـ براسب رخت زدن ـ براسب استام زدن *T.* آته طاقم اورمق || Un cheval bien harnaché پوشانیدن كوزل طاقم اورلمش آت ـ حسن ایله اغشا اولنمش آت

HARNACHÉ *A.* فرس مغشا *P.* اسب رختدار *T.* طاقملو آت

HARNAIS. L'armure complète d'un homme d'armes. V. Armure.

Il se dit aussi de tout l'équipage d'un cheval de selle ou de trait *A.* عدة الفرس ـ لباس الفرس *P.* استام ـ رخت اسب *T.* آت طاقمی || Le harnais de son cheval était enrichi de pierreries سوار اولدیغی آتك طاقمی مجوهر ایدی Une paire de harnais dorés بر چفت صرمەلو باركیر طاقمی

On appelle aussi Harnais, les chevaux et tout l'attirail d'un voiturier *T.* قوشوم طاقمی — On dit, Cheval de harnais, pour dire, un cheval de charrette *T.* قوشوم باركیری

se HARPAILLER. Se quereller. V. ce mot.

HARPE. Instrument de Musique *A.* رباب *P.* ششتار *T.* رباب || Jouer de la harpe رباب چالمق

HARPER. Prendre et serrer fortement avec les mains *A.* ابطاش *P.* تخبط ـ سخت گرفتن *T.* قاوراییوب صیقی طوتمق ـ

Se harper. Se saisir l'un l'autre, se prendre avec les mains *A.* مباطشة *P.* یکدیگر سخت گرفتن *T.* بری برینی صیقی قاوراشمق || Ils se querellèrent et se harpèrent فلان كشیلر منازعه ایدوب بری برلریله صیقی قاوراشمشلر در منازعه ـ ومباطشه ایتمشلر در

HARPIE. Monstre fabuleux, très-gourmand *A.* حیوان ممدود الجسم من عجایب المخلوقات — On dit figur. de ceux qui ravissent le bien d'autrui, que ce sont des harpies شبع وغنا قارنی طویمز بر جانور در ـ كتورمز بر جانور همه خوار در — On appelle aussi Harpie, une femme acariâtre. V. Acariâtre.

HARPON. Espèce de dard dont la pointe est garnie de deux crocs recourbés, et dont on se sert à la pêche des cétacés *A.* عودقة pl. عدق *P.* چنگال *T.* چنكللو قانجه || Jeter, lancer le harpon چنكللو قانجه یی آتمق

HARPONNER. Darder, accrocher avec le harpon *A.* انشاب بالعودقة *P.* چنگال زدن *T.* چنكللو قانجه ایله اورمق ||

Harponner une baleine ـ بر قادرغه بالغنه انشاب عودقه ایتمك قادرغه بالغنی چنكللو قانجه ایله اورمق

Harponné. *A.* منشوب بالعودقة *P.* چنگال زده *T.* چنكللو قانجه ایله اورلمش

HARPONNEUR. Pécheur choisi pour lancer le harpon *A.* رامی العودقة *P.* چنگال انداز *T.* چنكللو قانجه قوللنان

HART. Espèce de lien fait de bois fort pliant, dont on lie les fagots *A.* مسد pl. اساد ـ خرابة *P.* شتین *T.* ـ اورغان اوطون دمتنك || Délier la hart d'un fagot احلامور ایپی اورغاننی چوزمك

Et la corde dont on étrangle les criminels *A.* مخنقة ـ مزرد *P.* رسن خپه *T.* بوغاجق ایپ ـ On dit d'un homme méchant, qu'il mérite la hart *A.* مستحق الصلب *P.* آویختنی *T.* آصلدجق آدم

HASARD. Fortune, sort *A.* بخت *P.* بخت *T.* قسمت ـ بخت || Coup de hasard بخت ایشی Ce sera un grand hasard si telle chose n'arrive فلان شیٔ اولمیه‌جق اولور ایسه بر كرّه دخی بخت عظیمدر un grand hasard s'il en réchappe فرجه یاب خلاص اولسه بختی عالیدر C'est un pur effet du hasard محضا مقتضای بختدر Donner quelque chose au hasard بر شیٔی اقتضای بخته حمل ایتمك Le hasard voulut ـ قسمت بویله ایمش ـ حكم بخت بویله ایمش On dit, Mettre une chose au hasard, pour dire, l'abandonner au jeu des événemens *T.* قسمته ـ بر شیٔی بخته حواله ایتمك فلكك حكمنه براقمق ـ

On dit, Jeter des propos au hasard, pour dire, les mettre en avant, pour voir comment ils seront reçus. V. Hasarder dans ce sens. ― Et dire quelque chose au hasard, pour dire, sans y attacher aucune importance *T.* توكلی اولدرق سویلمك

En parlant de quelque chose qu'on a trouvé à acheter à bon marché, on dit, C'est une chose de hasard *T.* فلكدن كلمش فلكدن بخششیدر ـ بر شیٔدر || فلكك C'est un livre de hasard فلكك بخششی كلمش بر كتابدر C'est un tableau de hasard بر تصویر در

On dit d'un homme, qu'il parle toujours au hasard, pour dire, qu'il parle sans réflexion بلا تأمل وملاحظه سوق كلام ایدر

On appelle Jeux de hasard, les jeux où le hasard seul décide بختك كلیشنه باغلو قمار اویونی

Hasard. Péril, risque *A.* خطر ـ مخاطرة pl. مخاطرات ـ مخاطره *T.* خطر *P.* مهالك pl. مهلكة ـ تهلكة || Courir hasard طریق مخاطره‌یه سالك اولمق ـ مشرف خطر اولمق اختیار خطر Se mettre en hasard عرضهٔ تهلكه وخطر اولمق ـ ارتكاب تهلكه ـ مخاطره‌یه القای نفس ایتمك ـ ایتمك مخاطره‌یه عرض وخطر ایتمك S'exposer au hasard de... Il a معرض خطره القای نفس ایتمك ـ نفس ایتمك couru hasard de sa personne, de son honneur, de sa vie نفسنی وجاننی وعرضنی مخاطره‌یه قویدی Il ne court point de hasard خطردن سالمدر ـ مخاطره‌دن بریدر J'en prends le hasard sur moi احتمال مخاطره‌یی ـ مخاطره‌یی اوزرمه الورم Il en arrivera ce qui pourra, j'en prends le hasard هر نه كه ظهور ایده‌جك اولور ایسه اولسون مخاطره‌سنی هر حالده اختیار ایده‌رم Les hasards de la guerre مخاطرات سفریه ـ مهالك سفریه Il a essayé de grands hasards مهالك عظیمه‌یه دوچار اولمشدر

À tout hasard. *A.* كیف ما یكون *P.* هر چه بادا باد *T.* هر نه اوله‌جق ایسه اولسون ـ هر نه اولور ایسه اولسون

Par hasard. Fortuitement *A.* اتفاقاً ـ كیف ما اتفق *P.* از قضا *T.* قضارا ـ راست كلیش اولدرق || Cela est arrivé par hasard قضارا ظهور ایلدی ـ بوشیٔ اتفاقاً واقع اولمشدر

HASARDER. Risquer *A.* عرض الی الخطر ـ القاء الی الخطر *P.* بخطر انداختن *T.* مخاطره‌یه قویمق ـ مخاطره‌یه براقمق || Hasarder son argent au jeu مالنی قمار مخاطره‌سنه قویمق Hasarder tout son bien dans le commerce كافهٔ مالنی امر تجارته اعمال ایله مخاطره‌یه عرض ایتمك sa réputation, son honneur نام وشان وعرضنی معرض خطره القا ایتمك

Hasarder sa personne, sa vie ou se Hasarder *A.* ایسال النفس ـ استبسال النفس ـ استقتال ـ استماتة *P.* جانسپاری كندویی مهلكه‌یه قویمق *T.* جانفدایی نمودن ـ نمودن غایة ـ نفسنی مخاطره‌یه صالدرمق || Il se hasarde trop كندویی بغایت تهلكه‌یه صالدرر ـ الغایه استبسال نفس ایدر

Hasarder une parole, une proposition. C'est la mettre en avant, pour voir comment elle sera reçue *A.* سوق الكلمة اوطرح المسئلة *P.* لاجل الاستمزاج سخن یا مسئلدرا برای استمزاج در استمزاج جمننده برسوز وبر مسئله میدانه *T.* میان انداختن اورتده براقیویرمك ـ آتمق

On dit, Hasarder une phrase, une façon de parler, pour dire, se servir d'une phrase, etc. dont l'usage n'est pas bien établi بر تعبیری بی پروا صرف ایتمك

HASARDEUSEMENT. Avec risque *A.* مع وجود الخطر - مخاطره‌یی *T.* با آنکه احتمال خطر باشد *P.* باحتمال الخطر || Il a entrepris cela bien hasardeusement بو کوزینه آلدرق || مخاطره‌یی - ماده‌یه مع وجود الخطر مباشرت ایلدی کوزینه آلدرق بوکا مبادرت ایلدی

HASARDEUX. Hardi, qui expose volontiers sa personne, sa fortune au hasard *A.* مستحقر المهالك - مستبسل - قحّام والمخاطرات *P.* بی پروای خطر - سرباز *T.* صالدریجی || Ce pilote est trop hasardeux بو کمی قولاغوزی بغایت مستحقر مهالك ومخاطراتدر کوزینی بوداقدن صاقنمز - Un joueur hasardeux بر قمارباز بغایت جری وجسور در - Un marchand hasardeux بر تاجر قحّام - صالدریجی بر بازرکان

Il se dit aussi des choses où il y a du péril *A.* موجب الخطر *P.* تهلکه‌لو - قضالو - مخاطره‌لو *T.* خطرناك || Cela est bien hasardeux بو بر امر خطرناکدر Une entreprise hasardeuse تهلکه‌لو بر ایش

HASE. La femelle d'un lièvre *A.* ارنبة *P.* خرگوش ماده *T.* دیشی طاوشان

HAST. On appelle Arme d'hast, toute arme emmanchée au bout d'un long bâton *A.* نیزك *P.* نیزك *T.* سکو || La pique, la hallebarde sont des armes d'hast سنان ومزجل نیزك اقسامندندر

HÂTE. Promptitude *A.* عجلة - سرعت *P.* زودی - چاپکی *T.* چاپکلك - تیزلك - ایوه‌جیلك || La grande hâte avec laquelle il fait toutes choses, est cause qu'il ne fait jamais rien de bon هر ایشی کمال عجله ایله ایشلدیکندن هیچ بر شیئی لایقی اوزره یاپه‌مز

On dit, Avoir hâte, pour dire, être extrêmement pressé de faire quelque chose *A.* استعجال *P.* شتاب - زودی نمودن کردن *T.* عجله ایتمك

AVEC HÂTE, EN HÂTE. Promptement *A.* علی طریق - عجالةً بالسرعة والاستعجال - مسارعةً - سریعاً - مستعجلاً - الاستعجال *P.* بزودی - شتابکارانه - بچاپکی *T.* تیز || Dépêcher un courrier en hâte علی طریق الاستعجال براولاق ارسال ایلمك

Il a fait cela avec hâte بو ایشی عجالةً ومسارعةً ایتدی

À LA HÂTE, signifie Avec précipitation *A.* علی العجلة *P.* بشتابی - زودازود *T.* چاپکجه - چار چاپك || Faire quelque chose à la hâte بر ایشی علی العجله ایشلمك On voit bien que cela a été fait à la hâte علی العجله یاپلدیغی بس بللو در On a dépêché cette affaire à la hâte بو مصلحتی چارچاپك یورتدردیلر

HÂTER. Diligenter *A.* تعجیل *P.* شتابانیدن *T.* ایوه‌درمك || Hâter son départ بر کمسنه عزیمتنی تعجیل ایتمك son retour عودتنی تعجیل ایتمك

On dit, Hâter les fruits, pour dire, en avancer la maturité *A.* استقدام الوقت - تعجیل الوقت *P.* پیش رسانیدن *T.* ایلرو یتشدرمك - ایلرولتمك || Le soin qu'on prend de cultiver les arbres, et le fumier qu'on y met, hâtent les fruits آغاجلرك امر تربیه‌سنه اهتمام وفشقی ایله تقویتلرینه اقدام اولنمق انتضاج فواکهك استقدام وقتنه وسیله در - وقت انتضاج فواکهك تعجیلنه وسیله در

SE HÂTER. Faire diligence *A.* تعجّل - استعجال *P.* شتافتن *T* تیزلك ایتمك - عجله ایتمك - ایوه‌مك || Hâtez-vous عجله ایلك Dites-leur qu'ils se hâtent استعجال ایلملرینی کندولره سپارش ایلك Il s'est trop hâté پك عجله ایتدی

HÂTÉ. *A.* معجّل *P.* شتافته *T.* ایوه‌مش - Il signifie aussi, qui a hâte *A.* مستعجل *P.* شتابخواه *T.* عجله‌لو || Il est extrêmement hâté بغایت مستعجلدر - On dit, que la saison est un peu hâtée, pour dire, qu'elle est plus avancée qu'elle ne devrait l'être بر مقدار - موسم جزئیجه استقدام ایلدی وقتندن اوّلجه کلدی

HÂTIF. Il se dit des fruits et des fleurs qui viennent avant le temps ordinaire *A.* معجّل *P.* پیشرس *T.* طرفنده یتشن - وقتندن اوّل یتشن - On dit figur., Un esprit hâtif *A.* عقل مدرك قبل الوقت *P.* عقل پیشرس *T.* وقتندن اوّل یتشمش عقل

HÂTIVEMENT. Il se dit des fruits hâtifs, ainsi que des fleurs *A.* معجّلاً - باستقدام الوقت *P.* پیشرسانه *T.* طرفنده یتشدرك - وقتندن اوّل یتشدرك || Il a l'art de faire venir des fleurs et des fruits plus hâtivement qu'aucun autre jardinier معجّلاً ازهار وفواکه یتشترمك فننه سائر باغچوانلردن زیاده واقفدر

HÂTIVETÉ. Croissance hâtive des fleurs et des fruits *A.* ادراك
- طرفنده يتشمه .T پيشرسی .P ادراك متقدم - معجّل
وقتندن اوّل يتشمه || Le plus ou le moins de hâtiveté des fleurs et des fruits dépend du plus ou du moins de soin que l'on apporte à les cultiver ازهار وفواكهك ادراك معجّلی
خصوصنده زياده ونقصانی وقوعی مجرّد امر تربيه‌لرينده
اهتمامك زياده ونقصاننده منوطدر

HAUBANS. Terme de Marine. Gros cordages qui servent à soutenir les mâts *A.* حبائل الدوقل .P رسنهای ستون کشتی
.T كمی ديركلرينك حلاطلری

HAUBERGEON ou HAUBERT. Sorte de cuirasse ancienne *A.* زَرَد

On dit proverb. Maille à maille se fait le haubergeon, pour dire, qu'avec un travail, quoique petit, on vient à bout des plus grandes choses *A.* يبلغ الخضم بالقضم .P اندك اندك
آب جويد عاقبت دريا شود .T طامله‌يه طامله‌يه كول اولور

HAUSSE. Augmentation de valeur *A.* ارتفاع السعر - ترقی
بها يوكسلمه‌سی .T فزونی بها .P تزايد الثمن - الغيات
بهانك چيقمه‌سی -

HAUSSEMENT. Élévation. Il se dit du mouvement qu'on fait des épaules, en signe de mépris *A.* رفع .P بر داشتگی .T
رفع || يوقاری قالدرمه Il a fait un haussement d'épaules
مناكب ايله اظهار صورت استقباح ايلدی

On dit, Le haussement des monnaies, pour dire, l'augmentation de leur valeur *A.* تزايد القيمة الدراهم - ترقی الاسعار الدراهم
اقچه‌نك بهاسی آرتوقلغی .T افزايش بهای درهم ودينار .P
- Le haussement du prix des denrées *A.* علاء الاسعار الذخاير
افزايش بهای ذخاير .P تزايد الاسعار الذخاير .T
ذخيره‌لرك بهايه چيقمه‌سی

HAUSSER. Rendre plus haut *A.* اسنا - اعلا - ترفيع - رفع
يوكسلتمك .T بالا كردن - بلنديدن .P اسماك - اسماء -
|| Hausser une maison, une muraille بنايی وديواری اسماك
اعلا ايتمك - وترفيع ايتمك

Il se dit aussi de la voix, du son des instrumens *A.* اعلا -
|| يوكسلتمك - قبارتمق .T بلند كردن .P ترفيع - اجهار
Hausser sa voix اعلای صوت ايتمك - اجهار صوت ايتمك
Ce luth est monté trop bas, il faut le hausser سسی قبارتمق -
بو لاغوته‌نك پرده‌سی بغايت پست اولمغله ترفيعی
اقتضا ايدر

Et lever en haut *A.* رفع - ترفيع .P بر داشتن - بر آوردن
دست .P رفع اليد *A.* Hausser le bras || يوقاری قالدرمق .T
آياغی - ترفيع الرجل la jambe الی قالدرمق .T بر داشتن
قالدرمق - Hausser les épaules, se dit figur. quand on désapprouve quelque chose, qu'on en est étonné رفع مناكب ايله
رفع مناكب ايله اظهار - ارائهٔ صورت استقباح ايتمك
صورت استغراب ايتمك

On dit, Hausser la monnaie, c'est-à-dire, le prix des monnaies *A.* تزييد القيمة - ترفيع القيمة .P افزودن بها .T
دكرينی آرتورمق - بهايی آرتورمق - On dit dans le même
sens, que le change hausse صرّافيه‌نك بهاسی ترقی ايتمكده
سكه‌نك اسنبدالی بهاسی آرتمقده در - در

Figur. Augmenter *A.* تزييد .P افزودن - افزانيدن .T
زياده‌لندرمك - آرتورمق || Hausser la paye d'un soldat, les gages d'un domestique عسكری نفراتندن بريسنك ياخود
بر خدمتكارك علوفه‌سنی آرتورمق les impôts تكليفلری
طوزك le prix du sel تكاليفی آرتورمق - تزييد ايتمك
بهاسنی آرتورمق

On dit aussi, Hausser le coeur, hausser le courage à quelqu'un, pour dire, lui donner du courage بر كمسنه‌نك قوّت
بر كمسنه‌يه قوت قلب ويرمك - قلبنه متانت ويرمك
|| Cette alliance, cette charge lui a bien haussé le coeur بو
مصاهرت مادّه‌سی ياخود بو منصب قوت قلبنه متانت
ويرمشدر

On dit, que le temps se hausse, pour dire, qu'il commence à s'éclaircir هوا آيازلنمقده در - هوا مائل انكشافدر

HAUSSER, au neutre. Devenir, ou être plus haut *A.* ارتفاع -
.T بلندی پذيرفتن - بلند گشتن .P ترقی - كسب الرفعة
قبارمق - آرتمق - يوكسكه چيقمق - يوكسلمك || La rivière a bien haussé cette nuit بو كيجه مياه انهار كسب ارتفاع
قباردی - طمو ايتمشدر - ايتمشدر Le prix du blé a bien haussé
هب ايوجه - حنطه‌نك بهاسی خيليجه ترقی بولمشدر
قباردی

HAUSSÉ. *A.* مرتفع .P بلنديده .T يوكسلمش *A.* مترقی -
آرتمش .P افزوده .T مزداد

HAUT. Élevé. Il est opposé à Bas *A.* عالی - مرتفع - رفيع
.P بلند - بالا .T يوكسك - اوزون || Hautes montagnes جبال
قلهٔ رفيعه كوه بلند وبالا - جبال شاهقه - رفيعه Haute tour

Le plus haut étage d'une maison منزلک طبقهٔ علیاسی - اکت اوست - بالاترین طبقاتی - خانه‌نک اعلای طبقاتی طبقه‌سی Il est plus haut que moi de deux doigts قامتی بندن بندن ایکی پرمق قدر زیاده اوزوندر - ایکی پرمق ارفعدر

Il est de haute stature, de haute taille طویل - رفیع القامه در اوزون بویلو در - بلند بالا در - بلند قدّ در - القدّ در

Arbre de haute tige A. شجرة شاهقة - شجر رفیع P. درخت بلند درخت بالا قدّ - وبالا T. ایری آغاج - اوزون آغاج

Il se dit aussi des sons A. صایح - جهیر - رفیع P. بلند T. تند وتیز - حیقریجی - یوکسک || Avoir la voix haute - بلند آواز اولمق - جهور الصوت اولمق - مجهار اولمق اجهار صوت ایله یوکسک سسلو اولمق Crier à haute voix صوت بلند ایله حیقرمق - چاغرمق Cet homme-là a la parole trop haute پک یوکسک سسلو - پک صیّاح بر آدمدر Un luth trop haut پک - بغایت بلند آواز بر لاغوتهدر - یوکسک سسلو - On dit figur, qu'un homme le prend d'un ton trop haut, sur un ton trop haut, lorsqu'il parle d'une manière arrogante, audacieuse یوکسک پرده‌دن لاقردی سویلر بالا پروازلق ایله سویلر - یوکسک پرده‌دن دم اورر -

On dit, que l'argent est haut, pour dire, qu'on ne le prête qu'à un gros intérêt اقچه‌نک کذشته‌سی ترقیده در

Haut, signifie aussi, profond A. عمیق الغور P. ژرف T. درین || L'eau est fort haute en tel endroit فلان محلّده صولر غایت دریندر

On dit, que la rivière est haute, lorsqu'elle est plus grosse qu'à son ordinaire A. قالص - طامی P. برخواسته - برآمده - On dit dans le même sens, Les hautes marées دریانک حال طموّ وقلوصی

On dit aussi, que la mer est haute, pour dire, qu'elle est agitée A. تغطغط البحر P. جوش وخروش دریا T. دکزک قباروب قالقمسی

Et aller en haute mer, pour dire, en pleine mer A. سیر فی لجّة البحر P. در پهنای دریا رواند شدن T. دکزک انکینه کزمک - انکینه چیقمق -

On dit, Crier les hauts cris, Jeter les hauts cris, pour dire, se plaindre à haute voix A. رفع - اعلاء الصیحة الشکوی P. الاشتکا فریاد شکوارا بلند کردن - باآواز بلند شکوا کردن T. آوازهٔ شکایترا بعیّوق رسانیدن - شکایت زمیننده حیقرمق - شکایت سسنی عیوقه - حیقروب تظلّم حال ایتمک - چیقارمق

On appelle Hauts pays, certains pays qui sont plus éloignés de la mer A. اعلا P. بالا - برین T. قاری - اوست || La haute Allemagne جرمانیای اعلا La haute Égypte صعید اعلا La haute Bretagne برەتانیای اعلا - Il se dit aussi des parties d'une rivière qui sont du côté de la source || Le haut Rhin باشی - رین نهرینک سمت اعلاسی - نهر رین اعلا

On dit, Le haut bout d'une chambre, d'une table, pour dire, la place la plus honorable A. صدر - رأس P. سر - بالا T. سفره‌نک اوست باش || Être au haut bout d'une table قالدرمک اوست باشی صدرنده اوتورمق Le haut du pavé

On dit, Tenir la bride haute à un cheval, pour dire, lui tenir la bride courte آتک دیزکینی قصّه طوتمق - Et figur. Tenir la bride haute à un homme, pour dire, lui laisser peu de liberté فلان کمسنه‌نک حقنده عنان رخصتی مضبوط ایادی فلانک دیزکینی صقیجه طوتمق - احتیاط ایتمک

On appelle Haut dais, l'endroit élevé où le roi et la reine sont assis dans une assemblée publique A. سریر P. تخت T. تخت

Haut. Excellent, éminent, sublime A. سامی - جلیل - عالی - سنی - اسنا - اعلا - عظیم P. بزرک - بلند قدر - والا T. اولو - بیوک || Les hauts faits اعمال جلیله Les hauts faits d'armes آثار حربیّه - مآثر سنیّهٔ فتح وظفر - غزوات جلیله اسنای مراتب جلادت جلیل الاشتهار Il a le courage haut بخت عالی Haute fortune vertu ایله موصوف بر آدمدر اسنای مراتب فضیلت سنیّه Ouvrage écrit dans le haut style بلاغت اوزره محرّر بر تألیف - توقیر جلیل Haute estime صیت وشهرت جلیله Haute réputation توقیر عظیم

On dit aussi, Haut appareil, pour dire, une grande magnificence A. کوکبهٔ عظیمة P. دارات عظیم T. دبدبه || بیوک Ce prince fit son entrée dans le plus haut appareil qu'on ait jamais vu بومیر عالیشان دخول آلاینی شمدیه قدر مشهود اولمامش کوکبهٔ عظیمه ایله ایتدی

Il se dit aussi en mal A. کبیر - غلیظ - عظیم P. بزرک T. بیوک - قبا || Haute insolence کستاخئ عظیم Haute effronterie قبا عارسزلق - مجانت غلیظه Haute injustice ظلم عظیم Haute sottise حماقت عظیمه - Crime de haute trahison خیانت

کبیره - تبیحتی - Haut mal. V. Mal caduc.

Il signifie aussi, fier, orgueilleux *A.* شامخ الانف *P.* بالا پرواز *T.* کبرلو

On dit d'un cheval qui fait des sauts, qu'il fait des haut-le-corps *A.* فرس قموص *P.* اسب جهان *T.* صچراتان آت - قیچ اتان آت - Il se dit figur. en parlant des premiers mouvemens d'un homme à qui l'on fait des propositions qui le révoltent قیچ آتار

On dit figur. et proverb. Faire haut le pied, pour dire, s'enfuir رهپیمای سمت فرار اولمق - سوق اقدام گریز وفرار ایتمك رهنورد وادئ فرار اولمق -

On dit, Haut le pied, pour dire, retirez-vous, partons *A.* قم *P.* برخیز *T.* قالق

Haute futaie, est un bois de grands chênes, de grands hêtres *A.* غیل pl. اغیال *P.* بیشەزار *T.* میشەلك - بوك

La chambre haute, dans le Parlement d'Angleterre, est la Chambre des Seigneurs انکلترەدە ملت جمعیتگاهی اولان دیوانك خانۀ بالاسی

Haut, est aussi substantif, et signifie, hauteur *A.* قد pl. قدود *P.* بالا - بلندی *T.* بوی - یوکسکلك || Cette maison a tant de toises de haut بو منزل قداً شو قدر ذراعدر - بومنزلك قدی شو قدر ذراعدر

On dit, qu'il y a du haut et du bas dans la vie, pour dire, qu'il y a des biens et des maux دنیانك فراز ونشیبی - بو دنیانك یوقشیدە وار انیشیدە وار - وار در

On dit d'un homme d'une humeur inégale, qu'il a du haut et du bas dans l'humeur *A.* متلون الخلق *T.* مزاجی بر دوزەدە اولمیان

Il signifie aussi, le faîte, le sommmet *A.* طرف - ذروة - قمة *P.* اعلا - بالا - تارك *T.* دپە - یوقاری - اوست || Le canon tirait de haut en bas طوب کلەلری یوقاریدن آشاغی یە نزول ایدر ایدی Le haut d'une tour بالای قلعە d'une montagne تارك کوه - قمۀ جبل Il est tombé du haut de la maison en bas خانەنك - بالای خانەدن سطح زمینە هبوط ایلدی یوقاریدن دپەسندن آشاغی یە دوشدی Regarder de haut en bas آشاغی یە باقمق

On dit, Sur le haut du jour, pour dire, vers le midi *A.* فی قبیل *T.* در چاشت *P.* فی وقت الضحا - ضحوة الکبرا

قوشلق وقتندە - قوشلقدە

Haut, adverbe. On dit, Parler haut *A.* نطق باجهار الصوت - بجاهرە نطق *P.* بآواز بلند حرف زدن *T.* یوکسك سس - آواز سخت زدن *P.* صیحة *A.* ایلە سویلمك Crier haut بانگ بلند زدن *T.* حیقرمق - On dit aussi, Parler haut, pour dire, parler d'un ton intelligible *A.* نطق بالنقاحة *P.* بپاکیزگی حرف زدن *T.* تمیز سویلمك || Vous ne parlez pas assez haut سنك نطق وکلامکدە اول قدر نقاحت یوقدر

On dit figur. qu'un homme parle haut, le prend bien haut, c'est-à-dire, arrogamment *A.* نطق بالتعظم *P.* بالا پروازانە - لا ابالیانە سخن گفتن - سخن راندن *T.* بالا پروازلق - اوست پردەدن سویلمك - ایلە سویلمك - Et qu'il pense tout haut, pour dire, qu'il dit librement ce qu'il pense *A.* افادة المرام من غیر محاباة *P.* بی پروا کشف ما فی الضمیر کردن - بی محابا کشف ما فی البال کردن *T.* فکرینی آچیقدن آچیغە - فکرینی سربست سویلمك سویلمك

On dit aussi, Faire quelque chose haut la main, pour dire, avec hauteur, avec autorité *A.* متغلباً - بید القهر - بضرب الید *P.* با زبردستی *T.* ضرب دست ایلە - Et qu'un homme le porte haut, pour dire, qu'il a les manières hautaines *A.* تعاظم *P.* بالا پروازی نمودن *T.* یوکسکدە پرواز ایتمك - Et regarder quelqu'un de haut en bas, pour dire, avec mépris استحقار نظریلە باقمق - بالاستحقار نظر ایتمك - Et traiter quelqu'un de haut en bas بالادن پستە معاملە ایتمك - بالاستحقار - Et qu'une dépense monte haut, pour dire, qu'elle est fort grande مصرف مرتبۀ افراطە بالغ اولور - چوغە وارر

En haut, par haut. *A.* فی الفوق - من الفوق *P.* ببالا - از بالا *T.* یوقاریدە - یوقاریدن - اوستندن || Aller en haut یوقاری یە - یوقاری یە صعود ایتمك Monter en haut کتمك خانەنك طبقۀ فوقانیسندە اقامت Loger en haut جیقمق اوست طبقەسندە اوتورمق - ایتمك Passer par en haut اوستندن - یوقاریسندن کچمك

On dit, qu'une médecine fait aller par haut et par bas, lorsqu'elle opère par la bouche et par le bas-ventre *A.* عمل من فوق ومن اسفل *P.* هم از زیر وهم از بالا عمل کردن *T.* هم آشاغیدن هم یوقاریدن عمل ایتمك || L'émétique purge par haut et par bas دوای مقیی هم یوقاریدن هم آشاغیدن

عمل ایدر

HAUT-À-BAS. Porte-balle *T.* بوغچه‌جی V. Mercier.

HAUTAIN. Fier, orgueilleux *A.* مدمّغ ـ متکبّر ـ متعظّم *P.* کبرلو *T.* نخوت آلود ـ کبر آلود ـ باد سر ـ گرانسر || C'est un homme hautain متعظّم بر آدمدر Une humeur hautaine مزاج نخوت آلود Avoir la mine, les manières hautaines سیمای نخوت آلود واوضاع متعظمانه صاحبی اولمق

HAUTAINEMENT. D'une manière hautaine *A.* بالتعظم ـ متعظماً ـ بالنخوة والمکابرة *P.* متعظمانه ـ گرنسرانه *T.* کبر ایله

HAUBOIS. Instrument à vent dont le ton est fort clair *A.* شبور *P.* شهنای *T.* نفیر || Il joue du haubois نفیر چالر ـ Et celui qui en joue *A.* نافخ الشبور *P.* شهنای زن *T.* نفیرجی

HAUT-BORD. On appelle Vaisseaux de haut-bord, les grands vaisseaux *T.* قپاق قالدرر سفینه

HAUTE-LUTTE. Il ne se dit qu'avec De, et signifie, d'autorité *A.* متحکماً ـ متغلباً ـ تغلباً *P.* زورمندانه ـ زبردستانه ـ متحکمانه *T.* ضرب دست ایله ـ زور ایله || Emporter quelque chose de haute lutte بر شیئی متغلبانه اخذ ایتمک ـ ضرب دست ایله آلمق

HAUTEMENT. Hardiment, librement *A.* صراحةً ـ علناً *P.* آشکارا *T.* آچیقدن آچیغه || Il ne le dissimule point, il le dit hautement ارتکاب کتم وریا ایتمیوب صراحةً سویلر Je vous le déclare hautement طرفکه علناً وصراحةً بیان ایدرم Je lui dis hautement ses vérités فلانه سوزی آچیقدن آچیغه سویلدم

Et avec vigueur, à force ouverte *A.* قویّاً *P.* بر وجه قوی *T.* پک ـ قوتیجه || Il le protége hautement فلانی قویّاً حمایه ایدر Il prend hautement les intérêts d'un tel فلانک اموریني بر وجه قوی التزام ایدر

HAUTE-PAYE. V. Paye.

HAUTESSE. Titre qu'on donne au Sultan des Turcs *T.* شوکتلو

HAUTEUR. Étendue d'un corps en tant qu'il est haut *A.* قدّ ـ رفعت ـ شموخ *P.* بلندی *T.* بوی ـ یوکسکلک || La hauteur d'une montagne طاغک یوکسکلکی ـ رفعت جبل d'un clocher چاک برجنک رفعتی d'un mur دیوارک قدّی Grande hauteur ارتفاع عظیم Une palissade à hauteur d'appui آدم بوییی قدر شرانپو چویرلمش مترس

Il signifie aussi, profondeur *A.* عمق ـ قعارت *P.* ژرفی *T.* درینلک || Ils jetèrent la sonde pour prendre la hauteur de la mer en cet endroit-là اول محلده دریانک درجهٔ قعارتني استطلاع ایچون اسقندیل القا ایتمشلر در La mer avait tant de brasses de hauteur دریانک شو قدر قولاج عمقی وار ایدی

Et colline, éminence. *A.* نجفة pl. نجاف *P.* فراز *T.* بایر V. Éminence.

Hauteur ou Élévation du pôle, est l'arc du méridien compris entre le pôle et l'horizon du lieu où l'on est *A.* خطّ الارتفاع القطب

On dit, Prendre la hauteur du soleil, ou simplement Prendre hauteur, pour dire, observer avec un instrument l'élévation du soleil sur l'horizon à l'heure du midi *A.* تقدیر الارتفاع الشمس *P.* ارتفاع خورشیدرا گرفتن *T.* ارتفاع آلمق

On dit sur la mer, qu'on est à la hauteur d'une île, d'une ville, pour dire, qu'on est dans le même parallèle *T.* فلان محلّک ارتفاعی برابرلکنده اولمق || Nous étions à la hauteur de Malte مالطه جزیره‌سنک ارتفاعی برابرلکنده ایدک

On dit, qu'un homme est tombé de sa hauteur, pour dire, qu'étant debout, il est tombé de son long *A.* سقوط سطیحاً *P.* بر روی زمین افتادن *T.* یره دوشوب سرلمک

Il se dit aussi des choses morales, et signifie, fermeté, quand on n'excède pas les bornes de la raison et du devoir *A.* ثبات ـ متانت *P.* استواری *T.* طیانقلق ـ پکلک || L'ambassadeur soutint les intérêts de son maître avec beaucoup de hauteur فلان ایلچی مخدومنک اغراض ومصالحني کمال ثبات ومتانت ایله صیانت ایلدی Il a agi en cette occasion avec beaucoup de hauteur بو بابده ثبات ومتانت کامله ایله حرکت ایلدی

Et arrogance, quand on excède les bornes de la raison et du devoir *A.* تعظّم ـ زهو ـ جبروت *P.* بادبرودی ـ صورت تعظم *T.* بالا پروازی اورد || Il a parlé avec hauteur متعظمانه سویلدی ـ ایله افادهٔ مرام ایلدی Je ne puis supporter ses hauteurs اطوار متعظمانه‌سنه طاقت کتوره‌مم ـ اوضاع جبروت وتعظمني چکه‌میورم Ses hauteurs lui ont fait beaucoup d'ennemis اوضاع بالا پروازانه‌سی حقنده خیلی دشمن پیدا ایتدری ـ On dit, Faire quelque chose de hauteur. V.

Hautte - Lutte.

HÂVE. Pâle et défiguré *A.* خاسف الوجه ـ ساهم الوجه *P.* پژمرده رو *T.* چهره‌سی بوزوق || Il était horriblement hâve غاية الغايه خاسف الوجه ايدی

HAVIR. Il ne se dit qu'en parlant de la viande, lorsqu'on la fait rôtir à un grand feu, qui la brûle par-dessus *A.* تشييط *P.* سوختن *T.* ياقمق || Le trop grand feu havit la viande آتشك پك قيزغنلغی ـ شدّت نار تشييط لحمی موّدیدر يانمق *T.* سوخته شدن *P.* تشيّط *A.* اتی ياقر ـ Se havir

HAVRE. Port de mer. V. Port.

HAVRESAC. Sorte de sac que les soldats et les gens de métier portent sur leur dos, et où ils mettent leurs provisions, leurs outils *A.* جراب pl. جرب ـ مزود pl. مزاود *P.* دهميانچه ـ توشه‌دان *T.* طوبره ـ طغارجق || Les soldats, avec leurs armes, portent encore des havresacs عسكر نفراتی سلاحلريله طوبره‌لرينی حاملدرلر

HÉ. Intérjection qui sert à appeler *A.* يا *P.* ای *T.* ياهو

HEBDOMADAIRE. Qui se renouvelle chaque semaine *A.* اسبوعی ـ متجدّد فی كلّ اسبوع *P.* هر هفته *T.* هفته‌لق || Journal hebdomadaire روزنامچهٔ هر هفته

HÉBERGE. Terme de Palais. La hauteur d'un bâtiment *A.* رفعة البنا ـ قدّ البنا *P.* بلندئ بنا *T.* بنانك بويی ـ بنانك يوكسكلكی

HÉBERGER. Recevoir chez soi, loger *A.* اسكان ـ استضيافِ الضيف *P.* مهمان گرفتن *T.* برکمسنه يانـنه ـ قوناق آلمق خانه‌سنه مسافر قوندرمق ـ قوناق قوندرمق

HÉBÉTER. Rendre stupide *A.* تبليد الذهن *P.* كند ذهن ساختن *T.* بودالندرمك ـ عقلی كند ايلمك

HEBÉTÉ. *A.* طامس القلب ـ بليد الذهن *P.* كند ذهن *T.* بودالد ـ كند عقللو

HÉBRAÏQUE. Qui appartient aux Hébreux *A.* عبرانی || La langue hébraïque لسان عبرانی Phrase hébraïque عبارهٔ عبرانيّه

HÉBRAÏSME. Façon de parler propre à la langue hébraïque *A.* اصطلاح عبرانی

HÉBREU. La langue hébraïque *A.* لسان ـ لغت عبرانی || Il sait l'hébreu parfaitement لسان عبرانی‌يه علی وجه الكمال واقف وآشنا در ـ Il est aussi adjectif || Le texte hébreu متن عبرانی Le peuple hébreu قوم يهود ـ عبرانيون

HÉGIRE. Mot arabe, qui signifie, fuite. Il se dit de l'époque d'où les Mahométans commencent à compter les années, parce qu'ils les comptent du temps que Mahomet s'enfuit de la Mecque *A.* هجرت نبويّة || La première année de l'hégire répond à l'année 622 de Jésus-Christ هجرت نبويّه‌نك سنهٔ اوّلی تاريخ عيسوينك آلتييوز يكرمی سنه‌سنه مقابلدر

HÉLAS. Interjection de plainte *A.* اخ ـ ويل *P.* حيفا ـ دريغا *T.* واه واه ـ يازيق || Hélas! que deviendrons-nous? دردا ـ حيفا ودريغا حالمز نيه منجرّ اولدجقدر Hélas! ayez pitié de moi حيفا حالمه مرحمت ايله Hélas, quel malheur! que je vous plains! واه واه نه كونه مصيبته دوچار اولمشسك سنی آجييورم

HÉLER. Terme de Marine. Appeler un navire pour lui demander d'où il vient, et lui faire d'autres questions *A.* بر كمی‌يه خبر صورمق ايچون چاغرمق

HÉLIOGNOSTIQUES. Secte juive qui adorait le soleil comme Dieu *A.* عبدة الشمس pl. عابد الشمس ـ مشمّسين pl. مشمّس *P.* آفتاب پرست *T.* كونشه طاپيجی

HÉLIOSCOPE. Lunette destinée à regarder le soleil *A.* مرصد الشمس *P.* آفتابنما *T.* دوربين ـ كونشه باقجق دوربين

HÉLIOTROPE. Plante qu'on nomme aussi Herbe aux verrues *A.* تنّوم *P.* آفتاب پرست *T.* پانبال اوتی ـ كونه باقن ـ On donne aussi ce nom à plusieurs plantes qui tournent toujours le disque de leurs fleurs du côté du soleil *A.* pl. نباتات مشمّسة *P.* گياههای آفتاب پرست *T.* كونه باقن اوتلر

HÉLIOTROPE. Espèce de jaspe *A.* يشب خطايی *P.* يشم خطايی *T.* يشم خطايی

HÉLIX. Tour extérieur de l'oreille *A.* عراق الاذن *P.* پروازهٔ گوش *T.* قولاق كمرنلكی

HELLÈNES et HELLÉNIQUE. Nom qu'on donne à toutes les nations grecques *A.* يونانی pl. يونانيون ـ اهل يونان

HELLÉNISME. Manière de parler qui tient au génie de la langue grecque *A.* اصطلاح يونانی || Les Grecs faisaient des hellénismes en parlant latin اهل يونان لاتين لسانـنده تكلّم ايدر ايكن اصطلاحات يونانيّه استعمال ايدرلر ايدی ـ قارشدررلر ايدی ـ

HELLÉNISTE. Versé dans la langue grecque *A.* عالم اللسان يونانی *T.* يونانی لسانـنی بيلن

HÉLOSE. Maladie des yeux qui consiste dans le renversement des paupières *A.* انقلاب الاجفان - شتر *P.* واژگونئ پلک *T.* کوز قپاقلرینک دورلکی

HÉMAGOGUE. Il se dit des remèdes qui font évacuer le sang *A.* مدرّ الدم *P.* خونران *T.* قان آقدیجی - قانی یورتدریجی

HÉMATITE. Pierre précieuse. C'est la même chose que la sanguine *A.* حجر الدم - شاذنج *P.* شادنه *T.* قان طاشی

HÉMÉROCALE. Espèce de lis *A.* سوسن برّی *P.* سوسن کوهی *T.* بیبان سوسنی

HÉMICRANIE. V. Migraine.

HÉMICYCLE. Demi-cercle *A.* نصف الدایرة *P.* نیم دایره *T.* یاری جوره - یاری دایره

HÉMIPLÉGIE, ou **HÉMIPLEXIE.** Paralysie qui n'affecte que la moitié du corps *A.* فالج *P.* نیمه - درد فلج *T.* یاری طمله

HÉMISPHÈRE. La moitié du globe terrestre *A.* نصف الكرة الارض *P.* نیمهٔ کرهٔ زمین *T.* یر کره‌سنک یاریسی || L'hémisphère supérieur کرهٔ ارضک نصف اعلاسی inférieur کرهٔ ارضک نصف اسفلی Notre hémisphère تحتنده ساکن اولدیغمز نصف کرهٔ ارض L'autre hémisphère کرهٔ ارضک نصف آخری L'un et l'autre hémisphère کرهٔ ارضک نصفینی Quand le soleil paraît sur notre hémisphère شمس تحتنده ساکن اولدیغمز کرهٔ ارضک افقنده طلوع ایلدکده

HÉMISTICHE. La moitié d'un vers *A.* مصرع pl. مصارع

HÉMOPTYQUE. Qui crache le sang *A.* نافث الدم *P.* تفو کنندهٔ خون *T.* قان توکریجی

HÉMOPTYSIE. Crachement de sang *A.* نفث الدم *P.* تفوی خون *T.* قان توکرمه

HÉMORRAGIE. Perte de sang par le nez *A.* رعاف *P.* خون ریزئ بینی *T.* بورون قانمه‌سی Quand cette perte vient par une plaie ou autrement, on emploie les mots *A.* نزف الدم - سیلان الدم *P.* ریزئ خون *T.* قان آقمه‌سی || Il lui survint une hemorragie qu'on ne put arrêter ممتنع الارقاء والتسکین نزف دم عارضسنه دوچار اولمشدر - کسلمسی ممکن اولمامش بر سیلان دمه اوغرادی

HÉMORROÏDAL. Qui appartient aux hémorroïdes *A.* باسوری || Veine hémorroïdale عرق باسوری artère شریان باسوری Sang hémorroïdal دم باسوری

HÉMORROÏDES. La dilatation qui se fait à l'extrémité d'une veine qui aboutit à l'anus, et qui se remplit de sang *A.* باسور pl. بواسیر || Hémorroïdes externes بواسیر خارجیه internes بواسیر داخلیه sèches بواسیر یابسه Ses hémorroïdes fluent بواسیری سیالدر sont ouvertes, et il perd beaucoup de sang بواسیری منفتح اولوب سیلان دمی چوقدر

HÉMORROÏSSE. Il ne se dit que de la femme malade d'un flux de sang, qui fut guérie en touchant la robe de Notre-Seigneur *A.* نزیفة || L'hémorroïsse de l'Évangile انجیل شریفده مذکوره اولان مرئهٔ نزیفه

HÉMOSTATIQUE. Il se dit des remèdes qui arrêtent les hemorragies *A.* دواء قاطع الدم - دواء مرقی الدم *P.* علاج ارمانندهٔ خون *T.* قانی دیکلندره‌جک علاج

HENDÉCAGONE. Figure qui a onze côtés *A.* ذو احد عشر ضلعاً *P.* یازده پهلو *T.* اون بر یانلو

HENNIR. Il se dit du cheval quand il fait son cri ordinaire *A.* صهل *P.* زنودن - شیهه زدن - جربش زدن *T.* کشنمک || Ils furent découverts par un cheval qui se mit à hennir راکب اولدقلری آتک بریسی کشنمکه باشلدیغندن خارجه اخراج اولنمشلردر

HENNISSEMENT. Le cri ordinaire du cheval *A.* صهیل *P.* شیهه - جربش - شنبه *T.* کشنمه || Le bruit des trompettes et le hennissement des chevaux طرامپته‌لرک کورلتیسی وآتلرک کشنمسی

HÉPATIQUE. Qui appartient au foie *A.* کبدی *P.* جکری *T.* قره جکره متعلق

HÉPATIQUE. Plante qui croît dans les lieux humides *A.* حناء قریش - حزاز الصخر - بهق الحجر *T.* قیا قنه‌سی

HÉPATITE. Inflammation du foie *A.* حرقة الكبد *P.* تف جگر *T.* قره جکر یانقلغی

HEPTAGONE. V. Eptagone.

HERBACÉ. On appelle Plantes herbacées, celles qui sont tendres, grêles, et qui ne sont pas ligneuses *A.* نباتات رقیقة *P.* گیاههای باریک *T.* انجه اوتلقلر

HERBAGE. Toutes sortes d'herbes *A.* اجناس النباتات *P.* سبزها *T.* سبزوات قسمی || Vivre d'herbages سبزوات ایله کچنمک

Il se dit aussi de l'herbe des prés, où l'on met les animaux pour les engraisser *A.* کلاء *P.* چمن *T.* چایر || Les

herbages sont bien meilleurs en ce canton-là que dans un autre بو قصانك چايرى اول بر قصانك چايرندن اعلا در — Et d'un pré qui ne sert qu'à y mettre des boeufs et des vaches pour les engraisser A. مكلئة pl. مكلئات — مرتع pl. مراتع — مرعى pl. مراعى P. چراگاه — چمنزار T. چايرلق — اوتلاق يرى || Cet herbage est d'un grand revenu بو مرعانك جسيم ايرادى وار در Acheter un herbage بر اوتلاق يرى اشترا ايتمك Faire enclore un herbage بر مرعانك اطرافنى سدّ ايتدرمك Conduire les bestiaux à l'herbage حيواناتى مرعايه كوتورمك — چايرلغه سوق ايتمك

HERBE. Il se dit de toute plante qui perd sa tige en hiver A. نبات pl. نباتات — عشب pl. اعشاب P. گياه — گيا T. اوت — اوتلق || Herbe nouvelle A. نبات جديد P. گياه نورسته T. يكى بتمش اوتلق verte A. عشب اخضر P. گياه سبز T. يشل اوت sèche A. نبات يابس — حشيش P. گياه خشك T. قورى اوتلق fraîche A. نبات طرىّ P. گياه تر T. تازه اوت tendre A. نبات ناعم P. گياه سبك T. كورپه اوتلق molle A. نبات رخو P. گياه سست ونرم T. يومشق اوتلق — كوشك اوت menue عشب دقيق P. گياه خرده T. اوفاق اوتلق médicinale عشب دوايى Herbes venimeuses A. اعشاب سامّة P. گياههاى زهرناك T. سمّيتلو اوتلر vulnéraires A. اعشاب مدملة P. گياه زخمپرور T. ياره اوتى odoriférantes A. اعشاب معطّرة — رياحين P. گياههاى عطرناك — گياههاى خوشبو T. خوش قوقولى اوتلر potagères A. بقول P. سبزها T. سبزوات La pointe des herbes A. جدر النباتات P. سر گياهها T. اوتلرك اوجى Mettre un cheval à l'herbe اتى چايرده قويمق

HERBE À LA COUPURE, OU AU CHARRPENTIER. V. Mille-Feuille.

HERBE À L'ÉPERVIER, OU HIÉRACIUM. A. حرشاه T. ككج اوتى

HERBE AU CHAT, OU CATAIRE. A. بهماة pl. بهمى T. كدى اوتى

HERBE AUX CUILLERS. V. Cochléaria.

HERBE AUX ÉPICES. V. Nielle.

HERBE AUX POUX. V. Staphisaigre.

HERBE AUX PUCES. A. بحدق — بزر قطونا P. اسپغول T. پيره اوتى

HERBE AUX VERRUES. V. Héliotrope.

HERBE DE SAINT-CHRISTOPHE. A. حشيشة عبد المسيح

HERBE PARIS. V. Raisin de renard.

HERBER. Exposer sur l'herbe A. بسط على الخضرة P. بر چمن گسترانيدن T. چايرده سرمك || On herbe de la toile بزى چايرده سررلر

HERBETTE. L'herbe courte et menue de la campagne A. خضير الصحرا P. چمن دشت T. قير يشللكى || Danser sur l'herbette قير يشللكى اوزرنده رقص ايتمك

HERBEUX. Il se dit des lieux où il croît de l'herbe A. عشيبة — مخضرة P. سبزه زار T. چايرلق — چاير يرى

HERBIER. Collection de plantes séchées et mises entre des feuilles de papier A. مجموعة الاعشاب اليابسة P. مجموعهٔ گياههاى خشك T. قورى اوتلقلر مجموعهسى || Un herbier des plantes d'Amérique يكى دنياده نابت اعشاب يابسه مجموعهسى

Il signifie aussi, le premier ventricule du boeuf et des autres animaux ruminans A. مشفلة pl. مشافل P. كراجهٔ حيوان T. قورساق

HERBIÈRE. Vendeuse d'herbes A. بايعة الاعشاب P. زن سبزه فروش T. اوتلقجى قارى

HERBORISATION. V. Herboriser.

HERBORISER. Aller dans la campagne chercher des herbes A. استعشاب P. جستجوى اعشاب كردن T. اوتلقلر آراشدرمق || Aller herboriser par un beau temps برلطيف هواده اوتلقلر آراشدرمغه وارمق

HERBORISEUR. Celui qui herborise A. مستعشب P. اعشابجوى T. اوتلقلر آراشدريجى

HERBORISTE. Celui qui connait les herbes A. مميّز الطبايع النباتات P. طبايع شناس گياهها T. اوتلقلرك طبيعتلريني بيلن — Et celui qui les vend A. عشّاب P. اعشاب فروش T. اوتلقجى

HERBU. Couvert d'herbes A. كثير النبات P. پر گياه T. اوت ايله قاپلنمش — اوتى چوق || Un champ herbu صحراى كثير النبات Un pré herbu مرتع پر گياه

HERCOTECTONIQUE. L'art des fortifications militaires A. فنّ البناء التحصينات

HERCULE. Une des constellations boréales A. جاثى على ركبتيه

HÈRE. Terme qui se dit par mépris d'un homme sans mérite A. خامل P. گمنام T. نام وشانى يوق || Un pauvre hère

گمنام بر بیچاره ـ خامل النفس بر مسکین آدم

HÉRÉDITAIRE. Qui vient par droit de succession *A.* موروث ـ منتقل بالارث *P.* مادر مانده ـ پدر مانده *T.* میراث قالمه *T.* آتادن قالمه ـ بابادن قالمه || Royaume héréditaire ملك موروث ـ سلطنت موروثه Couronne héréditaire بالارث منتقل اولان تاج وتخت سلطنت Les pays, les États héréditaires املاك موروثه Possessions héréditaires ممالك موروثه Charge héréditaire منصب موروث Le roi a rendu cette charge héréditaire بو منصب حکم سلطانیله مناصب موروثه سلکنه ادخال اولندی ـ Figur. Maladie héréditaire مرض موروث ـ پدر مانده ـ مثلبهٔ موروثه vice عداوت موروثه ، h:

HÉRÉDITAIREMENT. Par droit d'hérédité *A.* بالارث ـ حسب الوراثة ـ من جهة الوراثة *P.* از جهت میراثخوری *T.* میراث اولدرق ـ وارثلك جهتیله || Posséder une terre héréditairement بر ملکه بالارث متصرف اولمق

HÉRÉDITÉ. Succession aux droits d'une personne décédée *A.* وراثت ـ حق الوراثة ـ استحقاق على الوراثة *P.* میراثخوری *T.* وارثلك || Accepter l'hérédité وراثتی قبول ایتمك Renoncer à l'hérédité استحقاق ـ حق وراثتدن فارغ اولمق ـ وراثتدن کف ید ایتمك Répudier une hérédité فسخ علاقهٔ وراثت ایتمك

Il se dit aussi de tous les biens qu'un homme laisse en mourant *A.* ترکة pl. اموال متروکة pl. مخلفات *P.* مرده ریگ *T.* متروکات || Son hérédité fut partagée entre plusieurs collatéraux اموال متروکه‌سی عن نسب بالعرض اقربا اولان نیچه کسان بیننده تقسیم اولنمشدر

HÉRÉSIARQUE. Auteur d'une hérésie *A.* موجد الرفض والبدعة ـ مقتداء الرافضین *P.* پیشوای اهل رفض *T.* رافضلرك باشی || Luther et Calvin sont des hérésiarques لوتر وقالوین نام کمسنه‌لر موجد رفض وبدعتدرلر

HÉRÉSIE. Doctrine contraire à la Foi *A.* بدعت ـ رفض *P.* رافضی ـ آیین باطل *T.* رافضلك || L'hérésie de Luther لوتر نام کمسنه‌نك اتخاذ ایلدیکی رفض وبدعت Enseigner une hérésie بر نوع رفض وبدعت تعلیم ایتمك Semer une hérésie تخم ـ عقیدهٔ رفضی بین الناس نشر ایتمك ـ رفض وبدعتی القا ایتمك Adhérer à l'hérésie عقیدهٔ رفض وبدعته تبعیت ایتمك Abjurer l'hérésie اعتقاد رفضی رد ـ اعتقاد رفض وبدعتدن نکول ایتمك ـ وانکار ایتمك

HÉRÉTICITÉ. Qualité d'une proposition opposée à la Foi *A.* رافضیت *P.* رافضی *T.* رافضلك || Il faut être théologien pour apercevoir l'hérétícité de cette proposition بو مسئله‌نك رافضیتینی فرق ایتمك علم الهینك وقوفنه منوطدر

HÉRÉTIQUE. Qui appartient à l'hérésie *A.* رفضی *P.* رفض آمیز *T.* رافضلکه متعلق || Proposition hérétique مسئلهٔ رفضیه Dogme hérétique عقیدهٔ رفض آمیز

Il signifie aussi, celui qui professe une hérésie *A.* رافض pl. ارباب الرفض والبدعة pl. اهل الرفض والبدعة ـ رافضین || Convertir les hérétiques رافضینی طریق حقه ارشاد ایتمك

HÉRISSER. Dresser. Il se dit des cheveux, du poil *A.* انفاش الشعر *P.* فراشا کردانیدن ـ فراشانیدن ـ گالف کردن *T.* قیل اورپورتمك ـ تویی دیکوب قبارتمق || Le lion hérisse sa crinière quand on l'irrite آرسلانی اغضاب ایتسه‌لر پرچمنی دیکوب قباردر

se HÉRISSER. *A.* تنفش ـ انتفاش ـ ازبرار الشعر *P.* گالف شدن ـ فراشا شدن ـ فراشیدن ـ فراخیدن *T.* قیل اورپورمك ـ توی دیکلوب قبارمق || D'horreur ses cheveux se hérissèrent استیلای رعب ودهشت تقریبیله حال انتفاش شعره گرفتار اولمشدر Les cheveux lui hérissèrent à la tête شعر رأسی متنفش اولمشدر Le poil des sangliers se hérisse quand ils sont irrités خنزیر برینك حال تهورنده تویی تنفش ایدر ـ بیبان خنزیری طارغنلق حالنده تویینی دیکوب قباردر

HÉRISSÉ. *A.* متنفش ـ مزبئر *P.* فراخیده ـ فراشا ـ فراشیده *T.* قیل اورپورمش ـ توی دیکوب قبارمش ـ Figur. Couvert, plein *A.* ملماء *P.* پوشیده *T.* قاپلنمش || Un bataillon hérissé de piques سرتا سر رماح ایله ملما بر بلوك عسکر La mer hérissée de mâts de navire کمی دیرکلریله پوشیده روی دریا L'hiver hérissé de glaçons بوزلر ایله قاپلنمش قیش موسمی

On appelle Homme hérissé, un homme si difficile, qu'on ne sait par où le prendre *A.* صعب الممسك *P.* دشوارخو *T.* قولبی قولایی یوق بر آدم ـ طوتامغی یوق بر آدم

HÉRISSER ou **HÉRISSONNER.** Recrépir un mur de plâtre ou de mortier *A.* تسییع *P.* اندودن *T.* صوامق

HÉRISSON. Petit animal dont la peau est couverte de piquans raides *A.* قنفذ pl. قنافذ ـ ازیب *P.* خارپشت ـ ریکاشه

کرپی *T.* سگاشه ـ

En termes de Mécanique, c'est une sorte de roue dentelée, dont les dents sont placées sur la circonférence extérieure *A.* دیشلی ـ دیشلری طشره بر چرخ *T.* محالة مسننة خارجاً اوجی آچیقده بر چرخ

HÉRITAGE. Biens transmis par succession *A.* میراث ‖ Recueillir l'héritage de ses pères آبا واجدادک میراثنی اخذ ایتمک Il n'a eu que quelques tableaux pour tout héritage آلدیغی میراث هپ هپ بر قاچ قطعه تصویردن عبارتدر Il n'a reçu de ses ancêtres qu'un grand nom pour héritage اجدادندن آلدیغی میراث انجق علوّ نام وشاندر

Il signifie aussi, un immeuble *A.* ملک pl. املاک ‖ C'est l'héritage de ses pères اجدادندن موروث ملکیدر Il a acheté un bon héritage بر ملک جیّد واحسن مبایعه ایلدی Améliorer son héritage بر کمسنه متصرّف اولدیغی ملکی اصلاح ایتمک

HÉRITER. Recueillir une succession *A.* استوراث *P.* میراث خوردن *T.* میراث یمک ـ میراث آلمق ‖ Il hérita de son oncle عموجه‌سنک میراثنی ـ عموجه‌سنه استوراث ایلدی Hériter d'une grande succession بر ترکهٔ میراث اولدرق آلدی ـ جسیمه آلمق ـ On dit figur. ‖ La vertu est le seul bien qu'il ait hérité de son père پدرندن اوّل وآخر آلدیغی میراث صلاح وفضیلتدر

Hérité. *A.* موروث *P.* میراث گرفته *T.* میراث اولدرق آلنمش

HÉRITIER. Qui succède aux biens et droits d'un défunt *A.* وارث pl. ورثهٔ *P.* میراثخوار *T.* بیجی ـ میراث ـ میراث ‖ Héritier naturel وارث طبیعی légitime وارث شرعی الآن testamentaire بالوصیّة وارث منصوب شرعاً وارث ـ universel وارث مطلق mobilier اموال ناطقیده وارث Se porter héritier ورانتده داخل اولمق ـ سلک ورثه‌یه منسلک اولمق Héritier présomptif du trône ولیّ ـ وارث معقاب سلطنت ـ عهد دولت Héritier en ligne directe نسب بالطول جهتیله وارث collatéral نسب بالعرض جهتیله اقربادن اولان وارث Instituer un héritier تعیین ایتمک ـ بر وارث نصب ایتمک ـ Figur. *A.* وارث ـ خلف *P.* جا نشین *T.* یرینی طوتمش ‖ Héritier de la vertu de ses ancêtres اجدادینک صلاح حالنه des vices de son père پدرینک معایبنه خلف ووارث خلف ووارث

HERMAPHRODITE. V. Androgyne.

HERMÉTIQUEMENT. Terme de Chimie. On dit, Un vaisseau scellé hermétiquement, pour dire, un vaisseau scellé si exactement que rien ne puisse en sortir *A.* مختوم لزیقاً *P.* محکم بسته *T.* صیمصقی مهرلنمش ـ Il se dit aussi de tout ce qui est bien fermé ‖ Cela est fermé hermétiquement بو شئ صیمصقی مطبّق ومسدود در

HERMINE. Petit animal *P.* قاقم ـ اسو *T.* قاقم

HERMITAGE et HERMITE. V. Ermitage et Ermite.

HERMODACTE. Plante *A.* اصابع هرمس *P.* سورنجان *T.* سورنجان چیچکی

HERNIAIRE. Il se dit d'un chirurgien qui s'attache à la cure des hernies *A.* آسی الفتق pl. اساة الفتق *P.* ریشساز بادخایه *T.* طشاقچی

HERNIE. Maladie qui consiste en une descente de boyaux *A.* فتق *P.* بادخایه ـ ترقنج *T.* قاسیق یاریغی ‖ Être sujet à la hernie علت فتقه مبتلا اولمق

HÉROÏNE. Femme courageuse, et qui a de l'élévation dans les sentimens, dans la conduite *A.* نادرة العصر *P.* زن یگانهٔ دهر قهرمان کبی بر عورت *T.* زن قهرمان منش ـ

HÉROÏQUE. Qui appartient aux héros *A.* مختصّ بصاحب القران *P.* قهرمانی *T.* قهرمانلره متعلّق ‖ Vertu héroïque قهرمان زمان اولنلره مخصوص بر منقبت جلیله Courage héroïque نجدت قهرمانی Actions héroïques آثار جلیلهٔ قهرمانی sentimens بر صاحب قرانه مخصوص افکار جلیله Patience héroïque ـ نوادر زماندن معدود صبر وشکیب قهرمانی Temps héroïques. Les temps où vivaient les anciens héros عصر قهرمانان قدیم

HÉROÏQUEMENT. D'une manière héroïque *A.* بطور الصاحب القران *P.* قهرمان گونه *T.* قهرمان کبی ‖ Il s'est comporté héroïquement le jour de l'action یوم مقابلهده قهرمان گونه حرکت ایلدی

HÉROÏSME. Il se dit des qualités qui font le caractère du héros *A.* طور الصاحب القران *P.* طور قهرمانی *T.* قهرمانلق ‖ Cette action est au-dessus de la vertu ordinaire, il y a de l'héroïsme بو فعلده فضیلت عادیه‌نک ما فوقنده بر طور بر نوع قهرمانلق وار در ـ صاحب قرانی وار در

HÉRON. Grand oiseau qui vit de poisson *P.* ماهی خوار *T.*

منقار ماهی خوار || Le bec du héron بالقچین قوشی

HERONIÈRE. Lieu où les hérons se retirent et font leurs petits *P.* آشیانهٔ ماهی خوار *T.* بالقچین قوشی یوەسی

HÉROS. Homme de guerre qui s'est distingué dans les combats par de grandes actions *A.* صاحب ـ صاحب القران *P.* قهرمان زمان ـ تهمتن *T.* قهرمان || C'est un heros برصاحب مائه در ـ بر قهرمان زماندر

Il se dit aussi d'une personne qui, dans une grande occasion, se conduit avec une grandeur d'âme extraordinaire *A.* نادرهٔ الزمان ـ وحید العصر ـ الزمان *P.* یگانهٔ دهر *T.* مثلی یوق || Il s'est comporté en héros نادرهٔ الزمان بر آدم کبی حرکت ایلدی ― On dit figur. Vous êtes son héros, pour dire, vous êtes l'objet de son admiration فلانک نظرنده نادرهٔ زمان منزلەسندەسک

HERPES MARINES. Richesses que la mer tire de son sein, et jette sur les côtes *A.* اموال بحریّة *P.* اموال دریا *T.* دکز مالّلری || L'ambre gris, l'ambre jaune sont des herpes marines عنبر وکهربا اموال بحریّه اقسامندندر

HERSAGE. Action de herser. V. Herser.

HERSE. Instrument servant à recouvrir les grains nouvellement semés *A.* مسلفة ـ اشواف pl. شوف ـ مجرّ ـ مالق *P.* مکمّة *T.* طبان ـ سورکو برن || On n'a pas encore passé la herse sur ce champ بو تارلانک اوزرنده هنوز سورکو چکلمامشدر

HERSER. Faire passer la herse sur une terre semée, ou labourée *A.* تمليق ـ اسلاف *P.* برن زدن *T.* سورکو چکمک || On n'a point hersé ce champ بو تارلاده اصلا سورکو چکلمدی

Hersé. *A.* مملّق ـ مساوف *P.* برن زده *T.* سورکو چکلمش ـ سورکیلنمش ـ

HERSEUR. Celui qui herse *A.* سایق المکمّة ـ سایق المالق *P.* برزن *T.* سورکو جکن

HÉSITATION. Incertitude dans l'énonciation *A.* تعتعة ـ لعثمة *P.* در هم آمیزیٔ زبان *T.* سوزده ایرکلمه || Réciter sans hésitation بلا تلعثم ـ بلا لعثمةٍ تقریر کلام ایتمک

HÉSITER. Ne trouver pas facilement ce qu'on veut dire *A.* تعتع ـ تلعثم *P.* زبان در هم آمیختن *T.* سوزده ایرکلمک || Il n'avait pas bien appris son sermon, il hésita dès le commencement موعظه‌سنی کرکی کبی از بر ایده‌مدیکندن همان ابتدای نطق وتقریرده تلعثمه باشلادی La présence des juges le fit hésiter sur ce qu'il avait à dire حکامک حضور ومواجهه‌سی افادهٔ مرامده تلعثمه بادی اولمشدر

Et être incertain sur le parti que l'on doit prendre *A.* تردّد ـ تذبذب *P.* معادلة ـ دو دل بودن *T.* تردّد نمودن ـ تردّد ایتمک ـ تردّد کوسترمک ـ ایده‌جکنی بیلمامک || Hésiter dans les affaires امور وخصوصاتده متردّد اولمق || Il n'hésita point à répondre جواب ویرمکه اصلاً وقطعاً تردّد ایتمامشدر Il a long-temps hésité sur le choix de l'état, de la profession qu'il doit suivre قنغی طریقی اختیار ایده‌جکنه وافر زمان معادله وتذبذبدن خالی اولمامشدر Il n'y a pas à hésiter là-dessus بو بابده معادله وتردّد جائز دکلدر ـ بو ایش محل معادله وتردّد دکلدر

HÉTÉROCLITE. Qui s'écarte des règles communes de la construction grammaticale *A.* خلاف القیاس ـ غیر قیاسی ـ سماعی *P.* نا بقیاس *T.* قیاسدن طشاری ― Il se dit aussi de certaines choses qui s'écartent des règles ordinaires de l'art *A.* خلاف القاعدة *P.* بیرون از قاعده *T.* قاعده‌دن طشاری || Bâtiment hétéroclite خلاف قاعده یاپلمش بر بنا

Il se dit figur. des personnes d'une humeur bizarre *A.* غریب *P.* نا براه *T.* عجایب || Humeur hétéroclite مزاج غریب

HÉTÉRODOXE. Qui est contraire aux sentimens reçus dans la vraie religion *A.* مارق pl. مارقة ـ خارجی pl. خوارج *P.* بیگانه کیش *T.* دینی ایری || Opinion hétérodoxe اعتقاد مارقی Docteur hétérodoxe فقیه مارق

HÉTÉRODOXIE. Doctrine hétérodoxe *A.* خارجیّت ـ مارقیّت *P.* بیگانه کیشی *T.* دین آیرقلغی || Il est suspect d'hétérodoxie فلانده مارقیّت مظنّه‌سی وار در On ne saurait nier l'hétérodoxie de cette proposition بو مسئله متضمّن معنای مارقیّت اولدیغی انکار اولنمز

HÉTÉROGÈNE. Qui est de différente nature *A.* خلاف الجنس ـ مختلف الجنس *P.* جنس دیگر گون *T.* بشقه صوی || Corps composé de parties hétérogènes اجزای مختلفة الاجناسدن مرکّب بر جرم

HÉTÉROGÉNÉITÉ. Qualité de ce qui est hétérogène *A.* اختلاف الجنس *P.* جنس دیگرگونی *T.* جنسک بشقه‌لغی

HÊTRE. Arbre très-élevé *A.* شجر النبع *T.* قاین آغاجی ـ قوشوش آغاجی

HEUR. Bonheur. *A.* سعد ـ مجدودیّت ـ جُدّ *P.* فرخندگی

T. ایو بخت Il n'est d'usage qu'en cette phrase. Il n'y a qu'heur et malheur en ce monde بو عالم سعد ونحسدن عبارتدر ـ سعودیت ومشئومیتدن عبارتدر

HEURE. La vingt-quatrième partie du jour naturel *A.* ساعت pl. ساعات || Un quart d'heure بر چاریك ساعت Une demi-heure یارم ساعت ـ نیم ساعت ـ نصف ساعت L'heure est divisée en soixante minutes ساعت التمش دقیقه‌یه منقسمدر Une heure après minuit نصف لیلدن بر ساعت مرورنده Il est arrivé à trois heures après midi نصف نهاردن اوچ ساعت صكره واصل اولمشدر J'irai chez vous à cinq heures du soir نصف نهاردن بش ساعت مرورنده طرفكه ـ اخشام اوزری ساعت بشده ایكن طرفكه وارەجغم ـ كلەجكم Il s'est levé à trois heures du matin صباح ساعت اوچده قالقدی Il est deux heures sonnées ساعت ایكی‌یی چالمشدر L'heure vient de sonner ساعت چالندی ـ On dit, À deux heures de nuit, pour dire, deux heures après le coucher du soleil وقت غروبدن ایكی ساعت مرورنده Et à deux heures de jour, pour dire, deux heures après le lever du soleil طلوع شمسدن ایكی ساعت گذرانده

On dit, Avancer, retarder l'heure, c'est-à-dire, l'horloge *A.* تقدیم الساعة ـ تأخیر الساعة *P.* ساعترا پیش راندن ـ ساعترا باز گردیدن *T.* ساعتی ایلرولتمك ـ ساعتی كیرولتمك

HEURE, se dit aussi du temps où doit se faire une chose *A.* وقت *T.* وقت *P.* هنگام || Il est heure de dîner اویله وقتیدر de se coucher یاتاجق وقتیدر L'heure de l'assemblée مجلسك وقتی ـ جمعیتك وقتی Il est heure de se retirer چكلمنك وقتیدر ـ مفارقتك وقتیدر L'heure du lever et du coucher du soleil شمسك وقت طلوعی ووقت غروبی ـ Il se dit aussi d'un certain espace de temps indéfini | J'ai été deux heures à vous attendre ایكی ساعت سكا منتظر اولمشیدم Passer des heures entières à quelque chose اكثر اوقاتی بر شیئه صرف ایتمك ـ اكثر وقتی بر شیئه صرف ایتمك Employer bien les heures وقتنی لایقیله امرار ایتمك les employer mal وقتی عبث صرف ایتمك ـ اوزره صرف ایتمك ـ نقد وقتی عبث یره بذل ایتمك ـ ایتمك Voulez-vous perdre une heure de temps? بر ساعتلك وقتكی فوت ایتمكه راضی اولورمیسك Songez un peu à cela à vos heures de loisir بو ماده‌یه اوقات خالیه‌كزده برمقدار صرف ذهن

À vos heures perdues ایشده كوجده اولمدیغك وقتده ایله ـ ایشك اولمدیغی وقتلرده ـ On appelle Heures dérobées, les heures qu'on dérobe à ses affaires || Je ferai ce mémoire à mes heures dérobées بو تقریری اشغالم آره‌سنده استراق وقت ایله قلمه آلەجغم ـ On dit aussi, que toutes les heures de cet homme sont marquées جمیع اوقاتی شغل وكاره مرتبدر ـ On dit aussi, Une bonne heure, pour dire, un temps propre *A.* وقت مناسب ـ وقت اوفق وانسب *P.* دم بایسته *T.* مناسبتلو وقت ـ یاقشق وقت || Voici la bonne heure pour faire telle chose بو ایش ایچون اشته وقت اوفق وانسب بو در ـ فلان ایشك وقت مناسبی اشته بو در ـ Et dans le sens contraire, C'est une mauvaise heure pour lui parler سویلمنك مناسبتسز وقتیدر ـ On appelle aussi Heure indue, toute heure qui ne convient pas *A.* وقت غیر مناسب pl. مواقیت مخالفة pl. میقات مخالف ـ اوقات غیر مناسبة *T.* یولسز وقت ـ فنا *P.* هنگام نا مناسب ـ دم نا سزا ـ On dit, Passer d'agréables heures *A.* امرار الاوقات مفرّحاً *P.* با خرّمیٔ دل دمگذار شدن *T.* كوكل خوشلغیله وقت كچورمك ـ Et passer de mauvaises heures *A.* امرار الوقت بانقباض البال *P.* در تنگدلی گذرانندۀ اوقات شدن *T.* جان صیقشیله وقت كچورمك ـ On dit, qu'un homme a de bons et de mauvais quarts d'heure, pour dire, qu'il est d'humeur inégale فلان كمسنه‌نك ایو وقتیده وار فنا وقتیده وار ـ Et que toutes ses heures sont précieuses, pour dire, qu'il n'a point de temps à perdre جمیع اوقات وآنانی نازك وقیمتدار در Et que toutes ses heures sont remplies هیچ بوش وقتی ـ كافۀ اوقاتی برر كوند شغل وكاره معیندر ـ خالی وقتی یوقدر ـ یوقدر On dit aussi, Prendre heure, prendre jour et heure اتخاذ وقت ایتمك Choisir une heure اختیار وقت ایتمك Convenir d'une heure بالتراضی وقت تعیین ایتمك ـ بر وقت قوللشمك Régler ses heures اوقات شغلنی ترتیب ایتمك ménager ses heures وقت وساعاتنی اداره ایتمك Se rendre à l'heure marquée وقت معیننده وارمق N'avoir pas une heure à soi بر كمسنه‌نك بوش وقتی اولمامق ـ خالی وقتی اولمامق

HEURE, se prend aussi pour l'heure de la mort *A.* اجل ـ اجل مسمّا *P.* ساعت مرگ *T.* اجل || Quand votre heure est venue, il faut partir اجلك حلولنده دار بقایه ارتحال

Il est réchappé d'une grande maladie, son heure n'était pas encore venue اجلی هنوز کلمدیکندن مبتلا اولدیغی مرض مهلکدن رهایاب اولمشدر ایتمک لازمدر

Et pour le moment où quelque chose doit arriver *A.* وقت وقت مقدّر ـ وقت موعود ـ مرهون || Il avait long-temps attendu après les grâces de la Cour; enfin son heure est venue, on lui a donné un gouvernement ظهور همّت شاهانه‌یه وافر زمان دیده دوز ترقب وانتظار اولمشیکن عاقبة الامر وقت مرهون ومقدّری حاولیله کندویه بر ایالت توجیه اولندی Il y a long-temps qu'on parlait de le marier, mais son heure n'était pas encore venue تأهّلی مادّه‌سی مدّت مدیده‌دنبرو مذاکره اولنمقده ایدی انجق وقت مقدّری هنوز کلمامشیدی

Dernière heure, se dit de la mort *A.* آخر الوقت ـ نفس دم واپسین ـ ساعت واپسین *P.* ساعت اخیرة ـ اخیر *T.* صوک نفس ـ صوک ساعت || Quand la dernière heure est venue دم واپسینک حلولنده Voyant que sa dernière heure approchait آخر ـ آخر وقتی تقرّب ایلدیکن کوریجک صوک ساعتنه یاقلشدیغنی ـ وقتنک تقرّبنی لدی المعاینه کورنجه

De bonne heure, signifie, il n'est pas tard, par rapport au sujet dont il s'agit *A.* غدوةً *P.* زود *T.* ارکن ـ ارکندن || Il est de bonne heure ارکندر Il est de trop bonne heure pour dîner اویله طعامی ایچون هنوز پک ارکندر Il est venu d'assez bonne heure ارکنجه کلمشدر

On dit, À la bonne heure, pour dire, hé bien soit, voilà qui est bien *A.* نعم المطلوب ـ فبها *P.* خوش *T.* نه کوزل

On dit, à cette heure, pour dire, présentement *A.* الآن *P.* در اینکه ـ اکنون *T.* بو آنده ـ À l'heure qu'il est, pour dire, au temps où nous sommes *A.* فی هذه الساعة *P.* درین *T.* بو ساعتده ـ بو کونده بو کون ـ Et toute à cette heure, tout à l'heure, pour dire, dans un moment *A.* فی الحال ـ علی الفور *P.* در حال ـ در آن ساعت *T.* شمدی ـ Et pour l'heure, pour dire, pour le présent *A.* الحالة هذه *P.* مقارن این حال ـ درین دم *T.* شمدیکی حالده ـ Et d'heure en heure, d'heure à autre *A.* ساعة بساعةٍ *P.* ساعت بساعت *T.* هر ساعتده

On dit, Prendre quelqu'un à l'heure, pour dire, le faire travailler en lui payant tant par heure *A.* استیجار ـ مساوعةً ساعت باشنده بازارلشدرق عمله *T.* استیجار بالمساوعة اون نفر عمله || Il a pris dix ouvriers à l'heure طوتمق اون نفر ربخبر ایله ساعت ـ بالمساوعه استیجار ایلدی ـ باشنده اجرتلری حساب اولنمق اوزره بازارلشدی Et être à l'heure, pour dire, à condition d'être payé à tant par heure اجرتی ساعت باشنده حساب ـ مساوعةً ایجار اولنمق اولنمق شرطیله خدمت ایتمك

HEUREUSEMENT. D'une manière heureuse *A.* بالسعد ـ متیمّناً ـ بخجستگی بخت *P.* مقارنةً بیمن الطالع ـ والمیمنة بیاوری بخت *T.* بخت قوتیله ـ اوغور ایله || Être né heureusement بالسعد ـ طالع میمونده قدمنهادهٔ مهد وجود اولمق Échapper heureusement d'un péril یاوری والمیمنه دنیایه کلمك یمن ـ بخت ایله موقع خطردن فرجیاب خلاص اولمق طالعك مقارنتیله مخاطره‌یی آتلامق Je l'ai rencontré heureusement یمن بختم تقریبیله فلانه راست کلدم J'étais inquiet de son retard, heureusement il arriva بطائت ظهورندن دوچار خلجان واضطراب اولمشیدم انجق بالسعد والمیمنه واصل اولمشدر Cela est heureusement exprimé بو شی میموناً ومسعوداً تعبیر اولنمشدر ـ On dit aussi, Versifier, rimer heureusement انشاد اشعار وربط قوافی خصوصنده موفق اولمق

HEUREUX. Qui jouit du bonheur *A.* سعید pl. سعدا ـ مسعود *P.* مجدود ـ مرزوق ـ الحال ـ سعادتمند ـ کامکار ـ کامران *T.* مونلو || Tous les hommes veulent être heureux هرکس مجدود ومرزوق اولمق خواهشنده در Il n'y a que la vertu qui puisse rendre un homme heureux آدمی مسعود الحال ایده بیله‌جك انجق صلاح حالدر Nous ne serons parfaitement heureux que dans le ciel بزه کوره ـ سعادت کامله انجق دار بقاده موجود در مسعودیّت کامله انجق دار النعیمده در Il n'est pas fort riche, et il ne laisse pas de vivre heureux غایت ایله متموّل دکل ایکن مسعود الحال اولدرق کچینور ـ On dit proverb., Est heureux qui croit l'être سعادتمند حقیقی کندوسنی مسعود الحال بیلندر

On dit par une espèce d'exclamation, Heureux, trop heureux! *A.* طوبی *P.* خنك *T.* زهی سعادت ـ نه مونلو || Heureux qui peut parvenir à vous voir! مظهر دیدارك اولان کشی‌یه زهی اقبال وسعادت Trop heureux si je pouvais vous plaire! عندکده مظهر استحسان اولدجق اولور ایسدم بکا نه مونلو

Il signifie aussi, qui annonce de la prospérité *A.* سعید ـ

Un heureux présage علامت خير *P.* نيك *T.* ايو — فيروز || Heureux pronostique استخراج سعيد Il a اماره خيريه — خير la physionomie heureuse سيماسنده اثار خير وفيروزى نمودار ناصيهٔ حالنده آثار خيريّه وار در — در

FAIRE UNE FIN HEUREUSE, se dit d'une personne qui meurt dans les sentimens d'un bon chrétien *T.* عاقبت خيره موفق اولمق

HEUREUX, signifie aussi, celui que la fortune favorise *A.* منجح الفعال — مقبل — قوى البخت — مبخوت — بخيت — گشاده بخت — بلند اختر — دولتيار — بختيار *P.* مظفر — بختى آچق — بختلو *T.* خجسته طالع — فرخنده بخت — مبخوت ومقبل اولدرق || Il est né heureux طالعى قوتلو قوت بختى متولد اولدى Il est plus heureux que sage عقل ودرايتنه غالبدر Il est bon de s'associer avec des gens heureux مقبلان وبختياران ايله اشتراكده حسن ومنفعت وار Il est heureux en tout على كل حال منجح الفعالدر دركار در حرب Être heureux à la guerre هر شيده بختى اجيقدر — وقتالده مظفر در Être heureux en enfans اولاد بابنده مبخوت ومرزوق اولمق

Et qui rend fortuné *A.* موجب — ميمون — متيمن — مبارك — ميمنت فرما — فرخندگى بخشا *P.* مفيض الخير — الميمنة طالع ميمون || Heureux ascendant خيرلو — اوغورلو *T.* فيروز اقليم climat سلطنت بادرة الميمنة règne بخت ميمون sort روز — يوم مبارك jour مفيض الخير والبركه — مفيض الخير حادثهٔ événement مأواى متيمن — مكان مبارك séjour فيروز انتخاب — انتخاب متيمن choix حادثهٔ خيريه — موجبة الميمنة خيرلو راى — راى حسن conseil خيرلو انتخاب — با صواب قسمت ميمونه destinée تأثير مفيض الميمنه Heureuse influence فرصت خيريه — فرصت ميمونه occasion سنهٔ مباركه année كوكب سعد وميمونده Il est né sous une constellation heureuse تولد ايتمشدر — On dit figur. qu'une personne a la main heureuse à quelque chose, pour dire, qu'elle y réussit toujours *A.* ميمون الايادى *P.* فرخنده دست *T.* اوغورلو الى

On dit quand on trouve par hasard ce que l'on cherchait, qu'on a fait une heureuse rencontre *A.* اتفاق — نعم المصادفة *T.* راست كلش خير

On dit dans le même sens d'un trait d'esprit, d'une pensée subtile, que c'est une rencontre heureuse *A.* بديهة خيرية — بديهة مصيبة *T.* كوزل بولش

Il signifie aussi, bon, excellent, rare en son genre *A.* بارع — ذو البراعة — انيق — بديع *P.* بهين *T.* ايو — كوزل || Heureux naturel طبيعت بادرة البراعة Un génie heureux ذهن براعت رهين Vers heureux اشعار انيقه Il a un tour heureux dans ses vers اشعارنده برنوع شيوهٔ بديعه وار در Rime heureuse قافيهٔ بديعه Il a la mémoire heureuse براعت حافظهسى وار در Heureuse invention ايجاد انيق

D'HEUREUSE MÉMOIRE. Formule dont on se sert en parlant des rois et des princes qui sont morts *A.* مغفور له — سعيد الذكر *P.* مغفرتپناه *T.* رحمتلو || Un tel prince d'heureuse mémoire مغفرتپناه سلطان فلان

HEURT. Choc des corps qui se frappent rudement *A.* صكمة pl. صكمات — صدمة pl. صدمات *P.* آسيب — گوسست — كوس *T.* چاتشمه — دورتمه — طوقشمة — چارپش || Un furieux heurt صكمهٔ شديده Le heurt de deux vaisseaux qui se choquent برى برلريله — ايكى سفينهنك برى برلريله تصادمى برى برلريله چاتشمهسى — مصادمهسى

HEURTER. Choquer rudement *A.* صكم — صدم *P.* آسيب دورتمك — چاتمق *T.* كوس زدن — گوست زدن — زدن فلان — چارپمق — طوقنمق || Un tel l'a heurté en passant كمسنه مرور ايدر ايكن فلانى چارپدى Un vaisseau a heurté l'autre آخر بر — سفينه آخر بر سفينهيى صدم ايلدى كمى يه چاتدى

On dit figur. Heurter l'amour-propre, les intérêts, les préjugés de quelqu'un, pour dire, blesser, choquer l'amour-propre, les intérêts بر كمسنهنك حبّ نفسنه واغراض مخصوصهسنه واعتقادات باطلهسنه طوقنمق — On dit aussi, On ne peut faire cette chose sans heurter beaucoup de gens بو ايش نيچه كمسنهلره طوقنميحه اولمز

On dit proverb., que c'est heurter de la tête contre la muraille, se heurter la tête contre un mur, que de vouloir persuader quelque chose à un homme فلانى الزام قيدنده اولمق فلانى الزام قيدينه — باشى ديواره چارپمقدن فرقى يوقدر دوشمك باش يارمقدر

On dit aussi, qu'une chose heurte la raison, le sens commun, pour dire, qu'elle est contre la raison بو شئ عقل سليمه — راى صوابه مناقضدر — مخالفدر — Et qu'il ne faut pas heurter de front l'opinion de cet homme بو آدمك راينه آچيقدن مخالفت

رأيني آجيقدن ردّ ايتمك جائز دكلدر ـ اولنمق روا دكلدر

SE HEURTER *A.* مصاكمة ـ تصاكم ـ مصادمة ـ تصادم *P.* باهم ديگر گوست زدن ـ آسيب زدن *T.* دورتشمك ـ چاتشمق ـ چارپشمق ـ طوقشمق || Ils se heurtèrent les uns les autres en passant اثناى مرورلرنده برى برلريله مصادمه ايتمشلردر Lorsque les escadrons vinrent à se heurter طرفين عسكرى ايكى طرفك عسكرى طوقشمغه ـ مصادمه‌يه لدى المباشره Les vaisseaux étant venus à se heurter سفينه‌لر باشلادقده كميلر برى برلريله چارپشدقلرنده ـ لدى المصادمه

HEURTER. Frapper à la porte *A.* دقّ الباب ـ قرع الباب *P.* در زدن *T.* قپويى چالمق || On a heurté trois coups بابى اوچ دفعه قرع ايلديلر Heurter doucement ضرب دقّ باب لين ايله قرع باب ايتمك Heurter à la porte قپويى چالمق ـ ايتمك

On dit figur. || Cet homme a heurté à toutes les portes pour faire réussir son affaire مرامنى تحصيل ايچون هر قپونك حلقه‌سند ياپشدى

HEURTOIR. Le marteau dont on se sert pour frapper à une porte *A.* مقرعة الباب *T.* قپو طوقماغى

HEXAÈDRE. Corps compris sous six faces *A.* مسدّس الصفايح *P.* شش رو ـ شش پهلو *T.* آلتى يانلو ـ آلتى يوزلو || Un dé à jouer est un hexaèdre طاوله ـ كعب نرد مسدّس الصفايحدر زارى آلتى يوزلو در

HEXAGONE. Qui a six angles *A.* مسدّس الزوايا *P.* شش كوشه *T.* آلتى كوشه‌لو || Plan hexagone بر رسم مسدّس الزوايا Un bassin hexagone شش كوشه بر حوض Une figure hexagone شكل مسدّس الزوايا

HIATUS. Espèce de cacophonie qui résulte par la rencontre de plusieurs voyelles *A* ثقلة التلفّظ

HIBOU. Espèce d'oiseau nocturne *A.* بوم *P.* كوف ـ بوف *T.* بايقوش ـ بوم || Tous les oiseaux en veulent au hibou جميع طيور بايقوشه خصمدر — En parlant de vieux châteaux inhabités, on dit, que c'est une retraite, un nid de hiboux آشيانهٔ بوم وخرابدر

HIC. Il se dit en parlant du noeud ou de la principale difficulté d'une affaire *A.* عقدة الاشكال *P.* گره دشوارى *T.* مشكلك عقده‌سى || Voilà le hic اشته عقدهٔ اشكال بو در

HIDEUSEMENT. D'une manière hideuse *A.* بسيلا ـ بردة مهولة *P.* بزشتى دهشتفرما *T.* كوكل ايركده‌جك چركينلك ايله || Il est hideusement laid رديد مهول الصورتدر ـ بسيلا اشوهدر hideusement défiguré ردّت مهوله ايله متغيّر الصورتدر

HIDEUX. Il se dit d'un objet difforme à l'excès, et dont la vue inspire l'effroi *A.* قبيح المنظر ـ مهول المنظر ـ بسيل الهيئة *P.* كريه المنظر ـ زشت دهشتفرما *T.* يوركى ايركدر چركين ـ قورقنچ چركين || Un monstre hideux سبع مهول المنظر Une femme hideuse بسيلة الوجه بر قارى Un visage hideux چهرهٔ زشت Cela est hideux à voir بو شئ كريه المنظر در C'est une chose hideuse چركينلكى غالب بر شيئدر

On dit figur. Faire de quelqu'un un portrait hideux بر كمسنه‌يى صورت قبح وردّت هول انگيز ايله وصف وتصوير ايتمك

HIE. Instrument dont on se sert pour enfoncer le pavé *A.* مدقّة pl. مداقّ *P.* كوبه *T.* طوقماق

Et instrument dont on se sert pour enfoncer les pilotis en terre *A.* ميتدة *P.* وتد كوب *T.* واريوز

HIÈBLE. Plante *A.* خمان صغير *T.* يبان مرورى

HIÈNE. Animal *A.* ضبع pl. ضباع ـ عرجاء *P.* كفتار *T.* صرتلان ـ قورد ـ يليلى La femelle s'appelle *A.* عرفاء pl. عرف

HIER. Le jour qui précède celui où l'on est *A.* امس *P.* ديروز *T.* دونكى كون || Hier au soir دونكى ـ دون اخشام Hier au matin دونكى كون صباح وقتنده كون اخشام Il est parti hier دونكى كون عزيمت ايلدى

HIÉRACIUM. V. Herbe à l'épervier.

HIÉRARCHIE. L'ordre, la subordination des différents choeurs des anges, et des divers degrés de l'État ecclésiastique *A.* سلسلة سلسلة المراتب || La hiérarchie des anges ملائكة المراتب كرام Les anges de la première, de la seconde, de la troisième hiérarchie سلسلهٔ ملائكهٔ كرامك اوّلكى وايكنجى واوچنجى مرتبه‌سى La hiérarchie ecclésiastique سلسلة المراتب الرهابين

Il se dit aussi des établissemens où l'on reconnaît divers degrés d'autorité || La hiérarchie militaire سلسلهٔ مراتب اهل حرب La hiérarchie administrative سلسلهٔ مراتب حكّام

HIÉRARCHIQUE. Qui est de la hiérarchie *A.* منتظم على سلسلة على سلسلة المراتب || Ordre hiérarchique منتظم المراتب Gouvernement hiérarchique سلسلهٔ مراتب اولان طريقت اوزره اداره اولنان حكومت

HIÉROGLYPHE. Caractère, figure qui contient quelque sens

mystérieux *A.* شكل مرموز pl. اشكال مرموزة || Toute la théologie des Égyptiens était exprimée par des hiéroglyphes اهل مصر قديمك اتخاذ كردهلري اولان علم الهى اشكال مرموزه ايله اشارت وبيان اولنمشدر

HILARITÉ. Joie douce et calme *A.* اهتلال ـ تهلل *P.* خنده *T.* يوز ايشلقلغي || Ce visage a de l'hilarité بو چهرهده رويى آثار تهلل نماياندر

HIPPIATRIQUE. Art de guérir les chevaux *A.* علم المداواة الخيول *P.* علم تيمار اسبها *T.* طوارلره حكيملك صنعتى

HIPPODROME. Lieu destiné aux courses des chevaux *A.* مضمار ـ حلبة *P.* پهنه *T.* آت ميدانى

HIPPOPOTAME. Animal amphibie *A.* فرس الماء *P.* اسب آبى *T.* دريا آت بالغى

HIRONDELLE. Oiseau de passage *A.* خطاف ـ بهار *P.* پرستو *T.* قرلنغچ قوشى || Au retour des hirondelles قرلنغچ قوشلرينڭ عودتلرى موسمنده

On dit proverb., qu'une hirondelle ne fait pas le printemps, pour dire, qu'il n'y a pas de conséquence à tirer d'un seul exemple بر چيچكله ياز اولمز

HISSER. Terme de Marine. Élever *A.* رفع ـ اشالة *P.* بر آوردن *T.* قالدرمق || Hisser la voile رفع شراع ايتمك ـ يلكن قالدرمق

Hissé. *A.* مرفوع *P.* بر آورده *T.* قالدرلمش

HISTOIRE. Récit des faits donnés pour vrais *A.* تاريخ pl. تواريخ *P.* وقايع نامه *T.* تاريخ || Histoire générale تاريخ عمومى universelle تاريخ كافة الامم ـ تاريخ جملهٔ عالم particulière تاريخ خاص ـ تاريخ منفرد ancienne تاريخ متقدمين ـ تاريخ امم سالفه ـ moderne تاريخ متأخرين ـ تاريخ امم لاحقه sainte تاريخ شريف sacré تاريخ مقدس ecclésiastique تاريخ احوال ايمان romaine تاريخ رومائيون grecque تاريخ اهل يونان ـ تاريخ يونانيون de France فرانسه تاريخى secrète تاريخ خفى ـ تاريخ مكتوم anecdote تاريخ غير شايع ـ تاريخ نا گفته ـ هنوز بيلنمامش تاريخ généalogique تاريخ انساب abrégée تاريخ مختصر scandaleuse تاريخ ريبه انگيز Un corps d'histoire كليات تاريخ Composer l'histoire d'un pays بر مملكتك احوالنه دائر تاريخ انشا ايتمك Lire l'histoire تاريخ مطالعه ايتمك Savoir l'histoire علم تاريخده آشنا اولمق ـ واقف اولمق S'adonner à l'histoire تواريخ مطالعهسنه ـ تواريخ مطالعهسنه الزام نفس ايتمك ـ هوسكار اولمق — On dit, L'histoire d'Ali, de Mounédzim, pour dire, l'histoire écrite par ces auteurs على تاريخى ومنجم تاريخى — Et l'histoire d'Alexandre, pour dire, l'histoire qui concerne ce souverain اسكندر تاريخى

Il se dit aussi de toutes sortes de descriptions des choses naturelles *A.* وصف الاحوال ـ تعريف الطبايع الاشيا || L'histoire des animaux وصف احوال حيوانات des plantes وصف احوال نباتات des minéraux تعريف طبايع معادن

Et de toutes sortes d'aventures particulières *A.* حكايت pl. حكايات ـ قصة pl. قصص *P.* داستان *T.* منقبه || Je veux vous conter une petite histoire بر حكايهٔ مختصره سكا نقل ايده‌جكم Une plaisante histoire حكايهٔ دلارا mémorable ذكرى ابقا اولنه‌جق بر داستان Je sais bien son histoire حكايه‌سنى رعنا بيلورم Il nous a conté l'histoire de sa vie مدت عمرينڭ حكايه‌سنى نقل ايلدى l'histoire de ses amours دوچار اولديغى درد ـ عشقك حكايدلرينى نقل ايلدى گرفتار اولديغى عشقك ماجرالرينى

HISTORIEN. Celui qui écrit l'histoire *A.* مورخ pl. مورخين *T.* صاحب تاريخ ـ تاريخ نويس *P.* مؤلف التاريخ ـ تاريخ يازان || Historien digne de foi مورخ موثوق الكلام ـ صادق القول Les historiens anciens مورخين متقدمين modernes مورخين متأخرين Les historiens Grecs مورخين يونان

HISTORIER. Enjoliver de divers petits ornemens *A.* نمنمة ـ زخرفة *P.* زيب وزيور دادن *T.* بزه‌مك ـ دونانمق

Historié. *A.* منمنم ـ مزخرف *P.* پر زيب وزيور *T.* دونانمش || Un plafond trop historié غايت ايله منمنم بر بزكلر ايله دونانمش ـ كثير النمنمه بر آسمانهٔ خانه ـ سقف تاوان

HISTORIETTE. Conte mêlé de quelque aventure de peu d'importance. V. Histoire || Il nous a fait une jolie historiette بزه بر كوزل منقبه نقل ايلدى

HISTORIOGRAPHE. Celui qui a été choisi par le gouvernement pour écrire l'histoire du règne actuel *A.* محرر الوقايع *P.* نويسندهٔ وقايع وآثار ـ وقايع نويس *T.* وقايع يازان || Historiographe de Russie روسيه وقايع نويسى

HISTORIQUE. Qui appartient à l'histoire *A.* مختص تواريخده || Style historique مخصوص بالتواريخ ـ بالتواريخ

تواريخه مخصوص بر كونه narration مخصوص سبك وانشا Mémoires تواريخه مخصوص لغت كتابى dictionnaire حكايه faits تواريخه مخصوص تقريرلر historiques واقعه‌لر

HISTORIQUEMENT. D'un style historique, en historien *A.* حسب القاعدة التاريخ *P.* تاريخ كونه *T.* تاريخ صورتنده كيفيت حالى حسب القاعدة || Narrer un fait historiquement تاريخ صورتنده نقل ايتمك - تاريخ نقل وحكايه ايتمك

HISTRION. Baladin. V. ce mot.

HIVER. Celle des saisons de l'année qui est la plus froide *A.* شتا *P.* زمستان - سرما *T.* قيش || Hiver pluvieux شتاى كثير الامطار venteux شتاى كثير الرياح sec سرماى يابس doux شتاى ملايم rude شتاى شديد malsain شتاى وخيم humide رطوبتلو قيش - رطوبتى غالب شتا Passer son hiver en quelque lieu بر محلده قشلامق - بر محلده تشتى ايتمك Habit d'hiver قيش لباسى - لباس شتوى Appartement d'hiver قيش دايره‌سى - خانهٔ زمستانى - مشتا Au milieu de l'hiver قيشك اورته‌سنده - قلبگاه شتاده - وسط شتاده Dans la rigueur de l'hiver فصل شتانك وقت كمال شدتنده Des provisions pour l'hiver قيش ذخيره‌سى en hiver موسم شتاده اثناى شتاده - خلال شتاده Durant l'hiver قيش ايچنده - Cela arriva l'hiver dernier بو حالت شتاى سابقده واقع اولدى - كچن قيشده وقوع بولدى Fruits d'hiver *A.* فواكه الشتا *P.* ميوهاى زمستانى *T.* قيش ميوه‌لرى - On dit, Mettre des troupes en quartier d'hiver عسكرى مشتاده اسكان ايتدرمك - قشلاقده قوندرمق

Hiver, se dit aussi par rapport au froid qu'il fait en cette saison *A.* برد الشتا *P.* سرماى زمستانى *T.* قيش صوغوغى || L'hiver est avancé برد شتا اوَلجه ظهور ايتمشدر est tardif برد شتا متمادى est long سرماى زمستانى كيج ظهور ايلدى اولمشدر

HIVERNER. Passer l'hiver en un lieu *A.* تشتى *P.* زمستانرا دونتما گذرانيدن *T.* قشلامق || La flotte hiverna dans tel port فلان ليمانده قشلادى

HOCHE. Entaillure. Il se dit particulièrement de la marque qu'on fait sur la taille pour tenir le compte de ce qu'on prend à crédit *A.* حزّة pl. حزّات *T.* چتله كرتكى || Faire une hoche چتله‌ده بر كرتك كرتمك

HOCHEMENT. Action de hocher. Il ne se dit guère que dans cette phrase, Hochement de tête *A.* نزنزة الرأس *T.* جنبش سر *T.* باش اويناسى - باش صارصلمسى

HOCHEQUEUE. Sorte de petit oiseau qui remue continuellement la queue *A.* ذعرة *P.* سيسلك *T.* قويرق صالان

HOCHER. Secouer *A.* نفض - زعزعة *P.* جنبانيدن *T.* صارصمق - سلكمك || Hocher un prunier pour en faire tomber les prunes ميوه‌لرينى ديوشورمك ايچون ارك آغاجنى سلكمك

On dit, Hocher le mors, hocher la bride à un cheval *A.* تحريك اللجام *P.* لگام جنبانيدن *T.* آتك كمنى اويناتمق - آتك كمنى سلكمك - Et figur. Hocher le mors à quelqu'un, pour dire, l'exciter à faire quelque chose بريسنك كميت نفسنه تحريك لجام شوق ورغبت ايتمك

HOIR. Terme de Jurispr. Héritier. V. ce mot. Il se prend ordinairement pour les enfans *A.* ولد pl. اولاد *P.* فرزند *T.* اوغل || Il est mort sans hoirs بلا ولد وفات ايلدى

HOIRIE. Succession, hérédité *A.* وراثت *P.* ميراثخورى *T.* ميراث || Accepter l'hoirie وراثتى قبول ايتمك Cela lui est acquis par droit d'hoirie بو شئ حسب الاستحقاق الوراثة داخل وراثته دست تصرفى اولمشدر Donné en avancement d'hoirie محسوبًا دفع وتسليم اولنمش

HOLÀ. Interjection dont on se sert pour appeler *A.* ايا *P.* اى *T.* ياهو || Holà, qui est là? ياهو كيمدر او

Il signifie aussi, tout beau, c'est assez *A.* يكفى *P.* بس *T.* يتر || Holà, ne faites pas tant de bruit يتر بو قدر شماطه ايتميك

HOLOCAUSTE. Sacrifice dans lequel la victime était entièrement consumée par le feu *A.* محرقة pl. محرقات || Offrir en holocauste محرقه اولمق اوزره تقديم ايتمك L'autel des holocaustes بسملگاه محرقات - Il se prend aussi, pour la victime ainsi sacrifiée *A.* عتيرة محرقة *P.* بسمل سوخته *T.* يانمش قربان

Et pour sacrifice en général *A.* ذبيحة pl. ذبيحات - قربان pl. قرابين *P.* بسمل *T.* قربان || Jesus-Christ s'est offert en holocauste pour nos péchés حضرت عيسى ذنوب ومعاصيمزى امحا ضمننده نفس مباركلرينى قربان ايلدى

HOMARD. Grosse écrevisse de mer *A.* اربيان *T.* استقوز ||

|| Pêcher des homards استقوز صيد ایتمك

HOMÉLIE. Discours fait pour expliquer au peuple les matières de la religion *A.* عقایده *T.* موعظة من شرح العقاید داٸر وعظ || Les homélies de Saint Chrysostôme sur Saint Mathieu ائمّهٔ عظامدن فلان امامك حضرت متی یه داٸر موعظلری

HOMICIDE. Celui qui tue un homme *A.* قاتل pl. قتلة ـ قاتل آدم اولدریجی *T.* مردمکش *P.* قاتل النفوس ـ البشر Ni les adultères, ni les fornicateurs, ni les homicides, n'entreront dans le royaume des cieux زناكاران واهل فسق وفجور وقتلهٔ نفوس اولان ارباب شرّ وشور نعیم عقبادن محروم ومهجور Être homicide de soi-même خود بخود قاتل نفس درلر Homicide كندویی اولدرمك ـ خود كش اولمق ـ اولمق involontaire لا عن رویّة ـ لا عن قصدٍ قاتل نفوس

On dit aussi d'un homme qui ruine sa santé par quelque excès, qu'il est homicide de lui-même ـ خود بخود افنای وجود ایدر كندو كندویی اهلاك ایدر

Il est aussi adjectif *A.* قتّال *P.* خونریز ـ مردمكش *T.* اولدریجی || Son bras homicide ید قهّار وقتّالی Dessein homicide قصد مردمكشی Son fer homicide سیف قتّال خون نگاه شمشیر خونفشان مردمكشی ـ افشانی Regard homicide خونریز

Homicide, signifie aussi, meurtre *A.* قتل النفوس ـ قتل *P.* بر آدم اولدرمه *T.* مردمكشی || Il a fait un homicide آدم قتلی جرمنی ارتكاب Commettre un homicide اولدردی ایتمك

HOMMAGE. Le devoir que le vassal est tenu de rendre à son seigneur *A.* رسم التبعیّة ـ رسم التابعیّة *P.* آیین فرمانبری *T.* رسم تبعیّتی ادا ایتمك || Rendre l'hommage تابعلك رسمی رسوم صداقت واجبات تبعیّتی ـ Faire la foi et hommage رسوم صداقت وتبعیّتی ایفا ایتمك Tenir à foi et hommage رسوم صداقت وتبعیّتی ادا شرطیله متصرّف اولمق Il fut reçu à rendre la foi et hommage par procureur رسوم صداقت وتبعیّتی وكیل معرفتیله ایفایه مأذون اولمشدر La terre fut saisie faute d'hommage rendu رسوم معتادهٔ تبعیّتك ایفاسنده تجویز تراخی وقصور اولندیغنه مبنی عهده سنده اولان ملك ید تصرّفندن نزع اولندی

Il signifie aussi, soumission, vénération, respect *A.* طاعت ـ عبودیّت *P.* بندگی *T.* قوللق || Toutes les créatures doivent hommage au créateur كافّهٔ مخلوقات جناب خالق البرایایه ایفای فریضهٔ طاعت وعبودیّت ایتمك واجبدرلر *Figur.* ـ بر كمسنه یه عرض مراسم || Rendre ses hommages à quelqu'un اداب عبودیّتی Offrir, présenter ses hommages عبودیّت ایتمك عرض وتقدیم ایتمك Faire agréer ses hommages عرض اولنان رسوم بندگی وعبودیّتی رسانیدهٔ موقع حسن قبول ایتمك Recevoir des hommages عرض اولنان مراسم عبودیّتی شایان حسن قبول ایتمك

HOMMASSE. Il se dit d'une femme dont les traits et le son de la voix tiennent plus de l'homme que de la femme *A.* مترجّلة ـ متذكّرة *P.* زن نر گونه ـ زن مردواری *T.* اركك قاری || Elle a le visage hommasse فلان خاتونك چهره سی مترجّلدر

HOMME. Animal raisonnable *A.* انس ـ انسان ـ بشر *P.* مردم انسان *T.* آدم ـ آدم || L'homme est sujet à beaucoup d'infirmités علل واسقام كثیره یه مبتلا در Déplorer la condition de l'homme حال نوع بشره تفجّع ایتمك Tous les hommes ont péché en Adam افراد بشرك جمله سی حضرت آدمك زلّه سنده مشتركدرلر Le Fils de Dieu s'est fait homme ابن الله اتّخاذ بشریّت ایلدی ـ On dit proverb., pour marquer qu'un homme, quelque sage qu'il soit, a toujours quelque faiblesse, qu'il y a toujours de l'homme partout حال بشریّتدن خالی دكلدر Et en parlant d'une personne de piété qui se laisse aller à des mouvemens de passion, qu'il y entre bien de l'homme هر نه ایسه بشریّت حالی قاریشور

On dit, L'homme intérieur, pour dire, l'homme spirituel *A.* نفس روحانی

Homme, se dit aussi par opposition à Femme *A.* رجل ـ مرء pl. رجال ـ ذكر ـ pl. ذكور *P.* مرد *T.* ار || Dieu a créé l'homme et la femme خلق الله المرء والمرئة ـ خلق الله الرجل والمرئة اللّه تعالی اری وعورتی یاراتدی ـ Il y avait autant d'hommes que de femmes فلان محلّده نه قدر ذكور وار ایسه اول قدر اناث دخی موجود ایدی ـ موجود اولان رجال متساوی العدد ذكور ـ قدرنجه نسوان دخی وار ایدی Deux mille hommes de pied ایكی بیك نفر پیاده Il y eut trois mille hommes de tués اوچ بیك نفر ادم اعدام اولندی ـ رجال قتل اولندی اوچ بیك نفوس ـ Les hommes illustres رجال جلیل الشان

نباهت اسم ایله سر افراز اولمش - رجال منبوه الاسم - Les grands hommes des siècles passés ادوار رجال با جلال اسکی زمانلرده کلان - سالفده ظهور ایتمش عظمای رجال Grand homme بیوک آدملر بیوک - اعاظم رجالدن بری Homme grand ایری - مرد کوه پیکر - رجل کبیر الجسم آدم Petit homme اوفاق آدم - رجل صغیر الجسم آدم Gros homme شیشمان - رجل سبدن - رجل لحیم - رجل ملحم - رجل جسیم Jeune homme کنج آدم - نو جوان - حدیث السن آدم Homme d'âge کهن - شیخ Vieux homme یاشلو آدم - مسن - احتیار آدم - سالخورده - سال Bon homme نیکوکار - خیر - برامز آدم - بد منش - اهل شر - شریر méchant ایو آدم Homme sans foi, sans honneur, sans probité بیوفا وبیعرض مایهٔ وفاکاری وصداقت وبضاعهٔ عرض وناموس - وناموس آدم واستقامتدن بی بهره بر آدم C'est un homme sans façon تکلفاتدن عاری بر آدمدر - On dit proverb., Il y a grande différence d'homme à homme آدم ایله آدم بیننده بون بعید بنس پرمق - آدمدن آدمه فرق وار در - وفرق مدید وار در بر دکلدر

On dit aussi, Face d'homme porte vertu, pour dire, qu'il y a des hommes qui, par leur présence seule, font la réussite d'une affaire *T.* یوز یوزدن اوطانور

On appelle figur. Grand homme, un homme distingué par des qualités très-éminentes *A.* جلیل القدر - جلیل المناقب *P.* بزرکوار - بلند شان *T.* بیوک آدم - آدی شانی بیوک

On dit par mépris, C'est un pauvre homme, un petit bout d'homme, un plaisant homme عجزه مقولهسی بر آدمدر - بیچاره آدمدر

On dit aussi, Ce n'est pas un homme, pour dire, c'est un homme faible آدم دکلدر - آدملقدن بهرهسی یوقدر

Le mot Homme étant joint à De avec un substantif, sert à marquer la profession, l'état et les qualités d'un homme *A.* اهل pl. ارباب *P.* مرد *T.* آدم || Homme de guerre اهل حرب d'épée اهل سیف de robe اهل قلم de métier اهل حرفت de journée یومیه ایله ایشلیان اجیر - بالمیاومه ایشلیان اهل اجرت de bien ایو آدم - نیک کردار - اهل خیر کوندهلکجی - d'honneur اهل عرض آدم de courage ارباب غیرت وشجاعتدن آدم d'esprit اهل ذکا وکیاست de génie اهل درایت de goût ارباب حسن طبیعتدن بر آدم - اهل طبیعت de tête اهل دانش - اهل علم ومعرفت de savoir اهل عقل وفطانت de qualité اهل حیثیت - ارباب حیثیتدن بر آدم وعرفان ارباب - de naissance اهل حسب ونسب متشخص - de néant, de rien معدوم الحیثیه بر آدم - اصالتدن بر آدم de peu هیچ کبی بر آدم قلیل اللیاقه بر آدم de lettres اهل تدبر مهام Homme d'État اوقومش آدم - هنرمند - معارف اهل de parole اهل رجحان ورزانت de poids سلطنتده اهل انفاذ واجرایه - اهل اجرا d'exécution صاحب سخن - کلام مجذام - اهل رأی قاطع de résolution مقتدر بر آدم d'accommodement مصلح آدم d'expédient اهل تدبیر - اهل قریحه - بر اهل Bon homme de guerre بولشلو آدم - صاحب بدیهه ارباب حربدن بر مرد مقتدر - حرب ماهر Bon homme de mer اهل دریادن بر مرد ماهر - فن دریایه ماهر بر آدم

On dit proverb. Homme de sac et de corde *A.* مستحق الصلب *P.* کشتنی وآویختنی *T.* آصلهجق آدم

Il s'emploie aussi avec À, et alors il exprime ce dont un homme est capable *T.* مقوله - ارباب || Il n'est pas homme à souffrir, à endurer un affront معاملهٔ تحقیر آمیزی تحمل ایدهجک اربابدن دکلدر || Il est homme à tout hasarder هر شیئه جسارت ایدهجک مقولهدندر à s'en venger اخذ انتقام ایدر مقولهدندر C'est un homme à tout هر شئی الندن کلور اربابدندر - Il exprime aussi ce dont un homme est digne en bien ou en mal *A.* احرا - الیق - لایق *P.* سزاوار - سزا - شایان *T.* کرکلو || C'est un homme à pendre صلبه لایق بر آدمدر à parvenir aux premières places اعلای عالی منصبلره - مراتب ودرجاته وصوله الیق بر آدمدر C'est un homme à employer قوللنلمغه شایان بر آدمدر قوللنلدجق آدمدر - بر آدمدر

Homme, se dit aussi pour marquer l'âge de virilité *A.* کهل - کهول - کاهل pl. کهلة - کهولة - بالغ الی سن الکهولة *P.* رسیدهٔ *T.* سال مردی || یکتلک یاشنه کلمش Ce n'est encore qu'un enfant; quand il sera homme... هنوز مرتبهٔ طفولیتده اولوب سن کهولته بالغ اولدقده S'il vit âge d'homme سن کهولته بالغ قدر حیاتده اولور ایسه C'est un homme fait اولمش آدمدر

On dit, qu'un tel n'est pas homme, pour dire, qu'il est impuissant *A.* عدیم الرجولیة - عنین *P.* بیگاده - بی رجولیت *T.* ارلکی یوق

Homme, signifie aussi, homme de coeur, de fermeté *A.* مرد
P. مردم با مردانگی *T.* مرد ـ مردلک صاحبی ـ آدم ||
Il a montré qu'il était homme مرد اولدیغنی اثبات ایلدی
ـ مردلکنی اظهار ایتمک Se montrer homme مردلکنی ـ
بو آدم بر آدم اولدیغنی C'est un homme que cet homme-là
تمام آدمدر ـ مرد آدمدر

Homme d'affaires. C'est un homme qui a soin des affaires domestiques d'un grand seigneur *A.* نقیب البیت *P.* کتخدا *T.* کهیه || Il lui envoya son homme d'affaires کتخداسنی ارسال ایلدی Parlez à l'homme d'affaires d'un tel فلاننک کتخداسنه سویله

HOMOCENTRIQUE. Il se dit des cercles qui ont un centre commun *A.* متحد المرکز *P.* هم مرکز *T.* مرکزلری بر

HOMOGÈNE. Qui est de même nature *A.* متوافق ـ متجانس *P.* الجنس *T.* هم جنس بر صوی || Les parties homogènes اجزای متجانسه L'eau était regardée comme composée de parties homogènes عنصرما اجزای متجانسدن مرکب عدّ اولنور ایدی L'analise chimique prouve chaque jour qu'il y a peu de composés homogènes مرکبات متجانسة الاجزا اقل قلیل اولدیغی کلّ یوم تحلیل کیمیاوی ایله ثابت ومتحقق اولان موادّدندر

HOMOGÉNÉITÉ. Qualité de ce qui est homogène *A.* مجانست *P.* هم جنسی *T.* صوی برلکی

HOMOLOGATION. Ratification d'un acte par autorité de Justice *A.* تصدیق *P.* تصدیقسازی *T.* تصدیقلمه || L'homologation d'un contrat مقاوله سندینک تصدیقی

HOMOLOGUE. Terme de Géométrie. Il se dit des côtés qui, dans des figures semblables, se correspondent, et sont opposés à des angles égaux *A.* ضلع متقابل pl. اضلاع متقابلة ـ *P.* پهلوی رو برو ضلع متناظر *T.* قارشولقلی یان || Dans les triangles semblables, les côtés homologues sont proportionnels اشکال مثلثة متوافقده اضلاع متناظرهنک تناسبی درکار در

HOMOLOGUER. Confirmer par autorité de Justice *A.* تصدیق *P.* تصدیق کردن *T.* تصدیق ایتمک ـ تصدیقلمق || Homologuer une transaction شرطنامه‌یی تصدیق ایتمک

Homologué. *A.* مصدّق *P.* تصدیق کرده *T.* تصدیق اولنمش

HOMONYME. Terme de Grammaire, qui se dit des choses qui ont un même nom *A.* متحد الاسم *P.* همنام *T.* آدی بر

HOMOPHONIE. Concert de plusieurs voix qui chantent à l'unisson *A.* اتحاد الاصوات ـ توافق الالحان *P.* هم آهنگی *T.* سسلرک برلکی

HONGRE. Châtré. Il ne se dit que des chevaux *A.* فرس معول *P.* اسب خایه کشیده ـ اسب آخته *T.* اکدیش || Il a deux beaux hongres ایکی رأس کوزل اکدیشه مالکدر Un attelage de six hongres آلتی رأس اکدیشلردن عبارت قوشوم آتلری طاقمی

HONGRER. Châtrer. Il ne se dit que des chevaux *A.* اعمال *P.* آختن *T.* اکدیش ایتمک ـ اندمک || Hongrer un cheval آتی اندمک Ce cheval est trop vicieux, il le faut hongrer بو آت بغایت بد خوی اولمغله اعمالی اقتضا ایدر

HONNÊTE. Vertueux, conforme à l'honneur et à la vertu *A.* صالح ـ نازه النفس ـ اهل العرض ـ نزه الخلق *P.* پاک *T.* تمیز ـ عرضلو صلاح پیشه ـ گوهر || Amour honnête عشق بالنزاهة والصلاح ـ صلاح آمیز عشق amitié مودّت صالحه âme نفس اهل عرضجه دوستلق ـ محبّت نزاهت آمیز coeur قلب صلاح آمیز Conduite sage et honnête مسلک صالح حکیمانه وصالحانه ـ حرکت مقارنة بالنزاهة ـ صلاح آلود حرکت C'est un très-honnête homme غایت مرتبده نازه النفس بر آدمدر ـ غایت اهل عرض آدمدر Cela n'est pas d'un honnête homme اهل عرض آدم کاری دکلدر

Et bienséant, convenable *A.* مناسب ـ لایق ـ جائز *P.* روا ـ سزا ـ *T.* چسپان ـ کرکلو ـ یوللو ـ یاقشقلو || Il n'est pas honnête de se louer soi-même تمدح نفس روا دکلدر ـ کندو کندویی اوکمک یوللو دکلدر ـ ستایش خود نا سزا در Croyez-vous qu'il soit honnête d'en user de la sorte? بو مقوله حرکت اولنمق جائزمی ظنّ ایدرسک Cela n'est pas honnête à une personne de votre caractère, de votre profession, de votre âge بو شیٔ سنک رتبه‌کده وسنک طریقکده وسنک سنکده اولان بر ذاته کوره چسپان دکلدر Ces paroles-là ne sont pas honnêtes dans la bouche d'une femme بو مثللو ـ بو مثللو کلمات نسوان آغزینه لایق وچسپان دکلدر سوزلر لسان نسوانه یاقشمز Après avoir été long-temps dans le grand monde, il a fait une honnête retraite مدّت مدیده اختلاط ناس ایله مألوف ایکن بر صورت لایقده ایله

اختيار عزلت وانزوا ايتمشدر Présent honnête هديّهٔ لايقه
Récompense honnête مكافات لايقه Prix honnête ثمن مناسب
مناسب بها - بهاى مناسب - Un habit honnête كسوهٔ لايقه
ياقشق لباس - مناسب لباس - قباى سزا - جامهٔ چسپان -

On dit aussi, Une excuse honnête *A.* عذر معقول *P.* عذر
عذر دلپسند - با صواب *T.* يوللو عذر Un refus honnête *A.*
تقصير معقول *P.* دريغ با صواب *T.* يوللو اسركمه

On dit aussi, Une naissance, une condition honnête, c'est-à-dire, qui n'a rien de bas ni de fort élevé *A.* نسب معروف
P. بهزادى *T.* آدى شانى بللو صوى || Il est d'une naissance honnête بهزاد در - اصل ونسبى معروفدر - Et une famille honnête, pour dire, une famille à laquelle il n'y a rien à reprocher ممدوح بر خاندان

HONNÊTE, signifie aussi, civil, poli *A.* مكرم - حافى *P.* ملاطفت
نوازشكار - دلنواز - خاطرپرور - مكرمت آلود - آميز *T.* جلبى
نوازشلو - || Il a l'air honnête سيماسنده آثار مكرمت وملاطفت
ظاهر در Des manières honnêtes اطوار - اطوار واوضاع كريمه
مكرمانه Il lui a fait la réception du monde la plus honnête
فلان كمسنه‌يى جهانده مثلى يوق بر معاملهٔ مكرمانه ايله
تلقى ايلدى Il lui a parlé d'une manière très-honnête فلانه
غاية الغايه مكرمانه صورت ايله اداى مرام ايلدى Le procédé est honnête, mais cependant il ne faut pas trop s'y fier
فعلنده كرچه صورت حفايت دركار در مع هذا چندان
اعتماد اولنمق روا دكلدر C'est un homme fort honnête غايت
پك چلبى بر آدمدر - مكرم آدمدر

HONNÊTE HOMME, outre la signification d'Homme d'honneur, qui a été indiquée plus haut, comprend encore toutes les qualités sociales qu'un homme peut avoir dans la vie civile *A.* طيّب - كريم النفس
كريم النقيبة - النفس *P.* نازك طبع - خوش منش *T.* خوبى
كوزل || Le hasard m'a placé auprès d'un honnête homme قوّت
بختم حسبيله كريم النفس بر ذاتك يانده تعيين اولندم

HONNÊTE FEMME, HONNÊTE FILLE, se dit d'une femme ou d'une fille irréprochables dans leur conduite *A.* اهل - مخدّرة - عفيفة
العفّة والعصمة *P.* پاكدامن *T.* عصمتلو - عفّتلو - اهل عرض

HONNÊTE, au substantif, signifie, ce qui est honnête et vertueux *A.* مندوب || L'honnête, l'utile et l'agréable مندوب
ومنتفع به ومرغوب اولان شئ Préférer l'honnête à l'utile
مندوبى منتفع به اولان شيئك اوزرينه ترجيح ايتمك

HONNÊTEMENT. D'une manière honnête *A.* بنزاهة - بالصلاح
الخلق *P.* بپاكيزگئ نهاد - بصلاحكارى - صالحانه *T.* اهل
عرضجه *A.* مكرماً - بالملاطفة *P.* مكرمانه - دلنوازانه *T.*
چلبيلك ايله || Il faut vivre honnêtement avec tout le monde
جميع ناس ايله صالحانه معاشرت اولنمق لازمه‌دندر Il l'a toujours aimée honnêtement فلان محبوبه‌يه دائما صلاح اوزره
محبت ايلدى Il lui a parlé le plus honnêtemert du monde
بغايت مكرمانه سويلشدى

Et suffisamment, passablement *A.* على قدر الكافى - وافياً
P. بروجه وافى - بس *T.* يته‌جك مرتبه‌ده - كفايت مقدارى
هب ايوجه - || C'est honnêtement vendu هب ايوجه صاتلدى
Il en a honnêtement mangé بو طعامدن على قدر الكافى
كفايت مقدارى يمشدر - اكل ايتمشدر

HONNÊTETÉ. Conformité à l'honneur, à la vertu *A.* صلاح
عرض - نزاهة الطبع - نزاهة الخلق - الحال *P.* پاك
گوهرى *T.* تميزلك - اهل عرضلك || Des actions d'une grande honnêteté صلاح حال با كماله مقارن افعال محموده
L'honnêteté de son âme ذاتنده مركوز اولان مايهٔ عرض
مجبول طبعى اولان نزاهت خلق - وصلاح de sa conduite
مسلكك ومشوارنده مشهود اولان آثار عرض وصلاح des principes اصولك صلاح ونزاهتى

Et bienséance *A.* رسم الادب - حسن الادب - ادب *P.*
آداب پرورى *T.* ادبه يراشقلق - ادب || Il n'est pas de l'honnêteté d'en user si familièrement avec des gens à qui on doit du respect واجب الاحترام اولان ذوات ايله اول قدر
بى تكلفانه معامله ايتمك رسم ادبه مغاير بر معنا در Cela est contre les règles de l'honnêteté بو كيفيت جمهور ناس
بيننده مرعى اولان قاعدهٔ حسن ادبه منافيدر Blesser les règles de l'honnêteté قواعد مرعيهٔ حسن ادبه طوقنمق -
قواعد حسن ادبك اخلالنه تصدى ايتمك

Et civilité *A.* لطف الطبيعة - كرم الخلق *P.* كرمكارى *T.*
چلبيلك || Il n'a pas eu l'honnêteté de l'aller voir مقتضاى
لطف طبيعتى اجرا ايتميوب فلانك زيارتنه وارمقدن
امتناع ايلدى Il a beaucoup d'honnêteté pour tous ceux qui ont affaire à lui كندوسيله مصلحتى اولنلر حقلرينه مع
كندوسيله ايشلرى اولان كسانه زيادهٔ اظهار لطف طبع ايدر
چلبيلكى پك چوقدر C'est l'honnêteté même لطف طبعك
مجسميدر

Il se prend aussi pour les civilités que l'on fait *A.* حفاية ـ
اكرام *P.* چغر ـ خاطر پروری ـ التفاتسازی ـ نوازش *T.* اكرام
|| Il ne lui a pas fait la moindre honnêteté فلانه ذرّه جه مقداری
جزئی مرتبه بيله اكرام ايتمدی ـ اظهار حفايت ايتماشدر
Il le traita avec toutes sortes d'honnêtetés انواع رسوم خاطر
حقنه هر درلو ـ پروری والتفات ايله حقنه معامله ايلدی
مراسم حفايت واكرامی ادا ايتمشدر

Il signifie aussi, manière d'agir obligeante et officieuse *A.* طور
كوكل *T.* طرز خاطر نواز ـ شيوهٔ دلنواز *P.* موجب التطييب
وضع وحركتنده || L'honnêteté de son procédé ياپر صورت
معاملەسنده دركار اولان طور ـ دركار اولان صورت دلنواز
مستوجب التطييب

On dit, Faire une honnêteté, pour dire, faire un présent par reconnaissance *T.* تشكراً عرض هديّه ايتمك

Il signifie aussi, chasteté, modestie *A.* عفاف ـ عفت ـ
ادبلولك ـ اهل عرضلك *T.* آزرم ـ پاكدامنی *P.* عصمت
|| Des paroles contre l'honnêteté قاعدهٔ عفاف وعصمته مغاير
كلمات Cela répugne à l'honnêteté بو كيفيّت ارباب عفت
عفاف آداب عندنده مستلزم تفرتدر L'honnêteté des moeurs
واخلاق

HONNEUR. La gloire qui suit la vertu et les talens *A.* عزّ ـ
شرف ـ شان *P.* ارج ـ ارجمندی *T.* شان ـ اولولق ـ Il
signifie aussi, vertu, probité *A.* ناموس ـ عرض || Acquérir de
l'honneur كسب شرف ايتمك Il est dans un haut degré
d'honneur اسنای مراتب عزّ وشرفده در Vous y aurez de
l'honneur بو كيفيّت مستلزم شان وشرفك اولەجقدر Il en
est sorti à son honneur فلان خصوصدن شاننی محافظه
بوماده ايچندن شاننه خلل كتورمكسزين ـ ايدەرك چيقمشدر
بر كمسنەنك Attaquer l'honneur de quelqu'un چيقمشدر
شاننه ـ شاننه ايراث شين ايتمك ـ شاننه تعرّض ايتمك
بر كمسنەنك Déchirer l'honneur de quelqu'un طوقنمق
شان وناموسنی ـ پردهٔ شان وناموسنی هتك ايتمك
بر Ménager, sauver l'honneur de quelqu'un پايمال ايتمك
كمسنەنك شاننی محافظه ايتمك Donner atteinte à l'honneur de quelqu'un بر كمسنەنك شاننه ايراث كسر ونقصان
عرض وشاننه دستدراز گزند وتعرّض اولمق ـ ايتمك En-
gager son honneur بر كمسنه كندو عرض وناموسنی شرط
ايدەرك تعهّد ايتمك Hasarder son honneur عرض وناموسنی
معرض خطره القا ايتمك Mettre son honneur en compromis
عرض وناموسنی عرضهٔ كسر ونقيصه قلمق Être jaloux
de son honneur وقايهٔ شان وناموس بابنده صاحب انفه
بر كمسنەنك Faire réparation d'honneur وحميّت اولمق
عرض وناموسنی تجديد ـ عرض وشاننی تكميل ايتمك
عرض ناموس Je vous engage ma foi et mon honneur ايتمك
وصدق عهدمی شرط ايدەرك طرفكه تعهّد ايدەرم
شاننه ـ شاننه تعرّض قبيلندندر C'est le toucher en son honneur
عرض Il est délicat sur ce qui regarde l'honneur طوقنمقدر
وناموسه متعلّق امورده نزاكت طبعی واردر Il ne faut
mettre son honneur que dans des choses louables بر كمسنه
عرضنی ممدوح ومستحسن اولەجق امورده قويملودر Le
point d'honneur عرض مادّەسی Ils se sont battus pour un
point d'honneur عرض مادّەسی ايچون برى برلريله دوكشديلر
ـ شاننه شين ونقيصه در C'est une tache à son honneur
عرض وناموسنده Il y va de son honneur عرضنه بر لكه در
عرض دعواسی Un procès d'honneur طوقنور اموردندر C'est
un homme d'honneur عرض وناموس صاحبيدر Il aime l'honneur, il aimerait mieux mourir que de faire une mauvaise action
عرضنی وقايه ايدر مقولەدن اولمغله بر كريهده بولنمقدن
عرضلو بر آدم اولمغله بر امر ـ ايسه موتنی ارتكاب ايدر
منكری ارتكاب ايتمكدن ايسه هلاكنی ترجيح ايدر Il n'a
ni coeur ni honneur نه غيرتی ونه عرضی واردر Il est sans
honneur مايهٔ عرض وادبدن بی بهره در Sur mon honneur
عرضم حقّی ايچون Je vous en réponds sur mon honneur
عرضم اوززينه يمين ايدەرك تكفل ايدەرم Foi d'homme
d'honneur, je le ferai بونی ايدەجكمه اهل عرضجه تكفل
ايدەرم Parole d'honneur عرضه مربوط وعد صحيح Faire honneur à son siècle, à son pays, à sa famille عصرينه وكندو
عصرينه ودار ـ تبار وعشيرتنه وسيلهٔ شان وشرف اولمق
وديارينه وكندو خاندانته سبب افتخار اولمق à sa naissance
بر كمسنه شان حسب ونسبنی وقايه ايتمك à ses affaires
بر كمسنه درعهده ايلديكی امور وخصوصاتك شاننی كما
هو اللايق اجرا ايتمك

On se sert aussi du mot Honneur par civilité || Lorsque j'aurai l'honneur de vous voir ديدار شريفكز ايله شرفياب
ديدار شريفكز ايله حائز رتبهٔ افتخار اولەجغم ـ اولديغمده
وقتده La lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'écrire

شرفبخشای ـ طرفمه شرفرسان وصول اولان بر قطعه مکتوبکز تحریر اولدیغکز بر قطعه مکتوب Faites-moi l'honneur de me dire... شونی دیمکله بنی مشرّف ایله J'ai l'honneur d'être... شویله اولمق شرفیله مفتخرم — En parlant des femmes, il signifie, chasteté. V. Honnêteté dans ce sens.

Mourir au lit d'honneur, se dit d'un homme qui meurt à la guerre, ou dans l'exercice d'une profession honnête *T.* فراش شان وشرفده تسلیم جان ایتمک

On dit, Se faire honneur de quelque chose, pour dire, s'en tenir honoré *A.* افتخار ـ تفاخر ـ تمدّح ـ تباهی *P.* سر افرازی *T.* اوکونمک || Scipion se faisait honneur d'être ami de Térence مشاهیر رجالدن فلان کمسنه فلان شاعرک دوستلغیله افتخار ایدر ایدی Il se faisait honneur d'un ouvrage qu'il n'a pas fait ایله اثر خامه‌سی اولمیان بر تألیف تمدّح وافتخار ایدر ایدی — On dit aussi, qu'un homme est l'honneur de son siècle گل ـ عصرینک ما به الافتخاریدر سبب شان وشرفیدر ـ بیهزان فخر ومباهاتیدر

Honneur, signifie aussi, marque extérieure par laquelle on montre le respect qu'on a pour une personne *A.* حرمت ـ توقیر ـ تفخیم pl. تفخیمات ـ تعظیم pl. تعظیمات ـ احترام pl. توقیرات *P.* آزرمنمایی *T.* اولولتمه || Il faut rendre honneur à qui il appartient, à qui il est dû واجب الرعایه اولان ذوات حقنده ایفای لازمهٔ تعظیم واحترام اولنملو در On lui a fait des honnenrs extraordinaires حقنده فوق المعتاد رسوم تفخیم وتعظیم اجرا اولندی Accompagner quelqu'un par honneur بر کمسنه‌یه تعظیماً وتوقیراً رفاقت ایتمک Porter honneur et respect عرض تعظیم وحرمت ایتمک Il ne faut pas rendre aux hommes des honneurs qui ne sont dus qu'à Dieu جانب باری‌یه واجب الادا اولان تعظیمات وتفخیماتی انسان حقنده صرف ایتمک جائز دکلدر Faire quelque chose en l'honneur de Dieu بر ایشی تعظیماً لله المتعال ایشلمک

On dit proverb. À tous seigneurs, tous honneurs, pour dire, qu'il faut rendre honneur à chacun, selon sa qualité هر کسه قدرینه کوره حرمت اولنملو در

On appelle Honneurs funèbres, les cérémonies des funérailles جنازه رسوم وتشریفات

En certaines grandes cérémonies, comme le sacre des Rois, baptême, etc. on appelle Les honneurs, les pièces principales qui servent à la cérémonie شعایر سلطنت || Les honneurs étaient portés par... شعایر سلطنتی حامل اولنلر فلان وفلان کشی ایدی

On dit, Faire les honneurs d'une maison, pour dire, recevoir selon les règles de politesse ceux qui y viennent تشریفات ایفای مراسم مهمان نوازی ـ معتادهٔ اکرامی ادا ایتمک ایتمک

Faire honneur à une lettre de change. C'est la payer ponctuellement à son échéance پولیچه تمسّکنک اعتبارینی وقایه ایتمک

Honneurs, au pluriel, signifie, dignité, charge *A.* pl. مراتب ـ pl. مناصب *P.* جاه ـ بلندی *T.* منصبلر ـ پوستلر || Aspirer aux honneurs خواهشکار مراتب ومناصب اولمق Être élevé aux honneurs مناصب جلیله‌یه ترفیع اولنمق Il est parvenu aux plus grands honneurs par tous les degrés کافهٔ درجاتدن کافهٔ مراتبی ـ کذران ایله اعلای مناصبه اصعاد اولندی قطع ایده‌رک مناصب جلیله‌یه مظهر اولدی

HONORABLE. Qui fait honneur, qui attire de l'honneur *A.* شرف موجب الشرف ـ ذو الشرف ـ موجب الشان *P.* بخشا ـ افزا ـ شرف ـ شرفمند *T.* شرفلو ـ شانلو ـ معتبر || Être dans un poste honorable شرفلو بر مسندده بولنمق Profession honorable شانلو بر حرفت rang شانلو رتبه Recevoir des blessures honorables موجب شان وشرف اوله‌جق جروح ایله مجروح اولمق Il a fait une fin honorable et glorieuse موجب شان وشهرت وبادئ شرف وعزّت اوله‌جق عاقبته شانلو ـ موت موجب الشرف مظهر اولمشدر Mort honorable موت Il lui est honorable d'avoir été choisi pour... فلان خدمتده انتخابی خصوصی حقنده بادئ شان وشرف موجب شان اوله‌جق اولمشدر Faire une retraite honorable مصحوباً بالشان والشرف ـ صورت ایله کیرویه چکلمک روتاب عود ورجعت اولمق Faire une mention honorable de quelqu'un بر کمسنه‌نک اسمنی شانلو وجهله ذکر ایتمک

Et qui fait un usage décent de sa fortune, qui sait faire les honneurs chez lui || Il fait une dépense honorable شاننه لایق وجهله مصرف ایدر Il fait les choses d'une manière honorable هر شیئی شاننه لایق وجهله اجرا ایدر Il nous a fait un accueil très-honorable زیاده موجب شان اوله‌جق صورت ایله بزه تلقی ایلدی

AMENDE HONORABLE. V. Amende || Il a fait amende honorable
nu en chemise, la torche au poing, et la corde au cou آرقه‌سنده
يالكز كوملك والنده مشعله وبوغازنده ايپ اولدرق
علناً اقرار جرم وطلب عفو ايلدى

On dit figur. Faire amende honorable à quelqu'un, pour dire,
lui faire une espèce de réparation d'honneur, reconnaître qu'on
a eu tort à son égard A. اعتذار باعتراف الخطا P. با اقرار
گناه معذرت خواهى نمودن T. خطايى اقرار ايده‌رك عذر
ديلمك

HONORABLEMENT. D'une manière honorable A. مكرماً - معززاً
- بالاعزاز والاكرام P. مكرمانه T. عزت واكرام ايله A. على
ما يليق بشانه P. بر وجه سزاى حال وشانش T. شاننه
لايق وجهله - حال وشانند ياقشديغى منوال اوزره || Il a
été reçu honorablement مكرماً ومعززاً مظهر تلقى اولمشدر
Faire les choses honorablement هر شيئى حال وشاننه لايق
اولديغى وجهله اجرا ايتمك C'est un homme qui a vécu
toujours honorablement مدت عمرينى دائما شاننه لايق
اولديغى وجه اوزره كچوردى

Il signifie aussi, magnifiquement A. بالشان والشرف -
بالتعظيم والاجلال - بالشان والاجلال P. با شكوه T. حشمت
وعنوان ايله || Il a été enterré très-honorablement شان واجلال
با كمال ايله دفن اولندى

On dit aussi, Parler honorablement de quelqu'un بر كمسنه‌نك
اسمنى حرمت وتعظيم ايله ذكر ايتمك

HONORAIRE. Il se dit dés personnes qui, après avoir exercé
une charge, en retiennent les honneurs A. معنون بالالقاب
|| Maître des requêtes honoraire مقدما عهده‌سنده اولان
چاوشباشيلق القابيله معنون

On appelle Tuteur honoraire, celui sous les ordres duquel
le tuteur onéraire doit agir A. وصى مطلق

HONORAIRE. Il se dit de ce qu'on donne aux maitres qui
enseignent quelque science, ou à ceux auxquels on a recours
pour obtenir un conseil, un service A. اجرة القدم P. پايمزد
T. آياق ترى

HONORER. Rendre honneur et respect A. اجلال - تمجيد -
توقير - تفخيم - تعظيم P. بلندئ شان دادن T. اولولتمك
حرمت ايتمك - || Honorer Dieu اسم حضرت ذو الجلالى
تمجيد وتعظيم ايتمك les Saints اعزۀ كرامى تعظيم واجلال
ايتمك son père et sa mère پدر ومادرى تعظيم وتوقير ايتمك
پدر ومادره توقير وحرمت ايتمك - la mémoire de quelqu'un
بر كمسنه‌نك ذكرينى تعظيم ايتمك

Et avoir de l'estime A. احترام - حرمت P. حرمت نمودن
آزرم نمودن - T. اعتبار ايتمك || C'est un homme que j'ho-
nore extrêmement حقنده بغايت حرمت ايلديكم بر آدمدر
Croyez que personne ne vous honore plus que moi بندن زياده
سكا حرمت واعتبار ايدر آدم يوقدر J'honore son mérite et
sa vertu اهليت ولياقت وصلاح وفضيلتنه حرمت ايدرم -
اعتبار ايدرم

Et faire honneur à ... A. ايجاب الفخر - اعطاء الشرف
P. سرافرازى فرمودن - شرف بخشيدن T. شرف ويرمك
افتخاره سبب اولمق - || Il honore son pays, son siècle كندو
كندو وطننه - وطننك وكندو عصرينك سبب افتخاريدر
وكندو عصرينه مدار شرف وافتخار اولور sa charge منصبنه
شرف ويرر - On dit en termes de civilité, Il m'honore de
son amitié بنى دوستلغيله مشرف ايدر de sa protection سايۀ
حمايتيله بنى مفتخر وشرفمند ايدر

HONORÉ. A. مفتخر - مشرف P. شرفيافته - شرفياب - شرفمند
T. شرف بولمش

ad HONORES. Expression empruntée du latin, dont on se sert
en parlant d'un titre sans fonction A. بالاعتبار P. با پايه T.
اعتبارى || C'est une place, un titre ad honores بالاعتبار بر
با پايه بر منصبدر - منصبدر

HONTE. Sentiment pénible que l'âme éprouve par l'idée de
quelque déshonneur qu'on a reçu, ou qu'on craint de recevoir
A. خجالت - حيا P. شرمسارى - حجاب - شرم T. اوتانمه
|| Avoir honte de faillir دوچار خطا وقصور اولمقدن شرم
وخجالت ايتمك Il a honte d'avoir fait une mauvaise action
بودرلو كريهه‌يى ارتكاب ايتمكله گرفتار حجاب وخجالت
اولمشدر Il ne faut pas avoir honte de bien faire فعل خير
ايشلمكدن حيا ايتمك روا دكلدر C'est une mauvaise honte,
une fausse honte حياى نا بجا در Rougir de honte غلبۀ حيا
وخجالت تقريبيله چهره‌سنه حمرت كلدى On lui en a
fait honte بوبابده فلانى تخجيل ايتمشلردر

On dit proverb., que honte ne vous fasse dommage, pour
dire, qu'il ne faut pas qu'une mauvaise honte empêche de faire
une chose qui n'est point blâmable مناسبتسز اوتانمه‌نك

صوکی ضرر در - Et d'un homme sans pudeur, qu'il a perdu toute honte پرده دریده شرم - هتك پردهٔ حیا ایلدی وحیا در

Il signifie aussi, ignominie, opprobre *A.* رذالة - خزی - عار *P.* رسوایی - سیه رویی *T.* رسوایلق || Couvrir quelqu'un de honte بر کمسنه‌یی مستغرق خزی وعار ایتمك On lui en a fait la honte toute entière devant le monde اول بابده ترتب ایتمش خزی وعارك جمله‌سنی على ملاء الناس اوزرینه تحمیل ایتمشلر در Effacer la honte d'une mauvaise action بر کمسنه ارتکاب ایلدیکی کریهه‌نك عارینی محو ایتدرمك Il s'est engagé dans une affaire dont il ne sortira qu'avec honte دوچار خزی ورسوایی اولمینجه ایچندن چیقه‌میه‌جغی بر مصلحته کیرشدی La honte suit les mauvaises actions عار - خزی ورسوایی افعال قبیحه‌نك پیرویدر - وخجالت افعال شنیعه‌نك لازمه‌سیدر On dit, qu'un homme est la honte de sa famille کندو خاندانه موجب شین وعار در

HONTEUSEMENT. Avec honte et ignominie *A.* بالخزی - بالعار - بالرذالة *P.* برسوایی *T.* رسوایلق ایله || Fuir honteusement مصحوباً بالعار - بالخزی والرذاله فرار ایتمك والرذاله پی سپر وادئ گریز اولمق Mourir honteusement حال رسوایی ورذالتده - بالخزی والرذالة وفات ایتمك تسلیم جان ایتمك

HONTEUX. Qui a de la honte *A.* خجل - مستحیی *P.* شرمنده - شرمسار *T.* اوتانق - محجوب - اوتانمش || N'êtes-vous pas bien honteux de vous être emporté de la sorte? بو بو وجهله طارلدیغکه - درجه‌ده غضبه کلمکدن حیا ایتمزمیسك اوتانمزمیسك Il devrait être honteux d'avoir manqué de parole خلف وعد ایلدیکندن خجل وشرمسار اولملو ایدی سوزینه وفا ایلمدیکنه اوتانملو ایدی - Vous l'avez rendu honteux par les reproches que vous lui avez faits ایتدیککك - تعزیرات وتوبیخات ایله فلانی تخجیل ایلدك ایتدیککك تعزیر ایله فلانی غریق دریای شرم وخجالت ایتمشسك Il a l'air honteux طور - محجوب بر آدمدر خجالت وسیماسنده آثار محجوبیت وار در Pauvres honteux سؤالی ارتکاب ایتمیان فقرا

On dit proverb., qu'il n'y a que les honteux qui perdent, pour dire, que faute de hardiesse, on manque de bonnes occasions *A.* الحیاء یمنع الرزق *T.* یوزی اوتانانك ایشی ایلرو وارمز

Il se dit aussi de ce qui cause de la honte *A.* موجب العار *P.* موجب الشین - اوتاندرجق - عیب *T.* رسوایی آور || C'est une chose honteuse شئ موجب عار بر کیفیتدر - Une conduite honteuse عیب بر شیئدر موجب شین وعار Fuite honteuse بادئ عار اولدجق فرار اولدجق بر مسلك Un crime honteux جرم موجب العار Il est moins honteux de convenir de ses torts, que de chercher à les justifier بر کشی کندو قباحتی مقارن حق اولمدیغنی اثبات قیدنده اولمنك شین وعاری اقرار قباحتدن مترتب اولدجق شین وعاردن چوق زیاده در

On appelle Les parties honteuses, les parties qui servent à la génération *A.* عورة *P.* عورتگاه *T.* عورت یری - اود یری

HÔPITAL. Maison de charité destinée à recevoir les pauvres dans leurs maladies *A.* دار المرضا - دار الشفا - مارستان *P.* بیمار خانه - بیمارستان - خسته خانه *T.* هروانه - خسته‌لر || Hôpital général دار المرضای عمومی - خسته خانه - عمارتی des incurables نا قابل علاج اولنلره مخصوص خسته خانه Administrateur d'un hôpital دار الشفانك مدیر وناظری - خسته خانه ناظری Fonder un hôpital بر باب خسته خانه بنا ایتمك Visiter les hôpitaux خسته خانه‌لری یوقلمق Il est mort à l'hôpital خسته خانه‌ده وفات ایلدی - Hôpital militaire *A.* مارستان الاهل الحرب *P.* بیمار خانهٔ لشکریان *T.* عسکری طایفه‌سنه مخصوص خسته خانه - Hôpital ambulant. Un hôpital qui suit l'armée *T.* اردو خسته خانه‌سی - Vaisseau d'hôpital *T.* خسته‌لر سفینه‌سی

HOQUET. Mouvement convulsif de l'estomac, qui se fait avec une espèce de son non articulé *A.* فواق *P.* زغنك - زروغ *T.* انچقرق - هككك - انجوع - گلیچه || Faire passer le hoquet انچقریغی دفع ایتدرمك - Hoquet de la mort *A.* فواق الموت *P.* هككك مرگ *T.* اولوم انچقریغی || Il a le hoquet de la mort فلانه فواق موت عارض اولمشدر

HORAIRE. Qui a rapport aux heures *A.* ساعتی *P.* بهر یك ساعت *T.* ساعتلك - هر ساعت حسابیله اولان || Mouvement horaire هر یك ساعت حسابیله اولان حرکت Les lignes horaires d'un cadran الواح بسیطه‌ده ساعتده اولان مرسوم اولان خطوط ساعتیه

HORDE. Nom que l'on donne à des troupes de peuples errans *A.* عشيرة pl. عشاير || Chaque horde a son chef هر برعشيرتك بشقه بر بكى وار در

HORIZON. Grand cercle de la sphère qui la divise en deux parties *A.* منطقة الكرة L'une de ces parties s'appelle Hémisphère supérieur *A.* نصف الكرة العليا et l'autre, Hemisphère inférieur *A.* نصف الكرة السفلا || Prendre la hauteur d'un astre sur l'horizon منطقهٔ كره اوزرنده بر كوكبك ارتفاعنى آلمق Il se doit faire une éclipse sur notre horizon بزم بولنديغمز نصف كره اوزرنده كسوف واقع اولهجقدر

Horizon ou Horizon sensible, se dit aussi d'un cercle qui détermine la portion de la surface de la terre où se termine notre vue *A.* افق *P.* كنارهٔ آسمان ـ قيروان *T.* كوكك كنارى || Horizon étendu افق وسيع الانحا De cette colline on découvre tout l'horizon بو دپه نك اوزرندن كنارهٔ آسمان سر بو دپه چار اطراف افقه ناظر در ـ تا سر كورينور

HORIZONTAL. Parallèle à l'horizon *A.* متساوى بالافق *P.* آرقورى ـ افق برابرلكنده *T.* برابر افق || Ligne, plan horizontal افق برابرلكنده اولان خط يا رسم

HORIZONTALEMENT. Parallèlement à l'horizon *A.* متساوياً || افقك برابرلكنه اولدرق *T.* در برابر افق *P.* بالافق متساوياً بالافق Un cadran placé horizontalement نصب اولنمش بسيطه

HORLOGE. Machine qui marque les heures *A.* ساعت || L'horloge va bien ساعت طوغرى يورر a sonné ساعت چالدى avance ساعت ايلرو كيدر ـ ساعت استقدام ايدر retarde ساعت كيرو قالور ـ تأخر ايدر Les roues d'une horloge ساعتك چرخلرى le balancier ساعتك شاقلى ـ ساعتك طوبى l'aiguille ساعتك عقربى le timbre ساعتك چاكى le mouvement ساعتك رفتار وحركتى le cadran ساعتك تختهسى ـ لوحهسى Les horloges ne s'accordent pas ساعتلر برى برلريله متوافق الحركه دكلدر Les minutes de l'horloge ساعتك دقيقهلرى — Monter une horloge. C'est en bander les ressorts, ou en hausser les poids ساعتى قورمق — Démonter une horloge. C'est en désassembler les pièces ساعتك ساعتى سوكمك ـ آلات واجزاسنى فسخ ايتمك

On appelle Horloge solaire, un cadran au soleil *A.* بسيطه Et horloge de sable, une petite machine où il y a du sable, qui, en coulant, sert à marquer un certain espace de temps *A.* ساعة الرمل *P.* ساعت ريگ *T.* قوم ساعتى

HORLOGER. Celui qui travaille à l'horlogerie *A.* صانع الساعة pl. صانعين الساعات *P.* ساعتگر *T.* ساعتجى

HORLOGERIE. L'art de faire des machines qui mesurent le temps *A.* فن التصنيع الساعات *P.* پيشهٔ ساعتگرى *T.* ساعتجيلك

HORMIS. Excepté *A.* الا ـ سوا ـ غير ـ ما عدا *P.* جز *T.* اوزكه ـ بشقه || Hormis deux ou trois ايكى اوچدن ماعدا Tout y est entré, hormis tels et tels فلان وفلاندن غيريسى هپ كلمشدر

HOROSCOPE. Observation qu'on fait de l'état du ciel au point de la naissance de quelqu'un, pour prédire ce qui doit lui arriver dans le cours de sa vie *A.* زيج الولادة *P.* زيك ولادت *T.* ولادت زايچهسى || Faire l'horoscope de quelqu'un بر كمسنه نك وقت ولادتى يلديزينك زايچهسنى استخراج Faiseur d'horoscope وقت ولادت زايچهلرى پيان ايتمك On ne croit plus aux horoscopes فى زماننا هذا وقت ولادت زايچهلرينه اعتبار اولنمز

Figur. || Faire l'horoscope d'une affaire *A.* استدلال الحال ـ استخراج النتيجة الامر || Cette affaire n'a pas réussi, j'en avais fait l'horoscope بو ماده حصولپذير اولمدى بن نتيجهسنى استخراج ايتمشيدم

HORREUR. Mouvement de l'âme avec frémissement, causé par quelque chose d'affreux *A.* فزع ـ هول *P.* هراس *T.* اوچونمه || Je frémis d'horreur كمال هول وفزعدن تويلرم قالقيور Être saisi d'horreur بر كمسنهيه حال هول استيلا ايتمك J'ai horreur de le dire فلان كلامك تفوهى درونمه ايراث لسانه كتورلمسى ـ هول وفزع ايدر Cela fait horreur à penser بو حالتك فكر وانديشهسى باعث هول وفزعدر On n'y saurait penser sans horreur فلان شيئى بلا فزع قلب در خاطر ايتمك محالدر Les horreurs de la mort حالات هايلهٔ موت L'horreur des supplices حال هول انگيز تنكيلات — L'horreur des supplices, signifie aussi, la cruauté des supplices *A.* مهاول النكال والعقوبة *P.* تندئ شكنجها *T.* عقوبتلرك سردلكى

Il signifie aussi, un certain saisissement de crainte ou de respect, qui prend à la vue de quelques objets *A.* دهشت ـ هيبت

P. نهيب T. بلكلمه || En entrant dans cette forêt, on sent une certaine horreur بو بيشه‌زار ايچنه لدى الدخول درونه دهشت وهيبت مستولى اولور Quand on entre dans cette église, on est saisi d'une sainte horreur بو كليسانك ايچنه داخل اولنلرك درونلرينه بر نوع هيبت قدسيّه مستولى اولور — Il se dit aussi des choses mêmes qui inspirent cette horreur || L'horreur des ténèbres هيبت ظلمات L'horreur de la solitude حال عزلتك هيبتى des combats هيبت حروب ومقاتلات — Il se prend aussi pour Objet d'horreur A. حال هايلة pl. حالات هايلة — احوال مدهشة pl. مدهش P. پر نهيب — دهشت انگيز T. اوچندريجى شئ || Tout était plein de carnage et d'horreur اورتالق سرتا پا مذابحه ومقاتله‌دن ونيچه حالات هايله‌دن عبارت ايدى

Il signifie aussi, aversion extrême A. نفرت — استنفار الطبع P. رميدگئ دل T. دتسنمه — يورك اوركلكى || Avoir horreur du vice, du péché بر كمسنه‌نك معايب ومآثمدن نفرت طبعى اولمق Avoir de l'horreur pour quelqu'un بر كمسنه‌نك فلان حقنده استنفار طبعى اولمق Inspirer l'horreur du vice معايب ومثالبدن نفرتى بر كمسنه‌نك درونند اشراب ايتمك Ce tyran est en horreur à toute la terre فلان جبّار جملهٔ عالم ايچنده منفور در C'est un objet d'horreur محل بغض ونفرت بر كيفيتدر

Et énormité d'un action cruelle A. شدّة الرداءة — شناعت P. بدئ سخت T. پك چركينلك || L'horreur du crime, du vice, du péché, est telle que... جرم وجنايتك وعيب وقباحتك وگناه ومعصيتك شناعتى شول درجه‌ده دركه Pour vous faire comprendre l'horreur de cette action, il suffit de dire que... فلان فعلك شدّت رداءتنى تفهيم ايچون يالكز بو كلامى سويلمك كافيدر

Horreurs, au pluriel, signifie, des actions flétrissantes, des choses déshonorantes A. pl. ذمايم مدهشة — تشنيعات غليظة P. زشتار دهشتفرما T. رذالتلر || On m'a dit des horreurs de cet homme-là فلانك عليهنه ذمايم مدهشه سويلمشلردر Ces deux hommes publient des horreurs l'un contre l'autre بو ايكى كشى برى برى عليهنه تشنيعات غليظه نشر ايدرلر — موجب دهشت اوله‌جق ذمايم غليظه — تشنيعات دهشتفرما —

On dit d'une personne extrêmement laide, C'est une horreur A. محض الكراهة || Vous disiez que c'était une jolie femme, c'est une horreur بر زن خوش لقا اولديغن سويلر ايدك لكن بويله دكل محض كراهتدر

Il se dit aussi d'une mauvaise action A. كريهة P. كار بد T. چركين ايش || Il a fait une horreur بر كريههٔ عظيمه ارتكاب ايلدى

HORRIBLE. Qui fait horreur A. مدهش — هايل — مهول P. دهشتفرما — دهشت انگيز — نهيب رسان T. اوچندريجى || Cela est horrible بر حالت دهشتفرما در La mort est horrible حال موت هايلدر Une horrible cruauté بر شدّت دهشت انگيز Horrible méchanceté خباثت دهشتفرما action فعل مدهش laideur ردّت موجبة الدهشة Supplice horrible عقوبت هايله Monstre horrible سبع مهول Cela est horrible à voir منظره‌سى بادئ دهشت اوله‌جق احوالدندر

Il signifie aussi, extrême, excessif A. مفرط — جسيم P. بى اندازه T. آشورى — افراط || Il a fait une horrible faute بر خطاى جسيم ايتدى Il est dans une inquiétude horrible پيچ وتاب عظيمه‌ده در — اضطراب مفرطه دوچار اولمشدر Il fait un froid horrible هواده برودت مفرطه وار در — آشورى صوغوق ايدر Il fait un temps horrible افراط ايله ردئ بر هوا Il fait une horrible dépense مصارف جسيمه — مصرف مفرط ايدر Les chemins sont horribles طرق ومسالك على وجه الافراط رديئدر

HORRIBLEMENT. D'une manière horrible A. على وجه المهول P. دهشت انگيزانه T. اوجوندرجك وجهله || Cet homme est horriblement défiguré بو آدمك چهره‌سى بر وجه اكره شكل وسيماسى على وجه المهول تغيّر — تغيير اولنمشدر پذير اولمشدر Cette femme est horriblement laide بو قارى دهشت انگيزانه زشت وبد لقا در

Il signifie aussi, excessivement A. على وجه الافراط — مفرطاً P. بغايت — غاية الغاية T. افراط ايله — پك || Il y avait une grande foule, et l'on y était horriblement pressé اول محلده زحام ناس زياده‌سيله اولمغله بغايت صيقنديده ايديلر

HORS. Préposition qui marque exclusion A. خارجاً — برّياً P. بيرون — بى — عارياً T. طشره — ديشارى || Hors de la ville بلده‌نك ديشاريسنده — خارج از بلده — شهردن خارج Hors du royaume خارج ملكده Hors d'ici بو محلك خارجنده Hors de la maison خارج از خانه Hors de rang خارج از صف

Parler hors de son rang حدّدن بیرون کلام سویلمك
Être hors de péril تهلكه‌دن خارج - بیرون از خطر اولمق
de la portée du canon طوب منزلندن خارج محلّده اولمق
Être hors d'atteinte - موقع تعرّضدن خارج اولمق اولمق
Une place qui est hors d'insulte مصون اولمق - بریٔ اولمق
واهمهٔ تعرّضدن مصون بر حصن - تعرّضدن خارج بر قلعه
Être hors de chez soi بر کمسنه خانه‌سندن طشره حصین
Cela est hors de saison نا بموسمدر - خارج از موسمدر اولمق
Nous voilà hors de l'hiver اشته شمدی بیوقتدر - نا بهنگامدر -
Être hors de soi کندویه مالك اولمامق موسم شتادن خارجز
Hors d'embarras غائله‌سز - خارج از غائله - بریٔ من الغائله
de cadence اصولدن چیقمش - خارج از اصول de soupçon
de difficulté بریٔ من وسوسه‌دن عاری - خارج از وسوسه
de doute لا - بریٔ من الاشتباه صعوبتدن عاری - الصعوبة
Hors de propos بی شبهه - قید اشتباهدن عاری - شك
Hors d'intérêt بلا غرض نا بمحل - نا بجا - خارج از مناسبه
Tout est hors de prix دز شیٔنك بهاسی حدّندن بیغرض -
دائرهٔ قیاسدن خارجدر - بیروندر
On dit aussi, Être hors d'haleine *A.* منقطع - بهیر النفس
P. دم گرفته *T.* صولوغی کسلمش - Il signifie aussi, النفس
excepté. V. Hormis.

Hors d'oeuvre. Il se dit d'une pièce détachée du corps d'un bâtiment *A.* بنای *P.* ابنیهٔ منفردة pl. بناء منفرد - بناء مفرز جنسم خانه‌دن *T.* آیری || Un pavillon hors d'oeuvre جدا شده - خارج بر قصر منفرد - Il se dit aussi en parlant de la mesure d'un bâtiment, prise depuis l'angle extérieur d'un mur jusqu'à l'angle extérieur de l'autre mur *A.* عرض خارجی *P.* پهن - *T.* دیش یوزی اینلکی بیرونی || Ce bâtiment a tant de toises hors d'oeuvre بو بنانك عرض خارجیسی شو قدر ذراعدر

En termes de Littérature, Hors d'oeuvre, se dit des morceaux qui ne tiennent pas au sujet qu'on traite *A.* خارج من الصدد *P.* بیرون از صدد *T.* صدددن بشقه || Cet article est un hors d'oeuvre dans votre ouvrage فلان ماده سنك تألیفك ایچنده صدددن خارجدر

Hors de Cour, Terme de Palais. Manière de prononcer lorsque la demande n'a point d'objet *A.* دفع - ردّ

HOSPICE. Petite maison religieuse établie pour donner l'hospitalité aux voyageurs pauvres *A.* خانقاه pl. خوانق *P.* تکیه - خانقاه *T.* تكه

HOSPITALIER. Qui exerce l'hospitalité *A.* مقراء - مضیاف *P.* غریب نواز - مهمان دوست - مهمان نواز - مهمان پرور اتمکی میدانده - غربا دوستی *T.* بیگانه نواز -

HOSPITALITÉ. Libéralité exercée envers les étrangers, surtout en les recevant dans sa maison *A.* محبّت - التفات الی الغربا مهمان پروری - مهمان نوازی *P.* محبّت للاضیاف - للغربا || غریبلره دوستلق - غریبلره اکرام *T.* غریب نوازی - Exercer l'hospitalité - ایفای حق مهمان نوازی ایتمك غربا ومسافرین حقنه رعایت رسم مهمان پروری ایتمك L'hospitalité était fort en usage chez les anciens Germains, et elle est sacrée chez les Musulmans قدیمی جرمانیا خلقی محبّت اضیاف وغربا ایله مألوف بر قوم ایدی انجق بو امر مستحسن اهل اسلام بیننده فرایض واجبة الاحترامدن معدود در

HOSPODAR. Titre de dignité qui se donne aux princes de Valachie et de Moldavie *P.* بك - ویوده *T.* میر || Hospodar de Moldavie بغدان بکی - بغدان ویوده‌سی

HOSTIE. On appelle ainsi toute victime que les anciens immolaient aux dieux *A.* قربان pl. قرابین - نسیکة pl. نسایك *P.* بسمل *T.* قربان || Hostie de paix - نسیکة المصالحه Immoler des hosties à Dieu فی سبیل الله بارشیق قربانی ذبح قرابین ایتمك

HOSTILE. Qui est d'un ennemi, qui annonce un ennemi *A.* دشمنی *P.* بیّن الخصومة - خصمیّ - بیّن العدوان - عدویّ - فعل بیّن *T.* دشمنك خصومتکارانه || Action hostile - مقاصد - مقاصد بیّنة الخصومة Des vues hostiles العدوان حرکات - حرکات خصومتنما des procédés خصومتکارانه مطالعات بیّنة des projets دشمن حرکتلری - عداوتکارانه مطالعات خصمانه - المعادات

HOSTILEMENT. En ennemi *A.* - عداوة - خصومةً - خصماً *T.* دشمنکارانه - خصمانه *P.* بطریق العدوان والخصومة دشمنجه || Il entra hostilement dans les terres de ce prince ملکی - فلان بکك ملکنه بطریق عدوان دخول ایلدی - ایچنه خصمانه ودشمنکارانه پایگذار دخول اولمشدر دشمنجه کیردی

HOSTILITÉ. Acte d'ennemi exercé de peuple à peuple *A.*

فعل العدوان ـ اعمال الخصومة pl. عمل الخصومة ـ معادات كار ـ عداوتكارى ـ حركت خصمانه ـ كردار دشمنى P. دشمنى T. دشمنلك حركتى || Commettre des actes d'hostilité اعمال دشمنى ومعاداته ـ افعال عداوتكارانديه تصدى ايتمك La حركات خصمانديه متصدى اولمق ـ مبادرت ايتمك guerre est déclarée, mais il n'y a encore eu aucun acte d'hostilité de part ni d'autre اعلان سفر اولنمش ايسه ده الى الآن طرفيندن بر درلو حركت خصومت ومعادات ظهور ايتمش دكلدر ـ كرچه اعلان حرب اولنمشدر انجق طرفيندن بر درلو حركت خصمانديه ابتدار اولنمامشدر Ce prince commença par des actes d'hostilité, sans avoir déclaré la guerre بو حكمدار اعلان حرب ايتمكسزين اعمال خصومت ومعادات ايقاعنه بداء ومباشرت ايلدى ـ دشمنلك حركتلرينه باشلادى

HÔTE. Celui qui tient cabaret, et qui donne à manger et à loger pour de l'argent A. صاحب الخان P. خاندار T. خانجى || Faire venir l'hôte pour compter رؤيت حساب ايچون خانجى يى احضار ايتمك

Il se dit aussi des personnes qui viennent manger ou loger dans une hôtellerie A. نزيل pl. نزلا P. مهمان T. مسافر ـ قوناق

Il se dit figur. pour Habitant A. اهل pl. اهالى ـ ساكن pl. سكنة P. جا گرفته T. يورد ايدنمش

HÔTEL. Grande maison d'un grand seigneur A. دار ـ دسيعة P. سرا T. قوناق ـ دولتخانه || L'hôtel d'un ambassadeur ايلچينك قوناغى d'un tel prince فلان بكك سراييى

On appelle Hôtel de ville, la maison publique où l'on s'assemble pour les affaires de la ville A. منتداء الاعيان البلدة P. انجمنگاه كاركنان بلده T. وجوه شهرك مصلحت يرى — Et hôtel des monnaies, le lieu où l'on fabrique les monnaies A. دار الضرب P. ضربخانه T. ضربخانه — Et hôtel-Dieu, l'hôpital des malades. V. Hôpital.

HÔTEL, se dit aussi, en termes de Pratique, du logis d'un officier de Justice A. باب P. در T. قپو

MAÎTRE D'HÔTEL. Officier préposé pour avoir soin de ce qui regarde la table d'un grand seigneur, et qui sert ou fait servir sur table A. ناظم المائدة P. خوانسالار T. سفره جى || Premier maître d'hôtel du Roi سرخوانسالاران خاصّه باشى || Il a envoyé son maître d'hôtel pour faire préparer à dîner اويله طعامنى حاضرلمق ايچون كندو خوانسالارينى ارسال ايلدى

HÔTELIER. Celui qui tient hôtellerie A. صاحب الدار المسافرين P. ميزبان ـ خداوند مهمان خانه T. مسافر قوناغنك صاحبى

HÔTELLERIE. Maison où les voyageurs sont nourris et logés pour leur argent A. دار المسافرين ـ خان الاضياف P. مسافر خانه ـ مهمان خانه ـ كاربانسراى T. مسافر قوناغى || Grande hôtellerie مسافر خانهٔ جسيم Être logé à l'hôtellerie مسافر خانه ده ساكن اولمق Il est allé descendre à cette hôtellerie فلان مهمان ـ فلان مسافر خانه يه نزول ايتمشدر خانده ده قونمشدر

HOTTE. Sorte de panier qu'on met sur le dos avec des bretelles pour porter diverses choses A. قفعة pl. قفف ـ قفعة pl. قفعات ـ مرجونة P. سبد T. كوفه || Hotte à porter du pain اتمك كوتره جك كوفه

HOTTÉE. Plein une hotte A. ملء القفعة P. يك سبد T. بر كوفه لك ـ بر كوفه طوليسى || Hottée de fumier بر كوفه بر كوفه لك de fruits بر كوفه لك ميوه طوليسى فشقى

HOTTEUR. Celui qui porte la hotte A. حامل القفعة P. سبد بر T. كوفه جى || Il y a cent hotteurs qui portent tous les jours de la terre dans son jardin كل يوم باغچه سنه نقل تراب ايدر يوز نفر كوفه جى وار در

HOUE. Instrument de fer, qui a un manche de bois, et avec lequel on remue la terre A. مسحاة ـ مرّ ـ تمّ P. كنند ـ بيل T. دمور بيل || Vigne labourée à la houe بيل ايله سورلمش باغ Labourer les arbres avec une houe آغاجلرك ديبنى بيل ايله قازمق

HOUER. Labourer la terre avec la houe A. حرث بالتمّ P. بيل زدن T. يرى بيل ايله سورمك

HOULE. Terme de Marine. La vague qui reste à la mer, après que la tempête est passée A. موج اعجم pl. امواج عجما T. اولو قوم

HOULETTE. Bâton que porte un berger A. عصاء الراعى P. دستچوب شوبان T. جوبان صوپه سى

Et petit instrument dont les jardiniers se servent, pour lever de terre les ognons de fleurs A. محفرة صغيرة P. كنندك T. كوچك قازمه

HOULEUX. Terme de Marine. Agité, bouillonnant A. متلاطم التيار P.

قوملو *T.* جوشان || La mer était houleuse, et annonçait une tempête دریا متلاطم التیار وجوشان وخروشان اولوب فورتنه یه دلالت ایدر ایدی

HOUPPE. Assemblage de filets de laine ou de soie, liés ensemble comme par bouquets *A.* عثكولة *P.* شنكله *T.* پوشكل || La houppe d'une ceinture قوشاغك ـ شنكلهٔ میانبند Mettre des houppes à des chevaux de carrosse قوشوم باركیرلرینه پوشكل اصمق

HOUPPER. Faire des houppes *A.* اعمال العثكولة *P.* شنكله بستن *T.* پوشكل یاپمق

On dit, Houpper de la laine, pour dire, la peigner *A.* مشق الصوف *P.* بپشم شانه زدن *T.* یپاغی طرامق

HOURDER. Maçonner grossièrement *A.* تطیین *P.* كهگل زدن *T.* جامور صوامق

HOURI. Nom que les Mahométans donnent aux femmes qui doivent dans le paradis contribuer aux plaisirs des élus de Mahomet *A.* حورا *P.* حوری *T.* حوری

HOUSSARD. Cavalier hongrois *T.* هوسار تعبیر اولنور سواری عسكری

HOUSSE. Couverture que l'on attache à la selle des chevaux *A.* غاشیة pl. غواشی *P.* زینپوش *T.* ایر اورتوسی || Housse de drap چوقه زینپوش Housse en broderie d'or صرمه ایشلمه زینپوش

On appelle Housse de pied et Housse en souliers, celle qui couvre une partie de la croupe du cheval, et descend jusqu'à l'étrier *T.* چولتار

Housse, se dit aussi des couvertures d'étoffe légère dont on couvre les meubles de prix *A.* غطاء *P.* پوشش *T.* اورتو

HOUSSER. Nettoyer avec un houssoir *A.* ضرب بالمنسغة *P.* پشنجه زدن *T.* چالی سپوركه‌سیله دوكمك || Housser des meubles مفروشاتی چالی سپوركه‌سیله دوكمك

HOUSSINE. Baguette dont on se sert pour faire aller un cheval *A.* منسّة *P.* چوپدست *T.* جیبوق || طوار سوره‌جك جیبوق Donner un coup de houssine à un cheval باركیری منسّه ایله ضرب ایتمك

Et baguette qui sert à battre des habits pour en faire sortir la poussière *A.* مطرقة *P.* دست چوب *T.* اثواب جرپجك جیبوق

HOUSSINER. Battre avec une houssine *A.* ضرب ـ طرق بالمطرقة *P.* دست چوب زدن *T.* جیبوق ـ جیبوقلمق || Faire houssiner ses habits بر كمسنه اثوابنی جیبوق ایله دوكمك ایله دوكمك

HOUSSOIR. Balai de branchage *A.* منسغة *P.* پشنجه *T.* چالی سپوركه‌سی

HOUSSON ou HOUX FRELON. Arbrisseau dont les feuilles sont semblables à celles du myrte *A.* آس برّی *P.* مورد دشتی *T.* یبان مرسینی

HOYAU. Sorte de houe à deux fourchons, dont on se sert à fouir la terre *A.* مرّ ذو شفرتین *P.* كلند دو شاخ *T.* ایكی چتال بیل ـ آغزلو بیل

HUARD. Oiseau synonyme d'Orfraie. V. Orfraie.

HUCHE. Grand coffre de bois où l'on pétrit le pain *A.* معجنة *P.* لاوك *T.* اتمك تكندسی

HUCHET. Cornet avec quoi on appelle de loin *A.* بوق pl. ابواق *P.* كرّه‌نای *T.* بوری

HUÉE. Cri que l'on fait pour faire lever le loup *A.* نعیر لطرد الذئب *P.* های هوی برای راندن گرگ *T.* قوردی سورمك ایچون یوها یوها دیو باغرمق — Il se dit figur. d'un cri d'improbation, poussé par la multitude || On lui fit de grandes huées آواز بلند ایله یوها یوها دیو یوزینه جاغرشمشلر در

HUER. Faire des huées après le loup *A.* تكریر النعار لطرد الذئب *P.* برای راندن گرگ های هوی زدن *T.* قوردی سورمك ایچون یوها یوها دیو چاغرمق — Il se dit figur. des cris de dérision qu'une multitude de gens fait contre quelqu'un || Dès qu'il commença à parler, on le hua كلامه آغاز ایلدیكی عقیبنده جملهٔ ناس آوازهٔ یوها یوهایی تكرار ایله استهزایه مبادرت ایلدی

HUI. Vieux mot qui n'est en usage que dans le mot Aujourd-hui. V. ce mot, et en termes de Pratique || D'hui en un an بو كوندن كوندن بر سنهٔ كامله ختامنه قدر Cejourd'hui les Chambres assemblées الیوم مجالس شرع معقود اولدقلری حالده

HUILE. Liqueur grasse qui se tire surtout des végétaux *A.* دهن pl. ادهان *P.* روغن *T.* یاغ || Huile d'olive روغن زیتون ـ زیت یاغی de noix روغن جوز ـ جوز یاغی d'amande روغن بادام ـ بادام یاغی Peinture à l'huile

کل یاغی - روغن ورد ایله اولان نقش Huile de rose - عطر شاهی - Quand il se dit absolument, il se prend pour l'huile d'olive || D'excellente huile اعلا زیتون یاغی Huile douce طاتلو زیتون یاغی - روغن زیت احلا - Il se dit aussi de différentes compositions qui se font avec des fleurs || Huile de jasmin یاسمین - روغن یاسمین - دهن یاسمین de fleur d'orange چیچک یاغی - دهن زهر الاترج یاغی

On dit figur. Jetter de l'huile dans le feu, pour dire, exciter une passion déjà assez allumée *T.* آتش اوزرینه یاغ دوکمک - Et en parlant de certaines choses qu'on regarde comme un mal qui va en augmentant, que c'est une tache d'huile qui s'étend toujours یاغ لکه‌سی کبیدر کتدکچه یاییلور - Et en parlant d'un homme fort vieux, qu'il n'y a plus d'huile dans la lampe فلانک قندیلی یاغی دوکنمشدر

HUILER. Frotter avec de l'huile *A.* طلاء بالدهن - تدهین *P.* بروغن طلا کردن - بروغن اندودن - روغن زدن *T.* یاغلتمق || Huiler une serrure کلیدی یاغلتمق Huiler du papier pour copier plus exactement un tableau بر تصویرک رسمنی بلا قصور چیقارمق ایچون تدهین کاغد ایتمک - کاغدی یاغلتمق

Huilé. *A.* روغن اندود - روغن زده *P.* مدهون - دهین *T.* یاغلنمش

HUILEUX. Qui est de nature d'huile *A.* دهنی *P.* روغنی *T.* یاغلو || Substance huileuse مادّهٔ دهنیّه Principes huileux اجرام دهنیّه Avoir la peau huileuse برکمسنه‌نک بشره‌سی دهین دهن آلود اولمق - اولمق

HUILIER. Le vase dans lequel on sert l'huile sur la table *A.* مُدهُن *P.* روغندان *T.* یاغ قابی || Huilier de cristal بللور روغندان d'argent سیم روغندان de porcelaine ساقسونیاکاری روغندان

HUISSIER. Officier dont la charge est d'ouvrir et de fermer la porte de la chambre du Roi *A.* حاجب *P.* پرده‌دار *T.* پرده‌جی || Huissier de salle دیوانخانه پرده‌جیسی

Il se dit aussi de ceux qui gardent la porte d'une juridiction, d'un tribunal *A.* بوّاب pl. بوّابین *P.* دربان *T.* قپوجی || Le premier huissier سر قپوجیان Huissier du grand conseil دیوان عالی بوّابی

On appelle Huissier audiencier, un huissier chargé d'appeler les causes à l'audience *A.* محضر - Et huissiers de la chaîne, les huissiers qui sont chargés de l'exécution des arrêts du conseil *A.* ترتور الدیوان pl. تراتیر الدیوان *P.* سرهنگ دیوان *T.* دیوان جاوشی

HUIT. Nombre contenant deux fois quatre *A.* ثمانیة fém. ثمان *P.* هشت *T.* سکز || Huit personnes سکز نفر D'aujourd'hui en huit بو کونکی کونک سکزنجیسنده

HUITAIN. Stance de huit vers *A.* منظومهٔ مثمنة الابیات *P.* غزل *T.* غزل

HUITIÈME. Nombre d'ordre *A.* ثامن *P.* هشتم *T.* سکزنجی || Il n'est que le huitième سکزنجیدر Il a la huitième place مرتبهٔ ثامنه منصبنه متصرّفدر - On dit, le huitième du mois, pour dire, le huitième jour du mois فلان شهرک سکزنجی کونی

Il signifie aussi, la huitième partie *A.* ثمن pl. اثمان *P.* هشت یک *T.* بر سکزده || Avoir part à une affaire pour un huitième برکمسنه‌نک فلان ماده‌ده بر ثمن حصّه‌سی اولمق - On appelle Droit de huitième, un droit qui se prend sur celui qui vend du vin en détail *T.* ثمن خمر رسمی

HUITIÈMEMENT. En huitième lieu *A.* ثامناً *P.* بهشتم *T.* سکزنجیده

HUÎTRE. Genre de coquilles *A.* سلجة pl. سلج *T.* استریده || Pêcher des huîtres استریده آولمق Huître bien fraîche تازه استریده Écailler des huîtres استریده آیرتلمق Huîtres frites استریده قاورمه‌سی

HUMAIN. Qui concerne l'homme *A.* بشری *P.* آدمی *T.* آدمک || Le genre humain نوع بشر Le corps humain بدن بشر l'esprit عقل بشر l'entendement ادراک آدمک کوده‌سی - بشر La nature humaine طبیعت بشریّه la vie عمر بشر l'industrie علم ومعرفت بشریّه la faiblesse عجز حال بشر Voix humaine صوت بشر figure صورت بشر - چهرهٔ بشر Fragilité humaine وهن حال بشر Les misères humaines احوال مسکنت مآل بشریّه les infirmités علل واسقام بشریّه les choses احوال دنیا - احوال بشریّة les passions امراض نفسانیّة Cela est au-dessus du pouvoir humain طوق بشردن خارج بر معنادر Il est dépourvu de tout secours humain هر کونه اعانت بشریّه‌دن محروم وبی بهره در Moyens humains, voies humaines وسایل - اسباب بشریّه - تدابیر بشریّه Tenter toutes les voies humaines حسب البشریّه بشریّه

استحضاری ممکن اولەجق کافّهٔ وسایل واسبابە تشبّث کافّهٔ تدابیر بشریّەیی اعمال ایتمک ـ ایتمک

En parlant des choses qui excèdent la portée ordinaire de l'homme, on dit, qu'elles sont plus qu'humaines *A.* فوق خارج من اقتدار ـ فوق الطاقة البشر ـ الاستطاعة البشر *P.* بیرون از یارای بشر *T.* آدمک کوجندن طشره البشر || C'est une pénétration, une intelligence plus qu'humaine طاقت استطاعت بشریّەنک ـ بشریّەدن خارج زکانت وفطانت ما فوقی ثقابت ذهن

Humains. Les hommes *A.* بنی ـ بنی آدم ـ بنی نوع آدم *P.* مردمان *T.* آدملر ـ نوع بشر || Il n'est pas au pouvoir des humains بنی آدمک طاقتندن خارجدر Il regarde avec mépris tout le reste des humains نفسندن ماعدا بنی آدمی عین حقارت ایله مشاهده ایدر Le maître et l'arbitre du sort des humains ارزاق بنی آدمک صاحب وحاکمی

Humain. Sensible à la pitié *A.* صاحب المروّة *P.* مروّتکار ـ مردم پرور ـ مروّتمند ـ *T.* انسانیتلو ـ مروّتلو || Un prince humain شیمهٔ کریمهٔ مروّتکاری ـ برحکمدار صاحب المروّة ـ اجرای مآثر مروّت ایله مجبول بر حکمدار Vainqueur humain غالب مروّتمند ـ ایدر بر غازی جلیل المناقب Cet homme-là est fort humain et fort sensible aux misères d'autrui آخرک دردینه مروّت ومرحمتی غالب بر آدمدر ـ On dit, qu'un homme n'a rien d'humain, pour dire, qu'il est dur *A.* عدیم المروّة *P.* بی مروّت *T.* انسانیتسز ـ مروّتسز ـ مایهٔ انسانیتدن بی نصیب ـ

HUMAINEMENT. Suivant la capacité, le pouvoir de l'homme *A.* حسب البشریّة ـ نظراً الی طاقة البشر *P.* بقدر یارای بشر *T.* انسانجه ـ بشرجه || Cela est humainement impossible بو کیفیّت حسب البشریّه محالات قبیلندندر On ne saurait humainement faire davantage حسب البشریّه بوندن ـ حسب الطاقة البشر بونک ما فوقی ـ زیاده اولەمز Humainement cela ne peut se faire طاقت بشره نظراً یوقدر ـ ممکن ومتصوّر دکلدر On dit, Humainement parlant, pour dire, selon les idées communes *A.* قایلاً علی قدر عقل البشر ـ قایلاً مهما یدرک عقل الانسان *P.* بقدر کنجایش عقل *T.* آدم کویان انسان عقل یتشدیکی قدرنجه سویلندیکی ـ بشرجه باقلسه ـ حالده

Il signifie aussi, avec sensibilité, avec bonté *A.* مروّة ـ بالمروّة *P.* مروّتکارانه *T.* مروّت ایله ـ انسانیّت ایله || Traiter humainement les vaincus مغلوبین حقنده باللطف والمروّة معامله ایتمک ـ آدمیّت ایله

HUMANISER. Inspirer des sentimens, donner des moeurs conformes à l'humanité *A.* ایناس ـ تأنیس *P.* بمردمی آلفتیدن *T.* آدملغه آلشدرمق || Le commerce des Européens a un peu humanisé les sauvages اوروپا خلقنک تجارتی امم وحشیّەنک نوعمّا تأنیسنه وسیله اولمشدر

Et rendre plus doux, plus traitable *A.* تلیین ـ تألیف *P.* سازکار کردن ـ نرمخو ساختن الخلق *T.* خویی یومشاتمق || Il est directement contraire à vos intérêts, mais on trouvera moyen de l'humaniser فلان کشی سنک امور واغراضکه ضدّ کامل ایدوکی درکار ایسه ده تألیفی طریقی بولنەجقدر Il ne pouvait vivre avec personne, la société et l'expérience l'ont humanisé مقدّما هیچ بر کمسنه ایله حسن معاشرت ایتمک ممکن دکل ایکن تجربهٔ احوال واختلاط رجال تقریبیله اخلاقی تألیف اولنمشدر

S'humaniser. Devenir traitable *A.* تألّف ـ تلیّن الخلق *P.* نرمخویی پذیرفتن ـ الفت پذیرفتن *T.* خوی یومشامق ـ الفت پیدا ایتمک || Il s'était jeté dans la retraite, mais il commence à s'humaniser نفسنی کوشهٔ وحدت وعزلته القا ایتمشیکن تکرار خلق ایله تألّفه میل ایلدی

Et s'accommoder à la portée des autres *A.* موافقت ـ توافق *P.* سازکاری نمودن ـ همدمی نمودن *T.* اویمق || C'est un homme d'un génie supérieur, mais il s'humanise avec ceux qui ne sont pas de sa portée تفوّق عقل وفطانتی بدیدار ایکن کندوسیله همقدر اولمیان کسان ایله توافق ایدر

Humanisé. *A.* مونس ـ مأنوس *P.* بمردمی آلفته *T.* آدملغه آلشمش *A.* متلیّن الخلق *P.* نرمخویی پذیرفته *T.* خویی یومشامش

HUMANITÉ. Nature humaine *A.* بشریّت *P.* مردمی *T.* آدملق || Les faiblesses de l'humanité بشریّتک عجز حالی les infirmités بشریّتک اسقام وآلامی Jésus-Christ s'est revêtu de notre humanité حضرت عیسی لباس بشریّتی اکسا ایلدی ـ On dit, qu'une chose est au-dessus de l'humanité pour dire, qu'elle passe la portée ordinaire des forces de l'homme *A.* ما وراء الاستطاعة ـ فوق الطاعة البشر ـ فوق البشریّة *P.* بیرون از یارای بشر البشر *T.* آدم قوّتندن خارج

Il signifie aussi, bonté, sensibilité pour les malheurs d'autrui A. مروّت - انسانيّت P. مردم پرورى - مروّتكارى T. آدميّت || Il l'a reçu avec humanité فلانى حقّنده اظهار مروّت ايله تلقّى ايلدى Il est plein d'humanité بر كثير المروّه آدمدر Il faut avoir renoncé à l'humanité, pour n'être pas touché de... بر كمسنه مايهٔ انسانيّتدن كلّياً بى بهره اولملودر كه حتّى بو بابده رقّت قلبى اولميه

HUMBLE. Qui a de l'humilité A. متخشّع - متخضّع - متواضع - خاك - خاك مشرب - فروتن P. حقير - كثير الاستكانة - آلچق كوكللو T. كمينه - نهاد || Ceux qui sont véritablement humbles, ne s'offensent point des mépris d'autrui متواضع حقيقى اولان كشى آخرك تحقيرانه معاملەسندن آزرده دل اولمز Dieu résiste aux superbes, et donne sa grâce aux humbles جناب ربّ العالمين مهين المغرورين ومعين المتواضعيندر Jésus-Christ a dit: Apprenez de moi que je suis doux et humble de coeur حضرت عيسى بيورمشلردركه حليم النفس ومتواضع الفؤاد اولديغم معلومكز اولسون Avoir d'humbles sentimens de soi-même بركمسنه نفسى حقّنده افكار مخاضعت واستكانت ايله مجبول اولمق Les âmes humbles نفوس استكانت نفوس خضيعه - مأنوس Il est toujours humble et soumis devant lui فلانك حضورنده دائما ايفاى لازمهٔ خضوع واستكانت ايتمكده در Être humble devant les grands عظما حضور كبارده اظهار - حضورنده متواضع وخاك نهاد اولمق - فروتنى واستكانت ايتمك || Il se dit aussi des choses Faire une humble prière كمال خضوع واستكانت ايله تضرّع وابتهال ايتمك Présenter une très-humble requête تعبيرات استكانت آميزى حاوى بر قطعه عرضحال تقديم ايتمك Faire une très-humble supplication بر استدعاى مخاضعت نما عرض ايتمك Rendre de très-humbles grâces متواضعانه عرض تشكرات استكانت آميز ايتمك - عرض تشكر ايتمك Assurer de ses humbles respects بر كمسنه فلانك حقّنده تعظيمات متواضعديى تأكيد ايتمك

On dit par civilité, Votre très-humble serviteur A. عبد احقر P. بندهٔ كمينه - بندهٔ حقير T. حقير قولكز

Il se prend aussi dans le sens de Bas, qui est peu élevé de terre A. اسفل - سفيل P. پست T. آلچق || Les superbes palais et les humbles cabanes عالى سرايلر - منازل عاليه واكواخ سفليه وآلچق قولبه‌لر

HUMBLEMENT. Avec humilité, avec soumission A. بالتواضع - بالاستكانة - بالخضوع والاستحقار P. با فروتنى - T. متواضعانه - خاكسارانه - كوكل آلچقلغى ايله || Se prosterner humblement devant Dieu درگاه جناب ربّ ذو الجلالده متواضعانه سجده ايتمك Recevoir humblement les réprimandes گوش - تعزيرات وتوبيخاتى بالتواضع قبول ايتمك تواضع واستكانت ايله اصغا ايتمك Souffrir humblement les injures, les affronts شتوم وتحقيراته با كمال فروتنى واستكانت اظهار تحمّل ومصابرت ايتمك Répondre humblement متواضعانه جواب ويرمك Supplier très-humblement كمال تواضع واستكانت ايله نياز ايتمك Baiser très-humblement les mains متواضعانه تقبيل يد ايتمك

HUMECTANT. Il se dit des alimens et des boissons qui rafraîchissent A. مرطّب - مبرّد P. سرد ساز T. سرينلديجى || Donner des choses humectantes à un malade خستەيه مرطّب شيلر ويرمك Les fruits sont humectants فواكه مرطّبدر On a guéri les pestiférés avec des humectants وبا علتيله خسته اولنلر مرطّبات ايله شفا بولمشلردر

HUMECTATION. V. Humecter.

HUMECTER. Rendre humide, mouillé A. ترطيب - اخضال - تبليل - انداء - الثاق P. آغشته كردن - فرغاريدن - نمناك كردن T. اصلتمق - يشارتمق || Humecter la terre ارضى يرى اصلاتمق - تبليل واندا ايتمك La rosée humecte la terre شبنم يرى يشاردر

S'HUMECTER. A. تبلّل - التثاق - كسب الرطوبة - اخضيلال P. تندّى - نمناك شدن - آغشته شدن - آغاردن T. اصلانمق - يشارمق

En parlant du régime qu'on ordonne aux gens d'un tempérament sec, on dit, qu'il faut qu'ils s'humectent, pour dire, qu'il faut qu'ils se rafraîchissent سرينلنمكه - كسب رطوبته محتاجدرلر

HUMER. Avaler un liquide en retirant son haleine A. ترشّف - ارتشاف P. دمكشان فرو بردن T. صولوق چكوب يوتمق || Humer un bouillon, un oeuf ات صوينى ياخود بر يمورطه‌يى ارتشاف ايتمك - On dit aussi, Humer l'air, le vent, le brouillard A. ارتشاف الهواء والريح والضباب P. هوا وباد وميغرا دمكشان فرو بردن T. هوا ويل وطومانى صولوق چكوب يوتمق

HUMÉRUS. Terme d'Anatomie. L'os du bras depuis l'épaule

استخوان سر بازو .P عظم الرأس العضد .A jusqu'au coude
قول باشی کمیکی .T

HUMEUR. Substance fluide qui se trouve dans les corps organisés A. خلط pl. اخلاط P. کش T. خلط || Humeur subtile خلط رقیق grossière خلط غلیظ visqueuse خلط لزج لزوجتلو - خلط محرور - خلط حارّ chaude خلط بلمشك - خلط خلط froide خلط بارد Il distille de cet arbre une humeur visqueuse et gluante چیقار - بو آغاجدن بر خلط دبیق ولزج تنقطر ایدر - Les quatre humeurs du corps A. اخلاط اربعة P. جارجوی کش T. درت خلطلر. فطرت Ce sont, le sang A. دم P. کش T. قان la pituite A. بلغم P. کش سپید T. خون - سرخ بلغم la bile A. صفرا P. کش زرد - لو T. اود la mélancolie, qui n'est qu'un effet de la bile viciée A. سودا P. کش سیاه T. قره صفرا Humeur sanguine خلط دموی pituiteuse خلط بلغمی bilieuse خلط صفراوی mélancolique ou atrabilaire خلط سوداوی L'intempérie et l'altération des humeurs causent les maladies اخلاطك عدم اعتدالی وتغیّر وتحوّلی تولید امراضی موّدیدر Cela met les humeurs en mouvement مهیّج اخلاط رطبه - محرّك اخلاطدر - اخلاطدر - Humeurs froides On appelle ainsi les écrouelles. V. ce mot.

On appelle aussi Humeurs, certains sucs vicieux qui s'amassent dans le corps, et qui causent des maladies A. مادّة pl. موادّ || Humeurs peccantes موادّ سقیمه corrompues موادّ متعفنه superflues موادّ زایده mauvaises موادّ فاسده Humeur âcre مادّة حامزه mordicante مادّة مضیضه maligne مادّة خبیثه Être chargé d'humeur موادّ ایله ممتلی اولمق Engendrer des humeurs تولید موادّ ایتمك Affluence, abondance d'humeurs تراکم مادّه لرك - طغیان موادّ Débordement d'humeurs وغلبهٔ موادّ طاشقنلغی - تهییج موادّ ایتمك Émouvoir les humeurs تحریك موادّ les adoucir تلیین موادّ ایتمك les nourrir اذابهٔ مادّه لری بسلمك - تنمیهٔ موادّ ایتمك les fondre موادّی تفریغ ایتمك les évacuer موادّ ایتمك Le mal n'est pas dans le sang, il est dans les humeurs علت دمده اولمیوب بدنده مجتمع اولمش موادّده در

Humeur, se dit aussi d'une certaine disposition de l'âme qui paraît plus l'effet du tempérament que de la raison A. طبع - مزاج P. خو - منش T. خوی - مشرب || Être d'humeur douce شیرین خو اولمق - لیّن الطبع اولمق - حلیم المزاج اولمق عنیف المزاج d'humeur fâcheuse طاتلو خویلو اولمق - خرجین - جتین خویلو - تند خو - خشین المزاج - اولمق هر حالده متساوی المزاج اولمق d'humeur égale خویلو - خوی نا در برابر اولمق - متلوّن المزاج اولمق inégale نشیط المزاج اولمق enjouée مشرب دائما بردوزه ده اولمامق مزاجی شن اولمق - گشاده مزاج - شوخ مزاج - chagrine طبیعتی تاسدلو - تیره خو اولمق - مکتئب المزاج اولمق بالطبع خاطر پرور - طیّب المزاج اولمق complaisante اولمق هرکسك کوکلنی یاپمق - بالطبع خاطر نواز اولمق - اولمق انبساط قلبی - Il est aujourd'hui de bonne humeur, en bonne مزاجنده اولمق humeur بو کونکی کون منبسط المزاجدر منقبض de mauvaise humeur کیفی وار در - شاد دلدر - وار در لطیف المزاجدر d'une humeur agréable کیفی یوقدر - المزاجدر تتیز - تیز خو در - حدید المزاجدر aigre جیّد الطبعدر - طبع عدیم الاطمینانی inquiète سرد خویلو - خویلو در Il n'a point changé d'humeur تبدیل مزاج ایتمش دکلدر Quand il est en mauvaise humeur انقباض مزاجی حالنده Quand sa mauvaise humeur lui prend حال انقباض مزاجی ظهورنده Ce sont deux humeurs bien différentes بری برینه مختلف ایکی مزاجدر

On dit, Être en humeur de faire, ou Être d'humeur à faire une chose, pour dire, être en disposition de la faire A. استعداد - رغبت P. خواهشمند بودن T. استکلو اولمق || Il est en humeur de faire tout ce qu'on veut دیلدکلری شیلرك مجموعنی ایتمکه مستعدّ در - On dit aussi qu'un poète, qu'un peintre, etc. est en humeur de bien faire کوزل ایشلمکه رغبتی وار در et pour exprimer le contraire, qu'ils ne sont pas en humeur رغبتلری یوقدر

Humeur, se prend aussi pour Fantaisie, caprice A. هوس - لمم P. بیگانه خویی T. ترسلك - جالقلق || C'est une mauvaise humeur qui lui a pris ترسلکی طوتدی Chacun a ses humeurs هر کسك ترسلکی حالتلری وار در Il y a de l'humeur dans sa conduite مسلك ومشوارنده بر نوع ترسلك وار در C'est un homme d'humeur A. هوّاس P. بیگانه خو T. جالق - ترس

HUMIDE. Qui est d'une substance aqueuse A. رطب P. تر - تربن T. یاش - En médecine, on appelle Humide radical, une humeur lymphatique qui abreuve toutes les fibres du corps

A. رطوبت غريزيّة — On dit, qu'un homme a le cerveau humide, pour dire, qu'il paraît l'avoir chargé de sérosités — رطوبت دماغى وار در - مرطوب الدماغدر — Et qu'il est d'un tempérament humide, pour dire, qu'il abonde en pituite مرطوب المزاجدر

Il se dit aussi de ce qui est imprégné de quelque vapeur aqueuse *A.* نمناك *P.* مرطوب - رطب - خاضل - مبلّل - ندىّ *T.* ياش - اصلانمش || La terre est encore toute humide يرهنوز - ارضده هنوز كلّى نداوت وبلالت وار در — Un linge humide بر بز مبلّل — lieu مكان رطب — بسبتون ياشدر — temps هواى رطب ونمناك — رطوبتى غالب بر محل — chambre رطوبتلو بر اوطه — Un air humide et grossier رطوبتلو هوا گران ونمناك هوا - رطب وثقيل بر هوا — Il a pleuré, il a les yeux tout humides گريان اولوب كوزلرى يكپاره ندىّ ونمناكدر

HUMIDEMENT. Dans un lieu humide *A.* فى مكان الرطب *P.* در جاى نمناك *T.* رطوبتلو يرده - ياشلقده || Être logé humidement رطوبتلو مكانده اقامت ايتمك

HUMIDITÉ. Qualité de ce qui est humide *A.* نداوت - رطوبت *P.* نم *T.* ياشلق || L'humidité de la terre رطوبت ارض — de l'air رطوبت هوا — du cerveau رطوبت دماغ — Un lieu bas, sujet aux humidités de l'air et de la terre هوانك ويرك - وارضك نداوتنه تابع بر موقع اسفل - ياشلغنه تابع آلچق بر محل — Il se dit au pluriel, de l'abondance de la pituite *A.* موادّ مرطوبة

HUMILIANT. Qui humilie *A.* موجب المذلة - محقر - موجب الذلّ والحقارة - الحقارة *P.* خوار ساز - موجب *T.* آلچقلديجى - خاكسارى || Cela est bien humiliant بر كيفيّت شويله اولمق ... — Il est bien humiliant d'être ... موجبة الحقارتدر — Il lui fit une réprimande humiliante خيليجه موجب حقارت اولهجق بر حالتدر فلان كمسنهيى حقنده موجب ذل وحقارت اولهجق صورت ايله تعزير ايلدى

HUMILIATION. Il se dit de tout ce qui abaisse, qui avilit devant les hommes *A.* حقارت - هوان - مذلّت - ذلّ - مسكنت *P.* خاكسارى - خوارى *T.* آلچقلق || Je n'ai pu le voir dans une si grande humiliation sans lui pardonner فلانى بو كونه حال هوان ومسكنتده اولديغنى كورنجه طيانهميوب عفوينه راضى اولدم — Les infirmités humaines sont un grand sujet d'humiliation عجز حال بنى نوع آدم سبب هوان ومسكنتدر — Il a essuyé une grande humiliation عظيم بر كونه مذلته دوچار اولمشدر — Il se dit au pluriel des choses qui donnent de la confusion, de la mortification *A.* pl. تحقيرات - تذليلات *P.* خواريها *T.* آلچقلمدلر || Recevoir les humiliations que Dieu nous envoie ارسال الهى اولان تذليلاتى طيب خاطر ايله قبول ايتمك

HUMILIER. Abaisser, donner de la confusion *A.* تذليل - تحقير - توضيع *P.* پست - خوارى نمودن - خاكسار كردن *T.* آلچقلمق كردن || Dieu humilie les superbes بارى تعالى حضرتلرى اهل غرورى توضيع ايدر — Humilier l'orgueil, la fierté de quelqu'un بر كمسنهنك كبر ونخوتنى تذليل ايتمك انف كبر وغرورينى ارغام ايتمك — On l'a bien humilié فلانى كركى كبى تذليل وتوضيع ايتمشلر در

On dit en termes de dévotion, Humilier son coeur, Humilier son esprit devant Dieu باركاه جناب ربّ العزّتده تذليل - استحقار نفس ايتمك - نفس ايتمك — Quiconque s'humilie sera exalté *A.* من ذلّ نفسه عزّ شانه *T.* كنديسنى آلچقليان شاننى آرتورر

HUMILIÉ. *A.* مذلّل - ذليل - محقر *P.* خاكسار - خوار *T.* آلچقلنمش

HUMILITÉ. Vertu chrétienne qui nous donne un sentiment intérieur de notre faiblesse *A.* استحقار - وضاعت - وضوع - فروتنى *P.* تواضع لله - مخاضعت - خضوع - النفس *T.* خاكدلى - كوكل آلچقلغى || Profonde humilité خضوع تامّ — L'humilité est le fondement de toutes les vertus chrétiennes تواضع لله فضايل اهل ايمانك اساسيدر — Faire des actes d'humilité اجراى اعمال خاكدلى ومخاضعت ايتمك — La véritable humilité ne consiste pas dans les dehors تواضع حقيقى احوال ظاهره ايله قائم اولهمز — L'humilité chrétienne va jusqu'au mépris de soi-même تواضع لله تذليل نفس مرتبهسنه قدر بالغ اولور — Donner de grands exemples d'humilité امثال عظيمهٔ تواضع ومخاضعت اظهار ايلمك — Les païens n'ont pas connu la vertu d'humilité فضيلت استحقار نفس فضيلت خضوع - اهل جاهليّت عندنده نا معلوم ايدى ووضاعت

Il signifie aussi, soumission, abaissement *A.* ضراعت - مسكنت *P.* افتادگى *T.* دوشكنلك || Je l'en ai prié en

toute humilité با كمال ضراعت رجا ونياز ايلدم Il m'a demandé grâce en toute humilité بندن ضريعانه استدعاى ضراعت واستكانت ايله استدعاى عفو - كرم ايلدى ايلدى

HUMORAL. Qui a rapport aux humeurs *A.* خلطى || Fièvre humorale حماى خلطى

HUMORISTE. Il se dit d'un homme qui a de l'humeur, avec lequel il est difficile de vivre. V. Humeur dans ce sens.

HUNE. Espèce de plate-forme, posée en saillie autour du mât d'un vaisseau *T.* ديركك چناقلغى || Monter à la hune ديركك چناقلغى اوزرينه چيقمق

HUNIER. Voile qui se met au mât de hune *T.* چناقلق - Et le mât qui porte la hune *T.* چناقلغى اولان يلكنى ديرك

HUPPE. Espèce d'oiseau *A.* هدهد pl. هداهد *P.* شانه سر - جاوش قوشى - ايبك قوشى *T.* پوپك - پوپه

Il se dit aussi de la touffe de plumes que portent cet oiseau et quelques autres *A.* قنبر *P.* تاج - خوجه - پوپ *T.* قوش طوبغار - قنبر ابو المليح || La huppe d'une alouette ايبكى قوشنك ايبكى

HUPPÉ. Il se dit des oiseaux qui ont une huppe sur la tête *A.* قنبرانى *P.* تاج پوش - خوجه دار *T.* ايبكلو

HURE. Nom qui se donne à la tête de quelques animaux *A.* راس *P.* سر *T.* كلّه - باش || La hure de sanglier يبان خنزيرى كلّه سى

HURLEMENT. V. Hurler. — Il se dit figur. des cris que poussent les hommes dans la douleur ou dans la colère *A.* وهوهة - انين *P.* فغان *T.* صيزلمه

HURLER. Il se dit d'un long cri que font les loups et les chiens *A.* وهوهة *P.* زنو بيدن - لابيدن *T.* يانق - اورمك وهوهة ذئاب || On entend les loups hurler يانق اولوسق قوردلك اورمه سى ايشيديلور - استماع اولنور Ce chien a hurlé toute la nuit بو كلب بتون كيجه وهوهه دن خالى اولماشدر

Il se dit figur. des hommes, lorsqu'ils poussent des cris lugubres *A.* انين - وهوهة *P.* فغان كردن *T.* صيزلدق || Il ne crie pas, il hurle صيزلر - بو آدم جاغرميوب وهوهه ايدر

HUTTE. Petite loge faite avec de la terre et des branches d'arbres, ou de la paille *A.* خص pl. خصاص *P.* كازه *T.* كوملك - ايزبه || La hutte d'un berger جوبان ايزبه سى Les huttes des soldats عسكرى نفراتنك ايزبه لرى

HYACINTHE. Plante. V. Jacinthe. — C'est aussi une pierre précieuse d'un jaune tirant sur le rouge *A.* ياقوت زعفرانى *P.* ياقوت زرد *T.* صارى ياقوت

On appelle Confection d'hyacinthe, une sorte d'électuaire où il entre des pierres d'hyacinthe avec d'autres ingrédiens *T.* جواهر معجونى

HYADES. V. Pléiades.

HYDATIDE. Terme de Chirurgie. Les hydatides sont de grosses vessies pleines d'eau, qui naissent en différentes parties du corps *A.* سجلة pl. سجال *P.* آبله *T.* صوليجه قبارجق

HYDRAGOGUE. Il se dit des médicamens qui purgent les eaux et les sérosités *A.* منقى المواد المائية

HYDRARGYRE. V. Mercure.

HYDRAULIQUE. L'art qui enseigne à conduire et à élever les eaux *A.* فن السوق المياه - فن الكارخيدة *P.* فن آبراهى *T.* صو يولجيلق صنعتى — L'homme qui entend l'hydraulique, s'appelle *A.* كارخ *P.* آبراهى *T.* صو يولجى

Il se dit aussi des machines qui servent à la conduite des eaux *A.* آلة السوق المياه pl. آلات السوق المياه

HYDRE. Sorte de serpent qui vit dans les rivières et dans les étangs *A.* حية الماء *P.* مار آبى *T.* صو ييلانى

Hydre, se dit aussi d'un serpent fabuleux à sept têtes, et à qui il en renaissait plusieurs dès qu'on lui en avait coupé une. De là on appelle figur. Hydre, toute sorte de mal qui augmente à proportion des efforts qu'on fait pour le détruire *A.* حية البلد || Cette hérésie est une hydre à cent têtes بو رفض وبدعت بر حية البلد هزار سر در

On appelle aussi Hydre une constellation *A.* الشجاع

HYDRENTÉROCÈLE. Terme de Médecine. Espèce de hernie du scrotum, causée par la chute de l'intestin, et par les eaux qui s'y trouvent renfermées *A.* قروة *P.* بادكند *T.* دبه || Guérir une hydrentérocèle قروه علتنه علاج ايتمك

HYDROCÈLE. Enflure aux bourses, causée par un amas d'eau qui s'y fait *A.* استسقاء الخصية

HYDROCÉPHALE. Hydropisie de la tête *A.* استسقاء الدماغ

HYDRODYNAMIQUE. Science du mouvement des eaux, de leur pesanteur et de leur équilibre *A.* علم التقدير المياه

HYDROGRAPHE. Versé dans l'hydrographie *A.* علامة فى علم البحار *P.* دانشمند علم دريا *T.* دكز احوالنه واقف

HYDROGRAPHIE. Description des mers *A.* وصف البحار – وصف الاحوال البحار *P.* وصف احوال دريا *T.* دكز احوالنك وصفى

Et art de naviguer *A.* فنّ السفر البحر *T.* دكزه كزمنك فنّ سفر دريانك معلمى || Maître d'hydrographie فنّى

HYDROMEL. Sorte de breuvage fait d'eau et de miel *A.* شراب العسل – صعف *P.* آب انگبين – شهداب *T.* بال شربتى

HYDROMPHALE. Hydropisie du nombril *A.* استسقاء السرّة *P.* استسقاى نافى *T.* كوبك استسقاسى

HYDROPHOBE. Celui qui a l'hydrophobie, qui est enragé *A.* خايف من الما *P.* از آب رمان *T* صودن قورقار V. Enragé.

HYDROPHOBIE. Horreur de l'eau. Maladie qu'on appelle aussi Rage *A.* نفار عن الما – خوف من الما *P.* رميدگى از آب *T.* صودن قورقمه V. Rage.

HYDROPHTALMIE. Hydropisie de l'oeil *A.* استسقاء العين *P.* استسقاى چشم *T.* كوز استسقاسى

HYDROPIQUE. Malade d'hydropisie *A.* احبن – مستسقى *P.* خشكامار زده *T.* استسقالو || Mourir hydropique مستسقياً وفات ايتمك Devenir hydropique مستسقى اولمق

HYDROPISIE. Maladie causée par un épanchement d'eau dans quelque partie du corps *A.* علّة الحبن – استسقا *P.* خشكامار *T.* استسقا || L'hydropisie est formée, est déclarée علّت استسقا صورتيافتده اولوب ظهور ايلمدى Tomber dans l'hydropisie استسقايه گرفتار اولمق

HYDROSTATIQUE. Partie de la Mécanique qui considère la pesanteur des liquides, et surtout celle de l'eau *A.* فنّ المقايسة الاوزان المياه

HYDROTIQUE. Terme de Méd. Sudorifique. *A.* معرّق pl. معرّقات *P.* خوى آور *T.* ترلديجى

HYÈNE. V. Hiène.

HYGIÈNE. Partie de la Médecine qui a pour objet de conserver la santé *A.* علم الحفظ الصحّة

HYGROMÈTRE. Instrument de Physique servant à mesurer le degré de sécheresse et d'humidité de l'air *A.* ميزان الرطوبة الهواء

HYMEN ou HYMÉNÉE. Mariage *A.* زوجيّت – نكاح – ازدواج *P.* عروسى *T.* اولنمه || Vivre sous les lois de l'hymen شروط زوجيّت تحتنده امرار عمر ايتمك dans les liens de l'hymen شروط وقيود نكاح ايله امرار وقت ايتمك Heureux hyménée نكاح مسعود وميمون

HYMNE. Cantique en l'honneur de la Divinité *A.* تسبيح pl. تسبيحات

Et sorte de poème en usage chez les anciens, pour célébrer les dieux et les héros *A.* نشيدة التسبيح

HYOÏDE. Il se dit d'un petit os, situé à la base de la langue *A.* فريكك pl. فريكان *P.* استخوان بن زبان *T.* ديل ديبندهكى كميك

HYOSCIAME. V. Jusquiame.

HYPERBOLE. Figure de Rhétorique, par laquelle on augmente les choses beaucoup au-delà de la vérité *A.* مبالغة pl. مبالغات *P.* افزونى بيرون از حدّ *T.* آشورى آرتقلق || Discours rempli d'hyperboles مبالغات ايله مالامال بر مقاله Ce que je vous dis est vrai, ce n'est pas une hyperbole سكا سويلديكم كلام حقيقت خالى مقارندر مبالغه دكل Je vous le dis sans hyperbole بونى بلا مبالغه سكا سويلرم

HYPERBOLIQUE. Qui exagère beaucoup au-delà du vrai *A.* متضمّن المبالغة *P.* مبالغه آميز *T.* مبالغهلو || Discours hyperbolique كلام مبالغه آميز expression تعبير متضمّن مبالغهيى — Il se dit aussi des hommes *A.* قايل المبالغات *P.* مبالغه گو *T.* مبالغهجى || Il est fort hyperbolique بغايت مبالغه گو در

HYPERBOLIQUEMENT. Avec exagération *A.* على – بالمبالغة وجه المبالغة *P.* بر وجه مبالغه – مبالغه گوند *T.* مبالغه ايله || Parler hyperboliquement مبالغه صورتيله – مبالغه صورتيله تكلّم ايتمك

HYPERBORÉENS. Il se dit des peuples, des pays très-septentrionaux *A.* كائن فى اقاصى الاقطار الشماليّة

HYPÉRICUM. V. Millepertuis.

HYPÈTHRE. Terme d'Archit. Édifice découvert *A.* مجبهى *P.* بناى نا پوشيده *T.* اوستى آچق بنا || Le Panthéon de Rome était un hypèthre روما شهرنده واقع فلان نام معبد اوستى آچق بر بنا ايدى

HYPNOTIQUE. Il se dit des remèdes qui provoquent le som-

meil *A.* منوّم pl. منوّمات *P.* خواب آور *T.* اويقوكتوريجى اويوديجى —

HYPOCONDRE. On appelle ainsi les parties latérales de la région supérieure du bas-ventre *A.* مراقّ البطن — مراقيا — On dit figur. d'un homme bizarre et mélancolique, qu'il est hypocondre, que c'est un hypocondre *A.* مبتلا المراق — مراقى *P.* مراق زده *T.* مراقلو

HYPOCONDRIAQUE. Qui est attaqué de l'hypocondrie *A.* معلول بماليخوليا المراقيّة *P.* مراقى *T.* مراقلو || La trop grande solitude rend quelquefois les hommes hypocondriaques مبالغهٔ عزلت ووحدت بعضاً آدمى مراقى ايدر — Il se dit figur. d'un homme triste et bizarre *A.* مراقيّ المزاج *P.* مراقى مزاج *T.* مراقلو مزاجى || Il est hypocondriaque مراقى مزاج بر آدمدر

HYPOCONDRIE. Maladie causée par un vice des hypocondres مراق علّتى *T.* رنج مراق *P.* ماليخوليا مراقيّة

HYPOCRISIE. Affectation d'une piété, d'une vertu apparente *A.* رياء *P.* زرق — رياكارى *T.* مرائيلك || L'hypocrisie est détestable devant Dieu et devant les hommes زرق وريا عند الحق والخلق مذموم ومنفور در Être dévot sans hypocrisie عابد بلا ريا اولمق Il fait l'homme de bien, mais toute sa conduite n'est qu'hypocrisie اهل خير صورتنده بر آدمدر انجق كافّهٔ حركات وسكناتى ريادن عبارتدر Il ne parle que de vertu; cependant ce n'est qu'hypocrisie هب صلاح وتقتدن بحث ايدر انجق كلامى محض ريا در

HYPOCRITE. Faux dévot *A.* مرائى pl. مرائيون — اهل الرياء *T.* رياجى *P.* زرق پيشه — زرق كار — رياكار pl. ارباب الرياء || Il fait l'homme de bien, mais il est un franc hypocrite صورتا اهل خير طوريني كوسترر امّا خالص بر مرائيدر

Il se prend aussi adjectivement *A.* ظاهرى — مستور بالرياء — كاذب *P.* ريا نما *T.* ظاهر فريب — يايمه — يلاندن || Avoir un air hypocrite بر كمسنه‌نك سيماى ظاهر فريبى هيئت ظاهر سيماى ريا نماسى — اولمق Contenance hypocrite رزانت ظاهريه — وقار كاذب Gravité hypocrite فريب

HYPOGASTRE. Partie inférieure du bas-ventre *A.* خثلة pl. خثلات — لواقن — اسفل البطن *P.* زير ناف *T.* كوبك آلتى

HYPOGASTRIQUE. Qui appartient à l'hypogastre *A.* خثلى || La région hypogastrique طبقهٔ خثليّه

HYPOGLOSSES. Nom qu'on donne aux nerfs qui se distribuent à la langue *A.* اطناب اللسان *P.* پيهاى زبان *T.* ديل سكيرلرى

HYPOPION. Terme de Chirurgie. Abcès de l'oeil situé dans l'épaisseur de la cornée *A.* قرحة الطبقة القرنيّة

HYPOSTASE. Terme de Théologie, qui signifie, personne *A.* اقنوم pl. اقانيم || Il y a en Dieu trois hypostases et une seule nature الهيّتده اقانيم ثلثه ووحدانيّت ذات وار در

Il se dit en termes de Méd. du sédiment des urines *A.* رسوب *P.* درد شاشه *T.* قاروره چوكنديسى — سدكث چوكنديسى

HYPOSTATIQUE. *A.* اقنومى. Il n'est d'usage qu'en cette phrase de Théologie, Union hypostatique وحدت — وحدت اقنوميّه الاقانيم

HYPOSTATIQUEMENT. D'une manière hypostatique *A.* من جهة الاقنوميّة || Le Verbe s'est uni hypostatiquement à la nature humaine كلمة الله ذاتى بشر ايله من جهة الاقنوميّة متّحد اولمشدر

HYPOTHÉNAR. Terme d'Anat. Muscle du petit doigt *A.* عضلة الخنصر *P.* صرچه پرمغنده‌كى بالق اتى *T.* پياسيغ گالوج

HYPOTHÉCAIRE. Qui a droit d'hypothèque *A.* مرتهن *P.* گرودار *T.* امانتكار || Créancier hypothécaire داين بالارتهان رهن مقابلنده آلهجقلو اولان — بالارتهان آلهجقلو اولان —

On appelle Dettes hypothécaires, les dettes qui donnent hypothèque sur un immeuble *A.* pl. ديون ببيع بالوفا — ديون بالرهن *T.* رهن مقابلنده اولان — استغلال مقابلنده اولان آلدجق آلدجق

HYPOTHÉCAIREMENT. Par une action hypothécaire *A.* بالترهين *T.* امانت *P.* با گرو ببيع بالوفا — على وجه الترهين — بالترهين || Il est obligé hypothécairement بالترهين متعهّد در

HYPOTHÈQUE. Engagement particulier des biens du débiteur en faveur du créancier, pour sûreté de sa dette *A.* رهن pl. رهون — رهان *P.* گرو بيع يالوفا *T.* طوتو — امانت || Hypothèque générale رهن عمومى spéciale رهن مخصوص ومعيّن ancienne رهن قديم Avoir hypothèque sur tous les biens de quelqu'un بر كمسنه‌نك كافّهٔ اموالنه على طريق الارتهان تصرّف اولمق Un bien chargé d'hypothèques رهون عديده تحتنده اولان بر مال Être premier en hypothèque امر ارتهانده سائرلردن اقدم اولمق Purger les hypothèques قيود رهندن

تخلیص ایتمک Éteindre une hypothèque بدل رهنی تأدیه
وایفا ایتمک Déroger à son hypothèque شرط رهنی نقض
ایتمک

HYPOTHÉQUER. Donner pour hypothèque *A.* ترهین ـ ارهان *P.* طوتویه قویمق ـ امانت قویمق *T.* گرویدن || Hypothéquer tous ses biens مالنک ـ کافهٔ اموالنی ارهان ایتمک جملهسنی امانت قویمق

HYPOTHÉQUÉ. *A.* مرهون *P.* گرو بسته ـ گرویده *T.* امانت اولمش ـ قونمش

HYPOTHÈSE. Supposition d'une chose de laquelle on tire une conséquence *A.* قضیّهٔ ظنّیّه *P.* نگار ـ گمان *T.* فرض || J'argumente sur votre hypothèse در میان ایلدیککک قضیّهٔ ظنّیّه اوزرینه فرض طریقیله سرد ایلدیککک کلامدن ـ سرد دلیل ایدهرم بحث ایله اثبات دلایل ایدهرم

HYPOTHÉTIQUE. Qui est fondé sur une hypothèse *A.* ظنّی مبنیّ علی الظنّ *P.* انگاریده *T.* فرضی || Proposition hypothétique ـ مبنیّ علی الظنّ اولدرق سرد اولنان مطلب علی طریق الفرض در میان اولنان

HYPOTHÉTIQUEMENT. Par hypothèse *A.* علی طریق الظنّ *P.* بروجه گمان *T.* فرض طریقیله ـ فرض اولدرق || Cela n'est vrai qu'hypothétiquement بونک صحّت وحقیقتی علی بو شیٔ فرض طریقیله صحیحدر ـ طریق الظندر

HYPOTYPOSE. Figure de Rhétorique. Description animée, peinture vive et frappante *A.* تصویر مجسّم || L'hypotypose bien placée produit un grand effet تصویر مجسّم موقعنده استعمال اولندیغی حالده قویّ التأثیر در

HYSSOPE ou HYSOPE. Plante *A.* زوفی *P.* زوفا *T.* ظوفا

HYSTÉRIQUE. Qui a rapport à la matrice *A.* رحمی *P.* زهدانی ـ بوکانی *T.* دول یتاغنه متعلّق ـ On appelle Passion ou affection hystérique, une maladie qu'on croit avoir son siége à la matrice *A.* اختناق الرحم ـ Et hystériques ou antihystériques, les médicamens propres à remédier aux passions hystériques *T.* اختناق رحمه متعلّق علاج

HYSTÉROCÈLE. Terme de Méd. Descente causée par le passage de la matrice à travers le péritoine *A.* عفلة *T.* آصلق

HYSTÉROTOMIE. Terme de Chir. Dissection de la matrice *A.* تبزیل الرحم *P.* کافتن بوکان *T.* دول یتاغنی یارمه

ICH ICI

IATRALEPTIQUE. Partie de la Médecine qui guérit par les remèdes extérieurs *A.* علم المداواة الخارجیّة *P.* علم دواسازی دیشارودن *T.* علاج ایتمنک فنّی ببیرون تن آقر چرک

IBIS. Oiseau d'Égypte *A.* جمل الماء ـ بجع

ICHNEUMON ou RAT DE PHARAON. Animal quadrupède *A.* نمس *T.* لاکجنه || L'ichneumon passe pour être l'ennemi du crocodile نمس عدوی تمساح اولمق اوزره مشهور در

C'est aussi le nom d'un insecte *A.* حلمة pl. حلم *T.* صقرغه

ICHNOGRAPHIE. Plan d'un édifice *A.* رسم البنا *P.* نیرنگ بنا *T.* بنا رسمی

ICHNOGRAPHIQUE. Qui appartient à l'ichnographie *A.* مختصّ برسم البنا *P.* مخصوص بنیرنگ بنا *T.* بنا رسمنه متعلّق

ICHOREUX. Terme de Méd. On appelle Pus ichoreux, Humeur ichoreuse, une espèce de sanie ou de pus séreux et âcre, qui découle des ulcères *A.* جائیّة ـ غثیث *P.* شفت *T.* یارهدن

ICHTYOLOGIE. Partie de l'histoire qui traite des poissons *A.* بحث عن احوال السماک *P.* بحث در احوال ماهیان *T.* بالق احوالنه دائر اولان بحث

ICHTYOPHAGE. Qui ne vit que de poisson *A.* آکل السماک *P.* ماهی خوار *T.* بالق ایله بسلنان ـ بالق ییان

ICI. En ce lieu-ci *A.* ههنا ـ هنا *P.* اینجا *T.* بورهده ـ بو طرفده ـ شوراده || Venez ici شورایه کل Je voudrais bien qu'il fût ici شوراده اولدیغنی استر ایدم Sortez d'ici بورهدن چیق ـ Il signifie aussi, l'endroit d'un discours, d'un livre *A.* فی هذا المحل *P.* دریں جا *T.* بو محلده || Ici il commence à parler d'une telle guerre بو محلده فلان جنکدن بحث ایتمکه شروع ایدر Jusqu'ici j'ai parlé des coutumes بو محله قدر عادتلردن بحث ایلدم

Il est encore adverbe de temps *A.* الآن *P.* اکنون ـ اینگاه

الی اولآن مسهود شمدی *T.* || Cela ne s'était pas vu jusqu'ici شمدییه ـ تا باینگاه نا دیده بر شیدر ـ اولمش شیٔ دکلدر قدر کورلمش دکلدر

On dit, Les choses d'ici-bas, les affaires d'ici-bas, pour dire, ce bas monde *A.* احوال الدنیا *P.* احوال این خاکدان *T.* بو دنیای دنینک اموری

ICONOGRAPHIE. Description des images, des tableaux. Il se dit particulièrement de la connaissance des monumens antiques *A.* وصف الآثار المتقدمین ـ وصف التصویرات

ICONALÂTRE. Adorateur des images *A.* عابد الصور pl. عبدة *T.* صورت پرست *P.* عبدة النصمات ـ عابد النصمة ـ الصور صورته تاپیجی

ICONOLOGIE. Explication des images, des monumens antiques *A.* شرح الآثار المتقدمین ـ شرح الاحوال التصویرات

ICONOMAQUE. Qui combat le culte des images *A.* منکر العبادة منکر العبادة النصمات ـ الصور

ICOSAÈDRE. Terme de Géom. Corps solide qui a vingt faces *A.* ذو عشرین وجهاً *P.* بیست رو *T.* یکرمی یوزلو

ICTÈRE. Débordement de bile qui cause la jaunisse *A.* طغیان صفرا *T.* جوش وخروش لو *P.* انتشار الصفرا ـ الصفرا طاشقنلغی

ICTÉRIQUE. Il se dit des remèdes contre la jaunisse *A.* دواء دافع الیرقان *P.* دفعساز کاخه *T.* صاریلغی کیدریجی علاج

IDÉAL. Qui n'existe que dans l'imagination *A.* خیالی || Les mots abstraits n'ont qu'une existence idéale اسامیٔ معنانک وجودی خیالیدر

Il signifie aussi, chimérique *A.* معدوم ـ لا اصل ـ موهوم الوجود *P.* بی اصل *T.* اصل ووجودی یوق || Pouvoir idéal ثروت معدوم ـ اموال موهومه Richesses idéales قوت موهومه الوجود

IDÉE. Perception de l'âme, notion que l'esprit se forme de quelque chose *A.* تصور ـ صور المعانی pl. صورة المعنا ـ معنا pl. تصورات ـ تصور ذهنی ـ تصورات ذهنیة *P.* اندیشه *T.* معنا || Noble idée شرافته مقرون بر معنا belle لطیف واحسن confuse بر تصور ذهن claire et nette واضح ومنقح بر معنا ذهنده بر کونه شوریده ومختلط بر معنا Avoir une idée عقلده صورت معنا اتخاذ ایتمک Avoir des idées dans l'esprit بر صورت صور معانی تصور ایتمک Se former une idée

اول باول تلقف معنا تخیل ایتمک Les premières idées اصل واساسی یوق بر اولنمش صور معانی Une fausse idée صور معانی ایله مملو اولان تصور ذهنی Esprit plein d'idées ذهن Ce que j'en ai vu ne répond pas à l'idée que je m'en étais faite بو دفعه مشهودم اولان حالت تصور ایلدیکم صورته بو بابده تصورم موافق کلمز J'en avais conçu une autre idée بشقه کونه ایدی

Il se dit aussi des images qui sont dans la mémoire ou dans l'imagination *A.* ذکر *P.* یاد *T.* آکمه || J'ai vu cet homme-là autrefois, j'en ai quelque idée شو آدمی مقدما کورمشیدم ذکری هنوز ذهنمده لایحدر Il ne me souvient point de cela, je n'en ai aucune idée بو شیٔ اصلا خاطرمده دکلدر ذکری بیله صحیفهٔ ذهنمدن زایلدر Le temps en a effacé les idées امتداد ازمان بو مادّه نک ذکرینی اذهان ناسدن ازاله وامحا ایلدی

Il se prend figur. pour Visions chimériques, pour des choses sans réalité *A.* خیال pl. اخیلة pl. خیالات ـ وهم pl. اوهام || Ce ne sont que des idées creuses بونلر خیالات باطله مقولهسیدر Il veut donner ses idées pour des choses réelles اوهام وخیالاتنی مواد حقیقیة اولدرق ترویج ایتمک قیدنده در Il se repaît d'idées اوهام وخیالات باطله ایله کچینور

Il signifie aussi, l'esquisse d'un ouvrage, le dessin *A.* رسم *P.* بوکا || Il en a jeté l'idée sur le papier رسم *T.* نیرنگ ـ هیولا ـ دائر اولان رسم وهیولایی نقش صحیفهٔ بیان ایلدی

Il se dit aussi d'un ouvrage trop peu achevé || Ce n'est qu'une première idée, qu'une idée informe هنوز ـ هنوز اولکی هیولاسیدر رابطه یه کیرمامش بر هیولا در

IDEM. Mot emprunté du latin, qui signifie, le même *A.* کذلک ـ مثله *P.* این نیز *T.* آنک کبی ـ بو دخی

IDENTIFIER. Ne faire qu'une chose de plusieurs choses différentes *A.* اتحاد الجهة ـ توحید *P.* یکجهت ساختن ـ یکرنگ کردانیدن *T.* برلشدرمک || La définition doit être toujours identifiée avec le défini تعریف بهر حال معرّف ایله توحید تعریف ایله معرّف بیننده اتحاد ـ اولمق اقتضا ایدر جهت اولمق لازمدر

IDENTIQUE. Qui ne fait qu'un avec un autre *A.* متحد ـ متحد الجهة ـ متحد المعنا *P.* یکجهت ـ یکرنگ *T.* بر ـ برلشمش || Vous croyez me faire deux propositions différentes,

mais elles sont identiques بری بریله مختلف ایکی کونه مسئله سرد ایلدیککی ظن ایدرسک لکن مسئلتین مذکورتینک ایکیسی دخی متحد المعنا در Deux et deux sont identiques avec quatre ایکی کره ایکی درت عددیله متحد ویکرنگدر

IDENTIQUEMENT. D'une manière identique *A.* بالاتحاد ـ متحداً *P.* یکرنگانه *T.* برلشمش اولدرق ـ بر اولدرق

IDENTITÉ. Rapport de plusieurs choses qui n'en font réellement qu'une *A.* وحدت ـ جهة الوحدة *P.* یکرنگی ـ یکجهتی *T.* برلک || Identité de raisons علل واسبابک بری برلریله جهت وحدتی de nature وحدت ذات ـ وحدت طبیعت Identité de pensées en divers termes کلمات مختلفه اوزره بیان اولنان افکارک بری برلریله جهت وحدتی

IDIOME. Langue propre d'une nation *A.* لغت pl. لغات ـ لحن pl. الحان *P.* لهجه *T.* دیل || L'idiome Français فرانساوی L'idiome Allemand لهجهٔ آلامانی ـ لغت آلامانی

IDIOPATHIE. Terme de Méd. Maladie propre à quelque partie du corps *A.* مرض مختص بعضو ما

Il signifie en Morale, l'inclination particulière pour une chose *A.* رغبت مخصوصة

IDIOPATHIQUE. Qui appartient à l'idiopathie *A.* متعلق بمرض بر عضوه مختص || Maladie idiopathique المختص بعضو ما اولان مرض

IDIOT. Stupide, imbécile *A.* بلید ـ طامس القلب ـ فدم الذهن *P.* لاده ـ گاوریش *T.* بوداله

IDIOTISME. Tour d'expression propre et particulier à une langue *A.* اصطلاح pl. اصطلاحات || Chaque langue a ses idiotismes هر لسانک اصطلاحات مخصوصه‌سی وار در

IDOLÂTRE. Qui adore les idoles *A.* عابد الاصنام pl. عبدة الاصنام ـ عابد الاوثان pl. عبدة الاوثان *P.* بت پرست ـ شمن ـ صنم پرست *T.* پت طاپیجی || Toute la terre était idolâtre سلفده مجموع عالم عبدهٔ اصنام ایدی Les nations idolâtres عبادت اصنام ایله مألوف اولان امم واقوام

Il se dit aussi de tous ceux qui rendent un culte divin à des créatures *A.* عابد الخلایق *P.* پرستشکار آفریدگان *T.* یارادلمش شیلره طاپیجی || Les Perses qui adoraient le feu, les Égyptiens qui adoraient les crocodiles, étaient idolâtres آتشه عبادت ایدن اهل فرس قدیم وتمساحه پرستش ایدن اهل مصر قدیم عبدهٔ خلایق ایدی

On dit figur., qu'un homme est idolâtre d'une femme, pour dire, qu'il en est follement amoureux فلان کمسنه فلان خاتونه فلان خاتونک هائم ومفتونیدر ـ پرستش ایدر qu'il est idolâtre de ses pensées, de ses opinions, de ses ouvrages کندو آرا وافکارینک وعمل یدی اولان آثارک مفتون ودل شیفته‌سیدر qu'une mère est idolâtre de ses enfans فلان والده کندو اولادینه پرستش ـ کندو اولادینک پرستشکاریدر رتبه‌سنه قدر دلبسته در

IDOLÂTRER. Adorer les idoles *A.* تعبد ـ تعبد الاصنام ـ الاوثان *P.* بت پرستیدن *T.* پته طاپمق || Les Hébreux idolâtrèrent dans le désert قوم یهود بادیه‌ده تعبد اصنام ایتمشدر ـ اصنامه تعبد ایلدی

Il signifie figur. Aimer avec trop de passion *A.* استهامة ـ هیمان *P.* دل شیفته شدن ـ مفتون شدن *T.* آشوری سومک || Elle est folle de ses enfans, elle les idolâtre اولادینک دیوانه‌سی اولوب آنلره هایمه ودل شیفته در

IDOLÂTRIE. Adoration des idoles *A.* عبادة الاصنام *P.* بت پرستی *T.* پته طاپیجیلق ـ پت پرستلک || Ces peuples étaient encore dans l'idolâtrie اقوام مذکوره هنوز عبادت اصنام ایله مألوف ایدی

IDOLÂTRIQUE. Qui appartient à l'idolâtrie *A.* مختص بعبادة الاصنام *P.* مخصوص بت پرستی *T.* پت پرستلکه متعلق || Cérémonies idolâtriques عبادت اصنامه مخصوص رسوم وتشریفات Superstition idolâtrique پت پرستلکه مخصوص تعصب

IDOLE. Statue représentant une fausse divinité *A.* صنم pl. اصنام ـ وثن pl. اوثان *P.* بت ـ شمن *T.* پت || Idole d'or صنم زرین d'argent صنم سیمین de pierre حجردن مصنوع صنم Adorer une idole بر صنمه عبادت ایتمک Renverser les temples des idoles بتکده‌لری ـ بیوت الاصنامی هدم ایتمک ـ ییقمق On dit d'une personne stupide, que c'est une idole پت کبی بر آدمدر Et d'un homme qui se tient sans rien faire, qu'il se tient là comme une idole پت کبی دیکیلوب طورر

On dit figur., en parlant de ce qui fait le sujet de l'affection de quelqu'un, que c'est son idole *A.* معبود *P.* پرستیده *T.* طاپلمش || Cet enfant-là est l'idole de sa mère بو چوجوق والده‌سنک معبودیدر L'intérêt est l'idole du siècle زماننک

معبودی انجق غرض ومنفعتدر L'avare fait son idole de son argent اهل بخل وامساککٔ معبودی درهم ودینار در

IDYLLE. Espèce de poème dans lequel on peut traiter toute sorte de matière *A.* قصیدة pl. قصاید

IGNARE. Qui n'a point étudié, qui n'a point de lettres *A.* امّی ـ عاری من العلم *P.* خشب ـ نا دان ـ کور دل *T.* مایهٔ علم ومعرفتدن || Gens ignares et non lettrés اوقومق بیلمز کوردلان بیمعرفت ـ عاری اولان اشخاص

IGNÉ. Qui est de la nature du feu *A.* ناری *P.* آتشی ـ *T.* آتشلو آتشین || Substance ignée مادّهٔ ناریه Les parties ignées اجزای ناریه Corpuscules ignés ذرّات ناریه D'une nature ignée طبیعت ناریه‌سی اولان

IGNICOLE. Qui adore le feu *A.* مجوسی *P.* آتش پرست *T.* آتشه طاپیجی

IGNITION. Terme de Chimie. État d'un corps quelconque rougi au feu *A.* حال الحمو *P.* تفیدگی *T.* قیزغنلق

IGNOBLE. Qui est bas, qui sent l'homme de basse extraction *A.* نذیل ـ لئیم ـ رذیل *P.* خوار ـ فرو مایه *T.* آلچق || Langage ignoble نطق لئیم Expressions ignobles تعبیرات رذیله sentimens افکار لئامت آثار Avoir l'air ignoble برکمسنه‌نک سیماسنده آثار لئامت بدیدار اولمق

IGNOBLEMENT. D'une manière ignoble *A.* علی ـ لئیمًا ـ نذیلًا ـ صورة اللئامة *P.* رذیلًا *T.* فرو مایگی ـ آلچقجه ـ آلچقلق ایله

IGNOMINIE. Infamie, grand déshonneur *A.* مخزیة pl. مخزیات ـ فضیحة pl. فضایح ـ فضاحة *P.* رسوایی *T.* رسوایلق ـ مستغرق خزی || Être couvert d'ignominie قره یوزلیلق ننگ ورسوایی اولمق Chargé d'opprobre et d'ignominie سر تا پا آلوده ـ وعار ومخزیات بیحدّ وشمار ایله ملأن خزی وفضاحت اولمش C'est une éternelle ignominie pour lui et pour toute sa postérité کندویه وبالجله اولاد واعقابنه الی الابد بادئ خزی ورسوایی اولەجق حالاتدندر Être exposé à l'ignominie, aux affronts عرضهٔ مخزیات وتذلیلات اولمق

IGNOMINIEUSEMENT. Avec ignominie *A.* بالافتضاح ـ بالخزی *P.* رسوای ـ رسوایلق ایله *T.* برسوایی ـ در حال رسوایی اولدرق

IGNOMINIEUX. Qui porte ignominie, qui cause de l'ignominie *A.* مخزی ـ موجب الافتضاح ـ مورث الخزی *P.* رسوایی موجب الافتضاح *T.* رسوایلق کتوریجی رسوایی بخشا ـ رسان || Mort ignominieuse موت موجب الخزی والفضاحة Supplice ignominieux مورث خزی وافتضاح traitement نکال موجب الافتضاح بو اولدجق معامله Cela est ignominieux à toute sa race کیفیت جمیع عرقنه سبب خزی ورسوایی اولدجق احوالدندر

IGNORAMMENT. Avec ignorance *A.* بالجهالة *P.* ـ بنادانی *T.* جاهلجه ـ جاهلانه || Quand il veut parler de ces matières-là, il en parle fort ignoramment اول مادّه‌لردن بحث ایتمک مراد ایتدکچه غایت جهالت ایله بسط کلام ایدر

IGNORANCE. Défaut de savoir, de connaissance *A.* جهل ـ جهالت ـ جاهلیّت *P.* نادانی *T.* بیلمامزلک || Ignorance grossière جهل مرکب ـ جهل کلّی جهل غلیظ crasse جهل grande شایان معذرت اولەجق ـ جهل معذور excusable جهل عظیم جهل بالمواضعه ـ تجاهل جهل اختیاری affectée volontaire جهل عصر ـ ایام جاهلیّت Durant les siècles d'ignorance اثناسنده بو بابده جهلمه J'avoue mon ignorance là-dessus جاهلیّتده مقرّ ومعترفم ـ On dit, Prétendre cause d'ignorance, pour dire, prétendre ignorer quelque chose, faire semblant de l'ignorer *A.* تجاهل ـ اعتذار بعدم العلم *P.* بیخبری نمودن *T.* بیلمامزلک عدم علم ایتمک || Afin que nul ne prétende cause d'ignorance علم وخبرم یوغیدی دیو ـ عذرینه محلّ قالماسق ایچون کمسندیه عذر وبهانه قالماسق ضمننده

IGNORANT. Qui n'a point de connaissances, d'étude, de savoir *A.* جاهل pl. جهلا ـ معدوم العلم والمعرفة *P.* بی هنر ـ بی دانش *T.* جاهل || Il est ignorant au dernier point مرتبهٔ نهایتده علم ومعرفتدن عاریدر Il a le sens droit, mais du reste il est fort ignorant کرچه عقل سلیم صاحبیدر انجق معدوم بضاعهٔ علم ومعرفتدن کلیًّا عاریدر Il s'avoue ignorant المعرفه اولدیغنه مقرّ ومعترفدر Tous ces peuples-là sont très ignorans اقوام مذکوره‌نک مجموعی جهلا مقوله‌سیدر *V.* aussi Ignare.

Et qui ignore certaines choses *A.* عدیم ـ عدیم الوقوف *P.* بیخبر ـ بی وقوف ـ بی آگاهی *T.* بیلمز || Il sait beaucoup de choses, mais il est fort ignorant en Géographie وافر شیلرده علمی درکار در انجق فنّ جغرافیادن کلیًّا اول مادّه‌لرده بیخبر در Il est ignorant sur ces matières-là

وقوف وخبری یوقدر - On dit en termes de Pratique, Être ignorant du fait مادّه‌نک - وقوع حالدن خبر دار اولمامق وقوعی معلوم اولمامق

IGNORER. Ne savoir pas *A.* جهل - عدم العلم *P.* ندانستن - خبر نداشتن *T.* بیلمامک || C'est une chose qu'il ignore بیلمدیکی مادّه در - معلومی اولمیان بر مادّه در Ignorer les premiers principes de sa religion کندو مذهبنک مبادیٔ اصولندن خبردار اولمامق les choses les plus nécessaires à savoir علمی واجب اولان اموردن خبیر وآگاه اولمامق - Il est si savant, qu'il n'ignore rien بر کمسنه‌نک علمی الزم اولان اموره جهلی اولمق احاطهٔ علم ومعرفتی شول رتبده در که هیچ بر شیئده جهلی یوقدر

IGNORÉ. *A.* مجهول - غیر معلوم *P.* نا معلوم - ندانسته *T.* بیلنمش دکل - بللو دکل

IL. Pronom qui désigne la troisième personne *A.* هو *P.* او *T.* او

ÎLE. Terre entourée d'eau de tous côtés *A.* جزیرة pl. جزایر - بنداب - ابخوست - آبخست *P.* بضع pl. بضیع - سماهیج - *T.* اطه || Les îles qui sont dans les rivières انهارده کائن جزیره‌لر Les îles fortunées جزایر خالدات Ce n'est pas un continent, c'est une île برّ دکل بر جزیره در Les îles nouvellement découvertes مجدّداً کشف اولنان جزایر

ÎLES. Terme d'Anat. On nomme Os des îles, des os larges et plats situés aux parties latérales du bassin *A.* حجبتان *T.* قیناق کمیکلری

ILÉUM ou ILÉON. Terme d'Anat. Le dernier des intestins grêles *A.* معاء صمّا

ILÉUS. C'est la maladie appelée Miséréré. V. ce mot.

ILIAQUE. Terme de Méd. On appelle Passion iliaque, une maladie dont le siége est dans l'iléon *A.* قولنج المعاء الصمّا

Il se dit aussi des artères qui sont formées par la circulation de l'aorte descendante ماساریقا

ILLÉGAL. Qui est contre la loi *A.* مخالف القانون - بیراه *P.* مخالف الشرع - نا شرعی - بیرون از قانون *T.* قانوندن خارج || Convention illégale معاهدهٔ نامشروع assemblée خلاف قانون عقد اولنمش جمعیت Formes illégales مخالف قانون اولان رسوم

ILLÉGITIME Qui n'a pas les conditions requises par les lois *A.* حرام - غیر شرعی *P.* نا شرعی - شفو *T.* حرام || Enfant illégitime ولد حرام - حرام زاده mariage نکاح حرام - نکاح نا شرعی

Il signifie aussi, injuste, déraisonnable *A.* غیر مشروع - نا حق *P.* باطل - نا هنجار - نا صواب *T.* یولسز - غیرحق || Désirs illégitimes رغبات منکره Prétention illégitime ادّعای حق وصوابه مقارن اولمیان ادّعا - باطل

ILLÉGITIMEMENT. Injustement, sans raison *A.* من غیر حق *P.* نا بحق - بیحق *T.* حقسز اولدرق - فضولی || Il prétend cela illégitimement بغیر حق بونی ادّعا ایدر Posséder illégitimement فضولی ضبط وتصرّف ایتمک

ILLÉGITIMITÉ. Défaut de légitimité *A.* عدم المشروعیّة *P.* نا مشروعی *T.* شرعیسزلک || L'illégitimité d'un titre سندک عدم مشروعیّتی

ILLICITE. Qui est défendu par la loi *A.* محرّم pl. محرّمات - منهی pl. منهیّات - شرعاً منهی *P.* از جانب شریعت یرغو کرده *T.* شرعاً منع اولنمش || Action illicite فعل منهی pratique عمل منهی amour عشق محرّم Conventions illicites معاهدات منهیّه assemblées مجالس منهیّه Acquérir par des moyens illicites طرق ووسایل منهیّه ایله کسب مال ایتمک - کسب حرام ایتمک

ILLICITEMENT. Contre le droit et la justice *A.* بخلاف الحق - بخلاف القانون - علی خلاف القانون - بغیر حق *P.* بنا راستی - بیرون از قاعدهٔ حق *T.* حقسز - یولسزجه اولدرق || Il est vrai que cela s'est fait, mais toujours illicitement فلان شیئک وقوعی صحّت وحقیقته مقارندر انجق هر حالده علی خلاف القانون اولمشدر

ILLIMITÉ. Qui n'a point de limites *A.* غیر محدود *P.* بیحد - بی پایان - بی نهایت - نا محدود *T.* حدودی یوق || Espace illimité مسافهٔ غیر محدوده Étendue illimitée امتداد - امتداد بی پایان - وسعت نا محدود - نا محدود autorité حکومت نا محدود Cet ambassadeur a un pouvoir illimité بو ایلچینک رخصت نا محدودی وار در

ILLISIBLE. Qu'on ne saurait lire *A.* ممتنع القرائة - لا یقرا *P.* نخواندنی *T.* اوقنمز || Cette écriture est illisible بر خط اوقنمز بر یازو در - ممتنع القرائه در

ILLUMINATIF. Il n'est guère d'usage qu'en termes de dévotion mystique. La vie illuminative *A.* مراقبة الاهل السلوک

ILLUMINATION. Action d'une lumière qui éclaire. V. Illuminer — Il se dit aussi d'une grande quantité de lumières disposées avec art à l'occasion d'une réjouissance *A.* زينة البلدة || قنديل دونانماسى *T.* شهرآيين چراغان *P.* بالقناديل Une grande illumination عظيم بر قنديل دونانماسى Faire une illumination dans un palais سرايى قنديل ايله دوناتمق Il y avait des illuminations à toutes les fenêtres, dans toutes les rues جميع اسواق وبالجمله خانه پنجره‌لرى قنديل ايله دونانمشيدى

Il se dit figur. de la lumière extraordinaire que Dieu répand quelquefois dans l'âme *A.* نور الحق *P.* خره *T.* نور حق آيدينلغى || Par illumination du Saint-Esprit فيضان نور روح القدس ايله

ILLUMINER. Éclairer, répandre de la lumière *A.* تنوير — اضائة — روشنايى دادن — روشن ساختن *P.* نشر النور والضياء — || آيدينلتمق *T.* روشنى پاشيدن — روشنايى بخشيدن Toute la ville était illuminée par les feux de joie qu'on avait allumés dans toutes les rues زوقاقلرك جمله‌سنده اشعال اولنان شنلك قنديللريله مجموع بلده روشن وپر ضيا ايدى

Il se dit aussi pour Faire des illuminations *A.* تزيين قنديل ايله *T.* بچراغان زينت دادن *P.* بالقناديل زوقاقلرك || دوناتمق On ordonna d'illuminer dans toutes les rues جمله‌سنده قنديل دونانماسى ترتيبى امر اولندى On avait illuminé toute la face du palais سرايك يوزى يكپاره قناديل وچراغان ايله تزيين اولندى

Et en termes de religion, pour Éclairer l'âme, l'esprit *A.* نور حق ايله *T.* خره بخشيدن *P.* افاضة النور الحق آيدينلتمق || Il faut prier Dieu qu'il les illumine, et qu'il les convertisse قلوبلرينه افاضهٔ نور حق ايله طريق سداده ارشاد اولنملرى عنايت بى نهايت جناب ربّ ذوالجلالدن نياز اولنملو در Ce pays-là n'avait pas encore été illuminé par l'Évangile اول ايالت انجيل شريف احكاميله هنوز مظهر انوار حقيقت اولماشيدى Seigneur, illuminez mon âme, mon entendement يا ربّ قلبمه وعقل وشعورمه افاضهٔ نور حق ايله آيدينلقلو

Illuminé. *A.* منوّر — مستضئ *P.* روشن — ضيا دار *T.* آيدينلقلو

ILLUSION. Apparence trompeuse *A.* غرّة — وهم واهل pl. اوهام || اصلى يوقدن صانى *T.* گمان بى اصل *P.* واهلة Quand on est dans un bateau, et que le rivage semble marcher, quand un bâton paraît rompu dans l'eau, c'est une illusion des sens قايقده اولوب ساحل بحر سير وحركت ايدر كبى كورنمك وبر چبوق صو ايچنده منكسر صورتنده مشاهده اولنمق حالاتى غرّت حواس قبيلندندر Le relief dans la Peinture est une illusion امر رسم وتصويرده قبارمه صنعتى بر نوع وهم واهلدر Faire illusion à quelqu'un بر كمسنديى بر نوع وهم واهل ايله تغليط ايتمك

Il se dit aussi, des tromperies qu'on prétend que les démons font sur les sens, en faisant paraître les choses autrement qu'elles ne sont *A.* تغرير شيطانى pl. تغريرات شيطانيّة *P.* فريب تغرير *T.* شيطان الداتمسى || شيطانى Illusion diabolique تغرير شيطانى magique تغرير سحرى Ce sont des illusions du démon تغريرات شيطانيّه‌دندر

Il se dit aussi des pensées et des imaginations chimériques *A.* خيال باطل pl. خيالات باطلة — خيال محال pl. اخيلة مستحيلة *P.* خيال بيهوده *T.* اصلى يوقدن خيال || C'est un homme plein d'illusions عقلى خيالات باطله ايله مملو بر آدمدر Ses prétentions sont une pure illusion كافّهٔ مطالبى خيال باطل مقوله‌سيدر Se faire illusion à soi-même خيال محال — باطله ذاهب اولمق

Et de certains songes, de certains fantômes qui flattent ou qui troublent l'imagination *A.* حلم pl. احلام — رؤيا — خيال pl. خيالات *P.* خواب *T.* دوش || Une illusion agréable خيال لطيف — رؤياى حسن De douces illusions خيالات دلاويز

ILLUSOIRE. Qui tend à tromper sous une fausse apparence *A.* خادع — موجب الغرّة *P.* خديعت آميز — فريبنده — دلفريب *T.* الداديجى || Proposition illusoire تكليف خديعت آميز demande مطلوب خديعت آلود espérance اميد خادعه — اميد دلفريب — امل باطل contrat مقاوله نامهٔ خديعت آميز

ILLUSOIREMENT. D'une manière illusoire *A.* على وجه التغرير — على طريق الاختداع — خادعاً *P.* فريبكارانه *T.* الداتمه وجهيله

ILLUSTRATION. Ce qui fait qu'une famille est illustre *A.* شرف — مجد *P.* فر — پرتو *T.* شان || C'est une famille noble et ancienne, mais sans illustration قديم ونسيب بر خانداندر لكن مظهر شان وشرف اولمش — لكن بى شان وشرفدر

لکن شان وشرفدن عاریدر - دکلدر

ILLUSTRE. Célèbre par le mérite, par la naissance, par la considération publique *A.* امجد pl. اماجد - مفخم - اشرف - شانلو *T.* بلند شان *P.* اجلة - جليل - جليل الاشتهار - جليل الشان بر آدم Un homme illustre || شهرتلو Les hommes illustres de Plutarque فلان مؤلفك اماجد رجالك اجله واشراف ناسك - احوالنه دائر انشا ایلدیکی کتاب ترجمهٔ حاللرینه دائر کشیدهٔ سلك املا ایلدیکی تألیف Une race illustre عرق جليل maison خاندان شرافت عنوان famille برسلالهٔ جلیلدن نسیلهٔ جلیله Il est né d'un sang illustre نشئت ایتمشدر Un corps illustre بر صنف ذی شان assemblée مجلس عالی - مجلس امجد وافخم Un homme qui s'est rendu illustre کسب سرمایهٔ شان وشرف ایتمش بر موفق Illustre par ses grandes actions ذات معالی صفات اولدیغی مآثر جلیله تقریبیله شهرتیافته اولمش بر آدم Il a donné d'illustres marques de son courage مجبول اولدیغی مایهٔ غیرت ونجادتنك آثار جلیله‌سنی حیز فعله کتورمشدر Il est نجادت ذاتیه‌سنی آثار جلیله ایله اثبات ایتمشدر illustre dans sa profession مداوم اولدیغی حرفتده مظهر نام Un auteur illustre بر مؤلف ذیشان C'est un des وشاندر illustres monumens qui nous restent de l'antiquité ادوار سابقه‌دن قالمش آثار جلیله‌نك اشرف وامجدیدر

Il se dit aussi substantivement en parlant des hommes *A.* جليل pl. مشهور - شهرة - شهير - ذو الشان - منبوه الاسم - القدر *P.* شهرتلو - ادی بیوك *T.* بلند قدر - نامدار - بنام مشاهیر مشهور ونامدار بر رسامدر || Ce peintre-là est un illustre C'est un des illustres de son temps مشاهیر ونامداران عصردن بریدر منبوه الاسم بر آدمدر - شهرهٔ عصردن بر ذات ذیشاندر -

ILLUSTRER. Rendre illustre *A.* اجلال - امجاد *P.* شرف بلند شان کردن - پرتوبخشیدن - شرفمند کردن - بخشیدن *T.* نام وشان دادن - شهرت ویرمك - شان ویرمك || Les grandes charges ont illustré cette famille بو خاندان تحصیل ایلدیکی مناصب عالیه تقریبیله اعلای مراتب مجد واجلاله اصعاد اولندی Cet auteur a illustré son pays par ses ouvrages بو مؤلفك تصنیفات عدیده‌سی مملکتی حقنده وسیلهٔ نام وشان اولمشدر Cet homme est illustré par plusieurs belles actions فلان کمسنه موفق اولدیغی نیچه نیچه مآثر جلیله تقریبیله تحصیل نام وشهرت بلند شان اولمشدر - ایتمشدر

ILLUSTRÉ. *A.* ممجد - مشرف *P.* یافته - شرف یافته - پرتویافته *T.* شان پیدا کرده - اولونمش - بولمش - نام وشهرت || Une ville illustrée par le sang de plusieurs martyrs بونجه شهدانك دم عزیزلریله حائز رتبهٔ شان وشرف اولمش بر مملکت Famille illustrée کسب شرف وشهرت ایتمش بر خاندان

ILLUSTRISSIME. Très-illustre *A.* افخم - اشرف - اکرم *P.* شرافتلو *T.* شرافتلو || Illustrissime et révérendissime seigneur شرافت مآب - شرافت مآب فخامت نصاب افندیٔ عالی رتبت شرافتلو افندیٔ محترم

ÎLOT. Petite île *A.* جزيرة صغيرة *P.* آبخست کوچك *T.* اوفاق آطه - آطه‌جق

IMAGE. Représentation en peinture ou en sculpture *A.* تمثال pl. تماثیل - صورت pl. صور *P.* نگار *T.* تصویر || Une image bien ressemblante اصلنه مشابهت تامه‌سی اولان بر تصویر fidèle صورت صادقه - صورت صحیحه

On appelle aussi Images, celles qui sont l'objet d'un culte religieux *A.* نصمة pl. نصمات - صورت *P.* پیکر *T.* صورت || Adorer les images des Saints اولیای عظامك صورتلرینه عبادت نصمات اعزهٔ کرامه ادای مراسم توقیر واحترام - ایتمك ایتمك

IMAGE. Ressemblance *A.* شاکلت - صورة المثل - تمثال *P.* نمونه - مانند *T.* اورنك || L'homme est l'image de Dieu انسان جناب رب العزتك صورت مثلیدر Dieu a fait l'homme à son image جناب حق انسانی علی شاکلته خلق Cet enfant est l'image de son père بو ولد علی شاکلة ایتمشدر بو چوجوق باباسنك صورت مثلیدر - ابیدر Voir son image dans le miroir برکمسنه صورت مثلنی آیینه‌ده کورمك dans l'eau کندو - کندو تمثالنی صو ایچنده کورمك Ce tableau présente bien l'image de la nature بو تصویر اصل حقیقیسنك صورت مثلنی کوزل صورتنك عکسنی Les rois sont la plus vive image de Dieu الملوك کوسترر ملوك وسلاطین حق تعالینك - ظل الله فی الارض تماثیل ذوی الارواحیدر

Il se dit aussi des espèces qui représentent les objets aux yeux ou à l'imagination *A.* عکس pl. عکوس - صورت pl. صور *P.* رخش - فرتور *T.* قرالتی || L'image des corps frappe nos yeux durant le sommeil عکوس اجرام حال منامده کوزمزه مرئیدر

Il nous reste dans l'esprit des images de ce que nous avons vu صور مشهودات ـ عكوس مرئيات مرآت خاطرده باقى قالور لوح خاطرده منقوش ومرتسم قالور

En parlant d'un ouvrage d'éloquence ou de poésie, orné de descriptions, on dit, qu'il est plein d'images توصيفات وتصويرات ايله مالامال بر تأليفدر Un discours rempli de belles images لطيف تصويرلر ايله مملو بر مقاله Une belle image du paradis جنتك كوزل بر تصوير وتوصيفى Une terrible image de l'enfer جهنمك بر تصوير دهشت فرماسى

IMAGINABLE. Qui peut être imaginé *A.* ممكن التخيل ـ كنجايش پذير دائرهٔ ـ تصور كردنى *P.* متصور ـ ممكن التصور تصور اولنه ـ خيال وخاطره كله بيلهجك *T.* خيال وتصور خيال وخاطره || بيلهجك On lui a fait tous les remèdes imaginables كله بيلهجك معالجاتك جملهسنى ويرديلر Tous les malheurs imaginables lui sont arrivés خيال وخاطره كلهجك مصايب وآفاتك جملهسى باشنه كلمشدر On a fait tous les efforts imaginables pour le sauver تخليصى بابنده ممكن التصور اولهجق اسباب سعى وهمتك جملهسى وجوده كتورلدى

IMAGINAIRE. Qui n'est que dans l'imagination *A.* خيالى ـ وهمى ـ موهوم *P.* بى اصل *T.* اصلسز || Honneur imaginaire التفات خيالى dignité رتبهٔ موهومه Biens imaginaires اموال موهومه Il se repaît de choses imaginaires اوهام وخيالات ـ احوال موهومه ايله كچينور ـ مقولهسى شيلر ايله بسلنور On dit d'un homme à visions singulières, qu'il voyage dans les espaces imaginaires اوهام وخيالات باطلهده كزر

IMAGINATIF. Qui imagine aisément *A.* سريع التخيل ـ ذو بداهة الخيال *P.* چابك خيال *T.* خيالى اوز || Avoir l'esprit imaginatif ذهن سريع التخيل صاحبى اولمق C'est une personne fort imaginative ـ بداهت خيالى غالب بر آدمدر On dit, La faculté, la puissance imaginative, pour dire, la faculté par laquelle on imagine V. Imagination.

IMAGINATION. Faculté d'imaginer *A.* قوت متخيله *T.* خياللمه قوت متخيلهده حدت || خيال ـ قوتى Avoir l'imagination vive قوت متخيلهده ثبات ومتانت اولمق forte قوت متخيلهده سرعت اولمق fertile قوت متخيله كثير النما اولمق heureuse قوت متخيلهسى مصيب اولمق gâtée قوت متخيله سقيم وفاسد اولمق La force de l'imagination قوت متخيلهنك زور وشدتى Voyez ce que peut l'imagination قوت متخيلهنك نيه مقتدر

Cela m'est venu à l'imagination فلان شئ متخيلهمده اولديغنه باق خيالمه كلدى ـ خيالمه منعكس اولدى ـ تبادر ايلدى

Il signifie aussi, pensée singulière *A.* معناء بديع pl. معانى بديعة *P.* معناى بر جسته *T.* نكره معنا || Voilà une belle imagination اشته لطيف ودلپسند بر معناى بديع agréable مطبوع ودلكش بر معناى بديع

Il se prend aussi pour Idée folle et extravagante *A.* خليا *P.* نكار بيهوده *T.* خيالجيلق || C'est un homme qui a d'étranges imaginations عجيب وغريب خياللره ذاهب بر ادمدر Imagination vaine عبث بر خليا ـ خلياى باطل

IMAGINER. Se former dans l'esprit l'idée de quelque chose *A.* تخيل ـ تصور *P.* بخيال گذرانيدن ـ انكاريدن *T.* خياللمق || C'est un homme qui imagine de belles choses لطيفه تخيليله مألوف بر آدمدر Qu'imaginez-vous là-dessus ملاحظهك ندر ـ بو بابده تخيلك نوجهلهدر Je n'en imagine rien de bon هيچ بر ـ بردرلو خيرظهورينى تخيل ايدهمم درلو خير ملاحظه ايدهمم On ne peut rien imaginer de plus surprenant بوندن اغرب بر شئ تصور اولنمق ممكن دكلدر Cela est au-delà de ce que l'on peut imaginer فوق ما بو كيفيت دائرهٔ تصور وتخيلدن خارج بر معنادر ـ يتصور در Imaginez-vous un homme qui soit riche, savant يسار وثروت وعلم ومعرفت صاحبى بر آدم تصور ايله

Et inventer *A.* اختراع ـ ايجاد ـ ابداع *P.* از نو پيدا كردن *T.* يكيدن ايجاد ايلمك ـ يكيدن چيقارمق || Imaginer une machine بر آلت اختراع ايلمك

S'IMAGINER. Se figurer quelque chose sans fondement *A.* ظن تظنى ـ *P.* گمانيدن ـ پنداشتن *T.* صانمق || Il s'imagine qu'il viendra à bout de cela بونك عهدهسندن كلهجكنى ظن ايدر Il s'imagine être un grand docteur كنديسنى استاد عالم ظن ايدر

Et croire, se persuader *A.* اعتماد *P.* باور ـ باوريدن كردن *T.* اينانمق ـ وجود ويرمك || Je ne saurais m'imaginer que cela soit comme on le raconte بو ماده‌نك نقل اولنديغى اوزره وقوعنه وجود ويرهمم ـ اعتماد ايدهمم

IMAGINÉ. *A.* متخيل *P.* خيال كرده *T.* خياللنمش

IMAN. Ministre de la religion mahométane *A.* امام pl. ائمة

IMARET. Hôpital chez les Turcs *A.* عمارت pl. عمارات

IMBÉCILE. Faible d'esprit *A.* ضعيف العقل ـ غبی pl. اغبيا ـ سخيف العقل ـ مائق pl. موقی *P.* كند ذهن ـ سست مغز *T.* سمد ـ مانق || Le grand âge et les infirmités l'ont rendu imbécile كبر سن وسال وكثرت اسقام تقريبيله حال غباوته دوچار اولمشدر — On dit en style de Jurisp. Imbécile de corps et d'esprit بدناً وشعوراً ضعف وغباوتی متحقق

IMBÉCILEMENT. Avec imbécillité *A.* بالمواقة ـ بالغباوة *P.* سست مغزانه ـ بكندئ ذهن *T.* سمدلك ـ مانقچه ـ ابلد || Il s'est conduit imbécilement dans cette affaire بو مصلحتده بالغباوه عمل وحركت ايلدی

IMBÉCILLITÉ. Faiblesse d'esprit *A.* سخافة العقل ـ مواقت ـ غباوت *P.* كند ذهنی ـ سست مغزی *T.* سمدلك ـ مانقلق || L'imbécillité de l'enfance عهد صباوتده اولان سخافت || L'imbécillité de l'âge سن شيخوختده اولان سخافت عقل || Il est tombé dans une grande imbécillité d'esprit عقل وشعورينه كلّی وهن وسخافت عارض ـ گرفتار اولدی غباوت عظيمه‌يه || Faire quelque chose par imbécillité بر ايشی غباوته مبنی ايشلمك اولمشدر

IMBERBE. Qui est sans barbe *A.* امرد *P.* بی ريش ـ ساده رو *T.* صقالسز || Plusieurs nations de l'Amérique sont imberbes يكی دنيا اقليمنده ساكن اقوامك اكثريسی امرد در

IMBIBER. Pénétrer d'une liqueur *A.* اشراب ـ نقع ـ اسقا ـ ارؤا *P.* سيراب كردن *T.* صويه قاندرمق || La pluie a imbibé la terre suffisamment باران زمينی علی قدر الكفايه ارؤا واسقا ايتمشدر

S'IMBIBER. *A.* تشرّب ـ شرب ـ ارتوا ـ نشف ـ تنشّف *P.* سيراب گشتن ـ نوشيدن *T.* صويی ايچمك || La terre s'imbibe d'eau ارض صو ايله ارتوا ايدر || Quand on arrose, il faut donner le loisir à la terre de s'imbiber حين سقيده طپراق صويی نشف ايد نجيه قدر تأنّی ايتمك لازمدر || Imbiber une éponge بر سونكره صواشراب ايتدرمك || L'huile s'imbibe dans le drap زيتون ياغی چوقه‌ده متنشف اولور

IMBIBÉ. *A.* متنشف ـ ريّان *P.* سيراب *T.* صويه قانمش || Une pièce de terre imbibée d'eau صو ايله ريّان بر تارلا || Un linge imbibé d'huile روغن ايله متنشف بر بز

IMBIBITION. La faculté de s'imbiber *A.* قوّة النشف

IMBRICÉE. Il se dit des tuiles concaves *A.* قرميد مقعّر *P.* آگور خرپشته *T.* اولوقلی كرميد

IMBROGLIO. Embrouillement *A.* اشتباك *P.* شوريدگی *T.* قارشقلق || Il y a de l'imbroglio dans cette affaire بوماده‌ده بر كونه حالت اشتباك وار در

IMBU. Il ne se dit qu'au figuré. Qui est pénétré d'une nouvelle, d'une affaire. *A.* شبيع العقل ـ مطّلع ـ واقف *P.* آگاه *T.* كركی كبی ـ اطلاعی محيط وشامل اولمش ـ ذهنی طولمش || Il est déjà imbu de cette affaire بو ماده‌يه اكليوب بيلمش بو ماده‌ده اطلاعی محيط وشامل اولمشدر ـ واقفدر || Toute la ville est imbue de cette nouvelle اهالی بلده‌نك مجموعی بو خبردن آگاه در || Il est imbu d'une mauvaise doctrine بر مذهب باطل ايله ذهنی طولمشدر

IMITABLE. Qui peut être imité *A.* ممكن التقليد ـ ممكن المحاكات ـ ممكن التمثيل ـ ممكن الاحتذا *P.* تقليد پذيرفتنی *T.* امكان پذير تقليد ـ بكزديله بيلور ـ تقليد قبول ايدر || Cela n'est pas imitable بو شیٔ ممكن الاحتذا دكلدر ـ تقليد قبول ايتمز

Et qui doit être imité *A.* واجب ـ واجب الاحتذا ـ واجب التمثيل ـ واجب التقليد ـ المحاكات *P.* سزاوار تقليد *T.* تقليدی لازم ـ تقليده كركلو || Cette action est plus admirable qu'imitable بو فعل اول قدر واجب التقليد دكل انجق واجب الاستغرابدر

IMITATEUR. Celui qui imite, qui a la faculté d'imiter *A.* تقليد ـ مقلّد ـ مقتدی باثر فلان ـ محاكی ـ محتذی *P.* تقليد ساز *T.* بكزديجی ـ تقليد ايديجی || Il est imitateur des vertus de ses ancêtres مناقب جليلهٔ آبا واجدادينك آبا واجدادينك مناقب محموده‌سی اثرينه ـ محاكيسيدر اقتدا ايدر || Tous les chrétiens doivent être les imitateurs de Jésus-Christ جملهٔ عيسويون حضرت عيسی يه محاكات مؤمنين عيسويه‌نك ـ واحتذايی التزام ايتمك واجبدندر مجموعی حضرت عيسينك اثرينه اقتدا ايتملو در || Les imitateurs des anciens اسلاف ومتقدّمينه تقليد ايدنلر ـ اسلاف ومتقدّمين مسالكنه اقتدا ايدنلر || Cette fille est fidèle imitatrice des vertus de sa mère بو قز والده‌سنك فضايل بر مناقب حميده‌سينی بلا تخلّف تقليد ايدر گريده‌سنی كنديه نمونه اتخاذ ايده‌رك بعينها تمثيل مناقب جميله‌سنی امثال اتخاذيله اثرينه ـ وتقليد ايدر بلا تخلّف || Servile imitateur عبيدانه تقليد اقتدا ايدر مألوف المحاكاة || Il s'emploie aussi adjectivement *A.* ـ ايدن

تقليده مبتلا .T هوسكار تقليد .P مألوف التقليد ـ سهولت ـ تقليد واحتذايه مألوف اولان عقل || Un esprit imitateur تقليد ومحاكاته ايله تقليد ايدر بر عقل Peuple imitateur مألوف قوم

IMITATIF. Qui imite A. بر وجه تقليد .P محتذيًا متوافق محتذيًا توافق || Sons imitatifs تقليد ايله بكزدلمش .T مانسته تقليد ايله بكزدلمش Harmonie imitative ايتمش اصوات توافق الحان

Et qui a la faculté d'imiter. V. Imitateur. || Le singe est un animal imitateur ميمون بالطبع مقلّد بر حيواندر

IMITATION. Action d'imiter A. مماثلت ـ تقليد ـ محاكات P. تقليد سازى T. بكزتمه || L'imitation des vices تقليد مثالب ومعايب des vertus تقليد فضايل Se proposer l'imitation des plus grands hommes اجلّهٔ ناسه تقليد ومماثلت سوداسنه ذاهب اولمق Il n'a pas d'invention, mais il a le talent de l'imitation اختراعه مقتدر دكل امّا تمثيل وتقليده دائره لياقتى دركار در Cela est au-dessus de toute imitation تمثيل قبول ايتمز بر شيدر ـ تقليد ومحاكاتدن خارجدر

En termes d'arts, il se dit des ouvrages faits sur le modèle d'un autre ouvrage A. مثال P. نمونه T. تقليد ـ اورنك || Les poèmes de Vida sont une imitation continuelle de Virgile فلان شاعرك منظومدلرى بكپاره فلان شاعرك تقليديدر Ce tableau-là est une imitation du tableau d'un tel peintre بو تصوير فلان مصوّرك تصويرى مثالى اوزره در

A L'IMITATION. Façon de parler adverbiale. À l'exemple de, sur le modèle de A. على وجه التمثيل ـ بالاحتذا ـ تقليداً ـ على مثال فلان ـ تمثيلاً P. بر نمونهٔ فلان T. اورنكنجه ـ فلانه تقليد اولدرق || Faire quelque chose à l'imitation de quelqu'un فلانه تقليداً ـ بر ايشى فلانه تمثيلاً ايشلمك

IMITER. Suivre l'exemple, prendre pour modèle A. احتذا ـ اقتدا ـ بالاثر ـ محاكات ـ تمثيل ـ تقليد P. نمونه ـ تقليد كردن T. كرفتن ـ تقليد ايتمك ـ بكزتمك || Imiter les grands hommes كبار قومه تقليد ايتمك ses ancêtres آبا واجدادينك اثرينه اقتدا ايتمك ـ افعالنه احتذا ايتمك les plus grands poètes مشاهير شعرايى تمثيل ايتمك les vertus des Saints فضايل اعزّهٔ كرامى تقليد وتمثيل ايتمك Ce sont des choses plus aisées à admirer qu'à imiter تقليد اولنمقدن ايسه عين حيرت ايله كورلمسى اسهل اولان شيلردندر

Il se dit aussi en termes d'arts A. اتخاذ المثال P. نمونه كرفتن T. اورنكك آلمق || Cela est imité d'un tel auteur فلان مؤلفدن اتخاذ امثال اولنمشدر Imiter Virgile فلان شاعرك نمونه سنى آلمق

IMMACULÉ. Qui est sans tache de péché A. منزّه عن شائبة الاثم P. نا آلودهٔ گناه T. گناهدن برئ ـ گناهسز Il ne se dit qu'en cette phrase: L'immaculée conception de la Vierge حضرت بتول مريمك شائبهٔ اثم وگناهدن منزّه حالت علقى

IMMANENT. Terme de Philosophie. Qui est continu, constant A. دائمى البقا ـ دائمى الاتّصال P. پاينده ـ هر دم هميشه T. پايدار هر دائم طوران || Les actions immanentes sont opposées aux actions transitoires اعمال دائمى البقا اعمال سريع الزوالك مناقضيدر

IMMANGEABLE. Qui ne peut se manger A. ممتنع ـ غير مأكول الاكل P. نا قابل خورش ـ نخوردنى || Ce ragoût est si mauvais, qu'il est immangeable بو يخنى طعامى شول رتبه ده كريهدر كه مأكول دكلدر

IMMANQUABLE. Qui ne peut manquer d'arriver A. ممتنع التخلّف ـ مقرّر P. بى تخلّف T. شاشمز || Le gain de sa cause est immanquable دعواسنك قزانلمسى ممتنع التخلّف اولان اموردندر Une affaire immanquable ممتنع التخلّف بر مادّه L'effet de sa parole est immanquable انجاز وعدى وعدينك انجازى امور مقرّره دندر ـ واعدهٔ تخلّفدن مبرّا در

IMMANQUABLEMENT. Sans manquer A. لامحالة ـ بلا تخلّف ـ لا بدّ P. هر آيينه T. البتّه ـ شاشميه رق || Cela arrivera immanquablement بلا تخلّف ظهورى ـ لا بدّ ظهور ايده جكدر مقرّر در

IMMARCESSIBLE. Terme didact. Qui ne peut se flétrir A. متعذّر الذبول P. نا قابل پژمردگى T. صولمز

IMMATÉRIALITÉ. Qualité de ce qui est immatériel A. تجرّد || L'immatérialité de l'âme نفس ناطقه نك مادّه دن من المادّة تجرّدى

IMMATÉRIEL. Qui est sans aucun mélange de matière A. مجرّد من المادّة || Les formes immatérielles مادّه دن مجرّد اولان صور

IMMATRICULATION. V. Immatriculer.

IMMATRICULER. Mettre dans la matricule, insérer dans le registre A. ثبت فى السجلّ ـ تسجيل ـ قيد P. در قيد

گذرانيدن T. قيده كچورمك ـ قيد ايتمك || Il s'est fait immatriculer اسمنى سجله ثبت وقيد ايتدردى

IMMATRICULÉ. A. مقيّد P. قيد كرده T. قيد اولنمش

IMMÉDIAT. Qui agit, qui est produit sans intermédiaire A. بالذات ـ عامل بالذات || Cause immédiate علّت بالذات Effet immédiat اثر بالذات

Et qui suit ou précède sans intermédiaire A. كاين بلا واسطة كاين بلا تخلّل الآخر ـ P. بى واسطه T. واسطه‌سز || Vassal immédiat تابع بلا واسطه Seigneur immédiat متبوع بلا واسطه Successeur immédiat خلف بلا تخلّل الآخر ـ خلف بلاواسطه Prédécesseur immédiat بلا تخلّل الآخر اولان سلف

IMMÉDIATEMENT. D'une manière immédiate A. بالذات ـ من غير واسطة ـ بلا تخلّل الآخر P. بى واسطهٔ ديگر T. واسطه‌سزجه || Dans les républiques, les magistrats tiennent immédiatement du peuple leur autorité حكومت جمهوريه‌ده ـ حكامك رخصتى بالذات ناس طرفندن مأخوذ در جمهورلرده حكامك حاصل اولدقلرى قوّت ورخصت بالذات خلق طرفندن يدلرينه مودوع ومفوّضدر

On dit, Immédiatement après, pour dire, aussitôt après A. تعقيباً ـ متعاقباً P. در پى ـ در عقب T. آردى صره ـ آردنجه

IMMÉMORIAL. Qui est si ancien, qu'il n'en reste aucune mémoire A. بعيد عن التذكر ـ ما وراء الحافظة البشر P. ياد خاطرلرده ـ خاطرلرده قالماش T. نداشت خواطر انام ما وراى حافظهٔ بشر اولان || Temps immémorial كلدميه‌جك ياد داشت خواطر زمان قديم Cela est d'un usage immémorial انام اولدميه‌جق زماندنبرو عرف وعادت اولمش بر شيدر Possession immémoriale ـ ماوراى حافظهٔ بشر اوله‌جق ازمان قديمه‌دنبرو مستمرّ اولان تصرّف وملكيّت

IMMENSE. Qui est sans bornes, sans mesure. Il ne se dit que de Dieu A. غير متناهى ـ عديم الانتها ـ عديم النهاية P. منزّه عن الابتداء والانتها ـ بى ـ بى پايان ـ بيكران T. اوجى يوق ـ نهايت || Dieu est immense حق تعالى حضرتلرى منزّه عن الابتداء والانتهادر Sa bonté est immense بارئ تعالينك كرمى نا متناهيدر

Et qui est d'une grande étendue A. عديم ـ غير محدود P. بيحدّ الغاية T. بى غايت ـ بى اندازه ـ بى پايان ـ بيحدّ اوجى اولچيسى يوق || Il y a un espace immense de la terre aux étoiles fixes ارض ايله فلك ثوابت بيننده بيحدّ وپايان مسافه واردر Une grandeur immense جسامت بيحدّ وغايت ـ On dit aussi, Des désirs immenses اشتياقات بيحدّ وبى اندازه Une ambition immense اندازه‌دن خارج حبّ جاه وشان

En parlant d'une très-grande somme d'argent, de grands biens, on emploie les mots A. عديم القياس ـ لا يحصى ـ لا يعدّ P. بى قياس ـ بى حساب ـ بى شمار T. قتى ـ حسابسز كلّى || Une somme immense مبلغ بى حساب Des richesses immenses اموال لا يعدّ ولا يحصى ـ On dit aussi, Des frais immenses مصارف بيشمار

IMMENSÉMENT. D'une manière immense A. فوق الغاية ـ فوق الحدّ والقياس ـ غاية الغاية P. بيرون از اندازه ـ غاية الغايه T. قتى چوق || Il est immensément riche بيحدّ وقياس مالداردر J'ai perdu immensément فوق الحدّ والقياس ضرر ايتدم Il m'en coûte immensément pour achever cet édifice بو بنانك تكميلى ايچون فوق القياس مصارفه محتاجم

IMMENSITÉ. Étendue immense A. عدم الانتها ـ عدم النهاية ـ عدم المحدوديّة ـ عدم الغاية ـ P. بى پايانى ـ بى كرانى T. نهايتسزلك || L'immensité est un attribut de Dieu عدم انتها صفات جليلهٔ جناب خالق البرايادندر L'immensité de la miséricorde de Dieu كرم بارينك عدم نهايت ومحدوديّتى L'immensité de la nature, de l'univers قدرتك وعالمك عدم غايت وانتهاسى

IMMERSION. Action par laquelle on plonge dans l'eau A. تغميس pl. تغميسات ـ تغطيس pl. تغطيسات P. غوطه ـ خوارى ـ پاغوش T. صويه طالدرش || Dans les premiers siècles du christianisme, on baptisait par trois immersions دين عيسينك اوائل حدوثنده آيين تعميد تغطيسات ثلثه ايله اجرا اولنور ايدى ابتداى ظهورنده آيين تعميد اوچ دفعه صويه طالدرش ايله اجرا اولنور ايدى

Il se dit en termes d'Astronomie, de l'entrée d'une planète dans l'ombre d'une autre planète A. احتجاب P. پوشيدگى T. اورتلمه || L'immersion de la lune dans l'ombre de la terre قمرك ظلّ كرهٔ ارضده احتجابى

IMMEUBLE. Il se dit des biens en fonds qui ne peuvent être transportés A. مال ممتنع النقل ـ ملك pl. املاك ـ عقار pl. عقارات P. مال كوچ نا پذير T. كوچمز مال || Obliger tous ses biens meubles et immeubles بركمسنه كافهٔ املاك وعقارات وقابل نقل اولان

املاك وعقارات وصامت ـ جميع اموالنى ارهان ايتمك
املاك وعقارات ـ وناطق كافۀ اموالنى ترهين ايتمك
وذايب وجامد كافۀ اموالنى امانت ويرمك

IMMINENT. Qui est près de tomber sur... A. مشرف الظهور
ظهورى باشى اوجنده T. آمادۀ ظهور P. مشرف الحلول ـ
مشرف اولان || Il ne se dit qu'en ces phrases: Ruine imminente
مشرف حلول اولان حال خرابيّت disgrâce ظهور اولان
آمادۀ ظهور اولان خطر وتهلكه Péril imminent آفت وشآمت

s'IMMISCER. Il se dit, en termes de Palais, de celui qui est appellé à une succession, et qui en prend les biens A. وضع اليد P. دست تصرّف نهادن T. ال قومق || Celui qui s'est immiscé dans une succession, n'y peut plus renoncer بر كمسنه
تركه‌يه وضع يد ايتدكدنصكره بر دخى آندن فارغ اولمق
تركه‌يه واضع اليد اولان كشى آندن ـ ممكن دكلدر
فراغت ايده‌مز

Il signifie aussi, s'ingérer mal à propos A. مداخلة P. دست انداختن ـ مداخله شدن ـ دست انداز T قارشمق || Il s'est immiscé imprudemment dans cette affaire بو مصلحته بلا رويّة
مداخله ايلدى

IMMIXTION. Terme de Palais. Action de s'immiscer. V. ce mot.

IMMOBILE. Qui ne se meut pas A. مستقر ـ ساكن ـ ثابت
طورغون ـ قملدانمز T. پايدار ـ پا بر جا P. معدوم الحركة ـ
مدّت || On a cru long-temps que la terre était immobile
طول مدّت ـ مديده كرۀ ارض معدوم الحركه ظنّ اولنمشدر
ارض ثابت وساكن اولديغى ظنّ اولندى Demeurer immobile comme une statue بت كبى عديم الحركه قالمق

Figur. Ferme, inébranlable A. راسخ الفؤاد ـ قوىّ القلب
ـ ثابت القلب P. راسخدل T. قوى يوركلو || À cette nouvelle, loin de s'affliger, il est resté calme et immobile بو خبرك
ظهورنده مكدّر الحال اولمق شويله طورسون اطمينان
خاطر ايله اظهار ثبات قلب ايلدى

IMMOBILIER. Qui concerne les biens immeubles A. متعلّق
بالاملاك والعقارات P. نا پذير T. متعلّق مال كوچ كوچمز
املاك وعقاراته || Succession immobilière ماله متعلق اولان
املاك وعقاراته متعلق Héritier immobilier متعلّق اموال تركه
اموالك وارثى ـ Il se dit aussi au substantif. V. Immeuble
|| Cet homme a hérité de tout l'immobilier de la succession
فلان كشى بو تركه‌نك كافۀ املاك وعقاراتنه وارث

اولمشدر

IMMOBILITÉ. L'état d'une chose qui ne se meut point A.
ـ بر قرارى P. عدم الحركة ـ سكونت ـ قرار ـ رسوّ ـ ثبات
پايدارى T. طورغونلق || Il soutient l'immobilité de la terre
ارضك عدم حركتنى دعواسنده در

Il se dit figur. de l'état d'un homme qui ne se donne aucun mouvement sur rien A. حال السكونة P. آرام T. قملدانمزلق || Il est dans une inaction, dans une immobilité étonnante, pendant que tout le monde agit عامّۀ ناس حركتده ايكن حال
بطالت وسكونتده طورمسى مدار استغراب اولەجق
حالاتدندر

IMMODÉRÉ. Qui n'est pas modéré, excessif A. فوق الاعتدال
بيرون از حدّ ـ بى اندازه P. مفرط ـ خارج من الاعتدال ـ
اعتدال T. آشورى || Chaleur immodérée حرارت مفرطه dé-
pense حدّ اعتدالدن خارج مصرف جسيم ـ مصرف مفرط
luxe حدّ اعتدالدن بيرون سرف وتلف désir اشتياق
بالغ درجۀ افراط اولمش اشتياق ورغبت ـ مفرط zèle
غيرت مفرطه

IMMODÉRÉMENT. Sans modération, avec excès A. بغير اعتدال
ـ افزونتر از حدّ اعتدال P. على وجه الافراط ـ مفرطاً ـ
بغير Boire immodérément || آشورى اولدرق T. بر وجه افراط
بروجه افراط سعى وكوشش ايتمك travailler اعتدال ايچمك

IMMODESTE. Qui manque de modestie A. معدوم الادب P.
بى ادب ـ بى آزرم T. ادبسز || Être immodeste à l'église
كليساده ايكن رسوم ادبه ـ كليسا ايچنده بى ادب اولمق
رعايت ايتمامك C'est la personne du monde la plus immodeste جهانده آنك قدر معدوم الادب آدم يوقدر ـ Et qui est contre la modestie || Discours, actions immodestes كلمات وافعال
بركمسنه‌نك چهره‌سنده آثار بى ادبانه Avoir l'air immodeste
بركمسنه‌نك اطوار بى ادبانه‌سى ـ بى ادبى نمودار اولمق
اولمق

IMMODESTEMENT. D'une manière immodeste A. من غير ادب
P. بى ادبانه ـ با كم آزرمى T. ادبسزجه || Parler, s'habiller immodestement ادبسزجه ـ بى ادبانه تكلّم وتلبّس ايتمك
سويلمك وكيينمك

IMMODESTIE. Manque de modestie A. عدم الادب P. بى
ادبى ـ كم آزرمى T. ادبسزلك || C'est une chose honteuse que l'immodestie des chrétiens à l'église وقت نمازده مؤمنينك

بی ادبانه وضع وحرکتلری موجب خجالت اوله‌جق احوالدندر

Et manque de pudeur *A.* عدم الحیا *P.* بی شرمی ـ لولی *T.* اوتانمازلق

IMMOLATION. Action d'immoler *A.* تقدمة النسیکة *P.* تقدیم بسمل کردن *T.* قربانلق تقدیمی || L'immolation de la victime ذبیحه‌نك قربانلغه تقدیمی

IMMOLER. Offrir en sacrifice *A.* اهداء ـ تقدیم النسیکة عرض القربان ـ القربان *P.* تقدیم بسمل کردن *T.* قربانلق قربانلق ویرمك ـ ایتمك || Immoler une victime بر ذبیحه‌یی قربان اولمق اوزره تقدیم ایتمك Immoler à Dieu لله تعالی تقدیم نسیکه ایتمك sur l'autel منسك اوزرنده بسملگاه اوزرنده عرض نسیکه ـ تقدیم قربان ایتمك ایتمك Immoler des agneaux نسیکه اولمق اوزره قویون تقدیم ایتمك Jésus-Christ est la victime qui a été immolée pour le salut des hommes حضرت عیسی بنی نوع آدمك ـ فلاح ونجاتی ضمننده نفسنی قربانلق عرض ایلدی ـ قربان ایلدی Figur. || Immoler quelqu'un à sa haine فلانی غیظ ـ تشفی غیظ ایچون فلانی قربان ایتمك وعداوتنه قربان ایتمك à son ambition بر کمسنه مجبول اولدیغی حرص نام وشانی استیفا ایچون فلانی قربان ایتمك S'immoler pour sa patrie, pour la cause publique وطن اوغورینه ـ اوغورینه ومصلحت عامه اوغورینه قربان اولمق ـ اوغورینه جان فدا ایتمك ـ فدای نفس ایتمك On dit, S'immoler pour quelqu'un, pour dire, s'exposer au péril pour son service جان فدا ـ بر کمسنه‌نك اوغورینه قربان اولمق خدمتنه نفسنی فدا ایتمك ـ ایتمك

IMMONDE. Impur. Il ne se dit que dans quelques phrases tirées de l'Écriture-Sainte *A.* مقذر ـ نجس pl. مقذرات *P.* نا پاك *T.* پس ـ مردار || Le pourceau est déclaré immonde par la loi des Juifs شریعت یهودیه‌ده لحم خنزیر نجس اولدیغی حکم اولنور Parmi les Juifs, un homme qui avait touché un corps mort, était immonde مس میت ایدن کمسنه بین الیهود منجس ونا پاك عد اولنور ایدی Devenir immonde نجس ومقذر اولمق Esprits immondes ارواح نجسه ارواح مقذره ـ

IMMONDICES. Amas d'ordures *A.* کناسة pl. کناسات ـ کساحة pl. قمامة ـ کساحات pl. قمام *P.* خس وخاشاك *T.* مردارلق ـ سپورندی || Ôter, nettoyer les immondices دفع مردارلقلری ـ تکنیس کناسات ایتمك ـ کناسات ایتمك سپورمك Les rues sont pleines d'immondices سوقاقلر مالامال کناساتدر

IMMORAL. Qui est sans principes de morale *A.* سیئ الخلق ردیٔ الاخلاق ـ فاسد الخلق ـ *P.* بد اخلاق ـ بد کیش زشت منش ـ || C'est l'homme le plus immoral que je connaisse بیلدیکم آدملرك ایچنده بوندن زیاده فاسد الاخلاق بر آدم یوقدر Caractère immoral رداءت اخلاق ایله مجبول اولان مزاج ـ Et qui est contraire à la morale *A.* خلاف منافی الاخلاق الحسنة ـ الحسن الخلق *P.* بیرون از بیرون از قاعدهٔ حسن خلق ـ دأب ادب *T.* دأب ادبدن طشره || Ouvrage immoral اخلاق حسنه‌یه مخالف بر تألیف

IMMORALITÉ. Opposition aux principes de la morale *A.* سوء رداءة الاخلاق ـ فساد الاخلاق ـ الخلق *P.* بد کیشی زشتی منش ـ *T.* خوی آلچقلغی || Cet homme-là est d'une immoralité révoltante بو آدمك رداءت اخلاقی مهیج عنف ونفرت اوله‌جق حالاتدندر

IMMORTALISER. Rendre immortel dans la mémoire des hommes *A.* تأبید الذکر ـ ابقاء الذکر *P.* یاد ونامرا همیشه زنده یاد ونامرا پاینده کردن ـ ساختن *T.* آدینی ابدی قلمق || Immortaliser son nom, sa mémoire نام وذکرینی الی ابد الآباد ابقا ایتمك Un prince qui s'est immortalisé par ses grandes actions موفق اولدیغی مآثر جلیله تقریبیله الی انتهاء الزمان تأبید ذکر ایتمش بر پادشاه

IMMORTALITÉ. Qualité de ce qui est immortel *A.* بقاء موبد عدم الفنا ـ حیات موبدة ـ *P.* زندگانی جاودانی ـ بی مرکی *T.* اولمامزلك || L'immortalité de l'âme جانك عدم فناسی des esprits ارواحك عدم فناسی des bienheureux مظهر نعیم آخرت اولمش سعادتمندانك حیات موبده‌لری L'immortalité bienheureuse بقای حیات سعادت سمات

Il se dit aussi de cette espèce de vie que nous acquérons dans la mémoire des hommes *A.* خلود الذکر ـ بقاء الذکر *P.* بقای نام جاودانی ـ یاد سرمدی *T.* آدك ابدی قالمسی || Des actions dignes d'immortalité بقای ذکره سزا اعمال پسندیده Les grands poètes consacrent les noms à l'immortalité مشاهیر شعرا اسامی رجالك ذکرینی رهین خلود وبقا ایدرلر Aspirer à l'immortalité بقای نام ابدی امرنده بذل

سعی وکوشش ایتمک

IMMORTEL. Qui n'est point sujet à la mort *A.* لایموت ـ همیشه *P.* منزّه عن الفنا ـ ابدیّ البقا ـ حیّ قدیم ـ خالد ـ *T.* اولمز آزادهٔ مرگ ـ بی مرگ ـ زنده || Dieu est immortel par lui-même حقّ تعالی حضرتلری فی حدّ ذاته حیّ ملائکه فنا وهلاکدن منزّهدر ـ قدیمدر Les anges sont immortels مظهر حیات جاودانیدرلر ـ کرام ابدیّ البقا درلر

On dit, L'immortel, pour dire, Dieu حیّ قیّوم

Il se dit aussi, de ce qu'on suppose devoir être d'une grande durée *A.* ابدیّ ـ مستدیم ـ ابدیّ الاستقرار ـ ابدیّ القرار *P.* سرمدیّ الاستمرار ـ الدوام *T.* همیشه پایدار ـ جاودانی بر یادکار ابدیّ الدوام || Un monument immortel ابدی قالهجق Une haine immortelle بغض وعداوت مستدیمه

Il se dit aussi, de ce qui doit durer dans la mémoire des hommes *A.* مستدیم الذکر ـ باقی الذکر ـ ابدیّ الذکر *P.* دائما آکلهجق *T.* شایان یاد جاودانی || Il a fait des ouvrages immortels ـ ابدیّ الذکر اولهجق آثار جمیله تصنیف ایلدی الی الابد شایان یاد اولهجق تألیفلر ایتدی Faire des actions immortelles آوازهٔ شهرتلری الی انتهاء الزمان باقی وبر دوام اولهجق اعمال جلیله حیّز فعله کتورمک S'acquérir un nom immortel اذیال آخر الزمانه قدر ذکری باقی اولهجق نام وشان تحصیلنه موفّق اولمق Sa mémoire sera immortelle ذکری الی الابد باقی وبر دوام اولهجقدر

IMMORTIFICATION. Terme de dévotion. État d'une personne qui n'est pas mortifiée *A.* عدم القهر النفس بالمشاقّة

IMMUABLE. Qui ne peut changer *A.* ممتنع التغییر ـ لا یتغیّر ـ *P.* ممتنع التحویل ـ بریٔ من التغیّر ـ دیگر گونی نا پذیر *T.* دونمکه کلمز نا قابل دیگر گونی ـ || Les décrets immuables de la volonté de Dieu مشیّت بی علّت ربّانیّه‌لرنک احکام ممتنع التغییری Dieu seul est immuable یالکز الله تعالی حضرتلری شائبهٔ تغیّردن منزّهدر Les lois de la nature sont immuables احکام قدرت نا قابل تغییردر

IMMUABLEMENT. D'une manière immuable *A.* بلا تغیّر ـ عاریاً من التغیّر *P.* بی دیگر گونی *T.* دونمک قبول ایتمیهجک وجهله || Des personnes immuablement et indissolublement unies par le mariage تغیّردن عاری وواهمهٔ انحلالدن بری قید نکاح ایله مقیّد اولان کسان

IMMUNITÉ. Exemption d'impôts, de charges, de devoirs *A.* معافیت pl. معافیّات *P.* مسلّمی *T.* مسلّملک ـ معافلق || Le Roi a confirmé les immunités de cette ville بو بلده‌نک شروط معافیّتی جانب پادشاهیدن تصدیق اولندی Les immunités de l'Église طایفهٔ رهبانک شروط معافیّتلری

IMMUTABILITÉ. Qualité de ce qui est immutable *A.* عدم التحوّل ـ التغیّر *P.* عدم نا پذیریٔ دیگر گونی *T.* دونمکسزلک || L'immutabilité des décrets de Dieu احکام تقدیر الهیه‌نک عدم تغیّری

IMPAIR. Nombre qui n'est pas pair *A.* فرد ـ وتر *T.* تک || Trois, cinq et sept sont des nombres impairs اوچ بش ویدی عددلری اعداد وتردر Nous sommes ici en nombre impair بو طرفده عدد فرد اوزره یز

IMPALPABLE. Qui ne fait aucune impression sensible au toucher *A.* لا یلمس ـ ممتنع اللمس *P.* پرواس نا پذیر *T.* الدکمکله طویلمز ـ لمس قبول ایده‌میه‌جک || On a réduit ces perles en poudre impalpable بو اینجولری سحق ایله لمس قبول ایده‌میه‌جک غبار رقیقه تحویل ایتدیلر

IMPARDONNABLE. Qui ne doit point se pardonner *A.* ممتنع العفو ـ ممتنع الصفح ـ لا یصفح *P.* نا شایان عفو ـ آمرزش ـ نا قابل عفو ـ نا پذیر *T.* بغشلنمیه‌جق ـ عفوه کلمز ـ قابل عفو اولمیان || Faute impardonnable عفوی ممکن دکل عفوی نا قابل outrage شایان عفو واغماض اولمیان ـ جرم بر نوع تحقیر

IMPARFAIT. Qui n'est pas achevé, à qui il manque quelque chose pour être parfait *A.* ناقص ـ غیر کامل *P.* نا تمام ـ کم *T.* اکسک || Laisser un ouvrage imparfait بر تالیفی نا تمام ترک ایتمک Sa maison est demeurée imparfaite خانه‌سنک بناسی ناقص قالدی Une guérison imparfaite بر ناقص Il n'a eu qu'une joie imparfaite بر سرور ونشاط ناقص تحصیل ایلدی

IMPARFAITEMENT. D'une manière imparfaite *A.* ناقصاً ـ بالنقصان والقصور *P.* نا تمامانه ـ کم *T.* اکسکلرجه ـ اکسک ـ تمام اولمیه‌رق ـ اولدرق || Il n'est guéri qu'imparfaitement ناقصا شفایاب اولدی Il n'a traité cette matière qu'imparfaitement بو ماده‌دن بالنقصان والقصور بحث ایلدی

IMPARTABLE. Terme de Palais. Qui ne peut se partager *A.* ممتنع التقسیم ـ ممتنع التجزّی ـ متعذّر القسمة *P.* بخش نا پذیر ـ نا قابل تقسیم *T.* بولنمکه کلمز ـ بولنمز || Il faut

liciter cet immeuble, il est impartable بو عقار ممتنع التقسيم اولديغى حسبيله مزاده صاتلمق اقتضا ايدر

IMPARTIAL. Qui ne s'attache par préférence ni aux intérêts, ni aux opinions de personne *A.* بريء من الغرض - بريء من الالتزام *P.* بيغرض - بيطرف *T.* ازادهٔ جانبدارى - طرف غرض طوتمز || Un juge impartial بر حاكم بيغرض un historien غرضدن والتزامدن برئ بر مولف un examen بيطرفانه تفتيش

IMPARTIALEMENT. Sans partialité *A.* عن غير - بلا غرض بريئاً من الغرض - التزام *P.* بيغرضانه - بيطرفانه *T.* طرف طوتميرق || Discuter impartialement une affaire بر مصلحتدن بيغرضانه بحث ايتمك

IMPARTIALITÉ. Qualité de ce qui est impartial *A.* براءة من الغرض - عدم الالتزام *P.* بيغرضى - بيطرفى *T.* طرف طوتمزلق || L'impartialité est une qualité essentielle à un bon juge, à un bon historien بر حاكم عادل وبر تاريخ نويس صادقه كوره براءت من الغرض خصائص خصال لازمه‌دندر Juger une opinion avec impartialité بر رأيك صحت ونفعنى عدم التزام ايله حكم ايتمك

IMPASSIBILITÉ. Qualité de ce qui est impassible *A.* براءة من الالم - عدم التأثر *P.* درد ناپذيرى - ناكارگرى درد *T.* كدر طوقنمامزلق || L'impassibilité des corps glorieux اجسام سعداءنك براءتى L'impassibilité stoïque حكماى المدن رواقيونه مخصوص عدم تأثر حالتى

IMPASSIBLE. Qui n'est pas susceptible de souffrance *A.* برئ من التألم - برئ من الالم *P.* عديم التأثر - درد نا پذير *T.* كدركار ايتمز - كدر طوتمز || Les corps glorieux sont impassibles اجسام سعدا برئ من الالمدر

IMPASTATION. Terme de maçonnerie. Composition faite de substances broyées et mises en pâte *A.* معجون *P.* آشوردہ *T.* دمام بر كونه معجون || Le stuc est une impastation يوغرلمش معجوندر

IMPATIEMMENT. Avec impatience *A.* بالهلع - بالجزع - جازعاً *P.* بلا تصبر - بلا صبر - والجزع *T.* بنا شكيبايى صبرسزلق || Il supporte son affliction impatiemment حزن واندوهنى بى صبر وشكيب ايله || Il attend impatiemment هلع وجزع ايله چكر مايهٔ صبر وتحمّلى رهين - ديده براه ترقب وانتظار در بشقه‌سى كندوسنه Il souffre impatiemment qu'on lui en ait préféré un autre نفاد اولدرق در ماندهٔ مقام انتظار در

ترجيح اولنديغندن گريبان صبر وتحملنى چاك چاك ايدر

IMPATIENCE. Manque de patience *A.* هلع - جزع - جواظ - تنگى حوصله - تنگئ مشرب - نا شكيبايى *P.* عدم الصبر *T.* صبرسزلق - جان طارلغى || L'impatience dans les maux آفات واكدارده جزع ونا شكيبايى Souffrir avec impatience la maladie, la mauvaise fortune مرضه وبخت نا مساعده عدم صبر وثبات اظهار ايلمك Il souffre avec impatience qu'on le contredise كلامنه مخالفت ايلدكلرى حالده صبرسزلق ايدر Il meurt d'impatience que cela soit achevé بو خصوصك ختامنى كورنجيه قدر صبرسزلقدن يانار Il est dans une étrange impatience de savoir ce qui lui arrivera حقنده نه ظهور ايده‌جكنى بيلنجيه قدر ايتديكى تنگئ مشربلك بادئ استغراب اولديجق احوالدندر Il est dans l'impatience de vous voir صبرى دوتنور - آرزوى ديداركز ايله صبرى يانيور

IMPATIENT. Qui manque de patience *A.* معدوم الصبر - جواظ - جازع *P.* بى شكيب - تنگ مشرب - تنگ خو - حوصله‌سز - جانى طار *T.* بى صبر - تنگ حوصله - بغايت صبرسز || C'est un homme fort impatient صبرسز آدمدر Un malade impatient تنگ مشرب بر خسته - مريض جازع Il est d'un naturel impatient بالطبع جانى طار بر آدمدر Je suis fort impatient de savoir ce qui en arrivera حال نيه منجر اوله‌جغنى بيلنجيه قدر صبرم دوكنور

IMPATIENTER. Faire perdre patience *A.* سلب الصبر - اجزاع - انفاد الصبر *P.* نا شكيبايى آوردن *T.* صبرى كيدرمك - صبرى دوكندرمك || Il dit de si mauvaises raisons, que cela impatiente tous ceux qui l'entendent سرد ايلديكى علل واسباب شول رتبده واهى ونا معقولدركه سامعينك صبرينى تأنى وبطائتيله صبرمى كيدرر Il m'impatiente avec sa lenteur ديديكك سلب ايدر Vous m'impatientez par vos discours صحبتلر ايله صبرمى دوكدرسك Rien n'impatiente plus que d'attendre *A.* الانتظار اشد من النار *T.* ترقب وانتظاردن زياده صبرى سلب ايدر شئ يوقدر

S'IMPATIENTER. Perdre patience *A.* عدم الاصطبار - اضاعة الصبر *P.* نا شكيبايى نمودن *T.* صبرسزلق ايتمك || S'impatienter dans les maux ظهور ايدن مصايب وآفاتده اضاعهٔ بضاعهٔ صبرسزلق ايتمه Ne vous impatientez pas صبر وثبات ايتمك

s'IMPATRONISER. Acquérir dans une maison tant d'autorité,

qu'on y gouverne tout *A.* تسلط *P.* طور فرمانفرمایی نمودن *T.* آغالق ایتمک

IMPAYABLE. Qui ne se peut trop payer *A.* فوق القيمة *P.* بی بها *T.* قیمتی یوق - بهاسی یوق || Voilà un tableau impayable اشته بهاسی یوق بر تصویر

IMPECCABILITÉ. État de celui qui ne peut pécher *A.* نزاهة عن الخطا - برائة من العيوب *P.* از گناه آزادگی - *T.* بیگناهی صوچسزلق || L'impeccabilité par nature n'appartient qu'à Dieu seul بالطبع نزاهت عن الخطا انجق جناب حقه مخصوص || Les Anges confirmés en grâce et les Saints dans le ciel, sont dans l'état d'impeccabilité بر صفتدر مظهر فیوضات رحمنیه اولان ملائکهٔ کرام وعرش اعلاده ساکن اولیای عظام حضراتی نزاهت عن العيوب والخطايا عيب وخطادن منزهدرلر - حالنده اولدقلری ظاهر در

IMPECCABLE. Incapable de pécher *A.* منزه عن الخطايا - برئ من العيوب *P.* آزادهٔ گناه - بیگناه *T.* صوچسز || Il n'y a que Dieu qui soit impeccable par nature یالکز جناب خدای ذو الجلال فی حد ذاته عیوب وخطایادن منزهدر || Il n'y a point d'homme impeccable عیوب وخطایادن منزه برئ من الذنوب اولان آدمک وجودی - مخلوق یوقدر یوقدر

Et incapable de faillir *A.* برئ من الزلة - برئ من القصور *P.* آزادهٔ لخشش *T.* یاکلمز || J'ai pu manquer, je ne suis pas impeccable برئ القصور دکلم بلکه بر خطا ایتمشم

IMPÉNÉTRABILITÉ. État de ce qui est impénétrable *A.* عدم القابلية التخلل - عدم الامكان النفوذ - برائة من التخلل *P.* نا پذیری نفوذ *T.* ایچنه کچه‌مازلک || L'impénétrabilité de la matière, des corps ماده‌نک واجرامک نفوذ وتخلله عدم قابلیتی

Il se dit aussi au figuré. *A.* عدم الوصول الى الكنه - عدم الوصول الى الغور - برائة من الاستكناه *P.* ناپذیری در *T.* یافت کنهنه وارلمامه || L'impénétrabilité des conseils de Dieu, des secrets de la nature ارادهٔ حکمت نمودهٔ ربانیه‌نک ارادهٔ صمدانیه‌نک - واسرار قدرتک کنهنه عدم وصول وخفایای قدرتک استکناهدن برائتی

IMPÉNÉTRABLE. Qui ne peut être pénétré *A.* برئ من النفوذ - متعذر النفوذ - ممتنع التخلل *P.* امکان نا پذیر نفوذ *T.* ایچنه کچه‌مز - اندر نگذشتنی || Cette cuirasse est impénétrable aux coups de mousquet تفنکک قورشونی نفوذندن برئ بر زرهدر || Ce cuir est impénétrable à l'eau بو دری یه صو بودرینک ایچنه کچه‌مز - صویک نفوذ وتخللی محالدر || Il y a dans ce bois-là des forts qui sont impénétrables بو اورمانک ایچنده متعذر النفوذ قوریلر وار در || La matière, les corps sont impénétrables ماده واجرام ممتنع النفوذ در - برئ من النفوذ در

Figur. *A.* ممتنع الوصول الى الكنه - ممتنع الاستكناه - ممتنع الوصول الى الغور - متعذر الادراك *P.* درنیا فتنی *T.* کنهنه وارلمز || Les desseins de Dieu sont impénétrables مرادات الهیه‌نک کنهنه وصول امر محالدر - عقول بشر || Il n'y a rien d'impénétrable aux yeux de Dieu مرادات الهیه‌نک غورینه وصول وادراکدن عاجز در - علم ربانیده ممتنع الادراک هیچ بر شئ یوقدر - علم الهی در شیئک کنه وغورینه واصل اولور || La prédestination est un abîme impénétrable قدر الهی کنه وغورینه وصولی متعذر بر دریای بیحد استکناهی وپایاندر || C'est un homme d'un secret impénétrable محال اولدجق وجهله کتم اسرار ایدر بر آدمدر

On dit, qu'un homme est impénétrable, pour dire, qu'il est caché et secret en toutes choses *A.* مبطن *P.* پوشیده درون *T.* ایچلو

IMPÉNITENCE. L'état d'un homme impénitent *A.* امتناع عن التوبة - مرادت على العصيان - عدم الرجوع عن المعاصی *P.* نا پشیمانی - نا توبدکاری *T.* توبه‌سزلک - کناهدن توبدن امتناع || Vivre dans l'impénitence حالنده پشیمانسزلق بر کمسنه || mourir dans l'impénitence مرادت على العصيان حالنده وفات ایتمک - بلا توبه وفات ایتمک کچینمک

— On appelle Impénitence finale, l'impénitence dans laquelle on meurt *A.* عاقبة بلا توبة

IMPÉNITENT. Qui est endurci dans le péché *A.* غير تايب - متمرد على العصيان - معدوم التوبة *P.* نا پشیمان - نا *T.* توبه‌سز - توبه‌کار || C'est un état déplorable que celui d'un homme impénitent معدوم التوبه اولان کشینک حالی واجب التأسفدر || Il est mort impénitent بلا توبه وفات ایلدی - عصیانده متمرد اولدرق تسلیم جان ایلدی

IMPENSES. Terme de Jurispr. Il se dit des dépenses qu'on fait pour entretenir une chose qui appartient à autrui *A.* مصارف لازمة || Rembourser les impenses et améliorations مصارف

لازمدیبی وتعمیرات وترمیمات بهاسنی ادا ایتمك

IMPÉRATIF. Terme de Grammaire. Il se dit du mode du verbe qui exprime commandement *A.* امر

IMPÉRATIF, adj. Impérieux *A.* متحکم *P.* فرمانران *T.* بیوریجی || Il parle d'un air impératif متحکمانه سویلر

En termes de Jurispr., on appelle Disposition impérative, celle qui ordonne de faire quelque chose *A.* حکم قطعی ـ امر قطعی

IMPÉRATIVEMENT. D'une manière impérative *A.* تحکما ـ امرا ـ علی وجه التحکم *P.* متحکمانه ـ امر گونه *T.* بیوررق

IMPÉRATRICE. L'épouse d'un Empereur *T.* ایمپراطوریچه

IMPERCEPTIBLE. Qui échappe à la vue *A.* لا ـ غیر مرئی ـ خفی من النظر ـ یری *P.* نهان از دیده ـ ندیدنی *T.* بلورسز ـ کوزه کورنمز || Cela est imperceptible بو شی خفی من النظر در Les émanations des corps sont imperceptibles ابداندن صدور ـ سطیعات ابدان خفیة من النظر در ایدن نسنه‌لر کوزه کورنمز

Il se dit aussi de ce qui regarde d'autres sens que la vue *A.* غیر محسوس ـ خفی *P.* نا محسوس *T.* بلورسز ـ طویلمز || Une odeur si légère et si délicate, qu'elle est presque imperceptible غایت خفیف ونازك اولوب همان محسوس دکل بر رایحه Le frémissement d'une cloche devient comme imperceptible sur la fin طنطنهٔ ناقوس آخرکارده نا محسوس کبیدر — Figur. || Qui discernera ce bien presque imperceptible, au milieu des maux qui l'entourent? شو قدر مصایب وآفات ایچنده محسوس اولمیه‌جق بر لطفی کیم فرق وتمییز ایده بیلور

IMPERCEPTIBLEMENT. Insensiblement, peu à peu *A.* من غیر احساس ـ خفیا *P.* نهانی *T.* بلورسز اولدرق || Cela se fait imperceptiblement بو شی من غیر احساس وقوع بولمقده در

IMPERDABLE. Qui ne saurait se perdre *A.* متعذر الفوت *P.* بی احتمال فوت *T.* غایب اولنمیه‌جق ـ فوت اولنمیه‌جق Il ne se dit qu'en cette phrase, Un procès imperdable فوتی محال بر دعوا

IMPERFECTION. Défaut, manquement *A.* نقص ـ نقیصه ـ قصور ـ معایب pl. عیوب pl. عیب ـ نقایص pl. نقصان ـ تقصیرات pl. تقصیر *P.* کمی ـ کاست ـ اکسکلك *T.* || Imperfection de corps عیب بدن d'esprit نقصان عقل Tous les hommes sont pleins d'imperfections بنی آدمك جمله‌سی پر عیوب ونقایصدر On doit supporter les imperfections de ses amis دوستلرك نقایص وتقصیراتلرینه تحمل لازمددر

IMPÉRIAL. Qui appartient à l'Empereur ou à l'Empire *A.* سلطانی *P.* شاهی *T.* پادشاهك ـ ایمپراطورك

IMPÉRIALE. Le dessus d'un carrosse *A.* سقف العجلة *P.* آسمانهٔ گردونه *T.* هنطوك تاوانی

IMPÉRIEUSEMENT. Avec hauteur *A.* بالتعظم ـ بالتحکم ـ بالتجبر *P.* زبردستانه ـ متحکمانه ـ متعظمانه ـ بصورت حکمرانی *T.* کبرلك وبیورمه طوری ایله || Parler impérieusement متحکمانه نطق ایتمك traiter تحکم وتجبر صورتیله معامله ایتمك

IMPÉRIEUX. Hautain, qui commande avec orgueil *A.* متعظم ـ متحکم ـ متجبر *P.* زبردست *T.* کبرلو || Femme impérieuse تعظم وتحکم ایله مجبول مزاج کبر آلود زن humeur متعظمه Avoir la mine impérieuse, l'air impérieux بر کمسنه‌نك طور وسیماسنده آثار تعظم بدیدار اولمق

IMPÉRISSABLE. Qui ne saurait périr *A.* بری ـ عدیم الفساد من الفساد *P.* نا قابل فساد ـ فساد نا پذیر *T.* بوزلمز ـ فساد قبول ایتمز ـ یوق اولمز || Les anciens philosophes soutiennent que la matière est impénétrable فلاسفهٔ متقدمین ماده‌نك عدم فسادی دعواسنده درلر

IMPÉRITIE. Ignorance des choses de l'état qu'on professe *A.* عدم الحذاقة *P.* بی استادی ـ خیره دستی *T.* اوزسزلق || L'impéritie d'un chirurgien جراحك عدم حذاقتی Il fit voir une grande impéritie dans cette occasion بو بابده غایت مرتبه عدم حذاقت اثبات ایلدی

IMPERMÉABILITÉ. Qualité de ce qui est imperméable *A.* عدم الامکان النفوذ ـ عدم القابلیة الانتشاف ـ سفیحیت الرطوبة *P.* نفوذ نا پذیری نم *T.* یاشك کچه‌مامزلکی

IMPERMÉABLE. Il se dit des corps à travers lesquels un fluide ne saurait passer *A.* سفیح ـ غیر ـ بری من الانتشاف ـ نا قابل ـ قابل النفوذ الرطوبة *P.* نا پذیر نفوذ نم *T.* یاش کچمز ـ انتشاف || Le verre est perméable à la lumière, et imperméable à l'eau زجاجك نفوذ ضیایه قابلیتی درکار در انجق صویك نفوذینه نا قابلدر

IMPERTINEMMENT. Avec impertinence *A.* بالمجانة *P.* کستاخانه ـ بی باکانه *T.* کستاخلق ایله ـ ادبسزجه || Il lui répondit impertinemment کستاخانه جواب ویردی Il se conduisit fort

impertinemment كمال مجانت ايله حركت ايلدى

IMPERTINENCE. Caractère d'une personne ou d'une chose impertinente *A.* بى باكى ـ كستاخى *P.* سوء الادب ـ مجانت *T.* كستاخلق ـ ادبسزلك || L'impertinence de cet homme est si grande que... بو آدمك مجانتى شول رتبده دركه J'admire l'impertinence de ce discours بو كلامده مشهود اولان حال كستاخى ومجانت موجب استغراب اولەجق بر معنا در ـ Il se dit aussi des paroles et des actions conformes à ce caractère *A.* اقوال وافعال باهرة المجانة *P.* گفتار وكردار *T.* كستاخانه ادبسزلكلر || Dire des impertinences كلمات خلاف دأب ادب سوزلر ـ مجانت آلود تفوّه ايتمك لسانه آلمق

IMPERTINENT. Qui parle ou qui agit contre le jugement, contre la bienséance *A.* بى باك ـ كستاخ *P.* هكوك ـ ماجن *T.* ادبسز || Elle est bien impertinente d'avoir dit cela غايت ماجنه بر قارى اولملو دركه حتى اول مقوله كلامى تفوّه ايليه ـ Il se dit aussi des actions et des discours. V. Impertinence.

On dit en termes de Pratique, qu'un fait, qu'un article est impertinent, pour dire, qu'il n'a rien de commun avec la chose dont il s'agit *A.* خارج من المناسبة ـ لا فى مقامه *P.* نا بمحل *T.* صدددن خارج ـ مناسبتسز

IMPERTURBABILITÉ. État de ce qui est imperturbable *A.* برائة من التشويش ـ برائة من الاخلال *P.* نا پذيرئ خلل قبول ايتمزلك *T.* نا قابليت شوريدگى ـ شورش نفسنك حال اخلال وتشويشدن || L'imperturbabilité de son âme برائتى

IMPERTURBABLE. Qui ne peut être troublé *A.* برئ من الاخلال *P.* برئ من التشويش ـ نا قابل شوريدگى *T.* شاشمز ـ خلل قبول ايتمز || Il est imperturbable dans les résolutions qu'il a prises, dans les desseins qu'il a formés درونده قرار داده اولمش تصميمات وآرا وتصور كردهسى اولمش لوايح خاطر واهمهٔ تشويش واخلالدن مبرّادر Sa mémoire est imperturbable قوّت حافظهسى شوائب تشويشدن بريدر Il déduisit ses raisons d'une manière imperturbable سرد ايلديكى علل واسبابى بر وجهله قابل اخلال اولميهجق صورتده وضع ايلدى

IMPERTURBABLEMENT. D'une manière imperturbable *A.* بلا اخلال ـ بريئًا من الخلل *P.* بى شوريدگى *T.* شاشميەرق بريئًا من الخلل || Savoir par coeur imperturbablement خللسز ـ از بر ايتمك

IMPÉTRABLE. Qui se peut impétrer *A.* ممكن التحصيل *P.* گرفتنى ـ امكان پذير تحصيل *T.* آلنه بيلور || Les lettres que vous sollicitez ne sont point impétrables مطلوبك اولان اذننامهلر ممكن التحصيل دگلدر ـ On dit, qu'un bénéfice est impétrable, lorsqu'il est vacant, et qu'on peut l'obtenir بو زعامت ممكن التحصيلدر

IMPÉTRANT. Terme de Jurispr. Qui a obtenu des lettres du prince, ou un bénéfice *A.* متصرّف *P.* دارنده *T.* الندن اولان || L'affaire fut jugée en faveur de l'impétrant مصلحت متصرّف طرفنه حكم اولندى

IMPÉTRATION. Obtention *A.* استحصال || L'impétration d'une grâce بر نوع لطف واحسانك استحصالى

IMPÉTRER. Terme de Jurispr. Obtenir en vertu d'une supplique *A.* تحصيل ـ اخذ فى يد التصرّف *P.* گرفتن *T.* آلمق || Impétrer un bénéfice بر زعامت تحصيل ايتمك des lettres du prince برات پادشاهى تحصيل ايتمك

IMPÉTUEUSEMENT. Avec impétuosité *A.* بالشدّة ـ شديدًا ـ بالطحمه ـ طحومًا *P.* بتندى ـ باتيزى *T.* شدّتلوجه ـ صربلو || Le vent soufflait impétueusement ريح كمال شدّت ايله هبوب ايدر ايدى Ce fleuve coule impétueusement بو نهرك صويى بالشدّة والطحمه جريان ايدر Parler impétueusement شدّت ايله تكلّم ايتمك

IMPÉTUEUX. Violent, rapide *A.* طحوم ـ شديد *P.* تند ـ تيز *T.* زورلو ـ سرد ـ صربلو ـ كسكين || Vent impétueux ريح شديد ـ سيل طحوم torrent كسكين روزكار ـ شديد ـ تندباد Ouragan طحوم صربلو آقر بر سيل ـ الجريان تندباد شديد ـ En parlant du vent, on emploie particulièrement ces mots *A.* ريح سيهوك ـ ريح مجفل ـ ريح هجوم ـ ريح عاصف *P.* باد تند وتيز *T.* طپراق صاورر روزكار ـ سرد روزكار

Il se dit aussi des mouvemens de l'âme *A.* شديد ـ حديد *P.* تند وتيز *T.* سرد Colère impétueuse غضب شديد Passions impétueuses اعراض نفسانيهٔ حادّه ـ On dit aussi, C'est un homme impétueux *A.* شديد النفس ـ حديد المزاج *P.* تند خو ـ تند مزاج *T.* سرد خويلو ـ تنتيز خويى

IMPÉTUOSITÉ. Qualité de ce qui est impétueux *A.* شدّت ـ طحمت *P.* تندی *T.* سردلک ـ کسکینلک || L'impétuosité des flots امواج دریانک طحمت وشدّتی du vent هبوب ایدن روزکارک شدّتی d'un torrent سیلک طحمتی de la course d'un cheval آتک شدّت وشدّت اوزره جریانی Soutenir l'impétuosité d'une attaque عدوسیری صولت وهجومنک شدّتنه مقاومت ایتمک Une source qui sort avec impétuosité بطن منبعدن شدّت وطحمت اوزره منفجر اولان صو Le sang sortait avec impétuosité دم بالشدّة والطحمه ثوران ایدر ایدی — Figur. *A.* سورت ـ سورة الطبع ـ حدّت ـ حدّة المزاج *P.* تیزی ـ تیز خویی *T.* تیزلک ـ سردلک || L'impétuosité française فرانسه‌لونک سورت طبعی de son humeur فلانک حدّت مزاجی L'impétuosité du premier mouvement حملهٔ اولینک حدّتی Agir avec impétuosité حدّت طبع ایله عمل وحرکت ایتمک Parler avec impétuosité حدّت ایله سویلمک

IMPIE. Qui n'a point de religion, qui méprise les choses de la religion *A.* ملحد pl. ملحدین ـ کافر pl. کفّار *P.* بلغندر ـ بی مذهب ـ بی آیین *T.* دینسز || C'est un homme impie ملحد بر آدمدر — Et qui est contraire à la religion || Sentimens impies اعتقادات کفرآمیز discours مقالات کفرآمیز Culte impie دین کفرآیین Pensées impies معانئ کفرآلود paroles کلمات کفرآلود actions افعال کفراشتمال

IMPIÉTÉ. Mépris pour la religion *A.* الحاد ـ کفر *P.* بلغندری ـ بی دینی *T.* دینسزلک || Des discours pleins d'impiété کفر والحاددن عبارت اقوال وکلمات — Il se dit aussi des actions ou des discours impies || Commettre, dire des impiétés اعمال کفراشتمال ارتکاب ایتمک واقوال کفرمآل تفوّه ایتمک

IMPITOYABLE. Qui est insensible à la pitié *A.* معدوم المرحمة ـ عاری من الترحّم *P.* نا مهربان ـ بی ترحّم ـ بی بهرهٔ مرحمت *T.* مرحمتسز ـ یورکی پک || C'est une âme, un coeur impitoyable قلب بی ترحّم ـ سایهٔ ترحّمدن عاری فؤاد شدّت اعتیاد Juge impitoyable مرحمتسز بر قاضی

IMPITOYABLEMENT. Sans pitié *A.* من غیر مرحمة *P.* بنامهربانی *T.* مرحمتسزلک ایله ـ یورک پکلکیله ـ بی ترحّمانه || On l'a traité impitoyablement فلان کمسنه‌یه بی ترحّمانه معامله اولندی

IMPLACABLE. Qu'on ne peut apaiser *A.* ممتنع التسکین *P.* سکونت نا پذیر ـ نا پذیر آرمیدگی *T.* یومشانمز || Colère implacable غضب ممتنع التسکین haine غیظ وعدوان ممتنع التسکین homme سکونت قبول ایده‌میه‌جک عنیف المزاج ادم — Ennemi implacable *A.* خصم الدّ ـ خصم مداهنک *P.* دشمن بی رحم ـ دشمن بی امان *T.* اصلا مرحمتی یوق بر دشمن

IMPLICATION. Terme de Jurispr. Engagement dans une affaire criminelle *A.* اشتمال ـ محاوطة ـ تدخّل *P.* اندر پیچیدگی ـ علاقه داری *T.* ایچنده بولنمه || L'implication dans une affaire criminelle rend incapable de tenir ni office ni bénéfice بر جنایتک ایچنه محاوطه واشتمال کرک منصب وکرک زعامت ضبطنه مانع بر کیفیتدر ـ بر جرم وقباحتک ایچنده بولنمق حق تصرّف منصب وزعامتدن اسقاطی موجب بر حالتدر

En termes d'école, il signifie, contradiction *A.* تناقض *P.* ضدّی با همدیگر *T.* ضدّلک ـ بری برلریله || Il y a de l'implication dans ces deux propositions بو ایکی مسئله بیننده تناقض واردر

IMPLICITE. Qui n'est pas expliqué en termes clairs *A.* ضمنی || Cela est contenu dans le contrat d'une manière implicite بو کیفیت حجّت ایچنده وجه ضمنی ایله مشتملدر ـ درون حجّتده ضمناً مشتملدر Volonté implicite ارادهٔ ضمنیّه ـ رضای ضمنی Conditions implicites شروط ضمنیّه

IMPLICITEMENT. D'une manière implicite *A.* ضمناً || Cette proposition est dans ce livre-là implicitement بو مسئله فلان تألیفک ایچنده ضمناً محتویدر

IMPLIQUER. Envelopper, engager dans un crime, dans une affaire fâcheuse *A.* ادخال *P.* اندر پیچیدن ـ علاقه دارکردن *T.* ایچنه آلمق || On l'a voulu impliquer dans ce crime-là فلانک اول جرم وقباحت ایچنه ادخالنی مراد ایلدیلر On l'a impliqué dans cette accusation فلان تهمتک ایچنه ادخال ایتدرمشلردر C'est une affaire dans laquelle il ne veut point être impliqué ایچنده بولنمسنی استمز بر مصلحتدر ـ ایچنده بولنمسندن حظ ایتمدیکی بر مصلحتدر

On dit, qu'une chose implique contradiction, pour dire, qu'elle renferme contradiction *A.* متضمّن التناقض || Cet auteur a dit telle chose en tel chapitre, et puis il dit en un autre endroit que... cela n'implique-t-il pas contradiction? *A.* بو مؤلّف

فلان فصلده بويلـه ديمشيكـن آخر بر محلّده شويله دير بو كيفيّت متضمّن تناقض دكلميدر

IMPLIQUÉ. *A.* داخل *P.* اندر پيچيده *T.* ايچنده ـ علاقه دار ـ ايچنه آلنمش ـ بولنمش

IMPLORER. Demander avec humilité une grâce, quelque secours *A.* استدعا ـ ابتهال ـ تضرّع *P.* لابيدن ـ لابه كردن ـ نياز كردن ـ نيازيدن *T.* ديلمك ـ يلوارمق || Implorer l'assistance de Dieu جناب حقدن نصر واعانت نياز ايتمك le secours du Ciel جناب باريدن استدعاى مددرسى la clémence du vainqueur غالبدن استدعاى واعانت ايتمك la protection d'un grand prince شفقت ومرحمت ايتمك ـ بر حكمدار قوىّ الاقتدارك حمايتنى تضرّع ونياز ايتمك بر حكمدار جليل الشانك سايهٔ حمايتنى بالتضرّع والابتهال نياز ايتمك

IMPOLI. Qui est sans politesse *A.* جليف pl. جلفا ـ عديم الظرافة *P.* بيظرافت ـ خورياد ـ *T.* قبا ـ خويراد || Homme impoli قبا بر آدم ـ مايهٔ ظرافتدن عارى بر آدم Manières impolies اطوار بيظرافت ـ اطوار معدومة الظرافة

IMPOLITESSE. Défaut opposé à la politesse *A.* جلافت ـ عدم الظرافة *P.* بيظرافتى ـ خوريادى *T.* قبالق ـ خويرادلق || La fierté et le manque d'éducation sont les sources ordinaires de l'impolitesse جلافت طبعك منشاء عاديسى كبروغرور وامر تأديب اخلاقده اولان نقصان وقصور در ـ Il se dit aussi des actions impolies || Il m'a fait une impolitesse بكا بر خويرادلق ايتدى Je n'ai reçu de lui que des impolitesses كندودن خويرادلقدن غيرى بر شئ كورمدم

IMPORTANCE. Ce qui fait qu'une chose est considérable *A.* مهمّيت ـ اعتنا ـ وجوب الاعتنا *P.* اعتنا *T.* شايستگئ لازملولق || L'affaire est d'une grande importance مهمّيت اهمّ مهامّ واجبة الاهتمامدندر ـ عظيمدسى دركار بر مصلحتدر de plus d'importance qu'on ne croit امور واجبة الاعتنادندر ـ ظنّ وتخميندن برقاچ قات زياده اهمّ ومعتنا بر مصلحتدر La chose est de nulle importance en soi, mais elle peut devenir d'une grande importance dans la suite بو مادّه فى نفسها مهمّهدن دكل ايسه ده كيدهرك كسب مهمّيت عظيمه ايتمك احتمالى دركار در En toutes choses, il est d'une grande importance de bien commencer كافّهٔ اشياده لايقى اوزره بداء اولنمق اهمّ والزمدر ـ اهمّ مهامّدن بر كيفيّتدر — On dit, qu'un homme attache de l'importance à tout ce qu'il fait, pour dire, qu'il cherche à se faire valoir فلان كمسنه كافّهٔ اعمال وافعالنى مهمّ كوسترر qu'il met de l'importance aux plus petites choses امور جزئيّهيى مهمّ وجسيم اولهرق قوللنور et qu'un homme fait l'homme d'importance لازملو آدم طورينى كوسترر ـ نفسنى شايان اعتنا كوسترمك قيدنده در

IMPORTANT. Qui importe, qui est de conséquence *A.* مهمّ ـ اهمّ ـ واجب الاعتنا ـ معتنابه *P.* الزم ـ شايستهٔ اعتنا *T.* لازملو || Avis important رأى واجب الاعتنا conseil نصح مهمّ mot لفظ مهمّ ـ لازملو سوز Parole importante كلام مهمّ La faute que vous avez faite est plus importante que vous ne pensez ارتكاب ايلديككز زلّه وقصور ظنّ وتخمينكزدن بر قاچ قات زياده معتنا بهدر ـ ايتديككز قباحت ظنّ ايلديككز مرتبهدن بر قاچ قات زياده جسيمدر Il aurait été important pour le bien de vos affaires que vous eussiez fait ce voyage بو سفرى ايتمهكز كندو اموركزك تسهيلنه وسيله اولمغله اهمّ والزم عدّ اولنور Il est important d'y mettre ordre au plus tôt بر ساعت اوّل تنظيمى اهمّ اموردندر — On dit, qu'un homme fait l'important بر لازملو آدم طورينى كوسترر

IMPORTATION. Action d'importer. V. ce mot.

IMPORTER. Faire arriver dans son pays des productions étrangères *A.* ادخال المال ـ جلب المال فى داخل الملك *P.* بدرون ملك مال آوردن *T.* ملك ايچنه خارجدن مال كتورمك || C'est une denrée que l'on importe en grande quantité خارجدن كليتلو اولهرق جلب وادخال اولنان ذخايردندر ـ ديار آخردن النوب درون ملكه ادخال اولنان ذخاير اقسامندندر

IMPORTER. Être d'importance *A.* لزوم ـ اقتضا *P.* بايستن ـ مقتضى شدن *T.* لازم اولمق ـ اقتضالو اولمق || Cela ne lui peut importer de rien بو شئ فلانه بر درلو لزومى يوقدر En quoi cela peut-il lui importer? بو شئ فلان كمسنهنك نه سنه لزومى اوله بيلور Il importe pour la sûreté publique امنيّت عامّه ايچون لزوم واقتضاسى دركار در Il lui importe fort de faire ce voyage بو سفرى ايتمك غاية الغايه مقتضاى مصلحتيدر Cela m'importait plus qu'à lui بو شئ فلانه لزومى وار ايسه بكا اهمّ والزمدر Ce sont des choses qui ne m'importent guère بكا چندان مقتضى اوليان شيلردندر Cela m'importe beaucoup بكا غايت ايله مهمّ ومقتضيدر — On dit

absolument, N'importe, qu'importe ? نیه - نه لازم - لازم دکل || Qu'importent les richesses, les honneurs کثرت مال لازم - مال واقبال ندیی مفید در - وجاه واقبال نیه لازم مالدارلقدن وشان واقبالدن نه چیقار

IMPORTUN. Fâcheux, incommode *A.* موجب الثقلة - موجب التعجیز *P.* ثقلت آور *T.* صیقندی - صیقندی ویریجی کتوریجی || Il craint de vous être importun سکا ایراث ثقلتدن احتراز ایدر C'est un demandeur importun موجب ثقلت اولور بر متقاضیدر Ses fréquentes visites sont importunes زیارات متتابعه‌سی موجب تعجیز وثقلتدر Il est importun par ses questions ایتدیکی سؤاللر بادئ ثقلت موجب تعجیز در - اولدیور

Il est aussi substantif *A.* ثقیل pl. ثقلا - ثقیل - معجز *P.* گرانجان المزاج *T.* آغر جانلو - صیقندیلو || C'est un importun بر معجز آدمدر - Il se dit aussi des choses *A.* ثقیل *P.* رنج آور - رنج رسان *T.* ثقلتلو - ثقلب ویریجی - کوکل صیقیجی || Un vent importun بر ریح ثقیل un habit ثقلت ویریجی لباس Une pluie importune ثقلت ویریجی بر باران Le bruit des cloches est importun چاکلرک شماطه‌سی ثقیلدر

IMPORTUNÉMENT. D'une manière importune *A.* بالثقلة - بالتعجیز - علی وجه التعجیز *P.* معجزانه *T.* تعجیزلق ایله - صیقندی ویره‌رک -

IMPORTUNER. Incommoder, ennuyer *A.* ایراث الثقلة - تعجیز *P.* ثقلت آوردن - گرانجانی نمودن *T.* صیقندی ویرمک - ثقلت ویرمک || Je crains de vous importuner سنی - سکا ثقلت ویرمکدن - تعجیزدن احتراز ایده‌رم Il ne faut pas importuner ses amis کشی کندو دوستلرینه باعث ثقلت اولملو دکلدر On ne peut rien obtenir de lui qu'à force de l'importuner تعجیزدن غیری طریق ایله کندودن برشئ تحصیلی محالدر Il est de si mauvaise humeur, que tout l'importune شول رتبده منقبض وتنکدلدر که هر شئ کندویه ثقلت ویرر

IMPORTUNÉ. *A.* مظهر التعجیز *P.* تعجیز کرده - ثقلت یافته *T.* صیقندی‌یه اوغرامش

IMPORTUNITÉ. Action d'importuner *A.* تعجیز pl. تعجیزات *P.* رنج آوری *T.* صیقندی ویرمه || Grande, continuelle importunité تعجیز عظیم وتعجیز دائمی Obtenir quelque chose par importunité بر شیئی تعجیز طریقیله تحصیل ایتمک Essuyer des importunités مظهر تعجیزات اولمق

IMPOSABLE. Qui doit être, qui peut être imposé *A.* مستحق تحمیل - الضریبة - واجب الضریبة *P.* سزاوار گزیت *T.* تکلیفه کرکلو

IMPOSANT. Il se dit de tout ce qui imprime un sentiment de crainte, de respect, d'égards *A.* موجب الخشیة - موجب هیبت - مهیب - جالب المهابة *P.* مهابت انگیز - هیبت بخشا *T.* مهابتلو - پر شکوه || Gravité imposante تمکین ووقار مهابت آثار - فرما figure سیمای هیبت فرما

IMPOSER. Mettre dessus *A.* وضع علی *P.* بر نهادن *T.* اوزرینه قویمق En ce sens, il ne se dit au propre qu'en cette phrase, L'évêque impose les mains en donnant la prêtrise پسقپوس نایل رتبهٔ رهبانیت اولدجق کمسندنک اوزرینه یدینی وضع ایله اعطای رهبانیت ایدر

Et charger quelqu'un de quelque chose de difficile, de fâcheux *A.* تحمیل - الزام *P.* بر زدن - در عهده کردانیدن *T.* اوزرینه قویمق - یوکلتمک || En lui donnant cette commission, on lui a imposé un fardeau bien lourd بو مأموریت ایله اوزرینه بر بار گران تحمیل اولنمش اولدی Imposer un joug insupportable گردننه بر ربقهٔ طاقت شکن تحمیل ایتمک - گردننه فوق الطاقه بر ربقهٔ تحملگداز تحمیل ایتمک Imposer des conditions fâcheuses شروط عنیفه تحمیل والزام ایتمک C'est au vainqueur à imposer la loi aux vaincus مغلوبین اوزرینه تحمیل احکام ایتدرمکه غالبک استحقاقی درکاردر - On dit aussi, Imposer des peines *A.* الزام الحدود الشرعیة une pénitence. *A.* الزام الحد الکفارة Imposer silence *A.* الزام الصمت والسکوت *P.* خموشی فرمودن *T.* صوصدرمق

S'IMPOSER. *A.* الزام علی نفسه - التزام *P.* در عهده کردن - بر خود گرفتن *T.* اوزرینه یوکلنمک || S'imposer une peine کفارت نفسنده بر حد شرعی الزام ایلمک une pénitence ذنوب ضمننده بعض شروطک اجراسنی التزام ایلمک une tâche بر خدمتی - بر نوع خدمتی التزام ایتمک اوزرینه یوکلنمک

On dit, Imposer un nom, pour dire, donner un nom *A.* تسمیة - وضع الاسم *P.* نام دادن - نام نهادن *T.* آد قومق - آد ویرمک || Adam imposa le nom à tous les animaux حضرت آدم جمیع حیواناته وضع اسم ایلدی Imposer le nom à une ville nouvellement bâtie مجدداً بنا اولنمش بر بلده‌یه وضع

اسم اینمك

Imposer, se dit aussi des impôts dont on charge les peuples A. تحمیل - ضرب - طرح P. انداختن T. صالمق - آتمق || Imposer un tribut بر ویرکو طرح ایتمك Imposer un tribut sur tous les sujets d'un État ملکك رعایاسنه عموماً سالیانه صالمق - رعایانك اوزرینه علی العموم طرح ضریبه ایتمك Imposer des droits sur tout ce qui entre dans un royaume, et sur tout ce qui en sort خارجدن درون ملکه کتوریلان ودرون ملکدن دیار آخره نقل ایچون آلنوب کوتوریلان جمیع اموال اوزرینه طرح رسوم ایتمك Imposer la taille بر کمسنه‌نك طرح جزیه ایتمك Imposer quelqu'un à la taille بر کمسنه‌یی جزیه‌یه تابع قلمق - اوزرینه طرح جزیه ایتمك

Il signifie aussi, imputer à tort A. اسناد ما لم یکون - اتهام P. جرم نا کرده اسناد کردن T. نا حق یره تهمتلو ایتمك || On lui a imposé un crime dont il est très-innocent اصلا کلیاً بریٔ - مدخلی اولمدیغی بر تهمت ایله اتهام اولندی فلانی - الذمه ایکن اسناد ما لم یکون ایله اتهام اولندی علاقه‌سی اولمدیغی بر قباحت ایله نا حق یره تهمتلو ایتدیلر

Imposer et en imposer. Inspirer du respect A. ایقاع الهیبة خشیت - هیبت بخشیدن P. الزام الخشیة - ایراث الهیبة - فرسودن T. ادب طاقندرمق || La présence du général imposa du respect aux mutins جنرالك مواجهه‌سی طایفهٔ عصاته یوزی زوربالرك ادبنی طاقندردی - ایقاع هیبت ایلدی Sa figure impose le respect شکل وسیماسی ایقاع هیبت ایدر C'est un homme dont la présence impose حضوری الزام هیبت ایدر بر آدمدر

En imposer, signifie aussi, en faire accroire, tromper A. تخدیع - تغریر - تغلیط P. فریفتن T. آلداتمق || Vous voulez en imposer à vos juges, à vos auditeurs قضات وحکامی وسامعینی آلداتمق قیدنده‌سك

Imposé. A. موضوع P. نهاده T. قونمش A. ملزم - محمول P. در عهده کردانیده - برزده T. یوکلنمش A. مطروح - مضروب P. انداخته T. صالنمش - آتلمش || Joug imposé تحمیل اولنمش ربقه Taille imposée جزیهٔ مضروبه taxe ضریبهٔ مطروحه Nom imposé اسم موضوع

Imposition. Action d'imposer les mains A. وضع الایادی - علی - تعبیهٔ الایادی P. دست برنهادن T. اوزرینه ال قویمق || Les Apôtres ont fait plusieurs miracles par l'imposition des mains حواریون حضراتی تعبیهٔ ایادی ایله نیچه نیچه معجزات اظهار ایتمشلر در

Il se dit figur. de l'action d'imposer quelque charge onéreuse A. حمل - طرح P. انداخت T. صالمه - آتمه || L'imposition des tailles خراجیه‌نك رسوم طرحی d'un nouveau droit بر رسم جدیدك طرحی d'un nouveau subside بر سالیانهٔ جدید صالمه d'un tribut بر ضریبه‌نك طرحی

Et du droit imposé sur les choses ou sur les personnes A. وضیعة pl. وضیعات - ضریبة pl. ضریبات P. باج - گزیت T. تکلیف - ویرکو || Imposition nouvelle تکلیف جدید modérée ضریبهٔ معتدله excessive ضریبهٔ مفرطه Lever les impositions تکالیفی جمع وتحصیل ایتمك

Impossibilité. Négation de possibilité A. استحالة - عدم الامکان P. امکان نا پذیری T. امکانسزلق || Il y a de l'impossibilité à cela بونك عدمی - بو بابده عدم امکان محققدر امکانی درکار در Il est de toute impossibilité de... شویله اولمسی بهمه حال - اولمق محال اندر محالدر عدیم الامکاندر

On appelle Impossibilité métaphysique, celle qui résulte de l'essence même des choses A. استحالة من جهة النفس Et impossibilité physique, celle qui résulte des lois de la nature A. استحالة طبیعیة Et impossibilité morale, celle qui résulte des moeurs ordinaires des hommes A. استحالة عقلیة - استحالة عادیة

Impossible. Qui ne peut être A. محال - عدیم الامکان P. امکان نا پذیر T. امکانسز || Le mouvement perpétuel, la quadrature du cercle sont des choses qui ont été regardées jusqu'ici comme impossibles حرکت دائمه وتربیع دائره ماده‌لری الی الآن محالات قبیلندن عدّ اولنو کلمشدر Il n'y a rien d'impossible à Dieu عند الله تعالی محال شئ یوقدر Cela est moralement et physiquement impossible فلان شئ کرك حسب العاده وکرك حسب الطبیعه عدیم الامکاندر - عقلاً وطبعاً محالدر Il lui est impossible de demeurer long-temps en un lieu طول مدت بر محلده اقامت کندویه کوره امر محالدر Je ne puis faire l'impossible محالی حیز فعله کتورمکه قادر دکلم - محالی ممکن ایتمکه - Réduire un homme à l'impossible. C'est exiger de lui ce qu'il ne peut faire برکمسنه‌یه محالاتی تکلیف ایتمك

Par impossible. Façon de parler qu'on emploie, quand on suppose une chose qu'on sait bien être impossible *A.* على طريق فرض المحال || Si par impossible on devenait jeune على طريق فرض محال سن حداثتك اعادەسنی لازم كلسه

IMPOSTEUR. Celui qui en impose, qui trompe *A.* خادع *P.* مكار ـ ماكر ـ خادعين *P.* ماكرين ـ *T.* سالوس *T.* آلداديجى || C'est le plus grand imposteur qui fut jamais بو آنده قدر كورلمش خادعين وماكرينك اكبريدر

Et celui qui tâche de tromper par de fausses apparences *A.* كاذب ـ ختال ـ خاتل *P.* ختال *P.* فند پيشه *T.* يلانجى || Il veut passer pour un homme de bien, pour un grand dévot, mais ce n'est qu'un imposteur كندوييى اهل خير وغايت ايله متعبد كوسترمك استر انجق ختال محضدر Il y a eu plusieurs imposteurs qui ont pris le nom de certains princes بعض امرانك اسمنى آلمش نيچه نيچه كاذبلر ظهور ايتمشدر — Il se dit aussi adjectivement || Discours, air importun كلام كذب آلود وشكل وسيماى كاذب

Et celui qui débite une fausse doctrine *A.* مضل ـ كذاب *P.* دروغكار *T.* يلانجى || C'est un imposteur qui nous débite ses rêveries pour des vérités كندو خياللرينى بزه حقيقت يرينه نشر ايتدرر بر كذابدر

Il se prend aussi pour Calomniateur *A.* مفترى ـ افاك ـ بهيت *P.* بهتان پرداز *T.* افتراجى || On ne saurait trop punir les imposteurs خلقه بهتان وافترا ايله مألوف اولان خباثتكارانك تأديبى هر نقدر شديد اولسه لايقدر

IMPOSTURE. Action de tromper, d'en imposer *A.* خدعه ـ مكر ـ خديعه *P.* سالوسى *T.* آلداتمه

Il signifie aussi, tromperie par de fausses apparences *A.* ختل ـ كذب *P.* فند *T.* يلانجيلك ـ ياپمه || Toute sa vie n'était qu'une imposture مدت عمرى لا ينقطع فند وكذبدن كذب وريادن عبارت ايدى ـ عبارت ايدى

Il se dit aussi de l'illusion des sens *A.* زيغ الحواس ـ وهل الحواس *P.* فريب حواس *T.* حواسك ياكلمەسى || Il est difficile de se défendre de l'imposture des sens زيغ حواسدن توقى نفس ايتمك امر مشكلدر L'imposture des sens séduit souvent la raison فريب حواس غالب حالده اضلال عقلى مستلزمدر

Il se prend aussi pour Calomnie *A.* افك pl. افايك ـ افترا pl. مفتريات ـ بهيته ـ بهتان *P.* بهتان *T.* افترا || Imposture manifeste افتراى واضح aisée à réfuter جرحى آسان بر افترا Se justifier d'une imposture افترادن عزواولنان تنزيه نفس ايتمك Il est aisé de détruire cette imposture اسناد اولنان افترايى محو وتكذيب ايتمك امر اسهلدر

IMPÔT. Droit imposé sur certaines choses *A.* وضيعه *P.* باج *T.* رسم || Nouvel impôt مجدداً وضع اولنمش رسم Impôt sur le vin رسم خمر sur le papier رسم كاغد Diminuer les impôts رسوماتى جمع تقليل رسومات ايتمك Lever les impôts وتحصيل ايتمك Établir un nouvel impôt بر رسم جديد وضع بر وضيعهٔ جديده طرح ايتمك ـ ايتمك

IMPOTENT. Qui a perdu l'usage d'un bras *A.* اشل *P.* شل *T.* الى سقاط ou d'une jambe *A.* مخبول الرجل *P.* شل ـ كلته پا *T.* آياغى سقاط || La goutte l'a rendu impotent مبتلا اولديغى علت نقرس تقريبيله آياغى سقاطلندى

IMPRATICABLE. Qui ne se peut faire *A.* ممتنع الاجرا ـ متعذر الفعل *P.* نا ممكن بكار آوردن ـ بكار نياوردنى *T.* حيز فعله كتورلمسى محال ـ حيز فعله كتوريلەمز ـ اولمز || Ce que vous me proposez là est tout-à-fait impraticable بكا تكليف ايلديكك شيئك حيز فعله كتورلمسى كلياً محالدر Ce projet est bon, mais il est impraticable dans l'état où sont les choses بو ترتيب واقعا احسن وانسبدر انجق وقت بو رأى محض صوابدر انجق ـ وحاله نظراً ممتنع الاجرا در وقت وحاله كوره حيز فعله كتورلمسى نا ممكندر

On dit, Un homme impraticable, pour dire, un homme avec qui l'on ne saurait vivre *A.* ممتنع المعاشرة ـ ممتنع الامتزاج *P.* نا قابل آميزش والفت ـ الفت نا پذير *T.* امتزاجسز آدم

Et qu'une maison, une chambre est impraticable, pour dire, qu'on ne peut l'habiter *A.* ممتنع التسكن *P.* نا قابل سكنا *T.* اوتورلمز || Cet appartement bas est impraticable pendant l'hiver طبقهٔ سفلاده اولان اشبو دائره موسم شتاده قابل سكنا دكلدر

On appelle Chemin impraticable, un chemin par où l'on ne saurait passer *A.* طريق ممتنع المرور *P.* راه نا گذشتنى *T.* كچلمز يول

IMPRÉCATION. Malédiction *A.* لعن ـ تلعين pl. تلعينات *P.* نفرين ـ دشنام ـ بد دعا *T.* لعنتلمه || Faire des malédictions contre quelqu'un بر كمسنەنك عليهنه لعنت اوقومق

Il nous en assura avec mille sermens et mille imprécations, c'est-à-dire, en faisant mille imprécations contre lui-même هزار يمينلر ونفسى حقنده نيچه نيچه لعنتلر سويليدرك بونى بزه ايناندردى

IMPRÉGNATION. V. Imprégner.

IMPRÉGNER. Charger une liqueur de quelques particules étrangères *A.* اشباع *P.* سير كردن *T.* طويورمق || Imprégner une liqueur de sels, de parties de fer بر سويق شيئى طوز وياخود دمور خردهلريله اشباع ايتمك

IMPRÉGNÉ. *A.* مشبع *P.* سير كرده *T.* طويورلمش || Une terre imprégnée de nitre اجزاى شورجيّه ايله اشباع اولنمش تراب

IMPRENABLE. Il se dit des villes et des places de guerre qui ne peuvent être prises *A.* ممتنع التسخير ـ ممتنع الفتح *P.* نا قابل فتح ـ تسخير نا پذير ـ نا گشادنى ـ نا گرفتنى *T.* آلنمسى محال ـ آلنمز || Il n'y a point de place imprenable فتحى نا قابل قلعه يوقدر

IMPRESCRIPTIBILITÉ. Qualité de ce qui est imprescriptible *A.* عدم السقوط من الاستحقاق بمرور الوقت *P.* نا عملماندگىٔ استحقاق از گذشت ايّام *T.* بر استحقاقك مرور زمان ايله ابطال اولنماسى || L'imprescriptibilité de son droit استحقاقنك مرور وقت ايله عدم سقوطى

IMPRESCRIPTIBLE. Qui n'est pas sujet à prescription *A.* برئ من سقوط الاستحقاق بمرور الوقت *P.* نا قابل عملماندگىٔ حقّ از گذشت ايّام *T.* مرور زمان ايله استحقاقى ابطال اولنميان

IMPRESSION. L'effet que l'action d'un corps fait sur un autre *A.* تأثير pl. تأثيرات *P.* كارگرى *T.* اثر ـ براقيلان اثر || L'impression d'un corps sur un autre corps بر جسمك جسم آخر اوزرينه براقديغى اثر d'un cachet sur la cire نقش مهرك موم اوزرينه تأثيرى L'impression que le mouvement d'un corps fait sur un autre بر جسمك حركتى جسم آخر اوزرينه ايتديكى تأثير Il est sensible aux moindres impressions de l'air جزئى مرتبه هوانك تأثيراتندن متأثر اولور

Il se dit aussi de la marque de l'action d'un sujet sur un autre *A.* اثر pl. آثار *P.* نشانه *P.* نشان || L'alambic laisse toujours une impression de feu dans les eaux distillées انبيقدن تقطير اولنان صولرده بر آتش اثرى قالور Il n'a plus de fièvre, mais il lui reste encore une légère impression de chaleur حمّاسى كرچه زايل اولمشدر انجق خفيفجه بر اثر حرارت هنوز باقيدر Cette colique m'a laissé quelque impression de douleur قولنج علّتى بكا بر كونه اثر وجع براقمشدر

IMPRESSION. Produit de l'art de l'imprimeur *A.* طباعت ـ طبع *P.* طبع سازى *T.* بصمه || Belle impression طباعت لطيفه ـ كوزل بصمه vilaine طباعت قبيحه ـ چركين بصمه correcte صحيح بصمه fautive طباعت سقيمه ـ طبع سقيم ـ ياكلشى چوق بصمه Impression de Paris پارس بصمه‌سى

Il se dit figur. des divers sentimens qui restent gravés dans l'âme *A.* انطباع pl. انطباعات ـ ارتسام pl. ارتسامات ـ تجوع ـ تأثير || Cela a fait une forte impression sur lui بو كيفيت فلانك لوح خاطرينه قوياً تجوع ايتمشدر La peine, le châtiment ne font nulle impression sur ces âmes-là فكر تأديبات بردرلو ـ وعقوبات اول مقوله كسانك درونده تجوع ايتمز انطباعى موجب دكلدر Pensez-vous que ce discours ait fait grande impression sur son esprit? بو كلام فلانك لوح خاطرينه بر درلو انطباعى موجب اولمشمى ظنّ ايدرسك ـ فلانه نوعمّا تأثير ايلديمى ظنّ ايدرسك On m'a voulu donner de mauvaises impressions de vous ذهنمه سنك حقكده بعض كونه انطباعات غير مرضيّه القا ايتمك قيدنده اولمشلر در Il a laissé une mauvaise impression de lui dans toute la province كندو حقنده اولدرق اذهان ناسده ابقاى انطباعات كريهه ايتمشدر Cet ouvrage a fait une grande impresion بو تأليف قلوب ناسه غاية الغايه تأثير ايتمشدر

IMPRÉVOYANCE. Défaut de prévoyance *A.* عدم الاحتياط ـ نقصان الاحتياط ـ عدم الحزم *P.* عاقبت نينديشى *T.* صوكى صايمامزلق || L'imprévoyance des jeunes gens حديث السنّ اولنلرك ـ نوجوانلرك عدم حزم واحتياطلرى نقصان حزم واحتياطلرى

IMPRÉVOYANT. Qui manque de prévoyance *A* عديم الاحتياط ـ ناقص الحزامة ـ *P.* عاقبت نينديش ـ بيحزم واحتياط *T.* صوكى صايمز || La jeunesse est imprévoyante حديث السنّ اولنلر ناقص الحزم والاحتياطدرلر

IMPRÉVU. Qu'on n'a pas prévu, qui arrive lorsqu'on y pense le moins *A.* غير ملحوظ ـ لا وارد الى العقل ـ غير مأمول *P.* در خاطر نيامده ـ نا مأمول ـ ناگهظهور ـ نينديشيده *T.* آنسزين ظهور ايتمش ـ عقله كلمامش || Un accident imprévu خاطره كلمامش حادثه ـ بر حادثهٔ ناگهظهور Une chose

imprévue عقله کلمامش بر شئ - بر کیفیّت نا مأمول mort
موت ناگهانی - موت نا مأمول

IMPRIMER. Porter l'empreinte d'un objet sur un autre *A.* ترسیم - طبع الرسم *P.* نقش زدن *T* نقشنی جیقارمق || Imprimer un sceau sur de la cire نقش مهری بال مومی اوزرنده جیقارمق

Et porter l'empreinte des lettres sur du papier ou quelque autre matière *A.* طبع - تمثیل *P.* طبع کردن *T.* بصمق || Faire imprimer un ouvrage بر تالیفی طبع وتمثیل ایتدرمک Obtenir un privilége pour faire imprimer طبع وتمثیل کتب ایچون بر امتیاز تحصیل ایتمک - On dit aussi, Imprimer des toiles بز اوزرینه بصمق

Il se dit figur. des sentimens, des images qui font impression dans l'esprit, dans le coeur *A.* ترسیم - انجاع *P.* در صحیفهٔ درون نقش کردانیدن *T.* یورککک ایچنه سیندرمک || Ce spectacle lui imprima une grande terreur dans l'âme بو تماشا صحیفهٔ قلبنه رعب ودهشت عظیمه انجاع ایتدردی Il faut imprimer de bonne heure la crainte de Dieu, les sentimens de la vertu dans l'esprit des jeunes gens مخافة اللهی وافکار صالحه‌یی حدیث السنّ اولنلرک لوح خاطرلرینه اوائل حاللرندنبرو انجاع وترسیم ایتدرمک لازمدر La présence du prince imprime toujours du respect حضور پادشاهی قلوب ناسده ترسیم هیبت وخشیتی مستلزمدر

s'Imprimer. *A.* ارتسام - انطباع *P.* نقش پذیرفتن *T.* نقشی چیقمق || Les sciences qu'on apprend de jeunesse, s'impriment mieux dans l'esprit عهد شبابده تحصیل اولنان علوم ومعارف بطریق الاولی لوح ضمیرده مرتسم اولور Les représentations des objets s'impriment dans l'imagination نقوش منطبع اولور - صور واشکال لوح خیالده مرتسم اولور

Imprimé. *A.* مرتسم - منطبع *P.* نقش زده *T.* نقشی چیقمش *A.* مطبوع *P.* طبع کرده *T.* بصامش

IMPRIMERIE. L'art d'imprimer *A.* فنّ الطبع - فنّ الطباعة والتمثیل *P.* طبعکاری *T.* بصمه‌جیلق || On ne sait pas bien qui a été l'inventeur de l'imprimerie فی الاصل فنّ طباعتک موجدی کیم اولدیغی بللو دکلدر Depuis l'invention de l'imprimerie فنّ طبع وتمثیلک ایجادی زمانندنبرو - Il se dit aussi, du lieu où l'on imprime *A.* دار الطباعة *P.* طبعخانه *T.* بصمه خانه - Et de tout ce qui sert à imprimer *A.* آلات وادوات الطبع *P.* دست افزار طبع *T.* بصمه آوادانلغی - آلات وادوات طبعک || Acheter une imprimerie بصمه طاقمی بر مکمّل طاقمنی مبایعه ایتمک

IMPRIMEUR. Celui qui exerce l'art de l'imprimerie *A.* طابع - طبّاع *P.* طبعکار *T.* بصمه‌جی || Habile imprimeur طابع ماهر Maître imprimeur بصمه‌جی استادی

IMPROBABLE. Qui n'est pas probable *A.* عدیم الاحتمال - بعید عن العقل - بعید عن الاحتمال - غیر محتمل *P.* نا محتمل - دور از عقل - دور از احتمال *T.* احتمالی یوق || Rien n'est plus improbable que cette assertion بو افاده قدر عدیم الاحتمال بر شئ یوقدر

IMPROBATEUR. Qui marque improbation *A.* مفید الاستقباح *P.* نا پسندی نما *T.* بکنمازلک کوستریجی || Geste improbateur اشارت مفید الاستقباح coup d'oeil رمز مفید الاستقباح - تقبیحی مشعر رمز واشارت - Il se dit aussi substantivement *A.* مستقبح *P.* تقبیحساز - ناپسندی نما *T.* بکنمز || C'est un improbateur décidé de tout ce que les autres font سائرلرک کافهٔ افعال واعماللرینی بالالتزام استقباح ایدر بر آدمدر - بکنمز بر آدمدر

IMPROBATION. Action d'improuver *A.* عدم التحسین - استقباح *P.* نا پسندی *T.* بکنمازلک || Se taire quand on entend louer un ouvrage, c'est une marque d'improbation بر تالیفک مدح وثناسنی لدی الاستماع اختیار سکوت ایتمک عدم - بر تالیفک مدحنی استماع ایتدکده تحسینه دلالت ایدر سکوت ایتمک علامت استقباحدر

IMPROBITÉ. Défaut de probité *A.* عدم النزاهة الطبع - عدم البرازة *P.* نا راستکاری *T.* ناکسلک || L'improbité de sa conduite سلوک وحرکتنده مشهود اولان عدم نزاهت

IMPROMPTU. Petite pièce de poésie faite sans préméditation *A.* شعر مرتجل - بدیهه .pl بدایه - بدیئة *P.* شعر بر جسته - شعر نیندیشیده *T.* حاضر جوابلق ایله سویلنان شعر || Un agréable impromptu لطیف بر شعر مرتجل Personne ne fait mieux que lui des impromptu آنک کبی بدایه ومرتجلات سویلر یوقدر Il fait des impromptu sur tout هر ماده‌نک اوزرینه شعر مرتجل سویلر

Il se dit aussi de tout ce qui se fait sans préparation *A.* بغتةً مرتّب - بداههٔ مرتّب - مرتّب بالبداهة - بدیهی *P.* ناگهان آماده شده *T.* حاضرلنمامش || Il ne nous attendait

pas, le dîner qu'il nous a donné était un impromptu وردومزه منتظر اولمیوب ویردیکی طعام بغتةً ترتیب اولنمش بداهةً ترتیب اولنمشدر - مقولدن ایدی

IMPROPRE. Qui ne convient pas, qui n'est pas juste. Il ne se dit guère qu'en parlant du langage A. غیر - لا بموقعه || مناسبتسز - یرنده دکل T. نا بموقع - نا بجا P. مناسب Ce terme-là est impropre بو لفظ نا بموقعدر Il s'est servi d'un mot impropre بر کلمهٔ غیر مناسبه استعمال ایلدی d'une expression impropre بر تعبیر نا بجا قوللندی

IMPROPREMENT. D'une manière qui ne convient pas. Il ne se dit que du langage A. بلا مناسبة - من غیر مناسبة P. نا مناسبانه - نا بجا T. مناسبتسز اولدرق || C'est parler improprement que de parler de la sorte بو صورت ایله تکلّم ایتمک مناسبتسز در

IMPROPRIÉTÉ. Qualité de ce qui est impropre A. عدم المناسبة P. نا بجایی T. مناسبتسزلک || L'impropriété de ses expressions rend son style obscur قوللندیغی تعبیراتک عدم مناسبتی سبکک وانشاسنه انسلاب صراحتی مستلزمدر - سبک وانشاسنک غماضتنه بادی اولور

IMPROVISATEUR. Celui qui parle ou qui écrit sur une question sans préparation A. مرتجل pl. مرتجلین - ذو البدیهة - ذو P. مفتلت - البدیهة بر جسته گو T. حاضر جواب || Célèbre improvisateur مشهور انام اولمش مرتجل - بالبداهه کلام سویلمکده کسب نام وشهرت ایتمش کشی

IMPROVISER. Faire sans préparation et sur-le-champ des vers A. ارتجال الشعر - انشاد الشعر بداهةً - افتلات P. شعر بر جسته گفتن - شعر نیندیشیده گفتن T. حاضر جوابلق ایله شعر سویلمک - دوشونمزدن شعر سویلمک || Les Italiens improvisent beaucoup اهل اتالیا ارتجال شعر خصوصنده ماهر درلر

Improvisé. A. مرتجل P. نیندیشیده T. حاضر جوابلق ایله سویلنمش - دوشونمزدن سویلنمش || Discours improvisé مرتجلاً سویلنمش کلام Chanson improvisée بالبداهه اوقونمش شرقی

IMPROVISTE. Il n'est d'usage que dans cette façon de parler, À l'improviste. Subitement A. بغتةً - فجئةً - علی الغفلة P. ناگهان T. آنسزین || Nous étions à table, il est survenu à l'improviste بز یمکده ایدن بغتةً ظهور ایلدی

IMPROUVER. Désapprouver, blâmer A. تقبیح - لوم - استهجان P. نپسندیدن T. بکنمامک || Tout le monde improuve sa conduite طور وحرکتنی جمیع ناس تقبیح ایدر

IMPRUDEMMENT. Avec imprudence A. من غیر حزامة - من P. غیر درایة - بیخردانه - بی عاقلانه T. عقلسزلق ایله || Il a agi fort imprudemment dans cette affaire بو بابده بغایت بی عاقلانه حرکت ایلدی Parler imprudemment من غیر درایة تکلّم ایتمک répondre من غیر درایة جواب ویرمک ایتمک

IMPRUDENCE. Manque de prudence A. عدم الحزامة - عدم الدرایة P. بیخردی T. بیعقلی - عقلسزلق - درایتسزلق || Il s'est conduit en cela avec une extrême imprudence بو بابده درایتسزلق ایله حرکت ایلدی Il y a bien de l'imprudence en cela بو خصوصده درایتسزلق وار در

Il signifie aussi, action contraire à la prudence A. سوء التدبیر - خطاء العقل P. جدکاره T. تدبیرسزلک || Il a fait une grande imprudence عظیم بر سوء تدبیر ایلدی une légère imprudence خفیف بر تدبیرسزلک ایلدی Il est sujet à faire de grandes imprudences عظیم وجسیم سوء تدبیرلره مبتلا بر آدمدر

IMPRUDENT. Qui manque de prudence A. معدوم الدرایة - کمعقل - بیخرد P. غیر حازم - معدوم الحزامة - ناقص العقل - T. درایتسز - بی حزم ودرایت || Il a été fort imprudent de se confier à lui فلانه امنیّت ایلمکده عظیم درایتسزلق ایتدی - Il se dit aussi des actions et des discours A. خلاف القانون العقل - مغایر القاعدة الدرایة P. کار عاقل نه T. قاعدهٔ عاقل ایشی اولمیان || Tenir une conduite imprudente عقل ودرایته مغایر بر مسلکده سلوک ایتمک des discours imprudens قانون عقله مغایر کلامه ابتدار ایتمک Faire une action imprudente حزامت ودرایتدن عاری بر فعل ایتمک - کار عاقل اولمیان بر حرکت ایتمک

IMPUBÈRE. Terme de Droit. Il se dit de ceux qui n'ont pas encore atteint l'âge de puberté A. صغیر - غیر بالغ P. نا رسیده T. نا بالغ - یتشمامش - بلوغه وارمامش

IMPUDEMMENT. Avec impudence A. بالوقاحة - بالمجاعة P. من غیر حیاء - بلا عار T. بی ادبانه - به بیحیایی || Parler impudemment بالمجاعة تکلّم || ادبسزجه - عارسزجه répondre بی ادبانه جواب ویرمک ایتمک mentir بی عار وحیا ارتکاب کذب ایتمک

IMPUDENCE. Manque de pudeur *A.* وقاحت - مجاهت - *T.* لولی - بی ادبی - بیعاری - بیحیایی *P.* عدم الحیا عارسزلق - ادبسزلك - حیاسزلق - اوناماز لق || Il y a de l'impudence à soutenir une chose qu'on sait être fausse كذب صریحك تاییدی قیدنده اولمق محض مجاهتدر Il a eu l'impudence de nier sa signature كندو امضاسنی انكار ایتمك حیاسزلغنی ارتكاب ایلدی Cela est de la dernière impudence مجاهتك مرتبهٔ نهایتیدر — Il se dit aussi des actions et des paroles || Il mérite d'être puni pour ses impudences ارتكاب لسانه كتوردیكی - ایلدیكی وقاحتلر ایچون مستحق تادیبدر اقوال وقاحت آمیز ایچون شایان تادیبدر

IMPUDENT. Qui manque de pudeur *A.* معدوم - وقاح - ماجع - ادبسز - اوناماز *T.* بیعار وحیا - بی ادب - لول *P.* الحیا عارسز || Homme impudent وقاح آدم C'est un impudent menteur بر كذاب بیعار وحیا در — Il se dit aussi des actions et des paroles || Action impudente فعل وقاحت آلود Proposition impudente كلام تكلیف مجاهت قرین Discours impudent وقاحت آمیز

IMPUDEUR. V. Impudence.

IMPUDICITÉ. Vice contraire à la chasteté *A.* فحش - عهارت *P.* پرده صیرقلغی *T.* رسوایی - آلودگی دامن - پرده دریدگی غریق دریای || Être plongé dans l'impudicité عارسزلق - رسوایی وعهارت اولمق L'impudicité jette dans de grands malheurs حال فحش وعهارت آدمی اشدّ آفاته القا ایدر L'impudicité perd le corps et l'âme حال عهارت جان وتنی افنا ایدر

IMPUDIQUE. Qui fait des actions contraires à la chasteté *A.* پرده *P.* مستهتك - جالع - فاحش الخلق - فحّاش - عاهر - پردهسی صیرق *T.* رسوا - زنا كار - آلوده دامن - دریده عارسز || Une femme impudique est la ruine et le déshonneur de sa famille بر زن جالعه كندو اهل بیتنه موجب انكسار - عرض وناموس وبادئ خرابیت حالدر — Il se dit aussi des actions et des discours || Regards impudiques الحاظ فحش فحشیات - اقوال جالعه اشارات جالعه آلود gestes paroles اقوال فحشیه -

IMPUDIQUEMENT. D'une manière impudique *A.* بالعهارة - با آلودگی - با پرده دیرگی *P.* مستهتكا - فاحشا - جالعا عارسزلق ایله - پرده صیرقلغی ایله *T.* زناكارانه - دامن

IMPUGNER. Disputer contre *A.* اعتراض - تعریض *P.* سرنگیدن *T.* سوز آتمق || Je n'oserais impugner l'opinion d'un si grand philosophe بویله بر حكیم نامدارك راینی تعریضه جسارت ایدهمم Impugner un titre بر سنده اعتراض ایتمك

IMPUISSANCE. Manque de pouvoir pour faire une chose *A.* عجز - عدم الاقتدار - عدم الاستطاعة *P.* نا توانی *T.* كرج عجزلق - یتشمامك || Je suis dans l'impuissance de vous servir سكا خدمت ایتمكده عجزم وار در de payer mes dettes ادا ایلمكه اقتدارم یوقدر - دیونمی ادا ایلمكدن عاجزم

Il se dit aussi de l'incapacité d'un homme d'avoir des enfans *A.* عنّت - حركت - ضعف الباه - انعدام الرجولیّة *P.* بیگادگی - اندامی سست *T.* پولوچلق - ارسزلك || Impuissance reconnue, prouvée عنّت مثبته Être soupçonné, accusé d'impuissance علت عنّت ایله مظنون ومتهوم اولمق L'impuissance est une des causes qui rendent un mariage nul علت عنّت ابطال نكاحی ایجاب ایدر اعذار شرعیّهدندر Elle a été séparée de son mari à cause d'impuissance فلان خاتون زوجنی انعدام رجولیّتنه مبنی تطلیق ایلدی

IMPUISSANT. Qui a peu ou point de pouvoir *A.* عاجز pl. عجزة - عدیم الاقتدار - عدیم الاستطاعة *P.* نا توان - بی اقتدار - كم قدرت *T.* قوتسز - كوجی یتشمز || Il a des ennemis, mais ce sont des ennemis faibles et impuissants فلانك اعداسی وار در لكن جملهسی ضعفا وعجزه مقولهسیدر

Il se dit aussi des choses *A.* واهی *P.* سست - بی قوت *T.* قوتسز - كوشك || Haine impuissante بغض واهی colère غضب واهی Faire des efforts impuissans مساعیٔ واهیه صرف ایتمك

Il se dit aussi d'un homme inhabile à la génération *A.* عنین - عجیز - حریك - عدیم الرجولیّة *P.* بیگاده - سست اندام - بی رجولیّت *T.* پولوچ - اركلكی یوق - رجولیّتسز || Il a été déclaré impuissant عنّین اولدیغی حكم اولندی Elle a épousé un impuissant رجولیّتسز بر كمسند ایله عقد نكاح ایلدی

IMPULSIF. Qui agit par impulsion *A.* دفعی || Force impulsive قوّت دفعیّه

IMPULSION. Mouvement qu'un corps donne à un autre par le choc *A.* دفع *T.* قاقش || Cela se fait par l'impulsion de l'air بو حالت هوانك دفعی طریقیله اولور L'eau ne s'élève que par une force d'impulsion صو بر كوند قوّت دفعیّه

Les Cartésiens prétendent que tous les mouvemens se font par impulsion قارتسيوس نام حكيمڭ مذهبنده سالكڭ اولنلرڭ ادعالرينه كوره هر نوع حركت دفع طريقيله وجود پذير اولور اولمدقچه قابرمز

Figur. *A.* حضّ ـ تحضيض ـ ابرام *P.* قنديره *T.* قنثرولش || Il a fait cela par l'impulsion d'un tel بو ايشى فلان كمسنه نڭ ابراميله ايشلدى

IMPUNÉMENT. Sans subir aucune punition *A.* بلا خوف ـ بى ـ بى محابا *P.* سالماً من خوف المجازات ـ الجزا تأديب قورقوسى اولميدرق *T.* بيم جزا || Voler, piller impunément بلا خوف جزا ارتكاب سرقت وايقاع نهب وغارت ايتمك Commettre impunément toutes sortes de crimes كافۀ مكاره ومنكراته بى محابا مبادرت ايتمك

Et sans éprouver aucun inconvénient *A.* عارياً من المحذور ضرر قورقوسى *T.* بى بيم گزند *P.* بلا خوف الضرر ـ اولميدرق || C'est un homme qui ne saurait faire impunément le moindre excès بو آدم حميه خصوصنده بلا خوف ضرر ادنا مرتبه افراطه ميل ايده مز

IMPUNI. Qui demeure sans punition *A.* برئ من المجازاة تأديبسز *T.* بى تأديب ـ بى سر زنش *P.* برئ من العقوبة تأديب اولنمامش ـ || Cette faute ne demeurera pas impunie بو جرم وقباحت برئ من المجازات قالەجق دكلدر Dieu ne laisse point les crimes impunis جناب منتقم قهّار ذنوب وآثامى بلا مجازات ترك ايتمز Cette action est trop noire pour demeurer impunie بو فعل غايت الغايه شنيع اولمغله تأديبدن برئ قالمق احتمالى يوقدر

IMPUNITÉ. Manque de punition *A.* اغماض ـ عدم المجازاة تأديبسزلك *T.* بى سرزنشى ـ بى تأديبى *P.* عن المجازاة || Rien n'augmente tant les désordres que l'impunité des crimes قبايح مقابلنده اجراى تأديبات لايقيه دقت اولنمامق قدر وسيلۀ تزايد اختلال اولەجق بر شئ يوقدر Les coupables puissants se flattent souvent de l'impunité ذى قوّت اولان مجرمين اكثريا مجازاتدن برئ اولمق املنده درلر

IMPUR. Qui n'est pas pur, qui est altéré par un mélange *A.* مغشوش ـ غير خالص *P.* نا پاك ـ جركين *T.* كيرلو || Par le feu, on sépare ce qu'il y a d'impur dans les métaux معادن ايچنده موجود اولان غش آتش قوتيله تميز اولنور Dans l'analise qu'on a faite, tout ce qu'il y a d'impur est demeuré au fond حال ذوبانده اجزاى مغشوشه نڭ مجموعى ديبده قالمشدر

On dit figur., qu'un homme est né d'un sang impur, pour dire, qu'il est né de parens notés فلان كمسنه سلالۀ غير طاهره دن نشئت ايتمشدر

Il se dit aussi des déréglemens qui ont rapport aux plaisirs charnels de l'amour *A.* ملوّث ـ مدنّس ـ مقذر *P.* چپل *T.* مردار || Des amours impures مدنّس ومقذّر اولان علايق عشق des moeurs اخلاق مدنّسه

IMPURETÉ. Ce qu'il y a d'impur dans quelque chose دنس pl. ادناس ـ عدم الطهارة ـ نجس pl. انجاس ـ وسخ pl. اوساخ *P.* نا پاكى *T.* كير ـ مردارلق || L'impureté de l'air cause plusieurs maladies هوانڭ عدم طهارتى امراض كثيره يى مستلزمدر هوانڭ وخامتى ـ L'impureté des métaux se corrige par le feu معدنلرڭ اوساخ وادناسى آتش ايله اصلاح معادنڭ عدم طهارتى آتشده اصلاح اولنور ـ اولنور Il faut filtrer ces liqueurs-là pour en ôter toutes les impuretés مايعات ـ اوساخدن تطهير اولنمق ايچون سوزلمكه محتاجدر مايعات ايچلرنده موجود اولان بالجمله ادناس واوساخى دفع ايچون مصفاتدن امرار اولنمغه محتاجدر L'impureté des humeurs اخلاطڭ عدم طهارتى

Il se dit figur. pour Impudicité || Vivre dans l'impureté عيش مدنّس ايله تعيّش ايتمك Être plongé dans l'impureté درياى ادناس وتلويثات ايچنده مستغرق اولمق C'est un monstre d'impureté ادناس گونا گون ايله آلوده عجايب مخلوقاتدن بر حيواندر Un livre rempli d'impuretés ادناس وتلويثات ايله مملو بر كتاب Le péché d'impureté دناست زنا گناهى

IMPUTATION. Terme de Finance. Compensation d'une somme avec une autre *A.* محسوبيّت ـ تقاصّ || On doit faire l'imputation des sommes payées pour intérêt d'un capital qui n'en doit point produire, sur le capital même ربح ايله متحمّل اولميان مال ايچون ويرلمش كذشتدلرڭ مقدارى اصل مالده محسوب وتقاصّ اولمق لازم كلور On doit faire l'imputation de ce qui a été payé pour les arrérages d'une reste au-delà du taux fixé par la loi, sur le capital même de la rente مال بقايا اولمق اوزره سعر مقنندن فضله ادا اولنان مبلغ رأس المال مستغلده محسوب اولمق اقتضا ايدر

Il signifie aussi, une accusation faite sans preuve *A.* اسناد

pl. اسنادات || Il s'est bien justifié des imputations dont ses ennemis l'avaient chargé اعداسنڭ اسناد ایتدکلری تهمتلردن تبریهٔ ذمّت ایتمشدر Voilà une imputation faite bien légèrement خفّت ایلد اسناد اولنمش شیٔدر

IMPUTER. Attribuer à quelqu'un une chose digne de blâme *A.* عزو التهمة ــ اسناد ــ عزو || On lui impute que... فلانه شویله اسناد ایدرلر که d'avoir voulu corrompre les témoins شاهدلری افساد قیدنده اولدیغی تهمتی کندویه عزو اولندی C'est un livre sans nom, on l'impute à un homme qui s'en défend fort مؤلّفی اسمی نا معلوم بر کتابدر تألیفنی انکار ایدن فلان کشی یه اسناد ایدرلر Ne m'imputez pas cette faute بو تهمتی بکا اسناد ایلمه — On dit, Imputer à négligence, à oubli اهماله یا نسیانه عزو ایتمک ــ حمل ایتمک

On dit aussi, Imputer à faute, à blâme, à déshonneur, pour dire, trouver dans une action de quoi blâmer celui qui l'a faite, et lui en faire un reproche *A.* تخطئة ــ تسوئة *P.* حرفگیری کردن *T.* سوز بولمق

IMPUTER, en termes de Finance, c'est appliquer un paiement à une certaine dette *A.* تقاصّ *P.* محسوب کردن *P.* محسوب ایتمک || Les paiemens que fait un débiteur doivent être imputés sur les dettes qui lui sont le plus à charge برمدیونڭ ادا ایلدیکی اقچه اهمّ واقدم اولان دیوننه تقاصّ اولملو در

IMPUTÉ. *A.* مسند علیه *P.* اسناد کرده *T.* اوزرینه آتلمش *A.* محسوب *P.* محسوب کرده *T.* محسوب اولمش

INABORDABLE. Qu'on ne peut aborder *A.* ممتنع الرفاء ــ متعذّر الرفاء *P.* نارسیدنی ــ نا قابل ساحلرسی *T.* یناشلمز || La plage est inabordable de ce côté-là فلان شاطیٔ اول یالی کنارینڭ اول طرفده یناشیلور ــ طرفده ممتنع الرفادر یری یوقدر

On dit d'un homme d'un difficile accès, qu'il est inabordable *A.* ممتنع التقرّب *P.* امکان نا پذیر نزدیکی *T.* یقلشلمز ــ یانند وارلمز ــ

INACCESSIBLE. Dont l'accès est impossible *A.* ممتنع الوصول *P.* نا قابل دسترسی ــ بدست نیاوردنی ــ نا رسیدنی *T.* ال دکمز ــ ال یتشمز || Un château inaccessible بر حصن منیع un rocher صخرهٔ ممتنع الوصول une plage شاطیٔ ممتنع الوصول — Il se dit aussi des hommes *A.* ممتنع الوصلة ــ ممتنع الملاقاة *P.* امکان نا پذیر ملاقات *T.* بولوشلمز ــ یانند وارلمز

On dit figur. Être inaccessible aux sollicitations, à la peur, à l'amour, à la flatterie الحاح وابرام وخوف وخشیت وعشق ومحبّت وتملّق ومداهنه فلانڭ قلبنه ممتنع التأثیر درونند کار ایتمامک ــ اولمق

INACCOMMODABLE. Qui ne se peut accommoder *A.* ممتنع الاصلاح ــ متعذّر المصالحه ــ ممتنع التألیف *P.* آشتی نا پذیر *T.* نا قابل مصالحه ــ اوزلاشدرلمز ــ بارشق قبول ایتمز || C'est une querelle inaccommodable نا قابل مصالحه بر نزاعدر Ils ont poussé l'affaire si loin, qu'elle est devenue inaccommodable مصلحتی شول درجه یه قدر ایصال ایتدردیلر که فیما بعد بالمصالحه تنظیمی محالدر ــ اول قدر دورتمشلر که بوندن صکره صلحاً تنظیمی محال رتبه سنه وارمشدر

INACCORDABLE. Qu'on ne peut accorder *A.* ممتنع التوفیق ــ ممتنع الامتزاج *P.* امکان نا پذیر یکرنگی ــ نا قابل امتزاج *T.* اویوشمز || Des caractères inaccordables طبایع ممتنع الامتزاج

INACCOSTABLE. Qu'on ne peut accoster *A.* ممتنع التقرّب *P.* امکان نا پذیر نزدیکی *T.* یقلشلمز

INACCOUTUMÉ. Qui n'a pas coutume de se faire *A.* غیر عادی ــ غیر معتاد *P.* نا معتاد *T.* آلشلمامش || Sentir des mouvemens inaccoutumés qui présagent une maladie بر مرضک ظهورینه دلالت ایدر بعض حالات غیر معتاده حسّ ایتمک

INACTIF. Qui n'a point d'activité *A.* بطیٔ ــ بطیٔ العمل ــ بطیٔ الحرکة *P.* دیرکار ــ کار نا پرداز *T.* ایشی آغر ــ ایش یورتمز || C'est l'homme du monde le plus inactif بونک قدر بطیٔ الحرکه آدم جهانده یوقدر

INACTION. Cessation de toute action *A.* تعطّل ــ حال البطالة ــ خلوّ عن العمل ــ العمل *P.* بیکاری *T.* ایشسزلک ــ بوش || Être dans l'inaction حال بطالتده اولمق ــ کار وعملدن طورمق ــ بوش طورمق ــ خالی طورمق Les troupes sont dans l'inaction عسکر کار وعملدن خالی طورر

INACTIVITÉ. Manque d'activité *A.* بطائة فی العمل *P.* دیرکاری ــ کار نا پردازی *T.* ایش یورتمامزلک ــ ایش || Son inactivité m'impatiente بطائت عملی سورمامزلک انسلاب صبریمی موجب اولدجق بر کیفیتدر

INADMISSIBLE. Qui n'est point recevable *A.* ممتنع القبول *P.* نا مقبول ــ نا پذیرفتنی *T.* نا سزای قبول ــ قبول اولنمز ــ قبولی محال || Ses moyens ont été trouvés inadmissibles ایراد ایلدیکی علل واسباب نا سزای قبول عدّ اولنمشدر Cette

preuve est inadmissible بو دليل ممتنع القبولدر

INADVERTANCE. Défaut d'attention, d'application à quelque chose *A.* غفلت ـ عدم الدقة ـ عدم الاهتمام *P.* بی اهتمامی *T.* اهتمامسزلق ‖ Il a fait cela par inadvertance بونی غفلته مبنی ـ مبنی ایتمشدر C'est pure inadvertance عدم دقته غفلت محضدر

INALIÉNABILITÉ. Qualité de ce qui est inaliénable *A.* عدم برائة من الفراغ ـ عدم القبول الفراغ ـ القبول الانتقال ‖ آخره فراغت قبول ایتمازلک *T.* فراغ نا پذیری *P.* L'inaliénabilité du domaine فلان ملکک فراغ قبول ایتمامسی

INALIÉNABLE. Qui ne peut s'aliéner *A.* ممتنع الانتقال ـ نا قابل ـ فراغ نا پذیر *P.* بری من الفراغ ـ ممتنع الفراغ *T.* فراغ قبول ایتمز ـ فراغه کلمز *T.* فراغ ‖ Les domaines de la Couronne sont inaliénables املاک همایون ممتنع الفراغدر Les biens de l'Église sont inaliénables کلیسا اوقافی بری من انتقال وفراغ قبول ایتمز ـ نا قابل فراغدر ـ الفراغدر

INALLIABLE. Il se dit des métaux qui ne peuvent s'allier l'un avec l'autre *A.* ممتنع الاختلاط ـ ممتنع الامتزاج *P.* آمیزش نا پذیر *T.* برلشمز ـ بری برلریله قاتشمز ‖ Ces deux métaux-là sont inalliables بو ایکی نوع معدن بری بریله امتزاج قبول ایدر مقولهدن دکلدر ـ Figur. ‖ Les intérêts de Dieu et ceux du monde sont inalliables رضای حضرت خالق البرایا ایله اغراض مخلوقات قابل امتزاج واتحاد دکلدر

INALTÉRABLE. Qui ne peut s'altérer *A.* ممتنع التغیّر *P.* نا قابل تغیّر ـ دیگرگونی نا پذیر *T.* بوزلمز ‖ On prétend que l'or est inaltérable آلتون بالطبع ممتنع التغیّر عدّ اولنور Tranquillité inaltérable شائبهٔ تغیّردن بری اطمینان وآرام

INAMISSIBILITÉ. Qualité de ce qui est inamissible *A.* عدم الزوال *P.* نا تباهی ـ تباه نا پذیری *T.* بیزوالی ـ یاوی اولمازلق Il ne se dit qu'en cette phrase de Théologie, L'inamissibilité de la Justice عدالت بی نهایت جناب حقک عدم زوالی

INAMISSIBLE. Qui ne se peut perdre *A.* عدیم الزوال *P.* تباهی نا پذیر ـ بی زوال *T.* یاوی اولمز Il ne se dit qu'en cette phrase de Théologie, Grâce inamissible فیض بی زوال الهی

INAMOVIBILITÉ. Qualité de ce qui est inamovible *A.* عدم القابلیّة العزل ـ العزل *P.* آزادگی از ـ عزل نا پذیری *T.* قید عزل ‖ عزل قبول ایتمازلک L'inamovibilité d'un emploi عزل قبول ـ بر منصبک قید معزولیتدن آزادهلکی ایتمازلکی

INAMOVIBLE. Qui ne peut être destitué à volonté *A.* بریّ من العزل *P.* عزل نا پذیر ـ عزل معزولیّت قید آزاده *T.* عزل ‖ عزل وتبدیله کلمز ـ قبول ایتمز Vicaire perpétuel et inamovible قائممقام مؤبّد بریّ عزل وتبدیلدن emploi عزل وتبدیل قبول ایتمز بر منصب

INANIMÉ. Qui n'a point d'âme *A.* معدوم الروح ـ بلا روح ـ بی روح *P.* جماد ـ جامد ـ جمادات .pl روحسز *T.* بیجان ‖ Corps inanimé جماد ـ جسم بی روح Créatures inanimées جانسز ـ ذو روح اولمیان مخلوقات ـ مخلوقات بی روح ـ Il se dit figur. d'un défaut de vivacité ‖ C'est une personne inanimée جماد کبی برآدمدر ـ برشخص معدوم الروحدر une figure جماد کبی برصورتدر ـ روحدن عاری بر چهره در Un chant inanimé روحدن عاری بر ازکی

INANITION. Manque de force causé par défaut de nourriture *A.* هبط من شدّة القهم *T.* اشتهاسزلقدن درمانسزلق ‖ Il ne mange point, il mourra d'inanition هیچ طعام یمکدیکندن مهبوطاً وفات ایدهجکدر

INAPERÇU. Qui n'est point aperçu *A.* غیر مشهود ـ غیر مرئی ـ نا بدید ـ پنهان از دیده ـ نا دیدنی *P.* خفیّ من النظر ـ کورنمز *T.* کوزه کورنمز ‖ Le hasard n'est que le cours inaperçu de la nature امر اتفاقی مجرّد طبیعتک خفیّ من النظر اولان مجرای عادیسی لازمهسیدر

INAPPLICABLE. Qui ne peut s'appliquer *A.* غیر مصروف *P.* امکان نا پذیر مصروفیّت *T.* صرف اولنمغه کلمز ـ صرف اولندمز ‖ Cet exemple est inapplicable au fait présent بو مثال فلان صرف اولندمز ـ حاله مصروف اولمز

INAPPLICATION. Défaut d'application *A.* عدم ـ عدم الاقدام ـ عدم الملازمة ـ عدم المداومة *P.* کم ورزش *T.* الاهتمام ـ چالشمامه ‖ Son inapplication est cause qu'il ne fera jamais rien عدم مداومتنه نظراً هیچ بر شیئه دسترس اولهمیهجغی درکاردر Il est d'une inapplication que rien ne peut corriger عدم اقدامی بوجه من الوجوه اصلاح قبول ایدهجک شیئ دکلدر

INAPPLIQUÉ. Qui n'a point d'application *A.* عدیم الاقدام ـ عدیم الملازمة ـ غیر معدوم ـ معدوم الاهتمام *P.* کم ورزش *T.* چالشمز ‖ Les esprits inappliqués ne réussissent en rien عدم اقدام ایله مألوف اولنلر هیچ بر شیئه ظفر بولمزلر

INAPPRÉCIABLE. Qui ne peut être apprécié A. فوق القيمة - مستحیل التقدیر - محال التقویم P. بی بها - نا پذیر تقدیر T. تقدیره کلمز - قیمتی یوق - بهاسی یوق || Valeur inappréciable شجاعت بی بها quantité تقدیر وتقویمی محال اولان کمیت

INAPTITUDE. Défaut d'aptitude à quelque chose A. عدم الاستعداد P. بی استعدادی T. بر شیئه کلش اولمامقلق - استعدادسزلق || Son inaptitude l'exclut de tout emploi عدم استعدادی تقریبیله ضبط مناصب استحقاقندن ساقطدر

INARTICULÉ. Qui n'est point articulé A. غیر ملفوظ || Enfant qui ne forme encore que des sons inarticulés اصوات غیر ملفوظه‌دن ماعدا ادا ایده‌میان جوجوق

INATTAQUABLE. Qui ne peut être attaqué A. بریء من التعرض - مأمون عن التعرض P. آزادهٔ آسیب T. طوقنلمز || Un poste inattaquable واهمهٔ تعرضدن بریء بر محل منیع un titre وضع انگشت - محل تعرض اولمیان بر سند قوی تعریض اولنه‌جق محلی اولمیان بر سند

INATTENDU. Auquel on ne s'attend point A. غیر مأمول - غیر مترقب P. نا مأمول - نپیوسیده T. اومه‌دق - اوملمز Visite inattendue زیارت غیر مترقبه disgrâce مصیبت غیر مترقبه - کدر نا مأمول Malheur inattendu آفت غیر مأموله

INATTENTIF. Qui n'a point d'attention A. عدیم الدقة P. بی دقت - کم اندیش T. دقتسز - دقتی یوق || Un enfant inattentif دقتی یوق بر طفل

INATTENTION. Défaut d'attention A. عدم الدقة P. بی دقتی - زبوده T. دقتسزلک || Il a fait cette faute par inattention بو خطایی دقتسزلغه مبنی ایشلدی

INAUGURATION. Sacre des souverains ou d'un prélat A. رسم التقدیس P. آیین تقدیسسازی - رسم مبارکسازی T. مقدس || L'inauguration d'un Empereur ایمپراطور جدید قلمنک رسمی حقنده اجرا اولنان رسم تقدیس

INCANDESCENCE. État d'un corps qui est échauffé et pénétré de feu jusqu'à devenir blanc A. ابیضاض من شدة الحمو P. سپیدی پذیری از تف آتش T. آتش قیزغنلغی شدتندن اغارمه || Ce métal est dans l'état d'incandescence بو معدن شدت حمو ناردن آغارمشدر

INCANDESCENT. Qui est en incandescence A. مستحیل الی لون الابیض من شده الحمو P. از تف آتش سپید گشته T. آتش قیزغنلغی شدتندن آغارمش

INCANTATION. On appelle ainsi les cérémonies absurdes des magiciens A. رسوم العزایم P. آیین افسونکاری T. سحربازلق رسومی

INCAPABLE. Qui n'a pas la capacité nécessaire pour certaines choses A. غیر مقتدر - عدیم الاقتدار - معدوم اللیاقة - غیر لایق P. بی مایهٔ لیاقت - نا سزاوار - نا شایسته T. کرکلو دکل || Il est absolument incapable de son emploi عهده‌سنده اولان منصبه وجهاً من الوجوه لیاقتی یوقدر d'application مداومته اقتداری یوقدر

Et qui est dans une disposition qui ne lui permet pas certaines choses A. عدیم القابلیة - غیر قابل P. نا قابل T. الندن کلمز || Sa mauvaise santé le rend incapable de toute attention مبتلا اولدیغی سوء مزاج تقریبیله صرف دقته بر درلو قابلیتی یوقدر Dès qu'il est en colère, il est incapable de raison حال غضبده ایکن کلام معقول استماعنه قابلیتی یوقدر C'est un homme incapable de manquer à sa parole خلف وعده بالطبع قابلیتی یوق بر آدمدر de mauvaise action سوء عمله بالطبع لیاقتی یوقدر de bassesse دنائت وسفالته بالطبع لیاقتی یوقدر

Il se dit aussi de ce qui n'a pas les qualités, les conditions nécessaires pour quelque chose A. عدیم الصلاحیة - غیر صالح P. بی صلاحیت - نا شایان T. صلاحیتی یوق || Son estomac est incapable de digérer les choses les plus légères معده‌سی اخف خفیف اولان شیلرک هضمنه صلاحیتی یوقدر Une terre incapable de rien produire هیچ بر درلو محصول ویرمکه صالح اولمیان ارض

On dit absolument, qu'un homme est incapable, pour dire, qu'il est malhabile, qu'il manque de talent A. عدیم الاهلیة P. نا اهل T. اهلیتسز || C'est un homme incapable اهلیتی یوق بر آدمدر

Il se dit en termes de Jurispr., de celui qui est privé par la loi de certains avantages, ou exclu de certaines fonctions A. عدیم الاستحقاق - غیر مستحق P. نا مستحق - نا شایسته T. کرکلو دکل || Par la loi, un bâtard est incapable d'hériter ولد الزنا - ولد الزنانک وراثته شرعاً استحقاقی یوقدر استوراثه شرعاً نا مستحقدر Un mineur est incapable de disposer de son bien بر صغیر کندو مالنی بر وجه دلخواه

On l'a déclaré incapable de posséder aucune charge قوللنمغه عديم الاستحقاقدر فلان كمسنه ضبط منصبه نا مستحق اولديغى حكم اولندى

INCAPACITÉ. Défaut de capacité. Il ne se dit que des personnes A. عدم الاستحقاق ـ عدم القابلية ـ عدم الاهلية ـ عدم اللياقة P. بى استحقاقى ـ نا اهلى ـ نا سزاوارى ـ نا شايستگى T. استحقاقسزلق ـ اهليتسزلك ـ قابليتسزلك ـ كركلوسزلك || On a reconnu son incapacité فلانك عدم لياقتى معلوم شرعاً عدم محقق اولمشدر ـ اولمشدر Incapacité légale استحقاق

INCARCÉRER. Mettre en prison A. تسجين ـ حبس P. در زندان كردن T. حبس ايتمك

INCARCÉRÉ. A. محبوس P. در زندان كرده ـ زندانى T. حبسلو

INCARCÉRATION. Action d'incarcérer, ou état de celui qui est incarcéré A. محبوسيت P. در زندانى T. حبسلق

INCARNADIN. Il se dit d'une couleur plus faible que l'incarnat ordinaire A. اصحر T. قزل بوز || Un ruban incarnadin قزل بوز رنكلو بر شريت

INCARNAT. Espèce de couleur entre la couleur cerise et la couleur de rose A. مُغرة T. آچق كوكزى || Du satin incarnat آچق كوكزى اطلس

INCARNATIF. Terme de Chirurgie. Il se dit des remèdes, des bandages et des sutures qui servent à réunir les chairs A. موجب الالتحام P. پيوسته ساز گوشتها T. اتلرى ـ ات باغليجى بتشديريجى

INCARNATION. Mystère par lequel le Verbe éternel s'est fait homme A. تجسّد P. تن گرفتگى T. كوده‌لنمه || Le mystère de l'incarnation سرّ مكتوم تجسّد

s'INCARNER. Il ne se dit qu'en parlant de l'incarnation du Fils de Dieu A. تجسّد ـ كسب الجسد P. تن گرفتن T. كوده‌لنمك || C'est la seconde Personne de la Trinité qui a voulu s'incarner اقانيم ثلثه‌دن اختيار تجسّد ايدن اقنوم ثانيدر

En termes de Chirurgie, il se dit des chairs qui commencent à revenir A. التحام P. گوشت بستن T. ات باغلمق

INCARNÉ. A. متجسّد P. تن گرفته T. كوده‌لنمش A. ملتحم P. گوشت بسته T. ات باغلمش

On dit figur. d'un méchant homme, que c'est un diable incarné بر ابليس مجسّمدر ـ On dit aussi, que c'est la prudence ou la malice incarnée فلان كشى عقل مجسّمدر ـ شرّ مجسّمدر ـ خباثت مجسّمدر ـ

INCARTADE. Espèce d'insulte qu'une personne fait brusquement à une autre A. معاملة عنيفة T. چيقش || Étrange incartade غريب بر معاملهٔ عنيفه Il lui a fait une incartade fort mal à propos فلانه بغايت مناسبتسز بر چيقش ايتدى

Il signifie au pluriel, extravagances, folies A. pl. فلتات P. كردارهاى نا در برابر T. دلى طولو ايشلر || Il a fait mille incartades هزار بهزار فلتات نا معقوله‌يه مبادرت ايلدى Il fait chaque jour de nouvelles incartades كل يوم مجدداً فلتات نا در برابر ايتمكدن خالى دكلدر

INCENDIAIRE. Auteur volontaire d'un incendie A. وقاد الحريق P. آتش انداز T. قونداقچى | Les ordonnances contre les incendiaires قونداقچيلر عليهنه اولان نظامات On punit les incendiaires par le feu قونداقچيلرك جزاسى نار ايله ترتيب اولنو كلمشدر ـ Figur. || C'est un incendiaire ايقاد نائرهٔ فتنه وفساده ساعى بر آدمدر Un propos incendiaire ايقاد نائرهٔ فتنه وفسادى موجب بر كلام

INCENDIE. Grand embrasement A. حريق P. آتش T. يانقين || Horrible incendie حريق دهشتفرما grand حريق عظيم ـ L'incendie d'une ville فلان بلده‌نك حريقى بيوك يانقين ـ Figur. A. نائرة الفساد ـ نائرة الفتنة ـ ساعورة الاختلال والفتنة ـ احتراقى ـ P. آتش آشوب واختلال T. آتشى قرقشدلق || Le fanatisme a causé de grands incendies dans tout le royaume مرادت على الدين درون مملكده نائرهٔ فتنه واختلالك ايقادينه سبب اولمشدر Il ne faut qu'une étincelle pour allumer un grand incendie يك شرارهٔ آتش بر حريق عظيمه بادى بر آتش قيغلجمى قوجه بر يانقين طونشدرر ـ اولور

INCENDIER. Brûler, consumer par le feu A. احراق بالنار ـ احراق P. سوختن T. ياقمق ـ آتشه ويرمك || Cette ville a été incendiée بو بلده ـ بو شهر احراق بالنار اولدى محترق اولدى

INCENDIÉ. A. محترق P. سوخته T. يانمش

INCÉRATION. Action d'incorporer de la cire avec quelque autre matière A. قطاب الجرجس P. آميختگى شمع انگبين T. بال مومى قاتمه

INCERTAIN. Douteux, qui n'est pas assuré *A.* مبهم ـ مشكوك وابستهٔ شك وگمان ـ با گمان *P.* غير محقق ـ مشتبه ـ *T.* حقيقتى بللو دكل ـ حقيقتى بللوسز ـ شبهه‌لو ‖ L'événement en est incertain بو كيفيتك نتيجه‌سنى هنوز مشكوكدر L'heure de la mort est incertaine وقت موت مشكوك ونا معلومدر ـ موتك ساعتى بللو دكلدر Quitter le certain pour l'incertain مشكوكى امر محقق اوزرينه ترجيح ايتمك ـ بر امر مشكوك ايچون امر مثبت ومحققى فوت ايتمك

Et variable. *A.* غير مقرر ـ عديم القرار ـ عديم الثباة ـ بر قرارسز *T.* بى ثبات ـ نا پايدار ـ بيقرار *P.* متقلب هوا عديم القرار ‖ Le temps est bien incertain قراره طورمز نظر پادشاهى بى ثبات La faveur des rois est incertaine در وقرار در

Et indéterminé *A.* غير معين *P.* نا معين *T.* تعيين اولنمامش ‖ On prend quelquefois un nombre certain pour en désigner un incertain بعضا بر عدد غير معيني اثبات ايچون بر عدد معين اخذ ايدرلر

Il signifie aussi irrésolu *A.* متذبذب ـ مترددـ *P.* بيقرار ـ *T.* قرارسز دو دل ‖ Je suis incertain de ce que je dois faire نه ايده‌جكمه هنوز متردد وبيقرارم

On dit, Être incertain, pour dire, ne savoir pas *A.* عدم العلم *P.* ندانستن *T.* بيلمامك ‖ Je suis incertain de ce que je dois devenir حالم نيه منجر اولدجغى معلومم دكلدر Il est incertain de ce qui arrivera نه ظهور ايده‌جكى معلومى دكلدر ـ نه ظهور ايده‌جكنى بيلمز

INCERTAINEMENT. Avec doute et incertitude *A.* مشكوكا ـ شبهه ايله *T.* با گمان *P.* بلا تحقيق ـ بالشك والاشتباه ‖ Il ne faut pas assurer les choses quand on ne les sait qu'incertainement مشكوكا بيلنان ماده‌لرى محقق اولدرق نقل ايتمك روا دكلدر On n'en peut parler qu'incertainement بو بابده صورت مشكوكيتدن غير وجهله صحبت سويلنمز

INCERTITUDE. Irrésolution sur ce que l'on doit faire *A.* عدال ـ تردد ـ تذبذب *P.* دو دلى ـ *T.* بيقرارى ـ قرارسزلق ‖ Il est dans l'incertitude du parti qu'il doit prendre قنغى طرفى اختيار ايده‌جكنى بيلمديوب حال تردد وعدالده در ـ قنغى شقى اختيار ايده‌جكنه متردد وبيقرار در

Il se dit aussi de l'état d'un homme incertain sur ce qui doit arriver *A.* عدم التحقق ـ اشتباه ـ مشكوكيت *P.* گمان *T.* بللوسزلك ‖ L'incertitude où nous sommes de ce qui doit arriver, fait que nous ne saurions prendre des mesures justes تدابير صائبه‌يه تشبث اولنه‌مامق محتمل الظهور اولان وقوعاتك مشكوكيتندن اقتضا ايدر L'incertitude où l'on est du succès, tient les esprits en suspens نتيجهٔ حالك مشكوكيتى تقريبيله اذهان ناس متردد وبيقرار در

Il se dit aussi des choses ‖ L'incertitude de l'histoire تاريخ كتابلرينك مشكوكيتى des jugemens humains آراى بنى آدمك اشتباه ومشكوكيتى Il y a beaucoup d'incertitude dans la médecine, dans l'histoire فن طبابت وعلم تاريخ بغايت مشكوك ونا محققدر

On dit aussi, L'incertitude du temps, pour dire, l'inconstance du temps هوانك ـ نا پايدارى هوا ـ هوانك عدم ثباتى قرارسزلغى

INCESSAMMENT. Sans délai, au plus tôt *A.* بلا توقف ـ بلا تأخير ـ بلا امهال *P.* قريبا ـ درزودترين وقت ـ همانـدم *T.* بقيده ـ تيز الدن ـ تيزجه ‖ Le roi a ordonné à son ambassadeur de partir incessamment بلا امهال عزيمت ايلمسى خصوصى جانب پادشاهيدن ايلچى‌يه امر وفرمان بيورلدى Il doit arriver incessamment قريبا ورودى منتظر در

Et sans cesse, continuellement *A.* بلا انقطاع ـ لا ينقطع ـ بلا فاصله *P.* هميشه ـ بى آرام ـ بى فاصله *T.* اردى اره‌سى ـ اولميدرق ـ ويرميدرك ـ فاصله ـ متصل واحد ‖ Il travaille incessamment لا ينقطع ـ بلا فاصله سعى ايتمكدن خالى دكلدر سعى ايتمكده در

INCESSIBLE. Terme de Jurispr. Qui ne peut être cédé *A.* ممتنع الانتقال ـ ممتنع الفراغ *P.* فراغت نا پذير ـ *T.* فراغدكلمز نا قابل فراغ ‖ Les noms, les armes, le rang, la noblesse ne tombent point dans le commerce; ils sont incessibles et inaliénables اسامى والقاب وخاندان نشانلرى ورتبه وشرف اصالت معاملات عاديه سلكنه داخل اولوز مقوله‌دن اولميوب ممتنع الفراغ ونا قابل انتقال الى الآخر اولان آخره فراغ وانتقاله كلمز مواددندر ـ مواددندر Droits incessibles آخره فراغى نا قابل ـ حقوق ممتنع الفراغ اولان حقوق

INCESTE. Conjonction illicite entre les personnes qui sont parentes *A.* زناء المقت ‖ Commettre un inceste avec sa soeur كندو همشيره‌سيله ارتكاب زناء مقت ايتمك

INCESTUEUSEMENT. Avec inceste *A.* بزناء المقت || Vivre incestueusement زنای مقت ایله امرار وقت ایتمك ـ کچنمك

INCESTUEUX. Coupable d'inceste *A.* متهوم بالمقت ـ مقتی ـ Il se dit aussi des choses || Un commerce incestueux معاملهٔ مقتیه un mariage نكاح المقت

INCIDEMMENT. Par incident *A.* بالعرض *P.* بروجه عارضی *T.* عارضی اولدرق || Il s'est constitué incidemment demandeur بر وجه عارضی مدّعی اولمشدر On n'a traité cette question qu'incidemment شو مطلب عارضی اولدرق رؤیت اولندی Il en a parlé incidemment dans son histoire بو مادّه‌یی تألیف ایلدیكی تاریخده عارضی اولدرق ذكر ایتمشدر

INCIDENT. Événement qui survient dans le cours d'une affaire *A.* عارضة pl. عوارض ـ حادثة pl. حادثات *P.* حال نو پیدا *T.* صكره‌دن قوپمش بر حال ـ ظهورات || Toutes ses mesures furent rompues par un incident imprévu تدبیرلرینك جمله‌سی بر عارضهٔ غیر مأمولەنك ظهوری تقریبیله رهین تعطیل اولمشدر Comme il continuait son voyage, il survint un incident qui l'obligea à revenir سمت مقصودینه طوغری سیروسلوكده مداومت اوزره ایكن بر حادثه ظهورینه مبنی كیرویه عودتی لازم كلدی Un heureux incident le tira d'affaire بر عارضهٔ متیمّنەنك ظهوری تقریبیله قورتلمش اولدی

Il signifie en matière de procès, un point à débattre, qui naît pendant le cours de l'affaire principale *A.* معارضة حادثة *P.* ستیز نو پیدا *T.* صكره‌دن چیقمش معارضه || Il arriva, il survint un incident durant le procès اثنای مرافعه‌ده بر معارضهٔ حادثه ظهور ایلدی Faire juger l'incident معارضهٔ حادثه‌نك مرافعه‌سنی ایتدرمك On videra cet incident بو معارضهٔ حادثه‌یی فصل ایده‌جكلردر Cet incident a mis la cause hors d'état بو معارضهٔ نو پیدا دعوانك تعطیلنه سبب اولمشدر

Il se dit aussi des mauvaises difficultés qu'on élève dans les disputes, dans le jeu, etc. *A.* تزویر pl. تزویرات *P.* ستیزنابجا *T.* مزوّرلك ـ شرّتلك || Au lieu de répondre à la question, il cherche à faire des incidens سؤاله جواب ویره‌جكنه تزویراته سلوك ایدر C'est un mauvais joueur, il fait à toute heure des incidens بر مقامر نا بكار در هر آن وهر دقیقه تزویراته سلوك ایدر

Incident, est aussi adjectif, et se dit, en termes de Jurisprudence, de certains cas qui surviennent dans les affaires *A.* حادث لاحقاً *P.* پس آمده *T.* صكره‌دن چیقمش ـ صكره‌دن ظهور ایتمش || Une demande incidente مطلوب حادث une question صكره‌دن ظهور ایتمش بر مطلب

On appelle Proposition, phrase incidente, celle qui est insérée dans une proposition principale dont elle fait partie *A.* لاحقة *P.* پس آمده *T.* صكره‌دن كیرمش || C'est une phrase incidente بو فقره لاحقه مقامنده در

INCIDENTAIRE. Qui forme des incidens, chicaneur *A.* مزوّر *P.* تزویرساز *T.* شرّت

INCIDENTER. Faire naître des incidens pour empêcher la fin d'un procès, d'une dispute *A.* احداث التزویرات *P.* تزویرات پیدا كردن *T.* مزوّرلق ایتمك || Il éloigne le jugement du procès à force d'incidenter نو بنو احداث تزویرات ایله دعوانك فصلنی تأخیر ایتدرر

INCINÉRATION. État de ce qui est réduit en cendres *A.* ترمّد تحویل ـ استحالة الی الرماد *P.* حال خاكستر ـ پذیرفتگی خاكستر *T.* كوللنمه ـ كوله دونمه ـ بخاكستر

INCIRCONCIS. Qui n'est pas circoncis *A.* اغرل ـ الختن ـ *P.* ختنه نكرده ـ غیر مختون *T.* سنتسز ـ اغلف ـ اقلف

INCIRCONCISION. Il ne se dit qu'au figuré. L'incirconcision du coeur *A.* غلفة القلب

INCISER. Terme de Chirurgie. Faire une fente avec quelque chose de tranchant *A.* تبطیط ـ بضیع ـ تبزیل ـ تشقیق ـ شق *P.* شكافتن *T.* یارمق || Le chirurgien lui a incisé tout le bras جرّاح فلانك قولنی باشدن باشه شق وتبزیل ایلدی Il lui a fallu inciser toute l'épaule اوموزینی یكپاره تبضیع ایتمك اقتضا ایلدی ـ Il se dit aussi des taillades qu'on fait à des arbres || Inciser l'écorce d'un arbre pour le greffer ـ آشی اورمق ایچون آغاجك قبوغنی شق ایتمك تبزیل ایتمك

Il se dit en Médecine, de l'action de certains liquides *A.* تفتیت *P.* ریزه‌ریزه ساختن ـ خرد كردن *T.* پاره‌لمق || Les sucs qui sont dans l'estomac servent à inciser les alimens معده‌ده موجود اولان صولر اغدیەنك تفتیتنه مدار اولور

Incisé. *A.* مبزّل ـ مشقوق *P.* شكافته *T.* یاریق ـ یارلمش *A.* متفتت *P.* خرد گشته *T.* پاره‌لنمش

INCISIF. Il se dit des remèdes propres à diviser les humeurs

grossières *A.* خلطلری *T.* خرد ساز کشها *P.* مفتت الاخلاط بو سیروب بغایت پاره‌لیجی || Ce sirop est fort incisif زاج بالخاصه مفتت اخلاطدر Le vitriol a une vertu incisive زاجده خاصیت تفتیت وار در ـ مفتتدر

INCISION. Coupure, taillade faite avec le fer *A.* شق pl. شقوق *P.* شکاف *T.* یاریق ـ چیزک || Faire une incision dans les chairs لحم اوزرنده بر یاریق پیدا ایتدرمک

On appelle en Chirurgie, Incision cruciale, une double incision dont les taillades se croisent *A.* شق صلیبی *P.* شکاف حاج واری یاریق *T.* چلیپاگونه

INCITATION. Instigation. Il se prend en mauvaise part *A.* تحریک ـ اغوا *P.* آغالش *T.* قندرمه || Il a fait cela par l'incitation du malin esprit بو ایشی اغوای شیطانی ایله ایشلدی

INCITER. Pousser, induire à faire quelque chose *A.* حث ـ تحثیث ـ تشویق ـ ترغیب ـ ایزاع *P.* فرولیدن ـ شوریدن *T.* قندرمق || Inciter à bien faire خیره ترغیب ایتمک Les bons exemples incitent à la vertu امثال خیریه مشوق صلاحدر Inciter le peuple à la révolte خلقی عصیانه حث واغرا ایتمک

INCIVIL. Qui manque de civilité *A.* جلیف pl. جلفا ـ عاری من الظرافة *P.* بی ظرافت ـ خورباد ـ درشت خو ـ بی ظرافتدن بی *T.* نزاکت ـ خوبراد ـ قبا || Un homme incivil جلافت ونذالتدن بهره براَدم Un procédé incivil et malhonnête عبارت بر حرکت نا هنجار

On dit, qu'une demande, qu'une prière est incivile, pour dire, qu'elle est contraire à la bienséance قاعدهٔ حسن ادبه نا موافق بر کونه مطلوبدر

En termes de Jurisprudence, on appelle Clause incivile, une clause faite contre la disposition des lois شرع وقانونه نا موافق شرط نا شرعی ـ بر شرط

INCIVILEMENT. D'une manière incivile *A.* بالجلافة ـ من غیر ظرافة *P.* خوریادانه ـ با درشت خویی *T.* قبالق ایله ـ خویرادلق ایله || Entrer incivilement dans une compagnie طور جلافت ایله مجلسه داخل اولمق Parler incivilement من غیر ظرافة نطق وتکلم ایتمک traiter عدم ظرافت ایله معامله ایتمک

INCIVILISÉ. Qui n'est point civilisé *A.* مسلوب الظرافة *P.* تربیدسز *T.* بی تربیه

INCIVILITÉ. Manque de civilité *A.* عدم الظرافة ـ جلافت *P.* درشت خویی ـ خوربادی *T.* قبالق ـ خوریادلق || Son incivilité choque tout le monde فلانک جلافت طوری رنجش خاطر عامه‌یی مستلزمدر Il y a de l'incivilité à cela بو خصوصده خوربادلق وار در ـ Il se dit aussi des actions, des discours || Faire une incivilité بر طور جلافت آمیز بر خوربادلق ایتمک ـ ایتمک

INCLÉMENCE. Rigueur *A.* عنف ـ شدت *P.* تندی ـ سختی *T.* سردلک || L'inclémence du temps هوانک عنف وشدتی

INCLINAISON. *A.* میلولت ـ انحراف Il n'est d'usage qu'en ces phrases: L'angle d'inclinaison, qui signifie, l'angle qu'un plan fait avec un autre plan خطین متمایلینک اجتماعنده اولان زاویه L'inclinaison de l'axe de la terre محور ارضک میلولتی

INCLINANT. Il se dit des cadrans qui sont tracés sur un plan qui incline du côté du midi *A.* بسیطة ممایلة

INCLINATION. Action de pencher la tête ou le corps, en signe d'acquiescement ou de respect *A.* تحنیة الرأس *P.* سر اکمه *T.* تن فرویی *P.* تحنیة ـ رکوع *A.* باش اکمه *T.* فرویی || Il fit une légère inclination de tête جزئیجه تحنیهٔ رأس خفیفجه باش اکدی ـ سر فرویی ایلدی ـ ایلدی Faire une profonde inclination devant le Saint Sacrement پیشگاه ذبیحهٔ مبارکه‌ده یره برابر رکوع ایتمک

Il signifie aussi, disposition penchant à quelque chose *A.* میل ـ میلان ـ ممایلت ـ رکون *P.* گرایش *T.* کوکل چکمه || Inclinations naturelles ممایلات طبیعیه bonnes ممایلات محموده صالحه ـ Mauvaises ممایلات مذمومه ـ قبیحه Inclination au bien خیره میل au jeu, à la débauche قماره وعیش وعشرته میلان Avoir de l'inclination à bien faire بر کمسنه اعمال خیریه‌یه مایل اولمق à malfaire, à médire شر وخباثته وطعن ومذمته میال اولمق Il faut quelquefois forcer son inclination بعضا میل درونی جبر واکراه ایتمک اقتضا ایدر

Et disposition de l'âme qui porte à avoir de l'amour pour une personne *A.* اشتیاق البال ـ علاقة الفؤاد ـ میل الفؤاد *P.* میل درون ـ مهر ومحبت *T.* سویش || Il a beaucoup d'inclination pour elle فلان محبوبه‌یه کلی میل درونی وار در

Ils s'aiment d'inclination طبیعی میل دروند مبنی بری برلرینه محبتلری وار در

Il se dit aussi de la personne ou de la chose qu'on aime *A.* ما به الاشتیاق ـ محبوب *P.* دلدار *T.* سوکیلو || Cette fille est l'inclination d'un tel بو قز فلانک ما به الاشتیاقیدر Faire une nouvelle inclination بر دلداره مجددا علاقه ایتمک Changer d'inclination تبدیل دلدار ایتمک La chasse est son inclination ما به الاشتیاقی صید وشکار مادّه سیدر

INCLINER. Baisser, pencher. Il ne se dit qu'en parlant de la tête ou du corps *A.* تحنیة *P.* فرو کردن *T.* اکمک || Incliner la tête *A.* تحنیة الرأس *P.* سر فرو کردن *T.* باش اکمک S'incliner devant quelqu'un بر کمسنه نک حضورنده تحنیهٔ قامت ایتمک

Et avoir du penchant pour quelque chose *A.* تمایل ـ میل *P.* میل نمودن ـ گرایستن ـ گراییدن *T.* کوکل چکمک || Incliner à la miséricorde, à la pitié رحم وشفقته میل ایتمک à la paix سلم ومصالحه یه میل ایتمک à un avis, à une opinion بر رأیه تمایل ایتمک Incliner plus d'un côté que d'un autre احد طرفینک برینه زیاده جه میل ایتمک ـ On dit aussi, que la victoire incline de ce côté-là فوز وغالبیت فلان طرفه میل ایدر

INCLINÉ. *A.* منحنی *P.* فرو کرده *T.* اکلمش *A.* مایل *P.* گراییده *T.* میل ایتمش ـ کوکل ویرمش

INCLUS. Enfermé, enveloppé *A.* مظروف ـ ملفوف ـ مطوی *P.* در پیچیده *T.* ایچنه قونمش || Le paquet ci-inclus درون اشبو مکتوبده مطوی اولان بوغچه Le billet ci-inclus درون ـ مکتوبده مطویا ومظروفا ارسال اولنان تذکره طی La lettre ci-incluse مکتوبده مظروف اولان تذکره ـ مکتوبده ملفوف اولان دیگر مکتوب ـ On dit aussi, L'incluse, pour dire, la lettre incluse *A.* مکتوب ملفوف *P.* نامهٔ در پیچیده *T.* ایچنه قونمش اولان مکتوب || Je vous prie de rendre l'incluse à un tel طی تحریراتده ملفوفا ارسال اولنان مکتوبی فلانه تسلیم ایلمکز مرجو در

INCLUSIVEMENT. Y compris *A.* داخلا فی الحساب *P.* داخل حساب اندر حساب شمرده ـ بحساب درگرفته *T.* صایلەرق ـ اولەرق || Depuis le sixième d'Août jusqu'au trentième inclusivement آغوستوسک آلتیسندن اوتوزینه قدر شویله که اوتوزنجی کون دخی داخل حساب اولەرق Tels juges sont nommés pour lui faire son procès jusqu'à sentence définitive inclusivement اقتضا ایدن قضاة وحکام اعلام قطعی ایله فصل مادّه اولنجیه قدر فلانک دعواسنی رؤیته مأمور اولمشلر در شویله که اعلامک اتمامی اول وعده نک حسابی ایچنه داخل اوله

INCOËRCIBLE. Qui n'est point coërcible *A.* ممتنع الضبط ـ ممتنع الاستیعاب *P.* در نگرفتنی *T.* ایچنه صیغدرلمز

INCOGNITO. Mot italien. Sans être connu *A.* متدرّعا بالتذریه ـ متنکرا ـ *P.* تبدیل گرند ـ بصورت دیگر ـ تبدیل *T.* قیافت بیلنمیه جک صورت ایله ـ ایله || Ce prince passa incognito par la France فلان حکمدار تنکیرزی وقیافت ایله فرانسه ـ تبدیل قیافت اولەرق مرور ایلدی ـ ایچندن کچدی Garder l'incognito تبدیل قیافت بیلنمیه جک صورت ایله صورتنی اتخاذ ایتمک

INCOHÉRENCE. Manque de liaison *A.* عدم ـ عدم الاتّصال الارتباط *P.* نا پیوستگی *T.* اولاشقسزلق || L'incohérence des parties de l'eau اجزای مانک عدم اتّصالی des idées معنالرک عدم ارتباط واتّصالی

INCOHÉRENT. Qui manque de liaison *A.* ممتنع الارتباط ـ ممتنع الاتّصال *P.* نا پیوسته ـ بهم نیامدنی *T.* اولاشلمز || Les parties de l'eau sont incohérentes اجزای ما برلشمز ـ ممتنع الاتّصالدر ـ Figur. || Ces images, ses idées sont incohérentes بو معانی وبو صور ممتنع الارتباطدر

INCOMBUSTIBLE. Qui ne peut se brûler *A.* ممتنع الوقود ـ متعذر الوقود ـ ممتنع الاحتراق *P.* سوزش نا پذیر ـ نسوختنی *T.* یانمز || Toile incombustible ثوب ممتنع الاحتراق mèche incombustible فتیلهٔ ممتنع الوقود

INCOMMENSURABILITÉ. État de ce qui est incommensurable *A.* اختلاف المقدار *P.* اندازه دیگر گونئ *T.* اولچی اویغونسزلغی

INCOMMENSURABLE. Terme de Géométrie. Il se dit de deux quantités qui n'ont point de mesure commune *A.* مختلف المقدار *P.* اندازه اش دیگرگون *T.* اولچیسی اویمز || Le côté d'un carré et sa diagonale sont incommensurables شکل مربعک ضلعی ایله خط قاطع الزاویه سی مختلف المقادیر در

INCOMMODE. Fâcheux, qui gêne *A.* مخلّ ـ سالب الراحة الراحة *P.* ثقالت افزا ـ راحت ربا ـ آرام فرسا *T.* راحتسز || Être logé dans une maison fort incommode غایت ایله

راحتسز بر خانەدە ساکن اولمق La chaleur est incommode فرط حرارت موجب انسلاب راحتدر Des habits incommodes سالب راحت اولان لباسلر Le bruit est incommode à celui qui étudie مطالعەیە مشغول اولانە کورە شماطەنک کثرتی انسلاب راحتی مستلزمدر C'est une chose incommode que le vent شدت ریح انسلاب راحتی موجب بر شیدر

Il se dit aussi des personnes *A.* ثقیل pl. ثقلا *P.* کرانجان *T.* ثقیل بر || صیقندیلو ـ جان صیقیجی Homme incommode مجلسی ثقیل آدم C'est un homme d'une société fort incommode ثقیل المزاج بر آدمدر d'une humeur fort incommode بر آدمدر Il n'y a rien de plus incommode que les cousins et les mouches سیوری سینکک وسینکک قدر جان صیقیجی بر شی یوقدر

INCOMMODÉMENT. Avec incommodité *A.* بلا استراحة ـ من غیر استراحة *P.* بی استراحت *T.* راحتسزلک ایلە || راحتسز اولەرق Être logé incommodément من غیر استراحة اسباب ـ اسباب استراحتدن محروم اولەرق ـ ساکن اولمق استراحتدن خالی بر خانەدە مقیم اولمق Être assis incommodément راحتسز اوتورمق

INCOMMODER. Causer de l'incommodité *A.* سلب الراحة ـ اخلال الراحة ـ ایراث الثقلة *P.* بی راحت ـ راحت ربودن *T.* ثقلت بی آرام ساختن ـ ثقلت آوردن ـ کردن راحتسز ایتمک ـ ویرمک || La moindre chose l'incommode جزئی شی کندویە ایراث ـ جزئی شیدن راحتسز اولور زحام ناس نفسنە موجب ثقلت ایدر La foule l'incommode ایراث ثقلت ثقلتدر Il ne peut rien souffrir qui l'incommode ایدن شیئی هیچ تحمل ایدەمز Je vous prie, si cela ne vous incommode point, de... طرفکزە باعث ثقلت دکل ایسە شویلە... La prise de cette place incommode fort les ennemis ایتمکزی رجا ایدەرم بو قلعەنک فتحی غایت مرتبەدە اعدانک اسلاب راحتلرینی موجب بر حالتدر Cette grande dépense l'incommodera ایدەجکی مصارف جسیمە انسلاب راحتنی مستلزم اولەجغندە شبهە یوقدر Il faut qu'un père s'incommode pour ses enfans بر پدر کندو اولادی ایچون دوچار ثقلت اولمق لازمە حالیدر La perte de son procès a fort incommodé ses affaires دعواسنی قزانمامسی اخلال امورینە سبب کلی اولمشدر Il faut couper ces arbres qui incommodent la vue du château قوناغک نظارتنە باعث ثقلت اولان آغاجلرک قطعی اقتضا ایدر

INCOMMODÉ. *A.* مظهر الثقلة ـ منسلب الراحة *P.* بی راحت ـ صیقلمش ـ راحتسز اولمش *T.* دوچار ثقلت ـ

En termes de Marine, on dit, Un vaisseau incommodé, pour dire, un vaisseau auquel il est arrivé quelque accident *A.* متوف *P.* ضرر کشیدە ـ خسارت دیدە ـ زیان دیدە ـ آفت دیدە *T.* سقاطلنمش ـ سقاطلغە اوغرامش

On dit, qu'un homme est incommodé, pour dire, qu'il a une légère indisposition *A.* منحرف المزاج *P.* ناخوش مزاج *T.* مزاجسز ـ Et qu'il est incommodé d'un bras, d'une jambe, pour dire, qu'il n'a pas l'usage de ces membres بر قولی یاخود بر معلولدر ـ آیاغی عليلدر

INCOMMODITÉ. Peine que cause une chose incommode *A.* عدم الراحة ـ عنا ـ ثقلت *P.* رنج ـ بی راحتی *T.* صیقندی ـ راحتسزلک ـ زحمت || C'est une grande incommodité d'être mal logé نا خوش مسکنک ثقلتی چوقدر Il n'y a rien qui n'ait ses incommodités اسباب ثقلتدن آزادە هیچ برشی یوقدر Il en souffre, il en ressent déjà l'incommodité کرفتار اولدیغی علتک رنج وثقلتنی حالا حس ایتمکدەدر L'incommodité du vent, du soleil روزکارک وکونشک ثقلتی des voyages اسفارک زحمت وثقلتی des chemins یوللرک راحتسزلکی

Il signifie aussi, indisposition, maladie légère *A.* انحراف المزاج ـ الم pl. آلام ـ سقم pl. اسقام *P.* رنج ـ نا خوشی *T.* مزاجسزلق || Les incommodités de la vieillesse سن شیخوختک آلام واسقامی Il commence à ressentir quelque incommodité مزاجندە نوعما آثار انحراف حس ایتمکە باشلادی Il est sujet à beaucoup d'incommodités آلام واسقام کوناکونە مبتلادر Son incommodité ne lui permet pas انحراف مزاجی در l'excuse, le dispense انحراف مزاجی تقریبیلە مانعدر Il faut excuser son incommodité انحراف مزاجی معذور در عذری مقبول طوتلملودر

En termes de Marine, on dit, qu'un vaisseau a donné le signal d'incommodité, pour dire, qu'il a marqué par un signal qu'il a besoin d'être secouru فلان سفینە ثقلت واضطراب استمداد نشانی کوستردی ـ نشانی کوستردی

INCOMMUNICABLE. Qui ne peut se communiquer, dont on ne peut faire part *A.* بری من التشریک ـ منزە عن الشرکة *P.* شرکت نا پذیر *T.* اورتاقلق قبول ایتمز || La toute-puis-

حول وقوّت جنـاب قادر sance de Dieu est incommunicable شركت مطلق شركتدن منزهدر C'est un bien incommunicable قبـول ايتمـز بر ملكدر Des honneurs, des droits incommunicables برئ من التشريك اولان اسباب عزّ وشرف وبرئ من الشركة اولان حقوق

INCOMMUTABILITÉ. Qualité de ce qui est incommutable *A.* امتناع المعزولية عن التملك *P.* اسكان نا پذيرئ جدايى *T.* ازملكدارى تصرّفدن چيقه‌مامزلق || Il prouve l'incommutabilité de sa possession par une possession centenaire تملكدن انعزالى ممكن اولمديغنى يوز سنه‌لك تصرّفيله اثبات ايدر

INCOMMUTABLE. Il se dit d'un propriétaire qui ne peut être évincé de sa propriété *A.* مأمون الاعتزال عن التصرّف *P.* نا پذير از ملكدارى جدايى *T.* تصرّفدن چيقارلمز || Propriétaire incommutable تصرّفدن مأمون عن الاعتزال اولان نا قابل اعتزال اولان صاحب ملك ـ بر صاحب ملك

INCOMPARABLE. À qui ou à quoi rien ne peut être comparé *A.* لا نظير ـ عديم النظير ـ عديم القياس ـ لا عديل ـ عديم التمثيل ـ ممتنع التمثيل ـ منقطع القرين *P.* بيهمتا ـ بى همال ـ بى مانند ـ بى عديل *T.* مثلى يوق ـ اورنكى يوق ـ قياسه كلمز || C'est un homme d'une valeur incomparable شجاعت خصوصنده منقطع القرين بر آدمدر ـ شجاعتى لا نظير بر آدمدر ـ شجاعتى قياسه كلمز بر بهادر در d'une sagesse, d'une piété incomparable مثل ونظيرى يوق عقل ودرايت وتعبّد وديانت ايله موصوف بر ذات C'est une femme d'une beauté incomparable حسن وجمال عديم المثاله مالكه بر خاتوندر Un orateur incomparable بر واعظ لا نظير ـ بيعديل

INCOMPARABLEMENT. Sans comparaison *A.* بلا قياس ـ خارجاً من القياس *P.* بيرون از قياس *T.* قياسه كلميه‌جك || Elle est incomparablement plus belle que sa soeur صورت ايله همشيره‌سندن بلا قياس احسندر Cela est incomparablement plus grand فلان شئ فلاندن بلا قياس اكبر در Il se porte incomparablement mieux مزاجى مقدّمكى حالنه نسبت ايله بلا قياس اصلحدر

INCOMPATIBILITÉ. Ce qui fait que deux choses ne peuvent s'accorder ensemble *A.* عدم الامتزاج ـ عدم القابلية الامتزاج *P.* آميزش نا پذيرى *T.* برلشدمامزلك ـ اويوشدمامزلق || Il y a entre eux une grande incompatibilité d'humeurs برى برلرينك طبيعتنده كلى عدم امتزاج وار در

Il se dit aussi de l'impossibilité qu'il y a, selon les lois, que deux charges soient possédées par une même personne *A.* عدم مانعيّت عن الجمع ـ عدم الامكان الاجتماع ـ القابلية الاجتماع *P.* با هم نيامدن *T.* بر يره كلمامزلك || Il n'y a point d'incompatibilité entre ces deux emplois بو ايكى منصبده مانعيّت جمع يوقدر Il faut que vous obtiez laquelle de ces deux charges vous voulez garder, car il y a de l'incompatibilité بو ايكى منصبك ذات واحده اجتماعى ممكن اولمامغله قنغيسنك ضبطنى مراد ايدر ايسهك اختيار ايتملوسك ـ On dit aussi, qu'il y a incompatibilité que le père et le fils, ou les deux frères soient juges dans une même compagnie والد وولد وياخود ايكى قرنداشك مأموريّت قضا وحكومتده اجتماعلرنده امتناع شرعى وار در

INCOMPATIBLE. Qui ne peut s'accorder ensemble *A.* ممتنع الامتزاج *P.* آميزش نا پذير *T.* نا قابل امتزاج ـ اويمز ـ برلشمز || Ces deux caractères sont incompatibles بو ايكى طبيعت ممتنع الامتزاجدر C'est une humeur incompatible نا قابل امتزاج بر مزاجدر Un homme incompatible ممتنع الامتزاج بر آدم L'amour de Dieu et l'amour des richesses sont incompatibles عشق الهى ايله محبّت مال ومنال ممتنع الاجتماع اولان موادّدندر

Il se dit aussi de deux charges qui ne peuvent être possédées par la même personne *A.* مانع الجمع ـ ممتنع الاجتماع *P.* با هم نيامدنى *T.* بر يره كلمز || Deux charges incompatibles شخص واحدده ممتنع الاجتماع اولان ايكى منصب ـ Il se dit aussi en physique, de ce qui ne peut subsister avec un autre sans se détruire *A.* ممتنع الوجود ـ ممتنع الاجتماع مجتمعاً || Le froid et le chaud sont incompatibles dans le même sujet حرّ وبردك شئ واحدده اجتماعى ممتنعدر ـ مجتمعاً وجودى نا ممكندر

INCOMPÉTEMMENT. Sans compétence *A.* بلا استحقاق على القضا || Cela a été mal et incompétemment jugé بو مادّه فاسداً وبلا استحقاق قضا حكم اولندى

INCOMPÉTENCE. Manque de compétence *A.* عدم الاستحقاق على القضا ـ عدم الصلاحيّة للقضا *P.* نا سزايئ قضا وحكومت *T.* قضايه صلاحيتسزلك || L'incompétence est notoire, manifeste بو بابده عدم استحقاق قضا واضح وآشكار در Je sou-

tiens l'incompétence حاکمك حکومت وقضایه عدم استحقاقینی دعوا ایدەرم

INCOMPÉTENT. Terme de Jurisp. Qui n'est pas compétent *A.* غیر مستحق علی القضا *P.* نا سزاوار قضا *T.* قضا وحکومته دعوانك رؤیتنه غیر مستحق || Juge incompétent استحقاقسز حاکمك اول || Appel comme de juge incompétent اولان قاضی مقولە دعوایی رؤیتە عدم استحقاقنه مبنی دعوانك محل اخره قالدرلمسی

INCOMPLET. Qui n'est pas complet *A.* ناقص ـ غیر کامل *P.* مجموعهٔ ناقصه *T.* اکسك ـ نا تمام || Un recueil incomplet مجموعهٔ ناقصه Nous n'avons que des idées incomplètes des corps اجرامە دائر وقوفمز ناقص ونا تمامدر

INCOMPLEXE. Qui n'est pas composé *A.* غیر مرکب *P.* سادە *T.* سادە

INCOMPRÉHENSIBILITÉ. État de ce qui est incompréhensible *A.* عدم الامکان الادراك ـ عجز عن الادراك *P.* نا شناسایی *T.* آکلاشلامازلق || L'incompréhensibilité de Dieu ذات عظمت صفات ربانیەنك ادراکی بابنده عجز وقصور des mystères اسرار خفیهٔ دینیەنك ادراکنده عجز وقصور

INCOMPRÉHENSIBLE. Qui ne peut être compris *A.* لا یدرك ـ ممتنع الادراك *P.* بیرون ـ نا در یافت ـ نا شناختنی *T.* از احاطهٔ عقل ـ عقل ایرشمز ـ عقل ایرمز ـ آکلاشلمز || Dieu est incompréhensible کیفیت ذات جناب رب متعال ممتنع ذات حضرت ذو الجلالك کیفیتی احاطهٔ عقل ـ الادراکدر ذات جلالت صفات صمدانیەنك کیفیتنه ـ بشردن بیروندر بمشیئة الله عقل ایرمز Les voies de Dieu sont incompréhensibles تعالی ظهور ایدن اسبابك کیفیتی بیرون از دائرهٔ عقل اسبابك کیفیتنه عقل ـ احاطهٔ عقلدن خارجدر ـ بر معنا در ایرشمز ـ On dit aussi, qu'un homme est incompréhensible حالنه عقل ایرشەجك ـ آکلاشلەجق آدم دکلدر

INCOMPRESSIBLE. Qui ne peut être comprimé *A.* ممتنع التضییق *P.* تضییق نا پذیر *T.* صیقشدریلەمز || L'eau est incompressible صو قابل تضییق دکلدر

INCONCEVABLE. Qui n'est pas concevable *A.* فوق ـ لا یفهم بیرون از دائرهٔ عقل ـ نا فهمیدنی *P.* لا یتصور ـ ما یتصور عقله صیغمز ـ آکلاشلمز *T.* کنجایش نا پذیر فهم وادراك ـ || Vous me dites là une chose inconcevable دیدیککك کلام عقله دائرهٔ فهم صیغەجق معنا دکلدر Une patience inconcevable وادراکدن خارج صبر وتانی Il est inconcevable combien on lui dit d'injures فلانە سویلنان شتومك کیفیتی دائرهٔ فهم وتصوردن بیرون بر مقداردر

INCONCILIABLE. Il se dit des choses que l'on ne peut concilier *A.* ممتنع التوافق ـ ممتنع التوفیق *P.* توافق نا پذیر *T.* اوی یوشمز || Voilà des faits inconciliables اشته بونلر بری بریله توافق قبول ایدەجك شیلر دکلدر

Il se dit aussi des personnes *A.* ممتنع ـ ممتنع الموالفة ـ ممتنع الالتئام ـ ممتنع الاصلاح ـ الائتلاف *P.* آشتی نا پذیر *T.* بارشلمز || Ces deux personnes sont inconciliables بو ایکی کشی ـ ایکی کیشینك بینلری ممتنع الائتلافدر بری برلریله قابل التئام واصلاح دکلدر

INCONDUITE. Défaut de conduite *A.* سوء الحرکة ـ حرکت غیر مرضیة *P.* رفتار نا هنجار ـ روش نا هموار *T.* فنا حرکت || S'il est dans une situation fâcheuse, c'est par son inconduite سوء حالی کندو حرکت نا هموارندن نشأت ایتمش بر کیفیتدر

INCONGRU. Il se dit d'un discours qui pèche contre les règles de la syntaxe *A.* ذو اللحن والسقامة ـ لاحن *P.* نا درست *T.* طوغری اولمیان || Une façon de parler fort incongrue لحندن عبارت بر کونه سویلیش

Il se dit aussi de ce qui n'est pas convenable ni aux personnes, ni aux circonstances *A.* غیر صواب *P.* نا صواب ـ نا سزا *T.* یولسز || Réponse, question incongrue جواب نا صواب وسؤال نا سزا

INCONGRUITÉ. Faute contre la syntaxe *A.* سقامت ـ لحن *P.* نا درستی *T.* طوغریسزلق || Tout ce qu'il écrit est plein d'incongruités هر نه که تحریر ایتسه لحن وسقامتدن عبارتدر ـ Figur. *A.* عدم الصواب *P.* نا سزایی ـ نا صوابی *T.* یولسزلق || Conduite pleine d'incongruités افعال نا صوابدن عبارت سلوك وحرکت Il n'y a point de jour qu'il ne fasse quelque incongruité بر کون کچمز که بر درلو حرکت نا صواب ایتمیه

INCONGRUMENT. D'une manière incongrue *A.* باللحن ـ باللحن والخطا *P.* نا درستانه *T.* طوغری اولمیدرق || Parler incongrument باللحن والخطا تکلم ایتمك

INCONNU. Qui n'est point connu *A.* غیر معلوم ـ مجهول *P.* نا دانسته ـ نا معلوم *T.* بیلنمز ـ بلورسز ـ بللو دکل || Homme inconnu نا معلوم آدم auteur مجهول الاسم بر مؤلف ـ اسمی

نا معلوم || L'usage de la boussole était inconnu aux anciens پوصله نڭ استعمالی عند المتقدمین مجهول ونا معلوم ایدی || Agir par des moyens inconnus اعمال اسباب ووسائل نا معلومه ایتمك || Marcher par des routes inconnues طرق ومسالك نا معلومه یه سالك اولمق

Il signifie aussi, obscur, qui n'a point de réputation, dont on ignore l'état et l'origine *A.* مجهول الاصل *P.* نا معلوم *T.* اصلی مجهول الاصل || Elle s'est entêtée d'un inconnu بر بلورسز کمسنه یه عقلی صارمشدر

INCONSÉQUENCE. Défaut de conséquence *A.* عدم الملازمة ـ عدم الرابطة *P.* نا پیوندی ـ نا پیوستگی ـ نا هنجاری *T.* رابطه سزلق || Il y a de l'inconséquence dans son discours, dans ses procédés کلامنده وافعال وحرکاتنده ملازمه یوقدر ـ کلامی وفعلی وکرداری قاعدهٔ ملازمه دن عاریدر || Sa conduite est pleine d'inconséquences سلوك وحرکتی رابطه سزلقدن عبارتدر

INCONSÉQUENT. Qui agit, qui parle sans se conformer à ses propres principes *A.* معدوم الملازمة ـ عدیم الرابطة *P.* نا هنجار *T.* رابطه سز ـ قاعدهٔ ملازمه یه رعایت ایتمز || Il est aussi inconséquent dans sa conduite que dans ses propos سلوك وحرکتنده قاعدهٔ ملازمه یه رعایت ایتمدیکی کبی نطق وکلامنده دخی رابطه یوقدر || Il se dit aussi des choses ـ Raisonnement inconséquent قانون ملازمه یه مغایر بر رأی || Conduite inconséquente قانون ملازمه یه مغایر طور وحرکت ـ رابطه سز حرکت

INCONSIDÉRATION. Légère imprudence dans le discours, ou dans la conduite *A.* عدم الرویة ـ عدم الملاحظة ـ نقصان التفکر ـ التأمل *P.* کم اندیشی ـ بی رویتی *T.* ملاحظه سزلق ـ دقتسزلق || Faire quelque chose par inconsidération عدم رویته مبنی بر ایش ایشلمك || Il y a bien de l'inconsidération en cela بو بابده خیلیجه ملاحظه سزلق واردر || Il n'y a point de malice dans son fait, il n'y a qu'un peu d'inconsidération کار وعملنده بر درلو خباثت اولمیوب جزئیجه دقتسزلق واردر || Il parle avec inconsidération بلا تأمل تکلم ایدر

INCONSIDÉRÉ. Qui fait les choses sans attention *A.* عدیم الرویة ـ عدیم التأمل *P.* بی رویت ـ کم اندیش *T.* دقتسز ـ ملاحظه سز ـ Il se dit aussi des choses *A.* عاری من الرویة *P.* نیندیشیده ـ بی رویت *T.* ملاحظه اولنماش ـ رویتدن عاری || Action inconsidérée فعل بی رویت ـ ملاحظه سز بر کار || conduite حرکت بی رویت || Discours inconsidérés کلمات بی رویت ـ ملاحظه سز صحبتلر

INCONSIDÉRÉMENT. D'une manière inconsidérée *A.* من غیر رویة ـ بلا تأمل *P.* بی اندیشانه *T.* ملاحظه ایتمیه‌رك || Il agit toujours inconsidérément هر حالده بلا تأمل عمل وحرکت ایدر

INCONSOLABLE. Qui ne se peut consoler *A.* لا یتسلی ـ لا یتعزی *P.* غمگساری نا پذیر ـ نا قابل تسلیت *T.* تسلی قبول ایتمز || Il est inconsolable de cette mort فلانڭ وفاتیچون نا قابل تسلیتدر || Douleur inconsolable تسلی قبول ایده‌میه‌جك اندوه وکدر

INCONSOLABLEMENT. De manière à ne pouvoir être consolé *A.* من غیر تسلی ـ خارجاً من حد التسلی *P.* بیرون از مرتبهٔ تسلی *T.* تسلی قبول ایده‌میه‌جك مرتبده

INCONSTAMMENT. Avec inconstance *A.* من غیر ثباتٍ ـ من غیر دوام *P.* نا پایدارانه *T.* دوامسزلق ایله || Il s'est conduit fort inconstamment dans cette affaire-là بو خصوصده بغایت عدم دوام وثبات ایله حرکت ایلدی

INCONSTANCE. Facilité à changer d'opinion, de sentiment, de passion, de conduite *A.* تلون الطبع ـ عدم الثبات ـ عدم الدوام *P.* نا پایداری *T.* دوامسزلق || Il n'y a rien de plus indigne d'un homme sage que l'inconstance عاقل آدمه کوره تلون طبع قدر بادئ عار اوله‌جق شی یوقدر || Son inconstance lui a fait perdre ses amis تلون طبعی جمیع دوستلرندن مهجوریتنه سبب اولمشدر || Cette femme n'a plus voulu se fier à lui après son inconstance فلانڭ دوامسزلغی ظهورندنبرو بو خاتون کندوسندن سلب امنیت ایتمشدر || Il se dit aussi des choses || L'inconstance du temps, des saisons هوانڭ وفصول اربعه‌نڭ عدم ثبات ودوامی des vents, de la mer ریاحڭ ودریانڭ عدم ثباتی de la fortune بخت نا سازکارڭ عدم دوامی des choses humaines احوال بشریه‌نڭ عدم ثبات ودوامی

INCONSTANT. Qui est sujet à changer. Il se dit des personnes et des choses *A.* متلون ـ عدیم الثبات ـ عدیم الدوام *P.* بی ثبات ـ نا پایدار ـ بیقرار ـ بی دوام *T.* دوامسز || Homme inconstant متلون المزاج آدم ـ تلون طبع ایله مجبول

Inconstant dans ses résolutions, عقل بی ثبات بر آدم esprit رأی واراده‌سنده دوامسز بر آدم en ses desseins عشقنده بی ثبات ـ عشق ومحبت بابنده متلوّن المزاج en amour. Voilà un temps inconstant اشته دواسی یوق بر هوا L'automne est une saison inconstante فصل خریف بی دوام وقرار در Toutes les choses d'ici-bas sont très-inconstantes امور دنیانک بیقرار ونا پایدار در ـ جمله‌سی بی ثبات وبی دوامدر

INCONSTITUTIONNEL. Qui est contraire à la constitution *A.* خلاف النظام الموضوع ـ مغایر النظام *P.* بیرون از نظام *T.* نظامدن خارج || Cette entreprise est inconstitutionnelle تصدّی اولنان مصلحت نظامه مخالف اموردندر

INCONTESTABLE. Qui ne peut être contesté *A.* ممتنع الاعتراض ـ بریٔ من الاعتراض ـ ممتنع الجرح والاعتراض *P.* نا ستیز *T.* نا قابل اعتراض ـ پذیر اعتراض قبول ایتمز ـ سوز یوق || Cette vérité est incontestable بو کلام حق بریٔ من الاعتراضدر Fait incontestable اعتراض قبول ایتمز بر مادّه preuve برهان محلّ اعتراض اولمیان برهان قوی ـ ممتنع الاعتراض Son droit est d'une évidence incontestable حقّی اعتراضدن بریٔ وضوح وصراحت ایله ثابت ومتحقّقدر

INCONTESTABLEMENT. D'une manière incontestable *A.* بلا اعتراض ـ بریئاً من الاعتراض *P.* بی ستیز *T.* سوز اولمیه‌رق || Cette proposition est incontestablement vraie بو مسئله اعتراضدن بریٔ اوله‌رق ثابت ومتحقّقدر

INCONTESTÉ. Qui n'est point contesté *A.* بریٔ من المعارضة *P.* بی ستیز *T.* معارضه‌سز ـ نزاعسز

INCONTINENCE. Vice opposé à la continence, à la chasteté *A.* عدم الاستمساك النفس ـ عدم التحرّم ـ خلاعة الاخلاق *P.* نا خویشتنداری ـ نا پرهیزی *T.* کندویی قوریمامه || Son incontinence fut cause de sa perte اخلاق ایله خلاعت نعیشی تلفنه بادی اولمشدر Il a ruiné sa santé par son incontinence استمساك نفسه عدم دقّتی مزاجنك خرابیّت حالنه باعث اولمشدر

Il se dit aussi en parlant de l'urine qu'on ne peut retenir *A.* عدم الامساك البول

INCONTINENT. Qui a le vice de l'incontinence *A.* غیر متحرّم ـ غیر ممسك النفس ـ متخلّع *P.* نا پرهیزکار ـ نا خویشتندار *T.* امساك ایتمز ـ کندویی قوریمز || C'est un homme incontinent ایتمز بر ادمدر

INCONTINENT, adverbe. Aussitôt *A.* على الفور ـ فی الحال *P.* همان دم ـ در آن ساعت *T.* اول ساعت || Dès qu'il eut appris cela, il partit incontinent بوکا دائر خبر آلدقده فی الحال عزیمت ایلدی Je m'en vais incontinent vous parler سنکله سویلشمك ایچون در آن ساعت واررم

INCONVÉNIENT. Ce qui survient de fâcheux dans une affaire *A.* محذور pl. محاذیر ـ مانع pl. موانع *P.* نا سازکاری *T.* باس || Il s'est engagé dans une affaire dont il est résulté pour lui de grands inconvéniens حقنه محاذیر جسیمه‌یی مستلزم اولمش بر مصلحتی التزام ایلدی Il n'y a nul inconvénient à faire ce que vous dites دیدیککز شیئی اجرا ایلمکده بر دیدیککزی اجرا ایتمکده باس یوقدر ـ درلو محذور یوقدر En voulant éviter un inconvénient, il est tombé dans un autre بر محذوردن فرار ایده‌یم دیر ایکن آخر محذوره دوچار اولدی J'y vois de grands inconvéniens بو بابده محاذیر جسیمه اولدیغنی کوریورم Je ne vois pas d'inconvénient à faire telle chose بونی ایتمکده بر درلو محذور بولمدم Il n'y a pas d'inconvénient à cela بو بابده بر درلو مانع یوقدر Remédier aux inconvéniens ظهور ایدن محذوراتك چاره‌سنه باقمق

Il se dit aussi des choses qui, par leur nature, entraînent des suites fâcheuses *A.* مضرّت *P.* گزند *T.* ضرر || La Grèce préferait les inconvéniens de la liberté à ceux de la sujétion légitime اهل یونان قدیم حال خود سری واستبدادك مضرّتلرینی تبعیّت مشروعه‌دن مترتّب اولان مضرّتلردن اولی وارجح عدّ ایدرلر ایدی

INCORPORALITÉ. Qualité des êtres incorporels *A.* تجرّد من الجسم *P.* از تن آزادگی *T.* جسمسزلك ـ کوده‌سزلك

INCORPORATION. Union de plusieurs choses en un seul corps *A.* اتّحاد الجسم ـ کسب الوحدة الجسم *P.* یکجسمی ـ *T.* بر جسم اولمقلق *T.* یکپارگی || Il faut pétrir ces drogues jusqu'à une parfaite incorporation بو اجزا تماماً وکاملاً جسم واحد اولنجیه قدر تعجین اولنملو در

Il se dit aussi d'un terre réunie à une autre *A.* التحاق ـ انضمام *P.* اندر کرفتگی *T.* ایچنه قاتلمه || L'incorporation d'une terre au domaine فلان ارضك داخل ملکه انضمام والتحاقی ـ ملکك ایچنه قاتلمسی

Il se dit aussi d'un régiment dont on supprime le nom, et

dont on fait entrer les soldats dans un autre régiment فسخ اولنمش فلان آلایک عسکرینی فلان آلایه الحاق ایتدرمک فلان آلایک ایچنه قاتمق

INCORPOREL. Qui n'a point de corps *A.* مجرّد من الجسم منزّه عن الجسم *P.* بی تن *T* جسمسز || Dieu est incorporel حضرت باری تعالی حضرتلری مجرّد من الجسمدر حقّ جلّ وعلا جسمدن منزّهدر Les substances incorporelles مجرّد من الجسم اولان ارواح

INCORPORER. Unir un corps à un autre *A.* ضمّ الجسم الی الجسم تحویل الی جسم الواحد *P.* یکجسم کردن *T.* بر جسمم ایتمک || Ces drogues sont bien incorporées ensemble بو اجزا بری برلریله کرکی کبی جسم واحده تحویل اولنمشدر La cire et les gommes s'incorporent facilement ensemble شمع عسل واقسام صموغ بالسهوله جسم واحده تحویل اولنور

Il se dit aussi d'un corps politique, ou ecclésiastique qu'on joint à un autre *A.* ضمّ الحاق *P.* در گرفتن ـ در نهادن *T.* ایچنه قاتمق || Incorporer des terres au domaine بعض اراضی‌یی ملکه الحاق ایتدرمک Les soldats de cette compagnie furent incorporés dans celle-là بو بلوکک نفراتنی فلان بلوکه ضمّ والحاق ایتدرلمشدر

INCORPORÉ. *A.* متحوّل الی جسم الواحد *P.* یکجسم گشته *T.* بر جسم اولمش *A.* منضمّ ـ ملحق *P.* اندر گرفته *T.* ایچنه قاتلمش

INCORRECT. Qui n'est pas correct *A.* غیر صحیح ـ سقیم *P.* نا درست *T.* طوغری اولمیان || Style incorrect عبارهٔ غیر صحیحه dessin رسم غیر صحیح

INCORRECTION. Défaut de correction *A.* سقامت ـ عدم الصحّة *P.* نا درستی *T.* طوغریسزلق || Il y a bien des incorrections dans le dessin de ce tableau بو تصویرک رسمنده وافر سقامتلر وار در Incorrection de style عباره‌نک سقامتی

INCORRIGIBILITÉ. Qualité de ce qui est incorrigible *A.* عدم القابلیّة الاصلاح ـ الامکان الاصلاح *P.* امکان نا پذیریٔ اصلاح *T.* نا پذیراییٔ فرهنگی ـ اصلاح قبول ایتمازلک || Son incorrigibilité ne se conçoit pas فلانک اصلاحه عدم قابلیّتی دائرهٔ فهمدن خارج بر معنا در

INCORRIGIBLE. Qui ne se peut corriger *A.* ممتنع الاصلاح *P.* نا قابل اصلاح ـ امکان نا پذیر اصلاح *T.* اصلاح قبول ایتمز ـ اصلاحه کلمز || Un esprit incorrigible نا قابل اصلاح بر مزاج un enfant نا قابل اصلاح بر طفل Il est incorrigible là-dessus بو بابده بر وجهله اصلاح قبول ایتمز Il a des défauts qui sont absolument incorrigibles مطلقاً اصلاح قبول ایده‌میه‌جک عیوب وقبایحی وار در

INCORRUPTIBILITÉ. Qualité de ce qui est incorruptible *A.* نزاهة عن ـ عدم القابلیّة الفساد ـ عدم الامکان الفساد الفساد *P.* امکان نا پذیریٔ فساد ـ برائة من الانفساد *T.* نا پذیراییٔ تباهی ـ چوریمامزلک ـ بوزلمامزلق || L'incorruptibilité est une des qualités des corps glorieux برائت من الفساد صفتی ابدان سعادتمندانه مخصوص صفاتدندر

Il signifie figur., l'intégrité par laquelle un homme est incapable de se laisser corrompre *A.* نزاهة عن ـ عفّة الطبع امکان نا پذیریٔ افساد *P.* عدم القابلیّة الافساد ـ الاطماع افساده *T.* پرهیزکاری ـ افساد قبول ایتمازلک || L'incorruptibilité de ce juge فلان قاضینک اطماعدن نزاهتی ـ افساده عدم قابلیّتی

INCORRUPTIBLE. Qui n'est pas sujet à corruption *A.* منزّه عن الفساد ـ بریٔ من الفساد *P.* امکان نا پذیر تباهی ـ نا قابل فساد *T.* بوزلمز ـ چوریمز ـ فساد قبول ایتمز || Il n'y a que les substances spirituelles qui soient incorruptibles فقط روحانیّون فساددن منزّهدر

Figur. Qui est incapable de se laisser corrompre pour agir contre son devoir *A.* عفیف الطبع ـ ممتنع الاطماع ـ بریٔ من الافساد *P.* امکان نا پذیر افساد ـ نا قابل اطماع ـ ممتنع *T.* پرهیزکار ـ افساد قبول ایتمز || Un juge incorruptible الاطماع بر قاضی ـ عادل بر قاضیٔ عاری اطماعدن واهمهٔ Un magistrat d'une vertu, d'une probité incorruptible صلاح حالی وعفتی افساد قبول ایتمز مستقیم الاطوار بر ضابط

INCORRUPTION. État des choses qui ne se corrompent point *A.* عدم الفساد *P.* فساد نا پذیری *T.* چوریمامزلک

INCRASSANT. Terme de Médecine. Qui épaissit le sang, les humeurs *A.* مثخّن *P.* سخت ساز *T.* قویولدیجی

INCRÉDIBILITÉ. Ce qui fait qu'on ne peut croire une chose *A.* عدم الصلاحیّة الی الاعتماد *P.* نا شایستگیٔ باوری *T.* اینانیلدمامزلق || L'incrédibilité de ce fait بو ماده‌نک اعتماده عدم صلاحیتی

INCRÉDULE. Qui ne croit que difficilement *A.* عسیر الاعتماد

صعب الاعتماد - *P.* دشوار گرو *T.* کوچ اینانور || Vous êtes bien incrédule خیلی مرتبه عسیر الاعتماد بر آدمسك C'est un esprit incrédule بالطبع عسیر الاعتماد بر آدمدر

Et celui qui ne croit point à la religion révélée *A.* عدیم ایمانی *T.* کم اعتقاد - بد ایمان *P.* عدیم الاعتقاد - الایمان || C'est un incrédule عدیم الایمان بر آدمدر Convaincre les incrédules یوق بد ایمان اولنلری الزام ایتمك

INCRÉDULITÉ. Répugnance à croire ce qui est pourtant croyable *A.* عدم الاعتماد *P.* نا باوری *T.* اینانمامزلق || Incrédulité opiniâtre مصرّانه - بالاصرار والعناد عدم اعتماد عدم اعتماد

Et manque de Foi *A.* عدم الایمان *P.* بی ایمانی *T.* ایمانسزلق

INCRÉÉ. Qui n'a point été créé *A.* غیر مخلوق *P.* نیافریده *T.* یرادلمامش || Dieu seul est un être increé جناب رب العالمیندن غیری موجود غیر مخلوق یوقدر - On appelle le Fils de Dieu, La sagesse incréée ابن الله حکمت غیر مخلوقه صفتیله موصوفدر

INCROYABLE. Qui ne peut être cru *A.* ممتنع الاعتماد - بعید عن الاعتماد *P.* نا گرویدنی - نا شایستهٔ باوری *T.* اینانلمز || Cet auteur conte des choses incroyables بو مؤلف شایستهٔ اعتماد اولمیه‌جق شیلر نقل وحکایت ایدر Une nouvelle incroyable شایان اعتماد اولمیه‌جق خبر - On dit aussi, Il est incroyable combien cet homme-là fait de choses بو آدمك ایتدیکی ایشلر اعتماد اوله‌جق مرتبه‌دن دورا احاطهٔ عقلدن خارج بر معنا در - دور در

Il signifie aussi, excessif, extraordinaire *A.* خارج من دائرة التصوّر *P.* دور از کنجایش عقل *T.* عقله صیغمز || Des douleurs incroyables دائرهٔ تصوّردن خارج وجعلر Une joie incroyable کنجایش عقلدن دورا دور نشاط وسرور une peine عقله صیغمیه‌جق تعب وزحمت

INCRUSTATION. Application de quelque pièce de marbre, de jaspe, etc. sur une surface pour l'orner *A.* تلمّی بنفایس الاحجار *P.* پوشش با سنگهای گرانبها *T.* نفیس طاشلر ایله قاپلمه || L'incrustation d'une telle église فلان کلیسایی نفیس طاشلر ایله قاپلمه Une belle incrustation نفیس طاشلر ایله لطیف ودلگشا بر قاپلمه

Il se dit aussi des ouvrages où l'on voit des ornemens d'or, d'argent, enchâssés dans une autre matière *A.* مزوّق pl. مزوّقات *P.* سپوخته *T.* قاقمه

INCRUSTER. Couvrir, revêtir de marbre, de jaspe, etc. *A.* استغراق بنفایس الاحجار - تلمّی بنفایس الاحجار *P.* بسنگهای گرانبها پوشانیدن *T.* نفیس طاشلر ایله قاپلامق

Et enchâsser une matière dans une autre, pour en faire des ornemens *A.* تزویق *P.* سپوختن *T.* قاقمق

INCRUSTÉ. *A.* ملمّی بنفایس الاحجار *P.* با سنگهای گرانبها پوشیده *T.* نفیس طاشلر ایله قاپلانمش *A.* مزوّق *P.* سپوخته *T.* قاقلمش || Une boîte d'écaille incrustée d'or آلتون قاقمه‌لو بغه قوطی

INCUBATION. Action des volatiles qui couvent des oeufs *A.* حضون *P.* نشست بر مرغانه *T.* یمورطه بصمه || La chaleur de certains fours peut suppléer à l'incubation بعض فورونلرك حرارتی بدل حضون اوله بیلور

INCUBE. T. de Méd. Cauchemar. V. ce mot.

INCULPATION. Attribution d'une faute à quelqu'un *A.* اسناد - اسناد التهمة pl. اسنادات *P.* گناه اندازی *T.* سوچ آتمه

INCULPER. Accuser quelqu'un d'une faute *A.* عزو - اتهام - تحمیل التهمة - توریك الجرم - اسناد الجنحة - التهمة *P.* گناه انداختن *T.* صوچ آتمق || Dans cette affaire, j'ai été inculpé mal à propos بو خصوصده نا حق یره بکا عزو تهمت اولندی

INCULPÉ. *A.* متهوم *P.* تهمت زده - اتهام کرده *T.* اوزرینه اتهام اولنمش - صوچ آتلمش

INCULQUER. Imprimer une chose dans l'esprit de quelqu'un à force de la répéter *A.* طبع فی الذهن - تمکین فی الذهن *P.* در لوح خاطر طبع کردانیدن *T.* عقله - عقله صیغدرمق || Il lui faut inculquer cette maxime بو اصولی عقلنه یرلشدرمك لازمدر - ذهننه تمکین ایتمك اقتضا ایدر

INCULQUÉ. *A.* منطبع فی الذهن *P.* طبعکردهٔ لوح خاطر *T.* عقله یرلشدرلمش - عقله صیغدرلمش

INCULTE. Qui n'est point cultivé *A.* ارض بائرة - بائر - بور *P.* ناکاشته - نا کرده شیار *T.* پور - سورلمامش - غیر محروث || Jardin inculte حدیقهٔ غیر محروثه Terres incultes اراضیٔ بائره - اراضیٔ پور یرلر - غیر محروثه

Figur. || Un esprit inculte *A.* عقل غیر مهذب *P.* عقل بی تربیت *T.* تربیه‌سز عقل Naturel inculte طبع بی تربیت

اخلاق غير مهذبه Moeurs incultes تربيت

INCULTURE. État de ce qui est inculte *A.* نا بوريت *P.* بورلق *T.* شيارى

INCURABILITÉ. État de ce qui est incurable *A.* عدم الامكان علاج قبول *T.* نا پذيرئ دوا *P.* عدم الامكان البرء ـ الشفا || L'incurabilité de la plaie obligera de faire l'amputation جراحتك برء وشفاسى ممكن اولمديغندن اطنان عضوه مجبوريت دركار در ايده‌مامزلك

INCURABLE. Qui ne peut être guéri *A.* لا يبرى ـ لا علاج *P.* متعذر الدوا ـ ممتنع المداواة ـ داء دنف ـ داء عقام ـ ـ اوكولمز *T.* علاج نا پذير ـ امكان نا پذير دوا ـ بيدرمان || Mal incurable علت متعذر الدوا maladie علاج قبول ايتمز جراحت لا يبرا plaie علاج قبول ايده‌ميه‌جك خستەلك Ce malade est incurable ـ علاج قبول ايتمز بر عليل ـ Figur. *T.* چاره نا پذير ـ اصلاح نا پذير *P.* ممتنع الاصلاح *A.* اصلاح قبول ايتمز ـ علاج قبول ايتمز || Caractère incurable نا قابل اصلاح بر عيب ممتنع الاصلاح اولان مزاج défaut

INCURIE. Défaut de soin, négligence *A.* عدم الاهتمام ـ اهمال *P.* پرويش *T.* اهتمامسزلق ـ باقماه || Il a dérangé ses affaires par son incurie اهمالى تقريبيله اموريني مختل وپريشان ايلدى

INCURIOSITÉ. Négligence d'apprendre ce qu'on ignore *A.* عدم التجسس ـ عدم التتبع ـ التدقيق نا جستجويى *P.* احوال *T.* اراشدرمامزلق || امورى L'incuriosité de cette nation empêche ses progrès dans les sciences et dans les arts بو ملتك تتبع احوالده عدم اعتناسى تحصيل فنون وعلومه بطائتنى مستلزمدر

INCURSION. Course de gens de guerre dans une contrée qu'ils traversent en la dévastant *A.* غارت pl. غارات *P.* تاخت *T.* چاپول ـ آقين وتاراج || Grande incursion غارت عظيمه آردى آره‌سى يوق ـ غارات متواليه Incursions continuelles امم وحشيه‌نك تاخت چاپوللر Les incursions des barbares چاپوللر ايتمك وتاراجى Faire des incursions

INDE. Couleur bleue que l'on tire de l'indigo *A.* صبغ النيل *P.* جويد بوياسى *T.* رنك نيلى

INDÉBROUILLABLE. Qui ne peut être débrouillé *A.* ممتنع الحل *P.* گشايش نا پذير *T.* سوكلمز || Un point d'histoire علم تاريخك حلى ممتنع بر دقيقه‌سى indébrouillable

INDÉCEMMENT. Contre la décence *A.* من غير ـ بلا ادب *P.* بيعارانه *T.* ادبسزجه || Il agit, il se comporte indécemment بيعارانه ـ استهتاك طور ايله عمل وحركت ايدر حركت ايدر

INDÉCENCE. Discours, action contraire à la décence *A.* عدم الادب *P.* بى ادبى ـ بى عارى ـ بى پرده دريدگى *T.* ادبسزلق || Il y a de l'indécence de parler de la sorte بو طور ايله سويلمك قاعدهٔ ادبه مغاير در

INDÉCENT. Qui est contre la décence *A.* ـ خلاف الادب مغاير الادب *P.* بى ادب ـ بيرون از ادب *T.* ادبسز || Il est indécent à un magistrat de dormir à l'audience بر قاضى‌يه كوره مجلس شريعتده اويومق ذاب ادبه مغاير بر كيفيتدر Paroles indécentes داب ادبه مغاير اقوال نا سزا postures خلاف رسم ادب فعل وحركت اوضاع بى ادبانه action بى ادب Habit indécent خلاف ادب بر كسوت tableau بر تصوير

INDÉCHIFFRABLE. Qui ne peut être déchiffré, deviné *A.* متعذر الحل *P.* گشايش نا پذير *T.* سوكلمز ـ آكلاشلمز || Un chiffre bien fait et à double clef est indéchiffrable ايله صنعت ترتيب اولنمش چتال مفتاحلو حروف معهوده حل اولنه‌مز استكشاف بطانهٔ ـ Figur. || Cet homme est indéchiffrable ايچ يوزى آكلاشلمز بر آدمدر ـ احوالى نا ممكن بر آدمدر Et qui ne peut être lu *A.* لا يقرى ـ ممتنع القرائة *P.* نخواندنى *T.* اوقونمز || Cette lettre est indéchiffrable بو مكتوب ممتنع القرائه در

Il signifie aussi, obscur, qu'on ne peut expliquer *A.* غامض ـ نا قابل كشف ـ ممتنع لكشف ـ ممتنع الحل *P.* شرحى ممكن دكل ـ بيلنمز *T.* گشادنى || Il y a dans cet auteur des passages indéchiffrables à tous les commentateurs بو تأليفك ايچنده جميع مفسرينك كشف ايده‌ميه‌جكلرى بو تأليفده گروه مفسرينك شرحندن ـ نيچه فقره‌لر وار عاجز اولدقلرى بعض فقرات غامضه وار در

INDÉCIS. Qui n'est pas décidé *A.* غير مقرر ـ غير محكوم *P.* نا قرارگير *T.* قرار ويرلمامش ـ حكم اولنمامش ـ كسلمامش || Un point qui est demeuré indécis غير محكوم قالمش بر قضيه Question indécise مسئلهٔ نا محكوم ـ محكوم عليه اولميان مسئله ـ قرارگير اولمامش مسئله

Il se dit aussi des personnes, et signifie, irrésolu *A.* متذبذب

الرأى P. بى دوام رأى T. رأينده ثبات يوق || C'est un homme indécis متذبذب الرأى بر آدمدر — On dit aussi, qu'un homme est encore indécis, pour dire, qu'il ne s'est pas déterminé هنوز حال عدالده در — هنوز تردد اوزره در — هنوز بر درلو قرار ويرەمدى

INDÉCISION. État d'un homme indécis A. تذبذب الرأى — تردد الرأى — معادلة الرأى P. بيقرارى رأى — بيقرارى T. رأيده قرارسزلق || Son indécision est cause qu'on ne finit rien avec lui تردد رأيى دركار اولديغنه بناءً كندوسيله هيچ بر مصلحتك قطعى ممكن دكلدر

INDÉCLINABLE. Terme de Grammaire. Qui ne saurait être décliné A. مبنى

INDÉFECTIBILITÉ. Qualité de ce qui est indéfectible A. عدم الزوال P. بيزوالى T. زوالسزلق

INDÉFECTIBLE. Qui ne peut défailler, cesser d'être A. عديم الزوال P. بيزوال — امكان نا پذير تباهى T. زوالسز

INDÉFINI. Dont on ne peut déterminer les bornes A. غير محدود — غير معين P. نا محدود — نا معين T. حدودى يوق — معين اولميان || Un temps indéfini مدت — وقت غير معين un espace مسافهٔ غير معينه un nombre عدد غير معين Une ligne indéfinie خط نا محدود محدوده

INDÉFINIMENT. D'une manière indéfinie A. لا عن التعيين — بلا تعيين P. بى تعيين T. تعيين ايتميەرك || Il ne lui a rien marqué de précis, mais il lui a promis indéfiniment de... على وجه التصريح بر شئ بيان ايتميوب لا عن التعيين شويله وعد ايتمشكه

INDÉFINISSABLE. Qu'on ne saurait définir A. لا يعرّف — غير ممكن التعريف P. امكان ناپذير تعريف T. تعريفه كلمز

INDÉLÉBILE. Qui ne peut être effacé A. ممتنع الامحا — ممتنع الانطماس — متعذر المحو P. نا پذير محو T. چيقمز || Caractère indélébile كيفيت متعذر الامحا Le baptême imprime un caractère indélébile آيين تعميد بر كيفيت ممتنع المحو طبع ايتدرر

INDÉLIBÉRÉ. Qui s'est fait sans examen, sans délibération A. لا عن رويّة — لا عن مطالعة P. نينديشيده T. دوشونلمامش || Les premiers mouvemens de la colère sont souvent innocens, parcequ'ils sont indélibérés اوائل ثوران غضب حالنده ظهور ايدن حملات لا عن مطالعه اولديغنه نظراً غالب حالده برئ من القباحه در Acte involontaire et indélibéré بلا رويّة ومن غير اختيار واقع اولمش بر فعل

INDEMNE. Dédommagé A. سالم من الضرر — برئ من الضرر P. بى زيان T. ضررسز || Rendre quelqu'un indemne بر كمسنەيى دوچار اولديغى ضرر وخساردن برئ قلمق Sortir indemne d'une affaire بر مصلحت ايچندن سالماً من الضرر چيقمق

INDEMNISER. Payer les dommages A. تضمين الضرر P. بدل زيانرا دادن T. ضررى اودەمك || Il a agi en vertu de votre procuration, c'est à vous de l'indemniser فلان كشى سنك طرفكدن حامل اولديغى وكالت موجبنجه عمل وحركت ايتمش اولديغنه نظراً ضررينى تضمين ايتمك سنك لازمهٔ حالكدر Il faut l'indemniser des pertes qu'il a souffertes دوچار اولديغى خسار وزيان ايچون تضمينى اقتضا ايدر Vous serez condamné à l'indemniser ضررينى تضمين ايچون سنك حقكده حكم جريان ايدەجكدر

INDEMNISÉ. A. متضمن الضرر P. بدل زيان ادا شده T. ضررى اودنمش

INDEMNITÉ. Dédommagement A. تضمين الضرر pl. تضمينات الضرر P. بدل زيان T. اودك || Il a eu tant pour son indemnité تضمين ضرر ايچون شو قدر مبلغ اخذ ايتمشدر Il demande une indemnité بر كونه تضمين ضرر ادعا ايدر

INDÉPENDAMMENT. D'une manière indépendante A. بلا تعلق — من غير تعلق P. بناوابستگى T. علاقەسى اولميەرق || Dieu peut agir par lui-même indépendamment des causes secondes حق تعالى حضرتلرى ارادهٔ جزئيەنك تعلقنه حاجت اولميەرق فاعلدر

Et sans aucun égard A. قطع النظر P. صرف — باين همه نگاه كرده T. صرف نظر ايدەرك — بو جمله ايله || Je vous servirai indépendamment de tout cela اشته بونلرك بو جمله — جملەسندن قطع نظر ايله سكا خدمت ايدەجكم ايله Indépendamment de tout ce qui pourra arriver محتمل الظهور اولان كافهٔ حالاتدن صرف انظار ايدەرك — ظهور ايده بيلەجك كافهٔ حالاتدن قطع نظر ايدەرك

INDÉPENDANCE. État de celui qui est indépendant A. عدم المحكومية — استقلال P. آزاده سرى — خود سرى T. سربستلك — سربستيت — باشاو باشليلق || Il est dans l'indépendance حال سربستيت واستقلالده در Il aspire à l'indépendance

آرزوسنده در قيد محكوميتدن آزادهلك L'indépendance d'une nation بر ملتك خود سرى واستقلالى

INDÉPENDANT. Qui est libre de toute dépendance *A.* غير محكوم - مستقلّ *P.* سر - آزاده سر - خود سر *T.* بللو - سربست آزاده || Il est indépendant, il a sa liberté بللو باشنده - باشلو واستقلالدر سربستيت سر ومظهر Il est indépendant de tout le monde هيچ بر كمسندنك محكومى دكلدر

Et qui ne dépend pas *A.* غير تابع || Il commande un corps d'armée indépendant du général بر سر عسكره تابع اولميان طابور عسكرك ادارهسنه مأمور در De tous les animaux, ceux qui se nourrissent de chair sont les plus indépendans de l'homme جنس حيوانات ايچنده آكل لحم اولنلرك انسانه عدم تبعيتلرى سائر حيواناتدن زياده در Indépendant des événemens حادثات دهره تابع اولميان

Et qui n'a point de liaison, de connexion *A.* غير متعلق *P.* نا وابسته *T.* بشقه - علاقهسى يوق || Cette circonstance est indépendante de l'affaire dont il s'agit بو حال مبحوث عنه اولان مادهيه متعلق دكلدر C'est un point indépendant de la question بو دقيقهنك مطلبه - بو دقيقه مطلبدن بشقه در تعلقى يوقدر

INDESTRUCTIBILITÉ. Qualité de ce qui est indestructible *A.* عدم الفنا - برائة من الفنا - عدم الاندراس *P.* نپذيرايى فنا *T.* بوزلمامزلق

INDESTRUCTIBLE. Qui ne peut être détruit *A.* عديم الفنا - برئ من الفنا - ممتنع الاندراس *P.* امكان نا پذير فنا *T.* بوزلهز || Germe indestructible بذر ممتنع الفنا L'essence des choses est indestructible جوهر اشيا فنا واندراسدن مبرّا در

INDÉTERMINATION. Irrésolution *A.* عدم - تذبذب الراى التثبيت الذهن *P.* بيقرارئ ذهن *T.* قرارسزلق || Il est encore dans l'indétermination هنوز تثبيت ذهن ايدهمدى V. Indécision.

INDÉTERMINÉ. Indéfini. V. ce mot. || Espace indéterminé مسافهٔ غير محدوده temps وقت غير معيّن nombre عدد غير معيّن

Et irrésolu *A.* متذبذب الراى *P.* بى قرار راى *T.* راينده قرارسز || Il ne sait s'il fera son voyage, il est encore indéterminé سفر ايدوب ايتميهجكى هنوز معلومى اولميوب اول هنوز تثبيت ذهن ايتمش دكلدر - بابده راينده متذبذبدر V. aussi Indécis.

INDÉTERMINÉMENT. Sans rien spécifier *A.* لا عن التعيين - بلا تخصيص *P.* بى تعيين *T.* تعيين ايتمكسزين || Il lui a promis beaucoup de choses, mais indéterminément لا عن التعيين وافر شيلر وعد ايلدى

INDÉVOT. Qui n'a point de dévotion *A.* عديم التعبّد *P.* خدا نا شناس - كم ديانت *T.* ديانتى يوق || Cet homme est indévot عديم التعبّد بر آدمدر

INDÉVOTEMENT. D'une manière indévote *A.* من - بلا تعبّد غير تعبّد *P.* با كم ديانتى - خدا نا شناسانه *T.* ديانتسز || Assister à la messe indévotement مراسم تعبّده رعايت اولهرق ايتمكسزين نمازده طورمق

INDÉVOTION. Défaut de dévotion *A.* عدم - عدم التعبّد الديانة *P.* كم ديانتى - خدا نا شناسى *T.* ديانتسزلك || Son indévotion scandalise tout le monde آداب تعبّده عدم رعايتى عامّهيه موجب ريبه اولان احوالدندر

INDEX. Table d'un livre *A.* فهرس الكتاب *P.* فهرست كتاب *T.* كتاب اوّلنده اولان فهرست

Il se dit aussi du doigt le plus proche du pouce *A.* سبّابة - مسبّحة *P.* انگشت دشنام *T.* شهادت پرمغى

INDICATEUR. Celui qui fait connaître un coupable *A.* مخبر المجرم *P.* گناهكار مخبر *T.* مجرمى خبر ويريجى - مجرمى بيلدريجى || On a reçu la déposition de l'indicateur مخبر مجرم اولانك تقريرى ضبط اولندى Un esclave peut être indicateur, mais il ne doit pas servir de témoin بر مملوكك اخبار مجرمه صلاحيتى وار در انجق شهادتى مقبول دكلدر - Il se dit aussi du doigt nommé Index. V. ce mot.

INDICATIF. Terme de Grammaire. Le premier mode de chaque verbe *A.* بناء الرفع

INDICATIF, adjectif. Qui indique *A.* دالّ *P.* نماينده - دلالتساز *T.* دلالت ايديجى - كوستريجى || Ce symptôme est indicatif d'une crise, d'une grande révolution d'humeurs بو عارضه بحرانه واخلاطك عظيم انقلاب وتحوّلنه دلالت ايدر L'habile médecin observe soigneusement les signes indicatifs d'une maladie طبيب حاذق علّتك مدار دلالت اولهجق كافهٔ علايمه على وجه الدقة صرف ذهن ايتمك لازمهٔ حاليدر

INDICATION. Action par laquelle on indique *A.* دلالت - اخبار *P.* نمودگى *T.* كوسترمه || Il fut arrêté prisonnier sur

l'indication d'un tel فلانك اخبارينه مبنى اسيراً توقيف اولندى Sur votre indication, je me suis adressé à un tel pour être mieux informé كركى كبى تحقيق حال ضمننده دلالتك اوزره فلان كمسنه‌يه مراجعت ايلدم — Il signifie aussi, ce qui indique *A.* دليل pl. دلايل *P.* نمودار *T.* كوستريجى ‖ Son embarras est une indication de sa faute تلاش واضطرابى قباحتنه دليلدر Cela donne de grandes indications d'un abcès بو حالت ورمه دلالت ايدر دلايل عظيمه‌دندر C'est une indication infaillible سهو وخطادن عارى بر دليل محققدر C'est une indication que la bile est fort irritée صفرانك غايت حدتنه دليلدر

INDICE. Signe probable de l'existence d'une chose *A.* قرينه pl. قراين ـ امارة pl. امارات *P.* نشانه *T.* نشان ‖ Puissant indice قرينهٔ قويه léger قرينهٔ خفيفه faible قرينهٔ واهيه Vous dites que cela est, quel indice en avez-vous? بو ماده بويله اولديغنى ديورسك بر درلو قرينه‌ك وارميدر J'en ai de grands indices بوكا دائر المده امارات جسيمه واردر On ne condamne pas un homme sur de simples indices يالكز قراينه مبنى بر كمسنه‌نك اوزرينه حكم اولنمز

INDICIBLE. Qu'on ne saurait exprimer *A.* فوق ما يعبّر *P.* بيرون از مرتبهٔ وصف وتعريف ـ نا قابل گفتار *T.* تعبيره وصف وتعريفه كلمز ـ كلمز تعريفه ‖ Joie indicible سرور مرتبهٔ فوق ما يعبّر douleur محظوظيت عظيمه plaisir ونشاط وصف وتعريفدن بيرون اندوه وملال

INDICTION. Convocation d'un concile *A.* دعوت ‖ Depuis l'indiction du concile de Trente فلان مجلس شورانك دعوت اولنديغى وقتدنبرو

INDICULE. Petit indice *A.* قرينهٔ جزئيه *P.* نشانهٔ كمتر *T.* كوچك نشان

INDIFFÉREMMENT. Avec indifférence, avec froideur *A.* بلا رغبت ـ بلا التفات *P.* بينگاه رغبت *T.* رغبتسزلك ايله ‖ Il fut reçu indifféremment بلا رغبة ملاقات اولندى ‖ Il l'a toujours traité indifféremment دائما حقنه صرف نظر رغبت اولنميرق معامله اولندى Tout ce qu'on dit contre lui, il le reçoit indifféremment حقنده هر نه كه سويلنسه حوالهٔ سمع التفات ايتمز

Et sans faire de différence, sans distinction *A.* على السوية ـ بلا استثناء *P.* بيكسانى *T.* بر دوزه‌يه ‖ Il lit toutes sortes de livres indifféremment et sans choix هر درلو كتابى على السويه وبلا انتخاب مطالعه ايدر Il mange de tout indifféremment هر درلو طعامى بلا استثناء اكل ايدر

INDIFFÉRENCE. L'état d'une personne indifférente *A.* عدم التأثر القلب ـ استغناء القلب *P.* بيقيدى درون *T.* قيدسزلك ‖ Être dans l'indifférence حال استغناى قلب اوزره اولمق Voilà une grande indifférence اشته عظيم بر استغناى قلب J'ai de l'indifférence pour cela اول بابده تاثر قلبم يوقدر Il est dans une indifférence générale pour les choses du monde امور دنيا ايچون على الاطلاق استغناى قلبى وار در ـ امور دنيادن اصلا وقطعا قيد ايتمز

INDIFFÉRENT. Qui se peut faire également bien de différentes manières *A.* مساوى *P.* يكسان *T.* هب بر ‖ Il est indifférent lequel des deux on prenne ايكيسندن قنغيسى آلنسه مساويدر Il m'est indifférent d'aller là ou ailleurs فلان طرفه ياخود آخر بر محله وارمق عندمده مساويدر Tous les chemins sont indifférents طرق ومسالكك جملەسى مساويدر Le choix entre ces deux choses est indifférent بو ايكى شيلر بيننده انتخاب ماده‌سى امر مساويدر

Il signifie aussi, qui touche peu, dont on ne se soucie point ‖ Tout cela m'est indifférent, je n'y prends aucune part بونلرك جملەسى عندمده مساوى اولوب اصلا ملتزم دكلدر ‖ Il m'est fort indifférent quel jugement vous en portiez بو بابده رأيك نه شكل ايسه عندمده مساويدر Cet homme-là lui est fort indifférent شو آدمك حالى فلانك عندنده من جميع الوجوه مساويدر Ses bonnes grâces me sont fort indifférentes حسن توجهى عندمده مساويدر

On appelle Actions indifférentes, les actions qui d'elles-mêmes ne sont ni bonnes ni mauvaises *A.* امور مهملة pl. مهملات *P.* الامور كارى بيهوده *T.* بوش ايشلر ـ On dit dans le même sens, Nous ne parlions que de choses indifférentes آفاقى بوش صحبتلر ايدر ايدك ـ صحبت ايدر ايدك

Il signifie aussi, qui n'a pas plus de penchant pour une chose que pour une autre *A.* برئ من العلاقة *P.* بيطرف *T.* هيچ بر طرف طوتمز ‖ Il n'est plus temps de demeurer indifférent, il faut prendre un parti بيطرف طوره‌جق وقتلر دكل بهمه حال بر طرفى التزام ايتملو در Il n'y a que les indifférents qui puissent juger sainement اول بابده يالكز بيطرف

اولنلرك رأيى صحيح اولدبيلور Vos amis pourront vous applaudir, mais les indifférens ne penseront pas de même دوستلرك سنى تحسين ايده بيلورلكن بيطرف اولنلرك مطالعسى موافق كلمز

Et qui n'est touché de rien, qui n'a d'attachement à rien *A.* غير متأثر البال *P.* بى تأثر درون *T.* تأثر قلبى يوق || Il est d'une humeur indifférente اصلا تأثر قلبى يوق بر مزاجدر Il regarde toutes choses d'un oeil indifférent كافهٔ اشيايه عدم تأثر بال ايله باقر

On dit en termes de Philosophie, que la matière est d'elle-même indifférente au repos et au mouvement, pour dire, qu'elle n'a d'elle-même ni l'une ni l'autre de ces deux qualités مادّه‌نك حالت سكون وحركته فى حدّ نفسها بردرلو علاقدسى يوقدر

INDIGENCE. Grande pauvreté *A.* فقر ـ فاقه ـ مسكنت ـ احتياج *P.* گدايى ـ تهى دستى *T.* يوخسوللق || Extrême indigence فقر عظيم grande فقر واحتياج مفرط Il est tombé dans l'indigence گرفتار فقر ومسكنت اولمشدر

INDIGÈNE. Il se dit des peuples établis de tout temps dans un pays *A.* اصلى اهل اصلى pl. اهالى اصليّه *P.* بوم زاد *T.* يرلو || Peuples indigènes بر ولايتده اهالئ اصليّه اولان ملل واقوام Les indigènes de l'Amérique امريقه‌نك اهالئ اصليّه‌سى — On dit aussi, Plantes indigènes يرلو نباتلر Animaux indigènes يرلو حيوانلر

INDIGENT. Nécessiteux *A.* مسكين pl. مساكين ـ فقير pl. فقرا ـ محتاج pl. محتاجين *P.* گدا ـ تهى دست *T.* يوخسول || Assister les indigens مساكين ومحتاجينه اعانت ايتمك Il était si indigent, que... شول رتبده مسكنت واحتياج حالنده ايديكه On doit secourir les indigens مساكين ومحتاجينه ايفاى لازمهٔ مددرسى واعانت اولنمق واجبدندر

INDIGESTE. Difficile à digérer *A.* عسير الهضم ـ بطئ الهضم ـ وخيم *P.* ديرگوار ـ نا خوشگوار *T.* هضمى كوچ ـ سينمدسى كوچ || Viande indigeste لحم وخيم — Et qui n'est pas digéré *A.* غير منهضم *P.* نا گوار *T.* هضم اولنمامش ـ سينمامش || Il rend les viandes crues et indigestes لحومى نا پخته ونا گوار اولدرق دفع ايدر

Il se dit figur. des matières, des pensées qu'on n'a pas encore bien expliquées, bien mises dans leur jour *A.* غير ناضج *P.* نا پخته *T.* نصابنى بولمامش || Pensées indigestes افكار غير ناضجه Matières indigestes مواد غير ناضجه

INDIGESTION. Mauvaise coction des alimens dans l'estomac *A.* تخمه pl. تخمات ـ طسا ـ سوء الهضم ـ بشم *P.* بشم ـ نا گوارى *T.* آزمه ـ ككك ـ هضمسزلق ـ امتلا || Cela cause des indigestions فلان شئ باعث تخمه در Avoir des indigestions امتلايه مبتلاى تخمه اولمق ـ گرفتار اولمق Cela provient d'indigestion تخمه‌دن نشأت ايدر Il est mort d'indigestion سوء هضم علتندن وفات ايلدى

IMDIGNATION. Colère *A.* غيظ ـ غضب ـ انفعال البال ـ انفعال *P.* دلگيرى ـ خشم *T.* اوبكه || Cela donne de l'indignation موجب غيظ وغضب اولور excite l'indignation مهيّج غيظ وغضبدر Il en eut une telle indignation, que... بو بابده خشم وغضبى شول رتبه‌يه واصل اولمشكه Il ne saurait voir cela sans indignation بو ماده‌يى عين غضب ايله كورمامك ممكن دكلدر Il regarde la prospérité des méchans avec indignation اشراركك حسن حاللرينه عين غضب ايله نظر ايدر

INDIGNE. Qui n'est pas digne, qui ne mérite pas *A.* غير مستحق ـ عديم الاستحقاق *P.* نا شايسته ـ نا مستحق *T.* كركلو دكل || Il est indigne des grâces que vous lui faites فلانه ايتديككك الطاف وعناياته مستحق دكلدر Il est indigne de vivre عمره شايسته دكلدر Il se rendrait indigne de vos bienfaits, s'il n'en avait toute la reconnaissance qu'il doit واجبهٔ ذمّتى اولان شكرى بيلمامش اولسه طرفكزدن مظهر اولديغى نعم والطافه نا مستحق اولمش اولور ايدى Il est indigne qu'on lui fasse des reproches تعزير وعتابه شايسته دكلدر

Il se dit aussi des choses, et signifie, qui ne convient pas *A.* غير لايق ـ عديم اللياقة ـ غير جدير *P.* نا چسپان ـ نا شايان ـ نا سزا *T.* ياقشمز || C'est une chose indigne d'un honnête homme بو مقوله حركت اهل عرض آدمه كوره لايق دكلدر Un crime indigne de pardon شايان عفو ـ لايق عفو اولميان جرم ـ عفوى ياقشمز ـ واغماض اولميان قباحت

En termes de Droit, il signifie, celui qui est privé de la succession d'un homme, pour avoir manqué à quelque devoir envers lui *A.* ساقط من استحقاق الوراثة *P.* ازشايستگئ ميراث دور شده *T.* استحقاق وراثتدن ساقط اولمش

Il signifie aussi, méchant, très-condamnable *A.* ردئ ـ واجب اللوم *P.* بد *T.* كوتى || Action indigne فعل ردئ chose واجب اللوم بر شئ traitement معاملهٔ رديه — Il se dit aussi des hom-

mes *A.* لئیم ـ رديّ الاخلاق *P.* بد کیش ـ بد کار *T.* آلچق || Ne me parlez pas de cet homme, c'est un indigne بکا شوادمی ذکر ایلمه آلچق بر آدمدر

INDIGNEMENT. D'une manière indigne *A.* بوجه غیر لایق *P.* بوجه نا سزا *T.* لایق اولمیه‌جق ـ یاقشمیه‌جق وجهله *A.* ردیّا ـ باللوم والردائة *P.* بطرز بد ـ بد کیشانه ـ *T.* لئیمانه ایله کوتیلک || S'acquitter indignement de ses devoirs واجبهٔ حالی اولان اموری وجه نا سزا ایله رؤیت ایتمک S'allier indignement لئیمانه عقد مصاهرت ایتمک On l'a traité indignement حقنده صورت ردیئه ایله معامله اولندی ـ صورت غیر لایقه ایله

INDIGNER. Mettre en colère *A.* تحریک ـ اغضاب ـ اغاظة الغیظ والغضب *P.* خشمناک کردن ـ خشم انگیختن *T.* طارلتمق ـ اویکدلندرمک || Cette action a indigné tout le monde contre lui بو حرکت عامّهٔ ناسک خشم وغضبنی عالمی اغضاب ایلدی ـ تحریکه سبب اولمشدر

S'INDIGNER et ÊTRE INDIGNÉ. *A.* اغتاظ ـ تغضّب *P.* بهم آمدن ـ بتنگ آمدن ـ خشمناک شدن ـ خشم گرفتن ـ *T.* غضبه کلمک ـ طارلمق ـ اویکدلنمک || S'indigner contre une injustice وقوعه کلمش بر ظلم ایچون غضبه کلمک Il s'indigne de voir que... فلان شیئی کورنجه اویکدلنور

INDIGNÉ. *A.* غایظ ـ غضوب *P.* بهم آمده ـ بتنگ آمده ـ خشمناک شده *T.* طارلمش ـ اویکدلنمش

INDIGNITÉ. Qualité d'une personne indigne *A.* عدم الاستحقاق ـ عدم الصلاحیّة *P.* نا شایستگی *T.* کرکسزلک || Il en fut exclu à cause de l'indignité de sa personne, de sa profession ذاتاً وطریقةً عدم صلاحیّتی تقریبیله دفتردن اخراج اولندی

Et qualité odieuse, méprisable *A.* لوم ـ ردائت *P.* بدی *T.* کوتیلک || L'indignité de cette action souleva tout le monde contre lui بو وضع وحرکتک ردائتی جمیع ناسی علیهنه آیاقلندردی

Il se dit aussi d'une action qui a cette qualité *A.* فعل ردیّ *P.* بدکاری *T.* آلچقلق || C'est une indignité برفعل ردائت آمیز در Faire des indignités ارتکاب بدکاری ایتمک ـ آلچقلق ایتمک

INDIGO. Plante *A.* نیلج *P.* نیل *T.* چوید اوتی ـ Il se dit aussi de la couleur qu'on tire de cette plante, ou d'une couleur pareille *A.* صبغ النیل *P.* رنگ نیلی *T.* چوید بویاسی

INDIQUER. Montrer, enseigner à quelqu'un une chose, une personne qu'il cherche ou qui lui peut être utile *A.* ارائة ـ تعریف *P.* نمودن *T.* تعریف ایتمک ـ کوسترمک || Je lui ai indiqué cette terre qui est à vendre صاتیلق اولان فلان چفتلکی فلانه تعریف ایلدم Je lui ai indiqué un fonds pour se faire payer آلدجغنی تحصیل ایچون کندویه مال کوستردم Indiquez-moi un bon médecin بکا بر طبیب حاذق ارائه ایله Il m'indiqua ce passage بکا فلان فقره‌یی تعریف ایلدی cette loi بو فتواییی بکا ارائه ایلدی ـ تعریف ایلدی

Et marquer *A.* تعیین *P.* تعیین کردن *T.* اصمارلمق || Indiquer une assemblée à un tel jour بر جمعیّت ایچون کون تعیین ایتمک Indiquer une session بر مجلس تعیین ایتمک

INDIQUÉ. *A.* معرّف *P.* نموده *T.* کوسترلمش ـ تعریف اولنمش *A.* معیّن *P.* تعیین کرده *T.* اصمارلنمش

INDIRECT. Qui n'est pas direct *A.* غیر مستقیم ـ منعرج ـ *P.* منعطف نا راست *T.* صاپق ـ آرقوری || Mouvement indirect حرکت منعرجه

On appelle figur. Louanges indirectes, les louanges qu'on donne indirectement *A.* مدایح بطریق الایما *P.* ستایشهای ایما *T.* گوند مدحلر ـ طولاییی فلانه وحقیقةً صورتا آخره معطوف ـ مصروف مدایح وثنایا ـ Avantage indirect, un avantage que l'on fait à quelqu'un contre la loi ou la coutume *A.* مساعدة غیر شرعیّة *T.* خلاف قانون بر مساعدهٔ نا شرعی ـ On dit aussi, Voies indirectes, pour dire, de mauvais moyens *A.* طرق غیر مسلوکة *P.* ره نا رفته *T.* صاپه یوللر || Il est parvenu à cette charge par des voies indirectes طرق غیرمسلوکدن سلوک ایله اول منصبه واصل اولدی ـ Et vues indirectes, pour dire, des desseins que l'on cache sous l'apparence de quelqu'autre dessein *A.* اغراض خفیّة ـ اغراض مستورة *P.* اندیشهای پنهان *T.* کیزلو ملاحظه‌لر ـ باشی اورتیاو فکرلر || Ne vous fiez pas aux propositions que vous fait cet homme-là, il a des vues indirectes فلانک ایراد ایلدیکی تکلیفاره اعتماد ایلمه زیرا اغراض مستوره‌سی وار در ـ Et un avis indirect صاپه طولاییی ظهور ایتمش خبر ـ یولدن کلمش بر خبر

INDIRECTEMENT. D'une manière indirecte *A.* معطوفا ـ لا بطریق المستقیم ـ بطریق غیرمستقیم *P.* بروجه نا راست *T.* طولاییی ـ ارقوریدن ـ ازره نا راست ـ || Ce qu'il disait à

un autre s'adressait indirectement à moi آخره سویلدیکی کلام بشقه‌سنه سویلدیکی صحبت طولاییسی - بکا معطوف ایدی اولدرق بکا خطاب ایدی La plupart des coutumes défendent aux maris d'avantager leurs femmes, ni directement ni indirectement زوج کندو زوجه‌سنه بطریق المستقیم یا غیر مستقیم تنفقة الا مساعده ایتمک اکثر قوانینه کوره ممنوعدر Il ne l'assiste ni directement ni indirectement فلانه نه طوغریدن نه طوغریدن نه طولاییسی - نه آرقوریدن اعانت ایدر

INDISCERNABLE. Qui ne peut être discerné *A.* ممتنع التمییز - متعذر التشخیص *P.* نا قابل فرق وتمییز *T.* سچلمز

INDISCIPLINE. Manque de discipline *A.* نقصان التعلم - عدم التأدب *P.* کم آموزی - بی تربیتی *T.* تعلیمسزلک || L'indiscipline d'un régiment فلان آلای نفراتنک نقصان تعلمی

INDISCIPLINÉ. Qui n'est pas discipliné *A.* عدیم التعلم *P.* نیاموز - بی تربیت - بی تعلیم *T.* تعلیمسز || Soldat indiscipliné تعلیمسز عسکری نفری Troupe indisciplinée تعلیمسز عسکر

INDISCRET. Étourdi, imprudent, qui manque de discrétion *A.* عدیم البصیرة - عاری من البصیرة - عدیم الاحتیاط - نا هوشمند - بی بصیرت - نیندیش *P.* عدیم الحزامة *T.* بصیرتسز - ملاحظه‌سز بیحزم واحتیاط || Cet homme est fort indiscret مایهٔ بصیرتدن بی - بصیرتدن کلیاً عاری بر آدمدر بسبتون بصیرتسز در - بهره در

Il se dit aussi des choses || Des paroles indiscrètes اقوال بیحزم واحتیاط Action indiscrète کردار بیحزم واحتیاط prière اصول حزم واحتیاطه مخالف اولان التماس zèle indiscret غیرت بی حزامت Rapports indiscrets ملاحظه‌سز اخبار

Il se dit aussi d'une personne qui ne garde aucun secret *A.* غیر محفوظ اللسان - مذیل *P.* بی حفظ - دهان دریده *T.* حفظ - دیلی طوتمز - اغزی کوشک - بوش بوغاز - لسان لسانی یوق || C'est l'homme du monde le plus indiscret, on ne peut lui rien confier qu'il ne le redise جهانده بونک قدر حفظ لسانی یوق بر آدم بولنمز کندویه ایناینلان سرّی بهر حال افشا ایدر - En ce sens, on dit aussi, Des regards indiscrets *A.* نظر غماز - نظرة غمازة *P.* نگاه غماز *T.* درونده‌کی سرّی بیلدرر باقش

INDISCRÈTEMENT. D'une manière indiscrète *A.* بلاحزامة - بلا ملاحظة *P.* بیخردانه - نیندیشانه *T.* ملاحظه ایتمیرک || Il en a usé bien indiscrètement بو بابده بلا ملاحظه عمل وحرکت ایلدی

INDISCRÉTION. Manque de discrétion *A.* عدم البصیرة - عدم الملاحظة - عدم الحزامة *P.* بی هوشمندی - کم اندیشی *T.* حزامتی - ملاحظه‌سزلق || Il a beaucoup d'indiscrétion عدم حزامتی مرتبهٔ کمالده در Son indiscrétion le perdra عدم حزامتی سبب نکبتی اولدجقدر L'indiscrétion est un grand défaut عدم تأمل وملاحظه عیوب جسیمه‌دندر

Et action indiscrète || Commettre, faire une indiscrétion برملاحظه‌سزلق ایتمک - حزم واحتیاطدن عاری برحرکت ایتمک || Son indiscrétion fait qu'il ne mérite aucune confiance بوش بوغازلغی حسبیله بر وجهله شایان اعتماد دکلدر Qui l'eût cru capable d'une si grande indiscrétion? بو مرتبه‌ده بوش بوغاز اولدیغنی کیم مأمول ایدر ایدی

INDISPENSABLE. Dont on ne peut se dispenser *A.* ما لا بدّ - واجب الرعایة - ممتنع الترک *P.* نا گزیر - نا چار *T.* برافلمغه کلمز || Une loi indispensable قانون واجب الرعایة un devoir وجیبهٔ ما لا بدّ un engagement امر ما لا بدّ - امر واجب

INDISPENSABLEMENT. Nécessairement, d'une manière indispensable *A.* بوجوب المطلق - علی وجه ما لا بدّ - لا بدّ *P.* فراغت - نا گریزانه - نا چارانه *T.* براقلمیه‌جق وجهله || Il y est indispensablement engagé اولنه‌میه‌جق وجهله ما لا بدّ ایله بوکا متعهّد در Cela est indispensablement nécessaire بو شئ وجوب مطلق ایله لازمدر

INDISPONIBLE. Il se dit des biens dont les lois ne permettent pas de disposer sans testament *A.* مال ممتنع الوصایة

INDISPOSÉ. Qui a quelque altération dans sa santé *A.* منحرف المزاج *P.* نا خوش مزاج *T.* کیفسز - مزاجسز || Ils sont tous indisposés dans cette maison بو خانده مقیم اولنلرک جمله‌سی منحرف المزاجدر Il y a huit jours que je me sens indisposé سکز کوندنبرو مزاجمده انحراف حسّ ایتمکده‌یم

INDISPOSER. Fâcher, mettre quelqu'un dans une disposition peu favorable *A.* ایراث الاغبرار - کسر الخاطر - تخشین الخاطر - ایراث الانفعال البال *P.* دل آزرده - خاطر شکستن *T.* کوکل قیرمق - کوجندرمک - دلشکن کردن - کردن || Sa démarche nous a tous indisposés contre lui حرکتی جملمزی منفعل ودلشکن ایتمشدر Ce rapport l'indisposa contre vous

ـ بو تقریر فلانی سنک حقکه منکسر الخاطر ایتمشدر کوجندردی

Indisposé. *A.* منکسر الخاطر ـ منفعل البال ـ متخشن ـ *P.* مغبرّ الخاطر خاطر مانده ـ دل شکسته ـ آزرده دل *T.* کوکلی قیرلمش ـ کوجنمش

INDISPOSITION. Légère altération dans la santé *A.* انحراف ـ تغیّر المزاج ـ المزاج *P.* ناخوشئ مزاج *T.* کیفسزلک ـ مزاجسزلق || Je n'ai point su votre indisposition سنک انحراف مزاجکدن خبردار اولمدم

Il se dit aussi d'une disposition peu favorable pour quelqu'un, pour quelque chose *A.* انکسار الخاطر ـ اغبرار الخاطر *P.* کوکل ـ کوجنمه ـ دلشکنلک *T.* آزردگئ دل ـ دلشکنی قیرقلغی || Tout le monde est dans une grande indisposition contre lui حقنه عامّه‌نک انکسار خاطری درجهٔ غایتده در دلشکنلکی افراطدر ـ

INDISPUTABLE. Qui ne peut être disputé *A.* بریٔ من المعارضة *P.* سوز کوتورمز *T.* نستیزیدنی ـ بی ستیز || Droit indisputable بریٔ من المعارضة اولان بر حق Cette opinion n'est pas indisputable سوز کوتورمز ـ بو رأی معارضه‌دن بریٔ دکلدر دکلدر

INDISSOLUBILITÉ. Qualité de ce qui est indissoluble *A.* برائة امکان نا پذیریٔ *P.* عدم الامکان الانفساخ ـ من الانحلال انحلال *T.* بوزلدمامزلق ـ ازلمامزلک || L'indissolubilité de l'or dans l'eau-forte آلتونک تیزاب ایچنده عدم انفساخ وانحلالی

Figur. || L'indissolubilité du mariage نکاحک عدم امکان نا قابلیت انفساخی ـ انفساخی

INDISSOLUBLE. Qui ne peut se dissoudre *A.* ممتنع الانحلال نا قابل ـ امکان نا پذیر انحلال *P.* ممتنع الانفساخ ـ انفساخ *T.* بوزلمغه کلمز ـ ازلمز || L'or est indissoluble dans l'eau-forte آلتون تیزاب ایچنده ممتنع الانحلالدر Le mariage est indissoluble parmi les Chrétiens عیسویّین بیننده امر نکاح ممتنع الانفساخدر Les liens de l'amitié doivent être indissolubles روابط حب وموالات ممتنع الانحلال اولمق ـ اتحاد ممتنع الانحلال واجبهٔ حالدر Union indissoluble واهمهٔ انحلالدن مصون یکجهتی واتحاد attachement عارضهٔ انفساخدن سالم ـ انحلالدن مصون علاقهٔ قویّه رابطهٔ محبّت

INDISSOLUBLEMENT. D'une manière indissoluble *A.* بلا انحلال حلّ نا *P.* بریئاً من الانحلال والانفساخ ـ بلا انفساخ ـ پذیرانه *T.* بوزلمیه‌جق وجهله || Ils sont unis indissolublement بینلرنده واهمهٔ انحلالدن بریٔ رابطهٔ اتحاد وار در

INDISTINCT. Qui n'est pas distinct *A.* غیر ـ غیر صریح منقّح *P.* نا آشکار ـ بی صراحت *T.* بللو دکل ـ بللوسز || On n'entendait que des voix confuses et indistinctes اصوات شوریدهٔ غیر صریحه‌دن بشقه بر شئ ایشیدلمز ایدی

INDISTINCTEMENT. D'une manière indistincte *A.* بلا صراحة من غیر نقاحة ـ *P.* بی صراحت *T.* بللو اولدمیه‌جق وجهله || Il prononce si indistinctement, qu'on a de la peine à l'entendre شول رتبده بلا صراحت ونقاحت تلفظ ایدر که کلامی فهم اولنمغه زحمت چکیلور Cette idée ne s'offre à mon esprit qu'indistinctement بو معنا ذهنمه عدم صراحت ایله منعکس اولور On ne peut voir ces objets qu'indistinctement بو صور من غیر صراحة کورینه بیلور

Et sans distinction *A.* علی السویّة ـ بلا فرق *P.* بی فرق *T.* سچمیدرک || Il médit indistinctement de ses amis et de ses ennemis احبّا ـ دوست ودشمنلرینه بلا فرق ذمّ وطعن ایدر واعداسنه علی السویّه طعن ایدر La peine est tombée indistinctement sur tous ceux qui avaient part au crime قباحته مداخللری اولان کسانک جملسی حقنه علی السویّه حدّ شرعی لازم کلدی On embarqua indistinctement les Français et les étrangers سفینه‌ده فرانسدلو وسائر اجنبی اولنلر بلا علی السویّه ارکاب اولنمشدر ـ فرق وضع اولنمشدر

INDIVIDU. Être particulier de chaque espèce *A.* شخص pl. اشخاص || Le genre, l'espèce et l'individu جنس ونوع وشخص Chaque individu هر بر شخص ـ کلّ شخص

INDIVIDUEL. Qui est de l'individu *A.* شخصی || Qualité individuelle کیفیّت شخصیّه différence تفاوت ـ فرق شخصی شخصی

INDIVIDUELLEMENT. D'une manière individuelle *A.* شخصاً ـ من حیث شخصه || Pierre est individuellement différent de Paul, et ne l'est pas spécifiquement فلان آدم وفلان آدمک من حیث شخصهما فرقلری واردر انجق بالخاصّه متفاوت دکللر در

INDIVIS. Terme de Jurisp. Qui n'est point divisé *A.* شایع ـ مشاع *P.* نا کرده جدا *T.* آیرلمامش || Ses biens sont de-

meurés communs et indivis مالی شایع ومشترک قالمشدر La maison paternelle demeura indivis پدردن موروث خانه‌لری شایع ومشترک قالمشدر – Par indivis *A.* شایعاً *P.* از هم نا جدا *T.* آیرلمامش اولەرق || Ils possèdent tous deux cette maison par indivis بو منزله ایکیسی دخی شایعاً متصرفدرلر

INDIVISIBILITÉ. État de ce qui ne peut être divisé *A.* عدم امکان التجزّی - عدم الانقسام *P.* بخش نا پذیری - نا پذیریٔ تجزّی *T.* ایرلەمامزلق - بولنمازلک || L'indivisibilité d'un atome, du point mathématique ذرّه‌نک ونقطهٔ هندسیه‌نک عدم تجزیسی

INDIVISIBLE. Qui ne peut être divisé *A.* ممتنع التجزّی - ممتنع الانقسام *P.* نا قابل بخش - امکان نا پذیر تجزّی *T.* بولنمکه کلمز || Un point indivisible نقطهٔ ممتنع التجزّی

INDOCILE. Qui n'est pas docile, qui est difficile à gouverner *A.* ممتنع الانقیاد - عسیر الانطیاع - صعب العطف *P.* بد رام - سرکش *T.* خرچین || Caractère, esprit indocile صعب العطف طبیعت وعسیر الانطیاع بر مزاج Un peuple sauvage et indocile وحشی وبد رام بر قوم Indocile au joug, à la règle نظام وقاعده‌یه ممتنع الانقیاد aux leçons de ses maîtres درس وتعلم خصوصنده صعب العطف

INDOCILITÉ. Manque de docilité *A.* عدم الانطیاع - عدم الانقیاد - عدم المطاوعة *P.* سرکشی - بد رامی *T* خرچینلق || L'indocilité de son esprit مزاجنک عدم انطیاعی L'indocilité d'un enfant بر طفلک عدم انقیادی des sauvages امم وحشیه‌نک عدم انطیاعی

INDOLEMMENT. D'une manière indolente *A.* ببلادة الطبع *P.* کوردلانه *T.* قابرانلق ایله

INDOLENCE. Caractère d'une personne peu sensible à la plupart des choses, et qui reste dans l'inaction *A.* رخاوة - کسل الطبع - ضجعة الطبع *P.* کاهلی - تنبلی *T.* تنبللک - کاهللک || L'indolence est un grand obstacle à la fortune کسل ورخاوت مانع رزقدر Cet homme vit dans une grande indolence بو آدم کسل ورخاوت ایله امرار اوقات ایدر Il est tombé dans une indolence qui a ruiné ses affaires گرفتار اولدیغی ضجعت طبعی تقریبیله حالی خراب اولمشدر

Il signifie aussi, impassibilité, état d'une âme qui s'est mise au-dessus des passions *A.* جمود الطبع - جمود النفس *P.* فسردگیٔ *T.* یورک طوکقلغی دل || L'indolence des Stoïciens est difficile à concevoir حکمای رواقیونک جمود طبعلری عقله صیغمز بر معنا در

INDOLENT. Celui qui est peu sensible à la plupart des choses *A.* مجبول بالرخاوة - ضاجع الطبع - کسلان *P.* تنبل - کاهل *T.* تنبل || C'est un homme indolent qui ne s'émeut de rien هیچ بر شیئدن متأثر اولمز کاهل بر آدمدر C'est l'homme du monde le plus indolent کائناتده بونک قدر کاهل بر آدم یوقدر Avoir le naturel indolent کسل ورخاوت ایله مجبول اولمق

En termes de Médecine, il signifie, qui n'excite point de douleur *A.* غیر موجع - غیر مولم *P.* بیرنج - بیوجع *T.* صزیسز || Tumeur indolente ورم غیر موجع humeur خلط بیوجع

INDOMPTABLE. Qu'on ne peut dompter *A.* ممتنع القهر - ممتنع الاذلال *P.* نا رام *T.* یکلمز || Courage indomptable قهرواذلالی نا ممکن جلادت ونجادت caractère قهرواذلالی نا قابل بر مزاج – En parlant des animaux, on emploie aussi les mots *A.* حرون *P.* تند - بد لگام - سرکش *T.* کم آلمز - هارین لگام

INDOMPTÉ. Il se dit d'un animal qui n'a pu encore être dompté *A.* غیر مضروع *P.* رام نا گشته *T.* یواشمامش || Cheval indompté هنوز یواشمامش آت

On dit aussi, Cheval indompté, pour dire, un cheval furieux, fougueux *A.* شموس *P.* تند خو *T.* چاموش || On l'attacha à la queue d'un cheval indompté تند خو بر آتک قویروغنه ربط اولنمشدر

En parlant d'un homme intrépide, on dit, que c'est un courage indompté *A.* شدید البطش - شدید الشکیمة *P.* جگر دار - مرد افکن *T.* یکلمز بر یورکلو آدم

INDU. Qui est contre la règle, contre la raison *A.* مخالف القانون - خلاف قانون || À heure indue مخالف ساعتده Indue vexation خلاف قانون ظلم وجور

INDUBITABLE. Dont on ne peut douter *A.* غیر مشکوک - بی شبهه - بی گمان *P.* عدیم الارتیاب - عدیم الاشتباه *T.* شبهه‌سز - بی شک || Le succès de cette affaire est indubitable بو مصلحتک حسن نتیجه‌سی غیر مشکوکدر - بو مصلحت نتیجه پذیر حصول اولدجغنه شبهه یوقدر Sa cause est indubitable دعواسی شائبهٔ شک واشتباهدن عاریدر Son droit est indubitable حقی بی اشتباهدر Principes indubi-

tables محل شك واشتباه اولميان اصول Les nouvelles que je vous dis sont indubitables سكا ويرديكم خبرلر محقق وبى اشتباهدر Il est indubitable qu'il faut mourir مونك وقوعنده جاى شبهه وگمان يوقدر

INDUBITABLEMENT. Sans doute *A.* بلا شك - لا شك - بلا شبهه - من غير اشتباه *P.* بى گمان - بى شبهه *T.* شبهه‌سز - شبهه‌سز اولدرق || Il doit arriver indubitablement un tel jour فلان كونده بلا شبهه واصل اولهجقدر S'il continue comme il a commencé, il se ruinera indubitablement باشلاديغى كبى فيما بعد دخى مداومت ايدهجك اولور ايسه حالى خراب اولهجغى بى شبهه در

INDUCTION. Instigation, suggestion *A.* اغرا - تحريك *P.* آغالش *T.* قندرمه || Il s'est laissé aller à cela par l'induction d'un tel فلانك تحريك واغراسنه مبنى فلان شيئه موافقت ايلدى

Et manière de raisonner par laquelle on tire une conséquence conforme à ce que l'on a prouvé. V. Induire. — Il se dit aussi de la conséquence seule que l'on tire *A.* حكم مستنبط || Tirer une induction d'une proposition بر مسئله‌دن بر حكم استنباط ايتمك

INDUIRE. Porter, pousser à faire quelque chose de mauvais *A.* ايلاع - سوق - تحريك *P.* راندن *T.* سورمك - دوشورمك || Induire en erreur خطايه سوق ايتمك à malfaire سوء عمله تحريك ايتمك - شره سوق ايتمك Qui est ce qui vous a induit à cela? بوكا سنى كيم سوق ايلدى

Il signifie aussi, inférer, tirer une conséquence *A.* استنباط - الحكم - استخراج الحكم *P.* حكم بر آوردن *T.* حكم چيقارمق || Qu'induisez-vous de là? بوندن نه كونه حكم استخراج ايدرسك J'en veux induire que . . . شو حكمى استنباط ايده‌يم ديرمكه

INDULGEMMENT. Avec indulgence *A.* بالمسامحة - بالصفح - بالاغماض *P.* آمرزشكارانه *T.* يرلغمه ايله - كوز يومغله || Il m'a passé indulgemment cette faute بو جرمى بالاغماض والمسامحه عفو ايلدى

INDULGENCE. Facilité à excuser et à pardonner les fautes *A.* مسامحة - مصافحة - اغماض *P.* آمرزش - بخشايش *T.* يرلغمه - كوز يومه || Avoir de l'indulgence pour quelqu'un بر كمسنه‌نك حقنده اغماض ومسامحه ارزانى قلمق Grande indulgence مسامحهٔ عظيمه User d'indulgence اغماض ومسامحه ايله معامله ايتمك Son indulgence fut cause . . . مسامحه‌سى بوكا سبب اولديكه

Et rémission donnée par les Papes de la peine due aux péchés *A.* عفو - مغفرت *P.* بخشايش گناه *T.* گناه بغشلمه || Indulgence plénière مغفرت كامله

INDULGENT. Qui a de l'indulgence *A.* كثير المسامحة - كثير العفو - عفو - صفوح *P.* آمرزشكار *T.* يرلغيجى || Un prince indulgent كثير العفو بر پادشاه un père كثير العفو بر پدر Il est trop indulgent pour ses enfans اولادى حقنده بغايت عفودر Vous lui êtes trop indulgent فلانك حقنده زياده‌سيله عفوسك Être indulgent pour les fautes de ses amis دوستلرينك خطا وگناهلرينه اختيار عفو واغماض ايتمك

INDÛMENT. D'une manière indue *A.* على خلاف القانون *P.* بيوجه *T.* يولسزجه || Il a été mal et indûment procédé contre lui عليهنه سوء صورت ايله وخلاف قانون وعادت اولدرق حركت اولندى On a indûment procédé على خلاف القانون حركت اولندى - بيوجه حركت اولندى

INDUSTRIE. Adresse à faire quelque chose *A.* معرفت - صناعت *P.* هنر *T.* استادلق || Grande industrie معرفت عظيمه louable معرفت ممدوحه merveilleuse معرفت اعجاز فرما - محيّر عقول اولهجق معرفت C'est un homme de beaucoup d'industrie كثير المعارف بر آدمدر Avoir de l'industrie معرفت صاحبى اولمق Employer son industrie معرفتنى اعمال ايتمك Mettre, appliquer son industrie à... فلان شيئه صرف هنر ومعرفت ايتمك C'est un homme d'industrie ارباب معرفتدن بر آدمدر Il fait subsister sa famille par son travail, par son industrie اهل بيتنى كندو كد يمينى وهنر ومعرفتيله - كندو سعيى ايله كچنمك انفاق ايدر Vivre d'industrie ثمرهٔ هنر ومعرفتيله كچنمك طريقنى بولمق

Il se dit aussi en manière de Finances, par opposition à Fonds réels || Taxer l'industrie صناعت ومعرفت اوزرينه وضع - اوزرينه طرح ضريبه ايتمك - تكليف ايتمك

INDUSTRIEUSEMENT. Avec industrie, avec art *A.* بالمعرفة - بالصناعة *P.* هنرمندانه - با هنر - استادانه *T.* استادلق ايله || Cela est fait industrieusement بو شيئ بالصناعة والمعرفة ياپلمشدر Il travaille industrieusement هنرمندانه ايش ايشلر Cela est industrieusement travaillé استادانه ايشلنمشدر

INDUSTRIEUX. Qui a de l'industrie *A.* ارباب pl. اهل المعرفة *P.* هنرور ـ هنرمند *T.* معرفتلو || Un homme très-industrieux غايت هنرمند ادم un ouvrier معرفتلو ايشجي C'est un homme qui a l'esprit fort industrieux هنر ومعرفتده استعداد جبلّيسي وار در C'est un homme qui a les mains fort industrieuses الي ـ الي اوز در ـ چيره دستدر ـ صنيع اليديندر معرفتلودر

INÉBRANLABLE. Qui ne peut être ébranlé *A.* ممتنع التزلزل *P.* امكان نا پذير جنبش *T.* يرندن اوينامز ـ صارصلمز || Ce rocher est inébranlable à l'impétuosité des vents بو قيا طاشنه بو قيا طاشي ـ رياحك شدّتندن ادنا مرتبه تزلزل كلمز Il demeure inébranlable روزكارك سردلكندن يرندن اوينامز contre la violence des vagues بر صدمات شديدهٔ امواجدن بر || Figur. ـ وجهله متزلزل اولميوب كما كان يرنده ثابتدر Un courage inébranlable à toutes sortes d'accidens حادثات دهردن هرنه ظهور ايتسه ثبات ومتانتي عارضهٔ تزلزلدن واهمهٔ تزلزلدن مصون ـ مصون اولان نجادت وجلادت C'est un homme inébranlable dans les resolutions qu'il a une fois prises ثبات ومتانت بر كرّه عزم ونيّت ايدنجه صرف Sa résolution est inébranlable عزم وتحويلي محال بر آدمدر ونيّتي ممتنع التحويلدر

INÉBRANLABLEMENT. Fermement *A.* بثباة القدم ـ بالثباة ـ بالرسوخ ـ بالمتانة *P.* پايدارانه *T.* قويلك ايله || C'est un homme inébranlablement attaché à son devoir خدمتنده ثبات قدم ايله ربط قلب ايتمش بر آدمدر Quand il s'entête une fois d'une opinion, il y demeure inébranlablement attaché بر رأيده عقلي صاردقدنصكره بالرسوخ والثبات آنده طورر

INEFFABILITÉ. L'impossibilité d'exprimer quelque chose par des paroles *A.* عدم الامكان التعريف ـ عدم الامكان الوصف ـ عجز عن الوصف *P.* امكان نا پذيرئ وصف وتعريف *T.* تعريفه كلمامزلك || L'ineffabilité des grandeurs de Dieu عظمت جناب ربّ ذو الجلالك وصفنده عدم امكان des mystères اسرار دينك عدم امكان وصفي

INEFFABLE. Qui ne peut être exprimé par des paroles *A.* ممتنع التوصيف ـ منزّه عن الوصف *P.* امكان نا پذير ـ تعريف وصف ـ نا قابل *T.* تعريفه كلمز || La grandeur ineffable de Dieu وصف وتعريفي ممتنع عظمت بي نهايت

توصيف جناب ربّ العزّت Le nom ineffable de Dieu وتعريفدن منزّه اولان اسم جلال

INEFFAÇABLE. Qui ne peut être effacé *A.* ممتنع المحو ـ عديم الانمحا ـ ممتنع الانطماس *P.* نا قابل محو *T.* سيلنمز || Souvenir ineffaçable نا محو وانطماسي صحيفهٔ دروندن ممكن ذكر وياد ـ Figur. || Il a fait à sa réputation une tache ineffaçable شانه محوي ممكن اولميهجق بر شين ايراث ايلدي

INEFFICACE. Qui ne produit point son effet *A.* عديم التأثير ـ غير مؤثّر ـ عاطل من العمل *P.* نا ـ بي اثر ـ بي عمل *T.* كار ايتمز ـ كارگر || Dieu nous donne souvent, pour nous sauver, des secours que nous rendons inefficaces باري تعالي حضرتلري طرفندن سلامت حالمزه مدار اولهجق اوزره ايكيده برده ارسال اولنان عون ومددك عملني بز تعطيل ايدرز Tous les remèdes qu'on a faits à ce malade ont été inefficaces بو خستهيه ويريلان علاجلرك جملهسي موثّر اولمدي

INEFFICACITÉ. Manque d'efficacité *A.* عدم التأثير ـ عدم العمل ـ عطلان من العمل *P.* بي تأثيري ـ نا كارگري *T.* كار ايتمزلك ـ تأثيرسزلك || L'inefficacité d'un moyen, d'un remède تدبيرك ـ تدبيرك وعلاجك كارگر تأثير ـ ودوانك عدم تأثيري d'un secours امدادك عمل وتأثيردن عمل ايتماسي ـ اولماسي عاطل اولمسي

INÉGAL. Qui n'est point égal *A.* معدوم التساوي ـ غير مساوي ـ غير متساوي *P.* نا برابر ـ نا يكسان *T.* اويغونسز ـ نا هموار ـ متساوي اللحجم || Deux choses de grandeur inégale بر دكل ـ مختلف اللحجم اولان ـ اولميان ايكي شي Deux personnes de condition inégale متساوي الصنف اولميان ايكي كشي ـ Mouvement inégal حركت غير متساويه متفاوت الصنف اولان Forces inégales متساوي اولميان ـ قوّت غير متساويه Cet écrivain a un style inégal بو مؤلفك اسباب قوّت واقتدار سبك وعبارهسي نسق واحد ـ سياق كلامي نا متساويدر Pouls سبك كلامي بر دوزهده دكل ـ اوزره مرتّب دكلدر inégal نبض نا يكسان ـ نبض نا دربرابر ـ نبض غير متساوي ـ نبض دوز اولميان

On dit d'un homme qui ne se conduit pas d'une manière uniforme, que c'est un homme, un esprit inégal متلوّن المزاج qu'il a une conduite inégale بر آدمدر نا متساوي الاحوال حركتي متخالف الاساويدر ـ متحوّل الاطوار ـ آدمدر

On dit aussi, Un chemin, un terrain inégal, pour dire, qui n'est pas uni, qui est raboteux *A.* جرفة pl. جروف ـ امت pl. امت ـ *T.* دوز نشیب وفراز ـ نا هموار *P.* غیر مستوی ـ اموت || چاقر چقور ـ انیشلو یوقشلو ـ اولمیان || C'est un terrain inégal انیشلو یوقشلو بر یر در ـ ارض جرفه در Le chemin est inégal en cet endroit ـ طریق بوطرفده جروف واموتدن عبارتدر چاقر چقور بر یولدر

INÉGALEMENT. D'une manière inégale *A.* لا عن ـ بلا سویة ـ نا دربرابرانه *P.* من غیر استواء ـ لا عن التساوی ـ السویة || هب بر اولمیەرق ـ بر دوزەیه اولمیەرق *T.* نا هموارانه ـ حصەلر علی السویة تقسیم Les parts sont faites inégalement اولنمامشدر C'est un homme qui s'est conduit fort inégalement مختلفاً حرکت ایلدی ـ بوآدم لا عن التساوی حرکت ایلدی

INÉGALITÉ. Défaut d'égalité *A.* عدم المساواة ـ عدم الاستوا ـ *T.* نا یکسانی ـ نا هموار ـ نا برابری *P.* اختلاف ـ ایکی || دوزسزلق ـ اویغونسزلق L'inégalité de deux lignes طریقك عدم مساواتی خطك عدم مساواتی d'un chemin des saisons اختلافی ـ فصول اربعه‌نك عدم مساواتی d'un plancher حرکتك دوشمه‌نك عدم استواسی d'un mouvement ـ سیاق عباره‌نك نا در برابری عدم استواسی du style نبضك عدم مساواتی اختلافی du pouls Avoir de l'inégalité dans l'humeur تلوّن طبع ایلە ـ مزاج متساوی الحال اولمامق مجبول اولەق C'est un homme qui a de grandes inégalités مزاجنده عظیم تلوّنات واختلافات وار در

INÉLIGIBLE. Qui ne peut être élu *A.* غیر مستحق علی انتخابه *T.* نا مستحق انتخاب ـ نگزیدنی *P.* الانتخاب مستحق اولمیان

INÉNARRABLE. Qui ne peut être raconté *A.* ممتنع الحکایة ـ نقل اولنمیەجق *T.* نا قابل حکایت *P.* متعذر الوصف ـ || Saint-Paul étant transporté au troisième ciel vit des choses inénarrables حضرت پاولوس فلك ثالثه صعودنده احوال لدی الصعود مرتبهٔ نقل وحکایتدن ـ ممتنعة الحکایه کورمشدر خارج نیچه شیلر تماشا ایلدی Des gémissemens inénarrables وصف ـ وصف وحکایتی نا قابل اولان انین والیل وتعریفه کلمیەجك انین والیل

INEPTE. Qui n'a nulle aptitude à certaines choses *A.* عدیم الاهلیة ـ نا اهل ـ بی استعداد ـ خامکار *P.* عدیم الاستعداد ـ *T.* اوز دکل ـ استعدادسز || C'est un homme tout-à-fait inepte علوم وفنونه وجهاً من الوجوه استعدادی aux sciences علوم وفنونه مایهٔ استعداددن عاری بر آدمدر ـ یوق بر آدمدر کافهٔ اشیاده عدیم الاستعداد در Il est inepte à tout

Il signifie aussi, absurde *A.* باطل *P.* هرزه کار ـ نا فرجام باطل وهرزه کار بر *T.* ایشه یرامز || C'est un homme inepte آدمدر Tout ce qu'il dit est inepte جمیع اقوالی باطلدر Raisonnement inepte ملاحظهٔ باطله

INEPTIE. Absurdité, sottise *A.* ابطولة pl. ابطیل ـ لغو pl. لغویات *P.* هرزه *T.* یولسزلق || Ce livre est plein d'inepties بو کتاب اباطیل ولغویات ایله مملو در Il ne débite que des inepties هب اباطیل ولغویات نشر ایدر

INÉPUISABLE. Qu'on ne peut mettre à sec, qu'on ne peut tarir *A.* ممتنع ـ لا ینکش ـ عدیم الانتزاف ـ لا ینزف *P.* عدیم النفاد ـ ممتنع الانغیاض ـ لا یغیض ـ الانتکاش || دوکنمز *T.* بی نفاد ـ خشکی نا پذیرا Une source d'eau inépuisable صوکی دوکنمز ـ ینبوع ممتنع الانتزاف ما ـ Figur. || Richesses inépuisables اموال بی نفاد Matière inépuisable دریای عدیم الانتکاش اولان برمادّه ـ مادّهٔ بی نفاد ـ پیکار Cet homme a un fonds inépuisable de science بحر عدیم الانغیاض معارف وعلومدر

INERTE. Qui est sans ressort et sans activité *A.* ـ ساکن *T.* آرمیده *T.* طورغون || La matière inerte باقی علی حاله بر کومهٔ ساکنه une masse inerte مادّهٔ ساکنه

INERTIE. Il ne se dit qu'en cette phrase, Force d'inertie, et signifie, la propriété qu'ont les corps de rester d'eux-mêmes dans leur état actuel *A.* خاصّة السکونة والدوام *P.* آرمیدگی *T.* طورغونلق ـ Figur. || Vivre dans un état d'indifférence et d'inertie حال بیقیدی وسکونتده کچنمك Tomber dans l'inertie حال بیقیدی وسکونته گرفتار اولمق

INESPÉRÉ. Qu'on n'espérait point *A.* فوق المأمول ـ غیر ـ بیرون از امید ـ در خاطر نیامده *P.* غیر مترقب ـ مأمول اومەمدق *T.* نا مأمول || Un événement inespéré حادثهٔ غیر نعمت غیر مترقبه un bonheur نا مأمولە

INESPÉRÉMENT. Contre toute espérance *A.* من غیر مأمول مأمول ـ اومیەرق *T.* خارج از مأمول ـ بیرون از امید *P.* اولمیەرق || Il était ruiné, il lui est survenu inespérément une succession qui a rétabli ses affaires حالی خراب ایکن کندویه من غیر مأمول اصابت ایتمش برمیراث تقریبیله امورینه

رابطه ویرلمشدر

INESTIMABLE. Qu'on ne peut trop estimer A. ممتنع التقویم ـ ممتنع التثمین ـ عدیم القیمة P. بی بها T. بهاسی ـ یوق ـ قیمتی یوق || C'est une chose inestimable قیمتی یوق بر شیدر

INÉTENDU. Qui est sans étendue A. معدوم الوسعة P. بی پهنایی ـ بی وسعت T. وسعتی یوق

INÉVITABLE. Qu'on ne peut éviter A. ممتنع الفرار ـ ضروری P. نا گریز T. قاچنمغه کلمز || Un malheur inévitable حذر وفراری نا ممکن بر کدر La mort est inévitable موتدن فرار ایتمک امر ـ موت بر واقعهٔ ممتنع الفرار در ـ ممتنعدر حال موت بر امر ضروریدر

INÉVITABLEMENT. Nécessairement, sans qu'on puisse l'éviter A. لا جرم ـ لا محالة ـ البتّ P. نا گریز T. البتّه || Vous tomberez inévitablement dans ce malheur لا محاله اول قضایه اوغرایه جقسک

INEXACT. Qui manque d'exactitude A. غیر صحیح P. نا راست T. طوغری اولمیان ـ یاکلش || Une copie inexacte بر قطعه صورت غیر صحیحه Un copiste inexact نسّاخ غیر صحیح

INEXACTITUDE. Manque d'exactitude A. عدم الصحة P. نا راستی T. یاکلشلق ـ طوغریسزلق || Il y a bien de l'inexactitude dans son ouvrage تألیفنده خیلی مرتبه عدم صحت وار در ـ خیلی سقامت وار در

INEXCUSABLE. Qui ne peut être excusé A. غیر معذور ـ ممتنع الاعتذار P. عذر نا پذیر ـ امکان نا پذیر ـ پوزش نا شایستهٔ معذرت T. عذر قبول ایده‌میه‌جک || Faute inexcusable نا قابل معذرت بر خطا L'ingratitude est un défaut inexcusable کفران نعمت بر عیب ممتنع المعذرتدر Vous êtes inexcusable d'en avoir usé ainsi بو وجهله حرکت ایلدیککه بر درلو معذور دکلسک

INEXÉCUTABLE. Qui ne peut être exécuté A. ممتنع الاجرا ـ ممتنع التنفیذ P. نکردنی ـ نا قابل اجرا T. اجراسی نا ممکن || Votre projet est inexécutable ترتیبک ممتنع الاجرا در

INEXÉCUTION. Manque d'exécution A. عدم الاجرا ـ عدم الانفاذ P. اجرا نا سازی T. اجراسزلق || L'inexécution d'un contrat, d'un testament, d'un traité مقاوله حجتنک ووصیت حجتنک وشروط عهدنامه‌نک عدم اجراسی des lois شرع وقانونک عدم اجراسی ـ عدم تنفیذی

INEXERCÉ. Qui n'est point exercé A. غیر معلم P. بی تعلیم T. تعلیمسز

INEXORABLE. Qui ne peut être fléchi A. عدیم التعطف ـ عدیم الرقة ـ عدیم التحنن P. بی رقت دل T. یورکسی یومشامز || Le public est un censeur inexorable خلق بر شیجیوی عدیم التحنندر Les pécheurs endurcis trouveront Dieu inexorable خدای متعال اغلف القلب اولان مذنبین وگناهکاران حقنده عدیم التحنندر V. Inflexible.

INEXORABLEMENT. D'une manière inexorable A. بلا تعطف ـ بلا رقة ـ بلا تحنن ـ من غیر تحنن P. بیرقت ومهربانی T. یورک یومشامیه‌رق || Ne lui demandez pas cette grâce, il vous refuserait inexorablement فلاندن شو لطفی التماس ایلمه بلا تحنن دریغ ایده‌جکی درکار در V. Inflexiblement.

INEXPÉRIENCE. Manque d'expérience A. عدم التجربة ـ عدم الاختبار P. احوال بی آزمایی T. تجربه‌سزلک

INEXPÉRIMENTÉ. Qui manque d'expérience A. عدیم التجربة ـ عدیم الخبرة P. بی آزمایش احوال T. تجربه‌سی یوق ـ تجربهٔ احوالی یوق ـ خام || Général inexpérimenté تجربهٔ احوالی یوق بر جنرال chirurgien بضاعهٔ خبرت وتجربه‌دن بی بهره بر جراح

INEXPIABLE. Qui ne se peut expier A. ممتنع الکفارة P. کفارت نا پذیر ـ امکان نا پذیر کفارت T. کفارت قبول ایتمز || Crime inexpiable جرم ممتنع الکفارة

INEXPLICABLE. Que l'on ne peut expliquer A. لا یفسّر ـ ممتنع التفسیر ـ ممتنع الحل ـ ممتنع الکشف P. نکشادنی ـ تفسیر نا پذیر T. معنا ویریلدمیه‌مک || Difficulté inexplicable معنا ویریلدمیه‌جک بر مشکل ـ ممتنع الحل بر مشکل conduite معنا ویریلدمیه‌جک وضع وحرکت

INEXPRIMABLE. Que l'on ne peut exprimer par des paroles A. لا یعبّر ـ ممتنع التعبیر P. تعبیر نا پذیرا T. تعبیره کلمز ـ تعبیره لسان || Douleur inexprimable بر وجع کلمز دائرهٔ وصف قال ایلمه تعبیری محال وجع شدید joie تعبیر Sentimens inexprimables وتعبیردن بیرون حبور ومسرت وتوصیفه کلمز افکار

INEXPUGNABLE. Qui ne peut être forcé, pris d'assaut A. منیع ـ ممتنع الضبط P. نگرفتنی ـ گرفتاری نا پذیر T. آلنمز ـ آلنمسی محال || Ville inexpugnable بلدهٔ منیعه fort

آلنمسی محال حصن - حصن منیع || Il n'y a plus de forteresses inexpugnables الیوم قلع وحصون ایچنده ممتنع الضبط قلعه‌نک وجودی یوقدر

INEXTINGUIBLE. Qui ne peut s'éteindre *A.* ممتنع - لایطفی - ممتنع التسکین - الانطفا *P.* بیخاموش - خاموشیدنی *T.* تسکین اولنمز - سونمز - نا ممکن تسکین || Feu inextinguible آتش ممتنع الانطفا - نائرهٔ لا یطفا || soif عطش ممتنع التسکین || lampe قندیل بیخاموش

INEXTRICABLE. Qui ne peut être démêlé *A.* ممتنع الکشف *P.* گشایش نا پذیرا *T.* سوکلمز || Un chaos inextricable de difficultés کشفی ممتنع بر هیولای مشکلات

INFAILLIBILITÉ. Qualité de ce qui est infaillible *A.* برائة - من الخطا - عدم التخلف *P.* بی خطایی *T.* یاکلمازلق || L'infaillibilité d'un principe بر قاعده‌نک خطادن برائتی || d'une promesse وعدک عدم تخلفی - تخلفدن برائتی || de l'Église ائمهٔ دینک خطادن برائتلری

INFAILLIBLE. Qui est certain et immanquable *A.* عدیم التخلف - مقرر - محقق *P.* بی تخلف *T.* شبهه‌سز || Le succès de cette affaire-là est infaillible بو مصلحتک حسن نتیجه‌سی محققدر || Ce que je vous promets est infaillible وعدم بی تخلفدر || Règle infaillible بر قاعده بری تخلفدن || vérité حقیقت ممتنع التخلف

Il signifie aussi, qui ne peut ni tromper ni errer *A.* بری من الخطا - عدیم التخلف *P.* بیخطا *T.* خطاسز || Dieu est infaillible dans ses promesses باری تعالی حضرتلری عبادینه وعد ایلدیکی شیلرده خطا وتخلفدن منزهدر || L'Église est infaillible dans les décisions des choses de Foi ائمهٔ دینک ایمانه دائر وضع ایتدکلری احکام خطا وتخلفدن بریدر || Croyez-vous cet homme infaillible? بو آدمی خطادن بریمی ظن ایدرسک

INFAILLIBLEMENT. Assurément, immanquablement *A.* من غیر تخلف - محققاً - مقرراً *P.* بی گمان *T.* شبهه‌سز || Infailliblement cela arrivera بو ماده من غیر تخلف ظهور ایده‌جکدر - بو حالک وقوعه کلدجکی امر مقرردر || Je m'y trouverai infailliblement محققاً اول طرفده بولنه‌جغم

INFAISABLE. Qui ne peut être fait *A.* عدیم الامکان - غیر ممکن *P.* نا ممکن - نکردنی *T.* ممکن دکل - اولمز - امر نا ممکندر || C'est une chose infaisable امکانی یوق بر شیدر

INFAMANT. Qui porte infamie *A.* موجب التشهیر - مجرس - موجب الافتضاح *P.* رسوا ساز - روسیه ساز *T.* جاربسلک - یوزی قره‌دیجی - رسوا ایدیجی - کتوریجی || Des paroles infamantes اقوال مجرسه - موجب تشهیر اولدجق اقوال || des injures موجب تشهیر ورسوایی اولدجق شتوم || Sentence infamante باعث تجریس اولدجق حکم - تجریسی محتوی حکم

INFAMATION. Note d'infamie *A.* وسام التجریس - وسام التشهیر *P.* تمغای رسوایی - تمغای رو سیاهی - تمغای بد نامی *T.* جاربسلک تمغاسی - رسوایلق تمغاسی - یوزی قره‌دیجی تمغا || La condamnation au blâme emporte infamation من قبل الشرع تعزیر حکمی معاتب اولانک حقنده یوزی قرارسنه - تمغای تجریس وتشهیر اولور حالاتدندر باعث بر حالتدر

INFÂME. Qui est diffamé, flétri par les lois, par l'opinion publique *A.* مجرس - مفتضح - مذموم *P.* رسوای - رو سیه *T.* جاربس - یوزی قره - بد نام || La moindre amende en matière criminelle rend infâme جرم وجنایته متعلق جزئی جریمه بیله تجریسی مستلزم بر حالتدر || Ceux qui sont réputés infâmes par la loi, ne peuvent être admis en temoignage مذموم ومفتضح اولمق اوزره شرعاً شهرت یافته اولمش کسانک شهادتی مقبول ومعتبر دکلدر

Et celui qui a fait des choses qui le déshonorent *A.* لئیم - اخسا pl. خسیس - نذیل - سفلة pl. سفیل - لئیم النفس *P.* چپل *T.* آلچق || Ne me parlez pas de lui, c'est un infâme فلان کمسنه‌نک اسمنی یاد ایلمه بر لئیم النفس آدمدر

Et qui est indigne, honteux *A.* دنی - رذیل - مرذول - نذیل *P.* خوار *T.* آلچق || Actions infâmes افعال مرذوله || La chose est infâme امر مرذولدر - محض رذیله در || Avarice infâme بخل خست مرذوله || Faire un commerce infâme بر تجارت نذیله - دنیه عادت ایدنمک - تجارت نذیله ایله مألوف اولمق

INFAMIE. Flétrissure imprimée à l'honneur, à la réputation, soit par la loi, soit par l'opinion publique *A.* تجریس - افضاح *P.* رسوایی - روسیاهی - بد نامی *T.* جاربسلک - رسوایلق || Note d'infamie یوز قره‌لغی - تمغای رسوایی وافتضاح || Noter d'infamie وسام رسوایی ایله توسیم ایتمک || L'amende en matière criminelle emporte infamie جرم وجنایته متعلق جریمه حکمی مستلزم رسوایی وافتضاحدر || Couvrir quelqu'un

d'infamie بركمسنديى غريق بحررسوايى وافتضاح ايتمك
L'infamie est plus à craindre que la mort شين بد نامى
اولومدن فنا در - وافتضاح اشد من المماتدر

Il se dit aussi de l'action infâme A. رذالت - نذالت -
رذيلة pl. رذايل P. خوارى - زشتكارى T. رسوايلق || C'est
une grande infamie de manquer à sa parole خلف وعد ايتمك
رذيلهٔ عظيمه در C'est un malhonnête homme, il a fait mille
infamies لئيم النفس بر آدم اولوب رذايل گوناگون ارتكاب
ايلدى C'est une infamie de contester pour si peu de chose
بويله امر جزئى ايچون مجادله ايتمك رذيلهٔ محضدر

Il signifie au pluriel, paroles injurieuses A. pl. سنديات
pl. مخزيات pl. مخزية اقوال P. زشتارها - گفتار خزى
آميز T. آلچقلديجى سوزلر || Il lui a dit mille infamies فلانه
هزار بهزار كلمات مخزيه سويلمشدر

INFANTERIE. Les troupes qui marchent et qui combattent à
pied A. pl. رجالة الجيش - رجالة pl. بياذقة - بياذقة
الجيش P. پيادگان - پياده T. لشكر پياده - يايه عسكرى || Vieille
infanterie عتيق پياده عسكرى nouvelle جديد يايه عسكرى
Compagnie d'infanterie يايه عسكرى بلوكى L'infanterie enne-
mie fut taillée en pièces اعدانك پيادهسى جملةً قتل واعدام
اولندى

INFANTICIDE. Meurtre d'un enfant A. قتل الطفل P. كودك
كشى T. چوجوق اولدرمسى - Il se dit aussi du meurtrier
d'un enfant A. قاتل الطفل P. كودك كش T. چوجوق
اولدريجى

INFATIGABLE. Qui ne peut être lassé par la fatigue A. عديم
الكلال - عديم الفتور P. نا پذير درماندگى - بى فتور T.
اسب بى فتور || Cheval infatigable يورلمق بيلمز - يورلمز
esprit عقل بى فتور C'est un homme infatigable بى كلال وبى
فتور بر ادمدر

INFATIGABLEMENT. Sans se lasser A. بلا فتور - بلا كلال
P. بيدرماندگى - بى فتورانه T. يورلمقسزين || Appliqué
infatigablement à son travail ايشنه بلا فتور مداومت ايدن
آدم - بلا فتور خدمتند مكب ومواظب اولان

INFATUATION. Prévention excessive et ridicule A. مفتونيت
P. دلشيفتگى T. عقل صاپلنمهسى || L'infatuation de sa nobles-
se le rend ridicule dans le monde كشيزادلكنه مفتونيتى تقريبيله
مضحك عالم اولديور

INFATUER. Préoccuper tellement quelqu'un, qu'on ait de la
peine à l'en désabuser A. افتان - اغراق الذهن P. دل
شيفتن - دل شيفته كردن T. عقلى صارمق - عقلى طولدرمق
فلان || Qui vous a infatué de cet homme-là, de ce livre-là?
كمسنه ايچون وفلان كتاب ايچون سنى كيم افتان ايلدى
- كيم دلشيفته ايلدى - عقلكى كيم طولدردى S'infatuer de
quelqu'un بر كمسنهنك دلشيفتهسى اولمق d'une opinion
بر رأى ايله عقلى صارمق - بر رأيه اغراق ذهن ايتمك
Être infatué de quelque chose بر شيئك مفتونى اولمق Cet
homme est infatué de sa personne, de son mérite مفتون
نفسيدر - نفسند فريفته در - مفتون لياقت واهليتيدر

INFATUÉ. A. مفتون P. دلشيفته T. عقلى صارمش - عقلى
آلدرلمش - طولمش

INFÉCOND. Stérile A. عاقر - غير مثمر - غير منبت P.
بيحاصل - بينما T. بركتسز - محصول ويرمز || Terre infé-
conde ارض عاقره - ارض غير منبته Ce champ est infécond
بو تارلا محصول ويرمز - بيحاصل وبينما در - Figur. || Génie
infécond A. عقل عقيم - ذهن عقيم P. عقل بينما T. نماسز عقل

INFÉCONDITÉ. Manque de fécondité A. عقارت - عدم الانبات
- عدم الاثمار P. بينمايى - بيحاصلى T. بركتسزلك -
اراضينك محصول ويرمادزلك || L'infécondité des terres
عدم انباتى

INFECT. Puant, gâté, qui est infecté A. سنيخ - زاهم -
عفين P. بو خرسيده - گرفته بوى خرسيده - خنجير ناك
منتن T. قوقمش - قوقولى مرادار || Il est puant et infect
هواى - هواى سنيخ air محل سنيخ Lieu infect وسنيخدر
عفين - هواى وخيم - مردار قوقولى هوا - Un homme qui
a l'haleine infecte. V. Haleine.

INFECTER. Gâter, corrompre par communication de quelque
chose de puant, de contagieux A. تسنيخ - تزهيم - تعفين P.
خرسيده بو كردن - خنجيرناك كردن T. مردار قوقولى
فلان شئ تسنيخ هوايى موجبدر || Cela infecte l'air ايتمك
Cette puanteur, cette charogne infecte tout le voisinage بورايحهٔ
منتنه وبو جيفه بستون اطرافى تسنيخ ايدر La peste a
infecté toute la ville وبانك عفونتى بلدهنك جملهسنه
شايع اولمشدر Ceux qui étaient infectés de cette maladie اول
مرضك عفونتنه دوچار اولنلر On jeta des charognes dans le
puits pour l'infecter ماء بئرى تزهيم ايچون ايچنه القاى

اجیافی ایتمشلر در

Figur. *A.* افساد *P.* فساد پذیرفتن - تباهیدن *T.* بوزمق || Il infecta le pays da cette hérésie بو رفض وبدعت ایله مملکتی افساد ایلدی Si vous le fréquentez, il vous infectera par ses dangereuses maximes شو آدم ایله الفتی زیاده ایدەجك اولور ایسەڭ اصول ردیئەسی تقریبیله سنی افساد ایدەجکنه شبهه یوقدر

INFECTÉ. *A.* متعفن - مزهوم - سنیخ *P.* بوی خرسیده گرفته فساد پذیرفته *P.* مفسود *A.* مردار قوقمش - قوقمش *T.* بوزلمش *T.*

INFECTION. Grande puanteur *A.* خمن - زهومت - سناخت *P.* عفونت - خنجیر - بد بویی *T.* مردار قوقو || Cet égout est de la plus grande infection بو کاریزك سناخت وزهومتی درجۀ نهایتده در Il en sort une étrange infection فلان شیئدن غریب بر زهومت جیقار Infection insupportable سناخت تحملگداز L'infection des corps morts mit la peste dans cette ville اجیافی امواتك عفونتی بو بلدەده حدوث وبایه مؤدی اولمشدر

INFÉODATION. V. Inféoder.

INFÉODER. Donner une terre pour être tenue en fief *T.* مالکانه طریقیله ویرمك || Inféoder des héritages املاکی مالکانه طریقیله ویرمك

INFÉRER. Tirer une conséquence de quelque proposition, de quelque fait *A.* استخراج - استنباط - تفریع *P.* بر آوردن *T.* جیقارمق || Vous dites que cette chose est, que voulez-vous inférer de là? فلان شئ بویله اولدیغنی دیرسك بو کلامدن مرادك نه‌یی استنباط ایتمکدر J'en infère telle chose بوندن شو حکمی استخراج ایدەرم Vous n'en pouvez rien inférer شوندن هیچ بر شئ استنباط ایدەمیەجکسك

INFÉRÉ. *A.* مستخرج - مستنبط - متفرع *P.* بر آورده *T.* جیقمش

INFÉRIEUR. Qui est placé au-dessous *A.* سفلی - اسفل *P.* زیرین *T.* آلت || Les planètes inférieures سیارات سفلیه La région inférieure de l'air هوانك طبقۀ سفلاسی La partie supérieure, la partie inférieure du corps بدنك جانب اعلا واسفلی — On dit aussi, Germanie inférieure, Germanie supérieure, pour dire, la basse, la haute Germanie جرمانیای اسفل - وجرمانیای اعلا آلت واوست جرمانیا

Et qui est au-dessous d'un autre en rang, en dignité, en mérite, en forces *A.* ادنا - دون *P.* کمتر - پستتر *T.* آشاغی || Inférieur en science علم - علم خصوصنده فلاندن ادنا en mérite اهلیت خصوصنده کمتر ودانشده فلانك کمتری Les ennemis nous étaient inférieurs en forces, en nombre, en infanterie دشمنك کرك قوت وکرك عدد وکمیت وکرك پیاده عسکری جهتیله مرتبەسی بزدن ادنا ایدی Entre les anges, il y a des ordres supérieurs et des ordres inférieurs بین الملائکه ادنا واعلا رتبەلر وار در

Il se dit au substantif de celui qui est au-dessous d'un autre seulement en rang, en dignité *A.* ادنا pl. ادانی - اسفل من جهة الرتبة *P.* کمرتبه - پس پایه - کمپایه *T.* پایەسی آشاغی || Les inférieurs doivent respect aux supérieurs ادانی اعالینك حقنه ایفای لازمۀ حرمت ایتمك لازمۀ حاللریدر C'est mon capitaine, je suis son inférieur فلان کشی بنم یوز باشم اولمغله بن آندن پس پایه‌یم Il en use bien avec ses inférieurs کندو - کندودن کمپایه اولنلره حسن معامله ایدر کمرتبەلرینه معاملۀ بالمجامله ایدر

INFÉRIEUREMENT. Au-dessous *A.* دون *P.* کم *T.* آشاغی - آشاغیجه || Deux auteurs ont écrit sur cette matière, mais l'un bien inférieurement à l'autre بو مادەنك اوزرینه تحریر ایدن ایکی مؤلفك بریسی دیگرندن خیلی مرتبه دون یازمشدر

INFÉRIORITÉ. Rang de l'inférieur à l'égard du supérieur *A.* سفالة الرتبة - دونیة الرتبة *P.* کمپایگی - دونیئ رتبه *T.* رتبەنك ادنالغی - رتبەنك آشاغیلغی || Il ne reconnait pas assez son infériorité رتبەسنك دونیتنی کرکی کبی اقرار ایتمیور Son infériorité devrait le rendre plus humble دونیت رتبەسنه کوره بوندن زیاده متواضع اولملو ایدی

Il se dit aussi dans les choses morales *A.* دونیت *P.* کمتری *T.* کمقدری - آشاغیلق || Infériorité de génie کمقدرئ عقل - de mérite کمتریئ اهلیت ولیاقت

INFERNAL. Qui appartient à l'enfer *A.* سقری - جهنمی *P.* دوزخی *T.* جهنمده‌کی || Rage infernale نار جهنمدن اشد بر نوع جنون Malice infernale عذاب جهنمدن نمونه بر نوع خباثت

On appelle en Chimie, Pierre infernale, une substance caustique et brûlante *A.* حجر الجهنم *P.* سنگ جهنم *T.*

جهنّم طاشی

INFERTILE. Stérile, qui produit peu, ou qui ne produit rien *A.* غیر مخصب ـ مجدوب ـ ماحل *P.* بی برکت *T.* چوراق || Un champ infertile چوراق تارلا ـ مزرعهٔ مجدوبه Des terres infertiles چوراق یرلر ـ اراضیٔ غیر مخصبه pays ممالک برکتسز مملکتلر ـ غیر مخصبه V. Infécond.

On dit figur. Un esprit, un sujet infertile *A.* عقیم *P.* هیچ *T.* قسیر ـ طوغرمز اندک زای ـ نزای || Il a un esprit infertile قسیر بر ذهنی وار در ـ ذهن عقیم صاحبیدر Il a écrit sur un sujet infertile بر مادّهٔ عقیمه اوزرینه تحریر وانشا ایلدی

INFERTILITÉ. Stérilité *A.* جدوبت ـ محل *P.* بی برکتی *T.* برکتسزلک ـ چوراقلق V. aussi Infécondité.

INFESTER. Piller, ravager par des irruptions *A.* نهب ـ غارت *P.* یغما کردن ـ تالان وتاراج آوردن *T.* چاپول ـ چاپوله ویرمک ـ ایتمک || Les pirates infestaient toutes ces côtes-là ازباندید طایفه‌سی اول سواحلی سر تا پا نهب وغارت ایدرلر ایدی Les ennemis infestaient tout ce pays-là par leurs courses دشمن اول مملکتک مجموعنی نهب ویغما جملەسنە اطالهٔ اقدام یغماگری وغارت ایدر ـ ایدر ایدی جملەسنی چاپول ایدر ایدی ـ ایدی

Et incommoder, tourmenter *A.* ایصال الضرّ والخسارة *P.* آزرده کردن ـ گزند وزیان آوردن *T.* ضرر کتورمک || Les rats infestent cette maison فاره‌لر بو خانه‌ده کلّی مرتبه ایصال ضرّ وخسارت ایدرلر

INFIBULATION. Opération par laquelle on réunit, au moyen d'un anneau, les parties qui servent à l'acte de la génération *A.* عقد الآلات التناسل

INFIBULER. Faire l'opération de l'infibulation *A.* تعقید الآلات التناسل

INFIDÈLE. Qui manque de foi, de fidélité *A.* غیر صادق ـ عدیم الصداقة *P.* نا راستکار ـ بیوفا *T.* وفاسز ـ صداقتسز || Une femme infidèle à son mari زوجنه صداقت ایتمیان قاری Ami infidèle دوست بیوفا ـ صحب معدوم الصداقه amant عاشق بیوفا Être infidèle à son ami دوست حقنه صداقتسز اولمق

On dit aussi, Mémoire infidèle *A.* حافظهٔ ساهیهٔ ـ حافظهٔ غیر صحیحه ـ حافظهٔ رکیکه *P.* یاد سست ـ یاد نا درست *T.* کوشک حافظه Et un rapport, un récit, une citation infidèle بر انبا وبر تقریر وبر اشهاد غیر صحیح

Il signifie aussi, qui n'a pas la vraie Foi *A.* کافر pl. کفرة pl. امم *P.* کفّار *T.* بد ایمان ـ ایمانسز || Les nations infidèles امم کافره les peuples اقوام کافره L'infidèle n'a point de part au royaume de Dieu کافروبد ایمان اولان کشی عالم ملکوتدن کلیّاً محرومدر

INFIDÈLEMENT. D'une manière infidèle *A.* من غیر صداقة *P.* بی وفاکارانه ـ با بیوفایی ـ نا راستکارانه *T.* صداقتسزلق ـ وفاسزلق ایله ـ ایله || Agir infidèlement avec ses amis احبّا ودوستان حقنده بیوفالق ایله معامله ایتمک

INFIDÉLITÉ. Manque de fidélité, trahison *A.* عدم الصداقة ـ خیانت *P.* بیوفایی ـ ناراستکاری *T.* صداقتسزلق || Grande infidélité خیانت عظما L'infidélité d'un domestique برخدمتکارک عدم صداقتی d'un ami دوستک وفاسزلغی d'un amant عاشقک عدم وفا وصداقتی d'une maîtresse محبوبه‌نک d'une femme, d'un mari زوجک ویاخود زوجه‌نک بیوفالغی Commettre une infidélité ارتکاب خیانت عدم صداقتی خیانته متعلق بر ایش ایشلمک ـ ایتمک

On dit aussi, Infidélité de mémoire *A.* عدم ـ رکاکة الحافظة ـ سهو الحافظة ـ الصحة الحافظة *P.* نا درستیٔ ـ سستیٔ یاد *T.* حافظه کوشکلکی ـ قصور حافظه ـ کم یاد داری ـ یاد Et infidélité de citation اشهادک عدم صحتی

INFIDÉLITÉ, se dit aussi de l'état de ceux qui ne sont pas dans la vraie religion *A.* کفر *P.* بد ایمانی *T.* کافرلک || Les Juifs sont obstinés dans leur infidélité طایفهٔ یهود مصرّ کفره مصرّ در ـ علی الکفر در

INFILTRATION. Action d'un liquide qui passe comme par un filtre dans les pores d'un solide. V. S'infiltrer || L'infiltration de l'eau dans le bois آغاج ایچنه صویک ایچنده ـ ایچنه تخلّلی کچمه‌سی

s'INFILTRER. Passer comme par un filtre *A.* نفوذ ـ تخلّل *P.* اندر گذشتن *T.* ایچنه کچمک || L'eau s'infiltre dans le bois le plus dur آغاج هر نقدر سرد اولسه بیله ایچنه صو نفوذ ایدر ـ صو کچر

INFILTRÉ. *A.* متخلّل *P.* اندر گذشته *T.* ایچنه کچمش

INFINI. Qui n'a ni commencement ni fin. Il ne se dit que de Dieu *A.* ازلی ـ منزّه عن الابتداء والانتها *P.* بی آغاز

|| باشلنغجی وصوکی یوق *T.* بی سر وپایان ـ وانجام یالکز جناب ربّ العالمین ابتدا وانتهادن Dieu seul est infini عدیم الغایة Il se dit aussi des attributs de Dieu *A.* ـ منزّهدر حدّ ونهایتی *T.* بی نهایت ـ بیپایان *P.* عدیم النهایة ـ مرحمت La miséricorde de Dieu est infinie || اوجی یوق ـ یوق لم یزلیه‌نک حدّ ونهایتی یوقدر Sa puissance est infinie قدرت بالغهٔ ربّانیّه عدیم النهایه در

Il signifie aussi, innombrable *A.* عدیم ـ لا یحصی ـ لا یعدّ ـ *T.* صاییسی یوق || بی حساب ـ بیشمار *P.* الحساب || Il y a un nombre infini d'auteurs qui rapportent que... لا یعدّ ولا یحصی مولفلر روایت ایدرلرکه Il y avait un monde infini dans cette assemblée اول مجلسده بیحساب خلق وار ایدی

Et très-grand *A.* کثیر ـ عظیم *P.* فراوان *T.* || پک چوق Je vous ai des obligations infinies سزن فراوان ایله ممنون اوزریمه تحمیل ایلدیککز بارمنن کثیره‌نزک ـ لطفکز اولدم بکا عظیم Vous m'avez causé des peines infinies تحتنده یم تعب وزحمت ویرمشسکز

À L'INFINI. Sans fin *A.* الی ما لا نهایة ـ الی غیر النهایة *P.* بی انجام *T.* صوکی یوق || Cela irait à l'infini بو شی الی غیر النهایه وارەجقدر La divisibilité de la matière à l'infini مادّه‌نک الی ما لانهایه تجزیسی Multiplier un nombre à l'infini بر عددی الی غیر النهایه ضرب ایتمک

INFINIMENT. Sans bornes et sans mesure *A.* فوق الحدّ والنهایة *P.* بی اندازه ـ بی نهایت ـ بی غایت *T.* || غایتسز Dieu est infiniment bon et juste حقّ تعالی حضرتلری خدای متعالک عدل ـ فوق الحدّ والنهایه کریم وعادلدر واحسانی بیغایت ونهایتدر

Et extrêmement *A.* غایة الغایة *P.* بسیار ـ با فراوانی ـ *T.* پک چوق || بی اندازه ـ بغایت C'est un homme infiniment heureux بغایت بختلو بر ادمدر Il souffre infiniment غایت الغایه متألمدر

INFINITÉ. Qualité de ce qui est infini *A.* عدم ـ عدم النهایة ـ نهایتسزلک *T.* بی نهایتی ـ بی پایانی *P.* الغایة || اوج اولمامقلق L'esprit humain ne saurait comprendre l'infinité de Dieu ذات ذو الجلالک عدم غایت ونهایتنی ادراکدن عقل بشر عاجز ومتحیّر در Quelques philosophes soutiennent l'infinité de l'espace بعض حکما مسافه‌نک عدم نهایتنی تأیید واثبات قیدنده درلر

Il signifie aussi, grande quantité *A.* کثرت ـ وفرت *P.* فراوانی ـ *T.* چوقلق || بیشماری ـ بسیاری Une infinité de personnes جمعیّت قتی ـ خلقک وفرتی de peuple وافر کسان ـ ناسک کثرتی de choses اشیای ـ اشیانک غایت کثرتی چوق خلق On pourrait vous alléguer une infinité de raisons علل فراوان بیشمار ایراد ایتمک ممکندر

INFINITIF. Terme de Grammaire. Le mode qui ne marque ni nombre ni personne *A.* مصدر

INFIRMATIF. Terme de Jurispr. Qui rend nul *A.* مبطل *P.* ابطالساز ـ عملمانده ساز *T.* ابطال ایدیجی || Un arrêt infirmatif d'une sentence مبطل اعلام اولان بیورلدی

INFIRME. Qui a quelque infirmité *A.* علیل ـ معلول pl. معلولین خسته ـ بیمار ـ انکشتال *P.* سقام pl. سقیم ـ علیل المزاج ـ علیل المزاج بر آدم *T.* خسته‌لقلو || Un homme infirme حال C'est un corps extrêmement infirme بغایت سقیم ومعلول بر وجود در Voilà le lieu où l'on met les infirmes معلولین وسقامه علیللرک مکانی بو در ـ مخصوص اولان محلّ اشته بو در

Et faible, fragile, qui manque de force *A.* عاجز ـ قاصر ـ عدیم الاقتدار *P.* نا توان ـ بی اقتدار *T.* فوتسز || Le péché a rendu la volonté infirme زلّت اصلیه ارادهٔ بنی آدمه ایراث عجز ونا توانی ایتمشدر

INFIRMER. Terme de Jurispr. Invalider un acte *A.* الغا ـ ابطال *P.* عملمانده ساختن *T.* بطاللدق ـ بطال قلمق ـ بوزمق || Voilà une pièce bien forte, qu'apportez-vous pour l'infirmer? اشته بو بر سند قویدر ابطالنی موجب اوله‌جق بر شی وارمیدر Il disait pour infirmer cet acte, que... بو سندی ابطال ایچون شویله دیر ایدیکه ـ On dit aussi, Infirmer une preuve, un témoignage بر دلیلی وشاهدک شهادتنی ابطال ایتمک

INFIRMÉ. *A.* ساقط من العمل *P.* عملمانده گشته *T.* ابطال اولنمش

INFIRMERIE. Lieu destiné pour les infirmes dans les maisons religieuses *A.* دار المعلولین *P.* بیمار خانه *T.* خسته‌لریری

INFIRMIER. Qui a soin des malades dans les hôpitaux et dans les infirmeries *A.* مأمور بخدمة المرضا *P.* نگهبان خستگان *T.* خسته‌لره خدمت ایدن

INFIRMITÉ. Indisposition, maladie habituelle *A.* علّت pl. علل ـ علّة المزاج ـ سقم pl. استقام *P.* بیماری ـ بیمار حالی *T.* مزاجسزلق || Grande infirmité علّت عظما Les infirmités

corporelles اسقام جسمانيّة Il est sujet à de grandes infirmités علل واسقام عظيمه‌يه مبتلا در

Et faiblesse, défaut, imperfection, fragilité pour le bien *A.* عجز - قصور - نقص - عدم الاقتدار *P.* كم توانى - بى بنى نوع بشرك *T.* اقتدارى || L'infirmité humaine قوتسزلق عجزى L'infirmité de la nature, causée par le péché زلّهٔ اصليّه تقريبيله اقتضا ايتمش عجز وقصور طبيعت Il faut supporter les infirmités de son prochain كشى قرين وهمتاسنك عجز وقصورينه تحمّل ايتمك لازمهٔ حاليدر

INFLAMMABILITÉ. Qualité de ce qui est inflammable *A.* طبيعة التهابيّة *P.* آتش افروزى *T.* پذيرايئ علولنمكه || L'inflammabilité de l'esprit de vin عرقك طبيعت قابليّت التهابيّه‌سى

INFLAMMABLE. Qui s'enflamme facilement *A.* سريع الالتهاب - سهل التوقّد - سريع الاستيرا *P.* فروزنده - انشانك *T.* علولنيجى - طوتشيجى || Le soufre, le camphre sont des matières fort inflammables كبريت ايله كافور سريع الاستيرا اولان ماده‌لردندر

INFLAMMATION. L'action qui enflamme une matière combustible *A.* التهاب - وقود - توقّد - استيرا - اشتعال *P.* آتش افروزى *T.* طوتشمه - علولنمه || Le feu prit aux poudres, et l'inflammation fut si prompte, qu'elle fit un ravage affreux آتش باروته اصابت ايلديكندن بردن بره مشتعل وفروزان اولوب دهشت‌فرماى عقول اوله‌جق خسارات جسيمه‌يى مستلزم اولمشدر

Et l'âcreté, l'ardeur qui surviennent aux parties du corps excessivement échauffées *A.* التهاب *P.* سوزش *T.* يانقلق || Il y a de l'inflammation à cette plaie بو يارده التهاب وار Inflammation de poitrine التهاب صدر de poumon التهاب رئه در

INFLAMMATOIRE. Qui cause l'inflammation *A.* موجب - التهابى *P.* الالتهاب سوزش آور *T.* يانقلق كتورر || Maladie inflammatoire حمّاى موجب - حمّاى التهابى fièvre مرض التهابى الالتهاب

INFLEXIBILITÉ. Qualité de ce qui est inflexible *A.* عدم الرقّة - عدم الانعطاف - عدم الملاينة - قسوة القلب *P.* سنگدلى - سختدلى *T.* پكلك - پكلكى - يورك || L'inflexibilité d'un juge قاضينك عدم انعطاف وملاينتى L'inflexibilité de son coeur قسوت قلبى - قلبنك عدم رقّتى

INFLEXIBLE. Qui ne se laisse point fléchir, émouvoir à compassion *A.* عديم الرقّة - عديم الانعطاف - ممتنع التليّن - قاسى القلب *P.* سنگدل - سختدل *T.* يورگى پك || Inflexible aux prières مسئولات وملتماسدده ممتنع الانعطاف Tyran inflexible جبّار سنگدل - جبّار بى رقت اولان آدم Opiniâtreté inflexible اصرار وعناد ممتنع التليّن Vertu inflexible constance شائبهٔ انعطافدن برئ صلاح حال واهمهٔ انعطافدن مبرّا ثبات ومتانت

INFLEXIBLEMENT. D'une manière inflexible *A.* بلا تليّن - من غير تعطّف *P.* سخت - بسختى *T.* پكلك ايله || Il demeure inflexiblement attaché à son opinion رأينده بلا تليّن مصرّ در

INFLEXION. Changement de la voix qui passe d'un ton à un autre *A.* انعطاف الصوت *P.* گردش صدا *T.* سسك حالدن حاله چورلمسى || Ce chanteur a des inflexions de voix agréables بو مطربك صداسنده انعطافات لطيفه وار در

On dit, Inflexion de corps, pour dire, une certaine disposition naturelle à plier le corps *A.* سهولة الانعطاف البدن *P.* تن چابك‌تافتگى *T.* بدنك اكلمكه قولايلغى

En termes de Grammaire, on dit, Inflexion des noms, des verbes, pour dire, la manière dont les noms se déclinent, dont les verbes se conjuguent *A.* اعراب الاسماء وتصريف الافعال

INFLICTIF. Qui est ou doit être infligé *A.* واجب التحميل || Peine inflictive واجب التحميل اولان حدّ شرعى

INFLICTION. V. Infliger.

INFLIGER. Imposer une peine *A.* تحميل الحدّ الشرعىّ || Les lois, les ordonnances infligent de grièves peines aux meurtriers, aux incendiaires قاتللر وقونداقچيلر حقنده حسب الشرع والقانون اكيد وشديد حدود شرعيّه تحميل اولنور La peine qui est infligée par le juge حاكم طرفندن تحميل حدّ شرعى اولنان حدّ شرعى Infliger une amende اوزره جريمه تحميل اولنمق

INFLIGÉ. *A.* حدّ شرعىّ محمول على فلان

INFLUENCE. Vertu qu'on prétend qui découle des astres sur les corps sublunaires *A.* تأثيرات الكواكب - تأثير الكوكب *P.* تأثير اختر *T.* يلدزك تأثيرى || Bénigne influence كوكبك تأثير مسعودى Maligne كوكبك تأثير منحوسى - مشئومى

Et action d'une chose qui aide à produire quelque effet *A.*

دخل ـ عمل ـ تأثير ـ نفوذ *P.* كارگرى *T.* ايشليش || Les premières démarches qu'on fait dans le monde ont beaucoup d'influence sur le reste de la vie بر كمسنه نك اوائل حالنده ظهور ايدن حركات وسكنات بقيهٔ عمرينه كلّى دخل وعملى وار در Il a eu beaucoup d'influence dans cette affaire بو مصلحت فلانك كلّى نفوذيله اولمشدر Dans cette région, l'air a une influence marquée sur le tempérament des habitans بو طبقده اولان هوانك امزجهٔ اهالى اوزرينه دخل عظيمى وار در L'influence des hommes puissans اقويانك ـ اقويانك نفوذى نفوذ كلامى

INFLUENCER. Exercer une influence *A.* تأثير ـ اجراء النفوذ *P.* النفوذ كارگرى نمودن *T.* نفوذينى اجرا ايتمك || Influencer le peuple خلقك اوزرينه تأثير نفوذ ايتدرمك

INFLUENCÉ. *T.* فلانك تأثير نفوذيله عامل اولان

INFLUER. Agir par influence *A.* نفوذ ـ دخل ـ عمل *P.* كارگر شدن *T.* ايشلمك || La bonne ou mauvaise éducation d'un jeune homme influe sur tout le reste de sa vie بر نو جوانك امر تعليم وتربيه سنده اولان حسن وقبح صورتى بقيهٔ عمرينه عاملدر Ces raisons, ces preuves influent sur toute la suite سرد اولنان علل ودلايل ما بعدك جمله سنده ويريلان عاملدر Il influa beaucoup dans le parti qu'on prit قرارده كلّى نفوذى ايشلدى

INFORMATION. Acte judiciaire contenant les dépositions des témoins sur un crime ou délit *A.* مضبطة الاخبار الشهود *P.* اوارهٔ تقرير شاهدان *T.* شاهدلرك تقريرلرى مضبطه سى || Faire une information شاهدلرك تقريرلرى مضبطه سنى ترتيب ايتمك L'information porte que... شاهدلرك تقريرلرى مضبطه سى شونى ناطقدر كه Décréter sur les informations شاهدلرك تقريرلرى مضبطه سى موجبنجه حكم ايتمك

On appelle en matière civile, Information de vie et moeurs, celle qui se fait de la conduite et des moeurs de quelqu'un qui doit être reçu dans une charge, dans une dignité *A.* تزكيه ـ تزكية الحال

En matière criminelle, Information est synonyme d'enquête *A.* كشف

On dit, Aller aux informations, Prendre des informations, pour dire, faire des recherches, pour découvrir la vérité d'un fait *A.* تفتيش pl. تفتيشات ـ تفحص pl. تفحصات *P.* جستجويى

آراشدرمق *T.* كردن

INFORME. Qui n'a pas la forme qu'il doit avoir *A.* سقيم الصورة ـ ركيك الصورة *P.* بد صورت *T.* صورتسز || Un animal informe سقيم الصورة بر حيوان Cet acte est informe صورتى ركيك بر سند در C'est une pièce informe qui ne peut vous servir صورت مطلوبه سى يوق بر ورقه اولمغله ايشكه يرامز C'est un ouvrage informe, et qui n'est pas encore mis dans l'ordre où il doit être سقيم الصورة وهنوز نظام لايقنده وضع اولنمامش بر تأليفدر

INFORMER. Avertir, instruire *A.* اخبار ـ انبا ـ انها *P.* خبر ويرمك ـ بيلدرمك *T.* آگاه كردن ـ آگاهيدن || Informer les juges de la vérité d'un fait حاكمى واقع حالدن آگاه ايتمك Informer le prince de ce qui se passe جريان ايدن احوالى پادشاهه بيلدرمك

En termes de Jurisp., il signifie, faire une information V. Information || Permission d'informer رخصت كشف Informer contre quelqu'un بر كمسنه نك عليهنه كشف حاله مبادرت ايتمك Informer d'un assassinat قتل ماده سنك كشفنه مبادرت ايتمك

On dit en matière civile, Informer des vie et moeurs de quelqu'un *T.* بر كمسنه نك تزكيهٔ حالنه مبادرت ايتمك

S'INFORMER. S'enquérir *A.* استخبار ـ استعلام ـ استحصال || خبر آلمق *T.* خبردار شدن ـ آگاه شدن *P.* الوقوف S'informer de la vérité du fait واقع حالى استخبار ايتمك Je m'en suis informé à tous ceux que je connaissais آشنالرم اولان كسانك جمله سندن استعلام حال ايلدم ـ كيفيت ـ حالى آشنالرم اولان كسانك جمله سندن استخبار ايلدم

INFORMÉ. *A.* خبير ـ واقف *P.* آگاه ـ خبردار *T.* بيلمش ـ خبر آلمش || Juge bien informé علم صحيح ايله واقف اولمش حاكم mal informé خلاف انها ايله خبردار اولمش بر قاضى

INFORTUNE. Malheur, disgrâce *A.* محرومية البخت *T.* ادبار ـ بد بختى *P.* كجروى بخت ـ فلكزدگى || Grande infortune ادبار عظيم بختسزلق Tomber dans l'infortune حال ادبارده امرار vivre ادباره گرفتار اولمق Je plains son infortune فلانك بختسزلغنه آجييورم عمر ايتمك

INFORTUNÉ. Malheureux *A.* محروم البخت ـ مخارف *P.* مدبرين pl. مدبر ـ بد بخت ـ بيبخت ـ فلكزده *T.* نا مراد || Prince infortuné بختسز بيبخت بر پادشاه

مناحس ايام - ايام ادبار Jours infortunés طالع مدبر sort

INFRACTEUR. Violateur des lois, des traités *A.* ناقض - ناكث - مخفر *P.* شكننده - گسيلنده *T.* بوزيجى - قيريجى || Infracteur des traités ناقض شروط وعهود des lois ناقض قوانين - نظامات مرعيه‌نك ناقضى des ordonnances نظامات مرعيه‌نك خلافنه حركت ايدن

INFRACTION. Violation des traités, des lois *A.* نقض - نكث - تنكيث - اخفار *P.* شكست *T.* قيرمه - بوزمه || Ils ont fait une infraction au traité شروط عهدنامه‌يى نقض واخفار ايلديلر - شروط عهدنامه‌نك كسر ونقضنه باعث اولمش L'infraction des lois, des priviléges قانونك بر حركت ايلديلر وشروط امتيازاتك نقضى

INFRUCTUEUSEMENT. Sans fruit, sans utilité *A.* بلا ثمرة - بلا طايل - بلا نفع *P.* بى سود - بى فائده *T.* عبث يره - فايده‌سز || Il travaille infructueusement بلا ثمره سعى ايدر - عبث يره سعى وكوشش ايدر

INFRUCTUEUX. Qui ne rapporte aucun fruit *A.* غير مثمر - معدوم المحصول *P.* بى بار - بيحاصل *T.* محصول ويرمز - يمش ويرمز - V. Infertile || Terroir infructueux ارض غير مثمره champ مزرعهٔ غير مثمره Terres infructueuses اراضى غير مثمره Année infructueuse بر سنه بيحاصل - معدوم المحصول سنهٔ - قيتلق سنه‌سى - سال بيحاصل - مجدوبه - Figur. *A.* معدوم الثمرة - لا طايل - عديم الفايدة - عديم المنفعة *P.* بى سود - بى فائده - بى ثمره *T.* عبث - فائده‌سز || Travail infructueux سعى لا طايل - سعى بى فايده - كوشش بى فايده Soins infructueux همم بى فائده - عبث چالشمه emploi منصب بى منفعت - منصب بى ثمره Peine infructueuse زحمت بى فائده - عبث زحمت

INFUS. Il se dit des connaissances, des vertus qu'on n'a pas acquises par ses soins, mais qu'il a plu à Dieu de verser dans quelques ames *A.* منزل - من عند الله - موهوب *P.* خدا داد *T.* اللهدن كلمش || Science infuse علم منزل - موهوب من الله sagesse عقل خدا داد grâce عند الله اولان علم وحكمت فيض منزل

INFUSER. Mettre une drogue dans quelque liquide, et l'y laisser, afin que le liquide en tire le suc *A.* نقع - انقاع - مرث *P.* اسفنج كردن *T.* صوده اصلاتمق || Infuser de la rhubarbe dans de la tisane راوندى اجزا لو مطبوخ ايچنده نقع ايتمك du quinquina dans du vin قنه‌قنه‌يى خمر ايچنده نقع ايتمك Infuser à froid ما بارد ايچنده انقاع ايتمك

INFUSÉ. *A.* منقوع *P.* اسفنج كرده *T.* صوده اصلانمش

INFUSIBLE. Il se dit d'un corps qu'on ne peut fondre *A.* ممتنع الاذابة *P.* نگداختنى *T.* اريمز

INFUSION. Action d'infuser *A.* نقوع *P.* اسفنج سازى *T.* صوده اصلاتمه

Il se dit aussi de la liqueur qui résulte de l'infusion *A.* نقيع - منقوع pl. منقوعات *P.* اسفنج *T.* اصلانتى || Une légère infusion de rhubarbe بر خفيف راوند منقوعى de thé چاى منقوعى

Il signifie aussi, la manière dont certaines facultés surnaturelles sont infusées dans l'ame *A.* فيضان || Les Apôtres avaient le don des langues par l'infusion du Saint-Esprit حواريون حضراتى روح قدسك فيضانى تقريبيله السنهٔ عديده تكلمى نعمتنه مظهر اولمشلر در

INGAMBE. Alerte *A.* منز *P.* جست وچالاك *T.* چيوه‌لك

s'INGÉNIER. Tâcher de trouver dans son esprit quelque moyen pour réussir *A.* صرف الذهن - تدبر - ملاحظة *P.* انديشيدن *T.* دوشونمك || Ingéniez-vous pour sortir de cet embarras بو دقيدن چيقمنك صورتنى تدبر وملاحظه ايله S'ingénier pour venir à bout de quelque chose بر مرامه ظفر بولمق ايچون صرف ذهن ايتمك

INGÉNIEUR. Officier chargé de la fortification des places, des camps et des postes qu'on veut défendre *A.* مهندس pl. مهندسين - معمار الاستحكامات الحربية *T.* استحكامات حربيه قلغه‌سى || Habile ingénieur ماهر مهندس Cet ingénieur a tracé ce bastion بو طابيه‌يى فلان مهندس رسم ايلدى - بو طابيه‌نك رسمنى فلان مهندس چيزدى a conduit ces travaux بو ابنيه‌يه نظارت ايتمش فلان مهندسدر Ingénieur en chef رئيس المهندسين - باش مهندس - Il se dit aussi de celui qui conduit quelques autres ouvrages non militaires *A.* معمار *P.* دزار *T.* معمار || Ingénieur des ponts et chaussées كوپرى وقالدرم يولى معمارى

INGÉNIEUSEMENT. D'une manière ingénieuse *A.* مخيلاً *P.* زيركانه - بر وجه مخيل *T.* اذعجه عقللولق ايله || Cela est ingénieusement dit مخيل صورت ايله سويلنمش بر كلامدر imaginé مخيلاً اختراع اولنمشدر

INGÉNIEUX. Plein d'esprit, de sagacité *A.* مشهوم ـ متفرّس فراستلو ـ انجه عقللو *T.* زیرك *P.* ذكیّ الذهن ـ الفؤاد || Homme ingénieux مشهوم الفؤاد برآدم

Il se dit aussi des choses *A.* مصنّع ـ مخیّل *P.* زیركانه فراست ایله ایشلنمش *T.* پرداخته || Instrument ingénieux مخیّل بر شیوه مصنّع بر آلت trait Cette invention est bien ingénieuse بغایت بدیع ومخیّل بر ایجاد در Cet ouvrage est tout-à-fait ingénieux بغایت ـ بو تالیف بسبتون مخیّلدر Cette composition est fort ingénieuse غایت ایله مخیّل مصنعدر Repartie ingénieuse جواب مخیّل بر تركیبدر

INGÉNU. Naïf, simple, sans finesse *A.* صافی القلب *P.* صافدرون ـ ساده دل ـ صافدل *T.* بون || Un esprit ingénu ساده دلانه بر كلام قلب پر صفوت ـ قلب صافی discours C'est l'homme du monde le plus ingénu ناصیهٔ حالنده آثار صافدلی بدیدار در Il a quelque chose d'ingénu dans la physionomie سیماسنده امارهٔ صافدلی نمودار در Il a dit cela d'une manière fort ingénue بو كلامی صافدلانه سویلمشدر Il fit un aveu ingénu ساده دلانه بر اقرار ایلدی

Il se dit, dans le Droit Romain, de l'homme né libre *A.* حرّ pl. احرار *P.* آزاده *T.* سربست

INGÉNUITÉ. Naïveté, simplicité, franchise *A.* صفوة القلب *P.* صاف درونی ـ ساده دلی ـ صافدلی *T.* بونلق || Il n'y a que trop d'ingénuité dans tout ce qu'il dit جمیع اقوالنده ساده دلی وصفوت دركار در Une grande ingénuité dans son air, dans ses paroles وضع وسیماسنده واقوال وكلماتنده ساده دللك ظاهر در Avec un air d'ingénuité, il trompe ceux qui ne le connaissent pas صفوت قلب صورتیله كندوسنی بیلمیانلری تغلیط ایدر

INGÉNUMENT. D'une manière ingénue *A.* بصفوة القلب *P.* ساده دلانه ـ صافدلانه *T.* بونلق ایله || Il dit tout ingénument هر شیئی صفوت قلب ایله سویلر

Il signifie aussi, sincèrement *A.* بخلوص ـ بالصفوة والاخلاص *P.* خلوصكارانه ـ خلوصانه ـ بیپاكنهادی *T.* خلوص ایله البال

s'INGÉRER. Se mêler de quelque chose sans en être requis *A.* مخالطة ـ مداخلة *P.* دست انداز مداخله شدن *T.* سنك اموركه قارشمق || Je ne m'ingère point de vos affaires رأی Il s'ingère de donner des avis بر وجهله مداخله ایتمم Il s'ingère des choses dont il n'a que faire ویرمكه قارشور

وظیفهٔ حالی اولمیان اموره مخالطت ومداخله‌دن خالی هر شیئه مداخله ایدر دكلدر de tout

INGRAT. Qui oublie les bienfaits qu'il a reçus *A.* كافر ـ كنود نمك ـ نا سپاس *P.* منكر الاحسان ـ منكر النعمة ـ النعمة ـ ایولكی بیلمز *T.* احسان نا شناس ـ نان كور ـ بحرام كافر || Il faudrait punir les ingrats نانكور ـ قدر نعمتی بیلمز كافر نعمتك ـ نعمت اولنلرك حقلرندن كلنمك لازمدر تادیبی واجبدر Faites-moi ce plaisir, vous n'obligerez pas un ingrat شو كرمی بكا ایله قدر نعمتی بیلمز دكلم

Il se dit aussi des choses dont on ne retire pas d'utilité, à proportion du travail ou de la dépense *A.* قلیل الخیر ـ لا خیر بی بركت ـ نا برومند ـ بیحاصل ـ بینما *P.* قلیل البركة ـ *T.* خیرسز || Travail ingrat شغل قلیل البركة Étude ingrate بینما بر ماده ـ امر قلیل الخیر affaire مطالعهٔ بیحاصل

Il se dit encore des terres *A.* ارض قلیلة البركة ـ عاقرة ـ عتیبة *P.* كم حاصل ـ كم مایه *T.* بركتسز || Terre ingrate ارض ارض قلیلة البركه ـ عتیبه

Il se dit figur. des choses qui ne fournissent rien à l'esprit, et qui ne répondent point à la peine qu'elles donnent *A.* عقیم *P.* نزای *T.* هیچ بر شی طوغرمز || Vous avez choisi une matière ingrate بر مادهٔ عقیمه اختیار ایلدك

INGRATITUDE. Oubli des bienfaits reçus *A.* كفران ـ كنود نمك ـ نا سپاسی *P.* انكار الاحسان ـ انكار النعمة ـ النعمة ـ بحرامی *T.* نانكورلق || Les gens de bien haïssent l'ingratitude كفران نعمت اهل خیر عندنده بر امر واجب النفرتدر Il m'a payé d'ingratitude بكا انكار نعمت ایله مقابله ایلدی

INGRÉDIENT. Ce qui entre dans la composition d'un remède, d'une sauce, d'un ragoût *A.* اجزاء التركیب pl. جزء التركیب قطاب جیّد *T.* قاتندی ـ قطاب ـ جزء ـ || Bon ingrédient Le principal ingrédient جزء اعظم ـ جزء اصلی Il n'y faut pas tant d'ingrédiens شو تركیبده اول قدر اجزا اقتضا ایتمز

INGUÉRISSABLE. Qui ne peut être guéri *A.* ممتنع البرء ـ علاج نا پذیرا ـ بیدرمان *P.* لا دوا ـ لا علاج ـ متعذّر الشفا ـ *T.* صاغلمز ـ نا قابل علاج V. aussi Incurable || Avec la vie qu'il mène, c'est un homme inguérissable كچندیكی طوره كوره كچندیكی صورتنه نظرا ـ برء وشفاسی ممتنع بر آدمدر شفایاب اولمق احتمالی یوقدر

INGUINAL. Terme de Méd. Qui concerne l'aine *A.* متعلق
T. متعلق كش ران *P.* متعلق بمغبن الفخذ ـ بالاربية
اويلق قيصيغنه || Bandage inguinal اويلق قيصيغنه مخصوص
مخصوص لفافه

INHABILE. Terme de Jurisp. Incapable *A.* عديم الاستحقاق
بى استحقاق ـ نا مستحق *P.* غير مستحق ـ غير صالح ـ
T. كركلو دكل || Il est inhabile à posséder aucun bénéfice زعامت
تصرفنه مستحق دكلدر Un mineur est inhabile à gérer son bien
هنوز نا بالغ اولان صغير كندو مالنى اداره وتصرفه نا
مستحقدر

INHABILETÉ. Manque d'habileté *A.* عدم الاهلية ـ عدم المهارة
|| استادسزلق ـ اهليتسزلك *T.* نا اهلى *P.* عدم الكفاية ـ
L'inhabileté de ce général lui a fait perdre la bataille بو جنرالك
عدم اهليت ومهارتى افاتهٔ ظفر وغالبيتى موجب اولمشدر
Cet ouvrage a été manqué par l'inhabileté de l'ouvrier استادك
ـ عدم مهارتى تقريبيله بو ايش وجود پذير اولمدى
بجرلمدى

INHABILITÉ. Terme de Jurispr. incapacité *A.* عدم الاستحقاق
بى استحقاقى *P.* عدم الصلاحية ـ سقوط من الاستحقاق ـ
T. استحقاقسزلق ـ كركسزلك || La condamnation aux galères perpétuelles emporte inhabilité à recueillir aucune succession
تأبيداً وضع كورك مادّه‌سى حق وراثتدن سقوطى مستلزمدر

INHABITABLE. Qui ne peut être habité *A.* ممتنع الاقامة ـ
نا شايان سكنا *P.* غير صالح لالتمكن ـ ممتنع التمكن ـ
قابل سكنا || Maison inhabitable اوتورلمز *T.* نا قابل سكنا ـ
ـ قابل اقامت اوليان برمملكت pays اوليان برباب منزل
تمكن واقامته صالح اوليان

INHABITÉ. Qui n'est point habité *A.* خالى ـ غير مسكون
نا مسكون ـ بى آدابانى *P.* عارى من العمارة ـ عن العمارة
T. شنلكسز || Lieu inhabité عمارتدن خالى بر محل Ville inhabitée شنلكسز بر شهر ـ بلدهٔ غير مسكونه

INHABITUDE. Défaut d'habitude *A.* عدم الاعتياد *P.* نا آلفتگى
T. آلشمامزلق || L'inhabitude de penser, d'étudier فكر وانديشه‌ديه
ومطالعديه عدم اعتياد

INHÉRENCE. Il se dit de la jonction des choses inséparables par leur nature *A.* اتحاد ممتنع ـ اتحاد ممتنع الانفكاك
آيرلميه‌جق وجهله *T.* پيوستگى جدايى نا پذير *P.* المفارقة
بتشكك || L'inhérence de l'accident à la substance عرضك
عرضك ـ جوهره ممتنع الالمفارقة اولدجق وجهله اتحادى
جوهر ايله اتحاد ممتنع الانفكاكى

INHÉRENT. Qui par sa nature est joint inséparablement à un sujet *A.* لازم غير ـ لازم غير منفك ـ متحد بلا انفكاك *P.*
آيرلميه‌جق وجهله *T.* بروجه نا جدايى پيوسته *P.* مفارق
ثقالت || La pesanteur est inhérente à la matière بتشكك
مادّه‌نك ايچنده لازم غير منفكدر L'erreur est tellement inhérente à l'esprit de l'homme, que... خطا وزلت عقل
انسانده شول رتبده لازم غير مفارقدركه

INHIBER. Terme de Jurisp. Faire défense *A.* نهى ـ زجر ـ
منع *P.* ياساق كردن *T.* يساق ايتمك || Nous avons inhibé et défendu منع وتحذير ايده‌رز ـ منع وزجر ايده‌رز

INHIBÉ. *A.* منهى ـ ممنوع *P.* ياساق كوده *T.* يساق اولمش
|| Les choses inhibées امور منهية ـ ممنوعات ـ اشياى ممنوعه

INHIBITION. Terme de Jurisp. Défense. Il n'est guère d'usage qu'au pluriel *A.* pl. مناهى pl. زجريات *P.* ياساقها *T.* يساقلر
|| Inhibitions et défenses sont faites à toutes personnes افراد
ناسك جمله‌سى حقنده اصدار مناهى وزجريات اولنور كه
L'arrêt portait inhibitions et défenses صادر اولان فرمان مناهى
وزجرياتى مشتمل ايدى

INHOSPITALIER. Qui n'exerce point l'hospitalité *A.* غير مضياف
P. غريب نا پرور ـ غريب نا نواز ـ مهمان نا نواز *T.*
مسافره اكرام ايتمز

INHOSPITALITÉ. Refus de recevoir les étrangers *A.* عدم
الالتفات الى الغربا *P.* غريب نا پرورى ـ مهمان نا نوازى
T. مسافره اكرامسزلق || La barbarie et l'inhospitalité de ces peuples اول اقوامك فظاظت طبعى وغربا وبيگانگان
حقلرينه عدم التفاتى

INHUMAIN. Qui est sans pitié, sans humanité *A.* عديم المروة
بى مروت ـ بى ترحم ـ نا مهربان *P.* عديم الترحم ـ
T. انسانيتسز ـ مروتسز || Tyran inhumain جبارى مروت
acte اثر ترحم ومروتدن عارى بر فعل Il lui fit un traitement inhumain حقنده عدم مروت ايله معامله ايلدى Il y avait dans ce pays une coutume inhumaine بو بلده‌ده قاعدهٔ
مروته منافى بر عرف وعادت وار ايدى Cela est barbare et inhumain بو حال فظاظت طبع ايله مجبول وعدم
بر حال باهر ـ مروت ايله مألوف بر آدمك كاريدر
الفظاظة معدوم المروتدر ـ Il se dit, dans le langage des

amans, d'une femme qui ne repond pas à la passion de celui dont elle est aimée جفاكار || C'est une beauté inhumaine بر محبوبهٔ جفاكار در

INHUMAINEMENT. Sans humanité *A.* من غير مروّة - بلا ترحّم *P.* بنا مهربانى *T.* مروتسزلك ايله - انسانيتسزلك ايله || Il l'a traité inhumainement حقنه من غير ترحّم معامله ايلدى

INHUMANITÉ. Cruauté, barbarie *A.* عدم المروّة - عدم الترحّم *P.* نا مهربانى *T.* مروتسزلك - انسانيتسزلك || Grande inhumanité عظيم بر مروتسزلك étrange غريب بر كونه مروتسزلك Il y a de l'inhumanité à cela بو بابده عدم ترحّم ومروّت دركار در Exercer de grandes inhumanités اثر مروّت وترحّمدن عارى عظيم غدرلر ايتدى

INHUMATION. Enterrement *A.* دفن *P.* در گور سازى *T.* كومه || L'inhumation des corps دفن اموات - دفن مردگان - اولمشلرك كومه‌سى Les frais de l'inhumation مصارف تدفين

INHUMER. Enterrer *A.* تدفين *P.* در گور كردن - زير خاك سپردن *T.* كومك || Il fut inhumé dans le cimetière مزارستانده تدفين اولندى - مزارلقده دفن اولندى

Inhumé. *A.* مدفون *P.* در گور كرده - زير خاك سپرده *T.* كوملمش

INIMAGINABLE. *A.* فوق ما يتصوّر - فوق ما يتخيّل - ممتنع التصوّر *P.* خيال نكردنى - بيرون از دائرهٔ تصوّر *T.* عقله صغمز - خياله كلمز - تصوّرى محال || Une aventure inimaginable دائرهٔ تصوّر وخيالدن بيرون بر ما جرا

INIMITABLE. Qui ne peut être imité *A.* ممتنع التنظير - عديم النظير - ممتنع التمثيل - عديم المثال *P.* بى مانند - بى مثال - بى نظير - بى همتا *T.* تقليده كلمز - اورنكى يوق || Une action inimitable بر فعل ممتنع التنظير un ouvrage تقليد وتنظيرى نا ممكن بر تأليف لطيف un homme inimitable dans son art صنعتنده تنظيرى محال بر مرد هنرمند - نظيرى يوق

INIMITIÉ. Haine, aversion qu'on a pour quelqu'un *A.* بغض - بغضا - عداوت - عدوان - معادات *P.* كينه *T.* دشمنلك || Inimitié cachée عداوت مضمره - بغض مكنون immortelle بغض وعدوان ابدىّ البقا vieille عداوت قديمه couverte عداوت مكنونه - بغض مستور - كمين خانده مستتر كينه وبغضا - بغض وعدوان سر پوشيده héréditaire عداوت موروثه enracinée ريشه گير استقرار اولمش عداوت irréconciliable تأليف قبول ايتمز كينه ومعادات - التئام پذير اولميه‌جق بغض وعداوت Par inimitié بغضاً وعدواناً - بغض وعداوته مبنى Concevoir de l'inimitié contre quelqu'un فلانك حقنه عداوت پيدا ايتمك Encourir son inimitié فلانك عداوتنه دوچار اولمق - عداوتنه اوغرامق

Il se dit aussi pour marquer toute sorte d'antipathie *A.* منافرت *P.* رميدگى *T.* اوركلك || Inimitié naturelle منافرت طبيعيّه Il y a de l'inimitié entre telle et telle plante, entre tel et tel animal فلان وفلان نبات وفلان فلان حيوان بيننده منافرت وار در

ININTELLIGIBLE. Qu'on ne peut comprendre *A.* لا يفهم - ممتنع الفهم - ممتنع الادراك *P.* نشناختنى - نفهميدنى *T.* آكلاشلمز || Ce discours, ce langage est inintelligible بو كلام وبو لسان قابل فهم وادراك دكلدر

INIQUE. Injuste *A.* ظلوم pl. ظلمة - عسوف pl. عسفة - جاير pl. جورة - غدّار *P.* بيدادگر *T.* غدّار || Juge inique غدّار بر قاضى jugement جور واعتسافه مقارن بر حكم

INIQUEMENT. D'une manière inique *A.* ظلماً - بالجور - بالاعتساف *P.* بيدادگرانه *T.* غدّارلق ايله || Juger iniquement ظلما حكم ايتمك

INIQUITÉ. Injustice *A.* ظلم - عسف - اعتساف - جور - عدم الحقّانيّة *P.* بيداد - بيدادگرى *T.* غدّارلق || L'iniquité des juges حكّامك جور واعتسافى des jugemens احكامك عدم حقّانيّتى Iniquité évidente جور واضح - غدر صريح C'est le comble de l'iniquité بو كيفيّت جور واعتسافك مرتبهٔ نهايتيدر - غدر وظلمك درجهٔ كماليدر

Il se dit aussi du péché, du débordement des vices *A.* عصيان - معصيت pl. معاصى - سيّئة pl. سيّئات *P.* گناهكارى - گناه *T.* صوچ - تقصيرات || Notre-Seigneur a porté nos iniquités حضرت عيسى افندمز معاصى وسيّئاتمزى در عهده ايلدى a lavé nos iniquités معاصى وسيّئاتمزى شستهٔ صابون عفو وغفران ايتمشدر L'iniquité avait couvert la face de la terre عصيان وگناه روى زمينى سر تا پا استيعاب ايتمشيدى L'iniquité régnait partout عصيان وگناه هر طرفده مستولى اولمشيدى L'iniquité du siècle زمانه خلقنك عصيانى C'est un homme rempli d'iniquité پر معاصى وسيّئات بر آدمدر

Les enfans portent bien souvent les iniquités de leurs pères اولاد غالب حالده کندو پدرلرینک معاصی وسیّئاتیله متحمّلدرلر Les hommes, comme enfans d'Adam, portent l'iniquité de leur premier père بنی آدم اولاد ابو البشر اولدقلری جهتدن ابن جدّ اعلالرینک عصیانیله متحمّلدرلر Enfant d'iniquité معاصی وذنوبمزی سیّئه ومعصیت Remettez-nous nos iniquités رهین عفو ومغفرت ایله

INITIAL. On appelle Lettre initiale, la première lettre d'un mot *A.* حرف اوّل *P.* حرف نخستین *T.* ایلک حرف

INITIATION. Cérémonie à laquelle on était initié à la participation de certains mystères *A.* دخول فی حریم الاسرار

INITIATIVE. Droit de parler le premier pour proposer quelque chose *A.* استحقاق علی التقدّم فی الرأی ـ رخصة رأیه تقدّم استحقاقنی || لتقدّم فی الرأی Prendre l'initiative تقدّم رأی بابنده مرخّص اولمق Avoir l'initiative احراز ایتمک

INITIER. Admettre à la participation des mystères de la religion païenne ou d'une société secrète *A.* ادخال فی حریم الاسرار *P.* محرم راز طریقت کردن *T.* محرم اسرار طریقت ایتمک || Il se fit initier aux mystères de Cérès فلان مذهبک اسرارینه محرم اولمشدر Ceux qui n'étaient pas initiés aux mystères de Cérès, ne pouvaient assister à certains sacrifices فلان طریقتک اسرارینه محرم اولمیانلر ذبح قرابینه دائر بعض کونه رسومک حین اجراسنده حاضر بولنمقدن محروم وممنوع ایدیلر Il y avait de certaines cérémonies à observer pour initier quelqu'un aux mystères بر کمسنه‌نک اسرار طریقته محرمیّتی مادّه‌سی بعض کونه رسوم وتشریفاتک اجراسنه منوط ایدی ـ Il se dit aussi des mystères de la religion chrétienne || Quand les Pères ont parlé à ceux qui n'étaient pas encore initiés aux mystères de la religion ائمّهٔ کرام هنوز اسرار دینه محرم اولمیانلره خطاب ایلدکلرنده

On dit figur., Il n'est pas encore initié à la philosophie اسرار حکمته هنوز محرم دکلدر Il n'est pas initié dans cette matière بو مادّه‌نک اسرارینه محرم دکلدر ـ واقف دکلدر ـ On dit aussi, Être initié dans une société, pour dire, y être admis au nombre de ceux qui la composent *T.* مجلسه مأذون دخول اولمق || Il n'est pas encore initié parmi nous آره‌مزه الی الآن مأذون دخول دکلدر

Initié. *A.* محرم الاسرار ـ محرم *P.* محرم راز *T.* محرم

INJECTER. Introduire avec une seringue un liquide dans une cavité du corps *A.* تسقیة بالحقنة *P.* بحقنه پسانیدن *T.* شرنقه ایله صوارمق || On a injecté plusieurs fois sa plaie جراحتنی کرّة بعد اخری حقنه ایله تسقیه ایلدیلر Injecter les veines, les artères, les vaisseaux عروق وشرایینی ومجاریٔ سائره‌یی شرنقه ایله تسقیه ایتمک

Injecté. *A.* مسقاء بالحقنة *P.* بحقنه پسانیده *T.* شرنقه ایله صوارلمش

INJECTION. Action par laquelle on injecte *A.* سقی بالحقنه *T.* شرنقه ایله صو صوارمه || Il a fait faire des injections pour guérir cette plaie جراحتی اصلاح ایچون برقاچ دفعه شرنقه ایله صواردی ـ Il se dit aussi de la liqueur qu'on injecte *A.* سقی دوائی *T.* صواره‌جق علاجلو صو || L'injection était trop chaude شرنقه ایله صواره‌جق علاجلو صو غایت ایسیجق ایدی

INJONCTION. Commandement exprès *A.* امر pl. اوامر *P.* فرموده *T.* تنبیه ـ بیورمه || On a fait injonction à tels et tels de faire... شویله ایلملری خصوصی فلانه وفلانه امر اولندی Après cette injonction بو تنبیهدنصکره Un arrêt portant injonction تنبیهی حاوی بر قطعه فرمان Le roi a fait injonction à tous les officiers des troupes de se trouver ... عسکر ضابطلرینک فلان محلده اثبات وجود ایلملری خصوصی جانب شاهانه‌دن امر وتنبیه اولندی

INJURE. Il se dit de toute action injuste, considérée relativement au tort qu'un autre en reçoit *A.* تعرّض pl. تعرّضات ـ تعدّی pl. تعدّیات ـ تکدیر pl. تکدیرات *P.* ستم *T.* غدر ـ تعدّی شدید atroce غدر عظیم Grande injure || طوقنمه ـ تعمیری ممکن اولمیه‌جق بر تعدّی irréparable جگر دوز بر کمسنه‌یه تعرّض نوع تعرّض Faire une injure à quelqu'un حقنده تجویز اولنان Endurer, souffrir une injure ایتمک بر کمسنه تعرّضه اختیار صبر وتحمّل ایتمک Oublier les injures ـ دوچار اولدیغی تعرّضات وتعدّیاتی فراموش ایتمک کوردیکی ـ تکدیراتی انداختهٔ طاق فراموشی ونسیان ایتمک تکدیراتی صحیفهٔ دروندن امحا ایتمک Pardonner les injures تکدیرات وتعدّیاتی رهین عفو واغماض ایتمک les repousser تعرّضاتک ردّ ودفعنه مبادرت ایتمک les venger بر کمسنه مظهر اولدیغی تعرّضاتک عوض وجزاسنی اجرا ـ دوچار اولدیغی تکدیراتک انتقامنی المق ـ ایتمک Ré-

parer l'injure qu'on a faite بر كمسنه فلانك حقنده ايتديكي تكديرى حسن صورت ايله تعمير ايتمك Recevoir une injure en sa personne, en son honneur كندو ذاتنده وعرض وناموسنده طوقنور بر نوع تعرّضه مظهر اولمق Il tient, il répute cela à injure شو حالى تكديره حمل ايدر Faire satisfaction d'une injure واقع اولان غدر مقابلنده ايفاى رسم تطييب ايتمك

Il se prend plus particulièrement pour une parole offensante, outrageuse *A.* شتيمة ـ شتم pl. شتوم ـ قول ناقص الحرمة *P.* دشنام ـ فريه ـ سخن دلازار *T.* سوكه || Dire des injures مشاتمه يه كلديلر تفوّه شتوم ايتمك Ils en vinrent aux injures بر كمسنه يى سوكشمكه باشلديلر Charger quelqu'un d'injures شتوم كثيره ايله دوناتمق

On dit figur. L'injure ou les injures du temps, pour indiquer les incommodités que peuvent causer le vent, la pluie, etc. *A.* آفات سماويّة *P.* بلاى آبسمانى *T.* فلكك كدرلرى || Être exposé aux injures du temps عرضهٔ آفات سماويّه اولمق ـ ou pour indiquer les calamités inséparables de la durée du temps *A.* pl. شدايد الزمان ـ نوازل الدهر ـ صدمات الزمان ـ صدمات الايام *P.* آسيب روزكار *T.* زمانك خرپلمسى || Ces monumens, ces édifices ont été ruinés par l'injure du temps يادكار قالمش اشبو آثار قديمه وابنيه وعمارات رصينه شدايد زمانه دوچار اولدرق ويران وخراب اولمشدر Nous avons perdu plusieurs ouvrages des anciens par l'injure du temps آثار متقدميندن نيچه شيلر صدمات دهور وازمانه اوغرايوب رهين تلف اولمشدر

INJURIER. Offenser quelqu'un par des paroles injurieuses *A.* سبّ ـ شتم *P.* فريه كفتن ـ دشنام كردن *T.* سوكمك *A.* || Il injurie tout le monde عالمى سبّ ايدر

Injurié. *A.* مشتوم ـ شتيم *P.* دشنام كرده *T.* سوكلمش

INJURIEUSEMENT. D'une manière injurieuse, outrageante *A.* بهتك الحرمة ـ بنقض الحرمة ـ بعدم الحرمة *P.* با حرمت‌شكنى ـ بيحرمتى *T.* حرمتسزلك ايله || Il l'a traité si injurieusement, que... فلانه اول قدر نقض حرمت ايدەرك معامله ايلديكه Il a parlé fort injurieusement de vous سنى غايت حرمتسزلك ايله ذكر ايلدى

INJURIEUX. Outrageux *A.* ناقض ـ خلاف الدأب الحرمة ـ الحرمة هاتك الحرمة ـ موجب *P.* حرمت‌شكن ـ دلازار *T.* حرمتسز || Ce mémoire est injurieux aux magistrats بو تقرير حكّام حقنده ناقض الحرمتدر Cela est injurieux à la mémoire, à la famille de mon ami بو كيفيّت دوستمك ذكرينه وتبار وخاندانمنه بادئ انهتاك حرمتدر Un discours injurieux كلام شتم آميز un procédé نقض حرمتى موجب حركت مخالف ذأب حرمت تعبيرات Se servir de termes injurieux صرف ايتمك

On dit figur. Le sort, le destin injurieux, c'est-à-dire, injuste *A.* فلك غدّار *P.* فلك نا سازكار ـ بخت نا سازكار *T.* يرامز فلك

INJUSTE. Qui n'a point de justice *A.* ظالم pl. ظلمة ـ حايف *P.* عديم الحقانيّة ـ حيف pl. بيدادكر ـ ستمكار ـ ظلمكار *T.* غدّار || Cet homme est bien injuste بو آدم خيلى ظالمدر ـ Il se dit aussi des choses *A.* خلاف الحق ـ مغاير الحق *P.* نا حق *T.* حقسز || Arrêt injuste عدل وحقه مغاير بر حكم demande عدل وحقه منافى بر سفر guerre مطلوب نا حق proposition عدل وحقه مغاير بر تكليف

INJUSTEMENT. D'une manière injuste *A.* لا عن حق ـ من غير حق *P.* نا حق ـ ستمكارانه *T.* حقسز اولەرق || Il a été condamné injustement عليهنه من غير حقّ حكم اولندى

INJUSTICE. Violation des droits d'autrui *A.* ظلم ـ مظلمة pl. مظالم ـ حيف ـ تعدّى pl. تعدّيات *P.* بيداد ـ ستمكارى ـ ظلمكارى *T.* ظلمكارلق ـ غدّارلق || L'injustice régnait en ce siècle اول دورده ظلم وتعدّى جهانه مستولى اولمشيدى Il a fait une grande injustice بر ظلم عظيم ارتكاب ايلدى Son procédé est plein d'injustice حركتى ظلم وغدردن عبارتدر Essuyer une injustice مظهر غدر وحيف اولمق

INLISIBLE. V. Illisible.

INNAVIGABLE. Où l'on ne peut naviguer *A.* غير صالح لسير السفاين *P.* نا قابل سير كشتى *T.* كمى كزدرمز || Les glaces rendent cette mer innavigable بو دريا بوزلرك كثرتى تقريبيله نا قابل سير سفايندر

INNÉ. Qui est né avec nous *A.* فطرى ـ جبلّى *P.* مادرزاد *T.* آنادن طوغمه || Qualités innées خصايل ـ خصايل جبليّه مادر زاد

INNOCEMMENT. Sans dessein de malfaire *A.* بنزاهة بريّا ـ سالمًا من الفساد ـ بلا قصد الاسائة ـ القلب من الغش *P.* بيپاك نهادى *T.* كوكل پاكلكيله || Je n'y

pensais point de mal, je l'ai fait innocemment فكرمده بر درلو شر وخباثت اولميوب اول ايشى سالمًا من الفساد ايشلدم || Il a vécu innocemment غش وفساددن برئ اولەرق امرار ايّام عمر ايلدى — سالمًا من الغش والفساد || Parole dite innocemment بلا قصد الاسائه ـ سويلنمش كلام

Il signifie aussi, sottement *A.* على وجه البلاهة *P.* بساده *T.* بوناق ايله ـ ابلهانه ـ دلى || Il vint innocemment raconter la sottise qu'il avait faite ايتديكى قباحتى كلوب سادەدللك ايله نقل ايلدى

INNOCENCE. État de celui qui est innocent *A.* برائة من التهمة ـ برائة الذمة ـ الائم والذنب *P.* بيگناهى *T.* صوچسزلق ـ قباحتسزلق || On a reconnu son innocence برائت ذمّتى مقبول ومعتبر ـ تهمتدن برائتى اقرار اولندى شائبهٔ تهمتدن برائتى سمع قبول ايله اصغا ـ طوتلدى اولندى || Dans la vie chrétienne, il n'y a que deux états: l'état d'innocence, et l'état de pénitence دين عيسويده ايكى حال وار در برى حال برائت من الذنوب وديگرى كفارت الذنوبدر || Adam a été créé dans l'état d'innocence ابو البشر برائت من الذنوب حالنده خلق اولنمشدر

Il signifie aussi, exemption de toute malice, pureté, candeur *A.* نزاهة البال ـ برائة من الغش *P.* پاك نهادى *T.* يورك پاكلكى || Que c'est un spectacle agréable et touchant que celui d'une maison simple et bien réglée, où règnent l'ordre, la paix, l'innocence! سادەلك وحسن نظام وحال امن وآسايش بر كمال ونزاهت بالك مسكنى اولان بر خاندانك تماشاسى نه دكلو مطبوع ودلارا بر حالتدر || On appelle l'enfance, L'âge d'innocence *A.* سن نزاهة عن الآثام *P.* سال بيگناهى *T.* صوچسزلق ياسى

Et trop grande simplicité *A.* بلاهت *P.* ساده دلى *T.* بوناق

INNOCENT. Qui n'est point coupable *A.* برئ pl. ابريا ـ منزه عن التهمه ـ برئ الساحة ـ برئ الذمة *P.* بيگناه ـ *T.* قباحتسز ـ صوچسز ـ بيجرم || Il est innocent du crime dont on l'accuse حقنده عزو اولنان تهمتدن برئ الساحه در || Il fut absous et reconnu innocent برائت ذمّتى اثبات اولنوب مظهر عفو اولمشدر || On l'a accusé de ce crime, mais il est aussi innocent que l'enfant qui vient de naître بو قباحت اوزرينه عزو اولنمش ايسه ده هنوز دنيايه وضع قدم ايتمش بر صبىّ نو زاد قدر بيگناهدر || Protéger les innocens ابريا بيجرم وبيگناهلرى محافظه وحمايت ايتمك || les persécuter وگناه اولنلرك عليهنه يوريمك || les opprimer, les accabler برئ من التهمة اولنلرى پامال غدر وجور ايتمك || les condamner برئ الذمه اولنلرك اوزرينه اسناد جرم ايله حكم ايتمك || Un innocent malheureux بر بيگناه ستمديده ـ On dit en parlant des enfans en bas âge, On a dépouillé ces pauvres innocens بو بيگناه معصوملرى صويمشلر در || Il a laissé trois ou quatre petits innocens اوچ درت نفر صغير وبيگناه اولاد براقدى

Et exempt de toute malice, pur et candide *A.* نازه البال ـ صافى البال ـ عديم الغش ـ سليم القلب *P.* پاك نهاد ـ صافدل ـ بيغل وغش *T.* يوركى پاك || C'est une âme innocente صافى البال بر آدمدر || Il est innocent comme un enfant بر صبىّ نورسته كبى بيغل وغشدر || Il mène une vie innocente ايام عمرينى نزاهت بال ايله امرار ايدر || Ses moeurs, ses pensées sont innocentes آداب واخلاقى وخواطر وافكارى غلّ وغشدن عاريدر || Plaisirs innocens حظوظات با ضررسز اكلنجەلر ـ نزاهت

Il se dit aussi des choses qui ne peuvent faire de mal *A.* سالم من الضرر ـ غير مضر *P.* بى زيان *T.* ضررسز ـ ضررى نا ملحوظ ـ Il signifie aussi, idiot, imbécile. V. ces mots.

INNOCENTER. Déclarer innocent *A.* تبرئة من الذمة ـ تنزيه عن التهمة ـ اثبات البرائة *P.* بيگناه نمودن ـ اثبات بيگناهى كردن *T.* پاكه چيقارمق || Leur jugement les innocente حقلرينه جريان ايتمش حكمه كوره برائتلرى اثبات اولنمش اولور

INNOCENTÉ. *A.* برئ من التهمة *P.* از گناه پاك كرده *T.* پاكه چيقمش

INNOMBRABLE. Qui ne se peut nombrer *A.* ممتنع الاحصا ـ لا يعد ـ لا يحصى ـ اكثر من الطرا ـ خارج من الحساب ـ *P.* بيشمار ـ بيحساب *T.* صايلمز ـ صايى يه كلمز || Multitude innombrable ازدحام ناس لا يعد ولا يحصى || Nombre innombrable عدد ممتنع الاحصا ـ عدد بيحساب

INNOMBRABLEMENT. D'une manière innombrable *A.* فوق الحساب ـ خارجًا من حدّ التعداد *P.* بيرون از حدّ شمار *T.* صايلميەجق مرتبەدە

INNOMINÉ. On a donné ce nom à deux os qui, s'unissant en-

entre eux, forment ce qu'on appelle Le bassin. V. îles.

INNOVATION. Introduction de quelque nouveauté dans un usage, dans un acte, etc. *A.* بدعت pl. بدع ـ اختراع pl. اختراعات *P.* نو پیدایی *T.* یکی چیقمه || Les innovations sont dangereuses بدعتلر خطردن خالی دکلدر Il ne faut point faire d'innovation بدعت واختراع اصلا جائز دکلدر Sans innovation بلا بدعة

INNOVER. Faire des innovations *A.* اختراع ـ ایجاد ـ ابداع ـ احداث *P.* از سر نو پیدا کردن *T.* یکیدن چیقارمق ـ یکیدن ایجاد ایتمك || C'est un établissement fort ancien, il n'y faut rien innover بر عمارت قدیمه اولمغله یکیدن بر شیئك ایجادی جائز دکلدر Il est dangereux d'innover dans les choses de religion امور دینده ایجاد وبدعتك تهلکه‌سی وار در

INNOVÉ. *A.* نو ایجاد ـ نو پیدا *P.* مخترع ـ حادث *T.* یکیدن ایجاد اولنمش ـ یکی چیقمش

INOBSERVATION. Mépris des lois ou règles qui sont en vigueur *A.* عدم الرعایة ـ عدم الایفا *P.* بی رعایتی *T.* رعایتسزلق ـ طوتمامزلق || L'inobservation des règles ruine la discipline قواعد واحکامك عدم رعایتی ضابطهٔ مرعیه‌نك کلی انحلالنی مستلزمدر L'inobservation des traités شروط وعهوده عدم رعایت مقتضای عهودك عدم ایفاسی ـ

INOCCUPÉ. Qui est sans occupation *A.* اهل العطلة ـ متعطل pl. ارباب العطلة *P.* آواره ـ بیکار *T.* ایشدن بوش

INOCULATEUR. Celui qui fait l'opération de l'inoculation *A.* ملقح الجدری *P.* لقاحزن آبله *T.* چیچك آشیلدیجی || Il y a un tel inoculateur qui n'a pas perdu un sujet sur quinze cents چیچك آشیلدیجی بر استاد وار در که آشیلدیغی بیك بشیوز نفوس ایچنده بریسی بیله قضا زده اولمامشدر

INOCULATION. Opération par laquelle on communique la petite vérole *A.* لقاح الجدری *P.* لقاح آبله *T.* چیچك آشلمه‌سی || La pratique de l'inoculation est fort ancienne dans les pays voisins de la Mer Caspienne, aux Indes, à la Chine, et en Afrique لقاح جدری صنعتی بحر خزز جوارنده کائن مملکتلرده وهند وچینده وافریقه‌ده بغایت قدیمدر

INOCULER. Donner la petite vérole par inoculation *A.* القاح الجدری ـ تلقیح الجدری *P.* لقاح آبله زدن *T.* چیچك آشیلمق || Il y a plusieurs moyens d'inoculation تلقیح جدرینك انواعی وار در

INOCULÉ. *A.* ملقح بالجدری *P.* بآبله لقاح زده *T.* آشیلنمش

INODORE. Sans odeur *A.* عدیم الرایحة ـ معدوم الرایحة *P.* بی بوی *T.* قوخوسز || Fleurs inodores ازهار معدومة الرایحة

INOFFICIEUX. On appelle Testament inofficieux, celui où l'héritier légitime est déshérité sans cause *T.* بیوجه شرعی نفی وراثتی محتوی وصیتنامه ـ Et donation inofficieuse, celle par laquelle un des enfans est avantagé aux dépens de la légitime des autres اولادك بریسنه بالمساعده ویریلان هبهٔ غیر شرعیه

INOFFICIOSITÉ. Qualité d'un acte inofficieux *A.* عدم المشروعیة السند *P.* نا مشروعیت سند *T.* سندك شرعه اویغونسزلغی

INONDATION. Débordement d'eaux *A.* غمر الماء ـ طموم الماء *P.* سیلاب *T.* صو بصقینلغی ـ لبریزی || Grande inondation میاهك طموم عظیمی L'inondation causée par les pluies کثرت امطاردن نشأت ایتمش طموم میاه

On dit, Faire des inondations autour d'une place, pour dire, lâcher les eaux pour en empêcher les approches قلعه‌نك اطراف وحوالیسنی صویه بصدرمق ـ اطرافنه صو یورتمك ـ On appelle aussi Inondation, les eaux débordées *A.* غمور المیاه *P.* سیلاب *T.* قره‌یی بصمش صولر || Il entra dans la place en passant à travers l'inondation غمور میاه ایچندن مرور ایله درون قلعه‌یه پایگذار دخول اولمشدر

Il se dit aussi d'une grande multitude de peuple qui envahit un pays *A.* غمارة الناس *P.* گروه فراوان *T.* خلقك چوقلغی

Et d'une grande multitude de choses *A.* طغیان *P.* فراوانی *T.* چوقلق || Une inondation d'écrits طغیان مکاتیب وتألیفات

INONDER. Couvrir d'une grande quantité d'eaux *A.* غمر ـ طمّ ـ تغمیر ـ *P.* سیلاب زمینرا سر تا سر پوشیدن *T.* صویه بصدرمق || Quand la rivière déborde, elle inonde tout ce pays-là میاه نهرك وقت طغیاننده مملکت سر تا پا مغمّر اولور Le Nil inonde l'Égypte en certaines saisons نهر نیل نهر نیلك ـ بعض موسملرده مصری طمّ وتغمیر ایدر La mer a inondé bien des terres dans les Pays-Bas میاه بحر پائز بیباسی تعبیر اولنور مملکتلرك صولری مصری بصار نیچه‌لرینی بصدی ـ Figur. || Quand les Goths inondèrent l'Italie قوم تاتار قدیمك سیلاب تند وتیز تجاوز وتعدیسی اتالیا مملکتنی بصدیغی وقتلرده L'Asie fut inondée par les Tarta-

res اقوام تاتار غمور میاه مثالی آسیا اقلیمنی قاپلمشدر

INONDÉ. *A.* مغمّر - مطموم *P.* از سیلاب سر تا سر پوشیده *T.* صوده بصلمش

INOPINÉ. Qui vient tout d'un coup, sans être attendu *A.* فجئیّ الظهور - بدیهیّ الظهور *P.* ناگهانی - ناگهظهور *T.* خیال وخاطره - انسزین قوپمش - انسزین جیقه کلمش کلمامش || Accident inopiné حادثهٔ بدیهیّ الظهور Chose inopinée کیفیّت ناگظهور querelle منازعهٔ ناگهانی fortune اقبال بدیهیّ الظهور Il lui est survenu une affaire inopinée فلانه بر امر ناگهانی ظهور ایلدی

INOPINÉMENT. adv. *A.* بغتةً - بداهةً - بالبداهة - فجئةً - علی الغفلة *P.* نا گاه - نا گهانی *T.* انسزین || Cela est arrivé inopinément بو کیفیّت ناگهان ظهور ایلدی Tomber inopinément sur l'ennemi علی الغفله دشمن اوزرینه دوشمک علی حین غفلةٍ -

INOUÏ. Qui est tel qu'on n'a rien ouï de pareil *A.* غیر مسموع *P.* نا شنیده *T.* ایشیدلمامش || C'est une chose inouïe بر حالت غیر مسموعه در Il est inouï que pareille chose soit jamais arrivée بو آنه قدر اول مثللو شیئک وقوعی نا مسموعدر

INQUIET. Qui a de l'inquiétude *A.* مضطرب - مضطرب البال - قلق - قلق البال - متخالج - متلاشی *P.* تلاش زده - پریشان خاطر *T.* یورکی راحتسز || Il appréhende une telle chose, cela le rend inquiet فلان شیئدن خوف ووسوسه سی اول بابده اولمغله مضطرب البالدر Il en est tout inquiet غایت ایله مضطرب وپریشان خاطر در Il est inquiet de ne point recevoir de nouvelles بر درلو خبر آلهمدیغندن خلجان درونی کمالده در Il est inquiet sur cette affaire, et ne sait quel parti prendre اول خصوصده قنغی شقّی اختیار ایده جکنی بیلدمیوب مضطرب البالدر

Il se dit aussi des passions *A.* سالب الراحة *P.* راحتربا - آرام ربا *T.* راحتسزلق کتورر || La jalousie est une passion inquiète حسد امراض نفسانیّه دن بر مرض آرام فرسا در - Et des malades quand ils sont agités *A.* مسلوب الراحة - مضطرب الحال *P.* بی راحت - بی حضور - بی آرام *T.* راحتسز || Ce malade était très-inquiet pendant la nuit خسته وقت لیلده بغایت مسلوب الراحة ایدی - مضطرب ایدی

Il signifie aussi, remuant *A.* عدیم السکونة - مقلاق *P.* بی آرام *T.* قاینه صغمز || C'est un esprit brouillon et inquiet تشویش اموره مبتلا وسکون - مخلاط ومقلاق بر آدمدر Il est si inquiet, qu'à peine est-il entré dans un lieu, qu'il en veut sortir شول مرتبه ده عدیم السکونة بر آدمدر که بر محلّه هنوز کیرمشیکن جیقمق استر Il a l'humeur inquiète مزاجنده عدم سکونت وار در

INQUIÉTANT. Qui cause de l'inquiétude *A.* مخل الراحة - مذهب الراحة *P.* آرام فرسا - راحتزدا - بیحضور ساز *T.* راحتسز ایدر - راحتی کیدرر || Voisinage inquiétant جواریّت مخل راحت Situation inquiétante راحتزدا اولان موقع

INQUIÉTER. Causer de l'inquiétude *A.* ایجاب الخلجان - ایراث الاضطراب *P.* تلاشی آوردن - شوریدگیٔ خاطر آوردن *T.* یورکی راحتسزلندرمک - یورکک راحتنی کیدرمک - اضطراب ویرمک || Cette nouvelle m'inquiète بو خبر بکا باعث اضطراب اولور cette pensée بو فکر خلجان درونمه - اضطراب بالمه بادی اولور

Et troubler quelqu'un dans la possession de quelque chose *A.* تعرّض - دخل *P.* رنجیده کردن *T.* انجتمک || Il avait été paisible possesseur de ce bénéfice, quand un homme est venu l'inquiéter بوزعامته بلا نزاع متصرّف ایکن بر کمسنه ظهور ایدوب دخل وتعرّضه مبادرت ایلدی On ne m'a jamais inquiété dans la possession de cette maison بو منزلک تصرّفی خصوصنده وقتاً من الاوقات بکا دخل وتعرّض اولنمامشدر On l'inquiéta sur sa noblesse فلانک کشیشزاده لکنه دخل وتعرّض اولندی

Et troubler, faire de la peine en quelque chose que ce soit *A.* اخلال الراحة *P.* بآرام خلل رسانیدن - دغدغه دادن *T.* راحتی بوزمق - راحتسز ایتمک || Quand il est dans son cabinet, il ne veut point qu'on l'inquiète خلوت اوطه سنده اولدیغی حالده راحتی بوزلمسندن حظ ایتمز Il avait un camp volant avec lequel il inquiétait à toute heure les ennemis زیر اداره سنده اولان سیّار وطیّار بر اردو ایله هر آن وهر دقیقه اعدانک راحتنی اخلال ایدر ایدی Il inquiétait les assiégeans par de continuelles sorties قلعه دن لا ینقطع اخراج عسکر ایتدره رک عسکر محاصرینی راحتسز ایدر ایدی - عسکر محاصرینه ایراث دغدغه واضطراب ایدر ایدی

s'INQUIÉTER. *A.* اضطراب *P.* شوریده دل شدن - بی آرام وراحت شدن *T.* مضطرب اولمق - کندو راحتنی بوزمق || C'est un homme qui s'inquiète aisément کندو آز شیئدن

نه ایچون راحتنی بوزار بر آدمدر De quoi vous inquiétez-vous? C'est un homme sans souci, et qui ne s'inquiète de rien مضطرب اولورسك لا قید بر آدم اولوب کندو راحتنه بر درلو بر شیدن – هیچ بر شیدن راحتنی بوزمز – خلل ویرمز مضطرب اولمز

INQUIÉTUDE. Agitation du corps, causée par quelque indisposition *A.* انسلاب الراحة – اضطراب الحال *P.* پیچ وتاب *T.* حضورسزلك – راحتسزلك – بی آرامی || Ce malade a passé la nuit dans une grande inquiétude بو مریض وقت پیچ وتاب ایله – لیلی اضطراب حال ایله امرار ایلدی کچوردی

Et agitation d'esprit, causée par quelque passion *A.* اضطراب – قلق – اضطراب – البال خلجان القلب *P.* تلاشی – تپاك *T.* پریشانی خاطر – پیچ وتاب درون – یورك راحتسزلکی – خلجان جان || Grande inquiétude اضطراب عظیم continuelle دائمی mortelle اضطراب جگر دوز D'où viennent ces inquiétudes? بو خلجانلر ندن اقتضا ایدر N'en ayez point d'inquiétude بو بابده مستریح اول – بو بابده مضطرب اولمه

INQUISITEUR. Juge de l'inquisition *A.* مفتش العقاید || Grand inquisiteur عقایده متعلق امورك مفتش اعظمی Inquisiteur général عقایده متعلق امورك مفتش مطلقی

INQUISITION. Tribunal établi pour rechercher et pour punir ceux qui ont des sentimens contraires à la Foi *A.* محكمة التفتیش العقاید

INSAISISSABLE. Qui ne peut être saisi *A.* ممتنع الحبس شرعاً *T.* شرعاً وقانوناً آلیقونمغه کلمز || Des biens insaisissables شرعاً وقانوناً آلیقونمغه کلمز اموال Une pension insaisissable شرعاً وقانوناً آلیقونمغه کلمز بر معاش

INSALUBRE. Malsain, qui nuit à la santé *A.* مضر – وخیم *P.* زیان آور تندرستی وصحت *T.* مزاجه ضررلو – الصحة || Un logement humide est insalubre رطوبتی غالب اولان مسکن صحته مضر در

INSALUBRITÉ. Qualité de ce qui est nuisible à la santé *A.* وخامت *P.* نا درستی *T.* فنالق || L'insalubrité de l'air cause des maladies هوانك – وخامت هوا تولید امراضی مؤدیدر فنالغی حدوث امراضه بادی اولور

INSATIABILITÉ. Avidité de manger qui ne peut être assouvie *A.* عدم الامكان الشبع – نهامت *P.* نا سیری *T.* صوغومسزلق – طویمه‌سزلق || Il a une faim canine, une insatiabilité que rien ne peut contenter جوع کلبی به ابتلاسی وفرط نهامتی شول رتبه‌ده در که هیچ بر شی ایله طویمز – Figur. *A.* عدم القناعة – عدم الغنا – ولوع – شره – نهامت *P.* گدا آچ کوزلیلق – طویمه‌سزلق *T.* طمع خام – آزمندی – چشمی || Insatiabilité de gloire, de savoir تحصیل شان واقبال وکسب علم وکمال خصوصنده شره ونهامت des richesses, des honneurs مال وثروت واسباب عز ورفعت خصوصنده شره L'insatiabilité de cet avare بو بخیل وممسك آدمك عدم غنا وقناعت – ونهامت عدم غنا وقناعتی

INSATIABLE. Qui ne peut être rassasié *A.* ممتنع – لا یشبع – نهیم – الشبع *P.* سیری نا پذیر *T.* طویمق بیلمز – صوغومسز || Appétit insatiable اشتهای لا یشبع Il a une faim insatiable بر جوع ممتنع الشبعه مبتلا در – Figur. *A.* نهیم – شرهان – *P.* عدیم القناعة – عدیم الغنا – مولع گدا چشم – گرسنه چشم *T.* آچ کوزلو – طویمز – بی غنا – آزمند – بخیل بی غنا || Avarice insatiable Il ne se contente de rien, il est insatiable نهیم وگرسنه چشم اولمغله هیچ بر شیئه قناعت ایتمز Insatiable de gloire شرهان نام واقبال de richesses مولع مال ومنال de louanges مولع مدایح وثنایا

INSATIABLEMENT. D'une manière insatiable *A.* بالنهامة – نهیماً – مولعاً *P.* بالولوع – با گدا چشمی – با گرسنه چشی *T.* آچ کوزلیلق ایله || Il est insatiablement avide d'honneur et de gloire بالولوع والنهامة حریص اقبال وشرفدر

INSCIEMMENT. Sans savoir *A.* من غیر علم – لا عن علم *P.* نه بدانش *T.* بیلمیدرك || Je vous ai nui insciemment لا عن علم سکا ایصال ضرر ایلدم

INSCRIPTION. Ce qu'on grave sur le marbre, le bronze, etc. pour conserver la mémoire de quelque événement *A.* کتابة *P.* نوشته *T.* کتابه || On grava sur ce marbre une inscription en lettres d'or بو مرمر طاشی اوزرنده حروف مذهبه ایله بر کتابه حك اولنمشدر On conserve en ce lieu-là quantité d'inscriptions antiques اول محلده قدیمدن قالمش وافر کتابه‌لر محفوظدر

INSCRIPTION EN FAUX. Acte par lequel on soutient en Justice qu'une pièce est fausse *T.* تکذیبی – تکذیبی محتوی حجت حاوی سند

INSCRIRE. Écrire le nom de quelqu'un dans un registre public

A. قید فی السجل - ثبت فی الدفتر P. در جریده نوشتن T. دفترده قید ایتمک || Inscrire sur le livre de la Noblesse فلان کشی‌یی ارباب اصالت دفترینه قید ایتمک - S'inscrire dans un registre public T. سجلده تحریر اولنمق - سجلده یازلمق

On dit en Mathématiques, Inscrire une figure dans une autre, pour dire, la tracer au dedans d'une autre A. درج الشکل فی الشکل - نقش الشکل فی الشکل

s'Inscrire en faux. Soutenir en Justice qu'une pièce est fausse T. سندک کاذب اولدیغنی دعوا ایتمک

Inscrit. A. مقید فی الدفتر P. در جریده قید کرده T. دفترده یازلمش - دفترده قید اولنمش

INSCRUTABLE. Impénétrable, qui ne peut être compris par l'esprit humain A. ممتنع الاستکناه - ممتنع الادراک P. ناآشکار - کنهنه وارلمز T. نا قابل فهم وادراک - نشناختنی || Les voies de Dieu sont inscrutables ارادات ربانیه‌نک عقول بشر ارادات صمدانیه‌نک فهم - استکناهی محالدر وادراکندن عاجز در Le coeur de l'homme est inscrutable دخیلهٔ - مزایای ضمایر انسانک استکناهی نا ممکندر قلوبک استکناهی ممتنعات قبیلندندر

INSÇU. V. Insu.

INSECTE. Petit animal dont le corps est comme coupé par anneaux. Il y en a de plusieurs espèces A. حشرة - هوام - هامة pl. حشرات - حشرات الارض P. خستر - مخنده T. بوجک

INSENSÉ. Qui a perdu le sens et la raison A. مدخول - سفیه - مسلوب الشعور - ذاهب العقل - سلیب العقل - العقل P. بیهوش T. عقلی قوف - عقلی کتمش

Il signifie aussi, qui est contraire au bon sens A. غیر معقول - مخالف الاصول العقل P. نا معقول - نا صواب T. یولسز - اصول عقله || Discours insensé کلام نا صواب Action insensée اصول عقله منافی هوای نفس passion مخالف فعل وحرکت

INSENSIBILITÉ. Défaut de sensibilité A. عطلة - عدم الحس - انسلاب الحس - الحس P. نا بودئ حس T. حسسزلک || Le froid cause l'insensibilité dans ces parties-là شدت برودت اول اعضاده باعث عطلت حس اولور Grande insensibilité عدم حس عظیم

Figur. A. عدم التأثر القلب - جمود القلب P. مرده دلی - نا تأثر نا پذیرئ دل T. یورککک متأثر اولمامسی || Vit-on jamais une telle insensibilité? عدم تأثر قلبک بو درجه‌سی هیچ کورلمش شیمیدر Il faudrait avoir beaucoup d'insensibilité pour n'être pas touché d'un tel spectacle بومقوله تماشادن درونه رقت کلمامک عدم تأثر قلبک مرتبهٔ نهایتیدر

INSENSIBLE. Qui ne sent point A. عاطل - معدوم الحاسة - من الحس P. بیحس T. حسی یوق || Le froid engourdit les parties du corps, et les rend insensibles شدت سرما اعضایی اویوشدروب قوت حاسه‌لرینی تعطیل ایدر Il souffre si patiemment les douleurs, qu'on dirait qu'il est insensible آلام واکداری اولقدر آرام دل ایله تحمل ایدر که معدوم الحاسه در دینسه جائز در

Figur. A. جامد القلب - عدیم التأثر P. مرده دل - تأثر نا پذیر T. یورکی متأثر اولمز || Insensible à nos maux بزم آلام واکدارمزدن یورکی متأثر اولمز à nos plaintes زاری وفریادمزدن متأثر اولمز Il a l'âme dure et insensible قسی المزاج وجامد القلب بر آدمدر Les longues et perpétuelles afflictions l'ont rendu insensible مبتلا اولدیغی محن مدیده واکدار وشداید متوالیه تقریبیله بیاغی جامد القلب مرده دللک حالنی کسب Il est devenu insensible اولمشدر ایتمشدر

Il signifie aussi, imperceptible, qui n'est connu que difficilement par les sens A. خفی من الحس - عدیم الاحساس P. غیر محسوس - نا محسوس T. حس اولمز - بللوسز || Le mouvement de l'aiguille d'une horloge, de l'ombre d'un cadran, est insensible ساعت ایکندسنک وبسیطه تخته‌سنده‌کی ظلک حرکتی خفی من الحس در Cela se fait d'une manière insensible بو شی صورت غیر محسوسه ایله اولدیور Ce remède agit par insensible transpiration بو دوا انفضاج غیر محسوس صورتیله عمل ایدر Peute insensible بللوسز شیو

INSENSIBLEMENT. D'une manière peu sensible A. من غیر احساس P. بیحس T. طویلمقسزین || Le temps passe insensiblement وقتلر طویلمقسزین مرور ایدر L'eau creuse insensiblement les pierres صو طاشلری من غیر احساس اشندرر Cet abus s'est glissé insensiblement dans cette maison بو فساد من غیر احساس فلان خانه‌یه قایوب حلول ایتمشدر Les plantes croissent insensiblement نباتات قسمی طویلمیه‌جق وجهله نشو ونما بولور

INSÉPARABLE. Qui ne peut être séparé A. غیر مفارق -

جدا نا پذیر - نا جدا P. عدیم الانفراق - عدیم المفارقة
T. ایرلمز || La chaleur est inséparable du feu حرارت ناردن
ظل مفارق بر حالتدر L'ombre est inséparable du corps
اجرامدن غیر مفارقدر Ce droit est inséparable de la Couronne
بو استحقاق سلطنتدن عدیم الانفراقدر Le remords est
inséparable du crime جنایت حالنده نفس لوّامه‌نك وجودی
لازم غیر مفارقدر - On dit aussi, que deux amis sont inséparables
بو ایکی دوست بری برلریله عدیم المفارقتدرلر

INSÉPARABLEMENT. D'une manière inséparable A. بلا مفارقة
P. مفارقت قبول - ایرلمه‌یه‌جق وجهله T. جدا نا پذیرانه
مفارقت ایده‌میه‌جك وجهله || Ils sont amis inséparablement
بری - قبول ایده‌میه‌جك وجهله تحابّ وتوادّ اوزره درلر
برلرندن آیریله‌میه‌جق وجهله دوستدرلر

INSÉRER. Mettre une chose entre plusieurs choses, pour qu'elles ne fassent qu'un tout avec elles A. درج - ادخال P. درنهادن
T. ایچنه صوقمق - ایچنه قویمق || Il inséra un cahier dans
ce livre-là بو کتابك ایچنه بر جزء دخی درج ایلدی
Il faut insérer cette singularité dans votre histoire تألیف
ایلدیککز تاریخ وقایع ایچنه بو غریبه‌نك دخی درجی
لازمدر Ces vers ne sont pas d'un tel auteur, ils ont été insérés
dans son poème اشبو ابیات فلان شاعرك تألیفی اولمیوب
صکره‌دن منظومه‌سی ایچنه درج اولنمشدر Il inséra une
clause dans le testament, dans le traité درون وصیتنامه‌یه
ویاخود درون عهدنامه‌یه بر شرط ادخال ایلدی

INSÉRÉ. A. داخل - مندرج P. اندر نهاده T. ایچنه قونمش
- ایچنه صوقلمش

INSERTION. Action d'insérer. V. ce mot. || L'insertion d'une
clause dans un contrat مقاوله‌نك ایچنه بر شرطك درج
وادخالی - On dit aussi en Grammaire, L'insertion d'une lettre
dans un mot, d'un mot dans un discours, d'une note marginale
dans un texte بر حرفك بر کلمه ایچنه وبر لفظك مقاوله
ایچنه وحاشیه‌ده محرّر بر شرحك درون کتابه درجی
Il se dit en Anatomie, de la manière dont une partie est
engagée dans une autre A. اندماج T. صوقلش || L'insertion
des muscles, des nerfs, des ligamens عضلات واعصاب ولفایفك
اندماجی

INSIDIEUSEMENT. D'une manière insidieuse A. ماکراً - خادعاً
آلداتمه صورتیله T. دلفریبانه P. بالمکر والخدعه -

INSIDIEUX. Qui tend à surprendre quelqu'un A. خادع -
موجب التخدیع P. مکر آلود - دلفریب T. آلدادیجی || Des
présens insidieux هدایای خادعه Caresses insidieuses تملقات
دلفریب

INSIGNE. Signalé, remarquable A. جلیل - عظیم - مشهور P.
شهرتلو - بیوك T. شهرتگیر - نامدار - بنام - بلند || Bonheur
insigne اقبال جلیل - بخت جلیل malheur ادبار عظیم -
لطف جلیل grâce مساعدهٔ جلیله faveur نکبت عظیمه
افترای عظیم calomnie کذب صریح - کذب عظیم fausseté
مشهور faussaire مشهور بر حرامی voleur افترای صریح -
بر ساختهکار نامدار - بر ساختهکار Je lui ai des obligations
insignes فلانك منّن جلیله‌سیله متحمّلم

INSIGNIFIANCE. Qualité de ce qui est insignifiant A. عدم
المآل P. بیمآلی T. مآلسزلق || C'est un homme d'une grande
insignifiance غایت مرتبه‌ده مآلسز بر آدمدر

INSIGNIFIANT. Qui ne signifie rien A. معدوم المآل - ما لا
یعنی P. بیمآل - بیمعنی T. مآلسز - معناسز || C'est un homme
tout-à-fait insignifiant کلیّاً بیمآل بر آدمدر Un ouvrage insi-
gnifiant معدوم المآل بر تألیف Une physionomie insignifiante
بر سیمای بیمآل une parole کلام ما لا یعنی

INSINUANT. Qui a le talent de s'insinuer dans les esprits, de
leur persuader ce qu'il leur propose A. جالب القلوب P.
مزاجگیر T. مزاج آولایجی || C'est un homme fort insinuant
بغایت مزاجگیر آدمدر Air insinuant هیئت جالبة القلوب
Exorde insinuante مقدمهٔ جالبة القلوب Manière insinuante
اوضاع واطوار مزاجگیرانه

INSINUATION. Action d'insinuer. V. Insinuer au figuré. — Il
signifie aussi, Enregistrement. V. ce mot || L'insinuation d'un
acte بر سندك قیوداته کچورلمسی

INSINUER. Introduire doucement, adroitement quelque chose
A. ایلاج بالمساهلة P. رفته رفته در نهادن T. بر تقریب
اصول ایله ایچنه سیویشدرمك - اصول ایله صوقمق - صوقمق
|| Insinuer le doigt, une sonde dans une plaie یاره‌نك ایچنه
اصول ایله پرمق واسقندیل صوقمق

Figur. Faire entrer adroitement dans l'esprit A. اشراب P.
زیرکانه در خاطر فلان انداختن - نازکانه در خاطر نهادن
T. بر تقریب آکلاتمق - بر تقریب ذهنه قویمق || In-
sinuez-lui cela doucement فلانك ذهننه شونی بر تقریب

اشراب ايله Insinuer de bons sentimens افكار محموده اشراب ايتدرمك Il faut en parlant lui insinuer que... صحبت بر تقريب ـ اثناسنده فلانه شونى اشراب ايتملو در كه شونى آكلاتملو در كه

S'insinuer. *A.* نفوذ ـ تخلل *P.* در گذشتن ـ در آمدن *T.* ايچرويه كچمك || L'air s'insinue dans les corps هوا اجسامه نفوذ ايدر ـ هوا درون اجسامه متخلل اولور ـ تخلل ايدر

On dit figur. S'insinuer dans l'esprit de quelqu'un, dans ses bonnes grâces *A.* حلول ـ دخول *P.* حلول كردن *T.* مزاجگيرانه بر تقريب ـ بر تقريب فلانك ذهننه حلول ايتمك ـ حسن توجهنى تحصيل ايتمك — On dit aussi, S'insinuer dans une société بر تقريب ـ بر مجلسه اصول ايله حلول ايتمك Il s'est insinué à la Cour je ne sais comment رهياب دخول ايتمك Il بيلمم نه تقريب ايله سرايه حلول ايتمشدر est adroit, il s'insinue partout مزاجگير بر آدمدر هر طرفه حلول ايدر

Il signifie, en termes de Jurisp. Faire enregistrer des actes sur un registre public à un certain greffe destiné pour cet effet *A.* قيد ـ تسجيل *P.* قيد كردن *T.* قيد ـ قيوداته كچورمك || Insinuer une donation, un testament هبه حجتنى سجله قيد ايتمك ـ ايتمك ووصيتنامه‌يى قيوداته كچورمك

INSIPIDE. Qui n'a nulle saveur, nul goût *A.* عديم ـ سليخ الطعم *P.* بيمزه *T.* دادسز || Liqueur insipide مشروب سليخ mets طعام بيمزه viande لحم سليخ

Figur. *A.* عديم اللذة *P.* بى نمك ـ بى لذت *T.* دادسز يابيوان || Une conversation plate et insipide دادى يوق ـ بارد وبى ودادسز بر صحبت Un discours froid et insipide تفه وبى نمك بر مذاكره Un conte fade et insipide نمك بر حكايه Plaisanterie insipide لطيفهٔ بى لذت harangueur بر مدايح وثناياى بى واعظ بى نمك Des louanges insipides بى لذت مدح وستايش ـ نمك

INSIPIDEMENT. D'une manière insipide *A.* من غير لذة *P.* بيمزه‌لكى *T.* دادسزلق ايله || Il plaisante bien insipidement خيلى دادسزلق ـ خيلى طور بى نمك ايله مفاكهه ايدر ايله لطيفه ايدر

INSIPIDITÉ. Qualité de ce qui est insipide *A* سلاخت *P.* بيمزگى *T.* دادسزلق || L'insipidité de l'eau صويك دادسزلغى — Figur. *A.* عدم اللذة ـ معدوميّة اللذة *P.* بى نمكى ـ لذتسزلك ـ دادسزلق *T.* بى لذتى || L'insipidité de ses railleries اينديكى لطيفه‌لرك دادسزلغى

INSISTER. Faire instance *A.* اصرار *P.* اصرار نمودن *T.* اصرار ايتمك || Il insiste à demander telle chose فلان شيئك مطالبه‌سنه اصرار ايدر Il n'insista pas اصرار ايتمدى N'insistez pas davantage sur cette prétention بو ادّعانك اوزرينه اول قدر اصرار ايتمه

Et appuyer fortement sur... *A.* نصب النفس ـ لجّ ـ اصرار *P.* پايدارى نمودن *T.* طيانمق || Il insista fort sur cette preuve ـ شو دليلك اوزرنده غايت ايله نصب نفس ايلدى اوزرينه غايت ايله لجّ واصرار ايلدى

INSOCIABILITÉ. Caractère de celui qui est insociable *A.* عدم وحشة ـ عدم الموالفة ـ عدم الالفة ـ عدم المعاشرة ـ الموانسة المزاج *P.* رميدگى خو ـ بى آميزشى *T.* قونشلمازلق ـ مزاج اوركَكلكى

INSOCIABLE. Avec qui on ne peut avoir de société *A.* ممتنع المعاشرة ـ ممتنع الموالفة ـ ممتنع المزاج ـ وحشىّ المزاج *P.* بى آميزش ـ رميده خو ـ الفت نا پذير *T.* قونشلمز ـ مزاجلو ـ اوركَك || الفت قبول ـ ممتنع المعاشره بر آدم Un homme insociable ممتنع المؤالفه بر طبيعت une humeur ايتمز

INSOLATION. Terme de Chimie. Exposition au soleil des matières contenues dans un vaisseau *A.* تشرير ـ تشميس *P.* بآفتاب گسترانيدن *T.* كونشه كوسترمك ـ كونشه سرمك

INSOLEMMENT. Avec insolence *A.* بلا تأدّب ـ بالوقاحة *P.* بى ادبانه ـ كستاخانه *T.* كستاخلق ايله ـ ادبسزجه || Parler insolemment بلا تأدّب تكلّم ايتمك répondre كستاخانه جواب ويرمك

INSOLENCE. Effronterie, manque de respect *A.* عدم ـ وقاحت التأدّب *P.* بى ادبى ـ كستاخى *T.* كستاخلق ـ ادبسزلك || Grande, extrême insolence وقاحت عظيمه ومفرطه On ne peut souffrir son insolence كستاخلغى تحمّل اولندجق شئ دكلدر Cela est de la dernière insolence بو كيفيّت وقاحتك درجهٔ غايتيدر Y eut-il jamais une telle insolence? بو مقوله كستاخلق اولديغى وارميدر Cela va jusqu'à l'insolence بو حالت وقاحت درجه‌سنى كسب ايدر — Il se dit aussi des paroles et des actions || Il a fait mille insolences هزار بهزار افعال وقاحت آميزه تصدّى ايلدى Il a dit mille insolences قتى وافر اقوال وقاحت آميز تفوّه ايلدى

INSOLENT. Effronté, qui perd le respect *A.* عديم - وقاح *P.* الادب - كستاخ *T.* ادبسز - بى ادب || Il est si insolent, qu'il se fait haïr partout شول رتبه‌ده كستاخ وبى ادبدر كه اقوال وتعبيراتنده نفور عالم اولور Il est insolent en paroles كستاخلق ايله سويلر - عديم الادبدر

Et orgueilleux *A.* متكبر - متجبر - شامخ الانف *P.* باد سر *T.* كبرلو || Il ne faut pas être insolent dans la victoire, dans la bonne fortune حين فوز وغلبه‌ده وايام اقبالده شامخ الانف اولمق روا دكلدر La prospérité rend d'ordinaire les gens insolens اقبال آدمى عادتا متكبر ايدر

INSOLITE. Qui est contre l'usage *A.* غير - خلاف المعتاد - عادت اوليان *T.* نا معتاد - بى رسم وراه *P.* معتاد خلاف معتاد || Procédé bizarre et insolite عادتدن خارج بر حركت غريبه expression نا معتاد تعبير

INSOLUBILITÉ. Qualité de ce qui est insoluble *A.* عدم الانحلال *P.* حل نا پذيرايى - گشايش نا پذيرى *T.* سوكلمامزلك

Il se dit aussi de ce qui ne peut se dissoudre *A.* عدم الذوبان *P.* ناگدازى *T.* اريمامزلك

INSOLUBLE. Qui ne se peut résoudre, expliquer *A.* ممتنع الحل - ممتنع الانحلال *P.* حل نا پذير - گشايش نا پذيرا *T.* حل اولنمز - سوكلمز || Difficulté insoluble نا قابل حل - عقدهٔ اشكال - حلى نا ممكن بر مشكل - مشكل ممتنع الحل problème حلى نا قابل بر مسئله argument ممتنع الانحلال برهان ممتنع الحل

Et qui ne peut se dissoudre *A.* ممتنع الذوب *P.* نگداختنى *T.* اريمز

INSOLVABILITÉ. Impuissance de payer *A.* اعدام - عسر *P.* تهى دستى - نا دارى - نا بودمندى *T.* بورج اوده‌مكده عجز || L'insolvabilité de cet homme-là m'empêche de traiter avec lui شو آدمك عسر حالى كندوسيله عقد معامله‌يه مانع اولور

INSOLVABLE. Qui n'a pas de quoi payer *A.* معسر pl. معسرين - معدم pl. معدمين *P.* تهى دست - نا بودمند - نا دار *T.* حالى || Il est devenu insolvable بورج اوده‌مدن عاجز پريشان اولوب معدم اولدى

INSOMNIE. Privation de sommeil *A.* ارق - سهر *P.* شبگيرى - بيخوابى *T.* اويانقلق - اويقوسزلق || Il y a un mois qu'il ne dort point, cette insomnie lui a échauffé le sang بر آيدنبرو اصلا وقطعا اويقوسى كلميوب بو علت سهر تسخين دمنه بادى اولمشدر Longue insomnie سهر مديد continuelle سهر غير منقطع

INSOUCIANCE. Caractère de celui qui est insouciant *A.* عدم الاهتمام - قصور الاهتمام *P.* بى اهتمامى - پرويش *T.* قيدسزلق - اهتمامسزلق || Il est là-dessus d'une grande insouciance بو بابده قصور اهتمامى چوقدر - عدم اهتمامى درجه‌ده C'est un homme d'une grande insouciance بو آدمك كمالده در قيدسزلغى چوقدر

INSOUCIANT. Qui ne se soucie de rien *A.* عديم الاهتمام - لا همّ له *P.* بى اهتمام - پرويشكار *T.* اهتمامسز - قيدسز || C'est un homme fort insouciant بغايت عديم الاهتمام بر ادمدر

INSOUMIS. Non soumis *A.* غير - غير منقاد - غير مطيع *P.* سر فرو نا كردهٔ اطاعت - نا فرمانبر *T.* اطاعت محكوم هنوز - اسم واقوام غير محكومه || Peuples insoumis ايتمامش - گردن نهادهٔ ربقهٔ انقياد ومطاوعت اولمامش ملل واقوام هنوز داخل دائرهٔ فرمانبرى واطاعت اولمامش اقوام

INSOUTENABLE. Qui n'est pas soutenable, qu'on ne peut défendre *A.* ممتنع التأييد *P.* تأييد نا پذير *T.* طياندرلمز || Cette proposition est insoutenable بو مسئله ممتنع التأييددر

— Et qu'on ne peut supporter *A.* لا يطاق *P.* طاقتشكن *T.* تحمل اولنمز - چكلمز || C'est un homme insoutenable اولنمز بر آدمدر

INSPECTER. Examiner en qualité d'inspecteur *A.* نظارت *P.* نگهبانى كردن *T.* ناظرلق ايتمك - قوللامق || Inspecter un régiment بر عسكر آلاينه نظارت ايتمك une caisse صنديغه نظارت ايتمك des travaux publics بكلك بنالرينه نظارت ايتمك la conduite de quelqu'un بر كمسنه‌نك طور وحركتنه نظارت ايتمك

INSPECTEUR. Qui a inspection sur quelque chose *A.* ناظر pl. نظار *P.* نگهبان *T.* قوللايجى - ناظرلق ايدن || C'est un inspecteur fort vigilant غايت ايله متبصر بر ناظر در Inspecteur des manufactures كارخانه‌لر ناظرى de cavalerie سوارى عسكرى ناظرى

INSPECTION. Action par laquelle on regarde, on examine quelque chose *A.* مطالعه - تطلع - رؤيت - تنظر - نظر *P.* بينش *T.* باقش || J'ai connu par l'inspection des pièces du procès, que... دعوايه متعلق اوراقك مطالعه‌سندن معلوم اولديكه

À la première inspection, on connaît que cet acte est faux بو سند ساختة اولديغى نظرهٔ اوليده معلوم اولور L'inspection du ciel, des astres فلكك وكواكب ونجومك تطلّع وتنظّرى Il lui prédit par l'inspection de sa main كفنه نظر ايله مستقبلات احوالى مقدم خبر ويردى L'inspection du visage رؤيت وجه Les auspices prétendaient juger de l'avenir par l'inspection des entrailles des victimes عرّافلر قربانلرك احشاى داخليّه لرينه نظر براء استخراج مغيّباته مقتدر اولدقلرينى ادّعا ايدرلر ايمش Il s'est rendu bon anatomiste par l'inspection des corps qu'il a disséqués ياردينى ابدانك احوالنى مطالعه ايله علم تشريحده كسب يد طولا ايتمشدر Ce procès ne se peut juger que par l'inspection des lieux بو دعوانك فصلى اقتضا ايدن محللرك رؤيتنه منوط ومتوقفدر

Et le soin de veiller à quelque chose *A.* نظارت *P.* نگهبانى *T.* ناظرلق || On lui donna l'inspection sur tout le commerce امور تجارتك نظارتى جملهٔ عهده سنه حواله اولندى Je vous prie d'avoir l'inspection sur ces ouvriers بو عمله اوزرينه نظارت ايلمكزى رجا ايدرم Il a l'inspection là-dessus اول ماده نك نظارتى عهده سنده در

INSPIRATION. Action par laquelle l'air entre dans les poumons *A.* انجذاب النفس *P.* دمكشى *T.* صولوق آلمه || Lorsqu'on vient à penser tout-à-coup à quelque chose qu'on désire ardemment ou qu'on regrette vivement, on ressent un serrement intérieur; ce mouvement du diaphragme agit sur les poumons, les élève et occasione une inspiration vive et prompte qui forme le soupir بر كمسنه نك از دل وجان آرزو كش اولديغى وياخود كماليله شايان تأسف عدّ ايلديكى بر امر مرغوبه بردن بره صرف فكر ايلدكده درونده بر نوع ثقلت پيدا اولور اول جهت ايله حجاب جوفه تحدّث ايدن حركت رئه لره عمل وسرايت وانتفاخلرينه سبب وعلت اولدرق آهك چيقمسنه منتج وسريع وشديد بر انجذاب نفس ايجاب ايتدرر

Il signifie aussi, grâce par laquelle Dieu éclaire l'esprit *A.* الهام pl. الهامات || Inspiration Divine الهام ربّانى

Et moyen de faire naître dans l'esprit de quelqu'un des pensées, ou dans son coeur des sentimens. V. Inspirer || C'est par votre inspiration que j'ai agi ذهنمه القا ايلديككز وجهله عمل ايتدم

INSPIRER. Faire naître dans le coeur, dans l'esprit des sentimens, des pensées *A.* القاء الى القلب ـ القاء الى الذهن *P.* در دل انداختن *T.* ذهنه صوقمق ـ ذهنه قويمق || Dieu inspirait les prophètes حضرت ربّ متعال قلوب انبيايه جناب حق قلوب انبيايى ـ القاى فيض ايدر ايدى بطريق الالهام فيضياب ايدر ايدى C'est le Saint-Esprit qui lui a inspiré ce bon sentiment بو فكر خيرى درونه القا ايدن روح قدسدر C'est la charité qui l'inspire عشق الهيدر كه فلان حالى قلبنه القا ايدر Les lieux saints inspirent de la dévotion اراضئ مباركه دخيلهٔ قلبه افكار تعبّد وديانتى القا ايدر Inspirer du respect, de la crainte قلبه القاى هيبت وخشيت ايتمك un mauvais dessein, une mauvaise pensée بر كمسنه نك درونه بر نيّت فاسده وبر فكر رديّ القا ايتمك C'est le démon qui lui a inspiré ce pernicieux dessein بو نيّت ـ بو نيّت خبيثه يى قلبنه القا ايدن شيطاندر خبيثه محض القاى شيطانيدر C'est la jalousie, l'envie, l'ambition, qui lui ont inspiré cette pensée, cette mauvaise action بو فكرى وبو كريهه يى درونه القا ايدن مجبول اولديغى غبطه وحسد فراوان وحبّ نام وشاندر C'est un tel qui m'a inspiré ce dessein بو فكرى ذهنمه القا ايدن فلان كشيدر

On dit, Inspirer de l'air dans les poumons d'un noyé, d'un enfant, pour dire, y souffler de l'air *A.* نفث الروح *P.* دم زدن *T.* نفس اوفلمك ـ اوفلمك

INSPIRÉ. *A.* ملقاء الى الذهن *P.* در دل انداخته *T.* ذهنه صوقلمش ـ قونمش

INSTABILITÉ. Défaut de stabilité *A.* عدم ـ عدم الثبات ـ عدم الدوام *P.* بيقرارى ـ بيدوامى ـ نا پايدارى *T.* قرارسزلق ـ دوامسزلق || L'instabilité de la fortune بختك عدم ثباتى du monde احوال دنيانك عدم دوامى نا پايدارئ بخت ـ des choses humaines امور بشريّه نك دوامسزلغى de l'esprit humain عقل انسانك قرارسزلغى

INSTALLATION. V. Installer || Installation d'un curé dans son église محلّه پاپاسنك بر كليسايه نصبى Après son installation dans cette charge بو منصبه نصبندن صكره On s'opposa à son installation نصبى خصوصنه مخالفت اولندى

INSTALLER. Mettre quelqu'un en possession d'une charge, d'une dignité, en lui faisant prendre la place qui lui appartient *A.* اجلاس فى المسند ـ نصب *P.* در مسند نشستانيدن ـ در

مسند نشاندن T. مسندینه دیكمك ـ مقامنه اوتورتمق || Il
est pourvu d'une telle charge, mais il n'y est pas encore in-
stallé بو منصب فلانك اوزرینه توجیه اولنمش ایسه ده
هنوز مسندینه اجلاس اولنمامشدر Installer dans une dignité
بر مسنده نصب ایتمك

S'INSTALLER. A. استقرار P. قرار گیر شدن ـ جا گرفتن
T. یرلشمك || Il s'est si bien installé dans cette maison, qu'on
l'en croirait le maître اول خانده شویله قرارگیر اولمشدر
كه صاحب البیت كبیدر

INSTALLÉ. A. منصوب P. در مسند نشانده ـ نصب كرده
T. مسندنده اوتورمش A. مستقرّ P. قرارگیر T. یرلشمش

INSTAMMENT. Avec instance A. بالالحاح ـ ابراماً ـ بالابرام
علی وجه التّأكید ـ P. مبرمانه T. صیقیجه || Il vous en a
prié instamment سكا ابراماً نیاز والتماس ایلدی Il me l'a
demandé instamment بو شیئی علی وجه التأكید بندن مطالبه
ایتمشدر

INSTANCE. Sollicitation pressante A. ابرام pl. ابرامات ـ
الحاح P. درخواست اكید T. صیقی ایله استمه || Faire des
instances pressantes auprès de quelqu'un فلانك طرفنه ابرام
اكید ایله عرض مطلب ایتمك Je l'en ai sollicité avec toutes
les instances possibles ممكن اوله بیله‌جك هر نوع الحاح
ابرامات عظیمه ایله فلاندن استدعا ایلدم Grandes instances
réitérées ابرامات متتابعه ـ ابرامات مكرّره ـ ابرامات متعاقبه

Et poursuite en Justice A. دعوی pl. دعاوی || Il y a instance
entre tel et tel فلان وفلان بیننده دعوا واردر Faire vider
une instance بر دعوایی فصل ایتمك Reprendre avec in-
stance تكرار مبادرت ایتمك ـ دعوایه استیناف ایتمك
Il a été jugé en première instance مصلحتی اوّل امرده رؤیت
دعوایه مخصوص اولان محكمه‌ده حكم اولندی Tribunal de
première instance اوّل امرده رؤیت دعوایه مخصوص اولان
محكمه

INSTANT. Pressant A. اكید ـ مؤكّد P. تأكید آمیز T. صیقی
|| Instante sollicitation استدعای اكید Instantes prières التماسات
اكیده Le péril est instant مخاطره اكید وشدیده در

INSTANT. Moment A. آن pl. آنات P. دم T. دقیقه || Il
fit cela dans un instant بونی بر آن ایچنده ایتدی ـ بر
دقیقه‌ده یاپدی En cet instant بو آنده ـ الآن Au même in-
stant همان اول دقیقه‌ده ـ اول آنده Je reviens dans un instant
بر دقیقه ایچنده عودت ایده‌رم

À L'INSTANT. À l'heure même A. فی الساعة ـ فی الحال ـ
علی الفور P. در ساعت ـ در آن ـ همان‌دم T. آنیده ـ
همان اول ساعتده ـ شمدی || Il partit à l'instant فی الحال
عزیمت ایتمشدر Je reviens à l'instant آنیده عودت ایده‌رم

INSTANTANÉ. Qui ne dure qu'un instant A. آنی P. یكدمه
T. بر دقیقه‌لق || Ce mouvement n'a été qu'instantané بو
حركت انجق آنی ایدی Une colère instantanée غضب
یكدمه

INSTANTANÉITÉ. Existence instantanée A. بقاء آنی P. بقای
یكدمه T. بر دقیقه وارلق

à l'INSTAR. À la manière, à l'exemple A. علی مطراق ـ
معادلاً ـ كمثل P. مانند ـ بسان T. مثلنجه ـ اورنكنجه ||
Ils demandent d'avoir des priviléges à l'instar des secrétaires du
roi خنكار سركاتبلری مثلنجه امتیازات تحصیلی ادّعاسنده
سركاتبین شهریاری‌یه مخصوص امتیازلرك مثل ـ درلر
ومانندی اوله‌جق امتیازات تحصیلی دعواسنده درلر

INSTIGATEUR. Qui instigue A. محرّك الی السوء ـ مغوی
P. آغالش كنان T. محرّك ـ قشقردیجی || Il a été l'in-
stigateur de ce mauvais dessein بو سوء قصده اغوا ایدن فلان
كمسنه ایدی C'est lui qui en était l'instigateur تحریك
واغوا ایدن فلان كمسنه ایدی

INSTIGATION. Action d'instiguer A. تحریك الی ـ اغوا
السوء P. آغانش ـ آغالش T. تحریك ـ قشقرمه Il a fait
cela à l'instigation de... بو ایشی فلانك اغواسنه مبنی
ایتدی Il s'est laissé séduire aux instigations d'un tel فلانك
اغواسنه تبعیّت ایله فریفته اولمشدر L'instigation du malin
esprit استهوای شیطانی ـ تسویل شیطانی ـ اغوای شیطانی

INSTIGUER. Exciter quelqu'un à faire une mauvaise action
A. تحریك الی السوء ـ اغوا P. آغالیدن T. قشقرتمق ـ
تحریك ایتمك

INSTILLATION. L'action d'instiller A. تقاطر ـ قطران P.
چكانیدن T. طاملتمه ـ طامله طامله دوكمه || Verser par instil-
lation طامله طامله دوكمك ـ متقاطراً افراغ ایتدرمك

INSTILLER. Verser goute à goute dans... A. افراغ قطره بعد
قطره P. متقاطراً افراغ ـ چكانیدن T. طاملتمق ـ طامله
طامله دوكمك || Instiller quelque goutte d'essence dans une
plaie یاره‌نك ایچنه بر قاچ قطره خلاصه طاملتمق

INSTINCT. Mouvement naturel qui dirige les animaux dans leurs actions mécaniques *A.* دلالة الطبيعة ـ سوق الطبيعة *T.* بر كونه سوق طبيعتك دورتمسى || Un instinct naturel طبيعتك || Il a fait cela plutôt par instinct que par raison بو فعلى عقلا موافقت ايله ايتميوب انجق سوق طبيعته مبنى خفئى بر كونه ايتمشدر Un secret instinct m'a poussé à... سوق طبيعت بنى بو بابده تحريض ايلدى Suivre son instinct سوق طبيعته تبعيّت ايتمك Les bêtes se conduisent, se gouvernent par instinct بهايم قسمى سوق طبيعت ايله ادارهٔ نفس ايدرلر

INSTITUER. Créer, établir quelque chose de nouveau *A.* وضع ـ اقامت *P.* وجود دادن ـ پيدا كردن *T.* يكيدن قورمق ـ پيدا ايتدرمك || Instituer une fête بر عيد جديد وضع ايتمك un ordre بر طريقت وضع ايتمك Henri III institua l'ordre du Saint-Esprit فلان پادشاه فلان طريقتنى وضع وايجاد ايلدى ـ وضع واقامت ايتدردى

On dit aussi, Instituer un héritier, pour dire, nommer, faire un héritier par testament *A.* نصب الوارث ـ توريث *P.* وارث نشاندن *T.* وارث قلمق ـ وارث تعيين ايتمك || Il institua un tel son héritier فلانى كندويه وارث نصب ايلدى ـ Et instituer un officier, pour dire, l'établir en fonction *A.* نصب *P.* نصب كردن *T.* نصب ايتمك || Celui qui peut instituer un officier, le peut destituer بر سركردهنك نصبنه قادر اولان كشى عزلنه دخى مقتدر در

Institué. *A.* موضوع *P.* وجود يافته ـ پيدا شده *T.* يكيدن قورلمش *A.* منصوب ـ نصب كرده *T.* نصب اولنمش

INSTITUT. Système de règles auxquelles une société d'hommes consent de s'assujettir *A.* قانون *P.* آيين *T.* يول اركان ـ نظام || Tous les ordres religieux ont leur institut طايفهٔ رهبانك بالجمله طريقتلرى قانون وآيين مخصوص ايله تحت نظامده در

Et une société d'hommes réunis sous l'observation de certaines règles *A.* طريقت pl. طرايق || On doit avouer que cet homme brûlait de l'ambition d'être chef d'institut بو آدمك تحصيل رياست طريقت خصوصنده حرص جانسوزى اولديغى اقرار اولنملو در

On appelle aussi Instituts, certaines académies *A.* دار التعليم *P.* تعليمخانه *T.* مدرسه

INSTITUTEUR. Qui institue *A.* واضع *P.* پيدا كننده *T.* يكيدن قوران || L'instituteur de cet ordre religieux بو طريقت رهبانيهنك واضعى

Et celui qui est chargé de donner les premières instructions à un enfant *A.* معلّم pl. معلّمين *P.* خواجه ـ درس آموز *T.* درس ويرن ـ خوجه

INSTITUTION. L'action d'instituer *A.* وضع ـ اقامت *P.* پيدا سازى *T.* يكيدن قورمه || L'institution d'un tel ordre فلان طريقتك وضعى du Parlement پارلامنتو ديواننك وضع واقامتى

Il se prend aussi pour la chose instituée *A.* اثر موضوع pl. آثار موضوعة ـ اثر pl. آثار || C'est une louable institution ممدوح بر وضع ممدوحدر ـ مستحسن بر اثر موضوعدر C'est une pieuse institution فى سبيل الله تعالى وضع اولنمش بر اثر باهردر C'est une sainte institution وضع اولنمش بر اثر مباركدر المبرّتدر Les hôpitaux, les écoles sont des institutions utiles مدرسه ومكتب وخسته خانهلر نفع عامّى مستلزم آثار جسنددندر Ce qui est d'institution humaine, est sujet au changement وضع بشر اولان آثارك مجموعى تبدّل وتغيّره تابعدر

On dit, Institution d'heritier, pour dire, la nomination d'un héritier *A.* نصب الوارث *P.* نصبسازئ وارث *T.* وارث تعيين ايتمه

Il se prend aussi pour Éducation *A.* تأديب *P.* تربيتكارى *T.* تربيه

INSTRUCTEUR. Celui qui instruit *A.* معلّم ـ مؤدّب *P.* آموزنده *T.* اوكرديجى

INSTRUCTIF. Qui instruit. Il se dit des choses *A.* متضمّن المعلومات ـ مفيد المعارف ـ كثير الفوايد *P.* دانش آموز ـ معرفت افزا *T.* علم اوكرديجى || Ce livre est fort instructif زياده كثير الفوايد بر كتابدر Je lui ai donné un mémoire instructif فلانه نيچه معارف ومعلوماتى متضمّن بر كثير الفوايد رساله ويردم C'est une méthode bien instructive بر صنعتدر

INSTRUCTION. Éducation *A.* تعليم ـ دراست *P.* علم آموزى *T.* اوكرتمه || L'instruction des enfans صبيانك تعليم ودراستى Travailler à l'instruction de quelqu'un بر كمسنهنك امر تعليمنه بذل سعى واهتمام ايتمك Avoir soin de son instruction امر دراسته تعليمنه صرف همّت ايتمك Instruction publique

مدبّر امور دراست عامّه Ministre de l'instruction publique

Il signifie aussi, les préceptes qu'on donne pour instruire *A.* درس || Vous lui donnez là une bonne instruction بو بابده درس ویررسك فلانه بر خیرلو درس Instruction charitable موجب المبرّت

Et connaissance qu'on donne de quelques faits qu'on ignore *A.* خبر ـ علم *P.* آگاهی *T.* اوکرنمه || Je vous demande cela pour mon instruction بونی تحصیل علم وخبر ضمننده سندن اوکرنمك ایچون سؤال ایدەرم ـ سؤال ایدەرم

On dit, L'instruction d'un procès, pour dire, tout ce qui est nécessaire pour mettre un procès en état d'être jugé *A.* ضبط الدعوی || Travailler à l'instruction d'un procès دعوانك ضبطنه مشغول اولمق

Il se prend aussi, pour les ordres donnés à un ambassadeur, ou à celui qu'on charge de quelque commission *A.* pl. تعلیمات وصایا ـ *P.* سپارشها || Cet ambassadeur serait parti, s'il avait reçu ses instructions فلان ایلچی دولتی طرفندن تعلیماتنی اخذ ایتمش اولسه بو آنه قدر عزیمت ایدر ایدی Ce que vous me demandez est contre mes instructions سنك مطلوبك حامل اولدیغم وصایا وتعلیماته منافیدر Cet ambassadeur n'a pas suivi ses instructions بو ایلچی حامل اولدیغی وصایا وتعلیمات اوزره حرکت ایلمدی Dresser des instructions تعلیمات قلمه آلمق

INSTRUIRE. Enseigner quelqu'un *A.* تعلیم ـ تدریس *P.* آموزیدن *T.* اوکرتمك || Instruire la Jeunesse, les enfans اطفال وصبیانی تعلیم ایتمك Il a pris soin d'instruire ses enfans dans la science du gouvernement کندو اولادینی تدبیر ملك علمنه تعلیم ایلمکه سعی واهتمام ایلدی On l'a instruit aux armes فلانه فنون حربیه‌یی تعلیم ایتمشلر در ـ Il se dit aussi en parlant des animaux || La nature instruit les animaux à chercher ce qui leur est propre حیواناته کندو مالزمدلرینك تدارکنی طبیعت تعلیم ایدر On instruit l'éléphant à se mettre à genoux فیله دیز چوکه‌کی تعلیم ایدرلر

Et informer *A.* اخبار *P.* آگاهیدن ـ آگاه کردن ـ واقف اگاه ـ خبر ویرمك ـ بیلدرمك *T.* خبردار کردن ـ ساختن || On l'a bien instruit de cette affaire فلانی بو خصوصدن ایتمك کرکی کبی خبیر وآگاه ایتمشلر در Il en est mal instruit بو بوکا دائر خبر ووقوفی مقارن ـ بابده صحیحاً خبردار دکلدر

صحّت دکلدر C'est un homme qu'on a bien instruit des affaires de la Cour امور دولته کما ینبغی واقف وخبردار ایتدکلری بر آدمدر

S'INSTRUIRE. *A.* استخبار ـ تحصیل العلم ـ تحصیل الوقوف ـ خبردار ـ آگاه شدن ـ آگاهی یافتن *P.* کسب الشعور ـ شدن *T.* اوکرنمك ـ بیلمك ـ خبر آلمق || S'instruire soi-même بنفسه تحصیل وقوف ایتمك S'instruire d'exemples امثالدن اوکرنمك Je veux m'instruire par mes propres yeux رأی العین کوروب کسب شعور ایتمك استرم

Instruire un procès. C'est le mettre en état d'être jugé *T.* ضبط دعوا ایتمك

Instruit *A.* معلّم *P.* آموخته *T.* اوکرنمش *A.* خبیر ـ واقف *P.* آگاه ـ خبردار *T.* بیلمش ـ On dit, qu'un général, qu'un ambassadeur est bien instruit, pour dire, qu'il est bien informé de ce qui se passe بو جنرال وبو ایلچی کافّهٔ احوالدن خبیر وآگاهدر ـ Et un homme instruit, pour dire, qui a de l'instruction *A.* کثیر المعلومات *P.* هنرمند *T.* معرفتلو

INSTRUMENT. Outil *A.* آلت pl. آلات ـ ادات pl. ادوات *P.* دست افزار *T.* یات یراق || Bon instrument آلت جیّده Ce faux monnoyeur fut pris avec tous ses instrumens شو قلبزن جمیع آلات وادواتیله اخذ اولندی Il est l'inventeur de cet instrument بو آلتك موجدیدر Instrument de chirurgie آلت جرّاح ـ جرّاح آلتی de maçon دیوارجی آلتی Instrumens de mathématique آلات هندسیّه ـ آلات هندسه ـ Instrument de musique *A.* آلت موسیقی pl. آلات موسیقیّه ـ معزف pl. معازف *P.* ساز *T.* ساز ـ چالقی

Il se dit figur. des personnes et des choses qui servent à produire quelque effet || Vous avez été l'instrument de sa vengeance فلانك آلت کینه وانتقامی اولمشسك Ses propres lettres ont servi d'instrument pour le perdre کندو تحریراتی اعدامنه آلت اولمشدر Ses domestiques ont été les instrumens de sa ruine کندو خدمتکارلری خرابیّت حالنه آلت اولمشلر Ses amis ont été l'instrument de sa fortune احباب ودوستانی در اقبالنه آلت اولمشلر در

Il se dit aussi des contrats et des actes publics par-devant notaire *A.* حجّت pl. حجج ـ صك pl. صکوك ـ قبالة *P.* چك *T.* حجّت || C'est un instrument authentique بر حجّت معمول بهدر

INSTRUMENTAL. Qui sert d'instrument *A.* آلی || La cause instrumentale علت آلیه — Musique instrumentale *A.* موسیقی آلیه *T.* ساز *P.* آهنگ ساز بالمعازف

INSTRUMENTER. Terme de Jurisp. Passer des contrats ou autres actes publics *A.* ثبت الوثایق الشرعیة ـ کتب الحجة *P.* حجت وسند یازمق *T.* چك نوشتن || Les notaires, les sergens ne peuvent pas instrumenter hors de leur ressort امنای شرع داخل قلمرو حکومتلری اولمیان محلده کتب حجته مأذون دکللر در

à l'INSU. Sans qu'on en ait eu connaissance *A.* لاعن علم به بیخبری ـ به بی آگاهی *P.* بلا خبر ـ من غیر خبر *T.* علم لاحق اولمیەرق ـ خبر اولمیەرق || À mon insu خبرم اولمیەرق ـ علمم لاحق اولمیەرق Il s'est marié à l'insu de ses parens والدیننك علم وخبری لاحق اولمیەرق عقد نکاح ایلدی À l'insu de toute la compagnie اصحاب مجلسدن هیچ برینك خبر وآگاهی اولمیەرق

INSUBORDINATION. Défaut de subordination *A.* عدم الاطاعة *P.* نا فرمانی *T.* اطاعتسزلق || Il règne dans ce corps une grande insubordination بو عسکر ایچنه اطاعتسزلق مستولی اولمشدر Punir l'insubordination عدم اطاعت تهمتنك جزای قاعدهٔ اطاعته سزاسنی اجرا ایتمك Acte d'insubordination منافی فعل وحرکت Cet officier a été cassé pour fait d'insubordination بو عسکر ضابطنك یری عدم اطاعت تهمتنه مبنی حك اولندی

INSUBORDONNÉ. Qui manque fréquemment à l'insubordination *A.* عدیم الاطاعة ـ غیر مطیع *P.* نا فرمان *T.* اطاعتسز

INSUFFISAMMENT. D'une manière insuffisante *A.* لا بقدر الکفایة ـ اقل من قدر الکفایة *P.* نه بقدر کفایت ـ نه بس *T.* قدر کفایەدن دون اولەرق ـ یتەجك مرتبەده اولمیەرق

INSUFFISANCE. Incapacité, manque de suffisance *A.* عدم الکفایة عدم اللیاقة ـ *P.* نا شایستگی *T.* یرامزلق || On ne l'a pas admis à cette charge, à cause de son insuffisance عدم بضاعهٔ کفایتی ـ کفایتنه مبنی اول منصبه مناسب کورلمدی ناقص اولدیغی تقریبیله اول منصبه روا کورلمدی

INSUFFISANT. Qui ne suffit pas *A.* غیر کافی *P.* نه بس *T.* یتمز || La raison est insuffisante pour pénétrer les mystères de la Foi اسرار دینك استکناهنه عقل انسان کافی دکلدر Ses raisons, ses moyens sont insuffisans سرد ایلدیکی علل واسباب غیر کافیدر

INSULAIRE. Habitant d'une île *A.* اهل الجزیرة pl. اهالی الجزیرة ـ ساکن الجزیرة pl. سکان الجزیرة *P.* جزیره نشین *T.* آطەلو || Les peuples insulaires اهل جزیره اولان آطەلو خلقی ـ ملل واقوام

INSULTANT. Qui insulte *A.* موجب الانکسار ـ کاسر الشان ـ مخل الناموس *P.* شکست آورشان ـ ناموس شکن ـ الشان کسر شان *T.* شانه طوقنور وناموس || Procédé insultant ناموسی موجب اولەجق وضع وحرکت Paroles insultantes ناقصة manières اطوار مخل شان وناموس اولەجق کلمات الناموس

INSULTE. Mauvais traitement fait avec dessein d'insulter *A.* کسر الشان ـ کسر الناموس *P.* شکست شان وناموس *T.* شانه طوقنمه || Faire insulte à quelqu'un بر کمسنەنك شان وناموسنی کسر ایتمك Il a reçu une cruelle insulte عظیم وشدید بر کونه کسر شانه مظهر اولمشدر

INSULTER. Faire une insulte *A.* ایراث الکسر ـ کسر الشان ـ الشان ـ اخلال الناموس ـ ابخاش فی العرض *P.* ناموس شانه *T.* بشان وناموس کس شکستی آوردن ـ شکستن فلانك شاننه قولاً || Insulter quelqu'un de paroles طوقنمق کندو Il est allé l'insulter jusque chez lui ایراث کسر ایتمك خانەسنه واروب کسر شان وناموسنه تصدی ایلدی

Insulter à. Manquer à ce que l'on doit aux personnes et aux choses *A.* عدم الحرمة *P.* بیحرمتی نمودن ـ کم حرمتی ـ بی اعتباری نمودن ـ نمودن *T.* حرمت ایتمامك ـ اعتبار ایتمامك ـ حرمتسزلك کوسترمك || Insulter aux misérables حقنه دوچار نکبت وادبار اولمش دردمندان Il ne faut pas insulter aux malheureux حرمت ایتمامك فلکزدگان وستمدیدگان حقنه حرمت ایتمامك روا دکلدر Insulter aux juges قضات وحکامه حرمت ایتمامك au public جمهور ناسه حرمتسزلك کوسترمك à la misère de quelqu'un بر کمسنەنك حال مسکنتنه حرمت واعتبار ایتمامك

Insulter. Terme d'art milit. Attaquer vivement et à découvert *A.* مصاولة بلا مبالاة *P.* بی پروا حمله کردن *T.* آچیقدن اورمق || Insulter une place بر قلعەنك آچیقدن اوزرینه وارمق ـ les dehors d'une place قلعەنك اوزرینه آچیقدن وارمق une demi- استحکامات خارجیەسی اوزرینه آچیقدن وارمق

lune آی طابیه‌سنی ـ نصف قمر طابیه‌سی اوزرینه وارمق ـ اچیقدن اورمق

INSUPPORTABLE. Qu'on ne peut supporter *A.* ما لا يطاق ـ ممتنع الاستطاعة ـ ممتنع التحمّل ـ *P.* طاقت شکن ـ طاقتفرسا ـ طاقتگداز *T.* طاقت کتورلمیه‌جک ـ جکلمز || Il sent des douleurs insupportables طاقت کتورلمیه‌جک اوجاع ـ مرتبهٔ تحمّل واستطاعتدن خارج اوجاع ـ شدیده حسّ ایدر ـ وآلامه مبتلا در — On dit figur. || Cet homme est insupportable تحمّل اولنمیه‌جق بر آدمدر Une humeur insupportable ممتنع التحمّل بر مزاج une chose برامر طاقتشکن Cette façon de parler est insupportable بو کونه سویلیش برامر طاقتفرسا در Ses manières sont insupportables اوضاع واطواری کلیاً اوضاع ـ اوضاع واطوارینه تحمّل کلمز ـ تحمّلگداز در واطواری جکلمز

INSUPPORTABLEMENT. D'une manière insupportable *A.* فوق الحدّ المصابرة والتحمّل *T.* تحمّل اولنمیه‌جق صورت ایله || Il écrit insupportablement تحمّل اولنمیه‌جق صورت ایله کتابت ایدر

INSURGÉS ou INSURGENS. Ceux qui se soulèvent contre le Gouvernement *A.* اهل العتوّ ـ ارباب الخروج pl. اهل الخروج ـ ارباب العتوّ pl. *P.* سرکشان *T.* آیاغه قالقانلر ـ اطاعتدن جیقانلر || Châtier les insurgés ارباب عتوّ وخروجی تأدیب ایتمک

s'INSURGER. Se soulever contre le Gouvernement *A.* تعتّی ـ خروج من الاطاعة ـ خروج علی السلطان ـ خروج *P.* از ربقهٔ فرمانبری گردن پیچیدن *T.* اطاعتدن جیقمق ـ آیاغه قالقمق || Les habitans de cette province s'insurgèrent فلان مملکتک سکنه واهالیسی خروج ایلدیلر

INSURMONTABLE. Qui ne peut être surmonté *A.* ممتنع الدفع ـ ممتنع الاندفاع *P.* نا قابل دفع ـ امکان ناپذیر دفع *T.* دفعی ممکن اولمیه‌جق ـ یکیلدمیه‌جک || Il a trouvé dans ce dessein des difficultés insurmontables بو امرک اجراسنده دفعی ممکن اولمیه‌جق صعوبتلره دوچار اولدی Obstacle insurmontable محذور ممتنع الدفع ـ مانع ممتنع الاندفاع Envie de dormir insurmontable دفعی ناممکن آرزوی نوم

INSURRECTION. Soulèvement contre le Gouvernement *A.* عتوّ ـ خروج *P.* سرکشی ـ گردن پیچی از ربقهٔ اطاعت *T.* آیاغه قالقمه || L'insurrection des Américains آمریقه خلقنک آمریقه اهالیسنک گردن پیچ ربقهٔ اطاعت ـ عتوّ وخروجی اولدرق رفع لوای خروج ایلمسی

INTACT. À quoi l'on n'a point touché *A.* سالم ـ غیر مماسّ ـ من مسّ الایادی *P.* نا بسوده *T.* ال ـ ال دکمامش || Le dépôt s'est trouvé intact ودیعه اولنان شئ طوقنلمامش امانت ـ مسّ ایادی اولنمیدرق هیئت اصلیه‌سنده بولنمشدر طوقنلمامش ـ اولنان شئ سالماً من مسّ الایادی بولنمشدر بولندی

On dit figur. Matière intacte, pour dire, qui n'a point été traitée تعرّض ـ وضع ید اولنمامش مادّه ـ بکر بر مادّه طوقنلمامش ـ اولنمامش مادّه Réputation intacte, pour dire, qui n'a jamais été attaquée طعن طاعندن بریٔ حسن صیت وشهرت Vertu, probité intacte, pour dire, qui est irréprochable لوم لائمندن مبرّا صلاح وعفّت ـ Et dans le même sens, Homme intact پاکدامن ذات منزّه عیوبدن ـ شین دامن ـ اوزرینه شهرتی آلودهٔ شین طعن وتشنیع اولنمامش بر آدم Un homme intact sur la valeur امر دلاوری آکه قونمامش آدم وشجاعتده عیب وقصوردن منزّه بر آدم

INTARISSABLE. Qui ne se peut tarir *A.* لا ینزح ـ لا نفاد له ـ لا ینزف ـ لا ینکش ـ عدیم الانتکاش *P.* بی بن ـ بی نفاد ـ بی کنار *T.* دوکنمز || Source intarissable ینبوع بی بن وکنار اولان معدن نفاد Mine, carrière intarissable بی نفاد ـ وکنار اولان طاش اوجاغی ونا قابل نفاد اولان ـ Larmes intarissables چشمه ساربی نزاف گریه وسرشک ـ سیل بی نفاد دموع ـ Figur. || Une érudition intarissable معدن بی نفاد علوم ومعارف Une source intarissable d'érudition ینبوع بی نفاد دانش Une imagination intarissable عدیم النفاد اولان قوّت خیالیه

INTÉGRAL. Terme de Mathém. On dit, Calcul intégral, pour dire, le calcul par lequel on trouve une quantité finie dont on connaît la partie infiniment petite *A.* حساب بالغ الی مقادیر الکاملة

INTÉGRANT. On appelle en Philosophie, Parties intégrantes, celles qui contribuent à l'intégrité d'un tout *A.* pl. اجزاء متمّمة || Les bras, les jambes sont des parties intégrantes du corps humain ایادی وارجل بدن انسانک اجزای متمّمه‌سندندر

INTÈGRE Qui est d'une probité incorruptible *A.* متقزّز ـ عفیف ـ بریٔ الطبع ـ صاحب البرازة ـ متقزّز النفس pl.

اوزرینه توز T. افساد نا پذیر P. منزّه عن الافساد ـ اعفا برازت طبع ایله || افساد قبول ایتمز ـ قوندرمز Juge intègre شائبهٔ افساددن vertu عفیف بر قاضی ـ مجبول بر قاضی منزّه صلاح حال

INTÉGRITÉ. Qualité d'une personne intègre A. تقزّز النفس افساد نا پذیری P. نزاهة عن الافساد ـ عفاف ـ برازت ـ T. افساد قبول ایتمامزلک ـ تمیزلک || L'intégrité des moeurs d'un juge قاضینک برازت طبعی برازت اخلاق Grande, parfaite intégrité برازت عظیمه وکامله Corrompre l'intégrité de quelqu'un بر کمسنه نک برازت طبعنی افساد ایتمک

Il signifie aussi, l'état d'un tout qui a toutes ses parties A. حال التمامیة ـ تمامیت P. تمامی T. بتونلق || Cela détruit l'intégrité du tout بو کیفیت هیئت مجموعه نک انفساخ تمامیتنه بادی اولور Il a remis le dépôt dans toute son intégrité ید حفظنده اولان رهنی حال تمامیتنده تسلیم بدنده مودوع اولان امانتی حال تمامیتنه خلل ـ ایلدی فلان کتورمکسزین تسلیم ایلدی Garantir l'intégrité d'un État فلانک تمامیت ـ ملکک حال تمامیتنه متکفل اولمق ملکنه متکفل اولمق

Et l'état parfait d'une chose non corrompue A. حال الکمال هیئة کاملة ـ || Cela conserve le foie, les parties intérieures dans leur intégrité بوشئ کبدی وسائر اعضای داخلیه‌یی حال کمال اوزره وقایه ایدر Il a gardé des fleurs, des fruits d'une année à l'autre en leur parfaite intégrité بعض ازهار وفواکهیی بر سنه‌دن اول بر سنه‌یه قدر هیئت کامله‌لری اوزره حفظ ایلدی

INTELLECT. La faculté de l'âme qu'on nomme aussi Entendement A. قوّة فاهمة P. قوّت شناسایی T. آکلایش قوتی

INTELLECTION. Action par laquelle l'entendement conçoit une chose A. فهم P. شناسایی ـ در یافت T. آکلامه ـ آکلایش

INTELLECTIVE. On dit, La faculté intellective V. Intelligence.

INTELLECTUEL. Qui appartient à l'intellect A. عقلی ـ فهمی ـ ذهنی P. هوشی T. عقله متعلق ـ آکلایشه متعلق || La faculté intellectuelle قوّت فاهمه L'espérance et la foi sont des vertus intellectuelles رجا وایمان فضایل عقلیه‌دندر Objet intellectuel صورت عقلیه ـ صورت ذهنیه Vérités intellectuelles حقایق عقلیه

Il signifie aussi, spirituel, par opposition à Matériel A. روحانی || L'ange, l'âme est une substance intellectuelle ملک ونفس ناطقه جواهر روحانیه‌دندر

INTELLIGEMMENT. Avec intelligence A. مدرکاً ـ بالادراک والدرایة P. مدرکانه ـ دانشمندانه ـ هوشمندانه T. عقللولق ایله || Conduire intelligemment une affaire برمصلحتی مدرکانه اداره ایتمک

INTELLIGENCE. Faculté de l'âme par laquelle nous concevons, nous comprenons les choses A. قوّة مدرکة P. قوّت دانش T. بیلش قوّتی || Cet homme a l'intelligence vive فلانک قوّت مدرکه‌سنده حدّت وار در prompte سرعت ادراکی وار در dure کثافت ذهن وادراکی وار در ـ سرعت انتقالی tardive بطئ الذهندر ـ بطائت ادراکی وار در کند دانشدر بیلشی آغر در ـ دیر دانشدر ـ Il a de l'intelligence مدرکدر ـ وایه دار مایهٔ دانشدر ـ ادراکی واردر ـ Il a peu d'intelligence بضاعهٔ ادراکی قاصر در ـ قلیل الادراکدر

Il signifie aussi, connaissance, compréhension A. وقوف ـ اطلاع P. آشنایی ـ دانش T. بیلش || L'intelligence des langues وقوف السنه des affaires وقوف امور Parfaite, grande intelligence des affaires امور واحوالده اطلاع تامّ ووقوف عظیم Il m'a donné l'intelligence de ce passage بو فقره نک معناسندن بو فقره‌یی ـ معناسنی بکا بیلدردی ـ بنی واقف ایلدی بکا تفهیم ایلدی

Et amitié réciproque, union de sentimens A. امتزاج ـ موالفة القلوب P. بهم آمیزش والفت ـ یکدلی T. دوستلشمه || Ils sont en bonne intelligence میانه‌لرنده حسن امتزاج وموالفت وار در en parfaite intelligence بینلرنده موالفت تامّه وار در Il est survenu un démêlé qui a rompu leur intelligence بینلرنده تحدّث ایدن منازعه کسر شیرازهٔ موالفتلرینه بادی اولمشدر ـ میانه‌لرنده منافسه ظهورینه مبنی رابطهٔ حسن الفتلری بینلرنده فسخ شیرازه ـ رهین شکست وانفساخ اولمشدر الفتلرینه بادی اولمش بر منازعه واقع اولدی

Et correspondance secrète entre des personnes, pour tromper un tiers A. اتفاق خفی ـ مخابرهٔ خفیة P. یکزبانیٔ نهانی ـ یکجهتیٔ نهانی T. کیزلو دانشقلق || Ils sont d'intelligence pour vous surprendre, pour vous tromper سنی تغلیط ایچون بینلرنده اتفاق خفی وار در Il y a de l'intelligence entre eux بینلرنده مخابرهٔ خفیه وار در Avoir des intelligences secrètes بر کمسنه نک مخابرات خفیه‌سی اولمق

Il se dit aussi dans ce sens en termes de guerre *A.* معاملة دانشق *T.* معاملۀ نهانی *P.* معاملات خفیّة pl. معاملات خفیّة دشمن طویوشق || Entretenir des intelligences avec les ennemis ایله خفی معاملهسی اولمق || Il entretenait des intelligences dans cette place pour la surprendre قلعهیی بغتةً بصمق ایچون ایچندهکیلر ایله خفی معاملاتی وار ایدی || Il comptait sur une intelligence qui a manqué نتیجه پذیر مرام اولمامش بردرلو ثمرهسی ـ بر معاملۀ خفیّهیه امیّد واثقی وار ایدی اولمامش Cet espion a une double intelligence, c'est-à-dire, une intelligence avec les deux armées بو جاسوسك طرفین ایله معاملۀ خفیّهسی وار در

Il signifie aussi, une substance purement spirituelle *A.* عقل || Dieu est la suprême intelligence باری تعالی حضرتلری عقل كلّدر ـ On appelle les anges, Les intelligences célestes ارواح سماویّه

INTELLIGENT. Qui a la faculté intellective *A.* درّاك ـ مدرك ـ ذو الادراك *P.* دانشمند *T.* بیلش قوّتنه مالك || L'homme est un être intelligent انسان بر مخلوق ذو ادراكدر ـ انسانده بیلش قوّتی وار در

Et qui a une connaissance parfaite en quelque matière, en quelque affaire *A.* كثیر المعلومات ـ واقف *P.* آشنا ـ بسیار دانشمند ـ دان *T.* معلوماتلو ـ بیلیجی || Il est fort intelligent en ces matières-là اول مادّهلرده بغایت واقف وآشنا در ـ وقوف تامّی وار در ـ dans les affaires étrangères, dans les negociations, dans les finances امور اجنبیّهده وفنّ مذاكراتده كثیر المعلوماتدر ـ وامور دفتریده بغایت صاحب وقوفدر

INTELLIGIBLE. Qui peut être ouï distinctement *A.* منقّح *P.* پاك *T.* تمیز || Parler à voix haute et intelligible صوت بلند ومنقّح ایله نطق ایتمك Des sons distincts et intelligibles اصوات مصرّحه ومنقّحه

Et qui est aisé à comprendre *A.* سهل الفهم ـ ممكن الفهم *P.* شناختنی ـ فهمیدنی ـ آسان فهم *T.* آكلاشیلور || Ce passage est fort intelligible بو فقره بغایت سهل الفهمدر Cet auteur n'est pas intelligible بو تالیف ممكن الفهم دكلدر ـ آكلاشلمز

Il se dit, en termes d'école, de tous les êtres en tant qu'ils sont l'objet de l'entendement, par opposition à ceux qui tombent sous les sens *A.* معنوی || Être intelligible موجود معنوی

Il se dit aussi des êtres de raison, par opposition à Réel *A.* عقلی || Les catégories ne sont que des êtres purement intelligibles مقولات مجرّد صور عقلیّه قبیلندندر

INTELLIGIBLEMENT. D'une manière intelligible *A.* منقّحاً ـ بوجه ممكن *A.* تمیز اولهرق ـ تمیزجه *T.* بپاكی *P.* بالنقاحة الفهم *P.* فهم آسان بوجه *T.* آكلاشیلور وجهله || Lire, prononcer intelligiblement منقّحاً قرائت وتلفّظ ایتمك écrire فهم اولنهجق وجهله كتابت ایتمك

INTEMPÉRAMENT. Avec intempérance *A.* بلا اقتصاد *P.* بناپرهیزی *T.* افراط اولدرق

INTEMPÉRANCE. Vice opposé à la tempérance *A.* عدم الاقتصاد *P.* نا پرهیزی *T.* افراطه وارمقلق || Son intempérance a ruiné sa santé عدم اقتصادی مزاجنك خرابیّت حالنه بادی اولمشدر

Figur. || Intempérance de langue *A.* عدم الضبط اللسان *P.* دیلك پرواسزلكی *T.* بی پروایئ لسان ـ ناپرهیزئ زبان Intempérance d'étude, de travail فرط مطالعه وفرط سعی وكوشش

INTEMPÉRANT. Qui a le vice de l'intempérance *A.* غیر مقتصد ـ عدیم الاقتصاد *P.* ناپرهیز *T.* افراطه واران || L'intempérant avance ses jours par ses débauches اقتصاد طبعی اولمیان كشی عیش وعشرتده فرط تبعیّتی تقریبیله عمرینی كوتاه ایدر

INTEMPÉRÉ. Déréglé dans ses passions et dans ses appétits *A.* مفرط فی مشتهیّات ـ عدیم الاقتصاد فی هواء النفس *P.* هوا وهوسنده آشوری *T.* در هوا وهوس ناپرهیز النفس هرشیده || C'est un homme intempéré en toutes choses كیدن هوا وهوسنده آشوری كیدر

INTEMPÉRIE. Dérèglement. Il se dit de l'air, des saisons et des humeurs du corps *A.* عدم الاعتدال *P.* نا در برابری ـ نا هموارى ـ بی اعتدالی *T.* اعتدالسزلق || On souffre beaucoup de l'intempérie de l'air هوانك عدم اعتدالی بغایت مخلّ صحّتدر Les corps se ressentent de l'intempérie des saisons موسملرك عدم اعتدالی ابدان بشره مؤثّر در Il y a une grande intempérie d'humeurs dans ce corps بو وجودده اخلاطك عدم اعتدالی مرتبۀ غایتده در Cet homme est malade d'une intempérie d'entrailles بو آدم احشانك عدم اعتدالی تقریبیله مبتلای علّت اولمشدر

INTENDANCE. La charge ou la commission d'un intendant *A.* نظارت ـ نقابت *P.* کارسازی *T.* ناظرلق ـ کتخدالق ـ کهیدلق || Il a l'intendance sur telle chose فلان شیئک ناظر در ـ نقابتی عهده‌سنده در || Il lui a donné l'intendance de sa maison بو شیئک اوزرینه ناظر در ـ قوناغنک کهیدلغی خدمتنه فلانی تعیین ایتمشدر || de ses finances امور مالیه‌سنک نظارتنی فلانه ویرمشدر || L'intendance des bâtimens ابنیه نظارتی || des vivres ذخیره نظارتی || d'une province بر ایالتک نقابت ونظارتی — Et le temps que dure l'administration de l'intendant *A.* ایّام النقابة ـ مدّة النظارة *P.* هنگام کارسازی *T.* کتخدالق وقتی ـ ناظرلق وقتی || Pendant son intendance فلانک مدّت نظارتنده || L'intendance d'un tel a duré tant مدّت نظارتی شو قدر متمادی اولمشدر

Il se dit aussi du district où s'étend la charge d'un intendant de province *A.* حوزة النقابة ـ حوزة النظارة *P.* قلمرو نظارت *T.* ناظرلق ناحیه‌سی || Cela n'est pas de son intendance بو مادّه زیر قلمرو نظارتی اولان امور دن خارجدر || Et de la maison où loge l'intendant *A.* بیت الناظر *P.* ناظر خانه *T.* ناظر قپوسی ـ ناظر قوناغی

INTENDANT. Celui qui est préposé pour avoir la direction de certaines affaires *A.* ناظر pl. نظّار ـ نقیب pl. نقبا *P.* کارساز *T.* کتخدا ـ کهیه ـ ناظر || Intendant de la maison d'un prince بر بکک سرای کتخداسی || des finances امور میریّه ناظری || de telle province فلان ایالتک ناظری || امور دفتریّه ناظری — de telle armée اردو ناظری || de la marine امور بحریّه ناظری || de Justice حقوق ناظری || des bâtimens ابنیه ناظری || ترسانه ناظری — نقیبی ـ عباده متعلق امورک ناظری || Une charge, une commission d'intendant des finances امور میریّه نظارتنه متعلق بر منصب وبر مأموریّت

INTENSE. Terme de Physique. Fort, vif *A.* شدید ـ اکید *P.* تیز *T.* کسکین || Une chaleur intense حرارت شدیده || un froid برودت اکیده

INTENSION. Terme de Phys. Force, véhémence *A.* حدّت ـ شدّت *P.* تیزی *T.* سردلک || L'intension de la fièvre حمّانک حدّتی

INTENSITÉ. T. de Phys. Le degré de force d'une chose, d'une puissance *A.* زور *P.* زور *T.* زور || L'intensité de la lumière, du son, du froid, d'une force mouvante ضیانک وصدانک وبرد وسرمانک وقوّت متحرّکه‌نک زوری || L'intensité du son ne change rien à sa propagation زور صدا انتشارینه بر وجهله موجب خلل وتغیّر اولمز

INTENSIVEMENT. Avec intension *A.* بالحدّة *P.* با تندی *T.* سردلک ایله وتیزی

INTENTER. Commencer. On dit, Intenter une action, un procès contre quelqu'un *A.* بثّ الدعوی ـ ابتدار الی الدعوی ـ ادّعا *P.* دعوا راندن *T.* بر کمسنه‌نک اوزرینه دعوا ایتمک — Et intenter une accusation contre quelqu'un *A.* عزو ـ اتّهام *P.* بر کس تهمت افکندن *T.* بر کمسنه‌نک اوزرینه التهمة تهمت آتمق

INTENTION. La fin qu'on se propose en agissant *A.* نیّت pl. نیّات ـ مقصود pl. مقاصد ـ فکر pl. افکار ـ مرام *P.* اندیشه *T.* نیّت || Bonne intention نیّت خیریّه ـ نیّت صالحه || mauvaise نیّت فاسده ـ سوء نیّت ـ فکر فاسد || droite نیّت صادقه || secrète نیّت خفیّه || louable نیّت حسنه || Il a l'intention de faire quelque chose فلان شیئی ایتمک نیّتنده در || Mon intention n'était pas de vous déplaire مرامم سنی خاطر مانده ایتمک دکل ایدی || Il faut considérer l'intention du testateur صاحب وصیّتک فکر ومرامنی مطالعه ایتمک || Dieu est juge de nos intentions خدای متعال حضرتلری حاکم ضمایر وافکار در || Il faut regarder l'intention فکر ونیّته نظر ایتمک لازمدر || Juger de l'intention مرام ونیّته نظر ایده‌رک حکم ایتمک || Je l'ai fait à bonne intention بونی نیّت خیریّه ایله ایتدم || Je ne l'ai pas fait à autre intention بونی بشقه فکر ایله ایتمدم || La droiture des intentions مقاصد وافکارک صدق واستقامتی — On dit en termes de dévotion, Diriger ou dresser son intention, pour dire, la tourner vers une bonne fin نیّتی سمت سداده ارشاد ـ خیره ارشاد ایتمک ـ ایتمک — Diriger son intention, se dit aussi de ceux qui, pour sauver ce qu'il y a de mauvais dans une action, allèguent l'innocence de leur motif || Il n'y a rien qu'on ne prétende justifier par la direction d'intention خلوص نیّت بهانه‌سیله هر شیئده برائت ذمّت ادّعاسنده اولمق ممکندر — On dit aussi, Faire des prières, donner des aumônes à l'intention de quelqu'un, pour dire, dans le dessein que ces choses lui servent devant Dieu بر کمسنه‌نک اوزرینه استجلاب اجر وثواب نیّتنه مبنی بارگاه ربّ ذو الجلاله

دعا ایتمك وتوزیع صدقات ایتمك

INTENTION, signifie aussi, volonté, lorsqu'il est question d'un supérieur *A.* ارادة ـ مراد pl. مرادات *P.* دلخواه *T.* استك || Mon intention est que... بنم مرادم شویله در كه Le roi a fait savoir ses intentions پادشاه ارادهٔ ملوكانه سنی بیان ایلدی

INTENTIONNÉ. Qui a certaine intention. Il ne se dit qu'avec Bien ou Mal. Bien intentionné *A.* صادق الطویة ـ خالص النیة *P.* خیر خواه ـ خیر اندیش *T.* نیتی خیرلو Mal intentionné *A.* فاسد الطویة ـ فاسد النیة *P.* بد خواه ـ بد اندیش || Une personne bien intentionnée خیر خواه بر آدم Des hommes mal intentionnés فاسد الطویه اولان كسان

INTENTIONNEL. Qui appartient à l'intention *A.* ما یراد *P.* اندیشكرده *T.* مراد اولنان || Le sens apparent de cette proposition est bien différent du sens intentionnel de l'auteur بو قضیه نك معنای ظاهریسی مؤلفك ما یرادی اولان معنایه مرادی اولان معنایه ـ مغایر در

INTERCADENCE. Terme de Médec. Il ne se dit que du pouls, lorsqu'il est tantôt fort, tantôt faible *A.* عدم التساوی النبض *P.* نا در برابری نبض *T.* نبضك اویغونسزلغی

INTERCADENT. Il ne se dit que du pouls, lorsqu'il est tantôt fort, tantôt faible *A.* نبض غیر متساوی *P.* نبض نا در برابر *T.* اویغونسز نبض ـ بر دوزه یه اولمیان نبض

INTERCALAIRE. Qui est inséré. Il ne se dit que du jour que l'on ajoute au mois de Février dans l'année bissextile *A.* كبیسة ـ فضل السنة || Jour intercalaire یوم كبیسه ـ یوم فضل السنه

INTERCALATION. Addition d'un jour dans le mois de Février *A.* انضمام الفضل السنة || L'année où l'on fait l'intercalation, le mois de Février a vint-neuf jours فضل السنه نك انضمامی سنه سنده شهر شباط یكرمی طقوز كوندر

INTERCALER. Ajouter un jour au mois de Février dans l'année bissextile *A.* ضمّ الفضل السنة ـ ضمّ الیوم الكبیسة || Dans les années bissextiles on intercale un jour سنهٔ كبیسه ده فضل سنه اولدرق بر كون ضمّ اولنور

INTERCÉDER. Prier, solliciter pour une personne *A* شفاعت *P.* برای كسی رجا كردن ـ ورّقانی كردن ـ شفاعت نمودن *T.* دیلك ایلمك || La Sainte-Vierge, les Saints intercèdent auprès de Dieu pour les hommes حضرت مریم واولیای عظام عند الله تعالی بنی آدم ایچون شفاعت ایدرلر Il a intercédé auprès du roi pour ce criminel بو مجرم ایچون نزد پادشاهیده شفاعت ایلدی

INTERCEPTER. Surprendre une chose qui va à sa destination *A.* ضبط ـ اخذ *P.* گرفتن *T.* طوتمق || On a intercepté une lettre بر مكتوب طوتلدی un paquet d'importance تحریرات مهمه یی مشتمل بر بوغچه اخذ اولندی

INTERCEPTÉ. *A.* مضبوط ـ ماخوذ *P.* گرفته *T.* طوتلمش || Des lettres interceptées découvrirent l'intrigue فتنه وفساد اخذ اولنمش تحریراتدن خارجه اخراج اولندی

INTERCEPTION. Interruption du cours *A.* انقطاع *P.* نا پیوستگی *T.* آره سی كسلمه || Interception du son انقطاع صوت des rayons du soleil اشعهٔ ضیانك انقطاعی

INTERCESSEUR. Qui intercède *A.* شفیع *P.* شفاعتكار ـ ورّقان ـ رجاساز برای كسی *T.* شفاعتجی ـ دیلك ایدیجی || Puissant intercesseur شفیع قوی faible شفیع نا توان Les Sains sont nos intercesseurs اولیاء الله بزم شفیعلرمز در Je veux être votre intercesseur auprès du ministre بو وكیل سلطنت یاننده سنك ایچون شفاعتجی اولمق استرم

INTERCESSION. Action d'intercéder *A.* شفاعت *P.* شفاعتكاری ـ رجا ـ رجاسازی برای كسی ـ ورّقانی *T.* دیلك || Puissante intercession شفاعت مجبره ـ شفاعت قویة Demander quelque chose à Dieu par l'intercession de la Sainte-Vierge حضرت مریمك شفاعتیله باری تعالیدن بر شیٔ تمنی ایتمك ـ بر شیٔ دیلمك

INTERCOSTAL. Terme d'Anat. Il se dit de ce qui est entre les côtes *A.* كائن فی فواصل الاضلاع *P.* بمیانهٔ استخوانهای پهلو جا گرفته *T.* قبورغه كمیكلری آره سنده كی || Nerf intercostal قبورغه كمیكلری آراسنده كی سكیر Muscles intercostaux فواصل اضلاعده اولان عضلات Artères intercostales فواصل اضلاعده اولان شرایین

INTERCUTANÉ. Qui est entre la chair et la peau *A.* ما بین الجلد واللحم *P.* بمیانهٔ پوست وگوشت جا گرفته *T.* دری ایله ات آره سنده كی

INTERDICTION. Terme de Jurisp. Défense faite à un officier de faire aucune fonction de sa charge, ou à une Cour de juger *A.* منع عن اجراء المأموریة ـ تعطیل من المأموریة *P.* معطل سازئ مأموریت *T.* مأموریتی تعطیل ـ مأموریتی بطاللمه || Il a obtenu un arrêt d'interdiction contre cet officier ایتمه

بو مأمورك تعطيل مأموريتنى حاوى بر قطعه فرمان تحصيل ايلدى Les actes que fait un officier pendant son interdiction sont nuls برمأمورك تعطيل مأموريتى اثناسنده كورديكى امور ملغا عن العمل در

INTERDIRE. Défendre quelque chose à quelqu'un *A.* منع — يساق *T.* ياساق كردن — يرغو كردن *P.* تحذير — وزع ‖ On lui a interdit l'entrée de la ville دروں شهره وضع ايتمك قدم ايلمكدن منع وتحذير اولندى Interdire toute communication هر كونه مخالطه‌يى منع وتحذير ايتمك Interdire la parole نطق وكلامدن تحذير ايتمك Cela vous est interdit سنك حقكده ممنوعدر — بو شئ سكا ممنوعدر

Il se dit aussi d'une sentence par laquelle on défend aux ecclésiastiques l'exercice des ordres sacrés, ou aux officiers de Justice, l'exercice de leurs charges *A.* تعطيل — تعطيل من الامامة *P.* ازامامت يا ازمأموريت معطل كردن *T.* من المأمورية امامتى ياخود مأموريتى بطالتق ‖ Le Pape a interdit ce prêtre ريم پاپا فلان راهبك مأموريت امامتنى تعطيل ايلدى Le parlement a interdit un tel juge پارلامنتو ديوانى فلان قاضينك مأموريت حكومتنى تعطيل ايلدى On l'a interdit pour deux ans ايكى سنه تمامنه قدر مأموريتى تعطيل اولنمشدر

Il signifie aussi, déconcerter au point qu'on ne sait plus que dire ni que faire *A.* ايراث البهت والحيرة — تبهيت *P.* سر كشته كردن — دنك كردن *T.* دانق — دنك ايتمك ‖ La peur l'avait interdit غلبۀ خوف ودهشت فلانه ايراث بهت وحيرت ايتمشدر ‖ شاشورمق — قلمق

INTERDIT. *A.* عاطل من المأمورية *P.* تعطيل *T.* ازمأموريت تعطيل شده *T.* ممنوع *P.* يرغو كرده *A.* مأموريتى بطاللنمش *T.* سر كشته — دنك *P.* حاير — مبهوت *A.* يساق اولمش ‖ Il demeura si interdit, que.. دانق قالمش — قالمش قالمش اول درجه‌ده مبهوت وحاير قالمشدر كه

INTERDIT. Sentence qui défend à un ecclésiastique l'exercice des ordres sacrés *A.* حكم التعطيل من الامامة ‖ Jeter, lancer l'interdit مأموريت امامتك تعطيلنى محتوى حكم ايتمك

INTÉRESSANT. Qui intéresse *A.* واجب الاعتنا — معتنابه *P.* رغبته كركلو *T.* سزاوار نظر رغبت — شايان اعتنا ‖ Ouvrage intéressant شايان اعتنا اولهجق تأليف Pièce intéressante سزاوار نظر رغبت اولهجق شكل وسيما figure معتنا به بر ورقه بر خبر واجب الاعتنا nouvelle

INTÉRESSÉ. Celui qui a intérêt à quelque chose *A.* صاحب العلاقة pl. اصحاب العلاقة *P.* علاقه دار *T.* علاقه‌سى اولان ‖ Je suis un des intéressés dans cette affaire بو مصلحته علاقه‌دار اولنلردن برى يم Pour consommer l'affaire, il faut que tous les intéressés signent مصلحتك تكميلى صاحب علاقه اولنلرك امضاسنه منوطدر

Et celui qui a intérêt dans une banque, dans une compagnie, dans une entreprise *A.* صاحب العلاقة — مساهم pl. مساهمين *P.* حصه دار — علاقه دار *T.* حصه اورتاغى ‖ Les intéressés dans les fermes التزاماته حصه‌دار اولنلر dans un tel traité فلان مقاوله‌ده حصه‌دار اولنلر

INTÉRESSER. Faire entrer quelqu'un dans une affaire, en sorte qu'il ait part au succès *A.* تشريك فى النفع *P.* همباز *T.* فائده اورتاغى ايتمك ‖ On l'a intéressé dans cette affaire بو مصلحت‌ده فلانى فائده‌يه تشريك ايلديلر

Et donner quelque chose à quelqu'un, pour le rendre favorable dans une affaire *A.* جلب بعرض النفع *P.* بفائده نمايى همساز كردانيدن *T.* فائده كوستروك اويدرمق ‖ Cette affaire ne saurait se faire sans lui, il faut l'intéresser بو خصوص فلانك انضمام همتى اولمينجه نتيجه پذير حصول اولمق احتمالى اولمديغنه بناءً مرقومى عرض منفعت ايله جلب ايتمك لازمۀ حالدندر

Il signifie aussi, importer *A.* لزوم فى المصلحة *T.* مصلحته لازم اولمق — مصلحته طوقنمق ‖ En quoi cela vous intéresse-t-il? فلان شئ قنغى جهتدن سنك مصلحتكه لزومى وار در Cela ne vous intéresse en aucune façon بو شئ وجهاً من الوجوه مصلحتكه طوقنمز Cette affaire intéresse tout le corps de la Noblesse, toute la province بو خصوص عموماً اصالتزادكان صنفنك وبالجمله مملكتك مصلحتنه طوقنور — Figur. ‖ Cela intéresse mon honneur, ma réputation, ma santé فلان شئ عرض وناموسم وصيت وشهرتم وصحت وجودم مصلحتنه طوقنور

Et émouvoir, toucher *A.* تأثير فى القلب *P.* تأثير بدرون كردن *T.* يوركه طوقنمق ‖ Il n'y a rien dans cette tragédie qui intéresse les spectateurs بو ملعبده قلوب نظاره موجب تأثير اولهجق بر شئ يوقدر Ce roman est bien écrit, mais il

بو منقبه وجه احسن اوزره تحریر اولنمش n'intéresse pas
ایسه ده قلبه بر درلو تاثیری یوقدر

S'intéresser. Prendre intérêt à quelque chose, embrasser les intérêts de quelqu'un *A.* التزام المصلحة ـ التزام *P.* در عهده التزام ایتمك ـ مهم ایدنمك *T.* گرفتن || Personne ne s'intéresse plus que moi à tout ce qui vous regarde طرفکه متعلق مهم ـ اولان جمیع اموری بنم قدر التزام ایدر آدم یوقدر ایدینور ادم یوقدر Je m'intéresse à cette affaire comme si c'était la mienne propre بو خصوصده کندو امور مخصوصه‌م کبی بو مصلحت کندو امورم کبی ملتزممدر ـ التزامم درکار در On leur laissa démêler leur querelle, sans que personne s'y intéressât de côté ni d'autre بر احد طرفینک مصلحتنی هیچ بر کمسنه التزام ایتمکسزین کندو منازعه‌لرینی بینلرنده تنظیم ایتدردیلر Toute l'Europe s'intéresse dans cette affaire بو خصوص جمیع اوروپا دولتلرینك ملتزمیدر ـ Et prendre part dans une affaire بر مصلحتده اتخاذ علاقه ومشارکت ایتمك

Intéressé. On dit, Être intéressé à une chose, pour dire, y être engagé par le motif de son intérêt *T.* مقتضای مصلحت مخصوصه اولمق || Tous les sujets sont intéressés à la conservation du prince, au bonheur, au repos de l'État صاحب ملکك امر محافظه‌سی وملکك ودولتك امن وآسایشی جمیع رعایانك مقتضای مصلحت مخصوصه‌لریدر Vous êtes intéressé à empêcher que . . . بو شیئك منعی سنك حسب المصلحه مقتضای مصلحتکدر ـ Les parties intéressées علاقه‌دار اولنلر ـ Homme intéressé, c'est-à-dire, qui est attaché à son profit particulier *A.* حریص علی نفعه *P.* آزمند سود کندو فائده‌سندن ـ کندو کارندن غیری بر شیئه باقمز *T.* خود غیری شیئه قید ایتمز

Il se dit aussi des sentimens et des actions || Vues intéressées مقاصد غرض آمیز Démarche intéressée حرکت غرض آمیز Motif intéressé علت غرض آمیز ـ اغراض مخصوصه‌یه مبنی ـ مبنی بر علت مصلحت مخصوصه‌یه

Intérêt. Ce qui importe, ce qui convient à quelqu'un *A.* مصلحت pl. مصالح ـ مصلحة مخصوصة ـ غرض pl. اغراض || Intérêt public مصلحت عامه général مصلحت مطلقه commun مصلحت مشترکه particulier مصلحت مخصوصه léger مصلحت médiocre مصلحت معتدله pécuniaire مصلحت جزئیه

عرض دیناریه d'honneur مصلحت خاندان Intérêt de famille مصلحتی مصلحت ملکیه L'intérêt de l'État وناموس مصلحتی du public مصلحت عباد ـ مصلحت ناس Connaître bien les intérêts d'un État, des princes مصالح ملکه ومصالح ملوك وحکمدارانه کمالیله واقف وآشنا اولمق Éclairé sur ses intérêts ـ مصالح مخصوصه‌سنده صاحب بصیرت وانتباه اغراض مخصوصه‌سنك حقایق ودقایقنی بیلور La plupart des hommes n'entendent pas leurs intérêts اکثر ناس مصالح مخصوصه‌سنی فرق وتمییزه قادر دکلدر ne connaissent pas leurs véritables intérêts اکثر ناس مصالح مخصوصه‌سنك حقیقتنی درك واذعان ایده‌مز Il a un grand intérêt d'empêcher que . . . بو شیئك منعی فلانك مصالح عظیمه‌سندندر Prendre, embrasser, soutenir, abandonner, trahir les intérêts de quelqu'un بر کمسنه‌نك مصلحتنی التزام ایتمك ومصلحتنك تأیید ووقایه‌سنده صرف همت ایتمك ومصلحتندن کف ید ایتمك ومصلحتنه خیانت ایتمك J'aurai soin de vos intérêts سنك اغراض ومصالح مخصوصه‌که اهتمام ایده‌جکم Sacrifier ses intérêts au bien public اغراض ومصالح مخصوصه‌سنی خیر ونفع عامه اوغورینه فدا ایتمك Recommander ses intérêts à quelqu'un مصالح مخصوصه‌سنی بر کمسنه‌یه توصیه وسپارش ایتمك les remettre entre les mains de quelqu'un مصالح واموربنی بر کمسنه‌نك یدینه تفویض وتسلیم ایلمك Agir contre ses propres intérêts مصالح مخصوصه‌سنك خلافنه حرکت ایتمك C'est un intérêt de rien بر مصلحت نا چیز در ـ لا شیٔ مقوله‌سی بر مصلحتدر C'est un intérêt sordide qui le fait agir بر غرض خسیس ضمننده عاملدر Cela ne blesse point vos intérêts بو کیفیت سنك موجب ضرر اوله‌جق ـ اغراض ومصالحکه طوقنور شیٔ دکلدر Il y va de votre intérêt مصلحت مخصوصه‌که دائر بر شیدر Dès qu'il s'agit de ses intérêts, il ne connait plus personne صدد اغراض مخصوصه‌سنه دائر اولنجه هیچ بر کمسنه‌یی طانیمز La plupart des gens ne se conduisent que par intérêt اکثر ناس مصلحت مخصوصه‌یه تبعیت ایله عامل اولور L'intérêt le domine مصلحت مخصوصه‌سنك مدار افکاری انجق مصلحت مخصوصه در ـ مغلوبیدر Ne relâcher rien de ses intérêts اغراض ومصالح مخصوصه‌سندن ذره‌جه مقداری فراغت ایتمامك Avoir ses intérêts en vue کندو مصلحتنه ـ مصالح مخصوصه‌سنه اطماح نظر ایتمك

وقف نظر اهتمام ایتمك Être attaché à ses intérêts اغراض ومصالح مخصوصه‌سنه ربط قلب ایتمك Il le faut prendre par son intérêt فلانی مصلحت مخصوصه‌سنه طوقنور طرفدن طوتملو در Il n'est pas de votre intérêt d'en user comme vous faites ایتدیککز معامله مصلحت مخصوصه‌کزك خلافیدر Il parle sans intérêt بیغرضانه ـ غرضدن بری سویلر ـ سویلر کلامی بیغرضانه در C'est l'intérêt de votre gloire, de votre santé, de votre conservation qui me fait parler بنی انطاق ایتدرن انجق مصلحت شان وشهرتکك ومصلحت حفظ صحتکك ومصلحت وقایه وحمایتکدر J'ai intérêt que cela soit ainsi بو وجهله اولمسنده بنم غرض ومصلحتم وار در

On dit, Mettre quelqu'un hors d'intérêt, pour dire, faire qu'il ne reçoive aucun préjudice *A.* حمایة من الضرر *P.* بیرون از زیان کردن ـ آزادهٔ زیان کردن *T.* ضرردن صاقندرمق || Soyez tranquille, on vous mettra hors d'intérêt مستریح اول سنی در درلو ضرردن حمایه ایده‌جکلر در ـ بری ایده‌جکلر در

Et prendre intérêt à une personne, à une affaire, pour dire, en prendre soin, travailler à la faire réussir. V. S'intéresser || C'est une affaire où je prends intérêt ملتزمم اولان ماده‌لردندر C'est un homme à qui je ne prends nul intérêt بو آدمه بر وجهله التزامم یوقدر ـ بو آدم اصلا ملتزمم دکلدر Je prends intérêt à ce qui le regarde آکا متعلق اموری التزام ایدرم ـ در عهده ایدرم ـ مهتم ایدینورم

Et prendre intérêt à la joie, à l'affliction de quelqu'un, à la perte qu'il a faite, à la disgrâce qui lui est survenue, pour dire, y prendre part بر کمسنه‌نك سرور وکدرینه ودوچار اولدیغی زیان وخساره وگرفتار اولدیغی ادبار ونکبته مشارك وحصه‌دار اولمق

Intérêt, se prend aussi, pour ce qui concerne la seule utilité *A.* فکر الغرض والعوض ـ فکر النفع والفایدة *P.* اندیشهٔ سود *T.* فایده‌لنمه فکری || C'est un homme au-dessus de l'intérêt فکر نفع ـ فکر غرض وعوضدن بری بر آدمدر ـ فکر منفعت وفایده‌دن آزاده در L'intérêt ne le tente point ابدا فکر وفایده اصلا ـ اصلا وقطعا دلشیفته اولور آدم دکلدر ـ قلبنه طوقنور شی دکلدر L'intérêt ne lui fera jamais rien faire de malhonnête غرض وعوض ضمننده عرضنه مخالف حرکت ایتمك احتمالی یوقدر L'intérêt est la pierre de touche de l'amitié غرض وعوض محبتك محکی تجربه وامتحانیدر Il trahirait son meilleur ami pour le plus mince intérêt ادنا بر فایده فکریله اعز احبابسی اولان بر دوست حقنده ارتکاب خیانت ایدر مقوله‌دندر Il y a peu de gens à l'épreuve de l'intérêt فکر غرض وعوضدن بری آدملر نادر در

Et pour le profit que l'on tire, de l'argent qu'on a prêté *A.* ربا ـ ربح pl. ارباح *P.* سود قرض *T.* فائض ـ گذشته ـ مرابحه ـ استرباح طریقیله || Prêter, mettre de l'argent à intérêt اقچه مرابحه ایله ـ مرابحه ایله اقچه ادانه ایتمك ـ ویرمك ـ اقچه‌یی مرابحه‌ده قویمق ـ اودونج اقچه ویرمك Emprunter de l'argent sur la place à gros intérêt صرافلردن ربح اغر مرابحه ایله ـ گران ایله اقچه استقراض ایتمك à petit intérêt خفیف مرابحه ایله L'intérêt provenant de cette somme اول قدر مبلغدن حاصل اولان مرابحه L'intérêt au taux du roi, au désir de l'ordonnance پادشاه طرفندن ونظام موجبنجه تعیین اولنمش ربح Joindre l'intérêt au principal فائضی اصل مالك اوزرینه ضم ایتمك Tirer l'intérêt de l'intérêt کذشته‌نك کذشته‌سنی اخذ ایتمك Combien cet argent vous rapporte-t-il d'intérêt? بو اقچه سکا نه مقدار فائض ویرر L'intérêt court depuis la sentence حکمك صدوری تاریخندنبرو مرابحه ایشلر Je lui ai remis tous les intérêts کذشته‌لرك مجموعنی فلانه تسلیم وادا ایلدم Intérêt usuraire ربوای فاحش ـ ربوا simple کذشته‌نك کذشته‌سی صایلمیه‌رق ویریلان ساده مرابحه composé, ou intérêt d'intérêt کذشته‌نك کذشته‌سی حسابیله منضم اولمش مرابحه

Il signifie en termes de Jurispr., préjudice *A.* خسارت pl. خسارات *P.* زیان *T.* ضررلر || Il a été condamné à tous les dépens, dommages et intérêts واقع اولان بالجمله مصارف ومضرات وخساراتك تضمینی اوزرینه حکم اولندی

INTÉRIEUR. Qui est au-dedans *A.* داخلی *P.* درونی *T.* ایچ ـ ایچنده‌کی || Il sent un feu intérieur qui le consume بر کونه آتش درونی ایله سوزناك اولدیغن حس ایدر Les parties intérieures du corps بدنك اعضای داخلیه‌سی de la terre جوف ارضده موجود ـ ارضك اجزای داخلیه‌سی اولان اجزا La membrane intérieure حجاب رقیق داخلی La conformation intérieure du corps humain بدن انسانك ترکیب داخلیسی

Il se dit aussi de l'âme *A.* باطنی *P.* درونی *T.* ایچک || Un mouvement intérieur درونی - بر حرکت باطنی Sentimens intérieurs اعتقادات وجدانیّه - اعتقادات باطنیّه La paix intérieure آرام درونی - اطمینان باطنی

On dit aussi, L'homme intérieur, pour dire, l'homme spirituel *A.* انسان معنوی - انسان روحانی Et la vie intérieure عیش معنوی - عیش روحانی Et qu'un homme est fort intérieur, pour dire, qu'il est fort recueilli, qu'il rentre souvent en lui-même جمع خاطر ایدرک عالم معنویده استغراق ذهن ایدر بر آدمدر

INTÉRIEUR. La partie de dedans *A.* داخل *P.* اندرون *T.* ایچرو || L'intérieur du temple عبادتگاه داخل - عبادتگاهک ایچروسی En faisant l'anatomie de ce cadavre, on lui trouva l'intérieur tout autrement disposé que celui des autres hommes بو بدن میّت تشریح اولندقده اعضای داخلیّه‌سنک ترتیبی سائر آدملرک ترتیبنه موافق اولمیوب کلیّاً فرقلو اولدیغی معاینه اولندی C'est un excellent homme dans l'intérieur de sa maison داخل بیتنده اعلا الاعلا بر آدمدر

Il se dit figur. des choses les plus cachées *A.* دخیلهٔ الاحوال *P.* حال درونی *T.* ایچ یوز || Il connaît l'intérieur de cette famille بو خاندانک دخیلهٔ احوالنه واقفدر

Il se dit aussi des pensées les plus secrètes de l'âme *A.* بطانة القلب - سریرة الفؤاد pl. خفایاء الضمیر pl. مزایاء الافکار *P.* دل - درون دل *T.* خفایای نهانخانهٔ دل - یورکک ایچی || Dieu seul connaît l'intérieur یالکز جناب ربّ بصیر لم یزل عارف قلوب وضمایر در || یوزی یالکز جناب حکیم - خفایای ضمایره واقف ودانا در Il a l'intérieur fort bon بطانهٔ درونی پاکیزه وصافدر - قلبی بغایت خالصدر Découvrir son intérieur à quelqu'un سریرهٔ فؤادینی فلانه کشف ایتمک - مکنون نهانخانهٔ قلبی اولان خفایایی La grâce de Dieu agit dans l'intérieur فیض باری بطانهٔ فؤادده عامل اولور Quand on veut vivre chrétiennement, il faut commencer par réformer l'intérieur ایمان صحیح اوزره کچنمک مراد ایدن کشی ابتدای امرده بطانهٔ قلبنی اصلاح وتصحیح ایتملو در Rentrer dans son intérieur دخیلهٔ قلبده جمع خاطر ایتمک

INTÉRIEUREMENT. Au-dedans *A.* داخلاً - فی الداخل *P.* در درون *T.* ایچروده || En faisant l'anatomie du corps de cet homme, on trouva qu'il était très-bien conformé intérieurement فلانک بدنی لدی التشریح داخلاً ترکیبی اصلح اولدیغی ظاهر اولمشدر C'est un fruit beau en apparence, mais gâté intérieurement بو فاکهه‌نک ظاهری دلبر ایسه ده باطناً - داخلاً فاسد در - Il se dit aussi en parlant de l'âme *A.* باطناً *P.* در درون دل *T.* قلبک درونده || La grâce de Dieu agit intérieurement فیض باری باطنده عاملدر Il se sentit intérieurement touché باطناً متأثر اولدی

INTÉRIM. Mot Latin. En attendant *A.* فی خلال مدّة ما - فیما بین الوقت *P.* در اثنای وقتی *T.* اره وقتی ایچون || Jouir par intérim فی خلال مدّة ما متمتّع اولمق Exercer une fonction par intérim فیما بین الوقت اولدرق برماموریتی اجرا ایتمک - Cette dernière phrase s'exprime plus ordinairement ainsi بر ماموریتی وکالةً اجرا ایتمک

INTERJECTION. Partie d'oraison qui sert à exprimer les mouvemens des passions *A.* صوت pl. اصوات || Ha! Hélas! sont des interjections qui expriment la douleur واه ووای اصوات تأسّفدندر Les interjections sont trop fréquentes dans ce discours بو مقالده اصواتک غایت ایله کثرتی وار در

INTERJECTION d'appel. V. Interjeter.

INTERJETER. On dit, Interjeter appel, pour dire, appeler d'un jugement *A.* نقل الدعوی *P.* دعوارا پیش عدالتخانهٔ دیگر بردن *T.* دعوایی بشقه محکمه‌یه قالدرمق

INTERLIGNE. L'espace blanc qui reste entre deux lignes *A.* ما بین السطور *P.* میان دو سطور *T.* ایکی سطر آره‌سی || Écrire dans l'interligne ما بین السطورده تحریر ایتمک - سطر آره‌سنده یازمق

INTERLINÉAIRE. Qui est écrit dans l'interligne *A.* محرّر بین السطور *P.* بمیان دو سطور نوشته *T.* سطر آره‌سنده یازلمش

INTERLOCUTEUR. Il se dit des personnages qu'on introduit dans un dialogue *A.* مخاطب pl. مخاطبین || Les interlocuteurs d'un dialogue محاورده اولان مخاطبین

INTERLOCUTION. V. Interloquer.

INTERLOCUTOIRE. Il se dit d'un jugement qui interloque *T.* دعوانک تمهید مقدماتنه دائر حکم

INTERLOPE. Vaisseau marchand qui trafique en fraude *T.* برّانی کمی - Il se dit aussi du commerce qu'on fait, en empiétant sur les priviléges d'une compagnie de marchands *T.* برّانی تجارت

INTERLOQUER. Donner un jugement qui ordonne une instruction préalable pour parvenir au jugement définitif *T.* دعوانك تمهيد مقدماتنى امر ايتمك || On a interloqué cette affaire بو دعوانك تمهيد مقدماتي امر اولندى Arrêt qui interloque دعوانك تمهيد مقدماتنى آمر حكم

INTERMÉDIAIRE. Qui est entre deux *A.* ما بين *P.* ميانه *T.* آره || Temps intermédiaire آره وقتى ـ وقت ما بين Espace intermédiaire آره يرـ مسافهٔ ما بين corps جرم ما بين

Il se prend aussi substantivement. *A.* واسطه || Adoucir par un intermédiaire deux couleurs tranchantes ايكى پارلاق رنكلرى بر واسطه ايله تليين ايتمك Passer brusquement d'une idée à une autre sans intermédiaire بر معنادن معناى آخره بلا واسطه نقل ايتمك

INTERMÉDIAT. Il ne se dit qu'en cette phrase, Le temps intermédiat, pour dire, le temps intermédiaire. V. ce mot.

INTERMINABLE. Qui ne peut être terminé *A.* غير ممكن النهاية *P.* ممتنع الختام ـ ممتنع الانتها بى نهايت ـ بى انجام *T.* بتمزـ دوكنمزـ صوكى يوق || Difficultés interminables مشكلات ختام ونهايتى يوق disputes مجادلات مديده بى نهايت Procès interminable ممتنع الختام بر دعوا

INTERMISSION. Discontinuation *A.* فاصله *P.* نا پيوستگى *T.* آره‌سى كسلمه ـ آره‌لق || La fièvre lui a duré trente heures sans intermission حماسى بلا فاصله اوتوز ساعت متمادى اولمشدر Il y a eu quelque légère intermission à son mal وجعنده بر فاصلهٔ جزئيه اولدى

INTERMITTENCE. Intermission. Il ne se dit qu'en cette phrase, L'intermittence du pouls *A.* مناوبة النبض *P.* نا پيوستگىٔ نبض *T.* نبضك آره‌سى كسلمه

INTERMITTENT. Qui discontinue et reprend par intervalles. Il ne se dit qu'en ces phrases, Pouls intermittent *A.* نبض متناوب Fièvre intermittente *A.* حمّاى نائبه ـ On dit aussi, Fontaine intermittente *A.* عين متناوب الجريان

INTERNE. Qui est en dedans *A.* باطنى ـ داخلى *P.* درونى ـ اندرونى *T.* ايچ طرفنده‌كى ـ ايچرووده‌كى || Qualité interne خصلت باطنيه vertu فضيلت باطنيه douleur وجع داخلى maladie مرض داخلى Les causes externes et internes علل خارجيه وداخليه Sa fièvre ne paraît pas au dehors, elle est interne حماسى ظاهرده بللو اولميوب داخليدر

INTERPELLATION. Terme de Jurisp. Sommation de répondre sur un fait *A.* سؤال من قبل الشرع *P.* پرسش از جانب شرع *T.* شرع طرفندن صورمه || Il ne répondit à aucune des interpellations qui lui furent faites قبل شرعدن واقع اولان سؤاللرك هيچ بريسنه جواب ويرمدى

INTERPELLER. Sommer quelqu'un de s'expliquer sur la vérité ou la fausseté d'un fait *A.* سؤال عن كيفية الحال || Il fut sommé et interpellé de répondre كيفيت حال كندودن سؤال ايله كيفيت جواب طلب اولندى Je vous interpelle de dire la verité حالى سندن سؤال ايله حقيقتنى بيان ايلمكى استرم J'interpelle votre bonne foi, votre conscience صدق ضميركه ونفس مخطره‌كه مراجعت ايله كيفيت حالى سندن سؤال ايده‌رم

INTERPOLATEUR. Celui qui interpole *A.* مخلّل الكلام *P.* كنجيدهٔ سخن در متن كتاب *T.* سوز قاتيجى

INTERPOLATION. Insertion d'un mot dans le texte d'un manuscrit *A.* تخلّل الكلام *P.* كنجايش سخن در متن كتاب *T.* آره‌يه سوز صوقشدرمه

INTERPOLER. Insérer un mot, une phrase dans le texte d'un manuscrit *A.* تخليل الكلام *P.* درمتن كتاب سخن كنجيدن *T.* سوز قاتمق ـ آره‌يه‌يه سوز صغدرمق ـ آره‌يه سوز صوقشدرمق

INTERPOLÉ. *A.* كلام متخلّل *P.* سخن كنجيده در متن كتاب *T.* صكره‌دن قاتلمش سوزـ آره‌يه صوقشدرلمش سوز

INTERPOSER. T. de Physique. Il se dit d'un corps qui se met entre deux autres *A.* تخلّل ـ حيلولت *P.* بميان در آمدن *T.* آره‌يه كيرمك || Quand la lune vient à s'interposer entre le soleil et la terre ارض وشمس بيننده قمرك كرهٔ ارض حيلولتى حالنده La terre venant à s'interposer متخلّل اولدقده ـ حيلولت ايلدكده Ce qui est interposé entre l'oeil et l'objet, peut changer l'apparence de l'objet بر شيئك نظر ايله صورت منظوره‌نك بيننده حيلولتى تقريبيله صورتنك حال ظاهريسنده تغيّر عارض اولمق ممكندر

On dit figur. Interposer son autorité, ou le nom, l'autorité, la faveur, le crédit, la médiation de quelqu'un, pour dire, les employer pour faire réussir une affaire كندو قوت حكومتنى ويا خود بر كمسنه‌نك نامنى وقوت حكومتنى وحسن ارادتنى ونفوذ واعتبارينى ووساطتنى آره‌يه كتورمك

On dit aussi, Négocier par personnes interposées آره‌یه قومق متوسطین معرفتیله ـ کیرمش کسان معرفتیله مذاکره ایتمک

INTERPOSÉ *A.* متخلل *P.* در آمده *T.* بمیان آره‌یه کیرمش

INTERPOSITION. V. Interposer ‖ L'interposition de la terre entre le soleil et la lune ارضک شمس ایله قمر بیننده حیلولتی L'interposition d'un nuage empêche que les rayons du soleil ne viennent jusqu'à nous سحابک حیلولتی اشعهٔ شمسک طرفمزه قدر ورودینه مانعدر

Il se dit aussi, de l'intervention d'une autorité supérieure *A.* وساطت ‖ L'interposition de l'autorité du roi وساطه الهمّة همّت شاهانه

INTERPRÉTATIF. Qui interprète, qui explique *A.* مفسّر ـ کاشف الحال *P.* معنا گشاینده *T.* معنایی آچیجی ‖ Déclaration interprétative تفسیر حالی متضمّن بیاننامه

INTERPRÉTATION. Explication d'une chose *A.* تفسیر pl. تفسیرات *P.* تفسیرسازی ـ گشایش معنا *T.* معنا و یرمه ‖ Ceux qui ont travaillé à l'interprétation de l'Écriture-Sainte کتب کتب شریفه ـ شریفه‌نک تفسیرینه همّت ایدن ذوات L'interprétation qu'on donne à ce passage بو فقره‌یه مفسّرینی ـ تفسیر تحت اللفظ Interprétation littérale ویردکلری معنا لفظاً بلفظ ویریلان معنا ـ معنای تحت اللفظ allégorique تفسیر علی طریق الکنایه Ce passage ne peut recevoir de meilleure interprétation بو فقره بوندن اعلا بر کونه تفسیره متحمّل دکلدر On donne à tous vos discours, à toutes vos actions une mauvaise interprétation کافّهٔ افعال واقوالکه بد کافّهٔ افعال واقوالکی معنای ردیٔ ایله تفسیر ـ معنا ویررلر کافّهٔ افعال واقوالک قبح صورت ایله تأویل اولنور ـ ایدرلر Cette action peut recevoir de bonnes et de mauvaises interprétations تفسیرات ـ بو حالت خیراً وشرّاً تفسیر اولنه بیلور Cela est sujet à interprétation بو خیریّه وردیّه‌یه متحمّلدر شیٔ تفسیره محتاجدر

L'INTERPRÉTATION des songes, des augures *A.* تعبیر الرؤیاء والفال *P.* گزارش خواب وفال *T.* دوشه معنا ویرمه وفالک معناسنی ویرمه

INTERPRÈTE. Celui qui rend les mots d'une langue par les mots d'une autre *A.* مترجم pl. مترجمین *P.* پچوه ساز *T.* ترجمه ایدن ‖ Savant, habile interprète عالم وماهر مترجم fidèle مترجم صادق القول ـ مترجم صحیح Cet interprète a mal entendu, mal expliqué ce passage بو مترجم فلان فقره‌نک معناسنی ایوجه فهم ایده‌میوب صحّتی اوزره تفسیر ایتمامشدر

Il signifie aussi, un truchement *A.* ترجمان *P.* پچواک ـ ترزفان *T.* تاجران ـ ترجمان ‖ Interprète du roi pour les langues Orientales السنهٔ مشرقیّه‌یه مأمور دیوان همایون ترجمانی Interprète de la Porte ترجمان باب عالی Ce traité a été mis en Français par un tel interprète بو عهدنامه فلان ترجمان معرفتیله فرانسز لساننه نقل وترجمه اولندی Ils se parlent par interprète ترجمان معرفتیله بینلرنده محاوره ایدرلر ـ ترجمان واسطه‌سیله سویلشیورلر ـ Figur. ‖ Les yeux sont les interprètes de l'âme کوز ترجمان قلبدر

Il se dit aussi, de celui qui fait connaître le sens d'un auteur *A.* شارح pl. شارحین *P.* معنا گشا *T.* معنایی آچیجی ‖ Cela n'a pas besoin d'interprète بونک شارحه احتیاجی یوقدر Les interprètes de Platon, d'Aristote افلاطون وارسطو تألیفلرینک شارحلری

Et de celui qui est chargé de faire connaître les intentions, les volontés d'un autre *A.* مبلّغ الارادة pl. مبلّغین الارادة *P.* زبان آور ـ ترجمان زبان *T.* دیل ‖ Les ministres d'État sont les dépositaires et les interprètes des volontés du prince مدبّرین وکلای ـ دولت ارادات شاهانه‌نک حفظه ومبلّغینیدرلر سلطنت ارادهٔ شاهانه‌نک امانتکاری وترجمان زبانیدرلر Les augures, chez les païens, étaient regardés comme les interprètes de la volonté des dieux زمرهٔ عیافین اهل جاهلیّت بیننده ارادهٔ ربّانیّه‌نک زبان آورلری مقامنده افکار ایدی Soyez l'interprète de mes sentimens sincères خالصانه‌مک ترجمان زبانی اولمکزی رجا ایده‌رم

Et celui qui explique ce qui présage quelque chose *A.* معبّر *P.* گزارشکار *T.* تعبیر ایدیجی ‖ Interprète des songes معبّر رؤیا du vol des oiseaux طیران طیوردن استخراج اولنان فالک معبّری

INTERPRÉTER. Traduire d'une langue en une autre *A.* ترجمة *P.* پچوه کردن *T.* ترجمه ایتمک ‖ Les Septante ont interprété l'ancien Testament تورات شریف یتمش نفر مترجملردن ترجمه اولنمشدر Cet ambassadeur fit à ce prince un discours qui fut interprété en Français بو ایلچینک حضور پادشاهیده ایتدیکی نطق فرانسز لساننه ترجمه اولندی

Et expliquer une chose qui paraît obscur *A.* شرح *P.* معنا دادن *T.* شرح ایتمك ـ معنا ویرمك || Interpréter bien, بالصدق والصحه شرح ایتمك fidèlement mal صحیحا یا سقیما شرح ایتمك mot à mot لفظاً بلفظ كما هو حقه ـ Comment interprétez-vous ce passage? بو فقره‌یی شرح ایتمك بو فقره‌یه نه كونه معنا ویررسك ـ نه وجهله شرح ایدرسك Est-ce à vous à interpréter ma pensée, mes volontés, mes intentions? بنم فكرمك ومرام ونیتمك شرحی سنك ایشكمیدر

Interpréter les songes, les augures *A.* تعبیر *P.* گزارش كردن *T.* تعبیر ایتمك || Interpréter un songe بر رؤیا تعبیر ایتمك le vol des oiseaux طیران طیوردن لازم كلان فالی تعبیر ایتمك

Et prendre en bonne ou mauvaise part *A.* تأویل ـ توجیه ـ توجیه المعنا *P.* معنا دادن *T.* معنا ویرمك || Il a dit telle chose, je ne sais comment cela sera interprété سویلدیكی كلام كلامنك معناسی نه ـ نوجهله تأویل اولنه‌جغی معلوم دكلدر كونه توجیه اولنه‌جغی بللو دكلدر Cette action se peut interpréter en bien et en mal بو فعل هم خیراً وهم شرًّا تأویل اولنه بیلور Cela peut être diversement interprété بو ماده على الاختلاف تأویل اولنه بیلور Interpréter la volonté de quelqu'un بر كمسنه‌نك اراده‌سنه معنا ویرمك

Interpréter un arrêt, signifie, en termes de Jurisp., l'expliquer par un second arrêt *A.* ایضاح الحكم بحكم اللاحق *P.* معنای حكمرا بحكم دیگر گشادن *T.* حكمك معناسنی بشقه بر حكم ایله آچمق || La Cour, interprétant l'arrêt d'un tel jour, a ordonné que... قبل شرعدن فلان كونده صادر اولان حكمك مقتضاسنی ایضاح سیاقنده اصدار اولنان حكم لاحقده شویله امر اولندیكه

INTERRÈGNE. C'est, dans une monarchie, un intervalle de temps pendant lequel il n'y a point de roi *A.* فترة السلطنة *T.* پادشاهلغك محلولیتی وقتی || Après la mort d'un tel roi, il y eut un interrègne de six mois فلان پادشاهك وفاتنده وقت فترت التی آی تمادی اولمشدر Publier l'interrègne فترت سلطنتی اعلان ایتمك Long interrègne فترت مدیدهٔ سلطنت

INTERROGANT. On appelle Point interrogant, un point dont on se sert pour marquer l'interrogation *A.* اشاره الاستفهام ـ علامة الاستفهام

INTERROGATIF. T. de Grammaire. Qui sert à interroger *A.* استفهامی || Particule interrogative ادات استفهام Se servir de termes interrogatifs استفهامی حاوی كلمات استعمال ایتمك

INTERROGATOIRE. Question que fait un juge sur des faits civils ou criminels, et les réponses que fait celui qui est interrogé *A.* استنطاق *P.* پرسش حال *T.* سویلتمه || Subir l'interrogatoire استنطاق اولنمق — Il signifie aussi, le procès verbal qui contient les questions et les réponses *A.* مضبطة الاستنطاق *P.* مضبطهٔ پرسش وپاسخ *T.* سؤال جواب مضبطه‌سی || Il ne faut que lire l'interrogatoire de ce criminel pour le condamner بو مجرمك علیهنه حكم اولنمق ایچون انجق استنطاقنه دائر اولان مضبطه‌نك قرائتی كافیدر

INTERROGER. Faire à quelqu'un une ou plusieurs questions *A.* سؤال ـ استنطاق ـ استفسار *P.* پرسیدن *T.* سویلتمك || Interrogez-le sur ce fait là بو بابده فلانی استنطاق ایله Pourquoi m'interrogez-vous? نیچون بكا سؤال ایدرسك Les examinateurs l'ont interrogé sur cette matière تفتیشه مأمور اولنلر اول ماده‌یه دائر فلانی استنطاق ایتمشلردر Interroger un criminel بر مجرمی استنطاق ایتمك Le juge l'a interrogé d'office حاكم فلانی رسماً استنطاق ایلدی Il a fait interroger tant de témoins شوقدر بینه استنطاق ایلدی Figur. || Interroger le bon sens, sa conscience مقتضای سداد عقلی استفسار ایتمك وكندو نفس مخطره‌سنه دانشمق

INTERROMPRE. Empêcher la continuation d'une chose, ou une personne de continuer une chose *A.* ایراث الانقطاع ـ قطع *P.* منقطع كردن ـ سررشتهٔ پیوستگی گسستن *T.* آره‌سنی كسمك ـ كسمك || Interrompre un discours كلامه ایراث انقطاع ایتمك On a interrompu le sermon موعظه‌نك آره‌سنی كسدیلر Il ne voulut point interrompre son travail ایشنه انقطاع ویرمك استمه‌دی Pourquoi m'interrompez-vous? كلاممی نه ایچون انقطاع كلامه باعث ـ نیچون قطع ایدرسك اولورسك Cette allée est interrompue par un fossé qui la traverse بو یول ایچندن كیچن بر خندق ایله منقطعدر On a fait une digue pour interrompre le cours de la rivière نهرك جریانی قطع ایچون بر صو بندی یاپدیلر On dit en termes de Jurisp, Interrompre la prescription مرور اوقات ایله تحققی لازم كلجك استحقاق تصرفك

مدّت معيّنه‌سنى ـ مدّت معيّنه‌سنده ايرات انقطاع ايتمك ايرات انقطاع ايله اخلال ايتمك

INTERROMPU. *A.* منقطع *P.* سر رشته‌ٔ پيوسته‌گى گسسته *T.* آره‌سى كسلمش

INTERRUPTION. Action d'interrompre, ou état de ce qui est interrompu *A.* قطع ـ انقطاع *P.* قطع رشته‌ٔ پيوسته‌گى *T.* آره‌سى كسلمه || La moindre interruption peut troubler un orateur ادنا مرتبه حالت انقطاع وقوعى بر خطيبه كوره اخلال كلامه بادى اولور احوالدندر Cette interruption est venue mal à propos بو حالت انقطاع پك مناسبتسز بر وقتده ظهور ايلدى L'interruption du commerce معاملهٔ تجارتنك انقطاعى du travail ايشك انقطاعى

INTERSECTION. T. de Géométrie. Le point où deux lignes se coupent l'une l'autre *A.* مقطع pl. مقاطع || Le centre d'un cercle est dans l'intersection de deux diamètres دائره‌نك مركزى مقطع قطرينده واقعدر

INTERSTICE. Il se dit en Physique des petits intervalles que laissent entre eux plusieurs corpuscules contigus *A.* فرجهٔ خفيّة pl. فرج خفيّة *P.* فرجهٔ خورد *T.* اينجه آره‌لق

INTERVALLE. Distance d'un lieu ou d'un temps à un autre *A.* فاصلة pl. فواصل ـ بون ـ ما بين *P.* ميانه *T.* آره || Grand intervalle بون بعيد long بون مديد Il y a un intervalle de trente lieues entre ces deux villes بو ايكى بلده‌نك آره‌سى ايكى ميل مسافه در Il n'y a que quatre pieds d'intervalle entre ces deux colonnes بو ايكى ستون بيننده اولان فاصله درت ذراع زياده دكلدر En rangeant une armée en bataille, il faut toujours laisser certains intervalles entre les bataillons صفوف عسكريّه مقابله صورتنده ترتيب اولندقلرى حالده اصناف عسكر بيننده فاصله براقمق اقتضا ايدر Il y a tant d'années d'intervalle entre le règne de tel prince et le règne de tel autre بو ايكى پادشاهلرك سلطنتلرى ما بينى شو قدر سنه در Cette maladie le prend et le quitte par intervalles فلانك علّتى فاصله ايله گاه ظهور ايدر فاصله ايله آرالق آرالق ـ گاه غايب وبر طرف اولور ظهور ايدر

INTERVENANT. T. de Jurisp. Qui intervient *A.* لاحقاً داخل *P.* دخيل ـ پس در آمده *T.* صكره‌دن كيرمش ـ صكره‌دن داخل || Il demande à être reçu partie intervenante dans ce procès بو مرافعه‌ده مخاصم دخيل اولدرق اثبات وجوده لاحقاً مأذون اولمق طلبنده در L'intervenant a été condamné لاحقاً داخل اولمش مخاصمك عليهنه حكم جريان ايلدى ـ دعوايه صكره‌دن داخل اولمش دعواجينك

INTERVENIR. Entrer dans une affaire *A.* دخول ـ تدخّل ـ مداخلة *P.* دست انداز مداخله شدن *T.* قارشمق ـ آره‌يه كيرمك || Le mari intervint dans ce contrat pour autoriser sa femme زوج كندو زوجه‌سنى ترخيص ايچون بو مقاوله حجّتنى ايچنه داخل اولدى

Et se rendre médiateur dans une affaire *A.* توسّط *P.* ميانجى شدن *T.* آره‌يه كيرمك || Le Pape intervint dans le différend de ces deux princes pour les accorder بو ايكى حكمدار بيننده ظهور ايدن منازعه‌ده اصلاح ذات البين ايچون ريم پاپاسى آره‌يه كيردى

Et interposer son autorité *A.* انضمام الحكومة *P.* حكومت بكار آمدن *T.* حكومت آره‌يه كيرمك || L'autorité royale intervint dans cette affaire بو خصوصده حكومت شاهانه منضمّ اولمشدر L'autorité souveraine y est intervenue بو ماده‌ده حكومت شاهانه منضمّ اولمشدر

INTERVENIR, en termes de Jurisp. Se rendre partie dans un procès qui était déjà pendant entre d'autres personnes *A.* لاحقاً دخول *P.* پس در آمدن *T.* صكره‌دن كيرمك || L'affaire était prête à juger, quand une des parties fit intervenir un tiers qui en a retardé le jugement مصلحت فصل اولنمق كرتده‌سنه وارمشيكن طرفين مخاصميندن بريسنك استدعاسنه مبنى آخر بر كمسنه‌نك لاحقاً دعوايه دخولى حكمك پسمانده‌ٔ عوق وتأخير اولنمسنى ايجاب ايلدى

Il se dit aussi des jugemens qui se rendent durant un procès, et de toutes les choses qui arrivent pendant la durée d'une affaire *A.* ظهور فى خلال الوقت *P.* در ميانهٔ وقت پيدا شدن *T.* آره‌ده ظهور ايتمك ـ آره‌ده چيقه كلمك || Il intervint plusieurs arrêts اول خلالده متعدّد حكملر ظهور ايلدى Tous les arrêts qui intervinrent آره‌ده ظهور ايتمش حكملرك مجموعى Il serait long de dire tous les incidens qui intervinrent durant cette affaire بو مصلحتك مدّت رؤيتنده ظهوره كلمش كافهٔ حادثاتك نقل وتقريرى باعث تفصيل عظيمدر

INTERVENTION. L'action par laquelle on intervient dans un

contrat *A.* مداخلة *T.* قارشمه || Par son intervention au contrat, il s'est rendu caution du prêt حجته مداخلهسی تقريبيله استقراض اولنان ماله ضامن ومتكفل اولمش اولدی

Et l'action de prendre part dans un procès déjà commencé *A.* لاحقاً مداخلة *T.* صكره‌دن كيرمه || Cette intervention fit suspendre le procès pour quelque temps فلاننك دعوايه لاحقاً مداخلهسی مرافعه‌نك بر مدت ايچون توقيفنه بادی اولمشدر

Et l'action d'intervenir dans une contestation *A.* وساطت *P.* ميانجيكاری *T.* آره‌يه كيرمه || Son intervention a été reçue وساطتی قبول اولندی

Et l'action d'interposer son autorité. V. Intervenir dans ce sens || L'intervention de l'autorité royale était nécessaire بو خصوصده پادشاهك انضمام حكومتی مقتضی ايدی

INTERVERSION. Renversement, dérangement d'ordre *A.* انتكاس النظام ـ انعكاس النظام ـ انقلاب النظام ـ انخلال النظام *P.* بر نظام وترتيبك بوزلمسی *T.* كشتكئ نظام

INTERVERTIR. Déranger, renverser l'ordre *A.* تنكيس النظام ـ اعكاس النظام ـ تقليب النظام ـ اخلال النظام *P.* نظامرا برگشته كردن *T.* نظام وترتيبی بوزمق || On a interverti l'ordre de cette succession بو ميراثك ترتيبی مختل ومنعكس اولمشدر

INTERVERTISSEMENT. Action d'intervertir. V. ce mot || L'intervertissement de l'ordre نظام مرعينك اخلالی

INTESTAT. Terme de Jurispr. Il ne se dit qu'en ces phrases: Mourir intestat, pour dire, mourir sans avoir fait de testament *A.* وفات بلا وصية *P.* بی وصيت مردن *T.* وصيتسز اولمك

Héritier ab intestat, pour dire, héritier d'une personne morte sans avoir fait de testament *A.* وارث الهالك بلا وصية *P.* ميراثخوار مردهٔ بی وصيت *T.* وصيتسز اولمش كشينك وارثی

INTESTIN. Qui est interne, qui est dans le corps. V. Interne || Mouvement interne هيجان داخلی Douleur, fièvre, chaleur intestine وجع وحمای داخلی وحرارت داخليه ـ Figur. Guerre, discorde intestine *A.* حرب داخلی وفتنه وشقاق *P.* حرب وشورش درونی *T.* ملكك ايچنده‌كی داخلی جنك واختلال

INTESTIN. Boyau. V. ce mot.

INTESTINAL. T. d'Anat. Qui appartient aux intestins *A.* معوی *P.* روده *T.* بغرسغه متعلق || Canal intestinal مجرای معا

INTIMATION. L'acte par lequel on intime. V. Intimer || L'exploit ne porte point intimation صادر اولان مراسله مرافعه‌يه دعوتی حاوی دكلدر || Intimation en cas d'appel نقل دعوا تقديرنده قبل شرعدن اولان دعوت

INTIME. Qui a, et pour qui l'on a une affection très-forte *A.* مختص ـ صديق ـ صميمی ـ محب ـ خليل *P.* يار درونی *T.* جان دوستی ـ يار جان || C'est mon ami intime صميمی درونی دوستمدر ـ دوستمدر ـ On dit aussi, Union, liaison intime اتحاد اكيد ورابطهٔ اكيده ـ اتحاد صميمی ورابطهٔ صميميه

Il se prend aussi pour Intérieur *A.* وجدانی ـ باطنی *P.* درونی *T.* ايچده‌كی || Persuasion intime *A.* يقين وجدانی ـ اعتقاد باطنی *P.* باورئ درونی *T.* ايچده‌كی بيلش ـ Le sentiment intime de la conscience نفس مخطره‌نك حس باطنيسی

INTIMEMENT. D'une manière intime et étroite *A.* عن صميم ـ البال ـ عن صميم ـ اكيداً *P.* از جان ودل ـ از درون *T.* ميان‌دلرنده عن صميم || Ils sont unis intimement جان وكوكلدن بينلرنده از دل وجان رابطهٔ محبت ـ البال اتحاد وار در وار در

On dit aussi, Intimement persuadé *A.* معتقد يقيناً *P.* بروجه يقين باور كرده *T.* كركی كبی بيلوب آكلامش

INTIMER. Signifier avec autorité de Justice *A.* اخبار من قبل الشرع *P.* از جانب شرع خبر دادن *T.* قبل شرعدن بيلدرمك || Il lui a fait intimé la vente de ses meubles اثاث بيتی فروخت اولنه‌جغی جانب شرعدن كندويه اخبار اولندی

Et appeller en Justice *A.* دعوة الى المرافعة *P.* بمرافعه خواندن *T.* مرافعه‌يه چاغرمق || Il m'a fait signifier son appel, mais il ne m'a point intimé دعوانك آخر محكمه‌يه نقلنی طرفمه بيان ايتمش ايسه‌ده هنوز مرافعه‌يه دعوت ايتمدی

INTIMIDER. Donner de la crainte à quelqu'un *A.* اخافة ـ تخويف ـ ترهيب ـ ترعيب *P.* ترسانيدن ـ به بيم انداختن *T.* قورقتمق || Il l'intimida par un seul mot qu'il lui dit سويلديكی بر تك كلام ايله فلانی اخافه ايلدی

Intimidé. *A.* خايف ـ مرعوب *P.* ترسانيده ـ دوچار بيم *T.* قورقمش ـ قورقودلمش وهراس

INTIMITÉ. Liaison intime *A.* خلت ـ التياق ـ ارتباط صميمی

دوستیٔ درونی - یکدلی - همدمیٔ درون .P صحبت صمیمیّة - T. جان وکوکلدن دوستلق || Ces deux personnes vivent ensemble dans la plus grande intimité بو ایکی کشی بیننده بو ایکی کشی بری برلریله صحبت - التیاق اکید وار در صمیمیّه اوزره کچینورلر

INTITULER. Donner un titre à un acte judiciaire, à un ouvrage d'esprit *A.* عنونة *P.* عنوان دادن - معنون کردن *T.* عنوان قویمق || Il a donné au public un ouvrage qu'il a intitulé ainsi... نشر ایلدیکی تألیفه شویله عنوان قویدی که Intituler un acte بر سنده عنوان قویمق

INTITULÉ. *A.* معنون *P.* معنون گشته *T.* عنوانلنمش || Il se dit aussi au substantif. *A.* عنوان || Il paraît par l'intitulé de l'acte عنوان سنددن منفهم اولور L'intitulé de l'inventaire عنوان دفتر

INTOLÉRABLE. Qui ne se peut tolérer *A.* ممتنع التجویز - ممتنع المسامحة *P.* روا نداشتنی - جواز نا پذیر *T.* مساعده‌یه کلمز || Cela est intolérable ممتنع التجویز اولان احوالدندر Injure intolérable بر شتم ممتنع المسامحة

INTOLÉRANCE. Manque de tolérance en fait de religion *A.* عدم المسامحة فی امور الدین الآخر - عدم المساغ لامور الدین الآخر

INTOLÉRANT. Qui manque de tolérance *A.* غیر مسامح فی امور الدین الآخر

INTONATION. Manière d'entonner un chant *A.* صوغ اللحن - اجراء النغمة *P.* نغمه پردازی *T.* ازکیلتمه || Une mauvaise intonation کریه بر کونه نغمه اجراسی Manquer à l'intonation اجرای نغمه‌ده خطا ایتمک || Il connaît les notes, mais il n'est pas encore ferme dans l'intonation ارقام موسقیده‌یه کرچه آشنا درانجق اجرای نغماتده هنوز کسب رسوخ ومتانت ایتمامشدر - Et l'action d'entonner *A.* تنغّم *P.* نوا سرایی *T.* ازکی ایله اوقومه

INTRADOS. Terme d'Architecture. La partie intérieure et concave d'une voûte *A.* مقعّر القبّة *P.* کاواک کنبد *T.* قبّه‌نک قووق طرفی

INTRADUISIBLE. Qui ne se peut traduire *A.* ممتنع الترجمة *P.* امکان نا پذیر ترجمه - ناقابل ترجمه *T.* ترجمه‌یه کلمز || Ce passage est intraduisible بو فقره ترجمه‌سی نا ممکن - نا قابل ترجمه در Ce genre de beauté, de finesse est intraduisible بو جنس حسن ولطافت ممکن الترجمه دکلدر

INTRAITABLE. Dur, avec qui on ne peut traiter *A.* مشارز - ممتنع المعاملة - عدیم الامتزاج - صعب الخلق *P.* بیگانه خو - بد خو *T.* چتین خویلو - قونوشلمز || Homme intraitable مشارزهٔ طبع ایله مجبول برمزاج esprit عدیم الامتزاج بر آدم On ne sait comment l'aborder, il est intraitable ممتنع المعامله بر آدمدر یاننه وارلمنک وجهی یوقدر

INTRANSITIF. Il se dit des verbes neutres *A.* لازم - غیر متعدّی

INTRÉPIDE. Qui a de l'intrépidité *A.* جریٔ - صاحب الجراءة - ذو البسالة - بسلاء pl. باسل - ذو الحماسة - حمس pl. احمس - *P.* پر دل - پولاد دل - جگردار *T.* یکیت - یوركلو || Courage intrépide جلادت باهرة الحماسة homme صاحب بسالت بر آدم

INTRÉPIDEMENT. adv. *A.* جریاً - بالحماسة والبسالة *P.* پر دلانه - جگر دارانه *T.* یکیتجه

INTRÉPIDITÉ. Courage, fermeté inébranlable dans le péril *A.* جرائت - حماست - بسالت - قحوم *P.* پر دلی - پولاد دلی - جگر داری *T.* یکیتلک - یوركلیلک || Intrépidité héroïque جرائت قهرمانی

INTRIGANT. Qui se mêle de beaucoup d'intrigues *A.* کثیر الدسیسة *P.* دسیسه کار *T.* ایش قارشدریجی

INTRIGUE. Pratique secrète qu'on emploie pour faire réussir une affaire *A.* دسیسة pl. دسایس *P.* دسیسه کاری *T.* ایش قارشدرمه || Intrigue difficile à démêler, à débrouiller کشف وحلی محال بر دسیسه Former une intrigue بر نوع دسیسه قورمق Dénouer une intrigue عقدهٔ پیچاپیچ دسیسه‌یی حل ایتمک conduire, mener بر کونه دسیسه‌نک اعمال واداره‌سنه قیام ایتمک Un homme d'intrigue پر دسیسه بر آدم Les intrigues de la Cour سرای همایونده اعمال اولنوکلمش دسایس du cabinet دولتک دسیسه‌داری مکتومه Pénétrer les secrets d'une intrigue بر کونه دسیسه‌نک غور وکنهنه واصل اولمق Vivre d'intrigue اعمال دسایس ایله کچینمک

Et un embarras, un incident fâcheux *A.* غائلة pl. غوائل *P.* دغدغه *T.* صیقندیلو ایش || Me voilà hors d'intrigue غائله‌دن بریٔ اولدم Il s'est tiré d'intrigue غائله‌دن بریٔ اولدی - غائله‌دن قورتلدی

Il signifie aussi, un commerce secret de galanterie *A.* مغازلة خفیّة *P.* عشقبازیٔ نهانی *T.* کیزلو عشقبازلق

INTRIGUER. Embarrasser *A.* ایراث الغائلة *P.* دغدغهٔ خاطر *T.* دغدغه ویرمك ـ صیقندی ویرمك آوردن || Je l'ai bien intrigué par certaines choses que je lui ai dites. دیدیکم بعض صحبتلر ایله ذهننه خیلی دغدغه ویردم

INTRIGUER, au neutre. Faire des intrigues *A.* اعمال الدسایس *P.* دسیسه‌کاری نمودن *T.* ایش قارشدرمق || Cet homme intrigue continuellement کار ـ لا ینقطع اعمال دسایس ایدر وپیشه‌سی دسیسه وفساد در

s'INTRIGUER. Se donner de la peine et du soin, pour faire réussir une affaire *A.* سعی ـ همت *P.* ورزش نمودن *T.* چالشمق || Il s'est bien intrigué pour parvenir à son but ـ مرامنه واصل اولمق ایچون کوزل سعی وهمت ایلدی On dit, qu'un homme s'intrigue partout, pour dire, qu'il se fourre partout صوقلغان آدمدر ـ هر طرفه صوقلور بر آدمدر

INTRINSÈQUE. Qui est au-dedans de quelque chose, et qui lui est propre et essentiel *A.* ذاتیی || Qualités, propriétés intrinsèques خصایل وخصایص ذاتیه Bonté intrinsèque جودت ذاتیه On dit, La valeur intrinsèque d'une pièce de monnaie درهمك اصلیه‌سی ـ قیمت ذاتیه‌سی

INTRINSÈQUEMENT. adv. *A.* فی حدّ ذاته ـ ذاتاً || Cela est bon intrinsèquement بو شیٔ فی حدّ ذاته احسندر

INTRODUCTEUR. Qui introduit *A.* سایق الی الداخل ـ موصل فی الداخل *T.* ایچنه کوتورن || Je serai votre introducteur ـ اول طرفه ایصالك ایچون سایقك بن اولورم سنی اول طرفه سوق ایده‌جك بنم

INTRODUCTEUR des ambassadeurs *A.* رئیس الحجاب السلطان *P.* بارداد *T.* قپوجیلر کتخداسی

INTRODUCTIF. Terme de Jurisp. Ce qui introduit. Il se dit du premier exploit par lequel on commence une procédure *A.* فاتحة الامر *P.* سرآغاز کار *T.* ایشك باشلانغجی || Requête introductive فاتحهٔ الامر اولمق اوزره تقدیم اولنان عرضحال Exploit introductif سرآغاز کار اولدرق صادر اولان مراسله

INTRODUCTION. Action par laquelle on introduit *A.* ادخال ـ ایلاج *P.* در نهاد ـ در گذاشت *T.* ایچنه صوقمه || L'introduction de la sonde مسبارك ادخالی On reconnut par l'introduction de la sonde qu'il avait la pierre اسقندیلك صوقمسیله مثانده طاش اولدیغی آکلاشلدی

Figur. *A.* حلول || L'introduction d'une nouvelle coutume, d'un usage بر کونه دأب وعادت جدیده‌نك حلولی

Il se dit aussi d'une espèce de discours préliminaire qu'on met à la tête d'un ouvrage *A.* مقدمه pl. مقدمات *P.* سر سخن *T.* کیرش || Introduction à la Géographie فن جغرافیا مقدمه‌سی

On dit en termes de Jurisp. Introduction d'une instance, pour dire, le commencement d'une procédure *A.* افتتاح الدعوی *P.* سر آغاز دعوا *T.* دعوانك باشلانغجی

INTRODUIRE. Faire entrer, donner entrée *A.* ادخال ـ ایلاج *P.* اندر آوردن ـ در نهادن *T.* ایچنه صوقمق ـ ایچنه قویمق || Il vous a introduit chez un tel سنی فلانك یاننه ادخال ایتدی Il s'y est introduit lui-même خود بخود دخول ایتدی Il m'a introduit کندو کندینه ایچرویه صوقلدی ـ ایلدی dans la chambre du roi بنی خنکارك اوطه‌سنه ادخال ایلدی Cet homme s'introduit partout ـ بو آدم هر طرفه دخول ایدر هر طرفه صوقیلور Ce n'est pas son mérite, c'est son effronterie qui l'a introduit dans cette société فلان مجلسه دخولنه وسیله اولان اهلیتی دکل عارسزلغیدر Il a introduit les ennemis à la place اعدایی قلعه‌نك ایچنه ادخال ایلدی ـ Figur. || Il a introduit une coutume بر عادت ادخال ایتدی ـ بر عادتك حلولنه سبب اولمشدر Les vices se sont introduits avec le temps مساوی ومعایب مرورزمان ایله حلول ایتمشدر

INTRODUIT. *A.* داخل *P.* اندر شده ـ در اورده *T.* ایچنه ایچنه صوقلمش ـ کیرمش

INTROMISSION. Action par laquelle un corps s'introduit dans un autre *A.* نفوذ *P.* اندر رفتن *T.* ایچنه کچمه || L'intromission de l'air dans l'eau هوانك صو ایچنه نفوذی

INTRONISATION. Action par laquelle on intronise *A.* جلوس علی السریر ـ *P.* بر تخت نشست *T.* تخته اوتورمه || Après son intronisation تخته جلوسندنصکره

INTRONISER. Mettre sur le trône. Il ne se dit que des prélats *A.* اجلاس علی سریر الحکومة *P.* بر تخت حکومت نشستانیدن *T.* حکومت تختنه اوتورتمق

INTRONISÉ. *A.* جالس علی سریر الحکومة *P.* بر تخت حکومت نشسته *T.* حکومت تختنه اوتورمش

INTRUS. Participe du verbe Intrure. Introduit par force, par ruse, ou contre le droit, dans quelque dignité *A.* خارجی *P.*

صاپلمدن کلمه *T.* نا براه آمده

Il se dit aussi de celui qui s'introduit dans quelque charge sans droit, et sans être légitimement appelé *A.* دخیل بلا استحقاق *T.* یولسز صوقلمش || Il s'est intrus dans cette charge, dans cette tutelle, dans cette gestion بو منصبده وبو امر وصایتده وبو خصوصک تدبیر واداره‌سنده دخیل بلا استحقاقدر

INTUITIF. Il ne se dit qu'en cette phrase, La vision intuitive de Dieu, pour dire, la vision de Dieu telle que les bienheureux l'ont dans le ciel *A.* طلعة الوجه الله

INTUITION. Il se dit de la vision claire des bienheureux à l'égard de Dieu *A.* سعادة الطلعة الوجه الله

INTUITIVEMENT. D'une vision intuitive *A.* طلعة الوجه الله بالمعاینة || Voir Dieu intuitivement بالمعاینه طلعت وجه الله ایله مظهر سعادت اولمق

INTUMESCENCE. Action par laquelle une chose s'enfle *A.* نتو *P.* بر جستگی *T.* قبارمه – طوملمه – توموب || L'intumescence des chaires اتلرک توموب طوملمسی – نتو لحوم

INTUS-SUSCEPTION. Action par laquelle les plantes attirent à elles la sève qui sert à leur accroissement *A.* جریان – ایتدام الماء فی النباتات *P.* بر خود آب کشیدن درخت *T.* اغاجه صویک یوریمسی || Les plantes se nourrissent et croissent par intus-susception نباتات علی وجه الایتدام بسلنوب نباتات قسمی ایچلرینه صویک یوریمسیله – نشو ونما بولور بسلنور

INUSITÉ. Qui n'est point usité *A.* غیر مألوف – غیر معتاد *P.* نا معتاد *T.* عادت اولمامش || Jusqu'ici cela était inusité بو آنه قدر نا معتاد بر شئ ایدی C'était une chose inusitée parmi nous بینمزده عادت اولمامش بر شئ ایدی – Mot inusité *A.* لفظ غیر مستعمل *P.* سخن نا مستعمل *T.* قوللنلمز سوز Une façon de parler inusitée تعبیر غیر مستعمل

INUTILE. Qui ne produit aucune utilité, qui ne sert à rien *A.* عبث – لاطایل – عدیم النفع – عدیم الفایدة *P.* بی سود *T.* بیفایده – فائده‌سز – نافله || Travail inutile سعی بیفایده – peine تعب – عبث – زحمت فایده‌سز précaution احتیاط عبث Paroles inutiles سوزلر – کلمات لا طایل بیفایده efforts کوشش بیفایده souhaits اشتیاقات عبثیه regrets تأسفات لا طایل Un homme inutile à tout هر شیده عدیم الفایده بر ادم

Et dont on ne se sert pas *A.* مهمل pl. مهملات – عدیم اللزوم *P.* بیهوده – بیلروم *T.* ایشه یرامز – لزومسز || Des meubles inutiles مهمل متاع بیت

On dit, Laisser quelqu'un inutile, pour dire, ne pas employer ses talens *A.* ترک فی العطلة – ترک فی الفراغ عن العمل *P.* بیکار گذاشتن – عملمانده گذاشتن || بوش براقمق *T.* C'est un homme qu'il ne faut pas laisser inutile بوش براقلهجق آدم دکلدر

INUTILEMENT. Sans utilité *A.* بلا نفع – بلا طایل – بلا ثمرة – فایدة *P.* بی سود – بیهوده *T.* عبث یره – فایده‌سز اولدرق – نافله یره || Il a travaillé inutilement عبث یره چالشدی – ثمره سعی ایلدی Se fatiguer inutilement بلا فایده ارتکاب مشقت ایتمک Ce serait inutilement que vous feriez cette démarche بومقوله حرکته ابتدارک نافله در – بلا فایده در

INUTILITÉ. Manque d'utilité *A.* عدم النفع – عدم الفایدة *P.* بی سودی – بیهودگی *T.* فایده‌سزلک || On a reconnu l'inutilité de cette machine بو آلتک فایده‌سزلکی محقق اولدیغی آکلاشلدی – اولمشدر بو آلت عدیم النفع Il s'est retiré voyant l'inutilité de ses soins, de ses peines بذل ایلدیکی سعی وهمت منتج فایده اولمیدجغنی کورنجه کف ید ایلدی

Et défaut d'emploi *A.* متروکیة عن العمل – خلو عن العمل *P.* بیکاری – عملماندگی *T.* حال قالمقلق – بوش || C'est un homme qu'on laisse dans l'inutilité عملدن بوش براقلمش خالی ترک اولنمش آدمدر – بر آدمدر

INUTILITÉS. Choses inutiles, superflues *A.* pl. عبثیات – pl. لغویات *P.* حشویات – pl. چیزهای بیهوده *T.* عبث – بوش شیلر || Un discours rempli d'inutilités لغویاتدن عبارت شیلر بر مقاله

INVAINCU. Qui n'a point été vaincu *A.* غیر مغلوب *P.* نا جربیده – مغلوب *T.* یکلمامش

INVALIDE. Infirme, qui ne saurait travailler ni gagner sa vie *A.* معلول pl. معلولین – سقیم pl. سقام – سقیم المزاج *P.* بیمار *T.* سقط – عملمانده – حال || Les mendians tant valides qu'invalides کرک صحیح المزاج وکرک سقیم المزاج اولان کرک صاغ وکرک سقط اولان دیلنجیلر – سائللر Les officiers, les soldats invalides عسکری زمره‌سندن معلول وعملمانده

اولان ضابطان ونفرات

Il signifie, en termes de Jurispr., qui n'a pas les qualités requises par la loi pour produire son effet *A.* غیر - غیر معتبر *P.* نا درست - بی اعتبار *T.* اعتبارسز || باطل - صحیح معتبر اولمیان - سند غیر صحیح - سند باطل Acte invalide سند Ce qui rend le mariage invalide, c'est le défaut d'une condition essentielle امر نکاح شروط لازمه‌نك بریسی ناقص اولنجه غیر صحیحدر - باطلدر Cette donation est nulle et invalide بو هبه ملغا وباطلدر - معتبر دکلدر

INVALIDEMENT. Sans validité *A.* باطلاً - من غیر اعتبار *P.* بی اعتباری - بنا درستی *T.* معتبر اولمیه‌جق صورت ایله || Un mineur ne peut contracter qu'invalidement بر صغیر باطلاً معتبر اولمیه‌جق صورت ایله عقد - عقد سند ایده بیلور سند ایدر

INVALIDER. Terme de Jurisp. Rendre invalide *A.* ابطال *P.* عملمانده ساختن *T.* بوزمق || Son second testament a invalidé le premier مؤخر تاریخ ایله ایتدیکی وصیتنامه مقدمکینی ابطال ایتمش اولدی Le mariage d'un tel a invalidé la donation qu'il avait faite فلانك نکاحی مقدما ایلدیکی هبه‌نك ابطالنی ایجاب ایلدی Le défaut de cette formalité a invalidé l'acte فلان رسم وقاعده‌نك ترکی سندك ابطالنه بادی اولمشدر Qu'avez-vous à dire pour invalider cet acte? بو سندك ابطالنی ایجاب ایده‌جك دییه‌جککك بر شیٔ واریمیدر

INVALIDÉ. *A.* باطل *P.* عملمانده شده - ابطال کرده *T.* بوزلمش

INVALIDITÉ. Manque de validité *A.* عدم - عدم الاعتبار - الصحة *P.* بطلان - نا درستی *T.* بی اعتباری - اعتبارسزلق || On lui a fait voir l'invalidité de ses procédures دعوانك ایتدیکی بطلانی کندوسنه بیان اولندی L'invalidité d'un contrat, d'un mariage مقاوله حجتنك ونکاحك عدم صحتی

INVARIABLE. Qui ne change point *A.* ممتنع التغیر - لا یتغیر - بریٔ من الاختلاف - ممتنع الاختلاف - ممتنع التحول - *P.* والتغیر نا پذیر - دیگر گونی *T.* بی تغیر - دکشمز - دونمز || Être invariable dans ses promesses, dans ses résolutions بر کمسنه مواعید وتصمیماتنده تغیردن بریٔ اولمق Règle invariable قاعدهٔ لا یتغیر Le cours invariable des astres سیر کواکب L'ordre invariable des saisons فصول عدیم الاختلاف

اربعدنك نظام ممتنع التغیری

INVARIABLEMENT. adv. *A.* من غیر تغیر - بلا تخلف *P.* بی دیگر گونی *T.* دکشمکسزین - دونمکسزین || Il est invariablement attaché à son devoir بلا تخلف خدمتنه مداومدر

INVARIABILITÉ. Qualité de ce qui est invariable *A.* عدم التغیر - عدم التحول - عدم الاختلاف *P.* بی دیگر گونی - بی *T.* تغیری - دکشمازلك - دونمازلك || L'invariabilité de ses principes اتخاذ ایلدیکی اصولك عدم تغیری

INVASION. Action violente par laquelle on s'empare d'un pays regardé comme ennemi *A.* استیلا *T.* ضبط ایتمه بصوب || L'invasion de la Chine par les Tartares قوم تاتارك ممالك چینه استیلاسی Grande invasion استیلای عظیم subite استیلای ناگهظهور - ناگهانی Les fréquentes invasions des Tartares قوم تاتارك متتابع الظهور اولان استیلالری

INVECTIVE. Discours injurieux *A.* لعن - سب *P.* نفرین *T.* سوکمه || Sanglante, longue invective لعن شدید ومدید Se répandre en invectives لعن ونفرینه بوشانمق Vomir des invectives contre quelqu'un بر کمسنه فلانك علیهنه آغزندن سب ونفرین پوسکورمك Il s'emporte toujours en invectives هیجان غضب ایله دائماً ومستمراً لعن ونفریندن خالی دکلدر Les invectives ne sont permises que contre les vices مساوی ومثالبدن غیری شیٔده لعن ونفرین جائز دکلدر

INVECTIVER. Dire des invectives *A.* لعن - سب *P.* نفرین دادن *T.* سوکمك || Invectiver contre le vice مثالبه سب ولعن ایتمك contre quelqu'un فلانك علیهنه سب ولعنی حاوی کلمات تفوه ایتمك

INVENDABLE. Qu'on ne peut pas vendre *A.* متعذر البیع *P.* فروخت نا پذیر - نفروختنی *T.* صاتلمز || Ces marchandises sont invendables بو ماللر متعذر البیعدر - بیع وفروخت اولنمز

INVENDU. Qui n'a pas été vendu *A.* غیر مبیوع *P.* نا فروخت *T.* صاتلمامش || Marchandises invendues صاتلمامش اموال

INVENTAIRE. État, dénombrement par écrit *A.* دفتر pl دفاتر *P.* انگاره - اواره *T.* دفتر || Faire un inventaire des biens, des meubles, des marchandises de quelqu'un بر کمسنه‌نك اموالی واثاث بیتی وتجارته متعلق مالنك دفترینی Mettre, coucher dans l'inventaire دفترده ترتیب ایتمك

Il s'est trouvé à l'inventaire دفترك ترتيبنده ثبت وقيد ايتمك Il faut représenter l'inventaire en Justice دفترك حاضر بولندى حضور شرعده ابرازى اقتضا ايدر Remplir un inventaire بر قپانمق ـ دفترى ختم ايتمك clore دفترى طولدرمق

Il se dit aussi de la vente publique des meubles qui sont contenus dans un inventaire. V. Encan. — Inventaire de production, signifie, en termes de Pratique, le dénombrement des pièces qu'on produit en un procès *A.* دفتر الاوراق الدعوى || Dresser un inventaire دعوانك اوراقى دفترينى ترتيب ايتمك

INVENTER. Trouver quelque chose de nouveau par la force de son esprit *A.* اختراع ـ ابداع ـ ايجاد *P.* از سر نو پيدا كردن *T.* يكيدن چيقارمق || Inventer un art, une science, une mode, un jeu, un instrument بر فنى وبر علمى وبر رسم جديدى وبر ملعبه‌يى وبر آلتى اختراع ايتمك Celui qui a inventé la poudre à canon, la thériaque باروت سياهى وترياقى ايجاد ايدن l'imprimerie فن طباعتك موجدى Il l'a inventé le premier بو شيئك موجد اوليدر Ce poète invente bien بو شاعر حسن ولطافت ايله ابداع معانى ايدر Inventer une malice بر نوع خباثت اختراع ايتمك Cela n'a pas été inventé tout d'un coup دفعةً اختراع اولنمش شئ دكلدر

Et supposer, controuver *A.* خلق ـ اختلاق *P.* از سر خود كندو باشندن ـ اصلى يوقدن دوزمك *T.* پيدا كردن || C'est un menteur, il a inventé cela فلان كشى كذابدر بونى اختلاق ايلدى Ce fait est inventé لا عن اصلى يوقدن دوزمه بر ـ اصل خلق اولنمش بر ماده در Inventer une fausseté بر كذب اختلاق ايتمك une calomnie افك وافترا ايتمك ماده در اختلاق بر يلان چيقارمق

Inventé. *A.* مخترع ـ مستبدع *P.* ايجاد كرده ـ از نو پيدا كرده *T.* يكيدن چيقارلمش

INVENTEUR. Celui qui invente *A.* مخترع ـ مبدع ـ موجد *P.* از نو پيدا كننده *T.* يكيدن چيقاران || L'inventeur de l'imprimerie فن طباعتك موجدى de l'art d'écrire فن كتابتك مبدعى Inventeur de nouveaux mots موجد الفاظ مولد الفاظ جديده ـ جديده Il est l'inventeur de cette calomnie بو افترانك خلاق وموجدى فلاندر

INVENTIF. Qui a le génie, le talent d'inventer *A.* موجد || Homme inventif عقل موجد صاحبى آدم esprit عقل موجد كثير الايجاد بر قوت متخيله Une imagination fort inventive

INVENTION. Faculté d'inventer, ou disposition de l'esprit à inventer *A.* قوت اختراعيه ـ قوت اختراعيه *P.* طبيعت اختراعيه ـ طبيعت ايجاد كارى ـ ايجاد سازى *T.* يكيدن چيقارمنك قوتى || Ce poète, ce peintre n'a point d'invention بو شاعرك وبو مصورك قوت اختراعيه‌سى يوقدر est plein d'invention قوت اختراعيه‌سنده وسعت ـ طبيعت اختراعيه‌سى چوقدر L'invention est une des parties de la Rhétorique قوت اختراعيه فن بيانك بر جزئيدر عظيمه وار در

Il se prend aussi pour l'action d'inventer, et pour la chose inventée *A.* اختراع *P.* ايجاد سازى ـ نو پيدايى *T.* يكيدن چيقارمه *A.* مخترع pl. مخترعات *P.* ايجاد كرده ـ نو پيدا *T.* يكيدن چيقمش ـ يكى چيقمه || Depuis l'invention de l'imprimerie, de la boussole, du thermomètre فن طباعتك وپوصله‌نك وميزان حرارت هوانك اختراعندبرو Il est fertile en inventions كثير الاختراعات بر آدمدر Une heureuse invention مخترعات حسنه‌دن بر شئ diabolique اختراع شيطانى

INVENTORIER. Mettre dans un inventaire *A.* ثبت فى الدفتر *P.* در اواره نوشتن *T.* دفتر ايتمك ـ دفترده قيد ايتمك || Inventorier les meubles d'une maison متاع بيتى دفترده قيد ايتمك On a inventorié ces livres بو كتابلر دفترده قيد بو كتابلرى دفتر ايتديلر ـ اولندى

Inventorié. *A.* مقيد فى الدفتر *P.* در اواره نوشته *T.* دفتر اولمش ـ دفترده قيد اولنمش

INVERSE. T. de Logique. Il se dit d'une proposition qui résulte d'un échange de fonctions entre le sujet et l'attribut d'une proposition quelconque qu'ils conçoivent comme directe *A.* عكس القضية || Tous les méchants sont fous, est la proposition inverse de Tous les fous sont méchants كل شرير مجنون قضيه‌سى كل مجنون شرير قضيه‌سنك عكسيدر

Il se dit en Physique, pour exprimer l'état actuel ou la loi de variation d'une chose qui augmente ou qui diminue, à mesure qu'une autre dont elle dépendait, qui lui est comparée, augmente ou diminue *A.* قياس بالعكس ـ قياس عكسى || L'intensité de la lumière est en raison inverse des carrés de la distance du corps lumineux ضيانك قوتى جسم مضينك مسافه‌سنده واقع اشكال مربعله نظراً قياس عكسى اوزره در

INVERSION. T. de Grammaire. Changement de l'ordre direct dans lequel les mots sont ordinairement rangés dans le discours انقلاب السياق الكلام *A.*

INVESTIGATEUR. Celui qui fait des recherches suivies sur quelque objet *A.* مستقصى *P.* پژوهنده *T.* آراشدريجى || Investigateur des secrets de la nature مستقصىٔ خفاياى قدرت

INVESTIGATION. Recherche suivie sur quelque objet *A.* استقصا ـ استفحاص *P.* پژوهش *T.* آراشدرمه || L'investigation de la vérité استقصاى حقيقت حال

INVESTIR. Donner avec de certaines formalités le titre d'un fief et la faculté de le posséder *A.* تقليد التشريفات الرتبة *P.* توجيه تشريفاتنى احسان *T.* احسان پايزه كردن || L'Empereur l'a investi de ce Duché فلان دوقدلغك تشريفات تقليدى جانب ايمپراطوريدن كنديه احسان ايتمك توجيهى تشريفاتى ـ اولندى

Il signifie aussi, entourer une place de troupes de tous côtés *A.* حصر ـ احاطة ـ تكنيف *P.* پيرامن بستن *T.* قوشاتمق || Il investit la place avec trois mille chevaux اوچ بيك سوارى عسكر ايله قلعه‌يى اطرافى چويروب قوشاتمق ـ L'armée ennemie pouvait être investie دشمن اردوسى قوشاتدى حصر واحاطه اولنمق ممكن ايدى

INVESTI. *A.* محصور ـ محاط *P.* پيرامنش بسته *T.* اطرافى قوشادلمش

INVESTISSEMENT. Action d'investir une place pour l'assiéger *A.* حصر ـ محاصرة *P.* پيرامن پستكى *T.* قوشاتمه || L'investissement de la place a été fait promptement et à propos قلعه‌نك محاصره‌سى ـ حصرى سرعت ايله وتمام وقتنده اولمشدر سريعاً ووقتنده اولدى

INVESTITURE. L'acte par lequel le seigneur dominant investit d'un fief son vassal *A.* منشور التقليد الرتبة *P.* برليغ *T.* پايزه براتى || Donner l'investiture d'un Duché توجيه رتبه دوقه‌لق رتبه‌سى تشريفاتنك تقليدينه دائر برات ويرمك

INVÉTÉRER. Devenir vieux. Il ne se dit que des maladies et des mauvaises habitudes *A.* ازمان ـ اسنان *P.* كهنه سال شدن *T.* اسكيمك ـ يبيللنمق || Il ne faut pas laisser invétérer les maladies سالى گشتن ـ ازمان امراض جائز دكلدر Les maux qu'on laisse invétérer sont plus difficiles à guérir que les autres طول مدت ترك واهمال اولنمغله مسنون ومزمن اولمش علل وامراض سائرلردن زياده عسير الدوادر Cette maladie est si fort invétérée, qu'elle est devenue incurable بو علت شول مرتبده يبيلنمشدر كه فيما بعد قابل علاج دكلدر Une mauvaise coutume qu'on a laissé invétérer ازمانينه جواز Une haine invétérée بغض عتيق ويرلمش بر عادت رديئه ومزمن

INVÉTÉRÉ. *A.* مزمن ـ مسنون ـ عتيق *P.* كهن سال ـ سالى *T.* اسكيمش ـ يبيللنمش ـ ديرين ـ

INVINCIBLE. Qui ne peut être vaincu *A.* ممتنع القهر ـ منصور اللواء دائماً ـ برئ من المغلوبية *P.* شكستى نا پذير *T.* يكلمز ـ ناقابل مغلوبيت || Ce prince est invincible بو شاه قهر ومغلوبيتدن برئ ـ پادشاه دائما منصور اللوا در Armée invincible بر عسكر ممتنع القهر ـ بر پادشاهدر ظفر رهبر

Et qui ne peut être surmonté *A.* ممتنع الغلبة ـ ممتنع الدفع *P.* امكان نا پذير شكستى ـ نا قابل دفع || Courage invincible جلادت ممتنع ـ غلبه‌سى نا قابل جلادت وشجاعت obstacle دفعى نا opiniâtreté قوى مانع محال القهر ممكن عناد اكيد

Et qui ne saurait être réfuté *A.* ممتنع ـ ممتنع الاعتراض *P.* الجرح نا قابل اعتراض *T.* قارشوليدجق سوز كوتورمز || Argument invincible برهان ممتنع الاعتراض raison اعتراض قبول ايتمز بر علت

INVINCIBLEMENT. D'une manière à laquelle on ne peut résister *A.* بلا جرح ـ بلا اعتراض ـ بلا تعريض *P.* بى *T.* اعتراض قارشولدميه‌جق وجهله || Cette raison-là prouve invinciblement ce que j'avance بو علت سرد ايلديكم كلامى جرح وتعريض قبول ايده‌ميه‌جك وجهله اثبات ايدر

INVIOLABILITÉ. Qualité de ce qui est inviolable *A.* برائة من النقض ـ الاخلاف *P.* نا پذيرايى شكستى *T.* بوزلمازلق || L'inviolabilité des sermens, du droit des gens يمينلرك وحقوق مللك نقض واخلافدن براتى

INVIOLABLE. Qu'on ne doit jamais violer *A.* ممتنع النقض ـ برئ من النقض ـ ممتنع الاخلاف *P.* شكستى نا پذير ـ *T.* بوزلمغه كلمز ـ بوزلمز || Les sermens et les voeux sont inviolables يمينلر ونذرلر نقض واخلافى ممتنع احوالدندر Le droit des gens est un droit inviolable حقوق ملل نقض واخلاف قبول ايتمز امور واجبة الرعايددندر Les droits de

l'amitié sont inviolables شروط محبت نقض واخلافدن برئ
اخلافدن برئ Il lui a juré une fidélité inviolable اولملو در
صداقتده مداوم اولەجغنی آند ویمین ایله تعهد ایلدی
C'est une coutume, une loi inviolable parmi ces peuples فلان
عادت وقانون بو ملتلر عندنده ممتنع الاخلافدر C'est un
homme dont la parole est inviolable شائبهٔ اخلافدن برئ
وثاقت وعد ایله معروف بر آدمدر

Un asyle inviolable *A.* مأمن ـ مأمن مصون عن التعرض
طوقنمق *T.* آزادهٔ دست تعرض جای امان *P.* مقطوع القدم
بر صیغندجق یر

INVIOLABLEMENT. D'une manière inviolable *A.* بلا اخلاف
بوزلمیەجق *T.* با وجه شکستی نا پذیر *P.* من غیر تخلف ـ
وجهله || Ce qu'il a une fois promis, il le tient inviolablement
بر کرە وعد ایلدیکی شیئی من غیر تخلف اجرا ایدر

INVISIBILITÉ. État de ce qui est invisible *A.* غیاب عن
پنهانی از *P.* عدم المشهودیة ـ اختفاء من النظر ـ الابصار
کورنمامزلک *T.* نا مشهودی ـ دیده || L'invisibilité des ato-
mes des esprits ارواحک عدم مشهودیتی ذراتک بصردن غیابی

INVISIBLE. Qui ne peut être vu *A.* غیر مشهود ـ غیر مرئی
P. خفی من النظر ـ غایب عن الابصار ـ غیر معاین ـ
کورنمز *T.* نا مشهود ـ ندیدنی || Les Anges, les esprits sont
invisibles ملایک وارواح خفی من النظر در Dieu est le créa-
teur des choses visibles et invisibles جناب حق خالق
مشهودات وغیر مشهوداتدر

Figur. *A.* غایب *P.* نا بود ونا پیدا ـ نا بدید *T.* غایب
اولمش || Il était là tout à l'heure, il est devenu invisible
شمدی آنده ـ الی الآن آنده ایکن نا گاه غایب اولمشدر
ایکن نا بدید اولمشدر Je tenais cette montre dans mes mains,
elle était tout à l'heure sur cette table, elle est devenue
invisible بو ساعت المده ایدی الی الآن پیشتختدنک
اوزرنده ایکن نا بود ونا پیدا اولمشدر ـ On dit aussi d'une
personne qu'on ne saurait trouver, quoiqu'on la cherche, qu'elle
est invisible ـ نا بود ونا پیدا اولدی ـ غایب اولمشدر
میدانده یوق

INVISIBLEMENT. D'une manière invisible *A.* لا عن ـ لا مرئیاً
ـ کورنمکسزین *T.* نا بدیداند *P.* من غیر معاینة ـ عیان
بللو اولمیەرق || Le corps de Notre-Seigneur Jésus-Christ est
réellement, quoiqu'invisiblement, sous les espèces sacramentel-
les جسم مبارک حضرت عیسی مظهر قدسیت اولمش خبز
وخمر ایچنده مرئیاً دکل ایسه ده فعلاً وحقیقةً موجود در

INVITATION. V. Inviter || Invitation à un festin ضیافته دعوت
à une noce دوکونه دعوت ـ سوره دعوت Recevoir, accep-
ter une invitation دعوتی قبول ـ دعوته اجابت ایتمک
ایتمک Le Grand Maître des cérémonies va faire l'invitation
au Parlement باش تشریفاتجی پارلامنتو دعوتنه کیدر

INVITER. Prier de se trouver, d'assister à ... *A.* دعوت *P.*
خواندن *T.* دعوت ایتمک || Inviter à dîner طعامه دعوت
ایتمک aux noces دوکونه دعوت ایتمک Il ne se trouva
pas à l'assemblée, parce qu'on ne l'avait pas invité دعوت
اولنمدیغندن مجلسده بولنمدی ـ Figur. || Le beau temps
nous invite à la promenade لطافت هوا بزی مسیرەیه دعوت
ایدر La raison, le devoir, l'honneur vous invite à faire cette
démarche قانون عقل وواجبهٔ ذمت وعرض وناموس سنی
بو حرکته داعیدر

INVITÉ. *A.* مدعو *P.* خوانده *T.* دعوت اولنمش

INVOCATION. V. Invoquer.

INVOLONTAIRE. Qui se fait sans le consentement de la vo-
lonté *A.* قسری ـ کرهی ـ غیر اختیاری ـ خلاف ما یراد *P.*
نا خواه *T.* استیەرک دکل || Toutes les actions vitales sont
involontaires اعمال حیوانیەنک مجموعی غیر اختیاریدر
Acte involontaire فعل غیر اختیاری Mouvement حرکت غیر
اختیاری ـ حرکت قسریه

INVOLONTAIREMENT. Adv. *A.* من غیر اختیار ـ لا عن اختیار
کرهاً ـ *P.* نا خواه ـ بخلاف دلخواه ـ بناخواهی *T.* استمیەرک

INVOLUTION. Terme de Palais. Assemblage d'embarras, de
difficultés *A.* زحام *P.* انبوهی *T.* ییغندی || Involution de
procédures مرافعەلر ییغندیسی ـ زحام مرافعات

INVOQUER. Invoquer à son secours une puissance divine ou
surnaturelle *A.* استغاثة ـ استدعاء العون ـ استعانة *P.* یاوری
خواستن ـ طلبیدن *T.* مددرسی استمک || یاردم استمک Invoquer
Dieu à son aide جناب خیر الناصریندن استدعای عون
ـ اعزهٔ کرامدن استغاثه ایتمک les Saints ومدد ایتمک
ارواح طیبهٔ اولیاء اللهدن رجای مددرسی واعانت ایتمک

INVOQUER les démons *A.* عزم علی الشیاطین *P.* دیوانرا
خواندن *T.* شیطانلری دعوت ایتمک

On dit en termes de l'Écriture, Invoquer le nom de Dieu, pour

dire, l'adorer *A.* ذکر الاسم الله *P.* نام خدا خواندن *T.* الله تعالینک آدینی اوقومق

On dit aussi, Invoquer une loi, un témoignage, pour dire, les citer en sa faveur بر قانونی وبر کمسنه‌نک کلامنی علی طریق الاشهاد ذکر ایتمک

INVRAISEMBLABLE. Qui n'est pas vraisemblable *A.* غیر محتمل ذور از - نا محتمل *P.* غیر ملحوظ - بعید عن الاحتمال - احتمال *T.* احتمالی یوق - نا ملحوظ || Ce fait est invraisemblable امر غیر محتملدر

INVRAISEMBLANCE. Défaut de vraisemblance *A.* عدم الاحتمال *P.* بی احتمالی *T.* احتمالسزلک || L'invraisemblance de ce récit بو روایتک عدم احتمالی

INVULNÉRABILITÉ. État de ce qui est invulnérable *A.* برائة من التجریح *P.* امکان نا پذیری زخمخواری *T.* یاره‌لنمامزلق

INVULNÉRABLE. Qui ne peut être blessé *A.* ممتنع التجریح *P.* امکان نا پذیر زخمخواری *T.* یاره‌لنمز - Figur. ممتنع الکلم - زخمخوری زبان || Il est invulnérable aux traits de la médisance سهام لوم وتعییبدن مأموندر - لوامدن آزاده در

IOTA. Ce mot s'emploie pour dire, rien *A.* حرف واحد *P.* یکحرف *T.* بر حرف || On a copié cette lettre mot à mot, Il ne manque pas un iota بومکتوب لفظاً بعد لفظ استنساخ اولنوب بر حرف اکسک دکلدر

IPSO FACTO. Expression Latine. Il se dit de tout ce qui suit infailliblement de quelque chose *A.* من نفس فعله || Celui qui frappe un prêtre, est excommunié ipso facto بر راهبی ضرب ایدن کشی من نفس فعله مظهر لعنت اولمش اولور

IRASCIBLE. Il ne se dit qu'en ces phrases, L'appétit irascible, la faculté irascible, qui signifient, la faculté par laquelle l'ame se porte à surmonter les difficultés qu'elle rencontre à la poursuite du bien ou à la fuite du mal *A.* قوّت غضبیّه

IRIS. V. Arc-en-ciel.

IRIS. Plante médicinale *A.* سوسن ازرق *P.* سوسن آسمانگون *T.* کوک سوسن - سوسن چیچکی - Sa racine s'appelle *A.* قرمة الطیب *P.* ایرسا *T.* منکشه کوکی - Poudre d'iris. Une poudre de senteur faite de la racine d'iris *A.* سفوف القرمة الطیب *P.* بیخ ایرسا *T.* سفوف منکشه کوکی سفوفی

On appelle aussi Iris, la partie colorée de l'oeil qui environne la prunelle *A.* دائرة البؤبؤ *P.* خلقهٔ مردمک چشم *T.* کوز ببکی دائره‌سی

IRONIE. Figure de Rhétorique, par laquelle on dit, par plaisanterie, le contraire de ce qu'on veut entendre *A.* هزالة - هزل || Ironie heureuse هزل لطیف Tout ce discours n'est qu'une ironie بو مقاله بستون بر هزاله در

IRONIQUE. Où il y a de l'ironie *A.* هزلی || Discours ironique کلام هزل آمیز

IRONIQUEMENT. Par ironie *A.* هزلاً - علی صورة الهزل - علی طریق الهزل || Il a dit cela ironiquement بو کلامی علی طریق الهزل سویلدی

IRRADIATION. Émission des rayons d'un corps lumineux *A.* تقضب الاشعّة *P.* شعشعه گستری *T.* پارلدیمک چکیلوب اوزانمسی || Dès que le soleil se lève, il se fait une irradiation dans l'horizon شمسک طلوعی عقیبنده تقضب اشعّه اطراف افقک مجموعنه ظاهر اولور

IRRAISONNABLE. Qui n'est pas doué de raison *A.* معدوم العقل *P.* بیهوش *T.* عقلسز || Animal irraisonnable حیوان معدوم العقل

IRRÉCONCILIABLE. Qui ne peut se réconcilier *A.* متعذر الاصلاح - ممتنع الالتئام - ممتنع التألیف *P.* نا پذیرا - اصلاح نا پذیر - ممکن ائتلاف *T.* آشتی نا پذیر - بارشلمز - اصلاح قبول ایتمز || Ce sont des ennemis irréconciliables بینلرنده تألیف قبول تألیف قبول ایده‌میه‌جک - ایده‌میه‌جک عداوت وار در صورت ایلد بری برلرینه دشمندرلر Haine irréconciliable احتمال اصلاحی - ممکن الاصلاح اولمیان بغض وعدوان محال

IRRÉCONCILIABLEMENT, adv. *A.* من غیر قبول الاصلاح - من غیر قبول التألیف *P.* بروجه آشتی نا پذیر *T.* بارشیله‌میه‌جق صورت ایلده فیما بعد || Ils ont rompu irréconciliablement تألیف قبول ایده‌میه‌جک صورت ایلد بینلرنده قطع رشتهٔ محبّت ایتمشلر در. Ils sont brouillés irréconciliablement بینلری قابل اصلاح والتئام اولمیه‌جق وجهله منازعه ایتمشلر بارشیلمیه‌جق وجهله - در

IRRÉCUSABLE. Qui ne peut être récusé *A.* ممتنع الجرح - ممتنع الردّ *P.* امکان نا پذیر جرح *T.* جرح اولنمیه‌جق جرحی نا ممکن - جرحی ممکن دکل || Juge, témoin irrécusable قاضی وشاهد témoignage ممتنع الجرح شهادت

IRRÉFLÉCHI. Qui n'est pas réfléchi *A.* بلا رویّة - غیر متفکر

دوشونلمامش .T بی ملاحظه ـ بی اندیشه ـ نیندیشیده .P بلا تفکر سویلنمش کلام || Un propos irréfléchi ملاحظه‌سز ـ بلا رویّة صدور ایتمش افعال Des actions irréfléchies

IRRÉFORMABLE. Qui ne peut être réformé .A ممتنع التصحیح تصحیح اولنه‌میه‌جق .T درستی نا پذیر .P || Jugement irréformable تصحیح قبول ایده‌میه‌جک بر حکم

IRRÉFRAGABLE. Qui ne peut être contredit .A ممتنع التعریض تعریضده .T خلاف گویی نا پذیر ـ تعریض نا پذیر .P تعریض قبول ایتمز ـ کله‌میه‌جک || Témoignage irréfragable تعریض قبول ایده‌میه‌جک شهادت

IRRÉGULARITÉ. Manque de régularité .A عدم الانتظام ـ اختلاف النظام ـ عدم الرابطة .P نا در برابری .T اویغونسزلق نظامسزلق ـ رابطه‌سزلق ـ || Considérez un peu l'irrégularité de sa conduite سلوک وحرکتنده اولان عدم رابطه وانتظامه بنانک عدم جزئیجه دقت ایله L'irrégularité d'un bâtiment بر منظومه‌نک عدم رابطه‌سی انتظامی d'un poème du pouls اختلاف نظامی ـ نبضک عدم رابطه‌سی des saisons اختلالی ـ فصول اربعه‌نک اختلاف نظامی

IRRÉGULIER. Qui n'est point selon les règles .A خلاف القاعدة قاعده‌سز .T بیرون از قاعده .P || Procédé irrégulier خلاف قاعده بر حرکت

Et qui n'est point conforme à l'ordre ordinaire, établi .A غیر ـ غیر منتظم ـ مختلف النظام ـ مخالف النظام اویغونسز ـ رابطه‌سز .T نا منتظم ـ بی سامان .P مرتّب || Ce bâtiment est fort irrégulier بر غایت ایله نا منتظم بنا در Fortifications irregulières استحکامات غیر مرتبه ـ Pouls irrégulier .A نبض غیر منتظم .P نبض نا دربرابر .T رابطه‌سز نبض

On dit en Grammaire, Verbe irrégulier .A فعل سماعی ـ فعل غیر قیاسی

IRRÉGULIÈREMENT, adv. .A بلا ترتیب ـ من غیر انتظام رابطه‌سز اولدرق ـ رابطه‌سزجه .T نا در برابرانه .P بلا رابطة ـ || Cela est bâti fort irrégulièrement بغایت رابطه‌سز بنا اولندی

IRRÉLIGIEUSEMENT. Avec irréligion .A علی خلاف داب دأب دینه مغایر اولدرق .T نه بر آیین دین .P الدیانة || Il se comporte dans l'église fort irrégulièrement کلیسا ایچنده دأب دیانته مغایر حرکت ایدر

IRRÉLIGIEUX. Contraire à la religion. Il ne se dit guère que des choses .A خلاف الدین ـ مغایر الدأب الدیانة .P نا سزای آیین دین .T دینه مغایر || Discours irréligieux دأب دیانته مغایر بر کلام Action irréligieuse دینه دأب خلاف شرط دیانت بر فعل ـ مخالف وضع وحرکت

IRRÉLIGION. Manque de religion .A انعدام ـ عدم الدیانة نقصان الایمان ـ الدیانة .P بیدینی .T ایمانسزلق ـ دینسزلق || On l'accuse d'irréligion حقنده عدم دیانت تهمتی اسناد اولنور La débauche, les méchantes compagnies l'ont jeté dans l'irréligion عیش وعشرت واشرار ایله مجاورتی انعدام عیش وعشرته مداومت ومجالس ـ ایمانینی مستلزم اولمشدر ارباب شرّه مجاورتی تقریبیله عدم دیانته گرفتار اولمشدر

IRRÉMÉDIABLE. À qui on ne peut remédier .A متعذر الدوا .T بی علاج ـ بیدوا ـ بیدرمان .P ممتنع المداواة ـ ممتنع الدوا || C'est un mal irrémédiable چاره‌سز ـ علاجسز علاج قبول ایتمز بر علتدر ـ بر علتدر ـ Figur. || Une faute irrémédiable علاجی یوق بر خطا La calomnie cause des maux irrémédiables غمز وسعایت علاج قبول ایده‌میه‌جک نیجه اکداری مستلزمدر

IRRÉMÉDIABLEMENT, adv. .A بلا امکان المداواة .P بروجه نا پذیر علاج .T علاج قبول ایده‌میه‌جک وجهله || Les débauches l'ont ruiné irrémédiablement کثرت عیش وعشرت علاج قبول ایده‌میه‌جک وجهله خرابیّت حالنه بادی اولمشدر

IRRÉMISSIBLE. Qui n'est pas pardonnable .A ممتنع العفو .P نا قابل عفو ـ بخشایش نا پذیر ـ آمرزش نا پذیر .T جرم ممتنع العفو || Faute irrémissible باغشلنمز ـ عفوه کلمز عفوه کلمز نا قابل عفو بر قباحت ـ Le cas est irrémissible بر قباحتدر

IRRÉMISSIBLEMENT. Sans rémission, sans miséricorde .A بلا امان عفو اولنمیه‌جق .T بی آمرزش .P من غیر عفو ـ بلا عفو ـ بلا امان مظهر تأدیب || Il sera puni irrémissiblement وجهله اوله‌جقدر

IRRÉPARABLE. Qui ne se peut réparer .A ممتنع التلافی بر تعمیر .T نا پذیر .P ممتنع التعمیر ـ ممتنع الالتئام ـ تعمیر قبول ایتمز ـ دخی الده کیرمز || La perte du temps est irréparable اضاعت ـ فوت وقت تلافی قبول ایدر شی دکلدر ضایع اولان وقت بر دخی ـ وقت ممکن التلافی دکلدر تعمیر قبول ایتمز بر الده کیرمز C'est une injure irréparable فلانه التئام Il lui a fait un affront irréparable شتیمه در

فلانه قبول ایده‌میه‌جک un dommage بر تحقیر ایتدی تلافی اولنه‌میه‌جق بر ـ تعمیر قبول ایتمز بر خسار ایتدی خسار ایتدی

IRRÉPARABLEMENT, adv. *A.* بلا امکان التلافی *P.* بروجه تعمیر قبول ایتمیه‌جک وجهله *T.* تعمیر نا پذیر

IRRÉPRÉHENSIBLE. Qu'on ne saurait reprendre *A.* بریٔ من العیب *P.* نکوهش نا پذیر *T.* بریٔ من العیب ـ منزّه عن اللوم ـ القدح قینانمغه کلمز ـ اوزرینه لکه قونمز || C'est une action irrépréhensible شائبهٔ عیبدن بریٔ بر فعل مستحسندر || Il mène une vie irrépréhensible شائبهٔ قدحدن منزّه طور وصورت دامن عفت وصلاحی لکه دار عیب وملامت ـ ایله کچینور اوله‌میه‌جق صورتده ایله امرار ایّام ایدر || Il est irrépréhensible dans ses moeurs, dans ses actions آداب واخلاقی وافعال وحرکاتی لکهٔ لوم وعیبدن منزّهدر

IRRÉPRÉHENSIBLEMENT, adv. *A.* سالماً ـ بریئاً من العیب من الملامة *P.* بروجه امکان نا پذیر ـ بی امکان نکوهش نکوهش *T.* اوزرینه لکه قوندرمیه‌جق وجهله

IRRÉPROCHABLE. À qui on ne peut faire aucun reproche *A.* منزّه ـ منزّه عن التعییر ـ منزّه عن الملامة ـ طاهر الذیل ـ عن التشنیع *P.* مبرّاء من الذمیمة ازز باندرازئ عیبجویان آزاده ـ پاکدامن ـ لکه‌سز ـ پروز‌سز *T.* || La conduite de cet homme est irréprochable شو آدمک سلوک وحرکتی وصمهٔ روش وحرکتی سگ اندازئ لوم ـ ذمیمه‌دن مبرّا در || Sa vie, ses moeurs sont irréprochables صورت لائمدن آزاده در عیش وزندگانیسی وآداب واخلاقی واهمهٔ طعن وتشنیعدن ذمایمدن منزّه بر ذات || C'est un homme irréprochable منزّهدر دامن عفتی ـ طاهر الذیل بر آدمدر ـ محمود الخصالدر آلودهٔ چرک مذمّت اولماش بر آدمدر ـ On dit au Palais, qu'un témoin est irréprochable *A.* بریٔ من وصمة العیب *P.* عیبسز ـ پروزسز *T.* بیعیب

IRRÉPROCHABLEMENT, adv. *A.* بریئاً ـ بریئاً من الذمایم من القبایح *P.* پروزسزجه *T.* درحال آزادگی از عیب وقصور عیبسز اولدرق ـ || Cet homme a toujours vécu irréprochablement شو آدم علی الدوام ذمایم وقبایحدن بریٔ اولدرق کچندی

IRRÉSISTIBILITÉ. Qualité d'une chose à laquelle on ne peut résister *A.* عدم المقاومة *P.* بی امکانئ مقاومت *T.* طیانلمامزلق

IRRÉSISTIBLE À quoi on ne peut résister *A.* ممتنع المقاومة *P.* امکان نا پذیر مقاومت *T.* طیانلمز || Charme irrésistible مقاومتی ممتنع بر جاذبه

IRRÉSISTIBLEMENT, adv. *A.* من غیر مقاومة ـ بلا مقاومة *P.* بروجه مقاومت نا پذیر *T.* طیانمقسزین || Il est entraîné irrésistiblement بلا مقاومة سوق ایتدرلمشدر

IRRÉSOLU. Qui a peine à se résoudre *A.* متردّد الرأی ـ *P.* دو دل ـ متذبذب الفکر *T.* بیقرار رأی ـ قرارسز || رأینده Un homme irrésolu متردّد الرأی بر آدم un caractère irrésolu تذبذب رأی ایله مجبول بر مزاج || Il y a trois jours que je suis irrésolu sur cette affaire بو خصوصده اوچ کوندنبرو بو خصوصده بر قرار ویره‌میورم ـ رأیم متردّد در || Il n'a montré dans cette discussion qu'une raison timide et irrésolue بو مباحثه‌ده عرض رأی جبن وتردّد ایلدی

IRRÉSOLUMENT. D'une manière irrésolue *A.* ـ بتردّد الرأی بالعدال *P.* ببیقرارای *T.* قرارسز اولدرق

IRRÉSOLUTION. État de celui qui ne prend point de résolution *A.* حال العدال ـ تذبذب الرأی ـ تردّد الرأی *P.* دو دلی ـ بیقرارئ ذهن *T.* قرارسزلق || C'est un état fâcheux que celui de l'irrésolution حال عدال وتردّد بر کیفیت نا مرغوبه در || Il est dans des irrésolutions perpétuelles علی الدوام حالت تذبذب وتردّدده در

IRRÉVÉREMMENT. Avec irrévérence *A.* من ـ من غیر حرمة *P.* غیر تأدّب *T.* حرمتسزلک ایله ـ به بیحرمتی ـ ببی آزرمی

IRRÉVÉRENCE. Manque de révérence *A.* عدم ـ عدم الحرمة التأدّب *P.* بیحرمتی ـ بی آزرمی *T.* حرمتسزلک || Grande irrévérence عظیم حرمتسزلک || Il se fait mille irrévérences dans les églises کلیسا ایچنده قاعدهٔ حرمت وتأدّبه منافی نیچه نیچه حالتلر واقع اولور

IRRÉVÉRENT. Qui est contre le respect que l'on doit à la religion et aux choses saintes *A.* خلاف ـ مغایر الآداب الادب *P.* بیرون از آیین ـ بی ادب ـ بی آزرم القانون الاحترام *T.* قاعدهٔ احترامدن خارج ـ ادبدن خارج || Être dans une posture irrévérente ادب ادبه مغایر وضع وشکلده اولمق || Discours irrévérent خلاف آداب احترام بر کلام || Des manières irrévérentes آداب حرمته مخالف اوضاع واطوار

IRRÉVOCABILITÉ. Qualité de ce qui est irrévocable *A.* عدم امکان نا پذیرئ *P.* عدم القابلیة الالغا ـ الامکان النسخ *T.* بوزیلدمامزلق || نا پذیرایئ نسخ والغا ـ عملماندگی

L'irrévocabilité des jugemens de Dieu مقدرات الهیه‌نك واهمهٔ نسخ والغادن برائتی

IRRÉVOCABLE. Qui ne peut être révoqué A. ممتنع النسخ P. رجوع نا پذیر قطعی ـ ممتنع الرجوع ـ ممتنع الالغا ـ T. بوزلمز || Serment irrévocable یمین ممتنع النسخ loi قانون ممتنع النسخ arrêt حکم قطعی donation هبهٔ ممتنع الرجوع ممتنع الالغا Les décrets de Dieu sont irrévocables احکام ممتنع الانتساخ ممتنع التغییر در ـ تقدیر ربانی انتساخدن مبرّا در

IRRÉVOCABLEMENT, adv. A. بلا امکان ـ بلا امکان النسخ باتاً ـ قطعیاً ـ بلا رجوع ـ اللغو P. بروجه قطعی T. بوزیلەمیه‌جق || Cela a été décidé irrévocablement قطعی اولدرق ـ وجهله وجه بات قطعی ایله قرار ویرلمشدر

IRRIGATION. Arrosement des terres, par des saignées tirées d'une rivière A. سقی بالتبثیق P. بفرغر شاداب کردن T. صو صواغی اقتمغله صوارمه ou par des rigoles A. سقی بالمذنب P. بفرکن شاداب کردن T. صو آریغیله صوارمه || Canaux d'irrigation صو آریغیله صوارمغه مخصوص مجاری ما

IRRITABILITÉ. Qualité de ce qui est irritable A. طبیعت استعداد للحدة ـ احتدادیة P. بتیزی گرایش T. کسکینلنمکه || L'irritabilité des fibres, des humeurs الیافك واخلاطك میل طبیعتك حدّته استعدادی du caractère حدّته استعدادی

IRRITABLE. Qui s'irrite facilement A. سریع الحدة سریع ـ سریع الاستحداد P. زود تیزی پذیر T. چابك کسکینلنور Il ne se dit qu'en cette phrase, Il a le genre nerveux irritable اعصابنده سرعت حدّت وار در

IRRITANT. Terme de Jurisp. Ce qui casse, ce qui annulle A. ناسخ P. نسخساز T. بوزیجی || Décret irritant حکم ناسخ ـ حکم محتوی نسخی

On appelle, Condition irritante, une condition sans laquelle un acte serait nul A. شرط واجب

IRRITATION. Terme de Médecine. Action des irritans A. احداد P. تیز سازی T. کسکینلتمه || Ce remède purge par irritation بو دوا احداد طبیعت ایده‌رك تنقیه ایدر ـ Il signifie aussi, l'état des parties irritées A. حدّت P. تیزی T. کسکینلك || Les humeurs sont dans une grande irritation اخلاطك حدّتی کمالده در Il ne faut point purger pendant l'irritation des humeurs اخلاطك حدّتی حالنده تنقیه جائز دکلدر

IRRITER. Mettre en colère A. احماش ـ اسخاط ـ اغضاب P. بخشم آوردن ـ بتنگ آوردن T. طارلتمق || N'irritez pas cet homme-là بو آدمی اغضاب ایلمه Nos péchés ont irrité Dieu ذنوب ومعاصیمز تهییج سخط وغضب باری‌یه سبب اولمشدر On vous a irrité contre moi سنی حقمه اغضاب ایتمشلر در Irriter un lion آرسلانی اغضاب ایتمك ـ Et augmenter la colère A. تهییج العرق ـ احداد الغضب ـ اشعال النائرة الغضب ـ الغضب P. خشمرا تیزتر کردن T. طارغنلغی کسکینلتمك || Au lieu d'apaiser sa colère, vous l'irritez encore غضبنی تسکین ایده‌جکه برقات دخی آتش خشم وغضبنی اخماد ایده‌جکه ـ احداد ایدرسك نو بنو اشعال ایدرسك

Et provoquer, exciter A. دعوت ـ تهییج ـ تحریك P. تحریك کردن ـ انگیختن T. قیندرمق || Les sauces irritent l'appétit طعامك تربیه‌سی تحریك اشتهایی مؤدیدر اشتها ـ طعامده علاوه اولنان تربیه داعی اشتها در ـ خنزیر بصدرمه‌سی مهیّج انگیز در Le jambon irrite la soif داعی عطشدر ـ عطشدر Les objets irritent le désir صور مزیّنه داعی اشتیاقدر

S'IRRITER. A. تغضّب P. خشمناك شدن ـ بتنگ آمدن T. طارلمق ـ Figur. A. هیجان P. بجوش وخروش آمدن T. دپرنمك ـ دپره‌نوب قینامق || La mer commence à s'irriter دریا جوش وخروشه باشلادی Nos maux s'irritent en vieillissant مبتلا اولدیغمز علل واسقام حال شیخوختده هیجان ایتمکدن خالی دکلدر Son opiniâtreté s'irrite par les obstacles موانع ظهور ایتدکجه عنادی برقات دخی هیجان ایدر

Il signifie, en termes de Médecine, réveiller la sensibilité d'une partie, d'un organe A. احداد ـ ایراث الحدة P. تیزی آوردن T. کسکینلتمك || Le vin irrite les fluxions خمر نوازله ایراث حدّت ایدر Les liqueurs fortes irritent la goutte عرق قسمندن اولان اشربهٔ شدیده علت نقریسك احدادینه باعث اولور Irriter la fièvre, la maladie حمایه وعلته ایراث حدّت ایتمك

IRRITÉ. A. متغضّب ـ مسخوط P. خشمناك ـ بتنگ آمده شده T. طارلمش ـ Figur. || La mer irritée A. بحر هیّاج P. دریای خروشان T. دپرنمش دکز Les flots irrités امواج پر اهتیاج

IRRORATION. T. de Chim. et de Méd. Arrosement A. سقی P. بیراب سازی T. صولتمه

IRRUPTION. Entrée subite des ennemis dans une contrée pour la ravager *A.* غارت pl. غارات *P.* تاخت وتالان *T.* چاپول || Grande irruption غارت عظیمه furieuse غارت شدیده soudaine غارت ناگهانی Les ennemis firent une irruption en telle province دشمن فلان مملکتی یا زدهٔ غارت ایتمشدر Ils ruinent tout le pays par de continuelles irruptions غارت متتابع الظهور ایله مملکتی خراب ایدرلر Cette frontière n'a pas de place qui mette le pays à couvert de l'irruption des ennemis بو حدودده مملکتی غارت اعدادن حفظ وصیانته مدار اولەجق بر قلعه یوقدر

ISABELLE. Qui est de couleur mitoyenne entre le blanc et le jaune *A.* ورد الاغبس *P.* زرد پور *T.* قوله || Cheval isabelle رنگ ورد اغبس قوله آت ـ اسب زرد پور Couleur isabelle

ISCHIAGRE. Maladie connue sous le nom de goutte schiatique *A.* وجع العرق النسا *P.* کچوک

ISCHION. T. d'Anat. C'est le nom qu'on donne à un des trois os qui forment les os innominés *A.* حرقفة *T.* اوصجه کمیکی باشی

ISCHURIE. T. de Méd. Impossibilité d'uriner *A.* اسر ـ اسر *P.* احتباس البول ـ البول *T.* گرفتگی شاشه سدک طوتقنلغی

ISLAMISME. Nom que prend le mahométisme *A.* دین الاسلام *P.* دین اسلامی *T.* مسلمانلق ـ Il se dit aussi des pays où règne le mahométisme *A.* ممالک اسلامیّة

ISOCÈLE. Il se dit d'un triangle qui a deux côtés égaux *A.* شکل مثلث متساوی الضلعین *P.* شکل سه کوشهٔ یکسان بدو *T.* ایکی یانی برابر اوچ کوشدلو شکل پهلو

ISOCHRONE. Il se dit en Mécanique des mouvemens qui se font en temps égaux *A.* متحد الوقت *P.* یک وقت *T.* بر وقتده اولان || Vibrations isochrones نوسان متحد الوقت

ISOLER. Séparer du reste, rendre seul *A.* افراد *P.* در حال *T.* جدایی آوردن یالکز قلمق ـ یالکزلتمک || Pour isoler son palais, il a fait abattre toutes les maisons qui y tenaient کندو سراینی افراد ایچون اطرافنده ملاصق اولان بیوتک جملەسنی هدم ایتمشدر S'isoler *A.* انفراد ـ استفراد ـ انعزال *P.* در حال جدایی ماندن ـ جدا شدن *T.* یالکز قالمق ـ ایرلمق || Cet homme trouve moyen de s'isoler au milieu de la Cour سرایدەکی خلقک ایچنده انعزالک طریقنی بولور بر آدمدر

ISOLÉ. *A.* منفرد *P.* در حال جدایی مانده *T.* یالکز قالمش || Cet hôtel est entouré de quatre rues, il est isolé اطراف اربعەسی طریق عامّ ایله محدود اولمش منفرد بر قوناقدر Colonne isolée عمود منفرد ـ On dit figur. Un homme isolé, pour dire, un homme pour qui personne ne s'intéresse *A.* محروم النظر *P.* بیکس *T.* کمسەسی یوق

ISOPÉRIMÈTRE. T. de Géomet. Il se dit des figures dont les circonférences sont égales *A.* متساوی الدورة || De toutes les figures isopérimètres, le cercle est celle qui a le plus de surface متساوی الدوره اولان اشکالک جملەسندن شکل دائرەنک وسعت سطحی زیاده در

ISRAÉLITE. On appelle ainsi, les descendans d'Israel *A.* اسرائیلی pl. ابناء اسرائیل ـ بنی اسرائیل ـ اسرائیلیّون pl.

ISSU. Descendu d'une personne ou d'une race *A.* متولد ـ متفرّع *P.* زاده *T.* چیقمش ـ طوغمش || De ce mariage sont issus tant d'enfans بو ازدواجدن شو قدر اولاد متولد اولمشدر Il est issu de la race de.... فلانک عرقندن متفرّعدر du sang des rois عرق ملوکدن ـ عرق ملوک وسلاطین اولادندندر d'un père malheureux دردمند وبیبخت بر پدر متفرّعدر de bas lieu عرق سفلیدن ـ عرق اسافل اولادندندر اولادندندر نسب اسافلدن متفرّعدر ـ متولّددر

On appelle, Cousins issus de germain, les enfans de deux cousins germains *A.* ولد الابن الخالة ـ ولد الابن العمّ *P.* زادهٔ عمّزاده *T.* خالەزاده اوغلی ـ عموزاده اوغلی || Il est mon cousin issu de germain بنم زادهٔ عمّزادەمدر ـ بکا زادهٔ عمّزاده در

ISSUE. Lieu par où l'on sort *A.* مخرج pl. مخارج *P.* خروجگاه *T.* چیقەجق یر || Ce logis n'a point d'issue sur le derrière بو مسکنک وراده بر درلو مخرجی یوقدر Il a issue en telle rue فلان زوقاقده مخرجی وار در Il boucha toutes les issues de cette maison بو خانەنک کافهٔ مخارجنی سدّ ایتمشدر Ce château a des issues secrètes بو حصارک مخارج خفیەسی وار در Cette eau n'a point d'issue بو مجرای مائک بر درلو مخرجی یوقدر

On dit, Les issues d'une ville, d'une maison, pour dire, les dehors et les environs *A.* اطراف خارجیّة *P.* پیرامن بیرونی *T.* دیش طرفلر || Cette maison de campagne a de belles issues بو صیفەنک اطراف خارجیەسی لطیف واحسندر

À L'ISSUE. À la sortie *A.* فی الختام *P.* در انجام *T.* صوکده || À l'issue du conseil مجلس شورانک ختامنده du sermon

اویله طعامنڭ صوکنده موعظه‌نڭ ختامنده du dîner

Issue, signifie figur., succès *A.* نتیجة *P.* انجام کار *T.* ایشڭ نتیجهٔ خیریه یا صوکی || Bonne, mauvaise, heureuse issue قبیحه یا متیمّنه || Il faut voir quelle issue aura cette affaire بو مصلحت نه نتیجه ویره‌جکنه باقملو در || Nous en attendons l'issue نتیجهٔ کاره منتظرز || Cela dépend de l'issue de cette guerre فلان کیفیت بو سفرڭ نتیجه‌سنه متوقفدر || On attendait l'issue du combat محاربه‌نڭ نتیجه‌سنه مترقب ایدیلر

Et moyen pour sortir d'une affaire *A.* مخلص — مهرب — محیص *P.* مفرّ — راه گریز *T.* طریق وارستگی — یول || چیقه‌جق Je ne trouve point d'issue à cette affaire بو خصوصده بر درلو چیقه‌جق یول کوره‌میورم — مهرب بوله‌میورم

ISTHME. Langue de terre qui joint deux terres, et qui sépare deux mers *A.* مُسل بین البرّین *P.* پیوستگاه دو زمین *T.* ایکی قره آره‌سنده‌کی دیل || L'isthme de Corinthe کوردس بوغازنده اولان ایکی قره آره‌سنده‌کی دیل

ITEM. Mot Latin dont on se sert dans les comptes, et qui signifie, de plus *A.* ایضاً *P.* نیز *T.* ینه — دخی

ITÉRATIF. Fait plusieurs fois *A.* مکرّر — متتالی *P.* چند باره *T.* بر قاچ کرّه اولان || Commandemens itératifs بکار آورده تنبیهات مکرّره

ITÉRATIVEMENT. Plus d'une fois *A.* مکرّراً — علی التکرار — بالدفعات — کراراً ومراراً — مرّةً بعد اخری — کرّةً بعد اخری *P.* چند باره *T.* چند دفعه — بر قاچ کرّه — دفعات ایله || On l'a sommé itérativement کرّةً بعد اخری دعوت اولنمشدر

ITINÉRAIRE. Mémoire de tous les lieux par où l'on passe pour aller d'un pays à un autre *A.* فهرس المنازل والمراحل *P.* راهنامه *T.* قوناق دفتری — یول دفتری

IVOIRE. On appelle ainsi les dents d'éléphant destinées à être mises en oeuvre *A.* عاج *P.* پیلس — پیلسته *T.* فیل دیشی

IVRAIE ou IVROIE. Espèce de mauvaise herbe qui croît parmi le froment *A.* زوان — غسق *P.* زوان *T.* قره‌موق

IVRE. Qui a le cerveau troublé par les vapeurs de quelque boisson *A.* سکران *P.* مست — میزده *T.* سرخوش || Il est ivre, il chancelle سرخوش اولدیغندن اورجه پوجه یورر — Figur. || Être ivre d'ambition حرص نام وشان ایله سرمست اولمق — de vanité, d'orgueil سرمست می خیلای باطل اولمق — مست می کبر وغرور اولمق

On dit d'un homme qui est ivre au point d'avoir perdu tout sentiment, qu'il est ivre mort *A.* سکران طافح *P.* بد — گرست — مست *T.* سیهمست — مست لا یعقل — کچکین سرخوش — عالم — مستی

IVRESSE. État d'une personne ivre *A.* سکر *P.* مستی *T.* سرخوشلق || Il n'est pas encore revenu de son ivresse آب سرخوشلغندن هنوز — حال سکرینی هنوز دفع ایده‌مدی || Ivresse de bière آرپه صویی سرخوشلغی ایپیقالمدی

Au figuré, on emploie les mots *A.* بطر — مراح *P.* سر — سر مستی *T.* بوطورلق — شادمرکت || L'ivresse des passions سر مستیٔ امراض نفسانیه || des grandeurs سر مستیٔ علوّ واقبال || des succès حصول مراداتدن عارض اولمش بطر ومراح || Dans l'ivresse du plaisir استیفای حظوظ نفسانیه حالنده عارض اولمش مراح وبطر || de la joie شادمرکت حبور ومسرّت نشئهٔ شادمانی اثناسنده حاصل اولمش — اثناسنده حالت بطر

IVROGNE. Qui est sujet à boire avec excès *A.* مستخمر — مدمن الخمر — شریب — مدمن — سکران *P.* میگسار — شراب آلوده — مستکاره — مست مدام *T.* بکری || Un valet ivrogne بکری بر خدمتکار

IVROGNERIE. Habitude de s'enivrer *A.* ادمان الشرب *P.* میگساری — شراب آلودگی *T.* بکریلک || L'ivrognerie de cet homme mérite punition شو آدمڭ بکریلکی سزاوار تأدیبدر

JABOT. Espèce de sac que les oiseaux ont sous la gorge *A.* قانصة pl. قوانص — جریّة — حوصلة *P.* سنگدان — چینه‌دان *T.* جودان — طاشلق — قوش قورساغی || Cet oiseau a bien mangé, il a le jabot plein بو قوش چوق یم یدی قورساغی طلو در

JACENT. T. de Palais. Il se dit des biens qui n'ont aucun

propriétaire A. خالی عن الصاحب - بلا صاحب .P بی صاحب اموال خالیة || Biens jacens محلول - صاحبسز .T خداوند ترکهٔ Succession jacente املاک بلا صاحب - عن الصاحب محلول قالمش ترکه - بی صاحب

JACHÈRE. État d'une terre labourable qu'on laisse reposer A. حال المراوحة - حال الارتواح .P حال آرام .T دیکلمه || Une terre est ordinairement en jachère de trois années l'une براراضی عادتا اوچ سنده‌ده بر حال مراوحه‌ده ترک اولنور Laisser une terre en jachère ارضی حال ارتواحده ترک ایتمک Il y a des terres si fertiles, qu'on ne les met jamais en jachère بعض اراضی شول رتبده منبت ونمادار در که ارتواحه محتاج دکلدر

JACHÉRER. Donner le premier labour à une terre qu'on a laissée reposer A. فلح - کراب .P شیاریدن - شومیزیدن - شومیز کردن .T نطس ایتمک

JACHÉRÉ. A. مفلوج - مکروب .P شیار کرده - شومیز کرده .T نطس اولمش

JACINTHE ou HYACINTHE. Plante A. سنبل .P سنبل .T سنبل

JACTANCE. Vanterie A. فخریّة - فیش .P لاف وگذاف .T آورد || Il disait cela par jactance شو کلامی فخریّة اولدرق سویلر ایدی Des discours pleins de jactance لاف وگذافدن عبارت مقالات

JADIS. Autrefois, au temps passé A. سابقاً - فی زمان - مقدّماً - السابق - فی الماضی .P در وقت پیشین .T سابقده - کچمش زمانده || On en usait jadis tout autrement سابقده بسبتون بشقه کونه اولور ایدی Cela se faisait jadis مقدّما اولور ایدی - فلان شئ اوقات ماضیده اولور ایدی

JAILLIR. Saillir, sortir impétueusement. Il se dit des choses liquides A. انفجار - تفوّر - انثعاب .P زهاب زدن - زهیدن .T فشقرمق - صیچرامق || L'eau qui jaillit de sa source منبعندن منفجر ومنثعب اولان ما Moïse fit jaillir une fontaine du rocher حضرت موسی صخرهٔ صمّا ایچندن بر عین ما تشعیب وانفجار ایتدردی Quand on lui ouvrit la veine, le sang jaillit avec force فصد اولندیغی وقتده قان شدّت اوزره انفجار ایلدی Ce cheval a fait jaillir de la boue en galopant بو آت سکردر ایکن چامور صیچراتدی

JAILLISSANT. Qui jaillit A. فوّار - ثعّاب .P زهاب زن .T فشقردیجی || Il a dans son jardin des eaux jaillissantes فوّاره‌لر وار در - باغچه‌سنده میاه فوّاره وار در

JAILLISSEMENT. Action de jaillir A. فوران - تفجّر - تثعّب .P زهش .T فشقرمه || Le jaillissement des eaux فوران میاه Le jaillissement du sang فوران دم - قانک فشقرمسی

JALE. Espèce de grande jatte A. جفنة pl. جفنات .P تبوک .T قواطه

JALON. Perche que l'on fiche en terre pour prendre des alignemens A. وتد pl. اوتاد .P میخ چوبین p. vul. قازوق .T قازیق || Couper des branches d'arbres pour faire des jalons قازیق یاپمق ایچون آغاج داللری کسمک Plantes des jalons de distance en distance جا بجا قازیقلر نصب ایتمک

JALONNER. Planter des jalons de distance en distance A. نصب الاوتاد مسافةً بعد مسافةٍ .P جا بجا میخهای چوبین نشاندن .T آره‌لق آره‌لق قازیق قاقمق || Jalonner une allée pour la dresser برطریقی تسویه ضمننده مسافةً بعد مسافةٍ نصب اوتاد ایتمک

JALOUSER. Avoir de la jalousie contre quelqu'un A. حسد .P خاشه نمودن .T قسقنمق || On ne voit que trop souvent les gens de même métier se jalouser entre eux همصنعت اولنلر اکثریا بری برلریله تحاسد ایده کلمشلر در

JALOUSIE. Chagrin qu'on a de voir posséder par un autre un bien qu'on désirerait pour soi A. حسد .P خاشه .T قسقنمه || Prendre, concevoir de la jalousie درونده عقد حسد ایتمک La jalousie le tourmente عذاب حسد ایله معذّبدر

Il se dit plus souvent de ce qui a rapport à l'amour A. غیرت .P رشک آوری .T قسقنمه || La jalousie de sa femme le tourmente beaucoup عیالنک قسقنمسی کمال مرتبه عذاب درونند باعث اولور

Et des sentimens d'envie qu'excite la gloire, le bonheur d'autrui A. غبطة .P رشک .T کونی || Les victoires de Miltiade excitaient la jalousie de Thémistocle فلانک موفّق اولدیغی غزوات جلیله فلانک درونند القای رشک وغبطه‌یه بادی اولور ایدی Il y a une ancienne jalousie entre ces deux nations بو ایکی ملتک یکدیگری حقنه غبطهٔ قدیمه وار در Il y a presque toujours de la jalousie entre les gens de même métier همصنعت اولنلر بیننده دائما غبطه وحسد وار در

Et de l'inquiétude qu'une puissance donne à une autre par ses forces A. وسوسة - وجسان القلب .P خدشهٔ درون -

فلان درون دغدغهٔ – پیچ وتاب .T اورکنتی || Les troupes que ce prince levait, donnaient de la jalousie à tous ses voisins حكمدارك تحرير عسكر ايلمسی جميع همجوارلربنه وجسان خدشهٔ درونی – وسوسه‌يی – قلبی موجب اولور ايدی

Jalousie, signifie aussi, un treillis de bois ou de fer, au travers duquel on voit sans être vu *A.* شباكة – قفص *P.* بالگانه – قفس *T.* اژگن – || Il regardait au travers de la jalousie قفس آره‌لغندن نظر ايدر ايدی

JALOUX. Il se dit du mari et de la femme, de l'amant et de l'amante qui ont de la jalousie *A.* غيور *P.* رشكن *T.* قسقانج || Cet homme est jaloux de sa femme زوجه‌سی حقنه غيور در de tous ceux qui parlent à sa maîtresse محبوبه‌سنه صحبت ايدن كسانك جمله‌سنی قسقنور Il est jaloux de son ombre سايه‌سنی بيله قسقنور – Dans l'Écriture-Sainte, Dieu s'appelle Le Dieu jaloux, c'est-à-dire, le seul qui doit être adoré جناب ربّ غيور

Il se dit aussi, de ceux qui ont une extrême délicatesse sur ce qui regarde leur honneur, leurs droits *A.* صاحب – حمی حميّتكار *P.* صاحب الانفة – اصحاب الحميّة pl. محافظهٔ عرض وناموس *T.* حميّتلو || Il est jaloux de son honneur خصوصنده صاحب انفه وحميّت بر آدمدر des droits de sa charge عهده‌سنده اولان منصبك شاننی محافظه‌سنده صاحب حميّت بر آدمدر

On dit aussi, qu'une personne est jalouse de sa réputation, pour dire, qu'il a grand soin de la conserver محافظهٔ حسن صيت وشهرت خصوصنده غيرتی غالب بر آدمدر qu'il est fort jaloux d'acquérir votre estime سنك عندكده تحصيل حرمت واعتبار خصوصنده از جان ودل غيرتی دركار در

Jaloux, signifie aussi, envieux de la gloire, du bonheur d'autrui *A.* غابط pl. غبط *P.* غبطه دار – رشكين *T.* كونجی || Il n'y a que les jaloux de sa gloire qui puissent parler ainsi ايدن فلانك حقنه بو مقوله كلام تفوّهی مجرّد پرتو اقبالنه غبطه دار اولنلره مخصوصدر Regarder d'un oeil jaloux la réputation d'autrui آخرك حسن شهرتنه عين غبطه ايله نظر ايتمك Jaloux de son concurrent رقيبنه غبطه ايدن

JAMAIS. En aucun temps *A.* قطّ – ابد الدهر – من وقتاً *P.* هرگز – هيچ وقت الاوقات *T.* هيچ بر وقتده || On n'a jamais rien vu de pareil وقتاً من الاوقات بو مثللو شیٔ بوكا دائر صحبت كورلمش دكلدر Je n'en ai jamais ouï parler ابد الدهر مسموعم اولمش دكلدر Ne me parlez jamais de ces choses-là بو اموره دائر هيچ بر وقتده بكا كلام سويلمه

À Jamais. Toujours *A.* ابداً – مؤبّداً – الى الابد – ابد *P.* هميشه – همیشه *T.* هر ابينه – دائماً – الآباد || Dieu soit béni à jamais الله تعالى به دائماً وابداً حمد اولسون Adieu pour jamais الوداع الى الابد – الوداع ابدی اولدرق

JAMBAGE. Chaîne de pierres de taille ou de maçonnerie, qui soutient l'édifice, et sur laquelle on pose les grosses poutres *A.* مبنا pl. مبانی *P.* بنلاد *T.* ديواری تمل || Une poutre posée sur un jambage de pierre dure احجار صلبه‌دن مصنوع مبنای قوی اوزرنده نصب اولنمش ديرك

Parmi les maîtres à écrire, il se dit des lignes droites de quelques lettres *A.* ساق || Le jambage de la lettre N ن حرفنك ساقی

JAMBE. Partie du corps humain, qui est depuis le genou jusqu'au pied *A.* ساق pl. سيقان *P.* پوزه – ساق *T.* بالدر – غليظ الساق اولمق || Avoir les jambes grosses بجاق – اسوق اولمق Être haut de jambes بالدری قبا اولمق بالدری اوزون – بلند ساق اولمق – طويل الساق اولمق De belles jambes سيقان لطيفه Avoir les jambes enflées بالدرلر قبارمق – ساقلر منتفخ اولمق Jambe cassée قيرلمش بجاق – ساق منكسر – Le gras de la jambe *A.* ربلة الساق *P.* گوشت پوزه *T.* بالدر اتی – بالدرك قبا اتی

Il se dit aussi, de la partie du corps des animaux qui leur sert à se soutenir et à marcher *A.* رجل pl. ارجل *P.* پا *T.* آياق – بجاق || Les jambes d'un boeuf, d'un chien, d'un oiseau اوكوزك وكلبك وقوشك بجاغی de devant رجلين مقدّمين – اوك بجاقلر de derrière رجلين مؤخّرين – آرد بجاقلر – Les jambes du cheval *A.* pl. نوافز pl. قوائم *P.* پاپهای اسب *T.* آتك آياقلری || Un cheval qui a les jambes bien saines قويّ القوائم بر آت

On dit, qu'un homme a de bonnes jambes, pour dire, qu'il va bien à pied *A.* سريع القدم – رجيل *P.* چابكپا – سبكپا *T.* پك يوريكن – آياغی چابك

On dit, Courir, aller à toutes jambes, pour dire, aller aussi vite qu'on le peut *A.* سير رجلة *P.* شتافتن – سر غلطان

پک سکرتمک .T بادپایی نمودن || Je trouvai un homme à pied qui courait à toutes jambes یولده سر غلطان اولدرق پویان وشتابان بر آدمه راست کلدم — Et par menace, qu'on rompra bras et jambes à un homme, pour dire, qu'on le maltraitera النی آیاغنی قیره‌جقلر — Et proverb., qu'on a coupé bras et jambes à un homme dans une affaire بو خصوصده قوللنی قنادینی کسمشلر در

On appelle figur. Jambes, les deux branches d'un compas پرکلک ایکی بجاغی .T دوساق پرکار .P ساقین الدوّارة .A

JAMBETTE. Petit couteau de poche, dont la lame se replie dans le manche. V. Canif.

JAMBON. La cuisse ou l'épaule d'un cochon, qui a été salée .A خنزیر بودی ـ خنزیر بصدرمه‌سی .T اشارة الخنزیر بصدرمه‌سی

JANISSAIRE. Soldat Turc d'un corps de troupes, qui a été supprimé en Turquie .A یکیچری

JANTE. Pièce de bois courbée, qui fait une partie du cercle de la roue d'un carrosse, d'un chariot, etc. .A جزء من اطار تکرلک چنبری پارچه‌سی .T چنبر پارهٔ جرخ .P المحالة || Il y a une jante rompue تکرلک چنبرینک بر پارچه‌سی قیرقدر

JANVIER. Le premier mois de l'année .A کانون ثانی .P کانون ثانی .T بهمن

JAPON. On donne ce nom à la porcelaine apportée du Japon .A یاپونیا فغفوری .T فغفور یاپونیّ || Ces tasses sont d'ancien japon بو فنجانلر قدیمی یاپونیا فغفوریدر

JAPPEMENT. Action de japper .A نبوح الاجراء .P عوعو سکپچه .T کوپک انیکی اورومه‌سی

JAPPER. Aboyer. Il se dit du cri des petits chiens .A نباح الاجراء .P کوپک انیکی اورومک .T سکپچه عوعو زدن

JAQUE DE MAILLES. Armure faite de mailles, ou annelets de fer qui couvrent le corps depuis le cou jusqu'aux cuisses .A غلیلة pl. غلائل موضونة .T دمور حلقه‌لو زره کوملکی

JARDIN. Lieu artistement planté et cultivé .A حدیقة pl. حدایق ـ روضة pl. ریاض ـ بستان pl. بساتین .P بوستان باغ ـ .T باغچه || Beau jardin حدیقهٔ لطیفه ودلگشا grand حدیقهٔ واسعه potager حدیقة البقول ـ سبزوات باغچه‌سی

fruitier میوه‌لو آغاج باغچه‌سی ـ اشجار مثمره‌یی مشتمل باغچه de fleurs چیچک باغچه‌سی

JARDINAGE. L'art de cultiver les jardins .A فنّ الحرائة .P فنّ باغپروی .T باغچوانلق || Il entend bien le jardinage باغچوانلقده ـ فنّ حرانت حدایقه مهارتی وار در استاد در

JARDINIER. Celui dont le métier est de travailler aux jardins .A تاجی ـ خادم البستان .P باغبان .T باغچوان || Bon jardinier استاد باغچوان ـ باغبان ماهر — Celui qui a la garde d'un jardin s'appelle .A ناطور pl. نواطیر .P پاسبان باغ .T باغچه بکچیسی

JARDON. Tumeur dure qui vient aux jambes du cheval .A مشش .T مهره

JARGON. Langage corrompu .A لسان رکیک ـ لسان محرّف .P زبان غلط آمیز .T بوزوق دیل || Cet homme parle si mal français, que je n'entends point son jargon شول فرانسز لساننده ربده رکاکت ایله تکلّم ایدرکه کلامنی فهم ایلمکه عجزم شول رتبده تحریف کلام ایدر که ـ وار در

Et langage factice dont quelques personnes conviennent pour se parler en compagnie, et n'être pas entendues .A رُطینا .P زبان قوش دیلی .T معهود

JARGONNER. Parler un langage corrompu .A نطق بلسان المحرّف .P بزبان غلط آمیز حرف زدن .T بوزوق دیل ایله سویلمک || Ils jargonnaient ensemble بر بری برلرینه بوزوق دیل ایله سویلشورلر ایدی

JARRE. Grand vaisseau de terre, dont le ventre est fort gros .A راقود pl. رواقید .P خم .T کوپ || Mettre de l'eau dans des jarres کوپلره صو طولدرمق

JARRET. La partie du corps humain qui est derrière le genou .A خنب pl. اخناب .P پس زانو .T دیزک ایچ یوزی || Plier le jarret دیزک ایچ طرفنی ـ طیّ خنب اینمک بوکمک — On dit figur. Être ferme sur ses jarrets, pour dire, faire bonne contenance devant quelqu'un qui voudrait en imposer .A اظهار الثباة القدم .P پا بر جای ثبات بودن .T ثابتقدم اولمق

Il se dit aussi, de l'endroit où se plie la jambe de derrière des animaux à quatre pieds .A عرقوب pl. عراقیب .P خم پس زانو .T اکریجه سکیر || Couper les jarrets aux chevaux

آتلرك اكريجدلريني قطع ايتمك

JARRETÉ. Il se dit de tout quadrupède qui a les jambes de derrière tournées en dedans *A.* احنف الارجل *P.* كجپا *T.* بجاقلری بوكری

JARRETIÈRE. Lien avec lequel on attache ses bas *A.* صرار المسمات *P.* گوربند *T.* چوراب باغی || Attacher, nouer ses jarretières چوراب باغلريني باغلمق les détacher, les dénouer چوراب باغلريني چوزمك

JARS. Le mâle d'une oie. V. Oie.

JASER. Causer, babiller *A.* اسهاب الكلام *P.* ژاژ خايی اسهاب كلام كردن *T.* صايقلمق || Il ne fait que jaser استديككز قدر غيری بر شیء ايتمز صايقلرسكز Vous jasez à votre aise

Figur. Révéler quelque chose qu'on devait tenir secret *A.* افشا *P.* فاش كردن *T.* سرّی آچمق || Gardez le secret, car si vous allez jaser, vous nous perdrez سرّی حفظ ايله زيرا افشا ايده‌جك اولور ايسدك بزی محو ايتمش اولورسك

Il se dit aussi de quelques oiseaux qui parlent, comme des perroquets, etc. *A.* نطق *P.* سخن گفتن *T.* سويلمك

JASERIE. Caquet, babil. V. ces mots.

JASEUR. Babillard *A.* مسهب *P.* ژاژ خا *T.* صايقليجی

Il se dit aussi d'un homme sujet à redire ce qu'il entend *A.* مذيل *P.* دهانده *T.* بوش بوغاز || Défiez-vous de lui, c'est un jaseur امنيت ايتمه - فلانه اعتماد ايلمه بوش بوغاز بر آدمدر

JASMIN. Sorte d'arbuste *A.* شجر السمسق - شجر الغرنف شجر الياسم - *P.* درخت ياسمن *T.* ياسمين آغاجی || Jasmin double صاری ياسمين jaune قاتمر ياسمين چيچكی Un berceau de jasmin ياسمين پوشيده‌لو - عريش ياسمن Eau, huile de jasmin ياسمين صويی وياسمين چارطاق Pommade de jasmin مروخ ياسمين ياغی

JASPE. Pierre de la nature de l'agate *A.* يشب *P.* يشب *T.* يشم || Jaspe d'Orient يشم خطايی Jaspe blanc *A.* يشب ابيض *P.* يشم سپيد *T.* آق يشم - يشم

JASPER. Bigarrer de diverses couleurs en forme de jaspe *A.* وشی كنقش اليشب *P.* مانند رنگ يشم نقش زدن *T.* يشم واری نقشلمق || La tranche de ce livre est bien jaspée بو كتابك اوراقی بر وجه احسن يشم واری نقشلودر

JASPÉ. *A.* موشی كنقش اليشب *P.* مانند يشم نقشزده *T.* يشم واری نقشلنمش

JATTE. Espèce de vase rond, de bois ou de faïence, etc. *A.* قصعة pl. قصعات - صحفة - صحفات *P.* تبنگ *T.* چناق || Grande jatte ايری چناق - قصعة كبيره Jatte de porcelaine صاقسونيا كاری چناق

JATTÉE. Plein une jatte *A.* ملء القصعة *T.* چناق طلوسی || Une jattée de soupe بر چناق طلوسی چوربا de lait بر چناق طلوسی سود

JAUGE. La juste mesure que doit avoir un vase quelconque *A.* عيار || Ce boisseau n'est pas de jauge, n'a pas la jauge بو عيار دكلدر - كيل عيارنده دكلدر

Il se prend aussi, pour cette verge de bois ou de fer avec laquelle on prend la mesure des futailles *A.* مقياس الفنطاس *P.* vul. اندازهٔ جلك *T.* فوچی آرشونی || Mesurer avec la jauge فوچی آرشونيله اولچمك – Et pour une futaille qui sert d'étalon pour ajuster les autres *A.* معيار الفنطاس *P.* vul. معيار فوچی عياری *T.* جلك

Il se dit aussi, d'une boîte percée de trous, qui sert aux fontainiers à connaître la quantité d'eau que produit une source *A.* ميزان الماء *P.* ترازوی آب *T.* صوترازوسی - صواولچكی

JAUGEAGE. L'action de jauger *A.* معايرة *P.* عيار سازی *T.* عيار || Il a fait le jaugeage de tous ces tonneaux بوفوچيلرك جمله‌سنی عيارلدی

JAUGER. Mesurer un vase quelconque, pour voir s'il est de la mesure dont il doit être *A.* تعيير *P.* عيار كردن *T.* عيارلمق

JAUGEUR. Officier dont l'emploi est de jauger *A.* صاحب العيار *P.* عيار ساز *T.* عيار ايديجی

JAUNÂTRE. Qui tire sur le jaune *A.* مايل الی الصفرة *P.* زرد چرده *T.* صارمسی || Cela est de couleur jaunâtre بو شيئك رنكی صارمسيدر

JAUNE. Qui est de couleur d'or, de safran *A.* اصفر *P.* زرد *T.* صاری || Cela est jaune comme du safran اصفر زعفرانيدر comme de l'or آلتون صاريسيدر - اصفر ذهبيدر

On appelle Ambre jaune, une substance résineuse qui se trouve sur les bords de la Mer Baltique *A.* مصباح الروم En Arabe vulgaire on l'appelle كهربا *P.* كاهربا *T.* كهربار

JAUNE, se dit aussi de la couleur jaune *A.* لون اصفر *P.*

آلتون صاریسی Jaune pâle doré || صاری رنك T. رنك زرد لیمونی رنكی Jaune couleur de citron رنكی

JAUNE D'OEUF. Cette partie de l'oeuf qui est jaune A. عرقیل یمورطه صاریسی T. زرد خایه - زرده P. ذهب البیض - || Avaler un jaune d'oeuf بر یمورطه صاریسی یوتمق Dorer de la pâte avec des jaunes d'oeufs خمیر اوزرینه یمورطه صاریسی سورمك

JAUNIR. Rendre jaune, teindre en jaune A. ضرب - تصفیر صاریلتمق T. رنك زرد زدن - زرد كردن P. اللون الاصفر صاری یه بویاتمق -

Et devenir jaune A. كسب الصفرة - اصفیرار P. زرد گشتن T. صاررمق || Ces fruits commencent à jaunir بو یمشلر صاررمغه یوز طوتدی

JAUNISSANT. Qui jaunit A. مصفر P. زردی پذیرفته T. صاررمش || Les moissons jaunissantes صاررمش اكینلر

JAUNISSE. Maladie qui fait jaunir la peau A. علة - یرقان الصفر P. رنج زردی - كاخر - كاخه T. صاریلق || Tel remède guérit de la jaunisse فلان دوا علت یرقانی دافعدر

JAVART. Tumeur douloureuse qui vient au bas de la jambe des chevaux A. جرذ P. آماس پای اسب T. داببه آیاغنده چیقان ورم

JAVELER. Mettre les blés par petites poignées, et les laisser couchés sur les sillons, afin que le grain sèche A. تشریر اكین T. خوشهٔ درویده بر زمین گسترانیدن P. الحصیدة بو اكین || Il faut javeler ces blés بشاقلرینی یره سرمك بشاقلرینی یره سرمك اقتضا ایدر

JAVELEUR. Celui qui javelle A. مشرر الحصیدة T. اكین بشاقلرینی یره سریجی

JAVELLE. Plusieurs poignées de blé, qui demeurent couchées sur le sillon jusqu'à ce qu'on en fasse des gerbes A. حصیدة مشررة P. خوشهٔ درویده و بر زمین گسترانیده T. یره سرلمش اكین بشاقلری

JAVELOT. Espèce de dard A. جریدة P. دلنك - شل T. جرید آتمق - رمی جریده ایتمك || Lancer un javelot جرید

JE. Pronom A. انا P. من P. بن

JECTIGATION. T. de Méd. Tressailement du pouls A. ارتعاش النبض P. لرزش نبض T. نبضك طلابینمسی

JECTISSES. Il se dit des terres qui ont été remuées ou rapportées A. تراب مطموم P. خاك پس آورده T. طپراق دیرنتیسی || Il ne faut pas bâtir sur ce fonds, ce sont des terres jectisses بو محلده طرح اساس ایتمك روا دكل زیرا طپراق دیرنتیلریدر

JÉJUNUM. T. d'Anat. On appelle ainsi le second intestin grêle, parce qu'on le trouve souvent vide A. معاء صایم

JET. Mouvement d'un corps qui est lancé A. رمیة P. انداخت T. آتم

JET DE PIERRE. Espace que peut parcourir une pierre jetée A. بعد الرمیة الحجر P. درازئ راه سنگ انداخته T. بر طاش آتمی یر

JET DE FILET. L'action de jetter en mer un filet à pêcher, pour prendre du poisson A. طرحة المجزفة P. یك انداخت T. بر آغ اتشی نسبیل

JET DE LUMIÈRE. Un rayon de lumière qui paraît subitement A. لمحة الضیا P. یك لمحهٔ پرتو T. بر پرلتی

JET D'EAU. Il se dit de l'eau qui jaillit hors d'un tuyau A. سدم الماء pl. اسدام الماء - صخبة الما P. شادروان T. شادروان || Un beau jet d'eau لطیف ودلگشا بر شادروان جاغلغان

LE JET DES BOMBES. C'est l'art et l'action de les jeter A. فن الرمی الخمبرة - رمی الخمبرة P. فن خمبره اندازی T. خمبره آتمه - خمپره‌جیلك - انداخت خمبره -

JET, se dit aussi des bourgeons, des scions que poussent les arbres, les vignes A. شطأ pl. شطوء P. ازغ T. فلز || Cet arbre-là a fait de beaux jets cette année فلان آغاج بو سنه كوزل فاز سوردی - مباركدده كوزل فاز ویردی

On dit, en termes de fonderie, Une figure d'un seul jet, c'est-à-dire, qui a été fondue tout à la fois A. سبكة واحدة P. یك ریخته T. بر دوكوم || Cette statue équestre est d'un seul jet بو صنم مردم سواری سبكهٔ واحدده افراغ اولنمشدر

JETÉE. Amas de matériaux jetés à l'entrée d'un port, pour le mettre à l'abri des vagues A. عرمة من القضض - عرمة P. || صوپك اوكنی كسدجك مولوز ییقندیلری T. برغ Faire une jetée à l'entrée d'un port لیمان آغزنده احداث عرمه ایتمك

Il se dit aussi des amas de pierres, de sable et de cailloux jetés dans la longueur d'un mauvais chemin pour le rendre plus praticable A. فراش القضض P. فراش سنگریزه T. مولوز

دوشمه‌سی || Ce chemin est devenu très-commode depuis la jetée qu'on y a faite بو یول اوزرنده مولوز دوشمه‌سی طرح اولندیدنبرو غایت راحتلو اولمشدر

JETER. Lancer *A.* القا - طرح - ارما - رمی *P.* انداختن *T.* آتمق || Jeter des pierres رمی احجار un dard رمی رمح des grenades ال خمپره‌سی آتمق Jeter ses armes pour s'enfuir سمت فراره شتاب ایچون اسلحه وآلاتنی طرح ایتمك - بر کمسنه حامل اولدیغی اسلحه وآلاتی لاجل الفرار عارفراری ارتکاب - انداختهٔ زمین خزی ومذلت ایتمك Jeter quelque chose au feu بر ایله سلاحنی براقیویرمك خلقه سیم de l'argent au peuple شیئی آتشه القا ایتمك نشر سیم وزر ایتمك - وزر آتمق des marchandises à la mer دکزه یوك آتمق - دریایه طرح حموله ایتمك

JETER l'ancre, c'est la faire tomber dans la mer, pour arrêter le navire *A.* القاء الانجر *P.* القای لنگر - لنگر انداختن دمور براقمق - دمور آتمق *T.* قرار کردن

JETER de l'eau bénite *A.* رش الماء المقدس *P.* آب مقدس ماى مقدس سرپمك *T.* پاشیدن

On dit figur. Jeter des soupçons contre quelqu'un, pour dire, le faire soupçonner بر کمسنه‌نك حقنه القای سوء ظن - ایتمك Et jeter son soupçon sur quelqu'un, pour dire, le soupçonner حقنه سوء ظن ایتمك - بر کمسنه‌دن سوء ظن ایتمك - Et jeter des soupçons dans l'esprit de quelqu'un بر کمسنه‌نك ذهننه القای وساوس واوهام ایتمك

JETER, se dit aussi pour Mettre *A.* القا - ایقاع *P.* آوردن - انداختن *T.* قویمق - براقمق || Ce mot jette de l'obscurité dans le discours بو لفظ مذاکره‌یه القای اشتباه ایدر - کلامه ایقاع اشتباهی مؤدیدر Cela jette dans de grands embarras بو کیفیت عوایل جسیمه‌نك ایقاعنه بادی اولور - On dit aussi, Jeter des hommes, des troupes, des munitions, des vivres dans une place قلعه ایچنه عسکر ومهمات وذخیره براقمق - قویمق *T.* انداختن *P.* طرح *A.* Et figur. - آتمق || Jeter les fondemens d'un Empire طرح اساس ملك وسلطنت وضع اساس ملك ودولت ایتمك - ایتمك d'un établissement, d'un édifice بر عمارتك وبر بنانك اساسنی طرح بر عمارته وبر بنایه تمل قویمق - تملنی براقمق - ایتمك

Il se dit aussi de l'eau qui jaillit avec impétuosité *A.* فوران - زهیدن *T.* فشقرمق - آتلمق || Une fontaine qui jette gros

ابری صولر فشقرر بر پیکار qui jette tant de pieds de haut صوینی شو قدر یوکسکلکه آتار بر پیکار

Et des ulcères, des apostèmes *A.* افراغ *P.* ریختن *T.* دوکمك || Ces ulcères jettent beaucoup de pus بو یاره‌لر چوق - آتدق یاره‌سی ایرین دوکر Sa plaie commence à jeter جراحتی افراغ ماده‌یه باشلادی - آتمغه باشلادی

Et des arbres, des plantes qui produisent des bourgeons, des scions *A.* اشکاء - شطاء *P.* ازغ آوردن *T.* فلزلنمك - فلز آتمق || Cet arbre a jeté bien des scions بو آغاج فلز سورمك - کوزل فلز سوردی

En termes de fauconnerie, Jeter le faucon, c'est lui faire prendre l'essor *A.* اصالة الصقر *P.* ستونه کردن *T.* طغانی صالدرمق

Il signifie aussi, faire couler du métal fondu dans quelque moule, pour en tirer une figure *A.* افراغ - تسبیك - سبك *P.* ریختن *T.* دوکمك || Jeter une figure en bronze برنجدن بر صورت سبك ایتمك Jeter en moule قالبه افراغ ایتمك Ce fondeur jette bien بو مصوغ کوزل سبك ایدر

JETER, se dit aussi en quantité de phrases. Jeter un coup d'oeil sur quelque chose بر شیئك اوزرینه طرح نظرهٔ رغبت اسالهٔ نظرهٔ التفات - عطف نیم نگاه ایتمك - ایتمك Jeter les yeux sur un mémoire بر قطعه تقریره طرح ایتمك بر عطف لحاظهٔ دقت ایتمك - انظار دقت ایتمك sur quelqu'un - بر کمسنه‌نك اوزرینه طرح انظار ایتمك اجالهٔ نظر - وقف انظار Jeter de la poudre aux yeux de quelqu'un, c'est-à-dire, l'éblouir, le surprendre par de faux brillans بر کمسنه‌نك بصر بصیرتنه نشر رماد غفلت ایتمك - دیدهٔ بصیرتنه غبار افشان غفلت اولمق Jeter des larmes کوز یاشی - اشك ریز اولمق - اسالهٔ دموع ایتمك باغرمق - رفع صیحه ایتمك Jeter les hauts crits دوکمك Jeter un soupir آه ایتمك Jeter des propos القای کلام ایتمك زهرینی - زهرینی القا ایتمك Jeter son venin سوز آتمق - زار آتمق Jeter le dé زهرینی براقمق - آتمق Jeter au sort قرعه آتمق - طرح قرعه ایتمك - On dit, qu'un homme ne jette rien, ne jette pas son bien par les fenêtres, c'est-à-dire, ne fait pas de folles dépenses مالنی یبانه آتمز

SE JETER. Se précipiter *A.* صولت - هجوم - القاء النفس *P.* بر افتادن *T.* اوزرینه دوشمك - آتلمق || Il se jeta sur son

ennemi دشمن ـ دشمنی اوزرینه صولت وهجوم ایلدی موقع خطره Se jeter dans le péril آتلدی ـ اوزرینه دوشدی مهلکه ایچنه القای نفس ایتمك ـ القای نفس ایتمك Se jeter au cou de quelqu'un بریسنك بوغازینه صولت آتلمق ـ واقتحام ایتمك Les soldats se jetèrent sur ces provisions, et les pillèrent عسکر نفراتی ذخیره‌نك اوزرینه دوشوب یغما ایتمشلر در Les chiens se jetèrent sur le loup ـ آتلدیلر ـ کلاب قورد اوزرینه صولت وهجوم ایتمشلر در Il se jeta au milieu des ennemis میانهٔ اعدایه القای صالدیلر دشمن ایچنه آتلدی ـ نفس ایلدی

On dit aussi, Se jeter dans un couvent, pour dire, s'y retirer *A.* بر مناستره چکلمك *T.* اعتکاف فی الدیر

JEU. Il se dit de tout ce qui se fait par amusement *A.* لهو *T.* بازیچه ـ بازی *P.* ملاعب pl. ملعبة ـ لعب ـ الهیّة ـ فساددن عاری بر ملعبه Jeu innocent || اویونجق ـ اویون Jeu sans malice فکر خباثتدن بریٔ بر ملعبه Jeu d'enfant ملعبهٔ چوجوق اویونجغی ـ صبیان Il a dit cela par manière de jeu ـ شو کلامی لهو ولعب صورتنده سویلمشدر On appelle Jeux de main, les jeux où l'on joue à se donner de petits coups les uns aux autres *A.* ملاعبة بالایادی *P.* بازیچهٔ دست *T.* ملعبهٔ ال خوراطه‌سی ـ On dit, Ce n'est pas un jeu d'enfant ـ بازیچهٔ صبیان دکل ـ صبیان دکلدر Et d'une chose qu'on fait facilement, Ce n'est qu'un jeu بو شیٔ اویونجق مقوله‌سیدر

On dit, Prendre quelque chose en jeu, pour dire, le prendre en plaisanterie ـ بر شیئی لطیفه‌یه حمل ایتمك ـ Et cela passe le jeu, est plus fort que le jeu, pour dire, cela passe la raillerie ـ فلان شیٔ هزل ولطیفه حدودینی تجاوز ایلدی لطیفه کرته‌سنی اشوردی ـ لطیفه‌دن چیقدی

Jeu, se dit aussi d'un exercice de récréation, qui a de certaines règles, et auquel on hasarde de l'argent *A.* قمار *P.* بر نوع قمارك *T.* قمار ـ هوسین ـ منگیاگری || Les règles du jeu قمارده ـ قماردن انتفاع ایتمك Gagner au jeu شروطی قماره Vivre du jeu قماردن کچنمك Aimer le jeu قزانمق قماره مبتلا اولمق S'adonner au jeu هوسکار اولمق Escamoter au jeu قمارده حیله ایتمك

On dit figur., qu'un homme fait bonne mine à mauvais jeu, pour dire, qu'il sait bien faire semblant d'être content, quoiqu'il n'en ait pas sujet قوری غیرت ـ غیرت کاذبه کوسترمك ایتمك

Et tirer son épingle du jeu, pour dire, se tirer habilement d'une mauvaise affaire بر تقریب یقدیی صیرمق

Jeu, se dit aussi d'un lieu où l'on joue à certains jeux *A.* ملعب ـ مکان اللعب *P.* بازیچه گاه *T.* اویون یری

En parlant de certaines choses d'art, il se dit de la facilité du mouvement qu'elles doivent avoir *A.* سرعة الحرکة *P.* زودیٔ جنبش *T.* حرکت چاپکلکی || Le balancier de cette horloge n'a pas assez de jeu بو ساعتك رقاصنده اول قدر سرعت حرکت یوقدر

On appelle Jeu de mots, une certaine allusion fondée sur la ressemblance des mots *A.* جناس || C'est un froid jeu de mots بارد بر جناسدر Ce jeu de mots est assez heureux بو جناس تمام محلنده در assez plaisant جناس لطیفدر

Et jeu de la nature, certaines productions de la nature qui paraissent bizarres, extraordinaires *A.* غریبة الطبیعة pl. غرایب الطبیعة || On admire le jeu de la nature dans les pierres qui représentent des arbres et des animaux اشجار وحیوانات رسمنی کوسترن احجار بادئ استعجاب وحیرت اولدجق غرایب طبیعتدندر

Et jeux d'esprit, certains petits jeux qui demandent quelque agrément d'esprit *A.* لطایف الملاعب ـ Et certaines productions d'esprit qui ont plus de gentillesse que de solidité *A.* لطایف الخیال

JEUDI. Le cinquième jour de la semaine *A.* یوم الخمیس ـ خمیس *P.* پنجشنبه *T.* پرشنبه || Jeudi passé خمیس ماضی مؤخرا ـ یوم خمیس اخیر dernier کچن پنجشنبه کونی prochain صوك پنجشنبه کونی ـ سبقت ایدن یوم خمیس قریب ـ یوم خمیس لاحق ـ اتی الورود اولان یوم خمیس کله‌جك پرشنبه کونی ـ الورود اولان یوم خمیس

JEUN. Il ne se dit qu'en cette phrase, À jeun, et signifie, sans avoir mangé de la journée *A.* علی الریق *P.* ناشتا *T.* آچ قارنده || Prendre une drogue à jeun علی الریق علاج تناول ایتمك

JEUNE. Qui n'est pas avancé en âge *A.* شاب pl. شبّان ـ حدیث السنّ ـ ذو الحداثة ـ فتیان pl. فتیا *P.* نو ـ برنا ـ دلو قانلو ـ کنج *T.* تازه سال ـ جوان || Jeune enfant طفل کنج جوجوق ـ نو جوان ـ طفل تازه سال ـ حدیث السنّ

fille کنج قیز - بنت حدیث السنّ Il est encore trop jeune pour entrer dans les charges ضبط مناصب ایچون پک حدیث السندر Je l'ai connu tout jeune وقت شبابندنبرو معارفدم وار در Il a été fait chancelier bien jeune باش وکالت مسندینه حال حداثتنده تعیین اولنمشدر Il est bien jeune pour un si grand emploi بویله مقام عالی ایچون هنوز حداثت سنّی وار در Dans mon jeune âge عهد حداثتمده Dans son jeune temps عهد شبابنده Dans ma jeune saison عنفوان عالم شبابمده - Il se dit aussi, de celui qui a quelque chose de la vigueur de la jeunesse || Il ne vieillit point, il est toujours jeune هنوز تشیخ ایده‌میوب حال شبابی الی الآن باقیدر Il a le visage aussi jeune que s'il n'avait que vingt ans یکرمی یاشنده بر کنج کبی سیماسنک تازه‌لکی باقیدر Avoir la voix, l'esprit, l'humeur jeune صوت وصداده وذهنده وطبیعتده آثار شباب اولمق

Il se prend aussi pour Cadet *A.* صغیر *P.* کوچک *T.* کوچک

Il se dit aussi des bêtes *A.* فتیّ pl. فتاء - صغیر السنّ *P.* خرد سال *T.* کنج || Un jeune chien بر کلب خرد سال oiseau مرغ خرد سال coq کنج خروس

Et des arbres et des plantes *A.* حدیث الظهور *P.* نو رسیده - تازه سال *T.* کورپه - کنج || Un jeune chêne کنج میشه آغاجی Un jeune bois کنج بر قوریلق Une jeune vigne نو رسیده کروسی باغ plant نبات حدیث الظهور - نبات نورسیده

JEÛNE. Abstinence d'alimens par motif de religion *A.* صیام *P.* روزه *T.* اوروج || Le jeûne est de précepte ecclésiastique صیام مناسک دینیه‌دندر Tous les jours de jeûne ایام صیامک جملدسی Rompre son jeûne فسخ صوم ایتمک - اوروجی بوزمق Pour observer le jeûne, on ne mangeait qu'après le soleil couché شرط صیامک رعایتی ضمننده بعد المغرب طعام ایدرلر ایمش Le jeûne des Mahométans pendant le Ramadan *A.* صوم الرمضان

Il se dit aussi sans rapport à la religion *A.* امساک عن الطعام - امساک عن الاکل *P.* پرهیز از خورش *T.* یمکدن کسلمه || Le jeûne de Moïse et celui d'Élie durèrent quarante jours حضرت موسی وحضرت ایلیاسک طعامدن امساکری مدّتی قرق کون متمادی اولمشدر Le jeûne de Jésus-Christ a été de quarante jours حضرت عیسی قرق کون طعامدن امساک ایلدی

JEÛNER. Observer les jeûnes ordonnés par l'Église *A.* صوم - صیام *P.* روزه داشتن *T.* اوروج طوتمق || Jeûner deux fois la semaine هفته‌ده ایکی کرّه صایم اولمق - هفته‌ده ایکی کون اوروج طوتمق Il jeûne pour se mortifier تشدّد ومجاهده ضمننده صیام ایدر Il jeûne tous les samedis هر یوم سبتده صیام ایدر

Et manger peu *A.* قتانت - قلیلاً اکل *P.* اندک خوردن *T.* آز یمک || C'est un avare qui fait jeûner ses domestiques خدمتکارلرینه یمکی آز یدرر بر خسیسدر Il est trop replet, il faut le faire jeûner pour le guérir بغایت ملحّم اولدیغندن بو علتدن شفاسی قتانته محتاجدر

JEUNESSE. L'âge qui est entre l'enfance et la virilité *A.* حداثت - حداثة السنّ - شباب *P.* جوانی - تازه سالی *T.* کنجلک || Durant la jeunesse مدّت شبابده La jeunesse passe vite عهد شباب سریع الزوالدر - ایام حداثت قلیل البقا در Dans sa première jeunesse اوائل وقت شبابنده - ابتدای نشأت حداثتنده Dans sa verte jeunesse ریعان شبابنده - عنفوان عالم حداثتنده - نو بهار شبابنده Les bouillons de la jeunesse غلوان شباب Les feux, les ardeurs, les plaisirs de la jeunesse حمیای شباب وجوشش حرارت شباب وحظوظات شباب les fautes, les erreurs حال شبابک زلات وهفواتی Passer sa jeunesse dans les plaisirs ایام حداثت سنّی مشتهیات نفسه صرف ایتمک Il a perdu sa jeunesse وقت حداثتنی عبثه صرف ایلدی - ایام حداثتنی بیهوده یره هبا وهدر ایلدی - On dit proverb., Si jeunesse savait et vieillesse pouvait کنجلکده درایت واختیارلقده قوّت اوله ایدی

Il signifie aussi, ceux qui sont dans l'âge de la jeunesse, et même ceux qui sont encore dans l'enfance *A.* اطفال وصبیان *P.* کودگان *T.* چوجوقلر || Enseigner, corriger, élever la Jeunesse اطفال وصبیانی تعلیم ایتمک وتأدیب واصلاح ایتمک واطفال وکودگانی تربید ایتمک

Et ceux qui sont de l'âge de vingt ans à trente-cinq ou environ *A.* فتیان *P.* نو جوانان *T.* دلی قانلولر || Toute la Jeunesse de la ville s'exerçait مملکتک بالجمله فتیان ونو جوانلری تعلّم ایدرلر ایدی

JEÛNEUR. Celui qui jeune *A.* صایم pl. صوّام *P.* روزه دار *T.* اوروجاو

JOAILLERIE. Métier de joaillier *A.* فن الاعمال الجواهر *P.* جوهرگری *T.* جواهرجیلك || Il s'est enrichi à la joaillerie اعمال جواهر صنعتنده کسب ثروت ایتمشدر Il se mêle de joaillerie جواهرجیلغه قاریشور

JOAILLIER. Ouvrier qui travaille en joyaux, en pierreries *A.* جوهری pl. جوهریون *P.* جوهرگر *T.* جواهرجی

JOIE. Satisfaction vive qu'on ressent en soi dans la possession d'un bien *A.* سرور - مسرّت pl. مسار - حبور - فرح - فرحت - انشراح *P.* شادی - شادمانی - خرمی *T.* سوینج || Grande joie سرور عظیم excessive مسرّت مفرطه longue سرور مدید immodérée سرور وفرح فوق الاعتدال - دائرهٔ اعتدالدن خارج فرح ومسرّت courte مسرّت قلیلة المدّة سرور مختصر - fausse سرور کاذب - سرور ساخته publique مسرّت عامّه Épanchement de joie فیضان حبور وانشراح mouvement هیجان transport اهتزاز شادمانی ومسرّت Cris de joie اصوات سرور larmes دموع های وهوی شادمانی ومسرّت - شادی وسرور Signes, marques de joie اشك شادی - دموع فارّه - سرور غلبهٔ فرح وسرور ایله Être ravi de joie امارات سرور وحبور Donner, causer de la joie à quelqu'un هوش ربوده اولمق Recevoir de la joie ایراث فرح وسرور ایتمك کسب سرور Nager dans la joie شناور بحر سرور وشادمانی وانشراح ایتمك غریق دریای انشراح وحبور اولمق - اولمق Il ne se sent pas de joie فرط - فرط حبور ومسرّت ایله هایم وسرگرداندر La joie paraissait dans son visage سروردن مسلوب الشعور در ناصیهٔ حالنده - سیماسنده آثار انشراح وسرور نمایان ایدی Je vous servirai avec joie فرح جان ایله سکا خدمت ایده‌جکم Cette nouvelle remplit la ville de joie بو خبر مسرّت اثر جمیع شهری مالامال شادمانی وحبور ایتمشدر Leur joie se changea en tristesse فرح وسرورلری ترح وکدره منقلب اولمشدر

On appelle Feux de joie, les feux qu'on fait dans les réjouissances publiques *A.* مشاعل السرور *P.* چراغان سرور *T.* چراغان شنلکی وشادی

Et fille de joie, une fille prostituée *A.* بکر زانیة *P.* دختر غر *T.* قحبه قیز

JOIGNANT. Qui est contigu *A.* ملاصق - متصل *P.* بهم پیوسته - همسایه *T.* بتشك - قرب واتصالده اولان || Une maison joignante à la mienne منزلمه متصل اولان خانه - خانه‌مك قرب واتصالنده كائن بر منزل Un champ joignant la prairie چمنزاره متصل اولان تارلا Les maisons joignantes ont été brûlées اتصالده واقع اولان بیوت ومنازل محترق اولمشدر

Il est aussi préposition, et signifie, sans qu'il y ait rien entre deux *A.* ملاصقاً - متصلاً *P.* بهم پیوسته *T.* بتشك || Une maison joignant la sienne خانه‌سنه بتشك اولان خانه - خانه‌سنه متصلاً موجود اولان منزل

JOINDRE. Approcher deux choses l'une contre l'autre, en sorte qu'elles se touchent *A.* الصاق - وصل *P.* بهم پیوستن *T.* بتشدرمك || Ces pièces de bois n'ont pas été jointes بو آغاج قطعه‌لری متصل اولمامشدر Joindre deux ais avec de la colle forte ایکی تخته‌یی طوتقال ایله وصل والصاق برینی برینه بتشدرمك - ایتمك

Il est aussi neutre *A.* اتصال - التصاق *P.* بهم پیوسته شدن *T.* بتشمك || Cette porte ne joint pas bien بو قپو کرکی کبی بتشمز Prenez garde que cela joigne mieux فلان شیٔ بر ایوجه کسب اتصال ایلمکه دقت ایله

JOINDRE LES MAINS. C'est les approcher en sorte qu'elles touchent l'une à l'autre *A.* تطبیق الایادی *P.* دست بر هم نهادن - دست پیوستن - دست صلیبی کردن *T.* ال باغلمق || Joindre les mains pour prier Dieu ایفای فریضهٔ صلات ضمننده تطبیق ایادئ خضوع ومسکنت ایتمك - استدعای pour demander pardon وقت صلاتده اللری باغلمق عفو ایچون دست برهم نهادهٔ تضرّع ونیاز اولمق

Il signifie aussi, ajouter, mettre une chose avec une autre *A.* الحاق - ضمّ *P.* بر هم نهادن *T.* اولاشدرمق - علاوه قلمق || Joignez cette maison à la vôtre بو خانه‌یی کندو منزلکه ضمّ والحاق ایله Il a joint ces deux jardins بو ایکی باغچه‌یی بری برینه الحاق ایلدی Il faut joindre ce petit traité au livre que vous avez fait بو مقاله‌یی تألیف ایلدیککك کتابك ایچنه ضمّ ایتملوسك Il joignit ses prières aux miennes نیاز وتمناسنی بنم نیازمه ضمّ ایلدی Joignez à ces raisons-là les passages et les autorités des Pères بو دلیللره ائمّهٔ عظامك مقالات واشهاداتلرینی دخی علاوه ایله

Et unir, rassembler *A.* جمع *P.* بیکجا آوردن *T.* قاوشدرمق - بر یره کتورمك || Joindre l'autorité spirituelle avec la temporelle قوّت روحانیّه‌یی قوّت دنیویّه ایله جمع ایتمك

درایتی شجاعت ایله جمع ایتمك la prudence avec la valeur حزامتی جلادت ایله بر یره کتورمك ـ la douceur avec la majesté رفق وحلمی شوکت وعظمت ایله بر یره جمع ایتمك

Et allier *A.* ربط فی سلك الاتحاد ـ ربط بالاتحاد *P.* یکجهت کردن *T.* برلشدرمك || Si vous pouviez joindre ces deux princes ensemble, joindre leurs forces, leurs armes بو ایکی پادشاهلری و بد حکومتلرنده اولان قوتنی وعسکرلرینی سلك اتحاده ربط ایتدره بیلور ایسدك Quand il a vu qu'il était trop faible, il s'est joint à un tel ضعف حالنی لدی المشاهده فلان ایله اتحاد ایلدی Il se joignit au parti contraire طرف مخالفین ایله اتحاد ایلدی Ils sont joints ensemble pour leur intérêt commun مصلحت مشترکلری ربط اتحاد ایتمشلر در ـ ایچون بری برلریله متحد درلر Ils sont joints d'amitié, il faut les joindre encore d'intérêt میاندلرنده رابطهٔ محبت درکار ایسه ده مصلحتجه دخی اتحادلرینه بینلرنده اولان علاقهٔ محبتی حسب ـ همت اولنمق لازمدر المصلحه دخی برابطهٔ اتحاد ایله تأکید ایتمك اقتضا ایدر

Et se trouver ensemble, se rencontrer *A.* ملاقات ـ تلاقی || جمع اولمق ـ قاوشمق *T.* با هم رسیدن *P.* اجتماع ـ ـ Ils se joignirent en tel endroit فلان یرده ملاقی اولمشلر در فلان محلده جمع اولمشلر در Nous nous joindrons en tel lieu فلان محلده مجتمع اولەجغز L'armée de... a joint l'armée de... فلانك اردوسی فلانك اردوسنه ملاقی اولمشدر ـ فلانك اردوسیله جمع اولمشدر

Et atteindre *A.* درك ـ ادراك ـ لحوق *P.* در پی رسیدن *T.* ایرشمك ـ یتشمك || Quoiqu'il fût parti avant moi, je le joignis bientôt بندن اوّل عزیمت ایتمشیکن در حال ادراکنه در حال آکا یتشدم ـ دسترس اولدم

JOINT. *A.* متصل ـ متواصل ـ متلاصق *P.* بهم پیوسته *T.* بتشمش *A.* منضمّ ـ ملحق *P.* بر هم نهاده *T.* اولاشمش *A.* مجتمع *P.* یکجا آمده *T.* قاوشمش *A.* متحد *P.* یکجهت ـ قویاً متصل اولان الواح || Des ais bien joints برلشمش *T.* Deux hommes بری برلریله کرکی کبی بتشمش تختەلر joints ensemble بینلرنده رابطهٔ یکجهتی واتحاد اولان ایکی بری برلریله مجتمع ایکی اردو Deux armées jointes کشی برابر اولەرق

Ci-Joint. *A.* مصحوباً ـ مربوطاً *P.* با هم *T.* برابر اولەرق || Je vous envoie ci-joint la déclaration du roi بیان حالی حاوی اولان فرمان پادشاهی اشبو مکتوبه مصحوباً طرفکه اشبو ورقەیه مربوطاً ارسال اولنور Les mémoires ci-joints اشبو ورقه ایله برابر اولەرق ـ ارسال اولنان تقریرلر

JOINT. Articulation, l'endroit où deux os se joignent *A.* وصل ایکی *T.* بندگاه استخوان *P.* فصوص .pl فصّ ـ اوصال .pl ایکی *T.* || Il a le bras cassé au-dessus du joint کمیککك اك یری فصّ عظامك اوست طرفنده الی منکسر در Le joint de l'épaule اوموز کمیکنك اك یری ـ فصّ منکب V. Article.

Il se dit aussi des pierres, des pièces de menuiserie, etc. *A.* معقد .pl معاقد ـ موصل .pl مواصل *P.* بندگاه *T.* اك یری || Ces ouvrages de menuiserie sont si bien travaillés, qu'on n'en voit pas les joints بو طوغرامه ایشلری شول رتبده استادانه ایشلنمشدر که معاقد ومواصللری بللورسز در

JOINTÉ. Il ne se dit que d'un cheval qui a le paturon disproportionné *A.* فرس غیر متناسب الارساغ *P.* اسب خورده بوقاغیلغی اوزیغونسز بارکیر *T.* نا هموار

JOINTÉE. Autant que les deux mains ensemble peuvent contenir *A.* حفنة ـ ملء الکفین *P.* دو کف *T.* انباشتهٔ ایکی آوج طلوسی شعیر || Une jointée d'orge ایکی آوج طلوسی

JOINTIF. Terme de menuiserie. Qui est joint *A.* ملتحق *P.* با یکدیگر پیوسته *T.* بتشمه ـ چاتمه || Les ais de ce plafond sont jointifs بو دوشمەنك تختەلری چاتمه در

JOINTURE. Joint. V. ce mot || Toutes les jointures du corps بدنك کافهٔ اوصالی Il avait des douleurs dans les jointures مفاصلده وجعی وار ایدی ـ فصوص واوصالده وجعی وار ایدی

JOLI. Gentil, agréable *A.* مطبوع ـ جمیل ـ لطیف ـ مرغوب *P.* دلپسند ـ دلارا ـ دلاویز ـ خوش ـ زیبا *T.* کوزل || Un joli enfant مطبوع اللقا بر چوجوق Elle n'est pas belle, mais elle est jolie حسنا دکل انجق مطبوعه در Il est d'une jolie taille مطبوع القامه در Un joli habit جامهٔ ـ لباس جمیل دلپسند

On dit d'un jeune homme qui s'est fait remarquer à la guerre, Il fit une jolie action à un tel siége فلان محاصرەده بر فعل برفعل ممدوح واجب التحسین ـ مستحسنه موفق اولمشدر ممدوح Un joli officier برعسکر ضابطی بر کردار پسندیده‌یه ـ بالحسن واللطافة ـ مطبوعاً

JOLIMENT. D'une manière jolie *A.* مطبوعاً ـ بالحسن واللطافة *P.* دلپسندانه *T.* کوزل ـ خوشلق ایله || Il danse joliment

مطبوعاً متلبسدر Il est joliment vêtu بالحسن واللطافه رقص ايدر
Cet enfant répond joliment بو طفل بالحسن واللطافه جواب ايدر

JONC. Plante aquatique dont on fait des liens, des nattes, etc. *A.* حصير ـ قوغدلق اوتى *T.* دخ ـ دوخ *P.* اسل ـ كولان || Des paniers de jonc قوغدلق اوتندن اورلمش سپدلر Nattes de jonc قوغدلق اوتى حصيرلرى Jonc de marais صولاق بطاق يرلرده نابت اولان قوغدلق اوتى C'est un méchant fonds, il n'y croît que des joncs ايشه يرامز بر طپراقدر انده حصير اوتندن غيرى بر شئ بتمز — Il se dit aussi d'une canne de jonc *A.* قصب الكولان *P.* ناى دوخ *T.* حصير اوتى قامشى

Il se dit aussi d'une espèce de bague dont le cercle est égal partout *T.* حلقه

JONCHÉE. Toutes sortes d'herbes, de fleurs, de branchages dont on jonche les rues, un jour de cérémonie *A.* فراش من اجناس الازهار والنباتات منثورة ـ اجناس الازهار والنباتات على الازقة *P.* گلها وگياهاى گوناگون در كوچه افشانده *T.* سريلوب يره دوشنمش درلو درلو اوتلر وچيچكلر ـ زوقاقده اجناس ازهار ونباتات || Jeter de la jonchée نشر ايتمك زوقاقلرى اجناس نباتات وازهار ايله فرش ايتمك

JONCHER. Jeter sur les rues de la jonchée *A.* نشر الاجناس فرش الاجناس النباتات ـ الازهار والنباتات على الازقة *P.* دركوچها گلها وگياههاى گوناگون افشاندن على الازقة *T.* زوقاقلره درلو درلو اوتلقلر دوشمك || Les habitans jonchèrent les rues d'herbes odoriférantes اهالئ بلده زوقاقلرى گوناگون معطر اوتلقلر ايله دوشديلر — Figur. || La campagne était jonchée de morts روى صحرا ابدان اموات ايله مفروش ـ ابدان اموات ومقتولين ايله پوشيده ايدى ـ ايدى قاپلنمش ايدى

JONCHÉ. *A.* مفروش باجناس الازهار والنباتات *P.* بگلها وگياههاى رنگارنگ پوشيده *T.* درلو درلو چيچكلر واوتلقلر ايله دوشنمش

JONCTION. Union, assemblage *A.* اجتماع ـ ملاقات ـ التقا *P.* بهم رسى *T.* بر يره كلمه ـ قاوشمه || La jonction de deux armées ايكى اردولرك برى برلرينه اجتماعى de deux rivières ايكى نهرك برى برينه قاوشمسى ـ التقاء النهرين de ces deux princes بو ايكى پادشاهلرك اجتماعى

JONGLERIE. Tour de passe-passe *A.* شعوذة *P.* منجيك ـ حقه بازلق *T.* شعبده كارى

JONGLEUR. Joueur de tours de passe-passe *A.* مشعوذ *P.* حقه باز *T.* شعبده باز ـ منجيكباز || Plusieurs peuples sauvages ont des jongleurs qui exercent la médecine et la magie وافر اسم وحشيه ايچنده حقه بازلر اجراى طبابت واعمال سحر ايدرلر

JONQUILLE. Plante *A.* نسرين *P.* نسرين *T.* مصر گلى

JOUBARBE. Plante *A.* حى العالم *P.* حى جوان *T.* هميشك جوان ـ قيا قورغى

JOUE. La partie du visage qui s'étend depuis les tempes et les yeux jusqu'au menton *A.* خد pl. خدان ـ عارض ـ وجنة pl. وجنات ـ ملطم pl. ملطمان *P.* رخ ـ رخسار *T.* يكاق || Joue droite وجنهٔ يمنا gauche وجنهٔ يسرا enflée خد منتفخ Avoir les joues enflées منتفخ الخد اولمق ـ شيشكن يكاقلو اولمق creuses خميص الخد اولمق ـ باتقين يكاقلو اولمق ـ يكاغى چقور اولمق Rouges, vermeilles وجنهٔ حمرا صاحبى ـ آل يكاقلو اولمق ـ رخسارى گلگون اولمق ـ اولمق Baiser à la joue صحن خدى تقبيل ايتمك ـ يكاغى بوس ايتمك ـ يكاغى اوپمك

On dit, Donner sur la joue, couvrir la joue, pour dire, donner un soufflet *A.* لطم *P.* سيلى زدن *T.* شمارلمق ـ شمار اورمق

JOUER. Se récréer, se divertir *A.* تلعب ـ التها *P.* بازيدن ـ باختن *T.* اوينامق || Ces enfans jouent ensemble بو اطفال برى برلريله تلعب ايدرلر Ne sauriez-vous jouer sans vous fâcher? طارلميدرق اوينامق بيلمزميسك

SE JOUER. *A.* تلاعب ـ ملاعبة *P.* با همديگر بازيدن *T.* اويناشمق || Cet enfant se joue avec tout ce qu'on lui donne بو چوجوق النه هر نه ويرلسه ملاعبه ايدر Les petits chats se jouent avec des balles كدى انيكلرى طوپلر ايله اويناشور — On dit figur. Faire une chose en se jouant, et se jouer de quelque chose, pour dire, la faire en s'amusant et sans peine || Cet ouvrage aurait paru difficile à tout autre, il l'a fait en se jouant بو كتابك تأليفى سائرلره مشكل عد اولندجق ـ مقولدن ايكن ملاعبه طريقيله انشاسنه ظفرياب اولمشدر اوينايدرق ياپدى

On dit aussi, Se jouer de quelque chose, pour dire, l'employer en un mauvais sens || C'est un impie, il se joue de l'Écriture-Sainte, de la religion بو بر كافر در كتب منزله‌يى كتاب الله ودينى ـ اويون يرينه قور ـ ودينى ملعبه عد ايدر

ایله اوینار ـ On dit aussi, Se jouer de la vie, de la fortune des hommes خلقک مال وجانیله اوینامق ـ مال وجاننی اوینار ـ اویون عدّ ایتمک ـ Et se jouer à quelqu'un, pour dire, l'attaquer inconsidérément || Ne vous jouez pas à lui, il n'entend pas raillerie بو آدم ایله اوینامه لطیفهدن آلمز Quoi, il a osé se jouer à moi! بو نه بکامی اویون اوینامغه جسارت ایلدی ـ Et ne vous jouez pas à cela, pour dire, ne soyez pas assez fou pour faire cela بو خصوصده ـ بو شیٔ ایله اوینامه اوینامه

Se jouer de quelqu'un, signifie aussi figur., se moquer de lui *A.* استهزا ـ تمسخر ـ مهارات *P.* خنده خریشی نمودن *T.* مسخرهلغه آلمق ـ ذوقلنمک || Ne voyez-vous pas qu'on se joue de vous? سنی استهزا ایتدکلرینی کورمزمیسک Penserait-il se jouer de moi? بنی ذوقلنمکه جسارتی وارمیدر ـ On dit aussi, que la fortune se joue des hommes, pour dire, qu'elle rompt leurs projets فلک شعبده کار تدبیر بشری مسخرهلغه چویرر

Jouer, signifie aussi, se divertir à un jeu quelconque *A.* تلاعب *P.* بازیدن *T.* اوینامق || Jouer aux échecs شطرنج اوینامق au trictrac طاوله اوینامق à la boule طوب اوینامق aux dés زار اوینامق On ne donne plus à jouer dans cette maison بو خانده فیما بعد اویون اوینامیورلر

Jouer aux cartes *A.* مقامرة *P.* منگیاگری کردن *T.* قمار اوینامق

Jouer des gobelets. Faire des tours de passe-passe *T.* حقهبازلق ایتمک

On dit figur. Jouer au plus sûr, pour dire, choisir de deux expédiens celui où il y a le moins de risque *A.* اختیار اهون الشرّین *T.* ایکی کوتینک اهونجدسنه یاپشمق

Et jouer à jeu sûr, pour dire, être sûr de la réussite d'une entreprise ایشی صاغ قازیغه باغلمق ـ صاغ تختهیه بصمق

Et jouer à quitte ou double, pour dire, risquer le tout pour le tout هر چه بادا باد دییهرک بر ایشه صالمق

Et qu'un homme joue de malheur, pour dire, que ce qu'il entreprend lui réussit mal امورنده ادبار وشآمت وار در ـ الندە میمنت یوقدر

Jouer, signifie aussi, tromper quelqu'un, l'amuser. V. ce mot. On dit proverb. Jouer une pièce, jouer un tour à quelqu'un, pour dire, lui faire un méchant tour *A.* مخاتلة *P.* رنگ نمودن فند کردن *T.* دوباره ایتمک ـ اویون ایتمک || Il m'a voulu jouer un tour auprès d'un tel فلانک یاننده بکا بر اویون ایتمک قیدنده اولدی ـ On dit dans le même sens, Jouer d'un tour à quelqu'un بر کمسنهیه بر دوباره ایتمک

Et représenter une pièce dans le théâtre *T.* اوینامق ـ On dit figur., qu'un homme joue un grand rôle, lorsqu'il a une grande influence dans les affaires de l'État امور معظّمهده اثبات وجود ایتمک Et qu'il joue un petit rôle, lorsqu'il a peu d'influence جزئیّات اموره اثبات وجود ایتمک

Et toucher un instrument de musique *A.* ضرب *P.* زدن ـ نواختن *T.* چالمق || Jouer du violon کمان چالمق du hautbois سورنا چالمق Il joue de toutes sortes d'insrumens آلات موسیقیهنک هر نوعنی چالر Il joue sur tous les tons هر پردهده ساز چالر

Il se dit aussi des armes *A.* اعمال السلاح *T.* سلاح قوللنمق

Et avoir l'aisance et la faculté du mouvement. Il se dit d'un ressort, d'une machine *A.* تحرّک ـ حرکت ـ نغضان *P.* جنبیدن *T.* ایشلمک ـ اوینامق || Ce ressort joue bien بو زنبرک ایو ایشلر Cette serrure ne joue pas bien بو کلید ایو ایشلمز ـ On dit figur. Faire jouer toutes sortes de ressorts dans une affaire بر خصوصده انواع تدابیر وصنایع اعمال ایتدرمک ـ کافهٔ تدابیر وصنایع ممکن الاعمالی فعله کتورمک

On dit aussi, Faire jouer un canon, une mine, pour dire, y mettre le feu *T.* طوبی ولغمی طونشدرمق ـ طوبه ـ ایشلتمک ولغمه آتش ویرمک

Et que les eaux, les jets d'eau, les cascades jouent, pour dire, qu'elles ne sont plus retenues, qu'on les a lâchées *A.* انسدام المیاه *P.* شادروان بجنبش آمدن *T.* فسقیهلروچاغلغانلراوینامق || On fit jouer les eaux صولری اویناتدیلر

On dit, Jouer du drapeau, pour dire, faire voltiger un drapeau avec adresse *A.* تحریک اللواء ـ تهزیزاللواء *P.* بیرق جبنانیدن *T.* بیراق اویناتمق

JOUET. Ce avec quoi on fait jouer les enfans *A.* ملعبة *P.* بازیچه *T.* اویونجق || Jouet d'enfant بازیچهٔ ـ ملعبهٔ صبیان ـ کودکان ـ چوجوق اویونجغی ـ On dit figur., qu'un vaisseau est le jouet des vents, des flots, des tempêtes فلان سفینه ملعبهٔ امواج دریا در ـ دستخوش امواج پر خروش دریا در ـ Et

qu'un homme est le jouet de la fortune لعبهٔ فلك نا سازكار دستخوش فلك غدار اولمشدر - اولمشدر de ses passions دستخوش امراض نفسانیه‌سی اولمشدر

Il se dit aussi d'une personne dont on se moque *A.* لعبه - مسخر *P.* خنده خریش *T.* مسخره || Pensez-vous qu'il veuille être votre jouet? مسخره‌كز اولمغه راضی ایدوكنیمی ظن ایدرسك Il est devenu le jouet de tout le monde لعبهٔ عالم مسخر كافهٔ ناس اولمشدر - اولمشدر

JOUEUR. Qui joue, qui folâtre avec quelqu'un. En ce sens il ne se dit qu'en cette phrase: Un rude joueur *A.* ملاعب مضر *P.* بازندهٔ بد كار *T.* یرامز اویناشیجی

Et qui joue à quelque jeu *A.* لاعب *P.* بازنده *T.* اویناییجی - اویونجی || Joueur de boule لاعب بازندهٔ طوب Bon joueur استاد اویونجی - ماهر

Et qui a la passion du jeu *A.* قاجل - مقامر - قامر *P.* منگیاگر - هوسیناز - قمار باز *T.* قمارجی || Ne donnez pas votre fille à ce jeune homme, c'est un joueur بو اوغلان قمار باز در قیزیكی آكا ویرمه

JOUEUR d'instrument *A.* عازف *P.* سازنده *T.* چالقیجی

JOUEUR de farce *A.* لاعب السخریات - لعاب المضحكات *P.* سخریه باز *T.* مقلد - مسخره‌لق ایدن

JOUFFLU. Qui a de grosses joues *A.* مكتل الملطمان *P.* بالیده رخسار *T.* یوغون یكاقلو - شیشكین یكاقلو

JOUG. Pièce de bois que l'on met sur la tête des boeufs, et qui sert à les atteler *A.* نیر - انیار ps. مقرن *P.* یوغ - سرآماج - لباد *T.* بویندرق || Mettre les boeufs au joug جید - اوكوزه بویندرق اورمق - بقره ضرب مقرن ایتمك leur ôter le joug جید اوكوزك بوینندن بویندرق طاقمق - اوكوزك بوینندن بویندروغی المق - بقردن فك مقرن ایتمك

Il signifie figur. servitude, sujétion *A.* ربقه - ربقة التبعیة - الرقیة - ربقة الاطاعة *P.* بند بندگی - بند فرمانبری *T.* قوللق باغی || Joug pesant ربقهٔ گران رقیت rude ربقهٔ كاسره fâcheux ربقهٔ عنیفه insupportable ربقهٔ ما لا یطاق الرقاب رقیت ربقهٔ تحملگداز فرمانبری وتبعیت - یطاق تبعیت Le joug de la servitude ربقهٔ رقیت de la loi ربقهٔ قانون وشریعت du mariage نكاح باغی - بند نكاح - رابطهٔ نكاح - ربقهٔ نكاح Mettre sous le joug زیر ربقهٔ اطاعته ادخال ایتمك Imposer un joug تحمیل ربقهٔ تبعیت ایتمك Porter le joug متحمل ربقهٔ رقیت سر فرو بردهٔ انقیاد اولمق - ربقهٔ عبودیت اولمق S'affranchir du joug بند بندگیدن تنفصّی واستخلاص ایتمك Secouer le joug فك ربقهٔ ربقهٔ اطاعتدن رهایاب اولمق - ربقهٔ عبودیتدن گردنپیچ سرفرویی - اطاعت ایتمك مقلد واطاعت اولمق Le joug s'est appesanti sur leurs têtes گردن عجز ومسكنتلری اولان ربقهٔ رقیت نو بنو كسب ثقالت ایتمشدر Jésus-Christ dit dans l'Évangile que son joug est doux حضرت عیسی انجیل شریفده بیورمشدر كه گردن عباده تقلید ایلدیكی ربقه خفیف وملایمدر

JOUIR. Avoir la jouissance actuelle d'une chose *A.* تمتع - استمتاع *P.* تصرف - كامران شدن - بهره مند شدن - برخوردار شدن *T.* فائده‌لنمك || Jouir d'une terre بر چفتلكدن فائده‌لنمك - بر چفتلكك حاصلاتیله متمتع اولمق - تمتع ایتمك d'une pension بر معاش ایله تمتع ایتمك de cent mille écus de rente یوز بیك غروش ایراد ایله استمتاع ایتمك Il est majeur, il jouit de son bien حدّ بلوغده اولمغله مالندن تمتع ایدر - حدّ بلوغه رسیده اولمغله مالنه متصرفدر Il jouit de ses droits مستحق اولدیغی حقوق ایله متمتعدر Il ne jouit de rien هیچ بر شیدن تمتع ایتمز Il jouissait paisiblement بلا نزاع متمتع ایدی - متصرف ایدی Il faut le laisser jouir تمتعنه - تصرفنه رخصت ویرملو در Vous m'avez vendu votre terre, faites-moi jouir چفتلككی بكا فروخت ایلدك اسباب تمتع وتصرفنه دخی همت ایله Qui vous empêche de jouir? تمتعكه تصرفكه - كیم مانع اولور Jouir de la victoire منافع فتح وغزا ایله تمتع ایتمك d'une parfaite santé صحت كامله ایله متمتع اولمق de la bonne fortune بخت میمون ایله كامران وكامروا اولمق de la vie نعمت حیات ایله تمتع ایتمك du repos منافع راحت وآرام ایله استمتاع ایتمك de la gloire éternelle سعادت ابدیه ایله متمتع وكامران اولمق Il sait jouir de la vie لذت حیات ایله تمتعك طریقنی بیلور Il jouit du présent, sans trop songer à l'avenir مستقبله چندان صرف ذهن ایتمیدرك حال حاضر ایله تمتع ایدر Ce guerrier, cet auteur savait parfaitement jouir de sa réputation بو عسكری وبو مؤلف موفق اولدیغی حسن صیت وشهرتدن متمتع اولمنك طریقنی بیلور ایدی

Il se prend aussi pour S'amuser de... *A.* كسب الفرح *P.* صفا یافتن - ذوقیاب شدن *T.* خوشلنمق || Jouir de l'embarras

بر كمسنه‌نك دوچار اولديغى غائلەدن صغاياب de quelqu'un لذايذ دنيويه‌دن ذوقياب اولمق des plaisirs du monde اولمق — On dit aussi absolument, Il est riche, mais il ne sait pas jouir صاحب ثروت ويسار در انجق لذايذ دنيادن صغاياب اولمنك طريقنى بيلمز

On dit, Jouir d'une femme, pour dire, avoir commerce avec elle *A.* استيفاء الحظ || Il jouit d'une telle femme فلان قارى ايله استيفاى حظ ايدر

JOUISSANCE. Usage et possession de quelque chose *A.* تمتع pl. تمتعات — تصرّف *P.* بهره‌مندى — برخوردارى — كامرانى *T.* فائده‌لنمه — متصرّفلك || Jouissance paisible — ملكدارى تصرّف تامّ parfaite تصرّف مديد longue تصرّف بلا نزاع Avoir pleine et entière jouissance de ses biens كندو اموالندن — كندو اموالنه تماماً وكاملاً متصرّف اولمق — تمتّع تامّ وكامل بر وجه اكمل متمتّع اولمق Il a obtenu un arrêt qui le met en jouissance de ces terres اول املاكه تصرّفنى ناطق بر قطعه فرمان تحصيل ايلدى On lui en a accordé, donné la jouissance تصرّفنه رخصت ويرلمشدر Après une jouissance de longues années تمتّعندنصكره — سنين متوافره تصرّفندنصكره Troubler dans la jouissance امر تصرّفه خلل كتورمك Maintenir dans la jouissance حال تصرّفده وقايه وابقا ايتمك Il n'a point la propriété de cette terre, il n'en a que la jouissance, que l'usufruit sa vie durant بو ارضك ملكيتنه علاقه‌سى اولميوب همان قيد حيات ايله نما وحاصلاتندن تمتعه مأذوندر

JOUISSANT. Qui jouit *A.* متمتّع — متصرّف *P.* بهره‌مند — كامران *T.* فائده‌لنان — متصرّفلك — بدست تصرّف دارنده || Majeur usant et jouissant de ses droits حقوقنده متصرّف ايدن واعمال واستعماللرينه مأذون اولان بالغ

JOUJOU. Jouet d'enfant. V. Jouet.

JOUR. Lumière que le soleil répand *A.* نهار — ضياء النهار — ضياء الشمس *P.* روشنى — خورشيد — روشنئى *T.* كوندز — كونش ايدينلغى — كوندز ايدينلغى — آيدينلق Grand jour نهار دلگشا — نهار لطيف beau نهار بارز — نهار كامل clair et serein اياز وآيدينلق كوندز — نهار روشن واصحا Petit jour, pour dire, la pointe du jour *A.* وقت الفجر — وقت صباح آيدينلغى وقتى *T.* صبحدم *P.* الصبح Au point du jour *A.* لدى الانفلاق الفجر *P.* بامدادان *T.* صباح آغرر قبل الطلوع — قبل الصبح *A.* Avant le jour ايكن صباح اولمزدن اوّل *T.* پيش از صبح *P.* الفجر Sur le déclin du jour *A.* عند الميلولة النهار *T.* نهارده وقت زوال l'aube du jour *A.* عند الطلوع النهار — عند الطلوع الشفق *P.* سپيده دم *T.* هنوز شفق آچيلور — شفق سوكيلور ايكن Jour faible نهار قليل — نهار ضعيف — چين صباح — ايكن sombre نهار تيره وتار — نهار مظلم الضيا Le jour commence à poindre ضوء نهار انكشاف وانفجاره بداء ايدر Il est jour كون اولدى — وقت نهاردر Il fait grand jour وقت ضحوه در Il faut travailler à cela de jour بو ايشى قبا قوشلقدر — نهاراً ايشلمك اقتضا ايدر Voir le jour au travers de quelque chose ضياى شمسى بر سيئك آره‌لغندن كورمك Il ne faut pas voir cette étoffe dans la boutique, il la faut voir au jour بو متاعى دكانده كورمك جائز دكلدر آيدينلقده كورمك Les femmes n'aiment pas le grand jour طايفهٔ نسوان باقملو در زنان طايفه‌سى فرط ضياى نهارى — ضياى شمسدن حظ ايتمز Il avait le jour dans les yeux كوزى ايچنده ضياى شمس سومز Le jour vient de ce côté-là فلان طرفدن ضياى شمس ايدى Le soleil est le père du jour ضوء النهار مولد خورشيد كلور l'astre du jour خورشيد رخشان نيّر جهانتاب جهاندر l'astre qui donne le jour شمس تابان نيّر ضيا بخش نهار در le flambeau du jour مشعلهٔ جهان افروز — مصباح الصباحدر نهار در

On dit d'une belle personne, qu'elle est belle comme le jour مه لقا در — خورشيد چهره در — بر محبوبهٔ خورشيد سيما در — آفتاب كبى بر حسناى دلربا در — Et d'une proposition, qu'elle est claire comme le jour كالشمس فى وسط النهار جلى كون كبى آشكار در — وعياندر

On dit figur., qu'un homme a mis une affaire dans un faux jour, pour dire, qu'il l'a fait paraître autre qu'elle n'était ماده‌يى معكوساً نقل — جهت معكوسه‌سند تقليب ايله بيان ايلدى ايلدى

Et mettre une pensée dans son jour, dans tout son jour, pour dire, lui donner tout le brillant qu'elle peut avoir بر معنايى جليّاً وعياناً كشف ايتمك

On appelle aussi Jour, toute ouverture faite dans les murs par où on reçoit la lumière *A.* كوّة pl. كواء *P.* روشندان *T.* باجه || Un jour bien pratiqué محلنده ياپلمش بر باجه

Et certaines ouvertures par où le jour, l'air peuvent sortir *A.* فرجة pl. فرج *P.* رخنه *T.* كدك || Ces ais ne sont pas bien joints, Il y a du jour entre deux بو تختهلر لايقى اوزره بتشك اولميوب آره‌لقلرنده فرجه وار در

Jour, se dit en Peinture par opposition à Ombre *A.* ضحّ *P.* پرتوگاه *T.* كونى يرى || Les jours de ce tableau sont bien ménagés بو تصويرك موقع ضحّ اولان طرفلرى صنعت ايله ترتيب اولنمشدر Savoir bien mêler les jours et les ombres d'un tableau بر تصويرك ضحّ وظل يرلرينى امتزاجليو كونى وكولكه‌لك يرلرينى - اويدرمنك فننى بيلمك

On dit, Percé à jour, pour dire, percé de part en part, en sorte qu'on voie le jour au travers *T.* آيدينلق كوربنه‌جك قدر دليكى آچلمش نسنه

Se faire jour, signifie, se faire passage et ouverture *A.* تحصيل الفرجة الانسلات *P.* رهياب - فرجه ياب گريز وفرار شدن گذار شدن *T.* سيوشجك بر آرالق - شيوشمكه يول بولمق بولمق

Jour, signifie aussi, facilité, moyen pour venir à bout de quelque affaire *A.* طريق السهولة *P.* سمت سهولت *T.* قولايلق || Si je vois jour à cela بو خصوصده بر درلو طريق سهولت سمت سهولتنى بر كوره بيلسدم Je n'y vois point de jour بو بابده بر سمت سهولت اولسه S'il y a jour وجهله كوره‌ميورم

On dit, Mettre un ouvrage au jour, pour dire, l'imprimer *A.* طبع ونشر *T.* بصدروب يايمق || Quand mettrez - vous vos poésies au jour? تأليف ايلديككك ديوانى قنغى وقتده بصدروب نشر ايده‌جكسك

Et mette au jour, pour dire, divulguer *A.* اخراج الى الخارج *P.* بديد وآشكار كردن - فاش كردن *T.* ميدانه چيقارمق - خارجه چيقارمق بر || Mettre au jour la perfidie de quelqu'un كمسنه‌نك خيانتنى خارجه اخراج ايلمك

Jour, signifie aussi, la vie *A.* حيات *P.* زندگى *T.* ديريلك || Perdre le jour افاتهٔ حيات ايتمك Ceux qui m'ont donné le jour بكا نعمت حيات ووجودى - سبب حياتم اولنلر Le jour que je respire متنفّس اولديغم انفاس حيات ويرنلر

Et au pluriel, le temps pendant lequel on vit *A.* عمر - ايّام *P.* زندگانى *T.* عمر || À la fin de nos jours ايّام عمرمزك العمر رشتهٔ عمر نا پايدارى Trancher le fil de nos jours آخرنده غلبهٔ اكدار Les chagrins ont abrégé ses jours شكست ايتمك تراكم آلام واكدار ايّام - وآلام عمرينى كوتاه ايتمشدر عمرينى قصر ايتمشدر Nous ne verrons point cela de nos jours بو حالتى مدّت عمرمزده اصلا كوره‌جك دكلز

Et certain espace de temps par lequel on divise les mois et les années *A.* يوم pl. ايّام *P.* روز *T.* كون || Le premier, le second jour روز نخستين وروز دوم - يوم اوّل ويوم ثانى - ابتداكى كون وايكنجى كون Quel jour est-ce aujourd'hui? كونلردن نه بو كونكى كون نه كوندر Quel jour est-il? Jour ouvrier ايش كونى - يوم شغل وخدمت كوندر maigre پرهيز كونى Jour de fête يوم عيد Le jour solennel يوم جليل de Noël يوم ميلاد حضرت عيسى de Pâques يوم عيد الفصح پصقليا كونى - Le jour de l'an, ou le premier jour de l'année *A.* يوم الرأس السنة *P.* روز سر سال *T.* ييل باشى Le jour d'après *A.* يوم عقيب *P.* روز پس آينده *T.* كونى كلجك كون Un jour devant بر كون اوّل Un jour après بر كون صكره Le jour de ses noces يوم نكاحنده Un jour de triomphe يوم غزا de conseil يوم شورا - مشورت كونى Un heureux jour اوغورلى كون - روز فيروز - يوم سعيد Les jours heureux ايّام متيمّنه - اوقات متيمّنه - اوقات خجسته يوم مشئوم - يوم نحس Un jour malheureux اوغورلى وقتلر - ايّام اوغورسز كون - روز نا مبارك - Les jours caniculaires باحور Marquer, assigner un jour كون تخصيص ايتمك Prendre, donner un jour بر كون اختيار ايتمك وبر كون تعيين ايتمك À jour préfix يوم معيّنده À jour nommé يوم موعودده يوم موعودك Quand le jour fut venu يوم معلوم موعودده - يوم معيّنك - حلولنده Ces trois généraux commandaient alternativement chacun leur jour بو اوچ نفر رؤساى عسكر هر برى يوم معيّنده ادارهٔ عسكر برله بالمناوبه خدمت ايدر فلاننك نوبتى كونى ايدى C'était le jour d'un tel ايدى Il était de jour نوبتجى ايدى Je l'attends de jour en jour كوندن كونه ظهورينه منتظرم - روز بروز ورودينه منتظرم De jour à autre, d'un jour à l'autre بر - من يوم الى يوم كوندن اول بر كونه Il paye tant par jour يوميّه شو قدر ويرر J'en ai fait la relation jour par jour كونده‌لك شو قدر ويرر - جريان ايدن احوالى يوماً بعد يوم نقل وحكايت ايلدم Le jour du jugement *A.* يوم الحساب - يوم الدين *P.* روز شمار *T.* قيامت كونى Un jour viendra que... بر كون اولور كه Un jour de grande fête مبارك كون

On appelle, en termes de commerce, Jours de grâce et de faveur, Un certain nombre de jours de délai qui sont accordés à celui sur lequel une lettre de change est tirée *T.* مساعده كونلرى

On dit, Prendre le jour de quelqu'un, c'est-à-dire, le temps qui lui convient وقتنى آولمق ـ بر كمسندنك وقتنى بولمق

Et vivre, ou gagner sa vie au jour la journée, au jour le jour, pour dire, ne travailler chaque jour que pour gagner ce qu'il faut pour vivre ce jour-là يوم جديد رزق جديد ايله كونده لك ـ روز نو روزى نوايلد كچنمك ـ تعيش ايتمك قزانجى ايله كچنمك

On dit aussi des personnes négligentes qui ne prévoient pas l'avenir, qu'elles vivent au jour la journée فردايى دوشنميان اربابدندر

Et faire du jour la nuit, et de la nuit le jour وقت نهارده وقت نهار خوابنده ووقت ـ نايم ووقت ليلده قايم اولمق شب انجم شمار وزنده اولمق

On appelle Les beaux jours, les premiers jours du printemps, *A.* ايام لطيفة الربيع *P.* دم نو بهار *T.* ايلك ياز كونلرى || Remettez votre voyage aux beaux jours عزيمتكى ايام لطيفة بهاره قدر تأخير ايله

On appelle figur. Les beaux jours, le temps de la première jeunesse *A.* ربيع الشباب *P.* نوروز جوانى ـ نو بهار جوانى *T.* كنجلك يازى ـ Et les temps les plus heureux de la vie *A.* ايمن الميقات العمر *P.* ايام خجسته ترين زندگانى *T.* عمرك ايو كونلرى

JOURNAL, adjetif. On appelle Livre journal, papiers journaux, un livre, des papiers qui contiennent ce qui se perçoit, ce qui se dépense, ce qui se vend chaque jour *A.* دفتر يومى pl. دفاتر يومية *P.* اوارهٔ هر روزه *T.* كونلك دفترى

Il signifie au substantif, relation jour par jour de ce qui se passe en quelque endroit, en quelque affaire *A.* مضبطهٔ يومية *P.* مضبطهٔ هر روزه *T.* كونلك مضبطه سى || Journal de ce qui s'est passé au conseil sur cette affaire بو مصلحته دائر شوراده جريان ايتمش مذاكره نك مضبطهٔ يوميه سى Journal des audiences مجالس مرافعه نك مضبطهٔ يوميه سى du siége de Candie كريد محاصره سنك مضبطهٔ يوميه سى d'un voyage بر سفرك مضبطهٔ يوميه سى

Il se dit aussi des ouvrages périodiques, qui rendent compte des nouvelles publiques *A.* تقويم الوقايع *P.* روزنامهٔ وقايع *T.* حوادث كاغدى || Les journaux d'Angleterre انكلتره نك حوادث كاغدلرى

JOURNALIER. Qui se fait chaque jour *A.* يومى *P.* هرروزه *T.* هر كونلك ـ هر كونكى || C'est un travail journalier بر حركت ـ حركت يومية exercice journalier شغل هر روزه در هر روزه

Il signifie aussi, inégal, sujet à changer *A.* عديم الدوام *P.* بى دوام ـ يكروزه ـ يكدمه *T.* كوندن كونه دونر ـ دوامسز || Son esprit est journalier عقلى بى دوامدر son humeur est journalière طبيعتنده دوام يوقدر Beauté journalière حسن يكدمه ـ حسن يكروزه ـ بى دوام Les armes sont journalières احوال حرب بيدوام ونا پايدار در

JOURNALIER. Homme qui travaille à la journée *A.* اجير *P.* مزدور *T.* كونده لكجى || Cet un pauvre journalier بر اجير بر بيچاره كونده لكجيدر ـ فقير در payer les journaliers كونده لكجيلرك اجرتنى ـ كونده لكجيلرك حقنى ويرمك ادا ايتمك

JOURNALISTE. Celui qui compose un journal *A.* مؤلف التقويم الوقايع *P.* نويسندهٔ روزنامهٔ وقايع *T.* حوادث كاغدى يازان

JOURNÉE. L'espace de temps qui s'écoule depuis l'heure où l'on se lève, jusqu'à l'heure où l'on se couche *A.* موقت النهار ـ يوم *P.* وقت روز ـ روز *T.* كون وقتى || Heureuse journée يوم ميمون belle يوم لطيف ـ روز دلارا Il a passé la journée tristement وقت نهارى مغموماً امرار ايلدى Il a bien employé la journée وقت نهارى خوشجه صرف ايلدى

Et travail d'un ouvrier pendant un jour *A.* خدمة يومية ـ خدمة بالمياومة *P.* كار يكروزه *T.* ايش كونده لك || Il travaille à la journée كونده لك ـ بالمياومه خدمت ايدر Louer des gens à la journée بالمياومه عمله طوتمق ايشلر La journée d'un ouvrier بر اجيرك خدمت يوميه سى Il n'y a pas une journée entière بو ايشده بر كونده لك خدمت يوقدر

Et salaire qu'on donne à un ouvrier pour le travail qu'il a fait pendant un jour *A.* اجرت يومية ـ جعيلة يومية *P.* مزد روزينه *T.* كونده لك || Il faut lui payer sa journée اجرت يوميه سى ادا اولنملو در Il lui doit quinze jour-

nées فلانه اون بش کونده‌لک بورجی وار در

Il se prend aussi, pour le chemin qu'on fait dans l'espace d'une journée *A.* مرحلة يومية *P.* مرحلهٔ روزى *T.* بر کونلک || بر کونلک يول ـ قوناق Il y a une journée de chemin de ce lieu-là à cet autre فلان محلدن فلان محله قدر بر کونلک يول واردر Il marchait à grandes journées بهر يوم مديد وبعيد مراحل طى ايدرک سير وسفر ايدر ايدى à petites journées مراحل يوميه‌يى قصد ايدرک سفر ايدر ايدى Journée d'armée بر کونلک اردو قوناغى

Il signifie aussi, un jour de bataille, ou la bataille même *A.* يوم الملحمة ـ يوم المعرکة ـ وقعة ـ الوقعة *P.* کارزار ـ روز کارزار *T.* جنک ـ جنک کونى || La journée mémorable de Fontenoi فلان وقعه‌سى ابداً ذکرى باقى اولهجق Ce fut une grande journée بر يوم جليل ـ ملحمهٔ عظيمه کونى ايدى معرکه ايدى

JOURNELLEMENT. Tous les jours *A.* کل يوم *P.* هر روز ـ همه روز *T.* هر کون || Il travaille à cela journellement کل يوم بو ايش ايله مشغولدر

JOUTE. Combat d'homme à homme avec la lance *A.* مبارزة *P.* الرماح نيزه اندازان *T.* سکو جنکى || Il emporta le prix de la joute سکو جنکنده قصب السبقى احراز ايلدى S'exercer à la joute فن مبارزهٔ رماحى تعليم ايتمک

Il se dit aussi de certaines animaux *A.* محامشة *P.* جنک *T.* برى برلريله دوکش || La joute des coqs محامشهٔ خروس دوکشى ـ ديکان

JOUTER. Combattre avec des lances l'un contre l'autre *A.* تبارز الرماح *P.* نيزه اندازان با يکديگر جنکيدن *T.* سکو ايله رماحک || Le lieu où l'on joute سکو ايله جنکلشمک ـ دوکشمک مبارزه‌لرى ميدانى

Il se dit aussi des animaux *A.* احتماش *P.* با يکديگر جنکيدن *T.* برى برلريله دوکشمک || Faire jouter des coqs, des cailles خروسلرى وبولدرجين قوشلرينى احتماشه قيندرمق

Il signifie figur., disputer *A.* مجادلة *P.* سرنکيدن *T.* چکشمک || Je ne vous conseille pas de jouter contre lui آنکله مجادله‌يه مبادرتکى نصيحت ايتمم

JOUTEUR. Celui qui joute *A.* مبارز بالرمح *P.* نيزه انداز *T.* سکو ايله دوکشيجى ـ جنک آور

JOUVENCE. Jeunesse. Il ne se dit qu'en cette phrase: La fontaine de jouvence. On feint qu'elle avait la vertu de rajeunir *A.* عين الحياة *P.* چشمه سار آب حيات *T.* آب حيات چشمه‌سى

JOVIAL. Gai, joyeux *A.* بهيج ـ نشيط *P.* فرحناک ـ نشاطمند *T.* شن خويلو || Face joviale چهرهٔ بهيج humeur مزاج نشيط

JOYAU. Ornement précieux d'or, d'argent, de pierreries, dont se parent les femmes *A.* حلى pl. حليات ـ مجوهر pl. مجوهرات *P.* زيب وزيور ـ گوهر *T.* دوزکون ـ جواهر || Les joyaux de la Couronne مجوهرات سلطنت Riche joyau حلى گرانبها beau حلى لطيف

JOYEUSEMENT. Avec joie *A.* مسروراً ـ مفرحاً ـ بالسرور والفرح *P.* بشادى ـ بصفاى درون ـ باخرمى *T.* کوکل خوشلغيله || Faites cela joyeusement بو ايشى مسروراً ايشله Nous passâmes la journée joyeusement وقت نهارى بالسرور والفرح امرار ايلدک

JOYEUSETÉ. Plaisanterie *A.* طنز ـ لطيفة *P.* لاغ *T.* خوراطه || C'est un homme de belle humeur, qui dit force joyeusetés قتى وافر طنز ولطيفه ايدر بر شن آدمدر

JOYEUX. Qui a de la joie *A.* مسرور ـ بهيج ـ کثير الطرب ـ نشيط المزاج *P.* دلشاد ـ خندان ـ خرم ـ طربناک ـ فرحناک *T.* سونجلو ـ خوش کوکلى || Un homme joyeux کثير الطرب بر آدم Cela l'a rendu plus joyeux بو کيفيت برقات دخى کندويه موجب سرور ونشاط اولمشدر Je suis tout joyeux de vous voir ديدارکز ـ ديدارکز ايله مسرور ودلشادم Vous le ferez bien joyeux فلانى بادئ نشاط وسرورم اوله‌يور Vivez joyeux et content مسرور وپر نشاط ايده‌جکسک Il est d'humeur joyeuse دائما مسرور وممنون الفؤاد اول اوقات بالطبع بهيج ونشيط بر آدمدر Mener une vie joyeuse عمرى فرح بال ايله کچندرمک

Et qui donne de la joie *A.* مفرح ـ موجب السرور ـ سار ـ صفا بخش ـ فرحرسان ـ فرحبخشا *T.* موجب النشاط ـ کوکل خوشليغى ـ سوينج باغشلر *T.* دلشاد ساز || Une joyeuse nouvelle بر خبر مسرت اثر une chanson مفرح بر ترکى Des nouvelles joyeuses اخبار سارّه

JUBÉ. Espèce de tribune élevée dans les églises *A.* منبر pl. منابر || Chanter l'Évangile dans le jubé انجيل شريفى منبرده قرائت ايتمک Monter au jubé منبر اوزرينه صعود ايتمک ـ منبره چيقمق

JUBILÉ. Indulgence plénière et générale, accordée par le Pape *A.* عفو الذنوب على الاطلاق *P.* بخشایش عمومی گناهها *T.* عموماً صوچ باغشلمه || Le Pape a accordé le jubilé ریم پاپاسی عفو ذنوب على الاطلاق خصوصنه مساعده ایلدی Le grand jubilé n'était autrefois que de cent ans en cent ans ریم پاپاسی طرفندن عفو ذنوب على الاطلاق رسمی سالفده هر یوز سنده ده بر دفعه اجرا اولنور ایدی

JUCHER. Il ne se dit que des oiseaux qui se mettent sur une perche pour dormir *A.* جثوم على القضیب *P.* بر آده نشستن *T.* یتاق چیبوغی اوزرنده اوتورمق || Les poules juchent dans le poulailler طاوقلر کومسده کی یتاق چیبوغی اوزرنده اوتوررلر

JUCHOIR. L'endroit où juchent les poules *A.* قضیب الجثوم الدجاجة *P.* آده *T.* طاوق یتاغی چیبوغی

JUDAÏQUE. Qui appartient aux Juifs *A.* یهودی || La loi judaïque شریعت یهودیه La superstition judaïque تعصب یهودی

JUDAÏSER. Suivre les cérémonies de la loi judaïque *A.* تهود سلوک فی مسالک الیهود *P.* آیین یهود پیروی *T.* یهودی شریعتنه سلوک ایتمک || C'est judaïser que de garder le jour du sabbat یوم سبته حرمت ایتمک نمودن یهودی شریعتنه سلوک ایتمکدر Ces hérétiques judaïsaient en s'abstenant de manger de la chair de pourceau بو رافضلر لحم خنزیردن پرهیز ایتملریله تهود ایدرلر ایدی

JUDAÏSME. La religion des Juifs *A.* دین الیهود *P.* آیین یهود *T.* یهود دینی

JUDICATURE. État, profession du juge *A.* حکومت ـ قضا *P.* حکومتکاری *T.* قاضیلک || Charge de judicature منصب قضا وحکومت Il a mieux aimé se mettre dans la judicature, que dans les finances خدمت دفتریه سلوک ایتمکدن ایسه طریق قضایه دخولی ترجیح ایلدی

JUDICIAIRE. Qui se fait en Justice *A.* شرعی || Acte judiciaire سند شرعی Cela est contre toutes les formes judiciaires بو کیفیت بالجمله رسوم شرعیه یه منافیدر

En termes de Rhétorique., Genre judiciaire, c'est celui des trois genres d'éloquence, par lequel on accuse ou l'on défend *A.* صنعة الاثبات بالمحاکمة || Ce discours est dans le genre judiciaire بو مقاله صنعت اثبات بالمحاکمه اوزره ترتیب اولنمشدر

JUDICIAIREMENT, adv. *A.* شرعاً ـ على نهج الشرعی *P.* بر وجه شرعی *T.* وجه شرعی اوزره || Une requête faite judiciairement بر وجه شرعی تحریر اولنمش بر قطعه عرضحال Un bail fait judiciairement على نهج الشرعی تنظیم اولنمش بر التزام تمسکی

JUDICIEUSEMENT. Avec jugement *A.* باصابة ـ برأی الصائب *P.* الرأی براست اندیشی *T.* عقللولق ایله || Il agit toujours judicieusement هر حالده اصابت رأی ایله عمل وحرکت ایدر Cela est judicieusement pensé فلان ماده اصابت رأی ایله دوشونلمشدر

JUDICIEUX. Qui a le jugement bon *A.* صائب الرأی ـ نقاب الامور ـ منکش ـ صاحب الدرایة ـ مصیب الرأی *P.* مصیب راست اندیش *T.* عقللو || Un homme judicieux غایة الغایه صاحب درایتدر Il est fort judicieux الرأی بر آدم

Et ce qui est fait avec jugement *A.* مقارن بالصواب *P.* با صواب ـ بدرایتکاری پرداخته *T.* عقللولق ایله اولان ـ || Réflexion judicieuse مطالعهٔ با صواب Critique judicieuse صوابه مقارن بر عیبجویلق عقله اویغون Ce discours est peu judicieux بو کلام چندان صوابه مقرون دکلدر Trouvez-vous cette action-là bien judicieuse? بو حرکتی صوابه مقارنمی عد ایدرسک

JUGE. Qui a le droit de juger *A.* حاکم pl. حکام || Dieu est le souverain juge باری تعالی حضرتلری احکم الحاکمیندر L'Église est juge de tout ce qui a rapport à la Foi رؤسای دین ایمانه متعلق کافهٔ امورده حاکم مطلقدرلر Les rois sont les juges naturels de leurs sujets ملوک وسلاطین تحت تصرفلرنده اولان زیر دستانک طبیعتیله حاکملریدر

Il se dit particulièrement d'un magistrat qui est autorisé à rendre la justice aux particuliers *A.* حاکم pl. حکام ـ قاضی pl. قضات || Bon juge حاکم صالح équitable حاکم عادل ـ قاضی عفیف intègre قاضی راست کردار ـ قاضی عدالتکار ممتنع incorruptible عفت طبع ایله مجبول بر قاضی ـ اطماع وافسادی نا قابل ـ الاطماع بر قاضی désintéressé فاسد بیغرض قاضی ـ سالم من الغرض بر قاضی mauvais بالاطماع افساد corrompu خبیث بر قاضی méchant بر قاضی ظلمکار ـ غدار قاضی ـ ظالم قاضی inique اولنمش قاضی غرض آلود برحاکم ـ معلل بالغرض بر قاضی intéressé قاضی شدید sévère مقدم ذهنی بر طرفه صارمش قاضی préoccupé

المزاج بر حاکم compétent حکم وقضایه استحقاقی درکار اولان حاکم incompétent قضایه صلاحیت واستحقاقی اولمیان قاضی favorable حمایه ومساعده ایدن حاکم suspect مظنون بر قاضی souverain قاضیٔ اعظم inférieur پس پایه بر حاکم civil حقوق ناسه متعلق دعوالرک رؤیتنه مأمور اولان قاضی criminel جرم وجنایته متعلق دعوالرک رؤیتنه مأمور اولان حاکم Juge en première instance ابتدای امرده رؤیت دعاوی‌یه مخصوص اولان حاکم en dernier ressort خاتم المحاکمات
بر دخی استماعی تجویز - اولدرق فصل دعوا ایدن قاضی
اولنماق اوزره فصل دعوا ایدن قاضی Un office de juge حاکم منصبی Établi juge نصب اولنمش قاضی Nommé juge تعیین اولنمش حاکم Convenir d'un juge بالتراضی حاکم اختیار ایتمک Recuser un juge بر حاکمی معللدر دیو ردّ ایتمک Renvoyer devant le juge حضور حاکمه اعاده ایتدرمک Plaider, procéder par-devant un tel juge فلان حاکم حضورنده مرافعه‌یه مبادرت ایتمک Il vous a reconnu pour juge سنی حاکم دعوا اولمق اوزره قبول ایلدی Un homme ne peut pas être juge et partie بر آدم دم حاکم هم دعواجی اولمز Personne ne peut être juge en sa propre cause بر آدم کندو دعواسنده حاکم اولمز Le Prévôt de Paris est le juge naturel des bourgeois de Paris پارسده شهر ضابطی اصنافلرک حاکم طبیعیسیدر

On appelle aussi Juge, celui qui est choisi pour arbitre par des parties dans une contestation *A.* حَکَم || Vous serez notre juge بزه حَکَم اولەجقسک

Et juge délégué, celui qui est commis pour connaître d'une affaire particulière *A.* مولّا

On dit aussi, qu'un homme est juge d'une chose, quand il est capable d'en juger *A.* ممیّز || Vous êtes bon juge en cela بو بابده ممیّز قدردانسک mauvais juge en cela بو بابده ممیّز بی لیاقتسک Vous n'êtes pas bon juge en Poésie, en Musique علم شعرده وفنّ موسیقیده ممیّز صحیح دکلسک Il n'est pas juge de ces choses-là بو مقوله امورده صاحب تمییز دکلدر

On appelle Livre des juges, le septième livre de l'ancien Testament *A.* سفر القضاة

JUGEMENT. Décision, prononcée en Justice *A.* حکم pl. أحکام || Jugement équitable حقّه مقرون حکم juste حکم عادل incontestable قابل اعتراض اولمیه‌جق - حکم ممتنع الاعتراض حکم مثبت insoutenable تأبیدی ممتنع بر حکم provisoire لمدّة ما جریان ایتمش حکم Il assistait au jugement du procès دعوانک حین حکمنده حاضر بالمجلس ایدی Rendre un jugement حکم ایتمک Donner un jugement en faveur de quelqu'un بر کمسندیه حق ویررک حکم ایتمک Confirmer un jugement حکمی تصدیق ایتمک infirmer حکمی اعتباردن ساقط ایتمک le déclarer nul حکمی ابطال ایتمک Appeler d'un jugement بعد الحکم دعوایی اخر محلّه‌یه نقل ایتمک - On dit, Les jugemens de Dieu *A.* احکام ربّانیّة *P.* فرمودهٔ یزدانی *T.* اللهک حکملری || Les secrets jugemens de Dieu احکام خفیّهٔ ربّانیّه C'est un juste jugement de Dieu محض حق اولدرق ظهور ایتمش حکم ربّانیدر Adorer les jugemens de Dieu احکام الهیّه‌یه ابقای فریضهٔ طاعت وعبادت ایتمک Par un jugement de Dieu بر مقتضای حکم ربّانی

On appelle aussi Le jugement, le jugement dernier, auquel Dieu jugera le monde *A.* یوم الجزا - یوم الدین *P.* روز جزا - باز خواست *T.* آخرت کونی || Jugement universel یوم جزاء الاعمال کافّة الانام

JUGEMET. Avis, opinion *A.* رأی pl. آرا *P.* اندیشه *T.* رأی || Je me rends à votre jugement سنک رأیکه راضی یم On ne s'en rapporte pas à votre jugement مصلحتی سنک رأیکه حواله ایتمزلر J'en demeure, je m'en tiens à votre jugement رأیکه راضی اولورم - موافقت ایدەرم Porter, donner son jugement sur un écrit, sur un ouvrage بر تألیف حقنده رأی ویرمک Asseoir, fonder son jugement sur... فلان مادّه‌ده تقریر رأی ایتمک - تمکین رأی - Il signifie aussi l'approbation ou condamnation de quelque action morale || Vous avez mauvaise opinion de votre prochain, vous en faites de mauvais jugemens کندو قرینک حقنده سوء اعتقادک اولمغله بو بابده رأیک فاسد در Un iugement favorable, charitable رأی مستحسن موجب الثواب

Il signifie encore, la faculté de l'ame qui juge des choses *A.* قوّة ممیّزة *T.* تمییز || Il a le jugement solide قوّت ممیّزه‌سنده رسوخ ومتانت وار در sain صحّت تمییزی وار در Le jugement lui manque قوّت ممیّزه‌سی قاصر وناقصدر C'est un homme sans jugement, dénué, dépourvu, destitué de jugement - فاقد تمییز - تمییزدن بی نصیب - تمییزدن عاری بر آدمدر

مايهٔ تمييزدن بى بهره Il a de l'esprit, mais il n'a point de jugement رشد وذكاسى وار در انجق اصلاً وقطعاً قوت تمييزى يوقدر - مميزه سى يوقدر Si vous croyez cela, vous ferez tort à votre jugement بوكا اعتقادك وار ايسه مجبول اولديغك قوت مميزه يه غدر ايتمش اولورسك Vous montrez que vous êtes sans jugement بو وجهله تمييز اموره عدم اقتداركى اظهار ايتمش اولورسك Il a perdu le jugement قوت تمييزى فوت ايلدى Former le jugement à un jeune homme بر طفلك قوت تمييزينى حسن قالبه افراغ ايتدرمك

JUGER. Rendre la justice *A.* جزا - مجازات *P.* جزا كردن *T.* جزاسنى ايتمك || Dieu viendra juger les vivants et les morts جناب ربّ الارباب اموات واحيايه مجازات مردگان وزندگانك جزالرينى ايده جكدر - ايده جكدر

Et décider un différend en Justice *A.* حكم - فصل || Juger un procès بر دعوايى فصل ايتمك Quand jugerez-vous cette affaire? فصل - بو ماده يى قنغى وقتده حكم ايده جكسك ايده جكسك Bien juger حق وعدل اوزره حكم ايتمك mal باطلاً حكم ايتمك définitivement بروجه قطعى حكم ايتمك précipitamment على العجله حكم ايتمك وجه بات ايله - Juger sur les pièces اوراق وسندات موجبنجه حكم ايتمك avec connaissance de cause ماده يه - عن علم حكم ايتمك Juger contre droit et raison بغير حقّ علمى لاحق اولەرق Juger une requête civile حقوقه متعلق وبيوجه حكم ايتمك L'affaire est prête à juger مصلحت بر مصلحتى حكم ايتمك فصل اولنمقده در - حكم اولنمق اوزره در

On dit, Juger une personne, pour dire, juger son procès *A.* رؤية الدعوى - مرافعة || Je serai jugé demain دعوام يارنكى كون رؤيت اولنه جقدر Il a été jugé à mort لدى المرافعه ترتيب جزاسى حكم اولندى On l'a jugé, il est absous مرافعه اولوب مظهر عفو اولمشدر

Juger de ... Décider du défaut ou de la perfection de quelque chose *A.* تمييز *P.* تمييز داشتن *T.* سزمك || Il juge bien de la Poésie فنّ شعرك - فنّ شعرده صاحب تمييز در Il juge mal de ces sortes de choses, il تمييزينه مقتدر در ne s'y connaît point بو مقوله شيلردن اصلا خبر وآگاهى اولميوب تمييزلرينه اقتدارى يوقدر Il en juge comme un aveugle des couleurs تمييز الوان ايده ميان بر اعما قدر

اولبابده تمييز ووقوفى وار در Juger sainement des choses امورى على وجه الصحة تمييز ايتمك

Il signifie aussi, Décider en bien ou en mal du mérite d'autrui *A.* حكم || Bien juger de quelqu'un بر كمسنه نك حقنده حسن ايله حكم ايتمك mal حقنده قبح ايله حكم ايتمك Il faut toujours bien juger de tout le monde هر كس حقنده دائماحسن ايله حكم ايتمك اقتضا ايدر Vous en jugez bien légèrement بو بابده حكمك خفت اوزره در Juger favorablement de lui آنك حقنده حسن ظنّ ايله حكم ايتمك Ne jugez point, si vous ne voulez être jugé نفسك حقنده غدراً حكم اولنديغنى استمز ايسه ك سن دخى اخرك حقنده حكم ايلمه

On dit, Juger d'autrui par soi-même *A.* قياس على نفسه *P.* از خود قياس داشتن *T.* كندو نفسندن قياس ايتمك || Jugez d'autrui par vous-même, قياس نفس ايتمك - et voyez si vous seriez bien aise qu'on se moquât de vous قياس نفس ايده رك ملاحظه ايله مظهر استهزا اولمقدن حظ ايدرميسك

Juger, signifie aussi, conjecturer *A.* ظنّ - تخمين *P.* انگاشتن *T.* اورانلمق || Il n'est pas difficile de juger ce qui en arrivera بوندن نه ظهور ايده جكنى تخمين ايتمك بر امر مشكلدر Que jugez-vous de cela? بو بابده ظنّ وتخمينك نه كونه در Le médecin a vu ce malade, il en juge mal طبيب بو مريضى كورنجه ذاهب اولديغى ظنّ وتخمين ايتديكى - تخمين ايو دكلدر

Et croire, estimer que . . . *A.* عدّ *P.* شمردن - انديشيدن *T.* ملاحظه ايتمك - صايمق || Que jugez-vous que je doive faire? طرفمدن نه كونه حركت اولنمق اقتضا ايلديكنى ظنّ ايدرسك Il n'a pas jugé à propos de s'y trouver اول طرفده بولنمسنى تجويز - مناسب كورمامشدر - مناسب عدّ ايتمامشدر Jugez-vous cela bien nécessaire? بونى مقتضيمى لازملومى صايرسك - عدّ ايدرسك Il a jugé nécessaire d'y pourvoir de bonne heure اركنجه تداركنه باقلمسنى لازمدن عدّ ايتمشدر

Et s'imaginer, se figurer *A.* تصوّر - تخيّل *P.* خيال داشتن *T.* خياللمق || Vous pouvez bien juger qu'il n'en fut pas fort content اولقدر خشنود اولمديغنى تخيّل ايده بيلورسك Jugez quelle fut ma joie سرورم نه مرتبده اولديغنى تخيّل

تصوّر ایله ـ ایله

JUGULAIRE. Qui appartient à la gorge *A.* عنقی *P.* گلویی *T.* بوغازك ‖ Les glandes jugulaires غدد عنق — Veine jugulaire, celle qu'on ouvre, quand on saigne à la gorge *A.* ودج ـ بیون طمری *T.* رگ گلو *P.* حبل العنق ـ نطاب ـ بوغاز طمری

JUIF. Qui professe le judaïsme *A.* یهودی — On appelle figur. Juif, un usurier, un homme avide d'argent *T.* چفوت

JUILLET. Le septième mois de l'année *A.* تموز *P.* مرداد *T.* تموز

JUIN. Le sixième mois de l'année *A.* حزیران *P.* تیر *T.* حزیران

JUIVERIE. Quartier d'une ville habité par les Juifs *A.* محلّهٔ یهودی محلّه‌سی *T.* کوچهٔ یهودیان *P.* الیهود

JUJUBE. Le fruit du jujubier *A.* عنّاب *P.* شیلانگ *T.* هناب آغاجی

JUJUBIER. Espèce d'arbre *A.* شجر العنّاب *P.* درخت هناب آغاجی *T.* شیلانگ

JULEP. Potion médicinale faite avec des eaux distillées *P.* جلاب *T.* جلّاب

JUMEAU. Il se dit des enfans nés d'un même accouchement *A.* توأم pl. توائم *P.* همشکم ـ همزاد ـ جُنابه ـ جنابه زاد *T.* ایکیز ‖ Deux frères jumeaux توأمان ایکی قرنداش C'est sa soeur jumelle ایکیز قیز قرنداشیدر ـ اخت توأمه‌سیدر Elle accoucha de deux jumeaux ایکیز ـ توأمان ایلاد ایلدی — Il se dit aussi des fruits *A.* توأمان ـ زوجان *P.* طوغوردی چفته *T.* دو مغز ـ دو لخت ‖ Des abricots jumeaux چفته بادام دولخت ـ بادام دو مغز Amande jumelle قایصی Des grains de raisin jumeaux چفته اوزم دانه‌لری

On appelle Lits jumeaux, deux lits égaux placés parallèlement *A.* فراشین متوازیین *P.* دو پستر هم پهلو *T.* چفته یتاق

JUMENT. Cavale *A.* رمکة pl. ارماك ـ برذونة *P.* مادیان *T.* قسراق ‖ Grande jument رمکهٔ کبیره ـ ایری قسراق Jument de haras هرکله قسراغی Monté sur une jument راکب رمکه ـ قسراغه بنمش

JUNCAGO. Plante marécageuse, qui tient du jonc *A.* بردی *P.* لخ *T.* یاقی اوتی

JUPE. La partie de l'habillement des femmes, qui descend de la ceinture jusqu'aux pieds *A.* منطق *P.* vul. کمرچین *T.* فستان ‖ Jupe de dessus منطق فوقانی ـ اوست فستان de dessous منطق تحتانی ـ آلت فستان Jupe de satin اطلس فستان

JUPITER. L'une des sept planètes *A.* مشتری *P.* برجیس — اورمزد ـ اوزر ـ زواش ‖ Jupiter est la plus grosse des planètes مشتری اعظم سیّاراتدر

JUPON. Courte jupe que les femmes mettent sous les autres jupes *A.* منطق داخلی *P.* vul. کمرچین زیرین *T.* ایچ فستان

JURANDE. La charge de juré d'un métier *A.* نقابة الارباب الحرفة *P.* کتخدائی پیشه‌وران *T.* اصناف کتخدالغی ‖ Pendant sa jurande اصناف کتخدالغی اثناسنده

Il se dit aussi du corps des jurés *A.* نقباء الارباب الحرفة *P.* کتخدایان پیشه‌وران *T.* اصناف کتخدالری

JURATOIRE. On appelle Caution juratoire, un serment que l'on fait en Justice de représenter sa personne, ou de rapporter quelque chose dont on est chargé *A.* تعهّد بالیمین *P.* پیمان با سوگند *T.* آندلو سوز ویرمه ‖ On l'a élargi à sa caution juratoire یمینلو تعهّدینه مبنی سبیلی تخلیه اولندی La caution juratoire soumet à la contrainte par corps تعهّد بالیمین حبس وتوقیفه تبعیّتی متضمّندر

JURÉ. Celui qui a fait les sermens requis pour la maîtrise *A.* محلوف *P.* سوگند خورده *T.* آندلو ـ یمینلو ‖ Chirurgien juré محلوف جرّاح

Il se dit aussi de ceux qui sont préposés pour faire observer les statuts à ceux de leur métier *A.* نقیب الارباب الحرفة *P.* کتخدای پیشه‌وران *T.* اصناف کتخداسی ‖ Les maîtres jurés اصناف کتخدالری استادلری

On appelle Écolier juré, celui qui a fait ses études dans l'Université, et qui en a le certificat, pour être reçu maître ès arts *A.* خرّیج *P.* دستور استادی گرفته *T.* استاد جیقمش شاکرد

On appelle aussi Jurés, des citoyens choisis pour décider, dans une affaire criminelle, si l'accusé a commis le délit dont on l'accuse *T.* مختار اهالی اولان مفتّش

JUREMENT. Serment qu'on fait en vain *A.* قسم بالعبث *P.* سوگند بیهوده *T.* عبث یره یمین ‖ On ne vous croira pas malgré vos juremens عبث یره ایتدیککك یمینلر ندیبی مفید کلامکه اعتماد اولنمز

Il signifie au pluriel, blasphèmes, imprécations *A.* pl. اقوال

Il || کفر سوزلر .T سخنهای کفر آمیز .P متضمّنة الکنود fit d'horribles, d'étranges juremens بادئ دهشت اولدجق عجیب وغریب اقوال کنود آمیز تفوّهنه ابتدار ایلدی

JURER. Affirmer par serment *A.* اقسام ـ حلف *P.* سوگند خوردن *T.* یمین ایتمک ـ آند ایچمک || Il en a juré par son Dieu et par sa foi اللهنه ودیننه وایماننه قسم ایلدی En voudriez-vous bien jurer? بو بابده یمین ایلمکه راضی اولورمیسک Je n'en jurerais pas یمین ایدهمم Jurer sur l'Évangile انجیل شریف اوزرینه وضع ایادئ طاعت ایدهرک یمین وقسم ایتمک Je l'en ferai jurer en levant la main فلانی رفع ایادی ایتدررک تحلیف ایدهجکم Il a juré devant le juge حضور حاکمده قسم ایلدی Il a juré faux یلان یمین ایتدی ـ یمین غموس ایلدی ـ کاذبا یمین ایتدی

Et confirmer une chose par serment *A.* تصدیق بالقسم *P.* با سوگند تصدیق کردن *T.* یمین ایله قویلشدرمک || Jurer la paix عقد اولنان مصالحه‌یی بالقسم تصدیق Jurer fidélité, obéissance بالقسم تعهّد صداقت واطاعت ایتمک

Et promettre fortement *A.* تعهّد ـ تحالف ـ محالفة *P.* عهد وپیمان بستن *T.* عهد وشرط ایتمک || Ils se sont juré une amitié éternelle الی الابد خلوص ومحبّتده بر دوام اولمق اوزره بینلرنده محالفه ایتمشلر در Il lui avait juré le secret سرّی کتم ایدهجکنه عهد وشرط ایلدی Jurer fidélité à son ami دوستنه تعهّد صداقت ایتمک

On dit, Jurer la mort, la perte, la ruine de quelqu'un, pour dire, faire une forte résolution de procurer sa mort, etc. بر کمسنه‌نک اعدامنه وتخریب حالنه ومحو واضمحلالنه عقد قلب ایتمک ـ عقد نیت ـ

Il signifie aussi, faire des sermens sans nécessité *A.* اقسام بالعبث ـ حلف بالعبث *P.* بیهوده سوگند خوردن *T.* هر حالده عبث یره یمین ایتمک || Il jure à tous propos عبث یره یمین ایدر On ne croit pas ceux qui jurent tant بیهوده یمین ایدنلرک کلامنه اعتماد اولنمز

Il se dit figur. de deux choses dont l'union est choquante *A.* ایجاب الکراهة *P.* رمیدگئ دل آوردن *T.* ایرکندرمک || Le vert jure avec le bleu یشل رنکی لاجورد رنکی ایله برابر اولنجه ایجاب کراهت ایدر

JURÉ. *A.* محلوف *P.* سوگند خورده *T.* یمینلو ـ آندلو

On appelle Ennemi juré, un ennemi irréconciliable *A.* خصم الدّ *P.* دشمن آشتی نا پذیر *T.* بارشمز دشمن

JUREUR. Qui jure beaucoup *A.* کثیر القسم *P.* سوگند خوار *T.* دائمی چوق یمین ایدن

JURI. Le corps ou l'assemblée des jurés. V. Juré.

JURIDICTION. Droit de rendre la justice *A.* حکومت ـ قضا || Juridiction ecclésiastique رهبانه مخصوص قضا وحکومت ordinaire قضا وحکومت عادیه Cela est de votre juridiction سنک قضا وحکومتکه متعلق اموردندر sous votre juridiction تحت قضا وحکومتکده در Exercer sa juridiction حق قضا وحکومتنی اجرا ایتمک On lui a attribué la juridiction sur toute cette étendue de pays فلانک اول ناحیه‌نک جملسی قضا وحکومتنه احاله اولندی Chaque juge peut défendre sa juridiction هر قاضی عهده‌سنده اولان قضا وحکومتک وقایه‌سنه مأذوندر Usurper la juridiction آخرک قضا وحکومتنه دست دراز تعرّض اولمق Conflit de juridiction قضا وحکومتلرک چاتشمه‌سی ـ بری برلرینه تصادمی

Et l'étendue du lieu où le juge a le pouvoir *A.* حوزة الحکومة *P.* قلمرو حکومت *T.* قاضیلق ناحیه‌سی || Ce lieu est dans votre juridiction فلان محلّ سنک قلمرو حکومتکده داخلدر hors de votre juridiction سنک حوزهٔ حکومتکدن خارجدر Vous passez les limites de votre juridiction حوزهٔ حکومتکک حدودینی تجاوز ایدرسک

JURIDIQUE. Qui est conforme au droit *A.* شرعی || Cette sentence, cet arrêt est juridique بو اعلام وبو حکم شرعیدر Cela n'est pas juridique بو شرعی دکلدر ـ موافق شریعت دکلدر Acte juridique سند شرعی Formes juridiques رسوم شرعیّه

JURIDIQUEMENT. D'une manière juridique *A.* علی نهج الشرعیّ ـ شرعاً *P.* بر وجه شرعی *T.* شریعتجه || Une sentence prononcée juridiquement شرعاً حکم اولنمش اعلام Il y faut procéder juridiquement بر نهج شرعی عمل وحرکت اولنمق اقتضا ایدر

JURISCONSULTE. Celui qui est versé dans la jurisprudence *A.* فقیه pl. فقها || Savant jurisconsulte علم ـ فقیه عالم Les réponses des jurisconsultes فقهانک فقهده صاحب کمال جوابلری

JURISPRUDENCE. La science du Droit *A.* علم الفقه || Il est savant en jurisprudence علم فقهده فاضلدر Il entend, il sait

la jurisprudence علم فقهه وقوفی وار در Enseigner la jurisprudence علم فقهی تعلیم وافاده ایتمك

JURISTE. Qui fait profession de la science du Droit *A.* ارباب العلم الشریعة pl. اهل العلم الشریعة || Tous les juristes disent que... بو ماده متفق علیه ارباب علم بوماده‌ده ارباب علم شریعتك جملسی متفق-شریعتده الکلامدر

JUS. Suc que l'on tire de la viande, du poisson ou des végétaux *A.* ماء-عصارة *P.* آب *T.* صو-صیزندی || Jus de citron, d'herbes صویی-لیمون ونباتات عصاره‌سی Ces pommes ont bien du jus بو صوی الما بغایت آبدار در-پك صولو در

JUSQUE. Préposition qui marque un terme de lieu ou de temps *A.* الی *P.* تا *T.* قدر-وارنجه-دکین || Depuis la Loire jusqu'à la Seine فلان نهردن فلان نهره وارنجه De Paris jusqu'à Rome پارسدن روما شهرینه دکین Depuis pâques jusqu'à la pentecôte پصقلیا کونندن عید خمسینه قدر Il alla jusqu'en Afrique افریقه‌یه قدر وارمشدر Jusqu'à ce que cela soit fait فلان شی اولنجیه دکین Jusqu'à ce qu'on l'ait contenté فلانی ارضا ایدنجیه دکین On n'a pas vu cela jusqu'à cette heure, jusqu'ici بو آنه قدر کورلمش شی دکلدر-الی الآن مشهود اولمامش احوالدندر Lisez ce livre jusqu'au dixième feuillet بوکتابی اوننجی ورقدیه قدر مطالعه ایله Ils en vinrent jusque-là qu'on crut qu'ils s'allaient battre شول رتبدیه قدر کلدیلر که دوکشه‌جلری ظن اولندی Jusqu'à nouvel ordre امر جدیده-امر مؤخر صدورینه قدر Jusqu'au ciel کوکه قدر-تا بسما Cette nouvelle n'était pas encore venue jusqu'à nous بو خبر هنوز طرفمزه ظهورینه قدر واصل اولمامشیدی Jusqu'à quand? قنغی وقته قدر Il aime jusqu'à ses ennemis دشمنلرینه وارنجه محبتی وار در Ils ont tué jusqu'aux enfans اطفال وصبیانه وارنجه جملسنی قتل ایتمشلر در Il salua tout le monde jusqu'au moindre des valets اك حقیر خدمتکاره وارنجه جملدیه سلام ویردی

JUSQUIAME. Plante *A.* باك *T.* بنك *P.* سخر-بنج-سیکران

JUSSION. Commandement du roi par lettres scellées *A.* امر مهرلو فرمان *T.* فرمان سر بمهر *P.* ممهور

JUSTE. Équitable *A.* حق-مقارن بالحق والعدل *P.* حق وعدله مقارن بر *T.* طوغری || Un arrêt juste راست حکم Il n'y eut jamais rien de plus juste بوندن احق برشی ابدی اولمش دکلدر Cela est tout-à-fait juste et raisonnable بو کیفیت حقه مقارن وتمام عقله موافقدر Juste punition عدل وحقه مقارن جزای ما یلیق-جزای حق récompense مکافات لایقه

Il se dit aussi des personnes *A.* عادل-اهل الحق-محق *P.* دادکار *T.* عدالتلو-عدالت پیشه || Ce magistrat est très-juste بو حاکم بغایت محق وعادلدر Dieu est juste الله تعالی عادلدر-On dit aussi, Juste Dieu! Juste Ciel! *A.* یا حق یا رب العدل-

Il signifie aussi, qui observe exactement les devoirs de la religion *A.* تقی pl. اتقیاء-اهل التقوی-بار pl. ابرار *P.* نیکوکار-دیانتکار *T.* دیانتلو Un homme juste ابراردن بر ادم Il était juste et craignant Dieu ابراردن اولوب اللهدن خوف ایدر اربابدن ایدی Dieu a fait luire le soleil sur les justes et sur les pécheurs جناب رب العالمین ضیای شمسی ابرار واشرار اوزرینه نشر ایتدردی Dieu est le protecteur du juste جناب حق معین ابرار در-حق معین اهل تقوا در

Et qui a la justesse convenable *A.* صحیح *P.* درست *T.* طوغری || La juste mesure کیل صحیح proportion قیاس صحیح Juste poids وزن صحیح grosseur حجم صحیح calcul حساب صحیح observation مطالعهٔ صحیحه réflexion فکر صحیح expression تعبیر-تعبیر صحت قرین نجیح ورای صحیح pensée معنای درست وصحیح métaphore اصابت قرین استعارهٔ صحیحه cadence اصول درست وصحیح balance میزان درست وصحیح-میزان صحیح العیار Une montre juste طوغری-ساعت درست رو-صحیح السیر بر ساعت-یورر بر ساعت-On dit proverb., Cela est juste comme l'or, pour dire, qu'il a le poids, la quantité qu'il doit avoir زرخالص کبی صحیح العیار در

On dit, qu'une arme à trait, ou à feu est juste *A.* مصیب الاصابة-*P.* درست رو *T.* صحیح طوغری محلنه وارر || Cette arbalète est juste بو زنبرکلو یای تمام محلنه وارر Ce fusil est très-juste بو تفنکك غایت ایله مصیبدر

Il se dit aussi de celui qui tire avec justesse *A.* مصیب الی الغرض *P.* درست انداز *T.* طوغری نشانه اورر || C'est un bon tireur, il est bien juste برامی ماهردرست اندازدر

JUSTE, est aussi adverbe, et signifie, dans la juste propor-

tion *A.* صحيحاً *P.* براستی ـ راست ـ صحّت *T.* بر وجه صحيحاً || طوغريلق ايله ـ طوغرى Il chante, il parle juste تغنّى ايدر وصحيحاً تكلّم ايدر Il faut parler bien juste devant vous ـ سزك حضوركزده بر وجه صحّت سويلمك لازمدر vant vous طوغريلق ايله سويلملو در

Et précisément *A.* بطبقه *P.* راست *T.* تمام ـ تمام || تاس Voilà tout juste l'homme qu'il nous faut استديكمز ادم تاس بطقه اويله تمام بو در Il est venu juste à l'heure du diner تمام اويله يمكى وقتنده ـ طعامى وقتنده كلدى N'est-ce pas là ce que vous me demandez? Juste, tout juste بندن استديككك شئ بو دكلميدر تمام تاس تمام بو در

Au Juste. Justement et précisément *A.* صحيحاً ـ على وجه الصحّة *P.* بر وجه صحّت ـ بدرستى *T.* طوغريجه || Je vous dirai au juste ce que cela coûte بو شئ قاچه اولديغنى صحّتى اوزره سكا افاده ايدهجكم Dites-m'en le prix au juste بهاسنى على وجه الصحّة بكا سويله Je voudrais bien savoir au juste le nombre des soldats عسكرى نفراتنك عددينى صحيحاً بيلمك استر ايدم Je veux savoir au juste quel âge il a سنّنى صحيحاً تحقيق ايتمك استرم

JUSTEMENT. Avec justice *A.* بحقٍ ـ على وجه الحقانيّة ـ حسب القاعدة العدالة ـ بالعدل والحق *P.* بادادگرى ـ بر مقتضاى عدالت ايله *T.* عادلانه || Il a jugé justement بالعدل والحق حكم ايلدى ـ قاعدهٔ عدالت حكم ايلدى Il agit justement حسب القاعدهٔ حقانيّت عمل وحركت ايدر Il a été puni justement حقانيّت ايله حركت ايدر ـ ايدر بحقٍ مظهر تأديب اولمشدر — Il signifie aussi, précisément. V. Juste en ce sens.

JUSTESSE. Exactitude, précision *A.* صحّت ـ صواب ـ سداد *P.* راستى *T.* طوغريلق || La justesse de la voix سداد صدا de l'oreille صحّت سامعه ـ سامعهنك سداد وصحّتى Il tire du fusil avec beaucoup de justesse صواب تامّ ايله تفنك آتار Il joue du luth avec beaucoup de justesse كمال صحّت وسداد ايله لاغوته چالر Il manie le cheval avec grande justesse آتى سداد تامّ ايله قوللنور — Figur. || Il écrit, il pense, il parle avec beaucoup de justesse كمال صحّت ايله كتابت ايدر وكمال سداد اوزره فكر وملاحظه ايدر وغايت صحّت ايله تكلّم ايدر La justesse de l'esprit صواب عقل d'une pensée صواب معنا d'une expression صواب تعبير d'un raisonnement دليلك صواب وصحّتى

JUSTICE. Vertu qui fait rendre à chacun ce qui lui est dû *A.* عدل ـ عدالت ـ معدلت ـ حقانيّت *P.* دادگرى ـ عدالتكارى *T.* عدالتلولك || La justice est la première des vertus عدل وداد رأس فضايلدر Ce prince gouverne avec justice بو پادشاه عدالت ايله حكومت ايدر Les gouvernemens sans justice sont de vrais brigandages عدل وحقانيّتدن محروم اولان دولتلرك ممالكى مأواى قطّاع طريقدن فرقى يوقدر Chacun le sien, c'est justice هر كس كندو حقنه راضى اولمق مقتضاى عدالتدر Il se conduit avec justice et raison عاقلانه وعدالتكارانه حركت ايدر Il a bien servi, il faut le récompenser, c'est justice مشكور الخدمه اولمغله مكافاتنه همّت اولنمق واجبهٔ عدالتدر

Et bon droit, raison *A.* حق *P.* راستى *T.* حق || Ne comptez pas tant sur la justice de votre cause دعواك حق اولديغنه چندان استناد ايلمه J'ai la justice de mon côté حق بنم طرفمده در Il a reconnu la jusice de mes prétentions ادّعالرم حق اولديغنه علمى لاحق اولمشدر On le blâme avec justice فلانى بحق ذمّ وتعييب ايدرلر

On dit, Se faire justice, pour dire, se condamner quand on a tort *A.* حكم الجرم على نفسه *P.* اقرار گناه كردن *T.* بر كمسنه جرملو اولديغنى اقرار ايتمك || Personne ne se fait justice هيچ بر كمسنه نفسى عليهنه حكم جرم ايتمز — Et qu'il ne faut pas se faire justice à soi-même, pour dire, qu'il ne faut pas se venger soi-même, mais avoir recours aux voies de la justice كندو كندويه حقنى احقاق ايتمك روا دكلدر

On dit, Rendre la justice, pour dire, juger *A.* اجراء الحكم *T.* اجراى حكم وحكومت ايتمك — Et rendre justice à quelqu'un, la justice qui lui est due, pour dire, parler de lui et agir à son égard comme il le mérite بر كمسنهنك حقنى حق ما ـ حق ما يليقنى اعتراف ـ اعتراف ايتمك يليقنى ايفا ايتمك

Déni de justice. C'est le refus qu'un juge fait de juger *A.* امتناع عن الحكم *P.* از حكم گريز نمودن *T.* حكم ايلمكدن قاچنمق

Faire justice. C'est punir corporellement *A.* تنكيل || On a fait justice aujourd'hui, on a fouetté deux hommes بو كونكى

کون ایکی کشی قامچی ایله ضرب اولنوب تنکیل مظهر نکال اولمشلردر- اولندیلر

Justice, signifie aussi, la rectitude que Dieu met dans l'âme par sa grâce *A.* نور الحق || La justice originelle نور حق ازلی Persévérer dans la justice حفظ نور حقده مداومت ایتمک

Il se prend aussi, dans le style de l'Écriture, pour l'observation exacte des devoirs de la religion *A.* حق الله || Accomplir toute justice حق اللهی تماماً ادا ایتمک Souffrir persécution pour la justice حق اللهی ادا ایچون هر نوع اذایی اختیار ایتمک

Il se dit aussi, des magistrats qui rendent la justice *A.* حکام وقضات - امناء الشرع || La justice en connaîtra بو ماده امنای شرع معرفتیله رؤیت اولنهجقدر Il ne faut point se brouiller avec la Justice قضات وحکام ایله معارضه جائز دکلدر

JUSTICIABLE. Qui doit répondre devant certains juges *A.* تابع الحکم فلان قاضی *P.* زیر حکم فلان قاضی *T.* فلان حاکمک حکمنده تابع || Il n'est pas justiciable du Prévôt de Paris پارس قاضیسنک حکمنده تابع دکلدر

JUSTICIER. Punir quelqu'un d'une peine corporelle, en exécution d'un jugement *A.* تنکیل *P.* جزای سزارا بجا آوردن *T.* بر کمسنهنک جزاسنی اجرا ایتمک || On en a justicié quatre qui ont été pendus, roués etc. درت کشیدن کیمی صلب اولنوب کیمنه چرخده اذیت ویریلدرک تنکیللرینه مبادرت اولندی

JUSTICIER. Celui qui a droit de justice en quelque lieu *A.* مستحق على اجراء العدالة || Il en est seigneur justicier اجرای عدالته مستحق اولان صاحب ارضدر

JUSTIFIABLE. Qui peut être justifié *A.* ممكن التبرّی *P.* شایان آزادگی از گناه *T.* صوچدن آزاده اوله بیلور || Sa conduite n'est pas justifiable سلوک وحرکتی قباحتدن ممکن التبرّی اولهجق مقولهدن دکلدر

JUSTIFIANT. Qui rend justice intérieurement *A.* مفيض النور الحق Il n'est d'usage qu'en ces phrases: La grâce justifiante مفیض نور حق اولان لطف ربانی La Foi justifiante مفیض نور حق اولان ایمان

JUSTIFICATIF. Qui sert à prouver qu'une chose est ainsi qu'on l'a exposée *A.* مؤیّد الحال - مدار الاستشهاد - مصدّق الحال - مصدّق المدّعا *P.* تصدیقساز حال *T.* ایناندرمغه سند - بر شیئک کرچکلکنی اثبات ایدهجک - اولهجق || Pièces justificatives d'un procès دعواده مصدّق حال اولهجق اوراق تصدیق حالی - مدار استشهاد اولهجق اوراق وسندات - حاوی اوراق وتحریرات

Et ce qui sert à la justification d'un accusé *A.* مثبت البرائة *P.* اثباتساز بیگناهی *T.* صوچسزلغی اثبات ایدن || Il a été reçu en ses faits justificatifs اثبات برائتی موجب اولهجق حالاتک بیاننه مأذون اولمشدر

JUSTIFICATION. Action par laquelle on se justifie *A.* اثباة البرائة *P.* اثبات آزادگی از گناه - اثبات بیگناهی *T* صوچسزلق اثباتی || Il sera reçu, admis à sa justification اثبات برائتنه مأذون اولهجقدر Je veux travailler à ma justification برائت ذمتمی - برائتمی اثباته سعی ایدهجکم اثباتنه

En termes de l'Écriture, il signifie, l'action et l'effet de la grâce pour rendre les hommes justes *A.* فيضان النور الحق || La justification des hommes عبادک مظهر فیضان نور حق اولملری

JUSTIFIER. Déclarer innocent un accusé *A.* تبرية من الذمة - اثباة البرائة الذمة *P.* آزادهٔ - اثبات بیگناهی کردن - گناه نمودن *T.* پاکه چیقارمق || Par un arrêt, il a été justifié de ce crime حقنده عزو اولنمش جرم وقباحتدن صادر اولان حکم موجبنجه تبریهٔ ذمت ایتمش اولدی Je vous aiderai à vous justifier تبریهٔ ذمتک خصوصنده سکا اعانت ایدهجکم On me reproche telle chose, mais je m'en justifierai فلان قباحت ایله بنی اتهام ایدرلر انجق برائت ذمتمی حقمه عزو اولنان تهمتدن تبریهٔ ذمت - اثبات ایدهجکم ایدهجکم

Et prouver la bonté, la vérité d'une chose *A.* اثباة الصحة *P.* اثبات درستی کردن *T.* طوغریلغی اثبات ایتمک || On disait que ce conseil ne valait rien, mais l'événement l'a justifié بو رأی ایشه یارامدیغنی دیرلر ایدی لکن نتیجهٔ حال صحتنی اثبات ایلدی

Et montrer qu'un fait est comme on l'a posé *A.* اثبات *P.* ثابت کردن *T.* اثبات ایتمک || Justifier un fait برمادهیی اثبات ایتمک Je vous justifierai le contraire خلافنی سکا اثبات ایدهجکم J'ai avancé telle proposition, je la veux jus-

tifier par des passages de l'Écriture-Sainte در میان ایلدیکم مطلبیٔ انجیل شریفك نیچه فقراتندن استشهاد ایله اثبات ایدەجکم Il justifiait sa noblesse de père en fils depuis quatre cents ans par bons titres درت یوز سنەدنبرو بطناً عن بطن اصالت نسبنی سندات معتبره ایله اثبات ایدر ایدی

JUSTIFIÉ. *A.* بریٔ من الذمّة *P.* اثبات بیگناهی کرده *T.* اثبات برائت ایتمش ـ پاکه چیقمش

JUTEUX. Qui a beaucoup de jus *A.* کثیر الماء ـ مموّه *P.* آبدار *T.* صولو || Melon juteux آبدار قاون Pêche juteuse صولو شفتالو

JUXTA-POSITION. Terme de Physique. La manière dont les corps augmentent par l'addition de la matière qui s'y ajoute extérieurement *A.* نموّ بضمایم الخارجيّة || On croit communément que les pierres ne croissent que par juxta-position اعتقاد غالبه کوره نموّ احجار ضمایم خارجيّه ایله حاصل اولور

KER KYS

KABIN. Mariage en usage chez les Mahométans *A.* مهر pl. مهور *P.* کابین *T.* آغرلق

KALI. Nom de plante. Ses cendres sont ce qu'on nomme La soude *A.* اشنان اخضر *P.* اشنان سبز *T.* چوغان اوتی

KAN. Prince, commandant *A.* خان || Le kan des Tartares تاتار خانی

KARABÉ. V. Carabé.

KARAT. V. Carat.

KAZINE. Le trésor du Grand-Seigneur *A.* خزینة *P.* گنجینه *T.* خزینه

KÉRATOGLOSSE. Terme d'Anat. Nom d'un muscle qui est attaché à une partie de la racine de la langue *A.* عضلة الحرقد

KERMÈS. Insecte qui vient sur le chêne vert, et qui sert pour teindre en écarlate *A.* قرمز *P.* دو پا *T.* قیرمز

KIOSQUE. Mot turc, qui se dit de certains pavillons qui sont dans les jardins *A.* قصر pl. قصور *P.* کاخ *T.* کوشك

KORAN. V. Alcoran.

KYNANCIE. V. Esquinancie.

KYSTE. T. d'Anat. Membrane en forme de vessie qui renferme les humeurs ou des matières contre nature *A.* کیس pl. کیوس *P.* کیسه *T.* کسه || Extirper un kyste قلع کیسه ایتمك

KYSTIOTOMIE. T. de Chirurgie. Opération qu'on fait à la vessie lorsqu'on en veut tirer l'urine *A.* بزل المثانة *P.* شکافتن آبدان *T.* قاوقی یارمق

LA LA

LÀ. Adverbe démonstratif *A.* هاهنا *P.* اینجا *T.* بو ـ شوراده بو کتابی شوراده وضع ایله || Mettez là ce livre محلّده

Il se dit aussi d'un lieu considéré comme différent de celui où l'on est *A.* هنا ـ هناك *P.* آنجا *T.* اوراده ـ اول یرده ـ اول طرفده ـ اول محلّده || Demeurez là, et n'approchez pas d'ici اول یرده قال برو طرفه کلمه Quand vous serez près de là اورایه تقرّبکده Tirez-vous de là اول طرفدن چکل

À la guerre, ceux qui sont en faction demandent à ceux qui les approchent, Qui va là? *A.* مَن هذا *P.* این کیست *T.* کیم او *T.*

DE LÀ. De ce lieu-là *A.* من هنالك *P.* از آن سو *T.* آندن ـ اول طرفدن ـ اول محلّدن || De là à la montagne il y a deux cents toises آندن طاغه قدر ایکییوز ذراع مسافه در

DE LÀ, signifie aussi, de cette cause-là *A.* من ذاك *P.* ازآن سبب ـ از آن *T.* آندن ـ اول سببدن || De là sont venues les guerres civiles حروب داخليّه نشأت اول سببدن آندن اختلال داخلی ظهوره کلمشدر ـ ایتمشدر

DELÀ, préposition. Plus outre, de l'autre côté *A.* ما وراء *P.* پیشتر از *T.* اوتەسندە ـ اوته طرفنده || Delà la rivière ما ورای نهرده Delà les monts ما ورای جبالده ـ طاغلرك اوتەسندە Delà la mer ما ورای بحرده ـ دکزك اوته طرفنده

On dit figur. Au delà de mes espérances, pour dire, beaucoup plus que je n'espérais *A.* فوق المأمول *P.* بیرون از امید

فوق ما *A.* Au delà de l'imagination اومدیغمدن زیاده *T.* خیال وخاطره *T.* بیرون از خیال *P.* فوق ما یتصوّر ـ یتخیّل کلهجک مرتبه‌نک اوتهسنده

Au delà, Par delà. Encore plus *A.* مع زیادة *P.* بیشتر *T.* آرتوق اولهرق ـ زیادهسیله || Je lui ai donné tout ce que je lui devais, et au delà دینمی تماماً ومع زیادة ادا ایلدم Il m'a traité aussi bien que je le pouvais désirer, et au delà حقمه استدیکم قدر بلکه دخی زیاده حسن معامله ایتمشدر

Deçà et delà. De côté et d'autre *A.* هنا وهنالک *P.* جا بجا *T.* طرف طرف ـ سو بسو || Il va deçà et de là pour chercher fortune قسمت آرامق ایچون طرف طرف کیدر Il a cherché deçà et de là طرف طرف تفتیش وتفحص ایلدی

En delà. Plus loin *A.* بعید من هنا *P.* دورتر از اینجا *T.* بوندن اوته || C'est plus en delà بوندن اوته در

Jusque là. Jusqu'à ce temps *A.* الی هذا الوقت *P.* تا بآن *T.* اول زمانه دکین ـ اول وقته قدر وقت

LABARUM. Étendard Impérial sur lequel était mis le monogramme de J. C. *A.* لواء شریف *P.* سنجق مبارک *T.* سنجاق شریف

LABEUR. Travail corporel *A.* تعب ـ کدّ یمین ـ کدّ *P.* رنج *T.* زحمت || Labeur ingrat کدّ غیر مثمر Être récompensé de son labeur بر کمسنه تعب وزحمتی مقابلهسنده مظهر مکافات اولمق Vivre de son labeur کدّ یمینیله تعیّش ایتمک Dieu bénira son labeur الله تعالی حضرتلری کدّ یمیننده برکت احسان ایدهجکی درکار در Il jouit du fruit de ses labeurs ثمرهٔ کدّ یمینیله حاصل اولان ثمرهدن تمتع ایدر تعب وزحمتیله متمتعدر

LABEURER. Opérer. Il ne se dit qu'en ce proverbe. En peu d'heures Dieu labeure, en parlant d'un pécheur qui a changé de vie tout-à-coup, ou d'un grand changement inopiné de fortune *T.* الله بر دقیقه ایچنده یپار

LABIAL. T. de Gram. Qui se prononce avec les lèvres. Lettres labiales *A.* حروف شفهیّة ـ حروف دشفهة

On appelle en Jurisp. Offres labiales, celles qui ne sont faites que de bouche ou par écrit, sans que les deniers fussent réellement offerts *T.* بلا عرض النقود لساناً یا تحریراً تعهّدلر

LABORATOIRE. Lieu où les Chimistes ont leurs ustensiles pour travailler *A.* دار الصناعة الاهل الکیمیا *P.* دستگاه کیمیاگر *T.* کیمیاجی تزکاهی

LABORIEUSEMENT. Avec beaucoup de peine et de travail *A.* بمشقة ـ بکدّ ـ بتعب *P.* با رنج وجفا ـ رنجکارانه *T.* زحمت ـ صرف امک ایله ـ ایله || Il passa sa vie fort tristement et fort laborieusement ایام عمرینی تعب وزحمت وضیق حال وصحنت ایله امرار ایلدی

LABORIEUX. Qui travaille beaucoup *A.* مداوم علی المتاعب ـ متحامل المشاق ـ *P.* مجدّ ـ جفاکش ـ رنجکش *T.* چالشقان || Un homme très-laborieux مشاق ومتاعبه زیادهسیله مداوم یک جفاکش آدم ـ اولان آدم

Et qui se fait avec peine *A.* متعب ـ ناصب ـ منصب ـ موجب المشقة *P.* رنج افزا *T.* زحمتلو || Entreprise laborieuse متعب وناصب بر عیش vie عزیمت موجبة المشقة Digestion laborieuse هضم بطیٔ زحمتلو بر کچنمه ـ وزندگانی Accouchement laborieux تعب ـ وضع حمل متعب ومتعب وزحمت ایله اولان وضع حمل

LABOUR. La façon qu'on donne aux terres en les labourant *A.* کراب ـ ثوران الارض *P.* شیار *T.* نطس ـ تارلا سورمه || Il faut donner deux labours à cette terre بو ارض کراب مکرره بو یر ایکی کرّه سورلمک اقتضا ایدر ـ محتاجدر Donner tant à un fermier pour ses labours, lui payer ses labours et semences ملتزمه تارلالرک نطس اجرتلرینی وتخملق بهاسنی بو ملتزمک ادا ایتمک Ce fermier a six chevaux de labour تارلا سورر التی رأس بارکیری وار در Une terre en labour سورلمش تارلا ـ نطس اولمش یر

LABOURABLE. Propre à être labouré *A.* صالح للفلاحة ـ لایق بالکراب *P.* شیاریدنی ـ برزیدنی *T.* سوریلور ـ کراب وفلاحته صالح || Terres labourables سورلمکه کرکلو اولان اراضی

LABOURAGE. L'art de labourer la terre *A.* فنّ الفلاحة *P.* فنّ کشتکاری *T.* اکینجیلک صنعتی || Il entend bien le labourage فنّ فلاحته کرکی کبی وقوفی وار در Il a quitté le labourage pour le trafic امر تجارته اشتغال ایچون فنّ فلاحتدن فراغت ایلدی Les instrumens du labourage *A.* آلات الفلاحة ـ آلات وادوات فلاحیّة *P.* دست افزار کشتکار *T.* اکینجی آلتلری ـ اکینجینک یات یراغی

Et l'action de labourer les terres *A.* حراثت ـ فلاحت *P.* کشتکاری *T.* یر سورمه || J'ai donné tant pour le labourage de ma terre چفتلکمک فلاحتی اجرتنی اولدرق شو قدر اقچه ویردم Le labourage des terres légères est plus aisé que celui des terres grasses کوشک طوپراغک سورلمسی اوزلی طپراغک سورلمسندن اسهلدر

LABOURER. Remuer la terre avec la charrue, la bêche, etc. *A.* اثارة الارض ـ حرث ـ فلح *P.* برزیدن ـ شیاریدن *T.* طپراغی ـ یری آقدارمق ـ تارلا سورمک ـ یری سورمک اثارهٔ ارض نطس ایتمک ـ آقدارمق || Labourer la terre تارلایی سورمک un champ یری سورمک ـ ایتمک Labourer avec des boeufs اوکوز ایله یری سورمک Il faut labourer ces arbres au pied شو آغاجلرک دیبنده طپراغی آقدارمق اقتضا ایدر Labourer une allée pour la nettoyer باغچه‌نک یولنی تطهیر ایچون طپراغی آقدارمق

Labouré. *A.* مفلوح ـ کریب ـ مکروب *P.* شیاریده *T.* نطس اولمش ـ آقدارلمش ـ سورلمش

LABOUREUR. Celui qui laboure la terre *A.* حارث pl. حراث ـ فلاح pl. فلاحون ـ اکار ـ اکرة *P.* برزیکر ـ کشتکار *T.* چفتجی || Pauvre laboureur حارث فقیر riche اکار مالدار Les chevaux des laboureurs فلاح بارکیرلری

LABYRINTHE. Lieu coupé de plusieurs chemins, et dont il est très-difficile de trouver l'issue *A.* لغز pl. الغاز ـ عاقول ـ عاقول مشتبک *P.* الطرق پیچ گرده جایگاه *T.* بورغاج وطولاشق یوللو یر || On a fait dans ce jardin un beau labyrinthe بو باغچه‌نک ایچنده مشتبک الطرق بر عاقول لطیف تصنیع واحداث اولندی Les anciens font mention de plusieurs labyrinthes, dont le plus célèbre est celui de Crète, fait par Dédale قدمانک نقل وروایت ایتدکلری نیچه نیچه بقاع مشتبکة الطرقک احسن واعلاسی فلان نام کمسنه‌نک کرید جزیره‌سنده امر احداث ایلدیکی عاقول مشهور در ـ Figur. *A.* ورطة ـ مشتبک *P.* گرداب بلا ـ گرداب پیچاپیچ محنت *T.* چپره‌شک ایش || Il est engagé dans un labyrinthe fâcheux بر ورطهٔ ممتنعة النجاته گرفتار اولمشدر گرداب بلایه ـ بر چپره‌شک ایشه بیلاشدی ـ اوغرادی

Il se dit, en termes d'Anatomie, d'une des cavités qui sont dans l'oreille de l'homme *A.* غضروف لبلابی الاذن *T.* قولاق ایچنده‌کی طولاباچ کمرنلک

LAC. Grande étendue d'eaux, qui n'a d'issue que par une rivière ou par des canaux souterrains *A.* غدیر pl. غدر ـ بحیرة pl. بحیرات *P.* گول ـ دریاچه *T.* کول || Il sort une rivière de ce lac بو کول ایچندن بر نهر منشعب اولور Le lac de Genève جنوره کولی

LACER. Serrer avec un lacet *A.* شدّ بالمحزمة *P.* بمیانبند سخت بستن *T.* کمر باغیله صیقشدرمق || Cette femme s'est lacée elle-même بو عورت کندینی کمر باغیله صیقشدردی

Il se dit aussi d'un chien qui couvre sa femelle *A.* تشابک الکلب *P.* سگ گشنی کردن *T.* کلب دیشیسیله سفاد || Il faut qu'un mâtin ait lacé cette chienne غالبا بو دیشی کلب بر اورمان کلبیله چاتشدی

LACER LA VOILE, en termes de Marine, C'est saisir la voile à la vergue *A.* طیّ الشراع *P.* بادبان پیچیدن *T.* یلکن دیوبشورمک

LACÉRATION. Action de lacérer *A.* خرق ـ شق *P.* دریدگی *T.* یرتمه || Le juge ordonna la lacération de cet écrit بو ورقه‌نک شق وخرقی طرف حاکمدن تنبیه اولندی

LACÉRER. T. de Jurisp. Déchirer un écrit *A.* تشقیق ـ تخریق ـ تمزیق *P.* دریدن ـ پاره پاره کردن *T.* یرتمق || Lacérer une promesse بر قطعه تمسکی تشقیق ایتمک Ce livre a été lacéré et brûlé par sentence du juge بو کتاب حاکم اعلامیله شق وخرق اولندی

Lacéré. *A.* منشق ـ مشقوق *P.* دریده *T.* یرتلمش

LACERON. V. Laiteron.

LACET. Cordon ferré par les deux bouts, et qui sert à quelques vêtemens de femmes *A.* محزمة *P.* میانبند *T.* کمر باغی || Serrer un lacet محزمه‌یی صیقشدرمق ـ Il se dit aussi d'un lacs avec quoi on prend les perdrix, etc. V. Lacs.

LÂCHE. Qui n'est pas tendu, qui n'est pas serré *A.* رخو ـ مسترخا *P.* سست *T.* کوشک || Il ne faut pas que cela soit si lâche فلان شئ اول قدر سست ومسترخا اولمق جائز دکلدر Il faut tenir cela un peu plus lâche بونی بر مقدار کوشک طوتملو در Serrez ce noeud davantage, il est trop lâche بو عقده غایت ابله مسترخا اولدیغندن زیاده صیقشدر

Il se dit aussi des étoffes *A.* رخو الغزل *P.* سست بافته ـ سست *T.* کوشک ـ کوشک طوقنمش ـ Figur. Qui man-

que de vigueur et d'activité *A.* رخو المزاج *P.* سست خو *T.* بو رنجبر || Cet ouvrier est lâche au travail كوشك خويلو بو رنجبرك ايشنده رخاوت وار در - ايشنده رخو المزاجدر Les grands chevaux sont ordinairement plus lâches que les petits كبير الجثه اولان آتلر صغير الجسم اولنلردن عادتا زياده سست خو اولور

On dit aussi, Un style lâche, c'est-à-dire, qui n'a rien de nerveux, qui est languissant *A.* سبك فاتر *P.* سبك بيروح *T.* قوتسز انشا

On dit, que le temps est lâche, pour dire, qu'il est mou *A.* ملايم *P.* نرم *T.* كوشك - Et avoir le ventre lâche, pour dire, l'avoir trop libre بر كمسنه نك طبيعتنده لينت اولمق

Il signifie aussi, poltron *A.* جبان - ماهى الفؤاد pl. جبناء - اودك - قورقق *T.* بيجگر - بد دل - بى دل - بى زهره *P.* بو عسكرى نفر || Ce soldat est lâche قحبه يوركلو - يوركسز جبان و بى زهره در

Et qui n'a nul sentiment d'honneur *A.* نذيل - لئيم النفس الطبع *P.* نا مرد - ناكس *T.* آلچق || C'est être bien lâche que d'abandonner son ami بر كمسنه زياده سيله لئيم النفس دوستنى - اولملو در كه حتى كندو دوستنى ترك ايليه - ترك ايتمك محض لئامت نفسدر - Il se dit aussi des actions indignes d'un homme d'honneur *A.* دنائت - لئامت رذالت *P.* فرومايگى *T.* آلچقلق || Il a fait une action bien lâche بو نقدر خيليجه بر دنائت ايلدى Que cela est lâche! نقدر آلچقلقدر - لئامتدر

LÂCHEMENT. Avec peu de vigueur *A.* بالرخاوة *P.* با سستى *T.* كوشككك ايله || Il travaille bien lâchement خيلى رخاوت ايشنده غايت ايله ايشلر Il va trop lâchement en besogne رخاوت ايله حركت ايدر

Et sans honneur *A.* رذيلاً - نذيلاً - باللئامة - لئيماً *P.* بنا *T.* آلچقلق ايله بنا مردى - كسى || Il s'enfuit lâchement نذيلاً ورذيلاً ارتكاب فرار ايلدى Trahir lâchement son ami رذيلاً ونذيلاً كندو دوستنه خيانت ايتمك Il s'est comporté bien lâchement اول بابده باللئامه حركت ايلدى

LÂCHER. Faire qu'une chose ne soit plus si tendue, si serrée qu'elle était *A.* ارخا *P.* سست كردن *T.* كوشتمك || Cette corde est trop bandée, lâchez-la un peu بو ايپ بك كرلمش ارخاى اولمغله آره جق كوشديوير Lâcher la bride à un cheval آتك ديزكيننى كوشتمك - عنان ايتمك - Figur. || Lâcher la bride à ses passions امراض نفسانيّه يه ارخاى عنان رخصت اسب حرون نفسدن خلع عذار تصرّف - ايتمك دواى نفسه اطلاق عنان رخصت - واستمساك ايتمك ايتمك - On dit aussi, Lâcher la main, lâcher la bride, lâcher la gourmette à quelqu'un, pour dire, lui donner plus de liberté qu'à l'ordinaire - بر كمسنديه ارخاى عنان رخصت ايتمك بر كمسنديى خليع العذار براقمق

On dit, Lâcher la main, pour dire, diminuer du prix qu'on voulait avoir *A.* تنزيل القيمة - حطّ الثمن *P.* بها فروونهادن *T.* بهايى ايندرمك

On dit aussi, lâcher pied, pour dire, s'enfuir *A.* فرار *P.* قرارى فراره - قاچمق *T.* گريزپايى نمودن - گريختن تبديل ايتمك

LÂCHER, signifie aussi, laisser aller tout à-fait *A.* اخلا - براقيويرمك - بوشلمق - براقمق *T.* وا گذاشتن *P.* ترك || Il tenait cela dans ses mains, il l'a lâché بو شيئى يدنده طوتار ايكن ترك واخلا ايلدى - Dans ce sens, on emploie aussi les mots *A.* تخلية السبيل - اطلاق *P.* آزاد كردن - قويويرمك - صاليويرمك *T.* گسيل كردن || Lâcher un prisonnier بر اسيرك سبيلنى تخليه ايتمك - قيد اسردن اطلاق ايتمك - بر اسيرى آزاد ايتمك Ils l'avaient pris, mais ils l'ont lâché فلانى اخذ ايتمشلر ايكن اطلاق وآزاد ايتمشلر در Il a lâché sa proie طوتديغى صيدى آزاد ايلدى

On dit, Lâcher un chien après une bête *A.* اطلاق الكلب على الصيد *P.* سگرا پس شكار راندن *T.* زاغرلرى آو زاغرلرى صاليويرمك - اوزرينه صالدرمق - Et lâcher l'autour, pour dire, le laisser partir *A.* ارسال الصقر - خرط الصقر *P.* ستونه كردن *T.* جاقرى صالمق - جاقرى صاليويرمك

LÂCHER la bonde d'un étang. C'est la lever *A.* فكّ الصناعة البركة *P.* ببند آب گشاد دادن *T.* صاوه جغى صاليويرمك صاوه جغه گشاد ويرمك -

Et dans le même sens, Lâcher une écluse *A.* رفع الباب السكر *P.* در بندروغرا بر داشتن *T.* بندك اصمه قپوسنى قالدرمق

LÂCHER le ventre. C'est le rendre libre *A.* اطلاق البطن - تليين الطبيعة *P.* شكم راندن *T.* ايچى سورمك || Les

pruneaux lâchent le ventre ملين - ارك اطلاق بطن ايدر شكراندر - طبيعتدر

Lâcher un coup, se dit aussi d'une arme à feu, pour dire, donner un coup A. اخلا - تخلية P. تهان كردن T. بوشاتمق || Il lui lâcha un coup de pistolet اوزرينه بر طبانچه بوشاتدى Le vaisseau lâcha toute sa bordée à la portée du mousquet فلان سفينه تفنك منزلنه كلدكده آلابانده سنك جمله سنى بوشاتدى

Lâcher une parole, un mot, se dit de celui qui dit inconsidérément quelque chose qui peut nuire A. ازلاق الكلام P. از زبان سخن لغزانيدن T. سوز قاچرمق - لاقردى قاچرمق - سبق لسان ايله سوز سويلمك || Il a lâché une parole qu'il voudrait bien retenir حفظى قيدنده اولديغى بر كلامى - كتمى قيدنده اولديغى سوزى - لساندن ازلاق ايلدى سويلمكدن قاچنديغى - سبق لسان ايله سويليويردى سوزى لساندن قاچردى

Il se dit aussi de celui qui dit une chose avec quelque dessein A. القاء الكلام P. سخن در ميان انداختن T. بر سوز ميدانه آتمق || Il lâcha un mot qui fit une grande impression بر كلام القا ايتمشدر كه اذهان سامعينه انطباع عظيمى مستلزم اولمشدر

LÂCHETÉ. Poltronnerie, défaut de courage A. جبن - جبانت P. بيدلى T. يوركسزلك - قورققلق || Il s'est déshonoré à la guerre par sa lâcheté محاربه ده جبانتى تقريبيله رذيل وبدنام اولدى

Et action basse, indigne A. رذيلة pl. رذايل - نذيلة pl. نذايل P. كار بدنامى - كار رسوايى T. آلچقلق - رذيللك || La trahison est une lâcheté خيانت رذيلهٔ محضه در Il a fait mille lâchetés انواع رذايل ارتكاب ايلدى

LACONIQUE. Concis à la manière des Lacédémoniens A. وجيز - موجز - مختصر P. كوته T. قصه || Discours laconique كلام مختصر - قصه سوز - style سبك موجز ومختصر - Il se dit aussi des hommes A. ميجاز P. كوته گو T. قصه سوزلو || Cet auteur est laconique بو مؤلف ميجاز وكوته گو در Il est laconique en ses réponses جوابلرى - ويرديكى جوابلرده ميجز در قصه در

LACONIQUEMENT. Brièvement, d'une manière laconique A. مختصراً - على طريق الايجاز P. با سخن كوته T. قصه سوز ايله - سوز قصه لغى ايله || Il parle laconiquement على طريق الايجاز نطق وتكلم ايدر Il répondit laconiquement قصه سوز ايله جواب ويردى - بر وجه ايجاز جواب ويردى

LACONISME. Façon de parler courte A. كلام موجز - وجازت P. گفتار كوته - سخن كوته T. قصه سوز

LACRYMAL. Qui a rapport aux larmes A. دمعى - مختص بالدموع P. سرشگى T. كوز ياشنه متعلق || Conduit lacrymal A. مجراء الدمع P. گذرگاه سرشگ T. كوز ياشى يولى

On appelle Artère lacrymale, la première branche que donne l'ophthalmique A. شأن Et fistule lacrymale, un ulcère au coin de l'oeil A. علة الغرب - داء الفرغ والملأن P. ناسور چشم T. كوزده ماتيه || Avoir une fistule lacrymale كوز ماتيه سى اولمق

LACS. Cordon délié A. حبل رقيق P. رسن باريك T. انجه ايپ || On l'étrangla avec un lacs de soie فلانى بر انجه ايپك ايپيله بوغديلر

Il se dit aussi d'un noeud coulant qui sert à prendre du gibier A. حبالة pl. حبايل - مصيدة pl. مصايد P. دام T. آوجى دوزاغى || Un lacs de crin آت قيلندن ياپلمش آوجى دوزاغى - Figur. Un piége dont on a peine à se tirer || Il est tombé dans le lacs دام حيله يه گرفتار اولدى - پا بستهٔ دام On lui a tendu des lacs فلان كشى يه مدّ حيله اولمشدر - حبايل مكر وخديعت ايتمشلر در Elle le tient dans ses lacs فلان محبوبه نك پا گرفتهٔ دام حيله سيدر Il est échappé des lacs حبايل تزويردن فرجه ياب خلاص اولدى - قوريلان دوزاقدن بر تقريب شويشوب قورتلدى

LACTÉE. Il ne se dit qu'en ces deux phrases: Voie lactée, qui est une blancheur qui paraît dans le ciel, et qui est formée par un assemblage de petites étoiles A. مجرّة P. كهكشان - راه حاجيان T. صمان اوغريسى - حاجيلر يولى Et veines lactées, qui sont les veines qui contiennent le chyle A. مجارئ كيلوس

LACTESCENT. Terme de Botanique. Qui donne un suc qui a l'apparence du lait. V. Lactifère.

LACTIFÈRE. Terme d'Anatomie. Il se dit des vaisseaux ou conduits qui portent le lait A. مجراء اللبن pl. مجارى اللبن - En botanique il se dit des plantes qui abondent en suc laiteux, comme le tithymale A. يتوع pl. يتوعات P. رستنئ شير دار T. سودلكن.

LACUNE. Il se dit du vide que l'on trouve dans le corps d'un ouvrage, et qui en interrompt la suite *A.* نقصان *P.* کمی *T.* اکسک قالمش یر || Ce livre n'est pas entier, il y a des lacunes بو کتاب تامّ وکامل اولمیوب آرەدە اکسک یرلری وار در

LADANUM. Matière gommeuse qui découle des feuilles du Lédum *A.* لاذن *P.* لادن *T.* لادن || Il y a deux espèces de ladanum لادنک ایکی نوعی وار در

LADRE. Lépreux *A.* ابرص *P.* پیسناک *T.* مسکین || Il a été déclaré ladre ابرص اولدیغی اثبات اولندی V. Lépreux. Figur. Avare à l'excès *A.* شحیح *P.* سپهکاسه *T.* جمری Et insensible *A.* مسلوب الحواس *P.* بیحس *T.* حسّی یوق || Il faudrait être ladre pour ne pas sentir cette injure کلّیاً مسلوب الحواس اولملو در که حتّی اول مقوله تحقیردن متأثر اولمیه

LADRERIE. Lèpre *A.* برص *P.* پیسی *T.* مسکینلک علّتی || Être entaché de ladrerie علّت برصدن لکەلو اولمق — Il se dit aussi des hôpitaux où l'on reçoit les lépreux *A.* دار الشفاء المبروصین *P.* بیمارخانۀ پیسناکان *T.* مسکینلر خستەخانەسی V. Lèpre.

LAGOPUS. V. Pied-de-lièvre.

LAGUE. T. de Marine, synonyme de Sillage *A.* مخر — ممخر السفینة *P.* گذرگاه کشتیٔ روان *T.* گمینک یورر ایکن آچدیغی یول

LAGUNE. Espèce de petit lac ou de flaque d'eau dans des lieux marécageux *A.* منقع pl. مناقع *P.* تالاب *T.* برکینتی صو کولجغزی || Les lagunes de Venise sont des canaux formés par la mer وندیک شهرینک مناقعی میاه بحردن صورت پذیر اولمش جدوللر در

LAID. Qui n'est pas beau *A.* ردید pl. ردد — اشوه — قبیح pl. قباح — سمیج pl. سماج — قبیح المنظر *P.* زشت — بد لقا *T.* چرکین || Homme laid مرد اشوه — زشت چهره آدم — بد چهره Femme laide مرئۀ شوها — زن بد چهره — چرکین قاری Laide à faire peur دهشت گتورر بر زن زشتلقا Avoir les mains laides اللر قبیح المنظر اولمق — Il se dit aussi, de tout ce qui est désagréable aux yeux dans son genre *A.* قبیح الصورة — کریه — قبیح المنظر *P.* زشت — نا خوش — بد *T.* چرکین || Cette étoffe est fort laide بو ثوب بغایت کریه المنظر در — Figur. Contraire à la bienséance *A.* قبیح — اقبح — اشنع *P.* بد *T.* چرکین || Il est bien laid à vous d'avoir abandonné votre ami dans la disgrace دوستکی وقت ادبارونکبتندە ترک ایتمک سنک حقکە بر امر اقبح واشنعدر

LAIDEUR. Difformité *A.* قبح — شوهت — سماجت — ردّت — قبح المنظرة *P.* زشتی *T.* چرکینلک || La laideur de cette femme est étrange بو خاتونک ردّت سیماسی غرایبدندر — Figur. *A.* قبح — شناعت *P.* بدی *T.* چرکینلک — بدلک || La laideur de cette action بو فعلک قبح وشناعتی

LAIE. Route étroite coupée dans une forêt *A.* مستل pl. مسائل *P.* رە تنگ *T.* جیغر — چوبان یولی

LAINAGE. Marchandises de laine *A.* pl. سلع الصوف pl. امتعة الصوف *T.* یوک قماشلری مالی

LAINE. Le poil des moutons et de quelques autres bêtes *A.* صوف pl. اصواف — عهن pl. عهون *P.* پشم *T.* یوک || Laine blanche صوف ابیض — اینجە صوف رقیق fine صوف جیّد — قبا یوک bonne صوف غلیظ — یوک grosse اوزون یوک — صوف طویل grande صوف قصیر courte Flacon de laine *A.* جالحة الصوف *T.* یوک توزاغی écheveau *A.* عمیتة *T.* یوک دستەسی Échauder de la laine یوکی قینار صو ایله خشلمق — filer یوک اکیرمک — غزل صوف ایتمک — carder یوکی طرامق — مشط صوف ایتمک fouler دوس — یوکی جیکنتمک — صوف ایتمک Ouvriers en laine عملۀ صوف — یوک ایشلیانلر Le commerce des laines یوک تجارتی Bas de laine یوک چوراب Cette étoffe est moitié fil et moitié laine بو ثوبک نسجی ایپلک ویوک ایلە بالمناصفە مخلوطدر — بو قماشک نسجی یاری ایپلک یاریسی یوکدر

On appelle aussi Laine, les cheveux épais et crépus des nègres *A.* شعر متقرّد زنجیّ *P.* موی زنگی *T.* عرب صاچی

LAINEUX. Qui a beaucoup de laine *A.* صایف — اصوف — کثیر الصوف *P.* پشمناک *T.* چوق یوکلو — قبا یوکلو || Il y a des pays où les moutons sont bien plus laineux qu'en d'autres بعض مملکتلرک قویونی سائر مملکتلرک قویونلرینە نسبت ایلە زیادە صایفدر Un drap bien laineux کثیر الصوف چوقە

LAINIER. Marchand qui vend des laines *A.* بایع الصوف *P.* پشم فروش *T.* یوکجی — یوک صاتیجی

LAÏQUE. Qui n'est ni ecclésiastique ni religieux *T.* طریق

عوامّدن اولان

LAISSE. Corde avec laquelle on conduit un lévrier *A.* مقود *T.* زاغره طاقيلان يدك ايپى الكلب الصيد

LAISSER. Quitter *A.* ترك *P.* وا گذاشتن *T.* براقمق || Il a laissé son équipage, ses gens en un tel endroit اتباع وخدمتكاران واحمال واثقالنى فلان محلّده ترك ايلدى Je l'ai laissé chez lui كندو خانه‌سنده براقدم Je l'ai laissé en bonne santé فلانى حال صحّت وعافيتده ترك ايلدم Il a laissé sa bourse en un tel endroit كيسه‌سنى فلان يرده اونودوب براقدى Laisser un chemin, une maison à droite فلان زوقاقى يا خانه‌يى صاغده ترك ايله صوله صاپمق – Il signifie encore, abandonner || Il s'est enfui et m'a laissé dans le péril كندوسى فرار ايله بنى مخاطره ايچنده ترك ايلدى Il a laissé là son projet, son entreprise نيّتنى ومتصدّى اولديغى مصلحتى ترك ايلدى – نيّتندن ومتصدّى اولديغى مصلحتدن فارغ اولدى – On dit aussi, Laisser à l'abandon *A.* مهملاً ترك *P.* مهمل گذاشتن *T.* اولدم اوله‌سيه براقمق || C'est un homme qui n'a aucun soin, il laisse tout à l'abandon اصلا اهتمامى اولميوب هر شيئى مهملاً ترك ايدر – On dit aussi, Se laisser aller à la douleur نفسنى كدر واندوه ايچنده اكدار وغموم ايچنده تسييب نفس ايتمك – صاليويرمك – On dit aussi, qu'un homme a laissé après sa mort ses affaires en bon, en mauvais état وفاتندنصكره امورينى حسن حالده يا خود سوء حالده ترك ايلدى Et qu'il a laissé de grands biens après sa mort وفاتندنصكره كلّيتلو اموال ترك ايلدى

On dit, qu'un homme a laissé une bonne, une mauvaise réputation après lui ابقاى ذكر جميل – ابقاى نيكنام ايلدى – ابقاى حسن صيت وشهرت ايلدى – ابقاى بد نامى ايلدى – ابقاى سوء ذكر ايلدى – ابقاى شهرت قبيحه ايلدى Il est mort, il a laissé une grande opinion de sa vertu فلان كمسنه وفات ايدوب صلاح حالى بابنده ابقاى حسن ظنّ عظيم ايلدى

On dit en parlant d'une chose où il y a du bon et du mauvais, qu'il y a à prendre et à laisser ايچنده آلنجقده وار آتيله‌جقده وار

Il signifie aussi, céder || Je lui en laisse l'honneur بوندن حاصل لازم كله‌جك شان وشرفى اكا ترك ايدرم le profit اوله‌جق نفع وفائده‌يى كندويه ترك ايدرم Les ennemis furent contraints de nous laisser le champ de bataille دشمن عرصه‌گاه جنگ وقتالى طرفمزه ترك ايلمكه مجبور اولمشدر – On dit aussi, Laisser une chose à certain prix فلان بهايه براقمق

Laisser, signifie aussi, mettre en dépôt *A.* ايداع – توديع *P.* امانت – وديعه كردن – بدست امانت فلان كس دادن *T.* وديعه قلمق – ايتمك || Il a laissé tous ses papiers chez un tel كافّهٔ اوراقنى فلانه ايداع ايلدى Il a laissé son argent entre les mains de... اقچه‌سنى فلانك يد امانتنه ايداع ايلدى

Et confier *A.* احالة – تفويض *P.* سپردن *T.* اصمارلمق – برمادّه‌يى حواله ايتمك || Laisser une chose au soin d'un tel بو فلانه احاله ايتمك Je vous en laisse le soin, la conduite بو امرك نظارت واداره‌سنى عهدهٔ اهتمامكه حواله ايدرم – سنك يد اهتمامكه تفويض ايدرم – On dit, Je vous laisse à penser ce qui en arrivera ظهور ايده‌جك احوالك فكر وملاحظه‌سنى سكا حواله ايدرم – محتمل الوقوع اولان حالك ملاحظه‌سنى سكا حواله ايدرم Je vous laisse à penser s'il profita de l'occasion ظهور ايدن فرصتدن اغتنام ايده بيلمشميدر بونك ملاحظه‌سنى سكا حواله ايدرم

Et permettre *A.* ترخيص – تجويز *P.* رخصت – روا داشتن *T.* رخصت ويرمك – براقمق || Je l'ai laissé reposer استراحت ايتمك ايچون – استراحتنه رخصت ويردم Je les ai laissés aller كتملرينه جواز ويردم – رخصت ويردم براقدم

Il se prend avec la négative pour Discontinuer, s'abstenir *A.* ترك – فراغت – كفّ اليد *P.* دستكش – فراغ شدن – وا گذاشتن *T.* وازكلمك || Il ne faut pas laisser d'aller toujours votre chemin طوتديغك يوله كتمكدن فراغت ايتملو دكلدر Malgré tout ce qu'on lui put dire, il ne laissa pas de faire ce qu'il s'était proposé كندويه بو قدر سوز سويلنمشيكن مقدّما تصميمكرده‌سى اولان نيّتدن كفّ يد ايده‌مدى

Il signifie aussi, léguer par testament *A.* ترك بالوصيّة – وصيّت || Il a laissé tant à l'hôpital خسته خانه ايچون شو قدر اقچه ترك ايلدى – وصيّت ايلدى Un des parens lui a laissé de grands biens par testament فلانه اقرباسندن برى وصيّتنامه ايله كلّيتلو مال ترك ايلدى

On dit proverb., qu'un homme se laisse mener par le nez

comme un buffle, pour dire, qu'il n'a pas la force de s'opposer à l'empire que l'on prend sur lui فلان كمسنه‌يى بورنندن چكرلر

On dit, Laisser quelqu'un maître d'une chose, pour dire, la laisser à sa disposition - بر كمسنه‌يى بر شيئده مرخص قلمق مستقل ومرخص ايتمك

Il signifie aussi, passer sous silence *A.* ترك الشئ مسكوتاً *T.* مسكوت براقمق || *P.* خموش شدن از عند بوندن قطع النظر نيچه نيچه دليللرى Je laisse une infinité d'autres preuves دخى مسكوت عنه ترك ايدرم

Laissé. *A.* متروك *P.* وا گذاشته *T.* براقلمش

LAIT. Liqueur blanche qui sert de nourriture aux enfans, et aux petits des animaux *A.* حلب - لبن *P.* شير *T.* سود || Cette nourrice n'a point de lait بو سود آناسنك اصلا سودى يوقدر Une frayeur lui a fait perdre son lait خوفه دوچار بر قورقويه اوغرايوب - اولمغله افول لبنى اقتضا ايلدى اوغراديغى قورقودن سودى چكيلوب - سودينى غايب ايتدى Ils ont tété tous deux d'un même lait ايكيسى دخى صوغشدى بر ممه‌دن سود Les médecins lui ont ordonné de prendre le lait de vache اطبا اينكك سودى ايچمسنى توصيه وتنبيه ايتمشلر در Lait aigre *A.* لبن حامض - لبن ماضر *P.* شير ترش *T.* اكشى سود - ككرمتى سود - Il se dit aussi du suc blanc qui sort de quelques plantes || Lait de figue لبن انجير il sort du lait de cette herbe بو نباتدن سود چيقار

On appelle, Jeune lait, le lait d'une femme accouchée depuis peu *A.* لبن الواضعة الحمل جديداً *P.* شيرزن نوزاى *T.* يكى طوغرمش قارينك سودى Et vieux lait, le lait d'une femme accouchée il y a long-temps *A.* لبن الواضعة الحمل قديماً *P.* شير زن پارينه زاى *T.* چوقدن طوغرمش قارينك سودى

Frère de lait, Soeur de lait, se dit de deux enfans étrangers qui ont sucé le même lait *A.* رضيع - رضيعة *P.* همشير *T.* سود قرنداشى

Dents de lait. Les premières dents qui viennent aux enfans *A.* رواضع pl. راضعتان *P.* دندان شير *T.* سود ديشى

Petit lait, ou Lait clair. La sérosité qui tombe du lait lorsqu'il se caille *A.* لبن فلوق *P.* آب شير ترش *T.* سود صورتقه - كسيمى || Prenez un verre de petit lait pour vous rafraichir تبريد طبيعت ايچون بر قدح صورتقه ايچ

On appelle Lait coupé, du lait dans lequel on a mis une portion d'eau *A.* لبن مذيق - لبن ممذوق *P.* شير آب آميخته *T.* صو قاتلمش سود - Et la voie de lait, la voie lactée, V. Lactée.

LAITAGE. Ce qui se fait de lait *A.* محلب pl. محلبات *P.* غداى شير آش *T.* سودلو يمك || Il ne vit que de laitage محلباتدن عبارتدر

LAITERIE. Endroit où l'on fait le laitage *A.* مَلبنة *P.* شير خانه *T.* سود اوطه‌سى || Une laiterie bien fraîche سرين بر سود اوطه‌سى

LAITERON, vulg. LACERON. Sorte de plante laiteuse *A.* بقلة اليهودية

LAITEUX. Il se dit des plantes qui ont un suc semblable à du lait *A.* يتوع pl. يتوعات *T.* سودلكن || Le tithymale est une plante laiteuse آغاج سودلكنى يتوعات نوعندندر

LAITIER. T. de Fonderie. Matière écumeuse qui nage au-dessus du métal fondu *A.* رغاوة المعدن *P.* كف قيسور *T.* معدن كپوكى

LAITIÈRE. Femme qui vend du lait *A.* بايعة اللبن *P.* زن شير فروش *T.* سودجى قارى - سود صاتر قارى

Il se dit aussi d'une vache qui donne beaucoup de lait *A.* حفول - حلوب - كثير اللبن - درور - كثير الدرّ *P.* بسيار دوشا *T.* صاغمال - سودى كور || C'est une vache laitière بر بقرة حفوله صاغمال بر اينكدر - در

LAITON. V. Cuivre jaune.

LAITUE. Sorte d'herbe potagère *A.* خس *P.* كاهو - كيهو - *T.* مارول || Laitue sauvage خس برى - كاهوى دشتى - كوك يبان ماروللى -

LAIZE. Terme de Manufacture. Largeur d'une étoffe *A.* عرض *P.* پهنايى *T.* اين || Ce drap a cinq quarts de laize بو چوقه‌نك درت ربع اينى وار در

LAMA. Nom que l'on donne aux prêtres des Tartares *T.* تاتارلرك امامى

LAMANEUR. Pilote qui conduit les vaisseaux à l'entrée et à la sortie d'un port *A.* ربان المرفاء *P.* رهبر دريابند *T.* ليمان قولاغوزى

LAMANTIN. Animal amphibie *A.* دبّ البحر *P.* خرس آبى *T.* دكز آيوسى

LAMBEAU. Morceau d'une étoffe déchirée *A.* مزقة pl. مزق *T.* اسکی قماش ـ چاپوت *P.* چاپوب pl. رعابیل رعبولة ـ پاره *P.* قطعات pl. قطعة *A.* Figur. ـ یرتق پارچه‌سی ـ پارچه‌سی *T.* پارچه || On n'a retenu que quelques lambeaux de ce discours بو مقالدنک انجق بعض قطعه‌لری ضبط اولندی || Il a arraché un lambeau de cette succession بو ترکه‌دنک انجق بر قطعه‌سنی قوپاردی

LAMBIN. Qui agit très-lentement *A.* بطیء الحرکة *P.* کند پا *T.* قابران

LAMBINER. Agir lentement *A.* تبطی ـ حرکة بالبطائة *P.* کند پایی نمودن *T.* قابرانلق ایتمک

LAMBOURDE. Pièce de bois de charpente qui sert à soutenir les ais d'un plancher *A.* عارضة pl. عوارض *P.* پالار *T.* کریش || Poser des lambourdes کریش ـ تعبیهٔ عوارض ایتمک کریش قویمق ـ یرلشدرمک

LAMBRIS. Ouvrage de menuiserie dont on revêt le plancher d'en haut d'un appartement *A.* سقف مقرنس *P.* آسمانهٔ *T.* چاتمه ایشلنمش تاوان مقرنس سقف || Lambris doré مقرنس مذهب ـ یالدزلو چاتمه تاوان || de marbre رخام تراشیده‌دن مصنوع سقف مقرنس

Il se prend plus particulièrement pour un revêtement de menuiserie, de marbre, etc. autour des murailles d'une salle, d'une chambre, etc. *T.* سیلیجی کاری تحته ویاخود بشقه نسنه ایله دوناتمه

On dit figur. et poétiquement, Le céleste lambris, pour dire, le ciel قبهٔ نیلگون فلک

LAMBRISSER. Revêtir de lambris *T.* سیلیجی کاری تحته ویاخود بشقه نسنه ایله ایشلیوب دوناتمق

LAMBRUSQUE. Vigne sauvage *A.* کرم برّی *P.* ساروئهٔ کوهی *T.* یبانی اوزم آصمه‌سی

LAME. Table de métal fort plate *A.* صفیحة pl. صفایح ـ صفیحة مطول pl. مطاطیل *P.* تخته *T.* تحته || Lame de cuivre باقر تختهسی ـ مطول النحاس ـ النحاس || Une inscription gravée sur une lame de fer دمور تخته اوزرنده محکوک بر کتابه

Il signifie aussi, le fer de l'épée *A.* نصل pl. نصول ـ نصل *P.* آهن شمشیر السیف *T.* قلیج ناملوسی ـ نامل‌و || Lame fine نصل رقیق ـ یوفقه نامل‌و || Lame de Damas نصل دمشقی ـ de bonne trempe جوهری لطیف قلیج ناملوسی || Il se dit aussi d'un couteau, d'un canif, etc. || Le manche n'est que de bois, mais la lame est bonne قبضه‌سی بیاغی آغاجدر انجق ناملوسی اعلا در

On appelle aussi Lames, certains clinquans d'or ou d'argent, desquels on couvre des étoffes *A.* رصیعة pl. رصایع *T.* قباره || Son habit était tout couvert de lames d'or اوزرنده اولان جامه سر تا پا صرمه‌لو قباره‌لر ایله قاپلنمشیدی

En termes de Marine, il signifie, une vague agitée. V. Vague.

LAMENTABLE. Déplorable, qui mérite des lamentations *A.* موجب العویل ـ موجب النحیب ـ موجب النوحة *P.* گریه خیز ـ ناله انگیز *T.* آغلدیجی || Une mort lamentable موت موجب العویل || un accident بر حادثهٔ مهیّجة العویل

Et douloureux *A.* فاجع ـ حزین ـ انان *P.* اندوه انگیز *T.* آجدیجی || Il prononça ces paroles d'un ton de voix lamentable بو کلماتی صدای حزین ایله تفوّه ایلدی || Les cris lamentables اصوات فاجعه ـ فریاد اندوه انگیز

LAMENTABLEMENT, adv. *A.* حزیناً ـ بالحزن والانین *P.* بنالش وزاری *T.* آغلشدرق ـ ایکلیدرک || Il nous conta ses adversités si lamentablement, que . . . سرگذشتی اولان مصایب وآفاتی شول رتبده حزیناً نقل وحکایت ایتمشدر که باشنه گلان ما جرالری اولقدر آغلشدرق نقل ایلدیکده

LAMENTATION. Douleur exprimée par des cris et des gémissemens *A.* نوحة ـ نحیب ـ انین ـ عویل *P.* زاری ـ ناله ـ فریاد وفغان *T.* آغلشمه ـ چیغلتی ـ ایکلتی ـ غریو || On n'entendait que lamentations آغلشمه وایکلتیدن غیری بر شیٔ ایشیدلمز ایدی ـ یالکز عویل وانین استماع اولنور ایدی || Après une longue lamentation طول ودراز فریاد وفغاندنصکره

LAMENTER. Déplorer avec des cris lugubres *A.* استناحة ـ نحب ـ انتحاب ـ تعویل ـ تلتهف *P.* زاریدن ـ فریاد وفغان کردن *T.* آغلشمق ـ ایکلمک || Lamenter la mort de ses parens بر کمسنه والدینی وفاتیچون تلهف واستناحه ایتمک || la ruine de sa patrie وطننک خرابیت حالی ایچون ایتمک || Lamenter son malheur برکمسنه گرفتار اولدیغی مصیبت ایچون عویل ونحیب ایتمک || Vous avez beau pleurer et lamenter عبث یره بکا ونوحه ایدرسک

LAMINAGE. Action de laminer *A.* صفیح الحدید ـ مطالة *P.* آهن سازئ پهن *T.* دموری یوفقه‌لدوب یصیلتمه

LAMINER. Donner à une lame de métal une épaisseur uniforme par une compression toujours égale *A.* تصفیح ـ مطل *P.* پهن کردن *T.* یصیلتمق || Laminer du plomb قورشونی تصفیح ایتمک

LAMINOIR. Machine qui sert à laminer *A.* مدقة التصفیح *P.* کوبهٔ پهن ساز *T.* یصیلده‌جق چکیج

LAMPE. Vase où l'on met de l'huile et une mèche pour éclairer *A.* قندیل pl. قنادیل ـ مصباح pl. مصابیح ـ سراج pl. سرج *P.* چراغ ـ قندیل *T.* قندیل || Lampe d'argent کومش قندیل ـ قندیل سیمین de cristal بللور قندیل portative الده کوتوریلور قندیل sépulcrale مزار قندیلی Il y a une lampe qui brûle toujours devant cet autel بو عبادتگاهده پیشگاه ـ لیل ونهار مشتعل وفروزان بر قندیل وار در معبدده علی الدوام بر قندیل ینار

LAMPION. Sorte de lampe dont on se sert dans les illuminations *T.* شنلک قندیلی

LAMPSANE, ou HERBE AUX MAMELLES Plante qui donne un lait amer *A.* ضریع ـ شبرق

LANCE. Arme d'hast, qui a un fer pointu *A.* رمح pl. رماح ـ مزراق pl. مزاریق ـ مخرص pl. مخارص *P.* نیزه *T.* سکو || Il a enfilé la bague avec la lance اتدیغی رمحی حلقه ایچندن انفاذ ایتدردی Baisser la lance حط رمح ایتمک Rompre la lance رمحی شکست ایتمک ـ کسر رمح ایتمک Il l'abattit d'un coup de lance یک ضربهٔ رمح ایله فلانی بر رمی گشته وسرنگون ایلدی Leurs lances volèrent en éclats ایتدکلری رماح پاره پاره شکست اولدرق هوایه پران اولمشدر

On appelle Lance de drapeau, d'étendard, le bâton auquel ils sont attachés *T.* بیراق صیریغی — Et Lance à feu, la fusée qui sert à mettre le feu à une pièce d'artifice *T.* فتیل صیریغی

LANCER. Jeter en avant avec violence *A.* رمی ـ ارما *P.* انداختن *T.* آتمق || Lancer un trait اوق ـ رمی سهم ایتمک un javelot جرید آتمق

On dit figur. Lancer un regard de colère *A.* طرح النظرة الغضب *P.* نگاه خشم وغضب انداختن *T.* طارغنلق ـ غضوبانه بر باقش آتمق ـ باقشی آتمق — Et lancer des oeillades amoureuses *A.* طرح اللحاظات العشق *P.* نگاه عاشقانه انداختن *T.* عاشقانه کوز آتمق

On dit en parlant de Dieu, qu'il lance le tonnerre, la foudre جناب منتقم قهار امطار رعود وصواعق ایدر — Et en parlant du soleil, qu'il lance ses rayons sur la terre خورشید عالمتات بسیط غبرا اوزرینه طرح سهام اشعه ایدر

SE LANCER. Se jeter avec impétuosité *A.* تنشی ـ تنزی *P.* بر جستن *T.* صچرایوب آتلمق ـ آتلمق || Il se lança au travers des ennemis اعدا ایچنه آتلدی dans le bois اورمان ایچنه آتلدی

On dit, qu'un vaisseau lance babord ou stribord, lorsqu'il se jette à gauche ou à droite *T.* اورچه پوجه یوریمک

LANCÉ. *A.* مرمی *P.* انداخته *T.* آتلمش

LANCETTE. Instrument de chirurgie servant à ouvrir les veines *A.* مفصد ـ مشراط pl. مشاریط *P.* نیشتر ـ شست *T.* نیشتر || Donner un coup de lancette یک طعنهٔ نیشتر ضرب ـ بر نیشتر اورمق ـ ایتمک Enfoncer la lancette bien avant نیشتری خیلیجه ایچرویه صوقمق Percer, ouvrir un abcès avec une lancette بر ورمی نیشتر ایله دشمک

LANCIER. Cavalier dont l'arme est une lance *A.* رامح pl. رمّاح *P.* نیزه دار *T.* مزراقلو

LANCINANT. Qui se fait sentir par élancemens. Il ne se dit qu'en cette phrase, Douleur lancinante. V. Élancement.

LANDE. Grande étendue de terre où il ne vient que des bruyères, des ronces, etc. *A.* غریفة pl. غرف *P.* جنگلستان *T.* قندره اورمانی || Ce pays n'est qu'une lande بو مملکت مجرّد بر غریفه در Les grandes landes غرف واسعه Au milieu des landes قندره اورمانلری اورته‌سنده

Il se dit figur. des endroits secs et ennuyeux d'un ouvrage *A.* حشویات موجبة الکلال || Il y a d'assez belles choses dans ce livre, mais on y trouve bien des landes بو کتاب خیلی لطیف شیلری مشتملدر انجق ایچنده نیچه حشویات موجبة الکلال دخی وار در

LANGAGE. Idiome d'une nation *A.* لغت *P.* زبان *T.* دل || Le langage Persan لغت فرسی ـ عجم دلی Personne n'entend ce langage بو لغتی هیچ بر کمسنه فهم ایتمز C'est un langage barbare لغت جهلا در inconnu لغت غریبه در ـ نا معلوم ـ بیگانه در

Il signifie aussi, discours, manière de parler *A.* کلام *P.* سخن *T.* سوز || Beau langage کلام لطیف ـ کلام بدیع figuré کلام

تصنّع وتكلّفدن عبارت كلام affecté كلام ملفّق orné مجازى كلام نقى pur كلام بيغل وغش naïf كلام منتخب fleuri ساده‌لكدن عبارت بر كلام simple تمييز سوز - سخن پاكيزه - زينت وآرايشدن sans ornement تصنّع وتكلّفدن عارى بر كلام - - نقاحت كلام - نقاى كلام La pureté du langage عارى بر كلام بو Il y a dans ce discours quelques fautes de langage پاكيزگى سخن مقالـه‌ده بعضاً سقامت كلام وار در Cela est écrit en beau langage بو ماده لطيف واحسن سياق كلام ايلـه تحرير اولنمشدر

Et la manière de parler de quelque chose, en égard au sens plutôt qu'aux mots A. لسان P. زبان - گفتار T. آغز - سويليش || Vous me tenez là un étrange langage بكا بر غريب لسان قوللنورسك Ce langage-là ne me plaît point بو سويليشدن هيچ حظ ايتمم - بو آغزدن بر وجهله محظوظ دكلم Il a bien changé de langage آغز دكشدردى - تبديل لسان ايلدى C'est le langage de l'Écriture-Sainte, des Pères, des théologiens كتاب اللهك وائمّۀ عظامك وعلم الهى علماسنك لسانيدر Ce n'est pas là le langage d'un homme de bien بر اهل خير صالح وخير بر آدمك سويليشى دكلدر - آدمك آغزى دكلدر

Il se dit figur. de tout ce qui sert à faire connaître la pensée sans parler || Le langage des yeux لسان پر گوى چشم Le geste est un langage muet رمز باليد لسان بلا نطق قبيلندندر - Il se dit aussi du cri dont les animaux se servent pour se faire entendre || Le langage des oiseaux A. لسان الطيور P. زبان مرغان T. قوشلرك دلى Le langage des bêtes A. لسان البهايم P. زبان جانوران T. حيوانلرك دلى

LANGE. Il se dit de tout ce qui sert à envelopper les enfans au maillot A. لفافة الصبى pl. لفايف الصبى P. اشتك T. چوجوغى بورودكلرى بز

LANGOUREUSEMENT. D'une manière langoureuse A. بالوصمة - متوصّما - فاترا - فاترا ومتوصّما P. بحال در ماندگى T. بيمجالى - درمانسزلق ايلـه || Regarder langoureusement صورت وصمت وبيمجالى ايله عطف نگاه - نظر ايتمك ايتمك

LANGOUREUX. Qui est en langueur A. فاتر - فاتر - متوصّم P. درمانده - درمانده الحال T. بيمجال - درمانسز || Il a été long-temps malade, il est encore tout langoureux وافر زمان مريض مدّت مديده خسته اولوب - اولوب حالا فاتر ومتوصّمدر هنوز فاتر وبيمجالدر

Il signifie aussi, qui marque de la langueur A. مفيد الوصمة P. وصمت اثر - درماندگى نما T. درمانسزلق كوسترر || Un regard langoureux نظرۀ وصمت اثر Des vers langoureux مفيد وصمت اولان اشعار

LANGOUSTE. Sorte d'écrevisse de mer A. جراد البحر P. ملخ دريا T. تكه

LANGUE. L'organe de la parole pour les hommes, et du goût pour les animaux A. لسان pl. السنة P. زبان T. دل || Grosse langue قالين دل - زبان درشت - لسان ثخين épaisse لسان كثيف mince, déliée لسان رقيق - زبان باريك - يوفقه دل - اينجه دل - pointue لسان ملسّن - زبان تيز - سيورى دل - نوك La racine de la langue A. اصل - حرقد اللسان P. بن زبان T. دلك كوكى Avoir la langue sèche لسان متلجّن اولمق pâteuse جفاف لسانه مبتلا اولمق noire, enflée لسان سياه وقبارمش اولمق Remuer, tirer la langue par dérision على طريق الاستهزا ادلاع لسان ايتمك - ذوقلنمه صورتنده دلى چيقارمق La pointe de la langue A. اسلة اللسان P. سر زبان T. دلك اوجى On l'a saigné sous la langue فلانى حاق لساندن فصد ايلديلر - فلانه دل التنى قان آلديلر Langue de mouton, de boeuf قيون وصغر دلى

On dit figur. Avoir la langue bien pendue, pour dire, avoir une grande facilité de parler A. ذليق اللسان - بسيط اللسان P. ناطقه پرداز - تر زبان T. دلى آچق Cela lui a dénoué la langue, pour dire, lui a donné plus de facilité à parler بو شئ حلّ عقدۀ نطقنه وسيلـه اولمشدر Avoir la langue bien affilée, pour dire, parler beaucoup et avec facilité A. سليس اللسان P. چرب زبان T. دلى آچق Avoir une grande volubilité de langue A. ذو بلة - سريع اللسان - سهّاك P. آور زبان T. دلى يوروك - On dit aussi d'une personne qui parle facilement et élégamment, que c'est une langue dorée بر لسان لؤلؤ نثار در - بر لسان زر افشاندر - Et d'une personne qui parle beaucoup, que la langue lui va toujours درربار در - دلى هيچ طورمز

On dit, qu'une personne a la langue grasse, pour dire, qu'elle prononce mal certaines consonnes A. ذو تمتمة اللسان - متمتم P. كلته زبان T. دمدمى - Et qu'elle a bien de la langue,

qu'elle a la langue bien longue, qu'elle ne saurait tenir sa langue, qu'elle n'est pas maître de sa langue, pour dire, que c'est une personne qui ne saurait garder un secret *A.* مذيل حفظ لسانی يوق - دلی طوتمز *T.* دعان دريده اللسان *P.* - امساك لسانی يوق - Et que c'est un homme qui n'a point de langue, qui est maître de sa langue, pour dire, qui sait garder le secret *A.* محفوظ اللسان - مضبوط اللسان *P.* امساك لسانی وار - دلنی اسركر *T.* زباندار — Et que c'est une mauvaise langue, une méchante langue, une langue de serpent, une langue de vipère, une langue dangereuse, pour dire, que c'est une personne qui aime à déchirer la réputation d'autrui *A.* لسعة - لديغ اللسان *P.* زبان زهرناك - بد زبان *T.* دلی زفيرلو

On dit, qu'on a un mot sur le bout de la langue, lorsqu'on croit être près de le trouver, de le dire بو لفظ دلم اوجنده در — Et proverb., Beau parler n'écorche point la langue, pour dire, qu'il est toujours bon de parler civilement طاتلو سوزدن دلك دريسی قاولنمز

On appelle figur. Coup de langue, une médisance ou un mauvais rapport que l'on fait *A.* جرح اللسان *P.* زخم زبان *T.* دل يارەسی — Et l'on dit proverb., qu'un coup de langue est pire qu'un coup de lance *A.* جراحات السنان لها التئام ولا يلتئام ما جرح اللسان *T.* دل يارەسی بچاق يارەسندن زيادە اجيدر

On dit, Prendre langue, pour dire, s'informer de ce qui se passe de l'état d'une affaire *T.* دل پيدا ايتمك - دل طوتمق || On a envoyé quelques gens en avant pour prendre langue دل طوتمق ايچون ايلرويه بر قاچ آدم ارسال اولندی Avant que de s'engager dans une affaire, il est bon de prendre langue بر مصلحته تشبث اولنمزدن مقدم استخبار اقدم امور دل - حال ايچون دل طوتمق اقتضا ايدر پيدا ايتمكدر

Langue, signifie aussi, la totalité des usages propres à une nation, pour exprimer ses pensées par la voix *A.* لسان pl. السنة *P.* زبان *T.* دل || La langue Grecque لسان يونانی Latine لسان لاتينی Française فرانسز دلی - لسان فرانساوی Les langues Orientales السنهٔ مشرقيه Une belle langue بر لسان لطيف abondante كثير البركة برلسان - معمور بر لسان riche لسان واسع pauvre لسان عقيم stérile كور بر دل - لسان عديم الوسعة rude لسان خشين طاربر دل - لسان تنگ - لسان غليظ barbare قاتی بر دل - لسان درشت - راسخ forte قبا دل - خويراد دلی - زبان خورياد - غليظ Cette langue a cours dans tout l'Orient بو لسان متين بر لسان كافهٔ ممالك - لسان اقاليم شرقيدنك مجموعنده متداولدر بو لسانك بالجملە ممالك شرقيده - شرقده مستعملدر Langue primitive لسان اصلی رواجی وار در La langue Italienne s'est formée de la Latine لسان تاليانی لاتيندن تصويغ بر لسانی اعمار Enrichir une langue اولنمش بر لساندر لسانه لطافت Polir une langue معمور قلمق - ايتمك لسانه جلا ويرمك - ويرمك La richesse, la beauté d'une langue بر لسانك معموريتی ولطافت ونزاكتی La pureté de la langue لسانك نقاحتی - نقای لسان Les propriétés de la langue لسانك اصطلاحات مخصوصەسی Enseigner les langues تعليم السنه ايتمك Connaître le génie d'une langue لسانك طبيعتنی بيلمك Langue corrompue لسان - طبيعت اصليهسندن چيقمش لسان محرف dégénérée

On appelle Langue vivante, celle que tout un peuple parle *A.* لسان حی - لسان مستعمل *P.* زبان زنده *T.* ديری لسان Et langue morte, celle qui n'est plus que dans les livres *A.* لسان ميت - لسان متروك *P.* زبان مرده - زبان عملاندە *T.* عملدن قالمش دل - اولمش بر دل Et langue mère, une langue primitive, qui ne s'est point formée par corruption d'une autre *A.* امّ اللسان - لسان اصيل *T.* آنا دل

On dit proverb., que l'usage est le tyran des langues, pour dire, qu'en matière de langue, l'usage l'emporte sur les règles هر لسانده غلط مشهور لغت صحيحەدن اولی عد اولنور

On appelle Maître de langue, celui qui enseigne une langue *A.* معلم اللسان *P.* خواجهٔ زبان *T.* دل اوكرديجی خوجه — دل خوجەسی — Et enfans de langue, les jeunes gens que les Princes entretiennent en Turquie, pour y apprendre les langues orientales *T.* دل اوغلانی

On appelle Langue de terre, certain espace de terre beaucoup plus long que large, qui ne tient que par un bout aux autres terres *A.* مسل pl. امسلة *P.* زبانهٔ ارض *T.* دل || Il y a sur la côte de Provence plusieurs langues de terre qui s'avancent dans la mer پرونچيا ساحلنده دريايه ممتد اولور متعدد

دللر وار در

Langue de cerf, ou Scolopendre. V. Scolopendre.

Langue de Chien, ou Cynoglosse *A.* لسان الكلب *T.* سناولوز

Langue de Serpent. Plante *A.* لسان الحيّة *T.* ییلان اوتی

LANGUETTE. Cette pièce de fer d'une balance qui sert à marquer l'équilibre, et qu'on appelle aussi Aiguille *A.* نقیب ـ لسان المیزان *P.* زبانهٔ ترازو *T.* ترازو دلجکی

LANGUEUR. Faiblesse, état d'une personne qui languit *A.* فتور ـ وصمت *P.* درماندگی ـ بیمجالی *T.* درمانسزلق || Grande langueur وصمت عظیمه mortelle وصمت مهلكه Tomber en langueur حال درماندگی ووصمته گرفتار اولمق Il est mort en langueur حال كمال وصمتده وفات ایلدی ـ حال وصمت وفتورده ایكن تسلیم روح ایتمشدر

Il se dit aussi des peines de l'âme et de l'esprit *A.* ضجرت ـ ثقلة البال ـ وصمة البال *P.* رنج درون ـ درد درون *T.* كوكل بزمهسی || Tenir quelqu'un en langueur بر كمسنهیی حال ضجرت ووصمتده ابقا ایلمك ـ Les amants appellent poétiquement leur passion, une amoureuse langueur *A.* مرض عشق *P.* درد عشق et leurs maîtresses, la cause de leur langueur باعث درد جگر سوز ـ On dit aussi, La langueur des regards لحاظك وصمت وفتوری

Il se dit figur. en parlant de l'état où la terre est en hiver *A.* حال العطلة ـ حال الفتور *P.* حال درماندگی *T.* طورغونلق || Toute la nature est alors en langueur اول زمان آثار قدرت كلّیاً حال عطلت وفتورده در ـ On dit aussi, que des arbres sont en langueur, quand ils ne sont pas en bon état بو اشجار ودرختان حال فتورده در

LANGUIR. Être consumé peu à peu par quelque maladie qui ôte les forces *A.* تهبّط ـ تنقهّل *P.* گرفتار بیتابی شدن ـ درمانده وبیمجال شدن *T.* درمانسزلغه اوغرامق || Il est pulmonique, il y a trois ans qu'il languit سحیراً خسته اولمغله جكر خستهلكنه مبتلا ـ اوچ سنهدنبرو حال تنقهلده در اولمغله اوچ ییلدنبرو حال تهبّط وتنقهلده در On languit long-temps de ce mal-là avant que d'en mourir بو مرضه مبتلا اولنلر قبل ظهور الموت وافر مدّت حال تهبّطه گرفتار اولورلر

Et souffrir un supplice lent *A.* توصّم *P.* دردناك شدن ـ گرفتار دردماندگی شدن *T.* درمانسزلقده قالمق ـ مبتلای وصمت || Languir de faim, de soif درمانسزلق چكمك درماندهٔ درد گرسنگی وتشنگی اولمق ـ جوع وعطش اولمق de misère et de pauvreté درماندهٔ درد فقر وفاقه اولمق ـ وصمت سالبة الراحة فقر واحتیاجی چكمك Languir dans une prison زندان ایچنده مبتلای حال وصمت اولمق

Il se dit figur. des peines d'esprit *A.* تضجّر البال *P.* برنج كوكل *T.* گرفتار درد دل شدن ـ درون گرفتار شدن غلبهٔ كلالدن متضجّر || ثقلتنه اوغرامق Languir d'ennui هوای عشق ایله دردناك اولمق d'amour البال اولمق Languir dans l'attente حال ترقب وانتظارده مبتلای ضجرت بال اولمق Donnez-lui promptement ce que vous lui voulez donner, ne le faites pas tant languir هر فلانه اعطا ایدهجكك ـ نه ایسه رنج درونی ازاله ایچون بر قدم اقدم اعطا ایله ویرهجكك هر نه ایسه ضجرت باله براقمیوب همان شمدیدن ویر

On dit figur., que les affaires languissent, pour dire, qu'elles traînent en langueur امور ومصالح معطّل وعملمانده قالور ـ ایشلر طورغونلقده در ـ رهین تعطیل اولمقده در ـ Et que la nature languit, pour dire, que toutes choses languissent pendant l'hiver موسم شتاده اشیای طبیعیّهنك مجموعی معطّل طورغنلقده در ـ حال عطلت وفتورده در ـ وعملمانده در

On dit aussi, qu'un discours, qu'un ouvrage d'esprit languit, pour dire, qu'il est sans force et sans chaleur *A.* فاتر *P.* سست *T.* قوتسز || Cette pièce commence bien, mais elle languit sur la fin بو فصلك فاتحهسی حسندن عاری دكل انجق خاتمهسی سست وفاتر در ـ Et que la conversation languit, pour dire, que personne ne la soutient محاورهده فتور وكسل وار در

On dit aussi, que les nouvelles, que les plaisirs languissent, pour dire, qu'il y a peu de nouvelles, peu de divertissemens ـ اخبار وحوادث واسباب تنزّه وتفرّج نادر الظهور در از در ـ قیتدر

LANGUISSANT. Qui languit *A.* هبیط ـ مهبوط ـ فاتر ـ متوصّم *P.* دردناك ـ درمانده *T.* درمانسز || Il est languissant dans un lit بر فراش ایچنده مهبوط الحالدر dans une prison بر زندانده متوصّم الحالدر Languissant d'ennui غلبهٔ كلالدن متوصّم الحال Une voix languissante صدای فاتر Style, discours languissant سبك فاتر ومقالهٔ فاتره ـ On dit aussi, Des

regards languissants *A.* لحاظات فاترة *P.* لحاظات متوصمة ـ لحاظات درد آلود ـ نگاه وصمت آلود *T.* دردلو باقشلر

LANICE. On appelle Bourre lanice, de la bourre qui provient de la laine *A.* نتافة الصوف *P.* پشم ریزه *T.* یوك اوفانتیسی V. aussi Bourre.

LANIÈRE. Bande de cuir longue et étroite *A.* سیر pl. سیور *P.* پژاز *T.* قایش ـ صریم || La lanière d'un fouet سیر السوط قامچینك قایشی ـ

LANIFÈRE. Qui porte laine. Il se dit des animaux *A.* صایف *P.* پشمدار *T.* یوكلو et des plantes *A.* ذو الجوالح *P.* پشمینه دار ـ *T.* توزاقلو

LANTERNE. Machine où l'on peut placer un corps lumineux, de manière qu'il éclaire, et que le vent ne l'éteigne pas *A.* فانوس pl. فوانیس *P.* فنار *T.* فنر || Lanterne de verre بللور فنر ـ فنار de toile مشمع فنر de papier كاغد فنری ـ جام En hiver, il y a des lanternes à réverbères allumées à Paris dans toutes les rues وقت شتاده پارسك جمیع زوقاقلرنده آیینه‌لو فنرلر یانار Les maisons étaient taxées pour les boues et lanternes زوقاقلرك چاموری ویانان فنرلرك ایقادی ایچون جمیع بیوت ومنازل اوزرینه ویركو طرح اولندی Allumer les lanternes فنرلری ایقاد ایتمك ـ یاقمق ـ On appelle Lanterne sourde, une lanterne faite de telle façon, que celui qui la porte peut voir sans être vu *T.* خرسز فنری ـ Et lanterne magique, une lanterne qui fait voir différens objets sur une toile, ou sur une muraille *T* خیال فنری

On appelle aussi Lanterne à gargousses, un étui de bois dans lequel on met les gargousses *T.* خرتوج قوطیسی

LANTERNES, signifie figur. des fadaises, de sots contes *A.* pl. اباطیل ـ هذیان ـ خلطیات *P.* گفتار هرزه *T.* لغویات ـ || Tout ce qu'il nous a dit là, ce sont des lanternes سویلدیكی صحبتلرك مجموعی اباطیل ولغویات مقوله‌سیدر

LANTERNER. Perdre le temps à des riens *A.* اشتغال بالعبث *P.* در بیهوده‌كاری وقت گذرانیدن *T* لزومسز شیلر ایله اویناموق || Il ne fait que lanterner عبثه اشتغالدن خالی دگلدر

LANTERNERIE. V. Lanternes.

LANTERNIER. Celui qui a soin d'allumer les lanternes publiques *A.* موقد الفوانیس *P.* فنار سوز *T.* فنرلری یاقیجی

Il signifie figur., diseur de fadaises *A.* قایل الاباطیل *P.* هرزه گ *T.* هذیان سویلیان || Ne vous amusez pas à ce qu'il dit, c'est un lanternier كلامنه فریفته اولمه هرزه گو بر آدمدر

Il signifie aussi, un homme irrésolu en toutes choses *A.* متذبذب الرأی *P.* بیقرار *T.* قرارسز || Vous ne finirez rien avec lui, c'est un lanternier شو آدم ایله مصلحت بتورمك ممكن دگلدر قرارسز بر حریفدر

LANUGINEUX. Terme de Botan. Il se dit des plantes couvertes de duvet *A.* مزئبر *P.* پرزناك *T.* تویلی ـ خاولو || Le fruit de l'abricot, de la pêche est lanugineux قایصی وشفتالو خاولو میوه‌لردندر

LAPATUM, ou PARELLE. Plante. V. Patience.

LAPER. Boire en tirant l'eau avec la langue. Il ne se dit que des chiens *A.* ولغان ـ ولوغ *P.* بزبان آب كشیدن *T.* كلاب قسمی ولغان || Les chiens lapent دل اوجیله ایچمك كوپك قسمی دل اوجیله صو ایچر ـ ایدر

LAPEREAU. Jeune lapin *A.* جرو الوبر *P.* خرگوش بچه *T.* آطه طاوشانی یاوریسی ـ آطه طاوشانی انیكی *T.* سپید

LAPIDAIRE. Ouvrier qui taille les pierres précieuses *A.* نحات الجواهر ـ الخرزات *P.* جواهر تراش *T.* جواهر طاشلری یونیجیسی

LAPIDATION. Supplice de ceux qu'on assommait à coups de pierres *A.* نكال بالرجم *P.* سنگساری *T.* طاش ایله دپه‌لمه || La lapidation de Saint Étienne حضرت استپانك طاش ایله دپه‌لنمسی

LAPIDER. Assommer à coups de pierres *A.* رجم ـ توقیذ ـ بالاحجار *P.* سنگسار ساختن *T.* طاش ایله دپه‌لمك ـ طاشه طوتوب دپه‌لمك || Les Juifs lapidaient les blasphémateurs et les faux prophètes طائفهٔ یهود لوام الله اولنلری ونبوت كاذبه ادعا ایدنلری رجم ایله توقیذ ایدر ایدی

Il se dit figur. d'un mouvement de plusieurs personnes qui s'élèvent avec fureur contre quelqu'un *A.* ارداء المراجم العنف || Quand je leur ai reproché cela, ils m'ont pensé lapider ذلان كمسنه‌لری اول بابده مؤاخذه ایلدیكمده آزقالدی اوزریمه ارمای مراجم عنف وشدتده مبادرت ایده‌جكلر ایدی

LAPIDÉ. *A.* مرجوم *P.* سنگسار *T.* طاش ایله دپه‌لنمش

LAPIDIFICATION. Formation des pierres *A.* تحجر ـ تشكل الحجر *P.* صورت پذیرایی سنگ *T.* طاشلنمه ـ طاشلك صورتلنمسی

LAPIDIFIER. Terme de Chimie. Réduire les métaux en pierre صورت سنگ دادن *P.* وضع فی صورة الحجر ـ تحجیر *A.* طاش صورتنی ویرمك *T.*

LAPIDIFIQUE. Il se dit des substances propres à former les pierres *A.* مُتحجر *P.* سنگساز *T.* طاشه دوندریجی || Les sucs lapidifiques اجزای متحجرەدن عدّ اولنان عصارات

LAPIN. Animal qui ressemble beaucoup au lièvre *A.* وبر pl. وبور ـ زلم pl. ازلام *P.* خرگوشك سپید *T.* آطه طاوشانی ـ اق طاوشان ـ فروۀ وبر || Fourrure de lapin اق طاوشان ـ آطه طاوشانی توییندن مصنوع کورکی Gant de poil de lapin صید وبور ایتمك الدوان Chasser des lapins

LAPINE. La femelle du lapin *A.* وبرة pl. وبرات *P.* حرگوشك سپید ماده *T.* آطه طاوشانك دیشیسی

LAPIS ou LAPIS LAZULI. Pierre précieuse de couleur bleue *A.* لاجورد *P.* لاژورد *T.* لاجورد طاشی || L'azur se fait avec le lapis mis en poudre لون لاجوردی لاجورد طاشنك مسحوقیله اولور

LAPS. Tombé. Il ne se dit que de celui qui a quitté la vraie religion *A.* مرتدّ *P.* دین باطل گرفته *T.* مرتاد

Laps de temps, signifie, l'écoulement de temps *A.* برهة من الدهر ـ مرور الازمان *P.* گذارش ایام *T.* چوق وقت ـ ازمان مدیده || Après un grand laps de temps کچمسی ـ بعد برهة من الزمان ـ گذراندنصکره Cette coutume s'est abolie par laps de temps بو عادت مرور زمان ایله ملغا ومعطل قالمشدر

LAQUAIS. Valet de livrée *T.* چوقدار

LAQUE. Sorte de gomme *A.* لك *P.* لاك *T.* لوك || Couleur de laque لوك رنکی

On appelle aussi Laque, le beau vernis de la Chine *A.* سمّان صینی *P.* روغن چینی *T.* چین یاغی

LARCIN. Vol qui se commet par adresse *A.* حرس ـ سرقة *P.* دزدی *T.* خرسزلق ـ اوغریلق || Commettre un larcin ارتکاب سرقت ایتمك Être accusé de larcin تهمت سرقت ایله اتهام اولمق

Il signifie aussi, la chose dérobée *A.* شیٔ مسروق ـ سریقة ـ حریسة pl. حرایس *P.* چیز دزدیده *T.* اوغریلنمش شیٔ ـ اشیای چالنمش شیٔ || Il alla cacher son larcin en tel endroit مسروقدیی حفظ ایچون فلان محلده کتدی Recéler un larcin مال مسروقی اخفا ایتمك ـ Il se dit aussi d'un passage, d'une pensée qu'un auteur prend d'un autre pour se l'approprier || Les plus beaux endroits de son livre sont des larcins تألیف ایلدیکی کتابك احسن واعلا اولان محللری سریقه قبیلندندر

LARD. Graisse qu'on trouve entre la couenne et la chair du porc *A.* شحم الخنزیر *P.* پیهٔ خوگ *T.* طوکز یاغی

LARDER. Piquer une viande de morceaux de lard *A.* غرز الشحمة الخنزیر فی اللحم *P.* گوشترا بپیهٔ خوگ خلیدن *T.* اته طوکز یاغی نکندهلمك || Un rôtisseur qui larde bien اتی طوکز یاغیله نکندهلمکه ماهر کبابجی

LARGE. Qui a de la largeur *A.* وسیع ـ واسع ـ عریض *P.* پهین ـ پهنا *T.* ایلنلو ـ ککیش || Ce jardin est large بو باغچه طولی عرضندن زیاده در il est plus long que large واسعدر Un chemin large طریق واسع La rivière est plus large en cet endroit بو محلده نهرك وسعتی زیاده در Une large épée عریض النصل ـ ایلنلو بر قلیج ـ بر سیف Il est aussi substantif. V. Largeur || Cette étoffe a tant de large بو قماشك شو قدر عرضی وار در De la toile qui a une aune de large بر ذراع عرضی اولان بز

On dit à la mer, Prendre le large, pour dire, se mettre en haute mer *A.* خروج فی جمّة البحر ـ خروج فی فضاء البحر *P.* در پهنای دریا رفتن *T.* اچیغه چیقمق ـ انکینه چیقمق ـ آلارغهیه چیقمق ـ

On dit figur. Prendre le large, gagner le large, pour dire, s'enfuir رهپیمای سمت گریز ـ پی سپر وادئ فرار اولمق وفرار اولمق

Au Large. Spacieusement *A.* رحیباً ـ واسعاً *P.* در فراخی *T.* ککیشلکده || Il est logé bien au large وسعت اوزره متمکندر

On dit figur. Être au large, pour dire, être dans l'opulence *A.* فی رغادة العیش ـ فی رحابة العیش ـ فی سعة الحال ـ فی رفاغة العیش *P.* در فراخی *T.* ککیشلك حالنده || Il est au large رفاغت حال اوزره در ـ On dit aussi, Mettre au large, pour dire, mettre dans un état plus opulent *A.* ایراث الرغادة ـ ایراث الرفاغة ـ ایراث السعة الحال *P.* فراخیٔ حال دادن *T.* دیرلکه ککیشلك کتورمك || Il lui est venu une succession qui l'a mis plus au large qu'il n'était کندویه بر میراث اصابت ایتمکله اوّلکی حالندن بر قات دخی زیاده کسب رفاغت ایتمشدر

Au long et au large. Dans toute l'étendue de la superficie dont on parle *A.* بالطول والعرض *P.* در پهنايى ودرازى *T.* انينه اوزوننه

LARGEMENT. Autant et plus qu'il ne faut *A.* بالغاً ما بلغ – مع زيادة *P.* با فزونى *T.* بول بول || Il a été payé largement مطلوبى بالغاً ما بلغ ادا اولندى On l'a récompensé largement فلانه مع زيادة مكافات اولندى

LARGESSE. Libéralité *A.* انعام pl. انعامات – عطيّة pl. عطايا *P.* بخشش – فراخدستى *T.* الى كرمى || Faire largesse au peuple خلقه نشر انعامات وعطايا ايتمك Ce n'est pas un homme qui fasse de grandes largesses جليل العطايا بر آدم كثير العطايا دكلدر

Largesse de loi. Terme de Monnaie Ce qui excède le titre ordonné par les lois *A.* فضلة العيار *P.* زيادهٔ عيار *T.* عيارك آرتوقلغى

LARGEUR. Étendue d'une chose considérée d'un de ses côtes à l'autre *A.* عرض – وسعت – رحابت – فسحت *P.* پهن – *T.* اين – اينلولك – ككيشلك || La largeur d'un fossé خندكك وسعت وفسحتى d'une rue زوقاقك وسعتى d'une rivière نهرك عرضى – ككيشلكى Cette toile a tant de largeur بو بزك شو قدر عرضى وار در

LARGUE. T. de Marine. La haute mer *A.* حومة – جمّة البحر *P.* البحر – جل دريا – ميان دريا *T.* انكين || Prendre le largue انكينه چيقمق – انكيندن آيرلمق Tenir le largue انكينده طورمق

On dit, Vent largue, de celui qui s'écarte au moins d'un quart de vent de la route que l'on tient *A.* ريح ناكب *P.* باد نا راست *T.* اكرى يل – صاپه يل

LARGUER. T. de Marine. Lâcher ou filer le cordage qui retient une voile par le bas *A.* ارخاء الحبل الشراع *P.* برسن بادبان گشاد دادن *T.* يلكنك ايپنى بوشلمق

LARME. Goutte d'eau qui sort de l'oeil *A.* دمع pl. دموع – عبرة pl. عبرات – ماء العين *P.* اشك – سرشگ – آب ديده *T.* كوز ياشى || Il ne lui est pas tombé une larme des yeux ديده سندن بر قطرهٔ اشك ريزان اولمامشدر Il l'en conjura la larme à l'oeil ديده سندن اسالهٔ سرشگ زارى ايدرك نياز ايلدى Répandre, verser des larmes اسجام سيل دموع ايتمك Pleurer à chaudes larmes اسخان عين ايله بكا ايتمك Il tira les larmes des yeux de toute l'assemblée بالجمله ارباب مجلسك كوزلرندن اسجام دموع حزن ورقت ايتدردى – عيون جميع ارباب مجلسى چشمه سار اشك ايتدردى – جميع ارباب مجلسى ابكا ايلدى – وناله ايتدردى Avoir le visage baigné, mouillé de larmes بلا بارانى كبى نزول ايدن قطرات متتابع الورود دموع ايله چهره سى پر آب روان اولمق Fondre en larmes درياى دموع وعبراته غرق اولمق – غريق بحر سرشگ اولمق Vos larmes ne tariront-elles jamais? اشك چشمك الى الابد قابل انفاد اولهجغى يوقميدر Elle eut peine à retenir ses larmes آقان كوزياشنى ضبط ايدهمز – سيل اشكنه حوالهٔ سدّ ممانعت ايدهمز اولدى Ce crime méritait d'être pleuré avec des larmes de sang بو جنحهٔ عظيمه اسالهٔ اشك خونين ندامته محتاجدر Une source de larmes چشمه سار اشك وگريه – ينبوع دموع Un torrent de larmes سيل شديد الجريان – طوفان اشك – باران اشك – دموع Effacer ses péchés par ses larmes جرك ذنوب ومآثمى آب سرشگ ندامت ايله شسته قلمق Larmes de joie اشك – اشك شادى – دموع قارهٔ نشاط وسرور شيرين شادمانى

On dit proverb., Ce que maître veut et valet pleure sont larmes perdues, pour dire, que c'est inutilement que le plus faible s'oppose à ce que veut le plus fort آغانك مرادى اولنجه خدمتكاره آغلمق دوشر

Il se dit aussi du suc qui coule de plusieurs arbres, quand on les taille *A.* دماع الشجر *P.* آب درخت *T.* آغاجدن صيزان ياش

LARME DE JOB. Plante *A.* دمع داود

LARMIER. T. d'Archit. Il se dit d'une saillie qui est hors de l'aplomb de la muraille, et qui sert à empêcher que l'eau ne découle *A.* افريز الجدار – *P.* بارانگريز ديوار *T.* ديوار صچاقى

LARMIERS. T. de Méd. véter. Parties du cheval qui répondent aux tempes dans les hommes *A.* اصداغ الفرس *T.* آتك طولنلرى

LARMOYANT. Qui fond en larmes *A.* ساكب الدموع *P.* گريان – اشكريزان *T.* آغلايجى – كوز ياشى ايچنده On le trouva tout larmoyant فلانى گريان واشكريزان بولديلر كوز ياشى ايچنده

LARMOYER. Pleurer *A.* سكب الدموع – اسجام الدموع

کوز یاشی دوکمک *T.* اشک ریختن *P.*

LARRON. Celui qui dérobe quelque chose *A.* لصّ pl. لصوص *P.* دزد *T.* اوغری - خرسز || Fin larron سارق - سرّاق pl. سارق حیلهباز اوغری - لصّ محتال Le larron a été découvert سارق اخذ اولندی On a pris le larron خارجه اخراج اولندی خرسزی طوتدیلر -

LARYNX. T. d'Anat. La partie supérieure de la tranchée-artère *A.* حنجور pl. حناجیر - قصبة الرئة *P.* حشکنای *T.* خرتلاق

LAS. Fatigué *A.* عیّ pl. اعیا - محسور - متعب *P.* درمانده - تعبناک *T.* یورغون || J'ai bien fait du chemin aujourd'hui, je suis las بو کونکی کون خیلی طریق قطع ایتمش اولدیغمدن دوچار عیّ وفتور اولدم Être las de travailler کثرت شغلدن درمانده وتعبناک اولمق Reposez-vous, si vous êtes las یورغون ایسهڭ استراحت ایله Je suis si las, que je n'en puis plus شول رتبهده عیّ ودرمانده یم که تاب وطاقتم کسلدی

Et ennuyé de quelque chose *A.* ملول - ذو الکلال - سئوم *P.* بیزار *T.* اوصانق - بزکین - بیقغن - بیقمش || Je suis las d'entendre des sottises اول مقوله هذیان وترّهات استماعندن بو مقوله ادبسزلکلردن بیزارم Je suis las de ces impertinences بو - شو آدمدن بکا کلال کلمشدر de cet homme-là بیقدم اعمال خیریدن Êtes-vous déjà las de bien faire? آدمدن بزکینم سکا کلالمی کلدی

LASCIF. Fort enclin aux plaisirs de l'amour *A.* شهوانیّ - باه پرست *P.* شدید الشهوة - منهمک فی الباه - علی الباه *T.* هوسناک باه - زنایه دوشکون - ازغون - شهوتی || Le bouc est un animal très-lascif تکه شهوتی ازغون بر حیواندر - Il se dit aussi des choses *A.* محرّک الشهوة - مهیّج الباه *P.* رافث - شهوت انگیز - رفث امیز *T.* شهوتی آزدریجی وضع - وضع مهیّج الباه || Postura lascive زنایه قندریجی - شهوت انگیز - رقص محرّک الشهوة danse Des regards lascifs انظار رفث امیز - الحاظ مهیّجة الشهوة des vers اشعار رفث آلود - مهیّج باه اولهجق اشعار فاحشه

LASCIVEMENT. D'une manière lascive *A.* بطور مهیّج الباه *P.* منهمکاً فی الباه - شهوت انگیزانه *T.* شهوتی ازدرهجق - زنایه قندرهجق صورت ایله - وجهله || Regarder lascivement نگاه شهوت انگیز ایله نظر ایتمک danser شهوت انگیزانه رقص ایتمک

LASCIVETÉ. Forte inclination à la luxure *A.* شهوت باهیّة *P.* دوس باه - باه پرستی *T.* شهوت آزغونلغی - زنایه دوشکونلک || La lasciveté a entièrement ruiné sa santé فرط شهوت باهیّسی صحّت وجودینڭ کلّی خرابیتنه سبب اولمشدر

LASERPITIUM. Plante *A.* انجدان *P.* انکدان *T.* بالدران حلتیت آغاجی - آغاجی

LASSANT. Qui fatigue *A.* موجب العیّ - متعب *P.* درمانده ساز *T.* تعب آور - یوریجی || Un travail lassant موجب العیّ کار Une besogne lassante عیّ اولهجق بر شغل - کار متعب

LASSER. Fatiguer *A.* اعیا - ایراث العیّ - اتعاب *P.* درمانده ساختن - درماندگی آوردن *T.* یورمق || C'est un travail qui lasse extrêmement غایة الغایه اعیا واتعاب ایدر بر خدمتدر Le chemin m'a fort lassé یول بنی بغایت اعیا ایلدی Une trop grande contention lasse l'esprit توغّل مفرط اتعاب ذهنی مستلزمدر - طول مواظبت ذهنه ایراث عیّ ایدر - ذهنی اتعاب ایدر

On dit aussi, Lasser la patience de quelqu'un برکمسنهنڭ صبرینه ایراث فتور ایتمک

Et ennuyer *A.* اسام - املال - ایراث الملال *P.* بیزار کردن - بیزاری آوردن *T.* اوصاندرمق - بزدرمک - بیقدرمق || Il nous lasse avec ses vieux contes اسکی مثاللر نقلیله بزی بیقدرر Il lasse tout le monde par ses importunités ایتدیکی تعجیزلر ایله عالمی اوصاندرر

Se lasser. *A.* استعیا - تعایی *P.* درمانده شدن *T.* یورلمق *A.* استملال - سأم - کسب الکلال *P.* بیزار شدن *T.* اوصانمق - بیقمق - بزمک || On se lasse plus à demeurer debout qu'à marcher حال قیام مشی وحرکتدن زیاده باعث استعیا در - ایاقده طورمق یوریمکدن زیاده آدمی یورر Il ne se lasse point, il est infatigable اصلا یورغونلق بیلمز بر چالشقان آدمدر L'esprit se lasse par une trop grande application طول جوق چالشمقله ذهن - شغل ذهنه باعث سأم واستملالدر اوصانور

Lassé. *A.* عیّ *P.* درمانده *T.* یورغون *A.* ملول - سئوم *P.* بیزار شده *T.* اوصانمش - بزمش - بیقمش

LASSITUDE. L'abattement où l'on se trouve après avoir trop

marché ou trop travaillé *A.* حسور ـ تعی *P.* درماندگی ـ حسور عظیم *T.* یورغونلق ‖ Grande lassitude فرو ماندگی ـ غلبهٔ عیّ وحسوردن سقوط ایتمک Tomber de lassitude یورغونلقدن بیقلمق

Il se dit aussi, de l'indisposition où l'on se trouve quelquefois, sans avoir ni marché ni travaillé *A.* وصمت ـ فتور ـ کسل ـ توصیم ـ توصیمات *P.* سستی *T.* قیرقلق ‖ Sentir de grandes lassitudes dans tout le corps جمیع بدنده توصیمات عظیمه بدنده کلّی قیرقلق حسّ ایتمک ـ حسّ ایتمک

LATENT. T. de Méd. Qui est caché *A.* خفی *P.* پنهان *T.* کیزلو آتش ـ لهیب خفی ‖ feu latent کیزلو

LATÉRAL. Qui appartient au côté de quelque chose *A.* صفحی ـ جانبی *P.* پهلویی *T.* یان ‖ Les parties latérales d'un édifice بنانک یان طرفلری ـ بنانک جهات جانبیّه‌سی Porte latérale یان قپو

LATÉRALEMENT. D'une manière latérale *A.* جانباً ـ صفحاً *P.* بسوی پهلو *T.* یان اولدرق

LATIN. Qui vient du peuple latin *A.* لاطینی *T.* لاتین ‖ La langue latine لسان لاطینی Une harangue latine موعظهٔ لاطینیّ العباره بر مقاله Discours latin لاتینی ـ On appelle Église latine, l'église d'Occident آیین لاتین ـ Il est aussi substantif ‖ Apprendre le latin لاتین لسانی اوکرنمک

En termes de Marine, on appelle Voile latine, une voile faite en forme de triangle *T.* لاتین یلکنی

LATINISER. Donner à un mot une terminaison latine *A.* تصویغ فی صیغة لاطینیّة *P.* صورت لاطینی دادن *T.* لاطینلنمک

LATINISME. Locution propre à la langue latine *A.* تعبیر لاطینی

LATITUDE. T. de Géogr. La distance d'un lieu à l'équateur *A.* عرض ‖ Paris est à tant de degrés de latitude پارس شهری عرضک فلان درجه‌سنده واقعدر ـ En termes d'Astronomie c'est la distance par rapport à l'écliptique ‖ Latitude septentrionale, méridionale عرض شمالی وعرض جنوبی

Il se dit aussi au figuré *A.* وسعت *P.* پهنایی *T.* ککیشلک ‖ Ce principe peut avoir beaucoup de latitude بو اصولک وسعت عظیمه‌یه تحمّلی واردر Laisser beaucoup de latitude چوق وسعت ویرمک

LATRIE. On appelle Culte de latrie, le culte que l'on rend à Dieu seul *A.* عبادت ـ طاعت *P.* پرستش *T.* طاپنمه ـ قوللق

LATRINES. Lieu où l'on se décharge le ventre *A.* ممشا *P.* ادبخانه ـ تشتخانه *T.* کنیف ‖ Il y avait à Rome des latrines publiques مقدما روما شهرنده عامّه ایچون ممشالر وار ایدی

LATTE. Pièce de bois de fente, longue, étroite et plate, que l'on cloue sur des chevrons, et qui sert de soutien aux matières qui forment les couvertures des maisons *A.* لوحة الغما pl. الواح الغما *P.* پرواره *T.* چاتی تخته‌سی ‖ Des lattes de chêne میشه چاتی تخته‌لری La tuile se pose sur des lattes کرمید چاتی تخته‌لری اوزرینه فرش اولنور

LATTER. Garnir de lattes *A.* فرش الالواح الغما *P.* با پرواره پوشانیدن *T.* چاتی تخته‌لری دوشمک ‖ Cette maison est couverte, le comble est mis, il ne reste plus qu'à latter بو خانه‌نک اوستی قپانوب چاتیسی دخی وضع وتعبیه اولنمش اولمغله انجق چاتی تخته‌لرینک دوشنمه‌سی قالمشدر

LATTIS. Arrangement des lattes sur un comble *A.* تمویه بالالواح *P.* پوشش بام با پرواره *T.* چاتینک تخته ایله قاپلنمه‌سی

LAUDANUM. Extrait d'opium *A.* خلاصة الافیون *P.* خلاصهٔ آفیون *T.* اپیون خلاصه‌سی

LAURIER. Sorte d'arbre *A.* شجر الغار *P.* دهمست *T.* دفنه آغاجی ‖ On donnait des couronnes de laurier aux capitaines qui avaient remporté la victoire قدیمده رؤس غزاتی غاردن مصنوع اکلیل افتخار ایله تکلیل ایدرلر ایدی On dit figur. Cueillir des lauriers, pour dire, remporter la victoire sur les ennemis علامت غزا اولان اغصان غاردن مصنوع نیچه نیچه اکالیل مفاخرت نشان تحصیلنه موفّق اولمق Et flétrir ses lauriers, pour dire, déshonorer sa victoire بر کمسنه مظهر غزای جلیل اولدرق دسترس استحصال اولدیغی تأثر جلیل الافتخارک پرتوینه ایراث کدورت ایتمک

LAURIER-ROSE. Sorte d'arbuste *A.* سمّ الحمار ـ دفلی *P.* خرزهره ـ زقوم *T.* آغو آغاجی ـ زقوم آغاجی

LAVAGE. Action de laver *A.* غسل *P.* شویش *T.* یایقمه ‖ Le lavage des métaux معدنلرک غسلی

LAVANCHE. V. Avalanche.

LAVANDE. Plante aromatique *A.* خيرى البرّ - خزامى *P.* حسامه اوتى *T.* خيرىٔ صحرايى - اروانه - خزاما

LAVASSE. Il se dit de la pluie lorsqu'elle tombe avec impétuosité, et qu'elle coule à grands ruisseaux *A.* ساحية *P.* باران شرّان *T.* صغناقلو يغمور سيلى ‖ Il vint tout à coup une grande lavasse بغتةً بر مطر ساحيه ظهور ايلدى

LAVE. Matière liquide qui sort des volcans dans le temps de leurs éruptions, et forme comme des ruisseaux de feu *A.* سيل السعير منفجر من جبل النار *P.* آتش ريزان از درون كوه آتشفشان *T.* آتشلو طاغ ايچندن دوكيلان علو

LAVEMENT. Clystère. V. ce mot ‖ La décoction d'un lavement حقنه مطبوخى Prendre un lavement حقنه استعمال حقنه‌يى احتقان ايتمك - ايتمك le garder, le rendre احتقانى ضبط - ضبط واستمساك ورد واخراج ايتمك ايتمك ودفع ايتمك Faire un lavement avec des herbes émollientes نباتات ملينه ايله بر حقنه مطبوخى تركيب ايتمك

LAVER. Nettoyer avec un fluide *A.* غسل - تغسيل - ارحاض *P.* شستن - شوييدن - بشودن - ورشتن *T.* يومق - يايقمق ‖ Laver du linge غسل اثواب ايتمك Se laver le visage اغتسال مياه ايتمك يوزى يايقمق - وجه La pluie a bien lavé les rues باران اسواقى تغسيل وتطهير ايلدى - Figur. ‖ Laver ses péchés avec ses larmes بر كمسنه ديدهٔ غمگيننددن اسالهٔ عبرات - ندامت ايله چرك اوزار وآثامنى شسته ونا بديد ايتمك اسالهٔ اشك زارى ايله ذنوب وآثامنى شستهٔ صابون ندامت ايتمك

On dit aussi figur. Se laver d'un crime, pour dire, s'en purger, s'en justifier كندويى لوث تهمتدن - تبرئهٔ ذمت ايتمك - پاكه چيقارمق - Et pour faire entendre qu'on ne veut pas avoir de part dans une affaire qu'on ne croit pas juste, on dit, Je m'en lave les mains بو بابده دستشوى تبرّى اولورم - بو خصوصده ال يومارم

LAVÉ. *A.* مغسول - غسيل *P.* شسته - بشوده - ورشته *T.* يايقنمش

LAVETTE. Petit bout de torchon dont on se sert pour laver la vaisselle *A.* مسح pl. مسوح *P.* پالاسپاره *T.* پچاوره

LAVEUR. Celui qui lave *A.* غاسل - غسّال *P.* شوينده *T.* يايقيچى ‖ Laveur de vaisselle غاسل اوانئ سفره

LAVOIR. Lieu destiné à laver *A.* مغسل *P.* غسلخانه *T.* يايقيه‌جق ير ‖ Lavoir de cuisine مغسل مطبخ

Il se dit aussi, de la machine dont on se sert pour laver le minéral *A.* مرحاض المعادن - مغسلة المعادن *T.* معدن يايقيه‌جق تكنه

LAVURE. L'eau qui a servi à laver les écuelles *A.* غسالة *P.* آبشوى *T.* يايقنتى ‖ De la lavure des écuelles قاب قچاق يايقنتيسى

LAXATIF. Qui a la vertu de lâcher le ventre *A.* مشى - ممشى - مخرّط البطن *P.* شكمران *T.* سوريجى ‖ يوركى Remède laxatif دواى ممشى

LAYER. T. de forêt. Tracer une laie, une route dans une forêt *A.* فتح المستل *P.* ره تنگ گشادن *T.* چوبان يولى اورمانده چوبان يولى آچمق ‖ Layer un bois آچمق

LAYETTE. Tiroir d'une armoire. V. Tiroir ‖ Mettre des papiers dans une layette اوراقى چكمجه ايچنه وضع يتمك À la Chambre des comptes, la plupart des layettes étaient marquées par les noms des provinces باش محاسبه قلمنده چكمجه‌لرك اكثريسى ايالتلرك اسميله مرسومدر

Et le linge et tout ce qui est destiné pour un enfant nouveau-né *A.* جهاز الثياب الصبى *P.* كرپاس كودك نوزاد *T.* يكى طوغمش چوجوغك بزلرى طاقمى ‖ Donner une layette يكى طوغمش چوجوغك بزلرى طاقمنى ويرمك

LE. Article du nom masculin *A.* ال

LÉ. La largeur d'une étoffe *A.* لفق *P.* پهنه *T.* اين ‖ Un lé de velours بر لفق قطيفه - بر اين قطيفه Demi-lé *A.* نصف اللفق *P.* نيم پهنه *T.* يارم اين

LÉCHER. Passer la langue sur quelque chose *A.* لحس - لعقة *P.* ليسيدن *T.* يالامق ‖ Lécher un plat چناغى يالامق Les chiens lèchent leurs plaies, et les guérissent en les léchant كلاب قسمى يارەلرينى لحس ايله دفع ايدرلر

Léché *A.* ملحوس - ملعوق *P.* ليسيده *T.* يالانمش

LEÇON. Enseignement que donne un maître sur une science, sur un art libéral *A.* درس ‖ Leçon de Droit فقه درسى de Théologie علم الهى درسى de Médecine علم طبابت درسى Cet écolier apprend, étudie, récite sa leçon فلان طالب درسنى تعلّم ومطالعه واز بر ايدر Il sait sa leçon par coeur درسنى از بر بيلور Il a pris des leçons d'un tel écuyer, d'un tel archi-

tecte فنّ فروسيّت وفنّ معماري درسلريني فلان جنديدن بينجيلك ومعمارلق فنلريني ـ وفلان مهندسدن آلدى ـ فلاندن استفاده ايلدى ـ تعلّم ايلدى Il en sait assez, il n'a plus besoin de vos leçons كفايت مقدارى وقوفى اولمغله خيليجه كسب مهارت ايتمش ـ درسلركه احتياجى يوقدر اولديغندن سنڭ درسكدن مستغنيدر Prendre sa leçon de danse رقص درسنى آلمق Les leçons de l'histoire, de l'expérience تواريخدن وتجربهٔ احوالدن اخذ اولنان درسلر

On dit proverb. d'un homme qui possède parfaitement une chose, qu'il en ferait leçon بو بابده درس ويرمكه قادر در

Il signifie aussi, instruction *A.* درس ـ تعليمات ـ تعليم *P.* آموزش *T.* اوكرنمه || Je lui ai bien fait sa leçon فلانى كركى كبى تعليم ايتدم Je lui ai donné sa leçon par écrit درسنى تحريرا ويردم Il a été élevé chez un tel, où il a reçu de bonnes leçons فلانك يانندە تربيه اولنوب تعليمات نافعه تحصيلنه موفق اولدى Cet événement a été pour moi une bonne leçon بو حادثه بكا لازملو بر درس اولدى ـ On dit, Faire la leçon à quelqu'un, pour dire, l'instruire de ce qu'il doit faire *A.* تعليم *P.* آموزيدن *T.* اوكرتمك

Leçon. La manière dont le texte d'un auteur est rendu dans différens manuscrits ou dans différentes éditions *A.* سبك الكلام || Il y a deux diverses leçons dans ce texte اصل متنده برى برينه مختلف ايكى نوع سبك كلام وار در

LECTEUR. Celui qui lit *A.* قارى pl. قرّاء pl. قارئون *P.* خواننده *T.* اوقويجى || C'est un bon lecteur بر قارئ سليس Méchant lecteur خواننده ـ قارئ كليل اللسان اللساندر كلته زبان

On appelle Avis au lecteur, un avertissement court qu'on met au commencement d'un livre *A.* تنبيه

On dit aussi proverb. et figur., C'est un avis au lecteur, lorsque quelqu'un a dit des choses dans le dessein qu'un autre s'en fit l'application *A.* اخطار || Vous entendez bien ce qu'il vient de dire, c'est un avis au lecteur ديديكى كلامى ديكلدكمى اشته بو بر اخطار در ـ On le dit aussi d'un malheur arrivé à quelqu'un, et qui doit le faire penser à en éviter un pareil *A.* ايقاظ || Cette maladie marque de l'altération dans son tempérament, c'est un avis au lecteur بو علّت تغيّر مزاجه دلالت ايتمكله بر نوع ايقاظدر

LECTURE. Action de lire *A.* قرائت ـ تلاوت *P.* خواندن *T.* اوقومه || On fit la lecture du contrat en présence de . . . مقاوله حجّتى فلانك مواجهه‌سنده قرائت اولندى Il a assisté à la lecture d'une telle pièce فلان ورقه‌نك حين قرائتنده حاضر بولندى

Il signifie aussi, étude *A.* مطالعة ـ استقرا *P.* كتاب خوانى *T.* اوقومه || Il s'est fort adonné à la lecture مطالعه واستقرايه پك مبتلا اولمشدر Il s'est rendu savant par la lecture de bons auteurs تأليفات ممدوحه‌نك كثرت مطالعه‌سيله كسب علم وهنر ايتمشدر Un homme qui n'a point de lecture مطالعهٔ كتبدن استقراى اصلا وديّار بهره‌سى يوقدر La lecture forme l'esprit كتب اصلاح عقلى موجبدر C'est un homme d'une prodigieuse lecture كثرت مطالعه ايله شناور درياى علوم اولمش بر هنرمند ـ طول مطالعه ايله كثير المعلومات اولمش بر آدمدر ـ بنامدر مطالعهٔ كتابه ادمانى تقريبيله ايتديكى تحصيلات محيّر عقول اولەجق احوالدندر

LÉDUM. Arbrisseau dont les feuilles sont couvertes d'une matière gommeuse, dont on compose le Ladanum *A.* شجر اللاذن

LÉGAL. Qui concerne la loi *A.* موافق ـ قانونى ـ شرعى *P.* بالقانون ـ موافق آيين *T.* قانونى ـ قانونه اويغون || Des formes légales موافق قانون اولان رسوم ـ رسوم قانونيّه Voie légale قانونه اويغون يول ـ طريق قانونى واساليب Moyens légaux قانونه موافق اولان اسباب ووسايل ـ Il se dit particulièrement de la loi de Dieu, donnée par Moïse *A.* موافق شريعت موسويّه اوزره اولان *T.* بشريعهٔ موسويّة || Les cérémonies légales شريعت موسويّه‌نك رسومى Viandes légales شريعت موسويّه اوزره حلال اولان لحوم Impureté légale شريعت موسويّه اوزره حكم اولنمش عدم طهارت

LÉGALEMENT. D'une manière légale *A.* قانونا ـ شرعا *T.* بر مقتضاى قانون ـ بر نهج شرعى *P.* حسب القانون فلان شئ حسب قانونجه || Cela n'est pas fait légalement بر نهج شرعى اولمامشدر ـ القانون اولمامشدر

LÉGALISATION. Certification de la vérité d'un acte par autorité publique *A.* تصديق شرعى || Acte qui manque de légalisation تصديق شرعى ايله معنون اولميان سند

LÉGALISER. Certifier l'authenticité d'un acte public *A.* شرعا بتصديق شرعى *P.* عنونة بتصديق الشرعى ـ تصديق طرف شرعدن تصديق ايتمك *T.* معنون كردن || Faire

légaliser un acte سندی حاکم طرفندن تصدیق ایتدرمك ـ قبل شرعدن

Légalisé. *A.* بتصدیق الشرعی معنون بتصدیق *P.* بتصدیق شرعی حاکم *T.* بر نهج شرعی تصدیق کرده ـ معنون گشته قبل شرعدن تصدیق اولنمش ـ طرفندن تصدیق اولنمش ‖ Un acte en bonne forme, bien et dûment légalisé تصدیق قبل شرعدن رسوم ـ شرعی ایله معنون ومصدور اولان سند مرعیه اوزره تصدیق اولنمش بر قطعه سند

LÉGAT. Un cardinal préposé par le Pape pour gouverner une province ریم پاپاسی طرفندن والیٔ مملکت اولمق اوزره تعیین اولنان اسقف ـ On appelle Légat à latere, un cardinal envoyé par le Pape auprès d'un prince chrétien ریم پاپاسی طرفندن علی طریق السفاره ارسال اولنان اسقف

LÉGATAIRE. Celui à qui on fait un legs *A.* متهب بالوصیّة ‖ On ne peut être légataire et héritier tout ensemble هم وارث هم متهب بالوصیّه اولمق ممکن دکلدر Légataire universel, particulier متوفانك كافّهٔ اموالنه یاخود بر مقدار مالنه حسب الوصیّه متهب اولان

LÉGATION. Il se dit de la commission qu'une puissance donne à quelqu'un pour aller négocier auprès d'une puissance étrangère *A.* سفارت ـ وفادت *P.* فرستاده خدمت *T.* ایلچیلك ‖ La légation de Russie دولت روسیّه سفارتی Il y a des conseillers et des secrétaires de légation سفارت مستشارلری وسرّ کاتبلری وار در

LÉGENDAIRE. Auteur de légendes *A.* مؤلّف الکتاب السیر الاولیاء

LÉGENDE. Le livre de la vie des Saints *A.* کتاب السیر الاولیاء *P.* سیر نامهٔ اولیا *T.* احوال اولیایه دائر اولان کتاب ‖ Ce saint-là n'est pas dans la légende بو عزیزك اسمی سیر اولیای عظام کتابنده موجود دکلدر

Il se dit aussi, de l'inscription gravée autour d'une pièce de monnaie *A.* کتابة السکّة *P.* سرنوشت درهم ودینار *T.* سکّه‌نك بازوسی ‖ Les écus ont telle légende فلان سکّه‌نك شویله یازوسی وار در

LÉGER. Qui ne pèse guère *A.* خفیف *P.* سبك *T.* ییڭی ‖ Un corps léger خفیف بر جرم un habit خفیف بر لباس un fardeau حمل خفیف ـ بار سبك ـ خفیف یوك L'air est plus léger que l'eau هوا مادن اخفدر

On dit d'un chirurgien, qu'il a la main légère *A.* خفیف الید *P.* سبکدست *T.* الی خفیف ـ On appelle Troupes légères, des troupes qu'on emploie hors de ligne, pour harceler l'ennemi *A.* جند خفیف السلاح *P.* سبکبار *T.* عسکر سبکبار عسکر ـ Et chevau-légers. V. Cheval ـ Et vin léger, un vin qui n'a pas beaucoup de corps ni de couleur *A.* خمر خفیف *P.* بادهٔ سبکخوار *T.* خفیف شراب

On dit, qu'une pièce de monnaie est légère, pour dire, qu'elle n'a pas le poids qu'elle devrait avoir *A.* درهم ناقص ـ درهم زال الوزن *P.* درهم کمسنج *T.* اکسك سکّه

En parlant des alimens, il signifie, facile à digérer *A.* سهل الهضم ـ سریع الهضم *P.* سبك گوار ـ خوشگوار *T.* قولای سنیجی ‖ Il y a des viandes bien plus légères à l'estomac les unes que les autres لحومك بعضیسی سائرلردن زیاده سهل الهضمدر

Il signifie aussi, dispos et agile *A.* خفیف الحرکة ـ کمیش ـ سریع الحرکة *P.* چست وچالاك ـ خباره *T.* قولای دپره‌نور ـ خفّت ‖ Marcher d'un pied léger قدم ایله مشی ایتمك d'un pas léger خطوات خفیفه ایله سیر ایتمك Léger à la course سرعت وشتابده ـ سبق وسرعتده خفیف الحرکه اولمق سکرتمکده آیاغی چابك اولمق ـ سبکپا اولمق Plus léger que le vent اخفّ من الریح Je me sens aujourd'hui plus léger qu'à l'ordinaire بو کونکی کون وجودمده اوقات معتاده‌دن زیاده خفّت حسّ ایده‌رم

Il signifie figur. volage *A.* عدیم ـ خفیف الطبع ـ طیّاش التمکین *P.* سبك مشرب ـ بی تمکین *T.* یل قوان ـ تمکینسز ‖ Un peuple léger بر قوم سبك مشرب un esprit عقل بی تمکین Avoir le coeur léger خفیف ـ خفیف الطبع اولمق المزاج

On dit aussi figur., qu'un homme a la tête légère, le cerveau léger, pour dire, qu'il n'est pas trop sage *A.* خفیف ـ مأفون العقل *P.* سبکسر ـ سبکمغز *T.* عقلی ییڭی

Léger, s'emploie aussi figurément, frivole, et signifie, peu important. Ainsi on dit, Raisons légères علل واهیه Légère occasion وسیلهٔ جزئیّه ـ فرصت جزئیّه dispute مجادلهٔ خفیفه faute خطای خفیف blessure جرح جزئی ـ جرح خفیف

Il se dit aussi par opposition à Grossier *A.* رقیق ـ لطیف *P.* باریك *T.* انجه ـ یوفقه

Il signifie aussi, superficiel A. سطحی P. نازرف T. اوستنکوی - سطحیجه || Prendre une légère teinture de quelque science بر علمک سطحی نقشنی آلمق Pour vous en donner une légère idée بو بابده طرفکه سطحیجه بر خبر ویرمک بونک اوستنکوی اولدرق خبرینی ویرمک - ایچون ایچون

On dit, Prendre un léger repas, pour dire, un repas frugal A. تناول الطعام المختصر P. نا چیز خوردن T. خوراک - Et qu'un homme a le sommeil léger فلانک آز طعام یمک خفیف اویقوسی وار در

Il signifie aussi, agréable, facile, en parlant de conversation et de style A. سلیس - سهل P. آسان T. قولایلقلو || Avoir la conversation légère et aisée سلیس الکلام اولمق - Cet auteur a le style léger ناطقده سلاست صاحبی اولمق et facile بو مؤلفک سبک وانشاسی سهل وسلیسدر

On appelle Propos léger, un propos inconsidéré A. کلام بلا تأمل P. سخن نیندیشیده T. سخن بی تأمل - سخن دوشونلمیدرک سویلنان سوز

À LA LÉGÈRE. Il ne se dit au propre qu'en parlant des armes et des habits qui ne pèsent guère A. خفیفاً P. سبکباراند T. خفیفجه || Être armé à la légère سبکباراند سلاح طاقنمق Être vêtu à la légère خفیفجه کیینمک - Figur. Sans réflexion A. بلا تأمل - بالطیرورة - بالخفة P. سبک اندیشانه T. دوشونمکسزین - خفیفلک ایله || Entreprendre quelque chose à la légère بر ایشه بالخفة مباشرت ایتمک Vous y allez bien à la légère بو بابده خیلی خفیفلک ایله حرکت ایدرسک

LÉGÈREMENT. V. À la légère, au propre et au figuré || Être légèrement vêtu خفیفجه کیینمک - خفیفاً تلبس ایتمک Marcher légèrement خفت قدم ایله مشی ایتمک Il n'a touché ce point que légèrement بو مادّه‌یه خفیفجه طوقندی

Il signifie aussi, superficiellement A. سطحیاً P. نه بزرفی T. سطحیجه - اوستنکوی اولدرق - Légèrement blessé سطحیجه اوستنکوی اولدرق یاره‌لنمش - مجروح

LÉGÈRETÉ. Qualité de ce qui est peu pesant A. خفت P. سبکی T. بیینلک || La légèreté de l'air خفت هوا des vapeurs ابخره‌نک خفتی

Il signifie figur. inconstance A. خفة الطبع - خفة المزاج - سبکمشربی P. عدم التمکین - عدم الثباة - طیش - طیرورت - خلقک خفت مزاجی T. خفیفلک || La légèreté des peuples Je crains la légèreté de son esprit, de son caractère فلانک طیرورت مزاجندن خوف - خفت مزاجندن احتراز ایده‌رم ایده‌رم

Il se dit aussi par opposition à Grieveté || La légèreté de cette faute ne méritait pas une si grande punition بو قباحتک خفتنه نظراً اول قدر تأدیب شدیده لایق دکل ایدی

Il signifie aussi, agilité A. سرعة الحرکة - خفة الحرکة - خفیفلک ایله دپره‌نش T. چالاکی - سبکپایی P. کماشة سرعت حرکت || Marcher, courir avec légèreté چاپکلک - طیورک ایله مشی وشتاب ایلمک La légèreté des oiseaux du cerf آهونک سرعت سیری - خفت حرکتی - On dit d'un maître d'écriture, d'un joueur d'instrumens, qu'il a une grande légèreté de main بو سبکدستدر - خفت یدی وار در et d'un peintre, qu'il a une grande légèreté de pinceau سرعت قلمی وار در

Et imprudence A. عدم التأمل P. نیندیشی T. باقمامزلق - عدم تأمل || دوشونمکسزلک Faute commise par légèreté مبنی واقع اولان خطا

LÉGION. On a donné ce nom en France à certaines troupes mêlées de cavalerie et d'infanterie A. کتیبة pl. کتایب P. گروه سپاه T. طابور - بلوک

Il se dit figur. d'un grand nombre de personnes A. زمرة P. گروه T. آلای || Une légion de parents بر گروه اقربا - بر آلای اقربا - Dans le style de l'Écriture, on dit, Des légions d'anges A. زمرة الملائکة P. گروه فرشتگان T. ملکلر آلاییی Des légions de démons A. زمرة الشیاطین P. گروه دیوان T. شیطانلر آلاییی

LÉGIONAIRE. Soldat qui fait partie d'une légion A. احد من افراد الکتیبة P. کسی از گروه سپاه T. طابور نفری - بلوک نفری

LÉGISLATEUR. Qui établit des lois pour tout un peuple A. صاحب القانون - واضع القانون - قانونیون pl. قانونی - واضع الشریعة - شارع P. آیین نهنده - واضع آیین T. قانونی - قانون یاپان || Lycurgue et Solon ont été de grands législateurs ملت یونان ایچنده فلان وفلان نام کسان واضع قانون اولنلرک اشهر واعظمی ایدیلر L'intention du

législateur était que... واضع قانونك مرادی شو ایدیکه Moïse est le législateur des Hébreux حضرت موسی قوم یهودك صاحب شریعتیدر le législateur du peuple de Dieu حضرت موسی امّت ربّ ذو الجلالك شارعیدر

LÉGISLATIF. Il se dit du pouvoir de faire des lois || Pouvoir législatif قوّت وضع قانون Le pouvoir législatif constitue le souverain پادشاهلغك ما به قوامی قوّت وضع قانوندر

LÉGISLATION. Droit de faire les lois A. استحقاق علی وضع القوانین - القانون || La législation n'appartient qu'au souverain - استحقاق وضع قانون صاحب ملکه مخصوصدر امر وضع قوانین سلطانه مخصوصدر L'art, la science de la législation فنّ وضع قوانین

Il se dit aussi du corps même des lois A. ضابطة القوانین || Bonne législation ضابطهٔ حسنهٔ قوانین vicieuse, défectueuse قوانین - قوانین سقیمه - ضابطهٔ سقیمهٔ قوانین

LÉGISTE. Jurisconsulte A. اهل الشرع pl. ارباب الشرع T. شریعت P. دانشمند علم شریعت فقیه - pl. فقها - ارباب شریعت || Les légistes pensent que ... ارباب شریعتك رایی C'est un grand légiste بو در که اعاظم فقهادندر

LÉGITIMATION. Changement d'état d'un enfant naturel, par lequel il acquiert les droits des enfans légitimes A. کسب الحِلّ - الاستحقاق علی الرشدة P. استحقاقپذیری T. حلالزاده‌لك پیدا ایتمه حلالزادگی || Obtenir des lettres de légitimation حلّ ورشدت استحقاقی اعطا اولندیغنی حاوی برات تحصیل ایتمك - بر کمسنه حرامزاده ایکن حلّ ورشدته مقبولیّتینی مشعر رخصتنامه تحصیل ایتمك

Et reconnaissance authentique et juridique A. تصدیق المشروعیّة - تصدیق الصحّة || Après la légitimation de ces pouvoirs, tous les députés l'allèrent saluer حامل اولدیغی رخصتنامه‌لرك مشروعیّتی تصدیق اولندیغی عقیبنده وکیللرك جمله‌سی تبریکنه واردیلر

LÉGITIME. Qui a les conditions requises par les lois A. شرعی || Mariage légitime نکاح شرعی - نکاح حلال Enfans légitimes حلال - حلال اولان اولاد

Il signifie aussi, juste, fondé en raison A. موافق - حق P. بالعدل والحقّانیّة T. حق - یوللو - موافق راستی ودادگری || La demande qu'il forme n'est pas légitime ادّعاسی عدل وحقّه موافق دکلدر - حق دکل Y a-t-il rien de plus légitime? بوندن زیاده عدل وحقّانیّته موافق بر شئ وارمیدر Son droit est très-légitime استحقاقی من کلّ الوجوه موافق عدل وحقّانیّتدر Conséquence légitime حقّه مقارن بر ملازمه

LÉGITIME. La portion que la loi attribue aux enfans sur les biens de leurs pères et de leurs mères A. حصّهٔ مفروضه - شرعاً دوشن میراث T. سهم شرعی میراث P. سهم مفروض - پایی || Un père ne peut pas ôter la légitime à son fils پدر کندو ولدینك حصّهٔ مفروضه‌سنی دریغ ایده‌مز Son père lui a donné sa légitime پدری فلانه لازم کلان سهم مفروضی اعطا وتسلیم ایلدی

LÉGITIMEMENT. Conformément à la loi, à la justice A. حقّاً وقانوناً - حسب المقتضاء القانون - حسب الحقّ - حسب القانون - حقّ وعدل T. بر موجب آیین - بر موجب عدل وداد P. قانون موجبنجه - اقتضاسنجه

LÉGITIMER. Donner à un enfant naturel les droits d'un enfant légitime A. تحلیل الابن الزنا P. حرامزاده‌را حلالزادگی دادن T. پیچ اولاده حلالزاده‌لك ویرمك - Et faire reconnaître pour authentique et juridique. V. le mot, Légitimation.

LÉGITIMITÉ. L'état d'un enfant légitime A. حلّ - رشدت P. حلالزادگی T. حلالزاده‌لك || On lui dispute sa légitimité حقّ حلّ ورشدتنه - حال حلّ ورشدتنه اعتراض اولنور حرف انداز تعریض اولورلر

Et qualité de ce qui est conforme aux lois A. مشروعیّت - موافقة بالحقّ - مقارنة بالحقّ P. شایستگی بحقّ وعدل T. عدل وحقّه اویغونلق || La légitimité d'un droit فلانك استحقاقنك مشروعیّتی

LEGS. Don laissé par un testateur A. موهبة - هبة وصیّة pl. مواهب وصیّة P. بخشش با وصیّتنامه سپارش T. وصیّت ایله ترك اولنمش هبه کرده || Laisser un legs وصیّتنامه ایله بر هبه ترك ایتمك Un legs de dix mille francs هبه اولدرق با وصیّتنامه ترك اولنمش اون بیك غروش Il n'y a pas de fonds, où prendra-t-on les legs? مال موجود یوقدر وصیّتنامه‌ده ترك اولنمش هبه‌لر نه طرفدن ادا اولنه‌جقدر Legs pieux لوجه الله وصیّت اولنان هبه‌لر

LÉGUER. Donner par testament A. ایصاء الهبة P. با وصیّتنامه سپارش بخشش کردن T. وصیّت - وصیّت ایله هبه ایتمك - ایله باغشلمق || Il lui légua mille écus par son testament

Cela lui a été légué وصيتنامه ايله اون بيك غروش فلانه بر هبه ايلدى بو شئ وصيت ايله فلانه هبه اولنمشدر

LÉGUME. Il se dit de certains fruits qui viennent dans des gousses, comme pois, fèves, etc. *A.* بقلة pl. بقول — قطنيّة pl. قطانى

Et de toutes sortes d'herbes et de plantes potagères *A.* خضرة pl. خضارة *P.* سبزها *T.* سبزوات || Il ne mange que des légumes سبزواتدن غيرى شئ يمز

LÉGUMINEUX. Il se dit des plantes dont le fruit, qui se nomme gousse, est occupé par des semences *A.* نباتات بقليّة

LENDEMAIN. Le jour suivant *A.* يوم قابل *P.* فردا *T.* ايرتسى كون || Ils partirent le lendemain ايرتسى كون عزيمت ايتمشلر در On l'a remis au lendemain يوم قابله تأخير اولندى — فردايه — ايرته‌يه Le lendemain des fêtes عيدك فرداسى — ايرتسى كونى

LÉNIFIER. T. de Méd. Adoucir *A.* تسكين — تليين *P.* نرم ساختن *T.* يومشتمق

LÉNITIF. Qui adoucit, qui calme les douleurs *A.* مسكّن — مليّن *P.* نرمساز *T.* يومشاديجى || Remède lénitif دواى مسكّن Potion lénitive مشروب مسكّن

LENT. C'est l'opposé de vite *A.* بطئ *P.* دير *T.* كيج ديره‌نور — آغر || L'âne est un animal lent حمار بطئ الحركه بر حيواندر Le mouvement de Saturne paraît plus lent que celui des autres planètes زحلك سير وحركتى سيّارات سائره‌يه نسبت ايله بطيئدر Il est lent en tout ce qu'il fait هر كار وعملده بطئ الحركه در Lent à parler بطئ الكلام à écrire بطئ القلم Il est lent à punir, prompt à récompenser اجراى تأديبده بطائت وايفاى لازمهٔ مكافاتده سرعت ايله مألوفدر C'est un esprit lent بطئ الذهندر Imagination lente قوّت خياليّة بطيئه Un poison lent سمّ بطئ التأثير Avoir le pouls lent نبضده بطائت حركت اولمق — نبض بطئ الحركه اولمق Cuire à feu lent بطئ وملايم آتش اوزرنده طبخ ايتمك

On appelle Fièvre lente, une fièvre dont les mouvemens ne sont pas marqués au dehors *A.* حرارت خفيّة — حمّاى خفى || Mourir d'une fièvre lente حمّاى خفى علتندن وفات ايتمك Il a une fièvre lente qui le mine رفته رفته وجودينى فنا ايدر بر حرارت خفيّه‌يه مبتلا در

LENTE. L'oeuf du pou *A.* صؤابة — صغاب *P.* تخم سپس *T.* سركه — كهله يمورطه‌سى || Avoir des lentes à la tête باش سركه‌لو اولمق

LENTEMENT. Avec lenteur *A.* بطيئاً — بالبطائة *P.* بديرى — آهسته آهسته *T.* كيج — آغرلق ايله || Se mouvoir lentement آهسته آهسته — بالبطائه حركت ايتمك agir بالبطائه عمل ايتمك — آهسته ايش ايشلمك Il va lentement en besogne ايشنده بطائت ايله طاورانور

LENTEUR. Manque de célérité dans le mouvement *A.* بطائت *P.* ديرنش — آغر ديرنش — كيجلك *T.* آهستگى — ديركارى || Grande lenteur بطائت عظيمه insupportable بطائت تحمّلى نا قابل آهستگى — بطائت طاقتگداز — طاقتشكن آغرلغى La lenteur de la tortue قبلو باغه‌نك بطائت وبطائت حركتى Agir avec lenteur بطائت ايله عمل وحركت ايتمك

— Il se dit aussi au pluriel *A.* pl. تبطّئات — مطاولات — مماطلات *P.* ديرى *T.* اوزاتمه‌لر || Les plaideurs sont sujets à essuyer des lenteurs دعواجيلر دائما مماطلات وتبطّئاته دوچار اوله كلمشلر در Lenteurs affectées تكلّف ايله التزام اولنان اوزاتمه‌لر

Il se dit figur. de l'esprit, de l'imagination *A.* بطائة الذهن *P.* كندئ ذهن *T.* ذهن طونقلغى || Cet homme a une grande lenteur d'imagination بو آدمك غاية الغايه بطائت ذهنى — غايت بطائت ذهن وار در Une grande lenteur d'esprit عظيم مرتبه‌ده كندئ ذهن

LENTICULAIRE. Qui a la forme d'une lentille *A.* عدسىّ الشكل *P.* منجوگونه *T.* مرجمك شكلنده || Verre lenticulaire زجاج عدسىّ الشكل

LENTILLE. Espèce de légume *A.* عدس *P.* منجو — نرسگ — نرسنگ — نسك — بلس *T.* مرجمك || Une soupe aux lentilles مرجمك چورباسى Une purée de lentilles مرجمك ازمه‌سى

Lentille d'eau, ou Lentille de marais. Plante qui surnage sur les eaux stagnantes comme une espèce de masse verte *A.* طحلب — عذبة *P.* سبزاب *T.* يوصون

Lentilles. T. de méd. Certaines petites taches rousses qui viennent sur la peau *A.* شامة pl. شامات *P.* خال *T.* بك || Elle a le visage plein de lentilles چهره‌سى بكلر ايله مالامالدر

LENTILLEUX. Semé de taches ou de lentilles *A.* منمّش — مسيوم

وجه *P.* خالدار *T.* جیغتلو ـ بنكلو ـ بكلو || Visage lentilleux
جلد نمش آلود منمّش Peau lentilleuse

LENTISQUE. Arbre dont il découle une résine appelée Mastic
A. شجر المصطكاء ـ شجر الكركم *T.* ساقز ـ مصطكی آغاجی
آغاجی

LÉONIN. Qui est propre au lion *A.* ليثیّ المزاج *P.* شیر
صفت *T.* آرسلان مزاجلو Il ne se dit qu'en cette phrase: Société léonine, pour dire, une société où le plus fort tire tout l'avantage ليثیّ المزاج بر ذاتك تحت تغلبنده اولان جماعت

LÉOPARD. Animal féroce qui ressemble au tigre *A.* ببر *P.*
ببر *T.* ببر

LÈPRE. Ladrerie, maladie qui corrompt la masse du sang *A.*
جذام ـ برص *P.* لرى ـ پیس *T.* مسكینلك || Chez les Juifs, ceux qui avaient la lèpre étaient séparés du reste du peuple قوم يهود ايچنده علت جذامه مبتلا اولنلرى خلقدن علت جذامدن جدا ايدرلر ايدى Il est tout blanc de lèpre وجودى يكپاره بياض لكه در

LÉPREUX. Qui a la lèpre *A.* مجذوم ـ ابرص *P.* پیست ـ
آبرش ـ مسكين *T.* لوش ـ

LÉPROSERIE. Hôpital pour les lépreux. V. Ladrerie || Il fonda une léproserie مجذومیندر ـ بانئ دار الشفاء مبروصیندر

LEQUEL. Pronom relatif *A.* الذى pl. الذين *P.* كه *T.* كه
ـ Il signifie aussi, quel est celui? *A.* من هو ـ ایّ *P.* كدام
ـ قنغی ـ كيم *T.* كدامين ـ

LÈSE. Il s'emploie avec le mot de Majesté et d'Humanité ||
Crime de lèse-majesté *A.* جرم الخيانة فی نفس السلطان
P. پادشاهك ذاتنه *T.* گناه خيانت بذات پادشاهی
ذات بشريتّه خيانت تهمتی Crime de lèse-humanité
خيانت جرمی

LÉSER. Faire tort *A.* اضرار *P.* زيان آوردن ـ گزاييدن ـ
غدر كردن *T.* غدر ايتمك ـ ضرر چكدرمك || Il n'y a personne de lésé en cette affaire بو خصوصده متضرّر اولمش بو كمسنه يوقدر Il n'y a que lui de lésé dans cette affaire انجق ـ خصوصده انجق فلان كشى ضرر كشيده اولمشدر فلان كشى‌يه غدر اولدى Être lésé d'outre moitée du juste prix جق اولان بهانك نصفندن زيادهسنى ضرر ايتمك

Lésé. *A.* متضرّر *P.* ـ زيان زده ـ ضرر كشيده ـ گزاييده

غدر اولمش ـ ضرر چكمش *T.* غدر ديده

LÉSINE. Epargne sordide jusque dans les moindres choses *A.*
شحّ ـ بخل دنى *P.* سيهدستى *T.* جمريلك || Vilaine lésine شحّ لئيم Faire quelque chose par lésine برشيئى مجرّد بخل دنى‌يه مبنى ايشلمك Il n'y avait que lui qui fût capable d'une lésine si honteuse بومقوله موجب عار اولهجق شحّ وبخل بوكا مخصوص ايدى

LÉSINER. User de lésine *A.* ارتكاب الشحّ *P.* سيهدستى
نمودن *T.* جمريلك ايتمك || Il lésine sur toutes choses جمريلك ايدر ـ هر شيئده ارتكاب شحّ ايدر

LÉSINERIE. V. Lésine.

LÉSION. T. de Jurisp. Perte, dommage que l'on souffre par le fait d'autrui *A.* مضرّت ـ ضرر *P.* زيان ـ گزند *T.* ضرر ـ غدر || Le vendeur est reçu de revenir contre un contrat de vente, quand il y a lésion d'outre moitié du juste prix شئ مبيعك نصف ثمن مثلندن زياده ضررى متحقق اولنجه عقد اولنمش اشترا حجّتى اوزرينه بايعك ايتديكى دعوا مسموعدر Montrez-moi en quoi il y a lésion بونده قنغى جهتدن ضرر وار در بكا ارائه ايله

LESSIVE. Eau rendue détersive par la cendre *A.* ماء الرماد
P. آب خاكستر آلود *T.* كول صويى || Forte lessive كسكين بزى كول صوينده Mettre le linge à la lessive كول صويى كول صويى ايله آغرمش بز Du linge blanc de lessive بصدرمق
On dit proverb. À laver la tête d'un more, la tête d'un âne, on y perd sa lessive *P.* كوشش بى فائدهست وسمه بر عربك ـ عربك يوزى صابون ايله آغرمز *T.* ابروى كور يوزينه صابون سورمك عبثدر

LEST. Ce qu'on met au fond de cale d'un vaisseau, pour le faire enfoncer dans l'eau, et le tenir en équilibre *A.* صبرة السفينة *P.* بارسنج كشتى *T.* كمى صفرهسى || Ils prirent des carreaux de marbre pour servir de lest كمى‌يه صفره اولمق اوزره مرمر طاشلرى وضع ايتمشلر در Le lest le plus pesant est le meilleur كمى صفرهسنك اعلاسى زياده آغر اولاندر

LESTAGE. Action de lester *T.* صفرهلمه V. Lester.

LESTE. Qui a de la légèreté dans ses mouvemens *A.* حافظ
ـ خفيف الحركة ـ خفيف الجسم *P.* جست وچالاك *T.*
چابك دپرهنش || Marcher d'un pas leste دپرهنشى چابك

ایله خطوه جنبان اولمق – Et qui est légèrement vêtu, légèrement armé *A.* خفیف الحمل *P.* سبکبار *T.* یینی || Vous voilà bien leste aujourd'hui اشته بوکون خیلیجه سبکبارسک Des troupes lestes سبکبار عسکر

Il se dit figur. d'un homme adroit, prompt à trouver des expédiens *A.* سریع التدبیر – خفیف الروح *P.* سبکروح – *T.* ذهنی اوز چاپکذهن || C'est un homme leste en affaires رؤیت اموردہ خفیف الروح آدمدر

Et d'un homme léger et peu délicat sur les principes et les convenances *A.* ذو الخفّة – خفیف المزاج – طیّاش *P.* سبکمشرب *T.* یل قوان || C'est un homme leste en procédés, leste dans ses propos اعمال واقوالندہ خفت وار در – Il se dit aussi des choses || Propos leste خفت ایله سویلنمش کلام réponse خفت ایله سویلنمش جواب

LESTEMENT. D'une manière leste *A.* بالخفّة – خفیفاً *P.* سبکبارانه *T.* یینی اولدرق || Il était lestement vêtu سبکبارانه کیینمشیدی

Il signifie aussi, avec adresse *A.* بخفّة – بسرعة التدبیر الروح *P.* با سبکروحی – ذهن *T.* چاپکی ایله اوزلق || Il s'est tiré lestement de cette affaire بو خصوصدن سرعت تدبیر ایله یقدسنی صیردی Il m'a répondu fort lestement بکا خفت روح ایله جواب ویردی

LESTER. Mettre du lest dans un vaisseau *A.* وضع الصبرة فی السفینة *P.* در کشتی بارسنج نهادن *T.* صفره کمی‌یه قویمق

LESTEUR. T. de Marine. Bateau qui sert à transporter le lest *T.* صفره قایغی

LÉTHARGIE. Assoupissement profond qui ôte l'usage de tous les sens *A.* لیتارغوس – سرسام بارد *P.* رنج سرسام || Il est tombé en léthargie سرسام بارده گرفتار اولدی

Figur. Insensibilité pour tout ce qui arrive *A.* سبات الغفلة *P.* خواب گران غفلت *T.* غفلت اویقوسی || Il est plongé dans une léthargie honteuse موجب عار اوله‌جق سبات غفلته مستغرقدر Sortir d'une profonde léthargie سبات گران غفلتدن خواب گران غفلتدن بیدار اولمق – خلاص بولمق Tirer quelqu'un de sa léthargie بر کمسنه‌یی دوچار اولدیغی خواب سبات عمیق غفلتدن تخلیص – غفلتدن ایقاظ ایتمک ایتمک

LÉTHARGIQUE. Qui tient de la léthargie *A.* متعلّق بسرسام البارد || Sommeil léthargique رقدهٔ سرسامیّه indolence léthargique کسل سبات آلود

LETTRE. On appelle ainsi chaque figure de l'alphabet *A.* حرف pl. حروف || Grande lettre حرف کبیر petite حرف رقیق – خرده حرف – اوفاق حرف lettre Grecque حرف یونانی arabe حرف عربی Un enfant qui commence à connaître les lettres تمییز حروفه بداء ایتمش بر چوجوق L'A est la première lettre de l'alphabet حرف الف اوّل حروف ابجد در – On appelle Lettres numérales, les lettres dont les Romains se servaient pour leurs chiffres *A.* حروف عددیّة *P.* حرفهای شمار *T.* صایی حرفلری – On dit, Écrire une somme en toutes lettres, par opposition à l'écrire en chiffres بر حسابی حروف ایله یازمق

Il signifie aussi, écriture *A.* خط pl. خطوط *P.* نوشت *T.* یازو || Lettre Italienne خط تالیانی financière خط دفتری menue انجه یازو – خرده خط – خط رقیق

En parlant d'un texte, il se dit du sens littéral *A.* معنای تحت اللفظ || Il ne faut pas expliquer cela à la lettre بوکا تحت اللفظ معنا ویرلمک جائز دکلدر Cela se doit entendre à la lettre معناسی تحت اللفظ اولدرق ویرلملو در Il ne faut pas prendre cela au pied de la lettre تحت اللفظ معناسنی اخذ ایتمک اقتضا ایتمز Il s'arrête trop à la lettre معنای تحت اللفظه مصرّانه طورر – On dit aussi, Traduire, rendre un texte à la lettre, c'est-à-dire, mot pour mot لفظاً بعد لفظ نقل وتفسیر – لفظاً بلفظ ترجمه ایتمک – سوزدن سوزه ترجمه ایتمک – ایتمک

LETTRE. Épître, dépêche *A.* مکتوب pl. مکاتیب – رسالة pl. رسالات – رقیمة – نمیقة – زبیرة *P.* نامه *T.* کاغذ || Longue lettre طویل ودراز بر قطعه مکتوب – مکتوب مفصّل J'ai reçu votre lettre مکتوبکز بکا واصل اولمشدر – رسیدهٔ دست مخلصی اولمشدر Que disait, que portait sa lettre? مکتوبک مآل ومفهومی نه ایدی – مآل مکتوب نه ایدی – مفهوم مکتوب نیی ناطق ایدی Écrire une lettre بر قطعه مکتوب – بر نمیقه کشیدهٔ سلک سطور قلمق – تحریر ایتمک – قطعه مکتوبی رقمزدهٔ صحیفهٔ املا وتحریر ایتمک dater مکتوبه وضع تاریخ ایتمک cacheter, fermer مکتوبی تمهیر ایتمک ouvrir مکتوبی فتح ایتمک – گشاد ایتمک – اچمق dicter بر

تقریر ایدوب یازدرمق - مکتوب املا ایتدرمک contresi-
gner بر نمیقده کوچک صح کشیده قلمق Porter des lettres
حامل مکاتیب وتحریرات اولمق rendre مکتوبلری اعطا
وتسلیم ایتمک intercepter مکتوبلری اخذ ایتمک Lettres
interceptées اخذ اولنمش مکاتیب وتحریرات Chiffrer, dé-
chiffrer une lettre مکتوبی حروف معهوده‌یه نقل ایتدرمک
ومکتوبک حروف معهوده‌سنی حل ایتمک Lettre en chif-
fres ارقام معهوده ایله - حروف معهوده ایله محرر مکتوب
Lettre d'affaires مصلحته دائر مکتوب de galanterie, d'amour
عشق ومحبتی محتوی ورقه compliment تبریک مکتوبی
تبریک وتهنیتی محتوی مکتوب - تبریکنامه - de condoléance
تسلیتنامه - تعزیه نامه de faveur شفاعتی - شفاعت نامه
متضمن مکتوب de recommandation توصیه‌یی - توصیه نامه
حاوی مکتوب d'avis اخبار حالی حاوی - اخبار نامه
مکتوب Lettre anonime امضاسز مکتوب - امضاسی آچق مکتوب

LETTRE DE CHANGE, T. de Commerce. Une traite faite de place
en place A. سفتجة P. کاغد سفته - سفته - گرونامه T.
پولیچه کاغدی - پولیچه تمسکی - پولیچه || Accepter une let-
tre de change پولیچه‌یی قبول ایتمک protester اداسنه
تخلف اولندیغنی مشعر پولیچه تمسکی اوزرینه قبل
حاکمدن شرح ویردرمک négocier پولیچه تمسکنی تداول
حوالات ایله دور ایتدرمک Les lettres de change sont d'une
grande commodité dans le commerce پولیچه تمسکاتی معاملات
تجارتک تسهیلنه وسیلهٔ عظیمه در

LETTRE CIRCULAIRE. V. Circulaire.

LETTRE DE CACHET. V. Cachet.

LETTRES DE SERVICE. Des lettres du roi qui autorisent un officier général à exercer ses fonctions T. مأموریت امری

LETTRE DE CRÉANCE. Une lettre dont le seul objet est de marquer qu'on doit ajouter foi à un ministre qui va dans une Cour étrangère A. رسالة - الوکة P. اعتماد نامه T. اعتماد نامه

LETTRE DE RECRÉANCE. Celle qu'un souverain adresse à son ministre accrédité auprès d'une autre Cour, pour la présenter au prince d'auprès duquel il le rappelle, ou celle que ce prince donne à un ministre, pour la rendre à son retour au prince qui le rappelle
T. - ایلچینک تکمیل خدمتنی حاوی نامهٔ همایون
سفارتدن انفصالنی حاوی نامه

LETTRES, se dit de certains actes qui s'expédient en chancel-
lerie au nom du prince A. امر pl. برات - اوامر pl. بروات
منشور - pl. مناشیر P. یرلیغ - گشاد نامه - فرمان T. بیورق
برات - || Lettres patentes برات عالی de grâce عفو فرمانی
عفو جرمی حاوی امر - de rescision ابطال حجتی حاوی
امر de naturalité بر کمسنه ابنای بلدن اولدیغنی مشعر
برات عالی de légitimation بر حرامزاده‌نک حل ورشدتنه
مقبولیتنی حاوی منشور عالی de noblesse اصالزاده‌لک براتی
de répit اعطای مهلتی حاوی امر عالی Lettres subreptices
خلاف انهایه مبنی وبرلمش فرمان Expédier des lettres
اصدار فرمان - اصدار امر ایتمک Lettres closes امر عالی
- مهرلو فرمان - سر بمهر On dit proverb. Ce sont lettres clo-
ses, pour dire, c'est un secret qu'on ne doit pas pénétrer راز
سر بمهر در

LETTRES, se dit aussi de toute sorte de science et de doctrine
A. pl. معارف - علوم P. هنر - دانش T. اوقویوب - بیلش
یازمه || Un homme de lettres ارباب علوم ومعارفدن بر ادم
La république des lettres جمهور ارباب معارف Le roi François
I a été appelé le père des lettres فرانچسقو نام فرانسه پادشاهی
اب العلوم والمعارف لقبیله ملقب اولمشدر C'est un hom-
me qui a beaucoup d'esprit, mais il n'a point de lettres فلان
کشی صاحب ذکا وفراستدر انجق بضاعهٔ معرفتدن اصلا
بهره‌سی یوقدر

On appelle Belles-Lettres, la Grammaire, l'Éloquence, la Poésie A. علوم ادبیة - ادبیات

Et les saintes lettres, l'Écriture-Sainte A. کتب - کتاب الله
شریفة

LETTRÉ. Qui a de l'érudition A. عالم pl. اهل العلم والمعرفة - علما
pl. ارباب العلوم والمعارف P. هنرور - دانشمند T. اوقومش

LETTRINE. T. d'imprimerie. Petite lettre qui se met au-dessus d'un mot pour renvoyer le lecteur à une note A. رقم الاشارة

LEUCÉ. T. de Méd. Tache blanche qui vient à la peau, et pénètre jusqu'à la chair A. بهق ابیض P. بهک سفید T.
آبراشلق

LEUCOMA. T. de Méd. Petite tache blanche qui se forme sur la cornée A. کوکب P. نقطهٔ سفید چشم T. آق دوشمه

LEUCOPHLEGMATIE. T. de Méd. Espèce d'hydropisie pituiteuse A. استسقاء بلغمی

LEUR, Pronom personnel A. هم P. ایشان T, کندولر - آنلر

|| Il aime ses enfans, il ne leur refuse rien اولادینه محبتی اولدغله آنلردن بر شیٔ دریغ ایتمز Les femmes s'ennuient seules, il leur faut de la compagnie زنان قسمنک یالکزلقده جانلری صیقیلور آنلر دائما مصاحبتدن حظ ایدرلر Ils nourrissaient leur père, leur mère کندو والد ووالدهلرینی انفاق ایدرلر ایدی Les hommes sages conservent leurs amis عقلا کندو دوستلریله رابطدارینی وقایه ایدرلر

LEURRE. T. de Fauconnerie. Morceau de cuir façonné en forme d'oiseau, dont on se sert pour rappeler les faucons *A.* ملواح عملق *P.* خروهه ـ بفتره ـ نقش *T.* تلبه || Jeter le leurre en l'air بفترهیی هوایه اوچرمق L'oiseau étant réclamé, fond sur le leurre آوجی قوشی چاغرلدیغی حالده تلبه اوزرینه اینر Dresser un oiseau au leurre قوشی بفترهیه آلشدرمق — Figur. *A.* ملواح المکر ـ ملواح الخدیعة *P.* پایدام مکر وفریب *T.* حیله موسطرهسی || On vous offre telle chose, mais c'est un leurre pour vous attraper سکا عرض اولنان شیٔ مجرّد جلبکه وسیله اولمق ایچون بر ملواح مکر وخدیعتدر Cette charge est un leurre pour beaucoup de gens بو منصب وافر کسان حقنده بر پایدام مکر وفریبدر Il ne se laissera pas prendre à ce leurre بو پایدام مکر وحیلهیه گرفتار اولهجغی یوقدر

LEURRER. T. de Fauconnerie. Dresser un oiseau au leurre *A.* تضریة الصقر بملواح العملق *P.* ببفتره آلفتیدن *T.* تلبهیه آلشدرمق || Ces oiseaux-là ne sont pas aisés à leurrer بو قوشلرک بفترهیه آلشدرلمسی آسان دکلدر — Figur. *A.* جلب بملواح الخدیعة *P.* بپایدام خدیعت فریبیدن *T.* حیله موسطرهسیله آلداتمق || On l'a leurré de cette récompense فلانی مکافات مأمولیله فریفتهٔ پایدام مکروخدیعت ایتمشلردر Il a été leurré par de belles promesses مواعید جمیله ایله فریفتهٔ ملواح مکر وخدیعت اولمشدر Il s'est laissé leurrer ملواح مکر وخدیعته استجلاب اولندی

LEVAIN. Substance capable d'exciter une fermentation interne dans le corps avec lequel on la mêle *A.* خمیرة *P.* مایه *T.* مایه

Il se dit aussi d'une disposition des humeurs à quelque maladie, ou du vice qui reste dans les humeurs après la maladie || Il se sent incommodé, il y a à craindre que ce ne soit quelque mauvais levain qui s'amasse dans l'estomac مزاجنه حس ایلدیکی انحرافک سببی معدهده بر مایهٔ ردیئهنک اجتماعندن اقتضا ایلدیکی خوف اولنور Ce mal-là ne se guérit jamais si bien qu'il n'en reste quelque levain بو علت کلّیًا مندفع اولمق احتمالی اولمیوب دائما مایهسی باقی قالور Il n'est pas bien guéri, ces signes-là montrent qu'il y a encore quelque levain بو هنوز بره تام حاصل ایدهمدی بو امارهلر مایهٔ علتک باقی ایدوکنه دلالت ایدر — Figur. || Le levain du péché originel خمیرهٔ زلّهٔ اصلیه ـ زلّهٔ اصلیهنک مایهسی Se défaire du vieux levain du péché خمیرهٔ قدیمهٔ گناهدن خلاص بولمق Levain de haine, d'inimitié مایهٔ کینه وبغضا ومایهٔ خصومت de division مایهٔ تفرقه وشقاق Il reste encore parmi ce peuple un levain de sédition بو قوم ایچنده مایهٔ بغی وعصیان هنوز باقیدر ـ براثر فساد وعصیان باقیدر ـ بر بقیّهٔ فساد واردر

Il signifie aussi un petit morceau de pâte aigrie, qui étant mêlée avec la pâte dont on veut faire le pain, sert à la faire lever *A.* فتاق ـ تنّخ *P.* زغاره ـ افزون نان ـ مایهٔ نان *T.* مایه || Faire du levain خمیر مایهسی یاپمق Mettre trop peu de levain dans la pâte خمیر ایچنه جزئی مایه قاتمق

LEVAIN, se dit aussi du ferment de l'estomac, par le moyen duquel se fait la digestion *A.* مادّة منضجة pl. موادّ منضجة Sans le levain de l'estomac, la digestion ne se ferait pas معدهده موجود اولان موادّ منضجهنک اعانتی اولمینجه هضمک وقوعی عدیم الاحتمالدر La digestion se fait mal, quand les levains sont corrompus معدهده اولان موادّ منضجهده فساد اولدیغی حالده هضمه عسرت عارض اولور

LEVANT. Qui se lève. Il ne se dit qu'en cette phrase: Soleil levant *A.* شمس طالع *T.* طوغان کونش || Le soleil levant regarde cette maison شمس طالع فلان خانهیه ناظر در ـ شمس عند الطلوع فلان خانهیه مقابلدر Je serai là à soleil levant کونش طوغار ـ طلوع شمسده آنده بولنهجغم ـ نیّر اعظم کنارهٔ افقده عرض ـ ایکن آنده موجود اولهجغم ـ عروس جهرهٔ ظهور ایلدیکی آنده اول ساعتده بولنهجغم ـ خورشید ناشر الضیا منصّهٔ افقده جلوه نما اولدیغی دمده اول طرفده بولنهجغم

LEVANT. La partie du monde où le soleil se lève *A.* شرق ـ مشرق ـ مطلع الشمس *P.* خاور *T.* کون طوغیسی || Du levant au couchant مشرقدن مغربه وارنجه Entre le levant et

le couchant بين الشرق والجنوب Les quatre points cardinaux du monde sont le levant, le couchant, le midi et le septentrion چار اقطار زمین شرق وغرب وجنوب وشمالدر La France a l'Allemagne au levant فرانسەنك جانب شرقیسندە آلامان ممالکی کائندر — Le levant d'été, c'est la partie du ciel où le soleil se lève en été *A.* مطلع صیفی — Et le levant d'hiver, celle où il se lève en hiver *A.* مطلع شتوی

Levant, se dit aussi des régions qui sont à notre égard du côté où le soleil se lève, comme la Syrie, l'Asie mineure, la Perse *A.* pl. ممالك شرقیه || Les peuples du Levant ممالك شرقیەدە ساکن ملل واقوام Les marchandises du Levant ممالك شرقیەدە اعمال اولنان سختیان Maroquin du Levant ممالك شرقیه مالری

LEVANTIN. Natif des pays du Levant *A.* شرقی pl. شرقیون *T.* خاور نشین *P.* اهالی الشرق pl. اهل الشرق — کون طوغیسی طرفنك اهلی || Les peuples levantins امم واقوام اهل شرق اولان ملتلر Les nations levantines شرقیه

LEVANTINE. Sorte d'étoffe de soie *T.* صندل

LEVANTIS. Nom qu'on donne aux soldats des galères turques *T.* چکدیری لونداتی

LEVÉE. Action de lever *A.* رفع *P.* بر داشت *T.* قالدرمه — On dit, Faire la levée d'un corps, d'un cadavre, pour dire, l'enlever et le faire porter au lieu où il doit être inhumé, ou exposé اولوبی قالدرمق — نقل میت — رفع میت ایتمك — Faire la levée d'un siége رفع محاصره — الوب کوتورمك — محاصرەیی قالدرمق — ایتمك

Il se dit aussi des soldats, des troupes qu'on enrôle *A.* تحریر العسکر *T.* عسکر یازمه

On dit aussi, Levée du scellé *A.* فسخ المهر — فك المهر *P.* گشاد مهر *T.* مهری سوکمه — مهری آچمه — مهری چیقارمه || S'opposer à la levée du scellé فك مهر خصوصنه مخالفت ایتمك Être présent, assister à la levée du scellé فسخ مهر وقتنده حاضر وموجود بولنمق

Levée, signifie aussi, l'heure à laquelle une assemblée se lève pour finir la séance *A.* ختام المجلس — انفساخ المجلس *P.* انجام مجلس *T.* مجلسك صوکی

Il signifie encore, collecte de deniers *A.* جبایت *P.* چیدن *T.* دیرمه — تحصیل || La levée des droits de l'État رسومات — اموال خراجیەنك جبایتی des impôts میریەنك جبایتی تکالیف وسالیانەلرك تحصیلی

Et récolte *A.* محصول pl. محصولات || La levée des fruits میوەلرك محصولی Toute la levée lui appartient محصولك مجموعی کندویه اصابت ایدر

Et une digue, une chaussée *T.* سد || Faire une levée à travers un marais بر صولاق یر ایچندە بر سد یاپدرمق سد قالدرمق

LEVER. Hausser *A.* رفع — ترفیع — اعلا — اشالة *P.* بر داشتن — بر آوردن *T.* قالدرمق || Levez cela plus haut بونی یوقاروبه قالدر Cela est si pesant, qu'on ne saurait le lever de terre بو شی بغایت ثقیل وگران اولمغله خاکدن رفعی ممکن دکلدر Ces machines lèvent plus de dix quintaux pesans بو آلات ایله اون قنطاردن زیادە آغرلق رفع اولنور Lever les mains au Ciel بارگاه جناب رب العزتە رفع ایادی دست بر داشتهٔ تضرع ونیاز اولمق — تمنی ونیاز ایتمك L'ambre lève la paille کهربا صمانی رفع ایدر

On dit, Lever la main sur quelqu'un, pour dire, se mettre en état de le frapper *A.* اطالة الید — رفع الید *P.* دست درازی کردن *T.* ال قالدرمق || Il a toujours la main levée sur ses valets دائما خدمتکارانی اوزرینه اطالهٔ ید ایدر — Et lever le siége de devant une place قالدرمق — محاصرەیی رفع ایتمك — Et qu'une armée a levé le camp اردو رفع خیام قرار ایلدی — یرندن قالقدی — Et lever la garde, lever la sentinelle, pour dire, retirer des soldats qui sont de garde, retirer une sentinelle قولاق نفرینی یرندن قالدرمق — Et lever l'ancre *A.* رفع الانجر *P.* لنگر بر داشتن *T.* دمور قالدرمق || Toute la flotte leva l'ancre, et mit à la voile دونانمانك مجموعی رفع لنگر جملەسی — اقامت وبادبانگشای عزم ونهضت اولمشدر لنگری قارلدروب یلکنلدی — Et lever le pont, pour dire, l'ôter جسری رفع ایتمك Lever le pont-levis d'un château حصارك قالقار کوپریسنی قالدرمق

On dit aussi, Lever le masque, pour dire, agir ouvertement, après avoir tenu une autre conduite *A.* رفع النقاب التستر *P.* بر کمسنه یوز اورتوسنی *T.* رفع روپوش اختفا کردن قالدرمق — Et lever l'étendard, pour dire, manifester publiquement son opposition *A.* رفع اللواء *P.* رایت افراشتن *T.* بیراق قالدرمق || Lever l'étendard de la révolte رفع لوای بغی

Et lever - رايت افراز عتو وعصيان اولمق - وعصيان ايتمك l'étendard contre quelqu'un, pour dire, se déclarer son ennemi عليهنده - فلانك عليهنده رفع لواى خصومت ايتمك دشمنلك بيراغنى قالدرمق - بيراق قالدرمق

Et lever un corps, un cadavre, pour dire, l'emporter hors du lieu où il est *A.* رفع الميّت *P.* مرده را برداشتن *T.* اولويى قالدرمق || On trouva un homme tué dans les rues, et la Justice envoya lever le corps زوقاقده قتل واعدام اولنمش بر آدم بولنوب حاكم طرفندن ميتى رفع ايتدرلدى

Et faire lever un lièvre, des perdrix, pour dire, les faire partir طاوشان وككلك قالدرمق

On dit, Lever les yeux au Ciel, pour dire, les tourner vers le ciel جانب سمايه عطف نگاه ايتمك Et lever les yeux sur quelqu'un اسالهٔ نظر - فلانك اوزرينه عطف انظار ايتمك

On dit, Lever des troupes, lever des soldats, pour dire, les enrôler, les mettre sur pied *T.* تحرير نفرات ايتمك - عسكر چيقارمق - عسكر يازمق

Lever, signifie aussi, ôter une chose de dessus une autre *A.* فكّ - رفع - اخراج *P.* بر آوردن - بر افكندن *T.* چيقارمق - قالدرمق || Le chirurgien a levé le premier appareil جرّاح يارهنك اوزرينه وضع ايلديكى ضماد اوّلى رفع ايلدى Lever le scellé مهرى چيقارمق - مهرى فك ايتمك un plat كليدى فك ايتمك une serrure مهرى سوكمك طعامى قالدرمق Il faut lever deux pieds de cette terre, avant que de trouver le plâtre آلچىيه يتشمك ايچون ايكى آرشون طپراق چيقارمق اقتضا ايدر

Figur. *A.* دفع *P.* بر طرف كردن *T.* كيدرمك || Lever une difficulté دفع مشكل ايتمك un obstacle دفع مانع دفع حاجز ايتمك - ايتمك

On dit, Lever le plan d'un lieu, pour dire, le tracer *A.* اخراج الرسم *T.* بر محلّك رسمنى چيقارمق

Il signifie aussi, prendre et couper une partie sur un tout *A.* افراز *P.* جدا كردن *T.* آيرمق || Lever cinq aunes d'étoffe pour faire un habit برلباس ياپمق ايچون بش ذراع قماش افراز ايتمك Lever sur la largeur de la toile بزك ايندن افراز ايتمك

Et recueillir *A.* جمع *P.* چيدن *T.* ديرمك || Lever les fruits d'une terre بر چفتلكك حاصلاتنى جمع ايتمك

la dîme اعشارى جمع ايتمك les impôts تكاليفى جمع ايتمك جبايت ايتمك - وتحصيل ايتمك les rentes seigneuriales صاحب ارضك عوائدينى جمع ايتمك

Lever, au neutre, se dit des plantes qui commencent à pousser et à sortir de terre *A.* ذرّ - طلوع - نبوت - انبات - *P.* روييدن - سر نمودن *T.* بتمك - كوسترمك || Il avait semé là du gland, voilà des chênes qui commencent à lever بو محلده پلاموط اكلمشيدى اشته ميشه لر اوج كوسترمكه باشلادى Les blés commencent à lever اكينلر ذرّ وانباته باشلادى Les orges lèvent plus vite que les fromens شعير حنطه دن چابك بتر

Il signifie aussi, fermenter *A.* نفتان *P.* بر خيزيدن *T.* قبارمق || Faire lever la pâte خميرى قبارتمق La pâte commence à lever خمير نفتانه باشلادى

Se lever. Se mettre debout sur ses pieds *A.* قيام *P.* بر خاستن - بر خيزيدن *T.* قالقمق - اياغه قالقمق || Se lever de dessus un siège بركمسنه قاعد اولديغى سرير اوزرندن قالقمق Levez-vous de là, ce n'est pas là votre place طوريغك بر سڭا لايق دكل آندن قالق Quand il entre, tout le monde se lève pour lui faire honneur مجلسه دخولنده اكراماً وتعظيماً هر كس اياغه قالقار - هر كس قيام ايدر Se lever de table سفره دن قالقمق - طعامدن قالقمق On dit aussi, Se lever, pour dire, sortir du lit *A.* قيام عن المنام *P.* از خوابگاه بر خاستن *T.* قالقمق - يتاقدن || Il se lève de bon matin على السحر قالقار - على السحر يتاقدن قالقار Il n'est pas encore levé هنوز قالقمامشدر - هنوز يتاقدن قالقمامشدر Il est levé et habillé يتاقدن قالقمش ولباسنى كيمشدر

On dit au Palais, La Cour, l'audience est levée, pour dire, que l'audience est finie مجلس شرع ختام بولدى

Il se dit aussi du soleil et des astres qui viennent de paraître sur l'horizon *A.* طلوع *P.* بديد آمدن - سر نمودن *T.* طوغمق || Le soleil en tel mois se lève à telle heure شمس فلان آيده فلان ساعتده طلوع ايدر Le soleil est levé شمس كونش طوغدى - طلوع ايتدى Voilà Jupiter qui se lève اشته كوكب مشترى طلوع ايدر

On dit aussi, que le vent se lève *A.* اهتزاز الريح *P.* باد بر خاستن *T.* روزكار قالقمق

Levé. *A.* مرفوع *P.* بر داشته - بر آمده *T.* قالقمش -

قالدرلمش — On dit, Prendre quelqu'un au pied levé, c'est-à-dire, au moment de son départ *T.* بر كمسنه‌يى پا در ركاب عزيمت اولديغى حالده اخذ ايتمك — Il signifie figur. prendre quelqu'un au mot, tirer avantage contre lui de ce qui lui est échappé de dire *T.* بر كمسنه‌نك سوزينه بصمق

LEVER. Temps où l'on se lève *A.* وقت القيام عن المنام *P.* وقت بر خاستن از خوابگاه *T.* بر كمسنه‌نك يتاقدن قالقديغى وقت || Il était au lever du roi خنكارك يتاقدن اويقودن قالقديغى وقتده ايدى — قالقديغى وقتده بولندى

On dit aussi, Le lever du soleil, des étoiles, pour dire, le temps qu'ils se lèvent *A.* وقت الطلوع الشمس *P.* دم بر آمدن آفتاب *T.* كونشك طوغديغى وقت

LEVIER. Verge inflexible dont on se sert pour élever des poids *A.* مربعة *P.* بارخيز *T.* مانله || Un gros levier مربعهٔ كبيره — ايرى ويوغون مانله Le point d'appui d'un levier مانله‌نك دستكى Le levier multiplie la force مانله‌نك تأكيد قوته دخلى واردر

LÉVIGATION. T. de Chimie. Action de léviger ou effet de cette action *A.* استفاف — تسفيف *P.* خرد سازى *T.* ازمه

LÉVIGER. T. de Chimie. Réduire en poudre très-fine *A.* سف — تسفيف — قمح *P.* خرد ساختن — همحال سفون كردن *T.* ازوب توز كبى ايتمك

LEVIS. On appelle Pont-levis, un pont qui se baisse et se lève *A.* جسر نهاض *P.* پل خيزان *T.* قالقار كوپرى

LEVRAUT. Jeune lièvre *A.* جرو الارنب *P.* خرگوشك *T.* طاوشان ياوريسى

LÈVRE. Cette partie extérieure et vermeille de la bouche qui aide à former des sons *A.* شفة pl. شفاه *P.* لب *T.* دوداق || La lèvre supérieure, inférieure شفهٔ اعلا وسفلا — اوست وآلت دوداق Avoir les lèvres renversées اقلب الشفه اولمق gercées منشرت الشفه اولمق — دوريك دوداقلو اولمق — fendues مشقوق الشفه اولمق — چاتلاق دوداقلو اولمق — لب تفيده اولمق — ياريق دوداقلو اولمق — لب پرتيده اولمق — Lèvres rouges, vermeilles, incarnates, de corail لب لعلگون Prononcer du bout des lèvres دوداق آلتندن لاقردى سويلمك Remuer les lèvres دوداقلرى اوينانمق — تحريك شفه ايتمك Petite lèvre لب نازك — اينجه دوداق — On dit d'un homme, qu'il a la mort sur les lèvres, pour dire, qu'il est à l'agonie جانى دوداغنه كلمشدر — جان بر لب آمده در

On appelle les bords d'une plaie, Les lèvres d'une plaie *A.* اشفار الجراحة *P.* كنارهاى زخم *T.* ياره‌نك دوداقلرى — ياره‌نك كنارلرى

On dit d'un homme qui promet des choses qu'il n'a pas dessein de tenir, qu'il dit cela des lèvres, mais le coeur n'y est pas آغزندندر كوكلدن دكل — سويلديكى دلدندر كوكلدن دكل — Et qu'on a un mot sur le bord des lèvres, pour dire, qu'on est sur le point de dire un mot, et ne pas le dire بو سوز دلم اوجنه طولاشور — دلم اوجنده در

LÉVRIER. Sorte de chien de chasse *A.* طلق *P.* يوزه *T.* تازى || Beau lévrier طلق احسن — دلبر تازى grand طلق كبير الجثه — ايرى تازى Lâcher les lévriers تازيلرى صالدرمق

LEVRON. Lévrier au-dessous de six mois *A.* جرو الطلق *P.* يوزه پچه *T.* تازى ياوريسى

LEVÛRE. Écume que fait la bière quand elle bout *A.* طفاحة الجعة *P.* كنگاب *T.* سرجوش — آرپه صويى كپوكى

LEXICOGRAPHE. Auteur d'un dictionnaire *A.* مؤلف الكتاب اللغة — لغوى pl. لغويون — اهل اللغة *P.* لغت نويس — فرهنگ نويس *T.* لغت يازان

LEXIQUE. Dictionnaire. V. ce mot.

LÉZARD. Espèce d'animal *A.* ضب pl. ضباب *P.* سوسمار *T.* كلر

LÉZARDE. Crevasse qui se fait dans un mur *A.* شق pl. شقوق — فرجة pl. فرج *P.* شكاف — رخنه *T.* كدك — ياريق

LÉZARDÉ. Il se dit d'un mur crevassé *A.* مشقوق — منفرج *P.* شكافته — رخنه دار *T.* يارلمش — ياريق — كدكلو || Ce mur est tout lézardé بو ديوار يكپاره منفرج ومشقوقدر

LIAIS. Sorte de pierre à chaux compacte *A.* حجر اللكاث — اسفيداج الجصاصين || Toutes ces marches sont de liais, sont de pierre de liais بو درجاتك مجموعى احجار لكاثدن مصنوعدر

LIAISON. Jonction de plusieurs corps ensemble *A.* وصل — اوصال — اتصال — ارتباط *P.* پيوند *T.* باغليش — يناشقلق — بتشمه || Ces pièces sont si bien jointes, qu'on n'en voit plus la liaison بو قطعه‌لرك يرى برلرينه التصاقلرى شول رتبه‌ده اويغوندر

كه محكم وصللرى اصلا بللو دكلدر La liason de ces pièces de bois بو آغاج قطعه‌لرينك اتصال وارتباطى Tels ingrédiens font la liaison de cette composition بو اجزا فلان تركيبك لهم مدار La soudure est une espèce de liaison مدار ارتباطيدر وصل اولان شيلرك بر نوعيدر

Il se dit figur. de ce qui lie les parties d'un discours les unes aux autres A. رابطه pl. روابط – التئام – تلافق P. بهم T. پيوستكى || Liaison dans les idées برى برلريله اولاشقلق dans les phrases, dans les parties d'un discours رابطهٔ معانى كلامك جميع اجزالرنده وتعبيرات وفقراتنده اولان حسن تلافق والتئام Cette période n'a point de liaison avec la précédente بو فقره‌نك فقرهٔ سابقه ايله بردرلو ربطى يوقدر

Et du rapport des choses entre elles A. علاقه – مناسبت pl. علايق P. وابستكى T. علاقه || Cette affaire a de la liaison avec celle-là بو مصلحتك فلان مصلحته تعلقى وار در Il n'y a pas de liaison, de rapport entre ces deux affaires بو ايكى مصلحت بيننده بر درلو علاقه ومناسبت يوقدر – Et de l'union, de l'attachement entre des particuliers, ou entre des États || Liaison étroite علاقهٔ قويه Liaison d'amitié علاقهٔ محبت – رابطهٔ دوستى de commerce علاقهٔ تجارت de parenté علاقهٔ قرابت Former une liaison بركونه علاقه پيدا ايلمك rompre فسخ رابطهٔ الفت – قطع علاقه ايتمك Il y a une liaison étroite entre eux بينهماده رابطهٔ اكيدهٔ حب وموالات وار در – ميانلرنده علاقهٔ قويه وار در

On appelle, Maçonnerie en liaison, celle qui est faite de manière que le milieu d'une pierre est posé sur le joint de deux autres A. معاقدة الاحجار P. بهم بستكئ سنكها T. طاشلرك كيدلندرك باغلنمسى

LIAISONNER. Arranger des pierres de façon que les joints des unes portent sur le milieu des autres A. تنظيم الاحجار بالمعاقدة P. سنكهارا باهم ديگر بستن T. طاشلرى كيدلدوب ديزمك

LIANT. Souple, facile à mouvoir A. لين الحركة – لين P. سست T. يومشقرق || Ressorts bien liants لين الحركه زنبركلر – Figur. Doux, affable لين الجانب – سهل العطف طبع P. نرمخو T. يواش – خويلو || Craractère liant يواش خويلو homme لين الجانب بر آدم ملايمت آلود

LIARD. Petite monnaie de cuivre A. فلس pl. فلوس P. vul. منقر T. پول

LIASSE. Amas de papiers liés ensemble A. تحريرات مكرسة T. طوب باغلنمش تحريرات || Liasse de lettres sur une telle affaire فلان مصلحته متعلق طوب باغلنمش تحريرات

LIBAGE. Gros moellon qu'on n'emploie que dans les fondemens d'un édifice. V. Moellon.

LIBANOTIS. On nommait ainsi, chez les Grecs, des plantes qui exhalaient une odeur d'encens A. نباتات لبانية P. گياههاى كوندلك T. قوخولى اوتلر لبانى

LIBELLE. Écrit injurieux A. رسالة الهجو – هجوية pl. هجويات P. جرشفت نامه T. رساله || برمديه متعلق Libelle calomnieux افايك ومفترياتى محتوى رسالهٔ هجويه diffamatoire رسالهٔ هجويه متضمن تفضيح وتشهيرى C'est un faiseur de libelles انشاى رسالات هجويه‌يى اعتياد ايدنمش بر آدمدر

LIBELLER. T. de Pratique. Dresser un exploit, et y expliquer sa demande A. ثبت فى الصحيفة P. در رقم كشيدن T. قلمه آلمق Il ne se dit qu'en ces phrases: Libeller un exploit بر قطعه مراسله قلمه آلمق Libeller une demande بر كمسنه‌نك استدعاسنى قلمه آلمق – ثبت صحيفهٔ تحرير ايتمك

On dit aussi, en matière de finances, Libeller une ordonnance, pour dire, la rédiger avec ordre, et la motiver selon les formes reçues بر حكمى كما ينبغى بسط وتحرير ايتمك

LIBELLISTE. Auteur d'un libelle A. مولف الرسالة الهجو P. جرشفت نامه T. مولف برمديه متعلق رساله يازان

LIBÉRAL. Qui aime à donner A. سخى pl. اسخيا – سامح – غمر – مذل اليد – طلق اليدين – ندى الكف – سمحا pl. واسع الكرم – كثير المعروف – كثير العطايا – منعام – الرداء P. گشاده دست – جوانمرد T. جومرد – الى آچق || Généreux et libéral عالى جناب ومنعام Libéral envers les gens de mérite ارباب استحقاق حقنده ندى الكف La nature lui a été libérale de ses dons يد قدرت فلانك حقنده كثير العطايا ايدى Être libéral de louanges فلانك مدح وستايشنده سخاسى چوق اولمق Il a l'humeur, l'inclination, l'âme libérale بالطبع سخايه مايلدر Tous les princes de cette race-là ont été sages, libéraux, vaillants بو عرقك جميع ملوكى عقلادن واسخيادن واصحاب فتوت وشجاعتدن ايدى Il y a grande différence entre un homme prodigue et un homme

libéral تبذیر واسرافه مبتلا بر کشی ایله سخی وجوانمرد کف ناشر العطایا Main libérale بیننده فرق عظیم وار در کف مفیض الاحسان Vous avez reçu des biens infinis de sa main libérale معدن لطف واحسان اولان کف ناشر العطایاسندن تحصیل نعم فراوان ایلدک

On appelle Arts libéraux, ceux où l'esprit a plus de part que le travail de la main *A.* صنایع نفیسه ـ صنایع شریفه

LIBÉRALEMENT. D'une manière libérale *A.* بالجود والسخا ‖ جومردلک ایله *T.* جوانمردانه *P.* بالسماحة والسخاوة ـ بالجود والسخا Donner libéralement احسان ایتمک

LIBÉRALITÉ. Penchant à donner *A.* جود ـ سخاوت ـ سخا جومردلک *T.* گشادگی دست ـ جوانمردی *P.* سماحت ـ ساخته ـ سخاوت کاذبه fausse سخای عظیم Grande libéralité ‖ بر کمسنه نک Exercer sa libéralité envers quelqu'un جومردلک اثبات سماحت ـ حقنه اجرای لازمهٔ جود وسخا ایتمک مظهر اولدیغی نعمت Il tient cela de votre libéralité ایتمک مجرد سنک اثر سخاوتکدر

Et le don même que fait une personne libérale *A.* عطیة pl. عطایا ـ نعمت pl. نعم ـ عارفة pl. عوارف *P.* بخشش *T.* عطیهٔ جسیمه ـ احسان عظیم Grande libéralité ‖ احسان ـ کرم extraordinaire خارق عاده بر عطیه Faire des libéralités نشر نعم وعطایا ایتمک Il n'est riche que de vos libéralités فلانک ثروت ویساری انجق سنک نعم فراوانکدن حاصل اولمشدر Tout le monde se sent de ses libéralités نعم وعطایاسندن عامهٔ ناس متمتع وبهره‌دار اولمشدر

LIBÉRATEUR. Qui délivre une personne, une ville, un peuple de l'oppression, d'un grand péril *A.* مخلص ـ ناجی *P.* رها قورتاریجی *T* خلاص کننده ـ نجات بخشنده ـ ساز ‖ Le libérateur de la patrie وطنک سبب نجات ـ ناجئ وطن Voilà mon libérateur سبب خلاص ونجاتم وخلاصی اولان اشته فلان کشیدر Notre-Seigneur Jésus-Christ est le libérateur du genre humain حضرت عیسی افندمز ناجئ بنی آدمدر

LIBÉRATION. T. de Jurisp. Décharge d'une dette, d'une servitude *A.* خلاص *P.* رهایی *T.* قورتلش ‖ Les lois sont toujours favorables à la libération du débiteur احکام شرعیه دائما مدیونک خلاصی طرفنه مساعد در La libération de l'État ملکک بار دیوندن خلاصی

LIBÉRER. T. de Jurispr. Délivrer de quelque chose qui était à charge *A.* تخلیص *P.* وارسته کردن ـ رها کردن ـ رهانیدن بو دیندن *T.* قورتارمق ‖ Il faut vous libérer de cette dette سنی تخلیص ایتمک لازمهٔ حالدندر Il veut libérer sa maison de cette servitude خانه‌سنی بو کونه قید محکومیتدن تخلیص ایتمک استر J'ai transigé avec lui pour me libérer des poursuites qu'il faisait contre moi علیهمه ایتمکدن خالی اولمدیغی تعقیباتدن خلاص بولمق ایچون کندوسیله عقد سند مصالحه ایلدم Il est toujours permis à un débiteur de se libérer بر مدیونک دیندن خلاصی اسبابنه تشبثی تجویز اولنور کلمشدر

LIBÉRÉ. *A.* مخلص *P.* وا رسته ـ خلاص یافته ـ رها یافته *T.* قورتلمش

LIBERTÉ. Le pouvoir d'agir ou de n'agir pas *A.* رخصة رخصة الاختیار ـ الارادة ‖ Dieu a donné la liberté à l'homme ـ جناب حکیم لم یزل انسانه رخصت اراده احسان ایلدی Liberté d'approuver et de contredire رخصت اختیار تصویب وتعریض خصوصنده رخصت اختیار Les passions affaiblissent la liberté امراض نفسانیه انسانک رخصت اختیارینه رخصت اراده‌سنی توهین ایدر ـ ابراث وهن وفتور ایدر

On appelle Liberté, ou Liberté civile, le droit de faire tout ce que les lois permettent *A.* رخصت شرعیه ‖ Cela est contraire à la liberté publique رخصت شرعیهٔ عباده مغایر بر کیفیتدر Les lois sont les gardiennes de la liberté قوانین واحکام رخصت شرعیه‌نک محافظلریدر J'ai toute liberté de vendre mes terres متصرف اولدیغم اراضینک فروختنه رخصت شرعیهٔ تامه وار در de me marier, de disposer de mon bien عقد نکاح ایلمکه ومالمک اعمال وتصرفنه رخصت شرعیه وار در ـ Et Liberté, ou Liberté politique, la faculté dont une nation jouit par la constitution du gouvernement, de participer à la puissance législative *A.* رخصت ملکیه ‖ Tandis que Rome jouissait de sa liberté رومانیون رخصت ملکیه ایله متمتع اولدقلری حالده Un tyran qui a opprimé la liberté de son pays خلقک رخصت ملکیه‌سنه حوالهٔ بارزبردستی وتغلب ایتمش بر جبار قهار Cette province a secoué le joug, et s'est mise en liberté بو مملکت ربقهٔ محکومیتی فک ایله تحصیل رخصت ملکیه ایلدی Le protecteur, le restaurateur de la liberté رخصت ملکیهٔ عبادک محیی وحامیسی

On appelle Liberté de conscience, la permission de professer

une religion autre que la dominante, et de suivre, en matière de religion, les lumières de sa conscience *A.* رخصة في العقايد *T.* عقايد بابنده نفس مخطره‌نك دلالتی اوزره عمل امر عقايدده رخصت اراده ـ وحركتده رخصت

Il est aussi opposé à Contrainte *A.* رخصت *T.* سربستلك ـ صيقنديسزلك || Je vous laisse en liberté سكا رخصت ويررم || Parlons en liberté سربستلك ايله محاوره ايده‌لم ـ بی تكلّف سويلشه‌لم

Il signifie aussi, toute sorte d'indépendance des commandemens d'autrui *A.* استبداد ـ استقلال *P.* آزادگی ـ خود سری *T.* سربستلك ـ بللو باشليلق ـ آزاده‌لك || Pleine et entière liberté استبداد تامّ ومكمّل ـ استقلال تامّ مطلق || Il ne se veut donner à personne, il aime trop sa liberté آزادگیٔ حاله بغايت هوسكار اولمغله هيچ بر كمسنه‌يه سر فرو بردهٔ اطاعت اولمقدن حظ ايتمز || Engager sa liberté استقلال حالنی قيد محكوميّت ايله مقيّد ايتمك

Et état d'une personne de condition libre *A.* حرّيّت *P.* حال آزادگی ـ آزادگیٔ سر *T.* آزادلق || État de liberté حال حرّيّت || La liberté est naturelle à tous les hommes حال آزادگی وحرّيّت بنی آدمك جمله‌سی حقنده امر طبيعيدر || Ceux qui étaient pris en guerre perdaient leur liberté اثنای محاربه‌ده گرفتار بند سبی واسار اولنلر حال حرّيّتدن محروم اولمش اولورلر ايدی || Recouvrer sa liberté بر كمسنه مقدّما متمتّع اولديغی حال آزادگی وحرّيّتی كما في السابق تحصيل ايتمك || Vendre sa liberté نعمت آزادگی وحرّيّتی اقچه ايله صاتمق || Donner la liberté à un esclave رقی حرّ ايتمك ـ كوله‌يی آزاد ايتمك ـ عبدی اعتاق ايتمك

Et manière d'agir libre, familière, hardie. Il se dit en bien et en mal *A.* جسارت || Une honnête liberté جسارت اديبانه || J'ai pris la liberté de vous écrire طرفكه تحريره جسارت ايلدم || Il se donne de grandes libertés عظيم جسارتلره تصدّی ايدر || Vous prenez d'étranges libertés غريب وعجيب اطوار جسورانه‌يه تصدّی ايدرسك || Il se donne des libertés qui ne plaisent pas à tout le monde هر كسك پسند ايده‌ميه‌جكی اطوار جسورانه‌يه ابتدار ايدر

Et facilité heureuse, disposition naturelle *A.* سهولت *P.* آسانی *T.* قولايلق || Grande liberté d'action فعل وعملده غايت سهولت حركت ـ سهولت عظيمه || La liberté de la langue طلاقت لسان ـ سهولت لسان || de la parole سهولت طلاقت كلام ـ نطق وكلام || Il fait toutes choses avec tant de grâce et de liberté در شيئی كمال سهولت وغايت حسن بالسهولة واللطافة ـ ونزاكت ايله اجرا ايدر || Liberté de pinceau, de burin سهولت قلم

On dit, Liberté d'esprit, pour dire, l'état d'un homme qui a l'esprit dégagé de tout objet étranger *A.* سلامة العقل *P.* آزادگیٔ ذهن *T.* ذهن تميزلكی

Et liberté de ventre, pour dire, la facilité que le ventre a de bien faire ses fonctions *A.* لينة الطبع ـ طلاقة البطن *P.* نرمیٔ شكم *T.* طبيعت يومشقلغی ـ قارن يومشقلغی

Libertés, signifie, franchises, immunités *A.* pl. معافيات *P.* آزادگی ـ مسلّمی *T.* سربستلكلر || Par le traité, on leur doit conserver leurs libertés, immunités et franchises عقد اولنان عهدنامه موجبنجه معافيّات وامتيازات ومسلّملكلری محافظه اولنمق واجبدندر || Les libertés du peuple Anglais انكلتره خلقنك معافيّاتی

LIBERTIN. Déreglé dans ses moeurs et dans sa couduite *A.* سيّب الاخلاق ـ متخلّع *P.* خانه خراب ـ خراباتی *T.* هواسند تابع || Ce jeune homme est à peine entré dans le monde, qu'il est devenu libertin بو نو جوان هنوز دنيايه كيرمشيكن خلاعت طبعه گرفتار اولمشدر || Cette femme, malgré les bons exemplés qu'elle a sous les yeux, est extrêmement libertine بو خاتون كوزی اوكنده موجب عبرت اوله‌جق اولقدر امثال طورر ايكن بغايت متخلّعه در ـ On dit aussi, Mener une vie libertine تسيّب حال ايله كچنمك

On dit, qu'une personne est d'une humeur bien libertine, pour dire, qu'elle hait toute sorte de sujétion *A.* ابیّ من الاتّباع *P.* سرسری مشرب *T.* سرسری مزاجلو

Il se dit aussi de celui qui affecte de ne pas respecter la religion *A.* واسع المذهب *P.* قلندر مشرب *T.* دينده قيدسز || Les libertins et les prétendus esprits forts قلندر مشربان وامر دينده صاحب جربزه عدّ اولنانلر

LIBERTINAGE. Débauche et mauvaise conduite *A.* تخلّع *P.* حال خراباتی ـ عيّاشی *T.* عيّاشلق ـ بربادلق || Vivre dans un libertinage continuel تخلّع دائمی ايله امرار عمر ايتمك || Donner dans le libertinage عيّاشلغه مبتلا اولمق

Et habitude d'irréverence pour les choses de la religion *A.*

|| مذهبده قیدسزلك *T.* قلندر مشربی *P.* وسعة المذهب *A.* Il fait profession de libertinage وسعت مذهبی عادت اتخاذ قلندر مشربلكی كندویه صنعت ایدینور ـ ایدر

Et une inconstance, une légèreté de caractère et d'esprit, qui fait que l'on ne s'assujettit à aucune règle *A.* تسیّب الحال || Il y a trop de libertinage dans vos études امر تدرّسده تسیّب حالك مرتبهٔ كمالده در

LIBIDINEUX. Lascif. V. ce mot.

LIBRAIRE. Marchand de livres *A.* بایع الكتب ـ صحّاف *P.* كتاب فروش *T.* كتابجی || La boutique d'un libraire صحّاف دكانی

LIBRAIRIE. La profession d'un libraire *A.* حرفة الصحّافی *P.* كتاب فروشی *T.* كتابجیلق || Il a quitté la librairie كتابجیلقدن فراغت ایلدی ـ كتابجیلغی ترك ایلدی Il se prend aussi, pour la communauté des libraires *A.* طایفة الصحّافین *P.* گروه كتاب فروشان *T.* كتابجی اصنافی

LIBRATION. T. d'Astron. Balancemnnt apparent de la lune autour de son axe *A.* ترقرق القمر *P.* خرام ظاهری ماه *T.* آیك صورتا صالنتیسی

LIBRE. Qui a le pouvoir d'agir ou de n'agir pas *A.* اختیاری *P.* مختار ـ وابستهٔ دلخواه ـ وابستهٔ اختیار *T.* اختیاره باغلو || La volonté est libre انسانك ارادهسی اختیاریدر est une faculté libre انسانك ارادهسی بر قوّت اختیاریّه در Les volontés sont libres ارادهلر اختیاریدر ـ اراده منوط حسن اختیار در — On dit, qu'un homme a son libre arbitre, pour dire, qu'il est maître de choisir entre le bien ou le mal هر كس فاعل مختار در ـ ارادهٔ جزئیّده مختار در — On dit aussi à l'impersonnel, Il vous est libre de faire ce que vous voudrez دیلدیككی ایشلمكه مرخّصسك Il lui est libre d'aller où il lui plaira دیلدیكی محلّه وارمغه مرخّصدر

Et indépendant *A.* مستقل ـ مطلق العنان *P.* خود سر *T.* سربست ـ بللو باشلو || Il est libre et ne dépend de personne هیچ بر كمسنهیه تابع اولمیوب مستقل وخود سر در Il ne veut s'attacher à aucun maître, il veut demeurer libre هیچ بر مخدومه تبعیّتدن حظ ایتمیوب مطلق العنان اولمق استر ـ محكومیّتدن حظ ایتمیوب حال استقلالده قالمق استر C'est un état libre بر ملك مستقلدر Une ville libre بلدهٔ سربست بر شهر ـ مستقلّه Gouverner des peuples libres اقوام مستقلّه اوزرینه حكومت ایتمك Les suffrages ne sont pas libres dans cette assemblée اصحاب مجلس بیان رأیده مطلق العنان دكللر در ـ آرای اصحاب شوراده رخصت مطلقه یوقدر

Et qui n'est pas esclave *A.* حرّ pl. احرار *P.* آزاده سر *T.* قول اولمیان || C'est un homme de condition libre طائفهٔ احراردن بر آدمدر Être né libre حرّ الاصل اولمق Libre de sa personne نفسی قول دكلدر ـ بنفسه حرّ وآزاده سر در

Et qui n'est pas captif, prisonnier *A.* طلیق *P.* آزاد كرده *T.* اطلاق اولنمش ـ آزاد اولمش ـ آزادلو || Il était prisonnier, mais à présent il est libre مقدّما اسیر ایكن شمدی طلیقدر

Et qui est exempt de contrainte, de gêne *A.* طلیق البدن *P.* آزاده *T.* صیقندیسز ـ آچق || Il est libre dans sa taille آزاده قدّ در ـ طلیق القامه در Un air libre et dégagé سیمای طلاقتنمای بی ثقلت Il a le corps libre et agile, il fait des exercices طلیق البدن وخفیف الحركه اولمغله كافهٔ اعمالی سهولت ایله اجرا ایدر — On dit aussi, Avoir la voix libre, la parole libre نطقده سهولت اولمق ـ صوتده سهولت اولمق ـ سسی آچق ـ سس آچق اولمق || Tant que j'ai été enrhumé, je n'ai pas eu la voix libre مزكوم ایكن سسم آچق دكل ایدی Il a été long-temps qu'il ne faisait que bégayer, mais présentement il a la voix libre مدّت مدیدهدنبرو دیلی طوتقون ایكن بو دفعه سسی آچلمشدر — Et avoir le ventre libre بر كمسنهنك لینت طبیعتی اولمق ـ منطلق البطن اولمق

On dit, Être libre avec quelqu'un, pour dire, vivre avec lui sans cérémonie بر كمسنه ایله تكلیفسز اولمق

Libre, se dit aussi des mers, des chemins, des passages, pour dire, qu'on y peut aller en toute sûreté *A.* امین *P.* آزادهٔ بیم وهراس *T.* قورقوسز ـ امن وامان اوزره اولان || Les chemins sont libres طرق ومسالك امن وامان اوزره در ـ اشقیادن خالیدر ـ واهمهٔ تعرّض اغیاردن آزاده در ـ یوللر امیندر

Il signifie aussi, dégagé de *A.* بریٔ ـ خالی *P.* تهی ـ آزاده *T.* بوش ـ قورتلمش || Être libre de soucis هموم وافكاردن بریٔ اولمق de toute sorte d'engagement هر نوع تعهّددن بریٔ اولمق — On dit, Présentement je suis libre, pour dire, je

n'ai plus rien à faire maintenant الحالة هذه شغلدن خالی
Et qu'un homme a tout son temps libre كافّهٔ اوقاتی – یم شغلدن خالیدر

Il signifie aussi, licencieux, et téméraire *A.* ماجع – فاحش || پرداخسز – پرواسز *T.* بی بروا – بی پرده *P.* لا ابالی – Il ne faut pas être trop libre حدّدن بیرون لا ابالی اولمق
لسانده اولقدر روا دکلدر Il ne faut pas avoir la langue si libre. دیلکك اول درجهده پرداخسزلکی – بی پروالق روا دکلدر
اغانیٔ Chansons اقوال لا ابالیانه Paroles libres جائز دکلدر
فاحشه vers ابیات مجاعت آلود C'est un homme qui a des sentimens libres sur la religion امر دینده افکار لا ابالیانه ایله مألوف بر آدمدر

LIBREMENT. Sans contrainte *A.* بلا تکلّف – بلا قید *P.* ببیقیدی *T.* صیقلمیەرق || Je vous dirai librement mes sentimens افکار ما فی البالمی بلا قید طرفکه بیان ایدهجکم
Vous pouvez en user librement اول بابده بلا قید دیلدیککك صورت ایله معامله ایده بیلورسکك

Et sans égard, sans circonspection *A.* بلا احتراز *P.* بی پروا
T. صاقنمیەرق || Agir librement بلا احتراز عمل وحرکت
vivre بی پروا کچنمك ایتمك

LICE. Lieu préparé pour les tournois et autres exercices *A.* رحبة المبارزة *P.* میدان کشتگیران *T.* کورش میدانی ||
Entrer dans la lice رحبهٔ مبارزهیه دخول ایتمك Ouvrir la lice کورش میدانندە استفتاح ایتمك La lice est ouverte à tout le monde کورش میدانی عامّهیه آچقدر

On dit figur. Entrer en lice, pour dire, s'engager dans quelque contestation میدان مجادلهیه – میدان مجادلهیه کیرمك
ممارات ومعارضهیه تصدّی – اجالهٔ کمیت ادّعا ایتمك
ایتمك

LICE. Femelle d'un chien de chasse *A.* کلبة الصید *P.* مادهٔ سگ شکاری *T.* آوجی کوپك دیشیسی

LICENCE. Liberté excessive *A.* مجاعت *P.* بی باکی – بی پروایی – بی پردگی *T.* ادبسزلك || C'est un homme qui prend des licences اطوار مجاعت آلود ایله مألوف باکانه حرکت ایدر بر آدمدر – بر آدمدر

Et dérèglement dans les moeurs, dans les paroles *A.* تسیّب الاخلاق *P.* تباهکاری *T.* مسیّبلك – برباداق || Une licence effrénée بر کونه تسیّب خلیع العذار Réprimer la licence تسیّب اخلاقی قهر ومنع ایتمك C'est ouvrir la porte à la licence بو بابده رخصت ویرمك تسیّب اخلاق قپوسنی تسیّبه فتح باب رخصت ایتمکدر – کشاد ایتمکدر

LICENCIEMENT. Congé qu'on donne aux troupes *A.* اطلاق العسکر من الخدمة *P.* گسیل کردن لشکر از خدمت *T.* عسکره خدمتدن اطلاق اذنی || Faire le licenciement des troupes عسکره خدمتدن اطلاق اذننی ویرمك

LICENCIER. Congédier des troupes *A.* اطلاق العسکر من الخدمة *P.* عسکررا از – لشکررا از خدمت گسیل کردن *T.* عسکره خدمتدن اطلاق اذنی خدمت مرخّص کردن ویرمك || Après la paix, on licencia une partie des troupes عقد مصالحهدنصکره عسکرك بر مقدارینه خدمتدن اطلاق اذنی ویرلمشدر

Se licencier. S'émanciper à quelque chose, sortir des bornes du devoir, de la modestie *A.* تجاوز – تجاوز عن الحدّ حدّی *T.* بیرون از حدّ ادب رفتن *P.* عن حدّ الادب ادبسزلك ایتمك – آشورمق || C'est un homme qui se licencie en paroles اقوال وکلماتنده حدود ادبی تجاوز ایدر بر آدمدر Il se licencie quelquefois jusqu'à manquer de respect à ses supérieurs حدود ادبدن تجاوزی بعضاً کندو رؤساسنه بیله عدم توقیر رتبهلرینه رسیده اولور

Licencié. || Troupes licenciées *T.* مأذوناً خدمتدن اطلاق اولنمش عسکر

LICENCIEUSEMENT. D'une manière licencieuse *A.* بتسیّب بی ادبانه – مسیّبانه – تباهکارانه *P.* من غیر تأدّب – الاخلاق *T.* ادبسزجه – مسیّبلك ایله || Vivre licencieusement تسیّب اخلاق ایله کچنمك parler ادبسزجه تکلّم ایتمك

LICENCIEUX. Déréglé, désordonné *A.* مسیّب الاخلاق – فاحش – خلیع العذار *P.* تباهکار *T.* مسیّب – برباد || Mener une vie licencieuse تسیّب اخلاق ایله امرار ایّام ایتمك
Il est licencieux en paroles نطق – فحش کلام ایله مألوفدر
Dire des paroles licencieuses فحشیّات وگفتارنده ادبسز در تفوّه ایتمك

LICET. Permission *A.* اذن *P.* دستور *T.* اذن

LICHEN ou PULMONAIRE DE CHÊNE. Plante *A.* جوز جندم *P.* صغر منتاری *T.* کور گندم

LICHEN PÉTRÉUS. On nomme ainsi L'Hépatique commune. V. Hépatique.

LICITATION. T. de Jurisp. Vente au plus offrant d'un immeuble, qui appartient en commun à plusieurs personnes, et qui ne peut se partager *A.* مزاد الملك المشاع ‖ Vendre une maison par licitation بر خانه‌یی شایعاً تصرّفنده مبنی مزاده شایعاً تصرّف اولنان خانه‌یی بیع من یزید ـ ویرمك شایعاً تصرّف اولنان ایله صاتمق Contrat de licitation ملككك بالمزایده فروختنه دائر عقد اولنان مقاوله سندی

LICITE. Qui est permis par la loi *A.* شرعاً ـ مباح ـ حلال *T.* روا داشتهٔ شریعت *P.* مقارن بمساغ الشرعی ـ جائز حلال شیٔ ‖ Ce n'est pas une chose licite شریعته اویغون دكلدر On demande s'il est licite de faire telle convention اول مقوله شرط ومعاهده انعقادینه مساغ شرعی وارمیدر دیو ـ اول مقوله معاهده حلالمیدر دیو سؤال اولنور ـ سؤال اولنور بویله بر شرطك انعقادینه اباحت شرعیه وارمیدر دیو استفتا اولنور

LICITER. T. de Jurisp. Mettre à l'enchère un immeuble, qui appartient à plusieurs copropriétaires *A.* بیع بالمزایدة الملك المشاع ‖ Faire liciter une maison شایعاً تصرّف اولنان خانه‌یی بالمزایده فروخت ایتدرمك

LICOL ou **LICOU.** Lien de cuir ou de corde, que l'on met autour de la tête des chevaux, pour les attacher *A.* رسن pl. ارسان ـ زمام pl. ازمّة *P.* افسار ـ فسار ـ مهار *T.* یولار ‖ Mener par le licou یولار ایله چكوب كوتورمك

LICORNE. Sorte d'animal. V. Rhinocéros.

LICORNE DE MER ou **RHINOCÉROS DE MER.** Sorte de cétacé qui porte une corne sur sa mâchoire *A.* كركدن ـ حریش بحری *P.* كركدن آبی *T.* دكز كركدانی

LIE. Ce qu'il y a de plus grossier dans une liqueur, et qui va au fond *A.* ثفل ـ ثافل ـ عكر *P.* درد *T.* چوكنتی ـ پوصه ‖ Lie de vin شراب طورطیسی ـ نطل خمر ـ ثافل خمر ‖ طورطی ـ Tirer du vin jusqu'à la lie شرابی ثفلنه قدر فوچیدن چكمك

On dit figur. La lie du peuple, pour dire, la plus vile populace *A.* اراذل الناس ـ خسالة الناس *P.* فرومایگان *T.* ادم مولوزی ‖ Il n'y a que des gens de la lie du peuple qui aient ces sentimens-là بو كونه افكار اراذل ناسه مخصوص C'est un homme de la lie du peuple خسالهٔ اولان احوالدندر قومدن بر حریفدر

LIÉGE. Espèce de chêne dont l'écorce est spongieuse et légère *T.* منتار آغاجی ـ Il se dit aussi de l'écorce de cet arbre *T.* منتار

LIÉGER. Garnir un filet de morceaux de liége *T.* آغی بالقچی آغنه منتار دوزمك ـ منتارلمق

LIEN. Ce qui sert à lier *A.* رباط pl. رُبُط *P.* پیوند *T.* باغ دمور ـ رباط آهنین ‖ Un fort lien رباط قوی Un lien de fer ‖ Le lien d'un gerbe اكین دمتنك باغی Il faut retenir cela avec des liens بوشیئی ربط اكیده ایله تشدید ایتملو پیوند *P.* علایق pl. علاقة ـ روابط pl. رابطة *A.* Figur. ـ در *T.* ایلیشك ‖ Le lien du mariage, le lien conjugal رابطهٔ ازدواج ـ رابطهٔ زوجیّت C'est un lien sacré, un lien indissoluble بر رابطهٔ مباركهٔ ممتنع الانفساخدر Lien d'intérêt علاقهٔ غرض ومصلحت d'amitié علاقهٔ محبّت ـ پیوند مهر ومودّت Les liens du sang et de la nature روابط نسبیّه وفطریّه Il a rompu tous les liens qui l'attachaient à la terre, pour s'unir à Dieu dans le ciel عرش اعلاده مظهر قربیّت حضرت ربّ العزّت اولمق فكریله كافهٔ علایق دنیویّه‌دن منقطع اولمشدر

Il se dit aussi, de la corde ou chaîne dont un prisonnier est attaché *A.* قید pl. قیود ـ اسار pl. اسر ـ سلسلة pl. سلاسل *P.* بند ـ زنجیر ـ بوقاغی *T.* زنجیر ‖ Il était dans les liens قید وبند ایله مقیّد ایدی L'ange tira Saint Pierre des liens ملك حضرت پتروسی سلاسل وقیوددن تخلیص ایلدی Briser, rompre ses liens بر كمسنه مقیّد اولدیغی سلاسل وقیودی نقض وكسر ایتمك ـ شكست ایتمك ـ Il se dit aussi figur. et surtout en parlant des amants ‖ Il trouve ses liens bien doux متحمّل اولدیغی زنجیر علاقه ومحبّتك متحمّل اولدیغی ـ بارینی نفسنه شیرین ولطیف عدّ ایدر سلاسل عشق ومحبّتك ثقلتی عندنده عین نعمتدر

LIENTERIE. Espèce de dévoiement dans lequel on rend les alimens tels qu'on les a pris *A.* زلق الامعاء *T.* بغرسق صیرندیسی

LIER. Serrer avec un lien *A.* شدّ ـ ربط *P.* بستن *T.* باغلمق ‖ Lier le bras قولی باغلمق ـ شدّ عضد ایتمك un fagot, une botte de foin بر قوجاق اوطونی وبر اوت دمتنی ایپ ایله باغلمق شدّ وربط ایتمك Lier avec un cordon بونی غایت كوشك باغلرسك Vous liez cela trop lâche Lier plusieurs fleurs ensemble pour faire un bouquet بر عدد جزمه ترتیب ایچون بر قاچ شكوفه‌یی برابر بند ایتمك

Lier les mains derrière le dos اللری آرقەده ربط ایتمك – شدّ اقدام ایتمك تکتیف ایادی ایتمك Lier les pieds آیاقلری محکم باغلمق – Lier un homme à un arbre بر کمسنەیی آغاجك برینه ربط ایتمك – On dit par analogie, Lier les idées, les phrases, les pensées معانی وفقرات وافکاری اجزای کلامی یکدیگره ربط ایتمك les parties d'un discours بری برلرینه ربط ایتمك – Figur. || C'est le sang et l'amitié qui les lient بو ایکی کشینك بینلرینی ربط ایدن علاقهٔ قرابت ورابطهٔ محبّتدر

Lier un furieux, lier un fou *A.* تقیید *P.* بند کردن – در زنجیر کردن *T.* بوقاغی‌یه اورمق || Il est devenu fou, on l'a lié جنونه مبتلا – تجنن ایتمکله در زنجیر ایتدیلر اولمغله قید وبند ایتمشلر در

Il signifie aussi, faire un noeud *A.* عقد *P.* گره – بندیدن بستن *T.* دوکملمك || Lier les cordons de ses souliers آیاق قابنك شریدینی عقد ایتمك – Figur. || Lier amitié avec quelqu'un بر کمسنه ایله عقد رابطهٔ محبّت ایتمك – ربط عقد رابطهٔ شیرازهٔ حبّ وموالات ایتمك Lier conversation عقد تجارت وعقد محاوره ایتمك Lier commerce, société شرکت ایتمك

On dit dans le langage de l'Écriture, Lier et délier, pour dire, refuser, ou donner l'absolution *A.* فسخ وقید – حلّ وعقد *P.* بستن وگشادن *T.* چوزمك وباغلمق || Notre-Seigneur a dit à ses apôtres, Ce que vous aurez lié sur la terre, sera aussi lié dans le ciel حضرت عیسی افندمز حواریّون کرامه بیورمشکه روی ارضده هر نه که عقد ایدەجكك اولور ایسه‌کز سماده دخی معقود در – Se lier avec quelqu'un, signifie figur., former une liaison avec lui *A.* عقد الاتّفاق – اتّحاد *P.* شیرازهٔ یکجهتی بستن *T.* برلشمك

On dit, qu'une sauce, qu'une composition se lie, qu'elle est liée, quand elle s'épaissit en cuisant *A.* انعقاد *P.* بستن *T.* قوامه کلمك || Il faut remuer ce sirop, jusqu'à ce qu'il se lie بو سیروبی منعقد اولنجیه قدر قارشدروب صارصمق اقتضا ایدر

Il signifie aussi, astreindre *A.* قید *P.* بندبدن *T.* باغلمق || Qu'est-ce qui vous lie? سکا موجب قید اولان شیٔ ندر Les paroles, les contrats lient les hommes مواعید ومقاوله سندلری بر آدمی قید ایدر Être lié par sa parole, par un serment – کمسنه ویردیکی سوز وایتدیکی یمین ایله باغلنمق – مقیّد اولمق – On dit aussi, Se lier par un serment, un voeu باغلنمق – قید یمین وقسم وقید نذر ایله مقیّد اولمق

Et joindre, unir *A.* وصل – الصاق *P.* بهم پیوستن *T.* بری برینه باغلمق – بری برینه یاپشدرمق – اولاشدرمق || La chaux et le ciment lient les pierres کرج وخراسان احجاره وسیلهٔ الصاق اولور – احجاری وصل والصاق ایدر Il faut mettre quelque chose dans cette composition, pour lier les ingrédiens بو ترکیبك ایچنه اجزانك التصاقنه مدار اولەجق بر شیٔ قاتلمق اقتضا ایدر – On dit aussi, Lier les lettres بری – حروفی بری برلریله ربط والصاق ایتمك برلرینه اولاشدرمق

Lié. *A.* مربوط *P.* بسته *T.* باغلنمش *A.* مقیّد *P.* در زنجیر *T.* دوکملنمش گره بسته – بندیده *P.* معقود *A.* باغلو – بوقاغیلو *T.* *A.* ملصوق *P.* بهم پیوسته *T.* اولاشدرلمش || On l'a mené pieds et poings liés فلانی مقیّداً ومغلولاً کتوردیلر Un discours bien lié حسن رابطه ایله مربوط بر کلام

LIERRE. Sorte d'arbrisseau grimpant *A.* عشقه – لبلاب عشقهٔ صغیره *P.* قسوس *T.* برشن صارمشق || Petit lierre Couronne de lierre اغصان عشقەدن مصنوع بر اکلیل Le lierre s'attache aux murailles شجر لبلاب دیوار اوزرینه صارمشور

Lierre terrestre. Plante *A.* قسوس الارض *T.* یر صارمشغی

LIEU. L'espace qu'un corps occupe *A.* مکان pl. امکنه *P.* جا *T.* یر || Tout corps occupe un lieu هر جسم بر مکانی محیطدر Changer de lieu تبدیل مکان ایتمك Un corps ne peut naturellement être en même temps en plusieurs lieux بر جسم زمان واحدده امکنهٔ عدیدەده موجود اولمق بالطبع محالدر

Il se dit aussi d'un espace pris absolument *A.* محل pl. محالّ *P.* جا *T.* یر || Petit lieu تنگ وصغیر محل vaste محل واسع – Et de l'endroit, du temps convenable de dire, de faire quelque chose || Ce n'est pas ici le lieu de parler de cela بوطرفده بوکا دائر صحبتك محلی دکلدر Nous en parlerons en temps et lieu بوکا دائر وقتنده ومحلنده شویلشورز J'ai parlé de cela en son lieu بونی محلنده سویلدم Ce n'est ni le temps ni le lieu بو مادەنك وقتی ویری دکلدر – On dit, J'ai appris cela de bon lieu, cette nouvelle vient de bon lieu, c'est-à-

dire, de bonne part بو خبر شایان وثوق واعتماد اولەجق محلدن ـ موثوق ومعتبر طرفدن ـ محلدن اخذ اولندی اخذ اولندی ـ Il se dit aussi, d'un endroit désigné, indiqué || Quand je serai sur le lieu محلنه واردیغمده Nous irons sur les lieux محلنه وارەجغز ـ Il signifie aussi, occasion, sujet || Il y a lieu de faire cela بو ایشی ایشلمنک محل مناسبیدر Nous verrons s'il y a lieu de vous faire payer مطلوبکی ادا ایتدرمنک محلی وارمیدر یوقمیدر ملاحظه ایدەجکز Il n'y a pas lieu de craindre, de douter, d'espérer محل خوف وخشیت ومحل شک واشتباه ومحل امید دکلدر

Il se dit aussi par rapport à la situation *A.* موقع pl. مواقع ـ محل ـ امکنة pl. مکان ـ ارض *P.* جایگاه *T.* یر || Lieu agréable موقع لطیف ـ موقع دلارا élevé موقع مرتفع éminent محل رفیع bas محل منخفض ـ ارض مطمئن ـ آلچق یر désert ارض قفره ـ موقع موحش affreux چول یر ـ solitaire یر شنلکسز ـ ارض غیر مسکون inhabité تنها یر ـ محل منفرد particulier محل خاص public محل عام Lieux sombres یر مواقع تحت الارض souterrains قرەکولق یرلر ـ امکنهٔ مظلمه محل یر آلتی محللر ـ زیر زمینلر ـ Un lieu d'assemblée محل جمعیت یری ـ جمعیتگاه ـ جمعیت de récréation محل سیر یری ـ نزهتگاه ـ تفرجگاه ـ مسیره ـ التفرج Voici un beau lieu بر محل جانفزا ـ اشته بر موقع دلگشا C'est le plus beau lieu du monde الطف مواقع کافهٔ جهاندر Lieu où l'on rend la justice عدالتگاه ـ محکمه ـ محل عدالت En quelque lieu qu'il aille هر نه محله کیدەجک اولور ایسه ـ On appelle Les saints lieux, les lieux de la Terre Sainte اراضئ اراضئ مبارکه‌یی || امکنهٔ مبارکه ـ مبارکه Visiter les saints lieux زیارت ایتمک ـ On dit proverb. d'un homme qui ne possède rien, qu'il n'a ni feu ni lieu کندوده ـ یری یوردی بللوسز نه یاقەجق اوجاق نه اوتورەجق مکان وار در

On appelle Un asile, un lieu de franchise *A.* دار الامان *P.* جای امان *T.* صیغندەجق یر || Les maisons des ambassadeurs sont des lieux de franchise ایلچی قوناقلری دار الاماندر

Et mauvais lieux, les maisons de débauche *A.* حابور ـ رسوایلق یرلری *T.* جای رسوایی *P.* مواطن الفسوق

Il signifie aussi, place, rang *A.* مقام *P.* جا *T.* یر || Il tient le premier lieu مقام اولده در Chaque créancier viendra en son lieu هر بر آلەجقلو تخصیص اولندیغی مقامده نوبته کیرەجکدر

Subrogé en son lieu et place فلانک مقامنه قائم ـ On dit au Palais, Être au lieu et place de quelqu'un, pour dire, avoir la cession de ses droits et actions بر کمسنەنک مقامنده اولمق ـ بر کمسنەیه بدل اولمق

On dit, En premier lieu, en second lieu, en dernier lieu, pour dire, premièrement, secondement, enfin اولاً وثانیاً وبالآخره

On appelle, en termes de Rhétorique, Lieux communs, les sources générales d'où un orateur tire des pensées et des preuves *A.* موارد الکلام ـ مآخذ الکلام

Et certains traits généraux qui peuvent s'appliquer à tout *A.* تعبیرات مطلقة || Il a commencé l'éloge de ce magistrat par un lieu commun sur la justice بو حاکمک مدح وستایشی مقدمەسنی عدالته دائر بعض تعبیرات مطلقه بسطیله بدا ایلدی Ses sermons ne sont que des lieux communs فلانک نطق ایلدیکی موعظلر تعبیرات مطلقەدن عبارتدر

Il se dit aussi, des choses usées et triviales *A.* عبارات مطردة || Il ne se dit que des lieux communs کلامی عبارات مطردەدن عبارتدر

Lieux, signifie aussi, latrines. V. ce mot.

Tenir lieu de, signifie, suppléer, remplacer *A.* بدل ـ عوض *P.* بدل گشتن *T.* یرینی طوتمق ـ فلانک مقامنده اولمق || Cela lui tient lieu de tout بوشی هر شیئک بدل اولمق ـ هر شیئه بدل اولور ـ یرینی طوتار Cette terre lui tiendra lieu de toutes les sommes qui lui sont dues بو چفتلک آلەجغی اولان اقچەنک جملەسنه بدل اولور Il vous tient lieu de père پدرکه بدل اولور ـ فلان کس پدرک مقامنده در

Au lieu de. À la place de *A.* بدلاً منه ـ بمقامه *P.* بجایش *T.* یرینه || Que mettez-vous au lieu de cette période que vous avez ôtée? رفع ایلدیککک فقرەنک یرینه نه قورسک Un tel officier servira au lieu d'un autre فلانک یرینه آخر بر کمسنه خدمت ایدەجکدر Au lieu de celui que j'attendais, il est venu un homme de sa part منتظر ورودی اولدیغم کمسنەنک یرینه طرفندن مرسل بر آدم کلدی ـ Il marque aussi opposition || Au lieu de secourir son ami, il l'a trahi دوستنه اعانت ایدەجکنه خیانت ایلدی ـ دوستنه اعانت Il dissipe tout son bien, au lieu de l'augmenter مالنی تکثیر یرینه اتلاف ـ تکثیر ایدەجکنه اسراف وتبذیر ایدر Au lieu d'étudier, il ne fait que se divertir واسراف ایدر

مطالعدیه مشغول اولدجغنه لهب ولعب ایله امرار وقت ایدر — On dit aussi, Au lieu que... || Il ne songe qu'à son divertissement, au lieu qu'il devrait veiller à ses affaires کندو اموربنه مشغول اولمق اقتضا ایدر ایکن تفرّجدن غیری اموربنه مشغول اولدجغنه — هیچ بر شیئه صرف ذهن ایتمز وقتنی تفرّجدن غیری شیئه صرف ایتمز

LIEUE. Mesure de distance d'un lieu à un autre *A.* میل pl. امیال *P.* میل *T.* میل || Les lieues communes de France sont de deux mille deux cent quatre-vingt-deux toises فرانسەنک میل عادیسی ایکیبیک ایکییوز سکسان ایکی ذراعدن عبارتدر Une lieue de chemin بر میل مسافه یول Faire tant de lieues par jour کونده شو قدر میل طریق قطع ایتمک

On dit proverb. En être à cent lieues, à mille lieues, pour dire, que ce qu'on pense, que ce qu'on dit est fort éloigné du fait صد هزار فرسخ دور — فرسخ فرسخ بعید اولمق وبعید اولمق

LIEUR. Celui qui lie des bottes de foin, des gerbes de blé *A.* رابط الحزمة *P.* دسته بند *T.* دمت باغلییجی

LIEUTENANCE. La charge, l'office de lieutenant *A.* قیام بالمقام *P.* قائممقامی — جا نشینی *T.* قائممقاملق || On lui a donné la lieutenance générale de cette province بو مملکتک قائممقاملغی عهده‌سنه حواله اولندی

LIEUTENANT. Qui tient le lieu, la place d'un autre *A.* قائم بالمقام *P.* جانشین *T.* قائممقام

En termes d'art milit. C'est un officier qui est immédiatement sous un autre officier en chef, et qui en tient la place en son absence *A.* عاقب *T.* ملازم || Lieutenant colonel du régiment de... فلان عسکر آلاینک ضابطنک ملازمی Il y a quatre lieutenants généraux dans cette armée بو اردوده درت نفر سرعسکر ملازملری وار در

LIEUTENANT CIVIL. Celui qui connaît des causes civiles en l'absence du juge *A.* نایب pl. نوّاب — نایب المناب *P.* نایب *T.* جایگیر خدمت نیابت || Lieutenant du bailli حاکمک نایبی

LIÈVRE. Animal sauvage, fort vite et fort timide *A.* ارنب pl. ارانب *P.* خرگوش *T.* طاوشان || Chasser le lièvre صید طاوشانی طاوشان آولمق — ارنب ایتمک Courre le lièvre قوغالمق — C'est aussi le nom d'une constellation *A.* الارنب

LIGAMENT. T. d'Anat. Il se dit de certains tendons qui servent à attacher quelque partie du corps à une autre *A.* رباط pl. رُبُط || Les ligamens du foie, de la matrice, des os de la cuisse ربط الکبد وربط الرحم وربط عظام الفخذ

LIGAMENTEUX. T. de Botan. Il se dit des plantes dont les racines sont entortillées en manière de cordage *A.* ذو الاطناب *P.* ریشه دار *T.* کوکی صچاقلو

LIGATURE. Bande dont les chirurgiens serrent le bras, le pied, pour faire l'opération de la saignée *A.* لفافة pl. لفایف *P.* بند — پیچه *T.* صارقی || Serrer la ligature شدّ لفافه — ارخای لفافه ایتمک صارقی‌یی پکشدرمک — ایتمک lâcher صارقی‌یی کوشتمک

Il se dit aussi de la manière de lier avec cette bande *A.* فنّ الربط اللفایف *P.* فنّ پیچه پردازی — فنّ بند پردازی *T.* صارقیجیلک || C'est un chirurgien qui entend bien les ligatures فنّ ربط لفایفه واقف بر جرّاحدر Il a composé un traité des ligatures فنّ ربط لفایفه دائر بر رساله تألیف ایلدی

LIGNAGE. Race, famille *A.* عرق pl. عروق — نسل pl. انسال *P.* تبار *T.* صوی || Un homme de haut lignage بر کریم العرق عالی تبار — عرق عالی صاحبی — آدم Tous ceux de son lignage عرقندن منشعب اولنلرک جملەسی Ils sont de même lignage جملەسی نسل واحددندر

LIGNE. Trait simple, considéré sans largeur et sans profondeur *A.* خط pl. خطوط *T.* چیزکی || Ligne droite خط مستقیم courbe خط منحنی perpendiculaire خط عمودی spirale خط متحوّی Deux Lignes parellèles خطین متساویین Deux lignes qui se coupent خطین متقاطعین Tirer une ligne d'un point à un autre بر محلدن محلّ آخره قدر تمدید خط کشیده — بر خط ترسیم ایتمک Tracer une ligne ایتمک چیزمک — قلمق — Ligne méridienne. Celle qui marque le méridien dans le lieu où elle est tracée *A.* خط نصف النهار — Ligne horizontale. Une ligne parallèle à l'horizon *A.* خط متساوی بالافق

On appelle aussi Ligne, les traits ou plis du dedans de la main *A.* خط الکف pl. خطوط الکف — سرّ pl. اسرار *P.* خط کف دست *T.* ال آیاسی چیزکیسی || Les charlatans qui se mêlent de chiromancie, observent les lignes de la main علم کف ادّعاسنده اولان لافزنلر ال آیاسی چیزکیلرینه باقارلر — Et une certaine mesure qui est la douzième partie d'un pouce

|| Ce cercle a quinze pouces huit lignes de diamètre بو دائره نك قطری اون بش پرمق وسكز خطدر

En termes d'écriture et d'impression, c'est toute l'écriture qui est sur une ligne droite dans une page *A.* سطر pl. سطور *T.* سطر || Il y a tant de mots à chaque ligne, et tant de lignes à chaque page هر بر سطرده شو قدر الفاظ وهر بر صحيفده هر بر سطر شو قدر الفاظی وهر بر شو قدر سطور وار در صحيفه شو مقدار سطوری مشتملدر Il écrit assez bien, mais il ne fait pas ses lignes droites هب ايوجه حسن خطی وار در انجق سطوری راست ومستقيم يازمز

Il se dit aussi figur. *A.* سلك *P.* راه *T.* يول || C'est un homme qui a toujours marché sur la même ligne, pour dire, qu'il s'est fait des principes de conduite, qu'il a constamment suivis دائما سلك واحد اوزره سلوك ايدر qui s'est tracé une ligne dont il ne s'est jamais écarté اتخاذ ايلديكی مسلكدن اصلا انحراف ومفارقت ايتمدی

On dit, Mettre en ligne de compte, pour dire, employer dans un compte محسوب ايتمك ـ سلك حسابه ادخال ايتمك

On dit aussi, Écrire, mettre, tirer une somme hors ligne, pour dire, l'écrire à la marge ـ هامش ورقده ثبت وتحرير ايتمك حاشيده اشارت ايتمك

Ligne, se dit aussi d'une ficelle dont les ouvriers se servent, pour dresser leurs ouvrages *A.* مطمار *P.* شاقل *T.* چرپی || Tirer une muraille à la ligne ديواری چرپی يه ايپی Marquer le bois à la ligne ديواری چرپيلمك ـ چكمك خشبدی مطمار ايله جيزيلمك Planter des arbres à la ligne اشجاری مدّ مطمار ايله غرس ايتمك

Il se dit aussi d'un instrument de pêche composé d'un cordon ou d'un hameçon qu'on amorce *T.* اولطه || Pêcher à la ligne اولطه ايله بالق آولامق

En termes de guerre, il signifie, rangée *A.* صف pl. صفوف *P.* رده ـ رسته *T.* صره || Toute l'armée était campée sur trois lignes اردونك مجموعی صفوف ثلثه اوزره قونمشيدی L'armée marchait sur deux lignes عسكر ايكی صف اوزره يورر ايدی Il mit toutes ses troupes en bataille sur deux lignes زير اداره سنده اولان عسكرك مجموعنی هنگام مقابلده ايكی صف اوزره ترتيب ايلدی Celui qui commandait l'aile droite de la première ligne صف اولك جناح يمينی اداره سنه مأمور اولان كشی La première ligne des ennemis fut entièrement défaite اعدانك صف اولی كلياً رهين شكست وهزيمت اولمشدر La première ligne plia عسكرك صف اولی متوجه سمت رجعت اولمشدر ـ Il se dit aussi des armées navales || L'amiral étendit ses vaisseaux en haute mer sur une même ligne دونمنا باشبوغی زير اداره سنده اولان سفينه لری صف واحد اوزره تمديد ايتدردی La première ligne de l'armée navale s'était avancée au-delà du cap دونمانك صف اولی بورونك اوته طرفنه كچدی بورونی ـ آشوردی

On appelle Vaisseaux de ligne, les grands vaisseaux de guerre *T.* قپاق قالدرر سفينه لر

Il signifie aussi, retranchement *A.* مترس pl. متارس *P.* كترس *T.* مترس || Travailler aux lignes مترس احداثنده سعی attaquer مترسلری اورمق former مترسلره صولت ايتمك ـ مترس خندقلرينی طولدرمق وهجوم ايتمك combler ـ On appelle Lignes de circonvallation, les retranchemens dont une armée enferme son camp, pour empêcher qu'on ne jette du secours dans la place qu'elle assiége *T.* استحكاماتك صره دائراً ما ـ صره واردی چوره لمه مترسلر ـ واردی دوره سی دار مترسلر صره سی ـ Et lignes de contrevallation, les retranchemens que l'on fait contre une place assiégée, pour empêcher les sorties des assiégés قلعه نك قارشوسنده چپ چوره طولاشدرلمش خندق ومترسلر صره لری ـ Et lignes de communication, les retranchemens que l'on tire d'une tranchée à l'autre, pour la communication des soldats et des travailleurs نفرات عسكريه نك بری برلريله *T.* متارس المواصلة *A.* قاوشمه لرينه مدار اوله جق مترسلر ـ Et lignes de défense, une ligne que l'on conçoit tirée depuis l'angle de défense jusqu'à la pointe du bastion, pour défendre le fossé *T.* خندقلری حمايت ايده جك مترسلر صره سی

Ligne Équinoxiale, ou simplement, La ligne, est ce cercle de la sphère qui s'appelle autrement Équateur *A.* مدار الاستوا || Les peuples qui sont sous la ligne مدار استوا تحتنده متمكن اولان ملل واقوام Quand on passe la ligne مدار استوايی لدی المرور

On appelle en termes de Marine, Ligne de sonde, un long cordeau à l'extrémité duquel on attache du plomb pour mesurer

la profondeur de l'eau *A.* بلد *P.* مقیاس آب *T.* اسقندیل

Ligne, se prend en termes de Généalogie, pour la suite des descendans d'une race *A.* سلك الانساب || Ligne directe, droite سلك الانساب بالطول collatérale سلك الانساب بالعرض Henri IV descend de S. Louis en droite ligne فلان قرال انساب بالطول سلكندن اولدرق فلان قرالك نسب بالعرض احفادندندر Les héritiers en ligne collatérale جهتیله وارث اولنلر

LIGNÉE. Race *A.* ذریت *P.* زه وزاد *T.* دول دوش || Il est mort sans laisser de lignée بی‌ـ بلا ذریة وفات ایلدی زه وزاد وفات ایلدی

LIGNEUX. De la nature du bois *A.* خشبی الکیفیة ـ خشبی *P.* چوب گونه ـ چوبی *T.* آغاجسی || Fibres ligneuses الیاف خشبیة الکیفیة

LIGUE. Union de plusieurs États, pour se défendre ou pour attaquer *A.* رابطة الاتحاد *P.* هم پیمانی ـ پیوند یکجهتی *T.* برلشمه ـ عهدلشمه || Ligue défensive شروط تدافعی حاوی رابطۀ اتحاد offensive شروط تعرضی متضمن رابطۀ اتحاد puissante رابطۀ قویۀ اتحاد Faire ligue ensemble بینهماده رابطۀ اتحادی عقد رابطۀ اتحاد ایتمك Rompre une ligue نقض وشکست ایتمك Ce prince est entré dans la ligue سلك اتحاده ـ بو پادشاه رابطۀ اتحاده لحوق ایلدی Il s'est détaché de la ligue رابطۀ اتحاددن تسلیك اولندی دائرۀ اتحاددن چیقدی ـ منفك اولدی

Il se dit aussi du complot que des particuliers font ensemble pour quelque dessein *A.* محالفة علی ـ معاقدة علی الشر *P.* همزبانی برای فساد *T.* فساد اوزرنده برلشمه || Dans cette ville, dans cette compagnie il s'est fait une ligue بو بلده وبو طایفه ایچنده شر وفساده دائر بر کونه معاقده صورتیافته اولمشدر

LIGUER. Unir dans une même ligue *A.* ادخال فی سلك الاتحاد *P.* در پیوند همپیمانی بستن *T.* بری برلریله اتحاده باغلمق || Il a ligué tous les princes Chrétiens contre les Algériens دول نصارانك جملەسنی جزایرلو علیهنه اولدرق سلك اتحاده ادخال ایتدردی

Se liguer. *A.* عقد الاتحاد *P.* عهد وپیمان بستن ـ پیمان یکجهتی بستن *T.* عهدلشمك ـ برلشمك || Toute l'Italie se ligua pour la défense de sa liberté ایتالیالونك جملەسی سربستیتلرینك محافظەسی خصوصنده عقد اتفاق ایتمشلر در Les vassaux se liguèrent contre leur seigneur تابعین متبوعلری علیهنه عقد اتحاد ایلدیلر

Ligué. *A.* متحد علی *P.* همپیمان *T.* عهدلشمش || *A.* عقید علی فساد *P.* همزبان فساد *T.* فساد اوزرنده حلیف علی الشر ـ الشر برلشمش

LILAS. Sorte d'arbre *A.* بلخیة ـ بهرامج *P.* بهرامه *T.* گل ـ لیلاق || Lilas blanc, rouge بیاض لیلاق قرمزی لیلاق *T.* موش

LIMACE, LIMAÇON. Sorte d'insecte rampant *A.* حلزون *P.* گرەتن *T.* سموکلو بوجك

En termes d'Anat. Limaçon, se dit de cette partie osseuse du labyrinthe de l'oreille qui a la forme d'une coquille de limaçon *A.* حلزونی الصماخ *P.* غضروف گرجن گردنگونه در *T.* سوراخ گوش قولاق دلیکی ایچنك قیورقلو کمرتلکی

On dit, Un escalier en limaçon, pour dire, un escalier qui tourne autour d'un noyau *A.* سلم متحوی *P.* نردبان گرده پیچ *T.* طولاشق نردبان

LIMAILLE. Les petites parties du métal que la lime fait tomber *A.* سحالة ـ برادة *P.* بیرزد ـ سپوسه ـ سونش *T.* اکنتی || Limaille d'acier, de fer چلیك ودمور برادەسی d'or, d'argent آلتون وکومش اکنتیسی

LIMBE, en termes de Mathématique, signifie, bord *A.* شفر ـ شفرة *P.* لب *T.* کنار || Le limbe d'un instrument شفرۀ آلت

En termes d'Astronomie, le bord extérieur du soleil et de la lune *A.* حاجب ـ قرن *P.* ابرو *T.* قاش || Le limbe supérieur du soleil قرن الشمسك جانب اعلاسی l'inférieur حاجب شمسك طرف اسفلی

LIMBES. Le lieu où étaient les âmes de ceux qui étaient morts en la grâce de Dieu avant la venue de Notre-Seigneur *A.* برزخ الاعزة الکرام || Jesus-Christ, après sa mort, tira des limbes les partiarches, les prophètes, etc. حضرت عیسی افندمز بعد الوفات ائمۀ کرام وانبیای عظام واصحاب خیرات ومبراتك ارواحنی عالم برزخدن اخراج ایلدی

LIME. Instrument de fer qui sert à polir les métaux *A.* مبرد *P.* سوهان ـ سودن *T.* اکه || Grosse lime مبرد کبیر ـ مسحل بوکا اکه ایله صیقل ویرلمك لازمدر Il faut polir cela avec la lime ـ Figur. || Passer, repasser la lime sur un ouvrage d'esprit, c'est-à-dire, le corriger, le polir برتألیفه امرار مسحل

امرار مصقلهٔ تصحیح ایتمک - اصلاح وتصحیح ایتمک

LIME. Sorte de petit citron qui a une eau fort douce *A.* طاتلو لیمون *T.* لیموی شیرین *P.* لیمون حلو

LIMER. Polir, couper avec la lime *A.* سحل - برد *P.* ساویدن *T.* اکدلمک || Limer un canon طوپی اکدلمک une grille de fer دمور قفسنی اکدلمک - Il se dit figur. des ouvrages d'esprit. V. Lime.

Limé. *A.* مبرود *P.* ساویده *T.* اکدلنمش

LIMIER. Sorte de chien de chasse *A.* کلب صیّاد *P.* سگ شکاری *T.* آوجی کوپک || Dresser un chien pour en faire un limier کوپکی آوه - کلبی صید ایچون تضریه ایتمک آلشدرمق

LIMITATIF. Qui limite *A.* محدّد *P.* حدّ نهنده *T.* حدودلییجی

LIMITATION. Fixation, restriction *A.* محدودیّت - حدّ - حصر *P.* حدّ وپایان *T.* تعیین حدود ویمه || On lui a donné un pouvoir sans limitation فلانه بلا حدّ وحصر رخصت ویرلمشدر - رخصت نا محدوده ویرلمشدر Il peut rentrer dans sa terre sans aucune limitation de temps تحدید وقت اولنمقسزین ملکنه عودت ایلمکه مأذوندر

LIMITER. Donner des limites *A.* تحدید *P.* حدود بستن *T.* حدود قویمق || Limiter une province بر مملکتی تحدید ایتمک - Il se dit aussi en parlant du prix des choses, du temps, du pouvoir *A.* تعیین الحدّ - تحدید *P.* حدّ نهادن *T.* حدود قویمق || On a limité le prix de ces denrées اشبو ذخایرک بهاسی تحدید اولنمشدر On ne lui a point limité le temps de son voyage سفرک مدّتی تحدید ایده‌جکی Il ne peut souffrir qu'on limite son pouvoir رخصتی حصر وتحدید اولندیغنی چکه‌مز اولنمامشدر

Limité. *A.* منحصر - محدود *P.* حدّ بسته *T.* حدودلنمش

LIMITES. Les bornes qui séparent un territoire, un État d'avec un autre *A.* pl. حدود pl. ارف pl. تخوم *P.* مرز *T.* سنور || Les montagnes, les rivières sont les limites naturelles des pays Les ممالک واقطارک حدود طبیعیّه‌سی جبال وانهار در limites de la France et de l'Espagne فرانسه ایله اسپانیا بیننده Étendre, reculer les limites d'un État توسیع دائرهٔ حدود تمدید حدود - حدود ایتمک Les commissaires qui travaillent au réglement des limites قطع حدود خصوصنده سعی واهتمام امر تحدیدده مأمور اولان مباشرین - ایدن محدّدین Le Rhin, la mer, les Alpes et les Pyrenées étaient les anciennes limites des Gaules غالیا اسمیله معروف اولان قدیمی فرانسه‌نک تخوم وحدودی رین نهری ودریا وآلپس وپیرنه طاغلری ایدی - Figur. || Il a franchi les limites de sa puissance حدّ حکومتنی تجاوز ایلدی C'est un homme qui ne donne point de limites à ses désirs رغبات نفسه اصلاً وقطعاً تعیین حدّ وحصری حدود ایتمز بر آدمدر Une ambition sans limites حدّ واندازه‌دن خارج - یوق حرص نام وشان

LIMITROPHE. Qui est sur les limites *A.* حدید - متاخم - موارف *P.* همحدود - هممرز *T.* سنورداش || Pays lemitrophes حدودک قرب وجوارنده terres همحدود اولان مملکتلر بو Cette province est limitrophe de l'Allemagne کائن اراضی مملکت آلامانک حدید وموارفیدر

LIMON. Boue, terre détrempée *A.* صلصال - ثراء - ترنوق *P.* خره - غریزن *T.* بالچق - کل || Dieu forma Adam du limon de la terre خلق الله آدم من الصلصال Quelques poissons se tiennent dans le limon بالقلرک بعضیسی بالچق ایچنده تعیش ایدرلر Ce fleuve traîne beaucoup de limon بو چای وافر کل سورر - Le limon qui reste sur les terres inondées par le Nil s'appelle *A.* طین الابلیز *T.* طین ابلیس

LIMON. Sorte de citron qui a beaucoup de jus *A.* لیمون *P.* لیمو *T.* لیمون

LIMONADE. Boisson qui se fait avec du jus de limon, de l'eau et du sucre *A.* مشروب اللیمون *P.* شربت لیمو *T.* لیمون شربتی || La limonade est rafraîchissante لیمون شربتی مبرّد در Boire un verre de limonade بر قدح لیمون شربتی ایچمک

LIMONEUX. Bourbeux *A.* کثیر الصلصال - ثریّة *P.* خره‌ناک *T.* کللو - بالچقلو || Terre limoneuse ارض ثریّة - ارض ثریا - زمین خره‌ناک - کللو طپراق

LIMONIER. Arbre qui porte les limons *A.* شجرة اللیمون *P.* درخت لیمو *T.* لیمون آغاجی

LIMOUSIN. Il se dit d'une espèce de maçons qu'on emploie à faire des murailles avec du moellon et du mortier *A.* سیّاع *P.* گلکار - گلیگر *T.* بالچق صوایجی

LIMOUSINAGE. Ouvrage que font les limousins *A.* مطیّن بالسیاع *P.* با کهگل پرداخته *T.* بالچق ایشی || Ce bâtiment n'est que du limousinage بر بنا در یکپاره بالچق ایشی

LIMPIDE. Clair, net *A.* ناصع - صافی - نمیر *P.* ناب *T.* طوری || De l'eau limpide طوری صو - آب ناب - ماه نمیر

LIMPIDITÉ. Qualité de ce qui est limpide *A.* نصاعت - صفوت *P.* پاکیزگی - نابی *T.* صافیلق - طوریلق

LIMURE. Action de limer *A.* برد *P.* سونهش *T.* اکدلمه || La limure de cet ouvrage sera longue بو شیئک اکدلمسی طول مدّته محتاجدر

LIN. Sorte de plante de l'écorce delaquelle on fait du fil *A.* کتّان *P.* کتان *T.* کتن || Semer du lin زرع کتان ایتمک

LINAIRE ou **LIN SAUVAGE.** Plante médicinale *A.* خلصة *P.* نوش گیا *T.* نوروز اوتی

LINCEUL. Drap dans lequel on ensevelit les morts *A.* کفن pl. اکفان *P.* جامهٔ عدم *T.* کفن || Il n'y avait pas seulement un linceul pour l'ensevelir دلالنک میتنی بوریه‌جک بر کفن بیله یوغیدی

LINÉAL. T. de Jurisp. Il se dit de ce qui est dans l'ordre d'une ligne *A.* علی سلک النسب بالطول || La succession linéale سلک نسب بالطول اوزره منتقل اولان وراثت

LINÉAMENT. Il ne se dit que des traits du visage *A.* pl. ملامح - معارف السیما - معارف *P.* لقا *T.* چهره‌نک کورینن یرلری || Les physionomistes prétendent juger du caractère par les linéamens du visage اهل فراست من السیما اولنلر انسانک کیفیّت سیرتنی ملامح ومعرفندن استخراجه قادر اولدقرین ادّعا ایدرلر

LINGE. Il se dit de toute toile mise en oeuvre *A.* ثوب - بزّ pl. ثیاب *P.* کرپاس *T.* بز || Beau linge لطیف بز gros قبا بز fin, menu انجه بز - کرپاس باریک - بزّ رقیق plein تغدلو بز - کرپاس تنند باف - ثوب صفیق uni دوز بز Linge de table سفره بزی de cuisine مطبخ بزی de nuit ثوب اللیل - کیجه‌لک چماشیر Blanchir du linge غسل ثوب ایتمک - چماشیر یقامق Changer de linge چماشیر دکشدرمک - Il se prend aussi pour un morceau de linge *A.* شقّة البزّ *P.* کرپاسپاره *T.* بز پارچه‌سی || Se frotter avec des linges chauds صیجاق بز پارچه‌لریله وجودی اوغوشدرمق Essuyer avec un linge بر بز پارچه‌سیله سلمک

LINGER. Celui qui fait, qui vend du linge *A.* بزّاز - ثوّاب *P.* کرپاسگر - کرپاس فروش *T.* بزجی || Marchand linger بزّاز بازرکان Boutique de linger بزّاز دکّانی

LINGERIE. Métier de linger *A.* بزازت *P.* کرپاسگری *T.* بزجیلک || Il entend bien la lingerie فنّ بزازته وقوف تامّی واردر - Et le lieu où sont les boutiques des lingers *A.* سوق البزّازین *P.* بزّازستان *T.* بزجیلر چارشوسی

LINGOT. Morceau de métal fondu dans la mine, et qui n'est pas mis en oeuvre *A.* سبیکة *P.* کلیچه - ریخته قالب *T.* سوبکه - دوکمه - کلیچه || Lingot d'or, d'argent سبیکهٔ سیم وزر

LINGOTIÈRE. Vaisseau dans lequel on coule les métaux fondus, pour en former des lingots *A.* مذوب *P.* ریخته‌گر قزغان *T.* دوکمه‌جی قزانی

LINGUAL. Qui a rapport à la langue *A.* لسانیّ *P.* زبانی *T.* دله متعلّق || Nerf lingual *A.* عصب اللسان - وترة اللسان *P.* پی زبان *T.* دل سکیری Artère linguale *A.* حاق *T.* دل طمری

LINGUALE. T. de Gram. Il se dit des consonnes dont le son est formé par les mouvemens de la langue *A.* حروف الذلق

LINIÈRE. Terre semée en lin *A.* مزرعة الکتّان *P.* کتانستان *T.* کتن تارلاسی

LINIMENT. T. de Méd. Topique onctueux dont on frotte les différentes parties du corps *A.* مروخ pl. مروخات *P.* روغن دوایی *T.* علاجلو یاغ || Il faut essayer de ramollir et de résoudre cette tumeur par des linimens مروخات طلاسیله شو ورمک حلّ وتلیینی چاره‌سنه باقملودر

LINOTTE. Petit oiseau de plumage gris *T.* کتان قوشی

LINTEAU. Pièce de bois qui se met au-dessus de l'ouverture d'une porte, pour soutenir la maçonnerie *A.* خشب الساکف *P.* چوب بالای آستان *T.* اوست ایشک تحته‌سی || Ce bois n'est bon qu'à faire des linteaux بو آغاج انجق اوست اشک تحته‌لری یاپلمغه صالحدر

LION, fém. **LIONNE.** Animal féroce *A.* اسد pl. آساد - هزبر pl. هزابر - لیث pl. لیوث *P.* شیر *T.* آرسلان || Le rugissement d'un lion *A.* زمزمهٔ اسد - زئیر - نئیم *P.* ژغند شیر *T.* آرسلانک کوموردیسی Un lion rugissant *A.* لیث مزئر *P.* شیر غرین - شیر غرّان *T.* کوموردنجی آرسلان - La femelle s'appelle *A.* لبوة pl. لبوات *P.* شیر ماده *T.* دیشی آرسلان - On dit figur. d'un homme brave, que c'est un lion,

qu'il a un coeur de lion *A.* اسدی الفؤاد ـ مستأسد ـ متلیّث *T.* آرسلان یورکلو *P.* شیر دل ـ شیر مرد

On appelle aussi Lion, le cinquième signe du Zodiaque *A.* برج الاسد || Le soleil entre dans le lion vers la fin de Juillet شمس شهر تموزك اواخرنده برج اسده انتقال ایدر

LIONCEAU. Le petit d'un lion *A.* شبل pl. اشبال *P.* کهره *T.* آرسلان یاوریسی ـ آرسلان انیکی

LIPOTHYMIE. T. de Méd. Défaillance des esprits *A.* غشی *P.* غیسیدن *T.* اوخونمه

LIPPE. Il se dit de la lèvre d'en bas, lorsqu'elle est trop avancée *A.* شفة هدلاء *P.* لب فرو هشته *T.* صارقق دوداق || Avoir une vilaine lippe بر کمسنه‌نك کریه بر شفهٔ هدلاسی بر کمسنه صارقق دوداقلو اولمق ـ اولمق

LIPPÉE. Bouchée. V. ce mot.

LIPPITUDE. T. de Méd. Écoulement trop abondant de la chassie *A.* عمش *P.* هر دم ریزئ ریمهٔ چسم *T.* کوز شیرلغانلغی

LIPPU. Celui qui a une grosse lippe *A.* اهدل الشفة *P.* فرو هشته لب *T.* صارقق دوداقلو

LIQUATION. Opération de métallurgie, qui se fait sur des alliages métalliques dont une ou plusieurs matières composantes, se fondant seules, peuvent être séparées des autres *A.* استصفا *P.* پاکسازی *T.* قال

LIQUÉFACTION. Changement d'un solide en liquide *A.* ذوبان ـ انمیاع *P.* گداخت *T.* اریمه || La liquéfaction de la cire بال مومنك ذوبانی

LIQUÉFIER. Fondre, rendre fluide *A.* اماعة ـ اذابة *P.* گدازیدن ـ آبی ساختن *T.* صولو ایتمك ـ ارتمك || Le feu liquéfie la cire آتش شمع عسلی اذابه ایدر

Se liquéfier. *A.* انمیاع ـ ذوبان *P.* گداختن *T.* اریمك || Le plomb se liquéfie auprès du feu قورشون آتشده ذوبان ایدر

Liquéfié. *A.* ذایب *P.* گداخته *T.* اریمش

LIQUEUR. Substance liquide *A.* مایع pl. مایعات *P.* رونده *T.* صیویق || L'eau est la plus simple des liqueurs صو مایعاتك اك ساده‌سیدر Liqueur forte, agréable مایع شدید ومایع لطیف

On appelle Liqueurs, liqueurs fortes, liqueurs spiritueuses, les boissons dont la base est l'eau-de-vie, ou l'esprit-de-vin *T.* عنبریّة

Et liqueurs fraîches, les boissons rafraîchissantes *A.* pl. اشربة مبرّدة *P.* نوش سود بخشا *T.* شربت ـ سرینلدیجی شربت

Liqueur, se dit aussi d'une certaine qualité de quelques vins, comme des vins muscats et autres, que par cette raison on appelle Vins de liqueur *A.* طلاء ـ منصّف *P.* می پخته *T.* مثلث

LIQUIDAMBAR. Résine liquide d'une odeur agréable, qui découle d'un arbre *A.* عنبر سایل

LIQUIDATEUR. Celui qui liquide un compte *A.* منقّی الحساب ـ ممیّز الحساب *P.* پاکساز حساب *T.* حساب تمیزلدیجی || Commissaire liquidateur تنقیح حسابه مأمور اولان مباشر

LIQUIDATION. Action par laquelle on débrouille, on fixe un compte *A.* تنقیح الحساب *P.* پاکسازئ حساب *T.* حساب تمیزلمسی || Liquidation de dépens, d'intérêts اقتضا ایتمش مصروفات وایشلنمش کذشتدلر حسابنك تنقیحی || Il travaille à la liquidation de toutes ses dettes, de son bien, de ses comptes عهده‌سنده اولان کافهٔ دیونك ومالك اولدیغی اموالك وکندو دفترلرینك حسابلرینی تنقیح ایلمکه مشغولدر

LIQUIDE. Qui coule, qui a les propriétés de la fluidité *A.* مایع pl. مایعات ـ سایل *P.* رونده ـ ریزان *T.* صیویق ـ آقیجی || Les corps liquides اجرام سایله ـ مایعات Ce breuvage est trop épais, il n'est pas assez liquide بو شربت کفایت مقداری سایل اولمیوب غلظتی غالبدر

En termes de Grammaire, on appelle Consonnes liquides, quelques consonnes fort coulantes, qui se prononcent plus aisément que les autres *A.* حروف لیّنة

Liquide. T. de Jurisp. Net, clair *A.* صافی ـ منقّح *P.* پاك *T.* صافی ـ تمیز || Il lui reste dix mille écus clairs et liquides صافی ومنقّح اون بیك غروش مالی قالدی Nous avons compté ensemble, il me doit tant de liquide بینمزده لدی رؤیة الحساب ذمّتنده صافی ومنقّح اولمرق شو قدر صحیح ومنقّح ـ الدجغم قالدی

LIQUIDER. Fixer à une somme certaine des prétentions contentieuses *A.* تنقیح الحساب *P.* حسابرا پاك ساختن *T.* حسابی تمیزلمك || Liquider ses dettes دیون حسابنی تنقیح son bien بر کمسنه مالی حسابنی تنقیح ایتمك

Liquidé. *A.* منقّح *P.* حساب پاك *T.* حساب تمیزلنمش حساب

LIQUIDITÉ. Qualité des corps liquides *A.* مایعیّت *P.* روندگی

صیویقلق .T

LIQUOREUX. Il ne dit qu'en parlant de certains vins qui ont une douceur particulière, comme les vins muscats et autres *A.* حلو المذاق *P.* شیرین *T.* طاتلو

LIRE. Parcourir des yeux ce qui est écrit, et le parcourir avec la connaissance de la valeur des lettres *A.* تلاوت ـ قرائت *P.* خواندن *T.* اوقومق || Lire tout bas زیر ـ مهامسةً قرائت ایتمك à haute voix جهاراً کیزلوجه اوقومق ـ لب قرائت ایتمك صوت بلند ایله اوقومق ـ قرائت ایتمك Il ne sait ni lire ni écrire نه اوقومسی ـ نه قرائتدن ونه کتابتدن خبیر در ونه یازمسی وار در Lire avec des lunettes کوزلك ایله اوقومق Une écriture mal aisée à lire اوقونمسی کوج بر یازو

Il se dit aussi des lectures qu'on fait pour son instruction ou pour son amusement *A.* مطالعة || Lire avec application ادمان ومداومت ایله مطالعه ایتمك Lire l'Écriture کتاب اللهی l'histoire Grecque یونان قدیم تاریخنی مطالعه ایتمك Il ne suffit pas de lire, il faut retenir یالکز مطالعه ایتمك مطالعهٔ کتاب کافی اولمیوب قرائت اولنان شیئك حفظی دخی لازمدر

Et d'un livre qu'un professeur explique à ses auditeurs *A.* افادة *P.* درس دادن *T.* درس ویرمك ـ اوقوتمق || Ce professeur nous lisait Homère بو معلم بزه فلان شاعرك دیوانینی افاده ایدر ایدی — Et on dit à un écolier, Quel auteur vous lisez dans votre classe? درسکده قنغی کتابدن استفاده ایدرسك

Il se prend figur. pour Pénétrer dans la connaissance de quelque chose d'obscur et de caché *A.* استدلال ـ استشعار ـ کشف || Lire dans la pensée, dans le coeur de quelqu'un صحیفهٔ ضمیرده منتقش اولان صور خواطر وافکاری دیدهٔ ادراك ایله کشف واستدلال ایتمك lire dans les yeux de quelqu'un بر کمسنه‌نك ما فی الضمیرینی لسان دیده‌سندن کشف واستدلال ایتمك lire dans les astres, dans l'avenir نجومدن استخراج احکام ایله مستقبلات اموری درك واستشعار ایتمك

Lu. *A.* مقروء *P.* خوانده *T.* اوقونمش

LIS. Genre de plantes dont la plus connue est le lis blanc *A.* زنبق ـ سوسن ابیض *P.* زنبق ـ سوسن *T.* زنبق ـ سرن || La blancheur des lis زنبق چیچکلرینك آقلغی Blanc comme un lis زنبق کبی بیاض Lis bleu سوسن کبود رنگ Planter des lis زنبق غرس ایتمك Ognon de lis زنبق صوغانی

On dit figur. Un teint de lis, un teint de lis et de rose کل رخ ویاسمین رنگ ـ رو ویاسمین سیما

LISÉRÉ. Petite bordure appliquée sur une étoffe *A.* حاشیة *P.* کناره *T.* کنار ـ زه

LISÉRER. Broder le contour des fleurs sur le fond d'une étoffe, avec un fil d'or ou de soie *A.* وضع الحاشیة ـ تحشیة *P.* کناره کشیدن *T.* کنار چکمك ـ زه چکمك ـ کنار قویمق || Lisérer les fleurs d'un damas چیچکلو اطلسك چیچکلری اطرافنه زه چکمك

LISEUR. Qui a l'habitude de lire beaucoup *A.* مدمن القرائة *P.* بسیار خوان *T.* چوق اوقویجی

LISIBLE. Aisé à lire *A.* سهل القرائة ـ ممكن القرائة *P.* خواندنی *T.* قولای اوقومسی ـ اوقنور || Son écriture n'est pas lisible خطی ممکن القرائه دکلدر Son écriture n'est pas belle, mais elle est lisible ـ یازوسی کوزل دکل انجق اوقنور حسن خطی یوق لکن یازدیغی سهل القرائه در

LISIBLEMENT. D'une manière lisible *A.* علی قدر الامکان القرائة *P.* بقدریکه خواندنی باشد *T.* اوقونه بیلجك قدر || Il n'écrit pas bien, mais il écrit lisiblement خطنده حسن یوق انجق اوقونه بیلجك قدر یازو یازار

LISIÈRE. Le bord d'une étoffe, qui est d'un autre tissu que l'étoffe *A.* طرف *P.* کنار *T.* اوج || La lisière d'une toile بزك کناری La lisière de cette toile est trop lâche بو بزك کناری بغایت کوشکدر Ce drap a cinq quarts de large entre deux lisières بو چوقه‌نك براوجندن اول بر اوجنه قدر عرضی بش ربع ذراعدر

Il se dit aussi de deux cordons qu'on attache aux robes des enfans par derrière, et qui servent à les soutenir quand ils marchent *A.* زمام الثوب الصبی || Tenir un enfant par la lisière چوجوغی یورر ایکن اوزرنده اولان ثوبك زمامندن طوتمق — On dit figur. d'un homme qui se laisse gouverner, qu'il sera toujours à la lisière زمام اختیاری دائما آخرك یدنده اوله‌جقدر que c'est un homme qu'on mène à sa lisière زمام اختیارینی آخرك یدینه تسلیم ایدر مقوله‌دندر

Il se dit aussi des extrémités d'une province, d'un pays considéré comme limitrophe d'un autre *A.* اقصی الحدود ـ قصاراء

– سر زمين *P.* رأس الحدود – منتهاء الحدود – التخوم سرحد *T.* سنور باشى || Les villages qui sont sur la lisière حدود باشنده رأس حدودده كائن قرا وبقاع Sur les lisières

On dit aussi, La lisière d'une forêt, d'un bois *A.* حانف – طرّة *P.* كنار *T.* قييى

LISSE. Uni et poli *A.* املس – املص – اخلق – سخلق *P.* ثوب همواز *T.* دوبدوز – صيرنجق – يالچين || Étoffe lisse املس اجرام Tous les corps lisses sont froids au toucher ملسانك جملهسى عند اللمس بارد در Cela est lisse comme du verre شيشه كبى املس وهموار در

LISSER. Rendre lisse *A.* تمليس – خلق *P.* مهره زدن – هموار كردن *T.* دوزلتمك – مهرهلمك – يالچينلتمق || Lisser du linge, du papier بزى وكاغدى دوزلتمك

LISSOIR. Instrument avec lequel on lisse le linge, etc. *A.* صرجه قيقاب *P.* مهره *T.* مهره || Lissoir de verre, de marbre بزه مهره وصرمر مهره Passer le lissoir sur le linge بزى مهرهلمك – اورمق

LISTE. Catalogue *A.* دفتر pl. دفاتر *P.* اواره *T.* دفتر || La liste du grand conseil ارباب مشورت عظما دفترى du Parlement ارباب ديوان دفترى des morts et des blessés مقتولين ومجروحين دفترى Celui-là n'est pas sur ma liste فلان دفترمده مقيّد دكلدر – كشى دفترمده دكلدر La liste des bénéfices vacants محلول قالمش زعامتلرك دفترى Ce livre-là n'était pas dans ma liste بوكتاب دفترمده يوغيدى

Liste Civile, se dit, dans quelques monarchies, de la somme assignée chaque année au roi pour la dépense de sa maison *T.* جيب همايون مالى

LIT. Meuble dont on se sert pour dormir *A.* سرير الفراش – فراش *P.* سرير خواب – خوابگاه *T.* يتاق كرويدى – يتاق || Grand lit بر سرير فراش عظيم Dresser un lit سرير فراش نصب ايتمك – قورمق Lit bien garni سرير فراش مزيّن ومجهز Le devant d'un lit سرير فراشك مقدّمى Les pieds du lit سرير فراشك آياقلرى Se mettre au lit يتاغه ياتمق – يتاقده آرام وقرار ايتمك Se tenir au lit يتاغه وارمق – Se lever du lit خوابگاهدن قيام ايتمك – يتاقدن قالقمق Il est mort dans son lit فراشنده تسليم جان ايلدى – يتاغنده وفات ايلدى – En parlant des matelas, draps, etc. dont le bois de lit est composé, on emploie les mots *A.* فراش *P.* پستر – تشتخانه – جامه خواب *T.* توشك – دوشك || Faites-moi mon lit فراشى قالدرمق – دوشكمى ياب Défaire un lit دوشكى قالدرمق Lit suspendu فراش معلق – On dit, Garder le lit, quand quelque incommodité oblige d'y demeurer صاحب فراش اولمق – Et être au lit de la mort, pour dire, être malade à l'extrémité صاحب فراش موت اولمق

Il se prend aussi pour Mariage dans ces phrases: Les enfans du premier lit, du second lit فراش اوّلدن اولان اولاد وفراش ثانى اولادى

On dit aussi, Mourir au lit d'honneur, pour dire, mourir à la guerre dans quelque occasion remarquable عرصهٔ گاه شرف واقبالده جانسپارانه تسليم روح ايتمك – Il se dit aussi, en parlant d'un homme qui est mort dans l'exercice d'une profession honorable آسودهٔ پستر عزّ وشرف اولمرق ذايق عرض ووقار يله – شربت نا خوشگوار هادم اللذات اولمق ترك حيات ايتمك

On appelle, Lit nuptial, le lit où les nouveaux mariés couchent la première nuit de leurs noces *A.* بيت الزفاف – فراش الزفاف

Et lit de repos, une sorte de petit lit bas où l'on se repose pendant le jour *A.* صفّة الاستراحة *P.* صفّهٔ آرام – آرامگاه *T.* استراحت صفهسى

Lit, se dit aussi de tout lieu où l'on se couche *A.* مضجع pl. مضاجع – منام *P.* خوابگاه *T.* يتاجق ير – يتاق || Un lit de gazon چيمدن يتاق La terre est son lit يتاجق يرى طپراقدر Il couche sur un fumier, c'est là son lit منامى بر مزبله در – بر مزبله اوزرنده ياتور

Il signifie aussi, le canal par où coule une rivière *A.* مجراء النهر – فراش النهر *P.* خانهٔ رود – ميانهٔ رود *T.* نهرك اورته – نهرك آناسى – يرى || Le lit du Danube فراش نهر طونه – آنا طونه

Et une couche de quelque chose qui est étendue sur une autre *A.* فرش *P.* توه *T.* قات – دوشك || Dans ce terrain vous trouverez un lit de terre, puis un lit d'argile, puis un lit de sable بو ارضده بر فرش طپراق آندنصكره بر فرش اوزلو طپراق وصكره بر فرش قوم وار در

LITHARGE. Chaux de plomb fondu *A.* مرتك – مرداسنج *P.* مردارسنج *T.* مردهسنك مردهسنگ

LITHIASIE. T. de Méd. Formation de la pierre dans le corps humain *A.* تكوّن الحصاة *P.* سنگ بستگی *T.* صورت طاش پیدا اولمه

LITHOCOLLE. Ciment avec lequel les lapidaires attachent les pierres précieuses pour les tailler sur la meule *A.* لزاق الحجر - لزاق الرخام - سمغ البلاط *T.* طاش یالیمی

LITHOLOGIE. Partie de l'histoire naturelle, qui a les pierres pour objet *A.* بحث عن تعریف الطبایع الاحجار

LITHOLOGUE. Auteur qui a écrit sur les pierres *A.* مؤلّف فی علم الطبایع الاحجار

LITHONTRIPTIQUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui dissolvent la pierre dans la vessie *A.* محلّل الحصاة *P.* سنگ گداز *T.* طاشی ازدریجی - طاشی طاغدیجی

LITHOPHAGE. Petit ver qui se trouve dans l'ardoise, et qui la mange *A.* دود الحجر *P.* کرمک سنگ *T.* طاش قوردی

LITHOPHYTE. Terme générique par lequel on désigne toutes les substances pierreuses produites par les insectes de mer *A.* نوابت حجریّة البحر

LITHOTOME. Instrument de Chirurgie propre à l'opération de la taille *A.* مبضع لبزل المثانة - مبضع لشقّ المثانة *T.* قاوغی یاره‌جق آلت

LITHOTOMIE. Opération par laquelle on tire la pierre de la vessie *A.* تبزیل المثانة *P.* شکافتن آبدان *T.* قاوغی یارمه

LITIÈRE. Paille qu'on répand dans les écuries, dans les étables sous les chevaux et les bestiaux, afin qu'ils se couchent dessus *A.* فراش الحیوان *P.* فراش جانوران *T.* جانور دوشکی

Et sorte de voiture suspendu sur des brancards *A.* نعش *P.* تخت روان *T.* تختروان

LITIGANT. T. de Jurisp. Plaidant *A.* مدّعی pl. مدعیون - مدعی *T.* دعواجی *P.* جدلکار - دعوا کننده - منازع || Il y a plusieurs parties litigantes dans cette affaire بو خصوصده متعدّد بو مصلحتک متعدّد دعواجیسی وار در - مدّعیلر وار در

LITIGE. Contestation en Justice *A.* دعوی - منازعة - مخاصمة *P.* دعوا - ستیز - *T.* جدلکاری - دعواجیلق - غوغا || Cette terre est en litige بو ملک منازع فیهدر - دعوالو در - غوغالو در

Il se dit aussi de toute sorte de contestation *A.* مجادلة pl. مجادلات - معارضة pl. معارضات *P.* سرنگ - ستیز *T.* || Cela peut occasioner un litige بو شیٔ مجادله‌یه باعث اوله بیلور چکسمه

LITIGIEUX. Qui est contesté en Justice *A.* منازع فیه - محلّ المعارضة - تحت الدعوی *P.* ستیز بیده *T.* غوغالو - نزاعلو || Affaire litigieuse مصلحت منازع فیها Droit litigieux محلّ معارضه اولان بر حق

LITRON. Petite mesure dont on se sert pour mesurer les choses sèches *A.* نصیف *T.* شنک

LITTÉRAIRE. Qui appartient aux Lettres *A.* علمی *T.* علمه متعلق || Société littéraire مشارکت علمیّه Journal روزنامهٔ اخبار علمیّه Dispute مباحثهٔ علمیّه Nouvelles littéraires علمیّه mémoires لوایح علمیّه Les haines littéraires sont violentes علم - ادّعاسنه دائر اولان خصومات بغایت شدید اولور مخاصمات علمیّه‌نک شدّتی چوقدر

LITTÉRAL. Pris à la lettre *A.* تحت اللفظ - لغوی || Le sens littéral de l'Écriture-Sainte انجیل شریفک معنای تحت اللفظ معناسی - لغویسی L'explication littérale تحت اللفظ اولان شرح وتفسیر - On dit, qu'un homme est trop littéral, pour dire, qu'il prend trop les choses au pied de la lettre الفاظک معنای لغویسندن اصلا منفک اولمز

Il se dit aussi en parlant de la langue Grecque ancienne par opposition à la langue Grecque moderne *A.* لغت یونان قدیم || Le Grec littéral est fort différent du Grec moderne لغت یونان قدیم فی یومنا هذا مستعمل اولان لسان رومدن فرقلو در

LITTÉRALEMENT. À la lettre *A.* لفظاً بلفظ - حرفاً بحرف - حرفاً بعد حرف *P.* حرف بحرف *T.* حرفی حرفنه - || Il ne faut pas expliquer cela littéralement بوکا لفظاً بلفظ معنا ویرمک اقتضا ایتمز Ce passage pris littéralement, signifie... بو عباره حرف بحرف شرح اولنه‌جق اولور ایسه معناسی شو در که

LITTÉRALITÉ. Attachement scrupuleux à la lettre dans une traduction *A.* تبعیّة بمعناء اللغوی *P.* پیروی بمعنای *T.* سوزک معناسندن آیرلمامزلق لغوی || Il n'est pas facile dans une traduction de concilier la littéralité avec l'élégance ترجمه‌ده معنای لغوی‌یه تبعیّت ایله حسن ولطافت کلامی توفیق ایتمک امر آسان دکلدر

LITTÉRATEUR. Qui est versé dans la littérature *A.* عالم الادبیّات *P.* دانای ادبیّات *T.* اوقومش - اوقوسی چوق || Un grand littérateur عظمای علمای ادبیّاتدن بری

LITTÉRATURE. Connaissance des belles-lettres et des matières qui y ont rapport *A.* معرفة الادبيات *P.* دانش ادبيات *T.* ادبياتك بيلشى || Profonde littérature ادبياتده معرفت ادبياتده كثير واسعه وعميقه Avoir beaucoup de littérature معرفت ادبياتدن المعلومات اولمق N'avoir point de littérature معارف كليا بى بهره اولمق Un ouvrage plein de littérature معارف ادبيه ايله مشحون بر تأليف Se livrer à la littérature ادبيه حصر اوقات ايتمك La littérature a beaucoup de branches, il est difficile de les cultiver toutes معارف ادبيه نك فروعى فراوان اولمغله جملهسنه بذل اهتمام اولنمق امر مشكلدر — Il se dit aussi de l'ensemble des productions littéraires d'une nation *A.* كتب ادبيه || La littérature Anglaise est riche en ouvrages de morale انكلتره لونك كتب ادبيهلرنده اخلاقه دائر آثارك وفرتى وار در La littérature moderne est bien inférieure à la littérature ancienne متأخرينك كتب ادبيهلرى متقدمينه نسبت ايله كمايه در

LITURGIE. Le service de la messe *A.* قداس شريف

LIVÈCHE. V. Sermentaire.

LIVIDE. Qui est de couleur plombée et tirant sur le noir *A.* اسربى اللون — ادكن *P.* اسربفام *T.* قرامتى مور — قرامتق || Teint livide رنگك روى ادكن Lèvres livides شفاه اسربى مور دوداق — قرامتق مور دوداق — اللون Il est encore tout meurtri et tout livide des coups qu'on lui a donnés, il en a la peau, la chair toute livide كثرت ضربدن هر طرفى پر كدوه كثرت ضربدن هر — اولوب جلد بدنى الى الآن ادكندر يرى برهلنوب دريسى هنوز موس مور در

LIVIDITÉ. État de ce qui est livide *A.* لون اسربى — دكنت *P.* رنگك اسربى *T.* قرامتى مورلق

LIVRAISON. Action par laquelle on livre de la marchandise qu'on a vendue *A.* تسليم pl. تسليمات *P.* دهش *T.* ويرمه || Pleine et entière livraison تسليم تام وكامل Il avait promis de fournir tant de muids de vin, mais quand ce vint à la livraison . . . شو قدر فوچى شراب اعطا ايدهجكنى وعد ايتمشيكن وقت تسليمى حلولنده شويله ايتدى Il a fait livraison de tant de pièces d'étoffes شو قدر طاقه قماش تسليم ايلدى — En termes de librairie, on appelle Livraison, une partie d'un ouvrage que l'on ne publie que par parties || La première livraison de cet ouvrage بصيلان كتابك تسليم اولى

LIVRE. Volume de plusieurs feuilles de papier, écrites à la main ou imprimées *A.* كتاب pl. كتب || Livre manuscrit دست خط بر كتاب — ال يازوسى كتاب imprimé كتاب بصمه كتاب — طبع اولنمش كتاب — مطبوع anonime مؤلفك اسمى يوق بر — مؤلفك اسمى نا معلوم كتاب grand كتاب كبير relié كتاب مجلد Emprunter des livres استعارهٔ كتب ايتمك Prêter des livres اعارهٔ كتب ايتمك Un livre doré sur tranche كنار اوراقى مذهب بر كتاب Catalogue de livres كتاب دفترى L'index, la table d'un livre فهرست كتاب La couverture d'un livre كتابك جلدى la marge كتابك كنارى — هامش كتاب les feuilles, les pages كتابك اوراق وصحايفى Livre in-folio بتون طبقه قطعهسنده بر كتاب in-quarto ربع طبقه قطعهسنده بر كتاب in-octavo ثمن طبقه قطعهسنده بر كتاب — On appelle Livres sacrés, livres canoniques, les livres de l'Écriture-Sainte qui sont reçus de toute l'Église *A.* كتب شريفه — Et livres apocryphes, ceux que l'Église ne reçoit pas *A.* كتب مردودة — Et livres d'Église, ceux qui servent à l'usage ordinaire de l'Église *A.* كتب الصلاة — On dit d'un homme qui parle en termes trop recherchés, qu'il parle comme un livre *T.* كتاب اوقور كبى تكلم ايدر

On dit figur. Le livre du monde, et alors on considère le monde, comme une source d'instruction *T.* درس عبرتنماى احوال عالم || Le livre du monde est un excellent livre درس عبرتنماى احوال عالم انفع واعلا درسلردندر Il n'est rien tel que d'étudier dans le livre du monde درس عبرتنماى احوال عالمدن استفاده ايتمك قدر انفع والزم بر شئ يوقدر

On dit aussi, que ce philosophe étudie le grand livre de la nature لوح كبير خلقت وقدرته امعان انظار مطالعهدن خالى دكل بر حكيمدر — Et dans le langage de l'Écriture, que les élus sont écrits dans le livre de vie اسامئ برزيدگان لوح حيات جاودانيده مسطور ومقيد در — On dit aussi, Cela est écrit dans le livre du destin بو شيئك وقوعى لوح تقديرده مسطور در

Il se prend aussi, pour une des principales parties d'un ouvrage *A.* جزء pl. اجزاء || Cet auteur a divisé son ouvrage en douze livres بو مؤلف تأليفنى اون ايكى اجزايه تقسيم ايلدى — انشا ايلديكى تأليفى Le premier, le second livre

جزء اوّل جزء ثانی

Et pour Registre, papier-journal *A.* دفتر pl. دفاتر *P.* اواره *T.* دفتر || Livre de marchand بازرکان دفتری de compte محاسبه دفتری de dépense مصرف دفتری de mise et de recette تسلیمات ومقبوضات دفتری Livre-journal *A.* دفتر ال دفتری *T.* اوارهٔ روزمرّه *P.* یومیّ Être sur le livre d'un marchand بر کمسنه‌نک اسمی بازرکان دفترنده مقیّد اولمق Écrivez, mettez cela sur votre livre بونی دفترکه قید ایله Le livre d'un marchand fait foi en Justice بازرکان دفتری احتجاجه صالح ـ سند مثابه‌سنده در ـ عند الحکّام معتبر در ـ عدّ اولنور On dit, qu'un marchand sait bien tenir les livres, pour dire, qu'il tient un bon état de ce qu'il achète et de ce qu'il vend فلان بازرکان علم دفترده ماهر در

Et pour un ouvrage d'esprit d'assez grande étendue pour faire un volume *A.* رسالة pl. رسالات || Un livre plein d'érudition صنوف علوم ومعارف ایله مشحون بر رسالهٔ جمیله Livre approuvé رهین حسن قبول اولمش بر رساله ـ رسالهٔ مقبوله censuré رسالهٔ مردوده défendu رسالهٔ منهیّة ـ رسالهٔ ممنوعه Composer, parcourir, feuilleter un livre بر رساله‌یی تألیف ایتمک وتتبّع ومطالعه ایتمک

À Livre ouvert, signifie, sans avoir besoin d'étudier *A.* نظرةً واحدةً *P.* در یک نظر *T.* بر باقشده || Traduire un auteur à livre ouvert نظرهٔ واحده‌ده ترجمه ایتمک

LIVRE. Poids contenant un certain nombre d'onces *A.* رطل pl. ارطال *P.* من *T.* رطل

LIVRE. Monnaie de compte *T.* لیوره تعبیر اولنور سکه ـ On dit, Venir au sou la livre, ou au marc la livre, pour dire, venir au partage d'une somme, suivant la proportion de ce qui est dû à chacun غروشده شو قدر اقچه حسابیله هر برینه اصابت ایدن حصّه‌یی تقسیم ایتمک

LIVRÉE. Il se dit des habits de couleur dont on habille ses gens *T.* خدمتکارلرک رسم لباسلری رنکی || La livrée du Roi est bleue پادشاه خدمتکارلرینک رسم لباسلری رنکی مائیدر Cet homme a changé sa livrée فلان کمسنه خدمتکارلرینک رسم لباسلری رنکنی تبدیل ایلدی ـ Il se dit aussi de tous les gens portant une même livrée کسوهٔ یکرنک ایله ملبّس اولان خدمتکاران ـ On dit figur. La livrée de la misère, de la servitude, pour dire, les marques extérieures dont on peut les reconnaître لباس فقرومسکنت ولباس فرمانبری ورقیّت

LIVRER. Mettre en main, au pouvoir de quelqu'un *A.* تسلیم *P.* دادن *T.* ویرمک || Livrer de la marchandise مال تسلیم ایتمک و ویرمک du pain de munition aux troupes عسکره تعیینات اتمکی عهدنامه موجبنجه قلعه‌یی ویرمک Livrer une place par traité ویرمک Judas livra Notre-Seigneur aux Juifs یهودا تسلیم ایتمک حضرت عیسی افندمزی یهودیلره تسلیم ایلدی ـ On dit, Livrer bataille, pour dire, donner bataille جنک ویرمک

Il signifie aussi, abandonner *A.* ترک *P.* بگذاشتن *T.* براقمق || Livrer une ville au pillage بلده‌یی یغمایه ویرمک ـ la livrer à la fureur des soldats بلده‌یی عسکرک عنف وشدّتنه ـ پنچهٔ سختگیر خشم وکیننه ترک ایتمک

Se livrer. *A.* تسلیم النفس ـ تسییب النفس ـ ابهال *T.* تسلیم النفس *P.* خودرا تسلیم کردن ـ خودرا سپردن ـ کندوی‌یی صالیویرمک ـ اولنمق || Se livrer en proie à ses passions امراض نفسانیّه‌یه ـ هوای نفسه تسلیم نفس ایتمک Se livrer à la joie نفسنی دریای تسلیم زمام اختیار ایتمک à la douleur نفسنی صحرای شادمانی وسروره ابهال ایتمک آلام واکداره تسییب وابهال ایتمک

On dit, Se livrer à quelqu'un, pour dire, s'abandonner à lui sans réserve فلانک یدینه تسلیم عنان اختیاری بسبتون ـ ایتمک ـ On dit aussi, C'est un homme qui ne se livre pas, pour dire, c'est un homme très-réservé زمام اختیاری ید آخره تسلیم ایدر مقوله‌دن دکلدر

Livré. *A.* مسلّم *P.* داده ـ تسلیم کرده *T.* تسلیم ـ ویرلمش اولنمش

LIVRET. Petit livre *A.* کتاب صغیر ـ مجلّة صغیرة *P.* کتابچه *T.* کتابجغز

LOBE. Pièce molle de certaines parties du corps des animaux, spécialement du poumon et du foie *A.* رعامی *P.* جگر کوشه *T.* جکر یومشغی || Les lobes du poumon du côté gauche, du côté droit رعامی ایسر ورعامی ـ رئه‌نک رعامی یسار ویمینی ایمنی

Il se dit en Botanique, des semences et des fruits de certaines plantes qui sont partagées en deux parties égales *A.* حبّة فلیقة ـ فاکهة فلیقة *P.* دانهٔ دو نیم ـ میوهٔ دو نیم *T.* تخم ـ یارمه یارمه یمش

LOCAL. Qui appartient au lieu *A.* مختصّ بالمكان ـ مختصّ بالارض *P.* برمكانه مخصوص بجاى *T.* يرلو || Coutume locale عرف مخصوص بالمكان ـ مخصوص اولان عادت Usages locaux بر مكانه مخصوص اولان رسوم وآداب

Il signifie aussi, la disposition des lieux *A.* حال الموقع ـ كيفيّة الموقع *P.* حال زمين *T.* يرك حالى || Je connais bien le local يرك كيفيّت ـ كيفيّت موقع رتنا معلوممدر حالى

LOCALITÉ. Particularité ou circonstance locale *A.* حيثيّة المكان ـ طبيعة المكان ـ خاصّة الموقع *P.* طبيعت زمين *T.* يرك اقتضاى حالى || Certaines lois doivent être modifiées par les localités قانونلرك بعضيسى طبيعت موقع ومكانه نظراً تعديل يرك اقتضاسنه كوره تعديله محتاجدر ـ اولنمه محتاجدر

LOCATAIRE. Qui tient une maison à loyer *A.* مستأجر pl. مستأجرين ـ مستكرى pl. مستكريون *P.* كراشدار ـ ستره دار *T.* كراجى || Ce n'est pas au locataire à faire les grosses réparations, c'est au propriétaire كلّيتلو تعميرات مستأجره لازم كلميوب صاحب خانه‌نك واجبهٔ ذمّتيدر Il n'a qu'un locataire dans sa maison خانه‌سنده يالكز بر مستأجر وار در

LOCATIF. Il se dit des réparations qui regardent le locataire *A.* عايد الى المستأجر *P.* آنچه در عهدهٔ كراشى باشد *T.* مستأجره عايد اولان || Réparations locatives كراجى يه دوشن تعميرات

LOCATION. Action de celui qui donne son héritage à loyer *A.* ايجار ـ تقبيل ـ الزام

LOCH. Morceau de bois qui, étant attaché à une corde et jeté dans la mer, sert à mesurer la vitesse d'un vaisseau *A.* مقياس الطريق السفينة *P.* مقياس ره كشتى *T.* كمينك يولنى اولچجك ايپ

LOCHER. Il ne se dit qu'en parlant d'un fer de cheval qui branle *A.* انتغاض النعل *P.* نعل جنبيدن *T.* نال اوينامق || Regardez aux pieds de ce cheval, j'entends un fer qui loche بو آتك آياغنه باق يرندن اوينامش نعلك سسى ايشيديلور

LOCHIES. Flux de sang qui suit l'accouchement *A.* دم النفاس *P.* خون زچه *T.* لوغسه‌لق قانى

LOCUTION. Expression, phrase *A.* تعبير *P.* سخن *T.* سوز || Cette locution n'est pas bonne بو بر تعبير غير مستحسندر Une locution basse تعبير دنى mauvaise تعبير ردى impropre تعبير نا بجا

LODIER. Couverture de lit *A.* غطاء الفراش *P.* بستر پوش *T.* يتاق اورتوسى

LODS. T. de Pratique, qui ne se dit qu'avec le mot Ventes. Le droit de lods et de ventes est la redevance qu'un seigneur avait droit de prendre sur le prix d'un héritage vendu dans sa mouvance *A.* pl. عوايد الفراغ *T.* فراغ خرجى || Payer les lods et ventes فراغك عوايدينى ادا ايتمك Composer pour les lods et ventes عوايد ورسومات فراغك مقدارينى بالتراضى قطع ايتمك Faire quelque remise sur les lods et ventes فراغك عوايد ورسومات معتاده‌سندن بر مقدارينى تنزيل ايتمك

LOGARITHME. Nombre pris dans une progression arithmétique, et qui répond à un autre nombre pris dans une progression géométrique *T.* لوغاريتم

LOGARITHMÉTIQUE. Qui a rapport aux logarithmes *T.* لوغاريتم حسابنه متعلّق

LOGE. Petite hutte *A* خصّ *P.* كلبه *T.* قولبه || Cet ermite s'est fait une petite loge بو زاهد بيابان نشين كندويه بر اوفاق قولبه ياپدى

Il se dit aussi d'une petite chambre faite de cloisonnage *A.* حجرة pl. حجرات *P.* كريچه *T.* اوطه || La loge d'un portier قپوجى اوطه‌سى ـ حجرهٔ بوّاب Les loges des lingères ملعبه‌نك چاشورجى اوطه‌لرى Les loges d'un spectacle حجره‌لرى

LOGEABLE. Où l'on peut loger *A.* قابل السكنا *P.* نشستنى *T.* اوتوريلور || Il y a de belles maisons qui ne sont guère logeables قابل سكنا اولميان بيوت لطيفه وار در

LOGEMENT. Il se dit du lieu d'une maison où l'on loge *A.* مسكن pl. مساكن ـ محلّ الاقامة *P.* جايگاه اقامت *T.* بر مسكنى || Où est son logement ? كمسنه‌نك اوتورديغى ير مسكنى باغچه‌يه قنغى طرفده در Son logement est sur le jardin ناظر در Son logement consiste en trois ou quatre pièces مسكنى اوچ درت حجره‌دن عبارتدر Avoir son logement au rez de chaussée بر كمسنه‌نك محلّ اقامتى يرك برابرلكنده اولمق

Il se dit aussi des logis marqués pour les troupes *T.* عسكرى قوناغى || Exemption de logement des gens de guerre عسكرى قوناغى تكليفندن معافيّت Une ville fort sujette au logement de gens

de guerre ایکیده برده عسکری قوناغی تکلیفیله مکلف بر بلده

Il se dit aussi des logis marqués dans un voyage pour le Roi et pour la Cour *A.* مرحلة *P.* نزولگاه *T.* قوناق یری || La fonction des maréchaux des logis est de marquer les logemens قوناقچینك لازمهٔ مأموریتی ترتیب ایلدیکی قوناقلره وضع رقم ایتمکدر Le logement de ce jour-là fut fort incommode اول کونده ترتیب اولنمش قوناق یری راحتسز ایدی — On dit, Faire les logemens, pour dire, faire la liste des personnes que les maréchaux des logis doivent loger قوناقلره اسکان اولنه‌جق یولجیلرك دفترینی دوزمك

LOGER. Demeurer dans une maison *A.* اقامت ـ تمکن *P.* نشستن *T.* اوتورمق || La maison où il loge متمکن اولدیغی او ـ خانه قنغی منزلده اوتوردیغی Où irez-vous loger? کندو خانه‌سنده مقیم Loger chez soi اقامت ایده‌جکسك اولمق Les hôtelleries étaient si pleines, qu'il ne put trouver où loger مسافر خانه‌لرده اول مرتبه‌ده جمعیت وار ایدیکه محل اقامت بولمدی

On dit proverb. Loger à la belle étoile, pour dire, coucher dehors *T.* کیجه آچیقده یاتمق

Il signifie aussi, donner à loger *A.* اسکان ـ ایوا *P.* جا دادن ـ جای تمکن دادن *T.* قوندرمق ـ اوتورتمق || Où logerez-vous tout ce monde-là? بو خلقك جمله‌سنی نه طرفده اسکان ایده‌جکسك Il y a de quoi loger toute la Cour سرای خلقنك جمله‌سنی اسکان ایده‌جك یر وار در On l'a bien logé فلانی ایوجه قوندردیلر

LOGÉ. *A.* ساکن ـ متمکن ـ مقیم *P.* نشسته *T.* قونمش ـ قوندرلمش

LOGICIEN. Qui suit la logique *A.* منطقی pl. منطقیون ـ اهل المنطق *P.* منطق شناس *T.* منطق بیلور || Grand logicien علم منطقده فایق excellent اعاظم منطقیوندن بری الاقران

LOGIQUE. Science qui enseigne à raisonner juste *A.* علم المنطق || Les règles de la logique قواعد ـ قواعد منطقیه La logique sert à toutes les autres sciences علم منطق لزومی وار در ـ علوم سائره‌نك مجموعنه مدخلی وار در — On appelle Logique naturelle, la disposition naturelle que l'on a à raisonner juste *A.* منطق جبلی *P.* منطق مادرزاد *T.* ذاتی منطق || Il a une logique naturelle بو آدم منطق جبلی‌یه مالکدر — On dit, Être en logique, aller en logique, pour dire, prendre des leçons de cette science منطق درسنی آلمق ـ منطق درسنه وارمق

LOGIQUEMENT. Conformément à la logique *A.* حسب القاعدة المنطق ـ قاعدهٔ منطق *P.* بر مقتضای منطق *T.* منطقجه ـ مقتضاسنجه || Procéder logiquement حسب القاعدهٔ منطق عمل وحرکت ایتمك discuter قاعدهٔ منطق اوزره مباحثه ایتمك

LOGIS. Habitation, maison *A.* مسکن pl. مساکن ـ بیت pl. بیوت ـ منزل pl. منازل ـ دار pl. دیار *P.* خانه *T.* او || Grand logis مسکن کبیر petit مسکن صغیر beau بیت احسن ـ کوزل او ـ خانهٔ دلارا Louer un logis بر باب منزل استیجار ایتمك Ne bouger du logis خانه‌سنده ملازمت ایتمك Changer de logis تبدیل منزل ایتمك ـ خانه‌سندن چیقمامق Être dans un logis d'emprunt عاریهٔ بر منزلده اقامت ایتمك — Il se prend aussi pour Hôtellerie. V. ce mot.

CORPS-DE-LOGIS. La masse d'un bâtiment *A.* امّ البنا *P.* آنا بنا ـ بنای اصلی || Un corps-de-logis entre deux pavillons ایکی کوشك آره‌سنده کائن بنای اصلی — Il se prend aussi pour un logement détaché de la masse du bâtiment principal *A.* بناء منفصل || Il occupe un petit corps-de-logis sur le devant خانه‌نك یوزی طرفنده کائن بر منزل منفصلده مقیمدر

On appelle à la Cour, Maréchal des logis, un officier chargé de marquer à la croie les logis qui seront occupés par les personnes de la suite de la Cour *T* قوناقچی Et à l'armée, un sous-officier chargé de marquer les logis destinés pour les soldats *T.* اردو قوناقچیسی

LOGOGRIPHE. Sorte d'énigme qui consiste à prendre en différens sens les différentes parties d'un mot *A.* لغز بمقطعات اللفظ *P.* جیستان بتقطیع سخن *T.* سوزی بولدرك چیقان بیلمجه

LOGOMACHIE. Dispute de mots *A.* منازعة فی الالفاظ ـ محافات *P.* بر حرف جدلکاری *T.* لفظ اوزرینه نزاع || Il y a beaucoup de discussions qui ne sont que des logomachies وافر مباحثه‌لر وار در که بیاغی الفاظ اوزرینه منازعات بیاغی محافات قبیلندندر ـ قبیلندندر

LOI. Règle qui ordonne ou défend certaines choses *A.* قانون pl. قوانین || Observer la loi مقتضای قانونی وقاید ایتمك

قانونی نقض واخفار l'enfreindre, la transgresser حکم قانونی مقتضای قانونک اجراسنده ارتکاب غش la frauder ایتمک قانونی نشر واشاعه ایتمک Publier une loi وحیله ایتمک بر قانونی علی citer قانونی فسخ والغا ایتمک abroger اقامت قانون طریق الاستشهاد ذکر ایتمک établir قانونی سرد وبیان ایتمک alléguer وضع قانون ـ ایتمک interpréter قانونی شرح وتفسیر ایتمک Se soumettre aux lois قوانین مرعیه‌نک obéir قانونه امتثال ومطاوعت ایتمک موجب ومقتضاسنه اطاعت ایتمک Il n'est pas permis par les lois بر مقتضای قانون ـ حسب القانون جائز دکلدر حکم قانوندن معاف Dispenser de la loi جواز ومساغ یوقدر شرط قانونی ایفادن عفو ایتمک ـ قلمق Modérer la rigueur d'une loi شدت قانونی تعدیل ایتمک Cela a passé en loi بو عادتده a force de loi بو ماده قانون حکمنه کیرمشدر نص قانون Le texte d'une loi قوت قانون وار در L'esprit de la loi مغزای قانون ـ مراد قانون Déroger à la loi شرط خلاف قانون حرکت ـ قانونک خلافنه حرکت ایتمک قوانین مرعیه‌نک خلافنه حرکت Violer les lois ایتمک بو کیفیت قانوندن Cela tombe dans l'exception de la loi ایتمک قانوندن شاذ عد اولنور ـ مستثنا اولان حالاته داخلدر مهابت وشرافت La majesté, la sainteté des lois مقوله‌دندر بو کیفیت قوانین مرعیه‌یه Cela est contre les lois قوانین واحکام قوانین مغایر قانوندر ـ مخالفدر Faire des nouvelles lois ایجاد قوانین جدیده ایتمک ـ جدیده وضع ایتمک

On appelle Loi naturelle, les sentimens de justice et d'équité imprimés aux coeurs de tous les hommes par l'auteur de la nature *A.* حکم طبیعی ـ طبیعت pl. احکام طبیعیه || La loi naturelle nous défend de faire à autrui ce que nous ne voudrions pas qu'on nous fît نفسمز حقنه قبول ایده‌میه‌جکمز فعلی آخرک حقنه تجویز ایتمکدن حکم طبیعت بزی منع وزجر ایدر ـ Loi civile, les lois qui règlent les droits des citoyens entre eux بین الناس واجب الرعایه اولان حقوقک قانونی ـ Loi municipale, les lois particulières de chaque ville عرف بلده ـ قوانین مخصوصهٔ بلده ـ Et lois de la guerre, les maximes que les nations sont convenues d'observer entre elles pendant la guerre احکام وقوانین حربیه

Et lois divines, les préceptes positifs que Dieu a donnés aux hommes *A.* شرع شریف ـ شریعة الله || Les livres de la loi شریعة اللهه دائر اولان کتب شریفه Les docteurs de la loi علمای شرع شریف Voilà la loi et les prophètes اشته شریعت الله واشته انبیا ـ Loi ancienne, la loi de Moïse شریعت موسویه ـ Et loi nouvelle, loi de grâce, la loi de Jésus-Christ شریعت عیسویه || Jésus-Christ a dit dans l'Évangile, qu'il n'est pas venu détruire la loi, mais l'accomplir حضرت عیسی شریعة اللهی نسخ ایچون دکل بلکه اتمام واکمالی ضمننده نازل اولدیغنی انجیل شریفده ذکر ایلدی

On appelle Gens de loi, ceux qui font profession d'interpréter les lois *A.* pl. ارباب الفتوا *P.* فتواشناسان *T.* فتوایی بیلنلر

On dit, Se faire une loi de quelque chose, Pour dire, s'imposer l'obligation de faire cette chose *A.* الزام الشیء علی *T.* بر خود واجب کردن *P.* الزام الشیء علی ذمته ـ نفسه ذمته‌نه واجب قلمق ـ نفسنه واجب قلمق

On dit proverb. Nécessité n'a point de loi *A.* الضرورات تبیح المحظورات ـ Et n'avoir ni foi ni loi, pour dire, n'avoir aucun sentiment de religion ni de probité فلانک نه ایمانی ونه شریعتی وار

On dit, Faire la loi, pour dire, ordonner avec autorité absolue *A.* اجراء الحکم *P.* فرمانرانی نمودن *T.* بیورمق ـ اجرای حکم وحکومت ایتمک || C'est à lui à faire la loi حکم ماده‌سی انجق فلانه عائد در Il prétend nous faire la loi اوزریمزه اجرای حکم وحکومت دعواسنده در ـ Et recevoir la loi de quelqu'un, pour dire, se soumettre à ce qu'il voudra ordonner بر کمسنه‌نک امر وحکمنه گردن‌نهادهٔ رضا اولمق Et subir la loi de quelqu'un فلانک امر وحکمنه اختیار مطاوعت ایتمک

Faire loi, signifie, tenir lieu de loi *T.* بدل قانون اولمق ـ قانون منزله‌سنده اولمق || La coutume fait loi عادت قانون منزله‌سنده اولور ـ عادت بدل قانون اولور Aristote a longtemps fait loi dans les écoles قول ارسطو مکتبلرده وافر زمان قانون منزله‌سنده ایدی

Loi, signifie aussi, puissance, autorité *A.* حکومت *P.* فرمانرانی *T.* بیورمه || Alexandre rangea toute l'Asie sous ses lois اسکندر ذو القرنین آسیا اقلیمنک مجموعنی تحت حکومتنه ادخال ایتدردی

On appelle La loi du plus fort, la puissance que le plus fort exerce sur le plus faible *A.* الحکم لمن غلب *T.* حکم غالبکدر

Loi, se dit aussi de certaines obligations de la vie civile *A.* pl. رسم *P.* شروط واجبة الرعاية ـ قواعد مرعيّة ـ احكام مرعيّة واجبهٔ ذمّتك قواعد *T.* یول ارکان وراه || Les lois du devoir قواعد مرعیّهٔ حسن ادب وشروطی de la bienséance de l'honnêteté شروط الفت نزاهت طبعك شروطی de la société قواعد مرعیّهٔ معاشرت ـ ومعاشرت ـ On dit aussi, Les lois du mouvement قواعد حرکت de la pesanteur قواعد وزانت وثقالت

Loi, en termes de monnaie, signifie, le titre auquel les monnaies doivent être fabriquées *A.* عیار

LOIN. adv. de lieu et de temps. À grande distance *A.* بعیداً *P.* دور ـ قاصی ـ قاصیاً ـ بعید ـ *T.* ایراق ـ کارین ـ دورادور ـ محلّ || Fort loin بغایت بعید اوزاق ـ Il demeure loin بعیده اقامت ایدر Revenir de loin محلّ بعیددن عودت ایتمك ـ Voir de loin مسافهٔ بعیده‌دن نظر ایتمك ـ دوردن Entendre de loin ایراقدن کورمك ـ بیین اوله‌ق استماع ایتمك Sa vue porte loin بعید النظر در Parler de loin دوردن سویلشمك Pousser bien loin ses conquêtes, ses victoires موفّق اولدیغی فتوحات وغزواتی اقصای غایاته سوق ایتدرمك Nous sommes encore loin de Pâques عید فصح هنوز اوزاقدر ـ Figur. || Aristote a été bien loin dans la connaissance des choses naturelles حکیم ارسطو علم طبایع اشیانك اقصای درجاتنه واصل اولمشدر Saint Thomas a été bien loin dans les matières de Théologie حضرت طوماس علم الهی‌یه متعلق موادك اقصای درجاتنه واصل اولمشدر ـ On dit aussi, qu'un homme va plus loin qu'un autre, pour dire, qu'il a plus de pénétration que lui فلان کشی فلاندن زیاده بعید النظر در ـ Et qu'une chose va plus loin qu'on ne pense خیال وتصوّردن بر قاچ مرتبه ایراغه وارهجقدر ـ On dit aussi, Aller loin, pour dire, faire fortune اقاصئ مراتب اقباله وارمق ـ ایلرولنمك || Il est homme d'esprit, et il a des amis à la Cour; il ira loin اصحاب عقل وکیاستدن اولوب سرای همایونه دخی دوستان وخیرخواهلری اولمغله اقصای مراتب اقباله واصل اوله‌جغنه شبهه یوقدر Cette charge peut le mener loin بو منصب ایلرولنمسنه سبب اوله‌جغی درکار در

On dit, qu'un homme n'ira pas loin, s'il continue ainsi, pour dire, qu'il sera bientôt ruiné بو طورده مداومت ایده‌جك جوق سورجکی یوق ـ جوق سورمز ـ اولور ایسه جونه وارمز

On dit aussi, Pousser loin sa haine, son ressentiment بعض اشوری ایتمك ـ وعداوتنی حدّدن بیرون ایتمك

On dit, Loin de nous des pensées si funestes بو مقوله افکار بویله افکار فاسده‌یی الله ـ فاسده بزدن ایراق اولسون ـ بزدن ایراق ایلیه ـ On dit aussi, Cela est plus loin de sa pensée, c'est-à-dire, fort contraire à ce qu'il pense بو مادّه پك ـ دورادور در ـ فلانك ظنّ وتصوّرندن ابعد بعید در ـ اوزاقدر ـ Et figur. qu'un homme est bien loin de son compte فلان کمسنه تخمین وحسابندن خیلیجه بعید در ـ Et en parlant de deux personnes qui sont en traité, en marché, et qui ne peuvent convenir ensemble, qu'ils sont tous deux loin de compte بری برلرندن اوزاقدرلر ـ بینلرنده بون بعید وار در

On dit proverb. Qui est loin des yeux, est loin du coeur کوزدن ایراق اولان کوکلدن ایراق اولور

On dit proverb., Pas à pas on va bien loin ایریشور منزل یاب یاب یوریمکله جوق منزل آلنور ـ مقصودینه آهسته کیدن

Loin, signifie aussi, un temps fort reculé de celui dont on parle *A.* زمان بعید ـ عهد بعید *P.* دورادور *T.* ایراق وقت ـ وقت || Vous me parlez du temps d'Henri IV, c'est parler de loin فلان قرالك سلطنتندن بحث ایدرسك بو کیفیت عهد بعیده دائر بر صحبتدر Vous me remettez à me payer dans deux ans, c'est me remettre bien loin مطلوبمی ایکی سنده ادا ایتمك اوزره تأخیر ایدرسك بو حال مصلحتمی زمان بعیده براقمقدر

On dit, Parens de loin, pour dire, à un degré éloigné *A.* pl. اباعد *P.* خویشان دور دست *T.* اوزاقدن اقربا

Au loin. Dans un lieu écarté de celui où l'on est *A.* فی محلّ البعید *P.* بدوری *T.* ایراق یره ـ ایراغه ـ اوزاغه ـ Il s'en est allé au loin اوزاغه کتدی Aller chasser au loin اولمق ایچون ایراق یره کتمك

De loin en loin. À une distance considérable de lieu ou de temps *A.* بُعداً بعد بُعدٍ *P.* دور بدور *T.* اوزاقدن اوزاغه ـ بعداً بعد بعدٍ سیرك || Planter des arbres de loin en loin غرس اشجار ایتمك Il ne me vient plus voir que de loin en loin بنی کورمکه سیرك کلور

Loin, Bien loin, signifie, au lieu de, tant s'en faut que *A.* بعیداً عن *P.* دور از کردن آن *T.* بونی ایتمك شویله

طورسون || Bien loin de me remercier, il m'a dit des injures — تشكر ایتمك شویله طورسون بنی سب وشتم ایلدی تشکر ایتمدیکندن قطع النظر بکا زباندراز سب ودشنام اولمشدر Bien loin de se repentir, il s'obstine dans son crime اظهار ندامت ایتمك شویله طورسون ارتكاب ایلدیکی جرم وجنحه‌ده کما فی السابق اصراردن خالی دکلدر — اظهار ندامت ایتمدیکندن قطع النظر قباحتنده اصرار ایدر Loin qu'il soit disposé à vous faire satisfaction, il est homme à vous quereller طرفکه ایفای لازمهٔ ترضیه‌یه میل ایتمك شویله طورسون معارضه ومنازعه‌یه آماده در

LOINTAIN. Qui est fort loin du lieu où l'on est, ou dont on parle *A.* بعید — قاصی *P.* دورادور — دور دست *T.* اوزون اقطار || Des régions, des climats lointains ایراقده‌کی — اوزاق امم واقوام بعیده Peuples lointains, nations lointaines اقالیم بعیده

Il est aussi substantif et signifie, éloignement *A.* بعد المسافة بعد *P.* دوری *T.* اوزاقلق || Apercevoir dans le lointain اوزاقلغه باقمق — مسافه‌یه نظر ایتمك

LOIR. Petit animal semblable à un rat *A.* یربوع pl. یرابیع *P.* موش دشتی *T.* عرب طاوشانی — تارلا صچانی

LOISIBLE. Qui est permis *A.* جایز *P.* روا *T.* یوللو || Cela n'est pas loisible بو شی جایز دکلدر Il vous est loisible de penser ainsi سکا کوره بو وجهله ملاحظه ایتمك جایز در

LOISIR. Temps dont on peut disposer *A.* وقت خالی pl. اوقات خالیة *P.* دم بیکاری *T.* وقت الفراغ — بوش وقت — بر کمسنه‌نك وقت || Avoir du loisir ایشسزلك وقتی — اوقات فراغی اولمق Il emploie bien les heures de son loisir خالیه‌سنی وجه مناسب اوزره صرف ایدر Vous ferez cela aux heures de votre loisir, à votre loisir شونی بر وقت بروقت فراغده ایشلیه‌جکسك — خالیده ایده‌جکسك

Et espace de temps suffisant pour faire une chose *A.* مهل — وقت — مهلت || Donnez-moi le loisir de faire ce que vous désirez دیلدیکنی ایتمك ایچون بکا مهلت ویر Je n'ai pas assez de loisir pour y penser بو بابده صرف ذهن ایتمکه وقتم یوقدر Cet ouvrage demande du loisir بو ایش مهلت وقته محتاجدر — مدیده‌یه محتاجدر Vous ne me donnez pas le loisir de répondre جوابه وقت ویرمیورسك

À Loisir. À son aise *A.* عند سعة الوقت — عند وقت الرفاه *P.* در هنگام آرام — در وقت آسانی *T.* بر راحتلو وقتده || Vous ferez cela à loisir, rien ne vous presse عجله‌یی موجب بر شی یوقدر شونی بر وقت رفاهده یاپ Vous y penserez à loisir بوکا بر وقت راحتده ملاحظه ایله

LOK. T. de Méd., emprunté de l'Arabe. Potion adoucissante *A.* لعوق pl. لعوقات

LOMBAIRE. Qui appartient aux lombes *A.* متعلق بالمآکم *T.* یانجق اتلرینه متعلق

LOMBES. Parties latérales de la région ombilicale *A.* مأکمة — مأکمتین pl. مآکم *T.* یانجق اناری

LONG. Étendu en longueur *A.* طویل pl. طوال *P.* دراز *T.* اوزون || Un champ long et étroit بر تارلا طویل وتنك Ce jardin est long, plus large que long بو باغچه طویلدر — بو باغچه‌نك عرضی طولندن زیاده در Le cours du Danube est fort long طونه‌نك مجراسی بغایت اوزوندر Barbe longue لحیهٔ طویله — اوزون صقال Habit long لباس اوزون بویلو لباس — لباس طویل الذیل — طویل Avoir la taille longue بالا قد — بلند قد اولمق — طویل القامه اولمق اوزون بویلو اولمق — افراشته قد —

Long. Qui dure long-temps *A.* طویل — مدید *P.* دیربار — دراز *T.* اوزون || Le temps est long à qui attend انتظارده اولانه کوره وقتلر اوزون کوربنور Cela ne sera pas de longue durée مدید البقا شی دکلدر Il y a un très long-temps qu'on ne l'a vu فلان کشی مدت مدیده‌دنبرو کورنمش دکلدر Son absence a été longue مدت غیابی مدید وطویل ایدی Un long voyage, un long règne سفر مدید وسلطنت مدیده De longues souffrances آلام مدیده Une longue et heureuse vie عمر مدید ومیمون Un bail à longues années سنین مدیده ایچون الزام اولنمش مالکانه Cela est d'une longue discussion بو مادّه مباحثهٔ مدیده‌یه محتاجدر Un à long الف ممدود

On dit figur., en parlant des hommes puissants, qu'ils ont les bras longs, les mains longues *A.* صاحب الید الطولی *P.* صاحب دست بلند ودراز *T.* الی اوزون

On dit qu'un ouvrage, qu'une affaire est de longue haleine, qu'une besogne est bien longue, pour dire, qu'elle demande beaucoup de temps *A.* محتاج الی وقت المدید — محتاج الی وقت الطویل *P.* درازآهنك *T.* استر وقت اوزون اوزادی

On appelle Lunettes de longue vue, les lunettes d'approche. V. ce mot. — Et voyages de long cours, les voyages des pays

éloignés *A.* اسفار بعيدة *P.* سفرهای دور دست ـ سفرهای
T. دراز آهنگ اوزون اوزاق سفرلر

Il signifie aussi, lent, tardif *A.* بطئ الحركة ـ بطئ *P.* ديركار
T. آغر طاورانور ـ آغر ـ كيج طاورانور || Que vous êtes long!
بو نقدر بطيئسك Cet ouvrier est long à tout ce qu'il fait
ايشجى هر ايشنده بطئ الحركه در Les arbres sont longs
à croître آغاجلر بيومكده ـ اشجارك نشو ونماسى بطيدر
آغاجلرك بيومسى آغر در ـ آغر طاورانور

Long, signifie aussi, longueur *A.* طول *P.* درازى *T.* اوزونلق
|| Cela a dix aunes de long بونك اون ذراع طولى وار در
Il est couché de tout son long بسبتون اوزونلغنده ياتدى En
long et en large بالطول والعرض Il faut mettre ce bois en long
بو آغاجى اوزونلغنه وضع اولنمق اقتضا ايدر ـ On dit, Prendre le plus long, pour dire, aller en quelque lieu par le plus
long chemin راه دورادوردن ـ طريق طويلى اخذ ايتمك
روانه اولمق ـ Et figur. || Vous avez pris le plus long dans
cette affaire بو خصوصده اسباب دورادوره تشبث ايلدك

On dit aussi d'un homme qui diffère et recule, qu'il tire de
long *T.* ايپه اون سرر

Le long, du long, au long. Phrases qui signifient, en côtoyant *A.* مدى الطول ـ طايلا ماطال *P.* بدرازى *T.* اوزونلغنده
|| Tout le long de la rivière نهرك بويدن بويه ـ بوينجه ـ
نهرك اوزونلغنده طوغرى Aller tout du long de l'eau اوزونلغنده
طايلا ما طال صحرانك Tout le long de la prairie وارمق
du chemin مدى الطول الطريق ـ يولك نهايتنه قدر
بويدن بويه ـ اوزونلغنده

Il se dit aussi du temps, et signifie, durant *A.* ما دام ـ
مدى الايام *P.* تا بانجام وقت *T.* وقتك اوزونلغى
|| Il a jeûné tout le long du carême مدى الايام الصيام قدرنجه
پرهيز ايلدى Tout du long de l'année ما دام مدة السنه

Au long, signifie aussi, amplement *A.* على وجه التطويل ـ
على وجه التفصيل *P.* طول ودراز ـ بدرازى *T.* اينده ـ مفصلا
|| Il a expliqué cela bien au long تفصيل اوزره ـ اوزونده
Je vous écrirai بونى تفصيل اوزره شرح وبيان ايلدى
plus au long على وجه التفصيل طرفكه تحرير ايده جكم
Je vous ai parlé au long مفصلا سكا سويلدم

À la longue. Avec le temps, à la continue *A.* بمرور الايام
P. بامتداد الاوقات ـ بگذارش زمان *T.* كيده رك || Il marche bien les premiers jours, mais à la longue il se lasse ابتداكى
كونلرده مشى ورفتارى ايودر انجق مرور ايام ايله يوريلور
À la longue on en viendra à bout امتداد وقت ايله بوكا
ظفرياب اوله جقلر در

De longue main. Depuis long-temps *A.* من امد المديد ـ
من قديم الايام ـ من زمان القديم *P.* از ديرباز ـ از قديم
T. جوقدنبرو ـ چوق زماندنبرو || Je le connus de longue
main فلانى امد مديددنبرو بيلورم Il est mon ami de longue main من قديم الايام دوستمدر

LONGANIMITÉ. Il se dit de la clémence de Dieu, qui diffère
la punition des méchants *A.* امهال الهى فى مجازاة الاشرار
|| C'est abuser de la longanimité de Dieu que de persister dans le péché
معصيتده مداومت ايتمك مجازات اشرار خصوصنده امهال
الهينك قدرينى بيلمامكدر ـ Et de la clémence d'une grande
âme *A.* امهال المجازات || On ne saurait trop nier la longanimité de ce prince اول پادشاهك امهال مجازات بابنده
مجبول اولديغى شيمهٔ كريمه‌يى وصف وستايشدن لسان
قال عاجز در

LONGE. La moitié de l'échine d'un veau depuis le bas des
épaules jusqu'à la queue *A.* شطر المتن العجل *P.* نيم شكلهٔ
پشت گوساله *T.* بوزاغينك صرتى كچه‌سى || Manger d'une
bonne longe لطيف ولذيذ بوزاغى صرتى كچه‌سندن يمك

Et un morceau de cuir coupé en long, en forme de courroie
A. قدّة *P.* پزاژ *T.* قايش || Ce cheval rompra sa longe آت
آتى قايشنى قيره جقدر Mener un cheval par la longe قايش
ايله چكوب كوتورمك

LONGER. Aller le long de... *A.* طولا مرور ـ طولا مشى *P.*
بويدن بويه ـ اوزونلغنده كتمك *T.* بدرازى روانه شدن
|| L'armée longea la rivière عسكر ساحل نهرى بويدن وارمق
اوزونلغنده طوغرى ـ نهرك قييسندن ـ بويه مرور ايلدى
كچوب كتدى

LONGÉVITÉ. Longue durée de la vie *A.* امتداد ـ طول العمر
عمر اوزونلغى *T.* درازئ عمر ـ جاندرازى *P.* تملى العمر ـ العمر

LONGIMÉTRIE. L'art de mesurer les longueurs *A.* فن المساحة
الاطوال

LONGITUDE. T. de Géogr. La distance en degrés d'un lieu au
premier méridien *A.* طول || On compte les degrés de longitude
depuis le premier méridien درجات طول دوائر نصف النهارك

اوّلكيسندن اعتبار ايله حساب اولنور Prendre les longitudes درجات طولى اخذ ايتمك Ce lieu a tant de degrés de longitude, tant de latitude بو محلّ طولك شو قدرنجى وعرضك شو قدرنجى درجه‌سنده در

LONGITUDINAL. Qui est étendu en long *A.* طولانىّ ـ مستطيل *P.* دراز *T.* اوزون || Les membranes qui composent les vaisseaux, sont tissues de deux plans de fibres, les unes circulaires, les autres longitudinales بدن انسانده اولان اوعيه‌نك ما به تركيبلرى اولان انجه زارلر بعضاً مستدير وبعضاً مستطيل اولدرق ايكى نوع اليافِ دقيقدن منسوجدر

LONGITUDINALEMENT. En longueur *A.* مستطيلاً ـ طولاً *P.* بدرازى *T.* اوزونلغنه || Mesurer une chose longitudinalement بر شيئى اوزونلغنه اولچمك

LONG-TEMPS. Pendant un long espace de temps *A.* امد مديد بسيار وقت *P.* طول الزمان ـ طول الدهر ـ مدّة مديدة ـ بوشىٔ طول *T.* جوق زمان || Cela dure long-temps مدّتها ـ مدّت زمان مستمرّ وپايدار اولور Il a étudié trop long-temps مديده مطالعه‌يه مداومت ايلدى Cela est fait depuis long-temps چوقدنبرو ياپلمشدر ـ امد مديددنبرو ياپلمشدر

LONGUEMENT. Durant un long temps *A.* على وجه ـ طويلاً التطويل *P.* دور ودراز *T.* اوزون اوزادى || Vivre longuement ـ على وجه التطويل سويلمك parler طويلاً معمّر اولمق تطويل كلام ايتمك ـ طويلاً تكلّم ايتمك

LONGUEUR. Étendue en long *A.* طول pl. اطوال *P.* درازى *T.* اوزونلق || Grande longueur طول تامّ طول عظيم juste بو ساحل وصحيحى Cette côte de mer a tant de longueur عصانك بحرك طولى شو مقدار در La longueur d'un bâton ثوبك طولى قدّى ـ طولى d'une robe

Il se dit aussi de la durée du temps *A.* امتداد ـ طول || La longueur du temps lui a fait oublier... طول زمان تقريبيله بو شيئى خاطرندن چيقمشدر La longueur des jours et des nuits درازئ امتدادى ـ ليل ونهارك طولى d'une harangue موعظه‌نك اوزونلغى ـ موعظه

Il signifie aussi, lenteur *A.* مطاولة pl. مطاولات *P.* ديركارى *T.* كيجكدرمه ـ اوزاتمه || Ce sont des langueurs insupportables بو حالات مطاولات طاقتگداز قبيلندندر Il ne veut point finir cette affaire, il tire les choses en longueur مرادى بو مصلحتى تكميل ايتمك اولمديغندن هر شيده مطاولدن

ايتديكى خالى دكلدر Je suis ennuyé de ses longueurs مطاولاتدن بكا فتور وكلال كلمشدر

LOPIN. Morceau de quelque chose à manger *A.* لقمة *P.* لقمه *T.* لقمه

LOQUACITÉ. Habitude de parler beaucoup *A.* كثرة الكلام *P.* بسيار گويى *T.* كوزه‌لك || Cet homme est d'une loquacité fatigante خلقى ـ كثرت كلامى خلقى بيقدرر بر آدمدر اوصاندرر

LOQUET. Sorte de fermeture fort simple, et qui s'ouvre ordinairement en haussant *A.* سطام *P.* آلنده *T.* منداله || Cette porte ne ferme qu'au loquet بو قپو يالكز بر منداله ايله قپانور

LORGNER. Regarder du coin de l'oeil *A.* الماح النظر ـ عطف اللحاظة ـ لحظان ـ لحظ *P.* بكوشهٔ چشم نگريستن ـ چالوب آلمه ـ كوز اوجيله باقمق *T.* نيم نگاه انداختن ـ بر كمسنه‌يه الماح نظر ايتمك || Lorgner quelqu'un باقمق ـ عطف نيم نگاه ايتمك ـ On dit, Lorgner une charge, une maison, pour dire, avoir des vues sur une charge, sur une maison ـ بر منصبه وبر خانه‌يه عطف لحاظهٔ رغبت ايتمك نصب عين ايتمك ـ اطماح نظر ايتمك

LORGNETTE. Petite lunette qu'on tient à la main *T.* ال كوزلكى

LORGNEUR. Celui qu lorgne *A.* لمّاح *P.* نگران بكوشهٔ چشم *T.* كوز اوجيله باقيجى

LORIOT. Oiseau qui a le plumage de couleur jaune et verdâtre *T.* فلوريه قوشى

LORS. Dans le temps de *A.* حين ـ عند *P.* در ـ در هنگام *T.* ده ـ وقتنده ـ وقت || Lors de son élection انتخابى وقتنده de son mariage وقت ازدواجنده de son avénement au trône تخت سلطنته جلوسنده ـ On dit, Pour lors, pour dire, en ce temps-là *A.* فى ذلك الوقت *P.* آنگه ـ در آن وقت *T.* اول وقتده ـ Dès-lors, pour dire, dès ce temps-là *A.* من ذلك الوقت *P.* از آندم *T.* اول وقتدنبرو ـ Dès-lors, se dit aussi pour Dès-là, par forme de conséquence *A.* بناءً على ذلك *P.* بنا برين *T.* بوندن اوترى || Cet accusé est en fuite, dès-lors il est fort suspect حقنده دزو تهمت اولنان شخص غايب ونا بديد اولمشدر بنا برين بغايت مظنوندر

LORSQUE. Quand *A.* اذا *P.* انگه كه *T.* قچن ـ ده || Lorsqu'il partit عزيمت ايلدكده ـ قچن عزيمت ايلدى Lors-

que vous serez arrivé وصولکده ـ قچن واصل اولور ایسه‌کْ واصل اولدیغکده ـ

LOT. Portion d'un tout qui se partage entre plusieurs personnes *A.* حصّة pl. حصص ـ سهم ـ pl. اسهام *P.* بخش ـ *T.* پای بهره || Faire des lots تنظیم اسهام ایتمک Voilà trois lots, choisissez اشته اوچ سهم ایچندن اختیار ایله Les lots ont été tirés au sort حصص واسهام بالمقارعه توزیع اولندی Ce lot-là est plus fort que l'autre بو سهم دیگرندن زیاده در

Figur. *A.* نصیب *P.* بهره ـ روزی *T.* قسمت || Mon lot est d'être persécuté بنم نصیبم دائما مظهر تعرّض اعدا اولمقدر Le ridicule et le mépris sont son lot قسمتی مظهر خزی وحقارت اولمقدر

Lot. Ce que gagne à une loterie celui à qui il échoit un bon billet *A.* سهم فایز *P.* نصیب سود اندوز *T.* قزانلمش سهم

LOTERIE. Espèce de jeu de hasard où les lots sont tirés au sort *A.* قرعة ـ قمار القرعة *P.* بازیچهٔ قرعه اندازی *T.* قرعه اندراختن || Tirer une loterie *A.* ضرب القرعة *P.* قرعه انداختن *T.* قرعه اویوننه اوینی Ouvrir une loterie افتتاح قرعه آتمق *T.* قرعه اویوننی ختم ایتمک fermer قپاتمق ـ قرعه اویوننی ختم ایتمک

LOTION. T. de Méd. Lavage. V. ce mot.

LOTIR. Faire des lots à partager entre plusieurs personnes *A.* ترتیب بالحصص *P.* بخش بخش کردن *T.* پای پای ایتمک ـ بولمک || Lotir une succession ترکه مالنی حصّه حصّه ایتمک Les libraires ont acheté la bibliothèque d'un tel en commun, et puis ils l'ont lotie entre eux صحافلر فلانک کتبخانه‌سنی اشتراکاً مبایعه ایدوب صکره کتابلری حصّه حصّه بولوب بینلرنده تقسیم ایتمشلر در

Loti. *A.* مرتّب بالحصص *P.* بخش بخش کرده *T.* پای پای اولمش

LOTISSEMENT. Action de faire des lots. V. Lotir.

LOTOS ou LOTUS. Arbre *A.* میس *P.* میس *T.* یبان ییری آغاجی

LOUABLE. Digne de louange *A.* مستحق المدح ـ ممدوح ـ مستحسن ـ مندوب *P.* پسندیده ـ شایان ستایش *T.* اوکلمکه کرکلو ـ اوکلملو || Vous êtes très-louable d'en avoir usé comme vous avez fait بو وجهله حرکتکز حسبیله بغایت ممدوح اولمش اولدک C'est une chose louable بر عمل مندوبدر ـ بر امر ممدوح ومستحبدر

Et qui est de la qualité requise *A.* مستحسن ـ محمود *P.* نیکو *T.* ایو || Du sang louable دم محمود du pus جیّد ایو ایرین ـ قیح جیّد ـ قیح محمود Des matières louables مواد محموده

LOUAGE. Transport de l'usage de quelque chose pour un certain temps et pour un certain prix *A.* کرا *P.* کراش ـ کرایه ویرمک *T.* کرا || Donner à louage ستره ـ کرایه ایجار ایتمک ـ کرا ایله ویرمک Prendre à louage استکرا استیجار ایتمک ـ کرالمق ـ کرا ایله طوتمق ـ ایتمک Le louage d'une maison منزل کراسی Il paye tant de louage کرا اولهرق شو مقدار اقچه ویردی Un cheval de louage کرا بارکیری

LOUANGE. Éloge *A.* نعت pl. نعوت ـ مدحت ـ مدیحة ـ مدح pl. ثناء ـ مدایح pl. ثنایا *P.* ستایش *T.* اوکمه || Louange excessive مدیحهٔ مفرطه fade مدیحهٔ بیمزه دادسز ـ grossière مدحت غلیظه ـ قبا بر مدح délicate مدح نازکانه Mériter des louanges مستحق مدح وثنا اولمق Cela est digne de louange شایان مدح وستایش بر مادّه‌در Publier, célébrer les louanges de quelqu'un بر کمسنه‌نک حقنده نشر مدایح وثنایا ایتمک C'est un homme au-dessus des louanges qu'on lui donne حقنده ایتدکلری مدایح وثنایانک ما فوقنده بر ذات ستوده صفاتدر Toute la terre retentit des louanges de ce prince بو پادشاهک مناقب ومدایحی بانگ مدایح وستایشی ـ ولوله انداز جار اقطار جهاندر طنین انداز قبّهٔ افلاکدر ـ En parlant de Dieu, on emploie les mots *A.* حمد ـ ثناء || Louange soit à Dieu الله حمد وثنا اولسون Chanter les louanges de Dieu جانب باری‌یه حمد وتسبیح ایتمک

LOUANGER. V. Louer.

LOUANGEUR. Qui loue sans discernement *A.* مدّاح فاحش *P.* هرزه گو ستایشخوان *T.* بوش بوشنه اوکیجی || C'est un fade louangeur بر مدّاح هرزه گو وبیمزه در C'est un louangeur à gages وظیفه‌لو بر مدّاح فاحشدر

LOUCHE. Qui a la vue de travers *A.* احول *P.* کژ چشم ـ کاژ ـ چشم کشته *T.* شاشی ـ کلیک || Il est louche احولدر Il a un oeil louche بر کوزی شاشیدر Cette femme est louche

حولا بر قاريدر

On dit, qu'une phrase, qu'une expression est louche, pour dire, qu'elle n'est pas bien nette *A.* تعبير مشتبه ـ كلام مشتبه *P.* ـ شبهه‌لو سوز *T.* تعبير شبهه دار ـ سخن شبهه دار ـ شبهه‌لو صحبت — Et qu'une action est louche, qu'il y a du louche dans cette conduite, pour dire, qu'elle est équivoque *A.* فعل مشتبه *P.* كار شبهه دار *T.* شبهه‌لو ايش

LOUCHER. Avoir la vue de travers *A.* احويلال *P.* كژ چشم بودن *T.* شاشى اولمق ـ شاشيلمق || Voilà un bel enfant, c'est dommage qu'il louche اشته بر طفل خوشلقا يازيق كه شاشيدر

LOUER. Donner à louage *A.* ايجار ـ اكرا *P.* بكرايه دادن ـ بكراش دادن *T.* كرايه ويرمك || Louer une maison بر منزلى كرايه ويرمك Louer un appartement dans sa maison خانه‌سنده بر دائره‌يى كرايه ويرمك Louer des livres, des chevaux كتاب وباركير ايجار ايتمك C'est un pauvre homme qui se loue à la journée بر فقير در كونده‌لك ايله ايجار اولنور Il se loue à qui plus lui donne زياده ويرنه ايجار اولنور

Et prendre à louage *A.* استيجار ـ استكرا *P.* بكراش گرفتن ـ بكرايه گرفتن *T.* كرالمق ـ كرا ايله طوتمق || Il va quitter cette maison, il a loué une autre بو خانه‌يى ترك ايده‌جكدر آخر بر منزل استكرا ايتمكله Louer des ouvriers à la journée كونده‌لك ايله عمله استيجار ايتمك

Loué. *A.* مستكرا *P.* بكرايه گرفته *T.* كرالنمش

LOUER. Donner des louanges *A.* ثناء ـ تمديح ـ مدح *P.* ستودن ـ ستايش كردن *T.* اوكمك || Louer hautement فلانك علناً وجهاراً مدح ايتمك Louer ses belles actions مآثر جميله‌سنى مدح ايله ذكر وثنا ايتمك Il en sera loué de tous les gens de bien بالجمله ارباب خيرك مدح وثناسنه مظهر اولەجقدر Presque tous les hommes aiment à être loués اكثر ناس مدح اولنمقدن حظ ايدر Il est malséant de se louer soi-même مدح نفس ايتمك آدابدن دكلدر

En parlant de Dieu *A.* تسبيح ـ تمجيد ـ حمد ـ ثناء || Louer et remercier Dieu اللهه شكر وحمد ايتمك Loué soit à jamais le saint nom de Dieu بارى تعالينك اسم شريفى دائم مجيد اولسون

Se louer. Se donner des louanges *A.* تمدّح *P* خودستايى نمودن *T.* اوكلمك

Se louer de quelqu'un. Témoigner qu'on est content de lui *A.* اظهار الممنونية *P.* خشنودى نمودن *T.* خشنود اولمق || J'ai sujet de me louer de lui, il en a toujours fort bien usé avec moi بنم ايله دائما خوش معامله اوزره كچنديكندن كندودن ممنونم — Il se dit aussi des bêtes et des choses || Je me loue fort du cheval que vous m'avez prêté بكا عاريةً ويرديككز آتدن بغايت ممنونم Se louer de l'effet d'un remède علاجك عملندن ممنون وخشنود اولمق

LOUEUR. Celui qui fait métier de donner quelque chose à louage *A.* مكارى ـ كرّا *P.* بكرايه دهنده ـ كراش *T.* كراجى || Loueur de chevaux باركير كراجيسى ـ كراجيلك ايدن

LOUEUR. Qui donne des louanges. Il ne se dit qu'en mal *A.* مدّاح *P.* مديحه گوى ـ ستايش خوان *T.* اوكيجى || C'est un loueur perpétuel بر مدّاح دائميدر Un loueur impertinent مدّاح بيحيا

LOUIS. Monnaie d'or de France *T.* فرانسز آلتونى

LOUP. Animal du genre des chiens *A.* ذئب pl. ذئاب ـ كلب ـ ذئب *P.* گرگ *T.* قورد ـ يبان كوپكى ـ برتى || Grand loup كبير قورد ـ ايرى قورد jeune كنج قورد Peau de loup جلد ذئب ـ قورد پوستكيسى Un loup qui emporte une brebis قويون قاپمش بر قورد

On dit proverb. Enfermer le loup dans la bergerie, pour dire, laisser quelqu'un dans un lieu où il peut faire beaucoup de mal قوردى قويون آغيلنده قپاتمق — Et qu'un homme a vu le loup, pour dire, qu'il est extrêmement rompu dans les affaires در گرگ باران‌ديده ـ اسكى قوردلردندر — Et mettre quelqu'un à la gueule du loup, pour dire, l'exposer à un péril évident بر كمسنه‌يى قوردك آغزينه ويرمك

Loup. Nom d'une constellation *A.* الذئب

LOUP-CERVIER. On nomme ainsi le lynx. V. ce mot.

LOUPE. Tumeur qui vient sur la peau, et s'augmente quelquefois jusqu'à une grosseur prodigieuse *A.* سلعة *P.* داغول *T.* اور

Il se dit aussi d'un verre convexe qui grossit les objets à la vue *A.* منظرة الدقاق *P.* خرده‌بين *T.* آبگينهٔ خرده شى || كوره‌جك شيشه Se servir d'une loupe, pour lire de très-petits caractères پك اوفاق يازو قرائتى ايچون خرده بين شيشه‌سى قوللنمق

LOUP-GAROU. Homme que le peuple suppose être sorcier, et courir les rues et les champs transformé en loup *A.* قطرب *P.* فایش بالدر *T.* دوال پا

LOURD. Pesant *A.* ثقیل pl. ثقال *P.* رزین ـ گران ـ گرانسنگ ـ سنگین *T.* آغر ‖ Un fardeau bien lourd حمل آغر یوك ـ بار گران ـ ثقیل Cette charge est trop lourde pour ce cheval بو بارکیر ایچون اولقدر حمولد غایت آغر در

Il signifie aussi, lent dans les mouvemens *A.* راضم ـ العث دپرنشی ـ قابران *T.* کند پا *P.* بطئ العمل ـ ثقیل الحرکة ـ ‖ Les chevaux de Flandre sont lourds فلان مملکتک آتلری کند پا در C'était autrefois un homme agile, mais il est devenu bien lourd مقدما خفیف الحرکة ایکن بطئ العمل اولدی – Figur. Ennuyeux *A.* ثقیل المزاج *P.* گرانجان بغایت صیقندیلو *T.* گرانسایه ‖ C'est un homme très-lourd بر آدمدر – Et stupide *A.* بطئ الذهن ـ بلید ـ ثقیل المزاج *P.* کند ذهن *T.* کند عقلی ‖ Il a l'esprit lourd بطئ الذهن بر آدمدر

Il signifie aussi figur., rude à faire *A.* مشقل ـ مضلع *P.* گران *T.* آغر ‖ Il ne se dit qu'en ces phrases: Lourde besogne بر آغر خدمت Lourde tâche آغر بر ایش

On dit aussi, Une lourde faute *A.* قباحت غلیظة *P.* گناه گران *T.* آغر صوچ

LOURDAUD. Grossier et maladroit غلیظ الطبع *P.* کند مزاج *T.* قبا ‖ Un gros lourdaud بر شیشمان قبا آدم Un lourdaud de village کویلو بر قبا آدم

LOURDEMENT. Pesamment *A.* بالثقالة *P.* گرانکاراند *T.* آغرلق ایلد ‖ Tomber lourdement آغرلق ایلد یره دوشمک

LOURDEUR. V. Pesanteur.

LOUTRE. Animal amphibie, qui se rapproche des martres *A.* صو سموری

LOUVE. La femelle du loup *A.* ذئبة ـ سنداو pl. سنداوون *P.* گرگ ماده *T.* دیشی قورد

LOUVETEAU. Petit loup *A.* جرو الذئب *P.* گرگ بچه *T.* قورد انیکی

LOUVOYER. T. de Mar. Faire plusieurs routes sur mer en portant le cap tantôt d'un côté, tantôt d'un autre, pour mieux profiter du vent *A.* سیر فی البحر عایرا *P.* بدریا کج وسج ره *T.* پیمودن اورطدید ـ اورطه ایلد یوریمک ـ اورطه ایتمک ‖ Notre vaisseau fut long-temps à louvoyer سفینه‌مز وافر زمان اورطه ایلد یورر ایدی Nous fûmes contraints à louvoyer اورطدید جیقمغد مجبور اولدق

LOXODROMIE. T. de Mar. La ligne courbe qu'un vaisseau décrit, en suivant toujours le même rumb de vent *A.* سیر متمایل *P.* روش کج *T.* یان یورویش

LOYAL. Qui est de la condition requise par la loi, par l'ordonnance *A.* موافق بالعرف والقانون ـ قانونی ‖ Marchandise bonne et loyale موافق عرف وقانون اولان مال جید – On dit en termes de Pratique, Les frais et loyaux coûts, pour dire, les frais légitimement faits مصارف قانونیة ـ موافق عرف وقانون اولان مصروفات

Figur. Plein d'honneur et de probité *A.* اهل الحقانیة ـ محق *P.* مقرون بالحقانیة ـ ارباب الحقانیة ـ *T.* راستکار طوغری ‖ C'est un homme loyal ارباب حقانیتدن بر آدمدر un procédé حقانیتد مقارن برعمل ممدوحدر Sa conduite est très-loyale مسلک وحرکتی مقارن راستکاری وحقانیتدر

LOYALEMENT. Avec fidélité, de bonne foi *A.* بحقانیة ـ بالصدق *P.* محقاند ـ راستکاراند ـ صادقاند *T.* طوغریلق ایلد ‖ Vendre loyalement بالصدق والحقانیة بیع ایتمک se comporter بالصدق والحقانیة عمل وحرکت ایتمک

LOYAUTÉ. Fidélité, probité *A.* صدق الطویة ـ حقانیت *P.* راستکاری *T.* طوغریلق

LOYER. Ce que le locataire donne pour le prix de la location *A.* اجارة ـ کرا *P.* کراش ـ کراید ـ سترة *T.* کرا ‖ Prendre une maison à loyer بر منزلی کرا ایلد طوتمق Donner à loyer کراید ویرمک Payer un gros loyer de maison کلیتلو خاند کراسی ویرمک

Il signifie aussi, salaire *A.* اجرت *P.* مزد *T.* اجرت ‖ Celui qui retient le loyer du serviteur et du mercenaire, est maudit de Dieu خدمتکار وایشجی اجرتنی آلیقویان کشی عند الله المتعال مظهر لعن ونفرین اولور

Et récompense *A.* اجر ـ جزا ـ مجازات *P.* پاداش *T.* قارشولق ‖ Toutes les actions recevront leur loyer en l'autre monde آخرتده کافة اعماله جزا اولندجقدر L'honneur est le loyer de la vertu صلاح حالک مجازاتی عز وشرفدر

LUBRICITÉ. Penchant violent d'un sexe vers l'autre *A.* شبق

غلمت .*P* ربوخه‌كاری .*T* هوس زنا آزغنلغی || Pour satisfaire sa lubricité استیفای حظ ـ غلمت طبعنی اغنا ایچون غنا كتور بلدیه‌جك شبق غلمت Lubricité insatiable ضمننده وغلمت

LUBRIFIER. Rendre glissant *A.* ایراث الملوسة *P.* لغزان كردن *T.* صیرنجق ایتمك || La mucosité des intestins sert à les lubrifier امعاده اولان مادّهٔ مخاطیّه ملوستلرینه باعث اولور

LUBRIQUE. Qui a de la lubricité *A.* مغلیم ـ غلیم *P.* ربوخه پرست *T.* زنایه آزغون || Homme lubrique غلیم ادم Mouvemens, actions, paroles, regards lubriques افعال وحركات غلمت نما واقوال وانظار شبق انتما

LUBRIQUEMENT, adv. *A.* مغلماً *P.* ربوخه انگیزانه *T.* زنایه آزغنلق ایله

LUCARNE. Sorte de fenêtre pratiquée au toit d'une maison *A.* كوّة ـ جلی pl. كواء *P.* روشندان *T.* باجه || Petite lucarne جلی صغیر Il a passé par la lucarne باجه‌دن كچدی.

LUCIDE. Il ne se dit qu'en cette phrase, où en parlant d'un homme qui a le cerveau attaqué, et qui raisonne bien en certains momens, on dit, qu'il a des intervalles lucides بومجنونك عقلی بالمواتره ـ آرالق آرالق نوبات عقل وشعوری وار در عودت ایدر دقیقه‌لری وار در

LUCRATIF. Qui rapporte du lucre *A.* وفیر الربا ـ كثیر النما *P.* كثیر المنافع ـ وفیر المكاسب ـ سودمند *T.* نما دار ـ كارلو || Un métier lucratif بر صناعت كثیرة المنافع emploi منصب نما دار

LUCRE. Gain, profit *A.* منفعت ـ نفع ـ نما ـ ربح pl. منافع *P.* سود *T.* كار ـ قزانج || Travailler pour le lucre تحصیل نما ومنفعت ضمننده سعی ایتمك Il travaille moins pour le lucre que pour l'honneur ربح ونما ایچون سعی ایتمیوب تحصیل عزّ وشرف ضمننده چالشور

LUETTE. Petit morceau de chair long, qui est à l'entrée du gosier *A.* لهات pl. لهوات ـ ملاذة *P.* گده *T.* دیلجك || Il a la luette enflée دیلجكی شیشكندر relâchée استرخای دیلجكی كوشیوب صارقدی ـ لهاتی وار در

LUEUR. Clarté faible *A.* لمعة ـ لمعة ضعیفة *P.* كم روشنی *T.* ایشق || Lueur blafarde لمعهٔ تیره وتار faible لمعهٔ ضعیفه On commence à voir quelque lueur du côté de l'Orient جانب مشرقدن بر لمعهٔ ضعیفه ظهوره باشلادی La lueur de la lune لمعهٔ قمر des étoiles لمعهٔ كواكب du feu لمعهٔ نار ـ آتش ایشغی Lire à la lueur du feu آتشك ایشغنده اوقومق ـ Figur. *A.* لمعة ـ لمعة ما ـ لمحة ما *P.* نمایش *T.* كورونش || Il a quelque lueur d'esprit فلانده لمعة ما عقل وار در Il y a quelque lueur d'esprit dans ce qu'il dit كلامنده بر لمحهٔ عقل وار در Voir briller quelque lueur de fortune نوعمّا بر لمعهٔ اقبال مشاهده ایتمك Avoir quelque lueur d'espérance فلانك بر لمعهٔ امیدی اولمق Une fausse lueur d'espérance لمحهٔ كاذبهٔ امید

LUGUBRE. Funèbre, qui marque de la douleur *A.* فجیع ـ فاجع ـ حزین ـ موجب الحزن *P.* ماتمنما ـ ماتمی ـ اندوهناك ـ حزن انگیز *T.* تاسدلو ـ تاسه كتوریجی || Voix lugubre صدای حزین Plainte شكوای فجیع Spectacle تماشای ماتمنما Appareil موكب ماتمی Contenance triste et lugubre وضع كدر آلود وماتمنما Cris lugubres اصوات فاجعه habits البسهٔ ماتمنما pensées افكار فجیعه On n'y voit rien que de lugubre اول محلده صور موجبة الحزندن غیری شئ مشهود دكلدر

LUGUBREMENT, adv. *A.* فجیعاً ـ حزیناً ـ بالحزن *P.* ماتمكارانه ـ حزن انگیزانه *T.* تاسه ایله || Chanter lugubrement حزیناً تغنّی ایتمك Être vêtu lugubrement لباس ماتم ایله ملبّس اولمق

LUI. Pronom. *A.* هو *P.* وی ـ او ـ آن *T.* اول

LUIRE. Éclairer, jeter de la lumière *A.* لمعان ـ التماع ـ نشر الضیاء ـ اشراق *P.* درخشیدن *T.* پارلدامق || Quand le soleil luit شمسك حین لمعاننده Le jour qui nous luit دیده‌مزه لمعان ایدن ضیای نهار Dès que la lune commencera à luire نور قمرك التماعی عقیبنده Dès que le jour luira لمعان صبح عقیبنده On entrevoit quelque chose qui luit au travers de ces arbres بواشجار آره‌سنده لمعان ایدر بر شئ ـ نشر ضیا ایدر بر شئ ـ كوربنور ـ Figur. || Voilà un rayon d'espérance qui nous luit اشته افق مرامدن بر شعاع امید لمعانه باشلادی

LUISANT. Qui luit *A.* لامع ـ مضیٔ ـ منیر ـ مستنیر *P.* رخشان ـ درخشان ـ ضیا پاش *T.* پارلدایجی || Une étoile luisante كوكب لامع ـ كوكب مضیٔ ـ اختر رخشان Il signifie aussi, qui a quelque éclat *A.* مجلا *P.* پرتو

پارلاق .T تابدار - ناك

.T روشنايى - فروغ .P برقان - جلا .A Il est aussi subst. بو ثوبك پارلاقلغى || Le luisant de cette étoffe پارلاقلق

LUMIÈRE. Clarté, ce qui éclaire .A ضوء - ضيا - نور .P فروغ ضياى || Lumière éclatante آيدينلق .T پرتو - تابش - تاب - ضياى vive ضياى وقاج douce ضياى ملايم directe متلالى ضياى réfléchie ضياى منعكس مستقيم Dieu dit: Que la lumière soit faite, et la lumière fut faite فقال الله ان يكون نور فكان نور L'éclat de la lumière ضيانك تسطع وانتشارى la réfraction ضيانك تقاطع وتكاسرى la réverbération انعكاس ضيا Un rayon de lumière بر شعاع ضيا Cela jette beaucoup de lumière بو شئ نشر ضياى فراوان ايدر La lumière du soleil ضياى شمس - نور شمس du jour ضياى نهار آيدينلغى - مشعله نك ضياسى d'un flambeau Le soleil donne la lumière au monde شمس تابان عالمه افاضهٔ نور ايدر répand sa lumière partout كافهٔ اقطار وانحايه نشر ضيا ايدر La lune et les autres planètes empruntent leur lumière du soleil قمر وسائر كواكب سيّاره شمسدن استفاضهٔ نور ايدر Les étoiles fixes ont une lumière qui leur est propre ثوابت بنفسهما مضيدر - On appelle poétiquement le soleil, Le père de la lumière نيّر اعظم - On dit aussi, Commencer à voir la lumière du jour, pour dire, naître عالم هستى وشهودى رؤيته باشلامق مشاهدهٔ نور دنيا - Et jouir de la lumière, pour dire, vivre ايله كامياب اولمق - Et perdre la lumière, pour dire, mourir نور حيات - ديدهٔ حيات پوشيدهٔ پردهٔ ممات اولمق زايل اولمق - On dit d'un homme devenu aveugle, qu'il a perdu la lumière نور بصرى زايل اولمشدر - On dit figur. dans le style de l'Écriture, que Dieu habite une lumière inaccessible جناب خالق الكونين عالم نورده در - On dit aussi, Anges de lumière ارواح نورانيّه - On dit aussi figur., La lumière de la grâce de Dieu نور فيض ربّانى de l'Évangile نور انجيل شريف de la foi نور ايمان Joindre la lumière des sciences à de grands talens naturels انوار علومى فضايل جليلهٔ جبليّه ايله جمع ايتمك

On dit d'un ouvrage, qu'il n'a point encore vu la lumière هنوز ظهور ايتمامشدر - هنوز ظاهره چيقمش دكل بر تأليفدر

Lumière, signifie figur., intelligence, connaissance .A عرفان - عرفان جبلى || Lumière naturelle بيلش .T دانش .P وقوف

Cet homme n'a aucune lumière pour les sciences بو آدمك علومه دائر جزئى وكلّى وقوفى يوقدر

Et éclaircissement, indice sur quelque sujet .A pl. معلومات آگاهى .T بيلش - خبر || Je n'ai aucune lumière sur cette affaire بو خصوصده بر درلو خبر واگاهم يوقدر Je vous fournirai des lumières سكا معلومات لازمه‌يى ويره‌جكم Si je puis tirer de ces pièces-là quelques lumières بو اوراقدن بعض معلومات تحصيل ايده بيلسم La connaissance de ce fait a jeté une grande lumière dans cette affaire بو ماده‌نك وقوفى اول خصوصده كليتلو معلوماته وسيله اولمشدر

Lumière, signifie aussi, de la bougie, de la chandelle allumée .A سراج - شمع pl. شموع .P سپندار - چراغ .T موم || On nous a laissés sans lumière بزى مومسز براقديلر La salle était éclairée d'un grand nombre de lumières قوناغك ديوانخانه‌سى قتى وافر شموع وچراغان ايله پر ضيا ايدى - On dit des saints docteurs de l'Église, que ce sont les lumières de l'Église مشاعل نيّرهٔ دين اولان ائمّهٔ كرام

Il se dit aussi du petit trou qui est à la culasse d'une arme à feu .T فاليه دليكى

LUMIGNON. Le bout de la mèche d'une chandelle allumée .A شعلة الفتيلة - شعياة .P سوزان .T سر فتيل - فتيلك يناق || En mouchant la bougie, le lumignon est tombé مومك فتيلنى قطع ايدر ايكن شعله‌سى دوشورلدى

LUMINAIRE. Nom qu'on donne au soleil et à la lune, à cause de l'éclat de leur lumière .A نيّر - نيّرين - ازهران || Dieu fit deux grands luminaires, l'un pour présider au jour, et l'autre pour présider à la nuit .A هو الّذى جعل الشمس ضياء والقمر نوراً .T الله تعالى حضرتلرى ايكى نيّر اعظمى برينى حضرت - نهاره وديگرينى ليله تخصيص ايله خلق ايلدى خالق لم يزل ليل ونهار ايچون ازهرانى خلق ايلدى

C'est aussi un terme collectif, sous lequel on comprend les torches et les cierges dont on se sert à l'église .A مصابيح المعبد .P چراغان عبادتگاه .T كليسا موملرى || Il faut tant pour le luminaire مصابيح معبد شو قدر مصرفه محتاجدر

LUMINEUX. Qui jette de la lumière .A نيّر - منير - نورانى - مضئ .P رخشان - تابان - پرتو ريز - نور پاش .T پارلاق - پارلدايجى || Corps lumineux اجرام نيّره Le soleil est lumineux شمس اجرام نيّره‌دندر Les étoiles sont lumineuses

نجوم وكواكب منير در – Figur. || C'est un esprit lumineux بر ذهن منير در Il y a des traits lumineux dans son discours مقالەسندە منير ورخشان بعض عبارات لطيفه وار در

LUNAIRE. Qui appartient à la lune *A.* قمرى *P.* ماهى *T.* آيەك || L'année lunaire سنۀ قمريه Mois lunaire شهور قمريەنك برى Cycle lunaire دورۀ قمريه Cadran lunaire بسيطۀ قمريه

LUNAIRE. Plante *A.* رمرام *T.* آى چيچكى

LUNAISON. Espace de temps compris entre deux nouvelles lunes *A.* مدّة الدور القمر *P.* هنگام دور ماه *T.* آيك دورى || Observer la lunaison pour planter غرس اشجار ايچون اياّمى آيك مدّت دورى حسابنه دقت ايتمك Toute cette lunaison a été pluvieuse اشبو قمرك دورى مدّتنى بسبتون يغمورلو ايدى

LUNATIQUE. Il se dit d'une personne fantasque et capricieuse *A.* ملموم *P.* سبكمغز *T.* چالق

LUNDI. Le second jour de la semaine *A.* يوم اثنين *P.* دوشنبه *T.* بازار ايرتەسى كونى || Nous nous verrons lundi prochain آتى الحلول اولان دوشنبه كونى كوروشەجكز – كلەجك بازار ايرتسى كونى ملاقى اولەجغز On s'assemble tous les lundis هر بازار ايرتەسى كونى جمع اولورلر

LUNE. Planète la plus proche de la terre *A.* قمر *P.* ماه *T.* آى || Le corps, l'orbite, le globe, le disque, l'ombre de la lune جرم قمر ومدار قمر وكرۀ قمر وقرص قمر وظلّ قمر Les phases, les quartiers de la lune صفحات قمر وارباع قمر La lune est dans son apogée, dans son périgée قمر مرتبۀ اوجدەدر قمر مرتبۀ حضيضدەدر La lune emprunte sa lumière du soleil قمر شمسدن اخذ ضيا ايدر L'interposition de la lune entre la terre et le soleil قمرك ارض ايله شمس بيننده تخلّلى Le croissant de la lune هلال ماه le décours de la lune *A.* نقص قمر *P.* كاست ماه *T.* آيك اكسلمسى Sur la fin de la lune محاق قمردە – اواخر قمردە – آخر قمردە Au déclin de la lune زوال قمردە – عند زوال القمر La lune est dans son plein قمر حال ملأندە در Pleine lune بدر Nouvelle lune *A.* غرّة *P.* ماه نو *T.* يكى آى Le premier, le dernier quartier de la lune قمرك ربع اوّلى وربع اخيرى Clair de lune *A.* ضوء قمر *P.* مهتاب *T.* آى آيدينلغى Il fait un beau clair de lune كوزل مهتاب كيجەسيدر – لطيف بر ليلۀ قمرا در

Éclipse de lune خسوف قمر – آيك طوتلمسى La lune le Mars, d'Avril مارت آيى ونيسان – ماه مارت وماه نيسان Au quel quantième de la lune sommes-nous? آيك قاچندەيز – آيى قاچنجى كونندەيز Cela suit la lune فلان شئ آيه تبعيت ايدر – آيه تابعدر

LUNETIER. Faiseur de lunettes *A.* صانع المنظرة *P.* عينكگر *T.* كوزلكجى

LUNETTE. Verre monté qui sert à faire voir distinctement les objets *A.* منظرة *P.* عينك – چشمك – چشم فرنگى *T.* كوزلك || Lunette convexe محدّب كوزلك شيشەسى concave مقعّر كوزلك شيشەسى Une paire de lunettes بر چفت كوزلك – Lunette d'approche, ou de longue vue *T.* منظرة الاقاضى *P.* دور بين *T.* دور بين

Lunettes, en termes de fortification, sont des espèces de demi-lunes, composées de deux faces qui forment un angle saillant vers la campagne *T.* چيقمه كوشەلو نصف قمر طابيەلرى

LUNI-SOLAIRE. T. d'Astron. Il se dit de ce qui est composé de la révolution du soleil et de celle de la lune *A.* شمسىّ وقمرى *P.* خورشيدى وماهى *T.* آى ايله كونشك || Le cycle luni-solaire est de cinq cent trente-deux ans دور شمسى وقمرى بشيوز اوتوز ايكى سنەدە تمام اولور

LUNULE. T. de Géom. Figure qui a la forme d'un croissant *A.* شكل هلالى *P.* شكل ماه نو *T.* آى هلالى شكلى

LUPIN. Plante *A.* باقلا مصرى – ترمس *P.* ترمس مصرى *T.* مصر بقلەسى – آجى بقله

LUSTRE. L'éclat qu'on donne à une chose en la polissant, ou autrement *A.* جلا *P.* آب وتاب *T.* جلا || Le lustre d'une étoffe قماشك جلاسى Cette étoffe a perdu son lustre بو ثوبك جلاسى زايل اولمشدر L'ébène polie a un grand lustre مصيقل ابنوسك جلاسى كسكين اولور Le vernis de la Chine est d'un beau lustre روغن چينك لطيف بر جلاسى وار در

Et la composition dont quelques artisans se servent pour donner le lustre à leurs ouvrages *A.* معجون الصيقل *T.* صيقل ايدەجك معجون

Il se dit figur. de l'éclat que donne la parure, la beauté, le mérite, etc. *A.* نضارت – رونق *P.* رونق – فر – پرتو *T.* پارلاقلق || Les pierreries donnent du lustre à la beauté des femmes حليّات نسا طايفەسنك حسن وجمالنه بادئ

Cette charge lui donne un grand lustre بو منصب كندويه موجب تزايد فر ورونق اوڭور رونق ونضارت اوڭور || Il a perdu de son lustre depuis sa disgrâce مظهر غضب پادشاهى اولدلدنبرو پرتو ورونقنه كسر كلى عارض اولمشد || Il a beaucoup relevé cette charge, il lui a donné un nouveau lustre بو منصبك شاننى ترفيع ايله پرتو ورونقنى بر قات دخى زياده ايلدى

Il se dit aussi d'un chandelier à plusieurs branches, qu'on suspend au plancher pour éclairer *A.* مشعل معلّق *P.* آويزه *T.* آويزه || La salle était éclairée de douze lustres ديوانخانه اون ايكى آويزه‌لر ايله ضيادار ايدى || Un lustre de crystal بللور آويزه

LUSTRER. Donner le lustre à quelque chose *A.* تجليه - جلى - تصقيل *P.* جلا دادن - آب وتاب دادن *T.* جلا ويرمك || Lustrer une étoffe بر قماشه جلا ويرمك

LUSTRÉ. *A.* مصيقل - مجلّا *P.* جلا دار *T.* جلالو

LUSTRINE. Espèce d'étoffe de soie *A.* استبرق *P.* پرند *T.* ديميت

LUT. C'est, parmi les Chimistes, de la terre grasse, ou un enduit dont ils se servent pour boucher les vases qu'ils mettent au feu *A.* طين الحكمة

LUTH. Instrument de musique à cordes *A.* عود pl. اعواد *P.* چنگ *T.* لاغوته || Cordes de luth تارهاى چنگ - لاغوته تللرى || Manche de luth لاغوته‌نك قولى

LUTHÉRANISME. Doctrine de Luther *A.* مذهب لوتران *P.* آيين لوتران *T.* لوتران مذهبى

LUTHÉRIEN. Qui professe la doctrine de Luther *A.* لوترانى pl. لوترانيون *P.* لوترانى *T.* لوتران

LUTHIER. Ouvrier qui fait des luths *A.* عوّاد *P.* چنگگر *T.* لاغوته‌جى

LUTIN. Le peuple appelle ainsi les esprits follets. V. Esprit.

LUTRIN. Pupitre sur lequel on met dans l'église les livres dont on se sert pour chanter *A.* رحلة *P.* كيرخ *T.* رحله

LUTTE. Combat de deux hommes, corps à corps *A.* مصارعة - مبارزة *P.* كشتى - كشتكيرى *T.* كورش || S'exercer à la lutte كورشجيلك تعليم ايتمك - تعليم مصارعه ايتمك || Un bon tour de lutte احسن واعلا بر صنعت مصارعه || Être fort adroit à la lutte فنّ مصارعه‌ده غايت ايله ماهر اولمق

On dit figur., Emporter une chose de haute lutte, pour dire, venir à bout de cette chose par la force *T.* بر شيئه جبراً وتغلّباً ظفر بولمق

LUTTER. Se prendre corps à corps avec quelqu'un, pour le porter par terre *A.* تعافس - اصطراع *P.* كشتى گرفتن *T.* كورش طوتمق - كولشمك - Figur. *A.* جدال *P.* جدل نمودن *T.* اوغراشمق - كولشمك || Lutter contre la tempête, contre les vents, contre les flots فورتنه‌نك ورياح مخالفه‌نك وامواج دريانك زور وشدّتيله كولشمك || contre la fortune, contre la mort فلكك نا سازكار وهجمهٔ ناگهگير ممات ايله اوغراشمق

LUTTEUR. Qui combat à la lutte *A.* مصارع pl. مصارعين - مبارز pl. مبارزين *P.* كشتكير *T.* كورشجى

LUXATION. T. de Chirur. Déboîtement, déplacement des os *A.* انفكاك العظم *P.* جدايئ استخوان از بندگاه خود *T.* كموككك يرندن آيرلمسى

LUXE. Somptuosité excessive *A.* تلف - سرف *P.* تلف - سفاهت - عبث يره اسراف *T.* بيهوده || Le luxe est plus grand que jamais شمديكى سرف وتلف هر وقتدن زياده || Le luxe des habits, de la table لباس وطعام خصوصنده || Un luxe ruineux خرابيت حالى منتج اسراف وسفاهت || Luxe immodéré حدّ - سرف مفرط اولدجق سرف وتلف اعتدالدن خارج سرف وسفاهت

LUXER. T. de Chirur. Faire sortir un os de la place où il doit être *A.* فكّ العظم *P.* استخوانرا از بندگاه خود جدا كردن *T.* كموكى يرندن آيرمق - كموكى يرندن چيقارمق || Sa chute lui a luxé l'os de la cuisse سقوطى تقريبيله عظم فخدى يرندن منفك اولمشدر

LUXURE. V. Lasciveté.

LUXURIEUX. V. Lascif.

LUZERNE. Plante *A.* قرط *P.* سه برگه - شيذر *T.* قبا يونجه

LUZERNIÈRE. Terre semée en luzerne *A.* مزرعة القرط *P.* شيذرستان *T.* قبا يونجه تارلاسى

LYCANTHROPE. Qui est attaqué de lycanthropie *A.* مقطرب

LYCANTHROPIE. Espèce de mélancolie dans laquelle le malade croit être changé en loup *A.* داء القطرب *T.* قره سودا

LYCÉE. Lieu consacré à l'instruction *A.* دار الافادة *P.* دبستان *T.* مكتب

LYCIUM. Arbrisseau épineux *A.* عوسج *T.* سنجان تیکنی

LYCOCTONUM. Plante *A.* قاتل الذئب ـ خانق الذئب *T.* قورد بوغان

LYMPHATIQUE. Il se dit des vaisseaux qui portent la lymphe dans le corps de l'animal *A.* مجراء الخلط المائی || Artères lymphatiques شرایین خلط مائی veines عروق خلط مائی

LYMPHE. Humeur aqueuse, qui fournit la plupart des humeurs, et qui se répand dans tout le corps de l'animal *A.* خلط مائی *P.* کش مائی *T.* لیمفه

LYNX. Animal qui a la vue perçante *A.* وشق *P.* وشاق *T.* وشق

On dit, qu'un homme a des yeux de lynx, pour dire, qu'il a la vue perçante *A.* ابصر من زرقاء الیمامة ـ Et figur., pour dire, qu'il voit clair dans les affaires *A.* حدید ـ شایه النظر ـ ثاقب النظر ـ النظر *P.* تیز نظر *T.* دریین کورر ـ کوره کن

LYRE. Instrument de musique *A.* مزهر pl. مزاهر *P.* بربط ـ ششتار *T.* قوپوز

C'est aussi le nom d'une constellation *A.* الشلیاق

MA. Pronom *A.* ی *P.* من *T.* بنم ـ م || Ma maison *A.* داری *P.* خانهٔ من *T.* بنم اوم ـ اوم Ma soeur *A.* اختی *P.* همشیرهٔ من *T.* قز قرنداشم

MACARON. Espèce de pâtisserie faite de pâte d'amande et de sucre *A.* pl. ملوّزات سكريّة *P.* بادمیهای شکری *T.* بادملو شکرلمه‌لر

MACARONI. Pâte faite de farine fine *T.* مقرونیا

MACÉRATION. T. de dévotion. Mortification du corps *A.* مشادّة pl. مشادّات ـ تشدّد النفس ـ ریاضت ـ مجاهدة pl. مجاهدات *P.* سختی ـ زهنجه *T.* کندویه قاتیلق چکدرمه || La macération du corps تشدّد بدن Ses grandes macérations ont abrégé ses jours التزام ایلدیکی شدّت ریاضت تقلیل ایّام عمرینه سبب اولمشدر

Et une opération chimique, qui consiste à laisser séjourner une substance pendant quelque temps dans un liquide *A.* نقوع ـ ودان *P.* نقوعده اولمق || Être en macération صویه بصدرمه *T.* آغشتکی

MACÉRER. Mortifier son corps pour l'amour de Dieu *A.* تشدید النفس ـ ریاضت *P.* زهنجه دادن *T.* کندویه قاتیلق چکدرمک || Macérer son corps تشدید بدن ایتمک Ce saint était dans un continuel exercice de pénitence, et macérait sa chair par les jeûnes, par les disciplines, etc. بو عزیز صوم شدید واذای اکید وسائر بو مثللو مجاهدات ایله بدننی تشدید ایده‌رک دائم الاوقات کفّارت ذنوبه سعی ایتمکدن خالی دکل ایدی

En termes de Médecine et de Chimie, Faire tremper un corps dans un liquide *A.* تنقیع ـ تودین ـ تمریث *P.* آغشتن ـ فرغاریدن *T.* اصلاتمق ـ صویه بصدرمق || Il faut macérer cette plante dans du vin pendant tant de jours بو نبات شو قدر کون باده ایچنده تمریثه محتاجدر بو نباتی شو قدر کون خمر ایچنده بصدرمق اقتضا ایدر

MACÉRÉ. *A.* منقوع ـ ودین ـ مودون ـ ممرّث *P.* فرغاریده *T.* صویه بصدرلمش

MÂCHEFER. Scorie qui sort du fer, lorsqu'on le bat rouge sur l'enclume *A.* توبال الحدید *P.* توبال *T.* دمور توالی || Le mâchefer pilé est très-bon à faire du ciment دقّ اولنمش دمور توالی توزی خراسانلو خرج ایچنده اعلا جزء اولور

MÂCHELIÈRE. Il se dit des dents de derrière, qu'on appelle aussi Molaires *A.* ناجذ pl. نواجذ *P.* دندان آسیا *T.* صوک دیش || Les mâchelières de dessus et de dessous نواجذ علیا وسفلا

MÂCHEMOURE. Débris du biscuit qu'on donne aux matelots *A.* سقاطة الكعك *P.* خشکنان ریزه *T.* پکسماد قیرندیسی

MÂCHER. Briser les alimens sous les dents *A.* مضغ ـ علک *P.* لوک ـ خاییدن ـ خباییدن *T.* چینمک || Les viandes qu'on a bien mâchées sont à demi digérées کرکی کبی مضغ اولنان لحوم نیم گواریده عدّ اولنور Avaler sans mâcher بلع بلا مضغ ـ چینمکسزین یوتمق ـ On dit d'un cheval, qu'il mâche son frein, lorsqu'il le ronge *A.* لوک ـ علک اللجام *P.* لگامرا خاییدن *T.* اللجام کمی کومک

MÂCHÉ. *A.* ممضوغ ـ معلوک *P.* خاییده ـ خباییده *T.* چینانمش

MÂCHICATOIRE. T. de Méd. Drogue qu'on mâche sans l'avaler *A.* علاك *P.* علاج خايیدنی *T.* آغزده چینەنور علاج ‖ Prendre du tabac en mâchicatoire اوراق دخانی علاكا استعمال ایتمك

MACHINAL. Ce à quoi la volonté n'a point de part *A.* قسری ‖ Mouvement machinal حركت قسریّه Agir d'une manière purement machinale محضا حركت قسریّه ایله عامل اولمق

MACHINALEMENT. D'une manière machinale *A.* بحركة القسریّة ‖ Agir machinalement حركت قسریّه ایله عامل اولمق

MACHINATEUR. Celui qui machine contre quelqu'un *A.* نسّاج فساد *T.* فساد پرداز *P.* مصنع الشرّ والمفسدة ـ الفساد ‖ Ils furent les machinateurs de cette intrigue بو دسیسەده قوران نسّاج فساد اولنلر بونلر ایدی

MACHINATION. Action de machiner *A.* نسج ـ نسج الشرور الشرور والمفاسد *P.* فساد پردازی *T.* فساد قورمه ‖ Par ses menées, par ses machinations secrètes زیر پردۀ خفاده نسج ایلدیكی شرور ومفاسد وحیل ودسایس تقریبیله

MACHINE. Instrument qui sert à faire mouvoir, à tirer, lever, lancer quelque chose *A.* آلت pl. آلات ‖ Grande machine آلت كبیره admirable محیّر عقول اولەجق بر آلت fort ingénieuse بغایت مخیّل ومصنع بر آلت Machine de guerre اعمال حربیّەیه متعلق بر آلت Machine qui lance de gros carreaux de pierre ایری طاش طومرقلری رمی ایدر بر آلت Machine pour tirer de l'eau صو ـ جذب ما ایدر آلت Machine à élever des pierres sur le haut d'un bâtiment ـ بالای بناده رفع احجار ایدەجك آلت چكەجك آلت Inventer une machine بر رفع احجار ایدەجك منجنیق آلت اختراع ایتمك Faire jouer une machine آلتی اعمال ایشلتمك ـ ایتمك

On appelle aussi Machine, certain assemblage de ressorts dont les mouvemens et les effets se terminent à cet assemblage même *A.* مصنوع pl. مصنوعات ‖ L'horloge est une belle machine ساعت مصنوعات نفیسەدندر Les automates sont des machines fort ingénieuses بنفسها متحرك اولان اجرام مصنوعات مخیّلەدندر ـ On dit figur., que l'homme est une machine admirable انسان حیرتفزمای عقول اولەجق مصنوعاتدندر

Il signifie figur., intrigue, ruse *A.* حیله pl. حیل *P.* آل ـ فند *T.* اویون ‖ Voyez quelle machine il a fait jouer dans cette affaire باق شو مادەده نه كونه حیله اعمال ایلدی Il a remué toutes sortes de machines pour parvenir à ses fins مرامنه دسترس اولمق فكریله هر نوع فند وحیلەیی اعمال ایلدی Quelles machines n'y a-t-il pas employées? بو بابده نه حیلەلر قوللندی

MACHINER. Faire des menées sourdes contre quelqu'un *A.* دام فساد *P.* نسج الحبایل الفساد ـ تصنیع الحبایل الفساد *T.* فساد قورمق ‖ Il machine votre perte سنی سكا سوء ـ ازاله واعدام فكریله تصنیع حبایل فساد ایدر پرداختن اجرای قصد ایله بر فساد قورمقده در Machiner une trahison نسج حبایل ـ خیانت ضمننده تصنیع حبایل فساد ایتمك شرّ وخیانت ایتمك Il machinait je ne sais quoi contre lui علیهنه بیلمم نه كونه دام شرّ وفساد تصنیع ایدر ایدی

MACHINISTE. Celui qui invente, ou construit des machines *A.* صانع الآلات ـ موجد الآلات *P.* آلات پرداز *T.* آلاتگر ـ آلات یاپوجی ـ یكیدن آلات چیقاریجی

MÂCHOIRE. L'os dans lesquels les dents de l'animal sont emboîtées *A.* فك ـ فکان ـ فقم ـ فقمان *P.* منه ـ چنه ـ زفر *T.* چكه ‖ La mâchoire supérieure et inférieure فك اعلا وفك اسفل اوست وآلت چكه

On dit d'un homme, qu'il a la mâchoire pesante, lourde, pour dire, qu'il s'exprime lourdement et sans grâce *A.* متغمغم ـ متغمغم اللسان *P.* كلته زبان *T.* مریل مریل سویلر ـ میزمیز سویلر

On appelle Mâchoires, deux pièces de fer qui s'éloignent et se rapprochent pour serrer quelque chose *A.* كلبتین *P.* كلبتان *T.* قصاج ـ كلوب ـ انبر ـ

MÂCHONNER. Mâcher avec difficulté *A.* مغمغة *P.* كم خاییدن *T.* یاپچه یاپچه چینمك

MACIS. Écorce intérieure de la noix muscade *A.* بسباسة *P.* بسپاسه *T.* جاركون ـ بزباز

MAÇON. Ouvrier qui fait tous les ouvrages où il entre de la pierre, de la brique, de la chaux, etc. *A.* بنّا pl. بنّاؤن ـ بنّاء الجدار *P.* رقّاص ـ لادگر ـ زاو *T.* دیوارگر ـ دیوارجی ‖ Un maître maçon دیوارجی قلفەسی ـ دیوارجی اوستەسی Journée de maçon دیوارجی كوندەلكی ـ دیوارجی یومیّەسی Un tablier à maçon دیوارجی فوطەسی

MAÇONNAGE. Travail du maçon *A.* بنایة الجدار *P.* دیوارگری ـ لادگری *T.* دیوار ایشی ـ دیوار یاپوسی ‖ Le maçonnage de

ces murs est bon بو ديوارلرك ياپوسى ايو در On a payé tant pour le maçonnage ديوارجى ايشى ايچون شو قدر اقچه صرف اولندى

MAÇONNER. Travailler à un bâtiment en pierre, brique, etc. *A.* بناء الجدار - اجتدار *P.* لاد ساختن *T.* ديوارجى ياپوسى ديوارجى ايشى ايشلمك - ياپمق || Il y a bien à maçonner en cette maison بو خانده ياپيلهجق ديوار ايشى چوقدر

Et boucher une ouverture dans une muraille avec de la pierre, du mortier, etc. *A.* ردم *P.* بلاد بستن *T.* قپايوب طيقامق || Il faut maçonner cette porte, cette fenêtre شو قپويى وشو پنجرهيى قپايوب طيقامق اقتضا ايدر

MAÇONNÉ. *A.* مبنىّ بالجدار - مجدور *P.* لاد كرده زاو - *T.* قپانوب طيقانمش *A.* مردوم *T.* ديوار ياپوسى ياپلمش *T.* كرده

MAÇONNERIE. L'ouvrage du maçon *A.* بناء حجرىّ pl. ابنية حجريّة - بناء جدارىّ pl. ابنية جداريّة *P.* لادكارى *T.* بناى حجريدن مصنوع بنا || Cloison de maçonnerie طاش ياپوسى - ديوار ياپوسى La maçonnerie de ma maison revient à tant خانهمك ابنيهٔ جداريهسى مصارفى شوقدره بالغ اولور

MACQUE. Instrument propre à briser le chanvre *A.* مدقّة الكتّان *P.* كتانكوب *T.* كتان طوقماغى

MACQUER. Briser avec la maque *A.* دقّ الكتّان *P.* كتان كوپيدن *T.* كتانى طوقماق ايله - كتانى طوقماقلمق اوفاتمق

MACQUÉ. *A.* كتان مدقوق *P.* كتان كوپيده *T.* دوكلمش كتان

MACREUSE. Oiseau de mer, ressemblant à un canard *A.* اوز بحرىّ *P.* مرغاب آبى *T.* صو اوردكى

MACULATURE. T. d'imprimerie. Feuille si mal imprimée et si peu lisible, qu'elle ne sert qu'à faire des enveloppes *A.* ورقة خس وخاش *P.* سقاطه الاوراق الطبع - مطبوعه مرتجة *T.* اوراق طبع بصامش بيلاشق كاغدلر دوكنتيسى || Cette feuille ne vaut rien, c'est une maculature بو ورقه بصلمش - بيلاشق كاغد دوكنتيلرندن اولمغله هيچ ايشه يرامز Et une feuille de papier gris qui sert d'enveloppe aux rames *T.* چرچوه كاغدى

MACULE. Tache, souillure *A.* شائبة pl. شوايب *P.* چرك *T.* لكه || Ce papier est plein de macules بو كاغد لكهلر ايله طولو در

En termes d'Astronomie, c'est une tache obscure qu'on observe sur le disque du soleil *A.* شامة - كلف *P.* نقطهٔ سياه *T.* بنك

MACULER. Tacher, barbouiller. Il ne se dit que des feuilles imprimées et des estampes *A.* ترسيخ *P.* آلاييدن *T.* بيلاشدرمق || Il ne faut pas battre des feuilles fraîchement imprimées, de peur de les maculer هنوز طبع اولنمش اوراقى بيلاشدرمامق ايچون صيقشدرمق افتضا ايتمز

MACULÉ. *A.* مرتّج *P.* آلاييده *T.* بيلاشمش

MADAME. Titre d'honneur qu'on donne aux femmes de qualité, et en général aux femmes mariées *A.* سيّدة pl. سيّدات *P.* بانو - خاتون - تركا *T.* قادين - خانم

MADEMOISELLE. Titre qui se donne aux filles *A.* ستيك *P.* *P.* خاتونك *T.* قادينجق

MADONE. Image de la Sainte-Vierge *A.* صورة مريم العذرا *P.* پيكر حضرت مريم *T.* حضرت مريم صورتى

MADRAGUE. Enceinte faite de câbles et de filets pour prendre des poissons *T.* داليانجى اغريبى

MADRÉ. Diversifié de couleurs. V. Bigarré. — Figur. Fin, rusé *A.* متلوّن الاخلاق *P.* فندكار *T.* دوبارهجى

MADRIER. Sorte d'ais fort épais *A.* لوح اضخم pl. الواح ضخمة *P.* تختهٔ گنده *T.* قوغوش تختهسى || Il faut des madriers pour faire la plate-forme d'une batterie de canon طوب طابيهسنك دوشمهسيچون قوغوش تختهلرى لازمدر On ne passa pas le fossé de la place assiégée, faute de madriers اقتضا ايدن الواح ضخمهنك فقدانى تقريبيله محصور اولان قلعهنك خندقندن مرور اولنمق ممكن اولمدى

MADRIGAL. Petite pièce de Poésie *A.* رباعى

MAESTRAL. On donne ce nom, sur la Méditerranée, au vent de nord-ouest *T.* مايستره روزكارى V. Nord-ouest.

MAESTRALISER. T. de Marine. Tourner à l'ouest. On dit, que l'aiguille aimantée maestralise پوصلهنك ايكنهسى ريح باطى يعنى طرفنه - غربى سمتنه متوجّهدر

MAFFLÉ. Qui a de grosses joues *A.* عريض الوجنات *P.* پهن رخسار *T.* قبا يكاقلو

MAGASIN. Lieu où l'on serre des marchandises *A.* مخزن pl. مخازن *P.* مخزن *T.* مغازه || Grand magasin مخزن كبير Magasin d'étoffes امتعه مخزنى de livres كتب مخزنى

Et lieu où l'on serre des provisions *A.* انبار pl. انابير *P.* انبار *T.* غوله ـ انبار || Magasin d'armes, de poudre, de foin سلاح وباروت واوتلق انباری ـ Magasin de la Couronne *A.* میری انباری ـ بکلک انباری *T.* انبار میری *P.* اهراء pl. هراء

MAGASINIER. Celui qui est chargé de la garde des choses renfermées dans un magasin *A.* حافظ الانبار *P.* امین انبار *T.* انبار امینی

MAGE. Nom que les Perses donnaient à certains hommes savans, qui avaient l'intendance de la religion *P.* مغ pl. مغان || Zoroastre était mage زردشت مغاندن ایدی L'adoration des mages مغانک ادا ایلدکلری عبادت

MAGICIEN. Qui fait profession de la magie *A.* ساحر pl. سحرة pl. ساحرين *P.* جادو ـ سحر باز ـ سحرکار ـ افسونکار *T.* ساحرلک ایدن || Fameux magicien ساحر نامدار

MAGIE. Acte par lequel on prétend produire, contre l'ordre de la nature, des effets merveilleux *A.* سحر *P.* جادویی ـ افسون *T.* سحرلک ـ سحربازلق

MAGIE NATURELLE, ou MAGIE BLANCHE. Art qui, par des opérations secrètes, produit des effets qui paraissent surnaturels *A.* علم سیمیا *P.* سیمیاکاری *T.* سیمیاکارلق

MAGIQUE. Appartenant à la magie *A.* سحری *P.* جادویی *T.* سحربازلغه متعلق || Art magique صنعت سحر آمیز ـ سحریه Paroles magiques کلمات سحریه

Il se dit par extension des choses qui produisent un effet surprenant, extraordinaire *A.* محیّر العقول *P.* عقلی *T.* هوشربا شاشورر || Cela produit un effet magique بو شیٔ محیّر عقول بوندن محیّر عقول ـ اولهجق بر اثر غریبه منتج اولور اولهجق بر شیٔ حاصل اولور

MAGISTER. Maître d'école de village *A.* معلّم المکتب القرية *P.* کوی مکتبی خوجهسی *T.* خواجهٔ مکتب روستا

MAGISTRAL. Qui tient du maître, qui convient à un maître *A.* امیری *P.* لایق حال کارفرمایی ـ شایان حال فرمانرانی *T.* بیورمه طورنده اولان

MAGISTRALEMENT. D'une façon magistrale *A.* علی ـ امراً طریق الایمار *P.* بروجه فرمانرانی *T.* بیورمه صورتیله || Parler magistralement بروجه فرمانرانی افادهٔ مرام ایتمک ـ لاقردیی امر صورتنده سویلمک

MAGISTRAT. Officier établi pour rendre la justice *A.* حاکم pl. حکّام ـ قاضی pl. قضاة *P.* دادگر *T.* قاضی

Il se dit aussi d'un officier établi pour maintenir la police *A.* جلواز pl. جلاوزة ـ شحنة *P.* شحنه *T.* ضابط ـ شهرضابطی

MAGISTRATURE. La dignité et charge de magistrat *A.* حکومت ـ قضا *P.* جلوازیّت *A.* قاضیلق *T.* خدمت دادگری *P.* شحنگی *T.* ضابطلک || Parvenir à la magistrature مقام حکومته واصل اولمق ـ Il se dit aussi du temps pendant lequel on est magistrat *A.* مدّة الحکومة *P.* هنگام خدمت مدّت دادگری *T.* قاضیلق وقتی || Durant sa magistrature حکّام وجلاوزة ـ حکومتنده ـ Et de l'ordre entier des magistrats *A.* حکّام وضابطان *T.* دادگران وشحنگان *P.*

MAGNANIME. Qui a l'âme grande et élevée *A.* ذو الابهة ـ بلند نظر ـ بلند همّت *P.* جلیل النقیبة ـ جلیل الهمّة پادشاه ابهت *T.* بزرکوار || اولو همّتلو ـ ابهتلو Prince magnanime قلب ابهت آلود coeur ابهتلو پادشاه ـ پناه

MAGNANIMEMENT, adv. *A.* بجلالة الهمّة ـ بالابهة *P.* بزرکوارانه ـ ابهت ایله *T.* با بلندئ نظر ـ با بلندئ همّت ـ عالیهمّتلک ایله

MAGNANIMITÉ. Vertu de celui qui est magnanime *A.* ابهت ـ بزرکواری *P.* علو الهمّة ـ جلالة الطبع ـ جلالة النفس ـ بلندئ نظر *T.* بلندئ همّت ـ همّت اولولغی || La magnanimité est la vertu des héros جلالت نفس اوصاف قهرمانی ایله موصوف اولنلره مخصوصدر

MAGNATS. On appelait ainsi en Pologne les Grands du Royaume *A.* pl. اکابر pl. اشراف *P.* کلانتران *T.* بیوکلر

MAGNÉSIE. Terre blanche, précipitée de l'eau mère du nitre et d'un alcali fixe *T.* مغنزیا

MAGNÉTIQUE. Qui tient de l'aimant *A.* مقناطیسی *P.* آهنربائی *T.* مقناطیسه متعلق || Vertu magnétique خاصّهٔ جرم مقناطیسی corps مقناطیسیّة

MAGNÉTISME. T. de Physique. Il se dit des propriétés de l'aimant *A.* کیفیّت مقناطیسیّة ـ مقناطیسیّت *P.* آهنربایی *T.* مقناطیسلق || Les effets du magnétisme کیفیّت مقناطیسیّه نک اثرلری

MAGNIFICENCE. Qualité de ce qui est magnifique *A.* حشمت طنطنه ـ عنوان *T.* طمطراق ـ فر ـ شکوه ـ دبدبه *P.* فخارت ـ || Grande magnificence کوکبهٔ عظیمه Il a fait des magnificences extraordinaires فوق العاده اسباب شکوه وحشمت اجرا

بو مقوله دبدبه On ne vit jamais telle magnificence ایلدی وحشمت بو آنه قدر مشهود اولمش دكلدر Il les traita avec magnificence حقلرینه اجرای لازمهٔ شكوه وحشمت ایله معامله ایتمشدر - Figur. || La magnificence du style سبك وعبارهٔنك طمطراق سبك وعباره - شكوه وعظمتی

MAGNIFIQUE. Somptueux en dons et en dépense *A.* محتشم - عظیم الاحتشام - فاخر *P.* پر فر وشكوه *T.* دبدبه دار - احتشاملو - طنطنهلو - عنوانلو || Les Romains étaient magnifiques dans leurs ouvrages publics, dans les spectacles, dans leurs temples رومائیون مخصوص عامّه اولان ابنیهده وملعبهلرنده ومعابد ومساجدلری بناسنده احتشام عظیمه مایل ایدیلر Prince magnifique پادشاه جلیل الاحتشام Habits magnifiques البسهٔ فاخره Il est fort magnifique chez lui خانهسنده بغایت محتشمدر - On dit, Des titres magnifiques, pour dire, des titres pompeux طمطراقلو القاب - Et termes, paroles, promesses magnifiques طمطراقلو القاب والفاظ وكلمات ووعدلر

MAGNIFIQUEMENT, adv. *A.* محتشماً - بالاحتشام *P.* با شكوه - با فر وشكوه *T.* عنوانلو اولهرق - عنوان ایله - وحشمت محتشم بر بنا یاپدی || Il bâtit magnifiquement طنطنه ایله Il reçut magnificiquement ces ambassadeurs بو ایلچیلره احتشام عظیم ایله ملاقات ایلدی

MAGOT. Gros singe *A.* قرد كبیر الجثّة *P.* پوزینهٔ بزرك *T.* ایپ اوزرنده ایری میمون || Magot qui danse sur la corde اوینایان ایری میمون - On dit figur., qu'un homme est laid comme un magot *A.* قردیّ الهیئة *P.* پوزینه سیما *T.* میمون چهرهلو

MAHOMÉTAN. Celui qui professe la religion de Mahomet *A.* محمّدی || La religion mahométane دین محمّدی La nation mahométane *A.* امّت محمّد pl. امم محمّدیّه

MAI. Le cinquième mois de l'année *A.* ایّار *P.* ایار *T.* مایس || Les arbres reverdissent au mois de mai آغاجلر مایس مایسك اون بشنجی كونی Le quinzième mai آینده یشللنور À la fin de mai مایس آخرنده

MAIDAN. Mom qu'on donne dans l'Orient aux places où se tiennent les marchés *A.* میدان pl. میادین *P.* میدان *T.* میدان

MAIGRE. Qui a très-peu de graisse *A.* نحیف - مهزول - ناحل - ضاوی *P.* قضیف - نزار - لاغر *T.* ناسیده - آرق - خیره - چلیمسز || Cet homme est fort maigre بو آدم بغایت نحیفدر Il devient maigre كسب هزال ونحافت ایدر Il est si maigre, que les os lui percent la peau فرط نحول وهزالی تقریبیله كمیكلری دریسنی دلر Il a acheté des boeufs maigres pour les engraisser تسمین فكریله بعض ضامر ولاغر اوكوز مبایعه ایلدی

Il se dit aussi des viandes *A.* لحم عدیم السمن - لحم غث *P.* گوشت نا چرب *T.* یاغسز ات || Je ne veux point du gras de ce rôti, je veux du maigre بو كبابك یاغلو طرفندن استمم یاغسز اتندن استرم

Et d'un terroir aride *A.* ارض ممحلة *P.* زمین شوره *T.* قوراق یر

On appelle Jours maigres, les jours auxquels l'Église défend de manger de la viande *A.* ایّام الامساك - ایّام التنحّص عن اللحم *P.* ایّام پرهیز از خوردن گوشت *T.* ات یمكدن پرهیز كونلری - Et repas maigre, un repas où l'on ne sert point de viande اتدن پرهیز طعامی

MAIGRELET. Diminutif de Maigre *A.* هزیل *P.* لاغرك *T.* آرقچه || Cet enfant est maigrelet بر چوجوقدر آرقچه

MAIGREMENT. Il ne se dit qu'au figuré. Petitement *A.* بالمضایقة - بلا وسعة - مختصراً *P.* با تنگی *T.* صیقندیلو اولهرق - مختصرجه || Il n'a laissé que de quoi faire les frais funéraires fort maigrement غایت مختصرجه اولهرق انجق جنازه مصارفنه وفا ایدهجك قدر مال براقدی Il a de quoi vivre, mais bien maigrement كچنهجكی وار در لكن غایت مضایقه ایله

MAIGRET. Un peu maigre. V. Maigrelet.

MAIGREUR. L'état d'un corps maigre *A.* هزال - نحول - نحافت *P.* نزاری - لاغری *T.* آرقلق - خیرهلك || Je ne vis jamais une si grande maigreur بو مثللو نحول عظیم بو آنه قدر مشهودم اولمش دكلدر

MAIGRIR. Devenir maigre *A.* تنحّل - انهزال - اضواء - نزاری - هزالی یافتن - لاغر گشتن *P.* كسب الهزال *T.* پذیرفتن - ناسیدن - آرقلنمق - خیرهلنمك || Il maigrit à vue d'oeil لمحة البصرده انهزال ایدر de jour en jour یوماً فیوماً كسب هزال ایتمكده در

Maigri. *A.* متنحّل - منهزل *P.* لاغر گشته - هزال یافته *T.* آرقلنمش

MAIL. Bois garni de fer par les deux bouts, et dont on se sert pour jouer en poussant une boule *A.* صولجان pl. صوالجة

P. جوكان T. قارانجی — On appelle Boule de mail, la boule avec laquelle on joue au mail A. كرة الصولجان P. گوی — Il signifie, aussi le jeu auquel on pousse une boule avec le mail P. چوكان T. چوكان طوبی — Et le lieu où l'on joue au mail بازیچهٔ گوی وچوكان عرصدگاه بازیچهٔ گوی وچوكان

MAILLE. Espèce de petit anneau dont plusieurs ensemble font un tissu A. خربة السرد pl. اخراب السرد T. اوركو كوزه نكی || Les mailles d'un filet آغك كوزه نكری Les mailles carrées sont meilleures que les rondes چاركوشه كوزه نكلر دكرمی — Il se dit aussi des tissus qui se font à l'aiguille — كوزه نكلردن اصلحدر || Il y a une maille rompue à votre bas سنك چورابك كوزه نكلرندن بری فسخ اولندی

On appelle aussi Mailles, ces petits annelets de fer dont on faisait des armures A. حلقة pl. حلق P. حلقه T. حلقه || Cotte de mailles حلقه لر ایله — حلقه لر ایله مسرّد بر غلاله اورلمش زره كوملكی

Il signifie aussi, certaine tache qui vient sur la prunelle de l'oeil A. نكتة P. نقطه T. بنك

MAILLET. Espèce de marteau de bois à deux têtes A. میجنة pl. مواجن T. طوقماق || Un gros maillet میجنهٔ كبیره — ایری طوقماق

MAILLOCHE. Gros maillet de bois A. میطدة P. كدینه T. واریوز

MAILLOT. Les couches et les langes dont on enveloppe un enfant en nourrice A. قماط P. باغر بند — بغتاق — بغلتاق T. باغردق || Un enfant en maillot باغردقده كی — صبی به لف قماط ساونه — Mettre un enfant dans son maillot چوجوق ایتمك

MAIN. Partie du corps humain, qui sert à toucher, à prendre A. ید pl. ایادی P. دست T. ال || Main droite A. ید یمنا P. دست راست T. صاغ ال gauche A. ید یسرا P. دست T. صول ال longue A. ید طولا P. دست دراز T. چپ قصّه ال courte A. ید قصرا P. دست كوتاه T. ال اوزون ال blanche ید بیضا Le creux de la main A. قعر الكف P. بن دست درون دست P. داخل الید A. Le dedans آوج دیبی T. كف كف دست P. راحة — كف A. La paume آلك ایچی T. خطوط كف P. اسرار الكف A. les lignes ال آیاسی T. دست P. ید مكشوفة A. Main ouverte ال آیاسی جزكیلری

دست بسته P. ید معقودة A. fermée آجق ال T. گشاده برالی — برالی سقاطدر Il a une main estropiée باغلو ال T. دست شستن P. غسل الایادی A. Se laver les mains جولاقدر طاهر A. Avoir les mains nettes ال ییقامق — ال یوسق T. الی تمیز T. پاكیزه دست P. الید Vivre du travail de ses mains بر كمسنه كدّ یمینیله كچنمك Tendre la main A. مدّ الید P. دسترا دراز كشیدن T. ال اوزاتمق Prendre avec la main A. اخذ — قبض P. گرفتن T. طوتمق Serrer la main de quelqu'un en signe d'affection محبّة تصافح ایادی ال اله ویروب اظهار محبّت ایلمك — ایلمك Lui donner, lui prêter, lui tendre la main pour lui aider à marcher A. مدّ الایادی الاعانة P. دستگیری كردن T. ال یاردمی باركیری الده یدك چكمك ایتمك Mener un cheval en main Joindre les mains A. عقد الایادی P. دست صلیبی كردن T. بارگاه جناب الی چپراز باغلمق Lever les mains au ciel جانب سمایه — ربّ ذوالجلاله رفع ایادئ مناجات ایتمك دست بر داشتهٔ رجا اولمق Lever la main sur quelqu'un comme pour le frapper بر كمسنه نك اوزرینه رفع ید ایتمك اوزرینه ال قالدرمق — دستدراز تعرّض اولمق — Quand les marchands concluent un marché, il se touchent, ils se frappent dans la main تجار طایفه سی انعقاد مبایعاتده تصافق ایادی اشته عقد بیع ایدرلر Mettez là votre main, le marché est fait اشته بازار كسلدی همان — اولندی همان صفق ید ایله فلان شیئی النی ویر J'ai reçu telle chose des mains d'un tel فلان شیئی آنك ید — آنك ید ومعرفتیله اخذ ایلدم ومعرفتیله مقبوضم اولمشدر Il lui a écrit de sa propre main كندو خطیله یازمشدر — كندو الیله تحریر ایتمشدر Livre écrit à la main دست خط ایله محرّر بر كتاب — On dit, Lever la main, pour dire, lever la main vers le ciel, pour jurer جانب سمایه رفع ید ایله ادای قسم ایتمك

MAIN, se dit aussi de l'écriture A. خط P. خط T. ال — یازو || Il a une belle main حسن خطی وار در Reconnaître la main de quelqu'un بر كمسنه نك یازوسنی طانیمق Emprunter, employer la main d'un autre, d'un secrétaire آخرك سرّ كاتبلردن بریسنه — آخره یازدرمق — خطیله یازدرمق Donnez-moi un petit mot de votre main — الكدن بر سطر ویر الكدن بر سطر كاغد ویر

On dit figur., Ils se tiennent tous par la main, ils se don-

nent la main l'un à l'autre, pour dire, ils sont liés d'intérêts, ils se donnent mutuellement assistance جملەسی همدست همدست تعاون ومظاهرتدرلر- اتفاقدرلر

On dit proverb. de plusieurs frères qui sont de différente humeur, Tous les doigts de la main ne se ressemblent pas *T.* بش بش پرمق برى برینه اویمز- پرمق بر دکل

Et de deux hommes intimement unis, qu'ils sont unis comme les deux doigts de la main بری برلریله- جسم واحددرلر جسم واحد مثابەسندە درلر

Et pour témoigner qu'on n'a point de part à une affaire, qu'on s'en lave les mains *T.* دستشوی تبرّی اولمق || On a fait cette démarche contre mon avis, je m'en lave les mains بو حرکت خلاف رأیم اولمغله محتمل الظهور اولان حالاتدن دستشوی تبرّی اولورم Cet homme a été condamné contre mon sentiment, je m'en lave les mains فلانک علیهنه جریان ایدن حکم خلاف رأیم اولمغله بو خصوصده دستشوی تبرّی اولورم

On dit d'un juge, d'un comptable intègre, qu'il a les mains nettes دست عفتی لوث طمعدن منزهدر – Et en parlant d'une affaire injuste ou odieuse, qu'on en a les mains nettes, pour dire, qu'on n'y a point de part بو خصوصده المی بو ایشده المی بیلاشدرمش دکلم- بیلاشدرمدم

On dit figur., Avoir la main rompue à l'écriture, à un instrument, etc. *T.* ایشلکک الی وار در- الی ایشلکدر

On dit, Tendre la main, pour dire, demander l'aumône *A.* تکفف- استکفاف بالصدقة *P.* دست دریوزه گشادن *T.* الی دیلنجیلک ایچون اوزاتمق – Et figur. Tendre la main à quelqu'un, pour dire, offrir du secours *T.* مدّ ایادی لازمهٔ- ایفای لازمهٔ دستگیری ایتمک- معاونت ایتمک دستیاری ومددرسی اجرا ایتمک || Il serait perdu, si je ne lui eusse tendu la main حقنده ایفای لازمهٔ دستیاری ومددرسی ایتمامش اولسدم حالی خراب ایدی

On dit figur., Donner la main, prêter la main à quelqu'un, pour dire, l'aider en quelque affaire بر کمسنەیه دستدادهٔ بر کمسنەیه معین ودستگیر- یاوری ومعاونت اولمق معاضدت ومظاهرت ایتمک- اولمق

Et donner les mains à quelque chose, pour dire, y consentir رضا داده اولمق- تندادهٔ طوع ورضا اولمق

On dit, De la main de quelqu'un, pour dire, de sa part *A.* من جانب *P.* از سوی - از طرف *T.* طرفندن || Tout ce qui vient de votre main سنک طرفکدن هر نه ظهور ایتسه

On dit proverb. et figur. d'un homme qui dépense beaucoup, que l'argent lui fond dans les mains *A.* مخروق الید *P.* باد دست *T.* آوجی دلیک

Et aller bride en main dans une affaire, pour dire, y procéder avec beaucoup de retenue et de circonspection عنان تأنّی الدن براقمیەرق حرکت- واحتیاطی الدن براقمامق ایتمک

On dit d'un cheval, qu'il tire à la main, qu'il force la main, pour dire, qu'il résiste aux efforts du cavalier *A.* حران *P.* سر کشی نمودن *T.* هاربنلک ایتمک

Et figur., Forcer la main à quelqu'un, pour dire, le contraindre à faire quelque chose *T.* بر کمسنەنک قولنی بوکمک

On dit, Lâcher, rendre la main à un cheval, pour dire, lui lâcher la bride *A.* ارخاء العنان *P.* عنانرا فرو هلیدن *T.* دیزکینی کوشتمک

On appelle Cheval de main, un cheval de maître, mené par un valet monté sur un autre cheval *A.* جنیبة - جنیب *P.* دستگزین- دستکش *T.* یدک

On dit, Donner de la main à la main, pour dire, donner manuellement *A.* تسلیم یداً بید *P.* دست بدست دادن *T.* ال الد ویرمک

Et avoir quelqu'un en main pour une affaire, pour dire, être sûr de lui شو مصلحتده فلان کمسنه الده در

Et qu'une chose est dans les mains, entre les mains de quelqu'un, pour dire, qu'elle est en sa disposition *A.* مسلّم الی *P.* وابستهٔ دست اختیارش *T.* فلانک الندهدر اختیاره در || Ma vie, ma fortune est entre vos mains مال وجانم سنک الکده در – Et qu'une chose est en bonne main, pour dire, qu'elle dans les mains d'une personne capable اربابی النه دوشدی- النده در || Cette affaire ne manquera pas, elle est en bonne main بو مصلحت اربابی النده اولمغله نتیجه پذیر حصول اولەجغنه شبهه یوقدر Il est tombé en bonne main اربابی النه دوشدی

On dit, Mettre la main sur quelque chose, pour dire, s'en saisir *A.* وضع ید علی *P.* بر دست انداختن *T.* ال قویمق

|| Il a mis la main sur l'argent, sur les papiers de la succession ترکه‌نک نقود واوراقی اوزرینه وضع ید ایلدی S'il met une fois la main dessus... فلان شیئک اوزرینه وضع ید ایتسه – Et mettre la main sur quelqu'un, pour dire, le battre *A.* حوالة الید *P.* دستدرازی کردن *T.* ال قالدرمق || Quiconque met la main sur un prêtre, est excommunié راهب اوزرینه ال قالدران کشی مظهر لعنت اولور

On dit, En main tierce, pour dire, entre les mains d'un tiers *A.* فی ید الآخر *P.* بدست دیگر *T.* بشقه‌سی الندە || Il faudra déposer cet argent en main tierce, jusqu'à ce que les parties soient d'accord بو اقچه طرفین مخاصمین مصالحه ایدنجیه‌ دکین آخر بر کمسنه‌نک یدینه تودیع اولنمق اقتضا ایدر

On dit, Prendre en main les intérêts, la cause de quelqu'un, pour dire, se charger de sa défense بر کمسنه‌نک مصلحتنی التزام ایتمک

On dit de quelqu'un par manière de menace, S'il tombe jamais sous ma main یقه‌سی المه – المه کچه‌جک اولور ایسه کچسه

On appelle Coup de main, une entreprise hardie et d'une prompte exécution *A.* حملة باطشة *T.* صالدرش || Un coup de main est bientôt fait بر حملهٔ باطشه فی الحال ایش بتورر – Et en termes de guerre, Coups de main, les attaques qui se font avec les armes qu'on tient à la main *A.* حملة pl. حملات *T.* صارقندیلق || Ce château est bon contre les coups de main حملات اعدادن مصون بر حصن حصیندر

Et un homme de main, un homme d'exécution *A.* مخراق الامور *P.* کاردان *T.* یوروک

On dit, En venir aux mains, pour dire, commencer à se battre *A.* مناوشة *P.* دست وگریبان شدن *T.* ال له کلمک – ال اله – یقه پاچه اولمق – یقه یقه‌یه کلمک – اللشمک – دوکشمک – On dit aussi, Combat à main, combat de main à main *T.* ال اله دوکش

On dit, Faire main basse, pour dire, passer au fil de l'épée *A.* حوالة السیف القهر والدمار بلا امان *P.* برسر همکنان حوالهٔ تیغ بیدریغ کردن *T.* دیبی دوز قیرمق

Et mettre aux mains, pour dire, engager dans la dispute *T.* پنچه‌لشدرمک || Je vous mettrai aux mains avec mon avocat سزی بنم وکیلم ایله پنچه‌لشدره‌جکم Je les ai mis aux mains sur la musique فلانلری موسیقی بابنده پنچه‌لشدردم

Et mettre la main à quelque chose, pour dire, s'en mêler *A.* وضع الید *P.* انگشت مداخله کردن *T.* وضع *T.* پرمق قویمق || Tout est perdu, si Dieu n'y met la main الله تعالی حضرتلری پرمغنی قویمیه‌جق اولور ایسه هر شیٔ هدر اوله‌جغنه شبهه یوقدر – Et mettre la main à l'oeuvre, à l'ouvrage, pour dire, commencer à travailler *T.* وضع ید مباشرت ایتمک – Et mettre la main à un ouvrage, pour dire, y travailler conjointement avec le principal auteur وضع ید رفاقت ایتمک – بالمعیّه سعی واقدامه مبادرت ایتمک – Et mettre, ou donner la dernière main à un ouvrage, pour dire, l'achever *A.* وضع الامضاء الختام *P.* ختم وتکمیل – مهر اتمام زدن *T.* بتورمک

On appelle Ouvrage de bonne main, ou de main de maître, un ouvrage qui est très-bien fait *A.* عمل الید الحاذق *P.* دستکار استاد *T.* استاد النک چیقمش ایش – استاد ایشی

On dit, Prendre, acheter une marchandise de la première main ایلک الدن – عن ید الاولی اشترای مال ایتمک – مبایعه ایتمک – Et figur. Tenir une nouvelle de la première main بر خبری – بر خبری منبع اصلیسندن اخذ ایتمک محلندن آلمق

On dit, qu'un homme à la main bonne, pour dire, qu'il est adroit dans les choses qui dépendent de la main *A.* صنیع الیدین – الید *P.* چیره دست *T.* الی اوز – لبیق || Cet homme a la main bonne pour jouer du luth لاغوته چالمقده النده لبیق الید در – Et qu'il a la main heureuse, la main bonne, pour dire, qu'il réussit dans les choses dont il se mêle *A.* میمون الید *P.* فرخنده دست *T.* الی مبارک – النده میمنت وار در – Et qu'un joueur d'instrumens, un chirurgien a la main légère *A.* خفیف الید *P.* سبکدست *T.* الی خفیف – النده خفت وار در – ou qu'il a la main pesante *A.* ثقیل الید *P.* سنگین دست *T.* الی آغر – Et qu'un homme a la main sûre, quand elle est ferme, et qu'elle ne branle point *A.* راسخ الید – متین الید *P.* استوار دست *T.* الی محکم – النده رسوخ ومتانت وار در – Et on dit, Assurer la main à quelqu'un, pour dire, la lui rendre sûre et hardie بر کمسنه‌نک النه رسوخ ومتانت ویرمک

On dit, Faire valoir une terre par ses mains بر کمسنه کد یمینیله ارضی اصلاح ایتمک – Et battre des mains, pour

dire, applaudir. V. ce mot.

On dit, Sous la main, en parlant de ce qui est à notre portée *T.* ال اوجنده || Je ne voyais pas ce papier, et il était sous ma main بو كاغد الم اوجنده طورر ايكن كورەمدم J'ai trouvé cela sous ma main بو شيئى الم اوجنده بولدم — On dit aussi, qu'un bien est sous la main de Justice, pour dire, qu'il est sous l'autorité publique فلان ملك يد حكامده در — حكامك زير دست ضبط وتصرفلرنده در

On dit figur., Mettre la main à la conscience, pour dire, examiner si on a fait tort à quelqu'un *T.* بركمسند درونني يوقلمق

On appelle Tours de main, des tours d'adresse qui se font avec les mains *A.* سرعة اليد *P.* چابكدستى *T.* ال چابكلكى

On dit, que les rois ont les mains longues, pour dire, que leur puissance s'étend loin ملوككك يد قدرتلرى طويلدر — ملوككك الى اوزوندر — دراز در

Main-Forte. Assistance qu'on donne à quelqu'un pour exécuter quelque chose *A.* معاضدت — مظاهرت — معاونت *P.* دستگيرى — *T.* ال ياردمى — دستيارى || Dans les ordonnances il est enjoint aux prévôts, aux bourgeois, de prêter main-forte à l'exécution des arrêts صدور ايدن اوامرده انفاذ واجرالرى مادهسى ايچون ولايت ضابطلرى ومملكت اهاليسى ايفاى لازمهٔ دستگيرى ومعاونت ايلملرى مضمونى مندرج ومسطور در

De main en main. De la main d'une personne en celle d'une autre, et de celle-là dans une autre, jusqu'à la personne à qui s'adresse ce qu'on donne à porter *A.* يدًا عن يدٍ — بالمداولة *P.* دست بدست *T.* الدن — بتداول الايادى — الە || Il est à l'autre bout de la salle, donnez-lui cela de main en main ديوانخانەنك نهايتنده طورمغله بو شيئى الدن الە تداول ايادى ايله كندويه تبليغ ايله — Il se dit figur., en parlant d'une tradition || C'est une tradition que nos ancêtres nous ont transmise de main en main بو روايت آبا واجدادمزدن نقلاً عن نقلٍ طرفمزه واصل اولمشدر

De longue main. Depuis long-temps *A.* من زمان المديد *P.* از وقت دور ودراز *T.* طول مدتدنبرو — چوق وقتدنبرو — اوتدنبرو || Je le connais de longue main فلانى زمان مديددنبرو اوتدنبرو بيلورم — بيلورم

Sous main. En cachette *A.* خفيًا *P.* زير — پس پردهٔ خفا *T.* ال آلتنده پردهٔ خفا || Faites-lui dire cela sous main شو كلامى ال آلتنده كندويه يتشدر || Il négociait cela sous main بونى پس پردهٔ خفاده بازارلشور ايدى

Main de papier. Ce sont vingt-cinq feuilles de papier blanc, pliées ensemble *A.* دست الورق pl. دسوت الورق *P.* دستهٔ كاغد *T.* كاغد دستهسى || Il a barbouillé trois mains de papier اوچ دسته كاغد تلويث ايلدى

Main d'oeuvre. Le travail de l'ouvrier *A.* عمل اليد *P.* دستكار *T.* ايش — ايشچيلك || La main d'oeuvre de cet ouvrage a beaucoup coûté بو عمل يدك اجرتى چوغه اولدى — بو ايشك استاديهسى مصرفى چوغه بالغ اولدى

MAINLEVÉE. Liberté qu'on obtient en Justice, de disposer des choses qui avaient été saisies *T.* قيد ضبط وتوقيفدن اطلاق اذنى || Il a obtenu mainlevée مالنك قيد ضبط وتوقيفدن اطلاقى اذننى تحصيل ايلدى

MAINMISE. Saisie *A.* ضبط

MAINT. Plusieurs *A.* عديد — متعدد *P.* بسا *T.* نيچه — خيلى || Mainte et mainte conquête نيچه نيچه فتوحات Maintes fois مساعى متعدده ايله Par maints et maints travaux دفعات عديده

MAINTENANT. Au temps où nous sommes *A.* الحالة هذه — الآن *P.* اكنون — اينكه *T.* شمدى — ايمدى — بو آن || J'ai achevé l'ouvrage que vous m'aviez ordonné; que voulez-vous maintenant que je fasse? تنبيه ايلديككز ايشى تكميل ايلدم شمدى امركز ندر Maintenant je n'en ai pas le loisir الحالة هذه وقتم يوقدر

MAINTENIR. Tenir au même état *A.* وقاية *P.* پاس داشتن *T.* قوريمق — طوتمق || Cette barre de fer maintient la charpente بو دمور چبوق اخشابك وقايەسنده مدار اولور || Il vous a établi dans cette charge, et vous y maintiendra سنى بو منصبه نصب ايتمكله وقايەكى دخى التزام ايدەجكى دركار در || Il a été maintenu en possession par arrêt du Parlement صادر اولان پارلامنتو ديوانى حكمى موجبنجه امر تصرفده وقايه اولنمق لازم كلدى Maintenir les lois de l'État قوانين ملك ودولتى وقايه ايتمك la discipline شروط وضوابط مرعيهيى وقايه ايتمك Maintenir quelqu'un dans les bonnes grâces d'un autre بركمسنديى فلانك حسن نظرنده وقايه ايتدرمك

Et soutenir qu'une chose est vraie *A.* تأييد *P.* مقرر نمودن

T. بو تأييد ايتمك || Je vous maintiens que cela est vrai شيء حقنه مقارن اولديغنى سكا تأييد ايدەرم Je le maintiendrai partout بونى در محلده تأييددن خالى اولەجق Je maintiens cela bon بونڭ ايو اولديغنى تأييد ايدەرم دكلم

SE MAINTENIR. Se conserver dans le même état A. بقاء على حالـى T. باقى وبر قرار بودن P. وقاية على حاله ـ حاله وقايه اولنمق ـ اوزره طورمق || Toutes ces pièces de charpenterie se maintiennent bien بو كراسته قطعه‌لرينڭ مجموعى حسن حال اوزره وقايه اولنمقده در Ce cheval ne maigrit point, il se maintient بو آت اصلا ضعوره گرفتار اولميوب على حاله وقايه اولنمقده در ـ حاله باقيدر Toutes les lois se maintiennent en vigueur dans ce royaume بو دولتده جميع قوانين شدّت اوزره وقايه اولنور La discipline s'y est toujours maintenue ضوابط مرعيّه دائم الاوقات على حالها وقايه اولنمشدر

MAINTENUE. Confirmation par autorité publique dans la possession provisoire d'une chose A. استمرار الوقت التصرّف || On voulait m'obliger à déguerpir, mais j'ai eu un arrêt de maintenue بنى ترك مالكانه‌يه اجبار قيدنده اولمشلر ايدى لكن مجدّداً استمرار وقت تصرّفى حاوى بر قطعه حكم تحصيلنده دسترس اولدم

MAINTIEN. Conservation A. محافظة ـ وقاية P. پاسدارى T. طوتمه || Le maintien des lois قانونلرڭ وقايه‌سى Pour le maintien de l'autorité publique حكومت ضابطه‌نڭ وقايه‌سى امر حكومتڭ وقايه‌سى ايچون ـ ضمننده

Et contenance, manière de se tenir A. وضع ـ هيئت P. اندام ـ طرز T. قورم || Grave maintien هيئت وقورانه bon وضع احسن شويله ايدوكى On connaît à son maintien que... وضع وهيئتندن مستدلدر ـ On dit, N'avoir pas de maintien, pour dire, avoir l'air gauche et embarrassé مختلّ الهيئه اولمق بر كمسنه‌نڭ قورمى بد اولمق ـ پريشان اندام اولمق ـ

MAIRE. Le premier officier d'une maison de ville ou d'une commune A. نقيب pl. نقبا P. كتخدا T. كهيه

MAIRIE. Charge de maire A. نقابت P. كتخدايى T. كهيه‌لك || Pendant sa mairie مدّت نقابتنده

MAIS. Conjonction qui sert à marquer l'opposition qu'il y a entre les deux membres d'une phrase A. لكنّ P. ليكن ـ ليك T. لكن ـ انجق ـ امّا ـ قالديكه || Vous pouvez faire un tel marché, mais prenez garde qu'on ne vous trompe فلان شيء ايچون عقد بيع ايده بيلورسڭ انجق دوچار غبن اولمقدن حذر ايله Il est fort honnête homme, mais il a un tel défaut بغايت اهل عرض آدمدر لكن شو عيبى وار در

MAÏS. Blé de Turquie. V. Blé.

MAISON. Bâtiment pour y loger A. دار pl. ديار pl. ادور ـ منزل pl. منازل ـ بيت pl. بيوت P. خانه T. او ـ قوناق || Belle maison منزل دلارا commode منزل راحتلو grande منزل ـ خانهٔ پست ـ بيت قصير القدّ basse بيوك قوناق ـ كبير neuve بيوكسك او ـ خانهٔ بلند ـ منزل عالى élevée آلچق او ـ اسكى او ـ خانهٔ كهنه ـ منزل عتيق vieille بيت جديد accompagnée de bois, de jardins اورمان وباغچه‌يى مشتمل بر موقع لطيف اوزرنده بنا اولنمش باب منزل bien placée خانه Maison à un étage بر طبقه‌دن عبارت à plusieurs étages طبقات عديده‌يى مشتمل بر باب منزل Maison en bel air هواسى لطيف بر خانه à vendre صاتيلق او à louer كرايه ويريلور خانه Maison de brique طوغله‌دن احجار تراشيده‌دن مصنوع de pierre de taille بنا اولنمش منزل اوك ـ اساس منزل Les fondemens d'une maison كاركير بنا منزلڭ محتوى اولديغى Les divers appartemens تمللرى اوك ـ بام خانه ـ غماى دار la couverture بيوت عديده خانه‌نڭ طبقهٔ علياسنده Il tient le haut de la maison طامى ـ خانه‌دن خانه‌يه گزر Il va de maison en maison مقيمدر دور ابواب ايدر Sa maison est ouverte à tous les venants مسافرين وآينده‌گانه قپوسى آچيقدر ـ خانه‌سى مسافرلره آچيقدر ـ On dit proverb., que le charbonnier est maître dans sa maison, pour dire, que chacun vit chez soi comme il lui plaît T. هر كس كندو خانه‌سنده آغا در ـ On dit, Une maison bien réglée, pour dire, une maison où il y a de l'ordre منتظم بر خانه ـ مضبوط الحال بر خانه

On dit, qu'un homme a une bonne maison, pour dire, qu'il donne souvent à manger A. مضياف P. صاحب خوان يغما T. اتمكى ميدانده

Et qu'un homme fait bien les honneurs de sa maison, pour dire, qu'il reçoit bien ceux qui viennent chez lui A. حافى الزوّار P. مهمانواز T. مسافرلره اكرام ايدر ـ قوناقلره اكرام ايدر

On dit, Garder la maison, pour dire, rester chez soi A. ملازمة بالدار P. از خانه بيرون نشدن ـ در خانه نشستن T. اودن چيقمامق

Maison de ville. L'hôtel où s'assembsent les officiers municipaux *T.* بکلک قوناغی || Il est allé à la maison de ville بکلک قوناغنه کتدی — Il signifie aussi le corps des officiers de ville وجوه وضابطان بلده

Maison, se prend aussi pour tous ceux qui composent une même famille *A.* اهل البيت *P.* خانگیان *T.* اوشاقری — او خلقی

On dit, Faire sa maison, pour dire, prendre des domestiques *T.* قپوسنی دوزمک || Cet ambassadeur n'a pas encore fait sa maison بو ایلچی هنوز قپوسنی دوزمدی

Maison, signifie aussi, race. Il ne se dit que des races illustres *A.* آل — بيت pl. بيوتات *P.* دودمان — خاندان — خانواده *T.* اوجاق || Maison noble آل جليل آل باهر الشرافة illustre خاندان — بيت قديم ancienne خاندان بلند عنوان — الشان ديرين La maison d'Autriche اوشتريا خاندانی Cette maison est éteinte, finie بو خاندان منقرض اولمشدر Cet homme a relevé sa maison کندو خاندانینک قدر وشاننی ترفيع ايلدی — باندیغی قدر ومنزلتنه سبب اولمشدر

On dit, Une personne de bonne maison, pour dire, de noble et ancienne race *A.* اهل البيت — كريم العرق — كريم الاصل — خاندان اولادی *T.* خاندان زاده *P.* جليل النسب — اوجاق زاده

On appelle l'église, La maison de Dieu *A.* بيت الله || La maison de Dieu est une maison de prière بيت الله مكان صلات وعبادتدر

Et la Maison Royale, les princes du sang *T.* ابناء الملك — ابنای خاندان — شهزادگان *P.* اهل البيت السلطانی پادشاه اولادی — شهزادەلر *T* پادشاهی

Et petites maisons, l'hôpital où l'on renferme les fous *A.* مارستان تيمارخانه *T.* خانۀ ديوانگان *A.* دار المجانين — المجانين

On dit, en termes d'Astronomie, Les douze maisons du soleil, pour dire, les douze signes du Zodiaque *A.* اثنا — اثنا عشر منزلاً عشر برجاً

MAISONNÉE. Tous les gens d'une famille. V. Maison dans ce sens.

MAISONNETTE. Petite maison *A.* بيت صغير *P.* خانۀ کوچک *T.* خانەجک — اوجغز || Il est logé dans une maisonnette بر خانەجکده مقيمدر

MAÎTRE. Celui qui a des domestiques, des esclaves *A.* سيّد pl. سادات — مخدوم pl. مخاديم *P.* خانه خدا — خداوند *T.* آغا — اقا || Bon maître مخدوم كريم المزاج rude شديد المزاج بر آغا Chercher maître آغا ارامق Servir son maître کندو مخدومنه خدمت ايتمک Ce laquais a changé de maître فلان جوقدار آغا دکشدردی Cet esclave s'est sauvé de chez son maître بو کوله آغاسی یانندن فرار ايلدی — Les ambassadeurs disent, Le roi mon maître مخدومم اولان پادشاه — On dit proverb. Tel maître, tel valet بويله آغانک بويله خدمتکاری اولور

Il signifie aussi, Supérieur qui commande, soit de droit, soit de force *A.* رب — حاکم *P.* خداوند — داور — فرمانفرما *T.* جناب خدای لم يزل || Dieu est le maître de l'univers حاکم الله ذو الجلال خداوند جهاندر — ربّ العالميندر Le roi est le maître dans ses États پادشاه ملکی ایچنده حاکم فرمانفرما در Il s'est rendu maître de la place قلعه‌یی زير حکمنه ادخال ايتدردی Il a une grande armée, il a gagné la bataille, il est le maître de la campagne معيتنده براردوی جسيم موجود اولوب اعدا ايله لدی المقابله حائز رهينۀ فوز وغالبيت اولمغله ميدان حرب وقتال يد حکمنده قالمشدر طور — خداوندانه ادای تکلم ایدر Il parle en maître هرکس فرمانفرمايی ايله تکلم ايدر Chacun est maître chez soi کندو خانه‌سنده حاکم فرمانفرما در — On dit, Se rendre maître des esprits, des coeurs اذهان وقلوب ناسی کندويه اذهان وقلوب ناسه — منقاد ورام ايتمک — محکوم ايتمک — کسب استيلا ايتمک — Et se rendre maître de la conversation, pour dire, attirer à soi toute l'attention de la compagnie مسامع ارباب مجلسی طرفنه جلب ايله مذاکره‌يه کسب استيلا ايتمک Être maître de ses passions هوای نفسنی — امراض نفسانيه‌يه غلبه ايتمک — کندويه محکوم قلمق Être maître de soi تمالک نفس ايتمک — On dit aussi, Se rendre maître du feu, pour dire, arrêter les progrès d'un incendie هجمۀ آتشک کسر وتوقيفنه — هجمۀ ناره غلبه ايتمک ظفرياب اولمق

On dit, Être le maître de faire quelque chose, pour dire, avoir la liberté de faire cette chose *T.* بر شی بر — مختار اولمق بر کمسنه‌نک منوط — کمسنه‌نک يد اقتدارنده اولمق رأی اختياری اولمق || Vous êtes le maître de venir chez

moi quand il vous plaira دیلدیککک وقتده بکا کلمکه اول طرفه وارمق مختارسک d'y aller, ou de n'y aller pas ویاخود وارمامق خصوصی منوط رأی واختیارک اولان خصوصنده اختیار الکده در - اموردندر Vous êtes bien le maître سن بیلورسک - اختیار الکده در T. الخیار فی یدک A. رأی سنکدر -

Il se dit aussi par civilité A. آمر P. فرمانفرما T. بیوریجی || Nous irons où vous voudrez, vous êtes le maître دیلدیککک آمر وفرمانفرما - امر سنکدر - محلّه کیده‌رز آمر سنسک سنسک

MAÎTRE, se dit aussi de tous ceux qui enseignent quelque art ou quelque science A. معلّم pl. معلّمین P. خواجه T. خوجه || Maître de langues معلّم لسان de musique موسیقی خواجه‌سی d'escrime اعمال سلاح معلّمی de dessin فنّ تصویر معلّمی Maître à danser رقص معلّمی d'école مکتب خواجه‌سی رسّام -

Il signifie aussi, savant, expert en quelque art A. عالم pl. علما P. دانشمند - استاد T. اوسته || Il est grand maître en cela بو ماده‌ده اعاظم علمادندر Homère et Virgile sont deux grands maîtres en poésie فلان وفلان کشی فنّ شعرده اعاظم علمادندر Je m'en rapporte aux maîtres de l'art بو بابده رأیمی اول فنّک علما واستادلرینه حواله ایده‌رم Main de maître استاد الی

Et seigneur, propriétaire A. متصرّف - مالک - صاحب P. خداوند T. صاحب || Il est maître de cette terre بو ارضک صاحبیدر Qui est le maître de ce cheval? بو بارکیرک صاحبی کیمدر J'ai trouvé un cheval qui n'avait point de maître صاحبسز بر بارکیر - صاحبی یوق بر بارکیر بولدم - On dit, qu'un orateur est maître de son sujet, de sa matière, pour dire, qu'il les possède parfaitement فلان واعظ مبنای موعظه اتّخاذ ایلدیکی ماده‌یه کنهیله مالک ومتصرّفدر

Il se dit aussi de celui qui, ayant été apprenti, est reçu dans quelque corps de métier A. خرّیج P. برتبهٔ استادی بر آورده T. اوسته چیقمش || Maître tailleur خیّاط خرّیجی - استاد چیقمش درزی Maître maçon دیوارجی - استاد چیقمش دیوارجیلقده استاد چیقمش

On appelle Maître valet, maître garçon, maître clerc, celui qui est le premier entre ses compagnons T. باش اسکی

En termes de Marine, on appelle Maître, le premier officier qui commande toute la manoeuvre T. قوجه رئیس

C'est aussi le titre de ceux qui sont revêtus de certaines charges T. خلیفه || Maître des cérémonies تشریفات خلیفه‌سی de la garde-robe خفتانی خلیفه‌سی Maître d'hôtel du roi مصرف شهریاری خلیفه‌سی Maître des requêtes عرضحالجی خلیفه‌سی des comptes باش محاسبه خلیفه‌سی des eaux et forêts قوریجی خلیفه‌سی - On dit aussi, Grand maître des cérémonies T. سر تشریفاتی - باش تشریفاتجی Grand maître des eaux et forêts T. قوری آغاسی - قوریجیلر آغاسی - قوریجی باشی

MAÎTRESSE. Ce mot est le féminin de Maître dont il a la plupart des significations A. سیّدة pl. سیّدات - مخدومة pl. مخدومات P. بانو - کدبانو - خاتون خانه - خانواده A. مالکة pl. مالکات P. خداوند T. صاحبة pl. صاحبات - صاحب || Cette femme est fort bonne maîtresse, elle traite bien ses domestiques فلان خاتون بر سیّدۀ کریمة الطبع اولمغله اتباعنه رفق ایله معامله ایدر Maîtresse du logis صاحبة البیت Elle est dame et maîtresse de cette terre بو ارضک هم سیّده وهم صاحبه‌سیدر

Il se dit aussi de celle qui est aimée de quelqu'un A. معشوقة P. محبوبة - جانان - دلدار - دلربا - دوست T. مول - سوکولی - اویناش -

MAÎTRISE. Qualité de maître. Il ne se dit que des métiers A. ریاسة الحرفة P. استادی T. اوستدلق || Il a acheté la maîtrise ریاست حرفتی اقچه ایله تحصیل ایلدی

MAÎTRISER. Gouverner en maître A. تحکّم - حکومت P. فرمانرانی کردن T. بیوریجیلق || C'est une injustice que de vouloir maîtriser ses égaux امثال واقران حقنه ادّعای تحکّم ایتمک حق دکلدر Il ne faut pas se laisser maîtriser نفسی حقنه آخرک تحکّمنی قبول ایتمک روا دکلدر - On dit, Maîtriser ses passions امراض - امراض نفسه حکومت ایتمک هوای نفسی ضبط ایتمک - نفسانیّتی قهر ایتمک

MAÎTRISÉ. A محکوم P. فرمانبر T. حکم آلتنده اولان

MAJESTÉ. Grandeur suprême. Il se dit par excellence de Dieu A. عظمت - کبریا - جلال P. بزرکی T. اولولق || La majesté divine عظمت ربّانیّه - جلال وعظمت جناب ربّ العزّة - کبریای یزدانی - Il se dit aussi des rois et des Empires A. عظمة الشان - شوکت - مهابت P. نژمندی - آموغ T. بیوکلک || La majesté des rois عظمت شان ملوک وسلاطین

La majesté royale شوكت پادشاهی La majesté du trône شوكت وعظمت سلطنت La majesté de l'Empire Romain سلطنت رومیەنڭ عظمت شانی

Il se dit aussi des lois et des assemblées augustes *A.* مهابت *P.* شكوه *T.* بیوكلك || La majesté des lois قانونلرڭ شكوه du Sénat سناتو تعبیر اولنور دیوانڭ شكوه ومهابتی

MAJESTÉ, est aussi un titre qu'on donne aux empereurs et aux rois *T.* مهابتلو ـ شوكتلو ـ جناب شوكتمآب || Votre majesté شوكتمآب حضرتلری Sa majesté جناب شوكتمآبلری Leurs majestés شوكتلولر Sa majesté Impériale جناب شوكتمآب جناب مهابت نصاب ایمپراطوری ـ ایمپراطوری S'il plaît à votre majesté ارادهٔ شوكتنمودهٔ شاهانەلرینە موافق ایسە ـ ارادهٔ شاهانەلری تعلق ایدر ایسە Sa majesté partit de Paris un tel jour شوكتپناه حضرتلری فلان كون پارسدن عزیمت ایلدی

MAJESTUEUSEMENT. Avec majesté *A.* بالعظمة ـ بالمهابة ـ بالجلال *P.* نژمندانه ـ با فر وشكوه *T.* اولولق ایله || Il marche majestueusement با كمال شكوه وعظمت مشی ایدر

MAJESTUEUX. Qui a de la majesté *A.* ذو المهابة ـ مهیب ـ باهر العظمة ـ جلیل *P.* نژمند ـ پر شكوه ـ آموغناك *T.* مهابتلو ـ عظمتلو ـ اولو || Un air majestueux سیمای مهابتنما style سبك وانشای عظمت احتوا front جبین مهابتقرین temple معبد جلیل Taille majestueuse قامت باهرة المهابة démarche حركت با عظمت

MAJEUR. Qui a atteint l'âge de majorité *A.* كبیر ـ بالغ *P.* رسیده *T.* یتشمش || Il ne faut avoir que vingt ans pour être majeur en Normandie فلان دیارده كبیر عد اولنمق ایچون یكرمی سنەیە واصل اولمق لازمدر Une fille majeure peut se marier sans le consentement de ses parens حد كبیره واصل ـ اولمش قز والدینی رضاسی یوغیكن تزوجه قادره دكلدر بالغه اولان قز

On appelle Force majeure, une force à laquelle on ne peut résister *A.* قوت غالبة — Et causes majeures, affaire majeure, des causes, une affaire d'une grande importance علل جسیمه ـ امر جسیم ـ خطب عظیم

On dit, La majeure partie, pour dire, la plus grande partie *A.* اكثر ـ اغلب *P.* بسیارترین *T.* چوغی

MAJEURE. T. de Logique. C'est la proposition d'un syllogisme qui contient l'attribut de la conclusion *A.* كبری || Je vous accorde la majeure, et vous nie la mineure كبرایی تسلیم لكن صغرایی انكار ایدەرم

MAJOR. Officier de guerre *T.* ماجور تعبیر ـ بیكباشی اولنور عسكری ضابطی

ÉTAT-MAJOR. État dans lequel sont compris les officiers supérieurs d'une armée, d'une place *A.* رؤسا *P.* سركردكان *T.* ضابطان

MAJORITÉ. L'état de celui qui a atteint l'âge compétent pour jouir de ses droits *A.* حد الكبر ـ سن البلوغ ـ حد البلوغ *P.* حال رسیدكی *T.* یتشمه || Il a atteint l'âge de majorité حد بلوغه رسیده اولمشدر ـ حد كبره واصل اولمشدر On a remis cette affaire à la majorité du roi بو مصلحت پادشاهڭ سن بلوغه ـ حد كبره وصولی وقتنه قدر تأخیر اولندی وصولی وقتنه تعلیق اولندی

MAJUSCULE. Grande lettre *A.* حرف كبیر pl. حروف كبیرة *T.* سلوس حرفی ـ ایری حرف

MAL. Le contraire de bien *A.* شر ـ سوء *P.* بد *T.* كوتیلك ـ فنالق || Il n'y a point de bien sans quelque mélange de mal محض خیرڭ وجودی محالدر بهمه حال نوعما شر ایلە مخلوط اولە كلمشدر Il n'y a pas grand mal à cela بو بابده بو مادەده جسیم بر فنالق یوقدر ـ بر درلو شر عظیم یوقدر — On dit proverb. De deux maux, il faut éviter le pire *A.* اختیار الاهون الشرین

Il signifie aussi, défaut, imperfection, soit du corps, soit de l'esprit *A.* عیب pl. عیوب ـ نقیصة pl. نقایص *P.* كمی *T.* قصور || Je ne connais point de mal en lui فلانه بر درلو عیب بولەمم — Dire du mal de quelqu'un *A.* تشنیع ـ تعییب *P.* زشتاری كردن *T.* عیبلامك ـ فصل ایتمك

Et vice, mauvaise action *A.* سیئة pl. سیئات ـ فعلة قبیحة pl. افعال قبیحة ـ شر *P.* بد كرداری ـ كردار بد *T.* كملك ـ كوتولك || Il faut éviter le mal et faire du bien سیئاتدن حذر ومجانبت وافعال خیریە ایلە عمل وحركت اولنمق لازمدر Il est enclin et endurci au mal شرە مایل ومصر در Il ne faut point faire un mal, pour qu'il en arrive un bien بر كونه حسنه امیدیلە ارتكاب سیئە ایتمك روا دكلدر ـ امید خیر ایلە ارتكاب شر ایتمك جائز دكلدر

Et douleur *A.* وجع pl. اوجاع ـ الم pl. آلام *P.* درد *T.*

وجع شديد حسّ صيزى ـ آغرى || Je sens bien du mal
بكا ايراث ـ بنى ايجاع ايدرسك Vous me faites mal ايدەرم
وجع ايدرسك

Mal de tête. *A.* صداع *P.* درد سر *T.* باش آغريسى

Il signifie aussi, maladie *A.* مرض pl. امراض ـ علت pl.
علل *P.* رنج ـ درد *T.* خستەلك || Mal dangereux داء خطرناك
مرض شامل épidémique مرض سارى contagieux داء عضال ـ
incurable مرض جارف ـ درد بيدرمان ـ بر علت ممتنع الدوا
invétéré علاج قبول ايتمز بر علت ـ مرض قديم ـ بيللنمش
enraciné مرض متأصل vénérien فرنكى علتى خستەلك
Mal de rate, de vessie مرض كبد ومرض مثانه Où a-t-il
pris ce mal? نرەدن ـ بو علتى نه طرفدن اخذ ايلدى
Ce remède guérit bien des maux بو دوا امراض قزاندى
Il ne guérira jamais de ce عديدەنك دفعنه مدار اولور
mal-là بو علتدن ابدى شفاياب اولەجغى يوقدر Chacun
sent son mal هر كس كندو دردينى بيلور Depuis quand ce
mal-là vous tient-il? قنغى وقتدنبرو بو علته مبتلا اولمشسك
Ce mal vous a pris tout à coup بو علت سكا دفعةً مستولى
عارض اولمشدر ـ اولمشدر

On appelle Mal d'enfant, les douleurs d'une femme qui accouche *A.* مخاض ـ زحمة ـ زكمة *P.* درد زه *T.* طوغورمه ـ بورى
ولادت ايقندیسى ـ طوغورمه بوريسى ـ زحمتى

Et mal caduc, haut mal, l'épilepsie *A.* داء الصرع *P.* درد
T. حواله ـ طوتارق ديوگلوج

On dit proverb. Tomber de fièvre en chaud mal, c'est-à-dire, d'un petit accident en un plus grand يغموردن قاچر ايكن
طولويه راست كلمك

Il signifie aussi, dommage, tort *A.* ضرر ـ مضرة pl. مضار *P.*
گزند ـ زيان *T.* ضرر || On disait que les ennemis avaient désolé toute la province, mais le mal n'est pas si grand qu'on le faisait دشمن جميع مملكتى خراب ويباب ايلديكى
منقول ايسه ده ايراث ايلديكى زيان وضرر سويلنديكى
الله تعالى سنى Dieu vous garde de mal مرتبەدە دكلدر
ضرردن مصون ايليه Si vous faites cela, il vous en prendra
mal شونى ايشلر ايسەك ضرر ايتمش اولورسك Il ne
sent pas encore son mal اوغراديغى ضررى هنوز بيلەميور
Cela ne fait ni bien ni mal بو شئ نه فائده نه ضرر ايدر
Vous lui voulez mal فلانك ضررينى استرسك Il m'en veut

mal ضررمى استر Que le mal que je lui veux me puisse arriver فلانك حقنده ديلديكم ضرر باشمه كلسون

Et inconvénient *A.* محذور *P.* ناسازكارى *T.* مانع || Vous pouvez faire telle chose, mais le mal est que... فلان ايشى
ايشلمك يد اختياركده در لكن شو محذور وار در كه
C'est un grand mal qu'il soit absent غيابى بر محذور عظيمدر

On dit, Prendre une chose en mal, pour dire, s'en offenser *T.* كوجنمك ـ بر شيدن رنجيده خاطر اولمق

Et tourner, expliquer une chose en mal, pour dire, lui donner un mauvais sens *T.* بر كلامى سوء معنا ايله توجيه ايتمك ـ
معناى قبيحه چويرمك

Mal. Peine, travail *A.* مشقت ـ عنا *P.* رنج *T.* زحمت ||
On a trop de mal chez ce maître-là بو استادك يانندە
چوق عنا ومشقت چكيلور Il a bien du mal à gagner sa
vie نفقەسنك تداركندە خيلى عنا وزحمت چكر

Mal, adv. De mauvaise manière *A.* قبيحاً ـ بصورة القبيحة
P. بد *T.* فنا || Cette affaire va mal بو مصلحت بسوء الصورة ـ
فنايه وارر ـ فنا كيدر ـ صورت قبيحه كسب ايدر Il a mal
fait ses affaires اموريني سوء صورت ايله تنظيم ايلدى Que
cela est mal bâti, mal fait بو شئ نه قدر صورت قبيحه ايله
J'ai mal نه قدر فنا صورت ايله ياپلمشدر ـ بنا اولنمشدر
entendu ياكلش آلدم ـ فنا آكلادم Il prend mal les avis qu'on
lui donne كندويه ايتدكرى نصيحتلرى معناى قبيحه ايله
فكر ـ سوء فكر ايله ملاحظه اولنمش Mal pensé توجيه ايدر
سوء صورت ايله شرح وتفسير Mal interprété غير صحيح ايله
وجه غير صحيح ايله ـ اولنمش

Malacie. Maladie des femmes grosses, qu'on appelle aussi Envie de femme grosse. V. Envie.

Malactique. T. de Méd. Il se dit des médicamens émolliens *A.* مليّن pl. مليّنات *P.* نرمساز *T.* يومشاديجى

Malade. Qui n'est pas en état de santé *A.* مريض ـ عليل
pl. مرضا ـ سقيم pl. سقام *P.* رنجور ـ بيمار ـ خسته *T.* خسته
|| Malade à la mort مرض مهلك ايله خسته Il est malade
d'un mal incurable نا قابل دوا بر داء عضال ايله مريض
كدرندن خسته وبيمار در Il s'est chagriné, il en est malade
Il est au lit malade مريضاً صاحبفراشدر Fort malade
آغر خسته ـ موقوطاً مريض grièvement شديداً مريض dangereusement مرض خطرناك ايله خسته ـ Légèrement malade

A. منحرف المزاج *P.* نا خوش مزاج *T.* كيفسز — Avoir l'air malade, la couleur malade *A.* مريض الوجه *P.* خسته سيما *T.* بكزى خستدلقلو — On dit figur., qu'un État est bien malade, quand il y règne un grand désordre وجود ملك ودولت دليل وخسته حالدر Il est plus malade de l'esprit que du corps سقامت عقلى سقامت وجودينه غالبدر Il est malade d'imagination خيالاً معلولدر C'est un esprit malade *A.* سقيم العقل — معلول العقل *P.* خسته عقل *T.* عقلى خسته

On le dit aussi des parties du corps *A.* مريض — متألم — معلول *P.* المزده — دردناك *T.* خستدلقلو || Il faut appliquer le remède à la partie malade دوايى عضو المزده اوزرينه — عضو معلول اوزرينه — اورمق اقتضا ايدر

Et des plantes, des arbres qui dépérissent *A.* ذابل — مايل الى الذبول *P.* پژمرده حال *T.* صولنق

MALADIE. Altération dans la santé *A.* داء — مرض pl. امراض — علت pl. علل — سقم pl. اسقام *P.* رنج — بيمارى — درد *T.* خستدلك — || Maladie légère مرض خفيف grande مرض شديد — داء عضال — longue مرض مديد incurable داء ممتنع الدوا مرض mortelle علاج قبول ايتمز خستدلك — درد بيدرمان مهلك con- compliquée مرض مختلط — قاريشق خستدلك tagieuse مرض سارى chronique مرض مزمن aiguë علت حادّه — مرض حادّ — درد تيز — Il y a des maladies héréditaires بعض علل واسقام موروثه وار در Il relevait de maladie مبتلا اولديغى مرضدن هنوز افاقت بولمقده ايدى Il a mauvais visage, il couve quelque maladie رنگ رويى متغيّر اولمغله بركونه علّت مكنونديه دلالت ايدر — Figur. || Les passions sont les maladies de l'âme امراض نفسانيّه علل معنويّه دندر Il aime excessivement les tableaux, c'est sa maladie قلبيّه دندر تصويراتنه هوس ومحبّتى مرتبهٔ افراطده در اشتد دردى بو Il aime passionément les fleurs, c'est sa maladie ازهار در چيچكلره كمال — وشكوفدلره فرط هوسى وار در دردى او در هوس ومحبّتى كندويه درد ايدندى

MALADIF. Qui est sujet à être malade *A.* ممراض — مسقام — عليل المزاج *P.* انكشتال — بيمارخنج — بيمارگون — خسته مزاج *T.* خستدلقلو — خسته جكر || Il a épousé une femme bien maladive عليلة المزاج بر قاريه متزوّج اولدى

MALADRERIE. Hôpital des lépreux V. Léproserie.

MALADRESSE. Défaut d'adresse *A.* خراقت — عجرفة *P.* خيره دستى — خام دستى *T.* ال اويغونسزلغى — بجركسزلك || La maladresse de cet ouvrier بو ايشجينك خراقتى

Figur. *A.* عدم الحذاقة — عدم المهارة — عجرفة *P.* خامكارى — بى استادى *T.* استادسزلق || Il y a bien de la maladresse dans ce discours, dans cette apologie بو كلامده واثبات براتنى حاوى اشبو مقالدده عدم حذاقت ظاهر در Il est d'une extrême maladresse dans tout هر شيئده عدم حذاقتى مرتبهٔ افراطده در

MALADROIT. Qui manque d'adresse *A.* اخرق — متعجرف *P.* خيره دست — خام دست *T.* الى اويغونسز — بجركسز || C'est un ouvrier fort maladroit خام دست بر ايشجيدر Il est maladroit dans tout ce qu'il fait هر ايشده اخرق وخيره دستدر — الى اويغونسز در

Figur. *A.* عديم الحذاقة — عديم المهارة *P.* خامكار *T.* چولپه — استادسز || C'est un maladroit بضاعهٔ حذاقتدن بى بهره بر ادمدر

MALADROITEMENT. Sans adresse *A.* بالخراقة *P.* بخام دستى *T.* بجركسزلك ايله

Figur. *A.* بلا مهارة — من غير حذاقة *P.* خامكارانه *T.* چولپهجه || Il s'est conduit maladroitement بلا حذاقة عمل — وحركت ايلدى چولپهجه

MALAISE. État fâcheux, incommode *A.* سوء الحال — عدم الراحة *P.* بيحضورى — بى آرامى — نا خوشئ حال *T.* راحتسزلق — حضورسزلق — ناخوشسزلق || Il n'est pas accoutumé à souffrir le malaise سوء حالك تحمّلنه مألوف دكلدر Avoir du malaise راحتسز اولمق Sentir du malaise راحتسزلق طويمق

MALAISÉ. Difficile *A.* عسير — صعب *P.* دشوار *T.* كوچ — مشكل || Cela n'est pas si malaisé que vous croyez ظنّ ايلديككز فلان مرتبدده مشكل دكلدر Il est malaisé de faire telle chose شيئى ايتمك امر دشوار در Il est malaisé à gouverner ادارهسى مشكل ادمدر

Et qui est à l'étroit dans ses affaires *A.* فى ضيق الحال — فى مضايقة الحال — فى ضرورة الحال *P.* درتنگئ حال *T.* در ضرورت حال — صيقيده — ضرورتده || Cette famille est malaisée بو خاندان ضرورت حالده در — ضرورت ومضايقده در

MALAISÉMENT. Difficilement *A.* عسيراً — بالعسرة — بالصعوبة *P.* بدشوارى *T.* كوچلك ايله || Vous réussirez malaisément

à ce que vous entreprenez متصدّی اولدیغڭ مصلحته بالصعوبه ظفریاب اوله بیله‌جکسڭ

MALANDRES. Espèce de crevasse qu'on aperçoit au pli du genou d'un cheval *A.* عرنة *T.* بچلغان

MALAVISÉ. Qui dit ou fait des choses sans y prendre garde *A.* مأفون – افين – سقيم الرأی – فايل الرأی *P.* كم انديش *T.* اول رتبه‌ده سقامت ملاحظه‌سز || Il fut si malavisé que... رأی ایله حرکت ایلدیکه Vous êtes un malavisé de parler ainsi بو مثللو کلام سویلمه‌ڭ فایل الرأی اولدیغکه دلیل قویدر

MALAXER. Pétrir des drogues pour les rendre plus molles *A.* تعجين *P.* آغشتن *T.* يوغرمق

MALAXÉ. *A.* معجن *P.* آغشته *T.* يوغرلمش

MALBÂTI. Mal fait, mal tourné *A.* قبيح البنية *P.* بد اندام *T.* چليمی چركين

MALCONTENT. Qui n'est pas assez content *A.* غير مطيّب – غير ممنون *P.* نا خشنود *T.* نا خوش || كوكلی Vous ne serez pas malcontent de moi بندن غير مطيّب قالدجق Il est malcontent de son ami دوستندن ممنون دکلسڭ Son maître est malcontent de lui آغاسی خشنود دکلدر – دکلدر Le roi est malcontent de son service کندودن ممنون دکلدر پادشاه فلانڭ خدمتندن ممنون دکلدر

MÂLE. Qui est du sexe le plus fort *A.* ذكر pl. ذكور *P.* نر *T.* اركك || Il y a des oiseaux de proie dont la femelle vaut mieux que le mâle بعض شکاری قوشلرڭ اناثی ذکوروندن اولا واعلا در – On dit encore, Encens mâle. V. Oliban.

Figur. Fort, vigoureux *A.* قوی – متين – راسخ *P.* استوار *T.* قوتلو || Courage mâle عزيمت باهرة المتانة résolution نجدت سیمای متانتنما style سبکڭ متين صوت air قويد voix رسوخ ومتانت قلم ایله Des figures mâles پر رسوخ ومتانت رسم اولنمش صور واشکال

MALÉDICTION. Imprécation *A.* لعن – لعنت *P.* نفرين – *T.* لعنتلمه بد دعا || Ce père a donné sa malédiction à son fils بو پدر اوغلنه بد دعا ایلدی Cet homme a donné mille malédictions à sa patrie کندو وطنی حقنده هزار بهزار لعن ونفرين ایلدی Dieu a donné sa malédiction الله تعالی لعنت ایلدی – On dit aussi, La malédiction est sur cette maison, sur cette affaire بو خانه‌ده وبو مصلحتده لعنة الله وار در

On dit, qu'il y a de la malédiction sur quelque chose, pour dire, qu'on ne peut y réussir بونده شآمت ونحوست وار اوغورسزلق وار در – در

MALÉFICE. Espèce de magie par laquelle on cause du mal avec le secours du démon *A.* نفث فی العقد *P.* جادویی *T.* جادیلق || Faire mourir des troupeaux par maléfice نفث عقد ایله اهلاك رمۀ حيوانات ايتمك Il a été accusé de maléfice نفث عقد تهمتيله اتهام اولندی

MALÉFICIÉ. Encorcelé. V. Encorcelé.

MALÉFIQUE. Il se dit des planètes auxquelles la superstition attribue de malignes influences *A.* كوكب النحس *P.* اختر بد *T.* اوغورسز يلدز

MALENCONTRE. Mauvaise fortune *A.* معكوسيّة – شآمة البخت *P.* بد بختی – بخت واژگونی *T.* بختسزلق || Par malencontre il y trouva son rival بخت مشؤمڭ مقتضاسی اولدرق اول طرفده رقيبنه مصادف اولدی Il vous arrivera malencontre شآمت بخته اوغرایه‌جقسڭ

MALENCONTREUSEMENT, adv. *A.* حسب المعكوسيّة البخت *P.* از واژگونی بخت *T.* بختسزلغه مبنی

MALENTENDU. Paroles prises dans un autre sens qu'elles n'ont été dites *A.* خطاء الفهم – وهل *P.* كم فهمی *T.* ياكلش آكلمه || Ils ne s'expliquèrent pas bien clairement, et le malentendu causa une grande contestation بينلرنده بروجه صراحت افادۀ مرام اولنديغی لازم کلان خطای فهم بر مجادلۀ عظيمه‌نڭ حدوثنه بادی اولمشدر C'est un malentendu ياكلش آكلمه در – وهلدن ناشی بر شيدر

Il signifie aussi, erreur, méprise *A.* سهو *P.* كم انديشی *T.* ياكلشلق || Il y a du malentendu dans cette affaire بو خصوصده بر سهو وار در Un malentendu lui a fait perdre son procès بر ياكلشلق دعواسنڭ فوت اولنمسنه سبب اولمشدر

MAL-ÊTRE. Indisposition vague *A.* سوء المزاج *P.* نا خوشی *T.* كيفسزلك || Sentir du mal-être سوء مزاج حس ايتمك

MALÉVOLE. V. Malveillant.

MALFAÇON. Ce qu'il y a de mal fait dans un ouvrage *A.* سوء التقطيع *P.* اندام بد *T.* فنا كسيم || Il y a de la malfaçon à cet habit-là بو لباسڭ كسيمی فنا در dans ce mur بو ديوارڭ تقطيعی قبيحدر

Figur. *A.* سوء الصنيع ـ سوء العمل *P.* بد كردارى *T.* يرامزلق || Il faut qu'il y ait dans sa conduite quelque malfaçon que je n'entends pas bien مشوار وسلوكنده فهم وادراك ايده‌مديكم كركى كبى خارجده ـ بر نوع سوء عمل اولمق كركدر L'intendant de cette maison est accusé de quelque malfaçon بو قوناغك كتخداسى چيقاره‌مديغم بر كونه سوء عمل وار در Il y a de la malfaçon à cela بو بابده سوء صنيع ايله متهومدر بر سوء صنيع وار در

MALFAIRE. Faire de méchantes actions ايقاع الخباثة ـ اسائة *T.* بد كردارى نمودن ـ بد كارى ساختن *P.* ايقاع الشرّ ـ فنالق ايشلمك ـ يرامزلق ايتمك Il ne se dit qu'en ces phrases: Être enclin à malfaire اسائته مايل اولمق Il ne se plaît qu'à malfaire ايقاع شرّدن غيرى نسنددن حظ ايتمز

MALFAISANCE. Disposition à faire du mal à autrui *A.* سوء ـ يرامزلق *T.* بد كارى *P.* خباثت ـ سوء العمل ـ الصنع || كوتولك ايشلمه Il a donné des preuves de malfaisance اثبات خباثت ايلدى

MALFAISANT. Dont la nature est de faire du mal aux autres *A.* شرّير pl. اشرار ـ خبيث *P.* بد كردار ـ بد كار ـ بد نهاد *T.* يرامز ـ يرامزلق ايدن || Esprit malfaisant عقل خباثت آلود Il est d'une humeur malfaisante خبث طبيعت ايله مألوفدر ـ ايقاع شرّ ايله ـ بالطبع سوء وضع ايله مجبولدر

Et qui fait du mal, qui est nuisible *A.* مضرّ *P.* زيانرسان *T.* ضررلو || Les vins mixtionnés sont malfaisants مركب اولان ايچنه بشقه شئ قاتلمش شراب مفسد ـ باده‌لر مضرّ در مزاجدر

MALFAITEUR. Qui fait de méchantes actions *A.* شرّير pl. اشرار pl. اهل الشرّ ـ اشرا pl. ارباب الشرّ ـ حكاك الشرّ *P.* پيك شرّ ـ بد كار *T.* يرامز || Il faut punir les malfaiteurs اهل شرّك حقندن كلنمسى لازمدر حالدندر C'est un malfaiteur اهل شرّ در

MALFAMÉ. Qui a mauvaise réputation *A.* قبيح الشهرة ـ مذموم *P.* بد نام *T.* ديللنمش

MALGRÉ. Contre le gré d'une personne *A.* بلا انضمام الرضا ـ خلاف ـ على خلاف الرأى ـ على خلاف الرضا *P.* دلخواه *T.* بر كمسه‌نك رأى ورضاسى يوغيكن || Il a fait cette chose malgré moi بو ايشى خلاف رأيم اولدرق رأى ورضام ـ رأى ورضام منضم اولميه‌رق ـ ايشلدى

ـ يوغيكن ايتدى On dit, Bon gré, mal gré, pour dire, de gré ou de force *A.* طوعاً وكرهاً *P.* خواه ونا خواه *T.* استراستمز || Vous ferez cette chose bon gré, mal gré خواه ونا خواه بونى ايده‌جكسك

Il signifie aussi, nonobstant *A.* مع ما فيه ـ مع الوجود *P.* با وجود ـ آنكه ـ باين همه *T.* وار ايكن || Il est parti malgré la rigueur du temps كرچه ـ مع وجود شدّة الهوا عزيمت ايلدى هوانك شدّتى وار ايدى مع ما فيه عزيمت ايلدى Je l'ai reconnu malgré l'obscurité با وجود ظلمت ليل فلانى قره‌كولق وار ايكن طانيدم ـ تشخيص ايلدم

MALHABILE. Qui n'est pas capable, ou qui est peu capable *A.* عديم الاهلية ـ قليل اللياقة ـ عديم المهارة ـ عديم الكفاية *P.* نا اهل ـ كم مايه *T.* اوغوز ـ اهليتسز ـ مهارتسز || Malhabile dans ses affaires كندو امورنده عديم الكفايه dans les négociations امر مكالماتده قلت لياقت واهليتى دركار بر آدم Il conduit ses affaires en malhabile homme امور وخصوصاتنده نا اهل بر آدم كبى ـ كممايه بر آدم كبى حركت ايدر

MALHABILEMENT, adv. *A.* من غير مهارة ـ بلا كفاية ـ بلا لياقة *P.* بنا اهلى *T.* اوغوزجه || Il s'y est pris bien malhabilement بو خصوصده خيلى مرتبه مهارتسز حركت ايلدى

MALHABILETÉ. Manque d'habileté *A.* عدم الكفاية ـ عدم ـ اللياقة ـ عدم المهارة *P.* كم مايگى ـ نا اهلى *T.* اوغوزلق || Sa malhabileté lui a fait perdre son emploi عدم لياقتى عهده‌سنده اولان منصبدن محروميتنه بادى اولمشدر

MALHEUR. Mauvaise fortune attachée à une personne *A.* شامة الطبع ـ معكوسيّة البخت ـ نكبت ـ ادبار *P.* بد بختى ـ واژگونئ بخت ـ نا سازكارئ بخت ـ بد طالعى ـ مرخشد ـ شامت بختى *T.* بختسزلق || Le malheur lui en veut شامت يقه‌سنى صاليويرمز Le malheur a voulu que... معكوسيت بختى تقريبيله ـ طالعى بونى ايجاب ايلديكه اثر شويله اقتضا ايلديكه C'est un effet de son malheur نا سازكارئ بختى مقتضاسيدر ـ ادباريدر Être en malheur ـ مشئوم القدم اولمق حال ادبارده اولمق Porter malheur بو حالتى اوغورسزلق كتورمك J'attribue cela à mon malheur بخت سياهمه حمل ايده‌رم On ne saurait éviter son malheur واژگونئ بخت نا سازكاردن حذر ممكن دكلدر Tomber dans le malheur نكبت وادباره ـ گرفتار ادبار اولمق گرفتار اولمق

Et désastre, accident fâcheux *A.* نايبة pl. نوايب ـ داهية pl. دواهى ـ مصيبت pl. مصايب ـ آفت pl. آفات *P.* دراهى *T.* بلا ـ كدر ـ فلاكت || Grands malheurs فلاكزدگى آفت ـ نائبهٔ غير مسبوقه bizarre Malheur extraordinaire عظيمه غريبه Il lui est arrivé un malheur بر مصيبته اوغرادى Tomber dans un grand malheur بر مصيبت عظيمه يه گرفتار اولمق Il est accablé de malheurs غلبهٔ مصايب وآفات ايله موقوط بارطاقتشكن مصايب واكداردن قامت اقتدارى ـ الحالدر مدّت عمر انسانده ظهورى Les malheurs de la vie دو تا در لا بدّ اولان مصايب واكدار گوناگون C'est un surcroît de malheur ضميمهٔ ادبار در ـ علاوهٔ ادبار در

On dit, Malheur à . . . Malheur sur . . . , comme par imprécation *A.* لعنة الله عليه *P.* مقهور خدا بادا *T.* الله بلا ويرسون || Malheur à ceux qui prévariquent dans leur ministère خدمت مأمورهلرنده ارتكاب خيانت ايدنلره الله بلا ويرسون Malheur sur eux et sur leurs enfans لعنة الله عليهم وعلى اولادهم ـ On dit aussi, Malheur à . . . par simple exclamation *A.* ويل له *P.* حيفا به *T.* واى حالنه || Malheur aux vaincus ويل للمغلوبين *P.* حيفا بآنكه مغلوب شود *T.* يكلمشلرك *A.* واى حاللرينه

Par malheur. *A.* حسب الاقتضا البخت المشئوم *P.* بختك ترسلكندن ـ قضارا *T.* از قضا ـ بر مقتضاى سيهبختى از قضا سقوط || Il tomba par malheur بختسزلغنه مبنى ـ قضارا شويله ظهور... Il est arrivé par malheur que ايلدى ايتديكه

Malheureusement. V. Par malheur || Malheureusement il est mort حسب الاقتضاء بخت مشئوم وفات ايتمشدر

Il signifie aussi, d'une manière malheureuse *A.* منكوباً ـ مدبراً *P.* بختسزلقده ـ فنا حالده *T.* در بد بختى ـ در بد حالى || Il est mort malheureusement مدبراً ومنكوباً وفات ايلدى حال نكبت Il a fini malheureusement حال ادبارده اولدى ـ وادبارده عمرينى تمام ايلدى

Malheureux. Qui n'est pas heureux *A.* منكوب ـ مدبر *P.* حالى يمان *T.* بدحال ـ بد بخت ـ سيهبخت || Il y a des hommes malheureux par leur faute بعض كسان كندو عمللريله مبتلاى ـ بعض كسانك نكبتى كندو عمل يدلريدر ـ نكبتدرلر ادبار ونكبتلرى كندو خطا وتقصيرلرندن اقتضا ايتمش اهل Les damnés seront malheureux à jamais حالاتندهدر جهنّم الى الابد منكوب اولهجقلر در

Et qui manque de ce qui peut rendre l'homme content *A.* غير مرزوق *P.* بيچاره ـ بينوا *T.* نا مراد ـ مغدور ـ خاسر || Il mène une vie malheureuse ايّام عمرينى ـ فلك مغدورى حال مغدوريتده كچيرور ـ حال خسران اوزره امرار ايدر مغدور ـ حال مغدوريتده در Il est dans un état malheureux موقع بيچارگى dans une situation malheureuse الحالدر خاسر الآمالدر ومغدوريتده در C'est un homme malheureux مغدور در ـ فلكزده در ـ نا مراد در ـ دردمند در ـ بيچاره در ـ

Faire une fin malheureuse, signifie, mourir comme un impie, ou comme un criminel *A.* اتمام العمر بوخامة العاقبة ـ ختم ايّام زندگانى در انجام بد بتمامى *P.* العمر بسوء العاقبة صوكى فنا اولدرق عمرينى تمام ايتمك *T.* رسانيدن

Il signifie aussi, qui est infortuné *A.* مشئوم البخت ـ عديم البخت ـ غير مجدود *P.* بيبخت ـ بد بخت ـ كم بخت ـ سيهروز ـ سيهبخت *T.* بختسز || Il est malheureux en tout ce qu'il entreprend جميع اموره مشئوم متصدّى اولديغى البختدر à la guerre, au jeu جنكده بيبختدر وقمارده شآمت بختى وار در

Il signifie encore, qui porte malheur *A.* مشئوم ـ منحوس *P.* نا مبارك ـ نا خجسته *T.* اوغورسز || Un jour malheureux يوم منحوس accident حادثهٔ منحوسه Constellation malheureuse كوكب مشئوم rencontre اتّفاق نحس ـ On dit aussi, qu'un homme a la main malheureuse *A.* مشئوم اليد *P.* نا خجسته دست *T.* الى اوغورسز || Cet homme a la main si malheureuse, qu'il ne peut rien toucher sans le casser بو رتبهده الى ـ اوغورسز در كه هر نديه ياپشهجق اولور ايسه قيريلور

Il se dit aussi figur. pour dire, réussir mal à ce qu'on entreprend || Il a la main malheureuse à faire des mariages عقد نكاحه دائر اموره مشئوم اليد در

Malheureux. Qui a quelque chose de sinistre *A.* موسوم بآثار الشآمة || Il a la mine malheureuse شكل وسيماسنده آثار ناصيهٔ حالنده آثار شآمت بديدار در ـ شآمت وار در

Coup malheureux, se dit d'un coup qui est arrivé par malheur et inopinément *A.* نازلة الدهر pl. نوازل الدهر ـ صدمهٔ فلكيّة pl. صدمات فلكيّة ـ قارعة pl. قوارع *P.* فلكزدگى ـ بلاى قضا *T.* ناگهانى

Choix malheureux, se dit d'une chose qui est suivie de mau-

vais succès *A.* انتخاب موجب الوخامة ـ سوء الانتخاب ـ Et conseil malheureux *A.* نصيحة منتجة الوخامة ـ سوء الرأى

Il signifie aussi, qui manque des qualités qu'il devrait avoir, qui est mauvais dans son genre *A.* ردئ ـ حقير *P.* كمقدر ـ كمين *T.* كوتى || Un malheureux écrivain بر كاتب ردئ Malheureux auteur كوتى بر مؤلف

Et misérable *A.* مسكين pl. مساكين ـ عاجز pl. عجزة *P.* بيچاره ـ دردمند ـ بد حال *T.* دوشكون || Il faut avoir compassion des malheureux عجزه وبيچارگان حقنده مرحمت لازمدر

Et un méchant homme *A.* خبيث *P.* نا مرد ـ بد منش ـ بد نهاد *T.* يرامز

On dit, qu'un homme a la mémoire malheureuse *A.* ضعيف الحافظة *P.* سست ياد *T.* حافظەسى كوشك ـ ضعف حافظەسى وار

MALHONNÊTTE. Contraire à l'honnêteté *A.* دنئ ـ باهر الدنائة *P.* دنائت آلود *T.* آلچق || Action, procédé malhonnête فعل دنى وحركت دنائت آلود

Il signifie aussi, incivil *A.* جليف *P.* خورباد *T.* خورباد || C'est un homme très-malhonnête پك خورباد آدمدر Cela est très-malhonnête بو كيفيت جلافت محضدر

MALHONNÊTEMENT. D'une manière contraire à l'honnêteté, à la civilité *A.* بالدنائة *P.* دنائتكارانه *T* آلچقجه *A.* بجلافة *P.* خورياد انه *T.* خوريادجه || En user malhonnêtement خوريادجه عمل وحركت ايتمك

MALHONNÊTETÉ. Incivilité *A.* جلافت *P.* خوريادى *T.* خوريادلق || Il y a de la malhonnêteté dans son procédé سلوك وحركتنده جلافت صورتى ظاهردر V. Incivilité.

MALICE. Inclination à nuire, à malfaire *A.* خبث ـ خباثة ـ خبث الطوية ـ الطبيعة *P.* زشت خويى ـ بد منشى ـ بد نهادى *T.* يرامزلق || Il a un fonds de malice جبلتنده مايهٔ خباثت مركوز در Cela procède d'une malice noire بو كيفيت خباثت شيطانيدن نشأت ايتمش احوالدندر Sa malice est découverte خبث طبيعتى خارجه اخراج اولندى Il a fait cela par malice شونى خباثته مبنى ايشلدى S'il ne fait pas bien, c'est pure malice بونى لايقى اوزره اجرا ايتمز ايسه محض خباثتندندر C'est un homme sans malice خباثتدن برئ بر آدمدر ـ Malice noire, c'est-à-dire, atroce, perfide خباثت شيطانية ـ Il se dit aussi des actions || Il m'a fait la plus grande malice du monde بكا جهانده مثلى نا مسبوق بر خباثت ايلدى On sait toutes les malices dont il est capable نه مقوله خباثتلره قادر اولديغى عامّەيه معلوم اولان احوالدندر ـ On dit, La malice du péché *A.* وخامة الذنب ـ رداءة الذنب *P.* زشتئ گناه *T.* صوچك كونولكى

MALICIEUSEMENT. Avec malice *A.* بالخباثة ـ بخبث الطوية *P.* با بد نهادى *T.* يرامزلق ايله ـ يرامزلغه مبنى || Il l'a fait malicieusement شونى خبث طويت ايله ايلدى Il disait cela malicieusement اول كلامى خباثت ايله سويلر ايدى ـ خباثته Il interprète tout malicieusement هر شيئه خباثتكارانه مبنى معنا ويرر

MALICIEUX. Qui a de la malice *A.* خبيث ـ خبيث الطبع *P.* بد كيش ـ بد سرشت ـ بد نهاد ـ بد درون *T.* يرامز خويلو || Il est malicieux خبث طبيعت ايله مجبولدر C'est un esprit malicieux بر مزاج خباثت آلود در Un dessein malicieux نيت باهرة الخباثة

MALIGNEMENT. Avec malignité *A.* شرًّا ـ بالمفسدة ـ بالخباثة *P.* با بد سگالى *T.* يرامزلق ايله || Interpréter malignement quelque chose بر شيئه مفسدتكارانه معنا ويرمك

MALIGNITÉ. Malice profonde et secrète *A.* شرّة الطبيعة ـ خبث الطينة ـ فساد الطبع ـ مفسدة الطبيعة *P.* بد سگالى *T.* طبيعت كوتولكى ـ يرامزلق || Connaissez mieux la malignité de cet homme بو آدمك شرّت طبعنى بر ايوجه استخراج ايله La malignité du siècle زماندنك فسادى du coeur humain قلب بشرك مفسدتى

Il se dit aussi des qualités nuisibles de certaines choses *A.* وخامت ـ رداءت *P.* بدى *T.* فنالق || Corriger la malignité de l'antimoine دمور بوزانك وخامتنى اصلاح ايتمك La force des remèdes a vaincu la malignité de cette fièvre ادويەنك قوّت تأثيرى وخامت حمايه غلبه ايلدى La malignité du sort, des astres, de l'air طالعك وكواكبك وهوانك وخامتى

MALIN. Qui se plaît à faire du mal. V. Malicieux || Il est malin خبيثدر Il n'est pas si malin que vous dites ديديككز مرتبەلرده خبيث دكلدر ـ Il se dit aussi des choses || Volonté maligne ارادهٔ خباثت آلود interprétation شرح وتفسير متضمّن خباثت اولان معنا pensée خباثت قرين Discours malin كلام خباثت انجام sens مآل خباثت اشتمال

souris زهرخند - تبسّم خباثتنما Il a dit cela d'un ton malin بو كلامى طور خباثت آلود ايله ادا ايلدى — Regard malin *A.* عين الكمال - عين اللامّة *P.* نظر بد - چشم زخم *T.* اصابت عينى وار در - || Il a le regard malin دكر كوز كوزى دكر - چشم زخم صاحبيدر

Il se dit aussi de ce qui a quelque qualité nuisible *A.* وخيم - فنا - كوتو *T.* بد *P.* ردىٔ - || Cette herbe a une qualité maligne بو نباتده بر خاصيت رديئه وار در Il faut corriger ce que l'antimoine, ce que l'opium a de malin دمور بوزانده وآفيونده اولان ردائتك اصلاحى لازمدر Fièvre maligne حمّاى ردىٔ Ulcère malin, plaie maligne قرحهٔ رديئه وجراحت رديئه

On appelle Maligne joie, la joie que l'on a du mal d'autrui *A.* شماتت *P.* شادكامه *T.* دشمن - دشمن كدرينه كولمه كدريچون سونج

Et esprit malin, le diable *A.* روح خبيث pl. ارواح خبيثة

MALINTENTIONNÉ. Qui a de mauvaises intentions *A.* فاسد الفكر - فاسد النيّة - سيّئ القصد *P.* بد كمان - بد انديش *T.* يرامز || Cet homme est très-malintentionné بغايت فاسد الفكر بر آدمدر Des malintentionnés ont répandu ces nouvelles بو اراجيفك نشرى فاسد النيّه بعض كسانك ايشيدر

MAL JUGÉ. Jugement rendu par faute, sans prévarication du juge *A.* حكم غير صحيح *P.* حكم نا درست *T.* يولسز حكم || Il faut prouver le mal jugé, sans quoi l'arrêt aura lieu حكمك عدم صحتى اثبات اولنمدقچه اعلامك اجراسى لازم كلور Le mal jugé n'est pas un moyen suffisant pour faire casser un arrêt حكمك عدم صحتى اعلامك نقضنه كافى بر علّت بر وسيله - اولمز

MALLE. Espèce de coffre couvert de cuir, dont on se sert dans les voyages *A.* صوان pl. اصونة - خريطة pl. خرايط *P.* جامدان *T.* يول سپدى - جامدان

Et la valise dans laquelle les courriers portent les lettres *A.* خربة البريد *P.* هميانچهٔ ياميك *T.* اولاق جانطهسى || La malle d'Angleterre انكلتره‌دن كلان اولاق جانطهسى

Et une sorte de panier où les petits merciers portent leurs marchandises *A.* جونة pl. جون *P.* سپد *T.* سپد

MALLÉABILITÉ. Qualité de ce qui est malléable *A.* مرانت - مرونت *P.* نرمى *T.* يومشغرقلق

MALLÉABLE. Qui cède, sans se rompre, à l'action du marteau qui étend ses parties *A.* مارن *P.* نرم *T.* يومشغرق || Les métaux sont malléables اجناس - اجناس معادن مارندر Quelques uns ont prétendu faussement que le verre était malléable بعض كسان زجاجك مارن اولديغنى ادّعا ايتمشلر در معادنده مرانت وار در

MALLÉOLE. L'os de la cheville du pied. V. Cheville.

MALLETTE. Dimin. de malle *A.* جونة صغيرة *P.* سپدچه *T.* سپدجك || Un petit mercier qui porte sa mallette سپدجغنى كوتورن صاتيجى

MALMENER. Maltraiter *A.* تكدير - اقماع *P.* آزرده كردن *T.* خرپالمق || Il l'a bien malmené فلانى كركى كبى خرپالدى Cette armée a été bien malmenée بو عسكر كركى كبى خرپالندى

MALOTRU. Terme de mépris, qui se dit d'une personne maussade et mal faite *A.* كريه الهيئة - جافى الخلقة *P.* زشت اندام *T.* يانقبوز || Un gros malotru بر شيشمان يانقبوز

MALPROPRE. Sale *A.* مقذر - ملطخ - موسخ *P.* نا پاك - مردار *T.* وسخ آلود - وسخناك - چرك آلود - چركين - بيلاشق - كيرلو - پاسلو - پيس - كيرلو || Il est extrêmement malpropre sur lui اوستى باشى بغايت كيرلو در Des habits malpropres البسهٔ مقذره - اورو به كيرلو پاسلو des mains بيلاشق اللر - مردار اللر - ايادىٔ ملطخه

MALPROPRETÉ. Saleté *A.* قذارت - عدم الطهارة *P.* نا پاكى *T.* پيسلك - كيرلك - مردارلق || Sa chambre est d'une grande malpropreté اوطه‌سنك قذارتى درجهٔ كمالده در Il mange avec une malpropreté insupportable اكل طعامده عدم طهارتى تحمّل اولنه‌جق شئ دكلدر

MALPROPREMENT. Salement *A.* مقذرا - ملطّخا - ملوّثا *P.* نا پاكانه *T.* پيسلك ايله - مردارجه || Il fait tout malproprement هر ايشى ملطّخا ومقذّرا ايشلر Il mange malproprement ملطّخا اكل طعام ايدر

MALSAIN. Qui est sujet à être malade *A.* ضعيف المزاج - معلول المزاج *P.* نا خوش مزاج *T.* مزاجى چورك || Une femme malsaine معلولة المزاج بر قارى

Et qui est contraire à la santé *A.* وخيم - مضر - ردىٔ *P.* بد *T.* كوتو - فنا || Air malsain هواى وخيم Viande malsaine لحم مضر - لحم ردىٔ Les eaux de ce pays-là sont malsaines

اول دیارك میاهی مضرّ ووخیمدر

MALSÉANT. Contraire à la bienséance, messéant *A.* لا یلیق *T.* نا مناسب - نا چسپان *P.* غیر مناسب - غیر جدیر - بو شیٔ جدیر ولایق || Cela est malséant یاقشقسز - یاقشمز بر L'air dissipé est une chose malséante à un magistrat دکلدر قاضی‌یه کوره پریشانیٔ خاطر لایق وچسپان دکلدر

MALSONNANTE. Qui répugne. Il se dit en Théologie des propositions condamnées *A.* مردود *P.* نا مقبول *T.* قبول اولنمز || Une proposition malsonnante بر قضیّهٔ مردوده

MALTÔTE. Exaction *A.* اهتضام pl. اهتضامات pl. تهاوش مهاوش - *P.* ظلمکاری *T.* ظلمیّه || Faire, exercer la maltôte ظلمیّه تحصیلنه - اخذ مهاوشه مبادرت ایتمك

MALTÔTIER. Celui qui exige des droits qui ne sont point dus *A.* دستبردانه مال گیرنده *P.* غاصب المهاوش - عسوف *T.* ظلمیّه مالی آلان

MALTRAITER. Faire éprouver des traitemens violens *A.* سوْ المعاملة - نکدیر - شدیداً *P.* بد معامله نمودن - دل آزار کردن *T.* تکدیر ایتمك - خرپالمق || Il l'a maltraité de coups de paroles حقنه قولاً اظهار سوْ فلانی ضرباً تکدیر ایلدی Ce mari maltraite sa femme فلان کشی معامله ایتمشدر زوجه‌سنه سوْ معامله ایدر

Et faire tort à quelqu'un *A.* حیف - ظلم - جفا *P.* ستمیدن - غدر کردن *T.* کملك ایتمك - غدر ایتمك || Ce fils a été maltraité dans le testament de son père والدی وصیّتنامه‌سنده بو ولد پدری وصیّتنامه‌سنده مظلوم - بو ولده غدر اولدی ومغدور اولدی

Et faire un mauvais traitement à quelqu'un, soit à tort, soit avec raison *A.* تذلیل *P.* خوار کردن *T.* آلچقلتمق || Cet auteur a été maltraité dans cet ouvrage بو مؤلفك نامی فلان بو رساله‌ده تذلیل اولندی Il a été maltraité dans cet arrêt اعلامك درونده تذلیل اولندی

MALTRAITÉ. *A.* مظهر السوْ المعاملة *P.* دوچار بد معامله - دل آزرده *T.* تکدیر اولنمش - خرپالنمش *A.* مجفو - مظلوم - ستمدیده *P.* جفا زده - غدر کرده *T.* مغدور - غدر اولمش آلچقلنمش *A.* مذلّل *P.* خواری پذیرفته *T.* اولمش

MALVEILLANCE. Mauvaise volonté pour quelqu'un *A.* سوْ القصد - فساد الفکر - فساد النیّة - فساد الطویّة *P.* بد اندیشی - بدخواهی *T.* یرامزلق || La malveillance cherche à discréditer les opinions du gouvernement فساد طویّت ایله مجبول اولنلر دولتك کافّهٔ اعمال وافعالنه حرف انداز طعن بد خواهلر دولتك حرکات - وتشنیع اولمق قیدنده درلر وسکناتنی تقبیحه وسیله اولدجق علل واسبابی آرامقدن اشته بد Voilà des effets de sa malveillance خالی دکلدر در خواهلغنك آثاری بونلر S'exposer à la malveillance du peuple عوامّ ناسك عرضهٔ سوْ قصدی اولمق

MALVEILLANT. Celui qui veut du mal à quelqu'un *A.* فاسد الفکر - الطویّة *P.* فاسد بد اندیش - بد خواه *T.* یرامز || Les malveillans font courir de fausses nouvelles, pour augmenter le mécontentement بد خواهان مجرّد انفعال ناسی تکثیر ایچون نشر اراجیف ایدرلر C'est quelque malveillant qui lui a rendu ce mauvais office فلانه بو کملکی ایدن بد خواهلردن بری اولملو در - Il se dit aussi adjectivement || Caractère malveillant مزاج فاسد

MALVERSATION. Délit grave commis dans l'exercice d'une charge, d'une administration *A.* تعسّف pl. تعسّفات - ظلم pl. مظالم *P.* بیدادگری *T.* غدر || Commettre des malversations ارتکاب تعسّفات ایتمك On recherche ses malversations فلانك ایتدیکی مظالم وتعسّفات تفتیش اولنور On le recherche pour ses malversations ایتدیکی مظالم وتعسّفات ایچون آرانمقده در

MALVERSER. Faire des malversations *A.* تعسّف *P.* بیدادگری نمودن *T.* غدر ایتمك || Il est accusé d'avoir malversé dans sa charge منصبنده ارتکاب تعسّفات ایله متهمدر

MALVOULU. À qui on veut du mal *A.* مبغوض

MAMAN. Terme dont les enfans se servent au lieu du mot de Mère *A.* امّة *P.* مام - مامك *T.* نینه || Il commence à parler, il dit déjà papa et maman هنوز تکلّمه باشلایوب بابا وننه لفظلرینی سویلر - On dit aussi, Grand'maman. V. Grand'mère.

MAMELLE. La partie charnue du sein des femmes où se forme le lait. Dans les hommes, c'est la partie charnue qui est placée au même endroit que la mamelle des femmes *A.* ثدی pl. ثُدی *P.* پستان *T.* ممه || Mamelle droite ثدی یمین - پستان راست - صاغ ممه gauche ثدی ایسر - پستان چپ - صول ممه Enfant à la mamelle *A.* طفل ضریع *P.* طفل شیر خورده *T.* ممه‌ده‌کی چوجوق Il était blessé deux doigts au-dessous

de la mamelle ایکی پرمق مقداری تحت الثدی مجروح اولدی

On le dit aussi en parlant des femelles des animaux *A.* ضرع pl. ضروع — لواین *P.* پستن *T.* ممه

MAMELON. Le bouton placé au bout de la mamelle *A.* حلمة pl. حلمتان *P.* سر پستان — گذه *T.* ممه — ممه تکمه‌سی — امزکی

MAMELUE. Femme qui a de grosses mamelles *A.* ثدیاء — ضخمة الثدی *P.* بزرک پستان *T.* قبا ممه‌لو — ایری ممه‌لو

MAMMAIRE. T. d'Anat. On appelle Artères mammaires, Veines mammaires, les artères qui portent le sang aux mamelles, et les veines qui l'en rapportent *A.* حبل الثدی — رغثاء *P.* رک پستان *T.* ممه طمری

MANANT. Paysan grossier, rustre *A.* فلاح *P.* روستایی *T.* کویلو

MANCHE. La partie d'un instrument par où l'on prend pour s'en servir *A.* مقبض — مُقبَض — جزئة pl. مقابض *P.* دسته *T.* صاپ — قبضه — ال || Le manche d'un couteau بچاق قبضه‌سی Couteau à manche d'ivoire فیل دیشی قبضه‌لو بچاق Il tenait son manteau par le manche جکیجی قبضه‌سندن طوتار ایدی

Le manche de la charrue *A.* مقوم *P.* دستهٔ ایمد *T.* صپان قولپی

Le manche d'un violon, d'un luth, etc. *T.* قول

MANCHE. Partie d'un vêtement qui couvre le bras *A.* کمّ pl. اکمام *P.* آستین *T.* یکک || La manche d'une chemise آستین کوملکک یکی — پیراهن Attacher les manches à une robe لباسه — لباسه وضع اکمام ایتمک — لباسی اکمام ایتمک Manches pendantes اکمام هادله — صارقق یکلر — یک یاپشدرمق

MANCHETTE. Ornement fait de toile ou de dentelle, qui s'attache au poignet de la chemise *A.* رفارف الکمّ القمیص *P.* فراویز آستین پیراهن *T.* کوملک یکلرینک صارقق زنجفی

MANCHOT. Qui ne se peut servir que d'une main *A.* اشلّ — اکنع pl. کنع — اقطع pl. قطعان — مقطوع الید — اجذم *P.* شکسته دست — شل *T.* الی جولاق — جولاق || Il est manchot de la main droite صاغ الندن — ید یمناسی اقطعدر جولاقدر Il a reçu un coup de mousquet dont il est resté manchot تفنک قورشونی اصابتیله الی جولاق قالدی

MANDAT. Procuration pour agir au nom d'un autre *A.* کتاب الوکالة *P.* وکالتنامه *T.* وکالت کاغدی

Et ordre de payer, adressé par un propriétaire de fonds, au dépositaire des dits fonds *A.* ورقة الحوالة *P.* حواله نامه *T.* حواله تذکره‌سی || Il m'a donné un mandat sur son fermier ملتزمنه بر حواله تذکره‌سی ویردی

MANDATAIRE. Celui qui est chargé d'une procuration pour agir au nom d'un autre *A.* وکیل || Dans les États libres, les dépositaires du pouvoir sont les mendataires du peuple سربستیت صورتیله اداره اولنان ملکلرده اصحاب امانت حکومت اولنلر ملت وکیللریدر

MANDEMENT. Ordre par écrit de la part d'une personne qui a autorité et juridiction *A.* حکم *P.* امر نامه *T.* بیورلدی

Et ordre qu'on donne à un receveur ou fermier de payer quelque somme. V. Mandat dans ce sens || Accepter un mandement حواله تذکره‌سنی قبول ایتمک J'ai payé cette somme selon votre mandement ویردیککز حواله تذکره‌سی موجبنجه شو قدر اقچه ادا ایلدم

MANDER. Envoyer dire ou par lettres, ou par messager *A.* اخبار — ارسال الخبر *P.* خبر رسانیدن — پیغام فرستادن *T.* خبر کوندرمک || Je lui ai mandé cette nouvelle فلانه شو خبری شو حوادثی فلانه اخبار ایلدم — ارسال ایلدم Je lui ai mandé de venir بو طرفه کلمسیچون فلانه خبر کوندردم Ne voulez-vous rien mander à Paris? پارسه بر خبر کوندره‌جککز یوقمیدر

Mander quelqu'un. C'est lui donner avis ou ordre de venir بر کمسنه‌یی کتورتمک ایچون طرفنه خبر کوندرمک || On a mandé tous les parens بالجمله خویشان واقربایی کتورتمک ایچون طرفلرینه خبر کوندرلدی Il fut mandé à la Cour سرای همایونه کلمسی ایچون کندویه خبر کوندرلدی — سرای همایونه احضار اولندی — On dit aussi, qu'un homme a mandé ses équipages, ses chevaux, ses chiens عربه‌لرینی وبارکیرلرینی واو کوپکلرینی کتورتمک ایچون خبر کوندردی

MANDIBULE. T. d'Anat. Mâchoire. V. ce mot.

MANDRAGORE. Plante *A.* یبروج الصنم *P.* مردم گیاه — عبد السلام اوتی *T.* استرنک — سترنک

MANDRIN. Les serruriers nomment ainsi tous les poinçons qui

servent à percer le fer à chaud *A.* مثقب الحدّاد *P.* برمۀ آهنگر *T.* دمورجی منقابی

MANÉAGE. T. de Mar. Il se dit du travail que les matelots sont obligés de faire pour charger sur un navire des planches, du poisson, etc. *A.* حمالة النواتي بلا اجرة *P.* بار کشیٔ بی مزد کشتیبانان *T.* کمیجیلرک اجرتسز حمّاللغی

MANÉGE. Exercice qu'on fait faire à un cheval pour le dresser *A.* تعليم الخيل ـ درست ـ رياضت *P.* اسب آموزی *T.* آت تعليمی ـ آته باش اوکرتمه || Un cheval propre au manége درسته صالح بر آت Faire le manége اسبه رياضت ـ آته باش اوکرتمک ـ ایتمک

Il se dit aussi du lieu où l'on exerce les chevaux pour les dresser *A.* رحبة الدرسة *P.* تعليمگاه اسب *T.* آت تعليمی میدانی || Un manége couvert اوستی قپالو آت تعليمی — découvert اوستی آچق تعليمگاه اسب میدانی

Figur. Manières d'agir adroites et artificieuses *T.* شیوه ورفتار || Je connais le manége de ces gens-là آنلرک شیوه ورفتاری معلومدر || Il y a un certain manége à la Cour, qu'il faut savoir quand on veut y vivre سرای همایونده کچنمک مراد ایدن کشی اول طرفه مخصوص شیوه ورفتارک صورتنه آگاه اولمق لازمۀ حالدندر

MÂNES. Nom que les anciens donnaient à l'ombre, à l'âme d'un mort *A.* ارواح الاموات *P.* ارواح مردگان *T.* اولمشلرک روحلری

MANGEABLE. Qui est bon à manger *A.* مأکول pl. مأکولات ـ قابل الاکل ـ صالح للاکل *P.* خواردنی ـ خوارتار *T.* بینور ـ بنیلەجک || Ce pain n'est pas mangeable بو اتمک بنور دکل ـ بنمز ـ مأکول دکلدر

MANGEAILLE. Il se dit de ce qu'on donne à manger à quelques animaux domestiques *A.* طعمة *P.* خورش *T.* یم || Donner de la mangeaille aux volailles طیور خانگی‌یه یم ویرمک Il se dit aussi de ce que mangent les hommes *A.* طعام *P.* خوراک *T.* ییهجک || Cet homme est toujours occupé de mangeaille شغل وکاری دائما طعامدر

MANGEANT. Celui qui mange *A.* آکل pl. اکلة *P.* خورنده ـ خورا *T.* ییجی

MANGEOIRE. L'auge où les chevaux mangent *A.* معلف *P.* علفگاه *T.* یمکلک || Mettre de l'avoine dans la mangeoire یمکلکده یولاف دوکمک

MANGER. Prendre des alimens pour se nourrir *A.* اکل ـ تناول *P.* خوردن *T.* یمک || Manger de la viande اکل لحم ایتمک ـ ات یمک Les chevaux mangent du foin, de l'avoine آتلر یولاف واوت اکل ایدرلر Il n'a ni bu ni mangé نه ایچدی ونه یدی Il a été trois jours sans manger اوچ کوندر بر شی یمدی ـ اوچ کون آغزینه بر شی قومدی Il boit et mange ordinairement avec lui عادتا آنکله بیله اکل ونوش ایدر ـ آنکله برابر ییوب ایچر ـ On dit figur., L'appétit vient en mangeant, pour dire, que l'envie d'amasser du bien s'augmente à mesure qu'elle se satisfait *T.* طعام یدکچه اشتها آرتر ـ Et proverb., Les gros poissons mangent les petits, pour dire, que les gens puissans oppriment les faibles *T.* ایری بالقلر اوفاقلری یر ـ Et qu'un homme sait bien manger son pain, pour dire, qu'il entend bien ses intérêts *T.* ایشینی بیلور

Il signifie aussi, prendre ses repas *A.* اکل الطعام *P.* طعام خوردن *T.* طعام ایتمک || Il a mangé chez un tel فلانک خانەسنده طعام ایتدی Il mange à l'auberge مسافر خانەده طعام ایدر Un tel tient table, il donne à manger سفرەسی ـ اتکی میدانده در ـ آچیقدر مسافرلری اطعام ایدر ـ On dit, Manger son bien, pour dire, le consumer *T.* بر کمسنه مالنی یمک ـ مالنی اکل ایتمک || S'il se jette dans la débauche, il mangera tout son bien en peu de temps عیش وعشرته مبتلا اولدجق اولور ایسه مدت قلیله ایچنده بتون مالنی اکل ایدەجکنه شبهه یوقدر Il mange tout en chicane, en procès بتون مالنی تزویراتده ودعوالرده یر ـ On dit figur., Ses valets, ses chevaux, les femmes, les chiens le mangent, pour dire, le ruinent مالنی کندو خدمتکارلری ودواب ومواشیسی وبسلدیکی کلاب وطایفۀ زنان اکل وبلع ایدر

MANGER, Ronger *A.* اکل ـ تآکل *P.* خوردن ـ فرسوده کردن *T.* یمک ـ آشندرمق || La rivière mange ses bords میاه نهر میاه نهرک جریانی تقریبیله ـ کنارەدەکی طپراغی آشندرر ـ کناردەکی ارض متآکل اولور La rouille mange le fer پاس دموری اکل ایدر Les onguens qui mangent les chairs mortes لحوم میتەیی اکل ایدن ادهان

On dit figur., qu'une gravure, qu'une écriture est mangée par le temps, pour dire, qu'elle est effacée par le temps, et qu'on a peine à y rien connaître *A.* انطلاس *P.* فرسوده شدن ـ

سیلنمک - آشنمق *T.* نا بدید شدن || Les lettres de cette médaille sont tout-à-fait mangées بو اسکی زمان سکه‌سنده اولان حروف مرور اوقات ایله کلیاً منطمس وفرسوده در کلیاً سیلنمشدر -

En termes de Grammaire, on dit, qu'une voyelle finale se mange, pour dire, qu'elle s'élide آخر کلمه‌ده اولان حرف لدی التلفظ محذوف اولور - التلفظ حذف اولنور

MANGÉ. *A.* مأکول *P.* خورده *T.* ییمش

MANGER. Ce qu'on mange *A.* طعام pl. اطعمة *P.* خوراک - خورش *T.* آش - یمک || Manger délicat طعام نفیس - friand, délicieux طعام لطیف وشهی C'est un manger de roi اعلای اطعمهٔ ملوکانه‌دندر C'est le meilleur manger du monde اطعمهٔ روی زمیندر

On dit d'un homme qui s'occupe entièrement à une chose, qu'il en perd le boire et le manger ترک خورد ونوش ایدر ترک خواب وراحت ایدر - ترک خورد وخواب ایدر -

MANGEUR. Celui qui mange beaucoup *A.* اکول *P.* پر خوار - بسیار خوار - رزد *T.* ییکن || C'est un grand mangeur اکول عظیمدر Il n'est pas mangeur اکول دکلدر

MANGEURE. Endroit mangé d'une étoffe, d'un pain, etc. *A.* اکلة *P.* خوردگاه *T.* ینک - ینک یری || Mangeure de souris صچان ینکی

MANGOUSTE. V. Ichneumon.

MANIABLE. Qui se prête à l'action de la main *A.* لیّن *P.* نرم *T.* یومشق || Ce drap est doux et maniable بو چوقه لطیف ولیّندر Le cuir bien apprêté en devient plus maniable دری بر خوشجه دباغت اولندقده بر قات دخی کسب ملاینت ایدر

Et qui est aisé à mettre en oeuvre *A.* هیّن الاعمال - لیّن - سهل الاعمال - لدن - ذو لدونة *P.* نرم *T.* یومشغرق || Ce fer, ce cuir est maniable بو دمور وبو باقر لیّن ولدونتلو در Il n'y a point de métal si maniable que l'or معادنده ذهب قدر ذو لدونت معدن یوقدر - Il signifie figur., traitable *A.* لیّن الجانب - سهل العطف *P.* نرمخو *T.* یومشق خویلو || C'est un homme dont l'esprit est maniable بالطبع لیّن الجانب بر آدمدر

MANIAQUE. Qui est attaqué de manie *A.* مجنون مطبق *P.* دیوانه *T.* دلو

MANIE. Aliénation d'esprit qui va quelquefois jusqu'à la fureur *A.* مانیا - جنون مطبق || Sa folie se change en manie جنونی جنون مطبقه تحویل اولنور Sa manie est de se croire de verre فلانک جنون مطبقی نفسی صرچه‌دن عبارت اولدیغنی ظنّ ایتمکدر - Il signifie figur., passion bizarre, goût immodéré, *A.* جنون *P.* دیوانگی *T.* دلولک || Sa manie pour les tulipes l'a ruiné لاله حقنده اولان جنونی خرابیّت حالنه بادی اولمشدر Il a la manie des vers اشعار بابنده جنونی وار در - اشعار دیوانه‌سیدر - اشعار دلوسیدر

MANIEMENT. Action de manier. *A.* ملامسة *P.* دست سایی - *T.* ال ایله یوقلمه پرواس || On connait la bonté du drap au maniement چوقه‌نک جودت ولطافتی لدی الملامسه بللو اولور - ملامسه‌ده

Et le mouvement du bras, de la jambe *A.* حرکت *P.* جنبش *T.* اوینایش - قملدامه || Il était perclus de ce bras, mais il commence à en avoir le maniement assez libre الی عملمانده ایکن شمدی حرکته خیلی سهولت کسب ایتمکه باشلادی - اعمال وتحریکنه سهولت پیدا ایلدی

On appelle Le maniement des armes, l'exercice de pied ferme qu'on enseigne aux soldats *A.* تعلیم باعمال الاسلحة *P.* سلاحبازی *T.* سلاح تعلیمی - سلاح قوللنمه

Figur. Administration *A.* ادارة - تصرّف *P.* کارسازی *T.* کوروب جویرمه || Le maniement des finances اموال میریّه‌نک اداره‌سی Ce trésorier a beaucoup de maniement بو دفترداراک امر تصرّف واداره‌ده مهارت تامّه‌سی وار در On lui a confié ce maniement بو امورک اداره وتصرّفی فلانک ید امانتنه تفویض اولنمشدر Ceux qui ont le maniement des affaires مدیرین امور اولنلر - ادارهٔ اموره مأمور اولنلر - کارسازان - اولیای امور

MANIER. Toucher à pleine main *A.* لمس - لمس بالید - تلمّس *P.* پرواسیدن *T.* ال ایله یوقلمق - ال ایله طوقندرمق || Manier un drap pour voir s'il est doux چوقه‌نک درجهٔ ملایمتنی آکلامق ایچون لمس ید ایله آراشدرمق Manier une étoffe بر ثوبه لمس ید ایتمک

Et recevoir, avoir en sa disposition *A.* قبض *P.* گرفتن *T.* اله کچورمک || Je n'ai point encore manié un denier de cette recette بو ایراددن هنوز بر اقچه مقبوضم اولمش دکلدر Il ne manie point d'argent ید قبضنه اصلاً وقطعاً اقچه داخل

اصلا اقچه النه کچمز- اولمز Il manie tous les biens de cette maison بو قوناغك كافۀ اموالی يد قبضنه داخل اولور Il manie tous les ans plus d'un million بهر سنه اون كرّه يوز بيك غروشدن زياده مقبوضی اولور بهر سنه النه كچن - بيك غروشدن زياده مقبوضی اولور اقچه اون كرّه يوز بيك غروشدن متجاوز در.

Figur. Administrer *A.* ادارة - تصرّف - قبض وبسط - فتق و رتق *P.* كار سازی نمودن - كار ساختن *P.* حلّ وعقد - ورتق *T.* قوللنمق - كوروب چويرمك || Manier les affaires publiques قبض وبسط امور عامّه ايد - امور عبادی اداره يتصرّف ايتمك جمهور ناسك امورينی اداره ايتمك - قيام ايتمك Manier les finances - امور ميربدبيی اداره وتصرّف ايتمك On dit aussi, Manier bien une affaire بر مصلحتی استادانه اداره ايتمك Et manier les esprits, manier un homme, pour dire, les gouverner || Laissez-moi manier les esprits اذهان ناسك اداره‌سی خصوصنی بكا براق Ce n'est pas un homme aisé à manier قولای قوللانيلور - اداره‌سی آسان برادم دكلدر Ce peuple ne se manie pas si facilement سهولت آدم دكل كلامی Et manier bien la parole - ايله قوللانيلور ملّت دكلدر حسن صورت ايله اداره ايتمك

Et se servir adroitement de quelque chose *A.* استعمال - اعمال *P.* بكار بردن *T.* قوللنمق || Il manie bien l'épée à deux mains ايكی ال ايله قليجی كوزل اعمال ايدر Il sait bien manier les armes اعمال اسلحه فننده ماهر در - On dit aussi, Manier le pinceau, le ciseau, la plume توی قلمی ومقصّی وقلمی اعمال ايتمك - Et manier bien la pâte, pour dire, pétrir bien خميری كوزل اعمال ايتمك

Au manier, signifie, en maniant *A.* عند اللمس - لدی اللمس *P.* در پرواسيدن *T.* ال ايله يوقلندقده || Vous reconnaîtrez la bonté de cette étoffe au manier بو قماشك لطافتی لدی اللمس معلومك اولور

MANIÈRE. Façon, sorte *A.* وجه pl. وجوه - صورت pl. صور *P.* گونه *T.* دكلو - شكل - درلو || En toute manière من جميع الوجوه - هر وجه وصورتده De quelque manière que cela soit هر نه شكل اولسه - هر نه وجه ايله اولور ايسه اولسون Je ne veux pas que cela soit de cette manière بو صورت ايله اولديغنی استمم Je lui écrirai de la bonne manière فلانه بر وجه احسن تحرير ايده‌جكم De quelle manière voulez-vous que je me conduise? طرفمدن نه كونه حركت اولنمق

شونی هر نه Faites cela de quelque manière que ce soit استرسك وجه وصورت ايله اولور ايسه ياپيوير À la manière accoutumée بر وجه معتاد C'est sa manière d'agir كندويه مخصوص اولان صورت تكلّمی بو در de parler صورت حركت بو در C'est sa manière كندويه مخصوص بر صورتدر Cet homme a une belle manière de s'énoncer حسن صورت ايله ادارۀ كلام صورت حسنه ايله افادۀ مرام ايدر- ايدر

On dit, Faire une chose par manière d'acquit, pour dire, la faire parce qu'on ne peut s'en dispenser *T.* بر ايشی آنقريد اولدرق ايتمك

On dit proverb., Il m'a offert sa bourse, mais c'est une manière de parler بكا كيسه‌سنی تقديم ايلدی لكن لفظی بونلر لفظی مراد صحبتلر در Ce sont manières de parler مراد در

Il se dit aussi de ce qui a l'apparence de la chose qu'on spécifie *A.* هيئت - اسلوب - شكل *P.* طور *T.* قيللق || Il vint une manière de femme زنه شكلنده بر شخص كلدی Il fut abordé par une manière de valet de chambre چوقدار چوقدار هيئتنده - اسلوبنده بر آدم يانند كلدی

Il se prend aussi pour Affectation *A.* تصنّع *T.* تكلّف || À force de soigner son style, on tombe dans la manière انشاده مبالغۀ تحرّی ودقّت تكلّف صورتنه منتج اولور Cela avoisine la manière بو صورت تصنّع وتكلّفه يقيندر

Manières, au pluriel, signifie en général, les usages établis pour rendre plus doux le commerce que les hommes doivent avoir entre eux *A.* pl. آداب *P.* آيين *T.* توره || Les manières changent selon les différentes sortes de gouvernement ادارۀ ملكك صور مختلفه‌سنه نظراً آداب دخی متحوّل اولور Il y a cette différence entre les moeurs et les manières, que les premières regardent plus la conduite intérieure; les autres, l'extérieure آداب ايله اخلاق بيننده شو فرق وار در كه آداب ظاهر حاله واخلاق باطنه متعلّقدر Le mécontentement des Macédoniens s'accrut lorsqu'ils virent Alexandre prendre les moeurs et les manières des Perses اسكندر ذو القرنين اهل فرسك آداب واخلاقلرينی اخذ ايلديكی مقدونياليلرك مشهودلری اولنجه اغبرار خاطرلری برقات دخی متزايد اولمشدر

Et certaines manières particulières usitées dans le monde *A.* pl. اوضاع - اطوار *P.* طرز - شيوه *P.* طرز || Il a des manières

اوضاع واطواری مستحسندر مطبوع الاطوار در bonnes agréables اطوار خشونت rudes اطوار مرغوبهٔ دلاویزی وار در belles تطییب خاطری موجب اطوار پسندیده obligeantes آلود désobligeantes تبرید قلوبی مستلزم اطوار ردیئه engageantes جلب قلوبی مستلزم اطوار دلپسند Ses manières déplaisent à tout le monde اوضاع واطواری عامّه عندنده منفور در

Il se dit aussi des traits distinctifs que l'on remarque dans les actions extérieures des particuliers *A.* pl. حرکات وسکنات *P.* کار وکردار *T.* طاورانش || Vous n'avez pas mal décrit sa figure et ses manières فلانک چهره‌سنی وحرکات وسکناتنی فنا تعریف ایتمامشسک Dans la simplicité de leur parure, elles ont de la grâce et du goût; elles en ont dans leur entretien, dans leurs manières اول زنانک زیب وزینتلری سادەلکنده حسن طبیعت ولطف صورت اولدیغی کبی نطق وکلاملری وحرکات وسکناتلری دخی احسن والطفدر

DE MANIÈRE QUE. De sorte que *A.* بوجه ان *P.* چنینکه — آنچنانکه *T.* شول وجهله که — شویله که || Il dit telle chose, de manière que l'on vit bien que... فلان کلامی سویلدی شویله که آندن فلان شیٔ آکلاشلدی

On dit, Par manière de dire, par manière d'entretien, de conversation, pour dire, Sans avoir eu aucun dessein formé de parler *T.* سوز کلیشی

MANIÉRÉ. Qui est remarquable par une affectation particulière *A.* متصنّع الاطوار — کثیر التصنّع — متصنّع *P.* بتصنّع پرداخته — تکلّف امیز *T.* تکلفلو || Style maniéré سبک کثیر التصنّع C'est un homme maniéré متصنّع — متصنّع الاطوار بر ادمدر تکلّفه مایل — بر آدمدر

MANIFESTATION. Action par laquelle on manifeste *A.* بروز *P.* آشکارایی — آشکار سازی *T.* بللورمه || Après une manifestation si évidente de la puissance de Dieu قدرت ربّانیّه‌نک اول مرتبه‌ده علنا بروزی

MANIFESTE. Notoire *A.* عیان — جلیّ — بارز — ظاهر — واضح *P.* نمودار — نمایان — بدیدار — آشکار *T.* اچیق — بللو || Erreur manifeste خطای واضح C'est une chose manifeste et publique کالشمس فی وسط النهار — عامّه‌یه معلوم بر امر ظاهر در Cela est si manifeste, qu'on n'en peut douter ظاهر وآشکار در کون کبی — شول رتبه‌ده واضح وعیاندر که شبهه یری قالمز اشکار اولمغله محل شبهه دکلدر

MANIFESTE. Écrit public par lequel les princes ou chefs de parti rendent raison de leur conduite dans quelque affaire importante *A.* کتاب الاعلان *P.* بیاننامه *T.* بیاننامه || Ce prince, avant que de déclarer la guerre, fit publier un manifeste بو پادشاه اعلان سفردن مقدّم بر قطعه بیاننامه نشر ایلدی Le manifeste du Roi d'Espagne اسپانیا قرالنک بیاننامه‌سی Vous en verrez les raisons dans son manifeste بو کیفیتک علل واسبابی نشر ایلدیکی بیاننامه‌دنک مفهومندن معلومک اولور

MANIFESTEMENT. D'une manière manifeste *A.* علناً — واضحاً — عیاناً — علانیةً *P.* آشکارا *T.* آشکاره — آچیقدن آچیغه || Je vous ferai voir manifestement que... علناً وعیاناً طرفکه اظهار ایده‌جکمکه Il est manifestement coupable مجرم — علناً مجرمدر اولدیغی جلی وآشکار در

MANIFESTER. Rendre manifeste *A.* اظهار — ابراز — اعلان *P.* عیان ساختن — بدیدار کردن — آشکار کردن *T.* بیان — آچیقدن آچیغه کوسترمک — بلورتمک || Dieu a manifesté son pouvoir باری تعالی حضرتلری قدرت بی نهایت صمدانیّه‌سنی ابراز واعلان ایلدی Notre-Seigneur se manifesta aux Apôtres حضرت عیسی افندمز نفس مبارکنی حواریّون کرامه اظهار ایلدی Quand ce secret viendra à se manifester بو راز پنهان — بو سرّ اعلان اولندجق اولدقده بو سرّ مکتومدن رفع — کشف وبیان اولندیغی حالده سرپوش خفا اولندقده

MANIFESTÉ. *A.* بارز — مبیّن *P.* آشکار گشته — بدید آمده *T.* آچیغه چیقمش — آشکار اولمش

MANIVELLE. Pièce de fer ou de bois, qui est placée à l'extrémité d'une machine, et qui sert à la faire tourner *T.* زنبرک || La manivelle d'un moulin à café قهوه دکرمنی زنبرکی d'un gouvernail دومنک زنبرکی

MANNE. Espèce de suc, qui se recueille sur les feuilles de certains arbres *A.* منّ *P.* ترانگبین — فیدوم — شیرخشک *T.* قدرت خلواسی — شیرخشت || On purge les enfans avec de la manne چوجوقلری قدرت حلواسیله تنقیه ایدرلر Les naturalistes ont découvert que la manne est un suc qui sort de certains arbres علم طبایع اشیایه واقف اولنلرمنک بعض اشجار رطوبتندن حاصل اولدیغنی استخراج ایتمشلر در

On appelle aussi Manne dans l'Écriture, la nourriture que

Dieu fit tomber du ciel pour nourrir les enfans d'Israel *A.* منّ سلوی – Figur. || La vérité est une manne céleste dont il faut se nourrir صدق وتحقيقت سمادن منزل منّ سلوا مانندی بر غدای روحانی اولمغله اندن تغذی ایتمک لازمدندر

MANNE. Espèce de long panier d'osier *A.* سل pl. سلال *P.* سپت *T.* كواره

MANNEQUIN. Sorte de panier long et étroit, dans lequel on apporte des fruits et d'autres choses au marché *A.* ميضانة – قفة *P.* كندوله *T.* كوفه || Mannequin de fruits ميوه كوفه‌سی

MANOEUVRE. Ouvrier qui sert ceux qui font l'ouvrage *A.* عامل pl. عملة *P.* رنجبر *T.* ارغاد || Il a tant de manoeuvres à payer par jour كونده شوقدر عملديه اجرت ويرر L'heure où les manoeuvres quittent le travail رنجبرلرك ايشدن فارغ اولدقلری وقت معيّن

MANOEUVRE. T. de Marine, qui se dit de tous les cordages destinés à manier les voiles *A.* قلوس الجلول *P.* رسنهای بادبان *T.* يلكن هلاطلری طاقمی

Il signifie aussi, l'art de gouverner un vaisseau *A.* صنعت بحريّة pl صنايع بحريّة || Ils firent une manoeuvre qui leur fit gagner le vent sur les ennemis صنايع بحريّه‌دن بر كونه صنعت اجراسيله روزكارك اوستنه چيقه بيلديلر Changer de manoeuvre صنعت بحريّه‌نك صورتنی تبديل ايتمك Il entend bien la manoeuvre صنايع بحريّه‌ده وقوف تامّی وار در

Il se dit aussi des mouvemens qu'un général fait faire à des troupes *A.* صنعت حربيّة pl. صنايع حربيّة || Il fit une manoeuvre qui déconcerta les ennemis بر صنعت حربيّه اجراسيله دشمنك تدبيرينی بوزدی Il fit une manoeuvre à laquelle ils ne s'attendaient pas اعدانك مأمولی اولميان بر صنعت حربيّه اجرا ايلدی Une savante manoeuvre حذاقته مقارن ماهرانه بر صنعت حربيّه – بر صنعت حربيّه

Il se dit figur. de la conduite qu'on tient dans les affaires du monde *A.* حركت || Il a fait une manoeuvre qui a gâté toutes ses affaires ايتديكی حركت كافهٔ اموريننك اخلالنه سبب اولمشدر

MANOEUVRER. T. de Mar. Faire la manoeuvre *A.* اجراء الصنايع البحريّة – اعمال الصنايع البحريّة || L'équipage a bien manoeuvré كمی طايفه‌سی صنايع بحريّه‌يی كوزل اجرا ايلدی

Il se dit aussi en parlant des mouvemens que des troupes exécutent *A.* اجراء الصنايع الحربيّة – اعمال الصنايع الحربيّة || Ces troupes ont bien manoeuvré بو عسكر صنايع حربيّه‌يی استادانه اجرا ايلدی Faire manoeuvrer des troupes عسكره اجرای صنايع حربيّه ايتدرمك

Figur. Employer des moyens pour faire réussir une affaire *A.* عمل – حركت *P.* كار پرداختن *T.* ايشلمك || Manoeuvrer sourdement بی صيت وصدا عمل وحركت ايتمك – مخفيجه

MANOEUVRIER. Qui entend bien la manoeuvre des vaisseaux, ou la manoeuvre des troupes *A.* واقف فی صنايع البحريّة ماهر فی صنايع الحربيّة || C'est un excellent manoeuvrier صنايع حربيّه‌ده – صنايع بحريّه‌ده استاد بی نظير در ماهر در

MANOIR. T. de Jurisp. Demeure, maison *A.* مسكن pl. مساكن *P.* اقامتگاه *T.* قوناق || Le manoir seigneurial مسكن صاحب ارض

MANOUVRIER. Ouvrier qui travaille de ses mains et à la journée *A.* اجير *P.* مزدور *T.* كونده‌لكجی

MANQUE. Défaut *A.* فقدان – عدم *P.* نا بودی *T.* يوقلق || Le manque de foi عدم وفا Le manque d'argent en est cause بوكا سبب اولان اقچه‌نك فقدانيدر Manque de parole خلف وعد – انجاز وعد Il y a là un manque de respect بو بابده بر كونه عدم حرمت صورتی وار در

Et ce qui manque à une chose pour qu'elle soit complète *A.* نقصان *P.* كم – كاست *T.* اكسك || Il a trouvé dix écus de manque dans un sac de mille francs بيك غروشلق كيسه‌ده اون غروش نقصان بولمشدر

Il se prend aussi adverbialement, et signifie, faute *A.* من جهة العدم – جهة الفقدان *P.* از بهر نا – از كمی *T.* بودی حسبيله – يوقلغی حسبيله – اكسكلكی حسبيله || Il n'a pu faire cela, manque d'argent اقچه‌نك فقدانی جهتيله بونی ايده‌مدی – اقچه‌نك يوقلغی حسبيله Cela lui est échappé, manque d'attention, manque de mémoire بو شيئی عدم دقته مبنی قاچردی – عدم حفظندن ناشی

MANQUEMENT. Faute d'omission *A.* نقصان – قصور *P.* كمی *T.* تقصيرات – اكسكلك – باكلمه || Ce fut un léger manquement بو بر قصور خفيف ايدی Il n'y a personne qui ne

soit sujet à quelque petit manquement هیچ بر آدم یوق که جزئی بر قصور ونقصانی اولمیه — On dit, Manquement de parole وعدده قصور انجاز de respect حرمت قصور — امر de foi وفا قصور توقیر واحترامده قصور V. aussi, Manque.

MANQUER. Faire une faute *A.* خطاء *P.* لغزش نمودن — خطا کردن *T.* یاکلمق || Tous les hommes sont sujets à manquer بنی آدمک — انسانک مجموعی خطایه مبتلا در جملهسی خاطیدر

On dit, qu'une arme à feu manque, lorsqu'elle ne prend pas feu *A.* عدم الاستیرا *P.* آتش نه زدن *T.* آتش آلمامق — آتش آلمدی || Son fusil manqua آتدیغی تفنک استیرا ایتمدی

Il signifie aussi, Avoir faute de... *A.* عدم الوجود — عدم — فقدان — انعدام *P.* نقصان — گم بودن — نا بود شدن — نا موجود شدن *T.* اولمامق — یوق اولمق — خالی اولمق || Manquer d'argent اقچه موجود اولمامق — اقچه معدوم اولمق de munitions فقدان مهمّاته دوچار — مهمّات معدوم اولمق de résolution بر کمسنهنک رأی وقراری اولمامق اولمق d'occasions فرصت بولنمامق — فرصتلر معدوم اولمق de coeur جسارت اولمامق — عدم جسارت — نقصان جسارت d'appétit فقدان اشتها — اشتهاسز اولمق — عدم اشتها L'argent lui manque نقودی وار در Les vivres manquent aux assiégés عسکر محصور ینه نقصان ذخیره وار در — فقدان زاد وذخیره وار در La poudre leur manqua دوکنمشدر — باروتلری مفقود اولمشدر Cet homme est parfait, il ne lui manque rien بو آدم من جمیع الوجوه هیچ بر اکسکی یوقدر — کامل اولوب بر درلو نقصانی یوقدر On dit, Il ne manque pas d'esprit بضاعهٔ عقلدن خالی دکلدر — عقلی یوق دکلدر d'ambition فلانک حمیتی یوق دکلدر de bonne volonté نیّت — خیرخواهلقدن خالی دکلدر — On dit aussi, Manquer de parole *A.* عدم الانجاز — خلف الوعد — الوعد خالصدن *P.* وفاداری نمودن *T.* بوعده وفاسزلق ایتمک

Il signifie aussi, être de moins || Il manque bien des livres dans cette bibliothèque بو کتبخانهده وافر کتابلرک نقصانی وار در Il manque bien des meubles dans cette maison بو خانهده اثاث بیته متعلق وافر شیلر ناقصدر — اکسکدر

MANQUER À... Ne pas faire ce qu'on doit *A.* تجویز القصور — اختیار القصور — ارتکاب التراخی *P.* تقصیر کردن *T.* قصور ایتمک — اکسکلک ایتمک || Manquer à son devoir ایفای وجیبهٔ حالده تجویز تراخی وقصور ایتمک à ses amis رسوم محبتک ایفاسنده — احبّا حقنده تجویز قصور ایتمک à l'honneur عرض وناموسک وقایهسنده ارتکاب تقصیر ایتمک à l'assignation احضار وعدهسنده اختیار قصور ایتمک au rendez-vous محل موعودده اثبات وجود قصور ایتمک à sa foi ایفای رسم وفاداریده ارتکاب تراخی وقصور ایتمک à sa parole انجاز وعد ایلمکده ارتکاب قصور ایتمک امرنده اختیار قصور ایتمک Je vous ai promis de vous servir, je ne vous manquerai pas سکا خدمت ایدهجکمی وعد ایتمشیدم اول بابده تجویز تراخی وقصور ایتمم — On dit, Manquer à quelqu'un, pour dire, manquer aux égards qu'on lui doit بر کمسنهنک حقنده اداسی لازم اولان رسومک اجراسنده اختیار قصور ایتمک — حقنده ارتکاب تقصیرات ایتمک

MANQUER, signifie aussi, périr *A.* فنا — تلف *P.* فنا پذیرفتن — تباه شدن *T.* یوق اولمق — فنا بولمق || Cette maison manque par les fondemens بو بنا اساسندن تلف اولهیور Ce cheval manque par les jambes بو آتک آیاقلری فنا بولدی Cet homme est bien malade; s'il vient à manquer, sa famille est ruinée بو آدم مرض شدیده مبتلا اولوب تلف اولمق لازم کلور ایسه اولاد وعیالی خراب اولور

Et défaillir *A.* زوال القوّة — نفاد القوّة — فناء القوّة *P.* تاب وتوان گم شدن *T.* درمان کسلمک — قوّت کسلمک — قوّت قالمامق || Elle va s'évanouir, le coeur lui manque تاب وتوانی قالمیوب بیخود اولمقده در Je suis si effrayé, si interdit, que la parole me manque بکا شول رتبهده استیلای رعب ودهشت اولدیکه نطقم کسلدی — شول رتبهده دوچار دهشت ایلدیکمه نطقم زایل اولدی Les forces lui manquent قوای بدنیّهسی رهین نفاد اولمشدر Il ne peut plus se soutenir, les jambes lui manquent آیاقلری قوّتی زایل اولمغله طورمغه مجالی یوقدر

Et oublier de faire quelque chose *A.* نسیان — ذهول *P.* فراموش کردن *T.* اونوتمق || Je ne manquerai pas de faire ce que vous voulez دلخواهکی اجرا ایلمکده تجویز ذهول ایتمک احتمالم یوقدر Ne manquez pas de vous trouver en tel lieu فلان محلّده بولنمقده تجویز نسیان وذهول ایتمه Je n'y

manquerai pas بو بابده تجويز ذهول ايتمك احتمالم يوقدر

On dit, Le pied lui a manqué, pour dire, qu'il a glissé *A.* زلق قدمه *P.* پايش بلغزيد *T.* اياغى قايدى

On dit d'un négociant, qu'il a manqué, pour dire, qu'il a fait faillite *A.* افلاس *P.* باد دستى نمودن *T.* افلاسه چيقمق

On dit, Il a manqué de..., pour dire, peu s'en est fallu que... *A.* كاد *P.* اندك ماند كه *T.* آز ـ بر رمق قالدى ـ قتل اولمغه بررمق قالدى || Il a manqué d'être tué قالدى آز قالدى قتل اولندجق ايدى

Manquer, est aussi actif, et signifie, perdre, ne trouver pas *A.* فوت ـ افاتة *P.* ياوه كردن *T.* قاچرمق ـ ياوى قلمق || Je suis arrivé trop tard, j'ai manqué cet homme پك كيج بر كلديكمدن فلانى قاچردم Il a manqué une belle occasion ـ افاتهٔ فرصت ايلدى ـ مناسب فرصت فوت ايلدى ـ فرصتى قاچردى On dit aussi, Il a manqué son coup, pour dire, qu'il n'a pas réussi dans son dessein مقصودينى فوت تير املى هدف ـ مقصودينه دسترس اولمدى ـ ايلدى مقصودينى قاچردى ـ مقصوده واصل اولمدى J'ai manqué mon affaire مصلحتمى فوت ايلدم

Manqué. *A.* نا بود ـ گم شده *P.* مفقود ـ منعدم ـ معدوم *T.* يوق اولمش شده

On dit, Un ouvrage manqué, pour dire, défectueux *A.* عمل معيوب *P.* كار كم *T.* قصورلى ايش Un poète manqué, c'est-à-dire, imparfait *A.* شاعر ناقص *P.* شاعر پر قصور قصورلى ـ شاعر ـ فوت اولمش تدبير Un projet manqué, c'est-à-dire, avorté باشه چيقمامش تدبير ـ منتج مرام اولمامش تدبير

Manteau. Vêtement de dessus *A.* فروج *P.* بالاپوش ـ شاديچه *T.* قپود ـ فراجه || Manteau d'hiver فراجهٔ شتا ـ قيش قپودى de drap چوقه فراجه de cérémonie رسم فراجه‌سى Manteau long فراجهٔ طويل الاذيال S'envelopper dans son manteau كندو فراجه‌سى ايچنده بورنمك ـ Manteau pour la pluie *A.* ممطرة *P.* باده ـ بارانى *T.* يغمورلق

Figur. Prétexte dont on se couvre *A.* لباس *P.* پوشش *T.* اورتو || Sous le manteau de la dévotion, on cache souvent de mauvais desseins غالب حالده وراى لباس تقواده ستر اكثريا پس پوشش تعبّد وديانتده ـ مقاصد فاسده اولنور مقاصد فاسده پنهاندر

Mantelet. *A.* فروج صغير *P.* بالاپوشك *T.* كوچك فراجه

En termes de guerre, on donne ce nom à une espèce de machine mobile faite de planches ou madriers, dont on se sert dans les siéges, pour se garantir de la mousqueterie *A.* قفع *P.* سپر چوبين *T.* محاصره‌لرده قوللانيلان آغاجدن سپر

Manture. T. de Mar. Grand coup de vent, agitation violente des vagues *A.* هلابة *P.* خروش دريا *T.* بوره

Manuel. Qui se fait avec la main *A.* معمول باليد *P.* كار دست *T.* ال ايله اولان ـ ال ايله ايشلنان || Ouvrage, travail manuel *A.* عمل اليد ـ معمول باليد *P.* دستكار *T.* ال ايشى On fit aux pauvres une distribution manuelle d'argent مساكين وگدايانه ـ فقرايه ال بخششى توزيع اولندى عن يد عطيه ويرلدى ـ بر ال كرمى ويرلدى

Il est aussi substantif, et sert de titre à des livres ou abrégés qu'on peut porter à la main *A.* مجلة *P.* كتابچه *T.* كتابچق

Manuellement. De la main à la main *A.* يداً بيد *P.* بدست *T.* ال اله دست || Donner manuellement يداً بيد ال اله ويرمك ـ تسليم recevoir يداً بيد اخذ

Manufacture. Établissement qui nécessite plusieurs ateliers, ouvriers, magasins, etc., et dans lequel on fabrique différents ouvrages *A.* منسج ـ طراز *P.* كارگاه ـ كارخانه *T.* كارخانه || Bonne manufacture بر منسج لطيف Manufacture de draps, d'étoffes de soie چوقه وامتعهٔ حريريه كارخانه‌سى Élever, monter une manufacture بر كارخانه احداث وتنظيم ايتمك Les ouvriers qui composent la manufacture عملهٔ كارخانه V. Fabrique.

Manufacturer. Faire des ouvrages de manufacture *A.* نسج ـ اعمال *P.* در كارخانه پرداختن *T.* كارخانه‌ده ايشلتمك || On a fait venir beaucoup de laines d'Espagne, pour les manufacturer كارخانه‌لرده اعمال اولنمق ايچون اسپانيا طرفندن كليتلو يپاغى جلب اولندى Cette étoffe a été manufacturée à Lyon ايشلندى ـ بو ثوب ليون كارخانه‌سنده نسج اولنمشدر

Manufacturé. *A.* منسوج ـ معمول *P.* در كارخانه پرداخته *T.* كارخانه‌ده ايشلنمش

Manufacturier. Ouvrier qui travaille dans une manufacture *A.* عملة النساجة pl. عامل النساجة ـ نسّاج *P.* مزدور كارخانه *T.* كارخانه عمله‌سى ـ كارخانه ايشچيسى

Manumission. Action d'affranchir les esclaves *A.* عتق ـ عتاقة *P.* آزاد سازى *T.* آزادلمه

MANUSCRIT. Écrit à la main *A.* مكتوب باليد ـ خطّ اليد *P.* دست خطّ *T.* ال يازوسى ‖ Il y a dans cette bibliothèque dix mille volumes, tant imprimés que manuscrits بو كتابخانه‌ده مطبوع ودست خطّ اولمرق اون بيك جلد كتاب موجود در Pièce, copie manuscrite دست خطّ بوروقه ودست خطّ نسخه Vieux manuscrits اسكى زماندن قالمش دست خطّ كتابلر Ce qu'on estime le plus de cette bibliothèque, ce sont les manuscrits بو كتبخانه‌ده خلقك زياده اعتبار ايلديكى شئ دست خطّ اولمرق موجود اولان كتب ونسخه‌در

MANUTENTION. Maintien, conservation *A.* محافظه ـ صيانه *P.* پاسدارى *T.* كوزتمه ‖ La manutention des lois, des arrêts, du commerce, des priviléges قانونلرك واوامر واحكامك واوامر تجارتك وشروط امتيازاتك صيانت ومحافظه‌سى J'ai laissé à un commis la manutention de mes affaires امور وخصوصاتمك صيانت ومحافظه‌سنى مستخدملردن بريسنك يد امانتنه تسليم ايلدم

MAPPEMONDE. Carte géographique qui représente les deux hémisphères *A.* كرهٔ مسطّحه ‖ Grande mappemonde كرهٔ مسطّحهٔ كبيره enluminée رنكك آميز كرهٔ مسطّحه

MAQUEREAU. Poisson de mer *A.* كريرج *T.* اوصقمرى بالغى

MAQUEREAU. Celui qui fait métier de prostituer des femmes *A.* قواد ـ قايد ـ ديّوث *P.* پازن *T.* پزونك

MAQUERELLAGE. Le métier d'un maquereau *A.* قيادت ـ تديّث *P.* پازنى *T.* پزونكلك

MAQUIGNON. Marchand de chevaux *A.* نخّاس ـ بيّاع الخيول *P.* اسب فروش *T.* آت جانبازى ‖ Les écuries des maquignons آت جانبازلرينك آخورلرى Riche maquignon مالدار جانباز

Il se dit aussi de celui qui se mêle de revendre, de troquer des chevaux *A.* دلّال الخيول *P.* دلّال اسب *T.* آت دلّالى — Figur. Maquignon de charges, de mariages, etc. *T.* منصب ونكاح دلّالى

MAQUIGNONNAGE. Métier de maquignon *A.* نخاست *P.* اسب فروشى *T.* آت جانبازلغى

MAQUIGNONNER. User d'artifice pour couvrir les défauts d'un cheval *A.* تورية العيوب الخيل *P.* عيب اسبرا پوشيدن *T.* آتك قصورلرينى اورتوب كيزلمك ‖ Ce cheval a été maquignonné بو آت عيبى اورتلمش آتلردندر

MARABOUT. Prêtre mahométan *A.* مرابط

MARAIS. Terres abreuvées d'eaux qui n'ont point d'issue *A.* مرزغة *P.* مرازغ *P.* آكند *T.* بطاقلق يرـ صولاق بطاق ير ‖ Pays de marais كثير المرازغ بر مملكت ـ صولاق بطاق يرلردن عبارت مملكت Cette place est au milieu d'un marais بو قلعه وسط مرزغه‌ده در ـ بطاقلقك اورته يرنده واقعدر

MARASME. Dessèchement de tout le corps *A.* قحول *T.* قورياق ‖ Tomber dans le marasme حال قحوله كرفتار اولمق

MARÂTRE. Il se dit d'une belle-mère qui maltraite les enfans que son mari a eus d'un premier lit *A.* رابّة جايرة *P.* ماريرهٔ *T.* جفاكار ـ غدّار اوكى آنا Et d'une mère qui maltraite ses enfans *A.* والدة جايرة *P.* مادر جفاكار *T.* غدّار والده

MARAUD. Vil, coquin. V. Coquin.

MARAUDE. Vol commis par les gens de guerre dans les environs d'un camp *T.* عسكرى طايفه‌سنك اردو چوره‌سنده يغماجيلق ‖ Il va en maraude اردو چوره‌سنده يغماجيلغه كيدر

MARAUDER. Aller en maraude *T.* عسكرى طايفه‌سى اردو اطرافنده يغماجيلغه چيقمق

MARAUDEUR. Soldat qui va à la maraude *T.* عسكرى طايفه‌سندن اردو اطرافنده كزن يغماجى ‖ Il tomba entre les mains des maraudeurs اردو اطرافنده كزن يغماجيلرك النه دوشدى

MARBRE. Sorte de pierre très-dure *A.* رخام *P.* مرمر *T.* مرمر طاشى ـ رخام ابيض ـ مرمر سپيد ـ آق مرمر ‖ Marbre blanc مرمر noir مرمر سياه veiné رخام مخطط ـ طمرلو مرمر de plusieurs couleurs رخام موشّى ـ رنكاميز مرمر ـ سماقى مرمر Polir le marbre مرمره جلا ويرمك Graver sur le marbre مرمر اوزرنده حكّ ونقر ايتمك Cela est dur comme marbre مرمر طاشى كبى صلب ومتيندر Tout le dedans est incrusté de marbre درونى سر تا سر مرمر ايله قاپلنمشدر Statue de marbre رخامدن مصنوع بر عدد صنم ـ مرمر ستون colonne عمود رخامى ـ مرمركارى بر بت tombeau رخام تراشيده‌دن مصنوع بر مزار carrière مرمر اوجاغى ـ محجره‌سى Des carreaux de marbre مرمر صفايح Marbre statuaire مرمر طاشى اعمال اصنامه صالح

Il se dit aussi de la pierre qui sert à broyer les drogues et les couleurs *A.* صَلاية ـ مدوك *P.* صلايه *T.* سماقى طاشى

MARBRER. Peindre de plusieurs couleurs qui imitent les vei-

nes du marbre *A.* بمثل مرمر رنگامیز *P.* وشی کمثل الرخام *T.* سماقی مرمر طرزنده نقشلمق || Marbrer la corniche d'une cheminée اوجاغك جیقمد آرادانلغنی سماقی مرمر طرزنده نقشلمق

Il se dit aussi du papier sur lequel on imite le marbre *T.* کتابك ابروکاغدی یاپمق || Marbrer la couverture d'un livre جلدینه ابرو کاغدی قاپلمق

MARBRÉ. *A.* بمثل مرمر رنگامیز *P.* موشی کمثل الرخام *T.* سماقی مرمر طرزنده نقشلنمش نگاشته — Du papier marbré ابرو کاغد — On appelle Étoffes marbrées, celles où il y a des soies et des laines de différentes couleurs *A.* ثیاب الاجد رنکلو قماشلر *T.* جامهای رنگامیز *P.* وشیة

MARBRIER. Ouvrier qui fait des ouvrages en marbre *A.* صانع الاعمال الرخامیة *P.* مرمر پرداز *T.* مرمرجی

MARBRIÈRE. Carrière d'où l'on tire le marbre *A.* معدن الرخام — محجرة الرخام *P.* مرمرستان *T.* مرمر معدنی اوجاغی

MARBRURE. L'imitation du marbre sur du papier *T.* ابرولنمش کاغدك نقشی || Belle marbrure بر ابرولنمش کاغدك کوزل نقشی

MARC. Poids qui contient huit onces *A.* نصف الرطل *P.* نیم رطل *T.* التمش درت درهم || Les ouvrages d'or et d'argent se vendent au marc آلتون وکمش ایشی اولان شیلر نصف رطل حسابیله فروخت اولنور On prend tant par marc pour la façon de la vaisselle d'argent سیمك اوانیٔ استادیدسی بهر نصف رطلده شو مقدار اقچه در

Et ce qui reste de plus grossier d'une chose dont on a tiré le suc *A.* کُسب *P.* کسبد — کنجاره — کنجالد *T.* — کوسبد جبره || Marc de raisins اوزوم جبرهسی Le marc des herbes qui ont été pressées dans une serviette بز ایچنده صیقشدرلمش اوتلق کسبدسی

MARCAIGE. Nom d'un droit qui se lève sur le poisson *A.* ضریبة السمك *P.* رسم ماهی *T.* بالق رسمی

MARCASSITE. V. Pyrite.

MARCHAND. Qui fait le commerce *A.* تاجر pl. تجار *P.* سوداگر — بازرگان *T.* بازرکان || Gros marchand تاجر کبیر Marchand en gros تاجر — بایع بالسنایه اولان تاجر طوبدن صتان en détail بایع بالکسر اولان تاجر بازرکان Les six corps des marchands à Paris پارسده اولان اصناف ستهٔ تجار

On dit proverb., Marchand qui perd ne peut rire ضرر ایدن بازرکانك یوزی کولمز اولور

Il se dit aussi de tous ceux qui achètent, quoiqu'ils n'en fassent pas métier *A.* مشتری *P.* خریدار *T.* صاتون آلیجی || Attirer, faire venir les marchands مشتریلری جلب واحضار ایتمك

Il est aussi adjectif || Acheter au prix marchand بین التجار جاری اولان بها ایله اشترا ایتمك Vaisseau marchand تجار کیلری Marine marchande تجار کیمیسی — تجار سفینهسی دونناسی

PLACE MARCHANDE. Une place commode pour vendre de la marchandise *A.* میدان السوق *P.* میدان بازار *T.* بازارگاه — بازار یری || Si vous voulez vendre, mettez vous en place marchande صاتمق ایسه بازار یرنده طور مرامك

On dit aussi, qu'une rivière est marchande, lorsqu'elle est propre pour la navigation فلان نهر سیر سفاینه صالحدر — متحملدر

MARCHANDER. Demander le prix de quelque chose, et disputer sur le prix *A.* مماکسة — مساومة *P.* برای بها گفتاریدن *T.* بازارلشمق — بازار ایتمك || Il a marchandé ce drap بو چوقهیی بازار ایتدی Il a acheté cela sans marchander بونی بازار ایتمکسزین آلدی — بلا مساومه اشترا ایلدی Il a voulu acheter cette maison, et il l'a si long-temps marchandée, que l'affaire s'est rompue بو خانهنك اشتراسنه طالب اولمشیکن مدت مدیده مماکسهده قیامی تقریبیله آخرالامر بازارلق فسخ اولندی

Figur. Hésiter, balancer *A.* تردد *P.* بیقراری نمودن *T.* قرارسزلق ایتمك || Il ne faut pas tant marchander, il faut se résoudre اول قدر تردد اقتضا ایتمیوب همان بر رایه قرار ویرملو در Il fit cela sans marchander بلا تردد شویله ایتدی

MARCHANDISE. Il se dit de toutes les choses dont les marchands font trafic *A.* سلعة pl. سلع — مال pl. اموال — متاع pl. امتعة التجارة p. vul. تنخواه *T.* بازرکان مالی — مال التجارة || Bonne marchandise ایو مال — مال جید — مال بهین Un magasin de marchandises بازرکان مالنی مشتمل مخزن On lui a arrêté, saisi ses marchandises سلع واموالی ضبط وتوقیف

Étaler sa marchandise اولندی - مالنی بسط وعرض ایتمک مالنی سرمک

On dit Figur. Faire valoir sa marchandise, pour dire, louer son propre mérite عرض کالای هنر - متاعنی قیمتلو کوسترمک ایتمک

Marchandise de contrebande. V. Contrebande || On confisque les marchandises de contrebande ممنوعاتدن اولان اموال جانب قاچقچون مالی طرف میریدن - میریدن ضبط اولنور مصادره اولنور

Il signifie aussi, trafic *A.* تجارت *P.* سوداگری *T.* بازرکانلق || Il est allé en marchandise بازرکانلغه کتدی

MARCHE. Mouvement de celui qui marche *A.* مشی - مشیة مشی *P.* سیر - روش - رفتار *T.* یورویش || Marche lente عجلهلو - سیر مستعجل précipitée اغر یورویش - بطیٔ یورویش Accélérer sa marche تعجیل مشی ایتمک la retarder مشی وسیرده بطائت - مشی وسیری تأخیر ایتمک - Il se dit aussi des processions *A.* مشی الموکب *P.* ایتمک رفتار یسال *T.* آلایک یوریمهسی || La procession se mit en marche dès huit heures du matin ترتیب اولنان موکب سحری ساعت سکزده ایکن تحریک اقدام مشی وحرکت یوریمکه - خطوه جنبان عزم وحرکت اولمشدر - ایتمشدر آلاینک ترتیب L'ordre de la marche fut fort beau باشلامشدر ونظامی احسن واعلا ایدی Le corps de ville fermait la marche آلاینک خاتمهسی اصناف بلده ایدی La marche dura trois heures آلاینک یوریمهسی تمام اوچ ساعت متمادی اولمشدر

Il se dit aussi du mouvement des armées *A.* مشی - حرکت یوله کتمه *T.* رهروی - رهپیمایی *P.* قطع الطریق - سیر - - عسکر سیر وحرکتده در || L'armée est en marche - یول - یولده در - یوله کیدر - قطع طریق ایدر Les troupes firent une grande marche اوزون - عسکر طریق مدید قطع ایلدی Pendant cette marche اول مشی وحرکت بر یول ایتدی اثناسنده Cacher, couvrir, dérober sa marche مشی وحرکتنی یولنی عین اعدادن کتم وتوریه - کتم واخفا ایتمک - On appelle Marche forcée, une marche dans laquelle on fait faire à des troupes beaucoup plus de chemin qu'elles n'ont coutume d'en faire *A.* مشی منتخب - سیر عنیف *P.* رفتار باد پیما *T.* ایکی - وار قوتنی بازوید کتوره‌رک یوریمه

قوناغی بر ایده‌رک یوریمه Et fausse marche, celle que fait une armée qui feint d'aller sur un point, et qui se porte sur un autre *A.* حرکت موضوعة *P.* دشمن فریب *T.* رهروی دشمنی یاکلتمق ایچون یلاندن بر طرفه صاپمه - On dit, Battre, sonner la marche *A.* اطبال الکوس المشی والحرکة - حرکت طاولنی چالمق *T.* ضرب الطبل الحرکة

Il signifie aussi, le chemin que l'on fait d'un lieu à un autre *A.* مرحلة pl. مراحل *P.* راه *T.* قوناق - قوناقلق یول || Il y a tant de jours de marche d'ici à Bordeaux بو طرفدن فلان شهره قدر شو قدر قوناقلق یول وار در Ils ont fait une grande, une longue marche اوزون بر مرحله قطع ایتمشلر در Il y a d'ici tant d'heures de marche بوندن فلان محله قدر قوناقلق یول شو قدر ساعتدر

Figur. Conduite *A.* حرکت - سلوک *P.* روش - رفتار *T.* طاورانش || Il a une marche équivoque فلانک سلوک مشتبه ومبهمدر - وحرکتی مظنوندر

On dit aussi, La marche d'un poème, d'un ouvrage, pour dire, les progrès de l'action dans un poème, et la progression des idées dans un ouvrage *A.* سیاق وسباق *P.* رفتار *T.* دوزلش - On dit en Musique, Marche de l'harmonie, la manière dont la modulation passe d'un ton à un autre *A.* سیاق النغمات *P.* رفتار ترانه *T.* ازکینک دوزلشی

MARCHE. Degré qui fait partie d'un escalier *A.* درجة pl. درجات *P.* پایه *T.* آیاق || Marche d'escalier پایهٔ نردبان - نردبان آیاغی

MARCHÉ. Lieu public où l'on expose en vente toutes sortes de denrées *A.* سوق pl. اسواق *P.* بازار - چارسو - اندروز - رسته *T.* چارسو || Il y a un beau marché en cette ville-là اول بلدهده بر سوق حسن وار در On a abattu les maisons pour faire un marché بر چارسو احداثی ایچون بیوت ومساکن هدم ایتدرلدی Le grand marché سوق کبیر - سوق حبوبات - بیوک چارسو Le marché au blé حبوبات - بازاری aux chevaux آت بازاری چارسوسی

Il se dit aussi de l'assemblée des personnes qui achètent et qui vendent dans un marché *T.* بازار || Il y a marché en cette ville deux fois la semaine بو شهرده هفتهده ایکی دفعه بازار قوریلور - بازار اولور Le marché du mercredi چهارشنبه بازاری du vendredi جمعه بازاری Le roi lui a donné le pri-

vilége d'avoir un marché dans sa terre ملكنده بازار قورمسيچون جانب پادشاهيدن فلانه بالامتياز رخصت ويرلمشدر

Il se dit aussi du débit qui se fait dans le marché *A.* بيع روايش ـ داد وستد ـ خريد وفروخت *P* اخذ وعطا ـ وشرا *T.* آلم صاتم ـ آليش ويرش || Le marché était bon aujourd'hui آلم صاتم ـ بو كونكي كون بيع وشراده رواج وار ايدى Le marché بازارده ايو اليش ويرش اولدى ـ رايج ايدى n'a rien valu بيع وشراده ـ آليش ويرشده بر ايش يوغيدى C'est le prix courant du marché اليش كلى كساد وار ايدى بيع وشرانك سعر رايجيدر ـ ويرشده جارى اولان فياتدر Nous verrons le cours du marché اليش ويرشده جارى اولان سعر رايجه باقه‌جغز Le marché n'est pas encore ouvert آليش ويرشه هنوز استفتاح اولنمدى Le marché s'en va finir بازار داد وستد ختامه قريبدر

Et du prix de la chose qu'on achète, et des conditions de l'achat *A.* عقد البيع *P.* خريدارى *T.* بازارلق || Cela ne vous coûte que dix écus, c'est bon marché بو شيئ اون غروشه اولنجه رخيصاً عقد بيع ايلدك Vous avez fait bon marché رابحاً عقد بيع ايتمش اولدك Vous n'avez pas fait un mauvais marché ايتديككك بازارلق كم دكلدر Quand vous avez acheté cette maison, vous avez fait un bon marché بو منزلى مبايعه ايلديككده احسن واعلا عقد بيع ايتمش اولدك J'en ai fait marché par écrit تحريراً عقد بيع ايلدم Je n'ai pas mis cela dans mon marché بازارلغى تحريراً ايتدم ـ بو مادّه‌يى عقد بيعك شروطى ايچنه ادخال ايتديكم بازارلغده ـ ايتمدم Il fait souvent des marchés fous ايكيده برده مجنونانه بازارلقلر ايدر Ils ont rompu le marché qu'ils avaient fait ensemble بينلرنده عقد اولنان بيع فسخ ايتدكلرى بازارلغى بوزديلر ـ اقالهٔ بيع ايلديلر ـ اولندى Il n'a point voulu tenir le marché بازارلغى طوتمغه راضى اولمدى J'étais en marché عقد بيع اوزره ايدم ـ بازارلق ـ Aller courir sur le marché d'un autre *A.* اخلال البيع بالمساومة ـ بها آرتروب آخرك بازارلغنى بوزمق *T.* اوزرنده آخرك بازارلغى خلافنه يوريمك

On dit figur., Courir sur le marché de quelqu'un, pour dire, entreprendre sur ce que quelque autre personne a ménagé pour soi || J'ai sollicité cet emploi, un tel a couru sur mon marché فلان منصبه طالب اولدم انجق فلان كمسنه لا يسوم الرجل على سوم اخيه قاعده‌سنه رعايت ايتميوب بازارلغمى بوزدى

On dit figur., qu'un homme fait bon marché d'une chose, pour dire, qu'il la prodigue *T.* مفت ومجّاناً بذل ـ اسركمز ايدر || Il va des premiers aux coups, il fait bon marché de sa vie جملەدن اوّل مخاطره‌يه القاى نفس ايله جاننى مفته Il fait bon marché de sa peine زحمتنى اسركمز بذل ايدر

Et qu'on en est quitte, qu'on en est sorti à bon marché, pour dire, qu'on est sorti d'un grand péril avec moins de perte que l'on ne croyait *T.* اوجوز قورتلمق

MARCHEPIED. Espèce de marche sur laquelle on pose les pieds *A.* متكاء القدم *P.* پاگاه *T.* بصدمق ـ قدمه || Marchepied du trône تختك بصمدمغى ـ پاگاه سرير

MARCHER. Aller à pied d'un lieu à un autre *A.* مشى ـ سير *P.* رفتن ـ روانه شدن *T.* يوريمك || Marcher en avant ايلرويه يوريمك en arrière كيرودن ـ ورادن مشى ايتمك à grands pas خطوات ـ سير سريع ايله يوريمك à petits pas يوريمك خطوات تأنى ايله مشى وحركت تعجيل ايله à pas de géant خطوات كندوالانه ايله سيروحركت ايتمك à pas comptés خطوات حزم واحتياط ايله حركت ايتمك سمت مقصوده خطوات معدوده ايله روانه اولمق ـ ايتمك à tâtons رفتار گوالنده ايله ـ خبط عشوا ايله يوريمك Marcher doucement مشى ايمليمدرك يوريمك ـ يوريمك يواش يوريمك ـ آهسته رو اولمق ـ لين ايله يوريمك posément ثبات قدم ايله مشى ايتمك pesamment ثقالت بطائت ايله آغر يوريمك ـ قدم ايله يوريمك lentement مغروانه ادا ايله يوريمك fièrement يوريمك gravement باكمال مهابت وقورانه ادا ايله يوريمك majestueusement وعظمت قدم جنبان مشى وحركت اولنق Ce cheval marche bien بو آتك اشكينى ايو در ـ بو آت ايودر

Et s'avancer de quelque manière que ce soit *A.* اقبال ـ استقدام ـ توجّه الى *P.* پيش رفتن *T.* ايلرويه يوريمك ـ ايلرويه وارمق ـ يوريمك || L'armée commença à marcher عسكر ايلرويه طوغرى اقبال وتوجّهه مبادرت ايلدى ايلرويه ـ طوغرى توجيه زمام عزم وحركته ابتدار ايلدى Les troupes marchent de ce côté-là عسكر فلان سمته طوغرى توجّه عسكر ايلرويه طوغرى وجاها واستقدام ايتمكده در de front ـ دشمن اوزرينه توجّه ايتمكده درلر marchent aux ennemis يورر

Le major cria, Marche سوق مطایای عزیمت ایدرلر سرکرده

Marcher toute la nuit کیجه تا یوریبیک دیو ندا ایلدی

Faire marcher la cavalerie سواری عسکرینی بسحر یوریمک ایلرو یورتمک

On dit figur., Cette affaire ne marche pas بو مصلحت ایلرویه یوریمز — وارمز — On dit aussi, que deux affaires marchent d'un même pas, marchent de front بو ایکی مصلحت برابرجه ایلرولمکده در — علی السویه یوریمکده در — Et que deux hommes marchent d'un même pas dans une affaire, pour dire, qu'ils agissent de concert بو ایکی کشی متفقانه یوریورلر — بالاتفاق عمل وحرکت ایدرلر — Et qu'un homme marche à grands pas aux dignités, à la fortune خطوات تعجیل ایله رهپیمای سمت علو واقبال اولمقده در — Et que cela marche tout seul, pour dire, qu'une affaire n'a pas besoin de soins pour aller son train بو ایش طبیعتیله یورر

On dit aussi figur., C'est un homme à qui il ne faut pas marcher sur le pied, pour dire, qu'il est dangereux de le choquer بو آدمک پایوجنه بصمق جائز دکادر

Et qu'il faut qu'une chose marche la première, pour dire, qu'il faut commencer par celle-là فلان مادّه تقدیم اولنمق اقتضا ایدر

On dit aussi, Marcher sur les pas, sur les traces de ses ancêtres بر کمسنه آبا واجدادینک اثرینه اقتفا ایتمک

Et marcher à tâtons dans une affaire فلان خصوصده خبط — ایملیدرک یوریمک — عشوا ایله عمل وحرکت ایتمک کورلمه‌دن یوریمک

Et marcher droit dans une affaire بر خصوصده استقامت — طوغری یوریمک — اوزره حرکت ایتمک Et ne pas marcher droit dans une affaire بر خصوصده استقامت اوزره طوغری یوریمامک — حرکت ایتمامک

On dit aussi figur. et par menace, Je le ferai bien marcher droit فلانی یولنه قویه‌جغم

On dit, qu'un régiment marche, pour dire, qu'il fait la campagne سفره اشمشدر — فلان آلای سفر بر در

MARCHER. La manière dont on marche *A.* مشیة *P.* رفتار *T.* یورویش || Je le reconnais à son marcher فلانی یورویشندن تشخیص ایدرم

MARCHEUR. Il se joint avec une épithète. || Grand marcheur *A.* رجیل *P.* رونده — تیز رو *T.* یوریکن Petit marcheur *A.* بطئ السیر *P.* اهسته رو *T.* اغر یوریین

MARCOTTE. Branche tenant au tronc, et que l'on couche en terre, afin qu'elle y prenne racine *A.* فسل pl. فسول *P.* فرهنگ — آصمه طالدرمه‌لری *T.* طالدرمه || Des marcottes de vigne دارنج — طالدرمه دیکمک — غرس فسول ایتمک Planter des marcottes

MARCOTTER. Coucher des branches ou des rejetons en terre, pour leur faire prendre racine *A.* افسال *P.* فرهنگ در زمین نشاندن *T.* طالدرمق

MARCOTTÉ. *A.* مفسل *P.* فرهنگ در زمین نشانده *T.* طارلدرلمش

MARDELLE. V. Margelle.

MARDI. Le troisième jour de la semaine *A.* یوم ثلاثاء *P.* سه شنبد *T.* صالی کونی

MARE. Amas d'eau dormante *A.* منقع pl. مناقع *P.* گنداب — گواب *T.* ایرکلمش طورغون صو || Dans ce village, on abreuve les bestiaux à une mare بو قریه‌نک حیواناتی گندابده صواریلور

MARÉAGE. T. de Mar. Convention entre le maître d'un vaisseau et les matelots, par laquelle ceux-ci s'obligent à faire le service du vaisseau pendant le voyage *A.* عقد السَلَم *T.* سلم بازارلغی

MARÉCAGE. Terre dont le fond est humide et bourbeux, comme le sont les marais *A.* مرت pl. مروت — ارض مروتة pl. اراضی مروتة *P.* زمین آکدناک *T.* چیللک یر || Tout ce pays n'est qu'un grand marécage بو مملکت یکپاره بر واسع وکبیر چیللکدر

MARÉCAGEUX. Plein de marécages *A.* کثیر المروت — ممروت — صحارئ مروته *P.* آکدناک *T.* چیللو || Prés marécageux چیللو اوه‌لر

MARÉCHAL. Artisan dont le métier est de ferrer les chevaux *A.* بیطار — نعّال *P.* نعلبند *T.* نالبند

MARÉCHAL DES LOGIS. Officier qui fait le département du logement des troupes *A.* مرتّب المراحل *P.* ترتیبساز نزولگاه *T.* قوناقجی

MARÉCHAL. Général dont la fonction est de commander les armées en chef *A.* امیر الجیش *P.* سپهسالار *T.* باش سرعسکر

MARÉCHALLERIE. L'art du maréchal ferrant *A.* بیطارت —

نالبندلق *T.* نعلبندی *P.* فن التنعيل

MARÉE. Le flux et reflux de la mer *A.* جزر ومدّ البحر

جزر ومدّ دریانک ـ ثایب البحر Haute, pleine marée ||

انحطاطی ـ جزر ومدّ دریانک تنزّلی طموّی basse On

ne peut entrer dans ce port qu'à haute marée بو لیمانده ثایب

البحر موسمندن غیری وقتده دخول سفینه ممکن دکلدر Les

marées sont hautes à l'équinoxe ثایب البحر موسم استوای لیل

مدّ دریا طموّ وارتفاعده ونهارده واقع اولور La marée monte

descend مدّ دریا تنزّل وانحطاطده در ـ Prendre la marée, c'est prendre le temps que la marée est favorable pour entrer dans un port, ou pour en sortir دکزک جزر ومدّی

موسمندن اتحاذ فرصت ایتمک

MARÉE. Toute sorte de poisson de mer qui n'est pas salé *A.*

سمک بحری *P.* ماهیٔ دریا *T.* دکز بالغی || Marée fraîche

تازه دکز بالغی

MARFIL. V. Marfil.

MARGE. Le blanc qui est autour d'une page *A.* هامش pl.

هوامش *P.* کنارهٔ صحیفه *T.* کاغدک کناری || Grande marge

هامش واسع Les marges d'un livre هوامش کتاب Il faut

écrire cela à la marge هامش صحیفه‌ده یازلملو در Les marges de ce livre sont trop chargées de citations بو کتابک

هامشلری اشهادات کثیره ایله مالامالدر

MARGELLE. La pierre qui recouvre le tour d'un puits *A.*

مثابة البئر ـ مثابة *P.* سنگ چاه *T.* بلازک طاشی ـ

قویی بلازکی

MARGINAL. Qui est écrit en marge *A.* مسطور فی الهامش

|| کاغدک کنارنده یازلمش *T.* در کنار صحیفه نوشته *P.*

Les notes marginales passent souvent dans le texte کتابده هامش

محرّر ومسطور اولان شرح واشارتلر غالب حالده متن

کتابده نقل اولنور

MARGOUILLIS. Gâchis plein d'ordures *A.* سواخ *P.* جرکاب

T. بتاقلق || Mettre le pied dans le margouillis بتاقلغه بصمق

On dit figur, Mettre quelqu'un dans le margouillis, pour dire, le mettre dans l'embarras d'une mauvaise affaire *A.* تطیین ـ

توریط *P.* آلودهٔ جرکاب بلا کردن *T.* بیلاشدرمق

MARGUILLERIE. Charge de marguillier *A.* عرافت *P.* کتخدایی

T. کهیدلق

MARGUILLIER. Celui qui a le soin de tout ce qui regarde la fabrique d'une église *A.* عریف pl. عرفا *P.* کتخدا *T.* کهیه

MARI. Époux *A.* زوج pl. ازواج ـ بعل pl. بعول *P.* شوی

شوهر ـ *T.* قوجه || Bon mari زوج کریم الطبع méchant زوج

خبیث المزاج Femme en puissance de mari زوجک تحت

حکومتنده اولان زوجه Des démêlés entre mari et femme

قاری قوجه غوغالری ـ زوجین بیننده اولان منازعات

MARIAGE. Union des époux par le lien conjugal *A.* نکاح ـ

مزاوجت *P.* نکاحداری ـ عروسی *T* اولنمه || Le sacrement

de mariage آیین نکاح Heureux mariage مزاوجت متیمّنه bien

assorti مزاوجت موافقه illicite, illégal نکاح حرام نکاح

نا شرعی On lui a porté les articles du mariage شروط نکاحی

کندویه ابلاغ ایلدیلر Premier mariage نکاح اوّل second نکاح

ثانی ـ دفعهٔ ثانیه نکاحی Ce mariage est nul بو نکاح ملغا

وباطلدر Faire un mariage عقد نکاح ایتمک casser, dissoudre فسخ نکاح ایتمک Les enfans qui naissent pendant le

mariage مدّت مزاوجه ایچنده متولّد اولمش اولاد Garder la

foi du mariage معاملهٔ زوجیّتده رعایتی لازم اولان شرط

شرط وفاداری وصداقتی ایفا ایتمک la rompre, la violer

اخلاف شرط زوجیّت ـ زوجیّته ارتکاب خیانت ایتمک

ایتمک

Demander une fille en mariage *A.* اختطاب ـ استخطاب

P. زن خواستن ـ خسرانگری کردن *T.* دوکورلک ایتمک

|| Il a demandé en mariage la fille d'un tel فلانک کریمه‌سنی

کریمدسند دوکورلک ایلدی ـ استخطاب ایلدی

Promettre une fille en mariage *A.* خطب *P.* نامزد کردن

T. نشانلمق

Prendre en mariage *A.* تزوّج *P.* نکاح کردن pour les

hommes دامادی کردن pour les femmes عروسی کردن *T.*

اولنمک V. aussi, Se marier.

Consommation du mariage *A.* اتمام ـ اجراء الرسم الزفاف

T. کردکه کیرده الرسم الزفاف

MARIAGE, se dit aussi de la célébration des noces *A.* عرس

P. سور نکاح *T.* دوکون || Être invité à un mariage سور

دوکونه ـ نکاحه دعوت اولنمق Assister à un mariage سورده

حاضر وموجود اولمق

MARIER. Joindre par mariage *A.* تنکیح ـ تزویج *P.* نکاح

کردانیدن *T.* نکاح ایتمک ـ اولندرمک || Le prêtre qui les

a mariés فلانلری نکاح ایدن راهب Son père l'a marié avan-

tageusement بباسی فلانی فائده‌لو وجهله اولندردی — Se marier *A.* تزوّج — تناکح — تأهّل *P.* نکاح بستن *T.* اولنمك || Quand vous marierez-vous? نه زمان تأهّل ایده‌جکسك Il s'est marié richement کمال احتشام ایله تزوّج ایتمشدر V. aussi, Prendre en mariage.

Figur. Joindre deux choses ensemble *A.* جمع — مزاوجت *P.* بهم بستن — در هم آوردن *T.* برلشدرمك — چفتلشدرمك || Marier la vigne avec l'ormeau اوزم تکاکیله قره آغاج فدانینی بری بریله مزاوجت ایتدرمك Marier les lettres avec les armes سیف وقلمی بر یره جمع ایتدرمك Cette épithète se marie bien avec ce mot-là بو اسم صفتك فلان لفظ ایله مزاوجتی الیقدر

On dit, Marier des couleurs, pour dire, les assortir *A.* توفیق الالوان *P.* رنگهارا با هم دیگر چسپانیدن *T.* رنکلری الوانی — الوانه امتزاج ویرمك — بری برینه اویدرمق امتزاجلو اویدرمق

MARIÉ. *A.* متزوّج — متأهّل *P.* نکاح بسته *T.* اولنمش — اولو

Il se dit aux substantif de celui qui vient d'être marié *A.* عروس pl. عرس *P.* نو داماد — پیوك *T.* یکی — کویکو اولنمش — Et de celle qui vient d'être mariée *A.* عروس pl. عرایس *P.* نو عروس *T.* کلین

MARIN. Qui est de mer *A.* بحری *P.* دریائی *T.* دکزك || Monstre marin دکز جانوری — جانور بحری Loup marin *A.* کلب البحر *P.* سگ دریا — دکز کوپکی — On dit aussi, Carte marine دکز خریطه‌سی — خریطهٔ بحریّه

MARIN. Il se dit en général des gens de mer *A.* اهل البحر pl. ارباب البحر — بحری *P.* مردم دریا *T.* دکز آدمی || C'est un marin qui lui a dit cette nouvelle فلانه بو خبری ویرن ارباب بحردن بریدر

MARINE. Il se dit de tout ce qui a rapport au service de la mer *A.* بحری — بحریّه — امور بحریّه *P.* امور دریا *T.* دکز اموری || Il entend bien la marine امور بحریّه‌یه وقوف تامّی وار در Officier de marine دریا سرکرده‌لرندن بری intendant امور ترسانه امینی — بحریّه ناظری Le conseil de marine امور ترسانه رجال مشورتی — بحریّه مشورتی Les ordonnances de la marine امور بحریّه‌یه متعلّق نظامات — نظامات بحریّه

Il se dit aussi, de tout ce qui fait la puissance navale d'une nation *A.* قوّهٔ بحریّه || La marine de France فرانسه‌نك قوّت

— دونانما — مراکب حربیّه بحریّه‌سی La marine militaire — تجّار کمیلری دونانماسی جنك کمیلری marchande Et de tout le corps des troupes et matelots destinés au service de mer لوندات بحریّه ودونانما طایفه‌سی

MARINER. Faire cuire du poisson et l'assaisonner en telle sorte, qu'il puisse se conserver long-temps *A.* طبخ وامقار بالغی *T.* ماهیرا سرکا آلود پختن *P.* طبخ السمك ممقوراً صاردلیا سرکه‌لو صلاموره ایله پشورمك || Mariner des anguilles بالغنی ممقوراً طبخ ایتمك

Il se dit aussi de l'assaisonnement qu'on fait à certaines viandes, pour les rendre mangeables sur-le-champ *A.* املاح اللحم *P.* گوشترا نمکسود کردن *T.* اتی طوزلتمق || Mariner des poulets طاوق پلیچلرینی طوزلتمق

MARINÉ. *A.* ممقوراً مطبوخ *P.* ماهئ بسرکا پخته *T.* سرکه‌لو صلاموره ایله پشورلمش بالق *A.* مملوح *P.* نمکسود *T.* طوزلو — طوزلنمش

MARINIER. Celui qui conduit les bateaux sur les grandes rivières *A.* نوتی نهری pl. نواتی نهریّه *P.* کشتیبان زورق رود روان *T.* چای تکنه‌سی کمیجیسی

On appelle Officiers mariniers, les officiers qui servent à la manoeuvre d'un vaisseau *A.* pl. رؤساء الملّاحین *P.* سر کشتیبانان *T.* کمیجی ضابطلری

MARIONNETTE. Petite figure mobile dont se servent les bateleurs pour amuser les enfans *A.* داح متحرّك بنفسه *T.* کندیدن اوینار قوقله

MARITAL. Qui appartient au mari *A.* زوجی *P.* شوهری *T.* قوجه‌نك || Pouvoir marital رخصت زوجیّه Puissance maritale حکومت زوجیّه

MARITALEMENT. En mari *A.* کما یلیق بزوج *P.* شوهرانه *T.* قوجه‌جه — ارجه || Le juge lui ordonna de traiter maritalement sa femme منکوحه‌سنه زوجه لایق اولدجق وجهله معامله ایلمسی خصوصی حاکم طرفندن کندویه امر وتنبیه اولنمشدر

MARITIME. Qui est proche de la mer, ou qui est relatif à la mer *A.* ساحلی — بحری *P.* نزدیك لب دریا *T.* یالیده‌کی — دکزده‌کی || Les provinces maritimes ایالات ساحلیّه les villes بلاد ساحلیّه les puissances دول بحریّه les forces قوّت بحریّه

MARJOLAINE. Plante *A.* حبق الفتا - حبق الفيل *T.* كويكو || La marjolaine s'emploie en Médecine comme céphalique et stomachique اوتى كويكو اوتى مقوى دماغ ومصلح معده اولمق اوزره بين الاطبا استعمال اولنور

MARMELADE. Confiture de fruits presque réduits en bouillie *A.* مربّاء محلول *P.* ريچال گداخته *T.* ازمه رچل || Marmelade de prunes ارك ازمه سى - ارك ازمه سى رچلى de coins ايوا ازمه سى - ايوا ازمه سى رچلى

MARMITE. Pot de métal, où l'on fait bouillir des viandes *A.* قدر pl. قدور - طنجر pl. طناجير - هيطلة *P.* پاتيله *T.* تنجره || Couvercle de marmite تنجره قپاغى - طبق طنجر

MARMITON. Le plus bas valet de cuisine *A.* تابع الطبّاخ *P.* غلام آشپز *T.* آشجى يماغى || Il est crasseux et sale comme un marmiton آشجى يماغى كبى پيس ومردار در

MARMOT. Espèce de singe qui a une barbe *A.* قرد ملتحى *P.* پوزينهٔ ريشدار *T.* صقاللو ميمون

MARMOTTER. Parler entre ses dents *A.* تغمغم *P.* زيرلب گفتن *T.* مريل مريل سويلمك - مرلدامق

MARNE. Espèce de terre calcaire *A.* تراب جصّى *P.* خاك گرچناك *T.* كرچلو طپراق

MAROQUIN. Cuir de bouc ou de chèvre, apprêté avec de la noix de galle *A.* اديم pl. آدام - آدمة *P.* سختيان - پيلسته *T.* سختيان || Maroquin du Levant اناطولى سختيانى de Barbarie مغرب سختيانى

MAROQUINER. Apprêter des peaux de veau, comme on apprête des peaux de chèvre, pour en faire du maroquin *A.* دبغ كمثل الاديم *P.* دريى سختيان گونه پيراستن *T.* سختيان كونه دباغلتمق

MAROQUINÉ. *A.* مدبوغ كمثل الاديم *P.* سختيان گونه پيراسته *T.* سختيان كونه دباغتلنمش درى

MAROQUINERIE. Art de faire du maroquin *A.* فنّ الاعمال الاديم *P.* پيشهٔ سختيانگرى *T.* سختيانجيلق

MAROQUINIER. Ouvrier qui façonne des peaux en maroquin *A.* صنّاع الاديم *P.* سختيانگر *T.* سختيانجى

MAROTTE. Espèce de sceptre garni de grelots, que portaient autrefois ceux qui faisaient le personnage de fous *A.* دبوس مجلجل *P.* دبوس زنگدار *T.* چنغراقلى صوپه

MARQUANT. Qui se fait remarquer *A.* متعيّن - متميّز - متشخّص *P.* بنام *T.* آدلو شانلو - بللو - معلوم || C'est une personne marquante معلوم - متعيّنان رجالدن بريدر بر آدمدر

Il se dit aussi des choses *A.* واجب الدقّة *P.* شايان نظر - شايان نگاه اعتبار - دقّت *T.* دقّت اولنه جق || Une idée marquante معناى واجب الدقّة couleur شايان نظر دقّت اولەجق رنك

MARQUE. Caractère particulier qui sert à faire distinguer un objet d'un autre *A.* علامة pl. علايم *P.* نشانه *T.* نشان

Et signe, indice *A.* علامة - امارة pl. امارات *P.* نشان *T.* نشان || C'est une marque de bonheur امارهٔ اقبالدر de malheur علامت ادبار در

Il signifié, en termes de commerce, l'empreinte que l'on fait sur des marchandises pour les distinguer d'avec d'autres *A.* وسام pl. وسوم - سمت pl. سمات *P.* داغ - تمغا *T.* دامغه || Mettre la marque sur de la vaisselle ظروف سيم اوزرنده كمش - اوانئ سيمى توسيم ايتمك - ضرب وسام ايتمك La marque de l'orfèvre قيومجى تمغاسى اوزرنده تمغا اورمق La marque des chevaux d'un tel haras فلان خركلەنك آتلرينه مخصوص اولان تمغا Les princes ont droit de marque sur toutes les marchandises qui sortent de leurs États ملوك وسلاطين كندو ملكلرندن اخراج اولنان كافّهٔ امتعه اوزرنده ضرب تمغا استحقاقنده مالكدرلر Payer le droit de marque رسم تمغايى ادا ايتمك - Marque d'infamie, c'est tout ce qui fait connaître l'infamie de quelqu'un *A.* وسام التفضيح *P.* تمغاى بدنامى *T.* تمغاى بد نامى - رسوايى بدناملق دامغەسى

Et l'instrument avec quoi l'on fait une empreinte sur quelque chose *A.* ميسم pl. مياسيم - مكوات pl. مكاوى *P.* داغينه *T.* داغلغى

MARQUE, signifie ausssi, trace, impression qui reste sur le corps *A.* اثر pl. آثار *P.* نشان *T.* نشان || Il a été blessé au front, la marque y est encore آلننده مجروح اولوب اثرى حالا باقيدر Le tonnerre, le feu a passé par-là, en voilà des marques صاعقه وآتش اول طرفدن مرور ايلدى اشته آثارى مشهود يلدرم وآتش اول محلّك اوزرندن كچدى اشته - در يرلرى بللو در Il a eu la petite vérole, il lui en reste des marques چكديكى علّت جدريدن چهره سنده نشانار قالمشدر

Il se dit aussi, de certaines taches que l'homme ou un ani-

mal apporte en naissant || Cet enfant a appporté cette marque du ventre de sa mère بو طفل شكم مادردن بو نشان ايله Ce cheval a une marque au front بو آتك آلننده چيتمشدر بر نشان وار در

Et ornement qui distingue une personne d'avec une autre *A.* شعار pl. شعاير *P.* نشان *T.* نشان || Le mortier est la marque des présidens du Parlement قلاوى كونه بر نوع كلاه پارلامنتو ديوانى ناظريننك شعاريدر Les faisceaux et la hache étaient la marque des grands magistrats Romains حزمة القضبان وتبر اعاظم حكام روماتيونك شعاير مخصوصەلرندن ايدى

On appelle Marques d'honneur, certaines marques de distinction *A.* شعار الامتياز ـ علم الامتياز pl. اعلام الامتياز *P.* نشان سرافرازى *T.* اولولق نشانى || Porter les marques d'honneur d'un ordre فلان طريقتك علم امتيازينى حامل اولمق

On dit, un homme de marque, pour dire, un homme de distinction. V. Marquant || Le roi leur envoya faire compliment par un homme de marque جانب پادشاهيدن طرفلرينه لاجل التبريك متميزان رجالدن برى ارسال اولندى

Marque, se dit aussi de ce qu'on emploie pour se ressouvenir de quelque chose *A.* اشارة pl. اشارات ـ تذكرة ـ مذكرة *P.* نشان ياد *T.* نشان ـ نشانلمه ـ ميلمه || Il a mis un papier dans sa tabatière, pour lui servir de marque مذكره اولمق اوزره انفيه قوطيسنده بر كاغد پاره وضع ايلدى Quand je trouve quelque chose de beau dans un livre, j'y fais une marque بر كتابده بر محل مستحسن بولديغم حالده وضع اشارت كتابك شايان استحسان اولان محللرينى ميلرم ـ ايدەرم

Il signifie aussi, témoignage, preuve *A.* دليل *P.* نمودار ـ نماينده *T.* كوستريجى ـ دلالت ايديجى || Le ciel rouge au soir est une marque de beau temps وقت عشاده سمانك حمرتى لطافت هوايه دلالت ايدر Ce sont des marques de votre estime بوحالات طرفكدن اظهار اولنان حرمت واعتبارك دليللريدر des marques de grandeur d'âme علو جنابى مشعر دلايل d'ignorance دلايل جهل ونادانى d'amitié دلايل واضحه آثار دوستى ومحبت ـ دلايل حب وموالات C'est bonne marque خيره دلالت ايدر ـ علامت خير در ـ دليل خير در mauvaise علامت نحسدر ـ دليل قبيحدر Recevoir des marques de bonté آثار ـ لطف وكرمك دليللرينى كورمك لطف واحسانه مظهر اولمق

Marquer. Imprimer un signe, une marque sur quelque chose *A.* وسم ـ توسيم ـ ضرب الوسام *P.* داغ زدن ـ تمغا زدن *T.* نشان زدن ـ دامغه بصمق ـ دامغه اورمق ـ دامغەلمق قزغين دمور || Marquer avec un fer chaud نشان اورمق آغاجلره تمغا اورمق ايله دامغه اورمق Marquer les arbres des serviettes مقرمەلره نشان اورمق

Et faire une impression par quelque blessure, par quelque coup *A.* كده ـ تكديه *P.* اثر زخم زدن *T.* يارە ـ برەلمك || Il a été rudement marqué au front جبيننده نشانى ايتمك شديدا برەلندى Il ne s'est pas contenté de le battre, il l'a marqué au visage ياالكز ضربيه قناعت ايتميوب چهرەسنى برەلدى

Et laisser des traces *A.* ابقا الاثر *P.* نقش اثر كردن *T.* اثر براقمق || Le torrent a marqué son passage par un grand dégât سيل شديد الجريان كچديكى محللرده خسارات جسيمه آثارينى براقدى Les armées marquent ordinairement leur passage par de grands désordres عسكر مرور ايلديكى محللرى آثار بر كشتكى ايله بللو ايدر

Et mettre une marque pour faire souvenir *A.* اشارت ـ وضع الاشارة *P.* نشان نهادن *T.* نشان قومق ـ نشانلمق ـ ميلمك || Marquer dans un livre l'endroit où l'on en est demeuré كتابده توقف اولنان محلده وضع اشارت ايتمك Je lui ai marqué ce passage avec du crayon بو فقرەيى قورشون قلم ايله اشارت ايلدم ـ On dit proverb., Marquez cette chasse, pour dire, souvenez-vous de cette action, j'en aurai raison *T.* بونى ميلمه

Et indiquer *A.* دلالت *P.* نمودن *T.* كوسترمك || Sa taille, sa bonne mine marquent bien ce qu'il est قد وقامتى وجمال ووجاهتى نه مقوله آدم اولديغنه دلالت ايدر

Et spécifier *A.* تعريف ـ افادة ـ اشعار *P.* نمودن ـ بيان كردن *T.* بيلدرمك || Je lui ai marqué expressément qu'il eût à faire telle chose فلان ايشى ايشلمك اقتضا ايلديكى كنديسنه افاده اولنمشدر Pouvais-je mieux lui marquer cela? بو مادەيى بوندن اعلا صورت ايله فلانه تعريف وافاده ايتمك ممكنمى ايدى Je ne goûte point ce que vous m'avez marqué dans votre lettre مكتوبكده افاده ايلديككك صورت طبعمه موافق كلمدى Marquer à quelqu'un ce qu'il doit faire بر كمسنه‌يه ايدەجكنى افاده وتعريف ايتمك

Et témoigner *A.* اظهار ـ عرض *P.* وا نمودن ـ وازيدن *T.* اظهار بللو ايتمك ـ كوسترمك || Marquer sa reconnaissance عرض حرمت ومحبّت son respect, son amitié تشكر ايتمك ايتمك

MARQUÉ. *A.* موسوم *P.* تمغا زده *T.* تمغالو ـ تمغالنمش ـ On dit proverb., qu'un homme, qu'un ouvrage est marqué au bon coin, pour dire, que cet homme a de bonnes qualités, que cet ouvrage est bon سمات محامد ومحاسن ايله موسومدر

On dit aussi, qu'un homme est marqué au front, à la joue, pour dire, qu'il a quelques marques sur ces parties-là آلننده ياخود يكاغنده نشانى وار در ـ Et qu'un enfant est né marqué فلان صبى نشانلو طوغمشدر ـ On dit aussi, Marqué de petite vérole *A.* ذو الاحداب *P.* پژموينـاك *T.* جيچك نشانيله جوپورلنمش

On dit, Avoir pour quelqu'un des attentions marquées, c'est-à-dire, des égards particuliers بر كمسنه نك حقنه آثار مخصوصهٔ حرمت واعتبار عرض ايتمك

MARQUETER. Marquer de plusieurs taches *A.* تنقيط ـ تنكيت *P.* نكته زدن ـ نكته آميز كردن *T.* بنك سرپمك ـ بنكلتمك ـ نقطه‌لمق || Marqueter une peau en manière de peau de tigre بر جلدى قپلان پوستكيسى كبى تنقيط ايتمك

MARQUETÉ. *A.* منقّط ـ منكت *P.* نكته دار ـ نكته آميز *T.* بنكلنمش ـ بنكلو

MARQUETERIE. Ouvrage de pièces de rapport de diverses couleurs *A.* معمول بالواح مختلفة الالوان *P.* بجوبهاى رنكارنك *T.* رنكاميز آغاجلر ايله ياپلمش ايش پيراسته || Un plancher de marqueterie الواح مختلفة الالوان ايله معمول دوشمه

MARQUETTE. Pain de cire vierge *A.* قرصة الشمع العسل *P.* قرص شمع انكبين *T.* بال مومى كلچه‌سى

MARQUEUR. Celui qui marque *A.* موسم *P.* تمغا زن *T.* دامغه‌جى || Marqueur de draps چوقه دامغه‌جيسى

MARRAINE. Celle qui tient un enfant sur les fonts de baptême *A.* والدة روحانيّة من جهة التعميد || Cette fille porte le nom de sa marraine بو قيز آيين تعميدينى اجرا ايدن والدهٔ روحانيه‌سى اسميله تسميه اولندى Sa marraine lui a fait un beau cadeau رسم تعميدينى اجرا ايله مادر روحانيسى اولمش خاتون كندويه بر هديهٔ بهيّة اعطا ايلدى

MARRON. Espèce de grosse châtaigne. V. Châtaigne.

MARRUBE. Plante *A.* حشيشة الكلب ـ فارة *P.* انجيده ـ كندناى كوهى *T.* پر پراصه‌سى

MARS. Une des sept planètes *A.* مرّيخ *P.* بهرام || Mars en conjonction avec la lune مرّيخك قمره مقارنتى حالى

Et le troisième des mois de l'année *A.* آذار *P.* فروردين *T.* مارت

MARS, au pluriel. Les menus grains qu'on sème au mois de mars *A.* مزروعات ربيعيّة *P.* كشت بهار *T.* مارت اكينلرى ـ اوّل بهار اكينلرى || Le temps était bon pour les mars de cette année بو سنهٔ مباركه‌ده مارت اكينلريچون هوا مساعد ايدى

MARTAGON. Nom qu'on donnait autrefois à différentes espèces de lis. V. Lis.

MARTEAU. Outil qui sert à forger ou à battre *A.* مطرقة ـ مرصافة ـ ازميل *P.* چاكوچ *T.* چكيج || Marteau d'orfévre قيومجى چكيجى de maréchal نعلبند چكيجى Tous les artisans qui travaillent du marteau مطرقه ايله ايشليان ارباب صنايع ـ Marteau de grosse forge *A.* محصمة ـ سنطاب *P.* پتك ـ كوبن ـ كدين *T.* دمورجى چكيجى ـ Marteau de tailleur de pierres *A.* صاقور ـ ملطاس pl. ملاطيس ـ برطيل pl. براطيل *P.* كننده ـ ميتين *T.* واريوز

On dit proverb., qu'un homme est entre le marteau et l'enclume, pour dire, qu'il trouve de l'embarras de quelque côté qu'il se tourne اورس ايله چكيج آره‌سنده در

Il se dit aussi de certaines choses qui servent à heurter, à cogner, à frapper *A.* مدقّة *P.* كوبه ـ آژينه *T.* طوقماق || Le marteau d'une porte, d'une horloge مدقّهٔ باب ومدقّهٔ ساعت ـ قپو وساعت طوقماغى

MARTELER. Battre à coups de marteau *A.* ضرب ـ دقّ بالمطرقة *P.* كوبيدن *T.* دوكمك || Marteler de la vaisselle d'étain قلاى قابلرينى مطرقه ايله دوكمك Marteler sur l'enclume اورس اوزرنده دقّ ايتمك

MARTELÉ. *A.* مطروق ـ مدقوق *P.* كوفته *T.* دوكلمش

MARTELET. Petit marteau, dont on se sert pour des ouvrages délicats *A.* مدقّة صغيرة *P.* آژينهٔ كوچك *T.* طوقماقجغز

MARTIAL. Guerrier *A.* حربىّ *P.* جنكى *T.* جنكجينك || Courage martial شجاعت حربيّه Air martial, humeur martiale جنكجى مزاجى ـ جنكجى سيماسى ـ سيماى اهل حرب

MARTIAL, se dit en Chimie, des substances où il entre du fer *A.*

حدیدی *P.* آهن آمیز *T.* دمورلو ـ چلیکلو || Les remèdes martiaux چلیکلو علاجلر Terre martiale ارض حدیدیه ـ خاك دمورلو طپراق ـ آهن آمیز

MARTIN-PÊCHEUR. Petit oiseau aquatique *A.* برکة pl. ابراك *P.* برکه *T.* مارتی قوشی

MARTINET. Espèce d'hirondelle sauvage *A.* وطواط ـ ابابیل pl. وطاوط *P.* پرستوی کوهی *T.* طاغ قرلنغجی

MARTINET. Petite discipline de cordes, attachée au bout d'un manche *A.* مقرعة pl. مقارع *P.* جمچرخه *T.* قامچی

MARTRE. Espèce de fouine, qui a le poil roux *P.* بافنگ *T.* زردوا || Peau de martre پوست زردوا fourrure فروهٔ زردوا ـ زردوا کورکی

MARTRE ZIBELINE. Espèce de martre, qui a le poil tirant sur le noir *A.* سمّور *P.* گیش *T.* سمور || Queue de martre zibeline سمّور قویروغی

MARTYR. Qui a souffert la mort pour la véritable religion *A.* شهید pl. شهدا || Saint Étienne est le premier martyr اوّل شهدا حضرت استفاندر Ce glorieux martyr de la Foi اوغور دینده فدای جان ایتمش اول شهید جلیل القدر L'Église honore la mémoire des martyrs دین عیسوی حائز رتبهٔ شهادت ـ ایتمش ذواتك ذکرینه ایفای لازمهٔ توقیر واحترام ایدر ذواتك ذکرینی تمجید ایدر

On dit figur. d'un homme qui a beaucoup souffert pour l'amour d'un autre, qu'il est son martyr فلانك اوغورینه فدای قربان اولدی ـ جان ایلدی

MARTYR. Qui souffre beaucoup *A.* معذب *P.* شکنجیده ـ شکنجه زده *T.* اشکنجه چکن || Si vous lui coupez le bras, vous le ferez mourir martyr قولنی قطع ایده‌جك اولور ایسه‌ك اشکنجه ایله قتل واهلاك ایتمش اولورسك

MARTYRE. La mort et les tourmens endurés pour la vraie religion *A.* تأذّی لوجه ـ عذاب فی سبیل الله ـ شهادت ـ شهیدلك *T.* جانفدایی برای خدا ـ شهادت *P.* الله لوجه || Souffrir le martyre دین اوغورینه چکیلان عذاب الله تعالی اختیار اذا وعذاب ایتمك endurer le martyre فی سبیل الله مقاسات عذاب شهادت ایتمك La couronne du martyre رتبهٔ جلیلهٔ شهادت ـ تاج وقاج شهادت L'Église célèbre un tel jour le martyre de tel saint دین عیسویده فلان عزیزك شهادتی کونی مبارك عد اولندرق

– Il se dit figur. de toutes sortes de peines de corps et d'esprit *A.* عذاب الیم *P.* درد جانگزا *T.* یورکی ازر صیقندی || Il a souffert le martyre toute la nuit par une violente colique بهر سنه فلان کونده اجرای عید اولنور قولنج شدید ایله تا بصباح گرفتار عذاب الیم اولدی C'est un martyre que d'avoir affaire à des chicaneurs مزوّرین ایله معامله‌یه محتاج اولمق بر عذاب الیمدر

MARTYRISER. Faire souffrir le martyre *A.* تنکیل ـ تعذیب *P.* شکنجیدن ـ شکنج آوردن *T.* اذیّت ایتمك ـ ایذا ـ اذیّت ویرمك || Saint Étienne fut martyrisé peu après la mort de Jésus-Christ حضرت عیسینك وفاتندن مدّت قلیله گذرانده حضرت استفان مظهر نکال واذا اولمشدر – Figur. || Les voleurs le martyrisèrent pour avoir son argent حرامیلر اقچه‌سنی اخذ ایچون کندویه اذیّت ویردیلر Les chirurgiens l'ont martyrisé جرّاحان فلانی تعذیب وایذا ایتمشلر در

MARTYRISÉ. *A.* معذّب *P.* شکنجیده ـ شکنج دیده *T.* اذیّت اولمش

MARTYROLOGE. Liste des martyrs *A.* کتاب السیر الشهداء *P.* سیر نامهٔ شهیدان *T.* شهیدلرك احوالنی محتوی کتاب الکرام

MARUM. Plante *A.* مرو ـ ماحوز ـ مروماحوزی ـ حبق الشیوخ *P.* خرنباش ـ مروخوش *T.* مرماحور ـ قوجه یارپوزی

MASCARADE. Déguisement d'une personne qui se masque pour se divertir *A.* هیئة متنکرة بوجه المستعار *P.* دگر گونی عاریتی چهره ایله دکشمش *T.* اندام با چهرهٔ عاریت || Étrange mascarade تجیب وغریب وجه مستعار ـ قیافت Imaginer une mascarade ایله بر هیئت متنکره عاریتی چهره‌لو بر دکشمش قیافت ایجاد ایتمك

MASCULIN. Appartenant au mâle *A.* ذکوری *P.* نری *T.* ارککك || Sexe masculin جنس ذکور Les descendans en ligne masculine عرق اولاد ـ عرق ذکوردن اولان انساب وانسال Succession masculine عن ذکور انتقال ایتمش میراث ذکور – Fief masculin اولاد ذکوره مشروط اولان مالکانه

MASCULIN. T. de Grammaire *A.* مذکر

MASCULINITÉ. Qualité de mâle *A.* ذکورت ـ فحولت *P.* نری *T.* ارککلك || La masculinité est nécessaire pour avoir droit à la Couronne de France فرانسده تاج سلطنته استحقاق

خصوصی حال فحولتد محتاجدر

MASQUE. Faux visage dont on se couvre pour se déguiser *A.* وجه مستعار *P.* چهرهٔ عاریت *T.* عاریتی یوز ـ یاپمه یوز || Masque hideux بر چهرهٔ عاریت اقبح واشوه || Ôtez votre masque یوزکدن رفع چهرهٔ عاریت ایله || Arracher le masque à quelqu'un بر کمسنه‌نك حاصل اولدیغی وجه مستعاری نزع ایتمك || Un masque de vieillard مسن وسالخورده سیماسنده بر عاریتی یوز

MASQUES. Ceux qui portent des masques *A.* ملبس بوجه المستعار *P.* پوشیدهٔ چهرهٔ عاریت *T.* یوزلو چهره‌سی ـ عاریتی یوزلو ـ عاریتی || Une compagnie de masques یاپمه یوز ایله اورتولی یوزلو کسانه‌دن عبارت بر گروه || Il faut laisser entrer les masques یاپمه یوز ایله چهره‌لری اورتولی اولنلرك مجلسه دخوللرینه رخصت ویرلملو در

On dit figur., Lever le masque, pour dire, ne dissimuler plus *A.* کشف النقاب الریا ـ رفع المجنة التستر *P.* رفع روپوش زرق وفریب کردن *T.* ریا اورتوسنی یوزدن صیرمق || Ce fourbe, cet hypocrite n'avait pas encore levé le masque اول حیله‌باز ریاکار روپوش زرق وفریبی هنوز رفع ایتمش دکل ایدی ـ On dit aussi, Arracher le masque à quelqu'un, pour dire, faire connaitre sa fausseté, sa perfidie فلانك چهرهٔ مفسدت وخدیعتندن نزع روپوش تصنع وریا ایتمك ـ Et qu'un homme est toujours sous le masque, pour dire, qu'il déguise toujours ses sentimens دائم الاوقات پس پردهٔ تصنع وریاده عمل وحرکت ایدر

Il signifie aussi figur., prétexte, déguisement *A.* صورت ظاهریة || Sous le masque de la dévotion صورت ظاهر تعبد ودیانتده || C'est le masque dont il se couvre بو تستری اولان صورت ظاهر بو در

MASQUER. Mettre un masque sur le visage de quelqu'un, pour le déguiser *A.* الباس الوجه المستعار *P.* با چهرهٔ عاریت رو پوشانیدن *T.* عاریتی یوز کیدرمك || Masquer quelqu'un, afin qu'il ne soit pas connu بر کمسنه‌یه بیلنمامك ایچون عاریتی یوز کیدرمك

Et déguiser quelqu'un, en lui mettant, outre le masque, des habits qui ne soient pas les siens *A.* تبدیل ـ تنکیر الهیئة *P.* الزی جامهٔ دیگرگون پوشانیدن *T.* قیالق دکشدرمك ـ زی وقیافتنی دکشدرمك || On le masqua en arlequin تبدیل هیئت مسخره شکلنده تبدیل ایتدردیلر || Se masquer وقیافت ایتمك

Figur. Couvrir quelque chose sous de fausses apparences *A.* ستر ـ ورای ـ پس پردهٔ خفا پوشیدن ـ پوشیدن *P.* توریة *T.* پردهٔ خفا نهان کردن پرده آلتنده کیزلمك ـ اورتمك || Il masque ses desseins مقاصد ومنویاتنی پس پردهٔ خفاده ستر ایدر || Il masque sa débauche sous les apparences de sagesse وراى ـ عیاشلغنی صورت ظاهر درایت ایله ستر ایدر پردهٔ درایتده ستر ایدر

SE MASQUER *A.* تستر *P.* پوشیدهٔ پردهٔ اختفا ـ پوشیده شدن *T.* کیزلنمك ـ اورتنمك || Un hypocrite qui se masque sous les dehors de la dévotion صورت ظاهر تعبد ودیانت ایله تستر ایدن بر مرایی || Le vice se masque souvent sous l'apparence de la vertu عیب وقباحت اکثریا صورت ظاهر صلاح ایله مستتر اولور

Il signifie aussi figur., cacher, couvrir une chose, de manière qu'on en ôte la vue *A.* قطع النظارة ـ سد النظارة *P.* نظارت بستن *T.* نظارتی کسمك ـ نظارته حوالد اولمق ـ کورلتمك || Il a élevé un bâtiment qui masque ma maison احداث ایلدیکی یاپدردیغی بنا ایله ـ بنا خانه‌مك نظارتنی قطع ایدر خانه‌می کورلتدی

On dit en termes de guerre, Masquer une batterie, un pont, une porte, une place, pour dire, y placer des troupes ou élever un ouvrage, pour empêcher les ennemis de découvrir les manoeuvres qu'on veut faire طوب صره‌سنك وجسرك وقپونك وقلعه‌نك پیشگاهنده تعبیهٔ حوالات ایله ستربنه مبادرت ایتمك

MASQUÉ. *A.* ملبس بوجه المستعار *P.* بچهرهٔ عاریب پوشیده *P.* متستر ـ مستور *A.* عاریتی یوز کیمش *T.* اورتلمش *T.*

MASSACRE. Tuerie, carnage *A.* ذبح عمومی ـ قتل عام ـ مذابحة *P.* کشتا کشت *T.* قرغین || Grand massacre قتل عام عظیم ـ عظیمه ذباح عام دهشت انجام horrible || Le massacre des innocens بیگناهلرك عموما قتل وذبحی || La ville fut prise d'assaut, et on fit un grand massacre des habitans قلعه حربا وعنوة فتح وتسخیر اولنوب اهالیسی اهالیسنه عموما حوالهٔ سیف ـ قتل عام ایله اعدام اولندی قهر ونکال اولمشدر

MASSACRER. Tuer des gens sans défense *A.* ذبح *P.* کشتن *T.* قیرمق - بوغازلمق || On massacra quatre mille personnes dans cette nuit - là اول کیجه درت بیک نفوس ذبح ایلدیلر - قیرمشلر در

MASSACRÉ. *A.* مذبوح *P.* کشته *T.* بوغازلنمش

MASSACREUR. Qui massacre *A.* ذبّاح *P.* کشنده *T.* بوغازلیجی

MASSE. Amas de plusieurs parties qui font corps ensemble *A.* کومة - جماع *P.* توده *T.* طوب || La masse informe et confuse du chaos هیولانک متغیّر الاشکال ومختلّ الاحوال اولان کومه‌سی Ce bâtiment n'est qu'une grosse masse de pierres بو بنا بر عظیم طاش کومه‌سندن غیری شئ دکلدر

On dit aussi, La masse de l'air هوانک هیئت مجموعه‌سی

La masse du sang قانک طوبی - هیئت مجموعهٔ دم

Il se dit aussi d'un seul corps très - solide *A.* کمزة pl. کمز *T.* قیا کلچه - || Une masse de plomb بر قورشون قیاسی de métal معدن کلچه‌سی - بر عدد معدن قیاسی

Il signifie aussi, fonds d'argent d'une succession, d'une société *A.* مجموع المال - اصیلة المال *P.* همه مال *T.* مالک طوبی || Toute la masse est de cent mille écus مالک مجموعی یوز بیک غروشدن عبارتدر On a tiré tant de la masse مالک طوبندن شو قدر اقچه افراز اولندی Il faut qu'il rapporte cela à la masse بو مبلغ مالک طوبنه ضمّ اولنملو در

Et la somme que l'on retient sur la paye de chaque soldat *A.* افراز pl. افرازات

MASSE. Espèce d'arme faite de fer, fort pesante par un bout, avec laquelle on assomme *A.* جرز pl. اجراز - مقمعة *P.* گرز *T.* بوزطغان || Il l'assomma d'un coup de masse فلانی بر یک ضربهٔ گرز ایله - ضربهٔ مقمعه ایله نقش زمین ایلدی افتادهٔ خاک دمار ایلدی

Et une espèce de bâton qu'on porte en certaines cérémonies *A.* محضرة *P.* دورباش *T.* دکنک || On porte des masses devant le chancelier de France فرانسه‌ده باش وکیلک پیشگاهنده محضره‌لو آدملر روانه اولورلر

Et une espèce de gros marteau de fer *A.* مرداس *P.* کلنک *T.* کلنک || Rompre des rochers avec une masse کلنک ایله قیایی قیرمق

MASSEPAIN. Sorte de pâtisserie faite avec des amandes et du sucre *A.* لوزینج *P.* لوزینه *T.* بقلوا

MASSIER. Officier qui porte une masse en certaines cérémonies *A.* حامل المحضرة *P.* دورباشدار *T.* دکنکلو

MASSIF. Ce qui est gros et solide *A.* ضخم *P.* دژمان *T.* یوغون || Je ne veux pas de la vaisselle si massive اول قدر ضخامتلو اوانئ سیمدن حظ ایتمم Une grosse tour massive بر قلعه یوغون

Figur. Grossier, lourd *A.* غلیظ *P.* کند *T.* قبا || Cet homme a l'esprit bien massif بر آدمدر غلیظ الذهن - کند ذهن

Il se dit aussi des ouvrages d'orfévrerie qui ne sont pas creux en dedans *A.* مصمت *P.* یکپاره *T.* صوم || Une statue d'or massif ذهب مصمتدن مصنوع بر عدد صنم Une croix d'argent massif صوم کمشدن یاپلمش بر خاچ

Et d'un ouvrage de maçonnerie fondé en terre, pour porter quelque piédestal *A.* بنیان مرصوص *P.* بنلاد *T.* کارکیر تمل

MASSUE. Sorte de bâton noueux *A.* بیزارة pl. بیازیر - وبیل *P.* کوپال چوبین *T.* صویولانتی - چوماق || La massue d'Hercule فلان بهادرک چوماغی

On appelle figur. Coup de massue, un accident fâcheux et imprévu *A.* قارعة pl. قوارع *P.* قضای ناگهانی *T.* بر بلا اومدق

MASTIC. Résine qui découle d'un arbre appelé Lentisque *A.* مصطکی - علک pl. علوک *P.* کندرک - سکز - ازا *T.* ساقز || Mâcher du mastic ساقز چینمک - مضغ علک ایتمک

Il se dit aussi, de certaines compositions dont on se sert pour coller et enduire quelques ouvrages *A.* معجون || Il faut coller cela avec du mastic شونی معجون ایله یاپشدرمق اقتضا ایدر On fait des tables de mastic qui imitent le marbre معجون ایله مرمره تقلید سفره یاپرلر

MASTICATION. T. de Méd. Action de mâcher *A.* علک - مضغ - لوک *P.* خایش *T.* چینمه

MASTICATOIRE. T. de Méd. Remède qu'on mâche pour exciter l'excrétion de la salive *A.* علک مهیّج اللعاب *P.* خاییدهٔ خیو انگیز *T.* سالیار سورر چینمتی

MASTICADOUR. Sorte de mors qu'on met dans la bouche du cheval pour exciter la salive *A.* لجام مهیّج الروال *P.* لگام خیو انگیز *T.* سالیار کتوره‌جک کم

MASTIQUER. Coller avec du mastic *A.* الزاق بالمعجون *P.* بمعجون بهم پیوستن *T.* معجون ایله یاپشدرمق

MASURE. Ce qui reste d'un bâtiment tombé en ruine *A.* طلالة

pl. اطلال *P.* ویران ـ خرابدزار *T.* ویرانه || Les hiboux, les oiseaux de nuit se retirent dans les vieilles masures بایقوش وسائر کیجه قوشلری خرابه یرلرده اقامت ایدرلر C'était une fort belle maison, mais ce n'est plus qu'une masure مقدما الیوم ـ غایت اعلا بر قوناق ایکن الیوم بر خرابه زار در ـ ویراندر — Il se dit figur. d'une habitation qui menace ruine *A.* خرابه مشرف *T.* ویرانخانه *P.* خرابات pl. خرابة

MAT. Il se dit des métaux qu'on met en oeuvre, sans y donner le poli *A.* غیر مجلا ـ غیر مصیقل *P.* بیفر ـ بیفروغ *T.* صونق ـ جلاسز || Argent, or mat صونق آلتون وصونق کمش

Il signifie aussi, lourd, compacte *A.* کثیف *P.* سخت *T.* قاتی || L'orge employée seule en mouture donne un pain mat یالکز آرپه اونیله یاپیلان نان کثافتلو اولور

MAT. Il se dit au jeu des échecs, du coup qui fait gagner la partie *T.* مات — On dit figur. Donner échec et mat à quelqu'un, pour dire, emporter sur lui un avantage complet برکمسندیی مات ایتمک

MÂT. Grosse pièce de bois, qui sert à porter les voiles d'un vaisseau *A.* دقل pl. دقول *P.* تیر ـ ستون کشتی *T.* کمی دیرکی || Le grand mât *A.* دقل کبیر *P.* تیر میانه *T.* سرن ـ دیرکی اورته دیرکی Le mât d'avant ou de misaine *A.* دقل المرنحة *P.* ستون پیشین کشتی *T.* باش دیرکی ـ میجنه دیرکی de hune بالای ستونه چناقلق دیرکی Monter au haut du mât دیرککک اوزرینه چیقمق ـ صعود ایتمک Les cordages du grand mât اورطه دیرککک حلاطلری L'amiral porte le pavillon au grand mât پاشا کمیسنک بیراغی اورته دیرکده آچیلور ـ امیرال کمیسنک

MATAMORE. Faux brave *A.* متشجع *P.* لافزن دلاوری *T.* بهادرلک صتان

MATELAS. La pièce de la garniture d'un lit, que l'on remplit de laine ou d'autre matière *A.* نضیدة ـ فراش *P.* پستر ـ مندر ـ دوشک *T.* دست رست || Petit matelas کوچک بیپاخی bien dur خشونتلو بر مندر Matelas de laine ایله طولمش دوشک

MATELASSER. Garnir de quelque toile rembourrée en façon de matelas *A.* تنجید علی صورة النضیدة *P.* بسان پستر پیراستن *T.* شلته واری دوناتمق || Matelasser des chaises صندلیلرک اوتوره‌جق یرلرینی شلته‌واری دوناتمق

MATELASSÉ. *A.* منجد بالنضیدة *P.* بسان پستر پیراسته *T.* شلته واری دونانمش

MATELASSIER. Ouvrier qui fait des matelas *A.* نجاد *P.* پسترگر *T.* یورغانجی

MATELOT. Celui qui est employé pour faire le service d'un vaisseau *A.* ملاح pl. ملاحون ـ نوتی pl. نواتی ـ صراری pl. صراریون *P.* کشتیبان *T.* کمیجی || Enrôler des matelots کمیجی یازمق

À LA MATELOTE, signifie, à la façon des matelots *A.* کالملاح ـ علی صورة الملاح *P.* بسان کشتیبان *P.* کمیجیجه

MATER. T. du jeu d'échecs. Réduire le roi à ne pouvoir sortir de sa place *T.* مات ایتمک

Figur. Humilier, abattre *A.* تذلیل *P.* خوار کردن *T.* آلچقلتمق || Il a été bien maté par le mauvais succès de cette affaire مصلحتک سوء نتیجه‌سندن بغایت تذلیل اولدی

On dit aussi, Mater son corps, sa chair, pour dire, les mortifier, les affaiblir *A.* تعذیب ـ قهر النفس ـ اماتة النفس *P.* بخود سختی کردن *T.* نفسنه اذیت چکدرمک || Mater sa chair par des jeûnes, par des austérités صیام مدید ونشددات گوناگون ایله اماتهٔ نفس ایتمک

MÂTER. Garnir un vaisseau de ses mâts *A.* تجهیز السفینة *P.* کشتیرا بتیر پیراستن *T.* کمی‌یی دیرک ایله دوناتمق

MÂTÉ. *A.* مجهز بالدقل *P.* بتیر پیراسته *T.* دیرک ایله دونانمش

MATÉRIALISME. Opinion de ceux qui n'admettent point d'autre substance que la matière *A.* مذهب المعتقدین علی وجود المادة فقط

MATÉRIATISTE. Celui qui n'admet que la matière *A.* معتقد علی وجود المادة فقط

MATÉRIALITÉ. Qualité de ce qui est matière *A.* مادیت || La matérialité de l'âme est une opinion insoutenable نفس ناطقه‌نک مادیتی اعتقادی تأیید اولنمق نا ممکندر

MATÉRIAUX. Les différentes matières qui entrent dans la construction d'un bâtiment *A.* لوازم البنا pl. ما لزم البنا pl. مهمات البنا *P.* حوایج البنا pl. مالزمهای بنا *T.* بنایه لازم اوله‌جق شیلر || Il va bâtir, il a ses matériaux tout prêts بنایه شروع ایده‌جک اولمغله حوایج ومالزمهٔ بنانک جمله‌سنی

حاضر وآماده ايلدی — On dit figur. d'un homme qui fait des recueils pour travailler à un ouvrage d'esprit, qu'il assemble, qu'il prépare ses matériaux مواد لازمه‌يی جمع وتدارك ايتمكده در

MATÉRIEL. Qui s'est formé de matière *A.* مادّی || Les choses matérielles اشيای مادّيه L'âme de l'homme n'est point matérielle روح انسان مادّه‌دن — نفس ناطقه مادّی دكلدر معرّا در

Il signifie aussi, grossier *A.* كثيف — غليظ *P.* كند *T.* قبا || Cet ouvrage est trop matériel زياده‌سيله قبا بر ايشدر — Figur. || C'est un homme, c'est un esprit bien matériel *A.* كثيف العقل *P.* كند ذهن *T.* كند عقللو

MATERNEL. Qui est relatif à la qualité de mère *A.* اموی — غلاقهٔ امويه *T.* آنانك *P.* مادری — امّی || Amour maternel علاقهٔ امويه Affection maternelle حنين مادری — محبّت مادری

On appelle Côté maternel, la ligne de parenté du côté de la mère *A.* اقارب لامّ — ذوی الارحام *P.* خويشان از سوی مادر *T.* آنا طرفندن اولان خصملر — Et biens maternels, les biens qu'on reçoit du côté de la mère عن امّ منتقل اولان اموال

On dit, Langue maternelle, pour dire, la langue du pays où l'on est né *A.* لسان الآبا *P.* لسان مادر زاد *T.* آنانك — باباڭك دلی || Il est honteux de mal parler sa langue maternelle لسان مادر زادی ركاكت ايله تكلّم ايتمك عيبدر

MATERNELLEMENT. D'une manière maternelle *A.* حسب الامومة — امويّا *P.* مادرانه *T.* آناجه — والده‌جه || Cette femme ne pardonne rien à ses enfans, mais elle les corrige maternellement بو خاتون اولادينه جزئی وكلّی بر شیٔ عفو ايتميوب تأديب واصلاحلرينه مادرانه سعی ايدر

MATERNITÉ. L'état, la qualité de mère *A.* امومت *P.* مادری *T.* آنالق

MATHÉMATICIEN. Qui sait les mathématiques *A.* رياضی pl. ارباب العلم الرياضة pl. اهل العلم الرياضة — رياضيّون || Je m'en rapporte aux mathématiciens بو بابده ارباب علم رياضيّاتك رأينه مراجعت ايدرم

MATHÉMATIQUE. Science qui a pour objet les propriétés de la grandeur *A.* علم رياضی pl. علوم رياضيّة — علم الرياضات || Il sait les mathématiques علوم رياضيّه‌يه واقف وآشنا در

Les instrumens de mathématique آلات رياضيّة La Géometrie, l'Astronomie, l'Optique, la Musique, etc. sont des parties des mathématiques علم هندسه وعلم هيئت وعلم قوّت بصر وعلم موسيقی وسائر اول مقوله‌لر علوم رياضيّات اجزاسندندر Problème de mathématique مسئلهٔ رياضيّة

MATHÉMATIQUEMENT. Selon les règles des mathématiques *A.* حسب القواعد الرياضيّة

MATIÈRE. Ce dont une chose est faite *A.* مادّه pl. موادّ *P.* مايه *T.* مايه || Le bois, la pierre, etc. sont la matière dont on fait les bâtimens ابنيه‌نك مادّه‌سی اخشاب واحجار وسائر اول مقوله شيلر در La façon de l'ouvrage coûte plus que la matière ايشك استاديه‌سی مادّهٔ اصليه‌سی قيمتندن زياده در

En termes de Philosophie, il signifie, la substance étendue et impénétrable, et qui est capable de recevoir toutes sortes de formes *A.* مادّه || La divisibilité, les propriétés de la matière مادّه‌نك قابليّت تجزّی وانقسامی وخصايصی

On appelle Matière première, la matière considérée en faisant abstraction des formes dont elle est susceptible *A.* مادّهٔ اصليّة

Il se dit en termes de Médecine, des excrémens ou déjections du corps humain || Matière cuite مادّهٔ ناضجه Matière crue مادّهٔ غير ناضجه indigeste مادّهٔ نا پخته — چيكك مادّه — مادّهٔ غير ناضجه سينماش مادّه — مادّهٔ نا گوار — هضيمه Les matières ne sont pas liées موادّ مادّه‌لر معقود دكلدر Les matières sont louables موادّ محموده در Il est sorti beaucoup de matière de cette plaie بو جراحتدن وافر مادّه چيقدی

Il signifie aussi, le sujet sur lequel on écrit, on parle || Belle matière مادّهٔ لطيفه ample مادّهٔ واسعه — مادّهٔ ممكن stérile مادّهٔ معموره — مادّهٔ كثيرة الفروع riche مادّهٔ التفصيل — مادّهٔ عقيره La matière d'un discours كلامك مادّهٔ موضوع لهی Traiter à fond une matière بر مادّه‌دن بكنها بحث ايتمك — دلی Entrer en matière مادّه‌يه شروع ايتمك طريق الاستكناه

Et cause, sujet, occasion *A.* باعث — وسيلة — سبب *P.* بهانه — سر رشته *T.* ظوتدمق || Il n'y a pas matière à se fâcher باعث غضب اولدجق بر شیٔ يوقدر Donner matière à rire كولمكه سبب ويرمك Il a donné matière de parler à bien des gens وافر كسان بيننده قيل وقاله وسيله ويردی — Il n'y a pas matière de querelle وسيلهٔ مجادله سر رشته ويردی

باعث معارضه اولەجق بر شیٔ یوقدر ـ یوقدر

En Matière. En fait de... *A.* فی الامر *P.* در فلان کار *T.* جنگ خصوصنده ـ بابنده ـ امرنده || En matière de guerre مرافعه خصوصنده بابنده de procès

MÂTIN. Espèce de chien servant à garder une cour, un troupeau *A.* کلب حراس *P.* سگ پاسبانی *T.* بکچی کوپکی || Gros mâtin کبیر بر کلب حراس

MATIN. La première partie du jour *A.* غدو ـ بکرة ـ صبح ـ غدیة pl. غدایا *P.* صبحگاه ـ صبحدم ـ بام *T.* صباح || Il se lève de bon matin علی السحر قالقار ـ علی الصباح قالقار صباحلین قالقار ـ سحری یتاقدن قالقار L'étoile du matin صباح یلدزی ـ ستارهٔ صبح ـ کوکب صبح La prière du matin صباح نمازی ـ صلاة الصبح ـ Il s'emploie aussi adverb. || Matin et soir *A.* غدیةً ـ بالغدو والآصال ـ فی الصبح والمسا واصیلةً *P.* بام وشام *T.* صباح اخشام

MATINAL. Qui s'est levé matin *A.* قائم بکرة *P.* سحرخیزنده *T.* صباح قالقمش || Vous n'êtes pas si matinal aujourd'hui بو کونکی کون اولقدر صباح قالقمش دکلسک ـ On dit, L'aube matinale, pour dire, l'aurore *A.* سحر ـ صبح کاذب ـ طلک ـ صباح سوکلدیکی وقت *T.* سپیده دم *P.* شفق ـ یری آغاردیغی وقت

MATINÉE. Le temps qui s'écoule depuis le point du jour jusqu'à midi *A.* اول النهار ـ صباح *P.* بامداد *T.* صباح || Une belle matinée بر صباح لطیف Les matinées sont fraîches en automne وقت خزانک صباحلری سرین اولور Il n'a rien fait de toute la matinée اول نهار وقتنی بلا شغل کچوردی

Le milieu de la matinée s'appelle *A.* وقت الضحا ـ ضحوة *P.* چاشت *T.* قوشلق وقتی ـ قوشلق

MATINES. La partie de l'office divin, qui se dit la nuit vers le matin *A.* صلاة الآخر اللیل ـ صلاة السحر

MATINEUX. Qui est dans l'habitude de se lever matin *A.* قایم فی الصباح *P.* سحر خیز *T.* صباحجی

MATINIER. Qui appartient au matin. Il ne se dit qu'en cette phrase: L'étoile matinière *A.* کوکب الفجر ـ کوکب الصبح *P.* ستارهٔ صبح *T.* صباح یلدزی

MATIR. Rendre mat de l'or ou de l'argent *A.* اعمال بلا جلاء *P.* بیفروغ پرداختن *T.* صونق یاپمق

MATOU. Mâle du chat domestique *A.* قط pl. قطاط *P.* پوشک ارککی کدی *T.* نر

MATRICE. La partie de la femme où le foetus est conçu *A.* رحم pl. ارحام *P.* زهدان ـ بوکان *T.* دول یتاغی || Le col de la matrice *A.* عنق الرحم *P.* گلوی زهدان *T.* دول دهانهٔ *P.* فوه الرحم ـ فم الرحم *A.* l'orifice یتاغنک بوغازی دول یتاغی آغزی *T.* زهدان Cette femme a des maux de matrice بو عورت رحامته مبتلا در Vapeurs de matrice, ou maux de mère ابخرهٔ رحم Ulcère à la matrice قرحهٔ رحم

Matrices, en termes d'imprimerie, signifient, les moules dans lesquels on fond les caractères *A.* قوالب الحروف *T.* حروف قالبلری

On appelle Couleurs matrices, les couleurs simples *A.* الوان بسیطة *P.* رنگهای ساده *T.* ساده رنکلر

Et langue matrice, celle qui n'est dérivée d'aucune autre *A.* امّ اللسان

MATRICULE. Le registre dans lequel on écrit le nom de ceux qui entrent dans une société *A.* سجل pl. سجلات *P.* روزنامچه *T.* آنا دفتری ـ کتوک || Le nom de ce marchand n'est point dans la matricule بو بازرکانک اسمی سجلده مقید دکلدر Il a payé son droit de matricule سجلده قید اولنوب قیدیة عوایدینی ادا ایلدی

MATRIMONIAL. T. de Pratique. Qui appartient au mariage *A.* نکاحی || Questions matrimoniales نکاحه ـ مسایل نکاحیة conventions نکاحه متعلق شروط وعهود دائر مسئلەلر Cause matrimoniale نکاحه متعلق دعوا

MATRONE. Sage-femme désignée par la Justice, pour constater l'état d'une femme *A.* قابلة اهل الخبرة *P.* ماماجهٔ اهل خبرت *T.* اهل خبرت ابه قادین || On a jugé sur le rapport de la matrone اهل خبرت ابه قادینک تقریری موجبنجه حکم اولندی Les matrones ont été appelées pour voir... کشف حال ضمننده اهل خبرت اولان ابه قادینلر دعوت واحضار اولنمشدر

MATURATIF. Il se dit des médicamens qui favorisent la suppuration des abcès *A.* منضج pl. دواء منضجة pl. ادویة منضجات *P.* پخته ساز *T.* نضابه کتوریجی ـ پشوریجی

MATURATION. Progrès des fruits vers la maturité *A.* انتضاج *P.* پزش *T.* پشمه || Ce temps est contraire à la maturation des fruits بو هوا انتضاج اثماره مخالفدر

MÂTURE. L'assemblage de tous les mâts d'un vaisseau *A.* دقول السفينة *P.* كمينك ديركلرى طاقمى *T.* تيرهاى كشتى || La mâture de ce vaisseau est très-bonne بو سفينه‌نك ديركلرى طاقمى اعلا در — Il se dit aussi du bois propre à faire des mâts *T.* كمى ديركى كراسته‌سى || On tire beaucoup de mâture de Norvège فلان مملكتدن كليتلو كمى ديركى كراسته‌سى جلب اولنور

Il se dit aussi de l'art de mâter les vaisseaux *A.* فنّ النصب الدقول *P.* فنّ نشاندن تير بكشتى *T.* كمى ـ ديركجيلك || Ce constructeur entend bien la mâture بو كمى معمارى ديركجيلك فننى رعنا بيلور

MATURITÉ. État où sont les fruits quand ils sont mûrs *A.* نضج ـ بلوغ الى النصاب *P.* حال پختگى *T.* پشمه ـ نضج تامّ || Parfaite maturité كمالنى بولمه ـ نصابنى بولمه Ce fruit ne viendra pas à maturité بو فاكهه درجهٔ نضجه واصل اولدجغى يوقدر — Il se dit aussi des abcès || Cet abcès est à son point de maturité بو ورم درجهٔ نضجه رسيده اولمشدر

Il s'emploie aussi au figuré || Cette affaire est dans sa maturité بو مصلحت درجهٔ نضجه بالغ اولمشدر نصابنى ـ La maturité de l'âge نضج السنّ ياشنك كمالى ـ بولمشدر de l'esprit رسوخ العقل ـ نضج الرأى Au lieu d'aller légèrement dans cette affaire, il faudra y procéder avec maturité بو خصوصده خفت ايتمكدن ايسه رأى ناضج ايله عمل وحركت اوليدر Après qu'on eut délibéré avec maturité رأى ناضج ايله بر ايوجه ملاحظه ايده‌رك مشاوره ـ لدى المشاوره اولندقدنصكره — On dit aussi, Son style acquerra de la maturité, c'est-à-dire, de la solidité انشاسى وقتيله كسب نضج كسب رسوخ واستحكام ـ واستحكام ايده‌جكدر

MAUDIRE. Faire des imprécations *A.* لعن ـ العان *P.* نفرين بد دعا ايتمك ـ لعنت اوقومق *T.* دشنام كردن ـ كردن || Le christianisme défend de maudire ses persécuteurs بر كمسنه كندو عليهنه اولنلره لعن ونفرين ايتمك شريعت عيسويه‌ده ممنوعدر Il maudit tous les jours ceux qui lui ont donné de mauvais conseils كندويه سوء نصيحت ايدنلره كلّ يوم شويله ... لعنت اوقومقدن خالى دكلدر Il maudit le jour que ... بختنه لعن اولديغى كونه لعنت اوقور Il maudit sa destinée ونفرين ايدر — En parlant de Dieu, il signifie, réprouver || Dieu a maudit toute cette génération بو حضرت ربّ العالمين

نسل وذريتك مجموعنه لعنت ايلدى Cet homme a été maudit de Dieu من قبل الرحمن ـ مظهر لعنت ربانى اولمشدر مظهر لعنت اولمشدر

MAUDIT. *A.* ملعون pl. ملاعين *P.* لعنت كرده ـ دشنام زده *T.* لعنتلنمش

Il signifie aussi, très-mauvais *A.* اقبح ـ اشنع *P.* بدترين *T.* پك فنا ـ پك چركين || Maudit chemin طريق اقبح jour يوم اشنع livre كتاب اقبح métier بر حرفت اشنع

MAUSOLÉE. Tombeau somptueux *A.* مرقد pl. مراقد *P.* گوراب ـ دخمه *T.* تربه || Un mausolée de marbre مرمردن بنا اولنمش بر مرقد عالى

MAUSSADE. Désagréable, de mauvaise grâce *A.* بشيع ـ بشيع الاطوار *P.* بى نمك *T.* دادسز || Cet homme est maussade بشيع الاطوار بر آدمدر Il est maussade en tout ce qu'il fait جميع اعمال وافعالنده بى نمك آدمدر

Il se dit aussi des ouvrages mal faits *A.* قبيح الصورة ـ عديم الظرافة ـ عديم الحسن *P.* نا زيبا *T.* ياقشقسز ـ چركين ـ حسنسز || Cet habit est fort maussade بو لباس Ce bâtiment est maussade بو بنا حسن وطرافتدن عاريدر بغايت حسنسز در

MAUSSADEMENT, adv. *A.* بشيعاً ـ بطور البشيع *P.* ببى نمكى *T.* دادسزلق ايله

MAUSSADERIE. Mauvaise grâce *A.* بشاعة الطور *P.* بى نمكى *T.* دادسزلق || Elle est belle, mais elle est d'une maussaderie insupportable بو خاتوننك حسنى وار در لكن بشاعت طورى چكلدجك حال دكلدر

MAUVAIS. Qui n'est pas bon *A.* ردئ ـ سئ ـ سيئ ـ قبيح *P.* بد ـ ناخوش *T.* فنا ـ كوتى || Mauvais pain نان ردئ vin خمر ردئ bruit شايعهٔ قبيحه visage وجه ردئ ـ وجه ردئ temps هواى ردئ ـ فنا هوا chemin طريق ردئ ـ قبيح ـ جهرهٔ بد sentiment فكر ردئ ـ فكر فاسد ـ فكر مردود goût طعم ردئ ـ طعم كريه ـ مزهٔ بد ـ فنا يول homme سيئ الخلاق آدم ـ فنا آدم ـ بد طينت ـ ردئ الحيلة ـ يرامز آدم poète شاعر قحط ـ شدت سنه‌سى ـ سنهٔ رديئه Mauvaise année قبيحه فنا عادت ـ عادت رديئه coutume قيتلق سنه‌سى ـ سنه‌سى humeur انقباض طبع ـ كيف نا خوش parole كلام ردئ ـ كلام قبيح habitude فنا سوز ـ بد صحبت ـ دربت قبيحه odeur رايحهٔ رديئه ـ رايحهٔ كريهه façon طور ـ دربت رديئه

قبیح تعبیر قبیح - تعبیر ردیٔ phrase سوء اتّفاق rencontre بو مملکتک فنا تعبیر - تعبیر بد - L'air est mauvais dans ce pays هواسنده ردائت وار در - هواسی نا خوشدر Cet homme a mauvais air بر آدمدر قبیح الادا - ردیٔ السیما - بد لقا Il est de mauvaise foi بد وفا در - بد عهد در Il s'est tiré d'un mauvais pas سوء تدبیردن یقه‌سنی شیوشدردی - ایتدیکی بصدیغی چورک تخته‌دن تخلیص نفس ایلدی Il est en mauvaise santé نا خوش مزاجدر - سوء مزاجی وار در en mauvais état سوء حالده در

Et qui cause du mal *A.* مضرّ - مفسد *P.* زیان آور - آفترسان *T.* ضررلو - کوتولدیجی || L'excès d'application est mauvais à la santé مبالغهٔ اشتغال مفسد - فرط اشتغال مزاجه مضرّ در Le fruit est mauvais pour de certains estomacs بر وصحتدر بعض معده‌لری افساد ایدر - فواکه بعض معده‌لره مضرّ در

Et qui présage quelque mal, qui est malheureux *A.* نحس - منحوس - شوم - مشئوم *P.* ناخجسته - نا مبارک - بد *T.* اوغورسز - فنا || Mauvais augure فال نحس - فال شوم présage استدلال مشئوم pronostic دلالت مشئومه - دلیل منحوس Mauvaise physionomie سیمای منحوس - سیمای نحوستنما

On dit, Les temps sont mauvais, pour marquer des temps de trouble, de disette *A.* مناحس الایّام - ایّام موحشة *P.* ایّام نا خجستگی *T.* فنا وقتلر

On dit, Aller en de mauvais lieux, pour dire, aller en des lieux de débauche مذموم یرلره آمد شد ایتمک

Il signifie aussi, dangereux, qui veut faire du mal à quelqu'un *A.* خبیث - فاسد المزاج *P.* بد کیش - بد پیشه - شقاوت پیشه - *T.* یرامز - کوتی || Il est mauvais خباثتکار - خبیثدر - فاسد المزاجدر Il a un mauvais voisin بر خبیث همجواری وار در Mauvais esprit عقل خباثت آلود - یرامز بر قومشوسی On appelle le diable, Mauvais ange *A.* روح خبیث - مزاج فاسد - جن شریر -

On dit, Prendre une chose, l'interpréter, l'expliquer en mauvaise part, pour dire, la prendre en mal بر شیئی مخالف بر شیئک معناسنی مخالف - معنا ایله توجیه ایتمک طرفنه صرف ایتمک

Mauvais, se prend aussi substantivement *A.* قبح - ردائت *P.* بدی *T.* کوتیلک - فنالق || Il faut prendre le bon et le mauvais d'une affaire مصلحتک حسن وقبحنی مطالعه ایتملو نفع وضرّ طرفلرینی - نیک وبدینی دوشنمک لازمدر - در ملاحظه ایتمک کرکدر Il est difficile à contenter, et ne voit jamais que le mauvais d'un ouvrage بغایت مشکل پسند - عیبنه بقار - اولوب هر شیئک قبحی طرفنی کورر عیبنی بولور

Trouver mauvais, se dit pour Désapprouver *A.* تقبیح - استقباح *P.* بد شمردن - ناپسند داشتن - نا روا داشتن - *T.* نا مستحسن شمردن - فنا بولمق - بکنمامک - مناسب کورمامک || Je suis assuré qu'il ne le trouvera pas mauvais بو شیئی تقبیح ایتمیه‌جکنی محققاً بیلورم Il m'a refusé la porte, son maître le trouvera mauvais دخولمه رخصت ویرمامشدر بو حرکتنی آغاسی تقبیح ایده‌جکدر - مناسب کورمیه‌جکدر

MAUVE. Plante *A.* خبازی *P.* توله - ملکک *T.* ابه کومجی

MAUVIETTE. On donne ce nom à l'alouette commune. V. Alouette.

MAXILLAIRE. Qui a rapport aux mâchoires *A.* فکّی - لحیی *P.* زفری *T.* چکه‌نک || Glandes maxillaires غدد لحیّة

MAXIME. Proposition qui sert de principe et de fondement en quelque science ou en matière de conduite *A.* قاعدة pl. قواعد *P.* آیین *T.* اصول || Maxime générale قاعدهٔ مطلقه fondamentale اصل الاصولدن معدود بر قاعده - قاعدهٔ اصلیّه bonne قاعدهٔ مستحسنه mauvaise قاعدهٔ ردیئه dangereuse قاعدهٔ خطرناک - خطری موجب قاعده pernicieuse قاعدهٔ مستلزمة الوخامة Les maximes de la morale قواعد علم اخلاق de la politique تدبیر امور دولتک اصول وقاعده‌لری Maxime d'État اصول دولت Suivre de certaines maximes بعض کونه قواعده تبعیّت ایتمک Chacun a ses maximes هر کسک بر کونه اصولی - بر کونه قاعده‌سی وار در C'est là sa maxime اتخاذ ایلدیکی اصول بو در Il a fait cette chose contre sa maxime ordinaire معتادی اولان اصولنه مغایر حرکت - عادت مستمرّه‌سی اولان قاعده‌سنک خلافنه - ایلدی

MAXIMUM. Le plus haut degré où une chose puisse être portée *A.* اقصی الغایات - حدّ الکمال *P.* مرتبه بالاترین *T.* اک بیوک مرتبه || Ce dévouement est le maximum de la vertu بو مقوله تسلیمیّت اقصی الغایات صلاح وفضیلتدر Cette phrase est le maximum du ridicule بو تعبیر اضحوکه‌نک حدّ کمالیدر

MAYENNE. V. Aubergine.

MAZETTE. Méchant petit cheval *A.* فرس دميم *P.* اسب خرد *T.* چوره بارکیر اندام

ME. Pronom personnel, qui signifie précisément la même chose que Je et Moi, mais qui ne s'emploie que comme régime du verbe *A.* نی *P.* مرا *T.* بنی ـ بکا ـ بندن || Vous me soupçonnez mal à propos بندن سوظن ـ بغیر حق بکا سوظن ایدرسک Vous me donnez un sage conseil بکا عاقلانه نصیحت ایدرسک

MÉCANICIEN. Qui sait la Mécanique *A.* اهل علم جر الاثقال || Il faut qu'un mécanicien soit bon géomètre اهل علم جر الاثقال اولان کشی هندسده ماهر اولمق شرطدر

MÉCANIQUE. Partie des mathématiques qui a pour objet les lois du mouvement et les forces motrices dans les machines *A.* علم جراثقالی || علم الجر الاثقال Il a appris la mécanique علم جراثقالی تحصیل ایلدی

Il signifie aussi, la structure naturelle ou artificielle d'un corps, d'une machine *A.* ترکیب الآلات ـ ترکیب الاجزاء والآلات ـ والادوات ترکیب آلی || La mécanique du corps humain بدن انساننک ترکیب اجزا وآلاتی ـ ترکیب آلیسی des animaux بدن بهایمک ترکیب اجزا وآلاتی d'une montre ساعتک ترکیب آلات وادواتی

Il signifie aussi, qui a rapport à la mécanique *A.* متعلق بترکیب الآلات || Explication mécanique de l'économie animale انتظام حال حیواننک ترکیب آلاتنه متعلق شرح وتفسیر

Arts mécaniques. Les arts qui s'exercent par le travail de la main *A.* فنون آلیة *P.* پژنکاری *T.* ال ایشی || On divise les arts en arts libéraux et en arts mécaniques فنون وصنایع ایکی قسمه منقسم اولوب بری فنون عالیه ودیکری فنون الید در

Mécanique, signifie aussi, ignoble *A.* خسیس *P.* فرومایه *T.* آلچق || Un métier bien mécanique غایت خسیس بر صنعت

MÉCANIQUEMENT. D'une manière mécanique *A.* علی صورة الترکیب الآلی

MÉCANISME. La structure d'un corps suivant les lois de la mécanique *A.* ترکیب الاجزا || Le mécanisme de l'univers ترکیب اجزای عالم ـ On dit figur. Le mécanisme du langage, pour dire, la structure matérielle des élémens de la parole ترکیب اجزای کلام ـ تلافق اجزای کلام Le mécanisme des vers ترکیب اجزای کلام منظوم de la prose ترکیب اجزای کلام منثور ـ کلام منثورک تلافق اجزاسی

MÉCÈNE. Il se dit d'un grand seigneur qui encourage les arts et les sciences *A.* حامی المعارف *P.* معارفپرور *T.* معرفته معارفپرورلک ایدن ـ صاحبلک ایدن

MÉCHAMMENT. Avec méchanceté *A.* خباثةً ـ شراً *P.* با بد *T.* منشی برامزلق ایله

MÉCHANCETÉ. Penchant à faire du mal *A.* خبث ـ خباثت ـ شرّ الطینة ـ شرة الطبع ـ شقاوت *P.* بدمنشی ـ سیهکاری *T.* برامزلق || La méchanceté de son caractère جبلتنده مرکوز خبث Cet homme est plein de méchanceté اولان مایهٔ خباثت طینت ایله مالامال بر آدمدر Il l'a fait par pure méchanceté شونی محض خباثته مبنی ایشلدی Une action pleine de noirceur et de méchanceté شر وخباثتدن عبارت بر سوصنیع ـ شقاوت وخباثتدن عبارت بر کریهه Et action méchante بادئ دهشت اولهجق || Il a commis une horrible méchanceté بر خباثت ایتدی Méchanceté noire خباثت شنیعه

MÉCHANT. Mauvais, qui n'est pas bon *A.* قبیح ـ ردئ *P.* بد ـ زشت *T.* فنا ـ چرکین || Méchant pays مملکت ردیئه chemin فنا یول ـ طریق ردئ habit جامهٔ ـ ثوب قبیح cause دعوای ردی Méchante viande لحم ردئ زشت

Et qui manque de probité *A.* فاسد pl. فسدة *P.* نابکار *T.* برامز || Méchant homme فاسد آدم juge قاضئ مفسدتکار dessein قصد فاسد de méchantes gens فسدهٔ ناس ـ مفسدتکاران Méchante intention نیت فاسده action عمل فاسد

On dit d'une personne médisante, que c'est une méchante langue *A.* بذیّ اللسان *P.* بد زبان *T.* دلی زفیرلی

Il signifie au substantif, qui est enclin au mal *A.* شریر pl. اشرار ـ اهل الشر ـ خبیث *P.* بد کیش ـ بد منش ـ بد نهاد ـ بد کردار ـ دیو مردم ـ بد فعال ـ خبانتکار *T.* برامز || Il faut fuir les méchans اهل شردن حذر اولنملو در C'est un méchant شریر بر آدمدر Hanter les méchans اهل شر ایله مجاورت ایتمک Dieu punira les méchans جناب منتقم قهار اشرارک جزای ما یلیقلرینی اجرا ایدهجکدر

On dit, que les bons pâtisseut pour les méchans اخیار اشرارک سیدسند اوغرارلر

Il se prend aussi pour Chétif, insuffisant *A.* خسیس ـ هادر ـ دنی *P.* کم قدر ـ کم مایه *T.* کوتی || Nous étions dix, et

nous n'avions à souper que deux méchants poulets طعامده اون نفر ایچون اوچ عدد خسیس وکم مایه پلیچدن غیری برشی یوغیدی

MÈCHE. Cordon de fil, de coton, etc. qu'on met dans une lampe ou au centre d'une chandelle, et qui éclaire abreuvée de l'huile ou du suif qui l'environne *A.* ذبالة ـ نسيلة ـ فتيلة *P.* زم ـ فَتیل ـ پلیته *T.* فِتیل ||. La mèche d'une lampe فتیلهٔ قندیل. Lampe à deux, à trois mèches ایکی یا اوچ فتیللو قندیل ـ Il signifie aussi, bout de corde allumée qui sert pour mettre le feu aux canons *T.* فتیل || Ils sortirent tambour battant, balle en bouche, et mèche allumée درون قلعەدن طبلزنان وطوبلرده گله دردهان والده فتیللر فروزان اولدرق چیقوب کتمشلر در

MÉCOMPTE. Erreur de calcul dans un compte *A.* غلط الحساب ـ سهو الحساب *P.* نا درستئ شمار *T.* حساب یاکلشلغی || Il y a du mécompte dans votre calcul حسابکده سهووار در J'ai recompté ce sac, il y avait du mécompte شو کیسەده سهو حساب اولدیغندن تکرار تعداد ایلدم Voilà un grand mécompte اشتد عظیم بر غلط حساب

se MÉCOMPTER. Se tromper dans un calcul *A.* سهو فی الحساب ـ غلط فی الحساب *P.* نا درست شمردن *T.* حسابده یاکلمق ـ یاکلش صایمق || Vous vous êtes mécompté dans votre calcul حسابکده سهو ایلدک Je me suis mécompté de tant شو قدر غروش یاکلش صایدم Prenez garde de vous mécompter یاکلش صایمقدن حذر ایله ـ Figur. || Si vous espérez cette chose, vous vous mécomptez بو شیئی مأمول ایدر ایسدک حسابکده سهو وار در Il s'est mécompté dans son calcul حسابنده آلداندی ـ یاکلش حساب ایلدی Il se mécompte fort dans cette affaire بو خصوصده پک یاکلش حساب ایدر

MÉCONIUM. T. de Méd. Il se dit d'un excrément noir qui s'amasse dans les intestins du foetus pendant la grossesse *A.* عقی pl. اعقاء

MÉCONNAISSABLE. Qu'on a peine à reconnaître *A.* عسیر التعرّف ـ متعسّر التشخیص *P.* نا دانستنی *T.* بیلنمز || Sa maladie l'a rendu méconnaissable خستەلک جکدیکی تقریبیله بیلنمز اولدی Cet homme a changé d'humeur, il est méconnaissable فلان کشی اوّلکی طبیعتنی تغییر ایتمکله بیلنمز اولدی

MÉCONNAISSANCE. Manque de reconnaissance, de gratitude *A.* نسیان النعمة ـ انکار النعمة *P.* نا شناسایئ نعمت ـ فراموشئ نعمت *T.* ایولکی بیلمامه || Il y a de la méconnaissance dans son procédé طور وحرکتنده نسیان نعمت اماراتی نمایاندر V. Ingratitude.

MÉCONNAISSANT. Qui oublie les bienfaits *A.* منکر النعمة ـ ناسی الکرم *P.* نعمت نا شناس *T.* ایولکی بیلمز ـ ایولک شکرینی بیلمز || Il ne sera pas méconnaissant du bien que vous lui ferez حقنه ایتدیککک لطف واحسانی بیلمامک کرم واحساننک شکرینی بیلمامک ـ احتمالی یوقدر ممکن دکلدر

MÉCONNAÎTRE. Ne pas reconnaître une personne *A.* عدم التشخیص *P.* نه دانستن *T.* بیلەمامک ـ طانیمامق || Il avait changé d'habit, je le méconnaissais تبدیل زیّ وقیافت ایتمکله فلانی تشخیص ایدەمدم Cet homme qui était maigre, est devenu si gras, qu'on le méconnaît فلان کشی مقدّما نحیف ایکن شول رتبەده کسب سمن ایلدیکه بیلنمز اولدی ـ Il se dit figur. d'un homme ingrat qui, par vanité, désavoue ses parens, ses amis || Il est devenu si glorieux, qu'il méconnaît ses parens خودبینلکی شول رتبەیه وارمشدر که اقرباسنی طانیمز اولدی

SE MÉCONNAÎTRE. Il se dit d'un parvenu qui oublie ce qu'il a été, et traite les gens avec hauteur *A.* نسیان النفس *P.* خودرا فراموش کردن *T.* کندوسنی اونوتمق || Les parvenus se méconnaissent aisément خارجی اولان نو دولتان نسیان نفسه مبتلا درلر Vous oubliez ce que vous devez à mon rang, vous vous méconnaissez رتبەمه لایق اولان آدابک اجراسنده اختیار ذهول وغفلت بوله اول بابده کندوکی اونودرسک

MÉCONTENT. Qui n'est pas satisfait de quelqu'un *A.* مغبرّ الخاطر ـ منکسر البال *P.* نا خشنود ـ دلگیر ـ دلشکسته *T.* کوسکون ـ کوکلی قیرق ـ خشنود اولمیان || Il est mécontent de vous بنجیده دلگیر در ـ سندن مغبرّ الخاطر در Il s'en est allé mécontent مغبرّ الخاطر اولدرق کتدی Je ne veux pas que vous soyez mécontent سنک منکسر البال اولدیغکه راضی دکلم

Il se dit aussi de ceux qui ne sont pas satisfaits du gouvernement *T.* دولت کوسکونی || Ce courtisan est mécontent فلان ندیم پادشاهی دولت کوسکونیدر Il y a beaucoup de mécon-

tens dans cet État فلان مملكتده دولت كوسكونلرينڭ كثرتى وار در

MÉCONTENTEMENT. Manque de satisfaction *A.* اغبرار الخاطر ـ انكسار البال ـ *P.* نا خشنودى ـ دلگيرى ـ دلشكستگى *T.* كوسكونلك ـ كوكل قيرقلغى ـ خشنودسزلق || Il a donné de grands sujets de mécontentement à ses parens خويشان واقرباسنه باعث انكسار بال اولەجق عظيم وجسيم سببلر ويردى Le mécontentement qu'on lui a donné dans le parti où il était, l'a fait changer فلانى بولنديغى فرقه ايچنده كوسدردكلرندن تبديل طرف ايتمك لازم كلدى J'ai bien du mécontentement de votre conduite سنڭ سلوك وحركتكدن اصلا خشنود دكلم

MÉCONTENTER. Rendre mécontent *A.* كسر ـ كسر الخاطر ـ ايراث الاغبرار ـ القلب *P.* نا خشنود كردن ـ دلگير كردن ـ دلشكسته كردن ـ *T.* كوسدرمك ـ كوكل قيرمق ـ خشنودسزلق كتورمك || Cet enfant mécontente ses maîtres بوطفل خواجەلرينى كوسدرر Ce ministre mécontente tous ceux qui ont affaire à lui مدبرين دولتدن فلان ذات كندوسيله مصلحتلرى اولان كسانڭ قلوبنى شكست ايدر ـ جميع بو دولت وكيلى مصلحتجيلرڭ مجموعنى كوسدرر

MÉDAILLE. Pièce de métal fabriquée en l'honneur de quelqu'un, ou pour conserver la mémoire de quelque événement *A.* سكّة الشرف *T* شرف سكەسى

Il se dit aussi des anciennes monnaies *A.* سكّة القدما *P.* سكّهٔ ديرين *T.* اسكى زمان سكەسى || Medaille d'or سكّهٔ زرين قدما ـ اسكى زمان التون سكەسى d'argent, de cuivre قديمى اسكى زمان كمش وباقر سكەسى Médaille Grecque يونان سكەسى

MÉDAILLIER. Armoire remplie de tiroirs, dans lesquels les médailles sont rangées *A.* محفظة السكك القدما *P.* پيشتختهٔ سكّهاى ديرين *T.* اسكى زمان سكەلرى صندوغى

MÉDAILLISTE. Qui se connaît en médailles *A.* مميّز السكك القدما *P.* شناساى سكّهاى ديرين *T.* اسكى زمان سكەلرينڭ تميزى فننده واقف

MÉDECIN. Celui qui exerce la médecine *A.* طبيب pl. اطبّا *P.* بزشك ـ طبيب *T.* حكيم || Bon, savant médecin طبيب حاذق وطبيب عالم Appeler le médecin طبيبى دعوت ايتمك Il est abandonné des médecins اطبّا فلان كشيدن كفّ يد ايتمشلر در ـ On dit figur. en parlant des maladies morales, Le temps est un grand médecin دهر وزمان طبيب اعظمدر C'est un médecin de l'âme dont il a besoin, et non d'un médecin du corps طبيب بدنه احتياجى اولميوب بر طبيب جانه محتاجدر ـ On dit aussi figur. et proverb. d'un homme qui se mêle de donner des remèdes, des conseils aux autres, et qui lui-même en a besoin, Médecin, guéris-toi toi-même *A.* ان كنت ذا طبّ فطبّ لعينك *P.* گر طبيب ئى خودرا تيمار كن *T.* حكيم ايسەڭ ابتدا كنديڭه علاج ايله

MÉDECINE. L'art de conserver la santé, et de guérir les maladies *A.* علم الطبّ ـ فنّ الطبابة *T.* حكيملك || La médecine est un art conjectural فنّ طبابت ظنّى وتخمينى بر فندر Il sait bien la médecine علم طبابتده وقوف تامّى وار در Docteur en médecine علماى طبّدن برى ـ اساتذهٔ طبّدن La faculté de médecine زمرهٔ علماى طبّ Les écoles de médecine طبابت درسخانەلرى les livres كتب طبّيّه Pratiquer, exercer la médecine طبابت ايتمك

— Il signifie aussi, potion purgative *A.* مسهل pl. مسهلات ـ مشىّ pl. مشيّات *P.* داروى شكمران *T.* شربت ـ يورك كسكين ـ مسهل شديد || Forte médecine سورەجك علاج légère مسهل خفيف شربت Ordonner une médecine بر داروى مسهل تدبير ايتمك prendre شربت تناول ايتمك ـ شربت آلمق Préparer, faire une médecine بر دواى مسهل تركيب ايتمك Cette médecine a bien opéré بو شربت كركى كبى عمل ايتدى ـ Médecine douce, celle qui opère doucement دواء سهل ـ دواء ليّن العمل ـ مسهل خفيف العمل *P.* داروى شكمران نرمساز *T.* عملى قولايلقلو شربت

On dit figur. Avaler la médecine, pour dire, se résigner malgré ses dégoûts *T.* حبّى يوتمق || Il lui fallut avaler la médecine حبّى يوتمغه مجبور اولدى

MÉDECINER. Donner des breuvages et autres remèdes *A.* مداوات *P.* علاج كردن ـ بدارو تيمار كردن *T.* علاج ويرمك || Je ne vous conseille pas de vous tant laisser médeciner نفسكى اول قدر مداواته آلشدرماكى نصيحت ايتمم Ils l'ont trop médeciné فلانه زيادەسيله علاج ويرلدى Ils l'ont tant médeciné qu'il en est mort كثرت مداوات وفاتنه سبب اولمشدر

MÉDIANE. T. d'Anat. Qui est au milieu. Il ne se dit qu'en cette phrase, La veine médiane, pour dire, la veine du bras

قولك اورته طمری *T.* رک میانهٔ بازو *P.* عرق الاکحل *A.*

MÉDIASTIN. T. d'Anat. Membrane qui est une continuation de la plèvre, et qui sépare la poitrine en deux parties *A.* حجاب

MÉDIAT. Qui n'a rapport à une chose que moyennant une autre qui est entre deux *A.* متعلق بالواسطه *T.* واسطه ایله || Il a sur moi une puissance médiate حقمده بالواسطه اولان حکومتی وار در

MÉDIATEMENT. D'une manière médiate *A.* بطریق ـ بالواسطه || Cette cause n'agit que médiatement بو سبب بطریق الواسطه عامل اولور

MÉDIATEUR. Qui ménage un accord entre deux ou plusieurs personnes *A.* متوسط pl. متوسّطین *P.* میانجی *T.* آره یه کیرن || Il a été médiateur dans cette affaire بو خصوصده متوسّط اصلاح ذات البین ایچون توسّط ایلدی ـ اولدی Le médiateur de la paix امر مصالحه ده متوسّط Il a été choisi pour médiateur متوسّط اولمق اوزره انتخاب اولدی Il s'est offert pour médiateur عرض توسّط ایلدی Convenir d'un médiateur برکمسنه نک توسّطی ایچون طرفیندن بالتراضی رابطه ویرمک Récuser un médiateur فلانک توسّطنی ردّ ایتمک توسّطنی قبول ایتمامک ـ Ambassadeur médiateur pour la paix امر مصالحه ده توسّط ایدن بیوک ایلچی

Il se dit aussi en parlant des Saints *A.* شفیع *P.* شفاعت شفاعتجی *T.* ورقان ـ کنان || Nous avons un seul médiateur auprès de Dieu, Jésus-Christ Notre-Seigneur نزد باریده حضرت عیسی افندمزدن غیری شفیعمز یوقدر

MÉDIATION. Entremise *A.* توسّط ـ وساطت *P.* میانجیکاری *T.* آره یه کیرمکلک || On a accepté sa médiation توسّطی قبول اولندی on l'a refusée توسّطی قبول اولنماشدر Cet accommodement a été fait par la médiation d'un tel prince بو مادّه ده اصلاح ذات البین فلانک توسّطیله اولمشدر

MÉDICAL. Qui appartient à la médecine *A.* طبّی *T.* حکیملکه متعلق || La matière médicale مادّهٔ طبّیّه

MÉDICAMENT. Remède *A.* دوا pl. ادویة ـ معالجه pl. معالجات *P.* دارو ـ دبید *T.* علاج || Payer les médicamens à l'apothicaire اجزاجی یه ادویه بهاسنی ادا ایتمک

MÉDICAMENTAIRE. Qui traite des médicamens *A.* متضمّن متعلق باحوال الادویة ـ الاحوال الادویة *P.* دارونامه *T.* احوال ادویه یی || Code médicamentaire احوال علاجه دائر متضمّن اولان کتاب

MÉDICAMENTER. Donner des médicamens à un malade. V. Médeciner || Il serait mort, s'il n'eût été bien médicamenté کرکی کبی مداوات اولنمامش اولسه وفاتی محقق ایدی Le chirurgien a eu tant pour l'avoir pansé et médicamenté جرّاح فلانک یاره سنی تیمار ایلدیکی وعلاج ویردیکیچون شو مقدار اقچه آلدی

MÉDICAMENTEUX. Qui a la vertu des médicamens *A.* دوائی || Le lait est un aliment médicamenteux لبن بالخاصّه دوائی بر غدا در

MÉDICINAL. Qui sert de remède *A.* دوائی *P.* دارویی *T.* علاج اوله بیلور || Herbe médicinale نبات دوائی potion شربت دوائی Eaux médicinales میاه دوائیّه

MÉDIOCRE. Qui est entre le grand et le petit, entre le bon et le mauvais *A.* متقارب ـ معتدل ـ متوسّط ـ اوسط *P.* میانه *T.* اورته || Somme médiocre مبلغ معتدل beauté حسن وجمال معتدل fortune ثروت ویسار متقارب Un cheval de médiocre taille فرس متوسّط الجثّه Un esprit médiocre عقل معتدل

Médiocre, joint à l'adverbe Bien, signifie, au-dessous du médiocre *T.* حدّ اعتدالدن دون || C'est un esprit bien médiocre حدّ اعتدالدن دون بر عقلدر

MÉDIOCREMENT, adv. *A.* متوسّطاً ـ معتدلاً ـ بین بین *P.* میانه *T.* اورته || Il est médiocrement riche معتدلاً صاحب مال وثروتدر médiocrement savant علم ومعرفتده ـ متوسّطاً عالمدر متوسّط الحالدر

MÉDIOCRITÉ. État de ce qui est médiocre *A.* وسط الحال ـ حال الاعتدال *P.* میانگی *T.* اورته حال || La médiocrité de sa fortune قوّت مالیّه سنک حال اعتدالی de son esprit عقلنک وسط حالی ـ On dit, Il faut garder la médiocrité en toutes choses, pour dire, il faut garder en tout un juste milieu *A.* خیر الامور اوسطها *T.* در شیئده قاعدهٔ اعتداله رعایت اولنمق لازمدندر

MÉDIRE. Dire du mal de quelqu'un *A.* طعن ـ نزغ ـ تشنیع ـ تسنیّه *P.* زشتاری کردن *T.* فصل ایتمک ـ بد سویلمک || Médire de son prochain برکمسنه قرینینی طعن وتسنیّه ایتمک Vous médisez de tout le monde عالمی طعن ایدرسک ـ فصل ایدرسک

MÉDISANCE. Discours au désavantage de quelqu'un *A.* ذکر
ذرابة اللسان ـ بذائة اللسان ـ بالسوء *P.* بد ـ بد گویی
یاد زشت ـ زبانی *T.* فصاللق ـ فصل || Grande médisance
عظیم بذائت لسان La médisance est très-commune dans la
société بذائت لسان بین الناس زیاده‌سیله معتاد اولمش
احوالدندر Dire une médisance فصل ـ ذکر بالسوء ایتمک
ایتمک

Il se dit aussi d'une imputation avancée sans preuve *A.* افترا
P. بهتان *T.* افترا || C'est une pure médisance بو کلام بهتان
محضدر

MÉDISANT. Qui médit *A.* بذی ـ طعان ـ طاعن ـ منتغ
لوام ـ ذرب اللسان ـ اللسان *P.* بد زبان ـ بد گو *T.* فصال
دلی زفیرلی ـ || Personne médisante طعان بر آدم langue لسان
زفیرلی دل ـ زبان بد ـ بذی

MÉDITATIF. Qui s'applique à méditer *A.* ـ کثیر المطالعة
کثیر التفکر ـ کثیر التأمل *P.* اندیشناک *T.* دوشونیجی ||
C'est un esprit méditatif کثیر المطالعه ـ بالطبع کثیر التفکر در
بر عقلدر

MÉDITATION. Opération de l'esprit qui s'applique à quelque
objet *A.* مطالعة pl. مطالعات *P.* اندیشه *T.* دوشونمه || Les
méditations des philosophes مطالعات اهل ـ مطالعات فلاسفه
حکمت Après une profonde méditation مطالعهٔ عمیقه‌دنصکره
La méditation de la mort حال موتک مطالعه‌سی

Il signifie aussi, oraison mentale *A.* مراقبة || Les religieux
font la méditation رهبان مراقبه ایدرلر Longue méditation
مراقبهٔ مدیده Entrer en méditation مراقبه‌یه کیرمک L'heure
de la méditation حین مراقبه

MÉDITER. Considérer attentivement dans son esprit *A.* ـ تفکر
ملاحظة ـ مطالعة ـ اعمال الفکر *P.* در اندیش ـ اندیشیدن
کردن *T.* ذهنده قورمق ـ فکرلمک ـ دوشونمک || Méditer
une vérité حقیقت حاله ـ حقیقت حالی مطالعه ایتمک
اعمال فکر ایتمک une idée بر کونه خاطره‌یی مطالعه
ایتمک une entreprise تصدی ایده‌جک مصلحتی فکر ومطالعه
ایتمک une bonne, une mauvaise action بر عمل خیری یاخود
بر عمل شری فکرده قورمق Méditer les règles de l'éloquence
قواعد فن بلاغتی مطالعه ایتمک la ruine de quelqu'un بر
کمسنه‌نک محو واضمحلالنی ذهنده قورمق ce qu'on aura
à faire تشبثی اقتضا ایده‌جک تدبیری فکر ودر اندیش
ایتمک Cet homme est las du monde, il médite sa retraite
فلان کشی خوایل دنیویه‌دن بیقوب اعتزال وانزوا
فکرنده در Ce philosophe passe sa vie à méditer بو فیلسوف
بو حکیم نقد وقتنی ـ ایام عمرینی مطالعه ایله امرار ایدر
مطالعه‌یه صرف ایدر

MÉDITER DE . . . . *A.* عزم ـ نیت ـ قصد *P.* عزم داشتن *T.*
عقلده قورمق ـ قورمق || Méditer de bâtir عزم بنا ایتمک
de reprendre un procès دعوایه تکرار مباشرت ایلمکه عزم
ونیت ایتمک de réparer une faute واقع اولان خطانک
صورت تعمیرینی تفکر ـ تعمیرینه عزم وقصد ایتمک
ومطالعه ایتمک

MÉDITER SUR . . . ـ صرف البضاعة العقل ـ صرف الذهن
تأمل *P.* اندیشیدن *T.* دوشونمک || Méditer sur Dieu ذات
حضرت ذو الجلاله دائر احواله صرف ذهن مطالعه ودقت
ایتمک sur l'âme نفس ناطقه‌نک کیفیتنه صرف ذهن
ایتمک sur le monde احوال دنیایه دائر صرف ذهن تأمل
ایتمک sur l'éternité خلود وابدیته صرف ذهن وملاحظه
ایتمک Méditer sur les propriétés médicales d'une plante بر
نباتک خصایص دوائیه‌سی اوزرینه صرف بضاعهٔ عقل
ایتمک

MÉDITÉ. *A.* رهین بالمطالعة *P.* در اندیش کرده ـ اندیشیده
P. دوشونلمش *A.* منوی ـ مقصود *P.* عزمکرده *T.* قورلمش ||
Une entreprise long-temps méditée تشبث ومباشرتی خصوصی
وافر زمان مطالعه اولنمش بر مصلحت

MÉDITERRANÉE. On appelle Mer Méditerranée, la mer qui
communique avec l'Océan par le détroit de Gibraltar *A.* بحر
روم *P.* دریای روم *T.* آقدکز ـ ابیض دکز || Les îles de la Médi-
terranée ابیض دکز اطه‌لری

MÉDIUM. Moyen d'accommodement *A.* صورة التسوية والتعديل
P. صورت آشتی سازی *T.* اوزلاشدرمه صورتی || Trouver
un médium dans une affaire بر خصوصده تسویه وتعدیل
صورتنی بولمق

MÉDULLAIRE. Qui appartient à la moelle *A.* مخی *P.* مغزی
T. ایلککک || La substance médullaire مادهٔ مخیه

MÉFAIRE. Faire une mauvaise action *A.* عمل بالسوء *P.* بد
کرداری نمودن *T.* کوتی ایش ایشلمک || Il ne faut ni mé-
faire, ni médire سوء عمل وسوء قوله تصدی ایتمک روا دکلدر

MÉFAIT. Mauvaise action *A.* عمل سیئ ـ سوء صنیع pl.

کوتی ایش T. کردار بد P. اعمال سیّئة

MÉFIANCE. Soupçon en mal A. سوء الظنّ ـ عدم الامنيّة P. بد گمانی T. فنا صانی || La méfiance nuit souvent, quand elle est portée trop loin سوءظنّ ـ سوءظنّك افراطی مضرّ در حدّ اعتدالدن خارج اولنجه موجب ضرر اولور

MÉFIANT. Qui se méfie, qui est soupçonneux A. سيّئ الظنّ ـ وسوسه‌لو ـ فنا صانیجی T. بد گمان P. وهّام || C'est un homme méfiant سوءظنّه مبتلا ـ سيّئ الظنّ بر آدمدر || Il était né méfiant, l'expérience l'a rendu défiant بالطبع وهّام اولوب تجربهٔ احوال عالم تقریبیله هیچ برکمسنه‌یه امنیّت ایتمز اولدی

se MÉFIER. Ne pas se fier à quelqu'un A. سلب الامنيّة ـ تظنّی بالسوء ـ سلب الاعتماد P. بد گمانی نمودن ـ باوری نکردن ـ سزاوار باوری نداشتن T. امنيّت ـ اینانمامق ـ ایتمامك ـ سوءظنّ ایتمك || Se méfier de quelqu'un بر کمسنه‌دن سوءظنّ ایتمك ـ کمسنه‌یه امنيّت ایتمامك Il se méfie de moi بندن سوءظنّ ایدر ـ بکا امنیّتی یوقدر de tout le monde عامّه‌یه سوء ـ هیچ بر کمسنه‌یه امنیّتی یوقدر عامّه‌دن سلب امنیّت ایدر ـ ظنّ ایدر.

MÉGARDE. Manque d'attention. Il ne se dit que dans cette façon de parler, Par mégarde A. من عدم ـ غفلةً ـ مسامحةً الدقّة P. از کم دقّتی T. صایمقسزلغه ـ دقّتسزلغه مبنی || Il a fait cela par mégarde شو ایشی مسامحه‌یه مبنی ایشلدی

MÉGÈRE. Une femme méchante et emportée A. سليطة P. زن بد خوی T. بنار قاری || Il a épousé une mégère بر سلیطه عورت ایله تزوّج ایلدی

MÉGIE. Art de préparer les peaux de mouton ou d'autres bêtes à laine A. صنعة الدباغة المسوك P. پیشهٔ پیراستن پوست گوسفندان T. قیون مقوله‌سی پوستکیسنك سپیلمسی || قیون مقوله‌سی پوستکیلری دباغتلمه صنعتی ـ صنعتی Peau passée en mégie دباغتلنمش پوستکی ـ مسك دبيغ

MÉGISSERIE. Le métier et trafic du mégissier A. حرفة الدباغين المسوك P. حرفت پیراستن پوست گوسفندان T. قیون پوستکیجیلکی

MÉGISSIER. Artisan qui exerce la mégisserie A. دبّاغ المسوك P. پیرایندهٔ پوست گوسفندان T. قیون پوستکیجیسی ـ قیون پوستکیجیسی ـ دباغی

MEILLEUR. Le comparatif de bon A. اصلح ـ اجود ـ احسن P. بهتر ـ اولی T. ییك ـ اولاتر || Celui-ci est bon, mais celui-là est meilleur بو شئ جیّد در لکن اول بری اجود Je veux de meilleur pain بوندن اصلح بر نوع نان در Cela est un peu meilleur بو شئ جزئیجه احسندر L'affaire n'est pas en meilleurs termes qu'auparavant استرم مصلحت مقدّمکی حالندن احسن دکلدر ـ مقدّمکی حالندن ییك دکلدر

Il signifie aussi, qui est très-bon A. اعلا الاعلا ـ اعلا P. نیکوترین ـ بهترین T. ابولر ابوسی ـ اك ابو || C'est le meilleur homme du monde جهانده بوندن اعلا آدم یوقدر le meilleur de tous les hommes بنی نوع آدمك اك ایوسیدر C'est la meilleure leçon que vous puissiez recevoir سکا کوره بوندن اعلا بر درس یوقدر Le meilleur de l'affaire est que... مصلحتك احسن واعلا طرفی بو در که...

MEISTRE ou MESTRE. T. de Mar. On appelle Mât de mestre, Arbre de mestre, le plus grand des mâts d'une galère T. مایستره دیرکی

MÉLANAGOGUE. Il se dit des remèdes que l'on croit propres à purger la bile noire ou mélancolie A. مسهل السودا P. رانندهٔ کش سیاه T. قره صفرایی سوریجی

MÉLANCOLIE. T. de Méd. Atrabile ou bile noire A. مالیخولیا ـ سودا P. کش سیاه T. قره صفرا

Il signifie aussi, la disposition triste qui vient de quelque cause morale A. انقباض القلب ـ حزن ـ کآبة ـ ترح ـ غمّ P. اندوه ـ تاسا T. تاسه ـ کدر ـ قساوت ـ کوکل بصیقلغی || Grande mélancolie غمّ واندوه عظیم profonde ترح عمیق Il se laisse abattre par la mélancolie نفسنی وبی پایان غرضهٔ حملات غموم ایدر Il est tombé dans une grande mélancolie عظیم اندوه وترحه گرفتار اولدی Accablé de mélancolie فرومانده ـ شدّت کآبت واندوهدن مهبوط الحال Le bon vin chasse la mélancolie باده دافع بار اندوه وکدر دفع غمّ ایدر ـ غمّدر

On dit proverb. d'un homme qui vit sans souci, qu'il n'engendre point mélancolie درونده غمّ طوتمز

MÉLANCOLIQUE. En qui domine la mélancolie A. سوداویّ ـ سوداویّ المزاج || Les hommes mélancoliques سوداوی المزاج اولنلر Et qui a rapport à la mélancolie A. سوداویّ || Affection mélancolique الم سوداوی tempérament مزاج سوداوی Maladies

mélancoliques امراض سوداویّه

Et qui est très-triste *A.* محزون ـ مكدّر ـ متترّح ـ مغموم قساوتلو ـ تاسەلو *T.* اندوهناك ـ غمگين *P.* منقبض البال ـ ندك كدرلو ـ || Qu'avez-vous? Vous êtes tout mélancolique وار در يك مغموم ومكدّرسك

Il se dit aussi des choses *A.* مهيّج ـ مغمّ ـ مترح ـ محزن غمفزا ـ ترح آور ـ اندوه خيز ـ اندوه انگيز *P.* المغمويّة *T.* كوكل صيقيجى ـ كدر ويريجى || Temps mélancolique كلام مكان غمفزا lieu هواى ترح انگيز ـ هواى مغمّ entretien كدرلو صحبت ـ محاورۂ ترح رسان ـ محزن physionomie الحان كدر رسان musique سيماى كدر فرما Écrire sur des sujets mélancoliques كدرلو مادّەلره دائر تحريرات يازمق

MÉLANCOLIQUEMENT. D'une manière triste *A.* محزوناً ـ مغموماً ـ بتاسا *P.* بانقباض البال ـ بالحزن والترح ـ مكتئباً ـ باندوه *T.* كدر ايله ـ كدرلو اولدرق ـ تاسه ايله || Nous avons passé quelques jours mélancoliquement بر قاچ كون وقتمزى مغموماً ومحزوناً كچوردك

MÉLANGE. Ce qui résulte de plusieurs choses mêlées ensemble *A.* مخلوط ـ ممزوج ـ مشيج *P.* بهم آميخته *T.* قارشق || Le mélange des liqueurs اجناس عروقك مشيجى de plusieurs vins اجناس خمرك مخلوطى Tout cela ensemble fait un beau mélange بو جمله شيلرك اجتماعندن بر مشيج لطيف حاصل اولور Un mélange de toutes sortes de gens اجناس مختلفەدن عبارت ـ اخلاط ناس ـ خليط ناس گروه ناس

Il se dit au pluriel, d'un ouvrage composé sur des sujets divers *A.* مجموعه || Mélanges historiques مجموعۂ تواريخ Mélanges de plusieurs pièces de vers مجموعۂ اشعار

Il se dit aussi, de l'accouplement de plusieurs animaux de différentes espèces *A.* مزاوجۀ الحيوانات بخلاف الجنس ـ سفاد الحيوانات بخلاف الجنس *P.* گشنئ جانوران حيوانلرك خلاف جنس ايله چفتلشمەسى *T.* بخلاف جنس || Le mélange d'animaux de différentes espèces produit ordinairement d'autres animaux qui n'engendrent pas حيوانات مختلفة الاجناسك چفتلشمەسندن توليده مقتدر اوليان ديگر نوع حيوانات حاصل اولو كلمشدر

Et en Peinture, de l'union de plusieurs couleurs, dont se forment les teintes *A.* ممازجۀ الصبوغ ـ مخالطۀ الصبوغ *P.* آميزش رنگها *T.* بويالرك قارشقلغى || Un peintre qui connait bien le mélange des couleurs فنّ ممازجت صبوغە واقف بر مصوّر

MÉLANGER. Faire un mélange d'une chose avec une autre, ou de plusieurs choses ensemble *A.* مزج ـ تمشيج ـ مشج ـ تخليط *P.* با هم آميختن *T.* قارشدرمق ـ قاتوب ـ برى برينه بويالرى مزج ايتمك || Mélanger les couleurs قارشدرمق Ce cabaretier mélange son vin بو ميخانەجى خمرى تخليط خمر ايچنه شئ قاتر ـ ايدر

MÉLANGÉ. *A.* مشوج ـ ممزوج ـ مخلوط *P.* بهم آميخته *T.* قارشمش

MÉLASSE. Sirop qui est le résidu du sucre après le raffinage *A.* نبيذ الثافل السكر *P.* كسبۀ شكر *T.* دوشاب شكر پوصەسى بكمزى

MÊLÉE. Combat opiniâtre, où deux troupes de gens de guerre se mêlent l'épée à la main l'une contre l'autre *A.* مناوشة *P.* كشمكش قتال *T.* اله اله دوكش || Rude mêlée مناوشۀ شديده sanglante mêlée كشمكش خونريز حرب ـ مناوشۀ قتّاله ميدان مناوشه وقتال ايچنده Se jeter dans la mêlée وستيز آتلمق

Il se dit aussi, d'une batterie de plusieurs particuliers *A.* نزاع ـ منازعة *P.* غوغا ـ هنگامه *T.* اوروشمه ـ غوغا || Il a perdu son chapeau dans la mêlée هنگامه ايچنده شابقەسنى غيب ايلدى

Figur. Vive contestation *A.* مجادلة *P.* ستيز *T.* چكشمه || Comme je vis que la dispute s'échauffait, je me tirai de la mêlée ميانەلرنده اولان قيل وقال كتدكچه كسب شدّت ايلديكنى لدى المشاهده مجادلەنك ايچندن چكلدم.

MÊLER. Brouiller ensemble plusieurs choses *A.* خلط ـ تخليط ـ مزج *P.* آميختن *T.* قارشدرمق || Mêler des grains ensemble حبوباتى برى برلريله قارشدرمق Mêler des drogues تخليط اجزالرى قارشدرمق ـ عقاقير ايتمك des couleurs تخليط صبوغ ايتمك l'eau avec du vin تخليط بادەيى صو ايلە التونى ـ زر وسيمى مزج ايتمك l'or avec l'argent مزج ايتمك كمش ايله قارشدرمق Mêler diverses sortes de fleurs dans un bouquet بر طوتام چيچك ايچنده گوناگون شكوفەلر تخليط ايتمك La Marne mêle ses eaux avec celles de la Seine فلان نهرك صويى سنا نهرى صويله مزج اولنور J'ai mêlé

mes papiers, en sorte que je ne puis plus trouver ce que je cherche بر اوراقمی شول رتبده تخلیط ایلدمکه آرادیغمی وجهله بولەمم

On dit, Se mêler dans la foule, se mêler parmi les ennemis دشمن عسکری ایچنه ـ زحام ناس ایچنده اختلاط ایتمک ـ قارشمق — Et que des troupes se sont mêlées l'épée à la main عساکر جانبین مسلولة السیوف اولەرق بری برلرینه ایکی طرفک عسکری تیغ در دست اولەرق ـ قارشدیلر بکدیگره قارشمشدر

On dit aussi, Mêler du fil, des écheveaux, pour dire, les brouiller ensemble de telle sorte qu'on ne puisse aisément les séparer *A.* تشبیک *P.* پیچ ـ شوریده کردن ـ شوریدن اندر پیچ کردن *T.* قارش مورش ایتمک

Figur. Joindre, unir une chose avec une autre *A.* جمع *P.* بهم آوردن *T.* بر یره کتورمک ـ برلشدرمک || Il sait mêler à propos la douceur à la sevérité شدت رفق وملایمتی ایله جمع ایلمنک طریقنی بیلور Cet auteur a mêlé l'agréable et l'utile dans tous ses ouvrages بو مصنف کافهٔ تألیفاتنده حسن ولطافت وفائده ومنفعتی بریره جمع ایلدی

En parlant de certains animaux de différentes espèces qui s'accouplent les uns avec les autres, on dit, qu'ils se mêlent ensemble *A.* مزاوجة الحیوانات مختلفة الاجناس *T.* صو یلری بشقه حیوانلر بری برلریله چفتلشمک

On dit, Se mêler de quelque chose, pour dire, s'occuper d'une chose étrangère à sa profession, à ses affaires *A.* مداخلة *P.* دست نهادهٔ مداخله شدن ـ دست انداز مداخله شدن *T.* قارشمق || Il est médecin, et il se mêle de médailles طبیب ایکن اسکی زمان سکەلرینک تمییزی فننه مداخله ایدر Il est homme de guerre, et il se mêle de peindre, de tourner ارباب سیفدن ایکن مصورلک وچیقرقچیلک فننه قاریشور Il se mêle de Chimie علم کیمیایه قاریشور Il se mêle toujours de ce qui ne le regarde pas دائما وظیفەسندن خارج اموره قاریشور De quoi vous mêlez-vous? نه جهت دست انداز مداخله اولورسک ـ ایله مداخله ایدرسک Il se mêle de juger ce qu'il ne connaît pas بیلمدیکی شیلرده رأی ایتمکه قاریشور Ne vous mêlez pas de ce qui me regarde بکا متعلق اولان اموره قارشمه Il ne se mêle de rien هیچ بر ایشه قارشمز ـ هیچ بر شیئه مداخلەسی یوقدر || Il veut se mêler d'intrigues فسادلتە قارشمق قیدنده در || Il a toujours réussi dans toutes les choses dont il s'est mêlé دست نهادهٔ مداخله اولدیغی اموره دائما ظفریاب اولمشدر Se mêler d'un accommodement ایکی کیشینک بینینی اصلاح بابنده مداخله ایتمک Il se mêle d'un méchant métier بر فنا ایشه مداخله ایدر

On dit proverb. d'une chose qu'il n'est pas possible de faire, qu'elle se fera si le diable s'en mêle شیطان پرمغنی قومینجه بو ایشک بتەجکی یوقدر

MÊLÉ. *A.* مخلوط ـ ممزوج *P.* آمیخته *T.* قارشمش ـ قارشق — On dit, Une compagnie mêlée, c'est-à-dire, moitié bonne, moitié mauvaise بر جماعت مخلوطه

MÉLICÉRIS. T. de Méd. Tumeur enkistée qui contient une matière qui ressemble à du miel *A.* دبیلة عسلیّة

MÉLILOT, ou MIRLIROT. Plante *A.* اکلیل الملک *P.* شاه قوج بوینوزی *T.* اسپرک ـ افسر

MÉLISSE. Plante *A.* بقلة الاترجیّة ـ بادرنجبویه *P.* بادرنبویه *T.* اوغل اوتی

MÉLITITE. Pierre qui a quelque rapport au miel par sa saveur *A.* حجر عسلی

MÉLOCHIA. Plante fort commune en Égypte *A.* ملاحیة *T.* یبان نخودی

MÉLODIE. Suite de sons d'où résulte un chant agréable *A.* حلاوة اللحن ـ تهزج النغمات ـ هزج *P.* خوش آوازی *T.* ازکی طاتلولغی ـ شیرینی نوا || Douce mélodie هزج لطیف Mélodie agréable تهزج نغمات دلارا Cet air a beaucoup de mélodie بو نواده حلاوت الحانک کمالی وار در

MÉLODIEUSEMENT. D'une manière mélodieuse *A.* مهزجا ـ بحلاوة اللحن *P.* با شیرینی نوا *T.* ازکی طاتلولغیله || Le rossignol chante mélodieusement بلبل قوشی مهزجا تغنی ایدر

MÉLODIEUX. Rempli de mélodie *A.* حلی النغمة ـ مهزج *P.* ترانهٔ شیرین شیرین نوا *T.* ازکیسی طاتلو || Chant mélodieux Voix mélodieuse اواز شیرین ـ صدای شیرین نوا ـ طاتلو سس

MELON. Sorte de fruit *A.* بطیخ *P.* خربزه ـ خربوزه *T.* قاون || Une tranche de melon قاون دیلمی ـ بر شرحهٔ بطیخ L'eau de ce melon est fade بو قاونک ـ بر دیلم قاون ـ

صوییی دادسز در

MELON D'EAU. *A.* فج ـ بطیخ شامی *P.* خربز *T.* قارپوز

MELONNIÈRE. L'endroit où l'on cultive des melons *A.* مبطخة *P.* خربزستان *T.* قاون قارپوز بوستانی

MÉMARCHURE. Entorse que se donne un cheval au paturon en faisant un faux pas *A.* التواء العرقوب الفرس *P.* پیچش رگ در پای اسب *T.* ات آیاغنده سکیر بوروقلغی

MEMBRANE. Partie mince du corps de l'animal, servant d'enveloppe à d'autres parties *A.* غشاء pl. اغشية *P.* پوست باریک *T.* اینجه زار || Les fibres d'une membrane الیاف غشا La membrane qui enveloppe le muscle عضلهیی تغشیه ایدن اینجه زار La membrane du cerveau *A.* سمحاق الدماغ *T.* باش کمیکنک اینجه زاری La membrane pituitaire غشای نخاعد ـ نخاعهیی احاطه ایدن غشا

MEMBRANEUX. Qui participe de la membrane *A.* غشائی *T.* اینجه زارلو || Partie membraneuse جزء غشائی Ligament membraneux رباط غشائی

MEMBRE. Partie externe du corps de l'animal *A.* عضو pl. اعضاء || Membre pouri, gangrené عضو متعفن ـ چوریمش عضو || Il ne peut s'aider d'aucun de ses membres اعضاسنک هیچ بریسی کندوینه مدار اعانت اولمز || Il est bien proportionné de tous ses membres متناسب الاعضا در || Il a les membres vigoureux, robustes قوی الاعضا ومحکم الاعضا وشدید الاعضا در — On appelle figur. Membre pouri, membre gangrené, un homme qui fait déshonneur à la compagnie dont il est || C'est un membre pouri qu'il faut retrancher قطعی واجب بر عضو فاسد در

On appelle Membre viril, la partie de l'homme qui sert à la génération *A.* ذکر ـ آلة التناسل ـ آلة الرجل *P.* اندام ـ کیر ـ آلت مردم نر *T.* ارککک یراغی

MEMBRE, se dit figur. des parties d'un corps politique *A.* جزء pl. اجزاء || Le Canton de Zurich est le premier membre du Corps Helvétique الوچیاده ایالات عدیدهدن عبارت اولان جسم واحد حکومتنک جزء اعظمی زوریق ایالتیدر — Il se dit encore des parties d'une période || Les membres d'une période اجزای فقره Une période de quatre membres اجزای اربعهدن مرکب بر فقره — Et en Architecture, de toutes les parties qui composent les principales pièces اجزای بنا

Il se dit aussi d'une partie d'une terre, d'une seigneurie *A.* جزء ـ قطعة pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Ce fief était autrefois un membre de cette abbaye فلان مالکانه مقدما بر قطعهسی ـ بو تکیهنک بر جزئی ایدی

MEMBRU. Qui a les membres fort gros *A.* غلیظ الاعضا *P.* تنند اندام *T.* اعضاسی یوغون ـ یوغون اعضالو

MEMBRURE. Sorte de mesure dans laquelle les voies de bois à brûler sont mesurées sur le port *A.* معیار الحمولة الحطب *P.* اندازهٔ بار هیمه *T.* اوطون یوکلری اولچیسی

MÊME, adj. Qui n'est point autre, qui n'est pas différent *A.* عین ـ واحد *P.* همین ـ یک *T.* عینی ـ بر ـ هب بر || Pierre et Céphas, c'est le même apôtre پتروس نام دیگر کفاس حواری واحد در Il est toujours le même homme qu'il était مقدم هر نه ایسه بعینه اولدر C'est le même homme بعینه اول آدمدر Il a encore le même habit qu'il avait مقدم کییدیکی لباسک عینینی کییر Deux plantes de même espèce جنس واحد اولان ایکی نبات Ils sont de même pays وطن واحددندرلر Ils ont pris tous deux un même sujet ایکیسی دخی مادهٔ واحده اخذ ایتمشلر در Une même affaire عینی بر مصلحت ـ هب بر مصلحت Les mêmes raisons عینی بو علتلر Ce sont les mêmes gens بعینه اول آدملر در

On le met aussi immédiatement après les pronoms personnels, pour leur donner plus de force || Moi-même *A.* انا ذاتا ـ بنفسی *P.* من خود *T.* بن کندوم Vous-même *A.* انت ذاتا ـ بنفسک *P.* تو خود *T.* سن کندوک Lui-même *A.* هو ذاتا ـ بنفسه *P.* او خود *T.* کندوسی ـ کندو

Il signifie aussi, semblable, pareil *A.* مثل ـ مماثل *P.* مانند ـ یکسان *T.* هب بر درلو || Il est habillé de même couleur لون مماثلده لباس کییر On vous fera le même traitement qu'on lui a fait حقنده ایتدکلری معاملهنک مثل ومانندینی سکا دخی ایدهجکلر در

MÊME. adv. Plus, aussi, encore *A.* ایضا ـ حتی *P.* نیز ـ هم *T.* بیله ـ دخی || Quand même il me l'aurait dit بکا سویلمش اولسه دخی Lors même que je lui eus parlé کندویه سویلدیکم وقتده دخی Les plus sages même زیاده عاقل اولنلر بیله Il lui a tout donné, même ses habits فلاند هر شیئی حتی کندو لباسلرینی دخی ویردی Il lui en coûta tout son bien, et la vie même مجموع مالنی وجاننی دخی صرف ایلدی ـ

مال وجاننی بیله فدا ایلدی

Il est aussi adversatif *A.* بل *P.* بلکه *T.* بلکه ـ بیله || Tant s'en faut qu'il l'ait voulu offenser, que même il l'a défendu فلانه ایراث مضرت قیدنده اولمیوب بلکه حمایت وصیانتنی التزام ایتمشدر Non seulement il n'est point avare, mais même il est prodigue خسیس دکل بلکه مسرفدر

À MÊME. Il n'est d'usage qu'en ces façons de parler: Être à même de faire une chose, pour dire, avoir en son pouvoir tout ce qu'il faut pour la faire *T.* مقتدر اولمق Et mettre, laisser quelqu'un à même de faire une chose, pour dire, lui procurer tout ce qu'il faut pour la faire *T.* مقتدر قلمق || Il aime les livres, je l'ai mené dans un cabinet où il y en a quantité de bons, et je l'ai mis ou je l'ai laissé à même فلان کشی یی کتابه هوسکار اولمغله کتب کثیره یی مشتمل بر خزینه اوطه سنه کوتوروب بو وجهله استیفای حظ ایلمکه مقتدر قلدم

DE MÊME, TOUT DE MÊME. De la même sorte *A.* بمثله ـ بطبقه || بویله ـ کبی *T.* همچنین ـ بسان *P.* کذلک ـ هکذا ـ J'ai chassé un valet ivrogne, j'en ai repris un autre qui l'est tout de même خدمتکارمی بکری اولدیغندن طرد ایدوب آنک مثلنی آلدم Si vous en usez bien, il en usera de même ـ خوش معامله ایتسه‌ک اول دخی مقابلهٔ بالمثل ایده‌جکدر Pour vous il n'en est pas de même بویله معامله ایده‌جکدر سنک حقنه بویله دکل Ma chambre est tout de même بنم اوطه‌م بطبقه آنک کبیدر

MEMENTO. Mot Latin qui signifie, une marque destinée à rappeler le souvenir de quelque chose *A.* مذکّرة *P.* نشان یاد *T.* آکدره‌جق نشان آور

MÉMOIRE. Faculté par laquelle l'âme conserve le souvenir des choses *A.* قوّة ذاکرة ـ حفظ ـ قوّة حافظة *P.* قوّت یاد داری *T.* خاطره طوتمه‌نک قوتی || Bonne mémoire حافظهٔ جیّده grande حافظهٔ قویّه heureuse حافظهٔ واسعه faible حافظهٔ رکیکه ـ واهیه Sa mémoire n'est pas fidèle صحّت حافظه‌سی یوقدر Il n'a point de mémoire کلیّا معدوم مایهٔ حفظدن کلیّا بی بهره در ـ الحافظه در Il a la mémoire sûre قوّت حافظه‌سنده رسوخ ـ متانت حفظی وار در La mémoire lui manque قوّت حافظه‌سی ومتانت وار در نقصان حفظی وار در ـ ناقصدر Si ma mémoire ne me trompe حفظمده خطا یوغیسه Il a beaucoup de mémoire, et peu de jugement فلانک ذاکره‌سنده وسعت ورأینده قلّت وار در Mettez, imprimez, gravez cela dans votre mémoire بونی لوح حفظکده قید ایله La mémoire m'a trahi قوّت حافظه بکا خیانت ایتدی Il se charge la mémoire de tant de choses حافظه‌سنی قتی جوق شیلر ایله تحمیل ایدر

Il signifie aussi, souvenir, effet de la mémoire *A.* ذکر *P.* خاطره ـ آکمه *T.* خاطر نشان ـ خاطر گذار ـ یاد داشت || Je n'ai point de mémoire de cela فلان شیٔ خاطرمده کتورمه خاطرمدن J'en ai perdu la mémoire خاطر نشانم دکلدر ـ دکلدر J'en conserverai la mémoire بونک ذکرینی خاطرده چیقدی ابقا ایده‌جکم J'en garderai toujours la mémoire بونک ذکرینی صحیفهٔ خاطرده کالنقش فی ـ الی الابد حفظ ایده‌جکم الحجر رسم وقید ایده‌جکم Rappelez un peu votre mémoire جزئیجه در خاطر ایله N'avez-vous point mémoire d'avoir vu?... فلان شیٔ مشهودک اولدیغی اصلا خاطر گذارک دکلمیدر La mémoire de ses grandes actions ne mourra jamais موفق اولدیغی مآثر جلیله‌نک ذکری الی انتهاء الزمان باقی وبر دوام اوله‌جقدر Il vivra dans la mémoire de tous les siècles مدی الدهور والاعصار ذکری باقی وبر قرار اوله‌جقدر Il n'en est plus mémoire رهین نسیان ـ بو شیٔ معدوم الذکر در بو شیئک ذکری قالمامشدر ـ اولمشدر Il n'en reste pas mémoire اثر ذکری نا بدید در De mémoire d'homme on n'avait pas vu une telle chose بو مثللو مادّه خاطر نشان بنی نوع آدم اولمامش احوالدندر On dressera une colonne avec une inscription, en mémoire de... فلان واقعه‌نک ابقای ذکری ضمننده کتابه‌لو بر عمود نصب اولنه‌جقدر Il fait des choses dignes de mémoire ابقای ذکر جمیله شایان نتیجه الی الابد مذکور شیلر ایدر Des actions d'éternelle mémoire السنهٔ انام اوله‌جق اعمال جلیله Abolir, éteindre la mémoire de... فلانک ذکرینی صحیفهٔ زماندن محو وازاله قلمق Renouveler la mémoire de... بر شیئک ذکرینی تجدید واحیا ایتمک Remettre une chose en mémoire à quelqu'un بر شیئی فلانه اخطار ایتمک Se remetre en mémoire تذکر خاطره کتورمک ـ استذکار ایتمک ـ ایتمک

Il se dit aussi de la réputation bonne ou mauvaise qui reste d'une personne après sa mort || La mémoire du juste sera éternelle اخیار وابرارک ذکری ابدیّ القرار در La mémoire des méchants est odieuse اشرارک نام وذکری مکروهدر Cela est

injurieux à sa mémoire بو کیفیت فلانک ذکرینه بادئ شین ونقیصه در Il ne faut pas déchirer la mémoire des morts اموات حقنده تجویز سوء ذکر ایتمک روا دکلدر Sa mémoire est en bénédiction منفور الذکر en exécration میمون الذکر در Honorer la mémoire d'un tel فلانک ذکرینی تمجید در تشیین ـ ذکرینی تسویئ ایتمک la noircir, la flétrir ایتمک ایتمک

On met à la tête des inscriptions et des épitaphes: À la mémoire, à l'heureuse mémoire, à l'immortelle mémoire de ... *A.* لابقاء الذکر المؤبد ـ لبقاء الذکر بالخیر فلان ـ لبقاء الذکر فلان *P.* در یاد سرمدئ ـ در یاد نیک فلان ـ در یاد فلان فلان *T.* ـ خیر ایله آکلمق ایچون ـ نامی آکلمق ایچون فلان ـ ابدی آکلمق ایچون ـ On dit en parlant d'un grand prince qui a été illustre, Tel prince d'heureuse, de glorieuse mémoire *A.* بزرک ـ خجسته یاد *P.* مجید الذکر ـ میمون الذکر *T.* ذکری شانلو ـ ذکری میمنتلو یاد

MÉMOIRE. Écrit dans lequel on expose une affaire *T.* تقریر افادهٔ ـ انهایی حاوی ورقه ـ افادهٔ حالی متضمن تقریر ـ حالی حاوی کاغد || J'oublierai votre affaire, si vous ne m'en donnez un mémoire افادهٔ حالی حاوی بر کاغد ویرمیجک اولور ایسه‌ک مصلحتک خاطرمدن چیقه‌جقدر Mémoire instructif افادهٔ حالی حاوی بر قطعه تقریر صحیح exact افادهٔ حالی کثیر الفواید بر قطعه تقریر Dresser un mémoire انهایی حاوی بر قطعه ـ متضمن بر تقریر قلمه آلمق ورقهٔ کشیدهٔ سلک املا قلمق Faire un mémoire pour une affaire بر مصلحته دائر افادهٔ حالی متضمن بر قطعه تقریر ترتیب ایتمک

Il se prend aussi, pour un état sommaire *A.* حساب مجمل *P.* حساب کوته *T.* اجمال || Mémoire de frais, de dépens مصروفاتی اجمال مصروفات Régler un mémoire مصروفاتک ـ محتوی حساب مجملی ترتیب ایتمک اجمالنی حاوی

MÉMORABLE. Digne de mémoire *A.* لایق ـ واجب التذکار *P.* بالاستذکار شایان یاد ـ یاد داشتنی *T.* آکلمغه کرکلو || Chose mémorable شایان یاد وتذکار اولەجق شی journée واقعهٔ واجب التذکار fait لایق یاد واستذکار اولان یوم شایان ذکر ابدی siége حادثهٔ واجب التذکار évènement شایان ذکر مستدیم Paroles mémorables اولەجق محاصره

شایان اولەجق اقوال وکلمات Il n'a rien fait de mémorable یاد اولەجق بر ایش ایتدیکی یوقدر

MENAÇANT. Qui menace *A.* مهدد ـ منذر *P.* زنهار فرما ـ *T.* قورقودیجی || Visage, air menaçant چهرهٔ تهدید آمیز Paroles menaçantes انذار تهدید آمیز وسیمای تهدید نما Regards, gestes menaçants انظار وتهدیدی حاوی کلمات تهدید آمیز وانذار وتهدیدی مشعر اشارتلر User de termes menaçants تعبیرات تهدید آمیز قوللنمق

On dit, J'entrevois, j'aperçois un avenir menaçant, pour dire, un avenir qui fait craindre des malheurs مستقبلات هائله بصر بصیرتمه مستقبلات هایله رؤیت اولنور ـ استدلال ایده‌رم

MENACE. Signe extérieur par lequel on fait craindre à quelqu'un le mal qu'on veut lui faire *A.* وعید pl. وعیدات ـ تهدید pl. تهدیدات *P.* زنهار فرمایی *T.* قورقتمه || Grande menace تهدید عظیم terrible تهدید هول انگیز horrible وعید تهدید User de menaces envers quelqu'un بر کمسنه‌نک دهشتفرما حقنده معاملات تهدید آمیز قوللنمق Il méprise cette menace بو کونه تهدیدی استحقار ایدر Pense-t-il m'épouvanter avec ses menaces? ایتدیکی وعیدات ایله بکا ایراث خوف ودهشت ایده‌جکنیمی ظن ایدر Écrire des lettres remplies de menaces تعبیرات تهدید آمیز ایله تحریر مکاتیب L'effet a suivi de près la menace عقیب تهدیدده ایتمک اثری دخی ظهور ایلدی

MENACER. Faire des menaces *A.* تهدید ـ ایعاد ـ انذار ـ *P.* ارعاد ـ اخافهٔ *T.* زنهاریدن قورقتمق || Il m'est venu menacer خانه‌مه کلوب بنی تهدید وانذاره ابتدار ایلدی Menacer quelqu'un de l'oeil بر کمسنه‌یی باقش ایله تهدید Menacer avec la canne بر کمسنه الندەکی عصا ایله ایتمک ارائهٔ دورباش تهدید ایله خوف ودهشته ـ تهدید ایتمک دکنک ایله قورقتمق ـ دوشورمک

Il signifie figur., pronostiquer. Il ne se dit que de ce qui est regardé comme un mal || Nous sommes menacés d'un grand hiver بر شتای شدیدک ظهوری وعیدیله مظهر خوف وخشیتز La disposition de l'air nous menace d'un grand malheur استعداد هوانک ـ هوا بر تندباد شدیدک ظهورینی ایعاد ایدر استعدادینه کوره بر کسکین بوره‌نک ظهوری قورقیلور Les divisions qui règnent dans ce pays, le menacent d'une guerre sanglante بو دیارک اهالیسی بیننده درکار اولان شقاق

ونفاق بر محاربهٔ شدیده‌نڭ حدوثنی ایعاد ایدر بر کیفیتدر
– Dans ce sens, on dit aussi, qu'un courtisan est menacé d'une disgrâce prochaine ندمای پادشاهیدن فلان کشی قریباً دوچار مغضوبیت اوله‌جغی خوفی وار در qu'un homme est menacé d'apoplexie فلان کشی نزول علتنه اوغرایه‌جغی خوفی وار در qu'un bâtiment menace ruine فلان بنا گرفتار قورقوسی – انهدام وخرابیت اوله‌جغی خوفی وار در

Menacé. *A.* مهدّد – منذر *P.* ترسانیده *T.* قورقودلمش

MÉNAGE. Gouvernement domestique, et tout ce qui concerne l'entretien d'une famille *A.* ادارة البیت – تدبیر المنزل – او – او چویرسی *T.* ساز وسامان خانه *P.* امور بیتیّة || C'est un ménage bien réglé فلانڭ امور بیتیّه‌سی ایشلری عاقلانه تدبیر مضبوط ومنتظمدر Il conduit bien son ménage امور بیتیّه‌سنده حسن اداره‌سی وار در – منزل ایدر Il faut régler votre ménage امور بیتیّه‌کی حسن رابطه‌یه وضع ایتملوسڭ C'est un vrai gouffre que le ménage تدبیر منزل فی نفس الامر بر دریای نا قعر یابدر Il faut bien des choses en ménage ادارهٔ بیت اسباب کثیره‌یه محتاجدر Ménage de ville تدبیر منزل حضری de campagne تدبیر منزل بدوی Tout sert en ménage تدبیر منزلده هر شی لازمدر Ils tiennent leur ménage ensemble امور بیتی بالاشتراک اداره ایدرلر ادارهٔ بیت بینلرنده مشترکدر – اداره ایدرلر

On dit de deux époux, qu'ils font bon ménage, pour dire, qu'ils vivent en bonne intelligence *A.* معاشرة بالرفاء والالتئام *P.* حسن زندگانی کردن *T.* ایو کچنمک ou qu'ils font mauvais ménage *A.* سوء المعاشرة والامتزاج *P.* بد زندگانی کردن *T.* فنا کچنمک – ایو کچنمامک || Depuis leur mariage, ils font bon ménage وقت تزوّجلرندنبرو بالرفاء والالتئام تزوّجلری وقتندنبرو حسن زندگانی – معاشرت ایدرلر اوزره دزلر

Il signifie aussi, épargne, économie dans l'administration de son bien *A.* اداره – تصرّف *P.* خانه داری *T.* اداره‌لک || Il entend bien le ménage فنّ اداره وتصرّفده وقوف تامّی وار در Il vit avec grand ménage قواعد اداره وتصرّفده غایت مرتبه رعایت ایده‌رک کچینور

Il se dit aussi, de toutes les personnes dont une famille est composée *A.* اهل وعیال || Il y a trois ou quatre ménages logés dans cette maison بو خانه‌ده اوچ درت اهل وعیال صاحبلری

اقامت ایدر

MÉNAGEMENT. Circonspection, égards, retenue *A.* معامله بالاحتیاط – ادارة بالحزامة *P.* پرهیزکاری *T.* اصول ایله قوللانمه – کوزه‌درک قوللانمه || Il est d'une humeur fâcheuse, il faut avoir de grands ménagemens pour lui بر آدم غضوب مشرب تیز – اولمغله کندوسیله معامله‌ده زیاده احتیاط لازمدر مشرب بر آدم اولمغله بغایت اصول ایله قوللانلمغه محتاجدر Cette affaire est délicate, il faut s'y conduire avec beaucoup de ménagement نازک بر ماده اولمغله احتیاط ایله اداره اولنملو در C'est une santé délicate qui demande beaucoup de ménagement بغایت اصول ایله قوللانلمغه محتاج بر مزاج لطیفدر

On dit, Le ménagement des esprits, pour dire, l'art de les manier اذهان ناسڭ امر اداره‌سی

MÉNAGER. User d'économie dans l'administration de son bien *A.* اداره – تصرّف *P.* اداره کردن *T.* اداره‌لو قوللنمق – ایرادینی بر || Il ménage bien son revenu اسرکیه‌رک قوللنمق وجه احسن اداره ایدر Il ménage tout ce qu'il peut dans sa maison خانه‌سنده الندن کلدیکی مرتبه‌ده اداره وتصرّف ایدر Je vous laisse ma bourse, ménagez-la bien اشته اقچه‌می یدکه تسلیم ایده‌رم بر کوزلجه اداره‌سنه باق – On dit aussi, Ménager un terrain, une étoffe, pour dire, les employer si bien, qu'il n'y ait rien de perdu عرصه‌یی وثوبی مدبرانه قوللنمق – Et figur. Ménager ses forces, sa santé, ses amis, son crédit, pour dire, les employer avec prudence et circonspection قوای بدنیه‌سنی وصحت وجودینی ودوستان واحبابنی وعرض وناموسنی عاقلانه وحازمانه قوللنمق – Et ménager des troupes, pour dire, prendre garde de ne les pas fatiguer inutilement صیانت ایتمک – عسکری اسرکیه‌رک قوللنمق Ménager ses chevaux صیانت – آتلرینی اسرکیه‌رک قوللنمق ایتمک

Ménager les intérêts de quelqu'un, signifie, avoir soin de les conserver *A.* حفظ – صیانت *P.* پاس داشتن *T* قوریمق – اسرکمک – صاقندرمق || Il ménage les intérêts de tous ses amis بالجمله اصدقا واحبابنڭ امورینی محافظه وصیانت ایدر

Ménager quelqu'un. Prendre garde à ne rien faire dont il puisse s'offenser *A.* مدارات *P.* مدارا *T.* مدارا || C'est un homme qu'il faut ménager مدارا ایله معامله اولنه‌جق آدمدر

Puisqu'il en use ainsi, on ne le ménagera point مادامکه بو وجهله معامله ایدر حقنه مدارا اولنمق عبثدر

On dit, Ménager ses paroles, pour dire, parler peu *A.* ضنّة لاقردی‌یی اسرکمک *T.* سخنرا دریغ کردن *P.* الکلام Et ménager les termes, pour dire, parler avec une grande circonspection بالموازنه ـ الفاظ وکلماتی بالملاحظه صرف ایتمک — Et ménager son temps, pour dire, faire un bon emploi du temps وقتنی ـ نقد وقتنی لایقی اوزره صرف ایتمک ou pour dire, prendre son temps bien à propos بیهوده یره صرف ایتمامک — وقت مناسبی بولمق On dit aussi, Ménager l'occasion فرصتی ـ وقت فرصتی حکیمانه قوللنمق قاچرمامق ـ فوت ایتمامک

MÉNAGER, signifie aussi, procurer *A.* استحضار الاسباب ـ تهیئة تحصیل ایتدرمک ـ آلیویرمک *T.* تدارک کردانیدن *P.* || Ménager une entrevue بر ملاقات تحصیل ایتدرمک Je lui ai ménagé une pension فلانه بر معاش آلیویردم

Et conduire avec adresse *A.* ادارة بحسن التدبیر *P.* بحسن تدبیر پرداختن *T.* حسن اداره ایله اویدرمق || Ménager un accommodement اوزلاشمه‌نک صورتنی حسن تدبیر ایله اویدرمق Il ménagera bien toutes choses هر شیئی حسن تدبیر ایله اداره ایده‌جکدر J'ai ménagé son esprit de telle sorte que... عقلنی حسن تدبیر ایله شو منوال اوزره اویدردمکه... Il ménage si bien l'esprit du peuple اذهان ناسی حسن تدبیر ایله کرکی کبی اویدرر Ménager l'esprit d'un juge قاضینک عقلنی حسن تدبیر ایله اداره ایتمک

SE MÉNAGER. Avoir soin de sa personne *A.* محافظة النفس ـ وقایة النفس *P.* خودرا نگه داشتن *T.* کندویی قوریمق || Cet homme se ménage beaucoup بو آدم محافظهٔ نفسه زیاده دقت ایدر Vous n'êtes pas encore bien guéri, et si vous ne vous ménagez, vous retomberez هنوز بروتامّ تحصیل ایده‌مدیککدن کندوکی قوریمیه‌جق اولور ایسه‌ک علّتک نکس ایدر

Et se conduire bien *A.* معاملة بالمجاملة ـ حسن الامتزاج ـ حسن الموالفة *P.* خوش مزاحگیرانه آمیزش کردن *T.* عامّه ایله کچینمک || Il se ménage bien avec tout le monde هر کس ایله حسن امتزاج وموالفت ـ حسن امتزاج ایدر — On dit aussi, Se ménager entre deux partis contraires ایکی مخالف طرف ایله مزاجگیرانه معامله ایتمک — Et se ménager avec quelqu'un, pour dire, se conduire de manière à ne pas le choquer بر کمسنه‌نک حقنه مدارا ایله معامله ایتمک — Et n'avoir rien à ménager avec quelqu'un بر کمسنه‌نک حقنه مداراییی موجب اولاجق حالت اولمامق

MÉNAGER. Qui entend bien le ménage, l'épargne, l'économie *A.* متصرّف ـ مدیر ـ مدبّر الامور المنزل *P.* خانه دار *T.* اداره‌لو ـ اوی باقوب اداره ایدن || Les jeunes gens ne sont guère ménagers حدیث السنّ اولنلر تدبیر امور منزله مقتدر دکلدرلر C'est un homme fort ménager بغایت مدیر آدمدر — On appelle Ménagère, une femme qui a soin du ménage de quelqu'un *A.* مدیرة المنزل *P.* زن لالا سرا *T.* کهیه قادین — On dit, qu'un homme est bon ménager du temps, pour dire, qu'il l'emploie utilement بر وقتنی مدیرانه قوللنور بر آدمدر وقتنی عبث یره صرف ایتمز

MÉNAGERIE. Bâtiment où l'on entretient, pour la curiosité, différents animaux *A.* بیت السباع *P.* خانهٔ دد ودام *T.* آرسلانخانه || La ménagerie de Versailles ورسالیا آرسلانخانه‌سی

MENDIANT. Celui qui fait profession de mendier *A.* سائل ـ جرّار *P.* دریوزه‌گر ـ ساسی ـ خچگول ـ تلنگی *T.* دلنجی || Il y a des ordonnances contre les mendians سائللر حقنه نظامات وار در Hôpital pour renfermer les mendians سائللره مخصوص عمارت

MENDICITÉ. État d'indigence où l'on est réduit à mendier *A.* سؤال ـ سائلیت ـ جرّ *P.* دریوزه ـ دروازه ـ تلنه ـ تلنگ *T.* دلنجیلک || Il est réduit à la mendicité حال جرّ وسؤاله رسیده اولمشدر Ordonnance contre la mendicité حال سائلیتک منعنه دائر اولان فرمان

MENDIER. Demander l'aumône *A.* سؤال ـ استکفاف ـ مدّ الایادی السؤال *P.* دریوزه کردن ـ دروازه کردن ـ تلنه *T.* دلنمک || Il est réduit à mendier مدّ ایادیٔ جرّ وسؤاله محتاج اولدی Mendier son pain قوت لا یموت ایچون سؤال واستکفاف ایتمک sa vie بر کمسنه کفاف نفسنی تدارک ایچون جرّ وسؤال ایتمک Aller mendier de porte en porte دور ابواب ایله سؤال واستکفاف ـ قپودن قپویه دلنجیلک ایتمک ایتمک

Il signifie aussi, rechercher avec empressement et bassesse || Mendier des lettres de recommandation جرّ وسؤال صورتیله توصیه نامه‌لر طلب ایتمک Il va mendier les suffrages des uns et des autres زید وعمروک رأینی جرّ وسؤال صورتیله

دیلمکده در

MENÉE. Secrète et mauvaise pratique pour faire réussir une affaire *A.* دسیسة pl. دسایس ـ تلبیس pl. تلبیسات *P.* وضع شترکربه ـ فند *T.* تلبیسلك ـ دکبازلق || Menée sourde اوستی اورتیلو ـ دسیسهٔ سر پوشیده ـ دسیسهٔ مکتومه dangereuse دسیسهٔ منتجة الخطر دکبازلق Faire des menées ارتکاب دسایس وتلبیسات ایتمك J'ai découvert ses menées دسیسه‌سنی خارجه اخراج ایلدم

MENER. Conduire *A.* ایصال ـ اسرا *P.* روانیدن ـ رسانیدن *T.* یولی کوتورمك || Vous savez le chemin, menez-nous بزی کوتور ـ بیلورسك بزی ایصال ایله Si vous n'y avez jamais été, je vous y menerai مقدما اول طرفه کتدیکك یوغیسه سنی ایصال ایده‌رم Le précepteur qui le menait au collége فلانی مکتبه کوتورن معلم Mener une femme par la main بر خاتونی الندن طوتوب کوتورمك Ce chemin mène en tel endroit بو یول فلان ـ بو طریق فلان طرفه موصلدر طرفه وارر

Et conduire par force en quelque endroit *A.* تسییر ـ سوق *P.* راندن *T.* یورتدرمك ـ سورمك ـ کوتورمك ـ ایلتمك || Mener en prison محبسه سوق وتسییر ایتمك On le menait au supplice محل سیاسته کوتوررلر ایدی Mener des captifs en triomphe اسرایی ترتیب آلای غزا ایله سوق واسرا ایتمك Où menez-vous ces gens-là شو ادملری نه طرفه کوتوررسك ـ Il se dit aussi en parlant des troupes || Le capitaine mène sa compagnie یوز باشی زیر اداره‌سنده اولان جنکه سوق عسکری سوق ایدر Mener des gens à la guerre Mener à l'assaut یورویشه سوق وتسییر نفرات ایتمك ـ یورویشه سورمك ـ ایتمك ـ On dit figur. Mener des troupes à la boucherie عسکری مذبحه‌یه کوتورمك ـ Il se dit aussi des animaux || Mener les bêtes aux champs حیواناتی صحرایه قیره سورمك ـ سوق ایتمك Mener paître des vaches بقرانی اینکلری اوتلاغه کوتورمك ـ مرعایه سوق ایتمك Mener les chevaux à l'abreuvoir آتلری مسقایه سوق وتسییر ایتمك ـ صواده دوندرمك Mener un cheval en main آته قیادت ایتمك ـ آتی الده ـ آتی یدمك ـ آتی قیادت طریقیله کوتورمك ـ یدك چکرك کوتورمك ـ Et des voitures, des bateaux, etc. || Mener un carrosse هنطوی تسییر ایتمك J'ai un cocher qui mène bien عربه‌یی ایو سوق ایدر بر عربه‌جم وار در

On dit aussi figur. C'est à vous de mener le branle, pour dire, c'est à vous de mettre les autres en train سن اوك آیاق اولملوسك ـ Et dans le même sens, C'est lui qui mène les autres سائرلره اوك آیاق اولان فلاندر

On dit, Mener de front tant de chevaux attelés sur la même ligne عربه‌یه شوقدر راس بارکیری همعنان اولدرق قوشدرمق ـ متساوی الاقدام اولدرق ـ صف واحد اوزره قوشدرمق

Et figur. Mener de front plusieurs affaires que l'on conduit à la fois امور عدیده‌نك جمله‌سنی سلك واحد اوزره متساوی الاقدام اولدرق ـ یورتدرمك

On dit figur. Mener bien sa barque, pour dire, conduire bien ses affaires کشتیٔ اموربنی ماهرانه اداره ایتمك ـ ماهرانه یورتدرمك

MENER, signifie aussi, voiturer *A.* نقل ـ تسبیل *P.* روانیدن *T.* کوندرمك || Mener du blé au marché بازاره حنطه نقل des marchandises à la foire پنایره مال نقل وتسبیل ایتمك du bois par bateau قایق ایله اوطون نقل وتسبیل ایتمك ایتدرمك

Et se faire accompagner de ... ou par ... *A.* استصحاب *P.* معیّته ـ برابر کوتورمك *T.* با خود آوردن ـ برابر آوردن || Il mène bien des gens معیّتنه وافر آدم استصحاب کوتورمك Il mena tout le monde avec lui خلقك جمله‌سنی معیّتنه کوتوردی ایدر

Et introduire, donner accès *A.* ایصال ـ ایصال عند فلان نزد فلان *P.* سوق فی ملاقات فلان ـ فی حضور فلان *T.* کس اوردن ـ برکمسنه‌نك یاننه کوتورمك || Menez-moi chez ce ministre بنی فلان وکیلك یاننه کوتور Il nous mena chez son maître آغاسیله ـ بزی آغاسنك یاننه کوتوردی کوروشدردی

On dit figur., Cela ne mène à rien *A.* هیچ بر شیئی منتج دکلدر

MENER quelqu'un, signifie figur., diriger sa conduite, lui faire faire tout ce qu'on veut *A.* تجریر العقل ـ صرف الارادة *P.* زمام اختیار کسی بر وفق دلخواه تافتن *T.* برکمسنه آخرك ـ فلانك عقلنی استدیکی کبی چویرمك || Il le mène comme il veut عقلنی دیلدیکی طرفه چکمك فلانك عقلنی دیلدیکی طرفه صرف وتجریر ایدر Il mène ce peuple-là à sa fantaisie اول خلقك عقلنی

رأی خودنجه استدیکی - کیف ما یشاء صرف وتجریر ایدر

Il va comme on le mène دلخواهی اوزره چویرر - طرفه چکر چویردکلری طرفه - چکدکلری طرفه کیدر

L'ambition, l'intérêt le mène زمام اختیارینی جرّ وصرف ایدن حرص نام قاید فکر وخیالی حرص - وشان ومصلحت مخصوصه در - شان واقبال ومنفعت مخصوصه در

Se laisser mener par... تسلیم زمام اختیار بدست .P انقیاد - استجرار النفس .A چکدکلری یره کتمک .T || C'est un pauvre homme, il se laisse mener par un tel فلان فلانه استجرار نفس ایدر بر بیچاره عنان اختیارینی فلانک یدینه تسلیم ایدر بر عاجز - در آخرک النه تسلیم زمام انقیاد ایدر عجزه‌دندر - بی نوا در -

On dit aussi, il se laisse mener par le nez بورنندن چکیلور بر آدمدر

On dit proverb. Mener quelqu'un à la baguette, pour dire, le traiter avec hauteur, lui faire faire par autorité tout ce qu'on veut بر کمسنه‌یی باشنه حوالهٔ دورباش عنف وشدّت ایله قوللنمق - بر کمسنه‌نک باشنی قاقرق قوللنمق - Et mener doucement un homme, un esprit, pour dire, le conduire avec ménagement بر کمسنه‌یی رفق وملایمت ایله قوللنمق

Mener, se dit aussi figur. des choses, et signifie, en avoir le soin, la conduite A. ادارة P. کارسازی نمودن T. چویرمک || Mener la maison امور بیتی - قوناغی اداره ایتمک le négoce امور تجارتی اداره ایتمک une affaire بر مصلحتی اداره ایتمک une négociation بر مصلحتک مذاکره‌سنی اداره ایتمک Qui est-ce qui mène cette affaire-là? بو ماده‌یی اداره ایدن کیمدر

On dit aussi, Mener une vie sainte, une vie honnête, une vie scandaleuse عیش عزیز ومبارک ایله تعیّش ایتمک وعفاف حال ایله کچنمک وعیش موجب الریبه ایله تعیّش ایتمک

Il signifie aussi, amuser par de belles paroles A. تسویف ببوک ومکر وقت P. ممطلة بسوف وعسی - بلیت ولعلّ بوکون یارین T. بامروز وفردا پس انداختن - گذرانیدن - لیت ولعل ایله وقت کچورمک - دییه‌رک صاومق لیت ولعلّ ایله امیده دوشورمک || Il y a un an que vous me menez sans que je voie aucun effet de vos promesses بر ییلدنبرو ایتدیککک مواعیدک بر درلو اثرینی کوره‌میوب Il le mène de jour en jour بنی لیت ولعل ایله صاوارسک

Il le menait avec de belles paroles فلانی امروز وفردا دییه‌رک صاوار paroles کلمات فرح آمیز ایله فلانی صاومقدن خالی دکل کلمات دلفریب ایله تسویفدن - ایدی

MENEUR. Celui qui conduit une dame par la main A. قاید P. آرنده T. یدیجی - کوتوریجی

MENEURS D'OURS. Ceux qui mènent des ours dans les rues, et leur font faire des tours, pour amuser le peuple A. ملعب الدباب P. خرس بازنده T. آیوجی

MÉNINGE. T. d'Anat. Il se dit des membranes qui enveloppent le cerveau A. غشاء الدماغ - سمحاق P. پوست کاسهٔ سر T. باش جناغنک زاری

MENOTTES. Lien de fer ou de corde que l'on met aux mains des gens dont on veut s'assurer A. قید pl. قیود - غلّ الایادی pl. اغلال الایادی P. کُنده - دست آهنه T. الده اوریلان دمور - طوقد || On lui a mis des menottes اللرینه وضع اغلال اولندی - اللرینی اغلال ایله قید وبند ایتمشلردر Ôtez les menottes à ce prisonnier بو اسیرک الندن فک قیود ایله

MENSONGE. Discours avancé contre la vérité A. کذب pl. اکاذیب P. دروغ T. یلان || Grand mensonge کذب عظیم Dire un mensonge یلان سویلمک - ارتکاب کذب ایتمک Faire un mensonge بر یلان یاپمق - خلق کذب ایتمک Ce livre est plein de mensonges اکاذیبدن عبارت بر کتابدر

On appelle Mensonge officieux, un mensonge fait sans vouloir nuire à personne T. ضررسز یلان

Figur. Erreur, vanité A. باطل pl. اباطیل - خیال باطل pl. خیالات باطلة P. خیال بی اساس T. اصلسز شیْ || Le monde n'est qu'illusion et que mensonge A. کلّ ما فی الکون اوهام - بو دنیا خیالات باطله‌دن عبارتدر T. وهم او خیال وظلالدن

MENSONGER. Faux, trompeur. Il ne se dit que des choses A. کاذب - خادع P. فریبنده - دروغ آمیز - بی اصل T. اصلی یوق || Histoire mensongère حکایهٔ کاذبه promesse وعد کاذب Discours mensonger مقالهٔ کاذبه Les plaisirs mensongers تنعمات خادعه - تبصبصات خادعه Caresses mensongères نوازشهای دروغ آمیز - تلطیفات خدعه آمیز

MENSTRUE. T. de Chimie. Liqueur propre à dissoudre A. ماء محلّل P. آب گدازنده T. اریدیجی صو || L'eau régale est la menstrue de l'or تیزاب صویی آلتونی محلل بر صو در

MENSTRUEL. Qui a rapport aux règles des femmes *A.* حيضى || Le sang menstruel حيض قانى ـ دم حيض ـ دم حيضى Le flux سيلان حيض Les purgations menstruelles تطهيرات حيضية

MENSTRUES. T. de Méd. Les purgations que les femmes ont tous les mois *A.* حيض ـ محيض *T.* آى باشى ـ قاريلردن آقان اى باشى قانى

MENTAL. On appelle Oraison mentale, celle qui se fait sans proférer aucune parole *A.* صلاة وجدانية ـ Et restriction mentale, celle qu'on fait tacitement au-dedans de soi-même *A.* قيد شرط وجدانى ـ وجدانى

MENTALEMENT. Par la seule pensée *A.* وجدانًا || Les lois ne punissent pas ceux qui n'ont commis un crime que mentalement يالكز وجدانًا ارتكاب جنايت ايتمش اولنلر حقلرينه حسب الشريعه حكم تأديب جارى دكلدر

MENTERIE. Fausseté avancée dans le dessein de tromper *A.* كذب ـ مكذبة pl. مكاذب *P.* سخن دروغ آميز *T.* اصلى يوقدن سوز

MENTEUR. Qui ment *A.* كذّاب ـ ماين *P.* دروغگو ـ دروغى ـ دروغزن *T.* يلانجى || C'est un hardi menteur بى بركذّاب Il faut qu'un menteur ait bonne mémoire يلانجى يه ادبدر قوّت حافظه شرطدر

MENTHE. Plante *A.* نعناع *P.* پودنهٔ بوستانى *T.* نانه

MENTION. Commémoration *A.* ذكر *P.* ياد *T.* آكمه || Faire mention de quelqu'un بر كمسنه نك اسمنى ذكر ايتمك d'une chose بر شيئى ذكر ايتمك En faire mention honorable بر كمسنه نك ذكر جميلنى ايتمك En faire mention dans un traité درون عهدنامه ده ذكر ايتمك Il n'a point été fait mention de lui dans cette affaire بو ماده ده اسمى اصلا ذكر اولنديغى يوقدر ـ ياد اولنديغى يوقدر

MENTIONNER. Faire mention *A.* ذكر *P.* ياد كردن *T.* آكمق || Ce qui a été mentionné ci-dessus بالاده ـ بالاده ذكر اولنان بالاده ذكرى سبق ايدن ـ مذكور

Mentionné. *A.* مذكور *P.* ياد كرده *T.* آكلمش

MENTIR. Dire pour vraie une chose qu'on sait être fausse *A.* كذب ـ مين *P.* دروغ گفتن ـ دروغ زدن *T.* يلان سويلمك ـ خلاف سويلمك || La loi de Dieu défend de mentir شريعت اللهيه ده كذب ودروغ ممنوعدر Ne le croyez pas, il ment بى كلامنه اعتماد ايتمه يلان سويلر Il ment impudemment ـ باك وپروا ارتكاب كذب ايدر — On dit, qu'on a fait mentir le proverbe, pour dire, qu'on a fait une chose contraire à un proverbe autorisé dans le public مثل مشهورى تكذيب ايتمشلر در ـ On dit adverbialement, Sans mentir, pour dire, en vérité *A.* لا خلاف *P.* بيخلاف *T.* خلاف دكل || Sans mentir, c'est un méchant homme خلاف دكل بر خبيث آدمدر

MENTON. La partie du visage qui est au-dessous de la bouche *A.* ذقن pl. اذقان *P.* زنخ ـ زنخدان ـ كاچه *T.* اككك || Menton pointu اوجى سيورى اككك long ذقن طويل ـ plat اوزون اككك يصّى ذقن

MENTOR. Il se dit de celui qui sert de guide, de conseil et comme de gouverneur à quelqu'un *A.* مرشد *P.* لالا *T.* لالا || Il aurait besoin d'un mentor بر مرشده محتاج اولەجقدر

MENU. Qui n'est pas gros *A.* رقيق *P.* باريك *T.* اينجه Et qui n'est pas grossier *A.* دقيق ـ صغير *P.* خرد ـ خرده *T.* اوفاق || Homme menu باريك بدن ـ رقيق البدن آدم اينجه ـ عصاى رقيق Bâton menu چليمى اينجه آدم ـ آدم bois دقاق الاخشاب ـ چيبوق corde menue حبل رقيق مطر خرده pluie خط ـ خط دقيق écriture اينجه ايپ Menue چيسنتى يغمور ـ اينجه يغمور ـ باران خرده ـ رهمة ـ دقيق dragée اوفاق صاچمه ـ De la menue monnaie *A.* دراهم دقيقة ـ دقاق الدراهم *P.* درهم خرد *T.* اوفاق اقچه ـ Menu plomb, celui dont on se sert pour tirer aux oiseaux *A.* جلاهق دقيق *P.* مهرهٔ خرده ـ بندق خرد *T.* صاچمه ـ Figur. || La menue dépense de la maison revient d'ordinaire à tant قوناغك اوفاق خرده ـ تفك مصرفلرى عادتا شو مقداره بالغ اولور ـ مصارف خرد ـ دقاق المصارف Menus frais مصرفلرى مبالغ قليله ـ مبالغ جزئيّه Menues sommes اوفاق مصرفلر

On appelle, Le menu peuple, le bas peuple *A.* رعاع الناس ـ سفلة الناس ـ ادانى الناس *P.* فرومايگان ناس *T.* خذله مقولەسى خلق

Et menus plaisirs, certaines dépenses qui n'entrent pas dans la dépense ordinaire de la maison du roi *T.* جيب همايون || Trésorier des menus plaisirs جيب همايون اموالى مصارفى خزينه دارى ـ Il se dit aussi en parlant des particuliers *T.* جيب خرجلغى || Cet enfant a tant pour ses menus plaisirs بو طفله جيب خرجلغى اولدرق شو قدر ويريلور

Et menus suffrages, des petits profits qui sont attachés à une charge *A.* عوايد متفرّقة *P.* عوايد پراكنده *T.* اوفاق تفكك || Il tire tant de sa charge avec les menus suffrages عوايدلر منصبك ايرادندن اوفاق تفكك عوايدلريله معاً شومقدار پراكنده عوايد ايله معاً ـ اقچه حاصل اولور

Et menus droits, les extrémités d'un animal, dont on fait certains ragoûts *A.* p. جزارات *T.* سقاط

On dit, Compter par le menu, pour dire, avec un grand détail *A.* مداقّة *P.* در حساب خرده‌كاری كردن *T.* اينجه‌دن اينجه‌دن اينجه‌يه حساب ايتمك ـ اينجه‌يه حساب كورمك

MENU, adv. En fort petits morceaux *A.* فتيتاً *P.* ريزه ريزه *T.* اوفاق اوفاق || Je le hacherai menu comme chair à pâté قيمه كبی اوفاق اوفاق طوغرايه‌جغم

MENUAILLE. Il se dit d'une grande quantité de petits poissons *A.* جمّ البلم *P.* گروه خرده ماهی *T.* اوفاق بالق بلوكی

MENUISERIE. L'art du menuisier *A.* فنّ البرّاء *P.* تراشگری *T.* طوغرامه‌جيلق || Ouvrage de menuiserie طوغرامه‌جی *T.* چوب ايشی

MENUISIER. Artisan qui travaille en bois pour les menus ouvrages *A.* برّاء *P.* تراشگر چوب *T.* طوغرامه‌جی || Garçon menuisier طوغرامه‌جی اوشاغی

MÉPHITIQUE. Qui a une qualité malfaisante *A.* وخيم *P.* كوتو *T.* وخامترسان || Vapeur méphitique بخار وخيم

MÉPHITISME. Qualité méphitique *A.* وخامت *P.* بدی *T.* كوتولك

se MÉPRENDRE. Se tromper *A.* غلط ـ سهو *P.* خطا كردن *T.* ياكلش وارمق ـ ياكلمق || Je ne me suis jamais mépris au jugement que j'ai fait de cet homme شو آدمك حقنده اعتقادم وقتاً من الاوقات مقارن سهو وخطا اولمش دكلدر Je ne vous devais que cette somme, nous nous sommes mépris سكا دينم شو مقدار ايدی حسابمزده سهو وخطا ايتمشسز Je crains que vous vous ne mépreniez سهو وغلطه دوچار ـ ياكلشمك اوله‌جغندن خوف ايدرم Vous vous êtes mépris ياكلش واردك

MÉPRIS. Sentiment par lequel on juge une personne indigne d'egard, d'estime *A.* تحقير ـ حقارت ـ مهانت ـ هوان *P.* خواری *T.* آلچقلتمه || Mépris outrageant موجب خزی ورسوايی تحقير منتج الرذالة insupportable اولدجق تحقير injurieux تحقير عظيم دائرۀ تحملدن خارج تحقير Il l'a traité avec le dernier mépris فلانه تحقير عظيم ايله معامله ايلدی Des paroles de mépris كلمات تحقير آميز Sensible au mépris اطوار تحقير آميزدن متأثر Avoir du mépris استحقار ايتمك Témoigner du mépris اظهار تحقير ومهانت ايتمك souffrir تحمّل مهانت وحقارت ايتمك Tomber dans le mépris دوچار گرفتار خواری وهوان اولمق ـ ذل وحقارت اولمق Il a du mépris pour les choses qui méritent le plus de respect واجب الاحترام اولان شيلری تحقير ايدر استحقار ايدر ـ Le mépris de la vie, de la mort استحقار عمر واستحقار موت des richesses استحقار مال وثروت des grandeurs استحقار اسباب رفعت ومنزلت des honneurs استحقار اسباب مجد واقبال ـ

Il se dit au pluriel, des paroles et des actions de mépris *A.* pl. تحقيرات *P.* خواريها *T.* آلچقلتمه‌لر || Je ne suis pas fait pour souffrir vos mépris تحقيراتی تحمّل ايتديككك ايده‌جك اربابدن دكلم Les caresses et les mépris de la Cour دولتك تلطيفات وتحقيراتی

Au MÉPRIS. Au préjudice, sans avoir égard *A.* استحقاراً ـ اعتبار ـ صايميرق *T.* بيحرمتی *P.* من غير حرمة بو فعلی شرع || Il a fait cela au mépris des lois ايتميدرك شرع وقانونه اعتبار ايتميدرك ـ وقانونی استحقاراً ايشلدی Il a fait cela au mépris de sa parole وعده‌ايتديكی ايشلدی حرمت واعتبار ايتميدرك شو ايشی ايتدی

MÉPRISABLE. Qui est digne de mépris *A.* واجب التحقير ـ شايان ـ شايان خواری *P.* مهين ـ واجب التذليل ـ محقّر خصايل مهينه *T.* آلچق استهانت || Qualités méprisables Homme méprisable واجب التحقير بر آدم Il s'est rendu méprisable par sa mauvaise conduite سوحركتی تقريبيله بين الناس مهين ومحقّر اولدی Il n'est rien de plus méprisable que de flatter les méchants فسده واشراری تلطيف ايتمك قدر شايان حقارت اولدجق شی يوقدر Le monde estime bien des choses qui sont fort méprisables خلق غايت استحقار واستهانتی موجب اولدجق شيلره اعتبار ايده كلمشدر

MÉPRISANT. Qui marque du mépris *A.* محقّر ـ مهين *P.* خوار بينا ـ تحقير آميز ـ آلود استهانت *T.* آلچقلديجی || Des manières méprisantes اطوار تحقير آميز Un air méprisant سيمای تحقير آميز

MÉPRISE. Inadvertance, erreur de celui qui se méprend *A.* سهو ـ وهل *P.* كم دقتى *T.* ياكلش وارمه || Grande méprise grossière سهو غليظ وهل عظيم Cela a été fait par méprise بو شئ سهواً ووهلاً واقع اولمشدر Il faut relire cet acte, de peur de méprise سهودن احترازاً بو سند تكرار قرائت اولنمق اقتضا ايدر

MÉPRISER. Avoir du mépris *A.* اهانة ـ استحقار ـ تحقير *P.* استهانة ـ بچشم خوارى ديدن ـ خوار وحقير شمردن *T.* آلچقلتمق ـ خوارسنمق ـ خوارلمق || C'est un homme qui méprise tout le monde عالمديى تحقير ايدر بر ادمدر qui méprise tout ce qui n'est pas lui نفسندن ماعداسنى استحقار ايدر بر كمسندنك Il ne faut mépriser personne هيچ بر كمسنديى ـ حقنه تجويز تحقير ايتمك روا دكلدر عين تحقير ايله كورملو دكلدر Il ne faut pas mépriser les pauvres, les malheureux فقرا ومحتاجينى تحقير ايتمك جائز دكلدر Il méprise tous les conseils qu'on lui donne كندويه ويردكلرى نصيحتلرى استحقار ايدر Mépriser les richesses مال وثروتى استحقار ايتمك

MÉPRISÉ. *A.* تحقير ديده ـ خوار *P.* ذليل ـ مستهان ـ محقر *T.* آلچقلنمش ـ خوارلنمش

MER. L'amas des eaux qui environnent la terre *A.* بحر pl. بحار ـ دأماء *P.* دريا *T.* دكز || La grande mer, ou la mer Océane *A.* بحر محيط ـ قاموس ـ اوقيانوس *T.* ديش دكز La mer Méditerranée *A.* بحر روم *T.* ايچ دكز La mer Pacifique بحر مطمئن La mer du Sud بحر جنوبى La mer Glaciale بحر منجمد La mer Égée اطه‌لر آره‌سى دكزى La mer Ionique بحر يونان ـ جزاير يونانيه دكزى La mer Noire بحر سياه ـ قره دكز ـ آقدكز La mer Blanche بحر سفيد La mer Adriatique بحر ونديك كورفزى دكزى La mer Baltique بحر بالطق La mer Rouge *A.* بحر قلزم *T.* سويس دكزى La mer Caspienne *A.* بحر خزر La mer Morte *A.* بحر ميت Mer navigable بحر سهل السير ـ بحر ممكن السير orageuse *A.* بحر شديد الجيشان ـ بحر جياش *T.* دريا *P.* فورتنه‌سى چوق دكز irritée *A.* بحر ناجخ *P.* درياى بحر ـ بحر هياج agitée *A.* كورلده‌يجى دكز *T.* خشمناك *P.* درياى جوشان وخروشان *A.* شديد الهيجان calme *A.* بحر ساكن *P.* درياى آرميده *T.* ليمانلق دكز poissonneuse *A.* بحر كثير السمك *P.* درياى ماهى دار *T.* بالغى چوق

pleine d'écueils et de bancs *A.* بحر كثير الصخور والرمال *T.* شابلرى وقوملغى چوق دكز Le rivage de la mer *A.* ساحل البحر ـ سيف البحر *P.* لب دريا *T.* دكز ياليسى les côtes *A.* شواطى البحر *P.* كنارهاى دريا *T.* دريا كنارلرى les sables *A.* رمال البحر *P.* ريگستان دريا ـ دكز قيبلرى *T.* دكز قوملقلرى le sein بطن بحر ـ جوف بحر les flots, les vagues امواج دريا ـ دكز طالغه‌لرى Le flux et reflux de la mer جزر ومد دريا Aller sur mer, en mer دريا ده سير وسفر ايتمك Monter sur mer دكزه چيقمق Faire voyage par mer بحراً سفر ايتمك Être en haute mer, en pleine mer انكينده دكز آچيغنده اولمق ـ اولمق Mettre un vaisseau en mer سفينه‌يى دكزه سوق وتسيير ايتمك Une armée de mer عسكر بحرى Cet État est puissant sur mer بو دولتك قوت بحريه‌سى چوقدر Ce corsaire courait la mer avec tant de vaisseaux, infestait les mers فلان قورصان شو قدر سفينه ايله دريايه گشت وگذار ايده‌رك ايقاع مضار گوناگوندن خالى دكل ايدى Tenir la mer درياده مداومت ايتمك Nettoyer la mer de pirates روى دريايى ازابانديد طايفه‌سندن تنقيه وتطهير ايتمك Couvrir la mer de vaisseaux روى دريايى كمى ايله قاپلمق Il est homme de mer ارباب بحردندر C'est un homme nourri, accoutumé à la mer درياده نشو ونما بولمش ودريا ايله اعتياد وموالفت ايتمش بر آدمدر

On dit, Mettre à la mer, pour dire, faire partir un vaisseau, une flotte سفينه‌يى ياخود دونمايى دكزه چيقارمق – Et que la mer est basse en un endroit, pour dire, qu'il n'y a pas beaucoup d'eau دريا فلان محلده صيغدر || La mer est basse à cette côte, on n'y trouve que deux ou trois brasses d'eau بو ساحلده دريا صيغدر اوچ درت قولاجدن زياده صو يوقدر – Et qu'il est basse mer, pour dire. que la mer est vers la fin de son reflux جزر دريانك ختامى قريبدر

On appelle Pleine mer, Haute mer, la mer la plus éloignée des rivages *A.* جمة البحر *T.* انكين ـ انكين يرى ـ دكزك دكز آچيغى ـ

On dit figur. d'un gourmand, ou d'un homme avide de bien, que c'est un homme qui veut avaler la mer et les poissons دريا وما فيهايى يوتسه ـ دريا وما فيهايى يوتمق استر ننا كتوروز

On dit proverb., C'est porter l'eau à la mer, pour dire, c'est

porter une chose en un lieu où cette chose abonde دريايه صو دريايه صو كتورمكدن فرقى يوقدر - كتورمكدر - On dit proverb. des petits secours qu'on porte où il en faudrait de très-grands, C'est une goutte d'eau jetée dans la mer *A.* كقطرة الماء بالنسبة الى الدأما *T.* دكزه بر طمله صو دوكمك كبيدر

MERCANTILE. Qui concerne le commerce *A.* متعلق - تاجرى *P.* بالتجارة *T.* سوداگرى || بازركانلغه متعلق Contrat mercantile تجارته متعلق مقاوله سندى profession تاجريه حرفت esprit بازركان عقلى - عقل تاجرى

MERCANTILLE. Négoce de peu de valeur *A.* صيدلة *P.* پيلورى *T.* چرچيلك

MERCENAIRE. Il se dit du travail qui se fait seulement pour le gain et pour le salaire *A.* وابستهٔ مزد *P.* منوط بالاجرة *T.* اجرتلو - اجرته باغلو || Labeur, travail mercenaire اجرت ايله ايشلنان ايش - خدمت وزحمت - On dit, qu'un homme est mercenaire, pour dire, qu'on lui fait faire tout ce qu'on veut pour de l'argent *A.* عبيد الاجرة *P.* مزد پرست *T.* نفسنى اقچه‌يه صاتر

On appelle, Troupes mercenaires, des troupes étrangères dont on achète le service *A.* عسكر مستكرا *P.* لشكر بمزد گرفته *T.* اجرتلو عسكر

MERCENAIRE, au substantif. Ouvrier qui travaille à la journée pour de l'argent *A.* اجير *P.* مزدور *T.* كونده‌لكجى || Il ne faut pas retenir le salaire du mercenaire اجيرك اجرتنى آليقويمق جائز دكلدر

MERCENAIREMENT. D'une façon mercenaire *A.* بجعالة - باجرة *P.* بمزد *T.* اجرت ايله || Agir mercenairement اجرت ايله عامل اولمق

MERCERIE. Toutes sortes de marchandises dont les merciers ont droit de faire trafic *A.* تجارة الثياب *P.* كالا فروشى *T.* قماشجيلك - On dit, Le corps de la mercerie, pour dire, le corps des merciers *A.* صنف الثوابين *P* صنف كالا *T.* قماشجى اصنافى فروشان

MERCI. Miséricorde. Il ne se dit qu'en ces phrases: Crier, demander merci *A.* الامان *P.* زنهار خواستن *T.* امان ديو چاغرمق

On dit, Être à la merci de quelqu'un, pour dire, être à sa discrétion بر كمسنه‌نك اراده‌سنه گردنداده اختيار اولمق || Être à la merci du vainqueur غالبك مرحمتنه قالمق - مرحمتنه قالمق - On dit aussi, qu'un berger a laissé ses brebis à la merci des loups فلان چوبان كندو قويونلرينى قوردلرك انصافنه حواله ايله براقدى qu'un homme a passé la nuit dans un bois à la merci des bêtes sauvages نفسنى وحوش وسباعك مرحمتنه حواله ايله كيجه‌يى اورمان ايچنده كچوردى Être à la merci des flots نفسنى امواج دريانك حكمنه براقمق

GRAND MERCI, signifie, je vous rends grâce *A.* رضى الله عنك *P.* برخوردار باش *T.* برخوردار اول - بركات ويرسون الله سندن راضى اوله -

DIEU MERCI. *A.* الحمد لله - حمدًا لله - شكرًا لله *P.* خدارا شكر *T.* اللهم شكر اولسون - شكر الله

MERCIER. Marchand qui vend en gros ou en détail toutes sortes de marchandises, et surtout de celles qui servent à l'habillement et à la parure *A.* ثواب - بيّاع الثياب *P.* كالا فروش *T.* قماشجى

On appelle aussi Merciers, les porte-balles qui vont par les rues et qui vendent des menues marchandises *A.* معنك *P.* خرده فروش كوچه گرد *T.* بوغچه‌جى - اياق بازركانى

MERCREDI. Le quatrième jour de la semaine *A.* اربعاء pl. اربعات *P.* چهار شنبه *T.* چارشنبه

MERCURE. La planète la plus proche du soleil *A.* عطارد *P.* تير || Mercure en conjonction قرانده اولان عطارد Mercure opposé à Saturne زحله ناظر اولان كوكب عطارد Les divers aspects de Mercure عطاردك مناظر مختلفه‌سى Mercure est en quadrature avec telle ou telle planète عطارد فلان سياره ايله تربيعده در

MERCURE. Vif-argent *A.* زئبق *P.* سيماب - ژيوه *T.* جيوه || Frotter avec du mercure جيوه ايله اوغوشدرمق - On dit, Fixer le mercure, pour dire, l'unir de telle sorte avec un autre corps, qu'il ne puisse redevenir coulant *A.* تعقيد الزئبق *P.* سيمابرا سخت كردن *T.* جيوه‌يى طوبلشدروب براشدرمك On n'a pas encore trouvé le moyen de fixer le mercure زئبقك تعقيدى فنى هنوز بولنمامشدر

MERCURIEL. Qui contient du mercure *A.* مزئبق *P.* ژيوه‌دار *T.* جيوه‌لو || Onguent mercurial جيوه‌لو مرهم

MERCURIFICATION. L'opération par laquelle on tire le mer-

cure des métaux *A.* فنّ الاستخراج الزنبق

MERDE. Excrément *A.* غائط - رجيع *P.* گوه *T.* نجاست - بوق

MÈRE. Femme qui a mis un enfant au monde *A.* امّ pl. امّهات - والدة *P.* مادر - مام *T.* آنا || Bonne mère والدهٔ مشفقه mauvaise والدهٔ خبيثه Parent du côté de la mer قريب لامّ - حصم آنا طرفندن Ils sont frères de père et de mère لابوين قرنداشدرلر - Il se dit aussi des animaux *A.* امّة pl. امّات *P.* مادر *T.* آنا

On dit d'une femme, qu'elle est la mère des pauvres *A.* امّ الفقرا *P.* مادر بيچارگان *T.* فقرا آناسى - Il se prend figur. pour Cause *A.* امّ - منشاء || L'ambition est la mère de tous les désordres حرص نام وشان امّ الفساداتدر L'oisiveté est la mère de tous les vices عطلت وبيكارى امّ المعايبدر La défiance est la mère de la sûreté عدم اعتماد منشاء امنيتدر La Grèce a été la mère des beaux arts يونان قديم امّ الصنايع شريفه ايدى

Il signifie aussi, Matrice dans ces phrases, Mal de mère, Vapenr de mère. V. Matrice.

BELLE-MÈRE. C'est, à l'égard des enfans, la femme que leur père a épousée après la mort de leur mère *A.* رابّة *P.* مادر ماريره - اندر *T.* اوكى آنا - À l'égard du gendre, c'est la mère de sa femme *A.* امّ الزوجة - ختنة *P.* خسره - خسرينه *T.* قاين آنا - À l'égard d'une bru, c'est la mère de son mari *A.* امّ الزوج - حماة *P.* مادر شوى *T.* قاين آنا

GRAND'MÈRE. Aïeule *A.* جدّة - والدة كبيرة *P.* مادر بزرك *T.* بيوك آنا - بيوك والده || Grand'mère du côté paternel بابا طرفندن بيوك والده - لاب جدّه

MÈRE NOURRICE. Celle qui nourrit de son lait un enfant, et qui en prend soin au lieu de sa mère naturelle *A.* راضعة - مرضعة *P.* بادسين *T.* سود آنا

MÈRE, adj. Il n'est d'usage que dans les mots suivans:

MÈRE GOUTTE. La vin le plus pur qui coule de la cuve, sans que le raisin ait été foulé *A.* سلافة - سلاف *P.* شيرهٔ ناب *T.* صيقلماش صافى اوزم شرابى

MÈRE LAINE. La laine la plus fine qui se tond sur une brebis *A.* نقاوة الصوف *P.* گزيدهٔ پشم *T.* بيپاغينك اك اعلاسى

LA MÈRE PATRIE. Une ville-mère d'où sortent des colonies *A.* امّ القرا

LANGUE MÈRE. Une langue dont sont dérivées d'autres langues *A.* امّ الالسنة *P.* مادر زبانهاى ديگر *T.* آنا ديل

DURE-MÈRE, et PIE-MÈRE. Les deux membranes qui enveloppent le cerveau. La première s'appelle *A.* امّ الرأس - امّ الدماغ La seconde *A.* امّ الهام

MÉRIDIEN. Grand cercle de la sphère, qui passe par les pôles du monde et par le zénith *A.* دائرة النصف النهار

PREMIER MÉRIDIEN. Celui duquel on compte tous les autres *A.* مبداء الطول

LA MÉRIDIENNE, ou LIGNE MÉRIDIENNE, est une ligne droite tirée du nord au sud dans le plan du méridien *A.* خطّ الطول

MÉRIDIENNE. Sommeil que l'on prend après le dîner *A.* قيلوله - غائرة *P.* خواب نيمروز *T.* اويله اويقوسى || Faire la méridienne اويله - اويله اويقوسنه وارمق - تقيّل ايتمك وقتنده اويومق

MÉRIDIONAL. Qui est du côté du midi par rapport au lieu dont on parle *A.* جنوبى || Pays méridional ممالك جنوبيّه‌دن بر مملكت Les régions méridionales اقطار جنوبيّه Les peuples méridionaux امم جنوبيّه Le pôle méridional قطب جنوبى L'Amérique méridionale آمريقانك سمت جنوبيسى - ممالك جنوبيّه‌سى

MERISE. Cerise sauvage *A.* قراصياء برّى *P.* گلنار كوهى *T.* يبان كراسى

MÉRITE. Qualités qui rendent digne d'estime celui qui les possède *A.* براعة الخصلة - لياقت - اهليّت *P.* شايستگى ذات *T.* يرارلق - اهللك || Grand mérite اهليّت كامله supérieur اهليّت فايقه distingué ممتاز - لياقت باهر الامتياز لياقت اولان الاقران personnel لياقت ذاتيه Homme de mérite ارباب اهليّتدن - صاحب اهليّت بر ادم Je connais son mérite لياقت واهليّتى معلوممدر Cet homme a son mérite بهره دار لياقت - كندويه مخصوص اهليّتى وار در Il n'est pas sans mérite مايهٔ اهليّتدن بى بهره واهليّتدر لياقت واهليّتنك مكافات دكلدر Cela est dû à son mérite اهليّت بابنده - ناقص اللياقه در Il a peu de mérite لازمه‌سيدر نقصان Son peu de mérite est cause que... كم بضاعه در براعت اهليّتى بوكا سبب اولمشدر كه J'estime son mérite قدر لياقتى خصالنه حرمت ايدرم Reconnaître le mérite لياقت واهليّته حرمت ايتمك Considérer le mérite بيلمك

Il faut donner cela au mérite, non à la faveur بو كيفيت مساعده‌يه دكل كندو لياقت واهليتنه حمل اولنمق اقتضا ايدر On a récompensé en lui le mérite de ses ancêtres اجدادنده اولان براعت خصال واهليت با كمالك مكافاتى كندو نفسى حقنده اجرا اولندى La modestie doit accompagner le mérite ضم نفس اهليتك رديف ورفيقى اولمق لازمدر

En parlant des choses, il se dit de ce qu'elles ont de bon et d'estimable *A.* قدر *T.* ارج ـ قدر *P.* فضيلت ـ مزيت ‖ Cela relève le mérite de cette action بو حالت اول فعلك قدر وقدرينى تزييد واعلايه ومزيتنى بر قات دخى آرتورر ايتديكى Ce qu'il a fait est d'un grand mérite وسيله اولور فعلك قدرى جليلدر César et Pompée avaient chacun leur mérite, mais c'étaient des mérites différents قيصر روم ايله فلان شخصك هر برنده مختلف الاحوال اولدرق برر كونه فضيلت وار ايدى L'un de ces peintres excelle dans le dessin, et l'autre dans le coloris; deux mérites qui ont chacun leurs partisans بو مصورلرك برى فن رسمده وديكرى صنعت ترتيب الوانده ممتاز الاقران اولوب بو ايكى مزيتلرك هر برى ايچون بشقه مشتاقين وطرفداران وار در

On dit, Se faire un mérite de quelque chose, pour dire, tirer gloire d'avoir fait quelque chose *A.* افتخار *P.* فخر كردن ـ فخر زدن *T.* اوكونمك

Et se faire un mérite de quelque chose auprès de quelqu'un, pour dire, faire valoir auprès de quelqu'un ce qu'on a fait pour lui *A.* امتنان ـ عرض المنة *P.* منت نمودن ـ تحميل جميلة ـ منت كردن *T.* منت صاتمق ـ منت ايتمك

MÉRITE. Ce qui rend digne de récompense ou de punition *A.* استحقاق *P.* سزايى ـ شايستگى *T.* كركلولك ‖ Dieu nous jugera selon le mérite de nos oeuvres جناب رب العالمينك حكم صمدانيسى استحقاق اعمالمزه كوره حقمزه جريان ايده‌جكدر ـ الله تعالى حضرتلرى ما يستحق اعمالمز هر ايده‌جكدر نه ايسه آكا كوره حقمزه اجراى حكم ايده‌جكدر Dieu récompense ou châtie suivant le mérite جناب بارى هر كسك حقنده على ما يستحق مكافات وياخود مجازات ايدر

On dit en mauvaise part, Il sera traité selon ses mérites جزاسنى بوله‌جقدر ـ جزاى ما يليقنى بوله‌جقدر

MÉRITER. Être digne de... se rendre digne de... *A.* استحقاق *P.* كسب الاستحقاق ـ شايسته شدن ـ سزا شدن ـ شايان

شدن ـ سزاوار شدن *T.* كركمك ـ مستحق اولمق ‖ Mériter récompense مستحق مكافات اولمق punition مستحق تأديبه ـ سزاوار تأديب اولمق châtiment شايان نكال اولمق grâce مستحق عفو اولمق وعقوبت اولمق Je n'ai pas mérité cela مستحق دكلم ـ بوكا لايق دكلم Il lui faut donner cette charge, il l'a bien méritée بو منصبه مستحق اولمغله كندويه توجيه اولنمق اقتضا ايدر Ce tableau mérite une belle bordure بو تصوير بر كوزل كناره شايسته در Ce présent-là mérite un grand merci بو هديه تشكر عظيمه سزا در C'est un homme qui mérite d'être considéré شايان حرمت واعتبار بر آدمدر Ce crime mérite la mort قتله سزا بر جرمدر Cela mérite qu'on y songe بو ماده شايان ملاحظه ودقتدر Cela mérite réflexion محل تأمل ومطالعه ـ شايان مطالعه در ـ On dit absolument, Cet homme mérite beaucoup, pour dire, qu'il est digne de récompense من كل الوجوه مستحقدر ـ سزاوار مكافاتدر ـ On dit aussi, Bien mériter de son prince, de l'État, de sa patrie, des Lettres, pour dire, faire pour son prince, etc. des choses dignes de louange پادشاهك وملكك ودولتك ووطنك اوغورينه وعلوم ومعارف خصوصنده شايان تحسين وآفرين اوله‌جق مساعئ مشكوره صرف مستحق ثنا وتحسين اوله‌جق صورت ايله امك ـ ايتمك صرف ايتمك

On dit aussi, qu'une nouvelle mérite confirmation بو خبر تصديقه محتاجدر

MÉRITÉ. *A.* مستحق *P.* شايان ـ شايسته ـ سزا ـ سزاوار *T.* كركلو

MÉRITOIRE. Il se dit de ce qui mérite récompense dans l'autre vie *A.* مأجور ـ مثوب ـ مثاب ـ مثوبة pl. مثوبات ـ مبرور ـ سزاوار اجر ـ شايان ثواب *P.* موجب الاجر والثواب ـ ثوابلو *T.* وثواب ‖ La mort de Jésus-Christ rend nos bonnes oeuvres méritoires حضرت عيسينك وفاتى تقريبيله اعمال صالحه‌مز مستحق اجر وثواب اولمش اولور Cela est méritoire devant Dieu بو عمل عند الله تعالى مأجور ومثابدر L'aumône est méritoire لوجه الله تعالى ويريلان صدقه موجب اجر وثوابدر Le jeûne est une oeuvre méritoire صيام ثواب جزيله مؤدى اولان اموردندر

MÉRITOIREMENT, adv. *A.* على وجه الاستثابة ـ مثوبا ـ مأجورا *P.* ثوابكارانه ـ بر وجه ثواب *T.* ثوابلو اولدرق ـ بادئ ثواب

اولەجق وجهلە || Pour faire l'aumône méritoirement, il faut la faire pour l'amour de Dieu صدقە فی سبیل الله ویرلدیکی حالدە مأجوراً ومثاباً ویرلمش اولور

MERLE. Oiseau noir *A.* شحرور pl. شحارير *T.* قرەطاوق

MERVEILLE. Chose admirable *A.* عجيبة ـ اعجوبة pl. عجایب pl. عجایب *T.* شكفت آور *P.* غرايب pl. غريبة ـ اعاجيب || Grande merveille اعجوبۀ نادر الوقوع غريبۀ عظيمە rare ـ بو شيئى غرايبدن عد Il regarde cela comme une merveille نظر استغراب ايلە مشاهدە ايدر ـ ايدر Il dit des merveilles عجايب وغرايب نقل ايدر Il nous raconte des merveilles de ce pays-là اول مملكتە دائر احوال عجيبە نقل ايدر Il fut surpris à la vue de tant de merveilles بو قدر عجايب وغرايبك تماشاسندن دوچار حيرت اولمشدر Il a payé ses dettes, c'est merveille كافۀ ديوننى ادا ايلدى بو بر امر عجايب ـ امر مستغرب دكلدر Ce n'est pas merveille غريبدر La merveille est en ce que... غريبى شو دركە C'est دكلدر une merveille que cet esprit-là بو عقل غرايب زماندندر La merveille de nos jours, de notre siècle غريبۀ دهر ـ غريبۀ زمان

À MERVEILLE. Parfaitement bien *A.* فوق الاعلا ـ اعلا الاعلا ـ پك ايو *T.* در بهترين مراتب *P.* على درجة العليا فوق الاعلا وعظ || اعلادن اعلا وجهلە Il prêche à merveille درجۀ عليادە رسم وتصوير ايدر Il peint à merveille ايدر

MERVEILLEUSEMENT. Extrêmement, d'une façon merveilleuse على ـ على وجە التعجب ـ غاية الغاية ـ فوق الغاية *A.* اعجاب سازانە ـ شكفت آميزانە *P.* طريق الاعجاب *T.* عجب كتورەجك وجهلە ـ زيادەسيلە || Elle est merveilleusement belle حسن وجمالى بادئ ـ غاية الغايە حسنا در تعجب اولەجق مرتبەدە در Une imagination merveilleusement féconde بادئ استعجاب اولەجق مرتبەدە مثمر ونما دار فوق الغايە مثمر ـ اولان قوت متخيلە Il s'acquitte de son devoir merveilleusement bien وجيبۀ حالنى غاية الغايە احسن صورت ايلە ادا ايدر V. À merveille.

MERVEILLEUX. Admirable, surprenant *A.* موجب ـ مستغرب محير العقول ـ موجب الاعجاب ـ مستعجب ـ الاستغراب عجبلندريجى *T.* حيرتبخشا ـ حيرتفرما ـ شكفت فرما *P.* موجب استغراب || عجبە كتوريجى ـ Esprit merveilleux محير عقول اولەجق عقل C'est un homme merveilleux اولەجق بونك قدر بر آدمدر Je ne vis jamais rien de plus merveilleux

موجب استغراب اولەجق شئ منظورم اولمش دكلدر Cela a eu un effet, un succès merveilleux بونك اثر ونتيجەسى اغرب غرايبدندر ـ حيرتفرماى عقول اولەجق احوالدندر ـ Il se dit aussi des choses excellentes en leur espèce *A.* اعلا فوق الاعلا ـ الاعلا *P.* بهترين *T.* پك ايو || Voilà du vin merveilleux اشتە اعلا الاعلا بر بادە Les draps de cette fabrique sont merveilleux بو كارخانەنك چوقەلرى فوق الاعلا فلان كارخانەدە نسج اولنان چوقەلر حيرتفرماى عقول ـ در اولەجق مقولەدندر

MÉSAISE. Malaise. V. ce mot.

MÉSALLIANCE. Mariage avec une personne d'une condition fort inférieure *A.* مزاوجة مع غير كفوء ـ نكاح بغير كفوء *P.* نكاح بنا همتا *T.* اويغون اولميان ايلە نكاح || Les mésalliances sont rares en Allemagne آلمان ديارندە كفوء اولميانلر ايلە نكاحلر نادر در Les mésalliances des gens de qualité empêchent leurs enfans d'être chevaliers de Malte اهل قدر وحيثيت اولان ذواتك كفوء اولميانلر ايلە مزاوجتلرى اولادلرينك مالطە قواليرلكى رتبەسيلە بكام اولملرينە مانع اولور

MÉSALLIER. Marier à une personne d'un rang fort inférieur *A.* تزويج مع غير كفوء *P.* بنا همتا نكاح كردانيدن *T.* اويغون اولميان ايلە اولندرمك || Ce tuteur refuse un parti fort riche, pour ne pas mésallier sa pupille فلان ولى تحت ولايتندە اولان صغيرەيى كفوء اولميان ايلە اولندرمكدن احترازاً غاية الغايە مالدار بر طالبى رد ايلدى

SE MÉSALLIER *A.* عقد النكاح مع غير كفوء ـ تزوج مع غير كفوء *P.* بنا همتا نكاح بستن *T.* اويغون اولميان ايلە نكاح اولمق ـ اويغون اولميان ايلە اولنمك || La Noblesse Allemande ne se mésallie guère آلمان اصلزادەلرى كفوء اولميان ايلە عقد نكاحە چندان رغبت ايتمزلر Je n'ai pas voulu me mésallier كفوء اولميان ايلە تزوجە راضى اولمدم

MÉSALLIÉ. *A.* منكوح مع غير كفوء *P.* بنا همتا نكاح كردە *T.* اويغون اولميان ايلە اولنمش

MÉSARAÏQUE. T. d'Anat. Qui a rapport au mésentère *A.* متعلق بحوية *P.* متعلق رودۀ گردە پيچ *T.* قيورم بغرسغە حويەيە متعلق اولان عروق || Les veines mésaraïques متعلق

MÉSARRIVER. Il se dit d'un accident fâcheux qui arrive à la suite de quelque chose *A.* انجرار الى سوء النتيجة *P.* بانجام نا خوش رسيدن *T.* صوكى فنا ـ صوكى فنايە وارمق

چيقمق || Si vous ne changez de conduite, il vous en mésarrivera تبديل مسلك ايتميدجك اولور ايسدك حالك طور وحركتكى - سز تجديد سنجق اولدجغى امر مقرر در صوكى - دكشدرمز ايسدك صوكى فنا چيقدجغى دركار در فنايه وارەجغى

MÉSAVENIR. Il a le même sens que Mésarriver.

MÉSAVENTURE. Accident malheureux *A.* حادثة منحوسة - *T.* ترس ايش || Cela est arrivé par une mésaventure étrange بو حالت عجيب وغريب بر كونه حادثة موحشەنك ظهورينه مبنى بويله واقع اولدى

P. حادثة موحشة - حالت واژگون

MÉSENTÈRE. T. d'Anat. Corps membraneux, situé au milieu des intestins, qu'il attache les uns aux autres *A.* حاوية - حويّة *P.* روده گرده پيچ *T.* قيورم بغرسق

MÉSENTÉRIQUE. V. Mésaraïque.

MÉSESTIMER. N'avoir pas ou n'avoir plus d'estime pour quelqu'un *A.* عدم - عدم الالتفات - اسقاط من نظر الالتفات *P.* بى اعتبارى نمودن - التفات ننمودن الحرمة *T.* اعتبار ايتمامك - اعتباردن دوشورمك || Depuis qu'il a fait cette action, je l'ai toujours mésestimé فلان كشى بو ايشى ايدەليدنبرو نظر اعتبارمدن اسقاط اولنمشدر

Et apprécier une chose au-dessous de sa juste valeur *A.* تقدير كمبها تخمين - كمقدر شمردن *P.* تقويم بالنقص - بالنقصان *T.* آشاغى بها ايله تخمين ايتمك كردن || Vous mésestimez ce diamant بو الماسى نقصان بها ايله تخمين ايدرسك

Mésestimé. *A.* غير ملتفت - ساقط من نظر الالتفات - مقدر *A.* اعتباردن دوشمش *T.* بى اعتبار *P.* مسلوب الحرمة آشاغى بها ايله تخمين اولنمش *T.* بالنقصان

MÉSINTELLIGENCE. Défaut d'union, dissention entre personnes qui ont été bien ensemble *A.* انحلال الالفة - مباينة - شقاق *P.* خللپذيرى رابطۀ الفت - شورش رابطۀ يكانگى *T.* بوزوشقلق || Ils sont en mésintelligence بينلرنده شقاق ومباينت ميانەده واقع Entretenir la mésintelligence انحلال الفتك وار در بينهماده دركار fomenter على حاله ابقاسنه سعى ايتمك اولان شقاق ومباينتك نو بنو اشتدادينه سعى ايتمك Causer de la mésintelligence شقاق ومباينت ايتمك - ايراث - افساد ذات البين - اخلال ذات البين ايتمك بوزوشدرمق

MÉSOFFRIR. Offrir d'une marchandise bien moins qu'elle ne vaut *A.* استنقاص الثمن - استحطاط القيمة *P.* كمبها دادن *T.* آشاغى بها ويرمك || Les marchands surfont, et les acheteurs mésoffrent تجار طايفەسى استزادۀ ثمن ومشترى قسمى بازركان طايفەسى زياده - استحطاط قيمت ايده كلمشلر در بايع - بها استرانجق مشتريلر آشاغى بها ويره كلمشلر در ايله مشترى مماكسه ايدرلر

MESQUIN. Chiche, qui ménage les plus petites choses *A.* شحيح - خسيس pl. اخسّاء *P.* سيه‌كاسه - سيه‌دست *T.* جمرى || C'est un homme fort mesquin غايت خسيس آدمدر - On dit, qu'un homme a l'air mesquin, la mine mesquine, pour dire, qu'il a l'air pauvre, ou la mine basse ناصيۀ حالنده چهرەسنده آثار خساست - آثار شحّ وخساست نمودار در وديانت ظاهر در

Il se dit aussi des choses où il semble qu'on ait voulu épargner la dépense *A.* خسيس - لئيم - دنىّ *P.* كمتر - كمايه *T.* دون || Il fait une dépense bien mesquine ايتديكى مصرف طعام روزمرّەسى غايت دنيدر Son ordinaire est bien mesquin خيلى خسيسدر Ses habits sont bien mesquins pour un homme de sa qualité كييديكى لباس رتبەسنه كوره خيليجه خسيس عيش خسيس ولئيم ايله Mener une vie mesquine وكمايه در كچنمك

Il se dit aussi des arts, et signifie, ce qui est de mauvais goût *A.* قبيح *P.* بد *T.* فنا || Cette figure est mesquine بو تصوير پك قبيحدر Architecture mesquine بناى قبيح

MESQUINEMENT. D'une façon sordide et mesquine *A.* بالشحّ والخسّة *P.* با سيه‌دستى *T.* جمريلك ايله || Il nous donna à dîner fort mesquinement بالشحّ والخسّة بزى اطعام ايلدى Il est toujours vêtu mesquinement دائما البسۀ خسيسه ايله جمريلك ايله كچينور Il vit mesquinement تلبّس ايدر

MESQUINERIE. Épargne sordide *A.* شحّ - خسّت *P.* سيه‌دستى *T.* جمريلك

MESSAGE. Commission de dire ou de porter quelque chose *A.* خدمة الابلاغ الخبر - مأمورية التبليغ || Vous vous êtes chargé d'un mauvais message ناخوش بر خبر تبليغى مأموريتيله طرفكدن مأموريت متحمّل اولدك Je ferai votre message تبليغى ادا ايدەجكم Il s'est bien acquitté de son message حامل اولديغى خدمت تبليغى لايقى اوزره ادا ايتمشدر

C'est lui qui portait les messages تبليغ اولندجق مادّه‌لری حامل اولان فلان كشی ايدی

MESSAGER. Qui fait un message *A.* مخبر - مأمور بالتبليغ - مبلغ الخبر - موصل الخبر *P.* پيغام رسان - خبر رس *T.* خبر كتوريجی - خبرجی || Messager fidèle صادق وامين بر موصل خبر || Je lui ai envoyé messager sur messager طرفنه بری برينه متعاقب ابلاغ خبره مأمور آدملر ارسال ايلدم

Figur. || Les signes, les prodiges effrayans sont les messagers de la colère de Dieu علايم مخوفه ومعجزات هايله مخبر سخط وغضب ربانيدر

Et celui qui porte les lettres, les paquets d'une ville à une autre *A.* قاصد *P.* پيك - نامه بر - نامه رس *T.* اولاق

MESSE. Le sacrifice du corps et du sang de Jésus-Christ, qui se fait par le prêtre à l'autel *A.* قداس - قربان مقدّس شريف || Dire, célébrer la messe تلاوت قداس شريف ايتمك

MESSÉANCE. Le contraire de la bienséance *A.* سوء الادب *P* دأب ادبد *T.* ياقشقسزلق - بد ادبی

MESSÉANT. Malséant *A.* غير خليق - غير لايق - غير جدير - منافی الحسن الادب *P.* بد ادب - نا چسپان *T.* ياقشقسز - ياقشمز - يراشمز || Il est messéant à un ecclésiastique d'être recherché dans ses habits لباس خصوصنده تكلّف ايتمك بر امر راهبه كوره امر نا چسپاندر C'est une chose messéante ياقشقسز شيدر - غير جدير در

MESSEOIR. Ne pas convenir *A.* عدم الخلاقة - عدم الجدارة *P.* نا چسپان بودن - نه چسپيدن *T.* ياقشماق || Cette couleur messied à votre âge بو رنك سنك سنكه ياقشمز - بو لون سنكه كوره خليق وجدير دكلدر Cet ajustement ne vous messiéra pas بو قيافت سكا نا چسپان دكل - ياقشمز دكل

MESSIE. Le Christ promis de Dieu *A.* المسيح

MESSIER. Homme commis à la garde des fruits de la terre *A.* ناطور المزروعات pl. نواطير المزروعات *P.* كشتبان *T.* اكين بكچيسی

MESURABLE. Qui se peut mesurer *A.* ممكن القياس - ممكن الكيل *P.* پيمودنی - اندازه پذير *T.* امكان - اولچياور || L'infini n'est pas mesurable غير محدودك قياس واندازه‌سی ممكن دكلدر

MESURAGE. Action par laquelle on mesure *A.* كيل - قياس *P.* پيمايی *T.* اولچمه

Et action par laquelle on examine si la mesure est juste *A.* تعيير الكيل *P.* عيار سازئ اندازه *T.* اولچينك عيارلمسی

Il se dit aussi du droit qu'on prend sur chaque mesure *A.* رسم الكيال

MESURE. Ce qui sert de règle pour déterminer une quantité *A.* مقياس - كيل pl. اكيال - مكيال *P.* پيمانه - گری *T.* اولچو - اولچك || Mesure juste كيل صحيح fausse كيل غير صحيح - كيل نا درست rase باش سيلنمش كيل comble باشلو كيل - پيمانهٔ سرشار - كيل جمام Vendre à fausse mesure كيل ناقص ايله فروخت ايتمك - اكسك اولچك ايله صاتمق Faire bonne mesure صحيحاً تكييل ايتمك

Les mesures du blé, du vin, etc. sont différentes selon les différentes provinces هر مملكتده كوره حنطه وخمر وسائر اول مقوله شيلرك اكيالی مختلفدر Le setier est une mesure de blé صاع اكيال حنطه‌دندر La pinte, le demi-setier sont des mesures de vin et d'autres liqueurs قنينه وپيمانه خمر وسائر مشروبات اكيالندندر La perche, la toise, l'aune, le pied, etc. sont des mesures de longueur, de largeur et de profondeur ذراع واندازه وگری وقدم وسائر اول مقوله‌لر طول وعرض وعمقه متعلق مقياسلر در Les philosophes disent que le mouvement est la mesure du temps حكمانك قولی حركت اوزره مقياس وقتدر Dieu a fait tout avec poids, nombre et mesure حضرت خالق الكونين هر شيئی وزن وكيل وحساب ايله خلق ايلدی

On dit d'un homme sage et circonspect, qu'il fait tout avec poids et mesure كافهٔ اموره وزن واندازه ايله عمل وحركت ايدر - هر ايشی ميزان عقل ايله وزن ايده‌رك ايشار - ايدر On dit aussi, qu'un homme ne garde la mesure en rien, sur rien, pour dire, qu'il ne se retient sur rien هيچ بر شيئده هيچ بر شيئی ميزان - وزن واندازه‌سی يوقدر بر آدمدر - عقل ايله وزن ايتمز — On dit encore d'un homme qui abuse de l'indulgence qu'on a pour lui, pour faire fautes sur fautes, qu'il a comblé la mesure *T.* پيمانه‌يی طولدردی

On dit proverb., de la mesure dont nous mesurons les autres, nous serons mesurés *A.* الجزاء من جنس اعمالنا *P.* هر چه كاری بدروی *T.* هر كس اولچديكی اولچك ايله اولچلنجكدر - هر كس اكديكنی - هر كسك اولچكنه اولچك ويررلر-

هر کس ایتدیکنی بولور - بچر

Il se dit aussi de la quantité comprise dans le vaisseau qui sert de mesure *A.* ملء المکیال *P.* یک پیمانه *T.* بر اولچک || Une mesure de sel بر اولچک طوز d'avoine بر اولچک یولاف || Faire donner deux mesures d'avoine à son cheval آته ایکی اولچک یولاف یدرمک

Mesure. T. de Musique. Le mouvement qui sert à marquer les intervalles qu'il faut garder dans les chants *A.* ایقاع - وزن والنغمات *P.* شکنج *T.* اصول || Battre la mesure اصول - قاعدهٔ اصوله رعایت ایتمک Observer la mesure طوتمق - بالایقاع تغنی ایتمک Chanter de mesure اصولدن چیقمامق اصول ایله ساز Jouer de mesure اصول ایله ازکی اوقومق اصولدن - اصولدن دوشمک Être hors de mesure چالمق چیقمق

Mesure. Dimension *A.* بعد pl. ابعاد - قدر pl. اقدار *P.* اندازه *T.* اولچو - چاپ || Prendre les mesures d'une colonne, d'une pièce d'architecture ستونک وبنانک ابعادینی مساحه - ایتمک دیرکک وبنانک چاپنی آلمق Il a pris la mesure des plus beaux palais d'Italie اتالیاده کی اک اعلا ابنیه ومنازلک اولچولرینی آلدی

Il signifie en Poésie, la cadence d'un vers *A.* وزن *P.* دم *T.* وزن || Ce vers-là n'a point de mesure بو بیت نا موزوندر - بو شعرده وزن یوقدر

On dit figur. Mettre un homme hors de mesure, pour dire, le déconcerter, déranger ses projets بر کمسنه نک اصولنی اصولنی بوزدرمق - اخلال ایتمک

Mesure. Il se dit des précautions et des moyens qu'on prend pour arriver au but qu'on se propose *A.* تدبیر pl. تدابیر - وسیله pl. وسایل *P.* چاره *T.* تدبیر || pl. اسباب - سبب Il a pris des mesures de longue main pour avoir cette charge-là اول منصبک تحصیلی بابنده امد مدیددنبرو اقتضا ایدن تدابیر واسبابه تشبث ایلدی Il avait pris de fausses mesures وسایل سقیمه یه تشبث ایلدی Il a pris mal ses mesures - اسباب وتدابیر لازمه نک استحصالنده خطا ایلدی اقتضا ایدن وسایل واسبابک Rompre les mesures de quelqu'un - بر کمسنه نک تدبیرلرینی نقض واخلال ایتمک Être hors de mesure, signifie, n'avoir plus les moyens de faire une chose تدبیردن عاجز اولمق

On dit figur. Passer la mesure, pour dire, passer les bornes que la bienséance prescrit *A.* تجاوز الحد *P.* ازحد بیرون *T.* - بر کمسنه حددن چیقمق شدن Et qu'un homme est sans règle et sans mesure, qu'il n'a ni règle ni mesure, pour dire, qu'il agit sans prudence, et selon ses caprices حد وحساب - حساب واندازه نه اولدیغنی بیلمز - بیلمز بر آدمدر Et dans le sens contraire, qu'il a de la mesure حساب واندازه صایقیلو آدمدر - ایله حرکت ایدر آدمدر

On dit, Ne garder point de mesure avec quelqu'un, pour dire, n'avoir aucun ménagement pour lui بر کمسنه نک حقنده رسوم رعایتی اجرادن فارغ - مدارایی بر طرف قلمق اولمق

À Mesure que... Suivant que, à proportion que *A.* مهما - علی قدر *P.* بانچه - بقدریکه *T.* کوره - چه || On vous payera à mesure que vous travaillerez خدمت ایتدکچه اجرتک ویریلور À mesure que l'un avançait, l'autre reculait بریسی - ایلرویه کلدکچه دیگری کیرویه چکیلور ایدی On dit dans le même sens, Au fur et à mesure que... V. Fur.

Outre Mesure. Avec excès *A.* فوق الغایة - فوق الحد *P.* بیرون از اندازه - بیرون از حد اعتدال *T.* اشوری || Il a été battu outre mesure فوق الحد اعتدال ضرب اولندی

MESURER. Déterminer une quantité avec une mesure. En parlant des terres et des lieux, on se sert des mots *A.* مساحة *P.* پیمودن - اندازه کردن *T.* اولچمک || Mesurer un champ تارلایی مساحه ایتمک un lieu یری مساحه ایتمک les distances d'un lieu à un autre بر محلک آخر محله قدر بعدینی مساحه ایتمک un espace بر مسافه یی مساحه ایتمک

En parlant des grains, des liqueurs *A.* تکییل *P.* پیمودن *T.* اولچمک || Mesurer du blé حنطه یی تکییل ایتمک du vin باده یی تکییل ایتمک

En parlant des choses qu'on mesure à l'aune *A.* ذرع *P.* - آرشونلمق - اندازه یه اورمق *T.* پیمودن - اندازه کردن - چوقه یی اندازه یه اورمق || Mesurer du drap اولچمک جوقه یی اولچمک

En parlant d'autres choses *A.* تقدیر - قیاس *T.* اولچمک || Mesurer les degrés de froid, de chaleur, etc. درجات برد - وحرّی وسائر بو مقوله شیلری تقدیر وقیاس ایتمک صوغوغک وصجاغک درجه لرینی اولچمک - On dit, Me-

surer des yeux, avec les yeux *A.* تقدير بتحشيف النظر - *P.* تخمين بالنظر *T.* بديده تخمين كردن كوز ايله اورانلمق || Mesurer avec les yeux la hauteur d'une tour بر قلدنك قدينى تحشيف نظر ايله تقدير ايتمك

Il signifie aussi, proportionner *A.* موازنة - معادلة - مقايسة *P.* همسنج كردن - سنجيدن *T.* طارتشدرمق - قياسلشدرمق - دنكك ايتمك || Mesurer sa dépense à son revenu مصرفى ايراده موازن قلمق - ايراد ايله موازنه ايتمك ses entreprises à ses forces بر كمسنه متصدى اولدجغى امورى كندو قوتيله معادله وموازنه ايتمك - On dit figur. Mesurer ses discours, ses actions, ses démarches, pour dire, parler et agir avec circonspection *T.* بر كمسنه اقوال وافعال وحركاتنى وزن ايتمك - سنجيدهٔ ميزان عقل ايتمك || Il faut mesurer ses discours, quand on parle à plus grand que soi كندودن بيوك اولنلر ايله صحبت اولنديغى حالده هر بر كلامى وزن ايتمك واجبدندر C'est un homme qui ne donne aucune prise sur lui, et qui sait mesurer ses discours et ses actions فلان كمسنه كافهٔ اقوال وافعالنى وزن ايتمنك طريقنى بيلوب عليهنه بر درلو سررشته ويرمز Un ambassadeur doit mesurer toutes ses démarches برايلچى كافهٔ حركات وسكناتنى ميزان عقل ايله وزن ايتمك لازمهٔ حالدندر

On dit proverb. Mesurer les autres à son aune, pour dire, juger des sentimens d'autrui par les siens *A.* قياس النفس || Il me croit de mauvaise foi, c'est qu'il mesure les autres à son aune بنى بيوفا ظنّ ايدر بو بابده قياس نفس ايدر

On dit, Mesurer son épée avec quelqu'un, pour dire, se battre contre lui à l'épée *A.* مجادلة بالسيوف - مسايفة *P.* تيغزنى كردن *T.* قليچ ايله اورشمق

Et se mesurer avec quelqu'un, ou mesurer ses forces contre quelqu'un *A.* مراجحة - مقاوات *P.* با همديگر زور آزمايى كردن *T.* قوت خصوصنده يارشمق - قوت خصوصنده طارتشمق

Mesuré. *A.* مذروع بالمساحة *P.* پيموده - اندازه كرده *T.* اندازه‌يه - آرشونلنمش *A.* مذروع *T.* اولچلمش *A.* مكيّل *T.* اولچلمش || *A.* موزون - مقيس *P.* سنجيده *T.* طارتلمش || Termes peu mesurés كلمات نا سنجيده - چندان طارتلماش Paroles mesurées كلام - طارتيسز صحبت - مطالعه‌سز كلام ميزان حزم واحتياط ايله وزن اولنمش الفاظ وكلمات expressions ميزان عقل ايله وزن اولنمش تعبيرات démarches سنجيدهٔ ميزان عقل اولمش حركتلر Un homme très-mesuré dans ses discours كلامنى وزن ايتمكده غاية الغايه دقت ايدر بر آدم

MESUREUR. Celui qui mesure *A.* وزّان *P.* ميزانى - بارسنج *T.* ميزانجى || Mesureur de grains, de sel حبوبات وطوز ميزانجيسى

MÉSUSER. Abuser, employer mal *A.* استعمال بالعبث - استعمال نا روا - سوء الاستعمال *P.* بوجه ناسزا بكار بردن - كردن *T.* فنا قوللنمق || Il a mésusé de vos bienfaits طرفكدن مظهر - مظهر اولديغى نعم والطافى عبثه استعمال ايلدى اولديغى نعمتلرك قدرينى بيلميوب فنا قوللندى

MÉTACARPE. T. d'Anat. Partie de la main située entre le poignet et les doigts *A.* مشط الكفّ *P.* شانهٔ كف *T.* الك طراقلغى

MÉTACHRONISME. Espèce d'anachronisme qui consiste à avancer la date d'un événement *A.* تقديم التاريخ *P.* پيشينئ تاريخ *T.* تاريخى ايلرولتمه

MÉTAIRIE. Terre affermée à un fermier pour la faire valoir *A.* ضيعة pl. ضياع *T.* چفتلك || Il a plusieurs métairies ضياع عديده‌يه متصرّفدر

MÉTAL. Corps minéral qui se forme dans les entrailles de la terre *A.* معدن pl. معادن - جوهر الارض pl. جواهر الارض - فلزّ pl. فلزّات - جواهر ارضيّة *P.* قيسور *T.* معدن || L'or est le plus beau et le plus précieux des métaux ذهب جميع جواهر ارضيّه‌نك احسن واعلا واثمن واغلاسيدر Il y a sept métaux فلزّات سبعه وار در

MÉTALEPSE. Figure par laquelle on prend l'antécédent pour le conséquent, ou le conséquent pour l'antécédent *A.* ذكر الملزوم بارادة اللازم وذكر اللازم بارادة الملزوم

MÉTALLIQUE. Qui est de métal *A.* معدنىّ *P.* قيسورى *T.* معدنلو || Corps métalliques اجرام معدنيّه Partie métallique جزء معدنى - On dit au substantif, La métallique, pour dire, la métallurgie. V. ce mot.

MÉTALLISER. Faire prendre la forme métallique à une substance *A.* تصويغ فى صورة المعدن *P.* صورت معدن دادن *T.* معدن صورتنى ويرمك - معدنلندرمك

Métallisé. *A.* مصوّغ فى صورة المعدن *P.* صورت معدن

معدن صورتنه کیرمش *T.* کرفته

MÉTALLURGIE. Partie de la Chimie qui enseigne l'art de rendre les métaux propres à différents usages *A.* علم ـ علم المعادن المعدنيّات *T.* معدنجيلك

MÉTALLURGISTE. Qui s'occupe de la métallurgie *A.* معدنی pl. ارباب العلم المعادن pl. اهل العلم المعدنيّات ـ معدنيّون معدنجيلك علمنی بيلور ـ معدنجی *T.* قيسور شناس *P.*

MÉTAMORPHOSE. Changement d'une forme en une autre, que les païens croyaient avoir été fait par les dieux *A.* استحالة ـ پذيرايئ صورت ديگر *P.* تغيّر الصورة ـ تغيّر الهيئة *T.* بشقه صورته دونمه || La métamorphose de Daphné en laurier تغيّر ـ تحوّل *A.* ـ فلانك دفنه آغاجنه استحالدسی Figur. بشقه حاله دونمه *T.* ديگر گونی *P.* تبدّل ـ الحال || Cet homme autrefois si emporté, est devenu doux et modéré; voilà une grande métamorphose فلان كشی مقدّما غضوب مشرب ايكن شمدی حليم ومعتدل بر طبيعت كسب ايلدی اشته بر تبدّل عظيم واقع اولمشدر Il était pauvre, il est riche à présent, c'est une heureuse métamorphose مقدّما فقير الحال ايكن شمدی غنی ومالدار در بو كيفيّت سعيد وميمون بر تحوّل حالدر

MÉTAMORPHOSER. Changer d'une forme en une autre *A.* صورت ديگر دادن *P.* تغيير الصورة ـ تحويل الهيئة ـ بشقه صورته دوندرمك *T.* بصورت ديگر نهادن Et quand le changement est de mieux en mal *A.* تمسيخ || Les poètes feignent que Diane métamorphosa Actéon en cerf اهل جاهليتك اسناد الوهيّت ايتدكلری فلان نام معبود زور فلانی كمسنه‌يی كيكی صورتنه تمسيخ ايتدرديكی شعرانك تأليفاتده مذكور در que Latone métamorphosa des paysans en grenouilles ودخی الوهيّت اسناد ايتدكلری فلان ذات اهالئ قرانك بعضيسنی قورباغه صورتنه تمسيخ ايتدرديكی مذكور در Narcisse fut métamorphosé en la fleur qui porte son nom نرجس نام كمسنه الی الآن بو اسم ايله مسمّا اولان چيچكه تمسيخ اولندی On dit figur. Se métamorphoser *A.* تغيّر ـ استحالة ـ تحوّل بشقه حاله *T.* صورت ديگر پذيرفتن *P.* تبدّل ـ الحال دونمك ـ On dit aussi, qu'un homme se métamorphose en toutes sortes de figures, pour dire, qu'il fait toutes sortes de personnages صور گوناگونه متحوّل اولور بر آدمدر

MÉTAMORPHOSÉ. *A.* متحوّل الصورة *P.* صورت ديگر پذيرفته بشقه صورته دونمش *T.*

MÉTAPHORE. Figure de Rhétorique, qui renferme une espèce de comparaison, et par laquelle on transporte un mot de son sens propre dans un autre sens *A.* استعارة pl. استعارات || Belle métaphore استعارهٔ لطيفه استعارهٔ صحيحه heureuse استعارهٔ Une harangue pleine de métaphores استعاراتدن عبارت بر موعظه

MÉTAPHORIQUE. Qui tient de la métaphore *A.* استعاری || Cela se doit entendre dans un sens métaphorique بو عباره معنای استعاری ايله توجيه اولنمق اقتضا ايدر

MÉTAPHORIQUEMENT, adv. *A.* على طريق الاستعارة

MÉTAPHYSICIEN. Qui fait son étude de la métaphysique *A.* كلاميّون pl. اهل العلم الكلام *A.* || Le métaphysicien considère les premiers principes de nos connaissances, les idées universelles, etc. اهل علم كلام مبادئ اصليّهٔ معلوماتمزی ومعانئ مطلقه‌يی تحرّی ايدر

MÉTAPHYSIQUE. Science qui traite des êtres spirituels, des choses abstraites *A.* علم الكلام || Traité de Métaphysique علم كلامه دائر مبحث Il y a bien de la métaphysique dans cet ouvrage بو تأليفده علم كلامه متعلق ابحاث عديده وار در

MÉTAPHYSIQUE, adj. Qui appartient à la métaphysique *A.* متعلق بعلم الكلام

Il signifie aussi, abstrait *A.* مخيّل ـ فوق الطبيعة || Ce que vous dites là est bien métaphysique ديديككك كلام فوق الطبيعه بر معنا در ـ يك مخيّل بر معنا در

MÉTAPHYSIQUEMENT, adv. *A.* حسب القواعد العلم الكلام || Cela est métaphysiquement certain بو كيفيّت حسب القواعد علم كلام ثابت ومتحقق در

MÉTAPLASME. Changement qui se fait dans un mot, en retranchant une lettre ou une syllabe *A.* تحريف

MÉTASTASE. T. de Méd. Transport d'une maladie, qui se fait d'une partie du corps dans une autre *A.* عكس المادّة || La métastase est quelquefois une crise بعضاً عكس ماده بر نوع بحراندر

MÉTATARSE. La partie du pied qui est entre le coude-pied et les orteils *A.* مشط القدم *P.* شانهٔ پا *T.* اياغك طراقلغی

MÉTAYER. Fermier d'une terre *A.* ملتزم الضيعة *T.* چفتلك ملتزمی

MÉTEMPSYCOSE. Passage de l'âme dans un autre corps *A.*

تناسخ || Pythagore a soutenu l'opinion de la métampsycose حكيم فيثاغوريس مذهب تناسخى تأييد ايلدى

MÉTÉORE. Corps ou phénomène qui apparaît dans l'air *A.* علامة سماوية pl. علايم سماوية || Le tonnerre, les éclairs, la pluie, la neige et la grêle sont des météores رعد وبرق ومطر وبرف وجليد علايم سماويه‌دندر L'arc-en-ciel est un météore قوس قزح علايم سماويه‌دندر

MÉTÉOROLOGIQUE. Qui concerne les météores *A.* متعلق بعلايم السماوية || Observations météorologiques علايم سماويه‌يه متعلق مطالعات

MÉTHODE. Manière de dire ou de faire une chose avec un certain ordre, et suivant certains principes *A.* صنعت *T.* ترتيب - اصول || Bonne méthode صنعت حسنه facile, aisée سهل صنعت ردیئه mauvaise صنعت مختصره courte وهين برصنعت Sa méthode ne vaut rien قوللنديغى ترتيب واصول هيچ ايشه يرامز C'est un homme qui a du génie, mais il n'a nulle méthode اصحاب فراستدندر انجق بر درلو اصول وترتيبى يوقدر On a trouvé une méthode plus courte et plus abrégée مقدمكى صنعتلردن زياده موجز ومختصر برصنعت - صنعت ايله تغنى ايتمك بولندى Chanter avec méthode اصول وترتيب ايله ازكى اوقومق Elle a la voix belle, mais elle n'a pas de méthode صداسى خوشدر انجق صنعتى يوق La méthode qu'il observe pour sa santé n'est pas mauvaise حفظ صحت ايچون اتخاذ ايلديكى اصول وترتيب كم دكل Il n'y a point de méthode dans cet ouvrage بو تأليفده اصلا ودبار صنعت يوقدر

Il signifie aussi, coutume, habitude *A.* عادت *P.* آيين || Il ne salue jamais le premier, c'est sa méthode اول سلام ويرمامك عادت مألوفه‌سيدر Chacun a sa méthode هر كسك بر نوع آيين وعادتى وار در Cet homme a une étrange méthode اشبو آدمك غريب بر عادتى وار در

MÉTHODIQUE. Qui a de la règle et de la méthode *A.* ذو صنعة *P.* صنعتدار *T.* صنعتلو - ترتيبلو || Esprit méthodique ترتيبلو عقل - Médecin méthodique. Celui qui s'attache exactement aux règles de la médecine قواعد صنعته متمسك اولان طبيب

Et qui est fait avec méthode *A.* مصنع || Discours méthodique بحث مصنع traité ترتيبلو - مصنع بر مقاله

MÉTHODIQUEMENT. Avec méthode *A.* بالصنعة *P.* كارپردازانه *T.* ترتيبلو اولەرق - ترتيب واصول ايله || Il en parle méthodiquement ترتيب واصول - صنعت ايله سوق كلام ايدر Il a traité cette matière méthodiquement بو ماده‌يى صنعت ايله بسط وبيان ايلدى

MÉTICULEUX. Susceptible de petites craintes *A.* هيبان - هيابة *P.* بد زهره *T.* قورقق

MÉTIER. Profession d'un art mécanique *A.* صناعت pl. صنايع *P.* دستكار - پيشه *T.* صنعت || Bon, mauvais métier صناعت جيده يا رديئه De quel métier est-il? صناعتى ندر Le métier de cordonnier, de tisserand خفافلق وجلاهلق صنعتى Il est passé maître en ce métier بو صنعتده استاد چيقدى Un homme de métier ارباب صناعتدن برى

Il se dit aussi de toute sorte de profession *A.* حرفة pl. حرف - فن pl. فنون *P.* پيشه - كار *T.* صنعت || Le métier des armes فن اعمال سلاح le métier d'un homme de guerre ارباب سيفدن بريسنك حرفتى Il a le coeur au métier حرفتنه هوس واشتياقى وار در - حرفتنه دلبسته در S'il s'en faut rapporter aux gens du métier ارباب حرفتك راينه كندو مراجعت اولنمق لازم كلسه Mêlez-vous de votre métier حرفتنده قارش Il est habile homme en son métier حرفتنده صاحب مهارتدر - On dit figur. Faire le métier d'espion, de délateur, etc. جاسوزلغى - جاسوزلغى وغمازلغى پيشه ايدنمك وغمز وسعايتى كندويه صنعت ايدنمك Faire d'une chose métier et marchandise فلان شيئى كندويه كار وپيشه ايدنمك

Il signifie aussi, la compagnie des gens d'un corps qui exerce le même métier *A.* صنف pl. اصناف *P.* گروه *T.* اصناف || Il y a un procès entre ces deux métiers بو ايكى اصناف بيننده بر دعوا وار در Les corps des arts et métiers اصناف حرف وفنون اصنافى - حرف وفنون

MÉTIER. Machine dont l'artisan se sert pour la fabrication de son ouvrage *A.* منسج *P.* دستگاه - كارگاه *T.* تزكاه || Métier de tisserand جلاه تزكاهى - كارگاه نساج de brodeur سوزنى سوزنيجى كركفى - ايشليانك تزكاهى Sa toile est sur le métier بزى تزكاهده در Monter un métier نصب منسج تزكاهى قورمق - ايتمك

MÉTONYMIE. Figure de Rhétorique, par laquelle on met la cause pour l'effet *A.* ذكر السبب بارادة المسبب comme quand

on dit: Il vit de son travail, pour dire, il vit de ce qu'il gagne en travaillant فلان كمسنه قزانجندن كچينور تعبيرى يرينه كدّ يمينى ايله تعيّش ايدر تعبيرينى صرف ايتمك ذكر السبب بارادة المسبّب قبيلندندر — ou l'effet pour la cause A. ذكر المسبّب بارادة السبب comme quand on dit: Il n'y a point d'ombre dans un jardin, pour dire, qu'il n'y a point d'arbres باغچه‌ده اصلا سايه يوقدر تعبيرى يرينه باغچه‌ده اصلا آغاج يوقدر تعبيرينى صرف ايتمك ذكر المسبّب بارادة السبب قبيلندندر — ou le contenant pour le contenu A. ذكر المحلّ بارادة الحال comme quand on dit, Toute la ville alla au-devant de lui, pour dire, tous les habitans بتون شهر استقبالنه چيقدى تعبيرى يرينه شهرك جمله اهاليسى استقبالنه چيقدى تعبيرى ذكر المحلّ بارادة الحال قبيلندندر — ou la partie pour le tout A. ذكر الجزء بارادة الكلّ comme quand on dit, La flotte était de cent voiles, au lieu de dire, de cent vaisseaux دونمانك جمله‌سى يوز سفينه‌دن عبارت دينه‌جكنه يوز يلكندن عبارت ايدى دينسه ذكر جزء وارادهٔ كل قبيلندندر — ou le sujet pour l'attribut A ذكر المسند بارادة المسند اليه

MÈTRE. Pied de vers determiné par la quantité A. وزن P. دم — Il se prend quelquefois pour Vers A. كلام موزون

Il signifie aussi, ce qui distingue et caractérise la mesure des vers A. بحر pl. بحور

MÉTRIQUE. Composé de mètres A. موزون P. دمدار T. وزنلو

On appelle Art métrique, la partie de l'ancienne poétique qui a pour objet le nombre et la différence des pieds qui doivent entrer dans les vers A. فنّ العروض

MÉTROMANE. Qui a la manie de faire des vers A. مجنون الشعر P. ديوانهٔ شعر نويسى T. بيت ياپمه‌نك دلوسى

MÉTROMANIE. La manie de faire des vers A. جنون الشعر P. ديوانگئ شعر نويسى T. بيت ياپمه‌نك دلولكى

MÉTROPOLE. Une ville-mère d'où sortent des colonies A. امّ القرا || Les colonies ont besoin de la protection de leur métropole بالاسكان معمور اولمش اراضى امّ القرالرى اولان ملككك سايهٔ حمايتنه محتاجدرلر

Et une ville où il y a un siége archiépiscopal A. كرسىّ المملكة المطرانيّة P. قرارگاه مطرانى T. مقرّ مترەپوليد اولان شهر

MÉTROPOLITAIN. Archiépiscopal A. مطرانى T. مترەپوليده مخصوص — Il est aussi substantif, et signifie, archevêque A. مطران pl. مطارنة T. مترەپوليد

METS. Il se dit de tout ce qu'on sert sur table pour manger A. طعام pl. اطعمة P. خورش — آش T. يمك — آش || Voilà un excellent mets انفس نفايسدن بر اشته بر طعام نفيس — Un mets délicat بر لطيف يمك طعام

METTEUR-EN-OEUVRE. Ouvrier dont la profession est de monter des pierreries A. مستر الخرز P. جواهر ميخزن T. جواهر ميخليجى

METTRE. Placer en un lieu A. وضع — تعبية P. نهادن T. قومق — قويمق || Mettre des livres sur une table تخته اوزرنده كتابلر وضع وتعبيه ايتمك — On dit, Mettre un argument en forme, pour dire, lui donner les formes prescrites par les règles de la logique بر برهانى بقواعده حسن صورتنه قواعد منطقيّه اوزره ترتيب ايتمك — وضع ايتمك

On dit pour affirmer une chose, Je mettrais ma tête, ou Je mettrais ma tête à couper, ou Je mettrais ma vie que cela est بويله اولديغنه باشمى قورم — Et figur. Mettre sa tête, ou la tête de quelqu'un en péril بر آدم باشنى مهلكه‌يه قومق — جاننى مهلكه‌يه اوغراتمق

Le verbe Mettre, dans les langues Orientales, s'exprime ordinairement par d'autres mots, selon les phrases où il est employé, comme on le verra dans les phrases suivantes:

METTRE une chemise A. تلبّس القميص P. پيراهن پوشيدن T. كوملك كيمك un habit A. تلبّس الثوب P. جامه پوشيدن T. روبه كيمك un chapeau شابقه كيمك

METTRE son épée A. تقليد السيف P. تيغ در ميان بستن T. قليج قوشانمق — قليج طاقنمق

METTRE un clou à une muraille A. تسمير المسمار فى الجدار — دقّ المسمار فى الجدار P. ميخ در ديوار سپوختن T. ديواره اكسر قاقمق

METTRE une marque à quelque chose A. ضرب الوسام — وضع العلامة P. تمغا زدن — نشان نهادن T. تمغا اورمق — نشان قومق — Mettre le signet à un livre A. وضع الاشارة فى الكتاب P. در كتاب نشان نهادن T. كتابده نشان قومق

METTRE le pot au feu A. نصب القدر على النار — تمكين القدر على النار — وضع القدر على النار P. ديگرا بر آتش نهادن — ديگرا بر آتش كردن T. تنجره‌يى آتش اوزرينه

قويمق

Mettre la viande à la broche *A.* ضرب اللحم على السفود
P. گوشترا بگردنا گذاردن *T.* اتى شيشه كچورمك

Mettre la main à la plume, pour dire, commencer à écrire un ouvrage *A.* وضع القلم الافتتاح ـ تحريك القلم الاملا
P. قلمزن آغاز شدن ـ خامه گذار صحيفهٔ كتب واملا شدن
T. قلمى اله آلوب باشلامق

Mettre la plume à la main de quelqu'un, pour dire, lui enseigner de tenir la plume *A.* تعليم الاعمال القلم *P.* بگرفتن قلم ـ قلم قوللنمنك يولنى اوكرتمك *T.* خامه آموزيدن
طوتدنك يولنى اوكرتمك

Mettre le pied à l'étrier *A.* وضع القدم فى الركاب *P.* پا در ركاب كردن *T.* آياغى اوزنكىيه قويمق

Mettre le couvert *A.* وضع الطبق ـ اطباق *P.* سرپوش نهادن *T.* قپاق قومق ـ قپاقلمق

Mettre un mors à un cheval *A.* ضرب اللجام *P.* لگام زدن *T.* كم اورمق ـ كم طاقمق

Mettre un vaisseau à la mer *A.* اسارة السفينة فى البحر
T. كشتيرا بدريا راندن ـ كشتيرا بروى دريا روانيدن *P.*
كمىيى دكزه چيقارمق ـ كمىيى دكزه يورتمك

Mettre le comble à un bâtiment *A.* اتمام ـ تسقيف البنا
P البنا بنارا ببام پوشيدن *T.* بنانك اوستنى اورتمك ـ طامنى اورتمك ـ Et figur. Mettre le comble à la folie, à l'ingratitude, à l'outrage, à ses bienfaits جنونى وكفران نعمتى ـ وتذليل وتحقيرى ونعمت وكرمى حدّ كماله ابلاغ ايتمك
اعلاى مراتب كماله ايصال ايتمك

Mettre un mot dans une lettre, pour dire, y ajouter un mot *A* ضمّ اللفظ *P.* يك سخن علاوه كردن *T.* ذكره دن سوز قاتمق

Mettre le dessus à une lettre, pour dire, écrire l'adresse *A.* تحرير العنوان المكتوب *P.* برنام نوشتن *T.* مكتوب ظرفنك اوزرينى يازمق

Mettre le sceau à un acte *A.* وضع الخاتم ـ طبع الخاتم
P. خاتم زدن *T.* مهر بصمق ـ Et figur. Mettre le sceau à une affaire, pour dire, la terminer *A.* وضع الخاتم الاتمام
P. وضع الامضاء الختام ـ خاتم تمامى زدن *T.* تماملامق

On dit en plusieurs acceptions, Mettre la main. Ainsi on dit: Mettre la main au travail, à l'ouvrage, pour dire, le commencer *A.* مبادرة الى العمل ـ ابتداء فى الامر *P.* بكار دست
زدن *T.* ايشه ياپشمق ـ Mettre la main à l'ouvrage de quelqu'un, pour dire, y travailler *A.* وضع اليد فى عمل الاخر
P. بكار كسى دست نهادن *T.* بشقه آدمك ايشنه ال
بوتحريراتده || Quelque autre a mis la main à cet écrit قويمق
آخر بر كمسنه وضع قلم ـ آخر بر كمسنه وضع يد ايلدى
ايلدى ـ Mettre la dernière main à un ouvrage, pour dire, l'achever *A.* وضع الخاتم التكميل *P.* خاتم انجام زدن *T.*
بتورمك ـ Mettre la main sur quelque chose, pour dire, s'en emparer *A.* ضبط ـ وضع اليد التصرّف *P.* بدست آوردن ـ
در دست كردن *T.* الله كتورمك ـ المق || Quand cet homme a mis la main sur un livre, il le rend difficilement بر كتابه
وضع يد تصرّف ايدهجك اولور ايسه كوجلك ايله ردّ
ايدر ـ بر كتابى الهجق اولور ايسه ـ Mettre à quelqu'un la preuve en main, pour dire, la lui donner *T.* اثباتى فلان
كشينك النه ويرمك ـ Mettre une chose en main tierce
A. ايداع فى يد الآخر ـ وضع فى يد الحفظ الآخر *P.*
بشقه بر كمسنهنك النه *T.* بدست ديگر امانت كردن
امانت ويرمك ـ Mettre les armes à la main de quelqu'un, pour dire, l'élever aux exercices de la guerre *A.* تدريب فى
آلات الحرب *P.* بسلاحبازى آموزيدن *T.* بر كمسنهنك
النى سلاحه آلشدرمق || C'est lui qui m'a mis les armes à la main آلات حربهبنى تدريب ايدن فلاندر ـ Et figur.
|| C'est la gloire de Dieu, c'est l'intérêt de la patrie qui lui ont mis les armes à la main لوجه الله تعالى جهاد فكرى
ايله وياخود غيرت وطن نتيجهسى اخذ سلاحه مبادرت ايلدى
― On dit aussi figur. Mettre la main sur quelqu'un, pour dire, le frapper *A.* اطالة اليد *P.* اطالهٔ دست ـ دستدرازى كردن
T. اوزرينه ـ بر كمسنهنك اوزرينه ال قومق تعرّض كردن
ال قالدرمق || Les canons déclarent excommunié un laïque qui met la main sur un prêtre بر كشيش اوزرينه اطالهٔ دست
ايدن عوامّدن بر كمسنه حسب الشريعة مظهر لعن ونفرين
اولور ـ اولمش ـ ou pour dire, arrêter quelqu'un par ordre du gouvernement *A.* اخذ *P.* گرفتن *T* بقه‌لمق ـ طوتمق || Il se cache dans la crainte qu'on ne mette la main sur lui اخذ
ايدر ـ اولنمق خوفيله اختفا ـ Dans ce sens, on dit aussi, Mettre la main sur le collet à quelqu'un بر كمسنهيى يقهسندن
طوتمق

On dit, Mettre à la tête d'une armée, pour dire, instituer chef *A.* ترئيس على الجيش *P.* در سر لشكر نهادن *T.* ترئيس عسكر باشنده قويمق Mettre à la tête d'une affaire *A.* ترئيس على الامر *P.* در سر كار نهادن *T.* ايش باشنده قويمق

Et mettre en tête une chose à quelqu'un, pour dire, la lui suggérer *A.* القاء الى الذهن *P.* در خاطر كس انداختن *T.* ذهننه صوقمق ـ بر كمسنه‌نك ذهننه قويمق || On lui a mis en tête de vains soupçons ذهننه عبث وسوسه‌لر القا ايتمشلر ـ Et se mettre en tête, pour dire, se persuader *A.* تثبيت الذهن فى ـ تقرير فى الذهن *P.* در ذهن قرارگير ـ جايگير خاطر كردن ـ كردن *T.* كندو ذهننه قويمق || Il ne faut pas se mettre en tête une pareille idée بو مقوله خاطره‌يه بو مقوله معنايى ذهنه ـ تثبيت ذهن ايتمك جائز دكلدر عقله قويمق ـ قويمق روا دكلدر

Et mettre le pied en quelque lieu, pour dire, y entrer, y arriver *A.* وضع القدم الوصول ـ وضع القدم *P.* پا نهادن ـ پا نهادهٔ وصول شدن *T.* اياق بصمق

En parlant d'un homme qui a peine à marcher, on dit, Il ne saurait mettre un pied devant l'autre تحريك اقدامه مشى وحركتدن عاجز در ـ مجالى يوقدر

On dit figur. Mettre l'honneur sous ses pieds, pour dire, ne se point soucier de son honneur *A.* ايطاء الناموس تحت الاقدام المذلة *P.* عرض خودرا پايمال كردن *T.* عرضنى اياق آلتنده جيكنمك

Et mettre quelqu'un au pied du mur, pour dire, le mettre dans l'impossibilité de s'échapper, dans la nécessité de s'expliquer ou de se rendre فلانى پشت بر ديوار عجز ودرماندگى فلانى ديواره طيانمق ـ ايتمك

Et mettre une armée sur pied, pour dire, la former, l'équiper *A.* تهيئة ـ تجهيز *P.* آماده كردن *T.* حاضر ايتمك ـ چيقارمق || Le roi mit à la fois quatre armées sur pied پادشاه دفعةً درت اردو تجهيز وتهيئه ايتدردى

Et mettre une famille, un pays, un royaume en combustion بر خاندان وبر ملك وبر دولت ايچنده ايقاد نائرهٔ فتنه وفساد ايتمك ـ برخاندانى وبرملكى اختلاله ويرمك

Et mettre tout sens dessus dessous, pour dire, renverser tout ce qui est établi *A.* ايراث الانتكاس النظام ـ شذر مذر *P.* تخليط زير وزبر كردن *T.* آلت اوست ايتمك ـ

آلتنى اوستنه چويرمك

Et mettre les choses au hasard, pour dire, s'abandoner à la fortune *A.* توكل الى البخت *P.* بشيوهٔ فلك وا گذاشتن *T.* بختنك كليشنه حواله ايتمك ـ بختنك كليشنه براقمق

On dit aussi, Mettre du soin à une chose, à une affaire *A.* بذل الاهتمام ـ بذل الدقة *P.* دقت آوردن *T.* دقتلو كورمك ـ دقت ايتمك ـ اهتماملو ايشلمك ـ

Et mette son affection à... pour dire, affectionner *A.* عقد المحبة *P.* دل شيفته شدن ـ دل دادن *T.* كوكل ويرمك ـ دل بستن

Mettre sa confiance en... *A.* ربط القلب *P.* دل بستن *T.* كوكل باغلمق || Il a mis sa principale confiance en ce moyen فلان تدبيره كلّى ربط قلب ايلدى || Il faut mettre sa confiance en Dieu الله‌نك لطف وكرمنه ربط قلب ايتملو در

Mettre sa conscience en repos sur une action, pour dire, bannir le scrupule qu'on en aurait *A.* تطمين النفس الهاجسة *P.* دلرا آزادهٔ وهم كردن *T.* يوركى وسوسه‌دن قورتارمق

Mettre son esprit à la torture *A.* اتعاب الذهن *P.* انديشه‌را فرو مانده كردن ـ شكنجه دادن *T.* ذهنى يورمق ـ بانديشه || J'ai beau mettre mon esprit à la torture, je ne trouve pas d'expédient عبث يره اتعاب ذهن ايتمشيكن بر درلو تدبير بولمدم

Mettre fin à quelque chose *A.* وضع النقطة الختام ـ ختم *P.* باخر رسانيدن ـ بانجام رسانيدن *T.* بتورمك || Mettez fin à vos débats ايتديككز منافسات ومجادلاتى بتورك

Mettre de la suite à quelque chose, c'est l'exécuter avec ordre et constance *A.* مداومة فى ـ اقدام على تمشية الامر ـ مواظبة على تمشية الامر ـ تنظيم الامر *P.* بتنظيم كار بى ـ درنگ ورزش نمودن *T.* اردينى كسميوب ـ يورتمك || Il faudrait mettre de la suite à vos projets خاطركز اولان اموركز تمشيتنده اقدام لازم ايدى ـ لايبح يورتدرمك ـ On dit aussi, Mettre de la suite dans ses idées, dans son discours, pour dire, raisonner, discourir sans confusion افاده اولنان معنالرى وسويلنان كلامى حسن رابطه ايله ادا ايتمك حسن رابطه اوزره تنسيق ايتمك ـ حسن رابطه‌يه قويمق ـ

Mettre à bas, se dit d'un édifice ou d'une forêt qu'on jette par terre *A.* هدم *P.* يكسان خاك كردن *T.* ييقمق ـ يره برابر ايتمك

Il signifie figur., humilier *A.* توضيع *P.* خاكسار كردن ـ

پست ساختن *P.* آشاغیلتمق *T.* || Nous mettrons son orgueil à bas ارغام انف کبر وغروریند - کبر وغرورینی توضیع ایده‌جکز مبادرت ایده‌جکز

Mettre au jour, se dit figur. pour Publier un ouvrage *A.* نشر - یایمق - میدانه چیقارمق *T.* بمیدان ظهور آوردن *P.* اعلان

On dit aussi figur. Mettre à prix *T.* بها تعیین ایتمک || On a mis la tête d'un tel et chacun de ses membres à prix فلانک سر مقطوعنی وهر بر عضوینی کتورنه عطیه اولمق اوزره شو قدر بها تعیین اولندی — Et mettre à haut prix *T.* غالی بهایه چیقارمق || On a mis cette terre à haut prix بو ملکی غالی بهایه چیقاردیلر — Et mettre à bas prix *T.* هیچه صاتمق - مفته صاتمق - بهای رخیص ایله صاتمق || Cet homme a vendu son honneur à bas prix عرضنی هیچه صاتدی

On dit proverb. Je n'y prends ni n'y mets, pour dire, qu'on n'ajoute ni ne retranche à ce que l'on raconte *A.* بلا زیادة ولا نقصان *P.* بی کم وکاست *T.* ارتوغی اکسکی یوق

On dit, Mettre deux personnes mal ensemble, pour dire, les brouiller *A.* افساد ذات البین - اخلال ذات البین *P.* بمیانهٔ دو کس شوریدگی - بمیانهٔ دو کس فتنه انداختن آوردن *T.* ایکی - ایکی کشی‌یی بری برییله بوزشدرمق کیشینک آره‌سنه فتنه براقمق

Mettre à même de... Mettre à portée de... signifie, faciliter les moyens *A.* تهیئة الاسباب الوسع والاقتدار - تطویق *P.* مقتدر کردن - توانایی بخشیدن *T.* مقتدر قلمق || Il faudrait me mettre à portée d'atteindre là بوکا ظفر بولمق بو بابده بکا - ایچون بنی مقتدر قلمق لازم کلور ایدی کسب استطاعت ایتدرمک اقتضا ایدر ایدی

Mettre à la grosse aventure, signifie, mettre de l'argent sur un vaisseau marchand, au hasard de le perdre s'il périt *T.* قسمته حواله ایله بر سفینه‌یه سرمایه قویمق

Mettre quelqu'un aux arrêts, c'est ordonner qu'il aura le lieu où il est pour prison *A.* توقیف فی مکانه محبوساً *T.* فلانی بولندیغی یرده حبس ایتمک

Mettre à la raison *A.* ارشاد الی طریق الصواب - تلقین *P.* براه هوشیاری آوردن *T.* عقل اوکرتمک || Enfin vous vous mettez à la raison, vous commencez à céder عاقبت الامر عقل اوکرنوب رضاداده اولمغه باشلادک

Mettre en peine, signifie, inquiéter *A.* ایراث التعب والمحنة زحمت ویرمک - زحمته قویمق *T.* زحمت دادن *P.*

Mettre en avant, signifie, énoncer comme vrai *A.* عرض *P.* در پیش کردن - در میان کردن *T.* میدانه قومق || Il faut prendre garde aux faits qu'on met en avant بر کمسنه عرض ایلدیکی احوال ووقایعه دقت ایتمک لازمدندر

Mettre en doute *A.* القاء الی الشک - تشکیک *P.* در موقع شبهه وابستهٔ گمان کردن - گمان انداختن *T.* شبهه‌لو ایتدرمک - مشکوک عدّ ایتدرمک || On voulait mettre ce fait en doute, mais il n'y a pas moyen بو ماده‌یی مشکوک عدّ ایتدرمک قیدنده اولدیلر انجق ممکن دکلدر

Mettre en fait, c'est affirmer *T.* بر شیئی محقق عدّ || بر شیئک حقیقتنی اثبات قیدنده اولمق - ایتمک Vous mettez en fait ce dont précisément je doute عندمده تمام محل شک اولان حالی محقق عدّ ایدرسک

Mettre une chose en question, c'est examiner si elle est vraie *A.* استقصا - تفحص *P.* پژوهیدن *T.* آراشدرمق || Cela demande à être mis en question بو کیفیت تفحصه محتاجدر

Mettre hors de toute *A.* عدّ شیئاً غیر مشکوکاً *P.* بی گمان شک واشتباهدن عاری عدّ - شبهه‌سز طوتمق *T.* شمردن || Je mets hors de doute que cela est ainsi بو ماده بویله اولدیغنی غیر مشکوک عدّ ایده‌رم

Mettre une langue en une autre, c'est traduire une langue en une autre *A.* نقل فی لسان الآخر *P.* بفلان زبان آوردن *T.* فلان دلدن فلان دله ترجمه ایتمک || Mettre du Latin en Français لسان لاطیندن لسان فرانساوی‌یه نقل ایتدرمک - ترجمه ایتمک

Mettre une chose en gage *A.* ارهان - ترهین *P.* گرو دادن *T.* رهن ایتمک - امانت قویمق

Mettre en état de faire une chose, c'est aider à la faire *A.* اقدار *P.* یاوری نمودن *T.* یاردم ایتمک || Qui l'a mis en état de faire cette dépense? بو مقوله مصرف ایچون فلانی اقدار ایدن کیمدر

Mettre sur l'état, se dit pour Mettre sur l'état des dépenses, des pensions, etc. *A.* ادخال فی الدفتر *P.* در اواره نوشتن *T.* دفتره کچورمک

Mettre sur le compte de quelqu'un, mettre sur son dos, c'est le charger de ce qui arrive de mal dans une affaire *A.* تحمیل

على P. بر دوش فلان انداختن T. فلانك اوزرينه يوكلتمك || Les ministres font des fautes, et les mettent sur le dos de leurs commis وكلاى دولت ايتدكلرى خطالرى زير حكملرندە اولان مستخدملرك اوزرينه تحميل ايدرلر

Mettre de côté, c'est épargner sur son revenu A. استفضال P. باز مانده كردن T. فضله آرتورمق || Cet homme a mis de côté بو آدم ايرادندن فضله آرتوردى

Se mettre à quelque chose, signifie, s'en occuper, y travailler A. اشتغال - مبادرة الى الامر P. دست بكار نهادن T. چالشمغه باشلمق || Je me mettrai à cela incessamment بو مصلحته قريباً مشغول اولەجغم

Se mettre en danger A. القاء النفس الى الخطر - القاء النفس الى معرض الخطر P. خودرا بمخاطره انداختن T. نفسنى مخاطره يه صالدرمق - كندويى مخاطره يه قويمق || Il s'est mis cent fois en danger de sa vie هزار كرّه جاننى معرض مخاطره يه القا ايتدردى - On dit aussi, Se mettre au hasard de ... pour dire, s'exposer au péril || En voulant trop gagner, il s'est mis au hasard de tout perdre كسب كثير ايدەيم دير ايكن كافهٔ اموالنى ضايع ايتمك مخاطره سنه گرفتار اولدى. En cherchant à grimper sur un rocher, il se mit au hasard de se tuer بر قيانك اوزرينه طرمانيوب چيقمق مراد ايدر ايكن خطر هلاكه دوچار اولمشدر - Et se mettre en avant, pour dire, s'exposer à des dangers A. تبرّز الى فضاء الخطر P. خودرا در ميدان تهلكه انداختن T. مخاطره ايچنه آتلمق - ميدانه آتلمق || Il ne faut pas trop se mettre en avant پك ميدانه آتلمق جائز دكلدر

Se mettre à la suite d'une chose, c'est suivre une entreprise commencée A. تعقيب P. پس كار شدن T. بر مصلحتك پسنه دوشمك - آردينه دوشمك || Il voulait se mettre à la suite de ce procès, mais il reconnut qu'il ne valait rien بو دعوايى تعقيب ايتمك قيدنده ايدى انجق زحمتنه دكمديكنى اكلادى

Se mettre en feu, signifie, se fâcher A. استشاطة - تنغّر - تنغّط P. پر آتش شدن T. آتشلنمك || Il ne faut pas se mettre en feu pour si peu de chose بويله امر جزئى ايچون آتشلنمك اقتضا ايتمز

Se mettre en quatre pour ..., signifie, faire de grands efforts A. صرف الجهد الجهيد P. چاك چاك شدن T. پارەلنمك || Il se mettrait en quatre pour le service de ses amis دوستلرى خدمتنده چاك چاك اولەيور - پارەلنيور

Se mettre jusqu'au cou dans une affaire. N'oublier rien pour réussir T. بر مصلحته تا بگلو كيرشمك

On dit proverb, Se mettre sur son quant à moi, pour dire, faire le suffisant T. منم ديگر نيست واديسنى طوتمق - اشته بنم ديو خود فروشلق ايتمك

Se mettre à ..., signifie, commencer à ... A. بداء - شروع P. آغاز كردن - گرفتن précédé d'un infinitif T. باشلمق || Dès qu'on lui en parle, il se met à pleurer بوكا دائر صحبت سويلنديكى عقيبنده بكايه شروع ايدر Dès qu'il fut à table, il se mit à boire سفره باشنده قعودى عقيبنده شرب خمره شروع ايتمشدر

Se mettre sur le pied de faire une chose. En prendre l'habitude, s'en arroger le droit A. اتّخاذ الدأب P. فلان آيينرا گرفتن T. فلان عادتى ايدنمك || Il s'est mis sur le pied de contredire تعريضى عادت ايدندى sur celui de ne pas répondre aux lettres مكتوبلره جواب ويرمامكى عادت ايدندى

MIS. A. موضوع P. نهاده T. قونمش

MEUBLE, adj. Aisé à remuer. Il ne se dit que des terres A. سهل الاثارة P. شياريدنى T. قولاى سوريلور - سورلمسى قولاى || Terre meuble زمين سهل الاثاره - سورلمسى قولاى قولايلقلو طپراق

MEUBLE, subst. T. de Jurispr. Il se dit de tous les biens qui peuvent se transporter A. مال ممكن النقل pl. اموال ممكن النقل - صامت وناطق - ذايب وجامد P. مال امكان پذير نقل T. كوتوريلور مال || Engager tous ses biens meubles et immeubles بر كمسنه بالجمله صامت وناطق اموالنى واملاك وعقاراتنى ترهين ايتمك les meubles suivent la personne صامت وناطق مقولەسى اولان اموال ذاته تابعدر l'argent est regardé comme un meuble نقود اموال صامته قبيلندن عدّ اولنور Les obligations sont aussi des meubles تمسكات دخى اموال صامته قبيلندندر

Il se dit aussi de tout ce qui sert à garnir, à orner une maison A. نجد pl. نجود pl. نجود ومفروشات - متاع البيت - اثاث البيت - تجمّلات P. رخت خانه - كاچال - سپار T. او آوادانلغى - سپاهيلك خانه || Acheter des meubles متاع بيت مبايعه ايتمك On l'a contraint de déloger, on

a mis ses meubles sur le carreau اثاث بيتنى زوقاغه طرح ايله خاندن چيقمغه مجبور ايلديلر On a saisi ses meubles سپاهيلكى ضبط اولندى Il a de beaux meubles كوزل او سپاهيلكى وار Garnir une maison de meubles بر خانه‌يى اودالرينه مالكدر سپاهيلكت ايله تنجيد وتزيين ايتمك

MEUBLER. Garnir de meubles *A.* انجاد ـ تنجيد ـ فرش ـ *P.* خاندرا بسپار ـ خاندرا پيراستن تجهيز البيت بالمتاع *T.* اوك سپاهيلكنى ـ اوه اواداناتق دوزمك آراستن || Meubler une chambre اوى دوشدمك ـ اوى دوناتمق ـ دوزمك ـ فرش ايتمك ـ اوطه‌يى تنجيد ايتمك امتعه دوشدمك ـ واثاث ايله تجهيز ايتمك

On dit aussi, Meubler une ferme, pour dire, la garnir de ce qui sert à la faire valoir چفتلكى مهمّات لازمه‌سيله تجهيز ايتمك

Meublé. *A.* منجّد ـ مفروش *P.* بسپار ـ برخت پيراسته *T.* آراسته ـ سپاهيلكت ايله دوناندش ـ دوشنمش — On dit figur. d'un homme qui a beaucoup de connaissances, qu'il a la tête bien meublée *A.* منجّد *P.* كاردان *T.* معلوماتى چوق

MEUGLEMENT, MEUGLER. V. Beuglement, Beugler.

MEULE. Corps solide, rond et plat, qui sert à broyer *A.* عضبارة Les deux meules d'un moulin *A.* رحوان pl. ارحاء *P.* رحا ـ رحاى *T.* دكرمن طاشى ـ سنك آسيا || Meule de dessus عضبارهٔ فوقانيه de dessous عضبارهٔ تحتانيه دكرمنك اوست طاشى ـ فوقانى دكرمنك آلت طاشى La machine qui fait tourner la meule دكرمن طاشنى دوندرن چرخ

Il se dit aussi, d'une roue dont on se sert pour aiguiser des couteux et autres ferremens *A.* دوّارة التشحيذ ـ محالة التسنين *P.* چرخ تيزگر *T.* بيلكى چرخى || Aiguiser sur la meule چرخده بيلەمك

Et d'un monceau de foin, de grains qu'on fait dans les prés *A.* صوبة ـ كدّاس *P.* پشته ـ خنه *T.* توده ـ بيغن

MEUNIER. Celui qui gouverne un moulin à blé *A.* مرحّى ـ طحّان *P.* آسيابان *T.* دكرمنجى

MEURTRE. Homicide *A.* قتل الانسان *P.* مردمكشى *T.* آدم اولدرمه || Commettre un meurtre قتل انسان جرمنى ارتكاب ايتمك

MEURTRIER. Celui qui a commis un meurtre *A.* قاتل الانسان ـ قاتل *P.* مردمكش *T.* آدم اولدريجى || On punit de mort les meurtriers قاتلر قتل ايله مجازات اولنور — Il est aussi adjectif, et signifie, qui cause la mort de beaucoup de monde *A.* قتّال || Les armes à feu sont meurtrières آلات حربيّه قتّالدر — On dit aussi dans ce sens, qu'une place est meurtrière, pour dire, qu'elle n'a pu être prise qu'en perdant beaucoup de monde باعث سفك دما اولمش بر حصن حصين que le siége d'une place a été bien meurtrier فلان قلعه‌نك محاصره‌سى سفك دماى كثيره‌يى موٴدّى اولمشدر

MEURTRIÈRE. Ouverture pratiquée dans les murs d'une fortification, et par laquelle on peut tirer à couvert sur les assiégeans *A.* ثقب السور pl. ثقوب السور *P.* فدرونك *T.* مازغال دليكى

MEURTRIR. Faire une meurtrissure *A.* تكديم ـ تكديد *P.* بتره زدن *T.* بره‌لمك || Les coups de pierre, de bâton meurtrissent حجر وعصا اورديغى يرى تكديد ايدر La balle n'entra pas, elle ne fit que meurtrir les chairs قورشون داخل بدنه نفوذ ايتميوب يالكز اتلرى بره‌لدى Il est tout meurtri de coups كثرت ضرباته مبنى هر طرفى مكدّه اولمشدر

Il se dit aussi des fruits, pour dire, les froisser *A.* هزم ـ ايراث الهزمة *P.* فرسودن *T.* بره‌لمك ـ ازمك || Prenez garde de meurtrir ces poires بو آرموديلره ايراث هزمدن حذر ايله Pour peu que l'on touche ces fruits, ils se meurtrissent بو ميوه‌لر جزئى لمس يد ايله بره‌لنور

Meurtri. *A.* مكدّه ـ اكده *P.* بتره زده *T.* بره‌لنمش *A.* مهزوم *P.* فرسوده *T.* ازلمش

MEURTRISSURE. Contusion livide *A.* كده pl. كدوه ـ كدمة *P.* بتره *T.* بره || Il a été bien battu, les meurtrissures en paraissent sur son corps ضرب شديد ايله ضرب اولنوب آثار كدوه هنوز بدننده بللو در

MEUTE. Nombre de chiens courants dressés pour la chasse des bêtes fauves et carnassières *A.* كليب *P.* رمهٔ يوزها *T.* صيد اهويه مخصوص زاغر سوريسى || Meute pour le cerf زاغر سوريسى Faire une meute بر زاغر سوريسى ترتيب ايتمك

MÉVENDRE. T. de Comm. Vendre une chose moins qu'elle ne vaut *A.* بيع بالنقصان *P.* كمبها فروختن *T.* دون بها ـ اشاغى بها ايله صاتمق ـ ايلد صاتمق || Ce marchand a mévendu plusieurs parties de son fonds بو بازركان سرمايه‌سندن

ناقص بها ایله وافر مال صاتدی Il y a des temps où les marchands sont obligés de mévendre تجار طایفه‌سی وقت اولور که نقصان بها ایله صاتمغه مجبور اولورلر

MÉVENDU. *A.* مبیوع بالنقصان *P.* ببهای پست فروخته *T.* دون بها ایله صاتلمش

MÉVENTE. Ventre à trop bas prix *A.* بیع بالنقصان *P.* فروخت با کمبها *T.* دون بها ایله صاتمه || Il se plaint de la mévente qu'on a faite de ses meubles سپاهیلکی دون بها ایله صاتلدیغندن شکایت ایدر

MEZZO-TERMINÉ. T. Italien. Parti moyen qu'on prend pour concilier des prétentions opposées *A.* وسط الحال ـ حدّ الوسط *P.* حدّ میانه *T.* اورته طرف ـ ایکیسی اورته‌سی || Il faut trouver un mezzo-terminé pour accommoder cette affaire بو مصلحتی تنظیم ایچون بر حدّ وسط بولنمق اقتضا ایدر

MI. Particule qui entre dans la composition de plusieurs mots, et sert à marquer un partage en deux parties égales *A.* نصف *P.* نیم *T.* یاری || Mi-partie نصف حصّه Les avis ont été mi-partis کلم وآرا بالمناصفه ایکی‌یه منقسم ایدی — Ou l'endroit où la chose peut être ainsi partagée *A.* وسط ـ منتصف *P.* میانه *T.* اورته || Mi-chemin وسط طریق Mi-carème منتصف صیام ـ وسط صیام Mi-Mai منتصف مایس

MIASME. Il se dit des corpuscules viciés qui émanent d'un corps affecté d'une maladie contagieuse *A.* بخار ـ سناخت متعفن pl. ابخرهٔ متعفنه || Miasmes varioliques سناخت جدریّه pestilentiels ابخرهٔ متعفنهٔ وبائیّه ـ سناخت وبائیّه

MIAULANT. Qui miaule *A.* قاعم ـ ماغی *P.* گربهٔ آوازنده *T.* ماولیجی

MIAULEMENT. Le cri du chat *A.* مؤاه ـ مغا *P.* آواز گربه *T.* کدی ماولمسی

MIAULER. Il se dit du chat, lorsqu'il fait le cri qui lui est propre *A.* قعم ـ تمغّی *P.* معا کردن ـ گربه آوازیدن *T.* ماولمق || J'entends un chat qui miaule ماولیان بر کدینک سسنی ایشیدیورم

MICROCOSME. Petit monde *A.* عالم صغیر *P.* جهان کوچک *T.* کوچک دنیا || Les philosophes anciens ont dit que l'homme était un microcosme حکمای متقدمین انسان بر عالم صغیر اولدیغنی دیمشلر در

MICROSCOPE. Instrument qui grossit les objets que l'on regarde *A.* محدقه الدقاق *P.* خرده بین *T.* خرده بین

MIDI. Le milieu du jour *A.* ظهر ـ وقت الظهر ـ وسط النهار ـ نصف النهار ـ وقت السواء النهار ـ قایرة *P.* نیمروز ـ میانروز *T.* اویله ـ اویله وقتی ـ ساعت نصف || À l'heure de midi وقت ظهرده اول Je me rendrai là à midi نهارده ایکن Après midi بعد الظهر طرفه وارهجغم — On dit, En plein midi, pour dire, en plein jour, publiquement *A.* فی وسط النهار ـ علناً *P.* در میان روز روشن ـ آشکارا *T.* کون آیدینلغنده ـ کوز کوره — On dit à un homme qui doute d'une chose fort claire, que c'est ne voir pas clair en plein midi کالشمس فی وسط النهار بللو اولان شیئی کورمامکدر

Il signifie aussi, le Sud *A.* جنوب || Le midi est opposé au nord جنوب شماله مقابلدر Se tourner vers le midi طرف جنوبه توجّه ایتمک Un tel pays est borné au midi par une telle rivière فلان مملکت جنوباً فلان نهر ایله محدود در Cette coline regarde le midi فلان تپه جنوبه ناظر در Le vent du midi ریح جنوبی

MIE. La partie du pain qui est entre les deux croûtes *A.* لبّ الخبز *P.* نرمهٔ نان *T.* اتمکک یومشغی || Il n'a plus de dents, il ne mange que de la mie آغزنده دیش قالمدیغندن اتمکک یالکز یومشغنی اکل ایدر

MIEL. Suc doux que font les abeilles *A.* عسل ـ شهد *P.* انگبین *T.* بال || Des confitures au miel عسل ایله مطبوخ Doux comme miel احلا من بال ایله یاپلمش رچل ـ مربّا بال کبی طاتلو ـ العسل

MIELLEUX. Qui tient du miel *A.* عسلی *P.* انگبین گونه *T.* بال کبی || Ce vin a un goût mielleux بو بادهده بر طعم عسلی ـ لذت عسلیّه وار در

MIEN, pron. Qui est à moi *A.* ی *P.* ام ـ من ـ فلانِ من ـ فلانِ *T.* بنم ـ کندومک ـ خود || Quand vous m'auriez dit votre sentiment, je vous dirai le mien فکرکی بکا سویلدیککده حالده بن دخی کندو فکرمی سویلیه‌جکم Ce n'est pas votre avis, c'est le mien سنک رأیک دکل بنمدر Vous veillerez à votre intérêt, et moi au mien سن کندو مصلحتکه بقه‌جقسک بن دخی بنمکی‌یه چالشه‌جغم C'est son intention et la mienne آنک وبنم ارادهم بو در

On dit, Les miens, pour dire, mes proches, ceux qui m'appartiennent *A.* pl. اقربا ومتعلقاتی *P.* خویشان من *T.* بنمکیلر

MIETTE. Il se dit de toutes les petites parties qui tombant du pain, quand on le mange *A.* خشارة ـ سقاطة الخبز ـ فتات الخبز *P.* نانریزه *T.* اتمك دوكندیسی ـ اتمك اوفانتیسی ـ الخبز تحت ـ سقاطة نواله || Les miettes qui tombent sous la table سقاطهٔ خبزی المائده قالان خشارهٔ نان Ramasser les miettes جمع ایتمك

Il se dit aussi, d'un très-petit morceau de quelque chose à manger *A.* مضغة ـ لماج *P.* خورش خرد *T.* بر چینمتی || Vous ne lui avez donné qu'une miette فلانه یالکز بر چینمتی ییهجك و یردك

MIEUX, adv. Comparatif de Bien *A.* احسن ـ اعلا *P.* بهتر *T.* دخی ایو || Personne n'entend mieux les affaires que lui آندن اعلا كارآشنا آدم یوقدر ne parle mieux que lui آندن احسن واعلا تكلم ایدر آدم یوقدر

On dit, Aller de mieux en mieux, pour dire, en faisant toujours quelque progrès vers le bien *A.* احسن حالاً بعد حالٍ *P.* نو بنو بهتر *T.* كتدكچه ایو || Il faut espérer que cela ira de mieux en mieux نو بنو بهتر اولهجغی مأمولی دركار در Ses affaires vont de mieux en mieux امور وخصوصاتی حالاً بعد حالٍ كسب حسن صورت ایتمكده در امور ومصالحی ـ كتدكچه ایو اولور

On dit, qu'un homme est mieux, pour dire, qu'il est en meilleur état *A.* في احسن الحال *P.* در خوشترین حال *T.* ایوجه در || دخی ایو ـ ایوجه Il est mieux

On le dit aussi, pour dire, qu'un homme a changé de caractère, de conduite *A.* اصلح ـ افضل *P.* خوبتر ـ نیكوتر *T.* دخی ایو || Depuis ces voyages, cet homme est beaucoup mieux qu'il n'était ایتدیكی سیاحتلردنصكره مقدمكی حالندن اصلح اولدی

Il signifie aussi, plus *A.* ازید *P.* افزونتر *T.* دخی ـ آرتق || Laquelle aimez-vous mieux de ces deux étoffes? بو ایكی قماشلردن قنغیسنی زیاده سورسك ـ قنغیسنه زیاده محبتك ازید در

IL VAUT MIEUX. Il est plus à propos *A.* اوفق ـ اولی ـ انسب *P.* سزاتر *T.* دخی مناسب ـ یكك || Il vaut mieux attendre un peu آزهجق بكلمك اولی وانسبدر

On dit aussi, qu'une chose vaut mieux qu'une autre, pour dire, qu'elle est meilleure *A.* ارجح *P.* برتر ـ گزیدهتر *T.* دخی كوزل

MIGNARD. Il se dit d'un mélange de gentillesse et d'afféterie *A.* متظرّف *P.* ظرافتنما ـ نزاكت پرداز *T.* یاپمه ظریفلك || Sourire mignard تبسم متظرّفانه Manières mignardes اوضاع متظرّفانه ـ ظرافت بیجا ـ تظرّف ایدر Il fait le mignard كوسترر

MIGNARDEMENT, adv. *A.* بالتظرّف *P.* بظرافتنمایی ـ *T.* یاپمه ظرافت طوریله ـ با نزاكت فروشی

On dit d'un ouvrage travaillé délicatement, qu'il est mignardement travaillé *A.* مصنوع بالظرافة *P.* نازكانه ساخته ـ نازكانه *T.* نزاكت ایله ایشلنمش ـ بكار آورده

MIGNARDER. Affecter de la délicatesse, de la grâce *A.* تظرّف *P.* ظرافتپردازی نمودن ـ نزاكت فروشی نمودن *T.* یاپمه ظریفلك كوسترمك ـ Il signifie aussi, dorloter. V. ce mot.

MIGNARDISE. Affectation de gentillesse, de délicatesse *A.* ظرافة مصنوعة ـ ظرافة كاذبة *P.* ظرافتنمایی ـ نزاكتپردازی ـ *T.* یاپمه ظریفلك ـ ظریفلك كوسترشی ـ نزاكت فروشی || Avoir, mettre de la mignarderie dans ses manières, dans son langage بر كمسنه اوضاع واطوارنده ونطق وكلامنده ظرافت كاذبه قوللنمق

MIGNON. Délicat, gentil *A.* ظریف ـ لطیف ـ ملیح *P.* نازك ـ *T.* دلبر ـ كوزل ـ ظرافتلو || Visage mignon دلبر چهره Bouche mignonne لطیف آغز beauté حسن لطیف Des souliers mignons ظریف پاپوش

Et bien-aimé *A.* محبوب *P.* دلدار *T.* سوكولی || De ces deux enfans-là, il y en a un qui est le mignon de la mère بو ایكی اولادك بریسی والدهسنك سوكولیسیدر

C'est aussi un terme de flatterie dont on se sert en parlant à un enfant *T.* نازلو || Mon mignon نازلو چوجوغم Mon petit mignon نازلو چوجقجغزم

MIGNONNEMENT. Avec délicatesse *A.* بالظرافة *P.* ظریفانه ـ *T.* نزاكت ایله ـ نازكانه || Cela est mignonnement fait ظریفانه یاپلمشدر

MIGRAINE. Douleur qui affecte la moitié de la tête *A.* شقیقة *P.* رنج نیمسر *T.* یارمجه || Les odeurs très-fortes donnent la migraine كسكین قوقولر ایراث شقیقه ایدر

MIGRATION. Action d'émigrer en grand nombre *A.* رحلات ـ هجرت *P.* كوچ *T.* كوچ

MIJOTER. Faire cuire lentement *A.* لیناً طبخ *P.* آهسته پختن

T. يواشجه پشورمك || Mijoter de la viande اتى طبخ ليّن
ايله پشورمك

MIL. V. Millet.

MILAN. Oiseau de proie A. حدأة pl. حداء P. غليواژ - زغن
- غليواج T. چيلاق

MILIAIRE. Qui ressemble à du millet A. جاورسىّ P. گاورس
گوند T. دارى كبى - Il se dit aussi d'une éruption de pustules qui ressemblent à des grains de millet A. نملة جاورسيّة T.
سيرجك - اصرغى

MILICE. L'art et l'exercice de la guerre. Il ne se dit qu'en parlant des anciens A. فنّ الحرب - تعليم حربىّ P. فنّ
جنك آورى T. جنكجيلك || La milice des Grecs était fort différente de celle des Perses اهل يونانك فنّ حربيلريله اهل
فرسك فنّ حربيلرى بيننده فرق كلّى وار ايدى

On dit figur. en termes de l'Écriture-Sainte, que la vie de l'homme est une milice continuelle عمر انسان بر مجاهدۀ
دائميّه در

Il est aussi collectif, et signifie, troupe de gens de guerre A. عسكر P. جنك آوران T. عسكرى نفراتى || Toute la milice de la place se souleva قلعه‌نك عسكرى جملهٔ آياغه
قالقدى Il perdit à cette bataille toute la fleur de sa milice
اول مقابله‌ده بالجمله گزيده عسكرى رهين تلف اولمشدر

Il se dit aussi, des troupes composées des habitans d'un pays, qui s'arment pour leur propre défense A. وضيعة P. سپاه ولايت
T. ولايت عسكرى || Lever des milices ولايت عسكرينى
آياقلندرمق Capitaine de milice ولايت عسكرى يوز باشيسى

MILIEU. Le centre d'un lieu A. وسط P. ميان T. اورته ||
Voici justement le milieu de la place اشته ميدانك تمام
وسطى Nous voici justement dans le milieu اشته تمام اورته
يرنده يز Couper quelque chose par le milieu بر شيئى
اورته‌سندن كسمك Le point du milieu A. حاق الوسط P.
اورته يير T. ميانگاه

Il se dit, dans une signification moins exacte, de tout endroit qui est éloigné des extrémités A. كبد - قلب P. قلبگاه
T. كوبك || Cette ville est située au milieu de la France بو
بلده فرانسه‌نك قلبگاهنده كايندر Quand ils furent au milieu du bois اورمانك قلبگاهنه واصل اولدقلرنده Une langue de terre qui s'avance au milieu de la mer دريانك
وسط بحره - كبد البحره قدر - قلبگاهنه ممتدّ اولان بر دل
قدر اوزانمش قره‌نك بر دلى

Il se dit aussi du temps || Vers le milieu de la nuit اواسط
كيجه‌نك اورته‌سنه يقين - ليلده Sur le milieu du jour وسط
اواسط نهارده - نهاره قريب Au milieu de l'été اواسط صيفده
de l'hiver اواسط شتاده - قيش اورته‌سنده - Il se dit aussi d'autres choses || Le milieu du livre وسط كتاب || Le milieu de sa harangue est fort beau موعظه‌سنك اورته‌سى اعلا
واحسندر

Et de ce qui est également éloigné de deux excès contraires A. حدّ الاعتدال P. ميانهٔ حال T. اورته حال || La vertu se trouve dans un juste milieu منقبت فضيلت حدّ اعتدال
تاتنده موجود در La libéralité tient le milieu entre la prodigalité et l'avarice جود وسخا بخل وتبذيرك حدّ اعتداليدر

Il signifie figur., un tempérament que l'on prend dans les affaires, pour concilier des intérêts différents A. صورة التعديل
والتسوية || Il faut chercher quelque milieu بر تعديل وتسويه
صورتنى آره‌مق اقتضا ايدر Essayez de trouver quelque milieu pour les contenter tous deux طرفينى ارضايه وسيله اوله‌جق
بر كونه تعديل وتسويه صورتى بولمنك چاره‌سنه باق
- On dit, qu'il n'y a point de milieu à cela, pour dire, qu'il n'y a point d'autre parti à prendre بو بابده وسط حال يوقدر -
بونك وسط حالى يوقدر

Au Milieu de . . ., signifie, dans, parmi A. فى خلال P.
در اثنا - در ميانه T. آره‌سنده - اثناسنده || Au milieu des plus grandes affaires, il trouve des momens pour donner à ses amis مشغول اولديغى امور معظمه آره‌سنده دوستاريله
كوروشه‌جك وقت بولور

Au milieu de tout cela, signifie, nonobstant A. مع ما فيه
P. با همه آن T. بو جمله ايله || C'est un homme qui, au milieu de tout cela, ne laisse pas d'être à plaindre مع ما فيه
شايستهٔ مرحمت بر آدمدر Au milieu de tout cela, je voudrais le pouvoir servir بو جمله ايله خدمتنده بولنمغه خواهشم
وار ايدى

MILITAIRE. Qui concerne la guerre A. حربىّ P. جنكى T.
جنكه متعلّق || L'art militaire فنّ حرب - فنّ حربى la discipline ضابطهٔ حربيّه Exploits militaires مآثر حربيّه -
فتوحات وغزوات - فتوحات جليله Grades مراتب حربيّه

Charge militaire رتب عسكريّه ـ رتب اهل حرب ـ رتب حربيّه ـ منصب اهل حرب ـ عسكری منصبی ـ Justice militaire, celle qui s'exerce parmi les troupes, suivant les ordonnances de la guerre *A.* محاكمة حسب القوانين الحربيّة ـ Architecture militaire, c'est l'art de fortifier les places إحكام حربيّة ـ فن معمارئ حربی ـ Testament militaire, c'est le testament qu'on fait à l'armée سفربر وصيّتنامه سی ـ بركمسنه سفربر ایكن ایتدیكی وصيّتنامه

Exécution militaire. Dégât que l'on fait dans un pays pour contraindre les habitans à faire ce qu'on exige d'eux جبر وزور ‖ Menacer d'exécution militaire جبر وزور حربی‌یه حربی مبادرت اولندجغی بیانیله اخافه وتهدید ایتمك On a contraint les habitans par exécution militaire à payer contribution اهالئ مملكتی اعمال جبروزور حربی ایدەرك مال اداسنه مجبور ایلدیلر ـ Il signifie aussi, une peine de mort infligée sans les formalités requises حسب الاحكام الحربيّه واقع اولان ترتيب جزا

Militaire, subs. Homme de guerre *A.* اهل الحرب ـ حربی pl. ارباب الحرب ـ ارباب السيف pl. اهل السيف *P.* نبردكار ـ اهل شمشير ـ سپاهی *T.* عسكری ‖ On a donné des récompenses à tous les vieux militaires ارباب حربك بالجمله متقاعدلرینه مكافات اولندی Cette ordonnance déplut au militaire بو نظام اهل حرب عندنده رهين پسند اولماشدر

MILITAIREMENT, adv. *A.* حسب الرسوم الحربيّة *P.* برسم جنكجه ـ عسكریجه *T.* جنكجه ـ عسكریجه ‖ Agir militairement عسكريجه ـ حسب الرسوم الحربيّه عمل وحركت ايتمك jüger قوانين حربيّه اوزره محاكمه ايتمك حركت ايتمك

MILITANTE. T. de relig. Qui combat. Il ne se dit qu'en cette phrase, L'Église militante, pour signifier, les fidèles qui sont sur la terre, parce que la vie d'un chrétien est regardée comme un combat continuel contre ses propres passions *A.* امّة المجاهدين فی عالم الناسوت

MILITER. Combattre pour..., être en faveur *A.* مساعدة *P.* همساز بودن *T.* مساعده‌لو اولمق ‖ Cet argument milite pour nous بو دليل حقمزه مساعد در Cette raison ne milite point contre moi بو علت طرفمه بر وجهله نا مساعد دكلدر ـ خلافمده دكلدر

MILLE. Dix fois cent *A.* الف pl. آلاف pl. الوف *P.* هزار *T.* بيك ‖ Mille hommes, mille chevaux, mille navires بيك نفر وبيك پاره ـ آدم وبيك رأس باركير وبيك قطعه سفينه Mille écus بيك عدد غروش ـ Il se dit aussi d'un nombre incertain, mais fort grand *A.* الف *P.* هزار هزاران *T.* بيك ـ نيچه بيك هزار بهزار ـ صد هزار ـ قتی چوق ‖ Mille personnes هزاران هزار آدملر témoignages هزار بهزار شهادتلر preuves صد هزار دليللر Il y a mille et mille choses à dire là-dessus بو بابده هزار بهزار سويلنەجك شيلر وار Je vous ai dit cela mille fois بونی بيك كرّه سكا سويلدم در

MILLE. Mesure en longueur dont on se sert pour exprimer la distance entre deux lieux *A.* ميل pl. اميال ‖ Il y a un mille de ce lieu-là à un tel lieu فلان محلدن فلان محله قدر بر ميل مسافه وار در Ce cheval fait tant de milles par jour بو باركير كونده شو قدر ميل مسافه قطع ايدر Mille d'Italie اتاليا ميلی

MILLEFEUILLE. Nom que porte particulièrement l'achillée commune. V. Achillée.

MILLÉNAIRE. Qui contient mille *A.* الفی *P.* هزاری *T.* بيكدن عبارت ‖ Le nombre millénaire عدد الفی

Il signifie aussi, mille ans *A.* الف عام *P.* هزار سال *T.* بيك ييل ‖ Dans le premier millénaire الف عام اولده

MILLEPERTUIS. Plante *A.* رقان الانهار *P.* هوفاريقون *T.* قويون اوتی ـ پاره اوتی ـ فليج اوتی

MILLÉSIME. L'année marquée sur une médaille ou sur une monnaie *A.* رقم التاريخ السكّة *P.* رقم سال سكّه *T.* سكّه‌نك سنه‌سی رقمی ‖ On ignore en quelle année cette médaille a été frappée, car le millésime est tout effacé بو اسكی زمان سكّه‌سنك تاريخی رقمی كليّاً فرسوده اولمغله قنغی سنه‌ده ضرب اولنديغی معلوم دكلدر

MILLET. Sorte de grain fort petit *A.* جاورس *P.* ارزن *T.* داری ‖ Un grain de millet يك حبّهٔ ارزن ـ بر داری دانه‌سی

MILLIAIRE. Bornes que l'on place sur les grands chemins, pour marquer les milles *A.* pl. انصاب pl. تناصيب ـ ميل pl. اميال *P.* ميل *T.* ديرك يول نشانيچون ديكيلان

MILLIARD. Mille millions, ou dix fois cent millions *A.* الف الف *P.* هزار هزاران هزار ـ هزار بار ده لك *T.* بيك قات اون كرّه يوز بيك ـ بيك كرّه اون يوك

MILLIÈME. Nombre d'ordre qui complète le nombre de mille

A. الفی P. هزارم T. بیکنجی || La millième année de la naissance de Jésus-Christ میلاد حضرت عیسینک بیکنجی سنه‌سی

Il signifie aussi, une des parties d'un tout divisé en mille parties A. احد من الالف P. هزار یک T. بیکده بر || Il est intéressé dans cette affaire pour un millième بو خصوصده بیکده بر حصه علاقه‌سی وار در

MILLIER. Le nombre d'un mille. V. Mille || Un millier d'épingles بیک عدد طوپلق d'arbres بیک کوک آغاج

À MILLIERS. En très-grande quantité A. الفا الفا P. هزار هزار T. بیکر بیکر – قتی چوق || On en trouve par milliers فلان شیئدن هزار بهزار بولنور

MILLION. Mille fois mille, ou dix fois cent mille A. الف الف P. هزار هزار – هزاران هزار – ده بار صد هزار T. ده لک – اون کره یوز بیک – یوک || Il y a en France plus de trente millions d'hommes فرانسه‌ده اوتوزدن متجاوز اون کره یوز بیک نفوس وار در – Il se dit aussi d'un nombre indéterminé A. الف الف P. هزاران هزار – صد هزار T. نیچه بیک || J'ai ouï dire cela un million de fois بو کلامی هزاران هزار مسموعم اولمشدر Je vous rends un million de grâces صد هزار تشکر ایدرم

MILLIONIÈME. Nombre d'ordre qui complète le nombre d'un million A. الف کرة الفی P. ده بار صد هزارم T. اون کره یوز بیکنجی

MILLIONNAIRE. Qui possède des millions, qui est richard A. صاحب المال قارون P. بسیار مالدار T. افراط زنکین – مال قارون صاحبی

MINARET. Tour faite en forme de clocher, d'où l'on appelle, chez les Turcs, le peuple à la prière A. منارة pl. منارات

MINAUDER. Affecter des mines et des manières, dans le dessein de plaire A. تغنج – تدلل P. شیوه‌کاری کردن T. ناز وشیوه ایتمک – شیوه‌کارلق ایتمک || Cette femme ne fait que minauder بو قاری تغنج وتدللدن خالیه دکلدر – شیوه‌کارلقدن خالی دکلدر

MINAUDERIE. Mines et manières affectées A. غنج – دلال P. شیوه‌کاری T. شیوه‌کارلق – شکل || Je n'aime point toutes ces minauderies بو مثللو اطوار غنج آمیزدن حظ ایتمم

MINAUDIER. Qui a l'habitude d'affecter des mines, dans le dessein de plaire. Il se dit surtout des femmes A. مغناج P. شیوه‌کار T. ناز ونیاز ایدیجی

MINCE. Qui a peu d'épaisseur A. رقیق – شفیف – رهیف P. تنک T. اینجه – یوفقه || Étoffe mince متاع شفیف – ثوب رهیف Cette lame d'argent est trop mince بولوحۀ سیم بغایت یوفقه در

Figur. Peu considérable A. جزئی – قاصر P. کمین – ناچیز T. آز – یوفقه || Revenu bien mince ایراد جزئی – خیلیجه بر ایراد یوفقه mérite اهلیت جزئیه esprit عقل قاصر savoir علم ومعرفت جزئیه – قاصره

On dit aussi, qu'une raison est mince, c'est-à-dire, faible A. دلیل واهی P. دلیل کم قوت T. قوتسز دلیل

MINE. L'air qui résulte de la conformation du corps, et surtout du visage A. سیمة – سیما P. لقا – چهره T. صورت – یوز || Bonne, méchante mine سیمای زیبا وسیمای خباثتنما mauvaise سیمای نا زیبا – صورت قبیحه fière سیمای کبر آلود basse سیمای دنائتنما – دنی ولئیم بر صورت || Il a la mine fine, fausse, trompeuse حیله‌باز وکاذب ومکار آدمک سیماسی وار در || Il a la mine guerrière, d'un homme de guerre فلان کمسنه‌ده اهل حرب آدمی صورتی وار در || On se trompe souvent à la mine صورت وسیمادن اکثریا تغلیط اولنمق اقتضا ایدر || Il ne faut pas toujours juger des gens à la mine برآدمک حالنی چهره وسیمادن استدلال قیدنده اولمق روا دکلدر – On dit, qu'un homme a bonne mine, pour dire, qu'il a l'air d'une bonne santé فلانده سیمای بر وصحت وار در Et dans le sens contraire, qu'il a mauvaise mine فلانده چهره‌سی – خسته چهره‌سی وار در – تغیر مزاج صورتی وار در – بوزوقدر – Et qu'un homme a la mine d'être riche, d'être un peu fou فلانده سیمۀ ثروت وغنا وار در وجزئی جنون فلانک ناصیۀ حالنده آثار ثروت ویسار – سیماسی وار در ونوعما آثار جنون ظاهر در – Et qu'il a la mine d'avoir fait une chose فلان ایشی ایشلدیکی صورت وسیماسندن فلان ایشده بولندیغی صورت حالندن مستدلدر – مستباندر

Et la contenance que l'on tient dans quelque intention A. صورت || Faire bonne mine ارائۀ صورت ثبات ایتمک –

On dit, Faire mine de quelque chose, pour dire, en faire semblant A. ارائۀ الصورة – اظهار صورتا P. رو نمودن T. صورتا کوسترمک – یاپمه کوسترش ایتمک || Il fit mine d'être con-

tent اراءهٔ روی - ارائهٔ صورت خشنودی ورضا ایلدی - ممنونیت صورتنا اظهار ممنونیت ایلدی

On dit proverb. Faire bonne mine à mauvais jeu, pour dire, cacher le mécontentement que l'on a *T.* قوری غیرت کوسترمک - قوری غیرت ایتمک

On dit, Faire triste mine, grise mine, froide mine à quelqu'un, pour dire, lui faire mauvais visage *A.* اظهار التعبس *P.* ترش رویی نمودن *T.* بد چهره کوسترمک

On dit aussi, Faire des mines, pour dire, faire des signes *A.* اشارت - رمز || J'eus beau lui faire des mines, il ne m'entendit pas عبث یره بو قدر رموز واشارات ایلدم مرامی بر وجهله آکلیدمدی

MINE. Lieu d'où l'on tire les métaux *A.* معدن pl. معادن *P.* کان *T.* معدن || Une mine d'or آلتون معدنی de cuivre باقر معدنی de diamans الماس معدنی de charbon de terre کمور معدنی de rubis یاقوت معدنی Une mine profonde معدن عمیق القعر - معدن معمور - معدن کثیر النما riche بركتلو معدن - معدن قلیل النما pauvre بركتسز معدن Travailler aux mines معدنلرده خدمت ایتمک La mine s'éboula et accabla les ouvriers معدن چوکوب ایچنده بولنان عمله‌یی بصدی Trouver, découvrir une mine بر معدن کشف ایتمک وبولمق fouiller حفر ایتمک - معدنی استحصاله ایتمک

Il se prend aussi pour les métaux et minéraux encore mêlés avec la terre *A.* حجر pl. احجار || Voilà de la mine d'or اشته بر حجر ذهب de cuivre حجر نحاس de la pierre de mine فلز حجری

MINE. Vaisseau qui sert à mesurer, et qui contient la moitié d'un setier *A.* نصف الکیل *P.* نیم کیل *T.* دمورلی

MINE. Cavité souterraine pratiquée sous un bastion, etc. pour le faire sauter par le moyen de la poudre *A.* دحل pl. ادحال - نقب *P.* آهون - سمج *T.* لغم || La place fut prise par le moyen d'une mine اثارهٔ نقب اولندرق قلعه‌نك تسخیری میسر اولمشدر - لغم آتیلدرق قلعه آلندی Charger une mine لغمی طولدرمق - لغمی تشحین واملا ایتمک Faire jouer une mine لغمی ایشلتمک - لغمی اعمال ایتمک Mettre le feu à une mine لغمه آتش ویرمک - نقبی ایقاد ایتمک - لغمی طوتشدرمق La mine emporta la pointe du bastion آتیلان لغم طابیه‌نك بر کوشه‌سنی هوایه اوچوردی Les assiégés éventèrent la mine درون قلعه‌ده محصور اولان عسکر لغمی هوالندروب ابطال ایتدردی La mine fut éventée لغم هوالنوب ابطال اولندی Le puits de la mine لغمك باجه‌سی la chambre لغمك خزینه‌سی Le saucisson نقبك فتیلی Entonnoir de la mine آتیلان لغمك آچدیغی دلیك

On dit figur. Éventer la mine, pour dire, découvrir un dessein, et empêcher par-là qu'il ne réussisse دفین خاك خفا اولان تدبیری خارجه اخراج ایله تعطیل ایتدرمك

MINER. Faire une mine *A.* احداث النقب - نقب الدحل *P.* آهون زدن - سمج زدن *T.* لغم آچمق || Miner un bastion بر طابیه‌نك آلتنده لغم آچمق Cette place est si fort dans l'eau, qu'il est impossible de la miner بو قلعه بغایت صو ایچنده صوقلمش اولدیغندن لغم آچلمسی محالدر Les ennemis avaient miné leur demi-lune avant que de l'abandonner اعدا کندو نصف قمر طابیه‌لرینی ترك ایتمزدن مقدم دیبنده لغم آچمشلر در

Il signifie aussi, creuser, caver *A.* حفر - اکل *P.* کاویدن - فرسودن *T.* قازمق - آشندرمق || Le courant de la rivière a miné la pile des arches نهرك آقندیسی کمرلرك تملنی آشندردی L'eau mine la pierre صو طاشی اکل ایدر - آشندرر

Figur. Consumer, détruire peu à peu *A.* افنا *P.* بفنا رسانیدن *T.* چورتمك || Cette maladie le mine مبتلا اولدیغی علت وجودینی افنا ایدر La fièvre quarte mine bien un corps حمای ربع وجودی چوریدر Le temps mine tout وقت وزمان هر شیئی افنا ایدر Le chagrin le mine شدت الم واندوه وجودینی افنا ایدر

MINERAI. Synonyme de Mine, dans le sens de Métal mêlé avec la terre. V. Mine.

MINÉRAL, subs. Il se dit de tout corps solide qui se trouve dans le sein de la terre, et qui se tire des mines. V. Métal. — Il signifie aussi, qui appartient aux minéraux *A.* معدنی *P.* قیسوری *T.* معدنلو || Matière minérale مادهٔ معدنیه Sel minéral ملح معدنی Eaux minérales میاه معدنیه

MINÉRALISATION. Opération par laquelle la nature combine avec les métaux divers principes *A.* کسب الصورة الفلز *P.* پذیرائی صورت فلز *T.* فلز صورتنه کیرمه

MINÉRALISER. Combiner avec les métaux divers principes *A.* وضع فی صورة الفلز *P.* صورت فلز دادن *T.* فلز صورتنه

قوپمق

Minéralisé. *A.* صورت فلزّ پذیرفته *P.* موضوع فی صورة الفلز *T.* فلزّ صورتنه کیرمش

Minéralogie. Science qui traite des minéraux *A.* علم المعادن *P.* قیسور شناسی *T.* معدنجیلک

Minéralogique. Qui concerne la minéralogie *A.* متعلق بعلم علم معادنه متعلق || Carte minéralogique خریطهٔ المعدنی

Minet. Petit chat *A.* هریرة *P.* پوشکچه *T.* کدی انیکی || Le minet joue avec le chien هریره کلب ایله تلاعب ایدر - کدی انیکی کلب ایله اویناشور

Mineur. Ouvrier qui travaille à l'exploitation des mines *A.* کماشهٔ کان *P.* حفار المعادن - بحّاث المعادن - معدن *T.* معدنجی

Mineur. T. d'art milit. Ouvrier qui travaille à la mine *A.* نقّاب - لغمجی *T.* نقب زن - آهونبر - آهوان *P.* نقّاب الدحل Attacher le mineur à un bastion لغمجی‌یی طابیه باشنده نصب وتعیین ایلمک Le mineur était attaché à la muraille نقّاب دیوار دیبنده طورر ایدی Une compagnie de mineurs لغمجیان یوز باشیسی Capitaine de mineurs لغمجیان بلوکی

Mineur. Qui n'a point encore atteint l'âge de majorité *A.* صغیر pl. صغار - غیر بالغ *P.* نا رسیده - نا بالغ *T.* یتشماش || Enfant mineur ولد صغیر En France, les rois cessent d'être mineurs à treize ans et un jour فرانسه‌ده پادشاهلرک سنّی اون اوچ سنه ایله بر کونه بالغ اولنجه حال صغردن چیقیمش Le roi était alors mineur پادشاه اول وقتده صغیر اولورلر Émanciper un mineur بر - بر صغیری اهمال ایتمک ایدی فرزند نا بالغی کندو باشنه بوشلامق

Mineur. Plus petit. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: L'Asie mineure آسیای صغیر Les quatre ordres mineurs طریقات اربعهٔ صغیره

Mineure. T. de Logique. La seconde proposition d'un syllogisme *A.* صغری || Prouver, nier une mineure صغرایی اثبات یاخود ردّ وانکار ایتمک

Miniature. C'est l'art de peindre en petit *A.* مصغّراً نقش *P.* نگار خرده کاری *T.* اوفاق اولەرق نقش چیقارمه || Portrait en miniature مصغّراً نقش اولنمش تصویر

Minière. La terre, la pierre, ou le sable, dans lesquels on trouve une mine ou un métal *A.* منبت المعدن *P.* معدنزار - منبت معدن چیقان یر *T.* زمین معدندار || Minière d'or معدن ذهب Il y a quantité de minières dans ce pays-là اول مملکتده - اول مملکتده منابت معدنک کثرتی وار در معدن چیقار یرلر چوقدر

Minime. Qui est d'une couleur fort obscure *A.* ادهم *P.* شبرنگ *T.* یاغز قره

Minimum. T. de Géomét. Le plus petit degré auquel une grandeur puisse être réduite *A.* اصغر المقادیر - اقل المقادیر *P.* اک کوچک *T.* اندکترین مقادیر - کوچکترین مقادیر - اک از

Ministère. L'emploi, la charge qu'on exerce *A.* منصب pl. مناصب *P.* جاه *T.* منصب || Satisfaire aux obligations de son ministère بر کمسنه عهده‌سنده اولان منصبک واجباتنی منصبه کما ینبغی ادا ایتمک Cela n'est pas de mon ministère شان متعلق شیٔ دکلدر Se bien acquitter de son ministère واجبات منصبنی - منصبی علی ما هو اللایق اجرا ایتمک لایقی اوزره ادا ایتمک

Et le gouvernement d'un ministre d'État *A.* وکالت || Le Ministère du Cardinal Mazarin فلان نام کمسنه‌نک وکالتی

Il se prend aussi, pour tous les ministres d'un État *A.* pl. وکلاء الدولة pl. اولیاء الامور *P.* کارسازان امور سلطنت *T.* دولت رجاللری || Le ministère était entièrement opposé à cela بو خصوصده وکلای دولت کلّیاً مخالف ایدیلر

Ministériel. Qui appartient au ministère d'un État *A.* متعلق بامور الدولة *T.* دولتک - امور دولته متعلق || Lettre ministérielle دولت مکتوبی Opération ministérielle دولتک بر تدبیر امور دولته قادر بر عقل Tête ministérielle کار وعملی

Ministériellement. Dans la forme ministérielle *T.* دولتجه || Il m'a répondu ministériellement بکا دولتجه جواب ویردی

Ministre. Celui dont on se sert pour l'exécution d'une chose *A.* منفذ - مروّج *P.* کار کن *T.* یورتدریجی - ایشلتدریجی || Être le ministre des passions d'autrui آخر کمسنه‌نک اعراض نفسانیه‌سنی ترویجه سعی ایتمک de ses volontés فلان کشینک اراده ایتدیکی امورک منفّذی خشم وغضب فلانک مروّجی اولمق de sa colère اولمق Les démons sont les ministres de la vengeance Divine شیاطین قهر وانتقام صمدانینک مروّجلری در

Ministre d'État. Celui dont un prince fait choix pour le

charger des affaires des son État *A.* وكيل الدولة *P.* كارساز *T.* دولت رجالى امور سلطنت || Le premier ministre d'État d'une telle Cour سر وكلاى ـ فلان دولتنك باش وكيلى دولت

On appelle aussi Ministres, ceux que les princes envoyent dans les Cours étrangères *A.* سفير pl. سفرا *P.* ايلچى *T.* ايلچى || Les ministres étrangers jouissent de certains priviléges dans les Cours où ils sont دول سائره ايلچيلرى مبعوث اولدقلرى دولتلرده بعض كونه امتيازاته مظهر اوله كلمشلر در

MINIUM. Matière rouge qui se fait avec de la chaux de plomb *A.* زنجفر عملى *P.* سمشكرف ساخته *T.* سوكلن

MINORATIF. T. de Méd. Remède qui purge doucement *A.* ملين pl. مليّنات *P.* شكمران نرم ساز *T.* خفيفجه يوركى سورر

MINORITÉ. L'état d'une personne mineure *A.* حال الصغر ـ عدم البلوغ *P.* نا رسيدگى ـ نا بلوغى *T.* حال نا بلوغه بلوغه || Cela est arrivé pendant sa minorité بو وارميانك حالى كيفيّت حال صغرى اثناسنده واقع اولمشدر Durant la minorité du roi پادشاهك حال صغرنده

MINORITÉ. Le petit nombre, par opposition à Majorité *A.* قلّة العدد *P.* كمترئ عدد *T.* عدد آزلغى || La minorité des voix dans une assemblée ـ مجلسده رأى ايدنلرك قلت عددى Minorité d'une assemblée, c'est la partie la moins nombreuse qui est opposée aux opinions du plus grand nombre *A.* طرف اقلّ *P.* طرف كمتر *T.* آزلق طرفى || Il était de l'avis de la minorité طرف اقلّك راينه ذاهب ايدى La minorité ne doit pas l'emporter طرف اقلّك رايى غالب اولماسق اقتضا ايدر

MINUIT. Le milieu de la nuit *A.* نصف الليل ـ منتصف الليل *P.* ميان شب ـ نيمشب *T.* كيجه ياريسى || Jusqu'à minuit منتصف الليله قدر Sur le minuit نصف الليلده

MINUSCULE. On appelle Lettre, caractère minuscule, une petite lettre *A.* حرف دقيق pl. دقائق الحروف *P.* خرده حرف *T.* اوفاق حرف

MINUTE. La soixantième partie d'une heure *A.* دقيقه pl. دقايق || La minute contient soixante secondes هر بر دقيقه آلتمش ثانيدن عبارتدر Une minute et deux secondes بر دقيقه وايكى ثانيه Je reviens à vous dans une minute بر دقيقه ايچنده كلورم

MINUTE. Écriture fort petite *A.* خطّ منمّل *P.* خطّ خرد *T.* اينجه يازو

Il signifie aussi, le brouillon de ce qu'on écrit d'abord pour le mettre plus au net *A.* مسوّدة pl. مسوّدات *P.* هيولاى رقم *T.* قرهلمه ـ تسويد || Faire la minute d'une lettre بر مكتوبك مسوّده سنى قلمه آلمق Il ne fait point de minutes de ses lettres تحريراتنى بلا ـ يازديغى تحريراتى تسويد ايتمز تسويد يازار

Il se dit aussi, de l'original des actes, qui demeure chez les notaires *A.* نسخة اصليّة *P.* نسخه ـ بطّال *T.* اصل نسخه || La minute de ce contrat est chez un tel notaire بو حجّتك بطّالى فلان محكمه كاتبنك يانندە محفوظدر C'est lui qui en garde la minute نسخهٔ اصليّه سنك حافظى فلاندر ـ On dit aussi, La minute d'une sentence, d'un arrêt, d'un compte بر اعلامك وبر حكمك وبر محاسبه نك بطّالى

MINUTER. Faire la minute d'un écrit qu'on veut mettre au net *A.* تسويد *P.* تسويد كردن *T.* قرهلمق ـ تسويد ايتمك || Avez-vous minuté cela comme on vous a dit? سپارش اولنديغى كبى تسويدينى ايتدكمى

Figur. Projeter quelque chose pour l'accomplir bientôt *A.* اجالة فى الذهن *P.* در خاطر كردن *T.* تصارلمق ـ ذهنده قورمق || Il minute son départ ذهننده جولان ايدر ـ نيّت عزيمت عزيمتنى تصارلر Il y a long-temps qu'il minutait de faire ce qu'il fait بو دفعه ايتديكى ايش مدّت مديده دنبرو ذهننده بو فعلك ايشلمسنى چوقدنبرو ـ جولان ايتمش مادّه در ذهننده قورمشيدى

MINUTIE. Chose de peu de conséquence, qui ne fait rien au gros d'une affaire *A.* امر دقيق pl. مداق الامور *P.* نا شئ *T.* اوفاق تفك شيلر چيز || Il ne faut pas s'arrêter à des minuties مداق اموره صرف ذهن ايتمك جائز دكلدر Ce sont des minuties qui ne valent pas la peine de . . . زحمتنه دكمز نا چيز مقولهسى شيلر در

MINUTIEUX. Qui s'attache aux minuties *A.* متتبّع المداق ـ الامور *P.* مقصّ ـ ملتقص ـ دلبستهٔ امور نا چيز *T.* اوفاق تفك شيلره اوغراشور بر كمسنه || C'est un homme bien minutieux مداق امور ايله ـ مداق اموره مرتكب بر آدمدر ـ اوغراشور آدم ـ On dit aussi, Recherches minutieuses تتبّعات

Soins ایجه‌دن اینجه آراشدرمه‌لر ـ تتبعات بالمداقه ـ دقیقه minutieux اینجه‌دن اینجه اهتمام‌لر ـ همم بالمداقه

MINUTIEUSEMENT, adv. *A.* بالاقصاص ـ بالدنوق ـ بالمداقة اوفاق تفك شیلره *T.* با دلبستگی بامور نا چیز *P.* باقه‌رق

MI-PARTI. Composé de deux parties égales *A.* ذو شطرین *P.* دو نیمه *T.* یاری یاری‌یه || Robe mi-partie de blanc et de noir آقی ـ بر شطری بیاض وبر شطری سیاه قماش قره‌سی یاری یاری‌یه بر قماش

MIRACLE. Acte de la puissance Divine contraire aux lois de la nature *A.* معجزة pl. معجزات || Vrai miracle معجزهٔ صحیحه faux معجزهٔ مزوره ـ معجزهٔ کاذبه avéré معجزهٔ محققه Ce miracle s'est fait à la vue de toute la ville بو معجزه علی ملاء الناس واقع اولمشدر Le don des miracles ـ نعمت معجزات Il se dit aussi d'une chose rare et extraordinaire || C'est un miracle qu'il n'ait pas été tué dans une telle bataille فلان ملحمه‌ده قتل اولنماسی معجزه نوعندندر C'est un miracle qu'il se soit sauvé d'un si grand péril بو مقوله مخاطرهٔ عظیمه‌دن فرجیاب خلاص اولمسی معجزه قبیلندندر

Il se prend aussi, pour tout ce qui est digne d'admiration *A.* عجایباتدن بر شئ ـ عجایب *T.* شگفت فرما *P.* اعجوبة || Cette machine est un miracle ـ بو آلت عجایب شیدر عجایباتدندر

MIRACULEUSEMENT. D'une manière miraculeuse *A.* علی طریق المعجزة *P.* بر وجه معجزه *T.* معجزه صورتیله || Cet homme échappa miraculeusement du naufrage فلان کشی کمی قضاسندن معجزه طریقیله خلاص بولدی

MIRACULEUX. Qui s'est fait par miracle *A.* واقع بالمعجزة *P.* معجزه نما ـ معجزه دار *T.* معجزه ایله اولمش || Effet miraculeux معجزه ایله ظهور ایتمش اثر Chose miraculeuse معجزه طریقیله واقع اولمش شئ On peut dire que sa guérison est miraculeuse بر تام بولمسی معجزه طریقیله واقع معجزه قبیلندندر دینسه ـ اولمش بر شیدر دینسه جائز در سزا در

Il signifie aussi, surprenant, admirable *A.* ـ موجب الاعجاز شاشیلدجق شئ *T.* شگفت بخشا *P.* موجب الاستغراب || Ouvrage miraculeux موجب اعجاز اولدجق شئ Action miraculeuse بادئ استغراب اولدجق بر فعل

MIRE. Espèce de bouton, placé au bout d'une arme à feu, et qui sert à mirer *A.* زر الاهداف *T.* نشانلمه تکمه‌سی || La mire d'un canon, d'un fusil طوب‌ده وتفنکده اولان نشانلمه تکمه‌سی

MIRER. Regarder attentivement, avant que de tirer une arme, l'endroit où l'on veut que porte le coup *A.* ـ استهداف *T.* بآماج دیده دوختن *P.* تحشیف العین فی الغرض ـ غرضی استهداف ایتمك || Mirer le but نشان آلمق Après avoir bien miré, il n'approcha pas غرضه نشان آلمق seulement du but کرکی کبی نشان آلمشیکن غرضه تقرب بیله ایده‌مدی

Figur. Viser, aspirer *A.* تحدیق النظر ـ اطماح النظر *P.* کوز دیکمك *T.* چشم دوختن ـ دیده دوختن || Il y a long-temps qu'il mirait cette place مدت مدیده‌دنبرو بو منصبه چوقدنبرو بو منصبه کوز دیکمشیدی ـ اطماح نظر ایدر ایدی

Se Mirer. Se regarder dans un miroir *A.* ترائی العکس نفسه *P.* عکس خودرا در آیینه نگاه کردن *T.* کندو عکسنی آیینه‌ده || Après qu'elle se fut long-temps mirée بو خاتون ـ وافر زمان کندو عکسنی آیینه‌ده باقدقدنصکره کورمك Et se regarder dans toute surface qui réfléchit l'image des objets || Se mirer dans l'eau صو ایچنده کندو عکسنی کورمك

MIROIR. Glace de verre qui réfléchit les images des objets *A.* مرآت pl. مرایا ـ سجنجل ـ وذیلة pl. وذایل *P.* آیینه *T.* آینه || Bordure de miroir *A.* حاشیة المرآت *P.* پرواز آیینه *T.* آیینه‌نك پروازی Miroir où l'on voit les objets renversés صورتلری معکوس کوسترن آیینه Se regarder dans un miroir ـ کندو عکسنی آیینه‌ده کورمك ـ Miroir de métal *A.* مرآت فولادی *P.* آیینهٔ چینی *T.* پولاد آیینه ـ Miroir concave *A.* مرآت مقعر *P.* آیینهٔ کاواك *T.* قووق آیینه ـ Miroir convexe *A.* مرآت محدب *P.* آیینهٔ خرپشت *T.* دیشی قنبور آیینه ـ Miroir ardent. C'est une sorte de miroir qui, exposé au soleil, brûle ce qui lui est présenté *A.* مرآت وقاد *P.* آیینهٔ سوزان *T.* یاقیجی آینه

On dit figur., que les yeux sont le miroir de l'âme, pour dire, que les diverses affections de l'âme se manifestent dans les yeux *A.* العین غماز القلب

En termes de Marine, il se dit d'un cadre placé à l'arrière du vaisseau, et chargé de la figure qui donne son nom au vais-

seau. V. Fronton.

MIROITÉ. Il se dit des chevaux dont le poil est bai, mais qui présente des marques qui rendent sa croupe pommelée et différente du fond de la robe A. کمیت ابرش P. اسب کهرئ نکندار T. بنکلو طورى

MIROITERIE. Commerce de miroirs A. تجارة المرايا P. آیینه فروشی T. آینه‌جیلک

MIROITIER. Marchand qui vend des miroirs A. بيّاع المرايا P. آیینه فروش T. آینه‌جی

MISAINE. T. de Mar. Le mât d'avant. V. Mât.

MISANTHROPE. Qui hait les hommes, qui fuit le commerce des hommes A. نفوز عن الانسان - بغيض الانسان P. از مردم رمان - مردم گریزان T. آدمدن قاچر - آدمدن اورکر || C'est un vrai misanthrope محض بغيض الانساندر

MISANTHROPIE. La haine des hommes, l'éloignement qu'on a pour les hommes A. نفرة عن الانسان P. از مردم رمیدگی - از مردم گریزی T آدمدن اورککلک || On n'a jamais vu une misanthropie pareille à la sienne آدمدن بو مثللو اورککلکی کورلمش شئ دکلدر

MISCELLANÉES. Il se dit d'un recueil de différents ouvrages de science A. مجموعة العلوم المتفرّقة

MISCIBILITÉ. T. de Chimie. Qualité de ce qui se peut mêler, s'allier A. قابلية الامتزاج P. امکانپذیرئ آمیزش T. قارشمغه کلمکلک || La miscibilité des métaux معادنده اولان قابلیت امتزاج

MISCIBLE. Qui a la propriété de se mêler avec quelque chose A. ممکن الاختلاط - ممکن الامتزاج P. آمیزشپذیر T. قارشه بیلور || L'huile n'est point miscible avec l'eau روغن زیت صو ایله ممکن الامتزاج دکلدر

MISE. Ce qu'on met, soit au jeu, soit dans une société de commerce A. راس المال P. سرمایه T. سرمایه || Sa mise était de cinquante louis سرمایه‌سی اللی آلتون ایدی

Il signifie aussi, enchère A. قيمة المزاد P. بهای مزاد T. مزاد بهاسی || La mise de cette maison est à tant بو منزلک مزادی بهاسی شو قدر در

Il se dit aussi du cours de la monnaie A. رایج P. سره - بین الناس - رایج سکه T. کچر رایگان || Monnaie de mise رایج اولان سکه Ces espèces-là ne sont pas de mise بو سکه‌لر بین الناس رایگان دکلدر - نا سره در - رایج دکلدر

On dit, qu'une raison, qu'une excuse n'est pas de mise, pour dire, qu'elle n'est pas valable, qu'elle n'est pas recevable A. غير معتبر - غير مقبول P. نا شایستهٔ اعتبار - نا مقبول T. طوتلمز - کچمز

MISÉRABLE. Qui est dans la misère, malheureux A. مسکین pl. مساکین - عاجز pl. عجزة P. بیچاره T. دوشکون || Cet homme est bien misérable غایت ایلد مسکین بر آدمدر Être réduit à un état misérable حال مسکنته گرفتار اولمق Une misérable famille ruinée حالی خراب اولمش بیچاره برخاندان C'est une misérable condition que celle de l'homme انسانک حالی محض عجز ومسکنتدر Il traîne une vie bien misérable حال عجز ومسکنتده کچینور - On dit, qu'un homme a fait une fin misérable, pour dire, qu'il est mort misérablement عمرینی حال مسکنتده تمام ایلدی

Il se prend aussi pour Méchant A. دنیّ الطبع - لئیم الطبع P. فرو مایه T. آلچق || Il faut être bien misérable pour faire une telle action غایت لئیم الطبع بر آدم اولملو در که حتّی اول مقوله حرکتی ارتکاب ایلیه

Et pour ce qui est mauvais dans son genre A. خسیس - ردئ P. بیقدر - کم مایه T. کوتی - ایشه یرامز || Toutes les raisons qu'il allègue sont misérables ایراد ایلدیکی علل واسبابک جمله‌سی ردئ وبیقدر در Il a fait un discours misérable بر کمایه مقالهٔ خسیسه بسط وایراد ایلدی Un livre misérable بر کتاب - Il se prend aussi pour Méprisable || Se tourmenter pour de misérables honneurs اعتبارات خسیسه ایچون تعذیب نفس ایتمک Il n'a qu'un misérable cheval خسیس کوتی بر - وکمایه بر داتبدن غیری شیئه مالک دکلدر داتبدن

Il est aussi substantif et signifie, celui qui est dans la misère A. مسکین pl. مساکین - محتاج pl. محتاجین - فقیر pl. فقرا P. بینوا - گدا T. یوخسول || Assister les misérables مساکین وفقرایه اعانت ایتمک Secourir les misérables فقرا ومحتاجینه Avoir pitié des misérables فقرایه مددرس اولمق مرحمت ایتمک

On dit par injure, C'est un misérable, pour dire, c'est un très-malhonnête homme A. سفیل المزاج - رذیل pl. ارذال P. بد منش T. آلچق

MISÉRABLEMENT, adv. *A.* بالمسكنة ـ بالردائة *P.* ببيچارگى *T.* باكمايگى ـ دوشكونلك ايله ـ آلچقلق ايله || Vivre misérablement بالمسكنه اتمام finir حال مسكنتده كچنمك ردائت ايله تحرير ايتمك écrire عمر ايتمك

MISÈRE. État d'un homme misérable, extrême indigence *A.* فقر ـ بؤس ـ فاقة *P.* بينوايى ـ تهى دستى ـ مسكنت *T.* گدايى ـ يوخسوللق || Grande misère فقر ـ بؤس كلى Il est au comble de la misère منتهاى مراتب فقر شديد dans la dernière misère قصاراى مراتب تهى دستى وفاقده در Il est mort de faim et de misère غلبهٔ جوع وفقردن وفات ايلدى وافتقارده در

MISÈRE. Ce qui rend misérable *A.* عجز *P.* بيچارگى *T.* دوشكونلك || Ce qui nous paraît de plus grand dans le monde n'est que misère et que vanité جهانده اجلّ واشرف عدّ ايلديكمز شيلر محض حال عجز وبيچارگيدر On n'est jamais content de son état, rien ne marque davantage la misère de l'homme هيچ بركمسنه حالندن خشنود وراضى دكلدر بو كيفيت انسانك عجز طبعنه دليل واضحدر

Il signifie aussi, peine, incommodité *A.* عذاب ـ محنت *P.* دلازارى ـ جانگدازى *T.* ثقلت ـ صيقندى || C'est une grande misère que les procès دعوالرك غائله‌سى بر عذاب شديد در C'est une grande misère que d'avoir affaire à lui دعوالر ايله اوغراشمق بر ثقلت عظيمه در ـ بو آدم ايله معامله ايتمك ثقلت عظيمه در

MISÈRES, signifie, des bagatelles, des choses de peu d'importance *A.* pl. عبثيات *P.* اشياى ناچيز ـ اشياى بيهوده *T.* لا شئ مقوله‌سى ماده‌لر ـ هيچ مقوله‌سى شيلر || On ne lui reproche que des misères لا حقنه عزو ايندكلرى اسنادات عزو اولنان قباحتلر عبثيات ـ شئ مقوله‌سى ماده‌لر در Il n'a dit que des misères عبثياتدن غيرى بر مقوله‌سيدر كلام سويلمدى

MISÉRÉRÉ. T. de Méd. Sorte de colique très-violente dans laquelle on rend les excrémens par la bouche *A.* ايلاوس || Avoir le miséréré ايلاوس علتنه مبتلا اولمق Une colique de misérére ايلاوس عارضه‌سنه مقارن داء قولنج

MISÉRICORDE. Vertu qui porte à avoir compassion des misères d'autrui *A.* رحم ـ مرحمت pl. مراحم ـ رأفت ـ شفقت *P.* مرحمتكارى ـ مهربانى *T.* مرحمت || Pratiquer les oeuvres de miséricorde اجراى اعمال رأفت ومرحمتكارى ايتمك C'est un homme sans miséricorde بيرحم وشفقت بر آدمدر ـ مرحمتسز ادمدر ـ مايهٔ مرحمتدن عارى بر آدمدر ـ Il se dit aussi de Dieu || La miséricorde de Dieu مرحمت صمدانيه C'est une grande miséricorde que Dieu nous a faite الله تعالينك بزم حقمزه بر مرحمت جليله‌سيدر Il faut espérer que Dieu nous fera miséricorde بارى تعالى حضرتلرى بزه مرحمت ايده‌جكنه ربط اميد ايتمك لازمدر Chanter les miséricordes de Dieu ـ مراحم بى نهايهٔ رحمنيديه حمد وشكر ايتمك On dit, Être à la miséricorde de quelqu'un *T.* بر كمسنه‌نك مرحمتنه قالمق Se mettre, s'abandonner à la miséricorde de quelqu'un ـ بر كمسنه‌نك مرحمتنه حوالهٔ نفس ايتمك مرحمتنه متوكل اولمق

Il signifie aussi, le pardon qu'on accorde à ceux qu'on pourrait punir *A.* عفو ومرحمت *P.* آمرزش *T.* يرغالمه || Demander miséricorde رجاى عفو ومرحمت ايتمك Crier miséricorde استدعاى عفو ومرحمت ايتمك Faire miséricorde عفو ومرحمتى ارزانى قلمق ـ بيدريغ ايتمك Il ne leur a fait aucune miséricorde بوجه من الوجوه حقلرينده تجويز عفو ومرحمت ايتمامشدر À tout péché miséricorde نا شايان عفو ومرحمت گناه يوقدر ـ Préferant miséricorde à justice. Formule dont on se sert dans les lettres de rémission شيمهٔ كريمهٔ مرحمتى وجيبهٔ عدالت اوزرينه تقديماً وترجيحاً

On dit par exclamation, Miséricorde! *A.* الامان

MISÉRICORDIEUSEMENT, adv. *A.* بالمرحمة ـ بالترحّم ـ بالرأفة *P.* مرحمتكارانه ـ رحيمانه ـ با مهربانى *T.* مرحمت ايله || Dieu reçoit miséricordieusement les pécheurs qui reviennent à lui حق تعالى حضرتلرى رجوع عن الذنوب ايدن گناهكارانى بالترحّم قبول ايدر

MISÉRICORDIEUX. Qui a de la miséricorde *A.* كثير المرحمة ـ صاحب المرحمة pl. اصحاب المرحمة ـ رؤف *P.* مرحمتكار *T.* مرحمتلو ـ مهربان || L'Évangile dit: Bienheureux sont les miséricordieux, car ils obtiendront miséricorde اصحاب مرحمت اولنلره نه موتاو نتهكم نايل رحم ورأفت ربّانى اوله‌جقلر در ديو نصّ انجيل شريفده محرّر ومسطور در ـ En parlant de Dieu, on emploie particulièrement les mots *A.* رحمن ـ رحيم ـ رؤف ـ كريم ـ حنّان

MISSEL. Livre qui contient les prières de la messe *A.* كتاب

كتاب الصلاة القربان المقدس ـ الصلاة القداس الشريف

MISSION. Envoi, charge, pouvoir qu'on donne à quelqu'un de faire quelque chose *A.* مأموريت *P.* گماشتگی *T.* مأموريت || Il a reçu sa mission مأموريتنی آلمشدر Ce n'est pas de moi que vous devez attendre votre mission مأموريتکی بندن آلملو دکلسکز Où est votre mission? مأموريتک نه طرفده در Avez-vous mission pour cela? بو ماده ایچون مأموريتک وارمیدر Vous parlez sans mission بلا مأموريت سویلرسک Il a mal rempli sa mission مأموريتنی لایقی اوزره ادا ایتمامشدر

On s'en sert ordinairement en parlant des choses qui regardent la religion *A.* رسالت *P.* فرسادگی *T.* کوندرش || La mission des Apôtres vient de Jésus-Christ même حواريون كرامك رسالتی بالنفس حضرت عیسی طرفندن صادر اولمشدر Les Apôtres ont prouvé leur mission par des miracles حواريون حضراتی عهده‌لرنده اولان رسالتی معجزات ایله اثبات ایتمشلر در

MISSION, est aussi un terme collectif, qui se dit des prêtres employés pour la conversion des infidèles, ou pour l'instruction des Chrétiens *A.* pl. مبعوثین لتلقین الایمان || On a envoyé une mission dans les Indes هندستان طرفنه تلقین ایمانه مأمورا مبعوثلر كوندرلدی La mission de la Chine تلقین ایمانه مأمورا چین طرفنه كوندریلان مبعوثلر

MISSIONNAIRE. Prêtre qui est employé aux missions *A.* مأمور بتلقين الايمان pl. مأمورين بتلقين الايمان

MISSIVE. Lettre écrite pour être envoyée à quelqu'un *A.* مكتوب pl. مكاتيب *P.* نامه *T.* مكتوب

MITAINE. Sorte de gant. V. ce mot.

MITE. Petit insecte qui s'engendre dans le fromage *A.* سوس الجبن *P.* كرمك پنير *T.* پنير قوردجغزی

MITIGATION. Adoucissement *A.* تعديل pl. تعديلات ـ تخفيف pl. تخفيفات *P.* سبكسازی *T.* خفيفلتمه || La règle de cet ordre aurait besoin de mitigation بو طريقت رهبانلك قانون ونظامی تعديله محتاجدر Il faudrait apporter à cette loi quelque mitigation بو قانون نوعما تعديل اولنمق اقتضا ايدر La mitigation des peines حدود شرعيه‌نك تعديل وتخفيفی

MITIGER. Adoucir *A.* تخفيف ـ تعديل *P.* سبك ساختن *T.* خفيفلتمك || Mitiger une règle trop austère شدتی غالب اولان بر قاعده‌یی تعديل ايتمك Cela a besoin d'être mitigé, comme étant d'une pratique trop difficile اجراسی مشكل بر حالت اولمغله تعديل اولنمغه محتاجدر

MITONNER. Il se dit du pain qu'on met dans du bouillon, et qu'on laisse tremper long-temps sur le feu avant que de dresser le potage *A.* ثرد *P.* در گوشتابه نان آغاریدن *T.* ات صويننده تريد قاتمق ـ صوينده تريد اصلاتمق || Faire mitonner la soupe چوربايه تريد قاتمق

MITONNER. Dorloter *A.* تفنيق *P.* بناز ونعيم پروردن *T.* نازلو بسلمك || Il a une femme qui a un grand soin de lui, et qui le mitonne extrêmement كنديسی اهتماملو كوزه‌دوب غايت مرتبه‌ده ناز ونعيم ايله پرورده ايدر بر زوجه‌سی واردر C'est un homme qui aime à se mitonner ناز ونعيم ايله پرورده اولمقدن حظ ايدر آدمدر

On dit figur., Mitonner une affaire, pour dire, en préparer doucement le succès *T.* بر مصلحتك مقدماتنی توطئه ايتمك ـ اسباب سهولتنی تهيئه ايتمك

MITOYEN. Qui sépare. Il ne se dit qu'en ces phrases: Mur mitoyen, qui est un mur qui sépare deux propriétés, et qui est bâti à frais communs *A.* جدار مشترك *P.* ديوار مشترك *T.* مشترك چيت ديوار Cloison mitoyenne *A.* حظار مشترك *T.* مشترك چيت ديوار Espace mitoyen *A.* فاصلة pl. فواصل ـ ما بين *P.* ميانه *T.* آره‌لق يری

On dit figur. Avis mitoyen, pour dire, un avis qui tient le milieu entre deux extrémités opposées *A.* رأی متوسط || On a ouvert un avis mitoyen pour tout concilier اصلاح ما بينه مدار اولەجق بر رأی متوسط در ميان اولندی ـ On dit dans le même sens, Parti mitoyen *A.* وسط بين الشقين ـ وسط ما بين *P.* ميانه *T.* هر دو ايكيسی اورته‌سی

MITRAILLE. Il se dit de toute sorte de vieilles ferrailles dont on charge les canons *T.* صالقم || Un canon chargé à mitraille صالقم ايله طولمش طوب

MITRE. Ornement de tête que les évêques portent à l'église *A.* تاج اسقفی ـ تاج الاسقف *P.* افسر اسقفی *T.* پسقپوس طاقيه‌سی

MIXTE. Qui est composé de choses de différente nature *A.* مركب ـ مخلوط *P.* آميخته *T.* قاريشق || Corps mixtes اجرام مركبه ـ Il est aussi substantif *A.* مركب pl. مركبات || Réduire les mixtes à leurs principes مركباتی اجزای اصليه‌لرينه

بر جسم Toutes les parties d'un mixte ارجاع ایتدرمک مرکبک کافهٔ اجزاسی

MIXTILIGNE. T. de Géom. Il se dit des figures terminées en partie par des lignes droites, et en partie par des lignes courbes *A.* شکل مختلف الخطوط

MIXTION. Mélange de plusieurs drogues dans un liquide, pour la composition d'un remède *A.* مشج ـ تنقتیت *P.* آمیزش *T.* قاتلمه || Ce médicament se fait par la mixtion de telle et telle drogue بو دوا فلان وفلان اجزالرک مشج وتنقتیتیله اولور

MIXTIONNER. Mêler quelque drogue dans une liqueur, et faire qu'elle s'y incorpore *A.* تمشیج ـ تنقتیت *P.* بهم آمیختن *T.* بری بریله قاتوب قارشدرمق

MIXTIONNER du vin, une boisson *A.* قشب ـ تقطیب *P.* شراب ایچنده بشقه شی *T.* بباده چیز دیگر آمیختن قاتمق

MIXTIONNÉ. *A.* ممشوج ـ مقتت *P.* بهم آمیخته *T.* قاتیلوب شراب *T.* بباده آمیخته *P.* مقطب ـ مقشوب *A.* قارشدرلمش ایچنه قاتلمش

MOBILE. Qui se meut, qui peut être mû *A.* متحرک ـ ممکن الحرکة *P.* جنبان ـ جنبنده *T.* اوینار ـ قملدانور || Il y a des corps plus mobiles les uns que les autres اجرامک بعضیسی بعضیسندن زیاده متحرکدر Cette roue n'est pas assez mobile بو چرخ کفایت مرتبده متحرک دکلدر

On dit figur. Caractère mobile, pour dire, changeant, inconstant *A.* متحول ـ سهل التحول ـ عدیم الثبات *P.* نا پایدار ـ اوینانق ـ قرارسز *T.* نا بر قرار Et imagination mobile, celle qui reçoit promptement des impressions différentes *A.* ذهن جایل ـ ذهن کثیر الجولان

On dit en Mécanique, Le mobile, pour dire, le corps qui est mû *A.* متحرک *P.* جنبیده *T.* اویناش ـ قملدانمش ou pour dire, la force mouvante *A.* محرک *P.* جنباننده *T.* قملدادیجی ـ اویناديجی || L'eau est le mobile de cette machine بو آلتک محرکی صو در

On appelle figur. Le premier mobile, un homme qui donne le branle, le mouvement à un affaire, à une compagnie *A.* آلت محرکه ـ آلة التحریک || Un tel est le premier mobile de cette affaire, de cette conjuration بو مصلحتک وبو محالفهٔ شر وفسادک آلت اصلیهٔ تحریکی فلان کشیدر

L'intérêt est le mobile de la plupart des hommes اکثر ناس عندنده آلت محرکه مصلحت مخصوصه در L'argent est le mobile universel جمیع عالمده آلت محرکه اولان درهم ودینار در

MOBILIAIRE ou MOBILIÈRE. Qui concerne le mobilier *A.* متعلق باموال ممکن النقل || Richesse mobiliaire اموال ممکن اموال ممکن النقلدن عبارت ـ النقله متعلق ثروت ویسار

MOBILIER. Il se dit de tout ce qui est meuble. V. Meuble || Les biens mobiliers de cette succession بو ترکه نک ممکن النقل اولان اموالی ـ صامت وناطق اموالی Les effets mobiliers ناطق وصامت امواله متعلق اشیا Succession ناطق وارث اموال وصامت اموالک میراثی Héritier mobilier ناطق وصامت اموالک وارثی ـ ممکن النقل

MOBILITÉ. Facilité à être mû *A.* سهولة ـ سرعة الحرکة *P.* آسانی جنبش *T.* قملدانمغه قولایلق || La mobilité des corps sphériques اجرام کریه نک سرعت حرکتی

On dit figur. Mobilité de caractère, d'esprit, d'imagination *A.* جولان الذهن ـ جولان الطبع

On dit aussi, La mobilité des choses humaines, pour dire, l'inconstance قرارسزلغی ـ احوال بشریه نک عدم ثبات وقراری نا پایداری احوال بشر

MODALE. T. de Log. Il se dit des propositions qui contiennent quelques conditions *A.* قضیهٔ متضمنهٔ الشرط ـ قضیهٔ شرطیه

MODALITÉ. Qualité, manière d'être *A.* ماهیت || La blancheur est une modalité du papier بیاضلق کاغدک ماهیتیدر

MODE. Usage passager qui dépend du caprice *A.* رسم ـ داب pl. رسوم *P.* آیین ـ طرز *T.* عادت || Nouvelle mode رسم نو vieille رسم قدیم ـ رسم عتیق Mode ridicule آیین نو ـ پیدا بونک دابی وآیینی La mode n'en est plus رسم مضحک رسوم ـ اختراع رسوم ایتمک Inventer des modes کچدی رسم جدید اوزره Un habit à la mode جدیده ایجاد ایتمک آیین جدید اوزره بر قماش une étoffe à la mode بر لباس C'est un mot qui est fort à la mode رسم جدید اولدرق متداول رسم نو ایجاد اوزره Une opinion de mode اولان بر کلامدر رسم جدید اوزره بر کونه Un système à la mode بر اعتقاد آیین جدید اسیری اولمق Être esclave de la mode اصول فلان شی مقدما رسم جدید Cela était autrefois à la mode مقامنده ایدی

Modes, au pluriel. Les ajustemens, les parures à la mode *A.* ملبوسات على رسم الجديد *P.* جامهای نو ایجاد *T.* یکی چیقمه ملبوسات ‖ Marchande de modes یکی جیقمه روبه صتان قاری

À la Mode de... Suivant la mode de... *A.* على داب *P.* على داب اتاليا ‖ À la mode d'Italie واری *T.* بطرز اتاليا واری

Mode, signifie aussi, manière *A.* طور - اسلوب *P.* آیین *T.* طور En ce sens, on dit proverb. Chacun vit à sa mode *P.* هر هر کس کندویه مخصوص *T.* کسی بندد بآیین دیگر دستارها بر کونه طور قوللنور - بر کونه طور ایله کچینور

Mode. T. de Gramm. Manière de conjuguer les verbes relativement à la nature des propositions *A.* pl. امثلة ‖ Il y a cinq modes dans chaque verbe régulier هر فعل قیاسیده امثلهٔ خمسه وار در

Mode, en Musique. Le ton dans lequel une pièce de musique est composée *A.* مقام *P.* راه *T.* مقام

MODÈLE. Il se dit de tout original dont on se propose d'exécuter une copie *A.* مثال - غرار - نموذج *P.* نمونه *T.* اورنک ‖ Modèle en grand, en petit قطعهٔ کبیرهده یاخود صغیرهده بر بر اورنک - مثال Modèle de carte, de cire, de plâtre, de terre مقوادن وبال مومدن وآلچیدن وترابدن مصنوع بر مثال Le modèle d'une statue بر صنمک مثالی d'un bâtiment بر نمونه یاپمق Faire un modèle بر بنانک نمونهسی suivre بر نمونهیه تبعیت ایتمک Travailler sur un modèle نمونه اوزرنده ایشلمک - Parmi les peintres, il se dit de tous les objets d'imitation qu'ils se proposent *A.* مثال اصلی ‖ La nature est le modèle des arts مصنوع ید قدرت اولان موجودات صنایعک مثال اصلیسیدر - Figur. ‖ Homère et Virgile sont de beaux modèles فلان وفلان نامان شاعرلرک تالیفانی بین الشعرا امثال مستحسنهٔ واجب الاتباعدن نفسکی بو مثال اوزره Formez-vous sur ce modèle معدود در بو نمونهیی Ayez ce modèle devant les yeux تشکیل ایله بو کیفیت Cela vous servira de modèle دائما پیش نظر ایله سکا نمونه اولور La vie de cet homme est un modèle de vertu شو آدمک سلوک ومشواری نموذج الصلاحدر

MODELER. T. de Sculpt. Former avec de la terre ou de la cire les modèles des ouvrages qu'on veut exécuter *A.* تصنیع المثال *P.* نمونه پرداختن *T.* اورنک یاپمق

Et imiter quelque objet en terre, en cire, ou en plâtre *A.* تصویغ على وفق المثال فلان *P.* مانند نمونهٔ فلان فلانک اورنکنجه یاپمق *T.* پرداختن

Modelé. *A.* مثال مصنوع *P.* نمونهٔ پرداخته *T.* یاپلمش مصوغ على وفق المثال فلان *A.* اورنک *P.* مانندهٔ نمونهٔ فلانک اورنکنجه یاپلمش *T.* فلان پرداخته

MODÉRATEUR. Qui a la direction de quelque chose *A.* ناظم - مرتب *P.* تنسیق فرما - پردازنده *T.* دوزیجی ‖ Dieu est le modérateur de l'univers جناب حق تنسیق فرمای امور عالمدر L'esprit modérateur du monde مرتب امور جهان اولان عقل کل

MODÉRATION. Retenue. Vertu qui règle nos passions *A.* نصافت - انصاف - اقتصاد - اعتدال *P.* نصافتپروری *T.* انصاف ‖ Modération d'esprit نصافت طبع Il s'est conduit dans cette affaire avec beaucoup de modération بو خصوصده غایت اعتدال ونصافت اوزره حرکت ایلدی Il y a porté toute la modération possible ممکن اولان انصافی کمالیله اجرا ایلدی Il faut garder de la modération dans la bonne fortune وقت اقبالده قاعدهٔ نصافت واقتصاده رعایت لازمدر Cet homme est un grand exemple de modération بو آدم نصافت واقتصادک عظیم بر نمونهسیدر Il faut user des meilleurs alimens avec modération انفس اطعمهیی اعتدال اوزره استعمال بر وجه اقتصاد استعمال ایتملو در - ایتمک اقتضا ایدر

Et diminution d'un prix fixé *A.* تعدیل القیمة - تنزیل القیمة - حط القیمة *P.* فرو سازئ بها *T.* ایندرمه - بهاییی اکسلتمه طرح اولنان تکلیفک تعدیلی ‖ La modération d'une taxe ‖ On ne lui a fait aucune modération بها تنزیلنه اصلا مساعده اولنمدی

MODÉRÉMENT. Sans excès, avec modération *A.* بالنصافة - بالانصاف - على وجه الاعتدال - على وجه الاقتصاد *P.* منصفانه - معتدلانه *T.* انصاف ایله - اعتدال اوزره ‖ Il s'est comporté modérément en cette rencontre بو بابده منصفانه حرکت ایلدی Le vin est bon, mais il en faut user modérément باده نافعدر اما معتدلانه استعمال اولنملو در Manger modérément اعتدال اوزره طعام ایتمک Il a été taxé modérément اوزرینه اعتدال ایله تحمیل تکلیف اولندی

MODÉRER. Adoucir, tempérer, diminuer *A.* تعدیل - تقلیل

تعدیل غضب Modérer sa colère || آزالتمق *T.* کم کردن *P.*
ses passions, ses désirs, son ambition امراض نفسانیه‌یی ورغبات نفسی وحرص نام وشانی تعدیل ایتمک Modérer son ardeur, ses prétentions, sa dépense شدّت حرارتنی وادّعالرینی ومصرفنی تعدیل وتقلیل ایتمک Cette taxe est trop forte, il la faut modérer طرح اولنان تکلیف بغایت گران اولمغله تعدیله محتاجدر

SE MODÉRER. *A.* کسب الاعتدال *P.* اعتدال پذیرفتن *T.* اعتدال بولمق || Le temps s'est modéré هوا کسب اعتدال ایلدی

Figur. Se posséder, se contenir *A.* امساک ـ ضبط النفس *T.* کندویی ضبط ایتمک *P.* خویشتنداری نمودن *P.* التنفس حال || Peu de gens savent se modérer dans la bonne fortune اقبالده قاعدهٔ امساک نفسه رعایت ایدر آدم اقلّ قلیلدر Il a su se modérer dans les occasions les plus difficiles مشکل وقتلرده ضبط نفس ایده بیلدی

MODÉRÉ. *A.* معتدل *P.* کم شده *T.* آزالمش ـ Il est aussi adjectif, et signifie, qui est sage et retenu *A.* مقتصد المزاج ـ مجبول بالاقتصاد ـ مألوف الاقتصاد || Ce jeune homme est bien modéré بو نو جوان کمال اقتصاد طبع ایله مألوفدر ـ بو نو جوانک غایت اقتصاد مزاجی وار در Un esprit modéré اقتصاد طبع ایله مجبول بر مزاج ـ Il se dit aussi des choses || Une chaleur modérée حرارت معتدله Feu modéré آتش معتدل Pouls modéré نبض معتدل

MODERNE. Qui est nouveau, récent *A.* جدید pl. جدد ـ صکره‌دن ـ یکی *T.* پس آمده ـ نو *P.* متأخّر pl. متأخّرین کلمش || Les auteurs, les philosophes, les peintres modernes مؤلّفین متأخّرین وفلاسفهٔ متأخّرین ومصوّرین متأخّرین Des ouvrages, des usages modernes تألیفات جدیده وآداب وعادات جدیده C'est une invention moderne اختراع جدید ایجاد نو در ـ در Les anciens et les modernes sont d'accord sur ce point بو بابده متقدّمین ومتأخّرین متّفق الکلامدرلر

MODERNER. Restaurer une antique à la moderne *A.* تجدید علی وضع المتأخّرین *P.* در طور پس آمدگان نو ساختن *T.* صکره‌دن کلمشلرک طورنجه یکیلتمک || Benoît XIV voulut moderner le Panthéon فلان نام ریم پاپاسی قدیم الایّامدنبرو موجود اولان فلان هیکلک وضع متأخّرین اوزره تجدیدینی مراد ایلدی

MODESTE. Qui a de la modestie *A.* خاضع النفس ـ هاضم هضم نفس ایله ـ آلچق کوکلو *T.* فرو تن *P.* النفس غایة الغایه هضم نفس || C'est un homme très-modeste مألوف ایله مألوف بر آدمدر Il est modeste dans ses discours, dans ses actions, dans ses gestes, dans ses habits اقوال وافعالنده ورموز واشاراتنده وکسا وملبوساتنده آثار هضم نفسی بدیدار در Il est trop modeste pour souffrir qu'on le loue en sa présence هضم نفسی غالب بر آدم اولمغله مواجهه‌سنده مدح اولنمسنی چکه‌مز Avoir des sentimens, avoir une opinion modeste de soi-même بر کمسنه خاضع النفس اولمق

En parlant d'une femme, il signifie, qui a de la pudeur *A.* اهل الحیاء ـ محجوبه ـ ادیبه *P.* آزرمدار ـ عارمند ـ شرمناک *T.* عارلو || Il faut qu'une fille soit modeste بر قزه کوره اهل حیا وحجاب اولمق شرطدر

Il se dit aussi des choses qui marquent de la modestie *A.* مؤدّب ـ ادیب *P.* آزرمدار *T.* ادبلو || Visage modeste سیمای ـ ضحک ادیبانه ris طور ادیب ـ ادای ادیب air ادیبانه سلوک وحرکت conduite لباس مؤدّب habit خندهٔ ادیبانه ادیبانه ـ On dit aussi, Couleur modeste, c'est-à-dire, qui n'est pas éclatante لون مؤدّب

MODESTEMENT. Avec modestie *A.* بالادب ـ بالتأدّب *P.* بآزرم ـ ادیبانه ـ مؤدّبانه *T.* ادب ایله || Parler modestement ادیبانه تکلّم ایتمک marcher ادیبانه مشی ایتمک s'habiller مؤدّبانه کیینمک ادب ایله یوریمک ـ

MODESTIE. Retenue dans la manière de se conduire et de parler de soi *A.* استخضاع النفس ـ هضم النفس *P.* فروتنی *T.* آلچق کوکللک ـ کوکل آلچقلغی || Parler avec modestie قاعدهٔ هضم نفسه رعایت ایله تکلّم ایتمک se comporter هضم نفس ایله عمل وحرکت ایتمک Se tenir dans la modestie استخضاع ـ هضم نفس حدودینی تجاوز ایتمامک نفس حدودندن خارج حرکتده بولنمامق Cela est fort contraire à la modestie chrétienne بو کیفیت مذهب عیسویه‌یه لایق تخضّع نفس شروطنه کلیّاً مغایر در On n'ose le louer en sa présence, de peur de blesser sa modestie هضم نفسنه طوقنمقدن احترازاً یوزینه قارشو مدح وستایشه جسارت اولنمز Il a toujours gardé une grande modestie dans ses habits et dans toute sa conduite ملبوساتنده وکافّهٔ افعال وحرکاتنده دائما قواعد هضم نفسه رعایت ایتمشدر

Il se prend aussi pour Pudeur *A.* حيا - ادب - خفارت - *T.* عار - ننگ - آزرم - شرم *P.* محجوبيت - حجاب محجوبلق || La modestie est un des grands ornemens d'une fille بكر قيزه كوره حيا وخفارت اعاظم اسباب زيب وزينتدر Ces paroles-là blessent la modestie بو مقوله اقوال وكلمات مخل شرم وحيا در

MODICITÉ. Petite quantité *A.* قلت - نزارت *P.* اندكى - *T.* آزلق كمترى || La modicité d'une somme, du prix مبلغك وقيمتك نزارتى du revenu ايرادك قلتى de sa dépense فلانك قلت مصارفى

MODIFICATIF. Qui modifie *A.* موجب التعديل - معدل *P.* موجب تعديل *T.* تعديل ايديجى - تعديلساز || Terme modificatif تعديل اولهجق لفظ

MODIFICATION. Modération, restriction *A.* تعديل pl. تعديلات || Il faut apporter quelque modification à ces articles-là اشبو شروط بعض كونه تعديلاته محتاجدر

Et mode, manière d'être d'une substance *A.* اسلوب pl. اساليب || Les corps sont susceptibles de différentes modifications اجسامك اساليب - اساليب كوناكون كسبنه لياقتلرى واردر متنوعه كسبنه

MODIFIER. Modérer, adoucir *A.* تعديل || Il faut un peu modifier cet article-là بو مادهيى نوعما تعديل ايتمك اقتضا ايدر

Et donner un mode, une manière d'être *A.* وضع فى الاسلوب - وضع فى الهيئة *P.* اسلوب دادن *T.* اسلوب ويرمك || Les différents arrangemens des parties modifient la matière اجزانك مختلف ترتيبلريله مادهيه هيئت ويريلور

MODIQUE. Renfermé dans les bornes de la modicité *A.* نزير - نا - كمقدر - كمتر - اندك *P.* قليل المقدار - جزئى - يسير *T.* از - جيز || Une somme modique مبلغ يسير un repas طعام نزير une taxe ضريبهٔ نزيره Il a une fortune modique مال يسيره مالكدر Son revenu est modique ايرادى قليل المقدار - جزئيدر

MODIQUEMENT, adv. *A.* جزئياً - يسيراً - نزيراً *P.* كمترانه - *T.* از اولهرق - آزلق ايله - ناچيزانه || Il paye modiquement ses domestiques خدمتكارلرينه جزئى اجرت ويرر - اجرت يسير ويرر

MODULATION. Suite de plusieurs tons qui forment un chant suivant les règles du mode dans lequel il est composé *A.* نغمة pl. نغمات *P.* ترانه *T.* ازكى || La modulation de cet air est fort agréable بو مقامك نغمهسى غايت لطيفدر

MODULE. T. d'Archit. Mesure que l'on prend, pour régler les proportions des colonnes, et qui est d'ordinaire le diamètre de la colonne *A.* قطر العمود *P.* اندازهٔ ستون *T.* ديرك چاپى || Le fût de cette colonne a tant de module بو ستونك كودهسى قطراً شو مقدار در - قطرى شو معدار در — Il se dit aussi du diamètre d'une médaille *A.* قطر السكة

MOELLE. Substance molle, contenue dans la concavité des os *A.* مخ pl. مخاخ - نقى *P.* مغز استخوان *T.* ايليك || Moelle de boeuf اوكوز ايليكى Sucer la moelle d'un os *A.* تمخى العظم *T.* مغز استخوانى صاوروب چيقارمق Le froid a pénétré jusqu'à la moelle des os شدت برودت مخ عظامه قدر تاثير ايلدى

On appelle Moelle allongée, Moelle de l'épine, Moelle épinière, le prolongement vertébral du cerveau, depuis le cervelet jusqu'à l'os sacrum *A.* نخاع - سليل *P.* مغز پشتمازه *T.* مردار قوقار ايليك - اياليك

Il se dit aussi de la substance molle qui se trouve dans certains arbres *A.* مخ - لب *P.* مغز *T.* اوز || de la moelle de figuier انجير آغاجنك لبى - اوزى — En parlant de roseaux, on emploie les mots *A.* قشغة *T.* قامشك ايچى - قامشك اوزى

MOELLEUSEMENT, au figuré. D'une manière moelleuse *A.* بكثرة اللب *P.* بمعنادارى *T.* چوق معنا ايله

MOELLEUX. Rempli de moelle *A.* كثير المخ - مخيخ *P.* مغزناك *T.* ايليكلو || Un os moelleux عظم مخيخ - ايليكلو كميك

En parlant des arbres *A.* كثير اللب *P.* مغزدار *T.* اوزلو || Bois moelleux خشب كثير اللب - اوزلو آغاج — On dit figur. Un discours moelleux, pour dire, un discours plein de sens *A.* كلام كثير اللب - مقالة كثير اللب *P.* سخن مغزدار - *T.* معناسى چوق سوز - مقالهٔ معنى دار

On appelle Voix moelleuse, une voix douce *A.* صوت لطيف *P.* صداى شيرين *T.* طاتلو سس

MOELLON. Menue pierre à batir, qui s'emploie aux fondemens, et aux murs de clôture *A.* قضيض *P.* سنگ خرده *T.* مولوز طاشى || Tirer du moellon de la carrière طاش

اوجاغندن استخراج قضیض ایتمك Un mur construit en moellon مولوز طاشلریله بنا اولنمش دیوار

MOEURS. Habitudes naturelles ou acquises *A.* خلق pl. اخلاق خوی *T.* خو *P.* خصایل .pl خصال .pl خصلت || Bonnes moeurs اخلاق حسنه ـ اخلاق بهیّه ـ اخلاق ذمیمه mauvaises اخلاق مستهجنه ـ اخلاق سیّئه ـ ذمایم اخلاق douces et honnêtes اخلاق صالحه ـ اخلاق مرضیّه ومرغوبه corrompues اخلاق فاسده La science des moeurs علم اخلاق La doctrine des moeurs قاعدهٔ اخلاق Former les moeurs de quelqu'un برکمسنه‌نك خصایل واخلاقنی صیغهٔ حسنه اوزره تصویغ Régler ses moeurs برکمسنه اخلاقنی تهذیب ایتمك ـ ایتمك Changer de moeurs خصایل واخلاقنی رابطهٔ حسندیه وضع ایتمك Rien ne corrompt plus les moeurs que la mauvaise compagnie تبدیل اخلاق ایتمك مصاحبت اشرار قدر مفسد اخلاق بر شئ یوقدر La réformation des moeurs تصحیح اخلاقنك اصلاح اخلاق L'innocence de ses moeurs برکمسنه‌نك اخلاق نقا وصفوتی Un certificat de vie et de moeurs اخلاقی وسلوك ومشواری کیفیّتنی متضمّن شهادتنامه حال On dit proverb. Les honneurs changent les moeurs دولتمندی واقبال باعث تبدیل اخلاق اولور

On dit, qu'un homme a des moeurs, pour dire, qu'il a de bonnes moeurs *A.* محمود الاخلاق *P.* نیك خو *T.* ایو خویلو ou qu'il n'a point de moeurs *A.* اخلاق بر گزیده صاحبی ـ مذموم الاخلاق *P.* زشت خو *T.* فنا خویلو

Il se dit aussi des habitudes d'une nation, de ses coutumes et de ses usages *A.* pl. طبایع .pl ـ اخلاق .pl ـ شیم ـ pl. سیر *P.* خوی *T.* خویلر || Les moeurs d'une nation, d'un peuple سیر واخلاقی ـ بر ملّتك وبر قومك شیم وسیری Chaque nation a ses moeurs هر ملّتك سیر واخلاق مخصوصه‌سی وار در Ces peuples-là ont des moeurs bien différentes des nôtres اول اقوامك شیم وسیری بزمکیلره غایت ایله مختلفدر Moeurs barbares جهالت آلود سیر واخلاق civilisées حسن تربیه ایله کسب ظرافت ایتمش شیم واخلاق

On dit aussi, Les moeurs des animaux, pour dire, leurs inclinations طبایع الحیوانات

MOHATRA. Il se dit d'un marché par lequel un marchand vend très-cher à crédit, ce qu'il rachète aussitôt à très-vil prix, mais argent comptant *A.* بیع العینة

MOI. Pronom de la première personne *A.* انا *P.* من *T.* بن

On dit, De vous à moi, pour indiquer à la personne à qui l'on parle qu'on va lui dire une chose qui doit rester secrète *A.* الکلام بیننا وبین الله *P.* سخن میان ما مانده باشد *T.* صحبت آره‌مزده قالسون ـ سوز آرامزده قالسون || De vous à moi, c'est un pauvre homme سوز آرامزده قالسون یرامز بر آدمدر De vous à moi, je ne crois pas que la chose réussisse سوز بینمزده قالسون بو ماده‌نك باشه چیقه‌جغنی عقلم کسمز

QUANT À MOI. Façon de parler dont on se sert pour marquer plus particulièrement ce qu'on pense *A.* علی رأیی *P.* بر رأی من *T.* بکا قالنجه || Vous en direz ce qu'il vous plaira; quant à moi, je sais bien ce qui en est سن دیلدیککی سویله بکا قالنجه نه ایدوکنی رعنا بیلورم

Moi, se prend aussi substantivement pour signifier, l'attachement de quelqu'un pour ce qui lui est personnel *A.* ادّعاء النفس *P.* دعوای منی *T.* بنلك دعواسی || Le moi choque toujours l'amour-propre des autres بنلك دعواسی سائرلرك حبّ نفسلرینه موجب رنجش خاطر اولور

MOIGNON. Ce qui reste d'un membre coupé *A.* قُطعة *P.* مانده‌ٔ عضو بریده *T.* کسك بقیّه‌سی || Il lui a fallu couper le bras fort près de l'épaule, et il ne lui reste plus qu'un moignon قولی اوموزك پك یقین یرندن کسلمك اقتضا ایتمکله اوزرنده یالکز بر کسك بقیّه‌سی قالمشدر

MOINDRE. Plus petit *A.* اقل *P.* کمترین ـ اندکترین ـ دونتر *T.* دخی آز ـ آزجه || Cette colonne est moindre que l'autre en hauteur et en grosseur بو ستون قدًّا وجسمًا دیگرندن کمتر در La distance d'ici là est moindre que vous ne dites بوندن اول طرفه قدر اولان مسافه سنك دیدیککدن اقلدر Une somme moindre qu'une autre دیگرندن اقل اولان مقدار Votre douleur en sera moindre رنج ووجعك اقل اولدجقدر C'est la moindre satisfaction, la moindre récompense qu'on lui doive حقّنه اجراسی لازم اولان رسم تطییبك ومکافاتك مرتبهٔ اقلیدر C'est le moindre service que je lui voudrais rendre ایتمکه خواهشکار اولدیغم خدمتك اقلّ مرتبه‌سیدر

Il signifie aussi, moins considérable *A.* ادنا ـ دون *P.* دونتر *T.* آشاغی کمتر ـ || Prendre toujours la moindre place دائما ادنا طرفده اتّخاذ مقام ایتمك Il est revêtu d'une moindre

dignité qu'auparavant مقدمكی منصبدن ادنا بر مقامه تعیین اولندی Il tient un moindre rang رتبه‌سی دونتر در Une étoffe de moindre valeur qu'une autre بهاسی اول بربردن آشاغی بر متاع Cette étoffe-là est moindre de beaucoup بو قماشك مرتبه‌سی چوق دوندر — Et qui n'est pas si bon, ou qui est plus mauvais || Ce vin-là est moindre que l'autre بو باده دیگرندن ادنا در

On se sert du mot de Moindre avec l'article, pour dire, de quelque peu de considération que soit une personne, ou quelque petite, quelque peu importante que soit une chose *A.* احقر — ادنا *P.* کمترین *T.* اك کوچك — اك آلچق || La moindre personne que vous m'enverrez ارسال ایده‌جككك اك ادنا آدم C'est une chose que le moindre soldat peut faire عسکری نفراتنك اك ادناسی بو ایشی ایده بیلور Au moindre bruit il s'éveille ادنا شماطه‌دن اویانور Au moindre signe vous serez obéï ادنا اشارتك ایله سنك اطاعتکده اوله‌جقلر در

Avec l'article et une négative, il signifie, aucun *A.* لا احد — اصلاً *P.* هیچ *T.* هیچ دیّار — || Il ne lui a pas fait la moindre honnêteté فلانه هیچ بر درلو اکرام ایتمدی Je n'en ai pas la moindre appréhension بو بابده اصلاً ودیّار خوفم یوقدر Il ne lui a pas dit le moindre mot کندویه لفظ واحد سویلمدی Je n'ai pas le moindre souvenir de ce que vous me dites هیچ بر لفظ — دیدیککك شئ اصلاً ودیّار خاطرنشانم دکلدر

MOINE. Religieux institué pour vivre séparé du monde *A.* کشیش *T.* کشیش *P.* قسّیسین pl. قسّیس — زهّاد pl. زاهد

MOINEAU. Passereau *A.* عصفور pl. عصافیر *P.* کنجشك — سرچه *T.* کشکوفه

MOINERIE. T. collectif. Tous les moines *A.* زمرة الزهّاد *P.* گروه زاهدان *T.* کشیشلر — Il signifie aussi, l'esprit, l'humeur des moines *A.* طبیعة الزهّاد

MOINESSE. Religieuse *A.* زاهدة

MOINS, adverbe de comparaison, qui est opposé à Plus *A.* اقلّ مرتبةً — دوناً *P.* کم *T.* دونجه — آشاغیجه — آز — دخی || Parlez moins haut سسکی دونجه چیقاررق سویله Soyez moins en colère غضبکی کم ایله J'ai bien moins d'intérêt que vous en cela بو بابده بنم غرض ومصلحتم سنککینه کوره اقلدر Plus vous le presserez, moins il en fera سن تضییقی

زیاده ایتدکچه کندوسی کم عمل ایده‌جکدر Cela n'a pas moins de trente pieds بو شئ اوتوز قدمدن دون دکلدر — آشاغی دکلدر

Rien moins. Il signifie quelquefois, point *A.* قطعاً *P.* هیچ *T.* هیچ || Il n'est rien moins que sage قطعاً عاقل دکلدر Cette nouvelle n'est rien moins que vraie بو خبر قطعاً صحیح دکلدر — Quelquefois il a le sens positif *A.* لا غیر الا *P.* دیگر نه بلکه *T.* بشقه شئ دکل || Vous lui devez du respect, car il n'est rien moins que votre père فلانك حقنه ایفای لازمهٔ توقیر واحترام ایتمك لازمه‌دندر زیرا بشقه شئ دکل سنك پدرکدر

On dit d'une chose de nulle considération, que c'est moins que rien *A.* اقلّ من لا شئ *P.* کمتر از نا چیز *T.* هیچدن آز — هیچ مقوله‌سی || Le présent que je vous fais est moins que rien لا شئ — طرفکه تقدیم ایلدیکم هدیّه هیچ مقوله‌سیدر مقوله‌سیدر

En moins de rien, signifie, en très-peu de temps *T.* آن واحدده — آن اغیر منقسمده || Il a mangé son bien en moins de rien آن غیر منقسمده مالنی اکل وبلع ایلدی

Moins, s'emploie aussi substantivement || Le moins que vous puissiez faire, c'est de l'aller trouver اقلّ مرتبه‌ده ایده بیله‌جككك شئ خانه‌سنه واروب فلانی بولمقدر Ils sont à peu près d'accord, ils en sont sur le plus et sur le moins اوزلاشمغه قریبدرلر همان زیاده ونقصان اوزرینه مباحثه — قلیل وکثیر اوزرینه سویلشورلر — ایتمکده درلر — Il ne s'agit que du plus ou du moins صدد همان قلیل وکثیره دائر در — زیاده ونقصانه دائر در

À moins de, signifie, à un prix au dessous de... *A.* اقلّ من *P.* کم از *T.* آندن آشاغی || Je ne vous donnerai pas mon cheval à moins de mille francs آتمی بیك غروشدن آشاغی ویرمم — Il signifie aussi, sous une certaine condition *A.* بشرط *P.* شو شرط ایله که *T.* بشرط انکه || Je ne lui pardonnerai pas à moins d'une rétractation جرمندن فارغ اوله‌جغنی وعد ایتمك شرطیله عفو ایده‌رم

À moins que. Si ce n'est que *A.* فالّا ان *P.* مگر که *T.* مکر — مکر کیم || Il n'en fera rien, à moins que vous ne lui parliez بر درلو حرکت ایتمیه‌جکدر مکر سن کندویه سویلیه‌جك اولور ایسدك A moins que vous ne preniez bien votre temps, vous

n'en viendrez pas à bout بو خصوصده ظفریاب اولەمیەجقسك وقت مناسبنی ـ مکر کیم وقت فرصتنی بوله بیلسەك بولمدقچه ظفر بولەمیەجقسك || A moins d'être fou, il n'est pas possible de raisonner ainsi بو مقولە ملاحظە ایتمك احتمالی محالدر مکر مجنون ایسە

Au Moins, Du moins, Tout au Moins, Tout du moins. Sorte de conjonction, qui sert à marquer quelque restriction dans les choses dont on parle *A.* لا اقل *P.* باری *T.* هیچ اولمز ایسە ـ هیچ دکل ایسە || Si vous ne voulez pas être pour lui, au moins ne soyez pas contre فلانە معین اولمق استمز ایسەك باری علیهنە اولمە ـ هیچ اولمز ایسە علیهنە اولمە S'il n'est pas fort riche, au moins il a de quoi vivre honnêtement پك مالدار دکل ایسە لا اقل عرضیلە کچینەجك قدر مالی وار در Donnez-lui tout au moins de quoi vivre هیچ دکل ایسە کچینەجك قدر شئ ویر

Sur et tant moins. T. de Pratique. En déduction *A.* لاجل التنزیل عن *P.* برای فرو نهادن از *T.* آشاغی وارلمق ایچون || Je vous donnerai cela sur et tant moins de ce que je vous dois سکا اولان دینمدن تنزیل اولنمق اوزرە شو مقدار اقچە ویرەجکم

MOIRE. Étoffe de soie ondée et serrée *A.* سندس *P.* کمخا *T.* کمخا || Moire ondée موجلو کمخا ـ کمخای موجدار

MOIRÉ. Qui est ondé comme la moire *A.* ذواشکال الامواج ـ ثوب موجدار *P.* موجدار *T.* موجلو || Une étoffe moirée موجلو قماش

MOIS. Une des douze parties de l'année *A.* شهر pl. شهور *P.* ماه *T.* آی || Le premier du mois آیك ابتداسی ـ آیك اولکی کونی Quel quantième du mois avons-nous? آیك قاچنجیسیدر ـ قاچندە یز Sa lettre est datée d'un tel mois مکتوبی فلان ماه تاریخیلە مورخدر Le mois est expiré تمام اولدی ـ ماه منقضی اولدی Payer par mois, au mois ماهیە اولەرق ـ ماه بماه ـ مشاهرە ادا ایتمك Il gagne tant par mois آیدە شو قدر قزانور ـ بهر ماه شو قدر کسب ایدر Louer une maison au mois بر منزلی ماهیە ایلە ایجار ایتمك Mois solaire *A.* شهر شمسی pl. شهور شمسیة Mois lunaire *A.* شهر قمری pl. شهور قمریة

MOISIR et SE MOISIR. Se couvrir d'une certaine mousse qui marque un commencement de corruption *A.* تسنە ـ تکرج *P.* کوف باغلمق *T.* کرە گرفتن ـ کلاش بستن ـ بوز گرفتن || Un fromage qui se moisit کوفلنان پنیر Tout se moisit dans les lieux humides نمناك یرلردە هر شئ تسنە ایدر

Moisi. *A.* متسنە ـ متکرج *P.* بوز گرفتە ـ بسنە *T.* کلاش ـ کوف باغلمش ـ کوفلنمش || Du pain moisi متسنە نان ـ کوفلنمش اتمك

MOISISSURE. État d'une chose moisie *A.* سنە ـ کرج *P.* بوز ـ کرە ـ بوزك ـ کلاش *T.* کوف || C'est la moisissure qui a gâté tout cela بونلرك جملەسنی افساد ایدن کوفدر

MOISSON. Récolte des blés et autres grains *A.* حصاد ـ محصول ـ غلە ـ محصولی ـ غلە بچمی *T.* درو *P.* حصیدة || Belle moisson کوزل اکین ـ حصیدە جیدە riche, abondante خصب وبرکتی فراوان حصیدە Le temps est bon pour la moisson هوا حصاد ایچون مساعد در Voilà une belle espérance de moisson اشتە حصادك کیشی امید خیری موجبدر ـ محصولك کیشی کوزل کورینور Il se dit aussi du temps de la moisson *A.* وقت الحصاد ـ موسم الحصاد *P.* هنگام درو *T.* بچم وقتی ـ اوراق وقتی || La moisson approche موسم حصاد تقرب ایدر Pendant la moisson حصاددە ـ خلال بچم اثناسندە

MOISSONNER. Faire la récolte des blés et autres grains *A.* احتصاد ـ تحصید ـ حصد *P.* درویدن *T.* اکین بچمك ـ بچمك || Moissonner les fromens, les avoines حنطە غلاتی بچمك Moissonner un champ بر تارلانك ویولاف اکینلرینی بچمك اکیننی بچمك

On dit figur. || La mort a moissonné un grand nombre d'hommes قتی کلی نفوس درویدە منجل هلاك ودمار اولمشدر Sa vie a été moissonnée dans sa fleur درخت عمری حال کمال ریعانندە ایکن درویدە داس هادم اللذات اولمشدر

On dit aussi figur. Moissonner des palmes et des lauriers وسیلۀ افتخار ابدی اولەجق شعایر جلیلۀ فتوح وغزوات جمعنە موفق اولمق

On dit proverb. Celui qui sème le vent moissonnera la tempête *P.* هر کس اکدیکنی بچر *T.* هر چە کاری بدروی

MOISSONNEUR. Celui qui moissonne *A.* حاصد pl. حصاد *P.* دروگر *T.* اکین بچیجی ـ اوراقجی || Louer des moissonneurs اورقجی طوتمق ـ اوراقجی کرالمق کرا ایلە

MOITE. Qui est un peu humide *A.* رطب ـ بل ـ بلیل ـ

ندی P. نمناك T. یاش || Avoir les mains moites ندی اللر یاش اولمق - الایادی اولمق || Ces draps ne sont pas bien séchés, ils sont encore moites بو چوقەلر کرکی کبی قوریمیوب هنوز رطبدر

MOITEUR. Qualité de ce qui est moite A. ندی - رطوبت P. نم T. یاشلق || Il est hors de la sueur, il ne lui reste qu'une légère moiteur فلانك تری برطرف اولوب جزئیجه بر رطوبتی قالمشدر Après un accès de fièvre, il reste d'ordinaire un peu de moiteur حمانك نوبتی برطرف اولدقدنصکره عادتا وجودده بر رطوبت قالور

MOITIÉ. L'une des deux parties égales dans lesquelles un tout est divisé A. نصف P. نیم T. یاری || La moitié de cette succession lui appartient بو ترکەنك نصفی فلانە عائد در - فلانە اصابت ایدر Partager quelque chose moitié par moitié یاری یاری یە - برشیئی بالمناصفە تقسیم ایتمك La moitié d'un pain اتمکك نصفی - پارچەسی Mettre moitié d'eau dans son vin شرابك ایچنە نصف مقداری صو نصفی مقداری قطع Il en faut retrancher la moitié قاتمق وافراز اولنمەلو در

On dit, Donner des terres à moitié, pour dire, les donner à ferme, à condition d'en partager les fruits par moitié A. غلات وحاصلاتی الزام بشرط المزارعة - ایجار بالمزارعة T. || یاری یاری بولشمك شرطیلە چفتلکی کرایە ویرمك Il a pris cette terre à moitié بو چفتلکی مزارعە شرطیلە التزام Il laboure cette terre à moitié بو اراضیده مزارعە شرطیلە زراعت وحراثت ایدر ایلدی

On dit, Être de moitié avec quelqu'un, pour dire, faire avec lui une société où la perte et le gain se partagent par moitié A. اشتراك بالمناصفة P. نیم بنیم همباز شدن T. یاری یاری یە || اورتاقلشمق Ils ont fait ce traité-là ensemble, ils sont de moitié بالمناصفە مشترك اولوب اول بابدە بینلرندە عقد بو خصوصدە معاهدە اولنمشدر Ils sont de moitié dans cette affaire علی وجه المناصفە مشترکدرلر

MOKA. Le café qui vient de Moka, ville d'Arabie A. بن یمن P. قهوەسی T. قهوهٔ مخا

MOL. V. Mou.

MOLAIRE. Il se dit des grosses dents qui servent à broyer les alimens A. طاحنة pl. طواحن P. دندان آسیا T. آزی دیش

MÔLE. Masse de chair informe dont les femmes accouchent quelquefois au lieu d'un enfant A. مضغة P. گوشتپاره T. ات پارچەسی || Cette femme, que l'on a crue grosse durant six mois, n'est accouchée que d'une môle التی آیدنبرو حاملە ظن اولنمش قاری بو دفعە بر مضغە وضع ایلدی

MÔLE. Jettée de pierres à l'entrée d'un port pour le rendre meilleur, et mettre les vaisseaux plus en sûreté T لیمان آغزینە متانت وبرمك ایچون طرح اولنان طاش بیننی

MOLÉCULE. Petite partie d'un corps A. جزء دقیق pl. اجزاء دقیقة P. جزء خرد وباریك T. اوفاق دانەجك || Les molécules de l'air هوانك اجزای دقیقەسی du sang دمك اجزای دقیقەسی

MOLESTER. Vexer, tourmenter A. ایقاع الجور - ایذا - جور والاذا P. آزرده کردن - ستمیدن T. خرپالمق || Molester quelqu'un en lui suscitant des procès فلانك علیهنە دعوالر ایجادیلە جور وایذاسنە مبادرت ایتمك Ils les a fort molestés par ses chicanes تزویرات وتلبیساتیلە فلانلری بغایت آزرده ایلدی

MOLESTÉ. A. متأذی P. آزرده - ستمزده T. خرپالنمش

MOLETTE. La partie de l'éperon qui sert à piquer le cheval A. منقار المهماز P. چنگ مهمیز T. مهمیزك ایکندسی

MOLLASSE. Trop mou A. رخو P. سست T. کوشك - کوشك ات - لحم رخو || Chair mollasse شلپوك peau جلد کوشك دری - پوست سست - رخو

MOLLEMENT. Il n'est guère d'usage au propre que dans ces phrases: Être couché mollement, pour dire, être couché dans un bon lit T. فراش ناعم اوزرنده یاتمق - ناعما یاتمق S'asseoir mollement, pour dire, être assis sur un siége bien mollet نرم وناعم بر صندلیه اوزرنده اوتورمق

Figur. Lâchement, sans vigueur A. بالفتور - بالرخاوة - بالونا - مسترخیا - فاترا - ونیا P. با سستی T. کوشکلکلە || Agir mollement بالفتور والرخاوة حرکت ایتمك travailler ایلە سعی ایتمك رخاوت Il s'est conduit mollement dans cette affaire بو خصوصدە بالونا والرخاوة حرکت ایلەدی - کوشك طاوراندی

MOLLESSE. Qualité de ce qui est mou A. ملایمت - ملاینت P. نرمی T. یومشقلق || La mollesse et la dureté des corps اجرامك ملایمتی وغلظتی La mollesse des chairs est une

marque de mauvaise constitution ملایمت لحوم ترکیب ابدانـك سوٌ حالنه دلالت ایدر

Figur. Manque de vigueur et de fermeté *A.* رخاوت ـ وناء *P.* سستی *T.* کوشکلك || Il a trop de mollesse dans son caractère رخاوت طبعی ـ طبیعتنده کلی رخاوت وار در La mollesse de nos moeurs اداب واخلاقمزده اولان غالبدر Je crains la mollesse de vos conseils سنـك حال رخاوت زايكده درکار اولان کوشکلکدن خوف ایدەرم

Et excès d'indulgence *A.* دهاسة الطبع ـ رخاصة الطبع ـ دماثة الطبع *P.* ملاینة المزاج *T.* نرمخوییی یواش || La mollesse de ce père à perdu ses enfans پدرك خویلولق رخاوت طبعی اولادینك خرابیت حالنه بادی اولمشدر

Et délicatesse d'une vie efféminée *A.* نعومة العیش *P.* تن پرورلك ـ جولپدلق *T.* ناز ونعیم ـ نازندگی ـ پروری تن || Vivre dans la mollesse نعومت عیش ایله کچنمك La mollesse Asiatique اقوام شرقیەنك مألوف اولدقلری ناز ونعیم

Ce mot se prend en littérature dans un sens d'éloge *A.* سهولت ـ سلاست *P.* آسانی *T.* قولایلق || Ce poète a dans ses vers beaucoup de douceur et de mollesse بو شاعرك اشعارنده غایت حلاوت وسلاست وار در

MOLLET. Diminutif de Mou. Qui est agréable au toucher *A.* ناعم ـ دمیث *P.* نرم *T.* یومشق ـ یومشقرق || Des coussins bien mollets یومشق یصدیقلر ـ وساید ناعمه Un lit mollet لین وناعم بر ثوب Une étoffe douce et mollette فراش ناعم

On dit d'un homme qui marche avec peine après une attaque de goutte, qu'il a les pieds mollets *A.* ضعیف الاقدام *T.* آیاغی کوشك *T.* سست پا

On dit, Le mollet de la jambe, pour dire, le gras de la jambe *A.* ربلة الساق *P.* نرمهٔ ساق *T.* بالدرك قبا اتی

MOLLIÈRE. Il se dit de certaines terres grasses dans lesquelles les chevaux et les voitures sont en danger d'enfoncer *A.* سواخ ـ صوّاخ *P.* زمین لوشناك *T.* بتاقلق یر || Son cheval s'est abattu dans une mollière آتی بر بتاقلق یره ییقلدی

MOLLIFIER. T. de Méd. Rendre mou *A.* تلیین *P.* نرم ساختن *T.* یومشاتمق || Cela sert à mollifier les humeurs بو شئ تلیین اخلاط مدار اولور Un cataplasme pour mollifier une tumeur ورمی تلیین ایدەجك لاپه

MOLLIFIÉ. *A.* ملیّن *P.* نرمی پذیرفته ـ ملاینت یافته *T.* یومشامش

MOLLIR. Devenir mou *A.* تلیّن ـ استلانة ـ کسب الملاینة *P.* نرم شدن ـ نرمی پذیرفتن *T.* یومشامق || Les nèfles mollissent sur la paille کسب الملاینة موشمله صمان اوزرنده طوردقچه کسب ملاینت ایدر

Et fléchir, manquer de force *A.* تراخی ـ مراخات ـ کسب الفتور ـ الرخاوة *P.* سستی یافتن ـ سستی نمودن *T.* فتور کتورمك ـ کوشمك ـ بی ناب شدن || Ce cheval aura peine à fournir sa course, il commence à mollir بو آت عاجز کسب فتور ورخاوته باشلادیغندن عدو وسبقتدن عاجز اولدجغی درکار در Le vent mollissait contre les voiles یلکنلره یلکنلره کلان روزکارده آثار ـ کلان روزکار کوشك ایدی ـ Figur. || Il ne faut pas mollir رخاوت عارض اولور ایدی dans cette affaire بو خصوصده فتور ورخاوت جائز دکلدر

Il se pique de fermeté, mais je l'ai vu mollir dans une occasion importante فلان کشی متانت ادعاسنده ایکن بر امر مهمده کوشدیکنی کوردم Vous mollissez سن تراخی ایدرسك Les troupes mollissent عسکرك ـ عسکره کوشکلك کلییور پای متانتنه آثار فتور ورخاوت بدیدار اولەیور

MOMENT. Instant ou temps fort court *A.* آن pl. آنات *P.* دم ـ آن موت *T.* ساعت ـ دقیقه || Le moment de la mort ساعت موت Le dernier moment آن اخیر ـ آن واپسین ـ دم واپسین Attendez un moment یك آن صوك ساعت ـ بکله ـ یك آنده Je reviens dans un moment آزەجق بکله آنیده عودت ایدرم ـ عودت ایدرم Il n'a plus qu'un moment à vivre بر آن عمری قالدی ـ بر دقیقەلك عمری Je compte les heures et les momens آنات بر نفس عمری وساعاتی تعداد ایدرم Je vous demande un moment d'audience سندن ملاقات یکدمه طلبنده یم On l'attend à toute heure et à tout moment هر آن وهر ساعتده ورودی مأمول ومنتظر Il peut venir d'un moment à l'autre آن بآن ورودی مأمولدر ـ هر دم وآن ظهور ایلمسی مأمولدر Il ne faut pas abuser de votre temps, car tous vos momens sont précieux کافهٔ آنات وساعاتك لازملو اولمغله بیهوده صرف وقت ایتمك روا دکلدر

PAR MOMENS. Par intervalles *A.* بعضاً ـ وقتاً بعد وقت *P.* گاه گاه ـ گاه وبیگاه *T.* آرالق آرالق ـ آرالقده || Il est fou par momens گاه گاه دلولکی ـ آرالق آرالق تجنّن ایدر

دلو اولور - طوتار

On dit, Un bon moment, pour dire, un instant favorable *A.* وقت مناسب *P.* دم درخور *T.* مناسبتلو وقت || Prendre un bon moment بر وقت مناسبی بولمق attendre مناسب ظهورینه منتظر اولمق Cet homme est habile et vigilant, il saisit toujours les bons momens اصحاب بصیرت وحذاقتدن اولمغله مناسب وقتلری بولوب دائما اغتنام فرصت ایدر

À Tout Moment, À Tous Momens. *A.* فی کل حین، وآن *P.* هر دم وآن *T.* هر آن وهر دقیقه || Je crois à tout moment le voir هر آن وهر دقیقه فلانی کوردیکمی ظن ایدرم

Au moment où, Au moment que *A.* عند الوقت *P.* در آندمکه - *T.* ساعتده - وقتده آنکه که || Au moment où il arrivera وردی ساعتده - وردی وقتده Au moment que je le verrai, je lui parlerai de vous فلانی کوردیکم وقتده سکا دائر صحبت ایده جکم

Du moment que. *A.* من وقت، *P.* از آندمکه *T.* آندنبرو - ساعتدنبرو || Du moment que je l'ai connu, je l'ai aimé فلان ایله کسب معارفه ایلدیکم آندنبرو کندویه محبت ایلدم — On dit aussi, Dès ce moment اول آندنبرو

De ce moment. *A.* من هذا الوقت *P.* ازین دم *T.* شمدیدن - همان شمدیدن

Dans le moment. Sur le champ *A.* علی الفور - فی الحال *P.* درین ساعت - در حال *T.* شمدی - آنیده || Je reviens dans le moment آنیده عودت ایدرم

MOMENTANÉ. Qui ne dure qu'un moment *A.* آنی *P.* یکدمه *T.* بر دقیقه‌لک || Un effort momentané سعی وکوشش یکدمه Hasarder son salut pour un plaisir momentané سلامت نفسنی صفای یکدمه ایچون معرض خطره القا ایتمک

MOMENTANÉMENT. Pour un moment *A.* لوقت، ما - لوقت *P.* بر آز - بر دقیقه قدرنجه *T.* برای اندک وقتی - یکدم - الیسیر *P.* وقت یسیر ایچون بونده || Je suis ici momentanément وقت Ce météore n'a paru que momentanément بو علامت سماویه یم انجق بر آز وقت کورندی - یکدمدن زیاده کورنماشدر

MOMIE. Corps embaumé à la manière des anciens Égyptiens *A.* موميا *P.* مومیای

MON. Pronom possessif personnel *A.* ی *P.* من *T.* بنم || Mon livre *A.* کتابی *P.* کتاب من *T.* کتابم بنم

MONACAL. Appartenant à l'état de moine *A.* زاهدی *P.* کشیشی - کشیشه مخصوص *T.* زاهدی || Habit monacal کسوهٔ زاهدیه Vie, règle monacale عیش زاهدی وقاعدهٔ زاهدیه

MONACALEMENT. D'une façon monacale *A.* علی طریق الزهادة - بالزهد *P.* زاهدانه - کشیشانه *T.* کشیشجه

MONACHISME. L'état des moines *A.* حال الزهد - زهادت - طریقهٔ زاهدیه *P.* حال زاهدی *T.* کشیشلک

MONARCHIE. Le gouvernement d'un État régi par un seul chef *A.* حکومة سلطانیة - حکومة منفردة *P.* پادشاهی *T.* پادشاهلق || La monarchie est opposée à la démocratie حکومت سلطانیه حکومت جمهور ناسک نقیضیدر Ce prince aspire à la monarchie universelle بو حکمدار کافهٔ عالمه پادشاهلق ایتمک قیدنده در

Il se dit aussi de l'État gouverné par un monarque *A.* سلطنت || La monarchie des Assyriens ne s'étendait que dans l'Asie سلطنت سریانیون یالکز آسیا اقلیمنه منحصر ایدی La monarchie Française comprenait autrefois la France, la Germanie, la meilleure partie de l'Italie, etc. مقدما فرانسه سلطنتی فرانسه وجرمانیا واحسن ممالک اتالیا وسائر نیچه ممالکی مشتمل ایدی

MONARCHIQUE. Qui concerne la monarchie *A.* سلطانی *P.* پادشاهی *T.* پادشاهلغه متعلق || L'Espagne est un État monarchique اسپانیا دولتی بر حکومت سلطانیه در

MONARCHIQUEMENT, adv. *A.* علی صورة السلطان - علی وجه السلطانی *P.* پادشاهانه *T.* پادشاهجه - پادشاهلق صورتیله

MONARQUE. Celui qui a seul l'autorité souveraine dans un État *A.* سلطان pl. سلاطین *P.* پادشاه *T.* پادشاه || Grand monarque سلطان معظم puissant سلطان قوی الاقتدار glorieux پادشاه جلیل الشان

MONASTÈRE. Couvent *A.* صومعة pl. صوامع - دیر pl. ادیار - صومعهٔ *P.* خانقاه *T.* مناستر - مُنَستیر || Monastère d'hommes صومعهٔ ذکور - رهبان - دیر ابکار - صومعهٔ راهبات de filles صوامع - قیزلر مناستری - دیر اناث Les anciens monastères قدیمه Bâtir un monastère بر مناستر بنا ایتمک Se retirer dans un monastère بر مناسترده اختیار انزوا ایتمک - بر مناستره چکیلوب اختیار انزوا وعزلت ایتمک

MONASTIQUE. Qui concerne les moines. V. Monacal || Institution, vie monastique نظام زاهدی وعیش زاهدی Les ordres

monastiques کشیشلک طریقتلری ـ طرق زاهدیّة

MONAUT. Qui n'a qu'une oreille *A.* افذ الاذن *P.* یک کلب افذ *T.* تک قولاقلی کوش || Un chien monaut کلب افذ تک قولاقلی کوپک ـ الاذن

MONCEAU. Tas, amas *A.* کومة pl. اکوام *P.* کتلة ـ تودہ *T.* کومہ ـ ییغن خنه || Un grand monceau کتلة عظیمه Monceau de blés بغدای کومدسی de pierres کومة احجار ـ طاش d'argent اقچه کومدسی ییغنی Mettre plusieurs choses en un monceau اشیای عدیدہیی بر کومہ ایتمک

MONDAIN. Qui aime les vanités du monde *A.* محب الدنیا ـ دلدادہ *P.* مبتلاء العلایق الدنیویّة ـ مفتون الزخارف الدنیا *T.* دنیایه هوسلو علایق دنیا || C'est une femme extrêmement mondaine علایق دنیویّدیه غایة الغایه دلدادہ بر خاتوندر

Et qui est attaché aux choses du monde *A.* اهل الدنیا ـ عبید الدنیا *P.* دنیا پرست *T.* امور دنیایه دوشکون || Les mondains ne veulent pas entendre parler de pénitence اهل دنیا اولنلر کلام توبه‌یی استماع ایتمزلر

On dit d'un homme sage, mais qui n'a que des vertus morales, que c'est un sage mondain بر عقل معاش صاحبی عاقلدر

MONDAINEMENT. D'une manière mondaine *A.* دنیویاً *P.* بر دنیایه دوشکونلک وجهیله *T.* وجه دنیا پرستی

MONDANITÉ. Vanité mondaine *A.* بطلان الامور الدنیا pl. اباطیل دنیویّة || La mort doit faire trembler ceux qui ont passé toute leur vie dans les plaisirs et dans la mondanité مشتهیّات نفسه واباطیل دنیویّدیه صرف اوقات عمر ایتمش اولنلره کوره حال موت باعث ارتعاد درون اولمق اقتضا ایدر Le mépris des mondanités اباطیل دنیویّه‌نک استحقاری

MONDE. Le ciel et la terre et tout ce qui y est compris *A.* عالم pl. عوالم *P* خاکدان ـ سرای سپنج ـ گیتی ـ جهان ـ دنیا *T.* دنیا || Dieu a créé le monde جناب حق عالمی خلق ـ جناب ربّ العالمین دنیایی یوقدن وار ایلدی ـ ایلدی خلقت الله عظیم الشان دنیایی یراتدی La création du monde دنیانک یرادلشی ـ آفرینش جهان ـ عالم La fin du monde انتهاء الزمان ـ ختام دنیا Plusieurs philosophes ont cru le monde éternel وافر حکما دنیانک ابدی اولدیغنه ذاهب اولدیلر ـ On dit, Depuis que le monde est monde دنیا قورلدلیدنبرو ـ Et l'an du monde, pour dire, l'an de la création du monde *A.* تاریخ الخلقة العالم *P.* سال آفرینش *T.* یرادلش ـ Et qu'un enfant est venu au monde فلان ولد دنیایه سندسی عرصه‌گاه عالمده قدمنهادہ وجود اولمشدر ـ وضع قدم ایلدی ـ Et qu'une femme a mis un enfant au monde فلان جوجوق دنیایه کلمشدر ـ بو خاتون مهد دنیایه بر ولد وضع ـ Et بر واد نو زاد آرایش کهوارۂ وجود ایلدی ـ ایلدی qu'un homme n'est plus au monde, pour dire, qu'il est mort قضای پهنای عالمدن منعدم اولمشدر ـ Et qu'un homme n'est plus du monde, pour dire, qu'il n'est plus dans le commerce du monde دنیادن چیقمش بر آدمدر ـ On dit aussi, Ainsi va le monde, Il faut laisser aller le monde comme il va بو دنیا بویله کلدی ـ بو دنیا هدان کلدیکی کبی کتملو در بویله کیدہ‌جک

L'Écriture dit, que la figure de ce monde passe, pour dire, que tout ce qui est dans le monde n'a rien de solide *A.* کل ما فی امور دنیا کظل زایل بی ثبات *P.* الکون وهم او خیال احوال دنیا محض ظل زایلدر *T.* ودوام

Il se prend particulièrement pour le globe terreste *A.* ارض *P.* زمین *T.* یر || Les quatre parties du monde اقطار اربعۂ ارض ارض ـ چار اقطار عالم Le monde sublunaire ما تحت القمر ـ Le centre du monde مرکز عالم ـ مرکز ارض Le bout du monde پایان زمین ـ قصارای ارض ـ غایت ارض ـ نهایت ارض ـ غایتین ارضده ـ Aux deux bouts du monde یرک اوجی ارضک ایکی اوجنده Alexandre aspirait à se rendre maître du monde اسکندر ذو القرنین کافۂ ارضک ضبط وتصرّفی فکرینه ذاهب اولمشیدی Faire le tour du monde دائرۂ ارضی دور ایتمک

On appelle l'Amérique, Le nouveau monde *A.* دنیاء جدید *P.* دنیای نو *T.* یکی دنیا

Il se prend aussi pour la totalité des hommes en général *A.* ناس *T.* خلق || Tout le monde sait cette nouvelle بو خبر جمیع ناسک معلومیدر Le monde ne pardonne point l'ingratitude خلق کفران نعمتی عفو ایتمز ـ Et pour Gens, personnes || Il ne faut pas accuser le monde légèrement خلقی بلا عبث یردہ خلقه معنا ـ تأمّل اتهام ایتمک لازم دکلدر بولمق روا دکلدر Est-ce comme cela qu'il faut traiter le monde? خلقه بویله معامله‌می ایدرلر Je crois que vous vous moquez du monde ظنمه کوره سن خلقی ذوقلنورسک

Et pour ceux qui ont les moeurs corrompues du siècle *T.* زمانه فسادیله آلوده اولان خلق || Renoncer au monde زمانه فسادیله آلوده اولان خلقدن فراغت ایتمك Renoncer au monde et à ses pompes زخارف دنیادن وزمانه فسادیله مألوف اولان خلقدن قطع علاقه ایتمك L'esprit du monde زمانه‌نك مزاجی ـ زمانه فسادیله مألوف اولان خلقك مزاجی

Et pour la société commune des hommes entre eux *A.* عالم ـ خلق || *T.* عالمیان ـ جهانیان *P.* ناس ـ جمهور الناس Fréquenter le grand monde جمهور ناس ایله الفت ومخالطت Aimer le monde خلقه محبت ایتمك Le commerce du monde معاملهٔ ناس C'est un homme qui a vu le monde, qui a un grand usage du monde, une grande connaissance des affaires du monde جهاندیده بر ـ دنیایی کورمش آدمدر ـ جهاندیده وگرم وسرد عالمی چشیده بر آدمدر ـ آدمدر تجربهٔ احوال عالم ـ قواعد معاملات ناسه واقف بر آدمدر Il n'aime pas le grand monde جمعیت ناسدن ـ جمهور ناس ایله الفتدن حظ ایتمز Il ne voit qu'un certain monde خلقك انجق بعضیسیله Loin du monde et du bruit خلقدن ودنیانك کوریشور شماطه‌سندن دور Se retirer du grand monde, de l'embarras du monde et des affaires جمهور ناس ایله الفتدن انقطاع ومجانبت وغوایل دنیویه‌دن فراغت برله کناره گیر انزوا وعزلت اولمق C'est le monde qui lui a formé l'esprit ذهن وشعورینی اصلاح ایدن تجربهٔ احوال عالمدر Lire dans le grand livre du monde دفتر عبرت اثر عالمدن استفاده ایتمك Le monde est bien corrompu اخلاق ناس خیلی مرتبه‌ده فاسددر C'est le meilleur homme, le plus honnête homme du monde بین الناس بونك قدر اهل عرض وراستکار جهانده بوندن اصلح واعلا آدم یوقدر ـ آدم یوقدر C'est le plus grand prince du monde اعظم ملوك جهاندر Faire figure dans le monde بین الناس کسب تعین ایتمك Se faire un nom, de la réputation dans le monde بین الناس جمهور ناس ایچنده ـ کسب نام وشهرت ایتمك

Le grand monde, signifie, la société distinguée *A.* pl. مجالس *P.* مجالس الاشراف القوم ـ مجالس الکرام الناس ـ الکبار *T.* بیوکلرك مجلسلری *P.* بزم برگزیدگان ناس || Aller dans le grand monde مجالس کباره تردد ایتمك

Le beau monde. Les personnes bien mises *A.* ظرفا ـ pl. ارباب الزی البهی *P.* مردمان خوش اندام *T.* قیللق قیافتلری قیللقلو قیافتلو آدملر ـ تمییز آدملر || J'ai vu là beaucoup de beau monde اول طرفده قیللقلو قیافتلو وافر آدم کوردم

On dit proverb., qu'un homme doit à Dieu et au monde, pour dire, qu'il est extrêmement endetté *T.* اوجاق قوشاره بورجی واردر

Monde, se prend aussi pour les domestiques de quelqu'un *A.* اتباع ولواحق ـ خدم وحشم *P.* پرستاران *T.* قپو اتباعی || بر کمسنه‌نك دائره‌سی خلقی ـ خلقی اتباعنی Il congédia tout son monde بالجمله خدم وحشمنی طرد ایلدی ـ قوغدی

On appelle L'autre monde, la vie future *A.* عقبا ـ آخرت ـ دار البقا ـ دار العقبا *P.* آخرت *T.* اول بر دنیا || Dans l'autre monde il faudra rendre compte de ce que nous aurons fait dans celui-ci بو دنیاده ایتدیکمز اعمالك حسابنی آخرتده ویره‌جکز

MONDER. Nettoyer. Il ne se dit qu'en ces phrases: Monder de l'orge, pour dire, en ôter la peau qui la couvre *A.* تقشیر الشعیر *P.* جورا از پوست برهنه کردن *T.* آرپه‌نك قبوغنی صویمق Monder de la casse, pour dire, tirer la casse de son bâton, et la préparer après en avoir ôté les noyaux *A.* تنقیه خیار شنبر *P.* بگیر پاك کردن *T.* خیارشنبه آیرتلمق

De l'orge mondé. *A.* شعیر مقشور *P.* جو پوست برهنه *T.* قبوغی آیرتلنمش آرپه

MONDIFICATIF. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui servent à nettoyer une plaie *A.* منقی *P.* پاکیزه ساز *T.* پاکلدیجی

MONDIFIER. T. de Méd. déterger, nettoyer *A.* تنقیه ـ انقا *P.* پاکیزه ساختن *T.* پاکلتمك || Mondifier une plaie تنقیهٔ جراحت ایتمك ـ یاره‌یی پاکلتمك V. Déterger.

Mondifié. *A.* منقا *P.* پاکیزه کرده *T.* پاکلنمش

MONITION. Avertissement juridique, qui se fait par l'autorité de l'évêque *A.* تنبیه pl. تنبیهات *P.* سپارش *T.* اصمارلمه

MONITEUR. Celui qui donne des avis, des conseils *A.* ناصح *P.* پند دهنده *T.* اوکوت ویریجی || Les jeunes gens ont besoin d'un sage moniteur جدیث السن اولنلر عاقل ودانا بر ناصحه محتاجدرلر

MONNAIE. Toute sorte de pièces de métal, battues par auto-

rité souveraine *A.* سكة pl. سكك ـ درهم pl. دراهم ـ رقة pl. رقون ـ ورقة pl. اوراق *P.* درم *T.* سكه ـ اقچه || Battre monnaie *A.* ضرب سكه *P.* سكه زدن *T.* سكه اورمق Avoir droit de battre monnaie ضرب ـ ضرب سكه استحقاقنه مالك اولمق Faire de nouvelle monnaie سكهٔ جديده سكديه مرخص اولمق ايجاد ايتمك Monnaie d'or, d'argent سكهٔ زر وسيم Toute sorte de monnaie ayant cours رايج الوقت اولان اجناس سكه ـ درهم بين الناس متداول اولان اجناس دراهم Monnaie forte *A.* درهم ثقيل الوزن *P.* درهم گران سنج *T.* آغر سكه faible ou légère درهم خفيف De la monnaie de billon *A.* درهم مغشوش *P.* درهم دغل *T.* ايچنه حيله قاتلمش سكه Monnaie au-dessous du titre *A.* درهم ناقص العيار *P.* درهم كمعيار *T.* اكسك درهم Fausse monnaie *A.* زيف pl. زيوف ـ درهم زايف *P.* سكه قلب ـ قلب اقچه ـ قلب سكه *T.* درهم دغل ـ درهم نا سره || Il est accusé de fausse monnaie اعمال زيوف تهمتيله متهمدر ـ قلبزنلك تهمتيله متهومدر On dit, qu'un homme est décrié comme de la fausse monnaie قلب اقچه كبى آدى ديللنمشدر

PAPIER MONNAIE. Un papier créé pour circuler comme de la monnaie *T.* سكديه بدل رايج اولان اوراق ميريه

MONNAIE, se dit aussi du lieu où l'on bat la monnaie *A.* دار الضرب *P.* درم سرا ـ ضربخانه *T.* ضربخانه ـ طربخانه || Porter des lingots à la monnaie, pour y être convertis en espèces اجناس سكديه تبديل اولنمق ايچون ضربخانه يه سبيكه كوتورمك

MONNAYAGE. Art de fabriquer les monnaies *A.* فنّ الاعمال السكة *P.* فنّ سكه پردازى *T.* سكه ايشلمنك فنّى || Il entend bien le monnayage فنّ اعمال سكده وقوف تامّى واردر

MONNAYER. Faire de la monnaie, battre monnaie *A.* اعمال السكة ـ ضرب السكة *P.* سكه پرداختن ـ سكه زدن *T.* سكه اورمق ـ سكه ايشلمك ـ سكه لمك || On a monnayé de l'or et de l'argent pour plus de trente millions اوتوز كرّه يوز بيكدن متجاوز سيم وزر سكه لرى ضرب اولندى

Et donner l'empreinte à la monnaie *A.* طبع الدرهم ـ طبع السكة *P.* بر درهم نقش زدن *T.* سكديه نقش اورمق ـ سكه بصمق || Ce balancier monnaie tous les jours tant de milliers de louis بو مطرقه يوميه شو قدر بيك التون طبع ايدر

MONNAYÉ. *A.* مضروب ـ مسكوك *P.* سكه زده *T.* سكه لنمش || Argent monnayé *A.* فضة مسكوكة *P.* سيم سكه زده *T.* سكه لنمش اقچه ـ سكه لو اقچه ـ كمش Payer en argent monnayé سكه لو اقچه ايله ادا ايتمك

MONNAYEUR. Qui travaille à la fabrication des monnaies *A.* عامل السكة pl. عملة السكة *P.* سكه زن ـ سكه گر *T.* سكه جى

FAUX MONNAYEUR. *A.* زيّاف *P.* دغلزن *T.* قلبزن || Tout faux monnayeur est punissable de mort, quand même la monnaie qu'il fait serait d'aussi bon aloi que celle qui a cours dans l'État زيّاف اولان كمسنه اعمال ايلديكى سكه نك عيارى رايج الوقت اولان سكهٔ پادشاهينك عيارينه معادل اولسه بيله قتله مستحقدر

MONOCLE. Lunette composée d'un seul verre *T.* تك شيشه لو كوزلك

MONOCORDE. Instrument de musique à une seule corde *A.* افذ الوتر معزف *P.* يكتار *T.* تك كريشلو ساز || Diviser un monocorde تك كريشلو سازك فاصله لرينى تقسيم ايتمك La trompette marine est une espèce de monocorde كمى سورناسى يكتار اقسامندندر

MONOGRAMME. Caractère factice composé de plusieurs lettres entrelacées *A.* نقش الحروف المشتبكة ـ شبكة الحروف *P.* شكل حروف بهم بسته *T.* برى بريله صوقشدرمه يازو نقشى || Les signatures de la plupart des anciens rois étaient en monogramme اكثر ملوك اسلافك امضالرى بر نوع نقش حروف مشتبكه ايدى

MONOPOLE. Vente faite par un seul d'une sorte de marchandise, dont le commerce devrait être libre *A.* استفراد بالحكرة ـ حصر البيع فى يد الواحد *P.* حصر دست دريك *T.* مطربازلغى بر الده منحصر قلمه كيسه دارى || Les monopoles ruinent le commerce استفراد حكرت تجارتك خرابيتنه ـ مطربازلغى بر الده منحصر قلمق اليش ويرشى بادى اولور خراب ايدر بر كيفيتدر

Il se dit aussi, de toute convention inique que les marchands font entre eux, pour enchérir une marchandise *A.* اتفاق المحتكرين *P.* همدمىٔ كيسه داران *T.* مطربازلرك سوز بركلكى

Et de tous les nouveaux droits qu'on établit sur les marchandises. Il ne se dit qu'en mal *A.* بدعت pl. بدع || On a établi encore un monopole sur telle et telle chose فلان وفلان

شیلرك اوزرینه بربدعت دخی طرح اولندی

MONOPOLEUR. Celui qui exerce le monopole *A.* محتکر منفرد *P.* یالکزجه مطره بازلق ایدن *T.* کیسه دار یکانه

MONOSYLLABE. T. de Gramm. Qui n'est que d'une syllabe *A.* کلمة واحد الجزء *P.* سخن یک جزء *T.* برجزئدن عبارت اولان سوز

MONOTONE. Qui est presque toujours sur le même ton *A.* واحد السیاق *P.* یک رفتار - یک ساق *T.* یکساق - براصولده اولان || Déclamation monotone خطبهٔ واحد || بر طرز اوزره اولان هب *T.* یکرنک *P.* متساوی النسیاق *A.* - Figur. السیاق || Style monotone سبك متساوی السیاق || بر چشیدده اولان

MONOTONIE. Prononciation d'une longue suite de paroles sur un même ton *A.* وحدة السیاق *P.* یکرنکی *T.* یکرنکلك || Ce prédicateur n'a point d'inflexion de voix, c'est une monotomie perpétuelle بو واعظك صداسنده سهولت انعطاف اولمیوب دائمی وحدت سیاق وار در

Il se dit aussi de l'uniformité de ton dans la musique *A.* وحدة اللحن *P.* یکنوایی - نوا یکرنکی *T.* هب بر پردده ازکی

MONSEIGNEUR. Titre d'honneur qu'on donne en adressant la parole aux personnes distinguées *A.* سیدی *P.* داورا - خدیوا *T.* افندم

MONSIEUR. Titre d'honneur que l'on donne aux personnes à qui on parle, à qui on écrit *A.* سید *P.* آقا *T.* آغا - افندی

MONSTRE. Animal qui a une conformation contraire à l'ordre de la nature *A.* عجیب الخلقة حیوان من حیوانات pl. عجایب المخلوقات *T.* عجایب حیوان || یرادلشی عجایب حیوان Monstre horrible, effroyable مهیب وهایل حیوان عجیب الخلقة épouvantable, hideux عجایب مخلوقاتدن بر حیوان مخوف Un monstre à deux têtes عجایب مخلوقاتدن وکریه المنظر Cette femme accoucha d'un monstre بو ایکی باشلو بر حیوان قاری عجیب الخلقه بر شی طوغردی Cet enfant a trois yeux, c'est un monstre بو چوجوغك اوچ کوزی اولوب عجایب مخلوقاتدندر

Il se dit figur. des personnes cruelles et dénaturées *A.* سبعی الجبلة - سبعی الخلقة *P.* سباع منش - متنمر المزاج *T.* یرتجی جانور طبیعتنده || C'est un monstre qui a voulu assassiner son bienfaiteur ولی نعمتنی قتل واعدام قیدینده

دوشمش سبعی الجبلة بر خبیثدر Cette femme est un monstre, elle a abandonné sa fille کندو قزینی ترك وخلع ایتمش سبعی المزاج برقاریدر - On dit, C'est un monstre d'ingratitude کفران نعمت بابنده بر سبع عجیب الخلقتدر d'avarice حرص وطمع بابنده عجایب مخلوقاتدندر de cruauté شدت وقسوت بابنده عجایب المخلوقاتدر

On dit, Les monstres des forêts, pour dire, les bêtes féroces *A.* وحوش وسباع *P.* دد وداد *T.* یرتجی جانورلر

MONSTREUSEMENT. Prodigieusement, excessivement *A.* فوق الحد الاعتدال - بالمبالغة *P.* از اندازه بیرون *T.* پك زیاده - آشوری || C'est un homme monstrueusement gros et gras مبالغه ایله - فوق الحد الاعتدال لحیم وشحیم بر آدمدر ایریدر

MONSTRUEUX. Qui a la forme d'un monstre *A.* اعجوبة الخلقة *P.* بیگانه صورت - بیگانه آفرینش *T.* یرادلشی || Un enfant monstrueux اعجوبهٔ خلقت بر چوجوق || عجایب اعجوبهٔ خلقت بر حیوان un animal

Il signifie aussi, excessif dans son genre *A.* خارج من درجة الافراط *P.* بیرون از مرتبهٔ افراط *T.* مرتبهٔ افراطی آشورمش || Cet enfant a la tête monstrueuse بو طفلك باشی درجهٔ افراطدن خارج بر شیدر C'est une femme d'une laideur monstrueuse بو قارینك کراهت سیماسی مرتبهٔ افراطدن Un homme d'une grosseur monstrueuse ضخامت بدنی خارجدر مرتبهٔ افراطی آشورمش بر آدم

Il se dit aussi dans ce sens, en parlant des choses morales *A.* مفرط *P.* بی اندازه - بی قیاس *T.* اندازه سز - || Une prodigalité, une profusion monstrueuse تبذیر مبالغه لو واسراف مفرط

MONSTRUOSITÉ. Vice de ce qui est monstrueux. Il se dit au propre et au figuré *A.* سبعیة الخلقة *P.* دد منشی *T.* یرتجی جانور طبیعتی - On dit aussi, C'est une monstruosité, pour dire, c'est une action monstrueuse بو فعل سبعیت محضدر

MONT. Grande masse de terre ou de roche, fort élevée au-dessus du reste de la terre *A.* جبل pl. جبال pl. اوتاد الارض - *P.* کوه طور *T.* طاغ || Le mont Etna جبل اتنا دینمکله معروف اولان طاغ Le mont Sinaï طور سینا

On dit proverb. Prometre monts d'or à quelqu'un, c'est-à-dire, de grands avantages بول کیسه‌دن وعدلر ایتمك - Et

promettre monts et merveilles مصرده سلطانلق آقدكزده قپودانلق وعد ايتمك

On dit aussi, Par monts et par vaux, pour dire, de tous côtés *A.* محلاً بعد محلٍ *P.* سو بسو - طرف بطرف - محلّ بمحلّ *T.* اوته برو || On le cherche par monts et par vaux فلانى طرف بطرف آرايورلر

MONTAGNARD. Qui habite les montagnes *A.* جبلى - ساكن الجبال *pl.* اهالى الجبال *pl.* اهل الجبال - سكنة الجبال - اهل جبال *P.* كوه نشين *T.* طاغلو || Les peuples montagnards اهل جبال اولان امم واقوام - Animaux montagnards حيوانات جبليّه - طاغ حيوانلرى - جانوران كوهى

MONTAGNE. V. Mont || Grande montagne *A.* جبل عظيم - جبل جسيم *P.* كوه بزرك *T.* بيوك طاغ haute *A.* جبل عالى - جبل شامخ - جبل شاهق *P.* كوه بالا - كوه بالا قد - كوه بلند *P.* جبل رفيع élévée *A.* يوكسك طاغ *T.* يوكسك طاغ - عيوقه سر چكمش طاغ *T.* فلكه مماس escarpée *A.* جبل واعر *P.* كوه كندوش راه *T.* صرپ طاغ Le sommet, le haut, la cime d'une montagne *A.* قمّة الجبل - رأس الجبل *P.* ذروهٔ كوه - تارك كوه - بالاى كوه *T.* طاغ تپه‌سى le penchant, la pente, la descente *A.* هبوط الجبل - جدور الجبل - منحدر الجبل *P.* نشيب كوه *T.* طاغك انيش يرى le pied *A.* ذيل الجبل *P.* دامن كوه - پايين كوه *T.* طاغ اتكى Monter une montagne بالاى جبله صعود ايتمك - جبلى قطع ايتمك passer, traverser طاغه چيقمق - عبور ايتمك طاغى آشورمق Gagner le haut de la montagne بالاى جبله ظفرياب وصول اولمق Pays de montagnes *A.* مملكت كثيرة الجبال *P.* كوهستان *T.* طاغلق مملكت Une chaine de montagnes سلسلهٔ جبال - زنجير جبال - طاغ زنجيرى

On dit proverb., que la montagne a enfanté une souris, lorsqu'après s'être attendu à quelque chose de grand, le succès n'aboutit à rien *A.* تمخّض الجبل فولد فأرة *T.* طاغلر ولادت ايتدى بر سچان طوغردى - كورلدى آلت يانندە هيچ - Et qu'il n'y a point de montagne sans vallée هر طاغك بر دره‌سى اولور - Et que deux montagnes ne se rencontrent point, mais les hommes se rencontrent *P.* كوه بكوه نميرسد آدم بآدم ميرسد *T.* اوليان طاغ يوقدر طاغ طاغه قاوشمز انسان انسانه قاوشور

MONTAGNEUX. Qui est entrecoupé de montagnes *A.* كثير الجبال مملكت *T.* طاغلق || Pays montagneux جبلزار - كوهستان *P.* ارض كثيرة الجبال - Région montagneuse كثيرة الجبال طاغلق ير

MONTANT. Ce à quoi montent plusieurs choses *A.* يكون *P.* همه *T.* طوب || Le montant de ces sommes يكون مبالغ de la recette مقبوضاتك طوبى - يكون مقبوضات Le montant de la dépense est de deux cent mille livres يكون مصارف ايكيوز بيك غروشه بالغ اولور

MONTANT. Tout ce qui monte *A.* صاعد *P.* برآينده - بالارو *T.* يوقارويه چيقار || Un chemin montant طريق صاعد - يوقارويه چيقار يول - يوقش يول Un bateau montant زورق صاعد - يوقارويه طوغرى چيقان قايق Il y a dans ce puits un seau montant et un descendant بو قويده برى صاعد وديگرى حادر ايكى عدد قوغه وار در برى اينر وديگرى چيقار

MONTE. Il se dit de l'accouplement des chevaux et des cavales *A.* نزوق - نزا *P.* گشنئ اسب ومادیان *T.* آت ايله قصراق اشمه‌سى - Et du temps de cet accouplement *A.* موسم النزوق *P.* هنگام گشنئ اسب ومادیان *T.* آت ايله قصراغك اشمه‌سى وقتى || La monte commence au premier Avril, et finit à la fin de Juin آتلرك موسم نزوقى نيسان ابتداسندن حزيرانك غايتنه قدر در

MONTÉE. L'endroit par où l'on monte à une montagne, à un coteau, etc. *A.* صعود - نهاض *P.* فراز *T.* بايرـ يوقش || La montée de ce coteau est extrêmement raide بو پشته‌نك يوقشى غاية الغايه صرپدر La montée en est douce, aisée بو يرك يوقشى سهل وملايمدر

Il signifie aussi, l'action de monter *A.* صعود *P.* بالا روى *T.* يوقارو چيقمه || Les chevaux ont ordinairement plus de peine à la descente qu'à la montée آتلر اينمكده يوقارو چقمقدن زياده زحمت چكرلر

MONTER. Se transporter en un lieu plus haut que celui où l'on était *A.* صعود - عروج *P.* بر آمدن *T.* يوقارويه چيقمق || Monter vite سريعًا صعود ايتمك - چيقمق avec peine زحمت ايله چيقمق - بالتعب والمشقه صعود ايتمك lentement آهسته آهسته صعود ايتمك C'est un pays inégal, on ne fait que monter et descendre يوللرى نا هموار بر مملكتدر هب نشيب وفراز در - هب اينوب چيقمق اقتضا ايدر Monter à un arbre اغاجك اوزرينه صعود ايتمك - چيقمق

au haut d'une tour بالای قلّعیه صعود ایتمک à une échelle
حضرت نردبانه عروج ایتمک Notre-Seigneur est monté au ciel
عیسی سمایه عروج ایلدی Monter sur une hauteur, sur une
montagne بر بایره وبر طاغه چیقمق sur une chaise, sur un
siége صندلیه اوزرینه چیقمق - کرسی‌یه چیقمق - Monter
en chaire *A.* صعود علی المنبر *P.* بمنبر بر آمدن *T.* منبره
چیقمق - Figur. || Monter au faîte des honneurs صاعد منتهای
ذروهٔ عزّ واقباله صعود ایتمک - مراتب منزلت اولمق -
بالاترین مراتب شرف واجلاله واصل اولمق

Monter sur un vaisseau, Monter en carrosse, Monter à cheval ou sur un cheval *A.* رکوب *P.* سوار شدن *T.* بنمک -
در پس *P.* مرتدفا رکوب *A.* Monter en croupe - سوار اولمق
اکسدیه بنمک *T.* سوار شدن

On dit encore, Monter à cheval, pour dire, manier un cheval, lui faire faire le manége *A.* اجراء الفنون الفراسة *P.* اسب
تازی نمودن *T.* جندیلک ایتمک || Il apprend à monter
à cheval جندیلک اوکرنور - فنّ فراستی تعلم ایدر
Cet écuyer montre bien à monter à cheval بو سلحشور فنّ
فراستی کوزل تعلیم ایدر

Monter à l'assaut *A.* اقتحام علی القلعة کبّة *P.* سردمه
یورویش ایله قلعه‌نک اوزرینه *T.* کنان بر قلعه شتافتن
اقتحام علی ثلمة الجدار *A.* Monter à la brèche - چیقمق
القاعة *P.* برخنهٔ دیوار قلعه سردمه بردن *T.* قلعه دیوارنده
آچیلان کدیک اوزرینه یورویش ایتمک

Monter sur le trône *A.* جلوس علی سریر السلطنة *P.*
تخته *T.* بر اریکهٔ پادشاهی نشستن - بر تخت نشستن
تختده اوتورمق - تخت سلطنته چیقمق - چیقمق

Monter, signifie aussi, s'élever *A.* اعتلا - ارتفاع - تصاعد
P. بالا آمدن - بر آمدن *T.* یوقارویه چیقمق - یوکسلمک
- یوقارویه آغمق || Au déluge l'eau monta quinze coudées au-dessus des plus hautes montagnes وقت طوفانده میاه بحار وانهار
جبال رفیعه‌دن اون بش ذراع بالاتر مرتفع اولمشدر
Le feu, le sang, la rougeur me monte au visage حرارت آتش
ودم وحمرت چهره‌مک اوزرینه صعود ایدر La voix monte
par tons صدا پرده پرده یوکسلنور Les prières du juste, et
les cris des innocents qu'on persécute, montent au ciel دعای
ابرار وفریاد ستمدیدگان وبیگناهان عرش اعلایه قدر صعود
دعای ابرار وانین مظلومین وبیگناهان بالای بام - ایدر

- افلاکه قدر واصل اولور On dit, que le soleil monte tous
les jours, lorsqu'il s'approche tous les jours de notre zénith
یوماً فیوماً یوکسلمکده در - شمس کلّ یوم ارتفاعده در

En parlant de l'eau, on emploie particulièrement les mots
یوقارو قالقمق - قبارمق *T.* بر جستن - بر خاستن *P.* طمو *A.*
- یوکسلمک || La rivière est montée cette année jusqu'à une telle
hauteur بو سنهٔ مبارکده میاه نهر شو درجه‌یه قدر طمو ایلدی
- مرتفع اولدی

En parlant du vin qui monte au cerveau, on emploie les mots
A. سوور *P.* بسر بر جستن *T.* دماغه صچرامق || Les vapeurs du vin montent au cerveau بخار می دماغه سوور ایدر -
دماغه صچرار

On dit, qu'un arbre monte trop haut, pour dire, qu'il a
trop de hauteur, qu'on le laisse trop croître *A.* استطالة -
ارتفاع *P.* بلندیدن *T.* یوکسلمک - یوقارویه اوزانمق
- Et qu'un mur monte trop haut, pour dire, qu'il a trop de
hauteur *A.* رفیع القدّ - طویل القدّ *P.* بالا قدّ - بلند قد
T. یوکسک

Monter en grade *A.* ارتفاع الی - ترقّی الی الرتبة
الرتبة *P.* برتبهٔ برترین بر آمدن *T.* رتبه‌یه چیقمق || Il
était enseigne, il a monté à la lieutenance مقدّما بیراقدار
ایکن بو دفعه ملازمت رتبه‌سنه ترقّی ایلدی

Monter, au figure. Croître *A.* ترقّی - تزاید *P.* افزودن - افزون
شدن - فزونی پذیرفتن - مزداد شدن - مترقّی گشتن *T.*
ارتمق - زیاده‌لنمک || Sa cruauté, son avarice montèrent au
comble قسوت قلبی وطمع خامی درجهٔ نهایته مترقّی ومزداد
اولمشدر Son orgueil monta à un tel excès que . . . کبر وغروری
شول رتبه‌یه مترقّی ومزداد اولمشدر که

Il signifie aussi, hausser de prix *A.* ترقّی الثمن - تزاید
الثمن - ازدیاد الثمن *P.* بها افزودن - بها زیاده شدن *T.*
بهایه چیقمق - بها صچرامق - بها آرتمق || Le blé est
monté jusqu'à trente francs le setier حنطه‌نک کیله‌سی اوتوز
غروشه قدر ترقّی بولدی - غروشه چیقدی Faire شو قدر
monter bien haut des meubles, en les enchérissant متاع
بیتک بهاسنی مزادده آرتوررق تزیید ایتدرمک Les
actions ont monté beaucoup اسهام قائمه‌لرینک بهاسی
زیاده‌سیله صچرادی Les effets publics monteront à la paix
اوراق میریه‌نک بهاسی وقت مصالحده تزاید ایده‌جکدر

MONTER, est aussi actif, et signifie, porter une chose en haut, l'y élever *A.* اصعاد *P.* بر آوردن *T.* يوقارويه چيقارمق || On ne peut monter les grosses pierres sur les bâtimens qu' avec des grues ايرى طاشلرى ابنيه اوزرينه بوجورغادسز اصعاد ايتمك محالدر

On dit, Monter une maison, pour dire, la pourvoir de ce qui est nécessaire *A.* تنظيم ما لزم البيت ـ تجهيز البيت ـ تنظيم المهمات البيت ـ *P.* خانه پيراستن ـ خانەرا برخت وبساط آراستن *T.* اوى دوناتمق ـ اوى دوزمك ـ اوك ايچنى دوزمك ـ

Et monter sur un pied, pour dire, établir *A.* وضع على حال *P.* بفلان حال نهادن *T.* فلان حالده قويمق || Votre maison est montée sur un pied trop coûteux سنك خانەك غايت ايله كثير المصارف بر حالده وضع اولنمشدر

Et monter un cavalier, pour dire, lui fournir un cheval *A.* اركاب *P.* اسب سوار كردن *T.* آته بندرمك || Il a monté toute sa compagnie à ses dépens معيتنده اولان بلوكك جملەسنى كندو مالندن آتلره اركاب ايلدى

Et monter la garde, en parlant d'une troupe de gens de guerre qui vont faire la garde *T.* نوبتجيلك خدمتنى ايتمك || C'est à une telle compagnie à monter la garde chez le général جنرالك خانەسنده نوبتجيلك خدمتنى ايتمك فلان بلوكك نفراتنه مخصوص اموردندر ـ On dit aussi, Monter la tranchée, pour dire, monter la garde dans la tranchée صچان يولنده نوبتجيلك خدمتنى ايتمك

MONTER, se dit aussi en plusieurs phrases, dans lesquelles on l'exprime par différens mots: Monter un ouvrage d'orfévrerie, de serrurerie, de menuiserie, pour dire, en assembler les pièces les unes avec les autres قيومجيلك وچلنگيرجيلك وطوغراميجيلغه متعلق بر ايشك اجزاسنى يرلو يرلرنده دوزمك Monter une croix de diamans ـ صليبى الماس ايله ترصيع ايتمك خاچى الماس ايله دوناتمق Monter une porte de fer قپويه دمور طاقمى طاقمق Monter un habit, une chemise, etc. بر لباسى وبر كوملكى وسائر اول مقوله شيلرى تنظيم ايتمك ـ دوزمك ـ Monter un luth, un clavecin, etc. pour dire, le hausser d'un ton, d'un demi-ton طنبور ورباب وسائر اول مقوله سازلرك پردەسنى بر وياخود نيم مرتبه ترفيع ايتمك ـ يوكسلتمك ـ Monter un instrument de musique, se dit, pour y mettre de nouvelles cordes آلات موسيقيەنك بريسنى قورمق Monter un fusil تفنكى قورمق Monter une montre ساعتى قورمق

MONTER, se dit au figuré pour Inspirer fortement une résolution à quelqu'un || On lui a monté la tête sur cet objet اول مادەيى عقلنه قوردرديلر ـ On dit dans le même sens, Se monter || Il s'est monté la tête, il n'en démordra pas بو مادەيى عقلنه قوردى آندن وازكچمەسنك احتمالى يوقدر

MONTER À, SE MONTER À, se dit du produit total de plusieurs sommes *A.* بلوغ *P.* بالغ شدن ـ رسيدن *T.* وارمق || Toutes les sommes montent à cent mille francs بويكونلرك جملەسى يوز بيك غروشه بالغ اولور Son armée se monte à vingt mille hommes عسكرى يكرمى بيك نفره بالغ اولور

MONTICULE. Petite montagne, simple élévation de terrain *A.* اكمة pl. آكام ـ تل pl. تلال *P.* پشته *T.* تپه ـ اويوك ـ

MONTOIR. Petite élévation, ordinairement de pierre, qui sert à monter à cheval *A.* معرج الركوب *P.* پايگاه ركوب *T.* بنك طاشى || Il n'a pas assez de force, pour monter à cheval sans montoir بنك طاشى اولمدقچه ركوبه اقتدارى يوقدر

MONTRE. Échantillon *A.* نموذج *P.* نمونه *T.* اورنك || Voilà une montre de blé اشته بر بغداى نمونەسى

Il se dit aussi de ce que les marchands exposent au-devant de leur boutique, pour faire connaître ce qu'ils ont à vendre *A.* متاع معروض على الدكان *P.* كالاى پيشنهاد دكان *T.* دكان اوكندەكى كوسترش متاعى || Tout cela n'est pendu là que pour la montre تعليق اولنمش بو متاعك جملەسى انجق معروض دكان اولمق ايچوندر

Figur. Faire étalage *A.* عرض *P.* عرض كالا *T.* كوسترش يوردام كوسترمك ـ ايتمك ـ || Faire montre de son esprit عرض كالاى فراست ايتمك d'érudition عرض كالاى هنر ومعرفت ايتمك

On dit, que la montre des blés est belle, pour dire, l'apparence *A.* ظاهر الحال *P.* نمايش *T.* كوسترش || Cette année-ci la montre des blés est très belle بو سنهٔ مباركده اكينلرك كوسترشى بغايت كوزلدر ـ On dit aussi, Cette chose n'est là que pour la montre *A.* لصورةٍ ظاهرةٍ *P.* براى نمايش *T.* كوسترش ايچون

On dit proverb., Belle montre, peu de rapport, pour dire, que la chose dont on parle a beaucoup d'apparence et peu de solidité *T.* دیشی خوش ایچی قوف ـ دیشی خوش ایچی بوش

Les marchands de chevaux appellent Montre, le lieu où ils font voir les chevaux qu'ils ont à vendre *A.* سوق الخیول *P.* بازارگاه اسب *T.* آت بازاری

Montre, signifie aussi, revue de troupes *A.* عرض الجند *P.* پیش نظر گذرانیدن لشکر *T.* عسکری کوزدن کچورمه ـ آلای کوسترده ـ عسکرک یوقلمەسی ایچون || Le régiment a fait montre devant le commissaire عسکر کلان مباشر اوکندە عرض اولندی ـ آلای کوستروب کوزدن کچورلدی ـ یوقلنمق ایچون آلای کوستردی

MONTRE. Petite horloge portative *A.* ساعت *P.* ساعت جیب *T.* قویون ساعتی || Montre plate یصّی ساعت d'or, d'argent التون ساعت سیم ساعت émaillée میناکاری ساعت à réveil منبّه ساعت à répétition چالر ساعت Montre qui va bien صحیح العیار ساعت ـ طوغری یورر ساعت qui va mal ناقص العیار ساعت ـ یاکلش یورر ساعت qui va vite استقدام ایدر بر ساعت ـ ایلرویه کیدر ساعت qui retarde استبطاء ایدر بر ساعت ـ تأخر ایدر ـ کیرو قالور qui va huit jours سکز کوندە بر قوریلور ساعت La sonnerie d'une montre ساعتک چاکی ـ مدقّهٔ ساعت le rouage ساعتک چرخلری

MONTRER. Indiquer, faire voir *A.* اظهار ـ ارائة *P.* نمودن *T.* کوسترمک || Montrez-moi l'homme dont vous parlez دیدیککک آدمی بکا ارائه ایله Montrer quelque chose du doigt برشیئی پرمق ایله کوسترمک Je lui ai montré ce qu'il cherchait آرادیغنی کندویه کوستردم Un cadran qui montre l'heure بر ساعتی کوسترن بسیطه Montrer le chemin à quelqu'un کمسنەیه ارائهٔ طریق ایتمک ـ Cette dernière phrase se dit aussi au figuré *A.* دلالة الطریق ـ ارائة الطریق *P.* رهنمایی ـ پیشوای طریق ـ دلیل راه شدن ـ رهنما شدن ـ کردن *T.* اوک آیاق اولمق شدن || En montant le premier à l'assaut, il a montré le chemin aux autres جملەدن اوّل یورویشه صالمغله سائرینه دلیل راه اولمشدر

Et exposer aux yeux *A.* ابراز ـ ارائة ـ عرض *P.* پیش نظر کردن *T.* کوسترمک || Montrer quelque chose par rareté بر شیئی نادراتدن اولدرق عرض ایتمک Je lui ai montré mes tableaux, mes chevaux تصویرلرمی وآتلرمی کندویه ابراز ایلدم

Il signifie aussi, laisser paraître || Montrer un visage gai عرض صورت بشاشت ـ اظهار روی بشاشت ایتمک triste اظهار روی حزن وکدر ایتمک Montrer de la douleur, de la joie, de l'inquiétude اظهار اندوه وممنونیّت یاخود عرض صورت شادمانی ومسرّت یاخود ارائهٔ روی تلاش وضجرت ایتمک

Et donner des marques de quelque chose || Montrer du courage ابراز غیرت ایتمک de la faiblesse اثبات وهن وضعف ایتمک de la sagesse اظهار عقل ودرایت ایتمک de la crainte قورقولق کوسترمک ـ Et prouver *A.* اثبات || Je lui montrerai bien qu'il a tort حقی اولمدیغنی کندویه اثبات ایدەجکم Je lui ai montré que sa proposition est fausse ایراد ایلدیکی قضیەنک کذبنی کندویه اثبات ایلدم

Et enseigner *A.* افادة ـ تعلیم *P.* اموزیدن *T.* اوکرتمک ـ درس ویرمک || Montrer une langue برلسان تعلیم ایتمک la Philosophie, les Mathématiques حکمتدە وعلوم ریاضیەدە درس ویرمک Montrer à quelqu'un ce qu'il faut qu'il fasse بر کمسنەیه ایدەجکنی تعلیم ایتمک Ce maître montre fort bien بو معلم غایت اعلا تعلیم ایدر

Se Montrer. Se paraître, se faire voir *A.* ظهور ـ بروز *P.* بدیدار شدن ـ بدید آمدن ـ سر نمودن ـ رو نمودن *T.* کورنمک ـ باش کوسترمک || Il n'a fait que se montrer dans cette compagnie مجلسدە همان بر کرّه کوروندی Le soleil ne s'est point montré d'aujourd'hui بو کونکی کون شمس اصلا ظهور ایتمدی ـ خورشید عالمتاب سر نمای ظهور ایتمش Cet homme n'oserait se montrer رونمای ظهور اولمغه دکلدر کورنمکه ـ باش کوسترمکه جسارت ایدەمیەجکدر

MONTUEUX. V. Montagneux.

MONTURE. Bête sur laquelle on monte *A.* دابّة pl. دوابّ ـ مرکب pl. مراکب ـ مطیّة pl. مطایا *P.* ستور *T.* طوار ـ بنک || Il cherche une monture بر دابّه آرایور Il est sans monture بنکی یوقدر Le cheval est la meilleure de toutes les montures آت احسن مراکبدر Dans les Indes on se sert assez ordinairement des boeufs pour monture هندستاندە اوکوزلری بنک یرینه قوللنورلر Les éléphans sont la monture ordinaire des princes Orientaux امرای شرقک عادتا مرکبلری فیلدر

On dit proverb. Qui veut voyager loin, ménage sa monture *T.* منزلی ایراق اولان کشی دابّەسنی اسرکیدرک قوللنمق

اقتضا ایدر

MONUMENT. Ouvrage fait pour conserver la mémoire des hommes illustres, ou d'une action célèbre *A.* مأثرة pl. مآثر ـ مآثرة *T.* یادکار *P.* اثر مذکر الحال ـ لابقاء الذکر آکدریجی اثر || Monument illustre, superbe مأثرة جلیله C'est un monument pour la postérité عند الاخلاف والاعقاب مذکر حال اولهجق بر اثر جلیلدر Dresser, ériger, élever un monument à la gloire d'un prince بر پادشاهک ادامهٔ شان وشهرتنه مدار اولمق اوزره بر اثر نصب واقامه ایتدرمک On voit encore les beaux monumens de la grandeur Romaine رومائیونک عظمت شانلرینه دلیل اولهجق نیچه نیچه مآثر جلیله الی الآن نیچه یادکارلر ـ مشهود ومعاینیدر Les ouvrages de cet auteur sont des monumens plus durables que le marbre بو مؤلفک تصنیفاتی مثال صخرهٔ صمّا الی الابد رهین بقا اولهجق مآثر آثار جلیلهدندر ـ جلیله قبیلندندر

se **MOQUER.** Tourner une personne ou quelque chose en ridicule *A.* استهزا ـ تروّم ـ مهارات *P.* خریش کردن *T.* صقالد کولمک ـ یوزه کولمک ـ ذوقلنمک || On se moque de lui فلانک صقالنه کولرلر ـ فلانی استهزا ایدرلر On s'est moqué de son habit کییدیکی لباسی ذوقلندیلر Cette femme se moque de vous بو خاتون سکا استهزا ایدر ـ سنکک یوزینه کولر

Et témoigner qu'on ne fait nul cas de quelqu'un ou de quelque chose *A.* تسخر ـ استسخار *P.* خنجرود نمودن *T.* مسخرهلغه آلمق ـ ذوقلنمک || C'est un homme qui se moque du blâme, de l'opinion publique لون وطعن عامّهیی واعتقاد ناسی مسخرهلغه آلور ـ استسخار ایدر بر آدمدر Il s'est moqué de tous les avis qu'on lui a donnés کندوید ویریلان نصیحتلرک ذوقلندی ـ مجموعنی استسخار ایلدی Il se moque des lois divines et humaines شریعة اللهی وقوانین ونظامات بنی آدمی ذوقلنور Si vous en usez comme cela, vous vous ferez moquer de vous بو وجهله حرکت ایدهجک اولور ایسدک عرضهٔ تسخر واستهزا اولهجغک درکار در ـ On dit aussi, Il fut moqué de tout le monde مسخر عالم اولمشدر

Et ne dire pas, ne faire pas sérieusement *A.* مهازلة ـ هزل ـ لطیفه ایتمک *T.* رفوشه نمودن ـ لاغ زدن ـ لاغیدن *P.* خوراطه ایتمک || Quand je dis cela, vous voyez bien que je me moque بونی دیدیکمده هزل اولدیغنی آکلارسک

C'est se moquer que de prétendre telle chose بو مقوله ادّعادن مرام لطیفه اولدیغی ظاهر در

MOQUERIE. Paroles ou actions par lesquelles on se moque *T.* خنده خریش ـ خریش *P.* سخریّة ـ استهزا ـ هزء *A.* ذوقلنمه || Moquerie maligne خباثت آلود استهزای outrageuse استهزای تحقیر آمیز Il fut exposé aux moqueries des soldats عسکری نفراتی بیننده عرضهٔ تسخر واستهزا اولمشدر ـ مسخره اولمشدر

Et chose absurde, impertinente *A.* مهزئة ـ محلّ التمسخر *T.* مسخرهلق *P.* خنده خریشی || C'est une moquerie que de vouloir soutenir une telle proposition بو مقوله قضیهنک تأییدی قیدنده اولمق مسخرهلقدر de vouloir réussir dans ce projet-là بو نیّتد ظفریاب اولمق قیدینه دوشمک مهزئه محضدر

MOQUEUR. Qui se moque *A.* مستهزئ *P.* خندیشکار *T.* ذوقلنیجی || Il est naturellement moqueur بالطبع مستهزئ بر آدمدر Air moqueur سیمای استهزا نما ـ Ris moqueur *A.* ضحکت متمتع *P.* خندهٔ استهزا نما *T.* ذوقلنمه کولشمسی

Il se dit aussi d'un homme qui ne parle pas sérieusement *A.* هزّال *P.* لاغزن ـ لطیفه گو *T* خوراطجی || Ne le croyez pas, c'est un moqueur کلامنه اعتماد ایلمه لاغ وهزله مائل بر آدمدر

MORAILLES. Instrument de maréchal, avec lequel on pince le nez d'un cheval vicieux *A.* حناک *P.* لویشه *T.* یواشد || Mettez lui les morailles برونند یواشدیی طاق ـ کچور

MORAL. Qui regarde les moeurs *A.* ادبی ـ متعلّق بالاخلاق || Un discours moral اخلاقه داثر مقاله ـ اخلاق وآدابه متعلق sens اخلاق وآدابه متعلق معنا Doctrine اخلاقه متعلق تعلیم Les oeuvres morales de Plutarque فلانک اخلاقه متعلق تألیفاتی Préceptes moraux قواعد ادبیه ـ اخلاقه متعلق Reflexions morales قاعدهلر ـ اخلاق وآدابه دائر مطالعات On dit, Cela est fort moral, pour dire, qu'il renferme une morale fort saine قواعد حسن ـ اخلاق جسندیی جامعدر خلق وادبی محتوبدر

On appelle Vertus morales, celles qui ont pour principe les seules lumières de la raison *A.* فضایل عقلیّة || Il ne suffit pas d'avoir les vertus morales, il faut encore avoir les vertus chrétiennes یالکز فضایل عقلیّه مالک اولمق کافی اولمیوب

- لا بدّ فضایل دینیّه ایله دخی متحلّی اولمق واجبدندر

Et certitude morale, celle qui est fondée sur de fortes probabilités *A.* تحقّق عقلی || On n'en a point de démonstration rigoureuse, mais seulement une certitude morale بو بابده بر درلو اثبات قوی یوغیسه دخی تحقّق عقلی درکار در

On dit, Le moral, pour dire, la disposition morale *A.* pl. احوال عقلیّة || Le physique influe beaucoup sur le moral احوال طبیعیّه‌نک احوال عقلیّه‌یه دخل عظیمی وار در

MORALE. La doctrine des moeurs *A.* اصول الاخلاق || Bonne morale اصول حسنهٔ اخلاق méchante اصول ردیئهٔ اخلاق corrompue اصول فاسدهٔ اخلاق La morale de Jésus-Christ حضرت عیسینک وضع ایلدیکی اصول اخلاق La morale de l'Évangile انجیل شریفده اخلاق وآدابه دائر مندرج اصول اخلاقک Il renverse toute la morale اولان اصول Traité de morale اصول اخلاقی مجموعنی بر کشته ایدر مشتمل بر مبحث

MORALEMENT. Suivant les seules lumières de la raison *A.* حسب الاصول العقل - حسب الاحکام العقلیّة || On peut trouver des gens qui vivent moralement bien, quoiqu'ils ne soient pas éclairés des lumières de la foi نور ایماندن بی بهره ایکن حسب الاحکام العقلیّه صلاح حال اوزره کچینور آدملر وار در C'est un homme qui ne fait tort à personne, et qui vit moralement bien کمسندیه غدر ایتمیوب حسب الاصول العقل عمل وحرکت ایده‌رک کچینور بر آدمدر

On dit, Moralement parlant, pour dire, vraisemblablement *A.* حسب الاستدلال العقلی || Cela est vrai moralement parlant بو شیٔ حسب الاستدلال العقلی حقیقته مقروندر

MORALISER. Faire des réflexions morales *A.* بحث عن الاخلاق - مباحثهٔ عن الاخلاق || Il y a bien de quoi moraliser sur tous les événemens qui arrivent tous les jours dans le monde کلّ یوم سر نمای ظهور اولان حادثات کونیده اخلاقه دائر موجب مباحثه اوله‌جق برر کونه وسیله وسبب وار در

MORALISTE. Auteur qui a écrit sur la morale *A.* مؤلّف فی علم الاخلاق

MORALITÉ. Réflexion morale *A.* مطالعهٔ ادبیّة pl. مطالعات ادبیّة || Il y a de belles moralités à tirer de cette histoire بو حکایه‌نک ایچنده استخراج اولنه بیله‌جک بعض مطالعات ادبیّهٔ نافعه وار در - Moralités chrétiennes, se dit des réflexions conformes aux principes de la religion chrétienne *T.* احکام دین عیسوی‌یه موافق مطالعات ادبیّه

Il se prend aussi, pour le sens moral qui est enveloppé sous un discours fabuleux *A.* معناء الحسن الادب || Il y a une belle moralité cachée sous cette fable بو افسانه‌نک ضمننده حسن ادبه دائر بر معنای لطیف مستتر در

MORBIFIQUE. T. de Méd. Qui cause la maladie *A.* ممرض - خستدلک - خسته‌لدیجی *T.* رنج آور *P.* مورث المرض باعث امراض - خلط ممرض || Humeur morbifique کتوریجی اولان خلط

MORCEAU. Partie détachée d'un tout *A.* قطعة pl. قطعات - قطاعة pl. قطاعات - خزاعة pl. خزاعات - کسفة pl. اکساف *P.* پاره *T.* پارچه - پرکاله || Un morceau de bois, de pain, d'étoffe, etc. حطب ونان وثوب پارچه‌سی Couper par morceaux, mettre en morceaux پاره پاره کسمک Cela n'est fait que de pièces et de morceaux اکساف وخزاعاتدن یاپلمش پارچه پارچه‌دن یاپلمش - بر شیدر

Il se dit particulièrement d'une partie séparée d'une chose bonne à manger *A.* لقمة - لواسة - لغفة *P.* لقمه *T.* لقمه || Gros morceau لقمهٔ جسیمه - ایری لقمه petit لقمهٔ صغیره - اوفاق لقمه délicat, friand لقمهٔ نفیسه ولذیذه Morceau de pain, de viande لقمهٔ نان ولقمهٔ لحم - اتمک وات لقمه‌سی Avaler un morceau التقام لقمه ایتمک - لقمه‌یی بلع ایتمک couper بر لقمه قطع ایتمک - لقمه‌یی یوتمق Vous faites les morceaux trop gros لقمه‌لری پک ایری ایدرسک Doubler les morceaux لقمه‌لری ایکیشر یوتمق - Manger un morceau, c'est prendre quelque nourriture à la hâte بر لقمه طعام ایتمک

On dit figur. S'ôter les morceaux de la bouche, pour dire, se priver du nécessaire pour secourir quelqu'un بر کمسنه‌یه آخری اقدار ایچون آغزندن لقمه‌یی کسمک

Il se dit aussi, d'une partie de terre peu considérable *A.* قطعة pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Morceau de terre قطعهٔ ارض Tout son bien est en petits morceaux کافّهٔ املاکی قطعات صغیره‌دن عبارتدر - Il se dit aussi des ouvrages d'art et de ceux d'esprit || Le Panthéon est un beau morceau d'Architecture فلان بنا فنّ معمارینک بر قطعهٔ رعناسیدر La colonnade du Louvre est un beau morceau فلان سراینده‌کی سطرستون

Voilà un beau morceau de Peinture بر قطعهٔ لطیفة المنظره در اشته فنّ تصویرک بر کوزل قطعه‌سی Ce sermon est un morceau achevé بو موعظه حدّ کمالی بولمش بر قطعه در Il y a de beaux morceaux dans ce poème بو منظومه‌ده بو منظومه‌نک لطیف یرلری وار در ـ لطیف قطعه‌لر وار در

MORCELER. Diviser par morceaux *A.* تجزیع ـ تقطیع ـ تفریق قطعةً بعد قطعةٍ ـ تجبیل ـ تجزئة *P.* پاره پاره کردن *T.* پاره پاره بولمک ـ پارچه‌لمق || Morceler une terre بر جفتلکی پارچه‌لمق ـ ملکی تجزئه وتقطیع ایتمک Il ne faut pas morceler cette terre, il faut qu'un de nous l'ait toute entière بو ملکی پاره پاره بولمک جائز دکل هیئت کامله‌سیله ایچمزدن بریسنه قالمق انسبدر

MORDACITÉ. Qualité corrosive *A.* خاصّة اکلیّة *T.* آشندریجیلق || La mordacité de l'eau-forte vient de son acidité تیزابک خاصّهٔ اکلیّه‌سی حموضتندن نشأت ایدر

Figur. Médisance aigre et piquante *A.* لدغ ـ عضّ اللسان *P.* جانگزایئ زبان *T.* دیلک اصریجیلغی || Dans ses écrits, il y a une mordacité révoltante قلمنده اولان لدغ لسان تعنیف قلوبی مستلزمدر

MORDANT. Qui mord *A.* عضّاض *P.* گزان *T.* ـ اصریجی اصرغان || Le renards, l'ours, le loup sont des bêtes mordantes تلکو وآیو وقورد حیوانات عضّاضه اقسامندندر

Figur. *A.* لدیغ ـ لدّاغة ـ لدیغ اللسان *P.* جانگزا *T.* اصرغان || Esprit mordant برمزاج لدیغ وجانگزا style سبک وعبارهٔ جانگزا

On dit au substantif, qu'une voix a du mordant, pour dire, qu'elle est sonore et pénétrante *A.* حدّة الصوت *P.* تیزئ صدا *T.* سس کسکینلکی

Et qu'un homme a du mordant dans l'esprit, pour dire, qu'il a de la force, de la saillie dans l'esprit *A.* وقدة الذهن ـ ذکاء الفؤاد *P.* تیزئ عقل *T.* عقل کسکینلکی

MORDICANT. Âcre, picotant, corrosif *A.* حذی ـ ممضّ *P.* سوزنده *T.* یاقیجی || Sel mordicant ملح حذیّ Humeurs mordicantes اخلاط حذیّة ـ Il signifie figur. piquant, satirique *A.* محذاء ـ حذیّ اللسان *P.* بد زبان *T.* دیلی زفیرلی

MORDICUS. Mot Latin. Avec ténacité *A.* باللجّ ـ بالاصرار *P.* مصرّانه *T.* اونکولک ایله Il ne se dit qu'en cette phrase: Soutenir mordicus son opinion کندو رأینی لجّ واصرار ایله تأیید ایتمک

MORDILLER. Mordre légèrement *A.* نهش ـ نهس *P.* با سر دندان گزیدن *T.* دیش اوجیله اصرمق || Les jeunes chiens aiment à mordiller کوپک ایکلری نهشدن حظ ایدرلر

MORDORÉ. Couleur brune mêlée de rouge *A.* اصحر *P.* ـ اصحر اللون *T.* قزل بوز سرختیره || Drap mordoré قزل بوز رنکنده چوقه

MORDRE. Serrer avec les dents *A.* عضّ ـ ضرس *P.* گزیدن *T.* اصرمق || Être mordu d'un chien enragé کلب عقوردن Un chien l'a mordu au bras بر کلب فلانک قولنی عضّ ایلدی اصرلمق

Il se dit aussi des oiseaux et des insectes *A.* قرص ـ نهش *P.* گاز زدن *T.* اصرمق || Le perroquet mord پیپاغن قوشی اصرر ـ پیره قرص ایدر La puce mord نهش ایدر Cet enfant est tout mordu de puces, de punaises بو چوجوغک یوزی پیره وتحته بتی اصریقلریله طولو در

On dit figur. et proverb., quand quelqu'un a fait une chose dont il se doit repentir, qu'il s'en mordra les doigts, qu'il s'en mordra les pouces انگشتگزای پشیمانی وندامت اولدجقدر — On dit, que les dents d'une roue ne mordent pas assez sur les ailes d'un pignon, pour dire, qu'elles n'entrent pas assez avant ـ چرخک دندانلری چنبر دیلکرینی بر ایوجه اصرمیور چنبر دیلکرینه بر ایوجه صوقلمیور

On dit de l'eau-forte, qu'elle mord sur les métaux, pour dire, qu'elle les creuse *A.* اکل *P.* خوردن *T.* آشندرمق ـ یمک

Il signifie aussi, médire, critiquer avec aigreur *A.* تلدیغ ـ نزغ ـ ندغ ـ نتغ ـ حدی ـ طعن *P.* ـ بلسان زخم زدن ـ بزبان طعنه زدن ـ بد زبانی نمودن *T.* ـ دیل ایله اصرمق دیللمک || Il cherche à mordre sur tout هر شیده نتغ وتلدیغه بر سبب آرار Il n'y a point à mordre sur sa conduite انگشتزن ـ سلوک وحرکتنده محل نتغ وتلدیغ یوقدر طعن وتشنیع اولنه‌جق بر شیٔ یوقدر Il ne donne point à mordre sur lui حقنده موجب طعن اولدجق بر درلو سر سبب طعنه زنئ زبان لوّام اولدجق بر ـ رشته ویوز وسیله ویرمز

MORDU. *A.* معضوض ـ مضروس *P.* گزیده *T.* اصرلمش *A.* منهوش ـ مقروص *P.* گاز زده *T.* اصرلمش

MORE. Qui est de la Mauritanie *A.* زنجی *P.* زنگی *T.*

زنجی – On dit proverb., qu'à laver la tête d'un more, on y perd sa lessive *T.* عربك يوزی ييقانمغله آغارمز

On appelle Gris de more, une couleur grise tirant sur le noir *A.* لون اربد *P.* ابلك تيره *T.* قرامتق بوز || Des bas gris de more قرامتق بوز رنكنده چوراب – On dit aussi, Un cheval cap de more, ou cavecé de more. V. Cavecé.

MOREAU. Il se dit d'un cheval extrêmement noir *A.* ادهم – جون *P.* سياه – شبديز *T.* قره ياغز || Un cheval moreau, de poil moreau قره ياغز طوكنده بر آت

MORFIL. On appelle ainsi les dents d'éléphant avant qu'elles soient travaillées *A.* سن الفيل pl. اسنان الفيل *P.* دندان فيل *T.* فيل ديشی پيل

MORFONDRE. Causer un froid qui pénètre *A.* تبريد – اقرار *P.* اوشوتمك – صوغوتمق *T.* زم افزانيدن – سردی آوردن || Ce vent vous morfondra بو روزكار سنی اوشودجكدر Ne dessellez pas sitôt ce cheval, de peur de le morfondre بو آتی اوشوتمامك ايچون اكرينی اوزرندن چابك آلمه

Se Morfondre. *A.* تبرّد *P.* سردی گرفتن *T.* صوغوق الق || Vous vous morfondrez là اول طرفده صوغوق آلدجقسك

Morfondu. *A.* مقرور – مبرود *P.* زم زده – سردی زده – سردی صوغوق چالنمش – صوغوق آلمش – اوشومش *T.* گرفته

MORGUE. Sotte gravité mêlée de dureté et de fierté *A.* جبروت – عظموت *P.* باد بروتی *T.* فضوللق ايله اولولنمه || Avoir de la morgue طور جبروت ايله متخلق اولمق – On dit d'un homme qui fait les fonctions de sa charge avec une gravité affectée, qu'il sait bien tenir sa morgue اتخاذ ايلديكی طور عظموتی وقايدده ماهر واشنا بر آدمدر

MORGUER. Braver par des regards fiers et menaçants *A.* شزر *P.* بنگاه ترسرسان نگرستن – قبح نظری نمودن *T.* قورقنج || Il le morgue partout فلانه هر محلده قورقنج كوز ايله باقمق كوز ايله باقر

MORIBOND. Qui va mourir *A.* مريض ناسم – حارض *P.* نيم مرده *T.* خسته *T.* خستهٔ اولومجل || Il était moribond نيم مرده خسته ايدی

MORICAUD. Qui a le teint brun *A.* اسمر الوجه *P.* سيه چرده – اسمر چهره لو – بوز چهره لو *T.* تيره رنك

MORIGÉNER. Former les moeurs, instruire aux bonnes moeurs *A.* ادب – تاديب – تعليم المحاسن الاخلاق *P.* فرهيختن *T.* اوكرتمك || Un père est bien condamnable, quand il n'a pas soin de morigéner ses enfans كندو اولادينك تاديبلری خصوصنده تجويز تراخی وقصور ايلديكی حالده مستحق لوم وتعييبدر

Et corriger, remettre dans le devoir *A.* اصلاح *P.* تربيت كردن *T.* تربيه ايتمك || Si vous manquez à votre devoir, je saurais bien vous morigéner خدمتكده تجويز قصور ايده جك اولور ايسدك سنی تربيه ايلمنك يولنی بيلورم

MORNE. Triste, sombre *A.* متضجر – منقبض *P.* تيره دل *T.* قساوتلو || Il a le visage morne سيماسنده آثار انقباض ناصيهٔ حالنده امارات تيره دلی – وضجرت بديدار در || Il est pensif et morne متفكر ومنقبضدر وانقباض ظاهر در

On dit figur. d'un temps obscur et couvert, que c'est un temps triste et morne *A.* هواء غاسم – هواء غاسم مهيج الانقباض *P.* هوای تيره وتاسدناك *T.* قپانق وصيقنديلو هوا

MOROSE. Difficile, bizarre *A.* شريس *P.* بد خو *T.* چيره شك خويلو || Un caractère morose مزاج شراست آلود

MOROSITÉ. Caractère morose *A.* شراسة المزاج *P.* بد خويی *T.* چيره شك خويلولق

MORPION. Insecte qui s'attache aux parties du corps où l'on a du poil *A.* قمقام *T.* قرق آياقلو كبله

MORS. Assortiment de toutes les pièces de fer qui servent à brider un cheval *A.* لجام *P.* لگام *T.* اويان

Il se dit particulièrement de la pièce qui se place dans la bouche du cheval *A.* فأس اللجام – شكيمة – مسحل *P.* دُنه *T.* كم || Mors rude شكيمهٔ قويه doux مسحل ملايم كم طماغی – كم – Un cheval qui mâche son mors ايدن آت – لوك مسحل كمنی كوه ليان آت – اسب لگام خا

On dit, qu'un cheval prend le mors aux dents, pour dire, qu'il s'emporte sans que le cavalier puisse le retenir *A.* ازم الفرس علی فأس اللجام *P.* اسب لگام بدندان كرد *T.* كمنی ازی يه آلدی – آت كمنی ازی يه چالدی || Ces chevaux prirent le mors aux dents, et entraînèrent le carrosse بو باركيرلر كمی آزی يه آلوب هنطوی كوتورمشلر در

MORSURE. Marque faite en mordant *A.* زرّة – نسف pl. نسوف *P.* اثر العض – نشان گاز *T.* اصريق نشانی || Grande morsure عظيم اصريق نشانی – يارەسی dangereuse مخاطرەلو اصريق يارەسی Morsure de puce اثر قرص

پیره اصریغی نشانی ـ برغوث

MORT. Cessation de la vie A. موت ـ ممات ـ منیّة pl. منایا ـ دمار ـ هلاک ـ وفات ـ هادم اللذّات ـ امّ قشعم ـ حتف P. مرگ T. اولوم || Mort naturelle موت طبیعی ـ حتف انف ـ حلول اجل ایله اولان موت violente موت احمر ـ موت شدید déplorable موت فاجع funeste موت وخیم glorieuse موت موجب الافتخار ـ بادئ شان وشهرت اولەجق موت sainte موت مبارک ignominieuse, honteuse, infâme موت موجب شین وعار اولەجق موت مذلّت آلود subite, soudaine موت ناگهانی ـ موت فجئی ـ موت ابیض prématurée موت بیوقت ـ موت عاجل La mort des Saints est précieuse devant Dieu اعزّهٔ کرامک وفاتی عند الله تعالی شایان حرمت واعتبار عدّ اولنور Il a long-temps combattu contre la mort وافر زمان حملات شدیدهٔ هادم اللذّاته مقاومت ایلدی À l'heure de la mort دم ـ حین وفاتده تسلیم جان وقتنده ـ واپسینده Les approches de la mort اولوم وقتنک کلوب چاتمسی ـ حینونت ممات les frayeurs اوقات هائلهٔ ممات Craindre la mort موتدن خوف ایتمک ـ موتدن خایف وترسان اولمق la souhaiter, la désirer خواهشکار موت وهلاک اولمق ـ موتی تمنّا ایتمک l'attendre en patience اطمینان بال ایله ظهور وقت مماته مترقّب ونگران اولمق l'affronter, la braver موتی استحقار ایتمک ـ موتی استخفاف ایتمک ـ اولومی قایرمامق ـ موتدن مبالات ایتمامک l'avoir toujours devant les yeux حالت مماتی دائماً ومستمرّاً پیش نظرده طوتمق l'envisager avec fermeté حال موتی چشم ثبات ومتانت ایله مشاهده ایتمک Courir à la mort سمت مماته طوغری خطوه ـ عدمه طوغری ـ جنبان سرعت وشتاب اولمق || Figur. Les réquisitions forcées sont la mort du commerce تکالیف ـ تکالیف شاقّه اعدام ـ عنیفه امر تجارتک هلاکنی مؤدّیدر ـ تجارتی مستلزمدر ـ On dit, Être entre la vie et la mort, pour dire, être dans un grand péril بین الحیات والممات اولمق

On dit, Condamner à mort T. برکمسنەنک ـ قتله حکم ایتمک ترتیب جزاسنی حکم ایتمک Toutes les voix ont été à la mort فلانک ترتیب جزاسی بابنده اتفاق آرا وار ایدی Sentence de mort قتل واعدامی ـ ترتیب جزایی مشتمل حکم حاوی

On dit, Faire une belle mort, une mort chrétienne عاقبت مظهر عاقبت خیر ـ خیر ایله اتمام ایام عمر ایتمک اولمق

On dit, qu'un homme est à l'article de la mort, c'est-à-dire, à l'agonie جان ـ حالت نزعده در ـ حال احتضارده در جکیشور

Et être malade à la mort ou Être à la mort مرض موت مرض موت ایله خسته اولمق ـ ایله صاحبفراش اولمق

On dit, qu'une chose déplaît à la mort, qu'on s'ennuie à la mort, c'est-à-dire, extrêmement ـ جاندن بیزار ایتدرر بر شیندر جاندن بزدرر

Et en vouloir à la mort à quelqu'un T. برکمسنەنک جاننه قصد ایتمک

Et qu'on ne pardonnera ni à la vie ni à la mort دنیا وآخرتده عفوی احتمالی یوقدر

Et. proverb., qu'un homme a la mort sur les lèvres, ou entre les dents, pour dire, qu'il a l'air d'un mourant, qu'il est fort vieux P. جان بر لب آمده T. بر آیاغی چقورده

On dit aussi, Après la mort le médecin, pour dire, un secours tardif بعد خراب بصره کلان امدادک نه فائدەسی ایش ایشدن کچدکدنصکره چه فائده ـ وار در

Et qu'il y a remède à tout, fors à la mort یالکز اولومه چاره یوقدر

Mort civile. La privation des droits de citoyen A. موت من جهة الامور الدنیا || Le bannissement à perpétuité est une mort civile ـ نفی موبّد من جهة الامور الدنیا موت محضدر ممات حکمنده بر حالتدر

À mort. On dit, Mettre à mort A. قتل ـ اعدام ـ اهلاک P. کشتن T. اولدرمک Blesser à mort جرح مهلک ایله تجریح ایتمک ـ Combat à mort, c'est-à-dire, jusqu'à la mort d'un des deux combattans T. اولوسیه جنک

Mort aux rats. Une drogue dont on se sert pour faire mourir les rats A. سمّ الفار ـ تراب هالک P. مرگ موش T. صیچان اوتی

MORTAISE. Entaillure faite dans une pièce de bois de charpenterie, pour y recevoir le tenon d'une autre pièce A. حزّة P. کفته T. کرتک

MORTALITÉ. Condition de ce qui est sujet à la mort. A. فنا

هلاك .P تباهى - مرك .T اولمكلك || Épicure croyait la mortalité de l'âme فلان حكيم نفس ناطقەنك فناسنه معتقد ايدى

Il se dit aussi de la mort de quantité d'hommes ou d'animaux qui meurent d'une même maladie .A موت جارف - موتان - موت عموم - موت جحاف .P مركامرك .T قيرغين || La mortalité se mit dans les troupes عسكر ايچنده موت قيرغين دوشدى - جارف ظهور ايلدى se mit sur le bétail حيوانلر ايچنده قيرغين - حيواناتده موتان ظهور ايلدى La mortalité était grande dans ce pays مملكت ايچنده ظهور ايدن موتان عظيم درجهٔ مبالغەيه واصل اولمشدر دوشدى - En parlant des animaux, on emploie plus particulièrement le mot .A سوٴاف

MORTEL. Qui cause la mort .A ذفيف - قتّال - قاتل - مهلك .P كشنده - مرك آور - مركرسان .T اولدريجى || Maladie mortelle مرض ذفيف - مرض مهلك plaie زخم مهلك Coup mortel ضربهٔ مهلكه - ضربهٔ قتّاله poison سمّ ذفاف - سمّ قتّال - قاتل

On appelle Péché mortel, le péché qui donne la mort de l'âme .A كبيرة pl. كباير .P شهنش .T بيوك كناه || Il faut se garder avec grand soin des péchés véniels, parce qu'ils disposent au péché mortel صغار ذنوب كبايره موصل اولدقلرينه نظرًا آنلردن اهتمام عظيم ايله حذر اولنمق واجبدر

MORTEL, se dit aussi pour Extrême .A شديد .P سخت .T قتى || Haine mortelle بغض شديد inimitié خصومت شديده douleur وجع شديد Froid mortel برد شديد

On dit aussi, Ennemi mortel .A خصم الدّ .P دشمن جان .T اولوسىيه دشمن - جان دشمنى

Il signifie aussi, qui est sujet à la mort .A فانى - هالك .P تباهى پذير - مردنى .T اولومه تابع - يوق اولور || Tous les hommes sont mortels .A كلّ نفس - كلّ ذى روح هالك .T بنى آدمك جملەسى هالك وفانيدر ذايقة الموت Cette vie mortelle est pleine de misères بو دنياى فانى مصايب بو عمر مستعار مالامال اكدار والامدر - واكداردن عبارتدر

On dit, qu'un homme a quitté sa dépouille mortelle, pour dire, qu'il est mort فلان كمسنه جامهٔ مستعار حياتدن تعرّى ايلدى

MORTELLEMENT. À mort .A مهلكًا || Il est blessé mortellement جرح مهلك ايله - مهلكًا مجروحدر malade mortellement مرض مهلك ايله خسته در - مهلكًا مريضدر

On dit, Pécher mortellement .A ارتكاب الكبيرة .P شهنش .T بيوك كناه ايشلمك كردن

Il signifie aussi, grièvement .A شديدًا .P سخت .T پك || Offenser quelqu'un mortellement بر كمسنەيى شديدًا تكدير ايتمك

Et excessivement .A على وجه الافراط - مفرطًا .P بغايت .T پك چوق || Haïr mortellement بغض على وجه الافراط وعداوت ايتمك

MORTE-PAYE. V. Paye.

MORTE-SAISON. Temps où l'artisan manque d'ouvrage .A ايّام الكساد .P وقت نا رواجى .T كساد وقتى

MORTIER. Mélange de terre ou de sable avec de l'eau et de la chaux .A ملاط - شيد .P آژه .T خرج || Faire du mortier خرج ياپمق - اعمال ملاط Mortier à chaux et à ciment كرجلو خراسانلو خرج

MORTIER fait de terre et de paille .A سياع .P كهكل .T صمانلو بالچق صوا

MORTIER. Sorte de vase dont on se sert pour y piler certaines choses .A مهراس pl. مهاريس - هاوون .P هاون - يانه .T هاوان - ديبك || Un mortier de fonte دوكمه هاوان de marbre مرمر هاوان Le pilon d'un mortier .A مدقّ الهاوون .P دستهٔ هاون - ياور .T هاوانك الى - هاوانك طوقماغى

En termes d'artillerie, c'est une pièce dont on se sert pour jeter des bombes .T هاوان || Mettre la bombe dans le mortier خمپرەيى هاوانه وضع ايتمك Batterie de mortiers هاوانلر صرەسى ديزلمش

Et une espèce de bonnet rond .T قلّاوى كونه كلاه - قلّاوى

MORTIFÈRE. Qui cause la mort. V. Mortel dans ce sens || Poison mortifère سمّ قتّال suc ماء ذفاف - ماء قتّال

MORTIFIANT. Qui mortifie en causant du chagrin .A اليم - اشدّ من الممات - مولم .P جانگداز - جانخراش - جانسوز .T جان ياقيجى || C'est une chose bien mortifiante que de se voir préférer un inférieur بر كمسنه كندو ما دوننه على وجه الترجيح التفات اولنديغنى كورنجه بو حالت اشدّ من المماتدر Il est bien mortifiant d'essuyer des reproches non mérités بغير حق مظهر مؤاخذه وعتاب اولمق بر كيفيّت اليمه در

MORTIFICATION. Action de mortifier son corps, ses passions *A.* اماتة النفس - تشدّد النفس - مشاذّات pl. مشاذّة *P.* نفسی سردلك ایله قهر ایتمه *T.* تن آزردگی || La mortification est nécessaire à un chrétien تشدّد اهل ایمانه کوره نفس واجبدر On ne va au ciel que par la voie des mortifications مظهر نعیم جنت اولمق اختیار مشاذّات ایله اولور

Il signifie aussi, le chagrin que l'on donne à quelqu'un par des reproches, ou par des procédés durs et fâcheux *A.* الم pl. آلام *P.* دلازاری *T.* تکدیر || Il a reçu une cruelle mortification بر الم شدیده مظهر اولمشدر - Il se dit aussi des accidens fâcheux qui arrivent dans la vie || Ce sont des mortifications que Dieu nous envoie اشبو احوال طرفمزه ارسال الهی اولان آلام وبلایادندر

On appelle en termes de Chirurgie, Mortification des chairs, l'état des chairs qui ne participent plus à la vie de l'animal, et qui sont près de se gangrener *A.* موات اللحوم

MORTIFIER. Faire que de la viande devienne plus tendre *A.* ایراث النعومة فی اللحم - الانة اللحم - اماتة اللحم *P.* گوشترا نرم کردانیدن *T.* اتی یومشتمق || Mettre de la viande à l'air pour la mortifier اتی یومشتمق ایچون آچق یرده آصمق

Se mortifier *A.* کسب الملایمة - کسب النعومة - تلیّن *P.* نرم شدن - نرمی پذیرفتن *T.* یومشامق || La viande se mortifie difficilement dans un temps froid لحم هوانک شدت برودتی وقتنده کسب نعومت ایتمک مشکلدر

Il signifie figur., affliger son corps par des macérations, des jeûnes, etc. *A.* اماتة البدن - تشدید البدن *P.* بتن سختی کوده‌یه سردلك ایله اذیت *T.* تنرا آزرده کردن - آوردن لوجه الله ویرمك || Il faut se mortifier pour l'amour de Dieu تعالی تشدید بدن ایتمك لازمدندر - On dit aussi, Mortifier ses sens, ses passions *A.* قهر النفس *P.* نفسرا مقهور کردانیدن *T.* نفسی قهر ایتمك

Et causer du chagrin à quelqu'un *A.* ایراث الالم - ایلام *P.* دلازار کردن - دردناك کردن *T.* تکدیر ایتمك || La disgrâce qui lui est arrivé l'a extrêmement mortifié دوچار اولدیغی مصیبت کندوینی نهایة الغایه ایلام وتکدیر ایلدی - کندوینی مستغرق دریای الم واندوه ایلدی

Mortifié. *A.* متشدّد البدن *P.* کشیده سختی *T.* وجودینی تکدیر اولمش - کدرلنمش *T.* دلازار *P.* متألم *A.* قهر ایتمش || Je suis bien mortifié de vous annoncer la mort de votre père پدرککك وفاتی خبرینی سکا ویردیکمدن بغایت متألم اولورم

MORTUAIRE. Qui concerne les morts *A.* میتی *P.* مخصوص مرده *T.* اولویه مخصوص - Drap mortuaire. V. Drap. - Registre mortuaire دفتر مخصوص قیدینه اسامیلری اولولرك - دفتر اموات

MORVE. Humeur qui sort par les narines *A.* مخاط - رعال *P.* خلم - مُرگ - خُل *T.* سموك || La morve lui sort du nez سموکی برونندن آقار

Il se dit aussi d'une maladie des chevaux *A.* رعام *P.* ژفك *T.* سموك آقمه بینی

MORVEAU. Morve épaisse *A.* نخاعة *T.* سموك پارچه‌سی

MORVEUX. Qui a la morve au bout du nez *A.* اذن *P.* خلمناك - خلناك *T.* سموکلو || Un enfant morveux بورونی سموکلو بر جوجوق

MOSAÏQUE. Qui vient de Moïse *A.* موسوی || La loi Mosaïque شریعت موسویه

MOSAÏQUE. Ouvrage de rapport, composé de petites pierres de différentes couleurs, par l'arrangement desquelles on fait des figures et autres ornemens *T.* رنگامیز خرده طاشلر ایله ایشلمه نسنه

MOSCATELINE, HERBE DU MUSC, ou HERBE MUSQUÉE. Plante *A.* مسك البرّ *P.* گیاه مشك *T.* مسك اوتی

MOSQUÉE. Lieu où les Mahométans s'assemblent pour faire leurs prières *A.* مسجد pl. مساجد - جامع pl. جوامع

MOT. Le signe d'une idée totale *A.* لفظة - الفاظ - لفظ *P.* سخن - گفت *T.* سوز || Mot Français لفظ فرانساوی barbare لفظ غلیظ - قبا سوز - لفظ مبهم ambigu لفظ دقیق fin لفظ فاحش obscène لفظ مفید المرام expressif لفظ significatif کثیر المعنا - معنیدار بر لفظ à double entente لفظ ذو الوجهین qui n'est plus en usage استعمالدن - مستعمل اولمیان لفظ ساقط اولمش || Ces deux mots sont synonymes بو ایکی الفاظ الفاظ مترادفه‌دندر Effacer un mot بر لفظی حك ایتمك - نسخ وتطلیس ایتمك Cela ne se peut dire en peu de mots الفاظ مختصره ایله بو شیئك افاده‌سی ممکن دکلدر Il n'y a pas un mot de cela dans le contrat بوکا سندده درون

بونی Je le dirai en peu de mots داثر لفظ واحد یوقدر مختصراً بیان ایده جکم Vous avez lâché là un mot bien léger بر سوز ـ آغزکدن زلق لسان ایله بر لفظ قاچرمشسک Ne dire mot, ne répondre mot لفظ واحد تفوه قاچردق آغز آچمامق ـ شق شفه ایتمامک ـ ایتمامک

On appelle Mots consacrés, certains mots qui ne sont bons qu'en certains endroits *A.* لفظ مخصوص pl. الفاظ مخصوصه ـ et certains mots qui sont tellement propres à quelques arts, qu'on ne peut pas en employer d'autres *A.* اصطلاح pl. اصطلاحات

Et mot propre, celui qui rend parfaitement l'idée *T.* حق حسن تعبیر || Il faut, pour bien écrire, connaître le mot propre ـ کتابت هر شیئک حق تعبیرینی بیلمکه توقف ایدر On dit dans le sens contraire, Un mot impropre ـ تعبیر نا بموقع نا مناسب

On appelle Mot pour rire, ce que l'on dit pour amuser les autres *A.* کلام مضحک *P.* سخن خنده انگیز *T.* کولدره جک || Il a toujours le mot pour rire داثما بر درلو کلام صحبت خنده انگیز بولور ـ Et mot fin, une expression d'une simplicité apparente, mais qui fait penser plus qu'elle ne paraît dire ایچ یوزلو کلام ـ On dit proverb. Voilà un mot profond, pour dire, un mot où l'on découvre plus de choses à mesure qu'on le médite اشته بر درین کلام

Et mots obscènes, des termes qui blessent la pudeur *A.* رفش ـ pl. فحشیات *P.* سخنهای فحش آمیز *T.* عارسز صحبتلر

On dit, qu'un homme entend à demi-mot نیم اشارت ایله عقلی وارر

On dit proverb. Qui ne dit mot, consent, pour dire, qu'en certains cas se taire, c'est consentir *T.* سکوت اقراردندر

Mot, signifie aussi, sentence apophthegme *A.* قول pl. اقوال || Ce philosophe a dit un beau mot, un mot bien remarquable فلان حکیم شایان اعتبار ودقت اولەجق بر قول سویلدی

On appelle Bon mot, un trait ingénieux, vif et plaisant *A.* نکتة pl. نکات *P.* نکته دار سخن *T.* مضمون || C'est un diseur de bons mots نکته دار سوز سویلر بر آدمدر Ce que vous dites là est un des bons mots d'un tel دیدیککز کلام فلان کمسنه نک مضمونلرندندر Il perdrait plutôt un ami qu'un bon mot فلانک عندنده مضمونی قاچرمقدن ایسه بر دوستی قاچرمق اولا در Il est rare de bien répliquer à un bon mot بر مضمونه لایقی اوزره حاضر جوابلق ایتمک نادراتدندر

Mot ou Mot du Guet. *T.* de guerre. Mot qui sert aux soldats à se reconnaître pendant la nuit *A.* شعار ـ کلمهٔ معهودة || Donner le mot شعاری سپارش ایتمک Aller prendre le mot شعاری سؤال ایچون سر عسکرک یاننه وارمق On l'envoya porter le mot کلمهٔ معهوده نک تفهیمنه مأموراً ارسال اولندی Le mot qu'on avait donné le jour du combat était Paris یوم مقابلەده تعیین اولنان کلمهٔ معهوده پارس لفظی ایدی

On dit proverb., que des gens se sont donné le mot, le mot du guet, pour dire, qu'ils sont de concert ensemble بینلرنده سوزی ـ یکزبان وفاق اولمشلر در ـ کلمهٔ واحده اولمشلر در بر ایتمشلر در

En un mot. Bref, en peu de mots *A.* نتیجة ـ خلاصة الکلام ـ القصة ـ الکلام *P.* انجام سخن *T.* لاقردینک اولانجسی ـ الحاصل ـ حاصل کلام || Il est vertueux, généreux; en un mot, c'est un homme accompli اصحاب صلاح وفضیلت وارباب جود وسخاوتدن والحاصل بی نقصان وقصور بر آدمدر En un mot, je n'en ferai rien نتیجهٔ کلام هیچ بر شیٔ ایده جک دکلم

Mot à Mot, mot pour Mot. *A.* لفظاً بعد لفظ ـ لفظاً بلفظ *P.* سخن بسخن *T.* لفظ بلفظ ـ سوز سوز || Apprendre quelque chose mot à mot برشیئی لفظاً بلفظ اوکرنمک Rendre mot à mot لفظاً بلفظ تقریر ایتمک traduire لفظاً بعد لفظ استنساخ ایتمک transcrire بلفظ ترجمه ایتمک Rapporter fidèlement mot pour mot لفظاً بعد لفظ صادقانه نقل ایتمک

MOTEUR. Qui met en mouvement *A.* بادی ـ محرک *P.* دهنده جنبش *T.* قالدیریجی ـ یورتدریجی ـ التحریک || Dieu est le premier moteur de toutes choses باری تعالی حضرتلری بادئ تحریک کافهٔ الموجوداتدر ـ On dit aussi, Vertu motrice قوة محرکة ـ خاصهٔ محرکة faculté

Figur. *A.* آلت التحریک ـ سایق *P.* فرولنده *T.* قشقردیجی || Il fut le principal moteur de cette entreprise, de cette conjuration بو ماده نک وفساده داثر معاهده نک آلت اصلیهٔ سایق اصلیسی فلاندر ـ تحریکی فلان کشیدر

MOTIF. Raison qui détermine à agir *A.* سبب pl. اسباب ـ بهانه *P.* بوادی ـ بادی ـ بواعث ـ باعث ـ علل pl. علت

T. سبب || Bon motif سبب مستحسن ـ سبب معقول mauvais سبب غیر مستحسن ـ سبب نا معقول puissant سبب قوی Quel a été son motif? سببی نه ایدی Agir par un motif de zèle غیرته ـ غیرت سببیله عمل وحرکت ایتمک Il n'a point d'autre motif en cela que celui de la gloire de Dieu مبنی بو بابده سبب وعلّت مجرّد تمجید شان جناب ربّ ذو الجلال در L'intérêt est le seul motif qui le fait agir بو وجهله عمل وحرکتنه بادی انجق مصلحت مخصوصه انجق فکر نفع وفائده در ـ در

On appelle Motif de crédibilité, ce qui peut raisonnablement porter à croire une chose indépendamment des preuves démonstratives *A.* موجب التحقق العقلی || Si ce n'est pas une preuve convaincante, c'est au moins un motif de crédibilité بو دلیل بادئ اثبات دکل ایسه ده لااقل موجب تحقق عقلی در

MOTION. Action de mouvoir. V. Mouvoir. — Il signifie aussi, l'ouverture d'une opinion faite dans une assemblée *A.* رأی معروض pl. آراء معروضة *P.* رأی در میان کرده *T.* تقدیم فلان || On a fait une motion pour... اولنمش بر کونه رأی مادّه ایچون بر رأی عرض اولندی Il y eut des motions très-diverses, et même il y en eut de contradictoires مجلسده غایت الغایه مختلف الاحوال بلکه بری برینه متناقض عرض اولنمش رأیلر عرض اولندی Délibérer sur la motion عرض اولنمش رأی اوزرینه مشورت ایتمک Amender la motion عرض اولنمش رأیی محو واثبات ایله تعدیل ایتمک la retirer بر کمسنه مجلسده عرض ایتمش اولدیغی رأیی استرداد ایتمک la rejeter عرض اولنمش رأیی ردّ کیرویه آلمق ـ ایتمک

MOTIVER. Alléguer les motifs d'un avis, d'une déclaration *A.* تعلیل ـ بیان السبب *P.* بیان بهانه نمودن *T.* علّت بیان ایتمک ـ سبب کوسترمک || Motiver un arrêt حکمده بر بسط بیان سبب ایتمک Il ne motive jamais son avis رأیده ابدی علت بیان ایتمز وایراد ایلدیکی

MOTTE. Petit morceau de terre détaché du reste de la terre *A.* مدرة pl. مدر ـ قلعة ـ قشعة *P.* کلوخ *T.* کلهون ـ کسک || Un champ plein de mottes کسکلر ایله طولو بر تارلا Rompre, briser les mottes d'un champ تارلانک کسکلرینی قیرمق

MOTUS. Expression par laquelle on avertit quelqu'un de ne rien dire *A.* صوص *P.* خاموش باش ـ خپ باش *T.* اسکت || Motus, ne parlez pas de cela اسکت بوکا دائر بر شئ سویلمه اول

MOU. Poumon d'agneau ou de veau *A.* سحارة *P.* شُش *T.* بوزاغی جکری || Bouillon de mou de veau جکر ـ آق جکر قوزی جکری قاورمه سی Fricassée de mou d'agneau چورباسی

MOU, au fém. Molle. Qui cède facilement au toucher *A.* رخو ـ لیّن ـ داسٹ ـ ملایم ـ ناعم *P.* نرم *T.* یومشق || Ce lit n'est guère mou بو فراش اول قدر ملایم دکلدر De la cire molle شمع لیّن Avoir les chairs molles رخو اللحم اولمق Des poires molles یومشق آرمود ـ نرم ولیّن آرمود

Figur. Qui a peu de vigueur *A.* ذو الرخاوة ـ مسترخا ـ رخو الطبیعة ـ ملایم *P.* سست *T.* کوشک || Ce cheval est mou, et n'a point de force بو آتک اصلا ودیار قوّتی اولمیوب رخاوتی غالبدر Cet homme paraît fort et robuste, mais il est mou au travail بر ظاهر حالده قوی وتندرست آدم کورینور ایکن ایشده کوشکلکی وار در Le temps est mou هوا ملایمدر ـ کوشکدر Le vent est mou هبوب ایدن ریح ملایمدر ـ اسن روزکار کوشکدر

On dit d'un homme qui n'a pas de fermeté dans ses résolutions, qu'il est mou, que c'est un esprit mou *A.* دامث المزاج ـ لیّن الخلق *P.* نرمخو *T.* یواش خویلو ـ کوشک

MOUCHARD. Espion *A.* جاسوس pl. جواسیس *P.* ایشده ـ پژوهنده *T.* چاشوت || La police a des mouchards parmi les filous یان کسیجی طاقمندن ضابطانک جاسوسلری وار در

MOUCHE. Petit insecte qui a des ailes *A.* ذباب pl. اذبّة *P.* مکس *T.* سینک || Grosse mouche بیوک ـ ذباب کبیر Mouche à miel *A.* نحلة ـ زنبور العسل *P.* منج *T.* سینک صاری Mouche guêpe *A.* زنبور *P.* بز ـ زنبور *T.* بال آریسی Mouche cantharide *A.* ذروح pl. ذراریح *P.* کاغنه *T.* نیشترلی آری ـ آری قدوز بوجکی

On dit proverb. Faire d'une mouche un éléphant *T.* حبّه یی قبّه ایتمک

Et faire une querelle sur un pied de mouche بر قرنجه آیاغی ایچون نزاع ایتمک

MOUCHE. Espion. V. Mouchard.

MOUCHER. Presser les narines pour les nettoyer *A.* تمخّط ـ امتخاط ـ مسح الانف *P.* خلمیدن *T.* سومکرمک ـ برونی سلمک || Mouchez cet enfant بو چوجوغک برونینی سل

Mouchez-vous بورنکی سل ـ تمخط ایله

Et ôter le bout du lumignon, lorsqu'il empêche la chandelle de bien éclairer *A.* شمع ـ سرگیری کردن *P.* قرض الذبالة ـ تقریط *T.* از سر فتیله گرفتن موموک فتیلنی آلمق || Mouchez cette chandelle بو موموک فتیلنی آل

MOUCHERON. Le bout de la mèche d'une chandelle qui brûle *A.* ذبالة *P.* سر فتیله *T.* فتیلک اوجی

MOUCHETER. Faire de petits trous sur une étoffe *A.* اعمال الخربة *P.* خرده سوراخها زدن *T.* ـ اوفاق دلیکلر آچمق نکته تنقیط *P.* کوزه‌نک آچمق ou de petites marques *A.* اطلس اوزرنده *T.* زدن بنکلر اورمق || Moucheter du satin کوزه‌نکلر آچمق یاخود بنکلر اورمق ـ Moucheter de l'hermine, c'est y mêler de petits brins de fourrure noire قاقم اوزرنده بنک سرپمک

MOUCHETÉ. *A.* منقط *P.* نکته دار *T.* بنکلو

Il signifie aussi, tacheté, en parlant de certains animaux *A.* آلاجه بنکلو *T.* نکته دار *P.* اعرم ـ ابرش

MOUCHETTES. Instrument qui sert à moucher les chandelles *A.* مقراض الشمع *P.* گاز *T.* موم مقاصی || Mouchettes d'argent سیم موم مقاصی

MOUCHETURE. Ornement qu'on donne à une étoffe en la mouchetant *A.* نقش بالنقط *P.* نقش نگارش *T.* با نکتها ـ بنکلمه بنکلر ایله دوناتمه || La moucheture de cette étoffe est agréable بو ثوبک نقش نقطی لطیف ورعنا در

MOUCHEUR. Celui qui mouche les chandelles *A.* مقرط *P.* موم فتیلنی آلیجی *T.* سرگیر جراغ

MOUCHOIR. Linge dont on se sert pour se moucher *A.* مندیل pl. مقرمة ـ مناديل *P.* دستمال ـ دستارچه ـ سپردک *T.* ال دستمال ـ ساده دستمال || Mouchoir uni یاغلق ـ مقرمه‌سی دستمال des Indes جیب مقرمه‌سی de poche بی نقش هندکاری مقرمه ـ هندی

MOUCHURE. Le bout du lumignon d'une chandelle, lorsqu'on l'a mouchée *A.* قراضة الفتيلة *P.* ریزهٔ سر فتیل *T.* فتیل کسنتیسی

MOUÇON. V. Mousson.

MOUDRE. Mettre en poudre par le moyen du moulin *A.* طحن ـ رحی *P.* آرد کردن *T.* اوکوتمک || Moudre du blé بغدایی طحن ایتمک Le moulin n'a pas assez d'eau, il ne peut moudre que six mois de l'année دکرمانک کفایت مقداری صویی اولمدیغندن سنه‌ده آلتی آیدن زیاده طحنه لیاقتی یوقدر

MOULU. *A.* مطحون *P.* آرد کرده *T.* اکودلمش

On appelle Or moulu, de l'or réduit en très-petites parties *A.* دقاق الذهب ـ ذهب مسحوق *P.* ریزهٔ زر *T.* آلتون خرده‌سی

MOUFETTE. Vapeur pernicieuse qui s'élève dans les souterrains des mines *A.* بخار ردی pl. ابخرة ردیئة *P.* دور آفترسان *T.* یرامز بوغ

MOUILLAGE. Fond propre pour jeter l'ancre *A.* محط ـ مرسا السفينة *P.* قرارگاه کشتی ـ کشتیگاه *T.* کمی یتاغی || Cette rade est un bon mouillage بو یالی کناری اعلا کمی یتاغیدر Ce mouillage n'est pas sûr بو محلده اولان مرسا محفوظ دکلدر

MOUILLER. Tremper, humecter, rendre humide *A.* تبلیل ـ انداء ـ اخضال *P.* نمناک کردن ـ نم زدن ـ فرغاریدن *T.* بزی صو || Mouiller un linge dans l'eau یشارتمق ـ اصلتمق صوده اصلتمق ـ صوده نقع ایتمک ـ ایچنده تبلیل ایتمک La pluie a mouillé les prés نزول ایدن مطر صحرالری بو نمناک ایلدی Ce brouillard mouille comme de la pluie یغمور کبی یری یشاردر ـ طومان باران قدر یری اندا ایدر Il craint de se mouiller les pieds تبلیل اقدامدن احتراز ایدر

MOUILLER. Jeter l'ancre pour arrêter le vaisseau *A.* ارسا ـ القاء المرسا ـ القاء الانجر *P.* لنگر انداختن *T.* دمور آتمق || Être mouillé یناشمش اولمق Ils mouillèrent l'ancre en tel endroit فلان محلده القای لنگر قرار ایتمشلر در Nous étions mouillés dans la rade دکز قیسنده یناشمش لنگر انداز قرار ایدک ـ ایدک Le vent étant devenu contraire, on fut obligé de mouiller هوا مخالف اولمغله القای لنگر توقف وقرار اولنمق لازم کلدی

On dit en termes de Gramm., Mouiller le double LL, pour dire, le prononcer avec une sorte de mollesse *A.* اشمام اللام المشدد

MOUILLÉ. *A.* مبلل *P.* نمناک شده ـ فرغاریده ـ آغاریده *T.* ینشمش *T.* لنگرانداز توقف وقرار *P.* مرسو *A.* اصلنمش *T.* دمور اوزرنده طورمش ـ

MOUILLURE. Action de mouiller, ou état de ce qui est mouillé. V. Mouiller || La mouillure du papier avant l'impression کاغدک

قبل الطبع تبليلى

MOULAGE. Action de mouler du bois. V. ce mot.

MOULE. Petit poisson enfermé dans une coquille *T.* مديه

MOULE. Matière creusée et préparée de manière à donner une forme précise à la cire, au plomb, etc. que l'on y verse tout fondus *A.* قالب pl. قوالب *P.* قالب ـ قالب ـ تپنك ـ قالبـد افراغ ايتمك *T.* قالب ريختد || Jeter en moule بوشى قالبه دوكلمشدر Cela est fait au moule قالبه دوكمك Rompre la moule قالبى شكست ايتمك Les statues de bronze, les canons, les cloches, etc. se jettent en moule پرنچدن مصنوع اولان اصنام وطوبلر وچاكث وسائر اول مقوله شيلر قالبده اصاغه اولنور Un moule à faire des balles de plomb قورشون كله دوكدجك قالب ـ On dit figur. Se former sur le moule de quelqu'un كندو نفسنى فلانك قالبنه اويدرمق ـ فلانك طور وصيغدسنه كوره تصويغ ايتمك

MOULER. Jetter en moule *A.* افراغ ـ اصاغة فى القالب *T.* در قالب ريختن *P.* سبك فى القالب ـ فى القالب سكهيى قالبه دوكمك || قالبه دوكمك Mouler des médailles des chandelles مومى قالبه افراغ ايتمك ـ Figur. Se mouler sur quelqu'un, pour dire, se former sur quelqu'un. V. Moule.

On dit, Mouler une statue, un bas-relief, pour dire, appliquer sur une statue, etc. du stuc, du plâtre, afin qu'ils en prennent l'empreinte *A.* اخراج القالب ـ اخذ القالب *P.* قالب قالبنى چيقارمق ـ قالبنى آلمق *T.* گرفتن

Mouler du bois, signifie, mesurer du bois *A.* تقدير الحطب *P.* اوطونى ـ اوطونى اولچمك *T.* هيمدرا اندازه كردن اولچىيه اورمق

Moulé. *A.* مفروغ فى القالب ـ مسبوك فى القالب *P.* قالبه دوكلمش *T.* در قالب ريختد

On dit, Lettre moulée, pour dire, imprimée *A.* مطبوع *P.* بصلمش *T.* طبع كرده

MOULEUR DE BOIS. Officier dont la charge est de mouler le bois qu'on vend *A.* مقدر الحطب *P.* اندازه زن هيمد *T.* اوطونك اولچيسنه باقن

MOULIN. Machine à moudre du blé *A.* طاحونة pl. طواحن ـ رحا pl. ارحا *P.* آسيا ـ آس *T.* دكرمن || Moulin à vent *P.* باداس ـ آسياباد *T.* يل دكرمنى à eau *P.* آسياب *T.* صو دكرمنى à bras *A.* كبداء ـ مجشة ـ غربية *P.* دستاس ـ مرداس ال دكرمنى *T.*

On appelle Moulins, plusieurs autres machines de même genre *A.* دوّارة *P.* چرخ *T.* چرخ || Moulin à huile زيتون يغى دكرمنى ـ چرخى à papier كاغد چرخى à café قهوه چرخى ـ قهوه دكرمنى De la monnaie faite au moulin چرخده بصلمش سكه

MOULINÉ. Il se dit du bois gâté par les vers *A.* ماروض ـ متخرّب *P.* كرمخورده *T.* قورد ينكاو

MOULINET. Espèce de tourniquet dont on se sert pour enlever des fardeaux *A.* منجنون *T.* بوجورغاد

MOURANT. Qui se meurt *A.* مشرف على ـ ناسم ـ مايت *P.* نيم مرده *T.* اولومجل || الموت Il a les yeux d'un homme mourant برمريض ـ كوزلرى بر مردم مايت كوزى كبيدر ـ Et au substantif || Le champ de bataille était plein de morts et de mourans عرصدگاه جنك وجدال ناسم كوزى كبيدر مايت وميّت ابدان كثيره ايله مالامال ايدى

On appelle figur. Des yeux mourans, des yeux languissans et pleins de passion *A.* طرف افتخ ـ عين افتخ *P.* چشم خواب ـ چشم خسته ـ چشم مخمور ـ آلود *T.* مخمور كوز

Et bleu mourant, un bleu fort pâle *T.* بايغن مائى رنكى

MOURIR. Cesser de vivre *A.* موت ـ هلاك ـ وفات *P.* مردن *T.* اولمك ـ اولمق ـ فوت اولمق ـ تسليم روح ايتمك || Mourir d'une mort violente موت شديد ايله وفات ايتمك de vieillesse غلبهٔ پيرى وشيخوخت تقريبيله وفات ايتمك de maladie بر مرض سببيله وفات ايتمك Mourir subitement ناگهان فوت اولمق ـ فجئةً وفات ايتمك Il est mort un tel jour فلان كون رشتهٔ حياتى تيغ اجل ايله شكست مشرف ـ شمع حياتى منطفى اولمشدر ـ ومنقطع اولمشدر ترك دار فنا ـ هلاك ودفين صندوقهٔ خاك اولمشدر تنگناى فنادن فضاى رحيب ـ وعازم ملك بقا اولمشدر ـ دار بقايه ارتحال ايلدى ـ بقايه رختكشيدهٔ رحلت اولمشدر عزم ـ اثقال وجود وحياتى بندر عدم آباده نقل ايلدى Mourir charitablement ايمان صحيح ايله سفر آخرت ايتمشدر عزيز ومبارك بر ذات كبى en saint تسليم روح ايتمك ـ تسليم جان ايتمك ـ On dit, Mourir de sa belle mort, pour dire, de sa mort naturelle موت طبيعى ايله وفات ايتمك ـ حلول اجل موعود ايلد دار ـ حتف انف ايله اولمك ـ بقايه رحلت ايتمك ـ Et mourir au lit d'honneur, pour dire, être tué à la guerre بساط شرف واجلالده ذايق شربت

فضای غزا وجهادده تسلیم جان ایله - ممات اولمق شرفیاب اولمق

On dit par exagération || Mourir de chaud شدّت حرارتدن Il meurt de froid شدّت سرمادن اولوم درجدسنه وارمق d'impatience صبرسزلقدن de chagrin كدردن اولويور اولويور de faim آجلقدن اولويور Il meurt mille fois le jour جانی چیقار كولمكدن Il pensa mourir de rire كونده بيك كرّه اولويور اولد يازدی

On dit pour marquer qu'on ne veut point démordre de ce qu'on a entrepris, Je viendrai au bout de mon dessein, ou je mourrai à la peine *P.* يا سر دهم يا ستانم كلاه *T.* يا اولورم يا باشد چیقاررم

On dit, quand on demande des assurances de quelque chose par écrit, On ne sait qui meurt, ni qui vit *T.* بو دنيا اولوم ديرم دنياسيدر

Et qu'on a fait mourir un homme, pour dire, qu'il a été exécuté مظهر قتل ودمار اولمشدر - جزاسی ترتیب اولندی

On dit d'un homme qui quitte le monde pour vivre dans les exercices de piété, qu'il est mort au monde ترك دنيا ايلدی - علایق دنیویّدن منقطع اولمشدر

Et d'un homme condamné au bannissement ou aux galères perpétuelles, qu'il est mort civilement من جهة الامور الدنيا ميّت مشابدسنده در

Mourir, se dit aussi des choses morales *A.* انعدام - فنا *P.* نا بود گشتن - فنا پذیرفتن *T.* یوق اولمق - اولمك || Sa gloire, sa mémoire, son nom ne mourra jamais نام وشهرتی وياد وذكری الی انتهاء الادوار رهين فنا وتبار اولمقدن مبرّا - صیت جلیل وذکر جمیلی الی الابد باقی ومستدام - در اولەجقدر Les ouvrages de cet auteur ne mourront jamais بو مؤلّفك آثاری ابد الآباد فنا بولمق احتمالی یوقدر Ses passions ne durent guères, elles meurent bientôt امراض نفسانيّه‌سی طول مدّت متمادی اولمیوب آز زمان ایچنده منعدم اولور

Il se dit aussi des arbres et des plantes *A.* تلف *P.* تباه شدن - تباهیدن *T.* اولمك - فنا بولمق || Ces arbres ne viennent pas bien dans les sables, ils y meurent tous بو اشجار قومسال يرلرده طوتميوب هب تلف اولەيور J'avais planté des poiriers, des pommiers qui sont morts غرس ايلديكم آرمود والما آغاجلری رهين تلف اولمشدر

Et de certains choses dont le mouvement finit peu à peu *A.* انطفا *P.* خاموش شدن *T.* سونمك || Ce feu mourra, si l'on n'y met du bois بو آتش منطفی اولدجقدر علاوهٔ حطب اولنميەجق اولور ايسه

Se mourir. Être sur le point de mourir *A.* اشراف على الموت *P.* نزدیك مرك آمدن *T.* اولومه ياقلشمق - اولوم وقتنه چاتمق

Mort. *A.* ميّت - هالك - متوفا *P.* مرده *T.* اولو - اولمش || Il est mort ميّتدر Il a ordre de le prendre mort ou vif فلانك حيّاً وميّتاً اخذيه مأمور در Chair morte *A.* لحم ميّت *P.* گوشت مرده *T.* اولو ات - Argent mort, c'est de l'argent dont on ne tire aucun profit *A.* مال ميّت - مال معطّل *P.* مال مرده *T.* اولو مال - Il est aussi substantif *A.* ميّت pl. اموات *P.* مرده *T.* اولو || Ensevelir les morts تكفين اموات ايتمك Prier Dieu pour les morts ارواح مردگان ایچون دعا ايتمك Après le combat, il fut trouvé parmi les morts بعد المحاربه بدنی اموات ايچنده بولندی

On dit d'un malade désespéré, que c'est un homme mort بو خستەده جان قالمدی - Et qu'un homme a le teint mort, les yeux morts, les lèvres mortes رنك رویندە وكوزلرندە اثر روح قالمدی - ودوداغنده جان قالمدی

Eau morte, se dit de l'eau qui ne coule point *A.* ماء نايم *P.* آب خوابنده *T.* طورغون صو

Saison morte. V. Morte-saison || Le temps des vacations est une saison morte pour les affaires du Palais تعطيل وقتلری امور محكمەنك ايّام كساديدر

MOURON. On donne ce nom à la salamandre. V. ce mot.

MOUSQUET. Ancienne arme à feu, que l'on portait sur l'épaule *A.* برقيل pl. براقيل *P.* تفنك *T.* تفنك || Charger, tirer un mousquet تفنكی طولدرمق وآتمق

MOUSQUETADE. Coups de mousquet tirés à la fois *T.* تفنك بر اوغوردن آتيلان تفنك قورشونی - قورشونی یایلمی یایامی

MOUSQUETAIRE. Soldat à pied qui portait le mousquet *A.* رامی البرقيل pl. رماة البرقيل *P.* تفنك انداز *T.* تفنكجی

MOUSQUETERIE. V. Mousquetade.

MOUSSE. Petit garçon servant dans l'équipage d'un vaisseau

A. تابع الملاّح *P.* غلام كشتى *T.* ميچو || On l'a vu mousse de vaisseau فلانى كمى ميچوسى ايكن كورمشلر Mousse de proue باش ميچوسى de poupe قيچ ميچوسى

MOUSSE. Espèce de petite herbe fort épaisse et fort menue, qui naît sur les terres sablonneuses, sur les toits, sur des pierres et sur des arbres *A.* اشنة *P.* اشنه *T.* يوصون || Mousse de chêne ميشه آغاجى يوصونى

MOUSSE. Certaine écume qui se forme sur l'eau et sur quelque liqueur *A.* زبد *P.* كف *T.* كپوك || Versez de haut, cela fera de la mousse يوكسكدن افراغ ايله زيرا كپوكلنور شيئدر

MOUSSELINE. Toile de coton fort fine *T.* دلبند || Mousseline brodée سوزنى ايشلنمش دلبند rayée چيبوقلى دلبند

MOUSSER. Il se dit des liqueurs sur lesquelles il se fait de la mousse *A.* تزبّد *P.* كف زدن *T.* كپوكلنمك || Le vin de Champagne mousse plus que les autres vins شامپانيا شرابى سائر اجناس خمردن زياده تزبّد ايدر

Moussé. *A.* مزبّد *P.* كفناك *T.* كپوكلنمش

MOUSSEUX. Qui mousse, qui fait beaucoup de mousse *A.* كثير الزبد *P.* كف زن *T.* كپوكلنور - كپوكليجى

MOUSSON. Saison dans laquelle soufflent certains vents périodiques *A.* رياح الموسم *P.* باد موسم *T.* موسم يلى || Attendre La mousson رياح موسمه مترقّب اولمق Les moussons ont été contraires موسم يللرى - رياح موسم مخالف ايدى

MOUSSU. Qui est couvert de mousse *A.* كثير الاشنة *P.* اشنه دار *T.* يوصونلى || Une pierre moussue يوصونلى طاش

MOUSTACHE. Barbe qu'on laisse au-dessus de la lèvre d'en haut *A.* شارب pl. شوارب - سبلة pl. سبال *P.* بروت - سبلت *T.* بيق || Grande moustache شارب اضخم - قبا بيق belle سبلهٔ لطيفه - كوزل بيق retroussée اوجى قيورق بيق

Et les poils que quelques animaux, comme le chat, ont autour de la gueule *A.* كلبة *T.* بيق

MOÛT. Vin doux et nouvellement fait *A.* مسطار *P.* شيره *T.* شيره - موصطاريه

MOUTARDE. Composition de graine de sénévé broyée avec du vinaigre *A.* صناب *P.* خردل *T.* خردل || Moutarde douce صناب حلو - طاتلو خردل commune خرجى خردل - Il se dit aussi de la graine de sénévé. V. Sénévé.

MOUTARDIER. Petit vase dans lequel on met la moutarde *A.* حقة الصناب *P.* خردلدان *T.* خردللق || Moutardier d'argent سيم خردلدان

Et celui qui vend de la moutarde *A.* بيّاع الصناب *P.* خردل فروش *T.* خردلجى

MOUTON. Bélier châtré *A.* شاة pl. شياة - ضائن pl. ضئان - غنم pl. اغنام *P.* گوسفند - ميش *T.* قيون || Pied de mouton قيون پاچهسى gigot de mouton قيون بودى

On comprend aussi sous ce nom, les béliers, les brebis, les agneaux, quand ils sont ent troupe *A.* pl. اغنام *P.* اجناس رمهٔ گوسفندان *T.* قيون قسمى || Un troupeau de mouton قيون سوريسى - اغنام

On dit, que le peuple fait comme les moutons, pour dire, qu'il fait ce qu'il voit faire aux autres عوامّ ناس قيون كبى اويوب سوريېنور

On dit figur. d'un homme qui est d'une humeur douce, que c'est un mouton قوزى كبى بر آدمدر

Et proverb., Revenons à nos moutons, pour dire, reprenons notre discours *A.* ارجعنا الى ما نحن فيه *P.* رشتهٔ كلام باز بسته بكنيم *T.* صددمزه كلدلم

Mouton, se dit aussi de la peau de mouton préparée *A.* مسك pl. مسوك *P.* پوست ميش *T.* قيون دريسى

Moutons, se dit sur la mer, des vagues qui s'élèvent lorsque la mer commence à être agitée *T.* دريا قوزيلرى

Mouton. Une espèce de gros billot de bois, avec quoi on enfonce des pieux *A.* ميطدة *P.* كدين *T.* طوقماق

MOUTONNER. Rendre frisé et annelé comme la laine d'un mouton *A.* تقريد *P.* پر شكن كردن *T.* قيورجقلتمق

Il se dit au neutre de la mer ou d'une rivière dont les eaux commencent à s'agiter *T.* دريا قوزيلرى دپرنمكه باشلمق

MOUTURE. L'action de moudre du blé *A.* طحن *T.* اوكوتمه

Il se dit aussi du salaire que prend le meunier *A.* اجرة الطحن *P.* حق آسيا *T.* طحنيّه - دكرمن حقى || Ce meunier prend tant pour la mouture بو دكرمنجى شو قدر حق آسيا آلور

On dit proverb., Tirer d'un sac deux moutures, pour dire, prendre double profit d'une même affaire *T.* بر قوزيدن ايكى درى آلمق

MOUVANCE. Dépendance d'un fief, d'une terre qui relève d'un autre fief, d'une autre terre *A.* تابعيت || Ces fiefs ne sont pas de la mouvance de ce comté بو مالكانەلر فلان ملككك توابعندن دكلدر Tout ce qui est dans votre mouvance متصرّف اولديغك ملككك توابعندن معدود اولان هر نه ايسه

MOUVANT. Qui a la puissance de mouvoir. Il ne se dit qu'en cette phrase: Force mouvante *A.* قوّة محرّكة — Il se dit aussi de l'instrument qui augmente cette force *A.* آلة — آلت محرّكة التحريك

Il se dit aussi des terres dont le fond n'est pas stable et solide *A.* تراب هيّار *P.* خاك روان *T.* آقيجى طوپراق — Il se dit aussi des sables *A.* رمال هيّالة *P.* ريگ — كُم كم *T.* آقيجى قوم روان

Et des terres qui relèvent d'un fief *A.* تابع pl. توابع — ملحق pl. ملحقات — مضاف pl. مضافات || Ces terres sont mouvantes de la mienne بو اراضى متصرّف اولديغم مالكانەنك مضافاتندندر — توابعندندر

MOUVEMENT. Transport d'un corps d'un lieu dans un autre *A.* حركت pl. حركات *P.* جنبش *T.* دپرنش — اوينايش || Mouvement lent حركت بطيئة rapide حركت سريعة violent حركت شديده — حركت عنيفه local حركت مكانيّة progressif حركت تدريجيّة convulsif حركت اختلاجيّة circulaire حركت دوريّة droit حركت مستقيمة oblique حركت منعرجه — منحرفه égal حركت مستويّة inégal حركت متعوّجه — حركت بالاختلاف périodique حركت نائبة متناوبه réfléchi حركت بالانعكاس composé حركت مركّبة simple حركت بسيطه perpendiculaire حركت عموديّة uniforme حركت متوافق الاسلوب accéléré حركت مستعجله retardé حركت متأخّره Mouvement d'un globe autour de son centre كرەنك كندو مركزى اطرافنده دوران وحركتى Le mouvement d'Orient en Occident مشرقدن مغربه دوران وحركت Les lois du mouvement شروط وقواعد حركت Le mouvement perpétuel حركت دائمه Donner le mouvement à quelque chose بر — بر شيئى تحريك ايتمك شيئه ايجاب حركت ايتدرمك Le mouvement des humeurs حركت اخلاط Les mouvemens vitaux حركات حيوانيّة Il demeure sans pouls et sans mouvement *A.* لا به حبض ولا نبض *T.* نه نبضى نه حركتى قالدى

Il se dit aussi des marches et contre-marches d'une armée. || On fit faire divers mouvemens à l'armée pour attirer l'ennemi au combat دشمنى ميدان محاربەيه جلب ايتمك ارادەسنه مبنى عسكره حركات گوناگون اجرا ايتدرلدى Le mouvement que le général fit faire à une partie de l'aile gauche, décida le gain de la bataille ميسرهٔ عسكرك بر مقدارينه اجرا ايتدريلان حركت جنككك قزانلمسنه علّت مستقلّه اولمشدر

On dit d'un homme agissant et intrigant, que c'est un homme qui se donne bien du mouvement دائمى الحركة — رميز *P.* همیشه در تک وپو — بى آرام *T.* تنك طورمز — Et qu'un homme s'est donné bien du mouvement pour une affaire, pour dire, qu'il s'est fort empressé pour la faire réussir فلان مصلحتيه بذل ما ملك — ظفرياب اولمق ايچون چوق تكاپو ايلدى فلان خصوصده چوق چالدى — جدّ واقدام ايلدى

Il se dit aussi des changemens qui arrivent dans un corps militaire ou civil, et qui y donnent lieu à des promotions *A.* تبدّلات — pl. توجيهات || Il y a eu du mouvement dans l'armée عسكرى طائفەسنده توجيهات واقع اولدى

Mouvement, se dit de l'agitation de l'âme causée par ses diverses affections *A.* تهزّز pl. تهزّزات — هيجان — سوق الطبيعة *P.* طبيعتك دپرنشى — طبيعتك قوپشى *T.* جنبش طبيعت || Mouvement volontaire تهزّز اختيارى involontaire تهزّز اضطرارى impétueux تهزّز عنيف — تهزّز شديد On n'est pas maître des premiers mouvemens تهزّزات بادرەده تمالك نفس ممكن دكلدر La volonté donne le mouvement aux autres facultés انسانك ارادەسى قواى سائرەنك تهزّز وهيجاننه باعث اولور Il a fait cela par un mouvement d'équité بو فعلى مايهٔ بو فعلى — نصافت وحقانيتك هيجاننه مبنى ايشلمشدر مجرّد طبيعتك عدل وحقانيته سوقيله ايتدى — Il n'a pas fait cela de son propre mouvement فلان ايشى سوق طبيعت مخصوصەسيله ايتمدى Il n'a fait que suivre le mouvement d'autrui مجرّد آخرك سوق طبيعتنه تبعيّةً بو فعلى ايشلمشدر

Il se dit figur. de l'agitation, de la fermentation dans les esprits *A.* هزهزة *P.* آشوب — شورش *T.* قرقشدلق || Il y a des mouvemens dans cette province بو مملكتده آثار شورش واشوب ظهور ايتمشدر On annonce un mouvement dans Paris پارس شهرنده هزهزهٔ ناس ظهور ايدەجكنى خبر ويريورلر

Mouvement, se dit aussi des ressorts d'une horloge, d'une

montre A. حركت P. رفتار T. يوريش – يوريمه || Le mouvement de cette montre ne vaut rien بو ساعتك يوريمه‌سى ايشه يرامز

MOUVER. Terme de Jardinage. Remuer la terre d'un pot, d'une caisse A. تحريك التراب P. خاكرا جنبانيدن T. طپراغى سلكمك

MOUVOIR. Mettre en mouvement A. تحريك P. جنبانيدن T. قملداتمق – اويناتمق || Mouvoir une chose de sa place يرندن اويناتمق – برشيئى يرندن تحريك ايتمك Cent hommes ne saurait mouvoir cette pierre بو طاشى يوز كشى يرندن قملدادامز On ne saurait expliquer comment l'âme, étant purement spirituelle, peut mouvoir le corps نفس ناطقه محض روح ايكن بدنى نرجهله تحريك ايده بيلديكنك معناسنى ادراكده عقل بشر عاجز در – Figur. A. تحريك – تهييج – سوق P. جنبانيدن – بجنبش آوردن T. اويناتمق || La volonté fait mouvoir les autres facultés انسانك اراده‌سى قواى سائره‌نك تهييجنى مؤدّيدر La grâce meut la volonté au bien توفيق ربّانى اراده‌يى سمت خيره سوق وتحريك ايدر C'est la colère qui l'a mu à cette action فلانى بو فعله سوق وتحريك ايدن غيظ وغضبدر Mouvoir une querelle تهييج نزاع وجدال ايتمك

MOYEN. Qui tient le milieu entre deux objets A. متوسّط – مقارب – متوسّط الحال P. ميانه T. اورته || Il n'est ni grand ni petit, il est de moyenne grandeur متوسّط الحجم اولوب نه صغير ونه كبير در Il est de moyenne taille متوسّط القامه در de moyen âge A. وسط السنّ – متوسّط السنّ P. نيمسال T اورته ياشلو – On dit aussi, la moyenne région de l'air هوانك طبقهٔ وسطاسى – Et moyenne Justice, par comparaison à la haute et à la basse اوسط محكمه‌لر

MOYEN. Ce qui sert pour faire réussir A. واسطة pl. وسايط – طريق pl. طرق – وسيله pl. وسايل – سبب pl. اسباب – وجه pl. وجوه || Bon moyen وسيلهٔ حسنه mauvais واسطهٔ مستهجنه juste سبب حقّ facile طريق اسهل légitime وجه شرعى – طريق حلال permis طريق مباح infaillible وسيلهٔ متحققة النتيجه naturel واسطهٔ طبيعيّه surnaturel فوق الطبيعه بر واسطه Chercher un moyen بر كونه سبب طلب وجستجو ايتمك – وسيله خواه اولمق S'avancer, parvenir par de mauvais moyens اسباب ووسايط مذموميه تشبّث ايله قطع رتبه ايتمك De quel moyen s'est-il servi? نه كونه وسيله‌يه تشبّث ايتمشدر Il a réussi par le moyen de ses amis دوستلرى واسطه‌سيله ظفرياب اولمشدر Il n'y a pas moyen de faire cela بو شيئى ايتمنك طريقى يوقدر

Et le pouvoir, la faculté de faire une chose A. قدرت – اقتدار P. توانايى T. كوج يتشمه || Je vous pris de faire cela, si vous en avez le moyen بو شيئى ايتمك يد اقتداركده ايسه همّت ايلمك رجا اولنور Je ne puis lui rien donner, je n'en ai pas le moyen بر شى ويره‌مم زيرا بر وجهله اقتدارم يوقدر

Il signifie au pluriel, facultés pécuniaires A. قوّة ماليّة – pl. اسباب الاقتدار P. مالدارى T. وارلق || Je ne connais pas ses moyens وارلغى – قوّت ماليّه‌سنك درجه‌سنى بيلمم درجهٔ اقتدارينه آگاه دكلم – درجه‌سى معلومم دكلدر

Et quelquefois, facultés naturelles A. بضاعة القوّة P. مايهٔ توانايى T. قوّتنك سرمايه‌سى || Cet orateur aurait un débit plus heureux, s'il savait ménager ses moyens بو واعظ مجبول طبعى اولان بضاعهٔ قوّتنى حسن تدبير ايله اداره ايتمنك يولنى بيلمش اولسه بين الناس رواجى بر قات دخى زياده اولور ايدى

Et en termes de Jurisp., les raisons qu'on apporte pour obtenir ce qu'on demande A. علّت pl. علل || Dresser, donner des moyens dans sa requête درون عرضحالده علّت بيان ايتمك – دعوانك بسط علل ايتمك Les causes et moyens d'appel آخر محكمه‌يه قالدرلمسنى ايجاب ايده‌جك علل وبواعث Moyens de nullité ايجاب الغا ايدن علل

AU MOYEN DE. A ب P. با T. ايله – بو تقريب ايله || On lui a donné mille écus, au moyen de quoi il s'est obligé فلانه شو قدر غروش اعطا اولنوب بو تقريب ايله متعهّد اولمشدر Au moyen de la lettre que vous écrirez, nous réussirons تحرير ايده‌جككز مكتوب ايله تحصيل مرام ايده‌جكمز دركار در

MOYENNANT. V. Au moyen de... || Il a obtenu telle chose moyennant la somme de tant شو مقدار اقچه ايله فلان شيئى تحصيل ايلدى J'en viendrai à bout moyennant la grâce de Dieu بتوفيق الله تعالى بوكا ظفر بوله‌جغم دركار در

MOYEU. Cette partie du milieu de la roue dans le creux delaquelle entre l'essieu A. قبيب P. تير چرخ T. سوراخ

تكرلك ايكينك تكرلك ايكى دليكى || Le moyeu est cassé تكرلك ايكينك دليكى قيرلمشدر

MOYEU. Le jaune d'un oeuf *A.* صفر البيض ـ مرقيل *P.* زرده خاك *T.* يمورطه صاريسى

MUABLE. Sujet au changement, inconstant *A.* متحوّل ـ متحوّل ـ عديم الثباة ـ كثير الانقلاب ـ متقلب ـ حالاً عن حالٍ *P.* گردشپذير ـ نا پايدار ـ بيقرار *T.* حالدن حاله دونر ـ تملسز || Le vent est bien muable aujourd'hui بوكونكى هوا كثير الانقلابدر La volonté est muable انسانك ارادەسى متحوّل ومتقلبدر Il n'y a rien de certain dans ce monde, tout est muable دنياده پايدار بر شيئك وجودى يوقدر جميع احوال دائمى مجموعى حالاً عن حالٍ متحوّلدر ـ الانقلابدر

MUCILAGE. Matière visqueuse qui sort de certaines plantes *A.* مُغثور ـ مُغثر pl. مغاثير *P.* شيرهٔ نبات *T.* نباتدن آقان يلمشك نسنه

MUCILAGINEUX. Qui contient du mucilage *A.* مُغثر *P.* شيره دار *T.* يلمشك نسنەسى اولان نبات

MUCOSITÉ. Humeur épaisse de la nature de la morve *A.* مادّهٔ مخاطيّة *P.* مادّهٔ خلمناك *T.* سموك كبى صو ـ Il se dit aussi des plantes. V. Mucilage.

MUE. Changement de poil dans l'animal *A.* سقوط الريش ـ نسول *P.* مو ريزى *T.* توى دوكلمه || Les oiseaux sont malades pendant leur mue طيور قسمى سقوط ريش هنگامنده خسته اولور ـ Il se dit aussi du temps où arrive ce changement *A.* موسم النسول *P.* هنگام مو ريزى *T.* توى دوكلمەسى وقتى

On dit aussi, La mue des vers à soie *A.* تقشّر الدود القز *P.* برهنگئ پيله *T.* ايپك قوردينك صويلمسى

Il signifie aussi, les dépouilles d'un serpent qui a mué *A.* خرشاء الحيّة *P.* پيراهن مار *T.* ييلان قاوى ـ ييلان صوينتيسى

MUER. Changer de poil. Il se dit des oiseaux *A.* تكريز ـ اسقاط الريش *P.* مو ريختن *T.* تولمك ـ قوش تويني آتمق

Il se dit aussi des serpens *A.* انسلاخ الحيّة *P.* مار پيراهن افكندن *T.* ييلان قاوينى آتمق

MUET. Qui n'a point l'usage de la parole *A.* اخرس pl. خرسان ـ ابكم pl. بكمان *P.* گنگ ـ لال ـ بيزبان *T.* ديلسز || Muet de naissance اخرس مادر زاد ـ ديلسز ـ آنادن طوغمه ديلسز Il est sourd et muet اصمّ واخرسدر Il fait le muet تباكم ايدر

Il se dit aussi des personnes qui ne parlent point, ou par malice, ou par honte, etc. *A.* ساكت ـ صامت *P.* دمبسته ـ خاموش *T.* آغز اجمز ـ اپسم || Il demeura muet d'étonnement كمال حيرتندن دمبسته قالمشدر Il fut si honteux, qu'il demeura muet غايت شرمسارى وخجالت تقريبيله صامت ودمبسته اولمشدر Cette raison le rendit muet بو دليل اسكات وابكامنه بادى اولدى

On appelle Muettes, en termes de Grammaire, quelques lettres qui ne se prononcent point *A.* حرف مهموس pl. حروف مهموسة

MUFLE. Il se dit des extrémités du museau de quelques animaux *A.* مشفر pl. مشافر *P.* لنبوس *T.* حيوانك طشره اوردى اوجى || Mufle de lion مشفر اسد

MUFLE DE VEAU ou MUFLIER. Plante *A.* انف العجل *T.* بوزاغى بورنى ـ بوزاغى باشى

MUFTI. Nom du chef de la religion mahométane *A.* مفتى ـ شيخ الاسلام

MUGIR. Il se dit du cri des taureaux, des boeufs et des vaches *A.* جار *P.* گاو زغند زدن *T.* اوكوز بوكورمك || On attendait mugir les taureaux جوار ثوار مسموع ايدى ـ بوغەلرك بوكورمسى ايشيديلور ايدى

Il se dit figur. du bruit que font les flots de la mer *A.* نجوخ الامواج ـ نجوخ البحر *P.* دريا غرنبيدن *T.* دكز كورولدمك || On entendait mugir les flots نجوخ امواج استماع اولنور ايدى ـ طالغەلرك كورولدمسى ايشيديلور ايدى

Et d'un homme qui rend sa voix trop bruyante *A.* تصيّح ـ تصرّخ *P.* بانگ زدن *T.* حيقرمق

MUGISSANT. Il se dit des bêtes qui mugissent *A.* جاءر *P.* زغند زن *T.* بوكوريجى

Il se dit figur. des flots de la mer *A.* ناجخ *P.* درياى غرنبيده *T.* كورولدەيين دكز

Et de la voie humaine poussée au-delà des tons sonores *A.* صرّاخ *P.* بانگ زن *T.* حيقريجى

MUGISSEMENT. Cri que font les taureaux et les vaches *A.* جوار ـ خوار *P.* زغند گاو *T.* بوكورمه

On dit figur. Le mugissement de la mer, des vagues *A.* نجوخ

طالغه‌لرك كورولدمه‌سی *T.* غرنبش امواج *P.* الامواج

MUGUET. Plante qui porte de petites fleurs blanches *T.* انجو جیچکی

MUID. Mesure dont on se sert pour les liquides, les grains et autres matières *A.* صاع pl. اصواع *P.* پیمانه *T.* اولچك || Un muid de blé بر اولچك بغدای

MULÂTRE. Il se dit de ceux qui sont nés d'un noir et d'une blanche *A.* خلاسی pl. خلاسیون *P.* حبشی *T.* حبشی

MULCTER. T. de Jurispr. Punir *A.* تنكیل *P.* گوشمال دادن *T.* تأدیب ایتمك

MULE. Il ne se dit que de la pantoufle du Pape. V. Pantoufle. || Baiser la mule du Pape ریم پاپاسنك پاپوچنی تقبیل ایتمك

Il se dit aussi d'une espèce de chaussure dont les femmes se servent *A.* نعل النساء pl. نعال النسوان *P.* پای افراز زنان *T.* زنه پاپوجی

MULE. Femelle de même nature que le mulet *A.* بغلة pl. بغلات *P.* استر ماده *T.* دیشی قاطر

MULET. Animal engendré d'un âne et d'une jument *A.* بغل pl. بغال *P.* استر *T.* قاطر || Mulet de bagage حموله كش قاطر – یوك قاطری

MULETIER. Celui qui a soin de charger et de conduire les mulets *A.* بغّال *P.* استربان *T.* قاطرجی

MULOT. Espèce de souris qui fait son trou sous terre *A.* فارة الارض *P.* موش صحرایی *T.* یر صیچانی || Le grand hiver a fait mourir les mulots شدّت شتا یر صیچانلرینی اهلاك ایلدی.

On dit proverb. Endormir le mulot, pour dire, amuser un homme pour le tromper *A.* اغفال *P.* خواب خرگوش دادن *T.* آویدوب آلداتمق

MULTIPLE. T. d'Arithm. Qui contient plusieurs fois exactement le simple *A.* عدد مضروب || Neuf est multiple de trois طقوز عددی اوچك عدد مضروبیدر

MULTIPLICABLE. Qui peut être multiplié *A.* ممكن الضرب || Tout nombre est multiplicable à l'infini كافّهٔ اعداد علی ما لا غیر النهایه ممكن الضربدر

MULTIPLICANDE. T. d'Arith. Nombre à multiplier par un autre *A.* مضروب علیه || Dans la multiplication de quatre par trois, quatre est le multiplicande اوچ عددك درت اوزرینه ضربی تقدیرنده درت رقمی عدد مضروب علیهدر

MULTIPLICATEUR. T. d'Arith. Nombre par lequel on en multiplie un autre *A.* مضارب به || Dans la multiplication de quatre par trois, trois est le multiplicateur دردك اوچ ایله ضربی تقدیرنده اوچ عددی عدد مضارب بهدر

MULTIPLICATION. Augmentation en nombre *A.* تعدّد – تكثّر – ازدیاد *P.* فزونی – زیادگی *T.* آرتورمه – آرتقلق – زیاده‌لك || La multiplication des êtres تعدّد موجودات des espèces تعدّد انواع – des hommes تعدّد اجناس – تكثّر نفوس

MULTIPLICATION. Règle d'Arithmétique, par laquelle on prend un nombre autant de fois qu'il est marqué par un autre *A.* فنّ الضرب

MULTIPLICITÉ. Grande quantité *A.* كثرت *P.* بسیاری – فراوانی *T.* چوقلق || Multiplicité d'objets, d'opinions كثرت صور وكثرت آرا

MULTIPLIER. Augmenter une quantité, un nombre *A.* تكثیر – توفیر – تزیید *P.* افزونیدن *T.* چوغالتمق || Miroirs qui multiplient les objets تكثیر صور ایدن ایینه‌لر Jésus-Christ multiplia les cinq pains حضرت عیسی بش عدد نان عزیزی تكثیر ایلدی

MULTIPLIER, au neutre, et SE MULTIPLIER. Augmenter en nombre par voie de génération *A.* تكثّر النسل والذريّة *P.* زه وزاد پذیرفتن *T.* افزونی دول دوش چوغالمق || Dieu dit à Adam et à Ève: Croissez et multipliez باری تعالی حضرتلری آدم وحوّایه خطاب ایله تكثّر نسل وذریّت وكسب نموّ وبركت ایله بر خوردار اوله‌سز دیو بیورمشلر در Les enfans d'Israel multiplièrent ابنای اسرائیلك نسل وذریتی تكثّر ایتمشدر Son troupeau a fort multiplié فلانك اغنامی تكثّر ذریّت ایله غایة الغایه آرتمشدر

MULTIPLIER. T. d'Arith. Répéter un nombre autant de fois qu'il y a d'unités dans un autre nombre donné *A.* ضرب || Multipliez dix par quatre, vous aurez quarante اون عددی درت ایله ضرب ایتسدك قرق عدد حاصل اولور

MULTITUDE. Grand nombre *A.* كثرت – وفرت *P.* بسیاری – انبوهی *T.* چوقلق || Multitude innombrable d'hommes لا یعدّ خدّ وحسابی یوق زحام ناس – ولا یحصی كثرت ناس خلقك قتی كلی غلبدلكی – صاییسز خلقك چوقلغی – Multitude d'animaux, de livres, de paroles كثرت حیوانات

وكثرت كتب وكثرت كلام

Il se prend aussi pour Le peuple, le vulgaire *A.* ناس - عامّة - عوامّ الناس *P.* گروه ناس *T.* خلق || Les opinions de la multitude اعتقاد ناس - خلقك رأى واعتقادى - اعتقاد عامّه

MUNICIPAL. Qui appartient à la municipalité *A.* مختصّ بالولاية *T.* ولايته مخصوص اولان || Les lois municipales de chaque pays هر بر ولايته مخصوص اولان قوانين واحكام Juges, officiers municipaux قضات وضابطان ولايت

MUNICIPALITÉ. Circonscription de terrain administrée par des magistrats appelés Municipaux *A.* ولايت || Le ressort de la municipalité ولايتك ناحيدسى - Et la qualité d'officier municipal *T.* ولايت اعيانلغى - Et le corps des officiers municipaux وجوه واعيان ولايت - Et le droit d'être administré par une certaine municipalité وجوه ولايت معرفتيله اداره اولنمغه دائر استحقاق

MUNIFICENCE. Libéralité *A.* سخا - جود - سماحت - سخاوة الطبع *P.* جوانمردى - فراخ دستى *T.* جومردلك || Munificence royale سماحت طبع ملوكانه

MUNIR. Pourvoir une place de guerre des choses nécessaires *A.* اعداد باللوازم - تجهيز باللوازم *P.* بلوازمات آراستن - برگ وساز آماده كردن *T.* تداركلندرمك || Munir une place de canons قلعه‌يى طوب ايله تجهيز ايتمك Munir une ville de provisions de bouche, d'armes بر بلده‌يى ذخيره وآلات حربيّه ولوازم سائره ايله تداركلندرمك - بر بلده‌نك ذخاير ومهمّاتنى اعداد ايتمك

Se munir. *A.* تهيئة - تدارك - استحصال *P.* آماده شدن *T.* تداركلنمك || Se munir de bonnes pièces pour la défense d'un procès دعواده مدار مدافعه اولهجق سندات معتبره ايله تداركلنمك Se munir d'argent, de chevaux pour un voyage سفرايچون اقتضا ايدن اقچه‌يى ودوابّى تهيئه وتدارك ايتمك - Figur. || Se munir de patience, de résolution, de courage استحصال آلات صبروشكيبايى وتدارك اسباب ثبات ومردانگى ايتمك

Muni. *A.* متداركْ - متهيّئ *P.* آماده كرده *T.* تداركلنمش

MUNITION. On appelle Pain de munition, le pain que l'on distribue chaque jour aux soldats *T.* تعيين اتمكى

Munitions. Il se dit de toutes les provisions de guerre qui concernent les armes et les vivres *A.* عدّة وعتاد - pl. مهمّات - سفر مهمّاتى *T.* برگ وساز - ساز وسلب *P.* لوازمات pl.

Munitions de bouche *A.* ذخيرة pl. ذخاير - زاد - نزل *P.* توشه *T.* ذخيره Munitions de guerre *A.* pl. مهمّات الحرب ما لزمهٔ سفريّه - جبه‌خانه *T.* ساز وسلب جنك *P.*

MUNITIONNAIRE. Celui qui est chargé de fournir les munitions nécessaires à la subsistance des troupes *T.* نزل امينى

MUQUEUX. Qui a de la mucosité *A.* ذو مادّة المخاطيّة *P.* دارندهٔ مادّهٔ خلمناك *T.* سموك وارى صويى اولان

MUR. Ouvrage de maçonnerie, qui renferme quelque espace *A.* حايط pl. حيطان - جدار pl. جدران *P.* ديوار - لاد *T.* ديوار || Mur épais de tant de pieds بر ذراع قدر شو قدر جسماً احجار قالينلغى شو قدر ذراع - ديوار Mur de pierre de taille يونمه طاش ايله ياپلمش ديوار - تراشيده‌دن مصنوع جدار de brique كرپيچ ديوار de terre بالچق ديوار Bâtir un mur رفع ديوار ايتمك des murs flanqués de grosses tours يانلرى قلل جسيمه ايله ياپلمش ديوار - Mur mitoyen, le mur qui sépare le fonds de deux voisins, et qui est commun entre eux *A.* جدار ما بين *P.* ديوار ميانه *T.* آره ديوارى - آره ديوارى مشترك - Mur de refend, un mur qui sépare les pièces du dedans du bâtiment *A.* جدار فاصل *P.* ديوارجدا ساز *T.* بولمه ديوار - Mur de clôture, le mur qui ne sert qu'à enfermer les cours, les jardins, etc. *A.* حايط - حظار *P.* چپر *T.* چوره ديوار

Il se dit aussi de l'enceinte d'une ville, d'une place de guerre *A.* سور pl. اسوار - حصار || Cette église n'est pas dans la ville, elle est hors des murs بوكليسا درون شهرده اولميوب خارج سورده كائندر

On dit proverb. C'est se donner de la tête contre un mur, pour dire, c'est entreprendre une chose où il n'est pas possible de réussir عبث يرده باشى طاشه اورمقدر

Et mettre un homme au pied du mur, pour dire, le mettre hors d'état de répondre فلانى پشت بر ديوار عجز وحيرت فلانى ديواره طياتمق - ايتمك

Et figur., qu'il y a un mur de séparation entre ces deux hommes بوايكى كشينك بيننده عظيم وجسيم حدّ فاصل حدّ فارز - وار در

MÛR. Il se dit des fruits de la terre qui sont en maturité *A.* ناضج - انى - تامّ الانى - يانع *P.* پخته - رسيده *T.*

اولمش || Blés mûrs اولمش اكين Fruit mûr pour être cueilli
اقتطافه صالح فاكهۀ ناضجه Du fruit mûr avant la saison
وقتندن اول اولمش ـ نا بموسم نضج بولمش ميوه

On dit figur. d'un apostème, qu'il est mûr A. ناضج P. ستيم
T. نصابنه يتشمش ـ نصابنى بولمش — Et homme mûr,
pour dire, sage A. ناضج الرأى P. پخته رأى T. پشكين آدم
jugement A. رأى ناضج P. رأى پخته T. پشكين رأى esprit
پشكين عقل ـ عقل پخته ـ عقل ناضج Une mûre délibération
رأى ناضج ايله گذران ايتمش مشورت

On dit aussi figur. Âge mûr, pour dire, l'âge qui suit la jeunesse A. سنّ الكمال ـ سنّ الوقوف P. سال كمال T. يتشمش
كماللك ياشى ـ ياش

MURAILLE. V. Mur || Fermer un jardin de murailles باغچه‌يى
باغچه‌يه ديوار چويرمك ـ ديوار ايله احاطه ايتمك Abattre
une muraille خاك ايله يكسان ـ ديوارى هدم ايتمك
ديواره طياق étayer ديوارك تملنى قازيمق saper ايتمك
ديوار Sauter par-dessus la muraille دستك اورمق ـ اورمق
اوزرندن صچرامق

On dit proverb., que les murailles ont des oreilles, pour dire, qu'il faut parler avec beaucoup de circonspection, de peur d'être écouté A. للحيطان آذان T. ديوارك قولاغى وار در

MÛRE. Sorte de fruit A. توث ـ توت P. فرساد ـ قثريل
T. توت || Du sirop de mûres توت سيروبى — Mûre noire
A. فرصاد P. شخرور T. قره توت

MÛREMENT. Avec beaucoup de réflexion A. برأى الناضج
P. با رأى پخته T. پشكين رأى ايله || Après avoir mûrement
délibéré رأى ناضج ايله لدى المشاوره mûrement considéré,
examiné رأى ناضج ايله لدى المطالعه ولدى التحرّى

MURÈNE. Espèce de poisson A. ابومرينا T. مورينا بالغى

MURER. Boucher une porte, une fenêtre avec de la maçonnerie A. سدّ بالجدار ـ ردم P. بديوار بستن T. ديوار اوروب
قپاتمق || Ce marchand vendait à faux poids, la police a fait
murer sa boutique بو بازركان اوزان ناقصه ايله بيع مالى
پيشه ايدنمكله دكانى قپوسى ضابط معرفتيله ديوار اوريلوب
سدّ اولنمشدر Murer une fenêtre پنچره‌يى ديوار اورمكله سدّ
ايتمك

Muré. A. مسدود بالجدار ـ مردوم P. بديوار بسته T. ديوار
اوريلوب قپانمش

On dit, Ville murée, pour dire, entourée de murs A. بلدۀ
مسوّرة P. بلدۀ ديوار بسته T. اطرافى ديوار چويرلمش شهر

MÛRIER. Arbre qui porte des mûres A. شجر التوت P.
درخت فرساد T. توت آغاجى || On nourrit ordinairement
les vers à soie de feuilles de mûrier blanc ايپك قوردى
عادتا آق توت ييراغيله بسلنور

MÛRIR. Devenir mûr A. ينوع ـ ادراك ـ انتضاج P. پخته
شدن T. اولمق ـ پشمك ـ نصابنى بولمق ـ كمالنى بولمق
|| Les raisins mûrissent en automne اوزم موسم خريفده
نضج بولور Le soleil fait tout mûrir حرارت شمس هرشيئك
انتضاجنى موديدر Chaque chose mûrit en sa saison هر شى
نصابنى بولور ـ موسمنده كسب نضج ايدر

Et rendre mûr A. ايناع ـ انضاج P. پختن T. پشورمك ـ
كمالنى بولدرمق — Figur. || Il faut laisser mûrir cette affaire
جدّ ـ بو مصلحتى كسب نضج ايدنجيه قدر براقملو در
نضج وكمالده بالغ اولنجيه قدر ترك ايتملو در C'est un
esprit qui mûrira avec le temps مروراوقات ايله كسب نضج
وكمال ايده‌جك بر عقلدر L'âge et l'expérience lui ont fort
mûri la tête فلانك عقلى بلوغ سنّ وتجربۀ احوال عالم
تقريبيله كسب نضج وكمال ايتمشدر

Mûri. A. ناضج P. رسيده ـ پخته T. اولمش ـ پشمش ـ
كمالنى بولمش

MURMURE. Bruit sourd et confus de plusieurs personnes qui parlent en même temps A. مهامسة pl. مهامسات ـ هسيس P.
فجفج ـ فس فس ـ فسافس T. فسلدى || Quel murmure
est-ce que j'entends? ايشتديكم فسلدى ندر

Et plainte sourde A. قيل وقال ـ قال وقيل P. گفتگو T.
سوز صاو || Tous ces murmures-là aboutiront à quelque chose
de fâcheux بو قيل وقال عاقبة الامر بر فنا نتيجه ويره‌جكدر
Il faut tâcher d'apaiser les murmures du peuple خلقك
قيل وقالنى تسكين ايلمنك چاره‌سنه باقملو در

Il se dit aussi du bruit que font les eaux en coulant A.
خرير ـ اليل ـ طبطبة الماء P. شار ـ آبشار ـ شاريدن آب T.
اقان چشمه‌لرك || Le doux murmure des fontaines چاغلدى
لطيف چاغلديسى ـ خرير لطيفى

Et du bruit que font les vents A. هفيف P. آوازۀ باد T.
يل صزيلدرتى ـ يلك وزرديسى ـ يلك فسلديسى
يلك كورلديسى ـ اسمه

MURMURER. Faire du bruit en se plaignant doucement sans éclater *A.* تهامس - تهسهس - توشوش *P.* فس فس كردن *T.* زير لب منكيدن - فسلدشمك - فسلدمك || On murmure fort de cela اول بابده بين الناس تهسهس عظيم بوكا دائر چوق فسلدى وار در- وار در || Tout le monde murmure contre sa conduite فلانك سلوك وحركتنه دائر مجموع ناس فسلدشمكده در - توشوش ايدر - Il se dit aussi, du bruit qui court de quelque affaire || Cela n'est pas bien assuré, mais on en murmure بو خبر هنوز محقق دكلدر لكن خلق ايچنده مهامسةً سويلنور On commence à en murmurer, dans deux jours on en parlera tout haut فلان خبر شمديلك خلق ايچنده فسلدنمقده در انجق ايكى كوندنصكره آشكاره سويلنهجكدر

MUSC. Animal qui a près du nombril une vessie pleine d'un amas de sang d'une odeur exquise *A.* غزال المسك *P.* آهوى مسك *T.* جيرانى مشك

Il se dit aussi du parfum qui sort de cet animal *A.* مسك - مشموم *P.* مشك *T.* مسك || Musc falsifié مسك مصنوع - ساخته مسك - مسك عملى

On appelle Couleur de musc, une espèce de couleur brune *A.* لون مسكى *P.* رنك مشكين - رنك مشك *T.* مسكى - مسك رنكى - رنك

MUSCADE. Noix aromatique des Indes Orientales *A.* جوز بوّا *T.* جوز بوّا

MUSCADET. Sorte de vin qui a quelque goût de vin muscat *A.* خمر ممسّك *P.* بادهٔ مشكبو *T.* مسك قوخولو شراب

MUSCADIER. Arbre qui porte la muscade *A.* شجر الجوز بوّا *T.* جوز بوّا آغاجى

MUSCAT. Il se dit de certains raisins et des vins qu'on en tire. Raisin muscat *A.* عنب المسك *P.* انكور مشكى *T.* مسكت اوزمى Vin muscat *A.* خمر مسكىّ *P.* بادهٔ مشكى *T.* مسكت شرابى

MUSCLE. Organe charnu et fibreux *A.* عضلة pl. عضلات *P.* پيامبغ *T.* بالق اتى || Gros muscle عضلةٌ ضخمة large عضلةٌ عريضة Les muscles du visage عضلات وجه Les fibres des muscles الياف عضلات

MUSCLÉ. Qui a des muscles bien marqués *A.* معاين العضلات *P.* پيامبغش بديد *T.* بالق اتلرى بللو || Cette figure est trop musclée بو تصويرك بالق اتلرى پك بللو در

MUSCULAIRE. Qui appartient aux muscles *A.* عضلى *P.* پيامبغى *T.* بالق اتنه متعلق || Mouvement musculaire حركت عضلية action, force تأثير عضلى وقوّت عضليّه

MUSCULEUX. Où il y a beaucoup de muscles *A.* كثير العضلات *P.* پيامبغناك *T.* بالق اتلرى چوق || Partie musculeuse عضو كثير العضلات - Et qui a les muscles très-apparens et très-forts *A.* شديد العضل - فيز - عضل *P.* تند پيامبغ *T.* بالق اتلرى بوغون - اتلرى قوند وقوى

MUSE. Déesse qui, selon les anciens, présidait aux arts libéraux *T.* اعتقاد متقدّمين اوزره فنون عاليه اوزرينه موكّل اولان فرشته - Il se prend figur. pour Les belles-lettres. V Lettres.

MUSEAU. La gueule et le nez de quelques animaux *A.* خطم *P.* پتفوز *T.* اورد || Le museau d'un chien كلبك آوردى

MUSÉE. Lieu destiné, soit à l'étude des beaux-arts, des sciences et des lettres, soit à des objets qui y sont relatifs *A.* مدرسة العلوم *P.* دبستان علوم *T.* علوم مكتبى

MUSELER. V. Emmuseler.

MUSELIÈRE. Ce qu'on met à quelques animaux pour les empêcher de mordre, ou de paître *A.* كعام - شبام *P.* دهنبند *T.* آغزلق - اسنك || Mettre une muselière à un cheval آتك آغزينه اسنك اورمق - آغزينه ضرب كعام ايتمك - آغزينه ضرب شبام ايتمك - آغزينى تشبيم ايتمك

MUSER. S'amuser à des vétilles *A.* تلاهى *P.* بازيچه كارى كردن *T.* اويناشمق || Cet homme ne fait que muser بو ادمك شغل وكارى تلاهيدن عبارتدر

MUSÉUM. V. Musée.

MUSICAL. Appartenant à la musique *A.* موسيقى || Art musical صنعت موسيقيّه Phrase musicale تعبير موسيقى

MUSICALEMENT. Dans les règles de la musique *A.* حسب القواعد موسيقيّة

MUSICIEN. Qui sait l'art de la musique, ou qui l'exerce *A.* موسيقىّ pl. موسيقيّون - اهل موسيقى pl. ارباب موسيقى *P.* موسيقى شناس - رامشكر *T.* موسيقى يى بيلن || Savant musicien موسيقى شناس عالم

Il se dit ordinairement de celui qui fait profession de chanter ou de composer en musique *A.* مغنّى pl. مغنّيون *P.* خنياگر -

مطرب – خوانندە T. خوانندە || Les musiciens du roi خنکار
خوانندەلری

MUSIQUE. La science qui traite du rapport et de l'accord des sons A. موسیقی صنعتی T. فنّ رامشگری P. فنّ موسیقی || Savoir bien la musique فنّ موسیقی‌یه کرکی کبی واقف اولمق Montrer, enseigner la musique فنّ موسیقی‌یی تعلیم ایتمک Maître de musique موسیقی خواجه‌سی – معلم موسیقی Notes de musique A. ارقام موسیقیّه P. ارقام نوا T. ازکی رقملری

Et l'art de composer des chants, des airs avec des voix ou avec des instrumens A. فنّ الترکیب – فنّ الترکیب المقامات – النغمات P. فنّ التلحین T. فنّ راه سازی ازکی قوشمک – ابیاتی تلحین ایتمک || Mettre des vers en musique صنعتی ابیاته وضع مقام ایتمک

Il se prend aussi, pour une compagnie de musiciens qui chantent ensemble A. جمعیّت موسیقیّین P. جمعیّت سازندگان T. سازنده وخواننده طاقمی

MUSQUER. Parfumer avec du musc A. تعطیر بالمسک P. مشکدار ساختن T. مسک ایله توتسولتمک || Musquer des gants الدوانلری مسک ایله توتسولتمک

Musqué. A. ممسّک P. مشکدار – مشک آلود دود T. مسک ایله توتسولنمش

MUSULMAN. Titre que prennent les Mahométans A. مسلم pl. مسلمین – اهل الاسلام P. مسلمان T. مسلمان || La religion musulmane دین اسلام

MUTABILITÉ. Qualité de ce qui est muable A. تحوّل – عدم الثباة P. نا پایداری – بیقراری T. انقلاب احوال عالمک || La mutabilité des choses du monde قرارسزلق احوال عالمک عدم ثبات ودوامی – تحوّلی

MUTATION. Changement. A. تقلّب – تبدّل pl. تبدّلات pl. تقلّبات T. دکشمه || Mutation de seigneur صاحب ارضک تبدّلی À chaque mutation هر تبدّلده – هر تبدّل وقوعنده Les mutations sont dangereuses dans un État بر ملکک ابچنده تقلّبات وقوعی خطردن خالی دکلدر Les fréquentes mutations qui arrivent dans l'air, causent des maladies جوّ هواده ایکیده بردە ظهور ایدن تبدّلات حدوث امراضی مؤدّیدر

MUTILATION. Retranchement d'un membre, ou d'une partie du corps A. انقطاع العضو – جدع P. کلتگی – ناسیدگی T. عضو کسلمسی – عضو سقطلمسی || L'amputation de la cuisse est une cruelle mutilation اطنان فخذ جدعک بغایت وجیع وشدید نوعیدر

MUTILER. Retrancher un membre, ou une partie du corps A. قطع العضو – تجدیع P. کلته ساختن – ناسیدن T. سقطلمق – بر عضوی کسمک V. aussi Amputer || Mutiler quelqu'un d'un pied بر کمسنه‌نک آیاغنی کسمک – قطع رجل ایتمک Qui l'a ainsi mutilé? فلانی بو وجهله کیم صقطلدی – Mis absolument, il signifie aussi, châtrer. V. ce mot.

Figur. A. ایراث الکسر والنقصان P. کلته ساختن T. سقطلمق || Il a mutilé cet ouvrage بو تألیفی سقطلدی

Mutilé. A. مقطوع العضو – اجدع P. کلته – ناسیده T. صقطلنمش

MUTIN. Opiniâtre, obstiné, querelleur A. لجوج – عنود – لجّ وعناد ایله P. ستیزه‌کار T. اونکو || Esprit mutin متمرّد مجبول بر مزاج

Et séditieux A. عاصی pl. عصاة – عاتی P. سرکش – نا فرمان T. زوربا || Ces peuples sont légers et mutins اقوام بو اقوام – مذکوره خفیف المشرب وسرکش ونا فرماندر خفت طبع ایله مألوف وفکر واندیشه‌لری سمت عتوّ وعصیانه معطوفدر

se MUTINER. Se porter à la sédition A. عصیان P. سرکشی – نا فرمانی نمودن – گردن کشیدن – نمودن T. باش قالدرمق – زوربا چیقمق – اطاعتدن چیقمق || Les troupes se mutinèrent عسکر عصیان ایلدی – باش قالدردی Le peuple se mutinait خلق اطاعتدن چیقوب رهرو سمت عتوّ وعصیان اولمشیدی – خلق باش قالدرمقده ایدی

Mutiné. A. عاصی P. عصیانکرده – گردنکشی نموده T. رفع لوای عصیان ایتمش – زوربا چیقمش – باش قالدرمش

MUTINERIE. Révolte, sédition A. عصیان – معاصات – عتوّ P. سر کشی – گردنکشی – نا فرمانی T. باش قالدرمه – زوربالق – اطاعتسزلق || La mutinerie des troupes عسکرک زوربالغی – عصیانی Apaiser la mutinerie تسکین ایتمک آتش عصیانی تسکین ایتمک

Il se dit aussi d'un enfant qui se dépite A. تعنّد – عناد P. ستیهشکاری T. اونکولک – ینازلق || Il faut punir les enfans pour leur mutinerie عنادجی اولان چوجقلرک تأدیبی لازمدر

MUTISME. État d'une personne muette *A.* بكامت - بكم - خرس *P.* بى زبانى - گنگى *T.* ديلسزلك || Le mutisme de naissance est incurable آنادن - خرس مادر زاد قابل دوا دكلدر Le mutisme est communément une suite de la surdité de naissance طوغمه اولان ديلسزلك علاج قبول ايتمز علت بكامت صمم مادر زادك لازمسيدر

MUTUEL. Réciproque entre deux ou plusieurs personnes *A.* متعاوض - متقابل احدهما بالآخر - من طرفين *P.* يكديگر *T.* برى برينه اولان. برى برى حقنده || Amour mutuel عشق ومحبت طرفين Haine mutuelle بغض وعداوت طرفين Ils s'aiment d'une affection mutuelle يكديگرى حقنده بالمقابله علاقهٔ صميميه وار در Obligation mutuelle entre le mari et la femme, entre le souverain et les sujets زوج ايله زوجه بيننده وسلطان ايله رعيتك يكديگرى حقنده واجب الرعايه اولان شرط وعهد Devoirs mutuels d'un père et d'un fils والد ايله ولدك احدهما آخرى حقنده متكلف اولدقلرى شروط واجبة الرعايه Le mari et la femme se sont fait un don mutuel de tous leurs biens زوج ايله زوجه مالك اولدقلرى كافهٔ اموالى برى برلرينه معاوضهٔ هبه ايتمشلر در

MUTUELLEMENT. Réciproquement *A.* معاوضةً - بالمعاوضة - بالمقابلة *P.* با يكديگر *T.* برى برينه اولدرق || Ils s'aiment mutuellement بينلرنده بالمعاوضه علاقهٔ محبت وار در Ils se sont assuré leur bien mutuellement برى برلريله سويشيورلر - ماللرينى برى برلريله تحت ضمانه ادخال ايتمشلر در

MYOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des muscles *A.* بحث عن احوال العضلات

MYOPE. Qui a la vue fort courte *A.* قاصر البصر - اكمس *P.* كوته بين *T.* كوزى ايراق كورمز

MYOPIE. État de ceux qui sont myopes *A.* قصارة البصر *P.* كوته بينى *T.* كوز ايراغى كورمامزلك

MYOSOTIS. V. Oreille de souris.

MYOTOMIE. Partie de l'Anatomie, qui a pour objet la dessection des muscles *A.* بحث عن تشريح العضلات

MYRIADE. Nombre de dix milles *A.* عشرة الآف *P.* ده هزار *T.* اون بيك

MYROBOLAN. Fruit qui nous vient des Indes *A.* اهليلج *P.* هليله *T.* هليله

MYROBOLANIER. Arbre qui porte les myrobolans *A.* شجر الاهليلج *P.* درخت هليله *T.* هليله آغاجى

MYRRHE. Gomme odorante, que distille un arbre qui croit dans l'Arabie heureuse *A.* مرّ صافى

MYRTE. Sorte d'arbrisseau *A.* آس - آسة *P.* مورد *T.* مرسين

MYSTÈRE. Secret. Il se dit proprement en matières de religion *A.* سرّ خفىّ الدين pl. اسرار خفيّهٔ دينيّه || Les fausses religions avaient aussi leurs mystères مذاهب باطلده دخى اسرار خفيّهٔ دين وار ايدى — Il se dit aussi des opérations secrètes de la nature اسرار خفيّهٔ قدرت

Il se dit figur. du secret dans les affaires *A.* سرّ *P.* راز *T.* كيزلو || Les mystères de la politique اسرار دولت Il y a quelque mystère caché là-dessous بو خصوصده بر سرّ خفى وار در C'est un mystère qu'on ne saurait pénétrer, qu'on ne peut développer كشفى محال بر سرّ پنهاندر On découvrira bientôt ce mystère d'iniquité بو شركك سرّى قريباً ظاهره اخراج اولنهجقدر

On dit, Faire mystère d'une chose, pour dire, la tenir secrète *A.* اخفا - كتم *P.* پنهان داشتن *T.* كيزلو طوتمق - كيزلمك

MYSTÉRIEUSEMENT. D'une façon mystérieuse *A.* مستوراً - مكتوماً - بالسرّ والخفا - مرموزاً *P.* بر وجه نهانى *T.* اورتولو - كيزلو صورت ايله - اولدرق || Les prophètes ont parlé mystérieusement انبياى عظام حضراتى مرموزاً ومستوراً افادهٔ حال ايتمشلر در C'est un homme qui se conduit mystérieusement en tout هر خصوصده بالسرّ والخفا حركت ايدر بر آدمدر

MYSTÉRIEUX. Qui contient quelque sens caché *A.* مرموز || Les anciens Égyptiens ont caché les secrets de leur religion sous des caractères mystérieux اهل مصر قديم دقايق خفيّهٔ دينلرينى حروف مرموزه تحتنده ستر واخفا ايتمشلر در Les paroles mystérieuses de l'Écriture كتاب اللهك كلمات مرموزه سى Cela se doit entendre dans un sens mystérieux بو عباره معناى مرموزى اوزره شرح وتفسير اولنملو در — Il se dit en mauvaise part des affaires, et signifie, caché *A.* مستتر *P.* پنهان || باشى اورتولو *T.* پس پردهٔ خفا پوشيده - سر پوشيده - Il y a quelque chose de mystérieux dans cette affaire بو مصلحتك تحتنده بر مستتر شئ وار در C'est un homme qui a une conduite mystérieuse بو آدمك اوضاع وحركاتى پس پردهٔ

خفاده مستتر در

Et qui fait mystère des choses qui n'en valent pas la peine *A.* كتوم فى العبثيات *P.* نهفته ضمير بيمال *T.* عبث يره عبثيات مقولدسى كيزلنور ‖ C'est un homme fort mystérieux كافة شيئلرده كتوم بر آدمدر Il est mystérieux en toutes choses احوالده عبث يره كيزلنور بر آدمدر

MYSTICITÉ. Recherche profonde en fait de spiritualité *A.* تحرّى الحكم الخفية ـ تتبّع الحكم الخفية ‖ Donner dans la mysticité حكم خفيّه نك تتبّع وتحرّيسنده مبتلا اولمق

MYSTIFICATEUR. Celui qui a l'art de mystifier *A.* سائق الى المهزئة الناس *P.* بر خنده خريش كنان همه كس *T.* تقريب مسخرهلغه دوشورن

MYSTIFICATION. V. Mystifier.

MYSTIFIER. Abuser de la crédulité de quelqu'un pour le rendre ridicule *A.* سوق الى مهزئة الناس ـ القاء الى المهزئة *P.* بخنده خريشى انداختن ـ خنده خريش كردن *T.* برتقريب مسخرهلغه دوشورمك ‖ Il a été mystifié sans s'en douter خبرى اولمقسزين برتقريب مسخرهلغه دوشورلمشدر

MYSTIQUE. Figure, allégorique *A.* مرموز ـ رمزى *P.* رمز آميز *T.* رموزلى ‖ Le sens mystique de l'Écriture-Sainte كتاب اللهك معناى مرموزى Il ne faut pas entendre ce passage à la lettre, cela est mystique بو عباره رموز آميز اولمغله تحت اللفظ معناسنى ويرمك جائز دكلدر

Il signifie aussi, qui raffine sur les matières de dévotion *A.* متحرّى الخفايا الدين ‖ Livre mystique خفاياى دينك تحرّى وتتبّعنى مشتمل كتاب

MYSTIQUEMENT. Selon le sens mystique *A.* حسب المعناء المرموز ‖ Ce passage se doit expliquer mystiquement بو فقره معناى مرموزى اوزره شرح وتفسير اولنمق اقتضا ايدر

MYTHOLOGIE. Histoire fabuleuse des dieux de l'antiquité *A.* اساطير اوّلين ‖ Il a bien écrit sur la mythologie اساطير اوّلينه دائر كوزل بر تأليف ايلدى

MYTHOLOGIQUE. Qui appartient à la mythologie *A.* متعلّق باساطير اوّلين

MYTHOLOGISTE, ou MYTHOLOGUE. Celui qui traite de la fable *A.* مؤلّف الكتاب الاساطير اوّلين

NACARAT. Qui est d'un rouge clair tirant sur l'orange *A.* احمر نارنجى *P.* سرخ نارنگى *T.* پورتقالى ‖ Satin nacarat احمر نارنجى رنگنده اطلس ـ Il se dit aussi de la couleur nacarat *A.* لون احمر نارنجى *P.* رنگ سرخ نارنگى *T.* پورتقالى رنك

NACELLE. Petit bateau qui n'a ni mât ni voile *A.* سنبوق pl. سنابيق *P.* ناو ـ سنبك *T.* قايق ‖ Nacelle de pêcheur صويى قايق بالقچى قايغى Il passa l'eau dans une nacelle ايله كچدى

NACRE. Coquille au-dedans de laquelle se trouvent les perles *A.* صدف pl. اصداف *P.* صدف *T.* سدف ‖ Un couteau à manche de nacre صدفكارى قبضدلو بچاق

NADIR. T. d'Astron. pris des Arabes. Le point du ciel qui est directement opposé au Zénith *A.* ناظر السمت الرأس ـ سمت القدم

à la NAGE. En nageant *A.* سابحاً *P.* على طريق السباحة *T.* يوزهرك ‖ Il passa la rivière à la nage بشنا نهرك اوته يقدسنه مروز ايلدى Il s'est sauvé à la nage يوزهرك قورتلدى

On dit, qu'un homme, qu'un cheval est tout en nage, pour dire, qu'il est tout mouillé de sueur ـ مستغرق عرقدر تره باتمشدر ـ شناور درياى عرقدر

NAGEOIRE. Cette partie du poisson qui lui sert à nager *A.* زعانف ـ بالغك يلكنى *T.* پر ماهى *P.* جوانح السمك ـ pl. بالغك قنادى

NAGER. Se soutenir sur l'eau par un certain mouvement du corps *A.* سبح ـ عوم *P.* شناريدن ـ شناويدن ـ شناوريدن *T.* يوزمك ‖ Il nage comme un poisson بالق مثالى صودده ارقه اوزرنده يوزمك Nager sur le dos سباحت ايدر C'est un homme qui nage bien فنّ سباحته مهارتى وار در ـ Figur. | Nager dans la joie شناور درياى شادمانى ومسرّت اولمق dans l'opulence شناور بحر غنا وثروت اولمق

On dit, qu'un homme nage dans son sang, pour dire, qu'il est tout couvert de sang سر تا پا ـ خون ريزانند مستغرقدر قانە باتمشدر ـ آلودۂ خوندر

Il signifie aussi, flotter sur l'eau, sans aller à fond *A.* طفو ـ نغوّ *P.* بر روى آب آمدن *T.* صويك يوزينه چيقمق || Le bois nage sur l'eau خشب صوده طفوّ ايدر ـ آغاج صويك يوزينه چيقار

Et ramer pour voguer sur l'eau *A.* تحريك المقذاف *P.* فه زدن *T.* كورك چكمك ـ كورك چكوب يورتمك

NAGEUR. Qui nage, qui sait nager *A.* سابح ـ سبّاح *P.* شناور *T.* يوزيجى ـ يوزيجى || Bon nageur سبّاح ماهر ـ Il se prend aussi, pour un batelier qui rame. V. Batelier.

NAGUÈRE ou NAGUÈRES. Depuis peu *A.* فى مطرف الايام ـ قبل مدة قليلة ـ قبل مدة ما ـ قبيل هذا الوقت *P.* پيش از اندك زمانى ـ پيش ازين *T.* بوندن اوّلجه ـ بوندن ايلروجه ـ بوندن اقدمجه || Cette ville naguère si florissante بوندن اوّلجه حال ريعانده اولان اول مملكت دلارا

NAÏF. Naturel, sans apprêt, sans fard *A.* عارى من التصنع ـ ساذج *P.* سادە ـ آزادۂ صنعت *T.* سادە || Une beauté naïve تصنعدن عارى حسن طبيعى ـ Il se dit aussi des hommes *A.* ساذج الخلق ـ صافى القلب *P.* سادە دل *T.* بون || C'est l'homme du monde le plus naïf جهانده بونك قدر سادە دل آدم يوقدر

Et qui représente bien la vérité, qui imite bien la nature *A.* ذو السداجة *P.* سادە ـ پر سادگى *T.* سادەلكى اولان || Faire une description, une relation, une peinture naïve de quelque chose بر شيئى سادەلك ايلە وصف ـ وتقرير ونقل وتصوير ايتمك ـ سداجته مقارن صورت ايلە Il y a quelque chose de naïf dans tout ce qu'il fait در ايشنده بر كافۂ افعالنده بر نوع سداجت وار در ـ نوع سادەلك وار در ـ Et qui n'est pas étudié || Il a quelque chose de naïf dans l'humeur, dans l'esprit, dans l'air خلق ومزاجنده وفكر وعقلنده وشكل وسيماسنده بر نوع سداجت وار در || Il a des manières naïves et agréables اوضاع واطوارنده لطف وسداجت وار در

Il se dit aussi en mal, et signifie, qui est trop ingénu dans sa simplicité *A.* ابله *P.* سادە لوح *T.* اونوز || Un amour-propre naïf حبّ نفس ابلهانه

NAIN. Qui est d'une taille très-petite *A.* نغاش ـ نغاشى ـ قلطى *P.* زاد خوست ـ كوته قد *T.* جوجه || Un joli nain بر دلبر جوجه Vous êtes un nain auprès de lui فلانك يانندە جوجه كبى سك

Il se dit aussi des arbres *A.* داسى *P.* كوته *T.* بودور || Planter des arbres nains اشجار داسيه غرس ايتمك ـ بودور آغاجلر ديكمك

NAISSANCE. Action de naître *A.* ولادت *P.* زايش *T.* طوغمه || Heureuse naissance ولادت متيمّنه Depuis la naissance de Notre-Seigneur jusqu'à présent ميلاد حضرت عيسيدن بو آنه كلنجه ـ حضرت عيسينك وقت ولادتندن بو آنه قدر À sa naissance وقت ولادتنده ـ تولدى وقتنده Les astres qui présidaient à sa naissance آن ولادتنده مقارن اولان كواكب Le lieu de sa naissance *A.* محل الولادة ـ مولد ـ مسقط الرأس *P.* زاد وبوم *T.* بر كمسنەنك طوغديغى ير Il est sourd et muet de naissance آنادن طوغمه اصمّ وابكمدر

Et suivant les astrologues, le moment auquel naît un enfant, en égard à la disposition des astres *A.* طالع الولادة ـ كوكب الولادة || Les astrologues ont bien observé sa naissance اهل نجوم طالع ولادتنده نظر ايلديلر ont fait la figure de sa naissance اهل نجوم ولادتى طالعنك زايچەسنى ترتيب ايلديلر

Il signifie aussi, race, extraction *A.* نسب ـ عرق ـ اصل *P.* تبار *T.* صوى || Haute naissance نسب عالى Être de grande naissance عالى تبار اولمق ـ كريم النسب اولمق d'une naissance abjecte, basse دنى النسب ـ لئيم النسب اولمق obscure مجهول النسب اولمق honteuse معيوب النسب اولمق On n'a pu savoir quelle était sa naissance اصل ونسبى نه اولديغى بيلنمدى Pour réparer le vice de sa naissance عرق ونسبنك عيبنى تعمير ايچون

Et noblesse *A.* اصالت ـ نجابت ـ كرم العرق والنسب *P.* بلندئ تبار ـ بهزادى *T.* اصلزادەلك ـ زادەلك || Ils ont du mérite tous deux, mais l'un a l'avantage de la naissance ايكيسى دخى ارباب استحقاقدندر لكن بريسنده اصالت ايكيسنده دخى بضاعۂ اهليت وار ـ فضيلتى دخى وار در انجق بريسنده ذات جهتيله تفضل وامتياز دركار در C'est un honnête homme, mais il n'a point de naissance اهل عرض بر آدمدر انجق اصالتى يوقدر C'est un homme sans naissance مايۂ اصالتدن بى بهره در

Et origine, commencement *A.* طلوع *P.* سر - رو نمایی
T. نمایی || چیقمه - کورنمه - باش کوسترمه La naissance des
fleurs طلوع ازهار de la verdure یشللکک - طلوع نباتات
رو نمایی - طلوع شمس La naissance du jour چیقدیغی وقت
خورشید - کونشک باش کوسترمسی - چیقمسی

Figur. *A.* ظهور - حدوث - نشأت *P.* پیدایی *T.* میدانه
|| پیدا اولمه - چیقمه La naissance du monde حدوث عالم
d'un État, d'une ville بر دولتک وبر بلده نک ظهور
de l'hérésie ونشأتی رفض وبدعتک نشأتی C'est de là que
les désordres, les troubles prirent naissance فتنه واختلال اندن
نشأت ایلدی Étouffer une sédition dans sa naissance فتنه
- وعصیانی همان حین حدوث ونشأتنده تسکین ایتمک
نائرهٔ عصیانی عقیب حدوثنده اطفا ایتمک

NAISSANT. Qui naît, qui commence à paraître *A.* حادث -
T. نو رسته - نو ظهور - نو پیدا *P.* طالع - جدید الظهور
شمس || بلورمکه باشلامش - چیقمغه باشلامش Jour naissant
طالع Fleurs naissantes ازهار جدید الظهور Arbres naissants
عشق نو اشجار نو رسته - اشجار حادثه Amour naissant
پیدا République naissante جمهور - جمهور جدید الظهور
مستجد compagnie شرکت حادثه

NAÎTRE. Venir au monde *A.* تولد *P.* زاییدن *T.* دنیایه
هنوز تولد || طوغمق - کلمک Un enfant qui vient de naître
هنوز پا نهادهٔ مهد وجود - طفل نو زاد - ایتمش صبی
معصوم اولمش Naître de sang illustre عرق کریمدن تولد
اابای جلیل الشان اولادندن اولمق - ایتمک Il est né
Français فرانساوی الاصل اولدرق دنیایه کلدی Il lui est
né un fils بر ارککک اولادی دنیایه کلدی Tout ce qui naît
est sujet à mourir *A.* کل نفس هالک الا وجهه *T.* دنیاده هر
بطن شی هالک وفنا پذیر اولور Naître aveugle, boiteux
مادردن اعمی واعرج اولدرق تولد ایتمک Naître de parens
obscurs عرق لئیمدن متولد اولمق - Il se dit aussi en par-
lant du Fils de Dieu || Le Verbe est né avant tous les temps
کلمة الله من الازل تولد ایتمشدر Le Verbe naît éternellement
du Père d'une manière ineffable کلمة الله ممتنع الوصف
- اولدجق وجه وصورت ایله من الازل مولود عن الابدر
On dit, Naître poète, peintre, musicien, pour dire, avoir des
dispositions naturelles à ces sciences بطن مادردن شاعر ویاخود
مصور ویاخود موسیقیدان اولمق

On dit aussi, Être né pour une chose, pour dire, avoir un
talent naturel, une grande disposition pour une chose *T.* خلق
اولمق || C'est un homme qui est né pour la guerre حرب
ایچون خلق اولنمش بر آدمدر

Il se dit aussi des végétaux qui commencent à paraître *A.*
T. سر نمودن - رو نمودن *P.* طلوع - اجدار - نبوت - نبت
نبات طلوع || کورنمک - چیقمق L'herbe commence à naître
اوت چیقمغه - گیاه ظهوره باشلادی - واجداره بدء ایلدی
اجناس شکوفه موسم باشلادی Les fleurs naissent au printemps
- بهارده طلوع ایدر On dit aussi, Le jour commence à naître
آفتاب عالمتاب کنارهٔ افقدن - شمس طلوع ایتمکده در
رو نمای ظهور ایتمکده در

Figur. Prendre origine, être produit *A.* نشأت - تولد -
T. بدید آمدن - پیدا شدن - زادن *P.* ظهور - تکون
بو جدول ایکی || چیقمق Ce ruisseau naît à deux lieues d'ici
ساعت مسافده نشأت ایدر Les orangers ne naissent que
dans les pays chauds پورتقال آغاجلری ممالک حاره دن
غیری محلده تکون ایتمز L'Empire Romain ne faisait que
de naître dans le temps où... فلان وقتده روما دولتی هنوز
بو نشأت وظهوره باشلامش ایدی Cela naît de faiblesse
کیفیت ضعفدن نشأت ایدر Les affaires naissent les unes
des autres امور ومصالح بری برندن متولد اولور Il est né
de là une foule de procès بوندن قتی چوق دعوالر نشأت
تکون ایتمشدر - دعاوی کثیره تولد ایتمشدر - ایتمشدر

Il se dit aussi des choses qui commencent à paraître tout à
coup, ou simplement à commencer *A.* حدوث - بروز - ظهور -
- قوپمق *T.* پیدا شدن - برانگیخته شدن *P.* سنوح - تحدث
|| میدانه چیقمق Le tremblement de terre fit naître des îles
en des lieux où il n'y en avait jamais eu وقوعه کلان حرکت
ارض مقدما وجودی اولمیان نیچه جزیره لرک ظهورینه
بو علاقهٔ عشق سبب اولمشدر J'ai vu naître cet amour
ومحبتک بدایت ظهوری مشهودم اولمشدر Cela m'en a
fait naître la pensée بو کیفیت درونمده فلان خاطره نک
سنوحنه بادی اولمشدر Cela fit naître une haine irréconciliable
entre eux بو کیفیت بینلرنده اصلاح قبول ایده میه جک
بینلرنده - بر عداوت عظیمه نک سنوحنه بادی اولمشدر
بغض وعداوت ممتنع الالتئامک حدوثنه بادی اولمشدر
Cela peut faire naître de grands soupçons بو حالت عظیم

پیدا اولمسند بادی ـ وجسیم مظنه‌لر ظهورینه سبب اولد بیلور

NÉ. *A.* متولد ـ مولود *P.* زاییده ـ زاده *T.* طوغمش || Un enfant nouvellement né یکی طوغمش چوجوق ـ طفل نو زاد Aveugle né *A.* اعماء عن بطن امه ـ ضریر ـ اکمه *P.* کور مادر زاد *T.* آنادن طوغمه کور

Il se dit aussi de certain droit qui est attaché à quelques dignités. Ainsi l'on dit, que l'archevêque de Paris est conseiller d'honneur né du Parlement de Paris پارس متره پولیدی حسب المقام پارس پارلامنتوسنک طبیعتیله مستشاری پایه‌سنده در

BIEN NÉ. Né d'une famille honnête *A.* معروف النسب *P.* بهزاد ـ مردم زاده *T.* آدم اولادی ـ کشی زاده || Un homme bien né کشی زاده آدم ـ بر مرد معروف النسب — Il signifie aussi, qui a de bonnes inclinations *A.* کریم ـ کریم الشیم النقیبة *P.* نیکخو ـ ستوده منش *T.* صوی || Un enfant bien né صوی چوجوق ـ طفل کریم الشیم

MAL NÉ. Qui a de mauvaises inclinations *A.* سیئی الشیم ـ سیئی النقیبة *P.* بد خو ـ بد منش ـ بد زاد *T.* صویسز || Une fille mal née صویسز بر قز

NOUVEAU-NÉ. Qui vient de naître *A.* مولود جدید *P.* نو زاد *T.* هنوز طوغمش ـ یکی طوغمش

PREMIER-NÉ. Le premier enfant mâle *A.* ولد کبیر *P.* فرزند نخستین *T.* ایلک ارککک چوجوق

NAÏVEMENT. Avec naïveté *A.* بصفوة ـ بسداجة البال ـ القلب *P.* ساده دلانه *T.* بونلق ایله ـ بونجه || Parler naïvement صفوت قلب ایله سویلمک Avouer naïvement une chose بر شیئی ساده دلانه اعتراف ایتمک

NAÏVETÉ. Ingénuité *A.* صفوة القلب ـ سداجة الطبع *P.* صافدرونی *T.* بونلق || La naïveté des paysans روستاییلرک صافدرونلغی d'un jeune enfant بر طفل نورسته‌نک سداجت طبعی

Et simplicité naturelle avec laquelle une chose est exprimée *A.* سداجت *P.* سادگی *T.* ساده‌لک || Il y a beaucoup de grâce et de naïveté dans ses expressions, dans son style تعبیراتنده وسبک وانشاسنده لطافت وسداجت وار در Cela est dépeint avec une naïveté et une vérité admirables بو حالت بادئ حیرت اولهجق صورت سادگی وسداجت وطور صدق وحقیقت ایله وصف وتصویر اولندی

Et simplicité niaise *A.* بلاهت *P.* ساده لوحی *T.* اوڭوزلق

NANTIR. Donner des gages pour assurance d'une dette *A.* اعطاء الرهن ـ تأمین بالرهن *P.* گرو دادن ـ گرویدن *T.* امانت ویرمک || Cet homme ne prête point, si on ne le nantit auparavant رهن ایله تأمین اولنمدقچه اودنج اقچه ویرمز ـ بلا رهن قرض اقچه ویرمز Il faut qu'on le nantisse اعطای رهن ایله تأمین اولنمسی اقتضا ایدر

On dit en termes de Pratique, Se nantir de l'effet d'une succession, pour dire, s'en saisir par précaution, sauf à rapporter اثبات حق وراثت ایتمک شرطیله ترکه‌یی امانةً ضبط ایتمک ـ اثبات حق وراثت ایدنجیه قدر ترکه‌یه وضع ید تصرف ایتمک

NANTISSEMENT. Ce que l'on donne à un créancier pour sûreté de son dû *A.* رهن pl. ارهان *P.* گرو *T.* امانت || On lui a donné des pierreries en nantissement فلانه مجوهرات رهن اولدرق ویرلمشدر

NAPEL. V. Aconit.

NAPHTE. Espèce particulière de bitume *A.* نفط *P.* روغن نفت *T.* نفت یاغی

NAPPE. Linge dont on couvre la table *A.* غطاء السماط *P.* دراز خوان ـ دستار خوان *T.* سفره پشکیری

On dit figur., La nappe est toujours mise dans cette maison, pour dire, qu'on y trouve toujours à manger بو خانده سماط دائما میدانده در ـ طعام دائما آماده ومهیا در

Il se dit aussi, d'un filet qui sert à prendre des oiseaux. V. Filet.

NARCISSE. Plante *A.* نرجس *P.* نرگس ـ مرزان *T.* زرین ـ زرین قدح || Narcisse simple, double یالین قات زرین وقاتمر زرین

NARCOTIQUE. Qui assoupit *A.* مخدر ـ مسبت ـ مختر *P.* خواب آور ـ سست ساز *T.* اویقو کتوریجی ـ کوشدیجی || Remède narcotique دوای مختر L'effet des narcotiques peut être dangereux مختراتک اعمالنده احتمال خطر وار در

NARD. Plante aromatique *A.* سنبل رومی *P.* ناردین

NARGUER. Braver avec mépris *A.* استحقار *P.* خوارسازانه نگرستن *T.* بر کمسنه‌یی خوارسنمق || Narguer ses ennemis اعداسنی استحقار ایتمک

NARINE. L'une des ouvertures du nez par laquelle on respire *A.* نقب الانف ـ نخرة الانف *P.* سوراخ بینی *T.* برون

دلیکی || Narine droite نخرهٔ یمنا ـ صاغ برون دلیکی gauche نخرهٔ یسرا ـ صول برون دلیکی ـ برونک صول دلیکی Le sang lui coulait par les narines برونک ایکی دلیکندن قان آقار ایدی

NARQUOIS. Homme fin, rusé *A.* ختّار ـ مکّار *P.* حیله باز *T.* دوباره‌جی ـ On dit, Parler narquois, pour dire, parler un certain jargon qui n'est entendu que de ceux qui sont d'intelligence pour tromper quelqu'un. V. Jargon, en ce sens.

NARRATEUR. Celui qui raconte quelque chose *A.* راوی pl. رواة ـ حاکی ـ ناقل pl. نقلة *P.* سخن سرا *T.* حکایت ایدن || C'est un narrateur ennuyeux بر ناقل موجب الملالدر ـ اوصاندریجی بر راویدر

NARRATIF. Qui appartient à la narration *A.* متضمّن الحکایة ـ منتظم علی سیاق الحکایة *P.* متعلق سخن سرایی *T.* حکایته دائر ـ حکایت صورتنده || Style narratif حکایت سیاقنده سبک وعباره Poésie narrative حکایت صورتنده بر منظومه Procès verbal narratif du fait حکایت حالی متضمّن کشف اعلامی Mémoire narratif de ce qui s'est passé à la réception d'un ambassadeur ایلچینک ملاقاتنده جریان ایدن احوالک حکایتنی متضمّن بر قطعه تقریر

NARRATION. Récit *A.* حکایة pl. حکایات ـ روایة pl. روایات *P.* داستان سرایی ـ گزارش *T.* نقل || Belle narraion حکایت جمیله ـ کوزل تقریر simple, naïve, sans ornement تکلّف وتصنعدن عاری ساده‌جه حکایت obscure, confuse, sèche مبهم ومشتبه وقوری بر حکایت historique بر ماجرانک حکایتی ـ جریان ایتمش احوالک oratoire قاعدهٔ خطابت اوزره حکایت کلام Le fil de la narration سلک حکایت ـ سر رشتهٔ حکایت Demosthène excelle dans la narration علمای فنّ بلاغتدن فلان کمسنه حکایت احوال خصوصنده ممتاز ومستثنا در

NARRÉ. Discours par lequel on raconte quelque chose *A.* قصّة pl. قصص *P.* داستان *T.* قصّه || Narré long, ennuyeux قصّهٔ طویله وداستان ملال انگیز Il a insinué dans son narré que... بسط ایلدیکی قصّه‌ده بونی اشراب ایلدیکه

NARRER. Raconter *A.* قصّ ـ روایت ـ تقریر الکلام ـ نقل ـ حکایت *P.* گزارشتن ـ نقل کردن *T.* تقریر ایتمک ـ نقل ایتمک || L'une des premières qualités d'un historien est de bien narrer بر وقایع نویسه کوره اقدم معارف فنّ نقل وحکایتدر Il narre agréablement صورت حسنه ایله تقریر کلام ایدر

NARVAL. Poisson armé d'une corne *A.* کرکدن بحری

NASAL. Il se dit des lettres qui se prononcent du nez *A.* pl. حروف غنّة

Et des muscles, fentes, etc. qui font partie du nez *A.* خشارم الرأس *T.* برون کمرتلکلری

NASALEMENT. Avec un son nasal *A.* غنّاً *P.* خمخمه گونه *T.* ککزدن سسلندرک || Cette lettre doit être prononcée nasalement بو حرف غنّاً تلفّظ اولنمق اقتضا ایدر

NASARDE. Chiquenaude sur le nez. V. Chiquenaude || Donner une nasarde برونه بر فسکه اورمق

NASARDER. Donner des nasardes *A.* انقاع *T.* برونه فسکه اورمق

NASEAU. L'une des ouvertures du nez par lesquelles l'animal respire *A.* نخرة الانف البهایم *P.* سوراخ بینیٔ حیوان *T.* حیوانک برونی دلیکی || Un cheval qui a les naseaux fort ouverts برونی دلیکلری پک آچق اولان ات

NASILLARD. Qui nasille *A.* اغنّ ـ اخنّ ـ ادغم *P.* خمخمه کنان *T.* خمخم ـ ککزک || C'est un nasillard خمخمدر

NASILLER. Parler du nez *A.* غنّ ـ اغنان ـ خنخنة *P.* خمخمه کردن ـ با خمخمه گفتن *T.* خمخم سویلمک ـ ککزدن سویلمک

NASSE. Instrument d'osier servant à prendre du poisson *A.* سفط الصید السمک *P.* سپد شکار ماهی *T.* بالق آولیه‌جق سپد

NATAL. Il se dit du temps et du lieu de la naissance *A.* مولد ـ میلاد *P.* زادگاه ـ زادگه *T.* طوغش یری || Pays natal *A.* مولد ـ مسقط الرأس *P.* زاد بوم ـ زاد بود *T.* طوغش یوردی L'air natal *A.* هواء المولد *P.* هوای زادبوم *T.* بر کمسنه‌نک طوغدیغی یری هواسی Le jour natal *A.* یوم المولد ـ یوم المیلاد *P.* روز زایش *T.* بر کمسنه‌نک طوغدیغی کون

NATATION. L'art de nager *A.* سباحت *P.* شنا ـ شناوری *T.* یوزمه || La natation est bonne pour la santé امر سباحت صحّت وجودی مؤیّدر

NATIF. Terme relatif au lieu où l'on est né *A.* مولود ـ اصلی ـ ابن *P.* زاده ـ بومی *T.* طوغمه || Il est natif de Paris پارس شهرنده مولود در ـ پاریسی الاصلدر d'Égypte مصرده مولود در ـ مصری الاصلدر ـ ابنای مصردندر ـ مصرده طوغمه در

On dit, De l'or natif, pour dire, de l'or qui a été tiré de la terre tout formé, et non dans l'état de mine *A.* ذهب ـ عقيان *P.* زر رسته *T.* يردن بتمش آلتون Et de l'argent natif نابت *A.* لجين نابت *P.* سيم رسته *T.* يردن بتمش كمش

NATION. Tous les habitans d'un pays, qui ont une origine commune, parlent le même langage, et qui ordinairement obéissent au même gouvernement *A.* امّت pl. امم ـ قوم pl. اقوام ـ ملّت pl. ملل || Nation puissante ملّت قويّة ـ ملّت قويّة ـ قوم صحراب belliqueuse, guerrière قويّ الاقتدار ـ المكنة حرب وضرب ايله مألوف ـ ملّت نبرد آزما ـ ملّت جنكاور civilisée قوم مهذّب الاخلاق policée ظرافت ايله ملّت peu considérable مألوف اولمش ملّت چندان جسيم اولميان barbare غليظ الخلق بر ملّت sauvage امّي ملّت ـ بر ملّت méchante ملّت وحشيّة ملّت خبيثة Chaque nation a ses coutumes, ses moeurs هر ملّتك كندويه مخصوص رسوم وعادات وآيين واخلاقي وار Il n'a aucun des défauts de sa nation در ملّتنه مخصوص اولان عيوب وقبايحدن هيچ بريسي كندوده موجود دكلدر La nation Mahométane, musulmane امّت محمّديّة ـ ملّت اسلاميّة Allemande, Italienne ملّت آلمانيّة ـ ملّت اتاليا ـ آلامانلو ـ اتاليالو L'humeur, le génie d'une nation بر ملّتك مزاجي وعقلي Toutes les nations de la terre ربع مسكونده موجود كافّهٔ ملل واقوام ـ چار اقطار زمينده موجود بالجمله امم واقوام Les nations septentrionales, méridionales ملل شماليّة وامم واقوام جنوبيّة

NATIONAL. Qui est de toute une nation *A.* ملّي *T* ملّتك ملّتك عموم جمعيّتي ـ ملّت جمعيّتي || Assemblée nationale Garde nationale ملّت عسكري Concile national امور دينيّة دائر ملّت مشورتي

NATIVITÉ. Naissance. *A.* ميلاد Il ne se dit qu'en ces phrases: La nativité de Notre-Seigneur ميلاد حضرت عيسى de la Vierge ميلاد حضرت بتول مريم de Saint Jean-Baptiste ميلاد حضرت يوحناى معمّد

Il se dit, en termes d'Astrologie, de la disposition des astres, au moment de la naissance de quelqu'un *A.* طالع الولادة || Les astrologues ont fait le thème de sa nativité ارباب نجوم ولادتي طالعنك زايچهسني ترتيب ايتمشلر در

NATRON, ou NATRUM. Sel alcali naturel, qui se trouve à la surface de la terre *A.* نطرون ـ بورق ارمني *P.* بورهٔ ارمني *T.* لطرون

NATTE. Sorte de tissu de paille ou de jonc *A.* بارية ـ طليل pl. اطلّة *P.* بوريا *T.* حصير || Clouer de la natte sur un plancher دوشمه حصير اوزرنده Coucher sur de la natte حصير اوزرنده حصير ميخلمق ياتمق

Il se dit aussi de toutes sortes de tresses de fil, de soie, etc. *A.* ضفيرة ـ سراد *P.* تافته *P.* اوركو || Une natte d'or et d'argent آلتون وكمش اوركوسي de cheveux شعر ضفيرهٔ ـ صاچ اوركوسي

NATTER. Couvrir de natte *A.* تغطية بالبارية *P.* با بوريا پوشانيدن *T.* حصير ايله قاپلمق || Natter les murailles d'une chambre ديوارلرينه ـ اوطهنك ديوارلريني حصير ايله قاپلمق le plancher d'une salle ديوانخانهده فرش بوريا حصير قاپلمق حصير دوشهمك ـ ايتمك

On dit, Natter des cheveux, les crins d'un cheval, pour dire, les tresser en natte *A.* تضفير ـ ضفر *P.* تافتن *T.* اورمك

NATTIER. Celui qui fait des nattes *A.* بوّار *P.* بورياگر *T.* حصيرجي

NATURALIBUS, Mot Latin. On dit, In naturalibus, pour dire, dans l'état de nudité *A.* على حال العرى *P.* درحال برهنگي *T.* چپلاق ايكن || Il m'a surpris in naturalibus چپلاق اولديغم حالده بغتةً يانمه كلمشدر ـ بغتةً بني بصدي

NATURALISATION. Acte par lequel un étranger est naturalisé *A* دخول في سلك الابناء البلد ـ استلال ـ تملّل *P.* پذيرايئ شان هملّتي *T.* ملّتلنمه || Depuis sa naturalisation, il peut disposer de son bien كيف ما تملّلي وقتندنبرو مال وملّني يختار اداره‌يه مرخّص ومأذوندر Obtenir des lettres de naturalisation ابناى بلد ـ استلالي ناطق برات تحصيل ايتمك سلكنه دخولني ناطق

NATURALISER. Donner à un étranger les droits et les priviléges dont jouissent les naturels du pays *A.* اعطاء الشان الاستلال ـ ادخال في سلك الابناء البلد *P.* شان هملّتي دادن *T.* ملّتلندرمك || Il est étranger, il faut des lettres du gouvernement pour le naturaliser اجنبي اولمغله سلك ابناى بلده ادخالي برات مخصوصه محتاجدر

Il se dit aussi des plantes que l'on apporte dans un pays, et qui y réussissent *A.* تأهيل *P.* اهلي كردانيدن *T.* يرلو ايتدرمك ـ يره آلشدرمق || On est parvenu à naturaliser cette plante en

بو نباتك اوروپا اقليمنده تأهيلى ميسّر اولمشدر Europe

Et des mots et des phrases que l'on transporte d'une langue en une autre *A.* ادخال فى اللسان || L'usage seul peut naturaliser les mots étrangers برلسانده الفاظ اجنبيّه انجق كثرت استعمال ايله ادخال اولنه بيلور C'est une phrase Italienne, qui n'est pas encore naturalisée en Français هنوز فرانسه لساننه ادخال اولنمامش تاليانى برعباره در

NATURALISÉ. *A.* داخل فى سلك الابناء البلد ـ متملّل *P.* فلان ملّت ايلـه ـ ملّتلنمش *T.* پذيراى شان هم‌ملّتى برلشمش

NATURALISME. Qualité de ce qui est naturel *A.* كيفيّت طبيعيّة || Le naturalisme d'un prétendu prodige بر معجزهٔ كاذبه‌نك كيفيّت طبيعيه‌سى

Et le système de ceux qui attribuent tout à la nature *A.* مذهب الطبيعيّين

NATURALISTE. Celui qui s'applique à l'histoire naturelle *A.* متتبّع الطبايع الاشيا || Aristote était un grand naturaliste حكيم ارسطو اعظم متتبّعين طبايع اشيا ايدى Les ouvrages des naturalistes اهل علم ـ متتبّعين طبايع اشيانك تأليفاتى طبايع اشيا اولنارك

NATURALITÉ. État de celui qui est naturel d'un pays *A.* ابن البلديّة *T.* يرلولك || Droit de naturalité استحقاق ابن بلديّت ـ Lettres de naturalité, les lettres par lesquelles le prince accorde le droit de naturalité à un étranger استحقاق ابن بلديّتك اعطاسنى ناطق جانب پادشاهيدن ويريلان برات

NATURE. L'universalité des choses créées *A.* pl. مخلوقات ـ موجودات ـ كائنات ـ ممكنات || Dieu est l'auteur et le maître de la nature بارى تعالى حضرتلرى كافّهٔ ممكناتك موجد وحاكميدر L'ordre qui règne dans toute la nature كافّهٔ موجوداتده بديهى الثبوت اولان حسن انتظام وانتساق Il n'y a rien de si beau que le soleil dans toute l'étendue de la nature كافّهٔ كائناتك احسن واعلاسى نيّر اعظمدر Toute la nature nous prêche qu'il y a un Dieu كافّهٔ كائنات وجود ربّ العالميند دليل وشاهد در Étudier dans le grand livre de la nature دفتر كبير موجوداتى عين اعتبار ايله مطالعه ايتمك

Et l'ordre établi pour l'existence des choses et la succession des êtres *A.* نظام الخلقة *P.* انتظام ـ ترتيب آفرينش نظام وترتيبى *T.* آفرينش || برادلشك Pénétrer dans les secrets de la nature اسرار نظام خلقتك كنهنه واصل اولمق La nature est admirable jusque dans les moindres choses نظام خلقت اك ادنا شيلره وارنجه حيرتفرماى عقول اولمجق Les lois de la nature نظام خلقتك بر كيفيّت غريبه در احكامى

Il se dit aussi de la force active qui a établi cet ordre, et qui le conserve suivant certaines lois *A.* قدرت ـ طبيعت || La nature ne fait rien en vain طبيعت هيچ برشىء عبث يره فعله كتورمز La nature répand ses dons, ses richesses partout طبيعت هر طرفه نشر مواهب وعطايا وبسط آثار يسار ايدر قدرت عطاياى عميمة البركاتنى هر طرفه ـ وغنا ايدر قوّت طبيعت نشر ايدر La nature commence à s'affaiblir en lui فلانك ذاتنده مشرف تنزّل وانحطاط اولمقده در Vivre selon le cours de la nature مجراى طبيعته تبعيّت ايله كچنمك ـ On dit, Forcer nature, pour dire, vouloir faire plus qu'on ne peut *T.* جبر طبيعت ايتمك

Il se prend aussi, pour la propriété de chaque être particulier || Telle est la nature du feu نار بو در طبيعت Il est de la nature de l'aimant de... مقناطيسك مقتضاى طبيعيسى بو در كه ـ Et pour cette lumière qui est née avec l'homme, et le rend capable de discerner le bien d'avec le mal || La nature nous enseigne d'honorer père et mère والدين حقنده ايفاى لازمهٔ توقير واحترام اولنمسنى طبيعت تلقين ايدر Cela est conforme à la nature اصول طبيعته موافق بر معنا در

Il se prend aussi, pour le mouvement par lequel l'homme est porté vers les choses qui peuvent contribuer à sa conservation *A.* سوق الطبيعة || La nature demande telle chose pour sa conservation وقايه‌سنه مدار اولمق اوزره طبيعت بويلا سوق طبيعتك مقتضاسنى سوق ايدر Contenter la nature سوق طبيعته ايفا ايتمك Suivre l'instinct de la nature سوق طبيعته تبعيّت ايتمك

On dit, Être ennemi de la nature, pour dire, s'opposer à ce que la nature demande ـ حكم طبيعته مخالفت ايتمك حكم طبيعتك ضدّينه وارمق ـ طبيعتك خلافنه وارمق

On dit, Payer le tribut à la nature, pour dire, mourir *T.* قضاى نحب ايتمك

Il se prend aussi pour Complexion *A.* مزاج || Il est bilieux

de sa nature صفراوی المزاجدر mélancolique de nature حسب المزاج سوداویدر - سوداوی المزاجدر

Il se dit aussi d'une certaine disposition et inclination de l'âme *A.* طبع - جبلت *P.* سرشت - منش *T.* خوی || Une nature heureuse طبع سلیم perverse طبع مفسدت آلود Il est enclin de sa nature à ce vice حسب - بالطبع بو قباحته مایلدر الجبلة

On dit proverb. L'habitude est une autre nature عادت مستمرة طبیعت ثانیه مثابه‌سنده در

Il se dit aussi, de tout ce qui constitue tout être créé ou non créé *A.* ذات || La nature divine ذات ربانیه humaine ذات بشریه angélique ذات ملکیه Le Verbe s'est uni avec la nature humaine کلمة الله ذات بشریت ایله متحد وملتحق اولمشدر

Et de l'état naturel de l'homme, opposé à l'état de grâce *A.* ناسوت - ناسوتیت || La nature corrompue کسب فساد ایتمش حال ناسوتیت La nature est fragile حال ناسوتیت سریع الانکسار در

NATURE, signifie aussi, sorte, espèce *A.* نوع - جنس *P.* گونه *T.* دکلو - مقوله || Je n'ai point vu d'arbres de cette nature بو دکلو - بو جنس آغاج اصلا مشهودم اولمش دکلدر آغاج هیچ کوردیکم یوقدر Qui a jamais vu des affaires de telle nature? اول - بو نوع امور کیمک مشهودی اولمشدر مقوله اموری کیم کوردی J'aimerais mieux une autre nature de biens بشقه بر کونه مال اولسه زیاده حظ ایدر ایدم

On dit, Payer en nature, pour dire, avec les productions naturelles du sol *A.* عیناً ادا || Une rente seigneuriale payable en nature عیناً ادا اولنمق شرطیله مربوط اولان صاحب ارض عوایدی

NATUREL. Qui appartient à la nature *A.* طبیعی - جبلی - فطری || Loi naturelle حکم طبیعی Les lumières naturelles معارف فطریه - انوار طبیعیة دانش ومعرفت les forces قوای طبیعیة les causes اسباب طبیعیة Les besoins naturels حاجات طبیعیة Le cours naturel des choses مجرای طبیعی احوال l'ordre naturel نظام طبیعی احوال Il est naturel à chacun de vouloir se conserver هرکس محافظهٔ نفس قیدنده اولمق امر طبیعیدر - امر جبلیدر - Et qui est hors de l'usage commun امر غیر عادی - امر غیر طبیعی || Ce n'est pas une chose naturelle امر عادی دکل - امر طبیعی دکلدر Ce n'est pas une chose naturelle qu'il ait été guéri d'une si grande blessure en si peu de temps مدت قلیله ایچنده اول مقوله جراحت جسیمه‌دن شفایاب اولمسی امر طبیعی دکلدر - شفا بولمسی امر عادی دکلدر - On dit, qu'une chose n'est pas naturelle, lorsqu'on y soupçonne quelque supercherie *T.* قانون طبیعته منافی || Il faut qu'il y ait quelque supercherie là-dessus, car cela n'est pas naturel بو شی قانون طبیعته منافی بر کیفیت اولمغله تحتنده بر حیله اولملو در - On dit, Prendre une chose dans son sens naturel, pour dire, l'interpréter selon le sens qui se présente *T.* برکلامی معنای طبیعیسی اوزره توجیه ایتمک || Le sens que vous donnez à ce passage n'est pas le sens naturel بو فقره‌یه ویردیککک معنای طبیعیسنه موافق دکلدر - معنا معنای طبیعی دکلدر

On appelle Enfant naturel, un enfant né hors mariage *A.* ولد غیة V. Bâtard.

Et parties naturelles, les parties destinées à la génération *A.* آلات التناسل

NATUREL. Qui n'est point déguisé, mais tel que la nature l'a fait *A.* ذاتی - طبیعی || Ce vin est naturel بو باده طبیعیدر Ce baume est-il naturel ou artificiel? بو بلسنک طبیعیمی یاخود عملیمیدر Cet oiseau est peint, ce n'est pas sa couleur naturelle بو قوش نقش اولنمش اولمغله تویی ذاتی دکلدر - رنگی طبیعی دکلدر

NATUREL. Sans gêne, sans contrainte *A.* عاری من التکلف - خالی عن التکلف *P.* بی تکلف *T.* صیقندیسز || Il a l'air assez naturel صورت وسیماسی آثار تکلفدن خالیدر - عاریدر Les vers qu'il fait sont naturels اشعارنده اصلا تکلف یوقدر اشعاری صیقندیسزدر Son style n'est pas naturel سبکی - سبک وانشاسنده تکلف - وانشاسی تکلفدن خالی دکلدر واردر

En parlant d'un homme simple et franc, on dit, que c'est un homme naturel *A.* صافی البال *P.* صافدرون *T.* یورکی پاک

NATUREL. Propriété naturelle d'une chose *A.* طبیعت - جبلت *P.* سرشت *T.* طبیعت || Le naturel de l'homme c'est d'être sociable انسانک مقتضای جبلتی معاشر اولمقدر - انسان حسب الجبلة مونس ومعاشر در C'est le naturel de chaque

de chaque plante هر بو شئ كافّهٔ حيواناتده جبلّيدر animal C'est le naturel du feu de tendre en haut نباتده طبيعيدر نارك مقتضاى طبيعتى بالايه ميل ايتمكدر

Il se prend aussi, pour les sentimens que la nature inspire aux pères et aux mères pour leurs enfans, et à ceux-ci pour les premiers *A.* حنين جبلّى || C'est un enfant qui a beaucoup de naturel طبعنده مايهٔ حنيندن اثر بيله يوقدر

Et des sentimens d'humanité qu'on doit avoir pour tous les hommes *A.* انسانيّت *T.* مردمى *P.* رقّة القلب ـ مروّت || Il faut être sans naturel pour ne pas soulager un malheureux quand on le peut بر بيچارهنك اعانتنه همّت ايتمك بر كمسنهنك الندن كلديكى حالده مايهٔ مروّتدن كلّيّاً برئ رقت قلبدن ـ اولملو در كه حقّى اول همّتى دريغ ايليه بالكلّيه بى بهره اولملو در كه حقّى اجراسنى ايلميه

Il signifie aussi, inclination naturelle *A.* طبع ـ خلقت *P.* خو *T.* كيش ـ منش || Bon naturel طبع سليم ـ طبع كريم méchant طبع خبيث Il est jaloux, colère de son naturel طبعاً وخلقةً حسود وغضوبدر ـ بالطبع حسود وغضوبدر

Il se prend aussi, pour la forme naturelle de chaque chose *A.* وضع طبيعى ـ هيئت طبيعيّة || Cela est peint au naturel وضع طبيعيسى اوزره نقش وتصوير اولنمشدر — Il se dit aussi par opposition à l'art || Il y a beaucoup d'art et d'étude dans ce qu'il écrit, mais point de naturel كافّهٔ تحريراتنده تصنّع پك زياده در اصلا طبيعى بر شئ يوقدر

On dit, Les naturels du pays, pour dire, les habitans originaires *A.* اولاد الوطن *P.* زادگان بوم *T.* مملكتده طوغمه مملكتك طوغمه يرلولرى ـ اولنلر

NATURELLEMENT. Par une impulsion naturelle *A.* بالطبع *P.* از سرشت خود *T.* طبيعتيله || Tout retourne naturellement à son principe هر شئ بالطبع اصلنه راجعدر Tous les animaux aiment naturellement la conservation de leur être جميع حيوانات بالطبع محافظهٔ نفسه مايللر در Le lion est naturellement courageux آرسلان بالطبع بطش وجلادت ايله مجبولدر

Et par les seules forces de la nature *A.* بنفسه *P.* خود بخود *T.* طبيعتيله ـ كندو كنديته || Cela ne peut se faire naturellement خود بخود اولهجق شئ دكلدر — On dit aussi, qu'une chose ne se fait pas naturellement, pour dire, qu'elle n'arrive pas ordinairement طبيعتيله اولور شئ دكلدر — Et qu'une chose s'explique naturellement, c'est-à-dire, d'une manière simple بونك معناسى طبيعتيله بللو اولور

On dit, Écrire naturellement, c'est-à-dire, d'un style aisé *A.* تحرير بلا تصنّع *P.* بى كلفت نوشتن *T.* تكلّف وتصنّعدن عارى صورت ايله يازمق

Il signifie aussi, sans déguisement *A.* بلا رياء ـ بلا تصنّع *P.* بى ريا *T.* صاغدن صاغه || Parlez-moi naturellement بكا صاغدن صاغه سويله Il n'y va pas naturellement avec moi بنمله معاملهسى ريا وتكلّفدن عارى دكلدر

NAUFRAGE. Perte d'un vaisseau, causée par quelqu'un des accidens qu'on éprouve sur mer *A.* كسر السفينة ـ ايثاء السفينة *P.* شكستگئ كشتى ـ قضا زدگئ كشتى *T.* كمينك قضايه اوغرامسى || Le vaisseau a fait naufrage, mais l'équipage s'est sauvé كمى كرچه شكست اولمشدر انجق طايفهسى سلامت بولدى Ils firent naufrage sur un tel banc, à une telle côte كميلرى فلان قوملغك اوزرنده ياخود فلان ساحلده قضايه اوغرادى كسر وشكست اولمش Les débris d'un naufrage قضا زده اولمش سفينهنك انقاضى les restes شكست سفينهنك بقاياسى Une mer fameuse par plusieurs naufrages سفاين فراوان ايله شهرتيافته اولمش بر درياى هولناك — Figur. || Son honneur a fait naufrage كشتئ عرض وناموسى دوچار شكست اولمشدر On dit qu'il est ruiné, mais il lui reste encore des débris de son naufrage حالى خراب اولديغى تواتر يافتهٔ السنهٔ انام اولمش ايسه ده امور واحوالنه عارض اولان كسر وشكستك انقاضى هنوز باقيدر Voilà tout ce qu'il a pu sauver du naufrage قضا زده اولمش كشتئ احوالندن قورتاره بيلديكى اشيا اشته بوندن عبارتدر — On dit aussi, qu'un homme a fait naufrage au port, pour dire, que ses projets ont été renversés, au moment où il croyait les voir réussir كشتئ آمالى ساحل سلامتده لنگر انداز قرار اولمق صورتنده ايكن ناگهان دوچار كسر وشكست اولمشدر

NAUFRAGÉ. Il se dit de ce qui a fait naufrage *A.* منكسر ـ رهين بالكسر والتلف *P.* قضا زده *T.* قضايه اوغرامش || Vaisseaux naufragés دوچار ـ رهين كسر وتلف اولمش سفينهلر effets قضا زده اولمش اموال كسر وشكست اولمش

NAULAGE. Prix que les passagers payent au maître d'un vaisseau *A.* اجرة السفينة ـ نول *P.* كرايهٔ كشتى *T.* نولين

NAUMACHIE. Représentation d'un combat naval, donnée dans une fête publique T. شنلك ایچون کوستریلان محاربهٔ حربیّه

NAUSÉE. Envie de vomir A. جیشان النفس ـ غثیان النفس P. منش گردا T. کوکل بولانمسی || Il a eu de grandes nausées فلانه عظیم وشدید غثیان نفس عارض اولدی

NAUTIQUE. Qui a rapport à la navigation A. بحری P. دریایی T. دکزه متعلق || Cartes nautiques بحری خریطه‌لر Astronomie nautique فنّ نجوم بحری

NAUTONNIER. Celui qui conduit un navire, une barque A. رئیس السفینة P. ناخدا T. کمی رئیسی

NAVAL. Qui concerne les vaisseaux ou la navigation A. بحری P. دریایی T. دکزک ـ دکزه متعلق || Combat naval محاربهٔ دونانما جنکی ـ دکز جنکی ـ بحریّه bataille مقابلهٔ بحریّه armée دکز عسکری ـ عسکر بحری victoire ـ غزای بحری دونانما فتوحاتی force قوّت بحریّه

NAVÉE. Charge d'un bateau A. حمولة السفینة P. بار کشتی T. کمی یوکی || Il est arrivé au port deux navées de tuile لیمانه ایکی کمی یوکی کرمید واصل اولدی

NAVET. Plante A. شلجم ـ لفت P. شمانخ ـ بوشاد T. شلغم

NAVETTE. Outil de tisserand, qui sert à porter et à faire courir le fil, la soie, la laine A. موم P. مکوک T. مکیک || Faire courir la navette entre les fils et la trame مکیکی ایپک ایله آرغاج آره‌سنده ایشلتمک

NAVIGABLE. Il se dit tant des mers que des eaux douces où l'on peut naviguer A. قابل الجری ـ صالح لسیر السفینة السفینة P. قابل رفتن کشتی T. کمی یوربیه بیله‌جک || Cette mer est pleine d'écueils, elle n'est pas navigable بو بحر بو ـ شابلر ایله مالامال اولمغله سیر سفاینه صالح دکلدر ـ دریانک شابلری چوقلغندن اجرای سفاینه قابلیتی یوقدر درونده سیر سفاین ممکن دکلدر Ce fleuve est navigable dès sa source بو نهر محلّ نبوعندن برو سیر سفاینه صالحدر Canaux navigables سیر سفاینه صالح جدوللر

NAVIGATEUR. Qui fait des voyages sur mer A. ـ راکب البحر دکزه کزن T. بدریا رونده P. سفّار البحر pl. سافر البحر || Les découvertes des navigateurs دریاده سفر ایدنلرک کشف ایتدکلری شیلر

NAVIGATION. Voyage sur mer ou sur les rivières A. سفر بحری P. سفر دریا T. دکز سفری || Longue navigation سفر مدید بحر périlleuse هایل وخطرناک بر سفر بحری Cela gêne la navigation de la rivière بو کیفیت نهر ایچنده ـ سفاینک سیر وسفرینی تصعیب ایدر Il signifie aussi, l'art de naviguer A. فنّ السفر البحر P. فنّ سفر دریا T. دکز سفری صنعتی || Les peuples qui s'adonnent à la navigation فنّ سفر دریایه هوسکار اولان امم واقوام Rétablir le commerce et la navigation امر تجارتی وفنّ سفر دریایی کما فی السابق احیا ایتمک Il entend bien la navigation فنّ سفر دریایه وقوف تامّی وار در

NAVIGUER. Aller sur mer ou sur les rivières A. سیر ـ ابحار فی البحر P. بدریا روانه شدن ـ بدریا رفتن T. دکزه دکزه یوریمک ـ دکزه کزمک ـ سفر ایتمک || Naviguer le long des côtes دکزقییسی طوغریلغنده سفر ایتمک en pleine mer دکز اچیغنده یوریمک Après qu'ils eurent long-temps navigué دکزده وافر ـ دکزده مدّت مدیده سیر وسفر ایتدکدنصکره زمان کزدکدنصکره

Il se dit aussi tant de la manoeuvre que l'on fait faire à un vaisseau, que de la manière qu'il va sur mer A. اعمال السفینة P. کشتیرا بکار آوردن T. کمی قوللانمق || Une mer où il est malaisé de bien naviguer کمی قوللانمسی دشوار اولان استادانه اعمال سفینه Un pilote qui navigue bien بر بحر ایدن قولاغوز

NAVILLE. Petit canal d'irrigation A. ساقیة pl. ساقیات P. جدول T. صو آریغی V. Rigole.

NAVIRE. Vaisseau A. سفینة pl. سفن pl. جاریة ـ سفاین pl. || کمی T. کشتی P. مراکب بحریّة pl. جواری ـ مرکب بحری Grand navire کبیر سفینه vieux کهنه سفینه ـ سفینهٔ عتیقه Navire de cinquante tonneaux de port ـ اللی فوچی استیعاب ایدر سفینه اللی عدد فوچی‌یه متحمّل سفینه Navire qui est bon voilier سفینهٔ سریع الجری Bâtir, construire un navire انشای سفینه کمی یاپمق ـ ایتمک charger سفینه‌یی تحمیل ایتمک décharger یوکنی ـ سفینه‌نک حمولەسنی اخراج ایتمک چیقارمق mâter کمینک ـ سفینه‌یه نصب ستون ایتمک دیرکلرینی دوزمک équiper ـ سفینه‌یی تجهیز ایتمک کمی‌یی دوناتمق fréter کمی‌یی ـ استیجار سفینه ایتمک نول ایله طوتمق La construction d'un navire سفینه‌نک صورت ترکیب وانشاسی Les parties, les membres d'un navire اجزای سفینه Un navire marchand بازرکان کمیسی ـ تجار سفینه‌سی

Capitaine de navire کمی رئیسی patron کمینک قوجه رئیسی

Navire Argo. Nom d'une constellation *A.* سفینة النوح

NAVRER. Blesser *A.* جرح — تجریح *P.* زخم زدن *T.* — مجروح الفؤادم — Figur. || J'en ai le coeur navré یاره‌لمق — یورکم یاره‌لو در — زخمخورده یم — دلم زخمخورده در

NE. Particule négative *A.* لم — لا *P.* نه — مَ *T.* م || Il n'a pas fait cela *A.* لا یجعل هذا *P.* نکرد *T.* بونی ایتمدی

NÉANMOINS. Cependant *A.* مع ذلک — مع هذا *P.* با اینهمه — *T.* بو جمله ایله — بآن جمله || Il est encore fort jeune, et néanmoins il est fort sage هنوز حداثت سنی وار در مع هذا عقلی کمالده در Il lui avait promis de l'aller voir, néanmoins il ne l'a pas fait زیارتنه واره‌جغنی وعد ایتمشیدی بو جمله وعد ایتمشیکن وارماشدر — ایله وارمدی

NÉANT. Rien *A.* عدم *P.* نا هستی — نا بودی *T.* یوقلق — || Dieu a tiré toutes choses du néant جناب ربّ العالمین یوق یوقدن وار ایتدی — کافهٔ اشیایی عدمدن وجوده کتوردی il peut les faire rentrer dans le néant, d'où elles sont sorties کافهٔ اشیایی مقدّما بولندقلری حال معدومیّته اعاده ایتدرمکه قادر در

Il se dit aussi par exagération, pour marquer le peu de valeur d'une chose ou d'une personne *A.* حال الخساسة — لاشئ *P.* هیچ — نا چیزی *T.* هیچ مقوله‌سی شئ || Le néant des grandeurs humaines اعتبارات بشریّه‌نک حال خساستی Il avait senti plus que personne le néant de la grandeur بوذات فناده علو ورفعت مال الدنیا کالجویل فهواسنجه لا شئ مقوله‌سی ایدوکنی آنک قدر فهم وادراک ایتمش آدم یوقدر Quelque chose que fassent les hommes, leur néant paraît partout انسانک جمیع اعمالنده حال خساست لا شئ مقوله‌سی مشهود ومعاینه‌در C'est un homme de néant عدم مشابه‌سنده در — هیچ مقوله‌سی — بر آدمدر

NÉBULEUX. Obscurci par les nuages *A.* مغیّم *P.* ابرناک — سمای هوای مغیّم ciel بلوتلو *T.* پرشکال || Temps nébuleux سحب کثیفه ایله پوشیده اولمش روی سما — مغیّم

NÉCESSAIRE. Dont on ne peut se passer, dont on a absolument besoin *A.* لازم — واجب — مقتضی *P.* نا چار — بی چاره *T.* لازملو || La respiration est nécessaire à la vie امر تنفّس حیات انسانه لازم اولان احوالدندر Avoir les choses nécessaires à la vie امر تعیّشده مقتضی اولان وسایل واسبابه مالک اولمق Se servir des moyens nécessaires اسباب لازمه‌یی اعمال ایتمک La Foi est absolument nécessaire pour le salut ایمان صحیح امر نجات ایچون لازم ما لا بدّ در La lecture de l'histoire est fort nécessaire aux princes مطالعهٔ امور واجبه‌دندر — تواریخ ملوکه کوره امور لازمه‌دندر On dit, qu'un homme s'est rendu nécessaire dans une maison فلان خانده وجودی لازم بر آدم اولدی — On dit, qu'un homme fait le nécessaire dans une maison, pour dire, qu'il y fait l'empressé, qu'il se mêle de tout, comme si on ne pouvoit se passer de lui کندو‌یی لازملو کوستررر

On appelle Agens nécessaires, Causes nécessaires, les agens et les causes qui produisent infailliblement leur effet *A.* عوامل لازمة واسباب لازمة || Les agens naturels privés de raison, sont des agens nécessaires, des causes nécessaires à l'égard des effets qui en proviennent عقلدن مجرّد اولان عوامل طبیعیّه اسباب — آنلردن مترتب اولان آثار حقنده عوامل لازمه در شمس نهارک لازمه در Le soleil est la cause nécessaire du jour سبب لازمیدر — Et effet nécessaire, l'effet qui suit infailliblement de quelque cause *A.* مستلزم || La lumière est un effet nécessaire du soleil نور وضیا شمسک مستلزمیدر C'est la suite nécessaire de ce principe بو اصولک مستلزمات لاحقه‌سندندر — بو اصولدن مستلزم اولمش بر لاحقه در

Nécessaire, au substantif. Ce dont on ne peut se passer pour vivre *A.* کفاف النفس pl. حوایج ضروریّة *P.* حوایج روزمرّه *T.* کچینه‌جک || Il n'est pas riche, mais il a le nécessaire مالدار دکل انجق حوایج روزمرّه‌سنی اداره‌یه مقتدر در Le nécessaire lui manque تدارک کفاف نفسدن عاجز در

On dit, Préférer le nécessaire à l'agréable, pour dire, ce qui est essentiel, indispensable *A.* تقدیم اللازم علی المرغوب — تقدیم الاهمّ علی الاحسن

NÉCESSAIREMENT. Par un besoin absolu *A.* حسب اللزوم — حسب الاقتضا — حسب الاحتیاج — حسب الضرور *P.* ناگزیزانه — ناچارانه *T.* البتّه || Il faut nécessairement manger pour vivre وقایهٔ حیات ایچون حسب الضرور اکل طعام ایتملو در Il faut nécessairement que je m'en aille حسب الاقتضا کیتملو یم

Et infailliblement *A.* لا محالة — لا جرم — لا بدّ *P.* بهمه حال *T.* البتّه — بهر حال || Lorsque le soleil luit, nécessaire-

ment il fait jour خورشید تابانک طلوعنده لا بدّ نهار اولور Les causes étant ainsi disposées, il faut nécessairement qu'un tel effet arrive کیفیّت اسباب بو منوال اوزره اولنجه لا محاله فلان اثرک ظهوری لازم کلور

NÉCESSITANTE. Il ne se dit qu'en cette phrase, De nécessité nécessitante, pour dire, de nécessité absolue *A.* حسب الاحتیاج الضروری

NÉCESSITÉ. Ce qui est nécessaire, indispensable *A.* لزوم - وجوب - وجوبیّت - اقتضا *P.* نا چاری - بیچارگی - نا گریزی *T.* لازملولق || C'est une nécessité de mourir موتنک وجوبیّتی ظاهر در Je ne vois pas la nécessité de cette conséquence بو لازمه‌نک اقتضاسنی درک ایده‌مم C'est une nécessité à Paris d'avoir un carrosse, quand on y a beaucoup d'affaires پاریسده کثرت مصلحتی اولان آدمه کوره بر کثیر المصلحه اولان کشی‌یه کوره - هنطوک لزومی درکار در مالک اولمسی امر - بر هنطوه مالک اولمق اقتضا ایدر مقتضیدر Si vous voulez qu'on vous pardonne, c'est une nécessité que vous pardonniez مظهر عفو اولمق استر ایسه‌ک سن دخی سائرینه عفو ایله معامله ایلمه‌ک اقتضا ایدر La nécessité d'aimer Dieu عشق الهینک وجوب ولزومی Nécessité absolue وجوب مطلق indispensable وجوب ما لا بدّ fâcheuse لزوم نا مرضی heureuse لزوم منتج المیمنة

Il signifie aussi, contrainte *A.* ضرورت - احتیاج - مجبوریّت *P.* نا چاری *T.* محتاجلق || On lui tenait le poignard à la gorge, ce lui fut une nécessité de rendre la bourse بچاغی بوغازینه طیادقلری حسبیله کیسه‌یی تسلیمه مجبور اولدی Ne me réduisez pas à la nécessité de vous dire des choses désagréables سکا ناخوش شیلر سویلمکه بنی محتاج ایلمه - مجبور ایتمه

Et besoin pressant *A.* ضرورت - حاجة ضروریّة - اقتضا *P.* نا چاری *T.* زور || C'est une nécessité que j'y mette ordre de bonne heure بر قدم اقدم نظامنه باقلمق اقتضا ایدر La nécessité de mes affaires requiert... اقتضای امورم شونی ایجاب ایدر که Quelle nécessité y avait-il de faire, ce qu'il a fait? ایتدیکی فعلک ایشلمسنه نه حاجت - نه زوری وار ایدی - مسّ ایلدی Quelle nécessité si pressante y a-t-il de lui en parler? فلانه بوکا دائر صحبت سویلمکه نه کونه ضرورت مسّ ایلدی

Et indigence *A.* ضرورة الحال - احتیاج - مضایقة *P.* بینوایی - بیچارگی - تنگدستی *T.* زکوردلک - طارلق || Grande nécessité احتیاج شدید - مضایقهٔ عظیمه Être réduit à la nécessité ضرورت حاله گرفتار اولمق Il est tombé dans la nécessité حال تنگدستی ومضایقه‌یه دوچار اولمشدر Être dans la nécessité de toutes choses هر شیده ضرورت ومضایقه چکمک Il est dans une grande nécessité d'argent اقچه‌یه کمال مرتبه مضایقه‌سی وار در

On dit proverb., Necessité n'a point de loi, pour dire, que la crainte, la violence rendent excusables des choses qui ne le seraient pas sans cela *A.* الضرورات تبیح المحظورات

NÉCESSITÉS. Les choses nécessaires pour vivre. V. Nécessaire dans ce sens || Il n'a pas toutes ses nécessités حوایج ضروریّه‌سی ناقص ونا تمامدر Il sait bien demander ses nécessités حوایج ضروریّه‌سنی آرامنک یولنی بیلور Les nécessités de la vie مدار تعیّش اولان حوایج ضروریّه - حوایج ضروریّهٔ تعیّش

NÉCESSITÉS DE LA NATURE. Les besoins auxquels la nature de l'homme est assujettie, comme manger, dormir, etc. *A.* حوایج نفسانیّة || Satisfaire aux nécessités de la nature حوایج نفسانیّه‌ده استیفای حظّ ایتمک

On dit, Aller à ses nécessités, pour dire, aller à la garde-robe *T.* قضای حاجته وارمق

DE NÉCESSITÉ. V. Nécessairement.

NÉCESSITER. Réduire à la nécessité de faire quelque chose *A.* اجبار - الجاء - اضطرار *P.* نا چار ساختن *T.* زورلمق Dès que vous l'attaquez, vous le nécessitez à se défendre اوزرینه واردیغک حالده مدافعه‌یه مجبور ومضطرّ ایتمش اولورسک Vous l'avez nécessité à faire cela فلانی بو ایشه ناچار ایلدک La grâce ne nécessite point la volonté فیض باری انسانک اراده‌سنی اجبار ایتمز

Nécessité. *A.* مجبور - مضطرّ *P.* نا چار شده *T.* زورلنمش

NÉCESSITEUX. Indigent *A.* محتاج pl. محتاجین - ضیّق المعاش *P.* تنگدست - بینوا - بیچاره *T.* زکورد || Je l'ai vu bien riche, il est à présent fort nécessiteux مالدار اولدیغی وقتنی کورمشم شمدی غایت ایله محتاج وبیچاره در

NÉCROLOGE. Le registre où l'on marque les noms des morts *A.* دفتر الاموات *P.* اوارهٔ مردگان *T.* اولمشلرک دفتری

NÉCROMANCE, NÉCROMANCIE. L'art prétendu d'évoquer les

morts pour les consulter sur l'avenir *T.* ارواح امواتى دعوت ایله اولان سحربازلق — Il signifie aussi, magie en général *A.* سحر *P.* افسون *T.* سحربازلق

NÉCROMANCIEN, NÉCROMANT. Qui se mêle de nécromance *T.* اموات ارواحی دعوت ایله سحربازلق ایدن — Et magicien *A.* ساحر *P.* افسونگر *T.* سحرباز

NECTAR. C'était, selon les anciens, le breuvage des dieux *A.* تسنیم *P.* آب تسنیم

Il se dit figur. de toute sorte de vin excellent *A.* رحیق *P.* بادهٔ نوشابه نمونه

NEF. La partie de l'église qui s'étend depuis la porte principale jusqu'au choeur *A.* رواق الکنیسة ـ مقدّم الکنیسة *P.* پیشگاه کلیسا *T.* کلیسانک اوکی || Autrefois les laïques n'avaient pas place dans le choeur, mais ils se tenaient dans la nef عواقدن اولنلر مقدما کلیسانک ایچ دائره‌سنده دخوله مأذون اولمیوب رواقنده طوررلر ایدی

NÉFASTE. T. d'antiquité. Il se disait des jours consacrés au repos *A.* یوم التعطیل pl. ایام التعطیل *P.* روز آرام *T.* تعطیل کونی

NÈFLE. Sorte de fruit *P.* کُندس ـ ازگیل *T.* موشمله

NÉFLIER. L'arbre qui porte les nèfles *P.* درخت ازگیل *T.* موشمله آغاجی

NÉGATIF. Qui nie *A.* نافی ـ سالب *P.* نفی ساز *T.* نفی ایدیجی || Proposition négative مسئلهٔ نافیه particule حرف نفی terme négatif اسم نفی ـ سلب ـ argument کلمهٔ نافیه ـ برهان نافی ـ نفی Preuves négatives دلایل نافیه ونفیی متضمّن برهان وسلبی محتوی دلیللر

Il s'emploie aussi substantivement *A.* نفی ـ سلب ـ انکار || L'un soutenait l'affirmative, et l'autre la négative بریسی اثبات انکار طرفنی ـ ودیگری نفی طرفنی تأیید ایدر ایدی Persister dans la négative سلب ونفیه اصرار ایتمک

Il signifie aussi, refus *A.* تقصیر *P.* دریغ *T.* اسرکمه || Cet homme est fort sur la négative بو آدم دریغ وتقصیره بغایت مایلدر

NÉGATION. Ce terme est opposé à Affirmation. V. Négative || Toute proposition contient affirmation ou négation هر مسئله اثبات ویاخود نفیی متضمّندر — En Grammaire, il se dit des particules négatives *A.* حرف النفی pl. حروف النفی

En termes de Philosophie, c'est l'absence d'une qualité dans un sujet qui n'en est pas capable *A.* امتناع بنفی المطلق || Ne point voir, qui est une privation dans un homme aveugle, est une négation dans une pierre هیچ کوره‌مامزلک براعمایه کوره محرومیّت البصر در انجق بر حجره کوره نفی مطلق ایله ممتنعات قبیلندندر

NÉGATIVEMENT, adv. *A.* بالنفی ـ بلا *P.* با نه *T.* یوق ایله || Il répondit négativement لا ـ نفی ایله جواب ویردی ـ یوق ایله جواب ویردی ـ یوق جوابنی ـ جوابنی ویردی

NÉGLIGEMENT. Action de négliger avec dessein. Il ne se dit que dans les arts *A.* عدم الاهتمام *P* بیقیدی *T.* اهتمامسزلق || Négligement de pinceau نقاشک قلمنده اولان اهتمامسزلق

NÉGLIGEMMENT. Avec négligence *A.* مهملا ـ بالاهمال ـ بالتکاسل ـ من غیر اهتمام *P.* پرویشکارانه ـ نکشکارنه *T.* اهمال وتکاسل ایله ـ اهتمامسزلق ایله || Agir négligemment مهملا عمل ایتمک s'habiller مهملا تلبّس ایتمک

NÉGLIGENCE. Faute de soin et d'application *A.* اهمال ـ تکاسل ـ عدم الاهتمام *P.* پرویش ـ نکش *T.* اهتمامسزلق ـ ایش || Grande négligence تکاسل عظیم extrême اهمال ایدنمامه شایان تأدیب وگوشمال punissable غایت تکاسل ـ مفرط اولان اهمال Il y a en cela de la négligence de votre part بو خصوصده سنک طرفکدن اهمال وار در — On appelle Négligence ou Négligences de style, les fautes légères de style que fait un auteur || Il y a dans cet ouvrage une grande négligence de style بو تألیفک سبک وانشاسنده کلّی اهتمامسزلق وار در Trop de négligences de style déparent ce traité بو مقاله‌نک سبک وعباره‌سنده اولان کلّی اهتمامسزلق حسننه باعث خلل کلّی اولدیور

NÉGLIGENCES, se dit aussi en bien dans plusieurs acceptions *T.* توکلیلک ـ قیدسزلک || Il y a quelquefois des négligences qui ont de la grâce بعض توکلیلک حاللری وار در که حسندن خالی دکلدر Négligences heureuses لطیف واحسن توکلیلک حاللری

NÉGLIGENT. Nonchalant, qui manque de soin *A.* مهمل ـ متکاسل *P.* پرویشکار ـ نکشکار ـ سپوزکار *T.* اهمالجی || Je ne vis jamais homme plus négligent بو مرتبه‌ده اهتمامسز مهمل آدم عمرمده کورمامشم Il est négligent en tout کافهٔ امورنده مهمل بر آدمدر en ses affaires کندو اموره‌ده مهملدر

NÉGLIGER. Manquer de soin, d'attention pour... *A.* اهمال - پرویش کردن *P.* ارتکاب التکاسل والاهمال - تکاسل - اهتمامسزلق ایتمک *T.* سپوزکاری نمودن - نکش بودن || Négliger sa fortune, ses affaires مالی حقنده وامور وخصوصاتنده اختیار تکاسل ایتمک - ایش ایدنمامک || Il ne faut rien négliger هیچ بر شیده ارتکاب اهمال وتکاسل اولنمق جائز دکلدر || Il a négligé son devoir خدمت لازمه سنده اهمال وتکاسل ایتمشدر

On dit, Négliger une occasion, pour dire, la laisser échapper *A.* افاتة الفرصة - فوت الفرصة *P.* فرصت ازدست کردن || Il a négligé une occasion qui ne reviendra pas بردخی اله کیره میه جک بر فرصت فوت ایلدی

SE NÉGLIGER. N'avoir pas soin de sa personne pour la propreté, pour l'ajustement *A.* رفل *P.* بر خود بیقیدی نمودن *T.* اوستنه باشنه اهتمامسز اولمق - چولپلق ایتمک || Je l'ai vu très-bien mis, aujourd'hui il se néglige فلانی مقدما حسن ایله کیینمش کوردم شمدی ارفلدر - اختیار رفل - چولپلق ایدر - ایدر

NÉGLIGÉ. *A.* مهمل *P.* نکش بوده *T.* اهتمامسز

Il se dit au substantif de l'état où est une femme, quand elle n'est point parée *A.* حال التعطل - حال العطول *P.* بی آرایشی *T.* دوزکونسزلک حالی || Elle était dans son négligé بو خاتون حال تعطلده ایدی

NÉGOCE. Commerce, trafic de marchandises *A.* تجارت - بیع وشرا - اخذ وعطا *P.* سوداکری - داد وستد *T.* بازرکانلق || Bon négoce تجارت رابحه grand تجارت جسیمه - کلیتلو آلیش ویرش || Suivre le négoce آلیش ویرشه - بیع وشرایه مداومت ایتمک || Se mettre dans le négoce امر بیع وشرایه ابتدار ایتمک || Entendre bien le négoce آلیش ویرشه واقف اولمق || Faire négoce de draps, de toiles, etc. چوقه وبز وسائر اجناس امتعه آلیش ویرشنی ایتمک || La guerre a fait tort au négoce سفر ماده سی آلیش ویرشه ایراث خلل ایلدی - امر تجارته خلل کتوردی - سکته کتوردی || Le négoce ne vaut rien آلیش ویرشده ایش قالمدی || ne va plus comme autrefois بیع وشرا ماده سی سائر وقتلرکبی رواجده دکلدر || Il s'est jeté dans le négoce آلیش ویرشه دوشدی || Il se mêle de plusieurs négoces درلو درلو تجارته هوس ایلدی - درلو آلیش ویرشلره قارشور || On dit figur. Faire un mauvais négoce, pour dire, s'adonner à quelque chose de vil *T.* جرکین آلیش ویرشلره قارشمق

NÉGOCIABLE. T. de Finances. Qui peut se négocier *A.* متداول بالبیع والشرا - الاخذ والعطا *P.* روان درداد وستد - ممکن *T.* آلنوب صاتیلور || Toutes ces actions sont négociables بو اسهام قائمه لرینک جملسی آلنوب صاتیلور مقولددندر - بالبیع والشرا متداول اوله بیلور || Ce billet n'est pas négociable بو تحویل آلنوب صاتیلور مقولددن دکلدر

NÉGOCIANT. Qui fait négoce *A.* تاجر pl. تجار *P.* سوداکر - بازارکان *T.* تاجر || Riche négociant متمول بازرکان habile بازرکان حاذق || Les négocians de Hollande فلمنک تجاری || La guerre a ruiné beaucoup de négocians سفر ماده سی وافر بازرکانلرک خرابیت حالنه باعث اولمشدر

NÉGOCIATEUR. Celui qui est chargé de traiter quelque affaire d'État *A.* ارباب الفن المکالمات pl. اهل الفن المکالمات - ارباب فن مکالماتدن || Sage négociateur اهل الفن المذاکرات عاقل ودانا بر ذات bon, habile, adroit صاحب مهارت وحذاقت بر اهل مکالمه fin فن مکالماتک حیل ودقایقنه آشنا بر آدم intelligent ارباب مذاکراتدن مدرک ومتفطن malheureux ادارۀ مکالماتده کم بخت وبد طالع بر کمسنه mauvais ادارۀ مکالماتده کم بضاعه - عدیم الاقتدار

Il se dit aussi de ceux qui négocient quelque affaire particulière *A.* معامل الامور *T.* ایش بازارلشور آدم - ایش بازارلغی || Il s'est servi d'un mauvais négociateur ایش بازارلشور بر نا اهل آدم قوللنوز ایدن || Elle a été la négociatrice de ce mariage بو نکاح مصلحتنی بازارلشان اول خاتون ایدی

NÉGOCIATION. L'art et l'action de négocier les affaires publiques *A.* مکالمة - فن المکالمة - فن المذاکرة - مذاکرة *P.* مکالمه پردازی *T.* مکالمه جیلک || Il entend bien la négociation فن مکالمه ده وقوفی تامی وار در || Il est habile dans la négociation امر مکالماتده ماهر در || Il a été employé dans la négociation de la paix مصالحه مکالمه سنه مأمور ایدی || Il n'a eu nulle part à cette négociation اشبو مکالمه خصوصنه بر درلو علاقه سی یوغیدی - مداخله سی یوغیدی || Sa négociation a été heureuse مأمور اولدیغی امر مذاکره بالخیر والیمنه نتیجه پذیر اولمشدر || La négociation se faisait en tel endroit مصلحتک مذاکره سی فلان محلده اولور ایدی || Mettre une chose en négociation بر ماده یی مکالمه یه حواله ایتمک || Il est employé

امر مكالماته مستخدمدر ـ مكالماته مأمور در dans les négociations || Il a passé sa vie dans les négociations وقت عمرينى امور مكالماتده امرار ايلدى — Il se dit aussi de l'affaire même qu'on négocie || Il a une négociation difficile entre les mains بر مشكل مكالمه سى در دستدر Une négociation délicate نازك بر مكالمه On l'a chargé d'une négociation importante عهده سنه بر مكالمهٔ مهمّه تحميل اولندى

Il se dit aussi en parlant des affaires particulières *A.* معاملة الامور *T.* بازارلشمه ـ ايش بازارلق || Il est en négociation pour acheter cette maison بو منزلك مبايعه سى ايچون بازارلشمده در Vous voulez que je le porte à faire cela, vous me chargez là d'une négociation difficile فلانى بو ايشه سوق ايلمامى مطلوب ايدرسك بكا تحميل ايلديكك بازارلق مشكل بر مادّه در

Il se dit, en termes de commerce, du trafic des billets et autres effets publics, qui se fait sur la place par les agens de change *A.* معاملة بتداول الايادى ـ تداول بالبيع والشرا *P.* در داد وستد رايگانى *T.* آلنوب صاتلمه || La négociation d'un billet, d'une lettre de change بر قطعه تحويلك وياخود پوليچه تمسّكنك بالبيع والشرا تداولى تداول ايادى ـ ايله بيع وشراسى

NÉGOCIER. Faire négoce *A.* تجارت ـ بيع وشرا ـ اخذ وعطا *P.* داد وستد كردن ـ سوداگرى كردن *T.* بازرگانلق ايتمك ـ آليش ويرش ايتمك || Il s'est mis depuis peu à négocier en Angleterre عهد قريبدنبرو انكلترده ده آليش ويرشه مبادرت ايلدى Négocier en draperie چوقه يه متعلق امتعه — چوقه تجارتنى ايتمك ـ آليش ويرشنى ايتمك — Il se dit aussi des lettres de change, des billets, etc. || Négocier des billets تداول ايادى ايله پوليچه تمسّكاتى وتحويلات آليش ويرشنى ايتمك

Et traiter une affaire avec quelqu'un *A.* رؤية الامور بالمذاكرة ـ تنظيم الامور بالمذاكرة || Il a négocié cela fort secrètement, fort adroitement بو مصلحتى سرّاً ومكتوماً وكمال مهارت ايله بالمذاكره تنظيم ايتمشدر C'est lui qui a négocié cette affaire بو مصلحتى بالمذاكره رؤيت ايدن فلاندر qui a négocié ce mariage بو نكاح مادّه سنى بالمذاكره تنظيم ايدن فلاندر Il a négocié la paix entre ces deux États امر مصالحه يى بو ايكى دولت بيننده بالمذاكره تنظيم ايلدى Négocier un traité, une ligue بر عهدنامه نك وياخود بر اتّفاقك تنظيمى خصوصنى مذاكره ايتمك

NÈGRE. Race d'esclaves noirs employés aux travaux des colonies *A.* عبد زنجى ـ مماليك سودان pl. مملوك سودان *P.* زنجى كوله سى *T.* چاكر زنگى || Il a cent nègres dans son habitation اراضيسنده يوز نفر مماليك سودان وار در La traite des nègres ـ مماليك سودانك بيع وشراسى آلنوب صاتلمسى

NÉGUS. On appelle l'Empereur des Abyssins, Grand Négus *A.* نجاشىّ اعظم

NEIGE. Eau congelée qui tombe des nues sur la terre, sous la forme de flocons, qui sont d'une extrême blancheur *A.* ثلج pl. ثلوج *P.* برف ـ ثلج رقيق *T.* قار || Neige menue برف — اينجه قار ـ باريك || Il y avait de la neige de deux pieds de haut sur la terre روى زمينده ايكى ذراع يوكسلكده قار وار ايدى Des montagnes couvertes de neiges جبال رفيعه برف ايله پوشيده Se battre à coups de pelotes de neige قارطوپلريله دركشمك Blanc comme la neige قار كبى ـ ثلاجىّ اللون بياض

NEIGER. Il se dit de la neige qui tombe *A.* ثلاج ـ نزول الثلج *P.* برف باريدن *T.* قار ياغمق || Il neige bien fort شدّتلوجه قار ياغر Il ne fait que neiger لا ينقطع برف نازل اولور Il neige depuis deux jours ايكى كوندنبرو باران برف قار ياغر ـ وار در

NEIGEUX. Chargé de neiges *A.* مثلوج *P.* برفناك *T.* قارلو || Temps neigeux قارلو هوا Saison neigeuse موسم ثلوج ـ موسم برف ـ قار موسمى

NÉNUFAR. Plante aquatique *A.* نيلوفر ـ نينوفر *P.* نيروفر ـ نيلوفر ـ نيلبر *T.* لوفر ـ كول اوتى

NÉOGRAPHE. Qui admet une ortographe contraire à l'usage *A.* كاتب باملاء العندى *P.* خود نويسنده باملاى *T.* كنديلكندن ايجاد ايلديكى املا ايله يازان || Les néographes ont quelquefois de bonnes raisons à donner املاى عندى استعمال ايدنلر اول بابده احياناً اسباب معقوله سرد ايدرلر

NÉOGRAPHISME. Manière d'orthographier, contraire à l'usage *A.* املاء عندى *P.* املاى خود پيدا *T.* بر كمسه نك كنديلكندن چيقارديغى املا || Le néographisme peut avoir des inconvéniens, mais il peut aussi être très-utile املاى عندى

محاذیردن سالم دکل ایسه ده بغایت نافع اولمق احتمالی دخی وار در

NÉOLOGIE. Invention de termes nouveaux *A.* ایجاد الالفاظ - *T.* پیدا سازیٔ سخن *P.* تولید الالفاظ - احداث الالفاظ || La néologie demande beaucoup de goût et de discrétion یکیدن سوز چیقارمه تولید الفاظ حسن طبیعت وفرط تمییز ودقته محتاجدر

NÉOLOGUE. Celui qui fait un usage fréquent de termes nouveaux *A.* مستعمل الالفاظ المولدة - مستعمل الالفاظ الجدیدة *P.* نو پیدا *T.* استعمال سازسخن یکی چیقمش سوز قوللانان || Cet auteur est un néologue بو مؤلف الفاظ مولده استعمالنه مبتلا در

NÉOMÉNIE. T. d'Astron. Nouvelle lune *A.* هلال pl. اهلة *P.* ماه نو *T.* یکی آی

NÉOPHYTE. Il se dit de ceux qui sont nouvellement convertis à la foi *A.* مهتدی *P.* هدایت یافته *T.* یکی ایمانه کلمش

NÉPHRÉTIQUE. Il se dit des douleurs de reins. Dans ce sens on dit, Colique néphrétique *A.* وجع الکلاء *P.* رنج گرده *T.* بوکرک آغریسی || Il est sujet à la colique néphrétique وجع کلا علتنه مبتلا در - Et des remèdes propres aux maladies des reins, et en particulier à la colique néphrétique *T.* وجع کلایی دافع اولان دوا || La graine de lin est néphrétique تخم کتان وجع کلایی دافع اولان ادویه‌دندر

NERF. Partie intérieure du corps de l'animal, qu'on regarde comme l'organe général des sensations *A.* عصب - عصبة pl. اعصاب - طناب pl. اطناب *P.* پی *T.* سکیر || Nerf optique عصبة العین Le cerveau est le principe des nerfs اصل الاعصاب دماغده در Les sept conjugaisons des nerfs سبعهٔ ازدواجات اعصاب Nerf de la première paire ازواج اعصابک اوّلکیسی

On dit figur., que l'argent, que les finances sont le nerf de la guerre سفرک ما به قوام وقوّتی مال وخزینه در - رکن اعظمی قوّت مالیّه در

NÉROLI. Essence tirée de la fleur d'orange *A.* ماء الازهار *P.* آب شکوفهٔ نارنگ *T.* النارنج چیچک صویی

NERVAL. T. de Méd. Qui appartient aux nerfs *A.* عصبی - اعصابی *P.* پیی *T.* سکیرله متعلق || Maladie, fièvre, toux nervale مرض وحمّا وسعال عصبی

NERVEUX. Qui a beaucoup de force dans les muscles *A.* شدید الاعصاب - ممسود - صُراک - تریج *T.* سکیرلری قوند || Bras nerveux عضد شدید الاعصاب - عضد ممسود corps بدن ممسود

Et qui est plein de nerfs *A.* کثیر الاعصاب *P.* پیناک *T.* سکیری چوق || Le pied est la partie du corps la plus nerveuse اعضای بدنک جمله‌سندن زیاده کثیر الاعصاب اولان رجلدر - Les médecins appellent Genre nerveux, tous les nerfs du corps humain *A.* هیئة مجموعة الاعصاب - Il se prend aussi dans la signification de Nerval. V. ce mot.

On dit figur., qu'un discours, qu'un style est nerveux, pour dire, qu'il est plein de force کلام متین وسبک وانشای متین

NERVIN. Il se dit des remèdes propres à fortifier les nerfs *A.* مقوّی الاعصاب pl. مقوّیات الاعصاب *P.* توانبخش پیها *T.* سکیرلری قوتلندریجی

NERVURE. On appelle en librairie, Nervure d'un livre, ces parties élevées qui sont sur le dos d'un livre *T.* کتاب جلدی ظهرنده اولان قبارمه یرلر

NET. Qui est propre, sans souillure *A.* نظیف - طاهر - نقی *P.* پاک - پاکیزه *T.* تمیز پاکیزه || Chambre nette طاهر و پاکیزه اوطه Des rues nettes طرق ومسالک ظاهره Ayez soin de tenir vos mains, vos dents nettes اللرک ودیشلرک طهارتنه اهتمام ایله Ce blé n'est pas net, il est plein de nielle et d'ivraie بو بغدای قره‌سوق ودلوجه ایله مالامال اولوب نقی دکلدر Cette eau n'est pas nette بو صو تمیز دکلدر

On dit figur. d'un homme sans reproche, qu'il est net *A.* طاهر الذیل *P.* پاکدامن *T.* تمیز آدم - اوزرینه توز قوندرمز آدم - Et qu'il est sorti net d'une affaire, pour dire, qu'il en est sorti justifié بو مصلحتدن پاکه چیقدی - تمیزه چیقدی - بریٔ الساحه چیقدی

On dit, qu'un homme est sain et net, pour dire, qu'il n'a aucune incommodité *A.* سالم من العلة - بریٔ من السقامة *P.* آزادهٔ علت *T.* صاغ وسالم - On dit aussi, Vendre un cheval sain et net آتی صاغ وسالم اولمق اوزره صاتمق

Il signifie aussi, clair *A.* صاف - خالص - نقی *P.* پاکیزه *T.* تمیز || Ce vin n'est pas net بو باده صاف دکلدر Cette pensée n'est pas nette بو معناده نقا وصفوت یوقدر Le pro-

cédé de cet homme est net طور وحركتی مقارن خلوص وصفوتدر Sa conduite n'est pas nette حركتنده خلوص وصفوت يوقدر – حركتی تميز دكل – On dit, qu'un homme a la voix nette نقای صداسی وار در

Il se dit dans ce sens des productions de l'esprit *A.* منقح *P.* نقاحت آميز – پر نقاحت *T.* تميز ‖ Un discours net et poli كلام لطيف ومنقح Une expression nette تعبير منقح – Un style net et facile سهل ومنقح بر سبك وانشا – On dit aussi, qu'un homme a l'esprit net عقلنده نقاحت وفتاحت وار در – Et qu'un bien est net, pour dire, qu'il est clair et quitte de dettes ‖ Cet homme ne doit rien, il a dix mille livres de rentes bien nettes بر اقچه وبر حبه دينی اولميوب صحيح ومنقح اولدرق اون بيك غروش ايرادی وار در Son revenu est clair et net ايرادی صحيح ومنقحدر – Et qu'une écriture, une impression est fort nette *A.* طبع – خط منقح *P.* خط پاكيزه – طبع پاكيزه *T.* تميز يازو وبصمه

Il signifie aussi, qui est sans embarras, sans ambiguïté *A.* منقح – صحيح – غير مبهم – بریء من الاشتباه *P.* درست *T.* پاك – تميز – پروزسز ‖ Il y a bien de l'embarras dans cette affaire, elle n'est pas nette بو ماده پروزسز اولميوب وجوه گوناگون ايله مشتبه ومختلطدر Jamais il ne m'a fait une réponse nette ابدی بر پاك جواب بكا ويرديكی يوقدر – پروزسز بر جواب بو ماده واضح Cela est clair et net بكا صحيح ومنقح حساب ومنقحدر Rendez-moi un compte net اشتباهدن بریء دكلدر – منقح دكلدر Cela n'est pas net و بر

On dit aussi en parlant d'un reliquat de compte, qu'il reste tant de net شو مقدار در صح الباقی – Et produit net, revenu net, pour signifier, ce qu'on retire d'un bien touts frais faits بعد – بعد المخرج والمصرف ايراد صحيح ومنقح المصرف باقی قالان محصول صحيح

Et poli, sans tache *A.* صاف – مصفا *P.* پاك – تابناك *T.* تميز – صافی ‖ Cette femme a le teint net بو محبوبه نك رنك رويی مصفا وتابناكدر La glace de ce miroir est bien nette شو آيينه نك بللوری صاف اندر صافدر Ce diamant n'est pas net بو الماس صاف دكل On trouve difficilement du cristal qui soit bien net پك تميز بللور بولنمق پك مشكلدر – On dit aussi d'une perle qui est d'une belle eau, qu'elle est d'une eau bien nette صويی صاف برانجو دانه سی

On dit, Mettre au net un écrit, un dessin, un plan, etc. *A.* تبييض *P.* در بياض كشيدن *T.* بياضه چكمك ‖ Il s'occupe maintenant à mettre au net son ouvrage تأليف ايلديكی كتابك تبييضنه مشغولدر

Il signifie aussi, vide *A.* خالی *P.* تهی *T.* بوش ‖ Le fermier avait enlevé tous les grains, et quand on alla pour les saisir, on trouva la grange nette ملتزم موجود اولان حبوباتك مجموعنی قالدرمش اولديغندن اخذ وتسلمنه وارانلر انباری كلياً خالی بولمشلر در Les sergens étant allés pour exécuter ses meubles, ils trouvèrent maison nette مباشرلر متاع بيتينی ضبط ايچون واردقلرنده خانه يی خالی بولمشلر در

On dit figur. Faire maison nette, pour dire, chasser tous ses domestiques *T.* قپو خلقنی – دائره سنی طاغتمق

Et qu'un homme a l'âme nette, la conscience nette, pour dire, que sa conscience ne lui reproche rien فلانك آيينهٔ لوح فؤادی آزادهٔ غبار ملامتدر – قلبی زنك ملامتدن منزهدر – Et qu'il a les mains nettes, pour dire, qu'il ne se laisse corrompre par aucun intérêt دست عفتی چرك آلود عيب الی بيلاشمش دكلدر – اللری كيرلنمامشدر – وقباحت دكلدر

On dit en parlant de quelque chose qu'on a sur le coeur contre quelqu'un, Je veux en avoir le coeur net, pour dire, je veux m'en expliquer avec lui – تصفيهٔ درون ايتمك استرم مرامم تصفيهٔ درون ايتمكدر

Net, s'emploie aussi adverbialement, et signifie, tout d'un coup *A.* بغتةً *P.* در يكدم – همان دم *T.* بردن بره ‖ Cela s'est cassé net بردن بره قيرليويردی – بغتةً منكسر اولدی

Il signifie figur., franchement *A.* بالصفوة والخلوص *P.* آچيقدن – پاكچه – تميزجه *T.* بی غل وغش – خلوصانه – پاكانه ‖ Je lui ai parlé net كندويه پاكچه سويلدم آچيغه

NETTEMENT. Proprement *A.* نظيفاً – بالطهارة – طاهراً *P.* بالنظافة *T.* تميزلك ايله – تميز – بپاكيزگی ‖ Il faut se tenir blanchement et nettement دائما نظافت وطهارت اوزره اولملو در Tenir nettement un enfant جوجوغی حال طهارتده طوتمق

Figur. D'une manière claire *A.* علی وجه النقاحة – منقحاً *P.* بپاكيزگی *T.* تميز اولدرق ‖ Écrire nettement نقاحت بالنقاحه افادهٔ مرام ايتمك s'expliquer ايله يازمق Cela est nettement expliqué dans le contrat بو ماده درون حجتده علی

وجه النقاحه مسطور ومذكور در

Et franchement. V. Net dans ce sens || Je lui ai dit nettement la vérité حقيقت حالی کندویه تمیزجه سویلدم ـ اچیقدن واقع حالی خلوصانه سویلدم Expliquez-vous nettement اچیغه افادۀ مرام ایله

NETTETÉ. Qualité de ce qui est net *A.* نظافت ـ طهارت *P.* پاکی *T.* تمیزلک || Grande netteté طهارت کامله Il aime la netteté نظافت وطهارتدن حظ ایدر

On dit, Netteté de voix *A.* نقاء الصوت *P.* پاکیزگئ صدا *T.* سسک تمیزلکی d'esprit *A.* نقاء الذهن ـ فتاحة الذهن *P.* گشادگئ ذهن *T.* ذهنک آچیقلغی de style *A.* نقاحة السبک *P.* پاکیزگئ عباره *T.* سوزک تمیزلکی

NETTOYER. Rendre net *A.* تنظیف ـ تطهیر *P.* پاک ساختن *T.* پاکلتمک ـ تمیزلمک || Nettoyer des souliers, des bottes پابوشی وچزمه‌یی تطهیر ایتمک ses dents تطهیر اسنان une maison, les rues خانه‌یی دیشلری پاکلتمک ـ ایتمک les fossés d'un château قلعه‌نک وزوقاقاری تطهیر ایتمک un port خندقلرینی تطهیر ایتمک لیمانی تطهیر ایتمک un fusil تفنکی تمیزلمک ـ سلمک

On dit, Nettoyer la mer de corsaires, les chemins de voleurs دریایی قورصان کمیلرندن ویوللری قطاع طریقدن تطهیر ایتمک Et nettoyer la tranchée, pour dire, en chasser les assiégeans مترسلری تسلط اعدادن تطهیر ایتمک

Et nettoyer une maison, pour dire, en emporter tout ce qui s'y trouve *T.* سیلوب سپورمک || Les sergens ont nettoyé cette maison واران مباشرلر اول خانه‌یی سیلوب سپوردیلر

NETTOYÉ. *A.* منظف ـ مطهر *P.* پاک کرده ـ پاکیزه کرده *T.* تمیزلنمش

NEUF. Nombre qui suit le nombre de huit *A.* تسعة Fém. تسع *P.* نه *T.* طقوز || Neuf cents طقوز یوز Neuf mille طقوز بیک ـ Il s'emploie quelquefois pour Neuvième. V. ce mot.

NEUF. Qui est fait depuis peu *A.* جدید *P.* نو *T.* یکی || Maison neuve منزل جدید habit جدید لباس جدید ـ Figur. || Une pensée neuve معنای نو پیدا ـ معنای جدید

On dit, Faire corps neuf, pour dire, rétablir sa santé par des purgations *A.* تجدید الوجود *P.* تنرا نو ساختن *T.* وجودی یکیلتمک ـ Et faire maison neuve, pour dire, renouveler tous ses domestiques *A.* تجدید الاتباع *P.* پرستاران نو داشتن دائره‌یی یکیلتمک *T.*

En parlant des personnes, il signifie, qui n'a pas encore acquis d'expérience *A.* مبتدی *P.* نو آموز *T.* عجمی || Il est tout neuf dans ce métier-là اول صنعتده هنوز پک عجمیدر aux affaires اداره اموره مبتدیدر Si on lui donne cet emploi, il sera bien neuf فلان مأموریته تعیین اولنسه مبتدی اوله‌جغی Ce laquais n'a pas servi, il est tout neuf بو خدمتکار درکار در هنوز بر یرده خدمت ایتمدیکندن عجمیدر ـ On dit aussi, Acheter des chevaux neufs عجمی بارکیر مبایعه ایتمک

À NEUF. Il se dit des choses qu'on répare de manière à paraître neuves *A.* تجدیداً ـ علی وجه التجدید *P.* بروجه نو *T.* یکیلده‌رک || Refaire un bâtiment à neuf بر بنایی تجدیداً تعمیر ایتمک

DE NEUF. *A.* مجدّداً *P.* از سر نو *T.* یکیدن || Cet homme a fait habiller ses gens de neuf, c'est-à-dire, avec des habits neufs اتباع وخدمه‌سنی مجدّداً اکسا ایلدی

NEUTRALEMENT. T. de Gramm. Dans un sens neutre *A.* لازماً || Le verbe actif s'emploie quelquefois neutralement فعل متعدّی بعض کرّه لازماً استعمال اولنور

NEUTRALISATION. Action de neutraliser. V. ce mot.

NEUTRALISER. Rendre neutre un sel par une opération chimique *A.* ازالة الخاصّة الملح *P.* خاصّهٔ نمکرا بر گرفتن *T.* طوزک خاصّه‌سنی کیدرمک || Neutraliser un acide par un alcali حامضک خاصّه‌سنی مالح اضافه‌سیله ازاله ایتمک

Il se dit dans un sens moral pour Tempérer l'effet d'un principe *A.* ایراث الکسر والفتار ـ تفتیر ـ توهین *P.* سستی آوردن *T.* کوشتمک || Neutraliser un effet par des modifications qui en dénaturent l'exécution تصمیم اولنمش بر کونه ترتیبک صورت اجراسنی تغییره وسیله اولهجق بعض قوتنی تعدیلات ایله قوتنه ایراث کسر وفتار ایتمک ـ تفتیر ایتمک

NEUTRALISÉ. *A.* ملح زایل الخاصّة *T.* خاصّه‌سی کیدرلمش طوز *A.* مفتّر *P.* سستی پذیرفته *T.* کوشمش

NEUTRALITÉ. État de celui qui se tient neutre entre des nations qui sont en guerre, ou de celui qui se tient neutre dans les disputes *A.* مجانبة عن التزام احد الطرفین *P.* بیطرفی *T.* طرفسزلق ـ بیطرفلق || Garder la neutralité بیطرفلق طرفسزلق اصولنی وقایه ایتمک ـ قاعده‌سنه رعایت ایتمک

Violer la neutralité بيطرفلق شروطنه مخالف حركت ايتمك

Demeurer dans la neutralité بيطرفلق اصولنه مداومت ايتمك

NEUTRE. Qui n'est ni pour l'un ni pour l'autre *A.* مجتنب عن التزام احد الجانبين *P.* بيطرف *T.* طرفسز || Il veut être neutre pour se rendre l'arbitre de tous leurs différends بينلرنده اولان جميع خصومات ومنازعاتده حكم نصب اولنمق صلاحيتنى تحصيل ايچون بيطرف طورمق استر

Les Etats neutres احد طرفينى بيطرف اولان دولتلر les princes مجتنب اولان — التزامدن اجتناب ايدن ملوك les villes احد طرفينى التزام ايتميوب بيطرف اولان سربست بلده‌لر

En termes de Gramm., on appelle Verbes neutres, les verbes qui n'ont point de régime *A.* افعال لازمة

NEUVIÈME. Nombre d'ordre *A.* تاسع *P.* نهم — نهمين *T.* طقوزنجى || Le neuvième jour du mois آيك طقوزنجى كونى

Et la partie d'un tout divisé en neuf portions égales *A.* تسع — تسيع *P.* نهيك *T.* بر طقوزده بر جزء — طقوز جزءدن بر جزء || Cet homme est intéressé pour un neuvième dans cette affaire بو ماده‌ده بر تسع حصه‌يه علاقه‌سى وار در

NEUVIÈMEMENT. En neuvième lieu *A.* تاسعاً *P.* بنهم *T.* طقوزنجى اولەرق

NEVEU. Fils du frère *A.* ابن الاخ pl. اولاد الاخوان *P.* برادر زاده — ادفر *T.* يكن ou de la soeur *A.* ابن الاخت *P.* همشيره زاده — ادفر *T.* يكن — Petit neveu, le fils du neveu *A.* ولد الابن الاخ *P.* زادهٔ برادر زاده — زادهٔ ادفر *T.* يكن اوغلى

On dit, Nos neveux, pour dire, ceux qui viendront après nous *A.* اخلاف واعقاب *P.* پس آيندگان *T.* بزدنصكره كلەجكلر

NÉVRITIQUE. Il se dit des médicamens propres aux maladies des nerfs *A.* دواء عصبى pl. ادوية عصبية — دواء مشفى *P.* درمان پى الاعصاب *T.* علاج سكيرلر ايچون

NÉVROLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des nerfs *A.* بحث عن احوال الاعصاب

NEZ. L'organe de l'odorat *A.* انف pl. انوف — مخطم pl. مخاطم *P.* بينى *T.* برون || Grand nez انف كبير — ايرى برون petit انف صغير — اوفاق برون aquilin انف اقنا — چكمه برون retroussé انف اخنس — طوغان برون epaté انف مسطح — يايوان — اوجى قالقق برون — اقعا كيكيش دليكلو برون — انف فسيح النخرتين évasé برون pointu انف غارض — اوجى سيورى برون — camus انف افطس — باصق برون — انف اقطع camard يصّى برون

On dit, Mettre son nez, fourrer son nez où l'on n'a que faire, pour dire, se mêler d'une chose qui ne nous regarde pas بر كمسنه وظيفه‌سندن خارج اموره برونى صوقمق || Mettre son nez partout هر شيئه برونى صوقمق — Et mener quelqu'un par le nez, pour dire, user du crédit qu'on a sur son esprit, pour lui faire faire tout ce qu'on veut بر كمسنه‌يى برونندن چكمك — Et donner du nez en terre, pour dire, succomber dans quelque entreprise برونى ديواره چارپمق

On dit, Parler du nez, chanter du nez, c'est-à-dire, comme si la voix sortait du nez *A.* خنخنة — خنخنة *P.* خنب — تغنتن — با خمخمه گفتن *T.* كنكزدن سويلمك — خمخم سويلمك

Et mettre le nez dans une affaire, pour dire, commencer à l'examiner *A.* تأنف — مباشرت *P.* آغاز كردن *T.* باشلمق || À peine eut-il mis le nez dans cette affaire, qu'il vit le point de la difficulté بو خصوصده تأنف ومباشرتى عقيبنده عقدهٔ اشكالى حسّ وادراك ايلدى

On dit prov. et figur., Donner sur le nez à quelqu'un, pour dire, lui causer quelque surprise mortifiante *A.* ارغام الانف *P.* بر كمسنه‌نك بينىٔ كسرا در خاك مذلت سودن *T.* برونينى يره سورتمك || S'il fait trop l'important, on lui donnera sur le nez اظهار عجب وپندار ايلديكى حالده ارغام انفنه مبادرت اولنەجغى دركار در

Nez, se dit aussi pour tout le visage *A.* وجه pl. وجوه *P.* روى — چهره *T.* يوز || Donner sur le nez à quelqu'un بر كمسنه‌نك يوزينه اورمق Mettre le nez à la fenêtre پنجره‌دن يوزينى كوسترمك — عرض چهره ايتمك Tomber sur le nez *A.* انتكاس على الوجه *T.* يوزى قويى قپانمق Les ennemis sont resserrés dans leurs lignes, ils n'oseraient montrer le nez دشمن استحكاماتى ايچنده منحصر وقرار گير اولوب يوز كوسترمكه جسارت ايتمز Ils se sont rencontrés nez à nez رو برو مصادفه ايتمشلر در — مواجهة مصادف اولمشلر در بر كمسنه‌نك يوز يوزه بولشمشلر در — Regarder quelqu'un au nez يوزينه باقمق

Et pour le sens de l'odorat *A.* شم — قوّت شامّة *P.* بو *T.* قوقولمه || Il a bon nez, il sent de loin حدّت شمّى تقريبيله

بعیددن استشمام ایدر Cette odeur est forte, elle prend au nez بو رایحه‌نك حدتی زیاده اولمغله تخشیم مشامی موذیدر

On dit figur., qu'un homme a bon nez, pour dire, qu'il prévoit les choses de loin *A.* بعید النظر *P.* دور بین *T.* ایراغه کورر

Nez, se dit figur. de la partie du vaisseau qui se termine en pointe *A.* انف السفینه *P.* انف کشتی *T.* کمینك برونی ـ کمینك سیوری اوجی

NI. Particule négative *A.* لا *P.* نه *T.* نه || Il ne boit ni ne mange *A.* لا یشرب ولا یأکل *P.* نمی نوشد ونمی خورد *T.* نه ایچر نه یر Elle n'est ni laide ni belle نه حسنا ونه بد سیما در

NIABLE. Qui peut être nié *A.* ممکن السلب ـ ممکن النفی ـ ممکن الانکار *P.* امکان پذیر انکار *T.* انکار اولنه ـ انکاره کلور || Cette proposition est très-niable بو قضیه من کل الوجوه ممکن النفیدر

NIAIS. Qui est simple, qui n'a encore aucun usage du monde *A.* ابله *P.* کالیوه ـ ساده لوح ـ بلاهت آلود *T.* لوقه || Il est encore tout niais هنوز کلیاً ابلهدر Un garçon niais طفل ابله Il a l'air niais, la mine niaise شکل وسیماسنده وصورت وچهره‌سنده آثار بلاهت بدیدار در Il m'a dit cela d'un ton niais بو کلامی بکا طور ابلهانه ایله سویلمشدر C'est un grand niais بر ابله کاملدر

Il se dit aussi des choses qui indiquent la sottise *A.* مستحمق *P.* حماقت آلود ـ گولینما *T.* اوغوزلقلی || Des raisonnemens niais دلایل حماقت آلود Un écrit niais نمیقهٔ حماقت آلود

On dit d'un homme qui fait semblant d'être simple, qu'il fait le niais *A.* تباله ـ تحامق *P.* گولی نمودن *T.* اوغوزلق کوسترمك ـ لوقه‌لق کوسترمك

NIAISEMENT. D'une façon niaise *A.* بالبلاهة *P.* ساده لوحانه ـ کالیوه گونه *T.* ابلهانه ـ لوقه‌جه

NIAISER. S'amuser à des choses de rien *A.* اشتغال بالعبثیات ـ اشتغال باللغویات *P.* هرزه کاری کردن *T.* اویونجق ـ لغویاته مقوله‌سی شیئلر ایله اویناملق || Il ne fait que niaiser اشتغالدن خالی دکلدر Il n'est pas question de niaiser, il s'agit d'une affaire sérieuse صدد لهو ولغویاته دائر اولمیوب واجب الاهتمام بر مصلحته متعلقدر

NIAISERIE. Bagatelle, choses frivoles *A.* لغو ـ لغوی pl. لغویات ـ عبث ـ عبثیات ـ امر ما لا یعنی *P.* هرزه کاری *T.* بیهوده کاری ـ هیچ مقوله‌سی شیئلر || Vous nous débitez cela comme une chose sérieuse, et c'est une niaiserie شو ماده‌یی امور مهمه‌دن اولمق اوزره نقل ایدرسك حال بوکه لغویات قبیلندندر

Et caractère du niais *A.* حماقت ـ بلاهت *P.* ساده لوحی ـ گولی *T.* اوغوزلق ـ لوقه‌لق

NICHE. Enfoncement pris dans l'épaisseur d'un mur, pour y placer une statue *T.* دیوارده اویولمش حجره‌جك || Mettre une statue dans une niche دیوارده اویولمش حجره‌جك ایچنده بر بت یرلشدرمك

Et un petit réduit pratiqué dans un appartement pour y mettre un lit, ou dans un jardin pour s'y retirer *A.* خادعة *T.* قولتق ـ قولتق اوطه‌سی || Lit en niche اوطه‌سی ایچنده قورلمش سریر فراش Il y a une petite niche au bout de ce jardin بو باغچه‌نك کنارنده بر قولتق اوطه‌سی وار در

NICHE. Tour de malice que l'on fait à quelqu'un *A.* مخاتلة pl. مخاتلات ـ مداعلة pl. مداعلات *P.* فند *T.* دوباره ـ رنك || Il lui a fait une niche فلانه بر دوباره ایتدی Je suis las de souffrir toutes ces niches ایتدکلری بو قدر مداعلاتدن بیقدم

NICHÉE. Il se dit des petits oiseaux d'une même couvée *A.* افراخ الواکنة الواحدة *P.* مرغچان یك کرك *T.* بر فوللق آنایی قوش یاوریلری || Il a pris la mère et toute la nichée وبر فوللق یاوریلری هیئت مجموعه‌لریله المشدر La nichée était de quatre ou cinq petits rossignols واکنهٔ واحده انجق درت بش بلبل یاوریلرندن عبارت ایدی

NICHER. Faire son nid *A.* اتخاذ الوکنة ـ توکن ـ آتکار ـ اعتشاش *P.* لانه گرفتن ـ آشیانه ساختن *T.* یوه ایدنمك ـ یوه یاپمق || Les hirondelles nichent dans les cheminées, aux fenêtres, etc. قرلنغچ قوشی اوجاقلرده وپنجره‌لرده وسائر اول مقوله محللرده یوه ایدینور Les petits oiseaux nichent dans les arbres طیور صغیره اشجار اوزرنده اتخاذ اوکار ایدرلر

NICHET. Oeuf qu'on met dans les nids préparés pour la ponte des poules *A.* بیض المحضن *T.* فوللق یمورطه

NICHOIR. Cage propre à mettre couver des serins *A.* مفرخة pl. مفارخ ـ محضن الطائر *P.* کرکخانهٔ مرغان *T.* قوش

بصدرەجق قفس

NICOTIANE. V. Tabac.

NID. Espèce de petit logement que les oiseaux se font pour y pondre, et pour y élever leurs petits *A.* عش - اوكار .pl وكر - لانە *P.* وكنات .pl وكنة - وكون .pl وكن - اعشاش .pl آشيانە *T.* قوش يوەسی || Nid de rossignol بلبل يوەسی Il y a des oiseaux qui font leur nid sur terre يردە يوە يپار قوشلر وار در L'oiseau est dans son nid قوش يوەسی ايچندە در

NIDOREUX. Qui a une odeur et un goût de pourri *A.* معفون الرايحة *P.* خرسيدە بو *T.* چورك قوقار

NIÈCE. Fille du frère *A.* بنت الاخ .pl بنات الاخ *P.* دختر برادر *T.* قرنداش قيزی ou de la soeur *A.* بنت الاخت *P.* دختر همشيرە *T.* قيز قرنداشی قزی

NIELLE, ou HERBE AUX ÉPICES. Plante *A.* كمون برّی - كمون اسود - كمون كرمانی *P.* كمون دشتی *T.* يبان كيميونی

C'est aussi une plante qui croît dans les blés. Sa semence est noire, et communique sa couleur au pain fait avec du blé *A.* ذنيباء *P.* ديو گندم *T.* دلوجە

NIELLE. Maladie des grains *A.* ارقان *P* ژنكە *T.* صاك

NIELLER. Gâter par la nielle *A.* تأريق *P.* ژنكە زدن *T.* صاك اورمق - صاك چالمق

Niellé. *A.* مأروق *P.* ژنكە زدە *T.* صاك چالمش

NIER. Dire qu'une chose n'est pas vraie *A.* جحد - انكار || C'est une vérité qu'on ne peut nier انكار قبول ايتمز بر امر بديهی الحقيقتدر Il le nie fort et ferme بونی كمال شدّت ومتانت ايلە انكار ايدر Nier une dette, un dépôt دينی وامانتی انكار ايتمك

Et ne pas demeurer d'accord d'une proposition *A.* نفی - عدم التسليم - سلب *P.* تسليم نكردن *T.* تسليم ايتمامك || Il ne faut pas disputer contre ceux qui nient les principes اصولی نفی ايدنلر ايلە مجادلە عبثدر Nier une majeure انكار ايتمك - كبرايی نفی ايتمك

Nié. *A.* منفی - منكر *P.* انكار كردە *T.* انكار اولنمش غير مسلّم *P.* تسليم نا كردە *T.* تسليم اولنمامش

NIGAUD. Sot et niais *A.* دانق - وخبة *P.* گودن *T.* بودالە

NIGAUDER. Faire des actions de nigaud *A.* دواقت *P.* گودنی كردن *T.* بودالق ايتمك

NIGAUDERIE. Action de nigaud *A.* فعل الدائق - دواقت *P.* گودنی *T.* بودالق

NIPPES. Il se dit tant des habits que des meubles, et de tout ce qui sert à la parure *A.* اثواب وتجمّلات *P.* ساز لطيف *T.* ورخت اثواب واو طاقمی || Il a de belles nippes اثواب وتجمّلاتە مالكدر Il n'y a que de vieilles nippes dans cet inventaire بو دفتردە كهنە اثواب وتجمّلاتدن غيری بر شیٔ يوقدر

NIPPER. Fournir de nippes *A.* اعطاء الاثواب والتجمّلات *P.* رخت وساز دادن *T.* اثواب واو طاقمی ويرمك || Son père l'a bien nippé en le mariant حين تزويجندە پدری كليتلو اثواب وتجمّلات كندويە ويرمشدر

NITRE. C'est la même chose que le salpêtre. V. ce mot.

NITREUX. Qui tient du nitre || Terres, eaux nitreuses اراضی كهرجلدلو طپراق وصو - ومياە شورجيّە

NITRIÈRE. Lieu où se forme le nitre *T.* كهرجلە چيقان ير

NIVEAU. Instrument par le moyen duquel on voit si un plan, un terrain est uni et horizontal *A* مقياس الاستوا - آلة الاستوا || Il n'y a point de niveau plus juste que celui de l'eau صودن غيری اصحّ واصدق مقياس استوا يوقدر Dresser avec le niveau مقياس استوا ايلە دوزلتمك Mesurer au niveau مقياس استوا ايلە اولچمك

Il se dit aussi de l'état d'un plan horizontal *A.* سوی - سويّت *P.* هموار *T.* برابری - برابرلك - دوزلك || Prendre le niveau d'un terrain ارضی قياس ايتمك - سويّت يرك برابرلكنی آلمق

De niveau, Au niveau. On le dit des choses dont la surface est unie, égale, horizontale *A.* سويًّا - مستويًا *P.* همبرابرانە *T.* برابركدە || La cour n'est pas au niveau du jardin فنای دار باغچەنك برابرلكندە دكلدر Cette terrasse est de niveau avec le rez-de-chaussée بوسدّ روی ارضك برابرلكندە در Mettre de niveau برابرلكە كتورمك - تسويە ايتمك

Il se dit figur. des personnes, et signifie, qui va de pair avec un autre *A.* بالمساواة - بالمعادلة - بالمكافئة *P.* برابرانە - با همسری - با همپايگی *T.* برابركدە || Il est au niveau des plus grands seigneurs اعاظم قوم ايلە معادلە ومكافئە اوزرە در Il n'est pas à votre niveau pour raisonner de métaphysique سكا معادل اولمديغندن علم كلامدن بحث برابر وهمپا در

ایلمکه قدرتی یوقدر

NIVELER. Mesurer avec le niveau *A.* تقدیر بمقیاس الاستوا - مقیاس *T.* بمقیاس استوا اندازه کردن *P.* تقدیر بآلة الاستوا استوا ایله اولچمک || On a nivelé la rivière depuis un tel endroit jusqu'à un tel autre, pour savoir combien elle a de pente نهرک انیشه طوغری آقندیسی نمقدار اولدیغنی بیلمک ایچون مقیاس استوا ایله تقدیرینی ایتدیلر

Nivelé. *A.* بمقیاس استوا اندازه *P.* مقدّر بمقیاس الاستوا مقیاس استوا ایله اولچنمش *T.* کرده

NIVELEUR. Celui qui fait profession de niveler *A.* مقدّر مقیاس استوا ایله اولچیجی *T.* بمقیاس الاستوا

NIVELLEMENT. Action de niveler. V. Niveler || Ce nivellement a été fait avec exactitude بو بیرک مقیاس استوا ایله اولچنمه‌سی کمال صحت اوزره اولمشدر

NOBILIAIRE. Catalogue des maisons nobles *A.* فهرس الارباب فهرست خانمانان *P.* فهرس الارباب البیوتات - الحسب *T.* کشی زاده اوجاقلرینک دفتری || On trouve la généalogie de cette maison dans le nobiliaire de la province بو خاندانک نسل ونسبی مملکتک خاندانلری دفترنده موجود در

NOBLE. Qui, par sa naissance, est d'un rang au-dessus des autres citoyens *A.* نجیب pl. نجبا - حسیب pl. حسبا - عالی تبار *P.* اصیل - ارباب الحسب pl. اهل الحسب ادم اولادی - کشی زاده *T.* اصلزاده - عالی نژاد || Il est noble par sa naissance ارباب اصالت - نسلاً وعرقاً اصیلدر اصیل - حسیب العصاره در Noble d'extraction اولادندندر کریم - حسیب السلاله اولمق Être de noble sang العرقدر عن ابوین السلاله Être noble de père et de mère اولمق آنادن بابادن کشی زاده اولمق - عریق وحسیب اولمق être noble par lettres du Prince برات پادشاهی ایله زمرهٔ - حسیب دخیل Nouveau noble ارباب حسبدن اولمق ساخته - کاذباً حسیب faux زمرهٔ ارباب حسبه نو امده اهل قرادن اولوب طبقهٔ Petit noble de campagne اصلزاده صغیره کشی زاده‌سی اولان Les nobles exempts de taille جزیه‌دن معاف اولان ارباب حسب Il y avait souvent discorde entre le peuple et les nobles عوامّ ناس ایله اصلزادگان بیننده ایکیده برده نفاق وشقاق وار ایدی Nobles Vénitiens وندیک اصلزاده‌لری

Il se dit aussi de celui qui est noble par lettres du Prince *A.* رفیع القدر *P.* بزرکواری پذیرفته *T.* اولولنمش || Tout gentilhomme est noble, mais tout noble n'est pas gentilhomme اصحاب حسب واصالتک جمله‌سی رفیع القدر در انجق هر رفیع القدر اصلزاده عدادینه داخل دکلدر Le prince fait des nobles, mais le sang fait des gentilshommes پادشاه بر کمسنه‌نک قدرینی ترفیع ایده بیلور امّا اصلزاده‌لکی ویرن عرق ونسبدر

Il signifie aussi, élevé au-dessus des autres du même genre *A.* شریف - ذو الشرافة - کریم *P.* بزرکوار - ارجمند *T.* اولو Une âme noble et généreuse نفس کریم سماحت وسیم Un coeur noble قلب شرافت آلود Il a l'air, la taille, le geste noble ناصیهٔ حالنده وقدّ وقامت وشکل وهیئت ووضع وحرکتنده آثار شرف وارجمندی نمایاندر Il a des sentimens nobles افکار شرافت آثار ایله مجبولدر Cet auteur a le style noble بو مؤلفک سبک وانشاسنده بر شیوهٔ شرف شیمهٔ کریمهٔ انفت وحمیّت وبزرکواری وار در Noble orgueil انسان اشرف L'homme est le plus noble de tous les animaux حیواناتدر Un cheval noble نجیب - فرس کریم الاصل الاصل

On appelle le coeur, l'estomac, le cerveau, Les parties nobles *A.* اعضاء شریفة

NOBLEMENT. Avec noblesse *A.* بالکرم - بالشرف والکرم والنجابة *P.* کریمانه - ارجمندانه *T.* اولولق ایله || Il s'exprime noblement نجیبانه افادهٔ مرام ایدر Il se conduit بالکرم والنجابه عمل وحرکت ایدر

NOBLESSE. Qualité par laquelle un homme est noble *A.* بلندئ *P.* علوّ النسب - حسب ونسب - حسابت - اصالت اصلزاده‌لک - کشی زاده‌لک *T.* اصلزادگی - علوّ نژاد - تبار حسب ونسب قدیم - اصالت قدیمه Ancienne noblesse || نسب عالی حسب نو پیدا - حسب جدید haute nouvelle صحت اصالتنه اعتراض ایدرلر On lui conteste sa noblesse اصالت ونسبنی اثبات ایتمک Prouver sa noblesse Dégradé de noblesse رتبهٔ اصالتدن اسقاط اولنمش Des lettres de noblesse احسان عنوان حسابتی محتوی برات عالی - On dit figur., Soutenir noblesse, pour dire, vivre noblement شان اصالتنی وقایه ایتمک

Il se prend aussi pour tout le corps des gentilshommes *A.*

ارباب الحسب ـ زمرة الاصحاب النسب ـ شرفاء القوم pl. والنسب P. گروه اصلزادگان T. کشی زادەلر زمرەسی

Et pour Élévation A. علو ـ عزّت ـ کرم ـ شرافت P. بزرکواری T. اولولق ‖ Noblesse de coeur علو طبع de sentimens افکار علو وشرافت d'âme عزّت نفس d'expression, de style عبارەنک وسبک کلامک علو وشرافتی de pensées علو وشرافت معانی

NOCE. Mariage A. نکاح ـ تزوّج ـ مزاوجت P. نکاحداری T. اولنمه Il ne se dit qu'au pluriel ‖ Convoler en secondes noces دفعهٔ ثانیه اولدرق تزوّج ایتمک Elle était veuve d'un tel en premières noces, et elle a épousé un tel en secondes noces بو خاتون نکاح اوّل اولمق اوزره متزوّجه اولدیغی زوجدن طول اولدقدنصکره نکاح ثانی اولدرق فلانه تزوّج ایلدی Le jour de ses noces یوم نکاحنده

Noce. La fête qu'on fait en se mariant A. عُرس pl. اعراس P. سور عروسی ـ سور نکاح T. دوکون ‖ Les noces d'un roi سور همایون Une noce de village اهل قریه دوکونی Habit de noces کسوهٔ عرس Salle à faire noces سوره لایق دیوانخانه ترتیب دوکون ـ هدیّهٔ سور Présent de noce هدیّه‌سی ـ On dit d'un homme qui va gaiement au combat, qu'il y va comme à la noce دوکونه کیدر کبی سفره کیدر Il se dit aussi de toute la compagnie qui s'est trouvée à la noce دوکون جمعیّتی ـ ارباب سور

NOCHER. Celui qui conduit un vaisseau A. رئیس السفینة P. ناخدا T. کمی رئیسی

NOCTAMBULE. Qui marche la nuit en dormant A. سیّار فی اللیل نایماً P. شبروان T. خوابندهٔ کیجه اویور ایکن کزن

NOCTAMBULISME. Maladie de ceux qui marchent la nuit en dormant A. سیر فی اللیل نایماً P. شبروئ خوابندگان T. کیجه اویقوده ایکن کزمه

NOCTILUQUE. Il se dit des corps qui donnent de la lumière la nuit A. لامع فی الظلام P. شبتاب T. قرەکولقده پارلایبجی

NOCTURLABE. Instrument avec lequel on peut à toute heure de nuit trouver de combien l'étoile du nord est plus haute ou plus basse que le pôle A. اسطرلاب اللیل

NOCTURNE. Qui arrive durant la nuit A. لیلی P. شبی T. کیجەدەکی ‖ Vision nocturne لیلاً مرئی اولان صورت خیالیّه assemblée کیجه جمعیّتی ـ جمعیّت لیلیّة

NOËL. Fête de la nativité de Notre-Seigneur A. عید المیلاد مولود حضرت عیسی ـ حضرت عیسی

NOEUD. Enlacement fait de quelque chose de pliant, dont on passe les bouts l'un dans l'autre en les serrant A. عقدة pl. عقود P. گره ـ نغوله T. دوکوم ‖ Noeud simple عقدهٔ بسیطه double عقدهٔ مکرّره Gros noeud عقدهٔ جسیمه Un noeud qui n'est pas serré محکم اولمیان عقده Faire un noeud عقد عقده ـ حلّ عقده ایتمک défaire عقده‌یی پکشدرمک ـ ایتمک ـ فسخ عقده عقده‌یی سوکمک Ce noeud est trop lâche بو دوکوم بغایت کوشکدر ـ عقده بغایت سست ومسترخا در

— Figur. La difficulté d'une affaire, d'une question A. عقدة الاشکال ‖ Voilà le noeud de l'affaire عقدهٔ مصلحتک اشته عقدهٔ اشکالی بو در Vous avez trouvé le noeud مبحثک عقدهٔ بولمشسکز Trancher le noeud de la question مقراض تدبیر ایله قطع وحلّ ایتمک ـ اشکالنی قطع ایتمک — On appelle Noeud gordien, une difficulté qu'on croit insurmontable A. عقدهٔ ممتنع الانحلال — Et noeud coulant, un noeud qui se serre ou se desserre sans se dénouer. V. Coulant.

Noeud, signifie aussi, liaison entre des personnes A. رابطة pl. روابط P. پیوند T. باغ ‖ Noeud de parenté رابطهٔ رحم وقرابت d'alliance رابطهٔ مصاهرت Le noeud sacré du mariage رابطهٔ مبارکهٔ نکاح ـ رابطهٔ واجب الاحترام زوجیّت Les divers noeuds qui les joignent ensemble میاندلرنده وسیلهٔ اتحاد اولان روابط گوناگون Les noeuds les plus forts, les plus étroits روابط قویّه واکیده Un noeud indissoluble رابطهٔ ممتنع الانفساخ Ils sont liés d'un double noeud روابط مکرّره ایله بینلرنده اتّحاد وار در Serrer les noeuds de l'amitié توثیق ایتمک ـ روابط حبّ وموالاتی تحکیم ایتمک les rompre قطع سر رشتهٔ حبّ ـ فسخ روابط محبّت ایتمک La mort rompit les noeuds de leur union, de leur mariage تیغ اجل بینلرنده اولان رابطهٔ اتحادی یاخود رابطهٔ زوجیّتی قطع وشکست ایتمشدر

Noeud, signifie aussi, la bosse, l'excroissance qui vient aux parties extérieures de l'arbre A. شجرة pl. شجر T. ـ دوکوم بوغوم ‖ Le tilleul est un bois où il y a peu de noeuds احلامور آغاجنده دوکوملر اقلّ قلیلدر

Il se dit aussi, de la jointure qui se trouve au sarment de la vigne et d'autres plantes, comme aux cannes, et aux tuyaux

des blés *A.* انبوبة pl. انابيب - قصابة pl. قصابات *T.* بوغوم || Des cannes à noeuds انبوللو قامش

Et de la jointure des doigts de la main *A.* pl. عقود الاصابع - فص القصبات الاصابع *P.* پیوندگاه - پیوندهای انگشت - استخوانهای انگشت *T.* پرمق قلملرینك اك يرلرى et du larynx *A.* قصبة الحنجرة *P.* نای گلو *T.* خرتلاق

NOIR. Qui est de la couleur la plus opposée au blanc *A.* اسود - اسحم - ادهم *P.* سیاه *T.* قره || Barbe noire لحیهٔ سودا - شعر اسود قره صقال - ریش سیاه - Des cheveux noirs - اسب شبرنگ - فرس ادهم Un cheval noir سیاه صاچ يانز آت - قره صفرا - صفرای اسود Bile noire - Il se dit aussi de certaines choses qui approchent de la couleur noire || Pain noir سیاه اتمك - نان سیاه - خبز اسود - خبز اسحم Des yeux noirs سیاه - چشم سیاه - عین احور - عین اسود کوز des dents سیاه دیشلر

Il signifie aussi, livide, meurtri *A.* ادکن - اقره *T.* برەلنوب برەلنمش - مورارمش

Et obscur *A.* مظلم *P.* تاریك - تیره وتار *T.* قرەکو || Cachot noir قرەکولق حبسخانه - زندان تیره وتار - محبس مظلم Antres noirs مغارات مظلمه Nuit noire *A.* ليل - ليلهٔ مظلمه *P.* شب تاریك - شب تیره - شب دیجور - مدجان *T.* قرەکو nuée سحاب دجن - سحاب مظلم Le temps est noir هوا تیره وتار در - هوا مظلمدر

Et sale *A.* وسخ - ملطخ - ملوث *P.* چرك آلود - شوخگین *T.* کیرلو پاسلو - بیلاشق - پیس - مردار - وسخناك || Lavez vos mains, elles sont toutes noires اللرینی غسل ایله زیرا بغایت ملطخ وچرك آلود در

Figur. Triste, mélancolique *A.* سوداوی || C'est un esprit noir, il a une humeur noire سوداوی المزاجدر Il a des vapeurs noires qui lui montent au cerveau دماغنه صعود ایدر ابخرهٔ سوداویدیه مبتلا در - حزن سوداوی Un noir chagrin اندوه وکدر سودا آلود

Il se dit aussi figur. des crimes et des mauvaises actions *A.* قبیح - اقبح - شنیع - اشنع - کریه - اکره *P.* زشت *T.* چرکین || Un crime noir جرم اشنع Trahison noire خیانت شنیعه malice خباثت کریهه Fût-il jamais d'action plus noire que de livrer son ami? کندو دوستینی تسلیم ایلمکدن زیاده اکره واشنع بر حرکت اولدیغی وارمیدر

On dit, qu'un homme a l'âme noire, pour dire, qu'il est extrêmement méchant *A.* داخن الخلق - سخم الفؤاد - حاسف القلب *P.* تیره درون *T.* یورکی قره

On dit, Rendre noir, pour dire, diffamer, faire passer quelqu'un pour méchant *A.* تشنیع - تشیین بسخمة القلب - تشهیر بالقبح والهجنة - تهجین - *P.* تیره درون نمودن - سید رو نمودن *T.* بر کمسنەیی سیاه یوزلو کوسترمك || On l'a rendu bien noir dans cette affaire فلانی بو خصوصده سخمت قلب ایله تشیین ایلدیلر

NOIR. La couleur noire *A.* لون اسود *P.* رنگ سیاه *T.* قره رنك || Un beau noir لطیف بر رنك سیاه Teint en noir رنك سیاه ایله بویانمش

NOIR À NOIRCIR, ou NOIR DE FUMÉE. Espèce de poudre noire, faite de la fumée de la poix-résine brûlée *A.* سناج الزفت الرطب *P.* دودهٔ زفت رطب *T.* قره ساقزی ایسی

NOIR. Nègre *A.* زنجی *P.* زنگی *T.* قره || Il a trois blancs et vingt noirs dans sa sucrerie شکر کارخانەسنده استخدام ایلدیکی عملەنك اوچی بیاض ویکرمیسی قرەلردندر

NOIRÂTRE. Qui tire sur le noir *A.* مایل - اسمر - ادکن الی السواد *P.* سیهچرده *T.* قرامتق بوز || Couleur noirâtre لون اسمر teint لون ادکن

NOIRAUD. Qui a les cheveux noirs et le teint brun *A.* اسمر الوجه *P.* سیهچرده رو *T.* اسمر چهرەلو

NOIRCEUR. Couleur noire *A.* سواد - دهمة - سخم *P.* سیاهی *T.* قرەلق - سیاهلق || La noirceur de l'ébène آبنوسك سیاهلغی des sourcils قاشلك سیاهلغی

Il se dit figur. de l'atrocité d'une action, d'un caractère *A.* سخمة - رداءة - قبح *P.* زشتی - تیره درونی *T.* قرەلق - ارتکاب ایلدیکی جرمك || La noirceur de son crime بدلکی تیرگیٔ درونی - سخمت قلبی de son âme قبح ورداءتی

NOIRCEUR. Tache noire *A.* کلف - کلف ادخن *P.* لکهٔ سیاه *T.* سیاه لکه

NOIRCIR. Rendre noir *A.* تسخیم - تسوید - تدهیم *P.* سیاه رنك ساختن *T.* قرارتمق - قرەلمق - رنك سیاه ایله بویاتمق || Noircir une muraille دیواری قرارتمق - تدهیم جدار ایتمك - دیواری سیاه ایله بویاتمق Se noircir la barbe, les sourcils لحیەیی وقاشلری رنگ سیاه ایله تلوین ایتمك Il s'est tout noirci les mains اللرینی بکپاره قرارتدی La vapeur des

boues et le mauvais air noircissent l'or et l'argent وحلزارك بخاری وهوانك ردائتی سیم وزری تسخیم ایدر

Figur. Faire passer pour méchant. V. Rendre noir, au mot Noir || Noircir la réputation de quelqu'un برکمسنه نك صیت وشهرتنی تهجین ایتمك La calomnie peut noircir l'homme le plus innocent زیاده بیگناه اولان کشی یی اسناد مفتریات ایله تشنیع ایتمك ممکندر

Noircir et Se noircir. Devenir noir *A.* ادهیمام ـ اسویداد ـ *P.* سیاهی پذیرفتن ـ سیاهی بستن ـ کسب السواد *T.* قرارمق ـ سیاهلنمق ـ صاچی سیاهلندی || Ses cheveux ont noirci رنگ رو کونشده سیاهلنور Le teint noircit au soleil

Se Noircir, en parlant du temps, signifie, devenir obscur *A.* تغیم ـ *P.* روی سما تیره وتار ـ روی سما ابرناك شدن ـ ادجان گشتن *T.* کون قاپلایی بلوتلو اولمق || Le ciel se noircit روی سما تغیم ایتمکده در

Figur. Se diffamer par quelque méchante action *A.* تشیین النفس *P.* عرض خودرا لکه دار ـ سیه رویی پذیرفتن ـ کردن *T.* قره یوزلو اولمق || Il s'est noirci par beaucoup de crimes ارتکاب قبایح کثیره ایله دامن عرضی لکه دار شین وعیب اولمشدر Voudriez-vous vous noircir d'un tel crime? بو مقوله جرم کریه ایله سیهرو اولمغه راضی اولورمیسك ـ نفسنه ایراث شین ایتمکه راضیمیسك

On dit aussi, Noircir l'esprit, pour dire, faire naître des pensées sombres ذهنی آلودهٔ غبار ملال وکدورت ایتمك

Noirci. *A.* مسوّد *P.* سیاهی بسته ـ سیاه کرده *T.* قرارمش ـ سیاهلنمش

NOIRCISSURE. Tache de noir *A.* شائبهٔ سودا *P.* لکهٔ سیاه *T.* سیاه لکه

NOISE. Querelle, dispute *A.* منازعة pl. منازعات ـ مجادلة pl. مجادلات ـ مناقشة pl. مناقشات *P.* ستیز *T.* سوز آتشمه ـ غوغا ـ نزاع ـ غوغا || Grande noise مجادلهٔ عظیمه Chercher noise ارامق Émouvoir, exciter une noise ایقاظ مناقشه وجدال ـ بادئ مجادله اولمشدر Il a commencé la noise ایتمك منازعه یه شروع ایلدی

NOISETIER, ou COUDRIER. Arbre qui porte des noisettes *A.* شجر الجلوز ـ شجر البندق *P.* درخت گلوز *T.* فندق اغاجی

NOISETTE. Espèce de petite noix *A.* جلوز ـ بندق *P.* گلوز *T.* فندق || Casser des noisettes فندق قیرمق ـ فدغ بندق *T.* رنگ گلوزی *P.* لون البندق *A.* Couleur de noisette ـ فندق رنکی

NOIX. Sorte de fruit *A.* جوز pl. جوزات *P.* گوز ـ گردگان ـ *T.* قوز ـ جوز || Noix verte خام جوز nouvelle جوز چار مغز ـ جوز قوزاغی ـ قشر جوز Coquille de noix تازه جوز ـ طرئ جوز یاغی ـ روغن جوز De l'huile de noix جوز قبوغی Écaler des noix جوز صویمق ـ تقشیر جوز

Il se dit aussi de quelques autres fruits qui ressemblent avec la noix, comme, Noix de galle *A.* عفص *P.* مازون *T.* مازی Noix muscade *A.* جوز بوّا *T.* جوز بوّا Noix de coco *A.* نارجیل ـ *P.* جوز هندی *T.* گوز هندی هندستان جوزی Noix vomique جوز القئ

NOLIS, ou NOLISSEMENT. V. Naulage.

NOLISER. Fréter *A.* ایجار السفینة *P.* کشتیرا بکرایه دادن *T.* کمی یی نولین ایله کرایه ویرمك

NOM. Mot par lequel on désigne une personne ou une chose *A.* اسم pl. اسامی *P.* نام *T.* آد || Le nom de Dieu اسم ربّ اسم ذو الجلال ـ المتعال Au nom du Père, du Fils et du Saint-Esprit باسم الاب والابن وروح المقدّس Confesser, invoquer, bénir le nom de Dieu اسم خداوند جهان آفرینی ذکر ایتمك وتحمید وثنا ایتمك Nom propre اسم علم de famille کنیه Louis premier de nom لویس اسمیله مسمّا اولان اوّلکی نامنه شهرت ویرمك Signaler son nom معروف اولان ـ قرال آد دکشدرمك ـ تبدیل اسم ـ تنکیر اسم ایتمك changer آدینی بیلدرمامك ایچون ـ توریهٔ اسم ایتمك déguiser تغییر ایتمك Prendre le nom et les armes d'une autre famille آخر خاندانك اسم وشهرتنی ونشاننی اخذ ایتمك Il est assez connu par son nom اسمی معلومدر Usurper le nom de quelqu'un برکمسنه نك اسمنی غصبا قوللنمق Prêter son nom کندو اسمنی آخره اعاره ایتمك Il plaide en son nom بنفسه دعوا ایدر Il a pris cette affaire-là sous le nom d'un valet, sous un nom emprunté بو مصلحتی برخدمتکار آخر براسمده اولدرق ـ اسمیله یاخود مواضعهٔ اتخاذ ایلدی التزام ایتمشدر Il ne s'appelle pas ainsi, c'est un nom supposé کندونك دکل مواضعهٔ قوللندیغی بر اسمدر ـ

On dit, Le nom Chrétien, Le nom Romain, pour dire, tous les Chrétiens, tous les Romains || Il est ennemi du nom Chré-

tien عیسوی اسمنده اولنلرک - نام عیسویینک دشمنیدر دشمنیدر Le nom Romain s'était répandu par toute la terre رومالو - رومائیون منتشر چار اقطار جهان اولمشلر ایدی اسمیله بنام اولنلر ربع مسکونده منتشر اولمشلر ایدی

On dit, Décliner son nom, pour dire, déclarer qui l'on est, afin de se faire connaître *A.* بیان الاسم - تعریف الاسم *P.* کندو ادینی بیلدرمک *T.* نام خودرا بیان کردن || Il a été obligé de décliner son nom اسم وشهرتنی تعریفه مجبور اولمشدر

Et répondre d'une chose en son propre et privé nom, pour dire, en être personnellement responsable *A.* تکفل بالنفس

On appelle Nom de guerre, un nom qu'un soldat prend en s'enrôlant *T.* عسکری نفرینه ویریلان لقب – Il se prend aussi pour Sobriquet *A.* لقب

On dit en termes de Pratique, Céder ses droits, noms, raisons et actions, pour dire, les transporter à un autre کافهٔ حقوقنی ومطالب وادعالرینی فلانک اوزرینه فراغت ایتمک

Au Nom de... De la part de... *A.* عن جانب - باسم فلان طرفندن اولدرق - فلانک اسمنده *T.* از سوی آن *P.* فلان || Il est allé emprunter de l'argent au nom de son maître افندیسی طرفندن اولدرق اقچه استقراضنه کتدی – On dit aussi dans ce sens, En mon nom طرفمدن اولدرق En son nom کندو طرفندن اولدرق

Il signifie aussi, en considération *A.* حرمة *P.* بحرمت آن *T.* حقیچون || Je vous demande cela au nom de notre ancienne amitié بینمزده جاری اولان محبت قدیمه‌یه حرمة بو بابده مساعده ایلمکزی رجا ایدرم au nom de tout ce que vous avez de plus cher عندکده اعز واحب اولان هرنه ایسه آنک حقیچون اولسون بو بابده همتکزی رجا ونیاز ایدرم Je vous conjure au nom de Dieu اللهک اسم مبارکنه حرمة اولسون رجا الله عشقنه اولسون - ایدرم

Nom, signifie aussi, réputation *A.* صیت - شهرت *P.* نام - آوازه *T.* آد - نامداری || Il a acquis un grand nom dans les Lettres علم وهنر بابنده تحصیل شهرت عظیمه ایتمشدر - آوازهٔ علم ومعرفتی منتشر آفاق اولمشدر C'est un homme qui a un grand nom dans la guerre امور حربیه‌ده حسن صیت وشهرتی واصل مرتبهٔ نهایت اولمش بر - نامدار

- نام وذکرینی تأبید ایتمک در Éterniser, immortaliser son nom نام وشهرتنی دامان آخر الزمانه قدر ابقا ایتمک Avoir du nom نامدار اولمق - منبوه الاسم اولمق

On dit, qu'un homme est sans nom, lorsqu'on ne le connaît point dans le monde *A.* خامل - خامن الذکر - مجهول الاسم *P.* گمنام - بی نام وشان *T.* بر آدم - آدی شانی یوق – Et que c'est un homme de nom, pour dire, qu'il a de la naissance *A.* معروف الاسم *P.* بنام *T.* آدلو شانلو بر آدم

Nom. T. de Grammaire. Il se dit d'un mot qui sert à qualifier une personne, ou une chose *A.* اسم pl. اسامی || Le nom est une des principales parties du discours اسم کلامک اجزای اصلیه‌سندندر Nom substantif اسم موصوف adjectif اسم صفت propre اسم علم appellatif اسم ندا collectif اسم جامع diminutif اسم تصغیر masculin اسم مذکر féminin اسم مونث

NOMADE. Errant, qui n'a pas de demeure fixe *A.* اهل الخباء - بادیه - خیمه نشین - دشت سواران *P.* بدویون pl. بدوی *T.* کوچبه - کوچر اولی نشین || Nation nomade قوم بدوی - قوم Les Tartares sont des nations nomades کوچر اولی عشیرت تاتار خیمه نشیندر Peuples nomades عشایر خیمه نشین

NOMBRANT. Qui nombre *A.* معدود به V. Nombre.

NOMBRE. Il se dit de l'unité, ou d'une collection d'unités *A.* عدد pl. اعداد *P.* شمار *T.* صاییی || Le nombre se considère de deux manières, ou comme nombre nombrant, ou comme nombre nombré عدد ایکی جهت ایله اعتبار اولنور بری عدد معدود به ودیگری عدد معدود لهدر – Nombre nombrant, se dit de tout nombre qui n'est appliqué à rien de determiné. Ainsi on dit, L'unité est le principe des nombres احد اصل الاعداد در Multiplier un nombre par un autre بر عددی آخر بر عددک اوزرینه ضرب ایتمک Diviser un nombre par un autre بر عددی عدد آخر ایله تقسیم ایتمک Les anciens ont prétendu qu'il y avait une grande vertu dans les nombres زعم متقدمینه کوره اعدادده بر نوع خاصیت عظیمه وار ایدی Nombre pair *A.* عدد زوج - عدد شفع *P.* عدد جفت *T.* چفت صاییی impair *A.* عدد وتر - عدد فرد *T.* عدد تک صاییی Le nombre de dix عدد عشره La division des nombres تقسیم اعداد – Nombre nombré, se dit de l'application du nombre nombrant à quelque sujet que ce soit. Ainsi on dit, Un grand nombre d'hommes عدد کثیر ناس Un nombre prodigieux عدد

— عدد لا يحصى Un nombre innombrable كليتلو عدد — كلّي عدد بيحدّ وشمار Il y avait un nombre infini de monde à ce spectacle بو تماشاگاهده قتی کلّی خلقك جمعيتى عدد وار ايدى Les juges n'étaient pas en nombre suffisant قضات قدر كفايهدن دون ايدى Le plus grand nombre était d'avis ارباب مجلسدن اكثرينك رايى بو ايدى Ils étaient en nombre égal, en pareil nombre متساوى العدد عدد تام متساوى المقدار — ايديلر Le nombre est complet مقاوله ومكمّلدر Il a fourni le nombre d'exemplaires convenu اولنمش معلوم العدد نسخهلرى اعطا وتسليم ايلدى Accomplir le nombre تكميل مقدار — تكميل عدد ايتمك augmenter, accroître تزييد مقدار — تكثير عدد ايتمك Mettre un nombre certain pour un incertain عدد مثبتى عدد مبهم يرينه وضع ايتمك

On appelle Nombre cardinal, tout nombre qui sert à marquer la quantité *A.* عدد رئيس pl. اعداد رئيسة — Nombre d'ordre, ou ordinal, tout nombre qui sert à marquer l'ordre *A.* عدد المراتب — Nombre collectif, tout nombre qui exprime l'assemblage de plusieurs nombres *A.* عدد جامع — Nombre entier, celui qui contient l'unité un certain nombre de fois exactement *A.* عدد تام — عدد كامل — Nombre rompu, ou fractionnaire, la fraction *A.* كسر pl. كسور — Nombre premier, tout nombre qui ne peut être divisé sans reste *A.* جذر اصم — Nombre carré, le produit d'un nombre multiplié par lui-même *A.* جذر — مجذور — Nombre cubique, un nombre carré multiplié par sa racine *A.* عدد مكعب

Nombre, signifie aussi, multitude *A.* كثير العدد — متعدّد — وافر — متوافر *P.* بسيار *T.* چوق || Il a nombre d'amis وافر نفوس ايدك Nous étions nombre de gens احبابى وار در متعدّد تاريخ نويسان Nombre d'historiens l'ont ainsi raconté فلان مادّهيى اول منوال اوزره نقل وحكايه ايتمشلر در

Dans le nombre, s'emploie au commencement d'une phrase, et signifie, dans la quantité dont il a été question dans la phrase précédente *A.* فى هذا العدد — بينهم *P.* در اين مقدار — *T.* اول عدد ايچنده — ميان آنها || J'ai vu ses tableaux; dans le nombre, il y en a beaucoup de médiocres; il n'y en a qu'un d'excellent فلانك تصويرلرينى كوردم جملهسى ايچنده انجق بر عددى اعلا وماعداسى بين بين ايدى

Au nombre, Du nombre. Parmi, au rang *A.* فى السلك — فى العداد *P.* در شمار *T.* صرهسنده || On l'a mis au nombre des saints اوليا صرهسنده — سلك اولياى عظامه وضع اولندى Il des martyrs عداد شهداى كرامه تعداد اولندى قوندى est au nombre des hommes illustres اجلّهٔ رجال عدادندن فلانى احبا Il l'a mis au nombre de ses amis معدود در صرهسنده — ودوستانى عدادينه ادخال ايلدى Il n'est pas de ce nombre بو عداددن معدود دكلدر — بو عداده داخل دكلدر

Sans nombre. Il se dit d'une grande multitude *A.* لا يعدّ — بيكران — بيحساب — بيحدّ وشمار — بيشمار *P.* لا يحصى *T.* قتى چوق — صاييسى يوق — صاييسز || Cet événement a eu des témoins sans nombre بو حادثهنك شاهدلرى لا يعدّ ولا يحصيدر Il a de l'argent sans compte et sans nombre بيحدّ وشمار مالى وار در

Nombre, se dit aussi de l'harmonie qui résulte d'un certain arrangement de paroles *A.* حسن الانتساق — انتساق الكلام *P.* خوش رفتارئ سخن *T.* سوزك حسن ايله صرهلنمسى || Cette période manque de nombre بو فقرهده انتساق كلام يوقدر

En termes de Grammaire, il se dit des noms et des verbes, selon qu'ils s'appliquent à une chose ou à plusieurs. Nombre singulier *A.* مفرد Nombre pluriel *A.* جمع

On appelle le quatrième des livres de Moïse, Le livre des nombres *A.* سفر العدد

NOMBRER. Compter *A.* عدّ — تعداد — احصا *P.* شمردن *T.* صايمق || On ne saurait nombrer les grains du sable de la mer رمال بحرك دانهلرينى تعداد ايتمك امر ممتنعدر Qui pourrait nombrer les désordres et les malheurs que causent les guerres civiles? حروب داخليّهنك بادى اولهلو كلدكلرى مصايب وآفاتى كيم تعداد ايده بيلور

NOMBREUX. Qui est en grand nombre *A.* كثير — وافر — متوافر — *P.* فراوان — غزير *T.* ژرف — چوق — كليتلو || Armée nombreuse عسكر كثير L'assemblée était fort nombreuse جمعيّت پك كليتلو ايدى

NOMBRIL. Cette partie qui est au milieu du ventre de l'homme et de quelques animaux *A.* سرّة pl. سرر pl. سرّات *P.* ناف — كردكاه *T.* كوبك || Lier le nombril aux enfans nouveau-nés هنوز بطن مادردن چيقمش صبيانك سرّهلرينى

عقد ایتمک Il a été blessé au nombril کوبکده یاره‌لنمشدر

NOMENCLATEUR. Celui qui établit les dénominations spéciales de divers objets de l'histoire naturelle *A.* واضع المفردات الاسامی فی اجناس المخلوقات

NOMENCLATURE. Méthode qui assigne aux divers objets de l'histoire naturelle, les noms qui peuvent servir à les différencier *A.* وضع المفردات الاسامی فی اجناس المخلوقات || Une des plus grandes difficultés de la Botanique, c'est la nomenclature علم نباتاتده مشکلات عظیمه‌نک بری وضع مفردات اسامی ماده‌سیدر

Il se dit par extension, de la collection des mots qui sont propres aux différentes parties des autres sciences *A.* اجناس الاسامی والالفاظ || La nomenclature de la Géometrie, de la Grammaire علم مساحه‌یه وعلم نحوه متعلق اجناس اسامی والفاظ

NOMINATAIRE. Celui qui est nommé à un bénéfice *A.* منصوب *P.* نصبکرده *T.* نصب اولنمش

NOMINATEUR. Celui qui nomme *A.* موجّه *P.* توجیهساز *T.* توجیه صاحبی ـ توجیه ایدن || Le Roi est le nominateur des bénéfices qui vaquent محلول قالان زعامتلری توجیه ایدن پادشاهدر

NOMINATIF. T. de Gram. C'est le premier des cas *A.* رفع ـ کلمهٔ مرفوعة

NOMINATION. Action de nommer à quelque charge. V. Nommer || La nomination des juges نصب ـ حکامک نصبی وتعیینلری ـ Il se dit aussi de celui qui a été nommé à une charge || Je ne l'ai point encore vu depuis sa nomination à . . . فلان منصبه نصبی وقتندنبرو کورمدم

Il se dit aussi, du droit de nommer à une charge *A.* استحقاق علی التوجیه || Cette place est à la nomination de... بو منصبده استحقاق توجیه فلانک یدنده در

NOMMÉMENT. Avec désignation, par le nom *A.* لا سیّما ـ بتخصیص الاسم ـ علی الخصوص ـ خصوصاً ـ خاصّةً *P.* از بتخصیص نام ـ آنجمله *T.* آدیله || On en a accusé plusieurs personnes, et nommément tels et tels وافر کسان حقنده لا سیّما فلانلره اسناد تهمت اولنمشدر Le roi a voulu conserver plusieurs places, et nommément . . . پادشاه قلاع متعدده‌نک وبتخصیص فلان نام قلعه‌نک ید تصرّفنده قالمسنی مراد وآدیله فلان نام قلعه‌نک ـ ایلدی

NOMMER. Donner un nom *A.* تسمیة ـ وضع الاسم *P.* نام نهادن ـ نام دادن ـ نامیدن *T.* اد قومق ـ اد ویرمک || On l'a nommé Constantin قسطنطین اسمیله تسمیه اولندی ـ اسمنی قسطنطین وضع ایلدیلر Il fut le premier qui découvrit cette île, et il la nomma de son nom فلان جزیره‌یی ابتدا کشف ایدن فلان کشی اولمغله کندو اسمیله تسمیه وتلقیب ایلدی Ce fort fut nommé le Fort-Louis, du nom du Roi بو حصن پادشاهک اسمنه نسبةً لویس اسمیله تسمیه اولندی

Il signifie aussi, surnommer *A.* تلقیب *P.* ورنام نهادن *T.* لقب قومق C'est ainsi qu'en parlant de quelques rois, on a nommé l'un Pierre le Grand پتروس اعظم l'autre, Bayajet le Foudre یلدرم سلطان بایزد et en parlant des villes, on dit, Jérusalem la Sainte قدس شریف Bagdad la Superbe بغداد بهشت آباد لقبیله ملقب اولان شهر بغداد ـ بهشت آباد

Et dire le nom d'une personne, d'une chose *A.* بیان الاسم ـ تعریف الاسم *P.* نام خواندن *T.* اد اوقومق ـ ادینی دیمک || Je vous nommerai plusieurs personnes وافر کسانک اسملرینی بیان ایده‌جکم Je vous les nommerai par nom et par surnom اسم وشهرتلریله طرفکه بیان ایده‌جکم Comment nommez-vous cet homme? بو آدمک اسمنه نه دیرسک On le nomme Pierre پتروس اسمیله مسمّا در ـ معروفدر

Nommer, signifie encore, établir dans une place *A.* نصب ـ تعیین || Nommer un ambassadeur بر ایلچی نصب وتعیین ایتمک

Et déclarer *A.* تعیین *P.* بفلان کار سپردن *T.* بر ایشه تعیین ایتمک || Il le nomma son successeur à l'Empire فلانی خلف سلطنت ـ ولیّ عهد سلطنت تعیین ایلدی Il a été nommé intendant ناظر تعیین اولندی ـ On dit aussi, Nommer quelqu'un son héritier برکمسنه‌یی وارث تعیین ایتمک

Se Nommer. *A.* تسمّی *P.* نام داشتن ـ بر اد ایله ادلنمق *T.* || Comment se nomme-t-il? ادی ندر ـ نه اسم ایله مسمّا در || Comment vous nommez-vous? سنک ـ نه اسم ایله مسمّاسک Comment se nomme cette plante? بو نباتک اسمک ندر اسمی ندر

NOMMÉ. *A.* مسمّا *P.* نامیده ـ بنام *T.* نامنده ـ دینمکله معروف || Le nommé Pierre پترو نامنده برکمسنه Les nommés tels et

فلان وفلان دینمکله معروف کمسنه‌لر tels

À Point nommé. Fort à propos, au temps qu'il faut *A.* فی حینه ‌‌ *T.* در انسب‌ترین هنگام *P.* علی احسن الاحیان ـ موقتنده تمام وقتنده ـ وقتنده || Il arriva à point nommé, comme le combat allait commencer محاربه‌یه مباشرت اولنمقده ایکن تمام وقتنده ورود ایتمشدر Vous venez à point nommé وقتنده کلدک

À Jour nommé. Au jour dont on était convenu *A.* فی یوم المعهود ـ الموعود *P.* در روز قرار داده *T.* قرار ویرلمش شویلشیلان کونده ـ کونده || Il se trouva au rendez-vous à jour nommé یوم موعودده محل ملاقاتده بولندی

NOMOCANON. Recueil des canons, et des lois impériales qui y ont rapport *A.* کتاب القوانین والفتاوا

NON. Particule négative, qui est opposée à la particule Oui *A.* لا *P.* نه *T.* یوق || Cette affaire est aisée à conclure, il n'y a qu'à dire oui ou non بو ماده‌نک تنظیمی اسهلدر بو ماده قولای رابطه‌یه ـ همان لا ونعم بر جوابه توقف ایدر کیره‌جک مقولده‌ندر همان هه یوق بر جوابه توقف ایدر Non, non, je n'en ferai rien ـ لا لا بر شیٔ ایده‌جک دکلم یوق یوق هیچ بر شیٔ ایتمم

Il se dit aussi sans opposition à Oui *A.* لا ـ لیس *P.* نه *T.* دکل || Il en est fâché, non sans cause بو بابده منفعل اولمسی من غیر سبب ـ بلا سببٍ دکلدر Il vous a fait plaisir, non pas tant pour l'amour de vous, que par vanité سنی خوشدل ایتمش ایسه ده بو وضعی سکا محبتاً دکل خود بینلکنه مبنیدر

Il se joint aussi à des noms *A.* عدیم *P.* بی *T.* سز || Tous les gens non intéressés ـ عدیم الغرض اولنلرک جمله‌سی غرضسز ـ بیغرض

Il s'emploie aussi substantivement || Ils sont gens à se brouiller pour un oui ou pour un non لا ونعم ایچون قطع النت قوریجه ایدر مقولده‌ندرلر Il m'a répondu un non bien sec یوق جوابنی ـ بر لا جوابنی ویردی

Non-seulement. Façon de parler, qui est souvent suivie de Mais *A.* تنها نه ـ نه هم... بلکه *P.* لا فقط... بل ـ قطع النظر *T.* یالکز دکل ـ دن بشقه ـ دن غیری ... بلکه || Non seulement il n'est pas savant, mais il est très - ignorant عالم اولمدیغندن قطع النظر اجهلدر Non-seulement je l'ai payé, mais encore je lui ai fait un présent آلەجغنی تماماً ادا ایلدیکمدن بشقه بر هدیه دخی ویردم Un chrétien doit aimer non-seulement ses amis, mais même ses ennemis کندوینه بر عیسوی دوستلرندن یالکز ـ بشقه دشمنلرینه بیله محبت ایتمک واجبدندر دوستلرینی دکل دشمنلرینی دخی سوملو در

Non plus. Pas davantage *A.* ولا *P.* نه نیز *T.* دکل || بیله Il n'en fut non plus ému, que s'il eût été innocent جرمی یوق کبی اظهار اضطراب ایتمش بیله دکلدر ـ Il signifie aussi, pareillement *A.* ایضاً *P.* هم ـ نیز *T.* دخی || Vous ne le voulez pas, ni moi non plus بو شیٔی استمزسک بن دخی استمم Ceux - ci n'en sont pas, ni ceux-là non plus بونلر دکل آنلر دخی دکللر در

NONAGÉNAIRE. Qui a quatre - vingt - dix ans *A.* بالغ التسعین *P.* نود ساله *T.* طقسان یاشنه وارمش

NONANTE. Quatre - vingt - dix *A.* تسعون *P.* نود *T.* طقسان

NONANTIÈME. Nombre d'ordre *A.* تسعون *P.* نودمین *T.* طقسانجی || La nonantième année de son âge سننک طقسانجی سنه‌سی

NONCE. Prélat qne le Pape envoie en ambassade *T.* ریم پاپاسی طرفندن مبعوث اولان سفیر

NONCHALAMMENT. Avec nonchalance *A.* بالتوانی *P.* با سستی *T.* کوشکلک ایله

NONCHALANCE. Négligence *A.* رخوة الطبع ـ توانی *P.* سستی *T.* کوشکلک V. aussi Négligence.

NONCHALANT. Négligent *A.* متوانی *P.* سست *T.* کوشک V. Négligent.

NONCIATURE. L'emploi de nonce *T.* ریم پاپاسی طرفندن اولان سفارت مأموریتی

NON - CONFORMISTE. Il se dit en Angleterre de celui qui s'écarte de la religion anglicane *A.* مختلف المذهب *P* بشقه مذهبده اولان *T.* بمذهب دیگر تابع شده

NON - JOUISSANCE. T. de Jurisp. Privation de jouissance *A.* محرومیة التمتع || Il lui est dû une indemnité pour la non - jouissance تمتعدن محرومیتی وقتی ایچون تضمین ضرر اولمق اوزره کندوینه شو مقدار اقچه ویرلمک اقتضا ایدر

NONOBSTANT. Malgré, sans avoir égard *A.* صرفاً عن الانظار ـ *P.* با همه آنکه ـ من غیر التفات الی بان نظر نکرده *T.* التفات کوسترمیه‌رک ـ باقمیه‌رق || Il a été obligé de

payer, nonobstant l'appel دعواسنی آخر محکمیه قالدردیغندن صرف انظار اولندرق اوزرینه حکم اولنان اقچه‌نک اداسنه مجبور اولمشدر Il s'est opiniâtré, nonobstant toutes les remontrances de ses amis احبابی طرفندن عرض اولنمش اولقدر اعتراضاتدن صرف انظار ایله عنادنده ثابتقدم اعتراضاته التفات ایتمیه‌رك عنادندن فارغ - اولمشدر اولمامشدر

NON-PAIR. V. Impair.

NONPAREIL. Qui est sans pareil *A.* عدیم النظیر - لا نظیر *P.* بیهمتا - بیمثل - بیمانند *T.* مثلی یوق - اورنکی یوق || Un mérite nonpareil لیاقت لا نظیر Une vertu nonpareille مثل ومانندی یوق صلاح حال

NONPAREILLE. Il se dit en plusieurs arts, pour exprimer ce qu'il y a de plus petit *A.* ادق دقیق *P.* - باریکترین - خرده‌ترین *T.* اکت ارفاق *T.* اکت اینجه

NON-RÉSIDENCE. Absence du lieu où l'on devait résider *A.* غیبة عن المقرّ *P.* نا بودی از مقام خود *T.* یرنده بولنمامه

NONUPLE. Qui contient neuf fois *A.* مضاعف - تساعی *P.* تسع مرّات *T.* نه بار *T.* طقوز قات

NONUPLER. Répéter neuf fois *A.* تضعیف تسع مرّات *P.* نه بار کردن *T.* طقوز کرّه ایتمك

NON-USAGE. Cessation d'usage *A.* عطلان - عدم الاستعمال من العمل *P.* عماماندگی *T.* قوللانلمامه || Les lois s'abolissent souvent par le non-usage قانونلر احیاناً عملدن معطّل اولنجه کلیّاً ملغا اولور

NON-VALEUR. Manque de valeur en une terre qui ne rapporte pas ce qu'elle devrait rapporter *A* - قلة النما - عدم البرکة *P.* قلة المحصول *T.* - برکتسزلك بیحاصلی - کم نمایی نماسزلق || Cette terre n'est pas bien cultivée, elle est en friche en bien des endroits, elle est en non-valeur بو ارض لایقی اوزره زراعت اولنمیوب اکثر محللرده پور قالدیغندن نماسنده قلّت عارض اولمشدر La non-valeur de cette terre vient de ce qu'on la néglige depuis trois ans بو ارض اوچ سنه‌دنبرو زراعتنه اهتمام اولنمدیغندن بیحاصل اولمشدر

Et termes de Finance, on appelle Non-valeurs, des deniers dont on ne peut faire le recouvrement *A.* pl. بقایاء *P.* باز مانده *T.* تحصیلی ممکن اولمیان

NORD. Septentrion *A.* شمال *T.* یلدز طرفی || Ce pays est borné au nord par une telle rivière بو مملکت شمالاً فلان نهر ایله محدود در Les pays du nord ممالك شمالیه Les peuples, les puissances امم واقوام شمالیه ودول شمالیه Le vent du nord, ou simplement Le nord *A.* ریح الشمال *P.* باد شمال *T.* یلدز پویراز Une maison exposée au nord جانب شماله ناظر بر باب منزل - Il signifie aussi, le pôle boréal قطب شمالی *T.* دمور قازیق

On appelle Degrés de latitude du nord, ceux qui vont de l'équateur au pôle septentrional *A.* درجات العرض الشمالی

En termes de marine, on dit, Faire le nord, faire le sud, pour dire, faire route au nord, au sud سمت شماله یاخود سمت جنوبه متوجّه اولمق

NORD-EST. La partie du monde qui est entre le nord et l'est *A.* ما بین المشرق والشمال - سمت النکیباء *T.* پویراز طرفی || Une telle ville est au nord-est de telle autre فلان شهر فلان شهرك پویرازی طرفنده کائندر

Il signifie aussi, le vent qui souffle de cette partie *A.* نکیباء - صابیة *T.* پویراز - پویراز یلی || Le nord-est est extrêmement froid en ce pays-ci پویراز یلی بو مملکتده غایت ایله بارد در

NORD-OUEST. La partie du monde qui est entre le nord et l'ouest *A.* ما بین المغرب والشمال - سمت الجربیاء *T.* قره یل طرفی || Cette ville est au nord-ouest de Vienne بو بلده بچ شهرینك قره یلی طرفنده واقعدر - Il se dit aussi du vent qui souffle de cette partie *A.* جربیاء *T.* قره‌یل || Le nord-ouest est d'ordinaire froid et pluvieux قره یل عادتا بارد وممطر در

NOTA. Note que l'on met à la marge d'un écrit *A.* نقطة الاشارة *P.* نشان *T.* م || Mettez-là un nota اول محلده بر م وضع ایله - نقطهٔ اشارت وضع ایله

NOTABLE. Remarquable *A.* واجب الاعتداد - متعدّ به *P.* شایان اعتداد *T.* صایبیلور - اعتباره کرکلو || Dits notables شایان اعتداد اولهجق اقوال faits افعال واجبة الاعتداد Un cas notable شایان اعتداد اولهجق حالت Un notable bourgeois اصناف - اصناف گروهندن شایان اعتداد برکمسنه زمره‌سندن صاییلور بر آدم

Et considérable *A.* جسیم *P.* بسیار - فراوان *T.* کلیتلو || Dommage, somme notable کلیتلو ضرر - ضرر ومقدار جسیم

NOTABLES. Les principaux et les plus considérables d'une ville, d'une province *A.* pl. اعيان - وجوه *P.* كلانتران - بزركان *T.* سوز صاحبلرى || Une assemblée de notables وجوه واعيان مملكتك جمعيتى Les notables étaient assemblés وجوه واعيان بلده بر يره كلمشلر ايدى

NOTABLEMENT. Grandement *A.* بالمبالغة - مبالغة *P.* بسيار - بر وجه كلى *T.* كليتلو مرتبده - كليتلوجه || Il est notablement lésé dans cette affaire بو مصلحتده كليتلو مرتبه متضرر اولمشدر

NOTAIRE. Officier public qui passe les contrats et les autres actes volontaires *A.* كتاب الشرع - كاتب الشرع || Le corps des notaires زمرهٔ كتاب الشرع Les registres d'un notaire كاتب شرعك يانده محفوظ اولان قيود ودفاتر Quittance faite par-devant notaire كاتب شرع مواجههسنده تنظيم اولنمش معرفتيله ياپلمش - ابرا سندى

NOTAMMENT. V. Nommément || Il a cité plusieurs lois, et notamment celle-là بر قاچ قانونى وخصوصاً فلانى على طريق الاشهاد ذكر ايلدى

NOTARIAT. Fonction de notaire *A.* كتابة الشرع || Il a exercé long-temps le notariat مدت مديده كتابت شرع خدمتنى اجرا ايلدى

NOTARIÉ. Passé devant notaire *T.* كاتب شرع حضورنده معرفتيله عقد اولنمش - معقود بر قطعه سند

NOTE. Marque que l'on fait en quelque endroit d'un livre, d'un écrit, pour s'en souvenir *A.* اشارة *P.* نشان *T.* نشان || Mettez une note à la marge du livre pour trouver le passage فقرهيى بولمق ايچون هامش كتابده بر اشارت وضع ايله

Il signifie aussi, remarque, espèce de commentaire sur quelque endroit d'un écrit, d'un ouvrage *A.* حاشية pl. حواشى || J'ai fait des notes sur sa lettre مكتوبنى تحشيه ايلدم On a imprimé ce livre avec des notes بو كتاب حاشيهلريله معاً طبع اولندى Note marginale هامشده مسطور حاشيه

Il se dit aussi, d'une remarque qu'on fait sur un mot, sur une phrase *A.* شرح || Il faut mettre ce mot dans le dictionnaire avec la note Vieux بو لفظ لغت ايچنه وضع اولندرق يانندە لغت قديمه در ديو شرح ويرلملو در

NOTE D'INFAMIE, ou NOTE INFAMANTE, est celle qui est imprimée juridiquement par le magistrat pour quelque cause grave *A.* وسام التفضيح *P.* تمغاى رسوايى وبد نامى *T.* رسوايلق بد ناملق دامغهسى - دامغهسى || Le blâme en Justice est une note infamante حضور شرعده مظهر تعييب وتشنيع اولمق رسوايلق تمغاسيله موسوم اولمقدن فرقى يوقدر - On dit aussi, La réprimande faite par un juge, est une note حاكمك تعزيرى بر وسام تفضيح مثابهسنده در C'est une fâcheuse note ردى وقبيح بر تمغاى تفضيحدر

NOTE. Mémoire, exposé *T.* تقرير

NOTE, se dit aussi des caractères dont les musiciens se servent pour marquer le chant *A.* رقم اللحن pl. ارقام الالحان *P.* رقم نوا *T.* ازكى رقمى

On dit figur. Changer de note, Chanter sur une autre note, pour dire, changer de façon de faire, ou de parler تبديل اصول دكشدرمك - اصول ايتمك

NOTER. Remarquer *A.* صرف النظر الدقة - نظر *P.* حوالهٔ چشم دقت كردن *T.* دقت ايتمك || Notez bien cela بوكا دقت ايله Notez qu'il était son ennemi مقدما دشمنى اولديغنه دقت ايله

Et faire une marque *A.* وضع الاشارة *P.* نشان نهادن *T.* نشانلمق || J'ai noté ce passage dans mon livre, sur mes tablettes بو فقرهيى دفترمده اشارت ايلدم

Il se prend aussi pour Marquer en mauvaise part *A.* توسيم اشارة بالعيب والقباحة - بالقبح *P.* تمغاى بد نامى زدن *T.* نشان رسوايى زدن - بد ناملق نشانيله - ميملمك - تمغالمق || Pourquoi le voulez-vous noter? فلانى نيچون بد ناملق نشانيله تمغالمق استرسك Vous serez noté بد ناملق ايله ميملنهجكسك Il n'a qu'à prendre garde à lui, il est déjà bien noté ميملنمش بر آدم اولمغله احتراز اوزره اولملو در

NOTÉ. On dit, Homme noté, pour dire, qui a une mauvaise réputation *A* مشار بالعيب والقباحة - موسوم بالعيب والقباحة *P.* نشانزدهٔ رسوايى وبد نامى *T.* ميملى - ميملنمش - بد ناملق ايله تمغالنمش

NOTICE, se dit de certains ouvrages qui sont faits pour donner une connaissance particulière des villes, des provinces, etc. d'un royaume *A.* تذكرة الاحوال البلاد والممالك || La notice de l'Empire مملكتك تذكرهٔ احوال بلاد ومسالكى

Il signifie aussi, la connaissance qu'on donne d'une chose par des recherches critiques *A.* حكاية الحال || On travaille à la notice des manuscrits de la bibliothèque كتابخانهده موجود

دست خطّ کتابلرک حکایهٔ احوالی تحریر اولنمقده در

NOTIFICATION. Acte par lequel on notifie *A.* رسالة الاخبار افادهٔ حالی متضمن کاغد *T.* اخبار نامه *P.* ورقة الاخبار ـ اخباری مشعر کاغد ـ || Ils ne peuvent plus en douter, la notification leur en a été faite بوکا دائر اقتضا ایدن اخبار نامه طرفلرینه بعث وارسال اولنمش اولمغله شک واشتباهلری فالماسق اقتضا ایدر

NOTIFIER. Faire savoir dans les formes reçues *A.* رسماً اخبار رسماً آگاه کردن ـ آگاهیدن *P.* رسماً انها ـ رسماً بیان ـ *T.* رسم اوزره بیلدرمک || Cet acte ne sera point valable, si on ne le fait notifier بو سند رسماً انها اولنمدقچه دستور طرفمه رسماً افاده العمل اولمز Il ne m'a point été notifié اولنماسشدر On fit notifier le traité de paix aux ambassadeurs مصالحه عهدنامه‌سنی دول ایلچیلرینه رسماً بیان ایلدیلر Après que l'ambassadeur eut notifié son arrivée ایلچی وصولی خبرینی رسماً انها ایلدکده

Notifié *A.* رسماً منها *P.* رسماً آگاهیده *T.* رسم اوزره بیلدرلمش

NOTION. Connaissance, idée qu'on a d'une chose *A.* خبر pl. اخبار ـ علم pl. معلومات *P.* دانش *T.* بیلش || Notion claire, distincte خبر صریح ومنقح certaine خبر صحیح confuse خبر مشوّش faible خبر واهی imparfaite خبر ناقص ـ علم اجمالی Je n'ai point de connaissance parfaite de cela, je n'en ai qu'une faible notion بو بابده علم تامّم اولمیوب انجق واهی بر خبرم وار در Il n'en a pas les premières notions بونک هنوز مبادئ معلوماتنه واقف دکلدر Sur une même chose on peut se former diverses notions امر واحد اوزرنده معلومات گوناگون تصوّری ممکندر Il vous donnera des notions sur cette matière بو خصوصده بعض کونه خبرلر طرفکه بیلدره‌جکدر Selon la notion que j'en ai بوکا بابده اولان علم وخبرمه نظراً Je n'en ai aucune notion دائر بر درلو علم وخبرم یوقدر

NOTOIRE. Évident, manifeste *A.* بیّن ـ عیان ـ واضح ـ هویدا ـ نمودار ـ نمایان ـ بدیدار ـ آشکار *P.* ظاهر ـ مبیّن *T.* بللو || Le fait est notoire مادّه‌نک وقوعی واضح وآشکار در C'est une vérité notoire حقیقتی ظاهر وعیاندر Cela n'est que trop notoire کالشمس فی وسط ـ بو مادّه بیّن وآشکار در ـ اظهر من الشمس ـ النهار واضح وآشکار در ـ On dit, Soit notoire à tous جمله‌یه معلوم اوله که

Rendre notoire *A.* آشکارا *P.* ابراز ـ اظهار ـ اعلان ـ تبیین آشکار قلمق ـ بللورتمک *T.* کردن

NOTOIREMENT, adv. *A.* صراحةً ـ علی وجه الوضوح ـ واضحاً ـ آشکاره ـ بللو اولدرق *T.* آشکارا *P.* عیاناً ـ علانیةً ـ علناً ـ || Cela est notoirement vrai بو کیفیت واضحاً وعلانیةً حقیقتد Il est notoirement coupable de ce crime علناً وصراحةً مقارندر بو جرم ایله متهمدر

NOTORIÉTÉ. Évidence d'une chose de fait généralement reconnue *A.* تبیّن ـ صراحت ـ وضوح *P.* نموداری ـ هویدایی *T.* آشکاره‌لک ـ بللولک || Cela est de toute notoriété بو کیفیت صراحت تامّه ایله معلومدر On l'a arrêté prisonnier sur la notoriété du fait ایتدیکی فعلک وضوح وصراحتی تقریبیله اسیراً توقیف ـ تقریبیله قید اسره بند اولدی اولندی

On appelle Actes de notoriété, des actes passés par-devant notaires, par lesquels des témoins suppléent à des preuves par écrit *A.* سند شرعی

NOTRE. Qui est à nous *A.* نا *P.* ما *T.* بزم ـ بزمکی ـ مز | Notre père *A.* والدنا *P.* پدرما *T.* بزم بابا ـ بابامز

Nôtres, s'emploie substantivement, et signifie, ceux qui sont de notre parti, de notre compagnie *A.* متعلقاتنا *P.* همسازان ما *T.* بزمکیلر || Il n'est pas des nôtres بزمکیلردن دکلدر Les nôtres ont bien fait dans le combat بزمکیلر ایو جنک ایتمشلر در

Il se dit aussi des parents *A.* pl. اقربا *P.* خویشان ـ خویشاوندان *T.* حصملر ـ حصم واقربامز || Nous devons aimer les nôtres خویشان واقربایه محبت ایتمک واجبهٔ ذمتمز در

NOUE. Tuile faite en demi-canal pour l'égout des eaux *A.* قناة pl. قنوات ـ قنی *T.* کنک

NOUER. Lier par un noeud *A.* عقد *P.* گره بستن *T.* دوکوملمک || Nouer un ruban قوردله‌یی دوکوملمک ـ Figur. || Nouer amitié *A.* عقد المحبة *P.* پیوند دوستی بستن ـ ربط شیرازهٔ محبت کردن *T.* دوستلق باغلمق

Il signifie aussi, envelopper dans quelque chose en faisant un noeud *A.* ربط *P.* بندیدن *T.* باغلمق || Nouer de l'argent dans le coin d'un mouchoir اوجنده اقچه باغلمق یاغلغک

Nouer, ou se nouer. Il se dit des arbres, et signifie, passer

de l'état de fleur à celui de fruit *A.* عقد الثمر — تثمير — ثمور *P.* ميوه بستن *T.* ميوه باغلمق — يمش طوتمق || Quand les pommes commencent à nouer الما آغاجلرى عقد ثمره موسم باشلادقلرنده Dans le temps où les fruits se nouent آغاجلر يمش طوتديغى حالده — ثمورده باغلو — باغلنمش

Noué. *A.* معقود — منعقد *P.* بسته *T.* باغلو — باغلنمش

On dit, qu'un enfant est noué, pour dire, qu'il est rachitique *A.* مقرقم *P.* شير زده *T.* سود خيره‌سى V. aussi Rachitique.

NOUET. Linge noué, dans lequel on a mis quelque drogue pour la faire tremper ou bouillir *T.* ايچى طولمش دوكوملى باغ

NOUEUX. Il se dit du bois qui a des noeuds *A.* معجرم — بغايت منتب *P.* گرهدار *T.* بوغوملو || C'est un bois fort noueux انبوبدلو بوغومى چوق — بوغوملو بر آغاجدر Un bâton noueux بر عصا

NOULET. Canal fait avec des noues de tuile, de plomb ou de bois, pour l'écoulement des eaux *A.* قنوات مستات *P.* كاريز — كهريز *T.* ير آلتنده صو يولى

NOURRICE. Femme qui allaite *A.* مرضعة pl. مرضعات *P.* بادسين *T.* سود آنا || Des contes de nourrice سود آنا مساللرى On dit, qu'une province est la nourrice d'une ville فلان مملكت فلان بلده‌نك كيلارى مثابه‌سنده در

NOURRICIER. Le mari d'une nourrice *A.* زوج المرضعة *P.* شوهر بادسين *T.* سود آنا قوجه‌سى || Le nourricier d'un enfant چوجوغك مرضعه‌سى قوجه‌سى

Suc nourricier. Le suc dont les plantes se nourrissent *A.* ماء غذائى *P.* آب پرورشبخشا *T.* بسليجى صو — il se dit aussi des alimens *A.* قوت غذائى pl. اقوات غذائيه *P.* خوراك غدا دار *T.* غدائيتلو آزيق

NOURRIR. Sustenter *A.* ايراث الغدائية — تغدية *P.* پروردن *T.* بسلمك || Les alimens les plus propres à nourrir l'homme انسانك مدار تغديه‌سى اولان اصلح اقوات Le sang nourrit toutes les parties du corps بدنك جميع اجزا واعضاسنى بسلر Il y a des alimens qui nourrissent trop بعض بسليان قاندر Le pain nourrit beaucoup نان اقواتك غدائيتى زياده در Les fruits, les légumes ne nourrissent pas tant que la viande عزيزك غدائيتى چوقدر فواكه ولحومك غدائيتى لحمك غدائيتى مرتبه‌سنده دكلدر

se dit aussi de toutes les choses dont les plantes tirent leur suc *A.* تربية — تنمية *P.* پروردن — بروندى دادن *T.* بسلمك || La bonne terre nourrit les plantes, les arbres تراب صالح وسيلهٔ تربيهٔ نباتات واشجار در Mettre du fumier au pied d'un arbre pour le nourrir آغاجى بسلمك ايچون ديبنده فشقى قومق — تنميه ايچون — Figur. || Les services mutuels nourrissent l'amitié طرفيندن ارزانى قلنان همم ايكى كشينك برى برلريند جميله تنميهٔ محبتى موجبدر ايتدكلرى همت محبتى بسلر

Se Nourrir. Prendre des alimens *A.* اقتيات — اغتذاء — تغدى *P.* پرورده شدن — پررش يافتن *T.* غدالنمك — بسلنمك || L'homme se nourrit de pain, de légumes, de viandes, etc. انسان نان عزيز وبقول ولحوم وبو مقوله شيلر ايله تغدى ايدر Les chevaux se nourrissent de foin et d'avoine دواب ومواشى اوتلق ويولاف ايله بسلنور Cet enfant se nourrit bien, se nourrit mal بو چوجوق جيد الغدا در سيئ الغدا در — خوش غدادر بد غدا در

Nourrir. Entretenir d'alimens *A.* انفاق — اعطاء النفقة *P.* روزى دادن — توش دادن *T.* ارزاق اولوش ويرمك — بسلمك — ازقلندرمق || Je l'ai vêtu et nourri dix ans durant تمام اون سنه فلانى اكسا وارزاق ايلدم Les enfans sont obligés de nourrir leur père et leur mère dans le besoin ابوينك لدى الاحتياج انفاق وارزاقى اولادك واجبهٔ ذمتلريدر Il nourrit tant de valets بسلر — شو قدر خدمتكار انفاق ايدر Je lui donne tant par an pour me loger et pour me nourrir اجرت منزل ونفقهٔ يوميه‌م ايچون فلانه شو مقدار اقچه ويررم Il nourrit tant de chiens, tant de chevaux شو مقدار كلاب ودواب بسلر Nourrir des vers à soie ايپك قوردى بسلمك

On dit, Ces gens-là ne sont pas nourris dans cette maison, c'est-à-dire, qu'ils n'y sont pas suffisamment nourris اقوات يوميه‌لرينده جندان اهتمام اولنمز — On dit aussi, qu'un pays en nourrit un autre فلان مملكت فلان مملكتى ارزاق ايدر — بسلر — Et que le bois nourrit le feu, c'est-à-dire, qu'il l'entretient حطب آتشى بسلر — وقايه ايدر — Et que la pommade nourrit la peau ياغ جلدى وقايه ايدر — Et figur. qu'un homme nourrit un serpent dans son sein, pour dire, qu'il élève un ingrat قويننده ييلان بسلر

On dit aussi, qu'on est bien nourri en cet endroit, pour

dire, qu'on y fait bonne chère بو محلّده ايو طعام چيقار

Nourrir, se dit aussi d'une femme qui donne à téter à un enfant *A.* ارضاع *P.* شير دادن *T.* سود ويرمك ـ امزرمك || Elle lui a nourri trois enfans بو فاری فلانك اوچ نفر اوچ نفر چوجوغنه سود ويردی ـ چوجوغنی ارضاع ايلدی Une mère qui nourrit son enfant كندو چوجوغنه سود ويرن والده

Il signifie aussi, instruire, élever *A.* تربية ـ تربيب *P.* تربيت كردن ـ پروردن *T.* بسلمك || Il faut avoir soin de nourrir les enfans dans les sentimens de piété et d'honneur اولادە قواعد تعبّد وديانت واصول ادب وصلاحی تلقين ايدەرك تربيەلرينه اهتمام ايتمك لازمهٔ حالدندر Il a été nourri dans l'amour de la vertu, dans l'aversion du vice عشق صلاح ونفرت عن المكاره واديلرينه رعايت ايتمك اوزره پرورده اولمشدر ـ پرورشيافته اولمشدر

Il se dit figur. des choses qui servent à former l'esprit, les moeurs *A.* حسن تربيت ـ ادب آموزيدن *P.* تأديب ادب اوكرتمك ـ تربيه ايتمك *T.* فرهيختن ـ كردن || La science, la bonne lecture, la conversation des honnêtes gens nourrit l'esprit علم ومعرفت وكتب نافعەيی مطالعه وقرائت واصحاب مكارم اخلاق ايله الفت ومحاورت تأديب ذهنه وسيله اولور Se nourrir de la lecture des bons livres ـ كتب نافعەنك مطالعەسيله تأديب نفس ايتمك مطالعەسيله نفسنی تربيه ايتمك

Nourri. *A.* مغتذی *P.* پرورده *T.* بسلنمش

On dit que du blé, que du grain est bien nourri, pour dire, qu'il est bien plein *A.* ممتلی *P.* سير *T.* طوق

NOURRISSAGE. Il se dit du soin et de la manière d'élever les bestiaux *A.* تربية *P.* پرورش *T.* بسليش

NOURRISSANT. Qui nourrit beaucoup *A.* كثير الغدا ـ مغدّی || غدا ويريجی ـ غداتلو ـ بسلييجی *T.* پرورشدهنده *P.* Une viande bien nourrissante غداتلو ـ كثير الغدا بر لحم Ce consommé est trop nourrissant بو مهرآنك عصارەسی غدا ويرور ـ غايت مغدّيدر

NOURRISSON. Enfant qui est en nourrice *A.* راضع *P.* شيرخواره *T.* سودامن

NOURRITURE. Aliment *A.* غدا pl. اغذية ـ قوت pl. اقوات *P.* خوراك ـ روزی ـ توش *T.* اولوش || Bonne nourriture غدای ـ غدای خوش ـ غدای جيّد mauvaise غدای سيّئ

Nourriture succulente قوت خاصل بد Prendre de la nourriture تناول طعام ايتمك Il est bien malade, il ne prend plus de nourriture آغر خسته اولمغله طعامدن كليّاً منقطعدر Il meurt faute de nourriture قوت وغدادن كليّاً منقطع اولمغله مشرف مماتدر

Prendre Nourriture, se dit en parlant d'une partie du corps qui, ayant été affectée, commence à reprendre chair *A.* كسب النما *P.* باليدن *T.* بسلنمك || Son bras était desséché, mais il commence à prendre nourriture قولی قوريمشيكن كسب نمايه باشلادی Sa main ne prend plus de nourriture الی بر دخی كسب نما ايدەجكی يوقدر ـ Il se dit aussi des plantes, pour dire, commencer à croître بو آغاج كسب نما ايتمكده در

NOUS. Pronom de la première personne *A.* نحن ـ نا *P.* ما *T.* بز

On dit, Entre nous, ou Entre nous soit dit, pour dire, ceci ne doit pas nous passer *A.* بيننا وبين الله *P.* سخن درميان ما ـ سوز بينمزده قالسون ـ بينمزده قالسون *T.* مانده باشد سوز ارەمزده قالسون

NOUVEAU, NOUVEL. Qui n'avait point encore paru *A.* جديد pl. جدد ـ حادث pl. حوادث *P.* نو *T.* يكی || Vin nouveau خمر جديد ـ يكی شراب blé محصول جديد حنطەسی fruit فاكهۀ جديده livre تأليف جديد N'avez-vous rien, ne savez-vous rien de nouveau? ـ حوادثدن بر شيئك يوقميدر حوادث Qu'y a-t-il de nouveau? حوادثدن برشی بيلمزميسك Nouvel armement تداركات جديدهٔ سفريّه روزكاردن نه وار accident حادثهٔ نو پيدا Nouvelle invention اختراع جديد relation حكايت جديده mode, manière, découverte آيين وطور وكشف جديد Les auteurs anciens et nouveaux مؤلفين ـ مؤلفين متقدّمين ومتأخّرين ـ قديمه وجديده ـ Mots nouveaux, c'est-à-dire des mots qui commencent à s'établir *A.* pl. لغات مستجدّة ـ الفاظ مستجدّة *P.* سخنهای نو ظهور *T.* يكی چيقمش سوزلر ـ Le nouvel an, ou L'an nouveau, c'est le commencement de l'année *A.* رأس السنة ـ سنة جديدة *P.* سال نو ـ سر سال *T.* ييل باشی ـ يكی ييل ـ On dit, Le nouveau style, pour dire, la manière de compter dans le calendrier, depuis sa réformation par Grégoire XIII *T.* تقويم جديد تاريخی ـ Et le nouveau monde, pour dire, l'Amérique *T.* يكی دنيا

On appelle Nouveau testament, le livre des Évangiles avec les Actes des apôtres, les Épîtres canoniques, et l'Apocalypse *A.* كتاب العهد الجديد

On dit aussi, La saison nouvelle, pour dire, le printemps *A.* فصل الربيع *P.* نو بهار *T.* ايلك ياز - بهار

Et la nouvelle lune, pour dire, la lune qui commence *A.* غرّة القمر *P.* ماه نو *T.* يكى آى

Et un habit nouveau, pour dire, un habit de nouvelle mode *A.* لباس طرفة - لباس طريف *P.* جامهٔ نو آيين *T.* يكى چيقمه اوروبه

On dit, Recommencer sur nouveaux frais, pour dire, recommencer entièrement un travail *A.* تكرارا - استيناف - اقتبال - بدء وشروع *P.* از سر نو آغاز كردن *T.* يكى باشدن باشلمق

On dit aussi, qu'un homme est bien nouveau dans son métier, dans sa charge, pour dire, qu'il n'y est guère expérimenté *A.* مبتدئ *P.* نو آموز *T.* عجمى – Et on dit dans le même sens, qu'un homme est bien nouveau dans le monde, dans les affaires *A.* غير مدرّب - غير مجرّب فى احوال العالم *P.* نا مجرّب - بى‌بهرهٔ كارآزمايى *T.* تجربهٔ امورى يوق - دنيا كورمامش

On appelle Un homme nouveau, celui qui a fait fortune, qui n'a point de naissance, et qui est le premier de sa race qui se fasse remarquer *A.* خارجى *P.* نودولت *T.* يكى ميدانه چيقمش - يكى پيدا اولمش

On dit, Cela m'est nouveau, C'est une chose nouvelle pour moi, pour dire, que je n'en ai jamais entendu parler *A.* اوّلاً ما سمعت *P.* هنوز ميشنوم *T.* يكى ايشيديورم

De nouveau. De rechef *A.* على التكرار - مجدّداً *P.* از سر نو - نيز *T.* يڭه - يكيدن || Il a été accusé de nouveau على التكرار اتهام اولندى On l'a emprisonné tout de nouveau يڭه حبس اولندى

NOUVEAUTÉ. Qualité de ce qui est nouveau *A.* حداثت - جدّت *P.* نوى - نو پيدايى *T.* جديدلك - يكيلك || La nouveauté plaît à la plupart des hommes جديدلك اكثر ناس عندنده مقبول ومعتبر در - اكثر ناس لكلّ جديدٍ لذّة فهواسنجه يكيلكه مايل وهوسكار در Cela a les grâces, les charmes de la nouveauté بو شيده حداثتك حسن ولطافتى وار در La nouveauté d'une opinion, d'une doctrine بر مذهبك وبر اصولك جديدلكى d'une découverte, de la mode بر كونه كشفك وبر رسم وآيينك يكيلكى

Et chose nouvelle *A.* محدث pl. محدثات - حادث *P.* نو پيدا *T.* يكى شئ || Je n'avais jamais ouï parler de cela, c'est une nouveauté pour moi بو كلام الى الآن گوشگذارم اولمش دكلدر بڭا كوره مسموعات حادثه‌دندر Toute nouveauté doit être suspecte هر محدث اولان شئ محلّ شك واشتباهدر - جميع محدثات مشكوك ومظنون اولمق اقتضا ايدر Les nouveautés sont dangereuses en matière de religion dans un État بر ملكك ايچنده مذهبه دائر محدثاتك حلولنه رخصت ويرلمك جائز دكلدر Le peuple est amateur de nouveautés عوامّ ناس محدثاتك عاشقيدر

Il se dit aussi, des étoffes les plus à la mode *A.* طرفة pl. طرف - تحفة pl. تحف *P.* نو ايجاد *T.* يكى چيقمه || On trouve toujours quelque nouveauté chez lui دكانده دائما بعض طرف وتحف بولنور

Et des livres nouvellement parus *A.* كتاب جديد الظهور *P.* كتاب نو ظهور - كتاب نو پيدا *T.* يكى چيقمش كتاب || Cet homme aime à lire toutes les nouveautés بو آدم بالجمله نو ظهور كتابلرك مطالعه‌سنه هوسكار در

Et des légumes, des fruits qui sont dans la primeur *A.* باكورة *P.* نو باره - پيشرس *T.* طرفنده || Des pois au commencement du printemps, c'est de la nouveauté اوّلبهارده ظهور ايدن بزليا طرفنده مقوله‌سيدر

NOUVELLE. Premier avis qu'on reçoit d'une chose récemment arrivée *A.* خبر pl. اخبار - جائبة pl. جوائب *P.* خبر نو - پيغام *T.* يكى خبر - حوادث || Bonne nouvelle خبر خير - خبر بشارتنمون - خبر مسرّت اثر - خبر مفرّح - خيرلو بر حوادث - مژده - مسرّترسان خبر mauvaise, fâcheuse خبر ناخوش - خبر كدرفزا - خبر ترح آور - خبر موحش - كدرلو خبر - فنا خبر vieille خبر عتيق - خبر پارينه - اسكى خبر fraîche خبر طرى - خبر تر وتازه - تازه حوادث importante خبر مهمّ - خبر واجب الاهتمام - خبر لازم الاعتنا D'où avez-vous pris cette nouvelle? بو خبرى قنغى طرفدن اخذ ايلدك La confirmation d'une nouvelle بر خبرك تصديقى Être curieux de nouvelles حوادث واخبار متجسّس اولمق - حوادثجو اولمق Porter des nouvelles ابلاغ حوادث واخبار ايتمك Nouvelles certaines اخبار صحيحه Il court certaines nouvelles بين الناس بعض حوادث سويلنمكده در -

Il est venu des nouvelles بعض حوادث متداثر السنهٔ ناسدر خبرلر وارد اولمشدر Faire courir un bruit, une nouvelle نشر حوادث ايتمك Je ne savais point cela, c'est une nouvelle pour moi بو ماده اصلا معلومم دكل ايدى بكا كوره اختراع Se plaire à inventer des nouvelles يكى بر حوادثدر خلق حوادث Forger des nouvelles حوادثدن حظ ايتمك واخبار ايتمك On a eu nouvelle que l'ennemi a été battu دشمنك انهزامى خبرى كلدى On ne sait point de nouvelles de ce pays, de l'armée بو دياردن واردودن بر درلو خبر واثر ظهور ايتمش دكلدر — On dit, Être à la source des nouvelles, c'est-à-dire, au lieu où l'on reçoit les premiers avis de tout منبع حوادث اولان محلده بولنمق

On dit, Nouvelles de la basse-cour; Nouvelles d'antichambre; Nouvelles de l'arbre de Cracovie, pour dire, des nouvelles fausses et mal fondées *A.* pl. اراجيف *P.* خبرهاى بى اساس *T.* اراجيف مقولهسى خبرلر ـ قهوه خانه حوادثلرى — Et nouvelle apocryphe, une nouvelle dont on croit avoir sujet de douter *A.* خبر محتمل الكذب ـ خبر مظنون ـ خبر مشكوك والصحة *P.* خبر گمان آلود *T.* شبههلو حوادث

Nouvelles, se dit en divers sens dans ces phrases: Envoyer savoir des nouvelles de quelqu'un, pour dire, s'informer de l'état de sa santé *A.* استخبار الاحوال الصحة والعافية *P.* حال بركمسندنك خاطرينى سؤال ايتمك *T.* وخاطر پرسيدن Mandez-moi de vos nouvelles, pour dire, faites-moi savoir l'état où vous vous trouvez كيفيت ـ كيفيت احوالكدن بنى آگاه ايله Il n'y a long-temps que je n'ai reçu de ses nouvelles, c'est-à-dire, de ses lettres احوالكى طرفمه بيلدر مدت مديدهدنبرو تحريرات ظهور ـ طرفندن بر درلو خبر آلديغم يوقدر ـ ايتامشدر — Et en termes de guerre, Envoyer aux nouvelles, pour dire, envoyer quelqu'un pour s'instruire de l'état de l'ennemi تجسس احوال ضمننده ارسال جواسيس ايتمك

On appelle aussi Nouvelles, certaines petites histoires inventées pour l'amusement du lecteur *A.* قصه pl. قصص *P.* داستان *T.* مناقب

NOUVELLEMENT. Depuis peu *A.* آنفا ـ موخرا ـ من عهد *P.* پيش از ندك زمانى ـ برخى پيش ازين ـ القريب *T.* عهد قريبدنبرو ـ از وقتدنبرو ـ يكى || Maison nouvellement bâtie موخرا بنا اولنمش منزل Livre nouvellement imprimé موخرا طبع اولنمش كتاب Des arbres nouvellement plantés يكى ـ آنفا ـ عهد قريبدنبرو غرس اولنمش اشجار موخرا واقع Cela est arrivé nouvellement ديكلمش آغاجلر آنفا ـ اولمش بر ماده در

NOUVELLISTE. Qui est curieux de savoir des nouvelles *A.* خبر ـ خبر جو *P.* متحدس الاخبار ـ متجسس الاخبار *A.* حوادث اراشدريجى ـ حوادثجى *T.* پژوه

Et qui aime à débiter des nouvelles *A.* قوال الاخبار ـ شياع حوادث طاغديجى *T.* خبر افشان *P.* الاخبار

NOVALE. Terre nouvellement défrichée et mise en labour *A.* ارض مكروبة جديدا *P.* زمين نو شيار *T.* يكى نطس اولمش || Il a défriché cette terre, et l'a mise en novale يكى سورلمش يرـ ير يرى سوكوب يكيدن نطس صورتنه وضع ايتمشدر

NOVATEUR. Celui qui introduit une nouveauté en matière de religion *A.* اهل البدعة pl. ارباب البدعة || Les novateurs sont dangereux ـ ارباب بدعت بادئ تهلكه وخطر در قورقيلور

Il se dit aussi de ceux qui veulent innover en quelque matière que ce soit *A.* موجد ـ مخترع ـ مبدع *P.* ـ ايجاد كننده يكيدن چيقاريجى *T.* پيدا كننده

NOVEMBRE. Le onzième mois de l'année *A.* تسرين ثانى *P.* تشرين ثانى *T.* آذرماه || Les pluies de Novembre تشرين ثانى يغمورلرى ـ ثانيده نزول ايدن امطار

NOVICE. Qui est nouveau, peu exercé en quelque métier, en quelque profession *A.* مبتدئ *T.* نو آموز *T.* شاكرد ـ عجمى || Il est encore fort novice dans son métier صنعتنده هنوز مبتديدر C'est être bien novice à la guerre que... شو حركتى ايتمك ايچون امور حربيهده پك عجمى اولمق اقتضا امور حربيهده كليا عجمى اولملو دركه حتى اول ـ ايدر مقوله حركت ايليه — Il se dit aussi des choses prises pour la personne || Une main, une plume novice مبتدى الى وعجمى قلمى

NOVICIAT. Il se dit de l'apprentissage qu'on fait de quelque art, de quelque profession *A.* مبداة التلمذ ـ حال التلمذ ـ مبتديلك *T.* شاكردى ـ نو آمورى *P.* وقت التلمذ عجميلك || Il a fait son noviciat à la guerre sous un excellent homme فن حربده مهارت كامله صاحبى بر ذاتك يانده مبتديلكنى كچوردى Achever son noviciat وقت

شاکردلک وقتنی اتمام ایتمک ـ تلمذینی تکمیل ایتمک

NOYALE. Toile de chanvre dont on se sert pour faire des voiles *A.* کرباس القلوع *P.* کرپاس بادبان *T.* یلکن بزی

NOYAU. Cette partie dure qui est enfermée au milieu de certains fruits *A.* نواة pl. انوا ـ عجام *P.* خسته ـ استه *T.* چکردک || Casser le noyau pour en avoir l'amande چکردکی ایچندهکی لبنی آلمق ایچون قیرمق ـ ثمرهٔ ذات النوات Fruit à noyau چکردکلو یمش Planter des noyaux چکردک اکمک

Il se dit figur. de l'origine d'un établissement *A.* مادهٔ اصلیة *P.* اصل مایه *T.* مایهٔ اصلی || Le noyau grossira فلان شیئک مادهٔ اصلیهسی کسب جسامت ایدهجکدر De légers attroupemens furent le noyau de cette grande révolte اول فتنهٔ عظیمهنک مادهٔ اصلیهسی بعض جزئیات مقولهسی جمعیتلر ایدی

NOYER. Arbre qui porte des noix *A.* شجر الجوز *P.* درخت گوز *T.* جوز آغاجی || Grand noyer عظیم وجسیم جوز آغاجی Planter des noyers جوز آغاجلری غرس ایتمک Battre un noyer pour en faire tomber les noix جوزلری دوشورمک ایچون آغاجی دوکمک

NOYER. Faire périr dans l'eau *A.* تغریق ـ غرق *P.* در برآب فرود آوردن *T.* صوده بوغمق || Noyer un homme برآدمی صوده غرق ایتمک Il le jeta dans l'eau et le noya فلانی دریایه القا ایله غرق ایتدردی ـ Il signifie aussi, inonder. V. ce mot.

On dit, C'est un homme à noyer, c'est-à-dire, un très-méchant homme دکزه آتیلهجق آدمدر

Se noyer. *A.* اغتراق *P.* در آب ـ در آب فرود آمدن *T.* فرو رفتن ـ بوغلمق ـ غرق اولمق || Il s'est noyé dans la rivière نهر ایچنده غرق اولدی Les mouches se noyent dans le lait سینکک سود ایچنده بوغیلور

Il s'emploie figur. en parlant de certaines choses auxquelles on se livre avec excès *A.* استغراق *P.* شناوریدن *T.* طالمق || Se noyer dans la débauche, dans les plaisirs مستغرق دریای عیش وعشرت اولمق ـ مستغرق بحر ذوقیات اولمق ـ عیش وعشرته طالمق ـ شناور دریای عیش وعشرت اولمق dans les larmes مستغرق دریای دموع اولمق ـ مستغرق دریای گریه وسرشک اولمق ـ On dit proverb. Il se prend à tout comme un homme qui se noie الغریق یتشبث بکل حشیش فهواسنجه هر طرفه مد ایادی استعانت ایتمکدن فهواسنجه هر چوبپارهیه یاپشور ـ خالی دکلدر

NOYÉ. *A.* غریق ـ مستغرق *P.* در آب فرو رفته *T.* بوغلمش ـ On dit, Des yeux noyés de larmes غرق طوفان اشک اولمش چشم نالان Un homme noyé de dettes مستغرق دیون اولمش آدم

NU. Qui n'est point vêtu *A.* عاری pl. عراة ـ عریان pl. عریانون *P.* برهنه ـ لخت ـ رت *T.* چپلاق || Il s'était déshabillé, il était tout nu اوزرنده اولان لباسی خلع ایله كلیاً عریان قالمشدر Il l'a dépouillé et l'a mis tout nu لباسنی سلب ایله كلیاً برهنه وعریان براقمشدر Il l'a mis aussi nu, qu'il est sorti du ventre de sa mère فلانی بطن مادردن عاری چیقمش کبی عریان براقمشدر Il avait la tête nue سر برهنه ایدی ـ مکشوف الرأس ایدی ـ الرأس ایدی Il était nu-tête, nu-jambes مکشوف الرأس باشی اچیق ایدی یالین ایاق ـ سر وپا برهنه ایدی ـ وحافی الاقدام ایدی باشی قباق ایدی Il a été condamné à faire amende honorable tête nue سربرهنه اولدرق اقرار جرم واستدعای عفو ایتمك اوزره حقنده حكم جریان ایلدی

On dit, nu en chemise, pour dire, n'ayant sur soi que sa chemise آرقهسنده کوملکدن غیری بر شیٔ اولمیدرق

Nu, se dit aussi d'un cheval, lorsqu'il est sans selle ni bride *A.* اعراء ـ عری *P.* رت *T.* چر چپلاق || Je vends ce cheval tout nu بو آتی چر چپلاق اولدرق صاتارم

Il se dit aussi des choses || Une épée nue, pour dire, une epée hors de son fourreau *A.* سیف مسلول *P.* شمشیر آهیخته *T.* صیرلمش قلیج Une muraille nue, pour dire, qui n'est point couverte de tapisserie *A.* جدار عاری من الغطاء *P.* دیوار بی پوشش *T.* قپلانمامش دیوار

Il signifie figur., sans déguisement *A.* عاری من التصنع ـ عاری من الریا *P.* بی پوشش ریا *T.* اچیق || C'est la vérité toute nue ریا وتصنعدن عاری حقیقت محضدر Il lui a montré son âme toute nue بطانهٔ قلبینی بی پوشش ریا اچیقدن کوستردی ـ فلانه کشف واظهار ایتمشدر

Nus, au substantif, signifie, les pauvres qui n'ont pas de quoi se vêtir *A.* pl. عریانون من الفقر *P.* بینوایان ـ بیچارگان *T.* برهنه تن ـ محتاج لباس اولان فقرا ـ چپلاق اولان فقرا Il ne se dit qu'en cette phrase, Vêtir les nus محتاج لباس

اولان فقرا وبیچارگانی اکسا ایتمک

À Nu. À découvert *A.* علی حال العریة ـ مکشوفًا *P.* نا *T.* پوشیده حالده چپلاق اولدیغی || Toucher un bras à nu قول حال عریتده ایکن مسّ ایتمک Toucher le corps à nu بدنه چپلاق اولدیغی حالده طوقنمق

On dit, Monter un cheval à nu, ou à dos nu *A.* معارات ـ رکوب علی خیل الاعراء ـ تعاری *P.* بر اسب رت سوار *T.* چپلاق آته بنمک شدن

Il signifie figur., sans déguisement *A.* عاریًا من الریا *P.* بی پوشش ریا *T.* ریاسزجه

NUAGE. Amas de vapeurs élevées en l'air *A.* سحاب pl. سحب ـ غیم pl. غیوم ـ غمامة pl. غمایم ـ مزنة *P.* ابر *T.* بلود || Nuage épais سحاب کثیف Le ciel couvert de nuages سمای مغیم ـ سمای مغسوم ـ سماء سحب کثیره ایله مستور روی ـ بلود ایله قاپلنمش کوک یوزی Le soleil dissipe les nuages کونش بلودلری طاغیدر ـ شمس اذهاب سحب ایدر Le nuage creva سحاب منشق اولدی ـ بلود پطلدی ـ On dit Figur. Il a un nuage devant les yeux, pour dire, qu'il ne voit pas les choses telles qu'il devrait les voir پیش دیدهٔ بیناسنده بر سحاب مانع التمییز وار در ـ کوزی اوکنده پرده وار در Avoir les yeux couverts d'un nuage سحاب بصری کمسنه نک بر Un nuage de poussière سحاب غبار غفلت ایله مستور اولمق

Il se dit aussi figurément des doutes, des incertitudes de l'esprit || Les nuages qui offusquent l'entendement قوت مدرکه‌یی اغما ایدن غمایم اشتباه La vérité dissipe les nuages de l'erreur نور حقیقت غمایم سهو وخطایی رفع وحل ایدر En ce monde, nous ne voyons les choses qu'au travers d'un nuage عیون بنی آدم بو دنیانک شیئلرینی انجق ورای سحاب اشتباهدن فرق وتمییزه قادر در

On appelle de même, les soupçons qui se sont élevés sur la conduite de quelqu'un *A.* سحاب الشکوک والاوهام || Les nuages ont été heureusement dissipés سر نمای ظهور اولان سحب شکوک واوهام حمداً لله تعالی کلیاً مندفع وبر طرف اولمشدر

Nuage. T. de Médec. Substance légère qui nage au milieu de l'urine *A.* معلق البول *T.* قارورهده کورینن بلود

NUAGEUX. Couvert de nuages *A.* مغیم ـ مغمّم *P.* ابر ـ ابرناک ابر پوش *T.* بلودلو || Ciel nuageux سمای مغیم

Les joailliers appellent Nuageuses, les pierres précieuses dont la transparence est terne *T.* بلودلی طاش

NUANCE. Degrés différents par lesquels peut passer une couleur de la même espèce *A.* اختلاف المراتب اللون *P.* پردهای رنگ *T.* گوناگونیٔ رنک آچیقلو قویولو پرده‌لرینک درلولغی || Le mélange de plusieurs couleurs produit des nuances variées à l'infini الوان عدیده‌نک مزجندن لایعدّ ولایحصی آچیقلو قویولو رنک پرده‌لرینک درلولغی پیدا اولور Les nuances par lesquelles se dégradent l'ombre et la lumière, sont insensibles ضوء وظلک تدریجاً انحطاطندن ظهور ایدن مراتب الوانک اختلافی بلورسز در

Il se dit aussi, du mélange et de l'assortiment de plusieurs couleurs qui vont bien ou mal ensemble *A.* ممازجة الالوان ـ امتزاج الالوان *P.* رنگ آمیزی *T.* رنکلرک بری برلرینه قاتلوب یاقشدرلمسی || Nuance douce, rude امتزاج الوان لطیف ـ امتزاج الوان غلیظ

Il se dit figur. de la différence presque insensible qui se trouve entre deux choses de même genre *A.* فرق ـ تفاوت دقیق خفی *P.* گوناگونیٔ باریک *T.* بلورسز فرق || Les nuances qui distinguent l'astuce de la finesse مکر وحیله بیننده اولان تفاوت دقیق La nuance qui distingue les synonymes entre eux الفاظ مترادفه بیننده اولان فرق دقیق

NUANCER. Assortir les nuances, soit de différentes couleurs, soit d'une seule, selon leurs propres rapports *A.* توفیق المراتب الالوان *P.* پردهای رنگ با همدیگر چسپانیدن *T.* رنکلرک آچیقلغی قویولغی پرده‌لرینی یاقشدرمق || الوانک آچیقلو قویولو پرده‌لرینی Nuancer les couleurs بری برلریله توفیق ایتمک ـ Figur. || Cet auteur sait bien nuancer ses caractères بو مؤلف تصویر ایلدیکی خصائلک تفاوت دقیقلرینی بری برلریله اویدرمغه ماهر در

NUBILE. Il se dit d'une fille qui a atteint l'âge de se marier *A.* بالغة pl. بالغات *P.* رسیده *T.* یتشمش || Cette fille est nubile بو بکر بالغه در ـ حدّ بلوغه واصل اولمشدر ـ On dit aussi, Âge nubile *A.* سنّ البلوغ ـ حدّ البلوغ *P.* سال رسیدگی *T.* اره واریلدجق یاش

NUBILITÉ. Âge nubile. V. Nubile.

NUDITÉ. État d'une personne qui est nue *A.* عری ـ عریت ـ سلبت *P.* برهنگی *T.* چپلاقلق || La charité ordonne de

couvrir la nudité du pauvre لوجه الله تعالى ستر عريت فقرا ومحتاجين فرض محضدر

Il se dit aussi, des parties que la pudeur oblige de cacher *A.* عورة *P.* جاى عورت *T.* اود يرى || Adam, après le péché, s'aperçut de sa nudité حضرت آدم بعد الزلة مكشوف العوره اولديغنى كوردى — Couvrir sa nudité ستر عورت ايتمك — اود يرينى اورتمك

NUE. Nuage. V. ce mot. || Nue lumineuse سحاب بريق épaisse سحاب كثيف L'éclair qui sort de la nue سحابدن ضياى شمس ساطع اولان برق Le soleil perce la nue پردهٔ سحابى نافذ در Cette montagne a son sommet au-dessus des nues بو جبلك رأسى سطح غمايمدن با لاتر در — بو كوه بلند افلاكه قدر سر چكمشدر — فرق فرقدانه محاذيدر

On dit figurément, Élever une personne, une action jusqu'aux nues بر كمسنه نك ياخود بر فعلك مدح وثناسنى همبرابر برفعلى — ثناسنى عيوقه قدر چيقارمق — افلاك ايتمك عيوقه چيقارمق

NUÉE. Nuage. V. ce mot — On dit figur., qu'une nuée se forme, que la nuée crevera, pour dire, qu'une entreprise, qu'un complot, qu'une vengeance, etc. se prépare et est près d'éclater بر سحاب رعد افكن وراى پردهٔ خفاده صورتياب وجود اولمقده در L'ennemi menaçait plusieurs provinces, mais enfin la nuée a crevé sur celle qui s'y attendait le moins دشمن متعدد مملكتلر حقنه ارائهٔ صورت تهديد ايتمشيكن عاقبت كار سحاب رجاس قهر وكيندسى جندان مأمول اوليميان آخر بر مملكتك اوزرينه رعد افكن شدت اولمشدر

Il se dit figur. d'une multitude de personnes *A.* فوج pl. افواج *P.* گروه — رمه *T.* سورى et d'oiseaux ou d'animaux *A.* سرب — قطيع pl. اقاطيع *P.* رمه *T.* سورى || Il vint une nuée de barbares qui désolèrent tout le pays مملكتى سرتا سر تاخت وتاراج ايتمش بر گروه اقوام جهلا كلمشدر

NUEMENT. V. Nûment.

NUER. Nuancer des couleurs. V. Nuancer. — Et mêler, assortir ensemble différentes couleurs *A.* توفيق الالوان بالامتزاج *P.* رنگهارا با يكديگر — رنگهارا با چسپيدگى بهم آميختن *T.* رنكلرى برى برلرينه فارشدروب اويدرمق — امتزاج دادن

NUIRE. Porter dommage *A.* ايراث المضرة — تضرير — اضرار *P.* ضرر كتوردك — غدر ايتمك *T.* زيان آوردن — گزند آوردن

بكا ايراث — بنى اضرار قيدنده در || Il cherche à me nuire ضر وزيان قيدنده در Accommodez-vous avec cet homme, il peut vous nuire dans vos affaires بو آدم سنك اموركه ايراث مضرته مقتدر اولديغندن كندوسيله بارشمنك Personne ne m'aide, et tout le monde me nuit چارهسنه باق — فرد واحد بكا مددرس اوليميوب عامه غدرمه چالشور On dit proverb. Abondance de biens ne nuit pas كثرت مال ضرر كتورمز Surabondance de droit ne nuit pas استحقاقك زيادهلكندن بر ضرر كلمز

Il signifie aussi, incommoder, empêcher *A.* ايراث — ايذاء الاذا *P.* رنجيدن *T.* انجتمك — اذيت ويرمك || Je veux abattre cette muraille, elle me nuit بو ديوار بكا اذيت ويرديكندن اول طرفدن Ôtez-vous de là, vous me nuisez هدمى لازم كلور دفع اول بكا ايراث اذا ايدرسك

NUISIBLE. Dommageable *A.* موجب الضرر — مضر *P.* زيان آور *T.* ضرر طوقندريجى — انجيديجى || Celà est nuisible à vos affaires بو كيفيت سنك مصالح واموركه موجب ضرر در nuisible à la santé, à la vue مزاجه وبصره مضر

NUIT. L'espace de temps où le soleil est sous notre horizon: *A.* ليل pl. ليال — ليلة pl. ليالى *P.* شب *T.* كيجه || Nuit obscure *A.* ليلة مظلمه *P.* شب تاريك *T.* قره كو كيجه claire *A.* ليلة مضيئه *P.* شب تابان *T.* آيدينلق كيجه belle *A.* ليلة لطيفه *P.* شب دلارا *T.* كوزل كيجه calme *A.* ليلة ساكنه *P.* شب آرميده *T.* طورغون كيجه profonde *A.* ليل اليل — ليل مدجان — ليلة ليلا *P.* شب ديجور *T.* زفت قره كو كيجه Nuit close *A.* ختام الليل *P.* انجام شب *T.* كيجه نك آخرى En hiver la nuit vient tout d'un coup قيش وقتنده كيجه بردن بره بصار La nuit nous a pris à une lieue de la couchée كيجه — قوناقدن بر ساعت مسافهده اليال اولندى La nuit du dimanche à lundi بازار ايرتهسى كيجهسى بصدى Au commencement de la nuit ابتداى ليلده à l'entrée حلول ليلده Une partie de la nuit كيجهنك بر جزئى Bien avant dans la nuit كيجهنك كيج وقتنده Sur le milieu de la nuit نصف الليل اثنالرنده — اواسط ليلده — منتصف ليلده Les ténèbres, l'obscurité de la nuit ظلام ليل le silence ليلك حال صمت وسكوتى La première nuit des noces ليلهٔ زفاف — زفاف كيجهسى — وقت ليلى Passer la nuit à étudier مطالعهيه اسرار ايتمك Percer les nuits, c'est-à-dire, veiller

toutes les nuits اوقات لیلده سهران ویقظان اولمق - کیجه‌لر انجم شمار اولمق - کیجه‌لرده بیدار ویقظان اولمق
Travailler nuit et jour لیلاً ونهاراً - لیل ونهار خدمت ایتمک - شبان وروزان مشغول اولمق - خدمتده سعی ایتمک - کیجه وکوندز ایش ایشلمک - شب وروز چالشمق Faire de la nuit le jour, et du jour la nuit کیجه‌یی کوندزه وکوندزی کیجه‌یه تبدیل ایتمک Le hibou est un oiseau de nuit بایقوش کیجه قوشیدر Il ne passera pas la nuit کیجه‌یی چیقاره‌میه‌جقدر - صباحلیه‌جغی یوقدر Voleur de nuit کیجه خرسزی

De Nuit. Pendant la nuit A. فی خلال اللیل - لیلاً P. شبانگاه T. کیجه اثناسنده - کیجه وقتنده - کیجه‌لین || Aller de nuit لیلاً سیر وسفر ایتمک courir لیلاً قطع طریق partir شبانگاه عزم راه - لیلاً عزیمت ایتمک - کیجه یوله چیقمق - ایتمک

NUITAMMENT. De nuit. V. ce mot.

NUL. Aucun, pas un homme A. لا احد - لا فرد P. هیچ کس T. هیچ بر - هیچ بر فرد متنفس || Nul homme vivant هیچ بر جانلو ادم Nul de ceux qui y ont été n'en est revenu وارانلرك وارانلردن لا احد عودت - هیچ بریسی عودت ایتمدی ایتمش دکلدر nul n'en sera exempté بو بابده هیچ بریسی حقنده تجویز استثنا اولنه‌جغی یوقدر

Il se dit aussi des choses A. ما من وجه P. هیچ - هیچ گونه T. هیچ بر درلو - هیچ بر درلو || Il n'a nulle raison بر درلو حقی Je n'en ai nulle connaissance بو بابده هیچ بر درلو خبر وآگاهم یوقدر Cela n'est de nul usage, de nul service بو شئ بوکا یرامز Il n'y a nulle ordonnance sur cela بو ایشه دائر هیچ بر نظامنامه یوقدر

En nulle façon, En nulle manière. A. بوجه من الوجوه P. از هیچ وجه T. هیچ بر وجهله - اصلاً ودیار - قطعاً -

Nul. Qui n'est d'aucune valeur A. ملغا عن العمل - ملغا - P. باطل - بی اعتبار - نا شایان اعتبار T. اعتبارسز || Ce testament est nul dans le fond et dans la forme بو وصیتنامه کرك معناً وکرك رسم وصورتی جهتیله باطلدر Cette clause le rend nul بو شرط بونك بطلاننی ایجاب ایدر Je le ferai déclarer nul ملغا عن العمل اولدیغنی حکم ایتدره‌جکم L'arrêt le déclare nul صادر اولان حکم شرعی اول سندك ملغا اولدیغنی ناطقدر Le mariage a été déclaré nul عقد اولنان نکاح شرعاً ملغا وباطل اولدیغی حکم اولندی

On dit, Son crédit, son talent est nul, pour dire, qu'il n'en a point A. کالمعدوم P. کمتر از هیچ T. هیچ مثابه‌سنده || Le talent de cet homme est nul شو آدمك هنری هیچ مثابه‌سنده در - Un homme nul, pour dire, un homme sans mérite, qui n'est propre à rien کالمعدوم بر آدم - هیچ مثابه‌سنده بر آدم

NULLE. Caractère qui ne signifie rien, et qu'on emploie dans les lettres en chiffre A. رقم زاید pl. ارقام زایدة P. ارقام T. بوش رقم || Cette lettre a donné bien de la peine à déchiffrer à cause des nulles ارقام زایده‌نك کثرتی تقریبیله بو مکتوبك حروف معهوده‌سی حلنه خیلی زحمت چکلدی

NULLEMENT. V. En nulle manière, au mot nul || Je ne le souffrirai nullement بوجه من الوجوه تحمل ایتمك احتمالم یوقدر Il n'est nullement instruit de cette affaire بو ماده‌دن اصلا ودیار خبر وآگاهی یوقدر Il n'est nullement capable اصلاً وقطعاً لیاقتی یوقدر

NULLITÉ. Vice qui rend un acte nul A. لغویت - بطلان - سقامة موجبة البطلان P. بی اعتباری T. اعتبارسزلق || Je proteste de nullité contre tout ce que vous ferez هر نه که ایده‌جك اولور ایسه‌ك بطلان ولغویتنی دعوا ایده‌رم Je vous ferai voir la nullité de cet acte بو سندك بطلاننی سکا اثبات ایده‌جکم Nullité essentielle واجب الاعتنا بر کونه سقامت موجبة البطلان Nullité dans la forme رسم وصورت جهتیله اولان سقامت موجبة البطلان

On dit figur. Cet homme est d'une parfaite nullité کلیاً معدوم حکمنده در - هیچ مثابه‌سنده در

NÛMENT. Sans déguisement A. عاریاً - عاریاً من الریا - من التصنع P. بی پوشش ریا T. آچیقدن آچیغه || Je vous dirai nûment la vérité حقیقت حالی ریا وتصنعدن عاری اولدرق طرفکه بیان ایده‌جکم Je vous conterai nûment le fait ماده‌یی سکا آچیقدن آچیغه نقل ایده‌جکم

NUMÉRAIRE. Il ne se dit que de la valeur fictive des espèces A. قیمة بالاعتبار - ثمن اعتباری P. بهای اعتباری T. اعتبار ناسه مبنی اولان ذکر بها || L'écu est de trois livres, valeur numéraire فلان سکه‌نك قیمت اعتباریه‌سی شو قدر غروشدر

On dit substantivement, Le numéraire, pour dire, la quantité d'argent monnayé A. نقد pl. نقود P. نقد روان T.

اقچه || Le numéraire est fort augmenté en France depuis un siècle فرانسەده يوز سنەدنبرو نقودك تكثر وتزايدى وار در

NUMÉRAL. Qui désigne un nombre *A.* عددى *P.* عدد نما *T.* صايى كوسترن || Lettres numérales حروف عدديّه ـ اعداده دالّ اولان حروف

NUMÉRATION. Action de compter *A.* حساب *P.* شمار *T.* صايمه || Les principes de la numération اصول حساب

NUMÉRIQUE. Qui a rapport aux nombres *A.* عددى *P.* شمار متعلق *T.* صايى يه متعلق || Rapport, opération numérique نسبت عدديّه وعدده متعلق بر عمل

NUMÉRIQUEMENT. En nombre exact *A.* عدداً ـ من جهة العدد *P.* در شمار *T.* صاييده || Trente témoins qui se répètent, n'en font souvent qu'un ou deux numériquement اوتوز نفر شاهد همنفس اولدرق تقرير شهادت ايتدكلرى حالده صاييده اكثريا بر وياخود ايكى شاهد اعتبار اولنور

NUMÉRO. Il se dit d'un chiffre qu'on met sur quelques choses pour les reconnaître *A.* رقم pl. ارقام *P.* نشان شمار *T.* صايى نشانى || Le numéro de la page صحيفەنك رقمى d'un tel ballot فلان دنككك رقمى

NUMÉROTER. Mettre le numéro *A.* وضع الرقم ـ ترقيم *P.* نشان شمار زدن ـ رقم زدن *T.* صايى نشاننى قويمق || On n'a pas numéroté ces pièces بو اوراق اوزرينه وضع رقم اولنمامشدر

NUMÉROTÉ. *A.* مشار بالرقم ـ مرقّم *P.* رقمزده *T.* رقملنمش ـ صايى نشانيله نشانلنمش

NUMISMATIQUE. Qui a rapport aux médailles antiques *A.* متعلّق بدراهم المتقدّمين || Science numismatique دراهم متقدّمينه متعلق اولان علم

NUMISMATOGRAPHIE. Description des médailles antiques *A.* وصف الاحوال الدراهم المتقدّمين

NUNCUPATIF. T. de Jurispr. Il se dit d'un testament fait de vive voix *A.* وصيّت شفاهاً ـ وصيّت لساناً *P.* وصيّت سپارش ازبان *T.* اغزدن وصيّت كرده

NUPTIAL. Qui est relatif au mariage *A.* نكاحى ـ عروسى || Robe nuptiale لباس عروسى Bénédiction دعاى نكاح Le lit nuptial فراش عروسى ـ فراش نكاحى Souiller la couche nuptiale دنس خيانت ايله تلويث ـ لكەدار لوث خيانت ايتمك ايتمك

NUQUE. Le creux qui est entre la tête et le chignon du cou *A.* نقرة pl. نقار ـ خاتم القفا *P.* بن قفا *T.* قفا چقورى ـ فلاننك اكسه چقورى || Il lui donna un coup d'épée sur la nuque نقرة قفاسنه حوالهٔ ضربهٔ شمشير ايلدى Appliquer un cautère sur la nuque قفا چقورنده ياقى آچمق ـ ياقى اورمق

NUTRITIF. Qui nourrit *A.* مغذّى *P.* پرورشده ـ غدا آور *T.* بسليجى || Ce remède est purgatif et nutritif منقّى ومغذّى بر دوا در Faculté nutritive *A.* قوّة غاذية *P.* قوّت پرورش *T.* بسليجيلك قوّتى

NUTRITION. Fonction naturelle par laquelle le suc nourricier est converti en notre propre substance *A.* بدل ما يتحلّل || Cela sert à la nutrition des parties بوشى اجزاى بدنه بدل ما يتحلّل اولور Les parties de l'aliment qui servent à la nutrition غدانك بدل ما يتحلّل اولمسنه صالح اولان اجزا

NYCTALOPE. Celui qui voit mieux la nuit que le jour *A.* اخفش *P.* روز كور *T.* فرسز كوزى كوندزده

NYCTALOPIE. Maladie des yeux qui fait qu'on voit mieux la nuit que le jour *A.* بصر بالليل دون النهار ـ خفش *P.* روز كورى *T.* كوندزده كوز فرسزلكى

NYMPHE. Les païens appelaient ainsi certaines divinités fabuleuses, qu'ils représentaient sous la figure de jeunes filles *A.* جنّة pl. جنّات *P.* پرى *T.* اجنّى

On appelle ainsi en Poésie, une jeune fille ou femme belle et bien faite حسن پريزاد

O

O. La lettre O. — On dit proveb. d'un homme qu'on regarde comme inutile, que c'est un o en chiffre *A.* كصفر الزايد *T.* صفر زايد مشابەسنده در

Ô. Interjection *A.* يا ـ ايها ـ يا ايّها ـ هيّا *P.* اى ـ ايا *T.* اى || Ô temps! اى زمان Ô qu'il est difficile de se modérer dans une grande fortune! ايا وقت اقبالده قاعدهٔ اقتصاده رعايت

نه مشکل شیٔدر

OBÉDIENCE. Obéissance. Il ne se dit que des religieux *A.* طاعت *P.* سر فرویی *T.* باش اکمه || Le supérieur a commandé à ce religieux en vertu de sainte obédience برمقتضای فریضهٔ طاعت فلان راهبه شیخی طرفندن توصیه وسپارش اولندی

Il se dit aussi, du congé par écrit qu'un supérieur donne à un religieux, pour aller en quelque endroit *A.* کتاب الاذن *P.* دستور نامه - اذننامه *T.* اذن تذکره‌سی || Il ne saurait partir sans obédience اذن تذکره‌سی آلمدقچه عزیمت ایده‌مز

OBÉIR. Se soumettre à la volonté d'un autre *A.* اطاعت - انقیاد - امتثال - اتباع - انطیاع *P.* فرمانبری نمودن - سر اطاعت *T.* رام ومنقاد شدن - سرفرویی کردن - فرو بردن باش اکمک - تبعیت ایتمک - ایتمک || Obéir à Dieu وضع خدای متعالک امرینه اطاعت ایتمک aux lois اولنان قوانین واحکامه سر فرو بردهٔ امتثال وتبعیت اولمق aux magistrats حکامه ایفای وجیبهٔ اطاعت ایتمک Il n'obéit pas aux arrêts صادراولان اوامر واحکامه اطاعت ایتمز Obéir à Justice حکم شرعی‌یه اطاعت ایتمک Il sait bien se faire obéir ناسی حکمنه مطاع ایتدرمنک طریقنی بیلور Il s'est fait obéir par force ناسی حکمنه جبرا مطاع ایتدردی - حکمنی جبر وزور ایله انفاذ ایتدردی Il obéit aveuglément علی العمیا سر فرو بردهٔ اطاعت وانقیاد اولور Pour bien commander, il faut avoir obéi لایقی اوزره اجرای حکم وحکومته کسب لیاقت ایتمک مقدما مسلک تبعیت واطاعته سلوک ایلمکه متوقفدر - On dit, Obéir à la force غلبهٔ قوته - سر فرو ایتمک Obéir à la nécessité حکم غالبه ایجاب ضرورت - مقتضای حاله تابع اولمق - حاله تبعیت ایتمک حاله اظهار طوع ورضا ایتمک

On dit figur., qu'il faut que les passions obéissent à la raison, pour dire, qu'il faut que les passions soient assujetties à la raison عقله محکوم اولمق - نفس اماره حکم عقله تابع اولملو در امراض نفسانیه حکم عقله منقاد ورام اولمق - اقتضا ایدر واجبات اموردندر

Il signifie aussi, être sujet d'un prince *A.* تبعیت *P.* زیر بر پادشاهک *T.* زیر حکومت بودن - دست حکومت بودن || Les provinces بر پادشاهه تابع اولمق - رعایاسی اولمق qui obéissent au Roi پادشاهک زیردست حکومتنده اولان

پادشاهه تابع اولان مملکتلر - ممالک وایالات Les peuples qui obéissaient à l'Empire Romain مقدما دولت رومانیونه دولت رومانیه رعایاسندن - تابع اولان ملل واقوام معدود اولان

En parlant d'un cheval qui se laisse manier aisément, on dit, qu'il obéit à l'éperon, à la main *A.* سهل العنان - طوع العنان - منقاد - سهل الانقیاد *P.* سبک عنان *T.* رام - دیزکین آلوراَت

Il se dit figur. des choses inanimées, et signifie, céder, plier *A.* انطیاع بالسهولة - انعطاف بالسهولة *P.* رام گشتن *T.* چلیک || L'acier obéit plus que le fer قولایلق ایله اکلمک دموردن زیاده سهل الانطیاعدر Du fer qui obéit sous le marteau چکیچ آلتنده سهل الانعطاف اولان دمور Une lame d'épée qui obéit قولای - سهل الانعطاف اولان قلج یلمانی اکلور

OBÉI. *A.* مطاع - متبوع *P.* مظهر فرمانبری *T.* اطاعت اولنمش

OBÉISSANCE. Action de celui qui obéit *A.* مطاوعت - سر - فرمانبرداری - فرمانبری *P.* انقیاد - اطاعت - تبعیت *T.* فروییی اطاعت || Grande obéissance اطاعت عظیمه humble اطاعة بالتواضع prompte سرعت اطاعت entière اطاعت تامه parfaite اطاعت کامله aveugle تبعیت علی العمیا Rendre obéissance ایفای رسم انقیاد ومطاوعت Le fils doit obéissance à son père ولدک پدره اطاعتی لازمهٔ ذمتدر

On dit, Vivre sous l'obéissance d'un prince, pour dire, être sous sa domination بر - بر پادشاهک زیر تبعیتنده اولمق پادشاهه تابع اولمق Il a réduit, il a rangé cette province sous son obéissance - بو مملکتی تحت تبعیتنه ادخال ایتدردی Se soustraire à l'obéissance d'un prince بر کمسنه زیر حکومتنده اولدیغی پادشاهک دائرهٔ تبعیتندن سلک حکومتنده اولدیغی پادشاهه اطاعتدن گردنپیچ عدول - خروج ایتمک وانصراف اولمق Dans toutes les terres, dans tous les pays de l'obéissance du Roi پادشاهه تابع اولان جمیع ممالک واراضیده

On dit aussi, Prêter obéissance à un prince, pour dire, se soumettre à son obéissance *T.* بر پادشاهه عرض تبعیت ایتمک

Et être sous l'obéissance de père et de mère, pour dire, être soumis à leur autorité ابوینک زیر حکومتنده اولمق

Il signifie aussi, la disposition, l'habitude d'obéir *A.* تسلیمیت - تبعیت *P.* رضاجویی *T.* رضاجویلق || Obéissance aveugle

تسلیمیت ولدیّه filiale على العمیا رضاجویی وتسلیمیت servile عبیدانه رضاجویلق ـ تبعیّت عبیدیّه Faire voeu de pauvreté, de chasteté et d'obéissance رسوم عفاف ومسکنت ـ وقواعد رضاجویی وتسلیمیتک وقایه‌سنی عهد ایتمک عهد ونذر ایتمک

OBÉISSANT. Qui obéit A. مطیع ـ منقاد ـ تابع P. فرمانبر ـ T. اطاعتلو ـ فرمانبردار || Un fils obéissant ولد مطیع Des sujets obéissants مطیع ومنقاد رعایا Il a toujours été très-obéissant aux ordres du prince اوامر علیّه‌یه هر حالده مطیع ومنقاد ایدی ـ On dit par formule de civilité, Votre très-humble et très-obéissant serviteur بندهٔ کمینهٔ تامّ ـ بندهٔ احقر فرمانبرلری الانقیادلری

Il se dit figur. dans les choses morales, et signifie, soumis A. تابع ـ محکوم ـ منقاد P. رام || Rendre ses passions obéissantes à la raison نفس امّاره‌یی عقله محکوم ورام ایتدرمک ـ حکم عقله تابع قلمق

Il se dit aussi en parlant des animaux A. ذلول ـ سهل ـ خیلی الانقیاد P. رام T. یواش || Un chien bien obéissant مرتبه رام وذلول بر کلب

Et des choses inanimées, et signifie, qui cède, qui se plie facilement A. لیّن ـ سهل الانطیاع ـ سهل الانعطاف P. نرم ـ رام T. یومشق ـ قولای اکیلور || Du cuir obéissant یومشق سهل الانعطاف دری De la matière obéissante بر نوع مادّه

OBÉLISQUE. Espèce de pyramide qu'on élève pour servir de monument public A. نصیبة pl. اناصیب ـ تناصیب P. میل ـ نشانده T. میل ـ دیکیلی طاش ـ دیکیلی میل || Les obélisques qui sont à Rome ont été apportés d'Egypte الیوم رومه‌ده موجود اولان دیکیلی طاشلر مصر جانبندن جلب اولنمشدر Dresser, ériger un obélisque نصب نصیبه ایتمک ـ بر دیکیلی طاش دیکمک

OBÉRER. Endetter A. تحمیل الدین P. بار وام بر نهادن T. بورج یوکلتمک

S'OBÉRER. A. استحمال الدین ـ تحمّل الدین P. بار وام کشیدن T. بورج یوکلنمک || Je crains de m'obérer تحمّل بار دیوندن خوف ایدرم

OBÉRÉ. A. مدیون ـ مستغرق فی الدیون P. وامکش ـ گرفتار دیون T. بورجلو ـ متحمّل بار دیون || Une succession obérée بر ترکهٔ مدیون une famille بر دیونه مستغرق زیر بار دیونده ـ مدیون بر دولت Un État obéré خاندان دیون کثیره‌یه گرفتار اولان ـ مضطرب الاحوال بر دولت بر دولت

OBÉSITÉ. Excès d'embonpoint A. فرط السمانة P. فربهی T. اشوری سمزلک ـ بی اندازه

OBIER, ou AUBIER. Arbre A. غضاة pl. غضا P. تاغ T. سکسک آغاجی ـ داغدغان آغاجی

OBJECTER. Apporter comme raison contraire, comme réfutation A. تعریض ـ اعتراض P. اعتراض آمیز گفتن T. سخن اعتراض سوز قارشولمق || On peut objecter de bonnes raisons à cette hypothèse على طریق الفرض بسط ایلدیککه کلامه دلایل معقوله ایله اعتراض اولنمق ممکندر Je sais bien tout ce que vous pouvez y objecter اول بابده بسط ایده بیله‌جککی کافهٔ تعریضات معلومدر Vous m'objecterez peut-être que... شاید بو وجهله اعتراض ایده‌جکسک که On lui objectera sa jeunesse حداثت سنّنی بیان ایله اعتراض ایده‌جکلردر

OBJECTÉ. A. رهین الاعتراض P. اعتراض کرده T. سوز ایله قارشولنمش

OBJECTIF. Il se dit de celui des verres d'une lunette qui est tourné vers l'objet T. دوربینک مقصود طرفنه باقن شیشه‌سی || L'objectif de cette lunette ne vaut rien دوربینک مقصود طرفنه باقن شیشه‌سی ایشه یرامز

OBJECTION. Difficulté qu'on oppose à une proposition A. اعتراض pl. اعتراضات ـ تعریض pl. تعریضات P. سخن اعتراض آمیز T. سوز قارشولمه || Cette objection est forte بو بر اعتراض قویدر est sans réplique بو اعتراضه جواب یوقدر ـ بو اعتراض ما لا یعنیدر est nulle بو اعتراض جواب قبول ایتمز pressante, subtile بو اعتراض اکید در واهیدر ingénieuse بیمآلدر insoluble بر اعتراضدر ممتنع الحل اعتراض مخیّلدر Faire une objection بر اعتراض در میان ایتمک résoudre بسط اولنان بر اعتراضی حلّ ایتمک Répondre à une objection سرد اولنان اعتراضه مقابله ایتمک ـ اعتراضه جواب ویرمک Insister sur une objection برکمسنه درمیان ایلدیکی اعتراضک اوزرینه اصرار ایتمک Il n'y a pas d'objection à cela محلّ اعتراض دکلدر Cette objection-là se détruit d'elle même بو اعتراض خود بخود ساقط اولور

On appelle figur., Une objection rebattue, celle qui a été souvent proposée, et à laquelle on a entièrement répondu T.

بالدفعات ردّ وجرح اولنمش اعتراض || Vous nous apportez là des objections rebattues, cent fois réfutées بو دفعه در میان ایلدیککز اعتراضات مقدّما مباحثه‌لری سبقت ایتمش وهزار کرّه ردّ وجرح اولنمش اعتراضات قبیلندندر

OBJET. Tout ce qui s'offre à la vue *A.* صورت pl. صور || Objet agréable صورت مطبوعه De cet endroit, on découvre les plus beaux objets du monde بو محلّدن دنیانک الطف واحسن صورتلری مشاهده اولنور Je ne sais quel objet a frappé mes yeux کوزمه عکس انداز ظهور اولمش صورت نه اولدیغنی بیلمم Voilà un vilain, un horrible objet اشته بر صورت کریههٔ دهشتفرما

Il se dit aussi de ce qui affecte les sens en général *A.* مدرک pl. مدرکات — محسوس pl. محسوسات || Les objets des sens مدرکات حواس Les couleurs sont les objets de la vue الوان قوّت باصره‌نک محسوساتندندر Le son est l'objet de l'ouïe, les saveurs sont l'objet du goût, et les odeurs, l'objet de l'odorat صدا سامعه‌نک واجناس طعوم ذائقه‌نک وروایح وفوایح شامّه‌نک مدرکات ومحسوساتیدر

Et de ce qui affecte les facultés de l'âme *A.* موقوف علیه *T.* مطلوب || Le vrai est l'objet de l'entendement قوّت فاهمه‌نک موقوف علیهی حقیقتدر Le bien est l'objet de la volonté ارادهنک مطلوبی خیر در — Il se dit encore de tout ce qui sert de matière à une science, à un art || Le corps naturel est l'objet de la physique علم طبیعینک موقوف علیهی جسم طبیعیدر La logique a pour objet les opérations de l'entendement علم منطقک موقوف علیهی فهم وادراکه متعلّق اولان اعمالدر Chaque science a son objet هر علمک بر موقوف علیهی واردر elle se doit borner à son objet هر علم موقوف علیهنه منحصر اولمق اقتضا ایدر

Objet, se dit aussi de tout ce qui est considéré comme la cause d'une passion, d'une action *A.* موقع — ما به *P.* جا *T.* محل || Être l'objet de la raillerie موقع هزل واستهزا اولمق de la médisance محلّ لوم ومذمّت اولمق de la calomnie موقع غمز وافترا اولمق du mépris محلّ ذلّ وحقارت اولمق L'objet de son amour مابه عشق ومحبتی de sa passion مابه هوا وهوسی Objet de pitié محلّ رحم وشفقت de tristesse, d'affliction محلّ اندوه والم

Il signifie aussi, le but, la fin qu'on se propose *A.* مقصد — مقصود — غرض *P.* نظرگاه *T.* مرام || Cet homme n'a pour objet que sa gloire, que sa fortune بو آدمک مقصودی انجق تحصیل شان واقبال وکسب ثروت ومالدر La poésie a pour objet de plaire et d'instruire فنّ شعرک غرضی تطییب طبیعت وتعلیم هنر ومعرفتدر L'objet que je me propose منویٔ ضمیرم اولان مقصد وغرض Voilà mon objet اشته مقصودم بو در Remplir son objet بر کمسنه مقصودینه ظفریاب اولمق Quel est l'objet de cette démarche? بو کونه حرکتدن غرض ومقصود ندر Discours sans objet مقصوددن خالی بر کلام

OBJURGATION. Reproche violent *A.* توبیخ شدید *P.* سرزنش *T.* آزارلمه — چیقش

OBLATION. L'action d'offrir quelque chose à Dieu *A.* اهداء — اهداء النسیکة — الهدیٰ || Jésus-Christ, étant sur la croix, fit une oblation de lui-même à son Père حضرت عیسی عود الصلیب اوزرنده ایکن نفس مبارکنی فی سبیل الله نسیکه اولدرق اهدا ایلدی

Il se dit aussi, des choses qui sont offertes à Dieu. *A.* نسیکة pl. نسایک — هدیٰ || Les prêtres ne vivaient autrefois que d'oblations قدیمده رهبان طائفه‌سنک مدار معاشی نسایکدن عبارت ایدی

OBLIGATION. L'engagement où l'on est par rapport à différents devoirs de la vie civile *A.* واجبة — وجیبة pl. واجبات — ذمّت pl. ذمم — واجبة الذمّة *T.* بر کمسنه‌نک اوزرینه واجب اولان شیٔ || Satisfaire aux obligations de son état واجبات حالنی ایفا ایتمک à toutes ses obligations بر کمسنه عهده‌سنده اولان کافهٔ واجباتنی ادا ایتمک S'acquitter des obligations d'un bon citoyen واجبات ذمّتنی اجرا ایتمک صحیح بر ابن بلدک اوزرینه اداسی لازم اولان ذمم وواجباتنی تأدیه قلمق Les obligations d'un père envers ses enfans, et des enfans envers leur père والد طرفندن اولاد حقنه واولاد طرفندن والد حقنه رعایتی واجب اولان احوال C'est une obligation de droit naturel احکام طبیعیه‌نک واجباتندندر

Et l'engagement où l'on est par rapport à la religion *A.* فریضة pl. فرایض || Une obligation de droit divin احکام الهیّه مقتضاسندن بر فریضه Fête d'obligation عید مفروض Cela est d'obligation stricte فرض قبیلندن اولان بر عید متحتّم الادا در

Il se dit aussi de l'engagement qui naît des services, des bons offices qu'on a rendus à quelqu'un *A.* منت pl. منن — منتداری *T.* ممنونلق || ممنونیت *P.* Il vous a obligation de la vie سلامت جانی ایچون سنك منتكدر آلتنده در — سلامت نفسی ایچون ممنون همتكدر Il prétend ne vous avoir aucune obligation طرفكه موجب منت اولهجق بر سبب اولمدیغنی ادعا ایدر C'est une nouvelle obligation que je vous ai بو كیفیت اوزریمه یكیدن تحمیل جمیلهٔ منتی موجب بنی یكیدن منتدار ایلدی — اولمش حالاتدندر Je lui en aurai une grande obligation اول بابده عظیم مرتبه منتی ممنونی اولهجغم — آلتنده اولهجغم دركار در Je lui en aurai obligation toute ma vie الی آخر العمر زیر بار منتی اولهجغم متنفس انفاس حیات اولدقچه ممنون لطفی — دركار در اولهجغم Je lui en ai autant d'obligation que si la chose avait réussi مصلحت بتمش كبی ممنون لطف وهمتی یم C'est un homme à qui j'ai les plus grandes obligations منن فراوانی آلتنده اولدیغم بر آدمدر

Il se dit aussi de l'acte public par lequel on s'oblige par-devant notaire de payer une certaine somme *A.* تمسك pl. تمسكات *P.* وامنامه *T.* دین تمسكی || Une obligation de dix mille francs اون بیك غروشلق برقطعه دین تمسكی Il lui en a passé obligation par-devant notaire كاتب شرع معرفتیله تمسك ویردی — حضورنده اعطای تمسك ایلدی Une obligation n'est pas exécutoire si elle n'est scellée تمسك كاتب شرعك مهریله مهور اولمینجه معتبر دكلدر Cette obligation est payable en tel temps بو تمسك فلان وقتده ادا اولنمق اوزره مشروطدر Prêter de l'argent par obligation با تمسك اقچه ادانه ایتمك Endosser une obligation d'un à-compte qu'on a reçu اقچهنك علی الحساب مقبوض اولان مقدارینی ظهر تمسكده قید ایتمك Rendre une obligation تمسكك — تمسكی ادا ایتمك acquitter تمسكی رد ایتمك — اقچهسنی ادا ایتمك On dit, Faire honneur à ses obligations, pour dire, payer ses promesses بر كمسنه تمسكنك اعتبارینی وقایه ایتمك

OBLIGATOIRE. Qui a la force d'obliger suivant la loi *A.* ناچار *P.* ملزم الذمة علی — موجب الكفالة — ملزم العهد ایجاب كفالت *T.* مجبور ایتدریجی || ساز Lettres obligatoires الزام ذمت ایدن Causes obligatoires ایدن مكاتیب واوراق

بو عهدنامه ملزم Ce traité est obligatoire علل واسباب ذمتدر

OBLIGEAMMENT. D'une manière obligeante *A.* بتطییب الخاطر *P.* كوكلی خوش *T.* دلنوازانه — خاطر پرورانه — خاطر سازانه || ایدهرك بكا معاملهٔ دلنوازانه Il m'a reçu obligeamment سنك Il parle obligeamment de vous ایله تلقی ایلدی حقكده كلمات دلنوازانه ایله سوق كلام ایدر Il en a usé fort obligeamment à mon égard حقمه بتطییب الخاطر معامله بكا دلنوازانه معامله ایلدی — ایلدی

OBLIGEANCE. Penchant à obliger *A.* سعی الی — حفایت كوكل یاپمغه استك *T.* خاطر پروری *P.* تطییب القلوب

OBLIGEANT. Qui aime à obliger *A.* مطیب القلوب — حافی *P.* كوكلی خوش *T.* خاطر شناس — خاطر پرور — دلنواز || ایدیجی C'est un homme extrêmement obligeant غایة الغایه خاطر شناس آدمدر Civil et obligeant مكرم ودلنواز Humeur obligeante تطییب قلوبه مایل بر مزاج — شیمهٔ خاطر پروری Il a des manières obligeantes تطییب قلوبی مستلزم اطوار واوضاع مرغوبه ایله مألوفدر Il lui parle d'un ton fort obligeant فلانه اداى دلنوازانه ایله تكلم ایدر Un accueil obligeant تطییب قلبی موجب معاملهٔ جمیله ایله اولان تلقی Il ne lui a pas dit seulement une parole obligeante تطییب قلبی موجب اولهجق حرف واحد بیله سویلمدی

OBLIGER. Lier par un acte *A.* الزام — تكفیل — الزام العهد تعهد ایتدرمك *T.* متعهد كردانیدن *P.* الزام الذمة — الكفالة || Son contrat l'oblige à cela عقد ایلدیكی مقاوله حجتی اوزرینه الزام عهد ایدر S'obliger solidairement یكدیگره كفیل اولدرق التزام تعهد ایتمك par-devant notaire كاتب شرع محضركاتب شرعده التزام عهد — حضورنده تعهد ایتمك مالاً وبدناً التزام كفالت S'obliger corps et biens ایتمك بر كمسنه نفس ومالنی تحت كفالته ادخال — ایتمك زوج ایله زوجهیی Faire obliger le mari et la femme ایتدرمك تكفیل ایتدرمك Il est obligé par le contrat de faire telle chose متكفلدر — مقاوله سندی موجبنجه فلان شیئه متعهد در

Il signifie aussi, imposer obligation de dire ou de faire quelque chose *A.* الزام الذمة علی — ایجاب *P.* واجب كردن — واجبهٔ ذمت قلمق *T.* در ذمت الزام كردن || La loi naturelle et la loi divine nous obligent à honorer père et mère احكام طبیعیه وكرك اوامر الهیه والدین حقنده ایفای مراسم كرك

توقير واحترامى ذمتمزه الزام ايدر Les sujets sont obligés d'obéir au Prince زير دستان ورعيتك پادشاهه اطاعتى واجبهٔ ذمتدر Votre devoir vous y oblige وظيفهٔ حالك شونى ايجاب ايدر Les fidèles sont obligés d'obéir à l'Église مؤمنينه كوره شرع ودينه اطاعت واجبهٔ ذمتدر La justice nous oblige à restituer ce qui ne nous appartient pas مقتضاى عدل وحقانيت مالمز اوليان شيئك صاحبنه ردينى ايجاب ايدر On l'a obligé à cela malgré lui بو شيئى خواه ونا خواه ذمتنه الزام ايتدرديلر بو شيئه جبرًا وكرهًا فلانى ـ مضطر ايلديلر

Il signifie encore, porter, engager à... *A.* ـ اضطرار ـ الجاء || مجبور قلمق *T.* محتاج كردن ـ نا چار كردن *P.* اجبار بسط Ses exhortations, ses persuasions m'ont obligé à faire... ايلديكى كلمات ملزمه وترغيبات عديده تقريبيله بوكا تحصيل مضطر اولدمكه L'envie de parvenir l'a obligé d'étudier رتبه آرزوسى فلانى تدرّس وتعلّمه الجا ايلدى Quelle raison vous oblige à faire ce que vous faites? ايتديككك حركته سنى مضطر ايدن ندر Ce que l'on dit l'obligea à changer d'avis سويلنان صحبتلر فلانى تبديل نيته محتاج ايتمشدر Vous m'obligerez à me fâcher ـ بنى طارلمغه مجبور ايده‌جكسك محتاج ايده‌جكسك

Il se dit aussi dans le sens de rendre service, faire plaisir *A.* تحميل المنّة *P.* منتدار كردن *T.* ممنون قلمق || Il m'a obligé dans mon besoin وقت ضرورتمده بنى ممنون ايلدى Vous m'obligez extrêmement, infiniment بكا غاية الغايه تحميل بنى فوق الغايه محجوب ـ جميلهٔ منت ايتمش اولورسك ومنتدار ايتمش اولورسك C'est un honnête homme, il oblige de bonne grâce très-promptement براهل عرض آدم اولمغله خلقى خلقه ممنون ايلمكده سرعت همّتى دركاردر Il fait gloire d'obliger تحميل منّت ايلمكى سبب افتخار ايدر Il oblige tout le monde كار وپيشه‌سى عامّه‌يه تحميل ـ عامّه‌يى ممنون ايدر Vous m'obligerez beaucoup de me recommander à mes juges جميلهٔ منت ايتمكدر مصلحتمى رؤيت ايده‌جك حكّام وقضات طرفنه بنى توصيه ايتسڭك بغايت منتدار ايتمش اولورسك

Obligé. *A.* متعهّد ـ متكفّل *P.* تعهّد كرده *T.* متعهّد اولمش منتدار *P.* ممنون *A.* محتاج *T.* نا چار *P.* مجبور ـ مضطر *A.* *T.* منت آلتنده اولان || Je vous suis fort obligé de votre attention, de la peine que vous avez prise صرف ايلديككك همّت وارتكاب ايلديككك تعب وزحمت ايچون بغايت ممنون اولدم

OBLIGÉ. Acte passé entre un apprenti et un maître, sous des conditions réciproques *A.* كتاب المشارطه بين المعلّم والتلميذ *P.* استاد ايله شاكرد *T.* شرطنامه در ميان استاد وشاكرد آره‌سنده اولان مقاوله سندى

OBLIQUE. Qui est de biais, ou incliné *A.* ـ منحنى ـ منحرف ـ متمايل *P.* منعرج ـ كج *T.* خم ـ بوكرى ـ اكلمش || Ligne oblique خط منحرف Couper un cône par une section oblique بر شكل مخروطى‌يى منحنيًا قطع ايتمك Sphère oblique كرهٔ منعرجه Les rayons du soleil sont plus obliques en hiver qu'en été اشعهٔ شمسك انحراف وانحناسى وقت شتاده تمايلى قيشده زياده اولور ـ صيفدن زياده در

On dit figur. Moyens, voies obliques, c'est-à-dire, détournés, suspects *A.* طرق محجنفه ـ طرق ووسايل ملتويه *P.* راه كج ـ اكرى بوكرى يوللر ـ طولاشق يوللر *T.* ره نا راست ـ Conduite oblique ـ رفتار كج ـ سلوك وحركت نا راست صاپق يوللر

Et louange oblique, pour dire, une louange où la personne louée n'est pas expressément nommée *A.* مدح بالايما *T.* طولايى ـ On dit aussi dans ce sens, Accusation oblique *A.* اتهام مدح طولايى ايما *T.* بالايما

OBLIQUEMENT. De biais *A.* ـ متمايلاً ـ منحنياً ـ منحرفاً منعرجاً *P.* كج *T.* بوكرى اولدرق || Une ligne tirée obliquement منحرفاً كشيده اولمش خط Le Zodiaque coupe obliquement l'équateur منطقة البروج مدار استوايى منحنياً قطع ايدر

Figur. D'une manière frauduleuse *A.* منعدلاً عن ـ متجانفاً طريق الرشاد *P.* كج رفتارانه *T.* طوغريدن ـ اكرى اولدرق صاپرق || Cet homme ne va pas droit en besogne, il va toujours obliquement en tout ce qu'il fait بو آدم ايشنده استقامت اوزره يوريميوب جميع افعالنده طريق سداددن عدول طوغريدن طوغرى‌يه وارميوب دائما صپه يوللره ـ ايدر سلوك ايدر

Il signifie aussi, indirectement *A.* بالايما *T.* طولايى || Louer, blâmer obliquement طولايى مدح وثنا ياخود لوم وتعييب ايتمك

OBLIQUITÉ. T. de Mathém. Inclination d'une ligne, d'une sur-

face sur une autre A. ممایلت P. گرایش T. اکلش || L'obliquité d'une ligne خطك ممایلتی

OBLITÉRER. Effacer insensiblement A. تطلیس P. فرسودن T. سیلمك || Des caractères oblitérés حروف منطلسه – سیلنمش یازو

OBLONG. Qui est beaucoup plus long que large A. مستطیل P. دراز گرنه T. طولانی – سوبو – صراخی قطعه || Un jardin oblong طولانی بر باغچه Une place oblongue مستطیل الشکل بر عرصه

OBOLE. C'était autrefois le nom d'une petite monnaie A. فلس pl. فلوس P. پشی T. منقر – پول – On l'emploie encore pour marquer un très-petit prix || Je n'en donnerai pas une obole بوکا بر منقر بیله ویرمم

OBOMBRER. Couvrir de son ombre A. تظلیل P. سایه انداختن T. کولکه‌لندرمك

OBOMBRÉ. A. مستظل P. سایه‌دار T. کولکه‌لنمش

OBREPTICE. T. de Chancellerie, qui se dit des lettres dans l'exposé desquelles on a caché quelque fait essentiel, pour obtenir par surprise une grâce T. واجب الانها بر ماده‌نك برماده مسکوت عنه – ترکیله حیلهٔ تحصیل اولنمش برات ترك اولندرق بر تقریب تحصیل اولنمش برات

OBREPTION. Réticence d'un fait qui rend les lettres obreptices T. واجب الانها بر ماده‌نك مسکوت عنه ترکی حیله‌سی || Il y a obreption dans ces lettres بو براتده واجب الانها بر ماده‌نك مسکوت عنه ترکی حیله‌سی وار در

OBSCÈNE. Qui blesse la pudeur A. فاحش – بذئ – رافث P. بیحیا – بی پرده T. عارسز || Ce poète est obscène بو شاعرك شعرنده فحش ورفث وار در Chanson obscène اغنیهٔ فاحشه – عارسز ترکی Il y a quelque chose d'obscène dans ce tableau بو تصویرده بر کونه وضع فاحش وار در – Mot obscène, Paroles obscènes A. فحش pl. فحشیات – قول فاحش pl. اقوال فاحشه P. رفث – گفتهٔ بیعار وحیا T. عارسز سوز

OBSCÉNITÉ. Parole, action qui blesse la pudeur A. رفث – فحش – بذائت P. بیحیایی – بی پردگی T. عارسزلق || Il y a de l'obscénité dans ce discours بو کلامده فحش وبذائت وار در

OBSCUR. Ténébreux, qui n'est pas éclairé A. مظلم P. تاریك – تاریك وتار T. قره‌کو || Lieu obscur محلّ مظلم antre مغارهٔ مظلمه Prison obscure حبسخانهٔ تاریك وتار – قره‌کو زندان – nuit A. لیلهٔ مظلمه – لیلهٔ مدجان P. شب دیجور – شب تاریك T. قره‌کو کیجه Temps obscur A. هواء مظلم – هواء غاسم P. هوای تیره وتار T. قره‌کو هوا – بولانق هوا

On dit, Il fait obscur, pour dire, que le temps est bas, que l'air est obscur هوا تیره وتار در – هواده کدورت وار در – هوا بولانقدر

Obscur, se dit aussi des couleurs qui réfléchissent peu de lumière A. کدر P. تیره – نفام T. طونق – قویی – قرامتق || Couleurs obscures الوان کدره – قویی رنکلر – بوز Bleu obscur ازرق کدر – مائی تیره – قویی مائی – بوز مائی – قرامتق مائی – Clair-obscur. V. Clair.

Figur. Ce qui n'est pas bien clair, ce qui est difficile à entendre A. غامض – معقد – مغلق – مبهم – مشتبه – غیر صریح P. پوشیده – دشوار گشا T. قپانق || Discours obscur کلام مبهم passage, livre فقرهٔ غامضه وکتاب غامض En termes obscurs تعبیرات مبهمه ایله La glose de ce livre est plus obscure que le texte بو کتابك شرحی متنندن زیاده غامض ومشتبهدر Cet auteur est obscur بو مؤلفك سبکنده غماضت وار در Il affecte d'être obscur غماضتی التزام ایدر Les oracles étaient obscurs هاتف غیبك خبرلری مبهم ومشتبه ایدی

Obscur, signifie aussi, caché, peu connu A. خامل – خامن – مغمور الذکر P. بی نام وشان – گمنام T. آدی بللورسز – باتقین || Il mène une vie obscure حال خمول وگمنامیده کچینور

On dit dans le même sens, Vertu obscure فضیلت خفیه Mérite obscur اهلیت خفیه

Et qu'un homme est d'une naissance obscure, né de parens obscurs, d'une famille obscure A. مؤتشب النسب – مغمور النسب – مجهول النسب P. گمزاد – گمنسب T. صوی صوپی بللوسز

OBSCURCIR. Rendre obscur A. اظلام – اغسام – ایراث الکدورة P. تیره ساختن – تیرگی آوردن – تیره وتار کردن T. بولاندرمق – طوماناتمق || Les nuages obscurcissent le jour بلودلر هوایه ایراث غسم وکدورت ایدر – سحب وغیوم مظلم هوا در – تراکم سحب اغسام هوایی مستلزمدر Les vapeurs

obscurcissent l'air تراكم ابخره هوایه موجب كدورت اولور
– On dit Figur., Quand l'entendement est obscurci par les passions قوّت مدركه امراض نفسانیّه‌نك استیلاسی تقریبیله كسب كدورت ایلدیكی حالده Cela a beaucoup obscurci sa gloire بو حالت فلانك پرتو اقبالنه ایراث كدورت ایلدی Sa gloire s'est obscurcie peu à peu پرتو شان واقبالی رفته رفته كسب كدورت ایتمشدر Quand la raison vient à s'obscurcir عارضهٔ كدورت عقله استیعاب ایلدیكی حالده – عقل بولاندیغی حالده

Il se dit aussi figur. pour Rendre difficile à entendre *A.* تغمیض – اغلاق *P.* دشوار گشا ساختن *T.* قپانقلق كتورمك || Ce commentateur, au lieu d'éclaircir ce passage, l'a obscurci فلان شارح بو فقره‌یی كشف وایضاح ایده‌جكنه بر قات دخی تغمیض واغلاق ایلدی

S'obscurcir. Perdre sa clarté *A.* اغتسام – كسب الكدورة – انظلام – تغسّم *P.* تیره – تاریكی پذیرفتن – تاریك شدن وتار شدن *T.* طومانلنمق – بولانمق – قره‌كولنمق || Le soleil s'obscurcit quand il s'élève des nuages بلودلر روی سمایه چیقنجه كونش كسب كدورت ایدر

Il se dit aussi de la vue *A.* حسر البصر – غسقان *P.* چشم خیرگی پذیرفتن – *T.* كوز طونقلنمق – كوز طومانلنمق – حال || La vue s'obscurcit dans la vieillesse كوز فرسز اولمق احتیارلقده كوز – شیخوختده غسقان بصر عارض اولور طونوقلنور

Obscurci. *A.* كدورت – تیره گشته *P.* مغسوم – مظلم – مكدّر *T.* یافته – بولانق – بولانمش – Vue obscurcie *A.* عین غاسق – عین محسور *P.* چشم خیره *T.* كوز – طومانلنمش كوز – طونوقلنمش كوز

OBSCURCISSEMENT. Affaiblissement de lumière *A.* كدورت – *P.* تیرگی – تاری – خیرگی – تاریكی *T.* بولانقلق – كونشك – كدورت شمس || L'obscurcissement du soleil بوزلق بولانقلغی

Obscurcissement de la vue *A.* حسور البصر – غسقان البصر *P.* چشم خیرگی *T.* كوز فرسزلكی – كوز طونوقلغی

Figur. *A.* دشوار – پوشیدگی *P.* اشتباه – اغلاق – غماضة *T.* گشایی || قپانقلق La manière dont il interprète ce passage l'obscurcit, et l'obscurcissement vient de ce que... بو فقره‌یی تفسیر ایلدیكی صورت ایله بر قات دخی تغمیض ایدوب غماضتك سببی بو در كه

OBSCURÉMENT. Avec obscurité *A.* علی وجه – بالكدورة – الكدارة *P.* بتاری – با تیرگی *T.* بولانقلق ایله – قرامتق || On ne voyait les objets qu'obscurément جمیع صور اولدرق بولانق كوربنور ایدی

Figur. *A.* من غیر – مشتبهاً – مبهماً – بالغماضة – غامضاً صراحة *P.* با پوشیدگی – بدشوار گشایی *T.* قپانق اولدرق || آكلاشلمسی كوج صورت ایله – Il parle, il écrit obscurément عدم صراحت – مبهماً تكلم ایدر وغامضاً كتابت ایدر ایله

On dit, C'est un homme qui a toujours vécu obscurément عمرینی حال خمول وگمنامیده امرار ایتمش آدمدر

OBSCURITÉ. Privation de lumière *A.* ظلمت – ظلام *P.* تاریكی *T.* قره‌كولق || Grande obscurité ظلمت عظیمه profonde ظلام ظلمت هوا شدید L'obscurité de la nuit ظلام لیل du temps اورمانك تاریكئ هوا – d'un bois, d'un antre, d'une chambre خلال ومغاره‌نك واوطه‌نك ظلمتی À travers l'obscurité پردهٔ ظلامی شق Percer l'obscurité میانهٔ ظلامده – ظلمده قره‌كولغی كیدرمك – دفع ظلام ایتمك chasser ایتمك قره‌كولغی – ظلامی تفریق وتشتیت ایتمك dissiper طاغتمق – On dit figur. L'obscurité des temps, pour dire, le peu de connaissance qu'on a des temps éloignés ظلام نسیانده ظلام مجهولیتده قالمش – پسمانده قالمش اوقات قدیمه – اوقات سالفه – Et l'obscurité de l'avenir, pour dire, l'ignorance où l'on est de l'avenir مستقبلات – مستقبلات اموركك ظلمتی اموری ستر واخفا ایدن ظلام ممتنع النفوذ

Il se dit aussi figur. pour Défaut de clarté *A.* غماضة – دشوار – پوشیدگئ معنا *P.* عدم الصراحة – اشتباه – ابهام *T.* گشایی – معنانك قپانقلغی || Son discours est plein d'obscurités كلامی ابهام واشتباهدن عبارتدر Il y a dans son livre bien des obscurités تألیفنده خیلی غماضت وار در

Et pour vie cachée *A.* حالا المغموریّة – حال الخمول – حال الاحتجاب *P.* گمنامی *T.* آد باتقینلغی || Il n'a point voulu s'élever, il est demeuré dans l'obscurité قطع رتبه‌یه اصلا هوس ایتمیوب حال خمول واحتجابده قالمشدر Il aime mieux vivre dans l'obscurité, que de paraître dans le grand monde خلق ایچنده كورنمكدن ایسه حال خمولده كچنمكی ترجیح ایدر Il préfère l'obscurité à l'éclat حال گمنامی وخمولی پرتو اقبالدن اولی عدّ ایدر

On dit aussi, L'obscurité de sa naissance, de sa famille *A.* مجهولية الاصل ـ خساسة النسب ـ انتشاب النسب *P.* صویک بللورسزلغی *T.* گمزادی

OBSÉDER. Être assidu auprès de quelqu'un *A.* ملازمة بلا انفکاك *P.* بیجدا ملازمت نمودن *T.* بر کمسنه‌نک یانندن ایرلماملق || Le ministre obsédait le prince وکیل سلطنت پادشاهک یانندن بلا انفکاك ملازمتدن خالی دکل ایدی Il est obsédé par deux ou trois de ses domestiques کندو خدمتکارلرندن ایکی اوچ نفر کشی بیجدا یاننده ملازمت ایدر Ses héritiers l'obsèdent si fort, qu'ils ne laissent approcher personne de lui وارثلری شول رتبه‌ده یاننده ملازمت ایدرلر که بر کمسنه‌یی یاقلشدرمزلر

Il se dit aussi d'une personne qu'on suppose tourmentée par des illusions du malin esprit *A.* مستولی من روح الخبیث ـ محصور من الشیطان || Il y a un malin esprit qui l'obsède فلانه روح خبیث استیلا ایتمشدر Il n'est pas possédé, il n'est qu'obsédé ممسوس دکل شیطاندن محصور در

OBSÈQUES. Funérailles pompeuses *A.* موکب الجنازة *P.* جنازه آلایی *T.* یسال جنازه || J'ai assisté à ses obsèques جنازه‌سی آلاینده موجود ایدم On lui fit de magnifiques obsèques جنازه‌سی آلایی کمال دبدبه واحتشام ایله اولدی

OBSÉQUIEUX. Il se dit d'un homme qui porte à l'excès le respect, les égards, la complaisance *A.* متبصبص *P.* جابلوس *T.* یلتاق

OBSERVABLE. Qui peut être observé *A.* معاین *P.* دیدنی ـ کورینه بیله‌جک ـ کورینور *T.* بدید || La différence de ces deux quantités n'est pas observable بو ایکی مقدارک بیننده اولان فرق معاین دکلدر

OBSERVATEUR. Celui qui observe une loi, une règle *A.* مراعی *P.* رعایتکار ـ نگهدارنده *T.* طوتیجی || Observateur des commandemens de Dieu احکام الهیه‌یه رعایت ایدن Un fidèle observateur des ordres du prince اوامر شاهانه‌نک مراعیٔ صداقتکاری Ce religieux est un exact observateur de la règle بو راهب طریقتنک یول ارکاننه کمال دقت ایله رعایت ایدر Socrate fut un grand observateur des lois حکیم سقراط قوانین واحکامه غایة الغایه رعایت ایدر ایدی Cet homme est fidèle observateur de sa parole, de sa promesse وعدینه سوزینه ثبات ـ صدق ایله رعایت ایدر بر آدمدر قدم ایله رعایت ایدر

Il signifie aussi, qui s'applique à observer les phénomènes de la nature, le mouvement des astres, etc. *A.* متنظر العجایب ـ رصدبین *P.* راصد ـ رصادین .pl رصاد ـ الطبیعة نگران ـ رصدبین *T.* باقیجی || Observateur de la nature متنظر عجایب طبیعت Observateur du mouvement des cieux رصاد حرکات افلاك Excellent observateur رصاد ماهر

On dit aussi, Un esprit observateur *A.* عقل دقیق النظر *P.* عقل دقایقبین *T.* انجه کوزدیجی عقل انجدن

OBSERVATION. Action d'observer une règle, une loi *A.* رعایت *P.* نگهداری *T.* طوتمه || L'observation des commandemens de Dieu احکام الهیه‌نک رعایتی des lois قوانین واحکامک رعایتی

Il signifie aussi, action d'observer ce qu'on a promis *A.* انجاز الوعد ـ ایفاء العهد *P.* بوعده وفاکاری ـ بجا آوریٔ وعده *T.* سوزده طورمه || L'observation de sa parole وعدینک ایتدیکی تعهدک ایفاسی ـ انجازی

Il signifie encore, remarque *A.* مطالعة .pl مطالعات || Observations sur la conformation du corps humain بدن انسانک ترکیبنه دائر اولان مطالعات Il a fait de belles observations مطالعات پسندیده ایلدی Une nouvelle observation مطالعهٔ جدیده Observations astronomiques مطالعات رصدیه ـ نجومیه Observations sur la Rhétorique d'Aristote حکیم ارسطونک علم بیانه دائر مطالعات تألیف ایلدیکی Il a fait imprimer un tel auteur avec de savantes observations فلان تألیفی بعض مطالعات نافعه علاوه‌سیله طبع ایتدردی

On dit d'un homme, qu'il a l'esprit d'observation *A.* دقیق النظر *P.* باریکبین ـ دقایقبین *T.* ارباب مطالعه ودقتدن بر آدم ـ احوال عالمه تدقیق نظر ایدر بر آدم

On appelle, Armée d'observation, la partie d'une armée qui couvre un siége, et s'oppose aux ennemis, pendant que l'autre attaque la place حین محاصره‌ده لدی الحاجه مدافعه‌یه قیام ایتمک اوزره لاجل الاحتیاط مقام ترقب وانتظارده طوران عسکر

OBSERVATOIRE. Édifice destiné aux observations astronomiques *A.* بیت الرصد ـ مراصد .pl مرصد ـ مرصاد *P.* رصدگاه *T.* نجومه باقیله‌جق قله || L'observatoire de Paris پارس شهرنده اولان رصدگاه Bâtir un observatoire بر رصدگاه بنا ایتمک

OBSERVER. Accomplir *A.* ايفا ـ مراعات ـ رعايت *P.* بجا آوردن *T.* يرينه كتورمك ـ طوتمق || Observer les commandemens de Dieu اوامر الهيّه يه رعايت ايتمك Un bon religieux observe sa règle برراهب صادق طريقتنك قانون ورسومنه رعايت ايدر On peut observer à son aise certaines ordonnances des médecins اطبانك بعض وصايالرينه بالسهوله رعايت اولنه بيلور Observer le jeûne فريضهٔ صيامه رعايت اوروجى طوتمق ـ ايتمك les statuts وضع اولنان نظاماته نظاماتك موجب ومقتضاسنى ايفا ايتمك ـ رعايت ايتمك les lois قوانين واحكامنك موجب ومقتضاسنه رعايت ايتمك les bienséances ـ مراسم حسن ادبه رعايت ايتمك ـ مراسم حسن ادبى ايفا ايتمك

On dit proverb. Observer les longues et les brèves, Observer les points et les virgules, pour dire, s'attacher exactement à ne pas manquer aux moindres choses *T.* نقير وقطميره دقت ايتمك ـ انجه‌دن انجه آراشدرمق

Observer. Remarquer les choses de la nature *A.* نظر ـ تنظّر ـ نگاه انداختن ـ نگرستن *P.* مطالعة ـ تطلّع ـ امعان النظر ـ ديدهٔ دقت دوختن *T.* باقمق || Observer le changement du temps هوانك تبدّلنه نظر ايتمك le vol des oiseaux, la nature طيورك طيرانه واحوال قدرته امعان نظر ايتمك les symptômes d'une maladie مرضك ظهور ايدن عارضه‌لرينه نظر ايتمك le flux et le reflux de la mer دريانك جرّ ومدّينه ديده دوز دقت اولمق ـ امعان نظر ايتمك ـ نظر ايتمك

En parlant des choses qui regardent l'Astronomie, on emploie aussi le mot *A.* ترصّد || Observer le cours des astres كواكبك سير وحركتنه نظر وترصّد ايتمك Les astronomes observent les comètes, les éclipses اهل نجوم كواكب دنباله‌داركْ وكسوفات وخسوفاتك كيفيّتنه نظر ايدرلر Observer avec de bons instrumens آلات رصديّهٔ صحيحه ايله ترصّد ايتمك

Il signifie aussi simplement, remarquer *A.* امرار النظر الدقّة ـ دقّت *T.* دقّت كردن ـ نگاه دقّت انداختن *P.* رؤيت ايتمك || J'ai observé dans mon voyage que... اثناى سفر... فلان... وسياحتمده دقّت ايلدكمده dans un tel auteur تأليفده دقّت ايلدكمده Avez-vous observé que la clause du contrat porte...? سندك شرطى شو معنايى متضمّن اولديغنه دقّت ايلدكمى Observez bien toutes ces choses بو شيلرك مجموعنه امرار نظر دقّت ايله

Observer quelqu'un, signifie, épier, remarquer ses actions, ses discours *A.* تجسّس ـ تفقّد الاحوال ـ استقصاء الحركات *P.* حوالهٔ نظر تجسّس كردن *T.* كوزتمك ـ چاشونلمق || On a mis autour de lui des gens qui l'observent احوالنى تفقّد حركات ـ واستقصا ضمننده يانه آدملر تعيين اولندى Un bon général doit observer les mouvemens des ennemis بر سر عسكر ماهر اعدانك حركات وسكناتنى تجسّس واستقصادن خالى اولمامق اقتضا ايدر Prenez garde à ce que vous dites, on vous observe ديديككز كلامه بر ايوجه مطالعه ايله زيرا سنى تجسّس ايدر آدملر وار در Les grands sont malheureux, on observe toutes leurs paroles عظما وسر بلندانك حالى مشكلدر زيرا جميع اقواللرينه حوالهٔ انظار تفقّد واستقصا اولنور

S'observer. Être fort réservé dans ses actions, dans ses paroles *A.* احتراز ـ تحرّز النفس *P.* بخود پرهيز داشتن *T.* كندويى كوزتمك || C'est un homme qui s'observe beaucoup غايت مرتبه‌ده محترز بر آدمدر

OBSESSION. Il se dit de l'état des personnes qu'on croit obsédées du malin esprit *A.* محصوريّة من ـ استيلاء الشيطان الشيطان || Les accidens extraordinaires qu'on voit dans cette personne, font croire qu'il y a de l'obsession du démon فلان كشيده خارق عاده اولدرق مشهود اولان بعض حالات غريبه‌يه نظراً شيطاندن محصور اولديغى ظنّ اولنمق اقتضا ايدر

Il se dit figur. de l'action de celui qui obsède, ou de l'état de celui qui est obsédé. V. Obséder || Il ne le quitte point, on n'a jamais vu une pareille obsession يانندن اصلاً وقطعاً منفكّ اولميوب بو رتبه‌ده ملازمت ابدى كورلمش شئ دكلدر

OBSTACLE. Empêchement *A.* مانع pl. موانع ـ حائل pl. حوائل ـ حاجز pl. حواجز ـ مزاحم pl. مزاحمات *P.* سدّ ـ راه بند ـ پابند ـ خشكاب *T.* شئ كيرو طورده‌جك || Grand obstacle مانع عظيم ـ مانع قوى invincible دفعى نا ممكن مانع Lever tout obstacle هر كونه موانع ومزاحماتى سلب ايتمك Vaincre un obstacle ظهور ايدن مانعك دفعنه ظفرياب اولمق surmonter ظهوره كلان مانعى صاوشدرمق Faire naître des obstacles احداث موانع ومزاحمات ايتمك faire cesser ظهور ايتمش حوائل وحواجزى بر طرف قلمق

Vous n'y trouverez point d'obstacle بر درلو مانع ومزاحمه دوچار اولماك احتمالی يوقدر Faire obstacle à quelqu'un بر كمسنديه حائل اولمق Mettre obstacle à quelque chose ايراث مانع ايتمك ـ بر ماده‌ده سدّ راه اولمق Il n'y a nul obstacle بر درلو حائل ومانع يوقدر

OBSTINATION. Opiniâtreté *A.* اصرار ـ درشة الطبع *P.* ستيهش *T.* اونكولك || Étrange obstination اصرار غريب Obstination au mal اصرار على الشرّ L'obstination d'un pécheur مذنبك اصراری V. aussi Opiniâtreté.

OBSTINÉMENT. Avec obstination *A.* بالاصرار *P.* ستيهشكارانه ـ مصرّانه *T.* اونكولك ايله || Soutenir obstinément un mensonge بر كذبی مصرّانه تأييد ايتمك

s'OBSTINER. S'opiniâtrer *A.* اظهار الدرشة ـ اصرار *P.* ستيهيدن *T.* اونكولك ايتمك || Plus on le prie, plus il s'obstine كندويه عرض رجا اولندقچه بر قات دخی اظهار درشت ايدر Ne vous obstinez point à cela بو بابده اصرار ايتمه Il s'obstine dans son opinion راينده اصرار ايدر Si vous ne cessez de lui parler, vous l'obstinerez davantage سويلمكدن فراغت ايتمدجك اولور ايسه‌ك اصرارينی برقات دخی تزييد ايده‌جككك دركار در Cela ne fait que l'obstiner بو حال تأكيد اصرارينی موجبدر V. S'opiniâtrer.

Obstiné. *A.* مصرّ *P.* ستيهشكار *T.* اونكولك ايدن || Enfant, plaideur obstiné طفل مصرّ ومدّعئ مصرّ

OBSTRUCTIF. Qui cause obstruction *A.* مورث السدّة ـ مسدّد *P.* سدّه آور *T.* طيقاديجی || Aliment obstructif سدّه‌يی مورث اولان غدا

OBSTRUCTION. Obstacle que les fluides rencontrent dans le corps animal *A.* سدّة pl. سدد *T.* طيقانقلق || Le quinquina occasione des obstructions قنه قنه احداث سدد ايدر Cela guérit les obstructions بو شئ سدّه‌لری دافعدر Il y a obstruction dans le foie كبدده سدّه وار در Maladie qui vient d'obstruction dans l'estomac معده‌ده ظهور ايدن سدّه‌دن متكوّن بر مرض

OBSTRUER. Interposer un obstacle *A.* سدّ *P.* بستن *T.* طيقامق ـ قپامق || Vous obstruez le passage معبری سدّ ايدرسك Ce bâtiment obstruait les jours de ma maison بو بنا خانه‌مك آيدينلغنی سدّ ايدر ايدی ـ Figur. || Obstruer le cours d'une affaire par des chicanes تزويرات گوناگون ايله مجرای مصلحته حوالهٔ سدّ ممانعت ايتمك Il signifie aussi, causer de l'obstruction *A.* احداث السدّة *P.* سدّه پيدا كردانيدن *T.* طيقانقلق كتورمك

Obstrué. *A.* مسدود *P.* بسته *T.* طيقانمش ـ قپانمش

OBTEMPÉRER. Obéir *A.* امتثال *P.* سر فرويی نمودن *T.* اطاعت ايتمك || Obtempérer aux magistrats حكامك امرينه امتثال ايتمك

OBTENIR. Parvenir à se faire accorder ce qu'on désire *A.* تحصيل ـ استحصال *P.* دسترس شدن ـ ظفر يافتن *T.* الده كتورمك || J'ai obtenu de lui qu'il demeurerait encore trois jours avec nous اوچ كون دخی بزده قالمق اوزره رضاسنی تحصيل ايلدم C'est une grâce difficile à obtenir تحصيلی دشوار بر مساعده در Obtenir permission تحصيل رخصت ايتمك Je n'ai jamais pu rien obtenir de cet homme-là بو آدمدن هيچ بر وقتده بر شئ تحصيل ايده‌مدم Il ne saurait obtenir cela de lui-même بو شيئه خود بخود دسترس استحصال اولمق احتمالی يوقدر Par ce procédé chimique, j'ai obtenu tel résidu بو عمل كيمیوی ايله فلان عصاره‌يی تحصيل ايلدم

OBTENTION. Il se dit en termes de Palais, en parlant des choses qu'on obtient. V. Obtenir || L'obtention d'un privilége, d'un arrêt بر امتيازك وبرحكمك تحصيلی

OBTUS. T. de Géomét. Il se dit d'un angle plus grand qu'un angle droit *A.* زاوية منفرجة

On dit figur., qu'un homme a l'esprit obtus, pour dire, qu'il a peine à concevoir *A.* كثيف الذهن *P.* كند ذهن *T.* سوز ذهنی قپانق ـ آكلمز

OBTUSANGLE. Il se dit d'un triangle qui a un angle obtus *A.* شكل مثلّث ذو زاوية المنفرجة

OBUS. Sorte de petite bombe, qui se jette avec un obusier *T.* اوبوز طوبی كلّه‌سی

OBUSIER. Espèce de mortier, qui se tire sous un degré peu élevé *T.* اوبوز طوبی

OBVIER. Prendre les mesures nécessaires pour prévenir un mal *A.* تحرّز ـ احتراز ـ احتذار ـ حذر *P.* گريزيدن *T.* صاقنمق || Obvier à un malheur بر آفتدن احتراز ايتمك On ne saurait obvier à tous les inconvéniens كافهٔ محاذيردن تحرّز واحتذار ممكن دكلدر Il faut obvier à cela بوندن حذر بونك دفعی چاره‌سنه باقلق لازمهٔ حالدندر ـ لازمدر

OCCASION. Rencontre de temps, de lieux, d'affaires propres pour quelque chose A. فرصت ـ وقت مناسب P. سر ـ ویل T. وقت ـ وقت وحال || L'occasion présente فرصت ـ نعم الفرصة شمدیکی وقت Belle occasion ـ وقت وحال ـ حاضره ـ وقت مساعد ـ فرصت مساعد favorable فرصت حسنه ـ فرصت واجب الاعتنا importante وقت مناسب Prendre occasion de... فلان شیئدن اتخاذ فرصت ایتمك Chercher l'occasion جوینده فرصت ـ طلب فرصت ایتمك Saisir l'occasion فرصت آرامق ـ فرصتخواه اولمق ـ اولمق اختلاس فرصت ایتمك ـ انتهاز فرصت ایتمك Je lui ferai plaisir dans l'occasion وقت فرصت ظهورنده خاطرینی وقت مناسبده خاطرینی تطییب ـ خوش ایده‌جکم مناسبت دوشدکده خاطرینی خوش ایده‌جکم ـ ایده‌جکم ـ لدی ظهور الفرصة Quand l'occasion s'en présentera, s'en offrira منتظر وقت مناسب ظهورنده Il faut attendre l'occasion وقت مناسبی ظهوریند ـ وقت فرصت اولمق اقتضا ایدر دیده دوز ترقب وانتظار اولمق اقتضا ایدر Ne pas perdre l'occasion فرصتی فوت ایتمامك ـ افاتهٔ فرصت ایتمامك la manquer فرصتی قاچیرمق ـ فوت فرصت ایتمك la ménager وقت وحالی قوللانمق Se servir, se prévaloir, profiter de l'occasion ـ ظهور ایدن حالی نعم الفرصة عد ایتمك فرصتی ـ فرصتی غنیمت بیلمك ـ اغتنام فرصت ایتمك ظهور ایدن فرصتدن ـ وسیلهٔ جلب منفعت عد ایتمك وقت وحاله متتبع وفائده‌مند اولمق Selon les occasions ظهور ایده بیله‌جك فرصتلرك موجب ومقتضاسنه ـ كوره هر حال وهر ـ هر وقت وحالده En toute occasion كوره اوّل باوّل ظهور ایده‌جك À la première occasion وقتنده وقت وحالك Se conduire suivant les occasions وقت مناسبده موجب ومقتضاسی اوزره عمل وحركت ایتمك Je pris occasion de là اول شیئدن اتخاذ فرصت ایلدم

On dit proverb., qu'il faut prendre l'occasion aux cheveux, pour dire, qu'il la faut saisir, dès qu'elle se présente فرصتی لدی الظهور ایکی ال ایله یقه‌لملو در

Il se prend aussi pour Combat A. وقعة P. جنك T. اوغراش || Une occasion bien chaude وقعهٔ شدیده Il s'est trouvé aux occasions وقعه‌لرده بولندی

Il signifie aussi, sujet, ce qui donne lieu à quelque chose A. وسیله pl. وسایل ـ ذریعة || Il faut fuir les occasions du péché وسیلهٔ گناه اولان احوالدن حذر ومجانبت اولنمق واجبدر Cela est arrivé à l'occasion de la guerre بو شیء سفر وسیله‌سیله Cela fut l'occasion de sa perte بو مادّه تلفنه وسیله اولدی Il s'est fâché pour une légère occasion ادنا بر وسیله اولمشدر Il n'en est pas la cause, il n'en est que l'occasion ایله انفعال ایلدی بو مادّه‌نك وقوعنه سبب اولمیوب انجق بر وسیله در

OCCASIONEL. Qui occasione A. موجب || Cause occasionelle علت موجبه

OCCASIONELLEMENT. Par occasion A. بالایجاب ـ حسب الایجاب الوقت

OCCASIONER. Donner occasion A. ایجاب ـ ایراث P. باعث T. سبب اولمق || شدن Cela occasiona bien des malheurs بو كیفیّت نیجه مصایب وآفاتك حدوثنه سبب اولمشدر du bruit بو كیفیّت ایراث قیل وقال ایتمشدر مورث قیل ـ موجب ـ وقال اولمشدر

OCCASIONÉ. A. مستوجب P. سبب آمده ازفلان ـ ازفلان T. سبب وقوعیافته فلان سببدن اولمش

OCCIDENT. Partie du ciel où le soleil se couche A. غرب ـ مغرب P. باختر T. كون باطیسی || L'occident est l'opposé de l'orient مغرب مشرقك مقابلیدر Se tourner vers l'occident سمت غربه توجّه ایتمك Côté d'occident جهت غربی Les régions d'occident اقطار مغربیّه ـ مغرب زمین

OCCIDENTAL. Qui est à l'occident A. غربی P. باختری T. كون باطیسی طرفنده‌كی

OCCIPITAL. Qui appartient à l'occiput A. قذالی P. قفایی T. اكسده‌كی || Os occipital عظم قذالی ـ استخوان قفا ـ اكسه كمیكی ـ

OCCIPUT. T. d'Anat. Le derrière de la tête A. قذال pl. قذل pl. اقذلة P. قفا T. اكسه || On lui a fait un cautère au-dessus de l'occiput اكسه‌نك آلت طرفنده یاقی آچدردیلر

OCCULTATION. T. d'Astron. Disparition passagère d'une étoile ou d'une planète cachée par la lune A. تستّر فی وراء القمر P. پس ماه پوشیدگی T. ایكی آرده‌ده كیزلنمه || Occultation des fixes par la lune ثوابتك وراء قمرده تستّری

OCCULTE. Caché A. خفی P. نهانی T. كیزلو || Cause occulte سبب خفی ـ علت خفیّه faculté قوّت خفیّه vertu كیفیّت وخاصّهٔ خفیّه Qualité, propriété occulte خاصیّت خفیّه

maladie مرض خفی philosophie علم حکمت خفیه Les sciences occultes علوم خفیه

OCCUPANT. Qui se saisit d'une chose et qui s'en rend le maître *A.* متصرف *P.* دارنده ـ گیرنده *T.* ضبط در دست تصرف ‖ Il ne se dit qu'en ces phrases: Premier occupant متصرف ایدن ‖ اول باول ضبط ایدن ـ متقدم Un pays exposé au premier occupant اول باول ضبط ایده جک کمسنه نک ید تصرفنده قالمق اوزره آچیقده اولان بر مملکت La droit du premier occupant est d'ordinaire bien fort الفضل للمتقدم فحواسنجه متصرف متقدمک استحقاقی عادتا اقوا اولور

Il se dit aussi d'un procureur constitué sur un procès *A.* وکیل حامل الوکالة ـ منصوب ‖ Une même personne ne peut avoir sur une même demande deux procureurs occupants بر کمسنه نک بر کمسنه ـ مصلحت واحده ده ایکی وکیل منصوبی اولمز بر دعواده ایکی وکیل نصب ایده مز

OCCUPATION. Travail auquel on est occupé *A.* شغل pl. مشاغل pl. مشغلة ـ اشغال *P.* مشغولیت ـ بیاوار *T.* کار ـ شغل معتنا ‖ Occupation importante مشغلهٔ مهمه sérieuse ایش شغل عبث وشغل خفیف frivole, légère مشغلهٔ متعبه pénible ‖ Quelles sont maintenant vos occupations? الیوم نه مقوله اشغالک وار Avoir de l'occupation مشغول اولمق Manquer d'occupation فقدان شغله دوچار اولمق Être sans occupation بی در شغل وکار اولمق Donner de l'occupation à quelqu'un بر کمسنه یه ایش ویرمک ـ شغل تحمیل ایتمک

Cette dernière phrase se dit aussi pour dire, causer de la peine, de l'embarras *T.* بر کمسنه یی غائله یه گرفتار ایتمک ـ غائله پیدا ایتدرمک ـ بر کمسنه یه غائله ویرمک ‖ Je lui donnerai bien de l'occupation کندو یه خیلی غائله پیدا ایتدره جکم

OCCUPATION, en termes de Jurisp. signifie, habitation *A.* اقامت *P.* نشست *T.* اوتورمه ‖ Il a été obligé de payer les loyers des lieux, à proportion du temps et de l'occupation qu'il a faite اول منزللرک کراسنی مدت اقامتنه قیاس ایله ادایه مجبور اولمشدر

OCCUPER. Remplir un lieu, un espace *A.* استیعاب *P.* در گرفتن *T.* طوتمق ـ قپلامق ‖ Cela occupe trop de place بو وافر یر طوتار ـ شئ وافر محل احاطه ایدر Les esprits n'occupent point de lieu ارواح اصلا وقطعا استیعاب مکان ایتمز

Cela occupe toute la chambre, toute la place اوطه نک مجموعنی ومیدانی بسبتون استیعاب ایدر Cette affaire a occupé les plus belles années de ma vie بو مصلحت الطف ایام عمرمی استیعاب ایتمش اولدی Ce rapport a occupé une heure entière de la séance بو تقریر مجلسک تمام بر ساعتنی استیعاب ایلدی صرف ایتدردی ـ

On dit, Occuper un logement, une maison, pour dire, y habiter *A.* اقامت ـ تمکن *P.* نشستن ـ مقیم شدن *T.* اوتورمق ‖ Occuper une grande maison برمنزل عظیمده اقامت ایتمک Il occupe deux chambres ایکی عدد اوطه ده اقامت ایدر

On dit aussi, Occuper la place de quelqu'un, pour dire, exercer son emploi, sa fonction *A.* قیام فی المقام *P.* جا نشین *T.* فلان شدن یرینه اوتورمق ـ فلانک مقامنه قایم اولمق

OCCUPER, signifie en termes de guerre, se saisir, s'emparer d'un poste *A.* ضبط *P.* گرفتن *T.* آلمق ‖ Nos troupes occupèrent les hauteurs عسکرمز مواقع مرتفعه یی ضبط ایتمشدر

Il signifie aussi, employer, donner à travailler *A.* اشغال ـ تحمیل الشغل *P.* کاردادن ـ بیاواردادن *T.* ایش ویرمک ـ چالشدرمق ‖ Il faut occuper les jeunes gens حدیث السن کنجاری چالشدرمالو ـ اولنره تحمیل شغل ایتمک لازمدر Il se débauchera, si on ne l'occupe à quelque chose بر ایش ایله اشغال اولنمیه جق اولور ایسه عیش وعشرته گرفتار اولدجغی درکار در Ces affaires m'occupent depuis long-temps بو مصلحتلر مدت مدیده دنبرو بنی اشغال ایدر Il y a là de quoi occuper plusieurs ouvriers فلان محلده وافر عمله یی اشغال ایده جک ایش وار در

S'OCCUPER, signifie, s'appliquer à... y donner tout son temps *A.* اشتغال ـ مواظبت *P.* ورزیدن ـ ورزش نمودن *T.* چالشمق ـ مشغول شدن ‖ Il s'occupe à l'étude des mathématiques علوم ریاضیه نک مطالعه سنه مشغولدر Vous vous occupez trop du soin de votre santé حفظ صحت خصوصنده اشتغالک پک زیاده در Cette femme ne s'occupe que de son ménage, de son mari et de ses enfans انجق ادارهٔ امور بیتیه سنه وزوج واولادی احوالنه مشغوله بر خاتوندر Tout le jour il s'occupe à lire بتون کون کتاب مطالعه سنه مشغولدر

On dit aussi absolument, C'est un homme qui aime à s'occuper *A.* عمول ـ کار گذار *T.* چالشقان ـ ایشگذار

S'occuper de quelque chose. Y songer beaucoup *A.* صرف بر كمسند بر *T.* صرف انديشه كردن *P.* اعمال الفكر ـ الذهن حلول || Il s'occupe de détruire les abus ايشه عقلنى ويرمك ـ ايتمش فساداتك دفعنه صرف ذهن ايدر Il signifie aussi, travailler *A.* سعى ـ جدّ ـ اقدام *P.* كوشش نمودن *T.* باغچه‌سنك تنظيمنه || Il s'occupe de son jardin چالشمق سعى واقدام ايدر

Occupé. *A.* مضبوط *A.* قپلانمش *T.* درگرفته *P.* مستوعب ايشى كوجى *T.* بسياركار *P.* مشغول *A.* آلنمش *T.* گرفته *P.* يرلر ضبط اولنمش ايدى || Les lieux étaient occupés جوق C'est un homme fort occupé كثير الاشغال بر آدمدر

OCCUPER. T. de Jurisp. Il se dit d'un procureur qui est chargé d'une affaire de Justice *A.* التزام الوكالة ـ تحمّل الوكالة || C'est un tel procureur qui occupe pour moi en cette cause بو دعواده طرفمدن حامل وكالت اولان فلاندر

OCCURRENCE. Événement fortuit, occasion *A.* فرصت ـ ظهورات *T.* كار خود آمده *P.* حالات اتّفاقيّة pl. حالة اتّفاقيّة || Favorable occurrence اتّفاقا ظهور ايتمش فرصت خيريّه اتّفاقا ظهور فرصت سعيده ـ Dans cette fâcheuse occurrence ايتمش بو مقوله حالت كدر فرما Il a disposé cela pour s'en servir selon les diverses occurrences بو مادّه‌يى حالات محتمل الظهورده ايشنه يرايه‌جق صورت ايله تنظيم ايلدى

OCCURRENT. Il se dit des choses qui surviennent, qui se rencontrent *A.* اتّفاقى *P.* از قضا آمده *T.* ظهورات اولدرق || Il faut se gouverner selon les cas occurrens ظهوره واقع اولان كلّان حالات اتّفاقيّه‌نك موجب ومقتضاسى اوزره ادارهٔ حالات ـ امور اتّفاقيّه Les affaires occurrentes نفس ايتملو در اتّفاقيّه‌دن معدود اولان امور

OCÉAN. La grande mer qui environne toute la terre *A.* بحر محيط ـ قاموس ـ بحر اعظم *P.* اوقيانوس *T.* ديش دكز || Le vaste Océan بحر محيط وسيع الانحا Au milieu de l'Océan بحر محيطده كاٰئن وسط بحر محيطده Les îles de l'Océan جزيره‌لر Naviguer sur l'Océan بحر محيطده سير وسفر ايتمك

OCHLOCRATIE. Gouvernement du bas-peuple *A.* حكومة الاسافل الناس *P.* فرمانفرمايئ خسان ناس *T.* بالدرى چپلاق مقوله‌سنك حكومتى

OCQUE. Poids du Levant *A.* قيّة *T.* اوقه

OCTAÈDRE. T. de Géomet. Corps solide à huit faces *A.* مثمّن سكز يوزلو *T.* هشترو *P.* الجهات

OCTANT. T. d'Astron. Il se dit d'un instrument qui contient la huitième partie d'un cercle *A.* مقياس الثمن ـ ثمن الدائرة الدائرة

Il signifie aussi, une distance de quarante-cinq degrés entre deux planètes *A.* درجة بون الخمس والاربعين *T.* قرق بش درجه ايراقلق Ainsi on dit, La lune est dans les octants, c'est-à-dire, à quarante cinq degrés du soleil قمرك شمسدن بونى قرق بش درجه در

OCTAVO. On appelle In octavo, un livre dont les feuilles sont pliées en huit feuillets *A.* في قطعة الثمن الطلحيّة *P.* بقطعهٔ ثمن طبقه قطعه‌سنده *T.* يك هشتم برگ كاغد

OCTOBRE. Le dixième mois de l'année *A.* تشرين اوّل *P.* آبان *T.* تشرين اوّل

OCTOGÉNAIRE. Il se dit d'un homme qui a acquis l'âge de quatre-vingts ans *A.* بالغ الثمانين *P.* هشتاد ساله *T.* طقسان ياشنده || Homme octogénaire طقسان ياشنده بر آدم

OCTOGONE. Qui a huit angles et huit côtés *A.* مثمّن ـ مثمّن الزواياه *P.* هشت گوشه *T.* سكز كوشه‌لو || Figure octogone شكل مثمّن الزوايا Un octogone parfait, irrégulier مثمّن منتظم الشكل وياخود سقيم الشكل

OCTROI. Concession *A.* انعام pl. انعامات *P.* بخشايش *T.* بغشلايش || L'octroi des priviléges appartient au Prince انعام امتيازات ملوكه مخصوص اولان امورد ندر Le prince a révoqué cet octroi پادشاه ايتديكى انعامى نسخ وابطال ايلدى Lettres d'octroi انعامى حاوى برات

OCTROYER. Concéder *A.* انعام ـ احسان *P.* بخشيدن ـ ارزانى نمودن *T.* بغشلمق || Octroyer une grâce, une demande بر كونه لطفى وبر كمسندنك مسئولنى احسان ارزانى قلمق ـ ايتمك

OCTUPLE. Qui contient huit fois *A.* مضاعف ثمان ـ ثمانى مرّات *P.* هشت بار *T.* سكز قات || Seize est octuple de deux اون التى عدد ايكينك سكز قاتيدر

OCTUPLER. Répéter huit fois *A.* تضعيف ثمان مرّات *P.* هشت بار كردن *T.* سكز قات ايتمك

OCULAIRE. On appelle Témoin oculaire, celui qui rend témoignage de ce qu'il a vu de ses propres yeux *A.* شاهد بالعيان ـ شاهد برأى العين *P.* شاهد با چشم خويش ديده *T.*

بو خصوصده رأی العین کورمش شاهدلردن یم || J'en suis témoin oculaire کندو کوزیله کورمش شاهد

On appelle Verre oculaire, celui des verres d'une lunette qui est tourné vers l'oeil *T.* دوربیننک کوز طرفنده کلان شیشه‌سی

OCULAIREMENT. Par le secours de ses propres yeux *A.* برأی العین *P.* بچشم خویش *T.* کندو کوزیله کوررک || Je m'en suis convaincu oculairement بونی بالمعاینه تحقیق کندو کوزمله کوررک تحصیل ـ رأی العین کوروب ـ ایلدم علم ووقوف ایلدم

OCULISTE. Médecin qui ne s'applique qu'à la guérison des maladies des yeux *A.* کحّال *T.* کوز حکیمی || C'est un très-habile oculiste فننده کمالیله ماهر بر کحّالدر

ODALIQUE. C'est le nom que les Mahométans donnent aux femmes qu'ils destinent à leurs plaisirs *A.* سرّیّة *T.* اوطه‌لق

ODE. Poème divisé par strophes ou stances de même mesure *A.* شعر مسمّط

ODEUR. Senteur *A.* رایحة pl. روایح *P.* بو *T.* قوقو || Bonne odeur بوی خوش ـ رایحهٔ طیّبه méchante, mauvaise رایحهٔ کریهه ـ بوی بد ـ فنا قوقو forte رایحهٔ ردیئه ـ رایحهٔ ذکیّه ـ بوی تیز ـ کسکین قوقو douce, suave ذفرا رایحهٔ لذیذه ـ بوی شیرین ـ طاتلو قوقو agréable رایحهٔ نفیسه ـ بوی دلنشین ـ کوزل قوقو qui entête رایحهٔ فائحه ـ رایحهٔ مخشمة ـ بوی دماغفرسا ـ باشه اورر قوقو Cela n'a point d'odeur بوننک هیچ بر درلو رایحه‌سی یوقدر L'odeur des parfums عطریّاتک رایحه‌سی

Odeurs, se prend pour toutes sortes de bonnes odeurs *A.* pl. فوایح وعطریّات ـ pl. اطیاب وعطریّات *P.* بویها *T.* قوقولو شیئلر

ODIEUSEMENT. D'une manière odieuse *A.* کریهاً *P.* غرش آمیزانه *T.* ایکرده‌جک وجهله || Ce que j'ai dit a été interprété odieusement دیدیکم کلام کریهاً شرح وتفسیر اولندی Il s'est comporté odieusement dans cette affaire بو خصوصده کریهاً عمل وحرکت ایتمشدر

ODIEUX. Haïssable, qui excite l'aversion *A.* مکروه ـ کرید ـ مستکره ـ موجب الکراهة ـ منفور *P.* غرش آور *T.* ایکردیجی ـ مکروه الاطوار || Un homme odieux ایکرندیلک کتوریجی ـ موقع استکراه un discours بر کلام مکروه Devenir odieux بر آدم اولمق C'est une chose odieuse بر امر کریهدر Les méchants اهل شرّ وخباثت اولنلر منفور قلوبدر sont odieux La mémoire des méchants est odieuse اشرارک ذکری مکروهدر La vie lui est devenue odieuse کندو عمرندن استکراه ایتمک جانندن بیقدی ـ جانندن اکراه ایلدی ـ درجه‌لرینه واردی

ODOMÈTRE. Instrument qui sert à mesurer le chemin qu'on a fait *A.* مقیاس الطریق *P.* اندازهٔ راه *T.* یول اولچیسی

ODONTALGIE. Douleur des dents *A.* وجع الاسنان *P.* رنج دندان *T.* دیش آغریسی

ODONTALGIQUE. Il se dit des remèdes propres à calmer la douleur des dents *A.* دافع الوجع الاسنان *P.* بر طرفساز رنج دندان *T.* دیش اغریسنی کیدریجی

ODONTOÏDE. Qui a la forme d'une dent *A.* سنّی الشکل ـ ضرسیّ الهیئة *P.* دندان کونه *T.* دیش صورتنده ـ دیش کبی

ODORANT. Qui répand une bonne odeur *A.* فایح ـ معطر ـ مفوّه ـ طیّب الرایحة ـ ناشر الرایحة *P.* بویا ـ خوشبو ـ بویدار ـ بوی افشان ـ عطرناک ـ پاش رایحه *T.* قوقولو ـ کوزل قوقولو ـ قوقو یایدریجی || Les fleurs odorantes ازهار فایحه Le cèdre est un bois odorant اردیج آغاجی طیّب الرایحه بر آغاجدر

ODORAT. Le sens qui a pour objet les odeurs *A.* قوّة شامّة *P.* قوّت بوییدن *T.* قوقولمه قوّتی || Odorat subtil, fin قوّت ـ عدیم الشامّة Il n'a point d'odorat در شامّهٔ دقیقه شامّه‌سی هیچ یوقدر

ODORIFÉRANT. V. Odorant || Des aromates odoriférants عطریّات ناشرة الروایح

OECUMÉNICITÉ. Qualité de ce qui est oecuménique *A.* شمول علی ربع المسکون *P.* جهانشمولی || L'oecuménicité d'un concile بر مجلس شورانک ربع مسکونه شمولی ـ کافهٔ جهانه شمولی

OECUMÉNIQUE. Universel, de toute la terre habitable *A.* عمومیّ ـ شامل علی ربع المسکون *P.* جهانشمول *T.* جمیع ربع مسکونه شامل عموم دنیانک || Concile oecuménique مشورتی

OEDÉMATEUX. Qui est attaqué d'oedème, ou qui est de la nature de l'oedème *A.* ذو ورم الرخو

OEDÈME. Tumeur molle, sans douleur *A.* ورم الرخو ـ اودیما *P.* آماس نرم *T.* سلپوک یومری اور

OEIL. L'organe de la vue *A.* عین pl. عیون pl. اعین *P.*

- شحمة العين *A.* Le globe de l'oeil || كوز *T.* ديده - جشم
كوزك *T.* بن جشم *P.* قعر العين *A.* le fond مقلة العين
la cavité *A.* محجر العين - وقبة العين *P.* خانهٔ جشم كوكى
T. le coin *A.* موخر العين *P.* كوشهٔ جشم - كوز اويومى *T.*
la prunelle *A.* كوز قويروغى - كوز اوجى *T.* دنبالهٔ جشم
le blanc *A.* انسان العين *P.* مردمك جشم *T.* كوز ببكى
le noir *A.* بياض العين *P.* سپيد جشم *T.* كوزك اقى
كوزك *T.* سياه جشم *P.* سواد العين - قارورة - حدقة
كوز *T.* پلك *P.* اجفان pl. جفن *A.* la paupière قرهسى
Les différentes parties de l'oeil كوزك اجزاى مختلفهسى قپاغى
Faire un clin d'oeil *A.* طرف العين *P.* جشم پريدن *T.*
- غمز العين - مغاضة *A.* Faire signe de l'oeil كوز اويناتمق
Regarder du coin كوز ايتمك *T.* جشم زدن *P.* رمز بالعين
de l'oeil *A.* با عطف اللحاظة - الحاظ العين - خزر *P.*
Avoir mal aux كوز اوجيله باقمق *T.* كوشهٔ جشم نگرستن
yeux كوز علتلو - خسته جشم اولمق - عليل العين اولمق
L'oeil lui pleure جشمى گريان - دامع العيندر اولمق
Des yeux noirs *A.* كوزندن ياش دوكيلور - ونالاندر عين
bien fendus *A.* عين ابج سياه كوز *T.* جشم سياه *P.* احور
riants *P.* يرنلاج كوز *T.* جشم دراز شكاف - جشم بادامى
كولر كوز *T.* جشم خندان *P.* عين بشوش - عين قرير *A.*
brillans, pleins de feu *A.* عين لامع النور *P.* جشم لمعه پاش
bleus *A.* عين ازرق *P.* جشم - جشم سبز *T.* پرلايجى كوز
Ouvrir les yeux *A.* تفتيح العين *P.* جشم *T.* آلا كوز مانى
fermer *A.* اغلاق العين *P.* جشم *T.* كوز آجمق گشادن
baisser *A.* اخفاض العين - غض الطرف *T.* كوز قپامق بستن
Lever les yeux au ciel جانب سمايه مدّ نظر ايتمك Cela
fait plaisir aux yeux, plaît aux yeux - تفريح نظر ايدر
blesse, offense les كوزى صفالندرر - نظرى شاد وخرّم ايدر
yeux كوزى تتسندرر - تنفير نظر ايدر

On dit, que les yeux sont le miroir de l'âme, pour dire, que les différentes passions de l'âme paraissent ordinairement dans les yeux *A.* العين غمّاز القلب

Et l'on dit, qu'un homme a de bons yeux, pour dire, qu'il a de la pénétration dans les affaires *A.* حديد النظر *P.* تيز نظر

On dit aussi, qu'un homme n'a des yeux que pour une personne, pour dire, qu'il n'a d'affection que pour une personne نگاه اشتياق ورغبتى - ذات واحده حصر نظر رغبت ايدر

فلانه حصر ايدر

On dit encore, Avoir l'oeil sur quelqu'un, sur quelque chose, ou à quelque chose, pour dire, en avoir soin, prendre garde à... *A.* احالة النظر الدقة - نظارت *P.* نگه داشتن *T.* كوزتمك
|| Il faut avoir l'oeil sur cet homme شو آدمك حالنه نظارت
J'aurai l'oeil à tout هر شيئه حوالهٔ نظر دقت ايتمك لازمدر
Ayez les yeux sur les ouvriers عملهنك اوزرينه ايدهجكم
حوالهٔ نظر دقت ايله - نظارت ايله

Et avoir les yeux sur quelqu'un, pour dire, le regarder attentivement *A.* عطف النظر الدقة - اطماح النظر - طمح النظر
- كوز ديكمك *T.* ديده دوز دقت شدن - جشم دوختن *P.*
- پر كمسنديه ديكه ديكه باقمق - Et que tout le monde a les yeux sur un homme, les yeux tournés, arrêtés sur un homme
انظار ناس فلانك - فلان كمسنه مطمح انظار عامه در
Et qu'un homme est exposé aux yeux du اوزرينه معطوفدر
public معرض انظار خواص وعوامدر - مطرح انظار انامدر

On dit aussi, Voir, regarder de bon oeil حسن نظر ايله
de mauvais oeil عين لطف ايله - كورمك كج نظر ايله
Voir les choses d'un oeil indifférent نظر عنف ايله - كورمك
d'un oeil jaloux شيلره بيطرفلق كوزيله نظر ايتمك عين
d'un oeil d'envie حسد ايله عين غبطه ايله كورمك كورمك
de pitié, de colère, de mépris نگاه مرحمت ايله باقمق
ونگاه غيظ وغضب ايله كورمك وعين استحقار ايله نظر
ايتمك

On dit aussi, qu'une chose se voit à l'oeil, qu'on en juge à l'oeil, pour dire, qu'il suffit de la regarder pour la connaître
كوز كوره كوربنور - بللو اولور - بادئ نظرده بديد وعياندر

On dit, qu'un homme a des yeux d'aigle, de lynx, pour dire, qu'il a la vue perçante. V. Lynx. — Et figur. qu'il a des yeux d'Argus. V. Argus et Lynx au figuré.

On dit figur., Fermer les yeux sur une chose, pour dire, faire semblant de ne pas la voir *A.* تغاضى - تعامش - تعامى
- كوز قپامق *T.* جشم پوشى نمودن - جشم پوشيدن *P.*
كورمامزلك ايتمك

Et donner un coup d'oeil à quelque chose, Jeter un coup d'oeil sur quelque chose, pour dire, regarder une chose comme en passant *A.* الماح العين *P.* نيم نگاه انداختن - يك
جالوب آلمه باقمق - كوز ايلشدرمك *T.* لحظه انداختن

On dit, qu'un homme a le coup d'oeil excellent, pour dire, qu'il voit promptement le parti qu'il doit prendre dans une affaire A. سريع الانتقال P. زود انديش T. عقلى تيز وارر

On dit en parlant de la vue d'un paysage, de l'aspect d'une maison, etc., que le coup d'oeil en est beau A. منظرة مطبوعة ـ نظارة لطيفة P. ديدار زيبا ـ ديدار خوش T. كوزل كورنش

On appelle Le premier coup d'oeil, ce qui se présente d'abord à la vue A. نظرة الاولى P. اوّل ديدار T. ايلك باقش || Le premier coup d'oeil de ce jardin est assez beau بو باغچه نظرهٔ اوليده خيليجه لطيفدر Au premier coup d'oeil sa figure déplait چهرهسى نظرهٔ اوليده قبيح كورينور Le premier coup d'oeil passé, on s'accoutume à la voir نظرهٔ اولى صاوشدقده بوخاتونڭ ديدارينه آلشيلور

À VUE D'OEIL. Autant qu'on en peut juger par la vue seule A. بتخمين النظر P. بادكاريدن ديده T. كوز ايله اورانليدرق || Je n'ai jugé de cette distance qu'à vue d'oeil, et sans la mesurer بو مسافهيى بلا مساحه كوز ايله تخمين ايدهرك ـ همان نظر تخمينيله نه مقدار اولديغنى بيلدم

Il signifie aussi, visiblement A. فى طرفة العين ـ لحظةً P. بعد لحظةٍ بهر يك لحظه T. هر باقمده || Cet enfant croît à vue d'oeil بوطفل لحظةً بعد لحظةٍ نشوونما بولمقده در Cette femme embellit tous les jours à vue d'oeil بو خاتون كلّ يوم طرفة العينده كسب حسن وبهجت ايدر Ce malade dépérit, s'affaiblit à vue d'oeil بوخسته هر بيك لحظهده كسب ضعف وفنا ايتمكده در

On dit, Faire toucher une chose au doigt et à l'oeil, pour dire, la démontrer clairement ال ايله طوتيلهجق وكوز كورينهجك وجهله اثبات ايتمك

On dit, Avoir une chose devant les yeux, pour dire, en avoir l'idée tellement remplie, qu'on en fasse la règle de sa conduite A. فى محضر النظر P. پيشنهاد ديده T. كوز اوكنده || Avoir l'honneur devant les yeux بر كمسنهنك فكر عرض وناموس پيشنهاد ديدهٔ رغبتى اولمق la crainte de Dieu مخافة الله بر كمسنهنك پيشنهاد بصر بصيرتى اولمق الله قورقوسى ـ دائما فلانك كوزى اوكنده اولمق

Et qu'une chose donne dans les yeux, éblouit les yeux, pour dire, qu'elle frappe et attire les regards A. انياق النظر ـ انياق البصر P. بديده حيرت بخشيدن T. كوزى حيرتاندرمك ـ حيرتبخش عيون اولمق

Et qu'une chose blesse les yeux, pour dire, qu'elle déplait كوزينه خار آور آزار در ـ فلان شئ فلانك كوزينه تيكندر

On dit figurément, qu'une chose crève les yeux, pour dire, qu'elle est sous les yeux de celui qui la cherche T. كوز اوكنده ديكلو طورر || Vous cherchez votre livre, il vous crève les yeux اشته ميدانده در ـ آراديغك كتاب اشته كوزكده ديكلو طورر

On dit aussi, qu'une chose crève les yeux, saute aux yeux, pour dire, qu'elle est d'une vérité claire بادئ نظرده آشكار وعياندر ـ كالشمس فى وسط النهار ـ كالنار على علم نمودار وعياندر هويدا ونمودار در ـ واضح واشكار در

On dit, Fasciner les yeux, pour dire, les éblouir par des tours de subtilité A. تحيير البصر بالشعبذة P. بشعبده بازى حقهبازلق ايله كوزى شاشورمق T. حيرتبخش چشم شدن ou pour dire, tromper par un faux éclat T. كوز باغلمق ـ كوز عرض اشكال سيمياكارى ايله فلانى ـ باغيجيلق ايله آلداتمق دوچار مكر وفريب ايتمك

Et faire les yeux doux à quelqu'un, pour dire, lui témoigner de l'amour par des regards A. عطف اللحاظة التعشق P. نگاه عشقبازى انداختن T. عشق كوزيله باقمق

Et dévorer des yeux une chose, pour dire, la regarder avec une espèce d'avidité T. بر شيئك اوزرينه تحديق نظر حرص وطمع ايتمك

On dit proverb. Loin des yeux, loin du coeur, pour dire, que l'absence refroidit les affections T. كوزدن ايراق اولان كوكلدن ايراق اولور

On dit figur. Ouvrir les yeux sur une chose, pour dire, la voir telle qu'elle est, après l'avoir vue autrement بصر بصيرتدن رفع پردهٔ غفلت ايتمك ـ كوزينى آچمق ـ Et ouvrir les yeux à quelqu'un sur quelque chose, pour dire, lui donner sur cela des connaissances qu'il n'avait point auparavant فلانى اول بابده ايقاظ ايتمك ـ فلانك كوزينى آچمق

Et fermer les yeux à toutes sortes de considération, pour dire, ne vouloir rien écouter عرض اولنان كافهٔ مطالعاتدن صرف انظار كافهٔ اخطاراتدن ديده تاب رغبت والتفات ـ اعتبار ايتمك اولمق

Et avoir un bandeau sur les yeux, pour dire, être préoccupé d'une passion qui empêche de juger sainement des choses فلانك

دیدهٔ عقلی ـ بصر بصیرتی عصابهٔ غفلت ایله مستور اولمق بصر بصیرتنده پردهٔ غفلت ـ پوشیدهٔ پردهٔ غفلت اولمق اولمق

On dit, Attacher, arrêter les yeux sur une chose, pour dire, porter son attention, porter la vue sur quelque chose *A.* اطماح ـ تحدیق النظر ـ النظر عطف *P.* دیده دوختن *T.* کوز دیکمک ـ

Et porter, jeter les yeux sur une chose *A.* توجیه النظر ـ تعلیق النظر ـ النظر *P.* نگاه انداختن *T.* باقمق ـ دونوب ـ کوز آتمق ـ On dit aussi, Jeter les yeux sur une chose, pour dire, l'examiner légèrement *A.* امرار النظر *P.* چشم گذرایندن *T.* فلان شیئی ـ کوز کزدرمک ـ فلان شیئه کوز کچورمک ـ کوزدن کچورمک ـ On dit aussi, Jeter les yeux sur quelqu'un pour une chose, pour dire, songer à lui pour cette chose-là *A.* امالة النظر *P.* نگاه رغبت انداختن *T.* کوز ایلشدرمک

On dit aussi, qu'une chose attache, arrête les yeux agréablement, pour dire, qu'on prend plaisir à la voir فلان شئ جاذب فرحبخشای دیدهٔ جاندر ـ انظار رغبت واشتیاقدر

Et qu'une chose s'est passée aux yeux, sous les yeux de quelqu'un, pour dire, en sa présence *A.* فی ـ علی مواجهة فلان *P.* حضور فلان *T.* پیش دیدهٔ فلان فلانک کوزی اوکنده

On dit, Aux yeux, devant les yeux de tout le monde, de toute la terre *A.* علی ملاء الناس *P.* پیش نظر همه ناس *T.* خلقک کوزی اوکنده || Il y a long-temps qu'il en use de la sorte aux yeux de tout le monde مدت مدیده‌دنبرو علی ملاء الناس بو صورت اوزره حرکت ایدر Cela s'est passé aux yeux de tout le monde بو حالت علی ملاء الناس واقع اولمشدر

On dit proverb. Les yeux fermés, les yeux clos *A.* مستور العین *P.* پوشیده چشم *T.* کوز باغلو اولدرق || J'en sais si bien le chemin, que je pourrais y aller les yeux fermés اول محلک طریقی شول رتبده معلومدر که مستور العین اولدرق واره بیلورم

On dit, que l'oeil de Dieu voit tout جناب رب ذو الجلال جمیع احواله بصیر وناظردر

On dit figur., que les ministres sont les yeux des princes ـ وکلای سلطنت ملوکک چشم بینالری مثابه‌سنده در ـ کوزلری مقامنده در ـ Et voir une chose par les yeux de l'esprit دیدهٔ عقل ایله ملاحظه ـ بصر بصیرت ایله رؤیت ایتمک ایتمک

On appelle poétiquement le soleil, L'oeil de la nature, de l'univers *A.* عین العالم *P.* چشمهٔ سیماب جهانتاب

OEIL. T. de Bot. Petite excroissance qui se voit sur une branche d'arbre, et qui est comme le germe du bouton *A.* جذر *T.* کوز

OEIL, se dit figur. du lustre des étoffes, de l'éclat des pierreries, etc. *A.* جلا *P.* پرتو *T.* جلا ـ پرلاقلق || Ces perles-là n'ont pas un bel oeil بو انجولرک جلاسی اولقدر ایو دکلدر Cette étoffe a un oeil verdâtre بو قماشک یشله چالر بر نوع جلاسی واردر

OEIL de BOEUF, ou BUPHTALMUM. Plante *A.* عرارة ـ بهار *P.* باپادیه ـ صغر کوزی *T.* بانونهٔ گاو ـ گاو چشم صاری

OEIL DE SERPENT, ou CRAPAUDINE. Espèce de pierre dont on fait des bagues. V. Crapaudine.

OEILLADE. Regard, coup d'oeil *A.* لحظة ـ غمزة ـ نظرة pl. لحظات *P.* نگاه ـ نگه *T.* کوز ـ باقش || Jeter une oeillade *A.* طرح اللحظة *P.* نگه انداختن *T.* کوز آتمق Lancer une oeillade amoureuse بر غمزهٔ عاشقانه طرح ایتمک Jeter des oeillades à la dérobée طرح نظرهٔ دزدیده ایتمک Il ne l'a pas seulement favorisé d'une oeillade فلانی مظهر حقنه یک نگاه التفات ـ نیمنگاه التفات بیله ایتمدی بیله ارزانی قلمامشدر

OEILLÈRE. On appelle Dents oeillères, les dents de la mâchoire supérieure, desquelles on dit que la racine répond à l'oeil *A.* ضاحکة pl. ضواحک *P.* دندان خنده *T.* یان دیش

OEILLET. Fleur odoriférante *T.* قرنفل

OEILLETERIE. Lieu planté d'oeillets *T.* قرنفل باغچه‌سی

OENAS. Pigeon sauvage *A.* حمامة البر *P.* کبوتر دشتی *T.* بیان کوکرجینی

OESOPHAGE. Canal membraneux qui conduit les alimens dans l'estomac *A.* مریٔ pl. امرئة *P.* گلوی سرخ *T.* قزل اویکن ـ قزل اوکالک

OEUF. Substance qui se forme dans la femelle de certains animaux, et qui renferme un petit animal de même espèce *A.* بیض pl. بیوض ـ بیضة *P.* خایه ـ خالیکه ـ هاک *T.* یمورطه || Oeuf de poule *A.* بیض الدجاجة *P.* خالیکهٔ مادیان *T.* طاوق یمورطه‌سی d'autruche *A.* بیضة البلد ـ بیضة النعام *T.* دوه قوشی یمورطه‌سی d'oiseau *A.* مکنة pl. مکنات ـ بیض الطیر

قوش يموړطه‌سى *T.* تخم مرغ - مرغه - مرغابه - آستينه *P.*
Oeufs de fourmi *A.* مازن *P.* تخم مور *T.* قرنجه يمورطه‌سى
Les oiseaux viennent d'oeufs, pondent, couvent des oeufs قوش قسمى يمورطه‌دن حاصل اولور و يمورطه‌لر و يمورطه بصار
Coquille d'oeuf *A.* قشر البيض - خشاة *P.* پوست خايه *T.*
P. بياض البيض - آح - قيقى *A.* Blanc d'oeuf يمورطه قبوغى
زرد *P.* عرقيل *A.* Jaune d'oeuf يمورطه آقى *T.* سپيد خايه
خاليكه *P.* بيض طرى *A.* Oeuf frais يمورطه صاريسى *T.* خايه
گندلاش *P.* بيضة متمذرة - مذرة *A.* couvi تازه يمورطه *T.* تر
T. قوقمش يمورطه - ايكدين يمورطه

On appelle Oeufs rouges, oeufs de pâques, les oeufs que l'on vend vers le temps de pâques *A.* بيضة الحمرا *P.* بيضهٔ سرخ
T. پصقاليا يمورطه‌سى - قزل يمورطه

OEUVRE. Il se dit d'un ouvrage considéré relativement à celui qui en est l'auteur *A.* صنع - مصنوع pl. مصنوعات *P.* كار *T.* ايش || Les oeuvres de Dieu مصنوعات جناب قادر مطلق Les oeuvres de la nature مصنوعات يد قدرت Dieu est admirable dans ses oeuvres جناب خداوند لم يزلك يد قدرتيله مصنوع اولان اشيانك كيفيتى محير بشر عقولدر L'homme est l'oeuvre des mains de Dieu حضرت واجب الوجودك مصنوعيدر Travailler à l'oeuvre de son salut بر كمسنه وسيلهٔ فلاح ونجاتى اولدجق صنع وكاره بذل جد وسعى ايتمك Il a laissé l'oeuvre imparfait ايشى نا تمام براقدى L'oeuvre de la création fut achevée en six jours صنع خلقت وآفرينش آلتى كونده رسيدهٔ ختام اولمشدر

On dit proverb. À l'oeuvre on connaît l'ouvrier صانعك مصنوعدن معلوم اولور - حالى صنعندن بللو اولور

On appelle la conjonction charnelle de l'homme et de la femme, L'oeuvre de la chair *A.* قربان

Mettre en oeuvre. Employer à quelque usage *A.* اعمال - استعمال *P.* بكار بردن *T.* ايشه قوللنمق - ايشلتمك - قوللنمق || Mettre du bois en oeuvre آغاجى اعمال ايتمك Mettre des pierres en oeuvre اعمال احجار ايتمك Voilà un diamant qui est bien mis en oeuvre بر وجه احسن اوزره اعمال اولنمش بر كوزل ايشلنمش - الماسدر

Il se dit aussi des personnes || Il est excellent ouvrier, c'est dommage qu'on ne le mette en oeuvre بينظير بر ايشجيدر يازيق كه ايشه قوللنمزلر

On dit figur. Mettre tout en oeuvre, mettre toutes choses en oeuvre, mettre toutes sortes de remèdes en oeuvre, pour dire, mettre toutes sortes de choses en usage, employer toutes sortes de moyens هر كونه تدبيرى قوللنمق وهر كونه وسايل واسبابى اعمال ايتمك وهر نوع ادويه ومعالجات استعمال ايتمك

Oeuvre, en termes de joailliers, c'est le châton dans lequel une pierre est enchâssée *A.* فص *P.* نگين *T.* يوزك قاشى - جوهر خانه‌سى

Dans oeuvre, Hors d'oeuvre. Termes d'Architec. qui signifient, dans le corps ou hors du corps du bâtiment *T.* داخل بناده يا خارج بناده

Hors d'oeuvre, se dit figur. des choses dont un ouvrage peut se passer *A.* خارج من الصدد *P.* از صدد *T.* بيرون صدددن چيقمش || Cela est une chose hors d'oeuvre dans ce livre بو كتابده صدددن خارج بر ماده در

On dit aussi, Travailler sous oeuvre, reprendre sous oeuvre, pour dire, réparer les fondemens d'un mur sans l'abattre, et en le soutenant ديوارى عاريتى‌يه آلدرق تملرينى تعمير ايتمك

Oeuvres, se dit aussi des productions d'esprit *A.* تأليف pl. تأليفات || Oeuvres poétiques تأليفات شعريه morales اخلاقيه مؤلفك وفاتندنصكره ظهور ايتمش postumes تأليفات دائر Les oeuvres de Platon افلاطونك تأليفاتى

Oeuvre, se dit encore de toute action morale *A.* عمل pl. اعمال *P.* كردار *T.* ايش || Chacun sera jugé selon ses oeuvres هر كسه اعمالنه كوره مجازات اولنه‌جقدر Oeuvre méritoire عمل منتج الثواب - عمل مثاب - عمل مندوب La foi sans les oeuvres est une foi morte ايمان بلا عمل ايمان بيجاندر La fin couronne l'oeuvre عملك كيفيتى نتيجه‌سنده بللو اولور Vous avez fait une bonne oeuvre بر عمل خيره موفق اولمشسك Oeuvre de miséricorde عمل مرحمت اثر de charité عمل مبرت اثر - On dit, Gagner les oeuvres de miséricorde, pour dire, faire certaines actions de charité فى سبيل الله لوجه الله تعالى - الله تعالى اجراى اعمال خيريه ايتمك اعمال خيريه التزام ايتمك

On appelle Oeuvre pie, une oeuvre de charité faite dans la vue de Dieu *A.* مبرة pl. مبرات - حسنة pl. حسنات - مثوبة

pl. مثوبات *P.* كردار نيك *T.* ثوابلو ايش || Il a fait de grands legs pour être employés à doter des hôpitaux, et en autres oeuvres pies خسته خانەلرك تجهيز بنه وسائر اول مقوله حسنات ومبراته صرف اولنمق اوزره كليتلو اقچه وقف ايلدى

Et oeuvres de surérogation, les bonnes oeuvres qu'on fait sans y être obligé *A.* نافلة pl. نوافل || Ce qui est d'obligation et de devoir, doit aller avant toutes les autres oeuvres de surérogation فرايض كافّهٔ نوافله تقديم اولنمق واجبهٔ حالدندر

GRAND OEUVRE, se dit en alchimie, pour signifier, la pierre philosophale *A.* كبريت احمر - اكسير اعظم

OFFENSANT. Qui offense *A.* مورث النقيصة *P.* حرمتشكن - *T.* عرضه طوقنور || Cela est injurieux et offensant بو دلازار موجب كيفيّت مورث شتم ونقيصه در Discours offensant - كلمات مورثة النقيصة Paroles offensantes نقيصه اولەجق كلام سخنهاى دلازار - قوارص

OFFENSE. Injure de fait ou de parole *A.* نقيصة *P.* آزار *T.* تكدير || Grande, grièvе offense نقيصهٔ عظيمه وغليظه légère تعمير قبول ايدەميەجك بر نوع irréparable نقيصهٔ خفيفه نقيصه Offense faite au prince en la personne de son ambassadeur نفس سلطانه راجع اولەرق ايلچيسى حقنده واقع نقيصه Faire une offense à quelqu'un بر كمسنەيه ايراث اولان نقيصه واقع اولان نقيصەلرى Oublier les offenses نقيصه ايتمك وقوعه كلان نقيصەلرى صحيفهٔ نسياً منسيّاً فراموش ايتمك بر كمسنه مظهر Venger une offense دلدن امحا ايتمك اولديغى نقيصەنك انتقامنى آلمق

En style de dévotion, il signifie, faute, péché *A.* معصيت pl. معاصى - سيّئة pl. سيّئات *P.* گناه *T.* تقصيرات - صوچ || Seigneur, pardonnez-nous nos offenses يا رب سيّئات Expier ses offenses بر كمسنه ارتكاب وتقصيراتمزى عفو ايله ايلديكى معاصى وسيّئاتك كفارتنى ايتمك

OFFENSER. Faire une offense à quelqu'un *A.* ايراث النقيصة - ايقاع النقيصة *P.* آزار رسانيدن *T.* تكدير ايتمك - طوقنمق || Il l'a mortellement offensé جانته اصابت ايدەجك وجهله فلانه ايراث نقيصه ايتمشدر Il l'a offensé en son honneur, en sa personne كرك عرض وناموسنه وكرك ذاتنه ايراث نقيصه بو حالت بكا مورث Cela m'offense طوقنمشدر - ايتمشدر نقيصه در

On dit, Offenser Dieu pour dire, pécher رضاء اللهك خلافنه حركت ايتمك

Il signifie aussi, blesser *A.* اصابة الضرر - ايراث الآفة *P.* آزرده كردن - زيان رسانيدن *T.* ضرر ايرشدرمك - طوقنمق || Ce coup lui a offensé le cerveau بو ضربه فلانك دماغنه فلانك le principe des nerfs اصابت ضررى مؤدّى اولمشدر Un son trop aigre offense l'oreille اصول اعصابنه طوقنمدى صداى تيز سامعەيه اصابت ضررى مستلزمدر - تخديش سامعەيى موجبدر

S'OFFENSER. Se piquer, se fâcher *A.* انفعال - انكسار البال - انكسار الخاطر *P.* دلشكن شدن - آزرده دل گشتن - *T.* خاطر مانده شدن *T.* كوكل قيرلمق - خاطر قالمق || Il s'offense de ce que... فلان شيدن منفعل اولور Ne vous offensez pas si je vous contredis سكا تعريض ايدر ايسم خاطرك قالمسون Il ne s'offense de rien هيچ بر شيدن خاطر مانده اولمز

OFFENSÉ. *A.* مظهر النقيصة *P.* دوچار آزار *T.* عرضه طوقنلمش *A.* منفعل - منكسر *A.* طوقنلمش *T.* زيان زده *P.* مضرور *A.* منكسر الخاطر - البال *P.* دل آزرده - دل شكسته *T.* كوكلى قيرلمش - خاطرى قالمش

OFFENSEUR. Celui qui offense *A.* بادى النقيصة *P.* آزار رسان *T.* تكدير ايدن - طوقنان || L'offenseur et l'offensé se sont réconciliés ايقاع نقيصه ايدن كشى ايله مظهر نقيصه اولمشك بينلرى اصلاح اولندى

OFFENSIF. Qui sert à attaquer, qui a pour objet l'attaque. Il ne s'emploie qu'en ces phrases: Armes offensives *A.* آلات جارحة - آلات الحرب والضرب *P.* گردهاى زخم آور *T.* اوربجى پوصات || L'épée, le mousquet, le pistolet sont des armes offensives قلج وتفنك وپستو آلات جارحەدندر - Guerre offensive, par opposition à Guerre défensive ايصال تعرّض ايچون اولان جنك كه بونك مقابلى تحفّظ ومدافعه صورتنده اولان جنكدر - Ligue offensive, se dit d'une ligue par laquelle deux princes s'obligent d'entrer conjointement en guerre contre un autre prince *T.* اتفاق مشتمل اولان شروط تعرّضى - On dit aussi, Faire une alliance défensive et offensive شروط تدافعى وتعرّضى مشتمل بر اتّفاق عقد ايتمك

Il se prend aussi substantivement || Le général, après avoir été long-temps sur la défensive, a repris l'offensive فلان سر

عسكر وافر زمان مقام تحفظ ومدافعه‌ده سكونت اوزره قرار ایتمشیكن بنه تعرض صورتیله جنكه مبادرت ایلدی

OFFENSIVEMENT. D'une manière offensive *A.* علی طریق التعرّض *P.* تعرّضكارانه *T.* طوقنه‌رق || Agir offensivement contre l'ennemi دشمن اوزرینه علی طریق التعرّض حركت ایتمك contre quelqu'un فلانك حقنه تعرّضكارانه معامله ایتمك

OFFICE. Devoir de la vie humaine, de la société civile *A.* وظیفة ـ واجبة الذمّة ـ واجبات الحال pl. واجبة الحال *P.* كار ـ كار ناچار ـ حال ناگریز *T.* ایش || Il est de l'office d'un magistrat de واجبهٔ بر قاضینك شویله ایتمك C'est l'office d'un bon père بر پدر ایشیدر ـ كاربدر ـ حالیدر بر پدر مشفقك وظیفهٔ حالیدر ـ مشفقه كوره واجبهٔ ذمّتدر Tous les offices de la vie civile امر معاشرتده رعایتی لا بدّ اولان واجبات حال ـ On dit, qu'un juge a informé d'office, pour dire, qu'il a informé sans être requis, et par le seul devoir de sa charge حاكم مجرّد وظیفهٔ حالی اولمق اوزره كشفه مبادرت ایتمشدر

On dit aussi, Des experts nommés d'office *T.* قبل شرعدن مأمور اولان اهل خبره || On conviendra d'experts, si non il en sera nommé d'office بینلرنده بالتراضی اهل خبره اختیار ایتملو درلر یوخسه قبل شرعدن تعیین اولنه‌جقدر

On dit figur. Faire quelque chose d'office, c'est-à-dire, de son propre mouvement *A.* عن قریحة *P.* خود بخود *T.* كندو قریحه‌سندن اوله‌رق ـ كندیلكندن

Office, signifie aussi, service. Il se prend en bonne part, quand il se joint avec le mot Bon. Ainsi on dit, Bons offices *A.* همم حسنة pl. حسن الهمّة ـ مساعی جمیلة pl. سعی جمیل || Accordez-moi vos bons offices auprès d'un tel فلانك یاننده مساعیٔ جمیله‌كی حقمه صرف ایله Je vous demande vos bons offices pour un tel فلان ایچون حسن همّتكزی رجا ایدرم Il est d'un coeur noble et généreux d'aimer à rendre de bons offices هر كس حقنه صرف مساعیٔ جمیله‌دن حظ ایتمك علوّ جناب ایله مجبول بر ذات كریم الصفتك شاننده‌ندر C'est un bon office d'ami que vous lui avez rendu فلانك حقنه ایتدیككك تمام دوست همّتیدر ـ Et en mauvaise part, avec le mot Mauvais || Rendre de mauvais offices à un homme بر كمسنه‌نك حقنه مساعیٔ نا مرضیّه صرف مساعیٔ نا مرغوبه ـ ایتمك V. Desservir.

Il signifie aussi, le service de l'Église, les prières publiques *A.* صلات pl. صلوات *P.* نماز *T.* نماز || L'office divin صلات مباركه Entendre l'office قرائت اولنان صلات مباركی استماع ایتمك L'office de la nuit صلات لیل ـ كیجه نمازی du matin صلات صبح ـ صباح نمازی du soir صلات مسا ـ اخشام نمازی L'office de cette fête est fort long بو عیدك صلاتی بغایت مفصّلدر

Office. Charge, emploi *A.* منصب pl. مناصب *P.* جاه *T.* امور دفتری ـ منصب || Office de finance منصب استیفا ـ پوست de trésorier خزینه‌دارلق منصبی Office alternatif منصبی اوچ سنه‌ده بر ـ منصب سه ساله مناوبه منصبی triennal héréditaire منصب موروث ابا عن جدّ ـ منصب موروث تبدیل اولنور منصب vénal اقچه ایله صاتیلور منصب انتقال اولنور منصب Création d'offices ایجاد مناصب Supprimer des offices بعض مناصبی نسخ والغا ایتمك

Et fonction *A.* خدمت *P.* كار *T.* ایش || Son estomac fait fort bien son office معده‌سی خدمت لازمه‌سنی كما ینبغی اجرا ایدر Il n'a plus de secrétaire, mais un de ses domestiques en fait l'office سرّ كاتبی یوقدر خدمه‌سندن بری سرّ كتابتی خدمتنی كورر

Office. L'art de préparer ce qu'on sert sur table pour le fruit *A.* فنّ التجهیز المائدة بالفواكه *P.* فنّ ترتیب میوه بر سفره *T.* سفره‌ده میوه دوزمنك فنی

Il signifie aussi, lieu dans une maison où l'on prépare tout ce que l'on met sur la table pour le dessert, et dans lequel on garde le linge et la vaisselle *A.* مخدع *P.* خورصلا *T.* كیلار

Offices, au féminin. Ce mot comprend tous les lieux où l'on prepare et où l'on garde ce qui est nécessaire pour le service de la table *A.* pl. مخادع pl. مخازن *P.* خورصلاهای سفره *T.* سفره‌جی كیلارلری || Il y a dans ce palais de grandes offices بو سرایده مخازن ومخادع جسیمه وار در عظیم ـ وجسیم سفره‌جی كیلارلری وار در

OFFICIEL. Il se dit de ce qui est dit, proposé en vertu d'une commision, d'une autorité reconnue *A.* رسمی || Déclaration, proposition, réponse officielle اعلان رسمی وتكلیف رسمی وجواب رسمی

OFFICIELLEMENT, adv. *A.* رسماً *P.* بر وجه رسمی *T.* وجه رسمی

رسمی اولدرق - اوزره || La Cour n'a pas été instruite officiellement de ce traité دولت فلان عهدنامه‌نڭ انعقادندن رسماً خبر آلمامشدر

OFFICIER. Faire l'office divin à l'église *A.* اداء الصلاة *P.* نماز خواندن *T.* نماز اوقومق || On officie bien en cette église-là بو كلیساده وجه احسن اوزره اداء صلاة اولنور

OFFICIER. Qui a un office, une charge *A.* اهل المنصب pl. ارباب المناصب *P.* جاهدار *T.* منصب صاحبی - رجال || Officier de guerre ارباب مناصب حربدن بری de justice امنای شرعدن بری - رجال شرعدن بری de la maison du roi سرای همایون رجالندن بری Officiers de la marine اصحاب مناصب بحریه - رجال ترسانه Grands officiers اعاظم رجال petits صغار رجال Officier subalterne ادانی پس پایه رجالدن بری - رجالدن بری Les hauts, les bas officiers اصحاب مناصب علیا ویاخود سفلا

On appelle Officiers de la bouche, les écuyers de cuisine qui travaillent pour la bouche du Roi خدمهٔ مطبخ همایون - خدمهٔ مطبخ خاص

OFFICIER, se dit ordinairement des gens de guerre qui ont quelque commandement dans les armées *A.* ضابط العسكر *P.* سركردهٔ لشكر *T.* عسكر ضابطی - اوفیچیال

On appelle Officiers de Justice, ceux qui sont revêtus d'une charge dans les tribunaux *A.* pl. امناء الشرع *P.* سركردگان عدالتخانه *T.* محكمه ضابطلری

OFFICIEUSEMENT. D'une manière officieuse *A.* سعیاً الی خاطر پرورانه *P.* حفایة بحاجة فلان - تطییباً - تطییب القلوب *T.* بروجه حاجتروایی - خاطرسازانه - كوكل خوش ایده‌رك - دوستلق صورتیله || Il s'est offert à moi fort officieusement طرفمه عرض معاملهٔ حاجتروایی ایتمشدر Il l'a accompagné officieusement chez son juge سعیاً الی التطییب حاكمك حضورینه قدر یانـنه رفاقت ایلدی

OFFICIEUX. Qui est prompt à rendre de bons offices *A.* رصین - منجح الحاجات - نجیح الحاجات - حفی بحاجة فلان - *P.* ساعی الی تطییب القلوب - خاطرساز - خاطر پرور *T.* حاجتروا - دوستلق ایدیجی - كوكل خوش ایدیجی || Civil et officieux مكرم ومنجح الحاجات Une personne officieuse تطییب قلوبه مایل بر مرد مروتكار

On appelle Mensonge officieux, un mensonge fait pour faire plaisir *A.* كذب مفرح *P.* دروغ فرحبخشا *T.* دروغ دلپسند - فرح كتوره‌جك یلان

OFFICINAL. On appelle Compositions officinales, les préparations qui se trouvent toutes composées chez les apothicaires *A.* دواء مهیاء *P.* علاج پرداخته *T.* یاپلمش حاضر علاج

OFFRANDE. Don que l'on fait à Dieu *A.* نسیكة pl. نسایك *P.* هدیٔ عند الله - براه خدا اهدا كرده *T.* حق یولنه ویریلان || Belle offrande نسیكهٔ حسنه Offrande agréable à Dieu مقبول اولان نسیكه Les offrandes et les aumônes نسایك وتصدقات

Il se dit aussi, dans le style soutenu, de tout ce que l'on offre à quelqu'un pour lui marquer son respect *A.* هدیة pl. هدایا - تقدمة *P.* ارمغان *T.* پیشكش

OFFRANT. Celui qui offre un prix d'une chose qui se vend à l'encan. Il ne se dit qu'en cette phrase, Au plus offrant *A.* لمن یزید *P.* بافزوننده *T.* زیاده آرتوران || On a vendu cette maison à l'encan, et on l'a adjugée au plus offrant et dernier enchérisseur بو منزل مزادده صاتیلوب زیاده آرتوران رغبات ناس منقطع - وصوك استكلوسنه ویرلمشدر اولدقدنصكره زیاده آرتورانه ویرلدی

OFFRE. Action d'offrir *A.* عرض - بلاغ - تبلیغ pl. تبلیغات *P.* عرضه داشت *T.* عرض ایتمه - ویرمه || Faire une offre بر شیٔ تبلیغ ایتمك recevoir عرض اولنان شیٔی قبول ایتمك تقدیم اولنان شیٔی رسانیدهٔ حیز قبول ایتمك - ایتمك تبلیغ - Il signifie aussi, ce que l'on offre || Une belle offre بلاغ مرغوب - مرغوب ومستحسن تبلیغات De grandes offres جسیمه عرض اولنان شیٔه تلقیٔ بالقبول ایتمك Accepter une offre تبلیغ اولنان شیٔلری رهین حسن قبول Agréer des offres قبولدن - عرض اولنان شیٔلری رد ایتمك refuser اشته بنم تبلیغ اخیرمدر امتناع ایتمك C'est ma dernière offre آخر تبلیغاتم بو در - On m'avait fait des offres séduisantes طرفمه تبلیغات دلربا ایلدیلر

Et la proposition qu'on fait de donner ou de faire telle chose *A.* تكلیف pl. تكلیفات || Ses offres ont été reçues en Justice تكلیفاتی نزد شرعده مقبول ومعتبر طوتلدی ont été déclarées bonnes et valables تكلیفاتی مستحسن ومعتبر اولدقلری حكم اولنمشدر Ces offres sont raisonnables, suffisantes بو تكلیفات قانون عقله موافق وحد كفایته بالغدر

تحریراً عرض اولنان تکلیفلر Offres par écrit معقول ووافیدر ـ verbales شفاهاً عرض اولنان تکلیفات

OFFRIR. Présenter ou proposer quelque chose à quelqu'un, afin qu'il l'accepte *A.* عرض ـ تبلیغ ـ تقدیم *P.* عرضه داشتن *T.* عرض ایتمک || Offrir un présent بر هدیه تقدیم ایتمک de l'argent اقچه عرض ایتمک sa maison بر کمسنه خانه سنی عرض وتقدیم ایتمک Offrir l'usage d'une chose بر شیئک استعماله عرض رخصت ایلمک la propriété بر شیئک ملکیتنی عرض وتقدیم ایتمک ـ Il se dit aussi de ce qu'on propose de donner ou de faire || Il offre tant d'écus d'une telle charge فلان منصب ایچون شو قدر اقچه عرض ایدر J'en ai refusé plus que vous n'en offrez سنک عرض ایلدیککک مقدارک زیاده سنی قبولدن امتناع ایلدم Il s'est offert de bonne grâce d'y aller اول طرفه وارمق ایچون حسن ادا ایله نفسنی عرض ایلدی Il m'a offert sa protection, son secours طرفمه حمایت وصیانت ویاوری واعانت عرض ایلدی Offrir son service, son crédit à quelqu'un بر کمسنه کندو خدمتنی وصرف نفوذ ایلمسنی ذاتنه عرض ایتمک

On dit aussi, Offrir à la vue, aux yeux de quelqu'un, pour dire, exposer à la vue, etc. *A.* ارائة ـ عرض *P.* عرضه کردن بر کمسنه نک کوزی ـ کوسترمک *T.* پیش نظر نهادن ـ اوکنه قویمق

On dit, Offrir le choix des armes à son ennemi, pour dire, lui en donner le choix اعمال اولنه جق سلاحک اختیاری خصوصنی خصمک راینه حواله ایتمک

Il se dit aussi en termes de religion dans ces phrases, Offrir en sacrifice *A.* اهداء النسیکة ـ تقدیم الذبیحة *P.* تقدیم قربان ایتمک *T.* بسمل کردن Jésus-Christ s'est offert volontairement pour nous à son Père حضرت عیسی افندمز نفس مبارکنی بزم اوغورمزه اولدرق حسن رضا واختیاریله درگاه حقه ابی طرفنه قربان ایلدی Offrir un sacrifice تقدیم ذبیحه ایله ایفای رسم عبادت ایتمک Offrir de l'encens, offrir les prémices des fruits de la terre درگاه ذو الجلاله تحریق بخورات وفوایح وتقدیم باکورات فواکه ایله ادای فریضهٔ نساکت ایتمک Offrir ses actions de grâce à Dieu جناب باری یه فریضهٔ حمد وشکری تقدیم ایتمک

On dit figur. Offrir à Dieu ses maux, ses douleurs, ses maladies, ses pertes, pour dire, les souffrir pour l'amour de Dieu, les lui présenter, afin qu'il les accepte comme une satisfaction pour nos péchés بر کمسنه دوچار اولدیغی اوجاع وآلام ومضارّ وخساراتده رضاءً لله تعالی صبورانه عرض تسلیمیّت ایتمک

S'OFFRIR. *A.* عرض النفس *P.* تقدیم خودرا در خدمت کس *T.* نفسنی عرض ایتمک کردن || Il s'est offert de lui-meme à me servir بکا خدمت ایلمکه نفسنی تقدیم ایلدی

On dit, Le premier objet qui s'est offert à mes yeux اوّل باوّل کوزمه کورنمش صورت ـ پیش نظرم اولمش صورت

Il se dit aussi en d'autres phrases, dans lesquelles on emploie les mots *A.* ظهور *P.* روی نمای ـ رو نمودن ـ بدید آمدن *T.* ظهوره کلمک ـ کورنمک ـ پیدا شدن ـ ظهور شدن || Il s'offre une grande difficulté بر عسرت عظیمه ظهور ایتمک Il ne s'offrira jamais d'occasion plus favorable بوندن مناسب بر فرصت ابداً ظهور ایده جکی یوقدر Il a pris le premier emploi qui s'est offert اوّل باوّل ظهور ایدن منصبی تحصیل ایلدی

OFFUSQUER. Empêcher de voir, ou d'être vu *A.* تحجیب ـ ستر *P.* پوشیدن ـ از دیده نهان کردن *T.* قپامق ـ اورتمک || Les nuées offusquent le soleil بلودلر کونشی ستر ایدر Ôtez-vous de devant moi, vous m'offusquez la vue اوکمدن برطرف اول زیرا نظارتمی ستر ایدرسک

Il signifie aussi en même temps, empêcher de voir et d'être vu. *A.* منع النظارة ـ اعتراض للنظارة ـ حیلولة بین النظر *P.* پرده کش نظارت شدن ـ حایل دیدار شدن *T.* نظارتی کسمک ـ نظارته حواله اولمق || Ces arbres offusquent votre maison بو اشجار سنک خانه کک نظارتنه معترض اولور ـ نظارتنه حیلولت ایدر ـ حواله اولور ـ حایل اولور ـ Il signifie aussi, éblouir. V. ce mot.

Il se prend figur. dans les phrases suivantes pour Troubler *A.* ایراث الکدورة *P.* خیره ساختن *T.* بولاندرمق || Les vapeurs du vin offusquent le cerveau ابخرهٔ خمرک سورانی دماغه ایراث کدورت ایدر Les passions offusquent la raison امراض نفسانیه خیره ساز عقلدر

Il signifie aussi figur., choquer la vue, donner de l'ombrage *A.* ایذاء ـ ایراث التصدّد للنظر ـ البصر *P.* بدیده رمیدگی آوردن ـ خار دیدهٔ جان شدن *T.* کوزی ایرکتمک ـ کوزه تیکن ـ اولمق || Qu'est-ce qui vous offusque en cela ? بو بابده سکا کوزینه ایراث ـ ایذای بصری موجب اولان شیٔ ندر

تصدّد ایدن شیٔ ندر Cet homme l'offusquait depuis long-temps بو آدم مدّت مدیده‌دنبرو فلانک کوزینه بادئ تصدّد اولور ایدی Cet homme est né jaloux, tout l'offusque بو ادم ذاتنده قسقنج اولمغله هر شیٔ کوزینه تیکن اولور Cet artiste a un rival qui l'offusque بو اهل فنّک کوزینه تیکن اولمش بر رقیبی وار در

OGNON. Plante potagère *A.* بصل *P.* پیاز *T.* سوغن - پیاز صوغان

OGNONIERE. Terre semée d'ognons *A.* مزرعة البصل *P.* کشتزار پیاز - پیازستان *T.* صوغان تارلاسی

OIE. Espèce d'oiseau aquatique *A.* بط *P.* قاز - غاز *T.* قاز || Oie sauvage بیابان قازی - غاز دشتی - بط برّی domestique اوده بسلنان قاز - قاز خانگی - غاز خانه پرور - بطّ اهلی Plume d'oie قاز یلکی

OINDRE. Frotter d'huile ou d'une autre substance grasse *A.* تمریخ - تمسیح بالدهن - طلاء بالدهن - تدهین *P.* روغن سودن *T.* یاغ یله اوغمق - یاغ ایله سورمک - یاغلمق || Autrefois on oignait les athlètes pour la lutte قدیمده مصارعه‌یه تعیین اولنان کورشجیلرک بدنلری تدهین اولنور ایدی Les anciens se faisaient oindre au sortir du bain متقدّمین بعد الاستحمام تمریخ بدن ایدرلر ایدی La pécheresse qui oignit les pieds de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزک اقدام مبارکلرینه یاغ سورن مذنبه Oindre une tumeur avec de l'onguent, pour l'amollir بر ورمک اوزرینه لاجل التلیین یاغ سورمک - Il se dit aussi en parlant des huiles dont on se sert pour le sacre des rois *A* تمریخ بمروخ المقدّس || On oint les rois de France à leur sacre avec l'huile de la sainte ampoule فرانسه پادشاهلرینک حین جلوسلرنده تقدیسلری آیینی صراحیٔ شریفده محفوظ اولان مروخ مقدّس ایله تمریخلرندن عبارتدر

OINT. *A.* متمسّح بالدهن - متمرّخ - مدهّن *P.* روغن سوده *T.* یاغ سورلمش - On dit, Les rois sont les oints du Seigneur ملوک وسلاطین ید حضرت ربّ ذو الجلال ایله متمرّخدرلر

OISEAU. Animal à deux pieds ayant des ailes *A.* طیر pl. طیور *P.* مرغ *T.* قوش || Oiseau domestique *A.* طیر اهلی - طایر *P.* مرغ خانگی - مرغ خانه پرور - مرغ برواری *T.* اوده بسلنان قوش nocturne *A.* طیر اللیل *P.* مرغ شب *T.* کیجه قوشی aquatique *A.* طیر الماء *P.* مرغ آبی *T.* صو قوشی

Oiseau de proie *A.* طیر جارح - طیر صیود - طیر صیّاد pl. جوارح *P.* مرغ شکاری *T.* آوجی قوش - اشکو - آشکره - دکز *T.* مرغ دریا *P.* طیر البحر *A.* de mer الیجی قوش جای *T.* مرغ جویبار *P.* طیر النهر *A.* de rivière قوشی فال خیره دلالت *T.* طیر میمون الفال *A.* de bon augure قوشی فال شومه *T.* طیر مشئوم *A.* de mauvais augure ایدن قوش دلالت ایدن قوش Les anciens observaient le vol des oiseaux امم سالفه طیران طیوردن تفأل ایدرلر ایدی Mettre un oiseau en cage در قفس - قوشی قفسده حبس ایتمک ایتمک مرغ سخنگوی *P.* طیر ناطق *A.* Oiseau qui parle *T.* سویلر قوش - Il se dit absolument, d'un oiseau de proie || Un oiseau dressé pour la chasse طیر شکاره - صیده اضرا اولنمش قوش اورکک قوش - وحشی قوش Oiseau hagard آلشدرلمش قوش

On dit proverb. Petit à petit l'oiseau fait son nid, pour dire, qu'on fait sa fortune peu à peu *P.* قطره قطره آب جوید طملدیه طملدیه کول اولور *T.* عاقبت دریا شود

On dit aussi proverb., À chaque oiseau son nid est beau, pour dire, que chacun trouve sa demeure belle هر قوش کندو یوه‌سنک عاشقیدر

On dit aussi proverb. Il a battu les buissons, et un autre a pris les oiseaux, pour dire, il a eu bien de la peine, et un autre en a eu le profit *P.* کوهرا فرهاد کند لعلرا پرویز یافت *T.* کیم یدی کیم طرادی صحبت کیمه یرادی

OISEAU. Instrument dont les manoeuvres se servent pour porter le mortier sur leurs épaules *A.* اصیص البنّا *P.* تاوه *T.* تکنه‌جی || Porter l'oiseau تکنه‌یی کوتورمک دیوارجی تکنه‌سی Cet architecte qui est si riche, a porté l'oiseau بو درجه‌ده مالدار اولان فلان معمار مقدّما دیوارجی تکنه‌سنی طاشیمشیدی

OISELER. Dresser un oiseau pour le vol *A.* اضراء الطیر بالصید - تعلیم الطیر بالصید *P.* مرغرا بشکار آموزیدن *T.* قوشه اوجیلک اوکرتمک - قوشی آوه آلشدرمق

Il signifie aussi, tendre des filets, des gluaux, etc. pour prendre des oiseaux *A.* اصطیاد الطیور - صید الطیور *P.* شکار مرغ کردن *T.* قوش آولمق

OISELEUR. Celui qui fait métier de chasser des oiseaux *A.* صیّاد الطیور *P.* شکاریٔ مرغ *T.* قوشباز - قوش آوجیسی

OISELIER. Celui dont le métier est d'élever et de vendre de

oiseaux *A.* بيّاع الطيور *P.* مرغ فروش *T.* قوشجى ‖ À la solennité de l'entrée des rois, le corps des oiseliers de Paris était obligé de lâcher cinq cents petits oiseaux, auxquels ils rendaient la liberté فرانسه پادشاهلرينك شهره دخوللرى آلاينده پارسده اولان قوشجى اصنافى بشيوز عدد قوش آزاد ايتمك قاعده‌دن ايدى

OISEUX. Qui par habitude, ne fait rien, ou ne fait que des riens *A.* متبطّل ـ عبيث ـ مشغول بالعبث *P.* بيهوده كار *T.* خوارده ـ هيچ مقوله‌سى شيلر ايله اوغراشان ‖ Gens oiseux et fainéans عبثه اشتغال ايله مألوف ارباب كسل ورخاوت Mener une vie oiseuse اوقات عمرى عبثياته صرف ايتمك ـ عبثه اشتغال ايله امرار ايتمك

Il se dit aussi des choses, et signifie, inutile, qui n'est bon à rien *A.* عبث pl. عبثيات ـ لا شئ ـ ما لا يعنى *P.* بيمآل ـ *T.* هيچ مقوله‌سى ـ بوش *T.* نا چيز ـ بيهوده ‖ Se livrer à des goûts oiseux بر كمسنه هوسنى امور ما ـ عبثياته مبتلا اولمق Des disputes oiseuses بيمآل مباحثه‌لر لا يعنى يه صرف ايتمك ـ des considérations, des paroles مطالعات واقوال ما لا يعنى Une épithète oiseuse بر اسم صفت بيمآل كلمات بيمآل Des ornemens oiseux تزيينات بيمآل

OISIF. Qui ne fait rien, qui est sans occupation *A.* متعطّل ـ خوارده ـ آواره *T.* بيكار *P.* ارباب العطلة pl. اهل العطلة ‖ Il ne faut pas qu'un jeune homme se tienne oisif حديث السنّ اولانه كوره بيكار قالمق روا دكلدر حديث السنّ اولنلر وقتلرينى خوارده‌لقده كچورمك جائز Une vie oisive حال عطالتده گذران ايدن عمر دكلدر

Il se dit aussi de certaines choses, pour marquer qu'on n'en fait point d'usage *A.* معطّل *P.* عملمانده *T.* ياتقين ـ طورغن ‖ La valeur est oisive pendant la paix مردانگى وشجاعت وقت مصالحه‌ده معطّلدر Il y a bien des talens oisifs معطّل قالمش نيچه هنر ومعرفتلر وار در Laisser son argent oisif اقچه‌سنى معطّل وعملمانده براقمق

OISILLON. Petit oiseau *A.* طير صغير *P.* مرغك *T.* قوشجغز

OISIVEMENT. D'une manière oisive *A.* متعطّلا ـ بالعطلة *P.* بيكارانه *T.* خوارده‌جه

OISIVETÉ. État de celui qui est oisif *A.* بطالت ـ حال العطلة *P.* بيكارى *T.* خوارده‌لق ـ آواره‌لك ـ ايشسزلك ‖ Languir, croupir dans l'oisiveté حال عطالتده افناى وجود ايتمك ـ خوارده‌لقده جوريمك Il ne fait cela que pour éviter l'oisiveté بو ايشى مجرّد بطالتدن احترازاً ايشلر Vivre dans une honnête oisiveté وقت عمرى عرضه خلل كتورميه‌جك ايام بر حال بطالتده كچورمك dans une molle oisiveté عمرى بطالت ورخاوت اوزره امرار ايتمك L'oisiveté est la mère de tous les vices حال عطلت وبطالت امّ كافّة قباحتلرك ـ كافّهٔ مساوى وقبايحك منشئيدر ـ المساويدر جملهسى خوارده‌لقدن طوغر

OISON. Le petit d'une oie *A.* فرخ البطّ pl. افراخ البطّ *P.* قاز پلازى ـ قاز پليچى ـ قاز ياوريسى *T.* قازپچه

OLÉAGINEUX. Huileux *A.* ذو دهنية ـ دهنى *P.* روغنى ـ روغندار *T.* دهنيتلو ـ ياغلو ‖ Ce bois est oléagineux بواغاچ دهنيتلو در Matière oléagineuse مادّهٔ دهنيّه

OLÉANDRE. On a donné ce nom au laurier-rose. V. ce mot. ‖ L'oléandre est regardé comme un dangereux poison زقّوم سمّ قاتل اولمق اوزره معروفدر

OLFACTIF. T. d'Anat. Appartenant à l'odorat *A.* شمّى *T.* قوخولمه‌يه متعلق ‖ Les nerfs olfactifs اعصاب شمّيّه

OLIBAN. C'est un des noms de l'encens. V. ce mot.

OLIBRIUS. Pédant. V. ce mot.

OLIGARCHIE. Gouvernement politique où l'autorité souveraine est entre les mains d'un petit nombre de personnes *A.* حكومة الخواصّ حكومت ‖ L'aristocratie dégénère quelquefois en oligarchie شرفاى قوم بعضاً تبديل هيئت برله حكومت خواصّ صورتنى كسب ايدر

OLIGARCHIQUE. Qui appartient à l'oligarchie *A.* مختصّ بحكومة الخواصّ ‖ Gouvernement oligarchique حكومت خواصّ ايله اداره اولنان ملك

OLIVAISON. Saison où l'on fait la récolte des olives *A.* موسم الخراف الزيتون *P.* هنگام چيدن زيتون *T.* زيتون ديرمى وقتى

OLIVÂTRE. Qui est de couleur d'olive *A.* زيتونى اللون *P.* زيتون رنكى ـ زيتونى *T.* زيتونى رنگ ‖ Il a le teint olivâtre رنك رويى زيتونيدر

OLIVE. Fruit dont on tire de l'huile *A.* زيتون *P.* زيتون *T.* زيتن ‖ Fouler les olives زيتونى چيكنمك ـ دوس زيتون Mettre les olives au pressoir زيتونى معصره‌ده وضع ايتمك ـ cueillir des olives اجتناى ثمر زيتون ايتمك منكنديه قويمق

زيتون ديرنك De l'huile d'olive زيت - روغن زيت -
زيتون ياغى Couleur d'olive زيتونى رنك - زيتون رنكى

OLIVIER. Arbre qui porte les olives *A.* شجر الزيتون *P.*
شجر *A.* Olivier sauvage || زيتون آغاجى *T.* درخت زيتون
زيتون برى *P.* درخت زيتون كوهى *T.* زيتون بيابان
آغاجى Planter des oliviers زيتون آغاجى غرس ايتمك
enter زيتون آغاجلرينه آشى - درخت زيتونى آشيلمق
اورمق Un bois d'olivier زيتونلق - زيتون اورمانى Une bran-
che d'olivier شاخ زيتون - قضيب زيتون - غصن زيتون -
اغصان زيتوندن مصنوع اكليل une couronne زيتون دالى
Une boîte de racine d'olivier زيتون كوكندن مصنوع بر
عدد قوطى

OLOGRAPHE. Il se dit d'un testament écrit tout entier de la main du testateur *A.* وثيقة الوصيّة محرّرة بخطّ الموصى *P.*
وصيّت ايدنك *T.* وصيّتنامه بدست خطّ وصايت كننده
كندو يازوسيله يازلمش وصيّتنامه

OLYMPE. On se sert de ce mot en Poésie, pour signifier, le ciel *A.* عرش اعلا *P.* عرش برين *T.* كوك

OMBILIC. T. d'Anat. Synonyme de nombril. V. ce mot.

OMBILICAL. Qui a rapport à l'ombilic *A.* متعلّق بسرّة *P.*
طناب نافى *T.* كوبكدهكى || Cordon ombilical نافى

OMBRAGE. Ombre que font les arbres *A.* ظلالة *P.* سايه
- ظلالت بليله *T.* كولكهلك || Ombrage frais كسترى
épais ظلّ لطيف - ظلالت لطيفه agréable سرين كولكهلك
ظلّ ظليل - ظلالت كثيفه Ces arbres font un bon ombrage
سايه كسترلكى - بو اشجارك كولكهسى الطف واحسندر
كوزلدر

Il signifie figur., défiance, soupçon *A.* هجس القلب - وهم -
وسوسه *P.* انديشه *T.* قورنتى || Donner de l'ombrage بر
بركمسنهنك درونده - كمسنهيه ايراث هجس قلب ايتمك
بركمسنهيه قورنتى ويرمك - القاى وهم ووسوسه ايتمك
Il en a pris de l'ombrage بو مادّهدن درونده وسوسه عارض
هر Tout lui fait ombrage بوندن توحّش ايلدى - اولدى
قورنتى ايدر - توحّش ايدر - شيدن توهّم ايدر

OMBRAGER. Donner, faire de l'ombre *A.* تظليل - اظلال *P*
سايه افكندن *T.* كولكهلمك || Ce grand arbre ombrage tous les environs بو شجر عظيم اطراف واكنافك مجموعنه سايه
افكندر

OMBRAGÉ. *A.* مستظلّ - متظلّل *P.* سايه دار *T.* كولكهلنمش

OMBRAGEUX. Il ne se dit au propre que des chevaux, des mulets, etc. qui sont sujets à avoir peur *A.* نفور *P.* رمان -
اوركك *T.* آليزنده

Il se dit figur. des hommes qui prennent trop légèrement des soupçons *A.* كثير الهجس - وهّام *P.* وهمناك *T.* قورنتيلو -
وهمه تابع - وهمى غالب || C'est un homme fort ombrageux
غاية الغايه وهّام بر آدمدر

OMBRE. Obscurité que cause un corps opaque opposé à la lumière *A.* ظلّ pl. ظلال *P.* سايه *T.* كولكه || L'ombre de la terre cause l'éclipse de la lune ظلّ ارض خسوف قمرى
مستلزمدر Les ombres s'allongent quand le soleil approche du couchant شمس مشرف غروب اولنجه ظلالك استطالهسى
لازم كلور Se coucher, se reposer à l'ombre d'un arbre بر آغاجك
سايهسنده ياتوب استراحت ايتمك Se mettre à l'ombre
سايهدار كولكهلنمك - استظلال ايتمك Se promener à l'ombre
بو نبات كولكهدن محظوظ كزمك Cette plante aime l'ombre
شمس ظلالى حظّ ايدر Le soleil chasse, dissipe les ombres
كولكهيى كيدرر - نسخ ودفع ايدر La vie des hommes passe comme l'ombre عمر انسان محض ظلّ زايلدر - Figur. || Les grandeurs du monde ne sont qu'ombre et que fumée *A.* اقبال
اقبال دنيا برظلّ وخيال ومانندهٔ دخان *T.* الدنيا كالجويل
سريع الزوال - On dit poétiquement, Les ombres de la nuit, pour dire, les ténèbres ظلام ليل - ظلمات ليل

On dit proverb. d'un homme qui en suit un autre partout, qu'il le suit comme l'ombre fait le corps فلانك سايهسى
مانندى دائما پيرو وتابعيدر - Et d'un homme qui s'effraye trop légèrement, qu'il a peur de son ombre سايهسندن
خوف ايدر

On dit figur. Courir après une ombre, pour dire, se livrer à une espérance fantastique بر خيال باطله ذاهب اولمق -
بر سوداى خامك پسنه دوشمك

On dit d'un homme qui se défie de tout, Tout lui fait ombre
هر شيدن توهّم ايدر - Et faire ombre à quelqu'un, pour dire, obscurcir son mérite, son crédit par un mérite, par un crédit plus grand بركمسنهنك غلبهٔ فروغ وپرتوى فلانك
رونق وضياسنه باعث كسر وزوال اولمق

OMBRE, se prend figur. pour Faveur, protection *A.* ظلّ الحماية -

| حمایت كولكدسى *T.* سايۀ حمايت *P.* جناح الحماية Qu'a-t-il à craindre à l'ombre d'un si puissant protecteur? بو بله برحامئ قوى الاقتدارك زير ظل حمايتنده ايكن بويله بر قوتلو حامينك زير جناح - نه خوفى وار در حمايتنده ايكن خوف اولنه جق نه وار در

Et pour légère apparence *A.* اثر *P.* نشانه *T.* نشان || Il n'y a pas ombre de doute بو بابده اثر شك وشبهه يوقدر Il n'y a pas l'ombre de bon sens بو بابده سداد عقلدن بر اثر يوقدر On n'y voit pas la moindre ombre de difficulté بر درلو اثر عسرت - نشانۀ صعوبت اصلا مرئى دكلدر مشهود دكلدر Les Romains en ce temps-là n'avaient plus que l'ombre de la liberté اول وقتده رومالو خلقنده سربستيتك بر خيالى - انجق بر اثرى قالمشيدى || On dit aussi, Prendre l'ombre pour le corps, pour dire, prendre l'apparence pour la réalité خيالى حقيقت عدّ ايتمك

Et en termes de religion pour Signe, figure d'une chose à venir *A.* رمز pl. رموز || Les cérémonies et les sacrifices du vieux Testament n'étaient que les ombres des mystéres et des vérités du nouveau عهد قديمده مسطور اولان رسوم ونسايكك عهد جديدده مندرج اولان اسرار وحقايقك رموزى ايدى

Ombre, en termes de Peinture, se dit des couleurs obscures V. Clair-obscur.

Sous ombre, signifie, sous prétexte *A.* بصورة *P.* با صورت *T.* صورت ايله || Il a attrapé bien des gens sous ombre de dévotion, de piété صورت تعبّد وديانت ايله وافر كسانك جلبنه موفق اولدى Il lui a fait un mauvais tour sous ombre de lui vouloir du bien فلان كمسنديه صورت حقدن اولدرق بر خباثت ايلدى

OMBRER. T. de Peinture. Distinguer ce qui est supposé n'être pas frappé de la lumière, d'avec ce qui en est frappé *A.* تفريق الظل والضحى || Il faut ombrer cela davantage بو تصويرده ظل وضحيك تفريقى زياده جه اولملو در

OMELETTE. Oeufs battus ensemble, et cuits dans la poêle avec du beurre *A.* عجّة *P.* خايه ريز - خايگينه *T.* يمورطه قيغناسى

OMETTRE. Ne pas dire ou ne pas faire *A.* ذهول - ترك *P* ترك نمودن - وا گذاشتن *T.* براقمق || Je n'omettrai rien de ce qui dépendra de moi pour votre service سنك خدمتكده المدن كلانى اجرا ايچون بر وجهله اختيار ذهول ايتمك احتمالم يوقدر Je ferai tout ce qu'il faut sans rien omettre اقتضا ايدن هر نه ايسه اجراسنده تجويز ذهول وقصور ايده جك دكلم Il a omis ce qu'il y avait de plus important dans la cause دعواده اهمّ والزم اولان مادّه نك ذكرينى ترك ايتمشدر Il a omis deux ou trois mots dans sa lettre مكتوبنده ايكى اوچ لفظ ترك ايلدى Prenez garde d'omettre quelque chose d'essentiel مهمّدن بر شئ ترك ايلمامكه دقت ايله aucune des formalités nécessaires اقتضا ايدن رسوم لازمه نك بريسنى ترك ايلمكدن حذر ايله C'est un homme qui n'omet rien pour parvenir à ses fins مقصودينه دسترس اولمق ايچون هيچ بر شيده اختيار ذهول ايتمك احتمالى يوقدر Ce qui paraît omis dans ce contrat a été omis à dessein بو حجّتده كويا ذهوله مبنى ذكر اولنميان عباره شونى قصداً وتعمّداً ترك اولنمشدر J'ai omis de vous dire سويلمكده اختيار ذهول ايلدم Il a omis de marquer, de toucher les choses principales موادّ اصليّه نك ذكرينى ترك براقدى - ايلدى

OMISSION. Manquement à une chose de devoir ou d'usage *A.* ذهول - ترك *P.* وا گذاشت *T.* براقمه - قصور || Faire une omission ارتكاب ذهول ايتمك Une omission considérable dans une matière importante مادّۀ مهمّده بر شئ جسيمك تركى Ce n'est qu'une faute d'omission ذهوله مبنى بر خطا در Omission volontaire ترك اختيارى

On appelle Péché d'omission, le péché qui consiste à ne pas faire ce qui est commandé *T.* ذهول واهمال كناهى || C'est un péché d'omission que de manquer à entendre la messe un jour de fête يوم عيدده ترك نماز ايتمك ذهول واهمال قبيلندن بر تقصيراتدر

OMNISCIENCE. T. de Théol. La connaissance infinie de Dieu *A.* علم عديم الانتهاء ربّانى

OMOPLATE. Os de l'épaule plat et large *A.* مشط الكتف *P.* شانه *T.* كورك كموكى

OMPHALOPTRE. Synonyme de Lenticulaire. V. ce mot.

ONAGRE. Âne sauvage *A.* عير pl اعيار - حمار الوحش *P.* خر دشتى *T.* يبان اشكى

ONAGRE. Ancienne machine de guerre pour jeter des pierres *A.* منجنيق

ONCE. Poids pesant huit gros *A.* استار *P.* هشت درهم *T.* سكز درهم آغرلغنده اولان وزن

ONCLE. Le frère du père *A.* عمّ pl. اعمام *P.* برادر - اودر *T.* عموجه ou de la mère *A.* خال pl. اخوال *P.* خالو پدر *T.* طايى

GRAND ONCLE. Le frère du grand père ou de la grand'mère *A.* خالوى بزرك - اودر بزرك *P.* خال كبير - عمّ كبير *T.* بيوك طايى - بيوك عموجه

ONCTION. Action d'oindre, qui entre dans quelques cérémonies de l'Église *A.* رسم التدهين بمروخ - تمريخ بمروخ المقدّس || L'onction du baptême معموديت وقتنده مروخ المقدّس مقدّس ايله اجرا اولنان آيين تدهين || L'onction des rois ملوك وسلاطينك مروخ مقدّس ايله تمريخلرى آيينى

ONCTUEUX. V. Oléagineux || Cela a quelque chose d'onctueux بو شيده بر نوع دهنيّت وار در

ONCTUOSITÉ. Qualité de ce qui est onctueux *A.* دهنيّت *P.* روغندارى *T.* ياغلولك || Les bois qui ont de l'onctuosité brûlent facilement دهنيّتلو اولان اجناس اخشاب چابك يانار

ONDE. Flot *A.* موج pl. امواج *P.* كوهه - خيزاب *T.* طالغه || Le vent fait des ondes sur les rivières هيجان ريح انهار ايچنده احداث امواجى مؤدّى اولور || Les ondes sont trop grosses طالغهلر بغايت جسيمدر

ONDES, se dit de ce qui est fait en figure d'onde || Les ondes d'un camelot صوفك امواجى

ONDÉ. Façonné en ondes *A.* ذو امواج *P.* موجدار *T.* موجلو || Camelot ondé موجلو صوف Il y a de certains bois qui sont ondés بعض آغاجلر موجلو اولور

ONDÉE. Grosse pluie de peu de durée, qui vient tout-à-coup *A.* مطر وابل - بغر *P.* باران شتاب *T.* صغانقلو يغمور || Grosse ondée صغانقلو شديد يغمور - بغر شديد Il faut laisser passer l'ondée باران شتابك بر طرف اولمسنه بكلملو در - يغمور صغانغنى صاوشدرملو در

ONDOYANT. Qui ondoie, qui se meut en ondes *A.* متموّج - مترقص كالامواج - متّرقص *P.* موج انگيز - موجزن - هيّاج *T.* كوهه انگيز - طالغهلنيجى || Vagues ondoyantes امواج مانندهٔ امواج دريا plaines ondoyantes كثير الهيجان - هيّاج flamme لهيب هيّاج Fumée ondoyante دخان اولان جمنزارلر || Des cheveux ondoyans شعر متموّج - شعر مترسل مترقص مثال امواج دريا اهتزاز وهيجان des drapeaux كثير الترقص اوزره اولان الويه واعلام

ONDOYER. Flotter par ondes. Il ne se dit qu'au figuré *A.* تموّج - التطام - اهتزاز - متموّجاً *P.* موج زدن - موجزنان صعود *T.* طالغهلنمق - خراميدن || On voyait la fumée ondoyer ايدن دخان امواج متلاطمه شكلنده كورينور ايدى || Les drapeaux ondoyaient dans la plaine اول صحراى پهنا ايچنده رفعات منشورهٔ الويه واعلام متموّجاً اهتزاز وخرام ايتمكده ايدى || Ses cheveux ondoyaient au gré du vent شعر رأسى هبوب ايدن رياحك حكمنه تابع اولدرق مثال امواج مترقص ايدى - دريا اوتديه برويه اهتزاز اوزره ايدى

ONDULATION. Mouvement par ondes. Il n'est guère d'usage qu'en Physique *A.* تموّج pl. تموّجات *P.* موج انگيزى *T.* طالغهلمه || Une pierre jetée dans l'eau y cause des ondulations بر طاش صو ايچنه آتلديغى حالده احداث تموّجات ايدر || Ondulation de l'air تموّج هوا - ترقص هوا

ONDULATOIRE. T. de Physique. On appelle Mouvement ondulatoire, un mouvement d'ondulation *A.* حركة متموّجة *P.* جنبش موج گوند *T.* طالغهوارى حركت

ONDULER. Avoir un mouvement d'ondulation *A.* حركة بالتموّج *P.* موج گونه جنبيدن *T.* طالغهوارى اويناتمق || Le vent faisait onduler l'eau de ce lac هبوب ايدن ريح اول كولك صوينه بر حركت متموّجه احداث ايدر ايدى || L'eau commençait à onduler صو موج گونه حركته باشلادى

ONÉRAIRE. Ce terme ne s'emploie qu'en parlant des tuteurs comptables, pour les distinguer de ceux qui ne le sont pas *A.* وصىّ متكفّل

ONÉREUX. Qui est à charge, qui est incommode *A.* ثقيل - ثقيل الحمل *P.* گرانبار - گران *T.* آغر || Charges onéreuses تكاليف شاقه - تكاليف ثقيله || Cela lui est onéreux كندويه بار گراندر || Le voisinage de ces gens-là est fort onéreux بو آدملرك جوارتيى غايت گران بر امر در - غايت ثقيل

ONGLE. Partie dure qui couvre le dessus du bout des doigts *A.* ظفر pl. اظفار pl. اظافير *P.* ناخن *T.* طرنق || Arracher un ongle قلع ظفر ايتمك - تظفير || Donner un coup d'ongle طرنق باطروب طرملامق - غرز ظفر - طفر || Les ongles croissent طرنق بيور - اظفار نشو ونما بولور - Il se dit aussi des griffes de plusieurs animaux. V. Griffe.

ONGLE. Nom d'une maladie des yeux *A.* ظفرة *P.* ناخنه

ONGLÉE. Engourdissement douloureux au bout des doigts, causé par un grand froid *A.* خدر البنان من شدّة البرد *P* برمق اوجلرينك صوغوقدن *T.* سرمازدگی سر انگشتها او يوشقلغى

ONGUENT. Médicament externe d'une consistance moyenne entre la pommade et l'emplâtre *A.* روغن *P.* نشاث ـ مروخ ـ دهن *T.* سوريندجك ياغ ـ ياغ || Bon onguent مروخ لطيف Onguent rosat دهن معطر composé de telle et telle chose فلان وفلان اجزادن مركب بر نوع مروخ Faire de l'onguent سوريندجك بر ياغ ياپمق

ONIROCRITIE. Explication des songes *A.* تعبير الرؤيا *P.* رؤيانك معناسنى آچمه *T.* تعبير خواب ـ گزارش

ONKOTOMIE. T. de Chirur. Ouverture que l'on fait d'un abcès, d'une tumeur *A.* شق الورم ـ بطّ الورم *P.* شكافتن ورمى دشمه ـ ورمى يارمه *T.* آماس

ONOCROTALE. Oiseau de marais *A.* حوصل

ONOMATOPÉE. Formation d'un mot dont le son est imitatif de la chose qu'il signifie *A.* تصويغ اللفظ حكايةً عن الصوت || Le mot Coucou est formé par onomatopée لفظ قوقو كه قوقو قوشنك اسميدر صوتندن حكايه در

ONYX. Espèce d'agate de couleur blanche et brune *A.* عقيق بياض عقيق *T.* عقيق سپيد *P.* ابيض

ONZE. Nombre qui contient dix et un *A.* احد عشر fém. احدى عشر *P.* يازده *T.* اون بر || Onze chevaux اون بر رأس باركير Onze francs اون بر عدد غروش — Il se prend aussi pour le nombre d'ordre qu'il forme. V. Onzième || Le onze du mois آيك اون برنجى كونى

ONZIÈME. Nombre d'ordre qui suit le dixième *A.* حادى عشر *P.* ياز دهم *T.* اون برنجى

OPACITÉ. Qualité de ce qui est opaque *A.* كثافت *P.* سفتى *T.* صيقلق

OPAQUE. Qui n'est point transparent *A.* غير شفّاف ـ كثيف *P.* نا روشنا ـ سفت *T.* اوتەسى كورنمز ـ صيقى || Corps opaque جرم كثيف Cela est d'une matière opaque بو شئ بر مادّۀ كثيفەدن مصنوعدر

OPÉRATEUR. Celui qui fait les opérations de chirurgie *A.* متعمّل الصنايع الجرّاحيّة *P.* كار پرداز صنايع ريشسازى *T.* كحّالة جرّاحلق صنعتلرى اجرا ايدن || Opérateur oculiste كحّاللغه متعلّق صنايع جرّاحيّه اجرا ايدن pour les dents ديش علّتلرينه متعلّق صنايع جرّاحيّه اجرا ايدن pour la pierre مثانەدە طاش علّتنه متعلّق صنعت جرّاحيّه اجرا ايدن Fameux opérateur اجراى صنايع جرّاحيّەدە مهارت ايله شهرتشعار

Il se prend aussi pour un charlatan qui vend des remèdes en place publique *A.* معنتك الادوية *P.* علاج *T.* پيلور داروها جرجيسى

OPÉRATION. L'action de ce qui opère *A.* عمل pl. اعمال *P.* كار *T.* ايش || Les opérations de Dieu اعمال جناب ربّ ذو الجلال de la nature اعمال طبيعت ـ اعمال قدرت Nous ne pouvons rien pour notre salut, sans l'opération du Saint-Esprit روح قدسك عملى منضمّ اولمدقچه نجات جانمز ايچون هيچ بر شئ ايتمكه لياقت واقتدارمز يوقدر C'est un effet de l'opération de la grâce بو كيفيّت توفيق بارينك عمليدر — Il se dit aussi en termes de guerre || On a longtemps délibéré pour régler les opérations de la campagne prochaine كلەجك سنه ايچون اجراسى لازم كلان اعمال حربيّەنك صورتى وافر زمان مجلس شوراده مطالعه اولندى

Il se dit encore de l'effet d'une médecine qu'on a prise *T.* ايشلمه *T.* كار *P.* عمل || La médecine commence à faire son opération بو دوا عملنى اجرايه باشلدى L'opération de ce remède est lente شو دوا بطئ العملدر

On dit, en termes de Logique, Les trois opérations de l'entendement, qui sont la perception ou la simple idée, le jugement qu'on porte en comparant les idées, et le raisonnement par lequel on tire une conclusion de plusieurs jugemens قوّت فاهمەنك اعمال ثلثەسى كه برى تلقّف صور معانى ايكنجيسى تمييز واوچنجيسى استخراج نتيجه در

OPÉRATION, se dit aussi de l'action méthodique de la main du chirurgien sur le corps de l'homme *A.* صنعة جرّاحيّة pl. صنايع جرّاحيّة || La saignée est quelquefois une des plus difficiles opérations de la chirurgie فصد مادّەسى بعضاً صنايع جرّاحيّەنك اصعبيدر Ce chirurgien a fait plusieurs belles opérations نيچه نيچه صنايع جرّاحيّه اجراسنده اظهار مهارت ايتمش جرّاحلردندر C'est une opération délicate et dange-

reuse, que de trépaner صنایع جرّاحیّدن نقب دماغ مادّه‌سی بغایت دقیق وخطرناکدر

On appelle Opérations d'Arithmétique, les calculs qu'on fait par les quatre premières règles de cette science *A.* صنایع العلم الرقم — On dit aussi, Des opérations de Chimie *A.* صنایع العلم کیمیا

OPÉRER. Produire quelque effet *A.* عمل — فعل *P.* پرداختن — کردن — بکار آوردن *T.* ایشلمک — ایتمک || C'est Dieu qui a opéré tous ces miracles بو معجزاتک فاعلی جناب ربّ العالمیندر La mort de Jésus-Christ a opéré notre salut حضرت عیسینک موتی امر فلاحمزه عمل ایتمشدر Vos sollicitations n'y ont rien opéré سنک التماساتک بر درلو عمل ایتمدی Le Saint-Esprit opère dans nos âmes روح قدس قلوبمزه عمل ایدر La grâce opère dans l'homme فیض باری نفس بنی آدمه عاملدر — Il se dit aussi en parlant de l'effet que produit une médecine qu'on a prise || Cette médecine n'a pas encore opéré هنوز ایشلمدی — بو علاج هنوز عمل ایتمامشدر

Il se dit aussi dans quelques arts ou sciences qui demandent une certaine pratique *A.* عمل — اجراء الصنعة || On ne saurait être bon chimiste sans opérer علم کیمیاده بلا عمل تحصیل مهارت ایتمک ممکن دکلدر Ce chirurgien est habile, il opère parfaitement بو جرّاحک مهارتی بر کمال اولمغله وجه احسن ایله اجرای صنایع جرّاحیّه ایدر — On dit en Chirurgie, Être opéré, Se faire opérer, pour dire, subir une opération بر کمسنه کندو نفسنده اجرای صنعت جرّاحیّه ایتدرمک Se faire opérer de la taille کندو وجودنده صنایع جرّاحیّدن شق وفتق صنعتنی اجرا ایتدرمک

OPHIOGLOSSE. V. Langue de serpent.

OPHITE ou SERPENTIN. Il se dit d'un marbre vert mêlé de filets jaunes, qu'on tire d'Égypte *A.* رخام مصری *P.* مرمر مصر *T.* مصری مرمری

OPHTALMIE. T. de Chirur. Maladie des yeux, qui cause de l'inflammation *A.* رمد *P.* درد چشم *T.* کوز آغریسی || Ophtalmie humide رمد رطب — داء العمش sèche رمد یابس

OPHTALMIQUE. Qui concerne les yeux *A.* عینی *P.* چشمی *T.* کوزک — Remèdes ophtalmiques *A.* دواء العین — شیاف *P.* کوز علاجی *T.* داروی چشم

OPHTALMOGRAPHIE. Descripritiou de l'oeil *A.* بحث عن احوال العین

OPIAT. On donne ce nom à des médicamens qui ne diffèrent nullement des électuaires. V. ce mot. || De l'opiat opilatif معجون معجون منقی — مسهل

OPILATIF. T. de Méd. qui a la qualité d'opiler *A.* مسدّد — موجب السدّة — مولّد السدّة *P.* سدّه آور *T.* طیقادیجی || Les viandes qui se digèrent difficilement, sont opilatives عسیر الهضم اولان لحوم مولّد سدّه در

OPILATION. Obstuction. V. ce mot.

OPILER. T. de Méd. Causer obstruction dans les conduits du corps des animaux *A.* سدّ — تولید السدّة — احداث السدّة *T.* طیقامق — صیقانقلق کتورمک — سدّه آوردن || Cette viande opile la rate بو لحم طحالده احداث سدّه ایدر

OPINANT. Celui qui opine dans une délibération *A.* معطی الرأی *P.* در میانساز رأی *T.* رأی دهنده — عرض رأی فاتحهٔ کلامده عرض رأی ایدن — ایدن || Le premier opinant رأی ایدن اوّل باوّل رأی ایدن — رأی ایدن Tous les opinants ایدنلرک جملهسی Tout le monde fut de l'avis du premier opinant اصحاب مجلسک جملهسی اوّل باوّل رأی ایدنک مجموعی اوّل باوّل عرض رأی — کلامنه موافقت ایتمشلر در ایدنک کلامنه همدم وهمزبان اولمشلر در

OPINER. Dire son avis sur une chose mise en délibération *A.* اعطاء الرأی — بیان الرأی — عرض الرأی *P.* رأی دادن *T.* رأی ویرمک — رأی ایتمک || Quand on eut opiné sur cette affaire بو خصوصده بیان رأی اولندقده Ceux qui opinèrent les premiers اوّل باوّل رأی ایدنلر Il ne voulut pas opiner رأی ایتمک استمدی — اعطای رأیدن امتناع ایلدی Il a bien opiné یوللو — مقروناً بالصواب اعطای رأی ایلدی Il a opiné longuement علی وجه التفصیل بیان رأی ایتدی Il y eut trois juges qui opinèrent à la mort قاضیلرک اوچی قتله رأی ایتمشلر در رأی ایتمشدر

On dit, Opiner du bonnet, pour dire, être de l'avis des autres *T.* قاوق صاللمق

OPINIÂTRE. Obstiné, qui est fortement attaché à son opinion *A.* عنید pl. عندة — معند — مصرّ علی رأیه — لجاج *P.* ژکاره — ستیهشکار — لجاج پیشه — اونکو *T.* عنادجی || Il est trop opiniâtre بغایت عنید ولجاجدر Il ne faut pas être opiniâtre sur cela بو بابده عناد ایتمک روا دکلدر — Figur. || Un

combat opiniâtre لجاجکارانه کشمکش ـ محاربهٔ بالمعانده Un mal opiniâtre معنّدلک ایله اوغراش ـ جنک وجدال مصرّ بر علت

OPINIÂTREMENT. Avec opiniâtreté *A.* بالتعنّد ـ باللجّ والعناد ـ *P.* بالاصرار *T.* اونکولک مصرّانه ـ لجاجکارانه ـ ستیهشکارانه || Il soutient opiniâtrement cette erreur بو امر معنّدلک ایله ـ ایله باطلی کمال لجّ وعناد ایله تأیید قیدنده در Il n'avait que cinq cent hommes avec lui, et il soutint opiniâtrement le combat contre deux mille hommes معیّتنده موجود اولان عسکر انجق بشیوز نفردن عبارت ایکن ایکیبیک نفردشمن عسکرینه باللجّ والعناد مقاومت ایلدی

OPINIÂTRER. Rendre opiniâtre *A.* تعنید *P.* عناد کسی || عناده دوشورمک *T.* کسرا در عناد انداختن ـ انگیختن N'opiniâtrez pas cet enfant بو چوجوغی عناده دوشورمه

S'OPINIÂTRER. S'obstiner *A.* تعنّد ـ استشراء ـ اصرار *P.* لجاج نمودن ـ استیهیدن *T.* اونکولک ـ عناد ایتمک || عنادجیلک کوسترمک ـ ایتمک Ne vous opiniâtrez pas à cela بو بابده عناد ایتمه S'opiniâtrer à défendre une mauvaise place, à soutenir une erreur, une mauvaise cause بر ضعیف قلعه‌نک محافظه‌سنده وبر امر باطلک تأییدینده وبر نا حق دعوانک ترویجنده اظهار اصرار وعناد ایتمک Il s'y est opiniâtré بو بابده عناده دوشدی ـ بوکا عناد ایتدی

OPINIÂTRETÉ. Obsination *A.* لجاجة ـ لجاج ـ معاندة ـ عناد ـ معنّدلک ـ اونکولک *T.* لجاج ـ ستیهش *P.* اصرار || عنادجیلک Extrême, furieuse opiniâtreté عناد مفرط ومعاندهٔ مجنونانه

OPINION. Avis de celui qui opine sur quelque affaire *A.* رأی pl. آرا *P.* اندیشه || Aller aux opinions اصحاب شورانک بیان رأیلرینی تحصیله مبادرت ایتمک Recueillir les opinions اولنان رأیلری یکان یکان جمع ایتمک Il y avait trois opinions اول بابده اوچ کونه رأی وار ایدی Les opinions sont partagées آرای اصحاب مجلس ایکی شق اولدرق مختلفدر Il a été de l'opinion d'un tel فلانک رأینده ایدی Il appuya son opinion de plusieurs autorités, de plusieurs exemples رأینی اشهادات عدیده وامثال کثیره ایله تأیید ایلدی

Il signifie aussi, sentiment *A.* اعتقاد pl. اعتقادات || C'est votre opinion, ce n'est pas la mienne بو سنک اعتقادکدر Je ne suis pas de cette opinion بو اعتقادده بنمکی بویله دکلدر

Opinion ancienne, nouvelle اعتقاد قدیم واعتقاد جدید دکلم احتمال غالبه مقارن بر اعتقاد probable ونو پیدا Suivre une opinion تبعیت ایتمک ـ برکونه اعتقاده ذاهب اولمق soutenir بر اعتقادک تأیید واثباتنه بذل سعی ایتمک Personne n'a adopté cette opinion بو اعتقاد هیچ برکمسنه‌نک کمسنه طرفندن ـ یانده شایان قبول واعتبار عدّ اولنمامشدر بو یالکز مقبول ومعتبر طوتلمامشدر Cette opinion n'est qu'à vous سکا مخصوص بر اعتقاددر ـ سنک اعتقادکدر L'opinion commune اعتقاد عامّه Cette opinion est erronée, est hérétique et fausse خطایه مقارن ورفضی متضمّن بر اعتقاد باطلدر ـ بو اعتقاد زایغ وباطل ورفض وبدعتی مشتملدر L'opinion publique, générale اعتقاد جمهور ناس ـ اعتقاد ناس ـ خلقک اعتقادی

Et jugement qu'on porte d'une personne ou d'une chose *A.* ظنّ pl. ظنون ـ اعتقاد *P.* شکالش ـ سکال ـ پندار *T.* صانی || Il a bonne opinion de lui-même نفسی حقنده حسن ظنّی غالبدر J'ai une grande opinion de cet homme بو آدمک حقنده حقنده ظنّ واعتقادم اعلای ـ زیاده‌سیله حسن ظنّم وار در مراتب اعتبارده در Quelle opinion avez-vous de cette affaire? بو خصوصده ظنّ واعتقادک ندر J'ai mauvaise opinion de sa maladie علّتنه دائر ظنّ واعتقادم نا خوشدر J'ai opinion que telle chose arrivera ظنّمه کوره بو شئ ظهور ایده‌جکدر ـ On dit, C'est une affaire d'opinion, pour dire, c'est une chose sur laquelle chacun peut penser comme il lui plaît اعتقاده اعتقاده باغلو بر مادّه در ـ منوط اموردندر

On dit, C'est une opinion, pour dire, c'est une assertion qui n'est pas sûre ظنّیات قبیلندندر ـ بر امر ظنّیدر

On dit, J'ai opinion d'un tel, pour dire, j'en augure bien فلانک حقنده خیر مأمول ایده‌رم Et je n'ai pas opinion du succès de cet ouvrage, pour dire, je n'en espère pas le succès بو ایشک حسن نتیجه‌سنی مأمول ایتمم

OPIUM. Suc de pavot *A.* لبن الخشخاش ـ افیون *P.* اپیون ـ *T.* آفیون || L'excès de l'opium est dangereux افیونک افراط ایله استعمالی موجب خطر در

OPOBALSAMUM. Gomme qu'on retire du balsamier de la Mecque *A.* صمغ البلسان *P.* زنج بلسان *T.* بلسنک صمغی

OPPORTUN. Qui est à propos *A.* موافق ـ اوفق ـ مناسب *P.* چسپان ـ چسپانتر بن *T.* اویغون || Dans un انسب

temps plus opportun بر وقت انسب واوفقده L'occasion est opportune وقت وحال انسب واوفقدر ـ فرصت موافقدر

OPPORTUNITÉ. Qualité de ce qui est opportun *A.* موافقت ـ مناسبت *P.* چسپانی ـ سازکاری *T.* اویغونلق || Opportunité de la circonstance فرصتک ـ وقت وحالک موافقتی du lieu محلک موافقتی ـ Il se prend aussi absolument pour Occasion favorable *A.* فرصت موافق ـ فرصت مناسب ـ وقت مساعد *P.* دم انسب وچسپان *T.* مساعده لو وقت || Il a su se prévaloir de l'opportunité وقت مساعددن اغتنامک مساعدهٔ وقتدن انتفاع ایده بیلدی ـ طریقنی بیلدی

OPPOSANT. T. de Jurisp. Qui s'oppose à l'exécution de quelque acte *A.* معارض pl. معارضین *P.* ستیزندِه *T.* قارشو طوران || Il s'est rendu opposant à l'exécution de cet arrêt بو حکمک اجراسی خصوصنده معارض اولدی Il a été reçu opposant معارض اولمق اوزره حضور شرعده بولنمسی تجویز اولندی Il y a un nouvel opposant اول بابده معارض جدید ظهور ایلدی Il y a eu plusieurs opposants à cette délibération بو مباحثده متعدد معارضلر وار ایدی

OPPOSER. Placer une chose de manière qu'elle fasse obstacle à une autre *A.* اعتراض ـ ایجاب التصدد *P.* سد راه کردن *T.* حواله قلمق ـ اوکه چکمک || Opposer une digue à l'impétuosité de la mer, des flots امواج دریانک هجوم واقتحامنه معترض اولمق اوزره بر سد قوی چکمک Opposer une batterie à une autre بر طوب صره سنک اوکنه آخر بر طوب صره سنی چکمک

Il se dit aussi des personnes *A.* مقابلة ـ وضع ـ مقابلةً وضع *P.* در پیش نهادن ـ فا داشتن *T.* مقابل ـ قارشو قویمق ـ قارشولرنده قویمق || On leur opposa des troupes fraîches قارشولرنده تازه عسکر وضع اولندی Il lui opposa un dangereux adversaire مقابلنده تهلکه لو بر خصم وضع اولندی ـ Il se dit aussi figur. || Vous mettez en avant que ... mais à cela je vous oppose ... در میان ایلدیککز کلامه شو وجهله مقابله ایدرمکه Il opposa de fortes raisons à tout ce qu'on lui avait dit کندویه سویلنان کلاملرک مجموعنه دلایل قویه ایله مقابله ایلدی Opposer une puissante recommandation à une autre عرض اولنان شفاعت قویه یه آخر بر شفاعت قویه ایله مقابله ایتمک Opposer l'autorité d'Aristote à celle de Platon ارسطونک کلامنی حجت اتخاذیله افلاطون کلامنه مقابله ایتمک ـ مقابل قویمق

Il signifie aussi, mettre une chose vis-à-vis d'une autre *A.* متقابلاً وضع ـ وضع فی المحاذاة ـ متحاذیاً وضع ـ متناظراً ـ متواجهاً وضع *P.* رو برو کردن *T.* قارشولمق ـ قارشولقلی قویمق || Opposer une porte feinte à la porte d'entrée مدخل بیت اولان قپویه متقابل ومتحاذی اولدرق بر ساخته قپو یاپمق Opposer dans un tableau des bruns aux clairs بر تصویرک قویولی الوانی آچیقلی الوانی متقابلاً ومتناظراً رسم ایتمک

Et mettre en comparaison, en parallèle *A.* مقایسة ـ معادلة ـ موازنة *P.* همبرابر کردن ـ همسنج ساختن *T.* دنک ایتمک || Quel orateur avons-nous qu'on puisse opposer à Cicéron? زمانه واعظلری ایچنده فلان واعظه معادل وموازن اولهجق کیم وار در Il y a peu de statues modernes qu'on puisse opposer aux statues antiques استادان متاخرینک یاپدقلری اصنامدن عمل متقدمین اولان اصنامه معادل اولهجق اقل قلیل مقیس اولهجق ـ اصنام وار در

S'OPPOSER. Se rendre contraire *A.* مخالفة ـ اظهار الضدیة *P.* خلافگیری نمودن ـ نا سازکاری نمودن ـ برمخیدن *T.* قارشو طورمق ـ ضد کلمک ـ ضدلک کوسترمک || Il s'est toujours opposé à mes desseins مقاصد ومنویاتمه دائما مخالفت ایلدی La fortune s'oppose à toutes mes entreprises فلک نا سازکار کافهٔ امورمه اظهار ضدیت ایدر

Et en termes de Jurisp., Former une opposition *A.* معارضة *P.* ستیزکاری کردن *T.* قارشو طورمق || S'opposer à l'exécution d'un arrêt برحکمک تنفیذ واجراسنه معارضه ایتمک ـ تنفیذ واجراسی بابنده معارض اولمق

OPPOSÉ. *A.* معترض *P.* سد راه شده *T.* اوکه چکلمش *A.* متحاذی ـ *A.* قارشو قونمش *T.* در پیش نهاده *P.* متقابل ـ متواجه ـ متناظر *P.* رو برو آمده ـ مقابل آمده *T.* قارشو ـ قارشو کلمش ـ قارشولقلی || Deux armées opposées l'une à l'autre بری برینه متقابل ایکی اردو Deux rivages opposés یکدیگره متناظر ایکی ساحل

Il est aussi adjectif, et signifie, contraire, de différente nature *A.* ضد ـ متضاد ـ مخالف ـ متخالف ـ متناقض *P.* نا برابر *T.* اویغونسز || Ce sont deux humeurs directement opposées بو ایکی کشینک یکدیگره کمالیله مخالف ایکی مزاجدر مزاجی بری برلرینه کلیاً متناقض ومتخالفدر Ils sont tou-

jours opposés l'un à l'autre دائما بری برلرینه ضدّ ومخالفدرلر Leurs intérêts sont tout-à-fait opposés اغراض ومصالحلری بسبتون متخالف ومتناقضدر Ils ont des sentimens fort opposés là-dessus بو بابده مذاهب واعتقادلری بغایت متناقضدر Les opinions de ces deux hommes-là sont toujours opposées بو ایکی کشینک رأیلری هر حالده بری برلرینه متخالفدر

En Didactique, Opposé, se dit d'un terme relatif ou contraire à un autre terme *A.* نقیض || Le mot de Fils, qui est relatif, est opposé à celui de Père, et le terme de Chaud est opposé à celui de Froid لفظ ابن لفظ ابک نقیضیدر ولفظ حرّ لفظ بردک نقیضیدر

On dit au substantif, en parlant d'une propositiou qui est directement contraire à une autre, que c'en est justement l'opposé نقیضیدر — Et en parlant d'un homme qui est d'un caractère tout différent d'un autre, on dit, Cet homme est tout l'opposé d'un tel autre بو آدم فلان آدمک کلیّاً نقیضیدر || Ce fils est en tout l'opposé de son père بو ولد کافّهٔ اموردە پدرینک نقیضیدر

OPPOSITE. Ce qui est opposé *A.* ضدّ pl. اضداد — خلاف — نقیض pl. نقایض || Ce caractère est l'opposite de l'autre بو مزاج فلان مزاجک نقیضیدر Ce que vous soutenez aujourd'hui, est absolument l'opposite de ce que vous disiez hier بو کونکی کون تأییدی قیدندە اولدیغک مادە دونکی کون خلافیدر — دیدیککک کلامک تماماً ضدیدر

À L'OPPOSITE. Vis-à-vis *A.* متقابلاً — متحاذیاً — متناظراً — متناوحاً — متواجهاً *P.* رو برو *T.* قارشودە — قارشو بقارشو || Leurs maisons sont situées à l'opposite l'une de l'autre خانەلری بری برلرینه متقابلاً کائندر Ce château est sur la hauteur, et à l'opposite est un grand bois بو قوناق بر محلّ مرتفعدە قارشوسندە — واقع اولوب محاذاتندە بر کبیر اورمان واردر

OPPOSITION. Empêchement, obstacle *A.* ممانعة — مانع — مزاحم *P.* سدّ راه — خشکاب *T.* کیرو طوردەجک شی || Opposition formelle رسماً ممانعت Je n'y mettrai aucune opposition بو بابدە بر بوجه من الوجوه مانع — وجهله ممانعت ایدەجکم یوقدر طرفمدن Vous n'aurez aucune opposition de ma part اولەجغم یوقدر بر درلو ممانعت اولەجغی یوقدر Cela éprouvera de l'opposition بو خصوصک اجراسندە مانع ومزاحم ظهور ایدەجکی درکاردر

En termes de Jurisp. Il se dit d'un acte par lequel on met empêchement à quelque chose *A.* معارضة *P.* ستیزکاری *T.* قارشو طورمه || Faire opposition à un scellé, à un inventaire, à une vente امر تمهیرە وصاتلمسی ترتیب اولنمش مالک دفتری مبادرتنە وبر شیئک فروختی خصوصنە معارض اولمق

En termes d'Astronomie, il se dit d'une planète qui est à cent quatre-vingts degrés d'une autre planète *A.* تقابل || Les éclipses de lune ne se font que quand la lune est en opposition avec le soleil خسوف قمر شمس ایله تقابلی حالندە واقع اولور

En Rhétorique, Il se dit d'une figure par laquelle on réunit deux idées qui contrastent *A.* صنعة الامتناع التقابلی comme dans ces phrases, Une folle sagesse مجنونانە بر درایت Poltron courageux غیرتلو قورقق — جبان قویّ القلب

OPPOSITION, signifie aussi, contrariété *A.* اختلاف — ضدّیت *P.* خلافگیری — نا سازکاری *T.* ضدلک || Il y a eu toujours de l'opposition entre ces personnes بو آدملرک بینندە دائمی اختلاف وضدّیت وار ایدی Ces deux savants sont toujours en opposition بو ایکی هنرمندانک بینندە دائما ضدّیت واردر Opposition d'humeurs, de sentimens ضدّیت امزجە وطباع واختلاف مذاهب وافکار C'est un homme qui a de l'opposition à tout ce que les autres veulent سائرلرک کافّهٔ مرادلرینه اظهار ضدّیت ایدر بر آدمدر

On appelle L'opposition, ou le parti de l'opposition, la partie d'une assemblée politique qui contrarie habituellement l'opinion de la partie dominante *A.* طرف المعارضین — طرف المخالفین *P.* طرف خلافگیران *T.* مخالف طرف || L'opposition l'emporta مخالفین طرفی غالب کلدی fut la plus forte طرف مخالفین اقوا ایدی n'osa souffler معارضین شقّ شفه بیله جسارت ایدەمدی s'affaiblit chaque jour جانب مخالفین کلّ یوم کسب ضعف وقلت ایتمکدە در

OPPRESSER, Presser fortement, nuire à la liberté de la respiration *A.* ایراث الثقلة — ایراث الزحمة *P.* گرانی آوردن *T.* صیقندی ویرمک — بصقلق کتورمک || Je sens quelque chose qui m'oppresse, et qui m'ôte la respiration نفسمی قطع ایدر بر نوع ثقلت حسّ ایدەرم Je me sens tout oppressé نفسمدە کلّی بر ثقلت وزحمت حسّ ایدەرم Avoir la poitrine oppressée صدر بصقلغنە اوغرامق — صدرە زحمت اولمق

OPPRESSEUR. Celui qui opprime *A.* جایر pl. جورة ـ ظالم ـ *P.* جفاكار ـ ستمكار ـ غدّار *T.* ظلم ایدیجی || Il est regardé comme l'oppresseur du peuple عباد اللهه جور وجفا ایله معروفدر

OPPRESSION. État de ce qui est oppressé *A.* ثقلت ـ زحمت *P.* گرانی *T.* صیقندی ـ بصقلق || Oppression de poitrine كوكس صیقندیسی ـ كوكس بصقلغی ـ زحمت صدر

Il se dit aussi de l'action d'opprimer, et de l'état de ce qui est opprimé *A.* جور ـ جفا ـ ظلم ـ غدر ـ عُدوّ *P.* ستم ـ جفاكاری ـ ستمدیدگی *A.* حال المغدوریّة *T.* ظلمكارلق ـ غدّارلق ـ مغدورلق حالی *T.* || Jamais on ne poussa l'oppression plus loin جور وستم وقتاً من الاوقات بو رتبدلره قدر واردیغی یوقدر Le peuple est dans une grande oppression عباد الله حال خلق غایت مرتبده پایمال جور ـ كمال مغدوریتده در وستمدر

OPPRIMER. Accabler par violence, par autorité *A.* تعدّی ـ پامال ـ ستمیدن *P.* ایقاع الجور والظلم ـ ایقاع الجور والجفا ایاق آلتنده ـ ظلمكارلق ایتمك *T.* جور وستم كردن اقویا || Les puissans oppriment ordinairement les faibles جیكنمك وزورمندان عادتا ضعفایی پامال جور وتعدّی ایده كلمشلردر Un prince qui n'opprime point ses sujets رعایاسنه اصلا جور وتعدّی ایتمز بر پادشاه Dieu punit les princes qui oppriment leurs peuples رعیتی پایمال جور وجفا ایدن ملوك وسلاطین مظهر نقمت جناب ربّ العالمین اولو كلدكلری دركاردر

OPPRIMÉ. *A.* مظلوم ـ مظهر الجور والجفا ـ مغدور ـ مجفوّ *P.* ستمدیده ـ جفا كشیده ـ پایمال جور وستم *T.* مغدورلغه ایاق آلتنده جیكنمش ـ اوغرامش

OPPROBRE. Ignominie, honte, affront *A.* خزی ـ خزایة ـ عار *P.* خجالت ـ رسوایی ـ سیهرویی ـ ننگ ـ شرمساری *T.* جارسلق ـ رسوایلق || Grand opprobre عار عظیم éternel خزیٔ ابدی Souffrir, endurer un opprobre مظهر عار وخجالت اولمق Il est couvert d'opprobre غریق بحر عار وخجالتدر Cet homme est l'opprobre de sa maison, de sa nation, du genre humain بو آدم كندو خاندانڭ وملتنڭ وبنی نوع آدمڭ سبب عار وخجالتیدر

OPSIGONE. T. Didactique. Il se dit de ce qui est produit dans un temps postérieur *A.* متأخّر الظهور *P* پسرس *T.* صكره‌دن كلان ـ صكره‌دن یتشمش || Les dents molaires s'appellent opsigones آزی دیشلری اسنان متأخّر الظهور تعبیر اولنور

OPTATIF. T. de Gram. On appelle ainsi dans certaines langues, un mode qui marque le désir *A.* صیغة التمنّی

OPTER. Choisir entre deux ou plusieurs choses *A.* اختیار ـ احد الشقّین ـ اختیار احد الطرفین ـ اختیار *P.* گزیدن *P.* یكی از دو گزیدن *T.* ایكی شیئڭ ـ سچمك ـ اورندلمك بریسنی سچمك || De ces deux charges, il a opté pour celle qui lui était la plus convenable عرض اولنان ایكی منصبدن ایشنه ال ویرنی اختیار ایلدی Ce prêtre a une cure et un canonicat, il ne peut pas posséder les deux bénéfices, il faut qu'il opte بوراهبڭ عهده‌سنده محلّه اماملیله فلان خدمت وار در انجق زعامتینڭ شخص واحده اجتماعی جائز اولمدیغنه نظراً ایكیسندن بریسنی اختیار ایتملو در Il a été ordonné qu'il opterait dans six mois احد شقّینڭ اختیاری ایچون كندویه التی آی مهلت ویرلدی Voulez-vous cette charge, ou ne la voulez-vous pas? optez بو منصبه رغبتڭ وارمی یوقمی احد طرفینی اختیار ایله

OPTICIEN. Celui qui sait, qui enseigne l'optique *A.* عالم العلم البصر || Habile opticien علم بصره ماهر

OPTION. Action, faculté d'opter *A.* خیار V. aussi Opter || Cela est à votre option *A.* الخیار فی یدك *T.* بو مادّه بوشیٔ سنڭ اختیاركه منوطدر n'est pas à votre option سنڭ اختیاركه منوط اولان موادّدن دكلدر Je laisse cela à votre option بونی سنڭ رأی واختیاركه حواله ایده‌رم Je vous donne l'option de ces deux choses-là بو ایكی شیلرڭ بیننده احد ـ بریسنڭ انتخاب واختیارینی سكا ترك ایده‌رم Il a fait son option dans le temps prescrit شقّینڭ اختیاری خصوصنده طرفمدن مأذون ومرخّصسكڭ ویریلان مهلتڭ حلولنده احد شقّینڭ اختیارینه قرار ویرمشدر

OPTIQUE. La science de la vision des objets *A.* علم البصر || C'est un effet, un secret d'optique de faire paraître proche ce qui est éloigné مسافهٔ بعیده‌ده موجود صورڭ نظارتنی تقریب ایتمك علم بصرڭ بر اثری وبر نوع سرّیدر

Il se prend aussi dans le sens de Perspective, pour signifier, les apparences des objets vus dans l'éloignement *A.* نظارت *P.* بینش *T.* كورونش || Les illusions de l'optique احوال غرّتمال نظارت

OPTIQUE, adj. Qui concerne la vue *A.* عینی ـ بصری *P.* چشمی *T.* كوزڭ || Le nerf optique عصب عین ـ كوزڭ

غرت بصر سكيرى Illusion optique

Pris substantivement, il se dit pour Spectacle optique *A.* غاية الغاية *P.* منظرة *T.* تماشا سيران || Une très-belle optique بر تماشاى دلارا ـ لطيف بر تماشا

OPULEMMENT. Avec opulence *A.* بسعة ـ بالثروة واليسار ـ بغزارة المال ـ غانيًا وراخيًا ـ بالغناء والرخا ـ العيش *P.* با مال ـ زنكينلك ايله *T.* مالدارانه ـ توانگرانه ـ فراخدستى بالغناء || Il vit opulemment فرخ وفخور اولدرق ـ بوللغى ايله والرخا تعيش ايدر

OPULENCE. Grande richesse, abondance de biens *A.* غناء ـ غزارة المال ـ رخا ـ وسعة العيش ـ ثروت *P.* توانگرى ـ فراخدستى *T.* زنكينلك ـ مال بوللغى ـ فراوانىٔ مال ـ مالدارلق || Grande opulence ثروت عظيمه L'opulence de ce pays-là اول مملكتده اولان غزارت مال Vivre dans l'opulence وسعت عيش ايله كچنمك Il y a dans cette maison un grand air d'opulence بو قوناقده غنا وثروت عظيمه آثارى نمایاندر

OPULENT. Très-riche *A.* غنى pl. اغنياء ـ عريض البطان ـ رحب العطن ـ صاحب الثروة ـ متموّل ـ راخى *P.* توانگر *T.* زنكين ـ باى ـ مالدار ـ مالى چوق || Le commerce rend les villes opulentes امر تجارت مايهٔ ثروت ممالك وبلداندر C'est une maison opulente متموّل ـ رحب العطن بر خانداندر بر خانداندر

OPUSCULE. Petit ouvrage en matière de science *A.* مجلّة

OR. Particule dont on se sert, pour lier un discours à un autre *A.* فـ *P.* وچونكه *T.* بو صورتده

OR. Métal jaune, le plus précieux de tous *A.* ذهب *P.* زر *T.* آلتون || Bon or *A.* ذهب جيّد faux *A.* ذهب كاذب ـ ذهب خالص ـ ابريز pur *A.* ساخته آلتون *T.* زر ساخته *P.* ذهب اعلا آلتون bas *A.* خالص آلتون fin زر صاف *T.* زر صاف *P.* مجار آلتونى de ducat آلچق آلتون *T.* زر كمايه *P.* خسيس à vingt-quatre carats يكرمى درت قيراطده آلتون Paillettes d'or آلتون پافتهلر Sable d'or *A.* رمل الذهب *P.* ريگ زر آلتون توزى *T.* غبار الذهب Poudre d'or *A.* آلتون قومى *T.* Mine d'or آلتون معدنى monnaie آلتون سكه Épurer l'or تصفيهٔ اذابهٔ آلتونى قال ايتمك ـ ذهب ايتمك Fondre de l'or *A.* دق ذهب battre *A.* آلتونى ارتمك *T.* زر گداختن *P.* ذهب آلتون آلتون دوكمك *T.* زر كوپيدن *P.* Affineur d'or آلتون

سبيكه آلتون Or en lingot صرمه كش tireur قالجيبيسى mis en oeuvre *A.* ذهب معمول *P.* زر پرداخته *T.* ايشلنمش صونق Or mat اوزرنده مينا ايشلنمش آلتون émaillé آلتون صوم آلتون ـ ذهب مصمت massif Écriture en lettres d'or آلتون ايله يازلمش يازو ـ حروف مذهّبه ايله محرّر خط Cela se vend au poids de l'or بو متاع آلتون اغرلغنه صاتيلور Filets d'or آلتون تلى ـ صرمه تلى ـ رشتهٔ زر Chaîne d'or *A.* سلسلة الذهب *P.* زنجير زرين *T.* آلتون زنجير

Il signifie aussi, monnaie d'or *A.* دينار pl. دنانير *P.* دينار *T.* آلتون || Il cherche de l'or pour porter en voyage يولده المق ايچون آلتون آرهمقده در Demander de l'or pour de l'argent blanc آق اقچه ايله تبديل ايتمكه آلتون آرامق

Il signifie figur., richesses *A.* درهم ودينار *P.* زر وسيم *T.* مال ـ اقچه || L'or supplée souvent au mérite et à la beauté غالب حالده درهم ودينار هنره وحسن وجماله بدل اولور

On dit, Je ne ferai cela ni pour or ni pour argent, pas pour tout l'or du monde سيم وزر ايچون بلكه دنيانك جميع مالنى ويرسهلر بونى ايتمك احتمالم يوقدر

On dit figur., qu'un effet, un billet, une promesse est de l'or en barre, pour dire, que cela est aussi sûr que de l'argent comptant نقد اقچه كبيدر

On dit aussi figur., un homme dit d'or, parle d'or, pour dire, qu'il dit ce qu'il y a de mieux à dire dans la circonstance لسانى ـ آغزندن چيقان كلامك هر برى بر درّ يكتا در لؤلؤ افشاندر

Or, se dit aussi de ce fil d'argent doré dont sont faits les galons, rubans, etc. *A.* خيط الفضة المذهّب *P.* رشتهٔ سيم *T.* مطلا آلتون سورلمش كمش تلى ـ صارى غلابدان || Broderie d'or صارى غلابدان ايله ايشلنمش سوزنى galon صارى غلابدان شريد ـ On dit aussi dans ce sens, On a défendu l'or et l'argent, c'est-à-dire, les étoffes, les dentelles, etc. tissues de ce fil مطلا ـ تللى قماشلرى يساق ايتديلر اثوابى

ORACLE. Réponse d'une divinité *A.* جواب صادر عن هاتف الغيب || Les oracles étaient ordinairement ambigus زمان جاهليتده هاتف غيبدن صادر اولان جوابلر عادتا مشكوك ومبهم ايدى Expliquer les oracles زمان جاهليتده هاتف غيبدن صدور ايدن جوابلرك معناسنى شرح

وتعبير ايتمك

Il se dit aussi de la divinité même qui rendait des oracles A. هاتف الغيب || Consulter l'oracle هاتف غيبدن استخبار Aller à l'oracle هاتف غيبه مراجعت ايتمك رأى ايتمك L'oracle est muet هاتف غيب صامت وساكتدر L'oracle avait prédit هاتف غيب مقدّم خبر ويرمشيدى

Il se dit figur. des décisions données par des personnes d'autorité ou de savoir A. حديث كانّ آية بيّنة pl. احاديث اقوال وكلماتى || كانّ آيات بيّنات Ses discours sont des oracles آيات بيّنات منزلهسنده در Les réponses des grands princes sont des oracles ملوك عظامدن صدور ايدن جوابلر آيات بيّنات مثابهسنده در Les aphorismes d'Hipocrate sont des oracles dans la Médecine احاديث حكيم بقراط فنّ طبابتده آيات بيّنات قبيلندندر

Et des vérités, énoncées dans l'Écriture-Sainte, ou déclarées par l'Église A. حديث شريف pl. احاديث شريفة || Les oracles de la Sainte-Écriture كتاب اللهده مندرج اولان احاديث شريفه des prophètes احاديث انبياى عظام

ORAGE. Violente agitation de l'air, accompagnée de pluie et de tonnerre A. هلّابة - هلّاب P. گردباد - تندباد T. بوره - كسكين بوره || Grand orage تندباد شديد - قاصرغه - صاغانق Il s'éleva un orage بر هلّابهٔ عظيمه ظهور ايلدى - بر بوره قالقدى Savons-nous avant que l'orage vienne بورهنك ظهورندن اوّل ساحل سلامته وصولك چارهسنه بقهلم Nous avons essuyé un grand orage عظيم بر بورهيه اوغرادق - بر تندباد شديده دوچار اولدق l'orage passera bientôt ظهور ايدن صاغانق قريباً مندفع اولهجغى دركار در Un orage mêlé d'éclairs et de tonnerre رعد وبرق ايله مخلوط اول هلّابهٔ شديد L'orage a crevé sur cette contrée بر بوره شديده بو مملكت اوزرينه اقتحام ايتمشدر

Il se dit figur., des malheurs qui surviennent tout à coup || Il a détourné l'orage par sa prudence گردباد بلايى اعمال حسن تدبير ايدهرك صرف ايتدردى Il a dissipé l'orage گردباد بلانك دفعنه موفق اولدى

Il se dit aussi, des reproches et des emportemens que l'on essuye de la part de ses supérieurs A. تهدّم pl. تهدّمات P. سرزنش T. آلابنده || Votre père est fort en colère, vous allez essuyer un grand orage پدرك غايت مرتبهده غضبه كلديكندن عظيم بر آلابندهيه دوچار اولهجغك دركار در

ORAGEUX. Qui cause de l'orage A. مهيّج الهلّابة P. تندباد خيز T. بورهلو || Vent orageux بورهلو روزكار - On dit aussi, Temps orageux, saison orageuse A. موسم - وقت كثير الهلّاب P. هنگام تندباد T. بوره موسمى - Il signifie aussi, sujet aux orages A. كثير الهلّاب P. پر تند باد T. بورهسى چوق

Figur. Ce qui est sujet aux troubles, à l'agitation A. كثير الاضطراب - كثير الاختلال P. پر آشوب T. دغدغهلو || Mener une vie orageuse عيش پر آشوب واختلال ايله كچنمك La nuit de ce malade a été orageuse بو مريضك كيجهسى پر آشوب واضطراب ايدى

ORAISON. Discours, assemblage de mots qui forment un sens complet A. كلام - مقالة || Combien y a-t-il de parties d'oraison? اجزاى كلام نقدر در

Et discours préparé avec art, pour être prononcé en public A. خطبة pl. خطب - خطابة || L'exorde est une des parties de l'oraison مقدّمه خطابهنك بر جزئيدر Oraison funèbre خطابهٔ ندبه اميز - خطابهٔ مرثيه

ORAISON. Prière adressée à Dieu ou aux saints A. صلات pl. صلوات - مناجات || Oraison vocale صلات شفهيّه - صلات شفاهاً Oraison mentale صلات وجدانيّه - مراقبة L'oraison de la messe صلات قدّاس شريف

ORAL. Qui passe de bouche en bouche A. منقول بعنعنة - مرويّ نقلاً عن نقلٍ - الرواة P. از زبان بزبان نقل كرده T. آغزدن آغزه كچدرك سويلنان Il ne se dit qu'en ces phrases: Loi orale نقلاً عن نقلٍ مروى اولان قانون Tradition orale عنعنهٔ روات ايله منقول اولهرق شهرتيافته اولنمش كلام

ORANGE. Fruit de l'oranger A. نارنج P. نارنگ T. پورتقال || Orange douce طاتلو پورتقال - نارنگ شيرين - نارنج حلو Orange confite پورتقال ريچالى Orange de Malte مالطه پورتقالى Du jus d'orange پورتقال صويى De la pelure, de l'écorce d'orange پورتقال قبوغى - قشر نارنج - Il y a des oranges amères qu'on appelle Bigarades. V. ce mot.

ORANGÉ. Qui est de couleur d'orange A. نارنجىّ اللون P. نارنگى T. پورتقالى - پورتقال رنكنده || Velours orangé پورتقالى قطيفه

ORANGEADE. Sorte de boisson qui se fait avec du jus d'orange *A.* پورتقال شربتی *T.* خوشاب نارنگ *P.* مشروب نارنجی

ORANGEAT. Espèce de confiture faite de morceaux d'écorce d'orange *A.* قشارة النارنج السكری *P.* پوستپارهٔ نارنگ *T.* پورتقال قبوغی شکرلمه‌سی شکرناک

ORANGER. Arbre toujours vert qui porte des oranges *A.* شجر النارنج *P.* درخت نارنگ *T.* پورتقال آغاجی || Greffer des orangers پورتقال آغاجلرینه آشی اورمق - آغاجلره پورتقال آشی اورمق

ORANGERIE. Bâtiment qui sert en hiver à préserver du froid les orangers *A.* حظیرة الاشجار النارنج *P.* نارنگخانه *T.* لیمونلق

ORATEUR. Celui qui prononce des harangues *A.* خطیب pl. خطباء || Orateur éloquent خطیب فصیح البیان véhément خطیب شدید النفس

ORATOIRE. Appartenant à l'orateur *A.* مختص - خطیبی || Art oratoire فنّ خطابت Figure oratoire صنعت بالخطابة style مقالهٔ خطابت اسلوب discours بیانیهٔ خطابت سبک خطیبی

ORATOIRE. Petite pièce qui, dans une maison, est destinée à la prière *A.* بیت الصلاة *P.* نمازگاه *T.* نماز اوطه‌سی - نماز یری || Il a fait un oratoire dans sa maison خانه‌سنده بر نمازگاه بنا ایتدردی

ORATOIREMENT. D'une manière oratoire *A.* علی طریق الخطابة || C'est parler oratoirement علی طریق الخطابة کلام سویلمکدر

ORBE. T. d'Astron. L'espace que parcourt une planète dans toute l'étendue de son cours *A.* دورة - دور *P.* راه *T.* یول || L'orbe de Vénus دورهٔ زهره — On appelle Le grand orbe de la terre, le chemin que la terre fait tous les ans autour du soleil ارضک دورهٔ کبیره‌سی

Il se dit en Poésie pour Globe *A.* کرة

ORBICULAIRE. Qui est rond, qui va en rond *A.* دوری - مستدیر *P.* گرد رو - لنبه *T.* دکرمی - یوارلق || Figure orbiculaire شکل مستدیر mouvement حرکت دوریّه

ORBICULAIREMENT. En rond *A.* علی وجه التدویر - مستدیراً *P.* گردا گرد *T.* دکرمی اولەرق - چب چوره

ORBITE. T. Didactique. La route que décrit une planète par son mouvement *A.* مدار || L'orbite de Jupiter مدار مشتری de Saturne مدار زحل

En Anatomie. Orbite de l'oeil, c'est la cavité dans laquelle l'oeil est placée *A.* محجر العین - نقرة العین - وقبة العین *P.* خانهٔ چشم *T.* کوز اویوسی

ORCANÈTE. Espèce de buglose qui donne une teinture rouge *A.* رجل الحمامة - کحلاء - خس الحمار - شنجار - انجسا *P.* شنگار *T.* هواجوا - اشک مارولی - اکلک

ORCHESTRE. Lieu où se tiennent ceux qui jouent des instrumens à un spectacle *A.* مقام المطربین *P.* مقام سازندگان *T.* سازنده یری

Il se dit aussi de la réunion de tous les musiciens *A.* جمعیّة المطربین *P.* گروه سازندگان *T.* سازنده طاقمی || Un orchestre bien composé ارباب فنّک گزیده‌لرندن مرکّب سازنده طاقمی

ORCHIS, ou SATYRION. Plante *A.* خصیة الثعلب

ORDINAIRE. Qui arrive ou dont on se sert communément *A.* عادی - معتاد - مألوف *P.* عادت کرده *T.* اوله کلمش || L'état ordinaire des choses احوال عالمک صورت معتادی Le cours ordinaire de la nature طبیعتک مجرای عادیسی L'effet ordinaire de telle cause فلان علتک اثر عادیسی Le sort ordinaire des hommes بنی آدمک قسمت معتاده‌سی C'est sa conduite ordinaire بو در مسلک مألوف ومعتادی Ce sont ses discours ordinaires اقوال مألوفه سندندر C'est sa manière ordinaire طور مألوف ومعتادیدر Le langage ordinaire مألوف ومعتاد اولان لسان

Il signifie aussi, médiocre, vulgaire *A.* هادر pl. هدرة *P.* کمایه - سبکمایه *T.* بیاغی || C'est un homme fort ordinaire بیاغی برعقل Esprit ordinaire پک بیاغی - سبکمایه برآدمدر

ORDINAIRE, subst. Ce qu'on a accoutumé de servir pour le repas *A.* طعام معتاد *P.* بادروز - طعام روزمرّه *T.* هرکونلک || Il a toujours un bon ordinaire دائما طعام روزمرّه‌سی نفیسدر Un petit ordinaire مختصر بر روزمرّه طعامی L'ordinaire de cette auberge n'est pas mauvais بو مسافر خانه‌ده جیقان طعام روزمرّه کم دکلدر

Il se dit aussi de ce qu'on a accoutumé de faire *A.* عادت *P.* آیین *T.* توره || Ne vous en étonnez pas, c'est son ordinaire تعجب ایلمه عادتی بو در - عادت مستمرّه‌سی بو در L'ordinaire de la multitude, c'est de juger des choses par les appa-

rences ظواهر احواله نظراً حكم ايتمك عوامّ ناسك عاديدر C'est l'ordinaire des princes d'en user ainsi بو وجهله حركت ايتمك ملوكك عادتيدر C'est un homme au-dessus de l'ordinaire خارق عاده ـ فوق العاده ـ فوق المعتاد بر آدمدر

Ordinaire, se dit aussi du courrier qui part et qui arrive à certains jours fixes *A.* بريد مرتب ـ بريد عادى *P.* ياميكث ايام مخصوصده مرتب اولان اولاق *T.* مرتب || L'ordinaire de Moscou موسقد شهرندن ايام مخصوصده جيقمدسي مرتب اولان اولاق Je vous écrirai par le premier ordinaire ايام مخصوصده جيقمدسي مرتب اولان اولاق ايله طرفكه بريد مرتب ايله ـ مكتوب يازه‌جغم

Ordinaires. Purgations menstruelles des femmes *A.* ايام المحاض *P.* هنگام حيض *T.* آى باشى ـ عادت وقتى

À l'ordinaire. Suivant la manière accoutumée *A.* حسب العادة ـ حسب المعتاد ـ على ما هو المعتاد *P.* بر معتاد *T.* حقمده حسب المعتاد معامله ايله || Traitez-moi à l'ordinaire عادت اوزره ـ عادتجه

D'ordinaire, Pour l'ordinaire. Le plus souvent *A.* عادتا ـ غالباً ـ اكثريا *P.* در غالب حال *T.* غالب حالده || D'ordinaire il étudie sept heures عادتا سكز ساعت مطالعه‌يه مشغول اولور On se repent d'ordinaire d'avoir trop parlé كثرت كلامدن غالب حالده ـ عادتا پشيمانلق كاور

ORDINAIREMENT. V. D'ordinaire || Cela arrive ordinairement غالب حالده ـ اكثريا ـ عادتا واقع اولور شيلردندر

ORDINAL. On appelle Nombres ordinaux, ceux qui marquent l'ordre des choses *A.* مراتب الاعداد || Premier, dixième sont des nombres ordinaux اوّل وعاشر لفظلرى مراتب اعداددندر

ORDONNANCE. Disposition, arrangement *A.* نظم ـ نظام ـ انتظام ـ ترتيب ـ نسق *P.* سازكارى *T.* دوزن || L'ordonnance d'une bataille جنككك صورت ترتيب وانتظامى d'un poème منظومه‌نكك نسق وترتيبى d'un bâtiment بنانك صورت d'un festin ضيافتك نظامى انتساق وانتظامى Les troupes marchaient en belle ordonnance عسكر حسن ترتيب اوزره يورر ايدى

Il signifie aussi, règlement fait par une autorité *A.* نظام | Ordonnance juste حق وعدله مقارن بر نظام injuste ظلم وغدرى موجب ـ وعدله مغاير بر نظام utile نظام نافع inutile نظام بيفائده ـ نظام لا طايل ـ نظام غير نافع difficile à observer وقايتى مشكل بر كونه نظام Faire une ordonnance وضع نظام ايتمك Publier, afficher une ordonnance وضع اولنان نظامى نشر واعلان ايتمك Ordonnance du roi جانب پادشاهيدن ويريلان نظام Suivant l'ordonnance d'un tel juge فلان حاكم طرفندن ويريلان نظام موجبنجه

Il se dit particulièrement des lois et constitutions des souverains *A.* قانون pl. قوانين *P.* دستور *T.* قانون || Les ordonnances de Saint Louis فرانسه پادشاهلرندن فلان نام پادشاهك وضع ايلديكى قوانين Garder, observer les ordonnances قانونلره رعايت ايتمك interpréter قانونلرى شرح وتفسير ايتمك Contrevenir aux ordonnances قانونه مغاير ـ حركت ايتمك قوانين ونظاماتك خلافنه حركت ايتمك Ordonnance civile, criminelle حقوق عباده وامور سياسته متعلق اولان قانون

Et de ce que prescrit le médecin, soit pour le régime, soit pour les remèdes *A.* وصيّة الطبيب *P.* سپارش طبيب *T.* حكيمك تنبيهى || Il a fait cela par ordonnance du médecin بو شيئى طبيبك وصيّتنه مبنى ايتمشدر S'écarter de l'ordonnance du médecin طبيبك تنبيهنى اجرادن امتناع ايتمك

Il se dit aussi de l'écrit qui contient la prescription du médecin *A.* تذكرة التركيب الدواء *P.* نسخهٔ طبيب *T.* حكيمك رچته ـ ويرديكى علاج تذكره‌سى || Porter l'ordonnance chez l'apothicaire حكيمك رچته‌سنى اجزاجى‌يه كوتورمك

On appelle Ordonnance, en termes de Finances, un mandement à un trésorier de payer certaine somme *T.* اقچه اداسنى امر ديوان تذكره‌سى || Ordonnance de mille écus بيك غروش ادا اولنمق خصوصنى امر بر قطعه ديوان تذكره‌سى Contrôler une ordonnance اقچه اداسنى امر ديوان تذكره‌سنى محلنه قيد ايتمك

Et habit d'ordonnance, l'habillement uniforme que doivent porter les militaires *A.* كسوة عسكريّة *P.* جامهٔ عسكرى *T.* عسكرى قيللغى ـ عسكرى قيافتى

ORDONNATEUR. Celui qui ordonne, qui dispose *A.* ناظم ـ مرتب *P.* ترتيبساز ـ كار ساز *T.* دوزيجى || Qui est l'ordonnateur de ce bâtiment-là? اول بنانك اوزرينه ناظم كيمدر C'est lui qui est l'ordonnateur de la fête ضيافتك ناظم ومرتّبى فلاندر

En termes de guerre et de marine, Commissaire-ordonnateur, c'est le commissaire qui fait la fonction de l'intendant de marine ou d'armée *T.* ناظر ترسانه وناظر اردو

Il signifie aussi, celui qui ordonne des payemens *A.* صاحب الامر لتأدية المبلغ *P.* صاحب فرمان براى دادن مال *T.* اقچه اداسى خصوصنده فرمان صاحبى || En matière de Finances, le contrôleur général n'est point ordonnateur, car les ordonnances sont au nom du roi اموال ميريدن اولدرق اقچه تاديهسيچون ويريلان ديوان تذكرهلرى پادشاه اسمنده محرر اولديغنده نظراً اول بابده باش محاسبهجى صاحب فرمان صايلمز

ORDONNER. Ranger, mettre en ordre *A.* ترتيب ـ تنظيم ـ تنسيق *P.* نظام دادن *T.* دوزمك || Dieu a bien ordonné toutes choses بارى تعالى كافهٔ اشيايى بر وجه احسن تنظيم ايتمشدر Quand toutes choses sont bien ordonnées هر شى وجه لايقى اوزره تنظيم اولنديغى حالده L'architecte qui a ordonné ce bâtiment بو بنايى تنظيم ايتمش معمار Ordonner une fête بر ضيافت ترتيب ايتمك

ORDONNER. Commander, prescrire *A.* امر *P.* فرمودن *T.* بيورمق || تنبيه ايتمك ـ امر ايتمك Il est plus aisé d'ordonner que d'exécuter مقتضاى امرى اجرا ايتمكدن اسهلدر Le roi me l'a ordonné فلان شيئى پادشاه بكا امر وفرمان ايلدى Jusqu'à ce qu'il en soit autrement ordonné اخر وجهله امر صادر اولنجيه قدر Mon devoir me l'ordonne مقتضاى خدمتم بونى بونى ايجاب ايدر ـ امر در N'avez-vous rien à m'ordonner? بر درلو امرك يوقميدر Il a ordonné par testament با وصيتنامه سپارش ايلدى ـ امر وتنبيه ايلدى

Il se dit aussi, des médecins qui donnent des ordonnances *A.* توصية *P.* سپارش كردن *T.* اصمارلمق ـ تنبيه ايتمك || Le médecin lui a ordonné une médecine طبيب فلان كشى يه بر مسهل اصمارلدى

En termes de Finances, c'est donner un mandement de payer certaine somme *T.* اقچه اداسنى امر ديوان تذكرهسى ويرمك

ORDONNÉ. *A.* ترتيب ـ نظام ـ مرتب ـ منتظم *P.* پذيوفته نظام كرده *T.* دوزلمش ـ نظاملنمش || Une maison bien ordonnée رابطهلو بر خانه ـ منتظم ومضبوط بر خانه

On dit, Une tête bien ordonnée, pour dire, un esprit juste et méthodique رابطهلو عقل ـ منتظم ومضبوط بر عقل Et par opposition, Une tête mal ordonnée ـ مختل ومشوش بر عقل رابطهسز ـ شوريده وپريشان

ORDRE. Arrangement, disposition des choses mises en leur rang *A.* نظام ـ انتظام ـ نسق ـ انتساق ـ ترتيب *P.* سامان نظام ـ نظام احسن ـ حسن نظام *T.* دوزلش || Bon ordre مستحسن Ordre naturel نظام طبيعى L'ordre admirable que Dieu a mis dans cet univers خداى متعال حضرتلرى بو عالمده بارى تعالينك بو وضع ايلديكى نظام بديع ومستغرب دنياده محير عقول اولدجق وجهله وضع ايلديكى نظام تسلسل اسبابك وترتيب L'ordre et l'enchaînement des causes انتساق معانى وافكار انتظامى L'ordre des pensées, des mots وانتظام الفاظ Cela n'est pas dans son ordre بو شى نظام حسن نظام مطلوب اوزره دكلدر Parler, écrire avec ordre رابطهلو سويلمك ويازمق ـ اوزره تكلم وتحرير ايتمك Changer l'ordre تبديل نظام ايتمك Selon l'ordre des temps ترتيب اوقات اوزره Mettez vos papiers en ordre اوراقكى شيرازهٔ نظامه ايراث خلل بر نظامه وضع ايلد Violer l'ordre نظام مرعينك انقطاعنه باعث اولمق ايتمك Interrompre نظامى تار ومار ايتمك واخلال renverser, troubler, rompre ايتمك وفسخ ايتمك maintenir نظامى وقايه ايتمك Tenir un bon ordre وقايهٔ حسن نظام ايتمك Traiter les choses par ordre امورى ترتيب ونظام اوزره رؤيت ايتمك Manquer d'ordre حسن نظام بابنده قصور ايتمك Ordre chronologique ترتيب سنين وتواريخ alphabétique ترتيب حروف ابجاد

On appelle Ordre de bataille, la manière dont les troupes doivent être rangées pour une bataille *A.* ترتيب المعاركة *P.* ترتيب جنك *T.* مقابله ترتيبى || Faire un ordre de bataille مقابلهنك ترتيبنى ايتمك Les troupes marchaient en ordre de bataille عسكر مقابله ترتيبى اوزره قطع منزل ايدر ايدى

On dit, Mettre ordre, donner ordre, apporter ordre, pour dire, pourvoir *A.* وضع تحت النظام ـ وضع تحت الرابطة *P.* در نظام نهادن *T.* رابطايه قويمق ـ نظام ويرمك || Voilà une mauvaise affaire, mettez-y ordre بو بر چركين مصلحتدر رابطهسنه قويمغه باق Vous serez ruiné, si vous n'y mettez ordre بونى بر نظام تحتنه قويميهجق اولور ايسهك حالك خراب اولور

On appelle Ordre de la Providence, la conduite de la Providence dans ses opérations مقتضای تقدیر ربّانی Et dans le même sens, Ordre de la nature مقتضای نظم طبیعی Ordre de la grâce مقتضای توفیق باری || Cela est dans l'ordre de la Providence بو کیفیت تقدیر ربّانی مقتضاسندندر Selon l'ordre de la nature نظم طبیعینک مقتضاسنه کوره

Ordre, signifie aussi, l'état où est une personne, par rapport à sa fortune, à ses affaires *A.* حال pl. احوال || Je l'ai trouvé en bon ordre حسن حالده ـ فلانی منتظم الحال بولدم en mauvais ordre حالی مختلّ وپریشان اولدیغی بولدم حالی دیگرگون اولدرق بولدم ـ حالده بولدم Il a mis ses affaires dans un bel ordre امورینی حسن حاله وضع ایلدی

Il se dit aussi de l'état où est une maison, un jardin, etc. || Sa maison n'est pas en ordre خانه‌سی رابطه ونظام تحتنده دکلدر Son jardin est à présent en bon ordre باغچه‌سی شمدی نظامی حسن حال اوزره در ـ نظام اوزره در en mauvais ordre سوء حالده در ـ مختل وپریشاندر

Ordre, se dit aussi en parlant des anges, pour dire, les choeurs des anges *A.* مرتبة pl. مراتب || Les neuf ordres des anges مراتب تسعهٔ ملائکهٔ کرام L'ordre des Chérubins مرتبهٔ کروبیّین Un ange du premier ordre مرتبهٔ اولیده بر ملک

On dit figur. Un esprit du premier ordre مرتبهٔ ـ عقل اوّل اعلاده بر عقل

Ordre, se dit aussi des corps qui composent un État *A.* صنف pl. اصناف ـ زمرة pl. زمرات *P.* گروه *T.* طائفه || En France, les États étaient composés de trois ordres, l'ordre de l'Église, l'ordre de la Noblesse, et le Tiers-État فرانسه‌ده ملّت جمعیّتی اصناف ثلثه‌دن عبارت ایدی که بری زمرهٔ رهبان ودیگری زمرهٔ شرفای قوم واوچنجیسی مرتبهٔ ثالثه خلقیدر

Il signifie aussi, règle, devoir, règlement *A.* قاعدة pl. قواعد ـ یول ارکان ـ یول *T.* رسم وراه *P.* نظام ـ ضوابط pl. ضابطة || رابطة Se contenir dans l'ordre قاعده‌دن چیقمامق Demeurer dans l'ordre حدود نظام وقاعده ایچنده مداومت ایتمک Il n'est pas dans l'ordre قاعده اوزره ـ موافق قاعده دکلدر یولنده دکل ـ دکل Je ne vous demande rien qui ne soit dans l'ordre خارج از رسم ـ قاعده‌دن خارج بر مطلوبم یوقدر Remettre dans l'ordre نظام سابقنه ادخال ایتمک Apporter l'ordre نظام ویرمک وراه Ce prince a rétabli l'ordre et la discipline dans son État بو پادشاه نظام سابقی وقواعد ضبط وربطی ملکی ایچنده احیا ایلدی Il fait toutes choses dans l'ordre هر شیئی قاعده اوزره اجرا ایدر ـ یولیله ایدر

Ordre, Le commandement d'un supérieur *A.* امر pl. اوامر ـ *T.* فرمایش ـ فرموده *P.* تنبیهات pl. تنبیه ـ احکام pl. حکم || Donner les ordres اعطای اوامر وتنبیهات ایتمک فرمان Un ordre expres امر مخصوص verbal امر شفاهاً par écrit تحریراً De l'ordre du Roi پادشاه فرمانیله ـ امر پردشاهی ایله امر Les ordres du Ciel اوامر الهیّة Être soumis aux ordres de la Providence احکام تقدیر ممتنع التغییره سر فرو بردهٔ حکم تقدیره اظهار رضا وتسلیمیّت ایتمک ـ مطاوعت اولمق De quel ordre faites-vous cela? بونی کیمک امریله ایدرسک Il l'a fait sans ordre بو ایشی بلا امر ایشلدی Suivre les ordres اوامر واحکامه تبعیّت ایتمک Jusqu'à nouvel ordre امر جدید صدورینه دکین ـ مؤخّر صدورینه قدر J'attends vos ordres طرفکدن اوامر وتنبیهات ظهورینه منتظرم

Ordre. Le mot qu'on donne tous les jours aux gens de guerre *A.* شعار ـ کلمة معهودة *P.* سخن معهود *T.* سوز || Le général d'armée donne l'ordre بهر یوم تعیین اولنه‌جق شعار سرعسکر طرفندن ویریلور

On dit parmi les banquiers, Vous payerez à un tel ou à son ordre, c'est-à-dire, ou à celui qu'il substituera en sa place فلانه یاخود طرفندن تعیین ایده‌جکی کمسنه‌یه ادا ایده‌سک

Ordre, signifie aussi, une compagnie de certaines personnes qui font voeu de vivre sous de certaines règles *A.* طریقت pl. طریقات || Ordre religieux طریقت رهبانیّه militaire طریقت عسکریّه Ordre de chevalerie قوالیرلک طریقتی Fondateur de l'ordre واضع اساس طریقت Chef d'ordre رئیس طریقت ـ Les règles d'un ordre رسوم وقواعد طریقت ـ طریقتک شیخی طریقتک یول ارکانی

Ordre, se dit aussi des décorations dont sont revêtus ceux qui sont dans un ordre de chevalerie *T.* نشان افتخار || Il porte l'ordre de la Toison فلان طریقتک نشان افتخارینی حاملدر

ORDURE. Il se dit des excrémens du corps *A.* براز ـ غائط ـ نجاست ـ خرء pl. خروء ـ عذرة *P.* گوه *T.* بسته

Et des autres impuretés du corps *A.* خبث *P.* خاز *T.* سردارلق || Cette plaie a bien suppuré, a bien jeté de l'ordure بر جراحت

- کرکی کبی نضج بولوب ایچندن غثیث کثیرالقا اولندی ایچندن چوق مردارلق آقدی

Et en général de tout ce qui salit *A.* وسخ pl. اوساخ - دنس pl. ادناس *P.* خاز - چرک *T.* کیر - بیلاشاق || Nettoyez votre manteau, il est tout plein d'ordures بنشکی تطهیر ایله پر ادناس واوساخدر

Il se dit aussi de tout ce qui rend sale une cour, un appartement *A.* کناسة pl. کناسات - قمامة pl. قمام - کساحة pl. کساحات *P.* خس وخاشاک *T.* سپورندی || Balayez cette chambre, elle est trop pleine d'ordures بو اوطه‌یی تکسیح ایله زیرا سپورندی ایله مالامالدر Jeter quelque chose aux ordures سپورندی ایچنه القا ایتمک

Figur. Turpitude dans les actions *A.* دناسة *P.* ناپاکی - آلودگی *T.* بیلاشقلق - مردارلق || Cet homme n'est pas innocent, il y a bien de l'ordure en son fait بو آدم بری‌ٔ الساحه اولمیوب فعلنده غایت ایله بیلاشقلق وار در Ne parlez pas de cela, il ne faut pas remuer cette ordure بو ماده‌نک صحبتنی ایتمه مردارلغی قارشدرمق جائز دکل

Il se dit aussi figur. des paroles obscènes *A.* رفث - کلام فحش pl. فحشیات *P.* سخن بی پرده *T.* عارسز صحبت - عارسز سوز || C'est un homme qui se plaît à dire des ordures فحشیات سویلمکه هوسکار بر آدمدر

ORDURIER. Qui se plaît à dire des ordures *A.* فحاش *P.* فحشگوی *T.* عارسز سوزلو

OREILLARD. Il se dit d'un cheval dont les oreilles sont basses, longues et pendantes *A.* اغضف - اخذاء *P.* سست گوش *T.* صالقی قولاقلی - کوکج قولاقلی

OREILLE. L'organe de l'ouïe *A.* اذن pl. آذان - سمع pl. اسماع - مسامع *P.* گوش *T.* قولاق || Le trou de l'oreille *A.* صماخ *P.* سوراخ گوش *T.* قولاق دلیکی Bruit d'oreille دویّ اذن - اذن قولاق - اهتفاف اذن bourdonnement دویّ اذن - قولاق چکره‌مسی - اطنان اذن tintement کورلمه‌سی Parler à l'oreille قولاغه فسلده‌مک - سمعه همس کلام ایتمک Je n'ai pas l'oreille accoutumée سامعه‌م مألوف دکلدر On condamnait les coupeurs de bourse à avoir les oreilles coupées مقدما کیسه‌برلر حقنه جذع اذن ایله مجازات اولنور ایدی Percer les oreilles نقب اذن ایتمک - قولاغی دلمک - قولاغه دلک آچمق Boucles d'oreilles *A.* قرطة pl.

اقراط *P.* دوشواره *T.* کوپه Un cheval qui a les oreilles droites *A* فرس احشر *T.* قلم قولاقلی ات Un cheval qui a les oreilles pendantes *A.* فرس اغضف *T.* صالقی قولاقلی - کوکج آت - آت قولاغی دوشوک - صارقق قولاقلی qui dresse les oreilles قولاقلرینی دیکن آت - اصرار آذان ایدن آت qui les baisse قولاقلرینی صارقدیجی - ارخای اذن ایدن آت

On dit, Avoir bonne oreille, l'oreille fine, pour dire, entendre le moindre bruit *A.* حدید السمع - خفیف الاذن *P.* تیز گوش *T.* قولاغی خفیف - Et avoir l'oreille dure, Être dur d'oreille, pour dire, entendre difficilement *A.* مبتلاء العسر السمع *P.* درشت گوش *T.* قولاغی آغر

Et qu'une chose chatouille, flatte, charme l'oreille *A.* تفریح السامعة - تلذیذ السمع *P.* بگوش لذت بخشیدن *T.* قولاغه لذت ویرمک - Et dans un sens contraire, qu'une chose blesse, offense, choque, écorche l'oreille *A.* ایذاء السمع - تخدیش السمع *P.* گوش خراشیدن *T.* قولاغی طرملمق

On dit, Prêter l'oreille, pour dire, être attentif *A.* احالة السمع *P.* گوش دادن *T.* قولاق ویرمک Et pour dire, écouter favorablement *A.* اصغا *P.* حوالهٔ گوش التفات کردن - حوالهٔ سمع اعتبار کردن *T.* اعتبار قولاغیله دیکلمک || Il ne faut pas prêter l'oreille à la calomnie نمیمدیه حوالهٔ سمع کلام غمازانه حوالهٔ گوش - اعتبار اولنمق جائز دکلدر التفات ایتمک روا دکلدر

Et qu'une chose vient aux oreilles de quelqu'un, pour dire, qu'il en entend parler *A.* وصول الی السامعة - قرع السمع *P.* رسیدهٔ سمع شدن - گوشگذار شدن - گوش زدن *T.* قولاغه دکمک || Si cela vient une fois aux oreilles du prince سامعه - بو کیفیت رسیدهٔ سمع همایون اولدجق اولور ایسه عکس انداز سمع همایون اولسه - رس پادشاهی اولور ایسه

Et en parlant d'une personne qui ne fait aucune attention à ce qu'on lui dit, On dit, que cela lui entre par une oreille, et lui sort par l'autre بر قولاغندن کیرر واول بر قولاغندن چیقار

On dit figur. Fermer l'oreille à quelque discours, pour dire, ne vouloir pas l'écouter *A.* سدّ السمع *P.* گوش بستن *T.* حوالهٔ سمع التفات - قولاق ویرمامک - قولاغی طیقامق ایتمامک

Et faire la sourde oreille, pour dire, faire semblant de n'en-

tendre pas *A.* تصامم *P.* كرى نمودن *T.* صاغراق كوسترمك

On dit figur., Avoir l'oreille d'un prince, d'un ministre, pour dire, en être favorablement écouté نزد پادشاهيده وياخود بر ذات جليل القدرك يانندە مسموع الكلام اولمق – Et souffler aux oreilles de quelqu'un, pour dire, lui suggérer secrètement quelque chose اصول ايله بر كمسنه‌نك قولاغنى طولدرمق – Et qu'un homme est toujours pendu aux oreilles d'un autre, pour dire, qu'il l'obsède pour lui suggérer toujours quelque chose قولاغى ديبندن هيچ آيرلمز

On dit aussi figur. Étourdir, rompre les oreilles à quelqu'un, pour dire, lui tenir des discours qui l'importunent *A.* تعجيز السامعة – تعذيب السمع *P.* رنج گوش آوردن *T.* قولاغى بيقدرمق

Et frotter les oreilles à quelqu'un, pour dire, le battre *A.* تذنين – تعريك الاذن *P.* گوشمال دادن *T.* بر كمسنه‌نك قولاغنى بورمق

Et secouer les oreilles, pour dire, montrer qu'on désapprouve une chose *T.* قولاق آصمامق || Quand on veut lui représenter son devoir, il secoue les oreilles واجبهٔ ذمتى نه اولديغى كنديه عرض اولندقجه هيچ قولاق آصمز

On dit, qu'un homme n'a point d'oreilles pour quelque chose qu'on lui demande, pour dire, qu'il ne la veut pas faire اول بابده قولاق آصمز

On dit aussi figur., que les murailles ont des oreilles, lorsqu'on parle dans un lieu où l'on peut craindre d'être entendu *A.* للحيطان آذان *T.* ديوارك قولاغى وار در

Et proverb. Être dans une affaire jusqu'aux oreilles, s'y mettre, s'y enfoncer jusqu'aux oreilles, pour dire, s'y engager bien avant بوغازه قدر – بر مصلحته تا بگلو مداخله ايتمك كيرشمك

On dit, Former, exercer l'oreille, pour dire, exercer au juste discernement des sons *A.* تأنيس السمع *P.* گوشرا آلفتيدن *T.* قولاغى آلشدرمق || On lui faisait entendre un bon violon pour former son oreille قولاغنى آلشدرمق ايچون فلانه اعلا بر كمان ديكلتدررلر ايدى

Oreille-d'âne, ou Consoude. Plante *A.* اذن الحمار

Oreille-d'homme. V. Cabaret.

Oreille-de-lièvre, ou Buplevrum. V. Buplevrum.

Oreille-d'ours, ou Cortuse. V. Cortuse.

Oreille-de-souris. Plante. *A.* آذان الفار – مردقوش *P.* مرزنگوش *T.* مرجانكوش

OREILLER. Coussin servant à soutenir la tête quand on est couché *A.* نمرق pl. نمارق *P.* نازبالش *T.* يوز يصديغى || Oreiller de duvet پوپله ايله طولمش يوز يصديغى

OREILLETTE. On dit en termes d'Anatomie, Les oreillettes du coeur, pour signifier deux cavités du coeur qui sont au-dessus de chaque ventricule *A.* اذناء القلب *P.* گوشك دل *T.* يورك قولاقلرى

ORFÉVRE. Ouvrier qui fait et qui vend des ouvrages d'or et d'argent *A.* صيّاغ pl. صيّاغين – صوّاغ *P.* زرگر *T.* قويومجى || Le corps des orfévres قويومجى اصنافى – صنف صيّاغين

ORFÉVRERIE. L'art des orfévres *A.* فنّ الصياغة *P.* زرگرى *T.* قويومجيلك صنعتى || Ouvrage d'orfévrerie عمل صيّاغ – قويومجى ايشى L'orfévrerie est aujourd'hui bien perfectionnée فنّ صياغت فى يومنا هذا مرتبهٔ كماله واصل اولمشدر

ORFRAIE. Oiseau qui casse les os, et qu'on nomme aussi Grand aigle de mer *A.* نسر البحر *P.* استخوان خوار *T.* لورى قوشى

ORGANE. Partie du corps servant aux sentations et aux opérations de l'animal *A.* آلة pl. آلات || L'organe de la vue, de l'ouïe, de la voix آلت بصر وآلت سامعه وآلت صوت Avoir les organes bien disposés بر كمسنه‌نك ما به تركيبى اولان آلات حسن انتظام اوزره اولمق mal disposés ما به تركيبى اولان آلات ترتيب قبيح اوزره اولمق corrompus, viciés ما به تركيبى اولان آلات فاسد وسقيم اولمق

On dit d'une personne qui a la voix forte et nette, qu'elle a un bel organe, un bon organe فلانك آلت صوت وصداسنده لطافت وار در

Il se dit figur., des personnes dont le prince se sert pour déclarer ses volontés || Le chancelier est l'organe du prince باش وكيل سلطنت پادشاهك آلت نطقيدر

Il se dit aussi de ceux par l'entremise desquels on fait quelque chose *A.* وساطت *T.* معرفت || Cet homme ne fait rien que par l'organe d'un tel بو آدم كافهٔ اموريني فلانك معرفتيله كورر Il s'en est expliqué par l'organe d'un tel فلانك وساطت ومعرفتيله افادهٔ مرام ايلدى

ORGANEAU, ou ARGANEAU. Anneau de fer où l'on attache

un câble *A.* حلقة لربط الحبل *T.* قومنه باغليه‌جق حلقه

ORGANIQUE. T. de Physique. Qui agit par le moyen des organes *A.* عامل بالآلات || Corps organique آلاتلو جسم

ORGANISATION. La manière dont un corps est organisé *A.* رابطة الاجزاء والآلات *T.* قورولش || L'organisation du corps humain بدن انسانك رابطهٔ اجزا وآلاتی - قورولشی

On dit figur. L'organisation d'un corps politique, pour dire, la constitution d'un État *T.* ملكك صورت تركيبی

ORGANISER. Former en organes *A.* ترتيب الاجزاء والآلات *T.* قورمق || La nature est admirable dans la formation des corps qu'elle organise اجزا وآلاتلری ترتيبكردهٔ يد قدرت اولان اجسامك تشكّلی بادئ استغراب اوله‌جق احوالدندر

S'organiser. *A.* ارتباط الاجزاء والآلات || Un corps qui commence à s'organiser آلات واجزاسی كسب ارتباطه باشلامش بر جسم

Organisé. *A.* مرتبط الاجزاء والآلات — On dit figur. Une tête bien organisée, pour dire, un homme dont l'esprit a de la netteté, de la force, de la justesse رابطه‌لو عقل

ORGANISTE. Dont la profession est de jouer de l'orgue *A.* ضرّاب الارغنون *P.* ارغن زن *T.* ارغنون چاليجی || Savant organiste ماهر واستاد ارغن زن

ORGASME. T. de Méd. Agitation des humeurs du corps humain qui cherchent à s'évacuer *A.* هيجان الاخلاط *P.* جنبش هيجان *T.* كشها خلطلرك ديرنشی || Faire cesser l'orgasme اخلاطی دفع وتسكين ايتمك

ORGE. Sorte de grain *A.* شعير *P.* جو *T* آرپه || Des épis d'orge آرپه‌نك بشاقلری - شعيرك سنبله‌لری Du pain d'orge آرپه اتمكی de la farine آرپه اونی Eau d'orge آرپه صويی Grain d'orge آرپه دانه‌سی - دانهٔ جو - حبّ الشعير Semer les orges آرپه اكمك

Orge mondé. Des grains d'orge qu'on a bien nettoyés et bien préparés *A.* شعير مقشر *P.* جو پوست برهنه *T.* قبوغی صويلمش آرپه Dans cette phrase Orge est masculin.

Orge perlé. De l'orge réduite en petits grains dépouillés de leur son *T.* فرنك آرپه‌سی Ici encore il est masculin.

ORGEAT. Sorte de boisson rafraîchissante, faite avec de l'eau, du sucre et de la graine pilée des quatre semences froides *A.* مستحلب البزورات الاربعة - مشروب البزورات الاربعة *T.* بزورات اربعه شربتی - سوبيا

ORGIE et ORGIES. Il se dit des débauches de table *A.* عيش وعشرت *P.* عيش ونوش *T.* خراباتيلك || Ce sont des orgies continuelles عيش ونوش دائميدر Ils ont fait une orgie بر عيش وعشرت مجلسی ايتديلر

ORGUE. Instrument de musique à vent, composé de divers tuyaux *A.* ارغنون *P.* ارغن *T.* ارغنون || Tuyaux d'orgue ارغنون بوريسی Souffleur d'orgue ارغنون چالان - ارغنزن

ORGUEIL. Opinion trop avantageuse de soi-même *A.* غرور - كبر - مكابرة - تكبّر - نخوت *P.* باد سری *T.* فضوللق - كبرلك || Étrange orgueil غرور غريب insupportable استيلای كبر وغرور ايله متنفخ تحمّلگداز Être enflé d'orgueil مالامال كبر ونخوت اولمق plein d'orgueil اولمق Je rabattrai bien son orgueil كبر - انف كبر وغرورينی ارغام ايده‌جكم ونخوتنی توضيع وتذليل ايده‌جكم

Il s'emploie quelquefois d'une manière elliptique *A.* مغروريت || L'orgueil de sa naissance, c'est-à-dire, que lui inspire sa naissance عرق ونسبنه مغروريتی de ses richesses كثرت مالنه مغروريتی

Il se prend aussi en bonne part *A.* عزّة النفس - انفت - حميّت *P.* حميّتكاری *T.* كوتی شيلره ارتكابسزلك || Un noble orgueil عزّت نفس

ORGUEILLEUSEMENT. D'une manière orgueilleuse *A.* بالكبر والغرور - بالمكابرة - بالنخوة والغرور *P.* بباد سری - مغرورانه *T.* متكبّرانه - كبرلك ايله - فضوللق ايله || Il lui répondit orgueilleusement مغرورانه جواب ويردی

ORGUEILLEUX. Qui a de l'orgueil *A.* مغرور - اهل الغرور pl. شامخ - متعظم - اهل الكبر والنخوة - متكبّر - ارباب الغرور الانف *P.* باد سر *T.* كبرلو - فضول || Il est insolent et orgueilleux متكبّر وبی ادبدر Un esprit orgueilleux طبع غرور آلود Dieu se plaît à abaisser les orgueilleux الله تعالى ارباب غرور ونخوتی توضيع ايتمك عادت الهيّه‌سيدر Il est orgueilleux de ses bons succès موفق اولديغی آثار جليله‌نك مغروريدر Il lui répondit d'une manière orgueilleuse مغرورانه ادا ايله جواب ويرمشدر

ORIENT. La partie du ciel où le soleil se lève sur l'horizon *A.* شرق - مشرق - مطلع الشرق *P.* خاور *T.* كون

مطلع شتوی d'hiver مطلع صیفی L'orient d'été || طوغیسی La Suisse est à l'orient de la France ازویچره مملکتی فرانسه نک جانب شرقیسنده کائندر — Il signifie plus précisément, celui des quatre points cardinaux où le soleil se lève à l'équinoxe || L'orient, le midi, l'occident, le septentrion شرق وجنوب وغرب وشمال De l'orient à l'occident مشرقدن مغربه Entre l'orient et le midi بین الشرق والجنوب

Il se prend aussi pour les provinces de l'Asie orientale || Les régions de l'orient اقطار شرقیّه Les peuples d'orient امم واقوام شرقیّه les rois ملوک شرق Cela vient d'orient بوشی جانب شرقدن کلور — On dit aussi, Commerce d'orient تجارت شرقیّه — شرق تجارتی

ORIENTAL. Qui est du côté de l'orient *A.* مشرقی — شرقی *P.* خاوری *T.* کون طوغیسی طرفنده کی || Pays oriental مملکت شرقیّه Peuples orientaux امم شرقیّه Régions orientales اقطار شرقیّه — اقالیم شرقیّه langues السنهٔ مشرقیّه — السنهٔ اهل شرق

On appelle Indes orientales, la partie de l'Asie qui est entre la Perse et la Chine هندستان — ممالک هند

ORIENTAUX. Il se dit des peuples de l'Asie les plus voisins de nous *A.* شرقیون — اهل الشرق *P.* خاوریان *T.* آسیالو || Les coutumes des Orientaux اهل شرقک آداب وعاداتلری Le style des orientaux est métaphorique et figuré اهل شرقک سبک وعبارهسی استعاره ومجازدن عبارتدر

ORIENTER. Disposer une chose selon la situation qu'elle doit avoir par rapport aux quatre parties du monde *A.* توجید الی جهات الاربع العالم *P.* بچهار جهات عالم رو برو کردن *T.* ارضک درت طرفی طوغریلغنه قارشولمق || Orienter un cadran, un globe, une carte بر بسیطهیی وکرهیی وخریطهیی جهات اربعهٔ عالمک طوغریلغنه قارشولمق

S'ORIENTER. Reconnaître l'orient et les trois autres points cardinaux du lieu où l'on est *A.* تمییز المطلع الشرق — تمییز الجهات الاربع العالم — القبلة — سمت قبلهرا یافتن *P.* تمییز جار جهات عالمرا یافتن *T.* ارضک — قبلهیی بولمق || Orientez-vous قبلهیی درت طرفندهکی سمتارینی بولمق تمییز ایلمکه باق

Il signifie Figur. Reconnaître de quoi il s'agit, envisager les différentes faces d'une affaire, et examiner comment on doit s'y prendre pour réussir *T.* سمت وجهت آکلامق || Donnez-moi le temps de m'orienter سمت وجهتنی آکلامغه بکا مهلت ویر

En termes de Marine, on dit, Orienter les voiles, pour dire, les disposer de manière qu'elles reçoivent le vent, et fassent suivre au vaisseau sa route *T.* یلکنلری سمت مقصوده طوغری اویدرمق

ORIENTÉ. On dit, qu'une maison est bien orientée, mal orientée, pour dire, qu'elle est dans une bonne ou mauvaise exposition à l'égard des points cardinaux فلان خانه خوش ویاخود ناخوش سمته متوجهدر

ORIFICE. Ouverture qui sert d'entrée ou d'issue à quelque partie intérieure du corps *A.* فم — فوهة pl. افواه *P.* دهان *T.* آغز || L'orifice inférieur de l'estomac معدهنک فم اسفلی de la matrice فوهة الرحم de la vessie فم مثانه

Il se dit aussi de certaines vaisseaux de verre, de terre, etc. dont l'entrée est étroite *A.* جید pl. اجیاد *P.* گلو *T.* بوغاز

ORIGAN. Plante *A.* صعتر *P.* خلندر *T.* کویکو اوتی نوعی

ORIGINAIRE. Qui tire son origine de . . . *A.* فلانیّ الاصل *P.* از نژاد فلان *T.* اصللو || Les Francs qui conquirent les Gaules, étaient originaires de Germanie غالیایی فتح ایدن فرنک ملتی جرمانیّ الاصل ایدی Il est né à Paris, mais sa famille est originaire de Marceille مسقط رأسی پارس شهریدر لکن آبا واجدادی مارسلیّ الاصلدر Il est originaire d'Italie تالیانیّ الاصلدر

ORIGINAIREMENT. Dans son origine *A.* فی — عن اصل الاصل *T.* اصلندن || Cet homme est originairement d'Allemagne آلمانیّ الاصلدر — عن اصل آلمانلو در Il avait originairement beaucoup de bien فی الاصل مال کثیره مالک ایدی Ce mot-là vient originairement du Grec بو لفظ فی الاصل یونانیدر

ORIGINAL. Primitif, qui n'est d'après aucun modèle *A.* اصلی — تصویرک — تصویر اصلی || Le tableau original نسخهٔ اصلیّه Le titre, l'acte original n'existe plus سندک نسخهٔ اصلیّهسی موجود دکلدر Le manuscrit original est déposé en ce lieu-là دست خط اولان نسخهٔ اصلیّه فلان محلده مودوعدر J'ai lu la lettre originale مکتوبک نسخهٔ اصلیّهسنی قرائت ایلدم — Il se dit aussi au substantif || Voilà l'original du traité اشته عهدنامهنک نسخهٔ اصلیّهسی بو در

Cet original est suspect نسخهٔ اصليه اولمق اوزره ابراز اولنان صورت مظنون ومشكوكدر L'original très-authentique غايت الغايه معتبر ومعمول به اولان بر قطعه نسخهٔ اصليه Copié sur l'original نسخهٔ اصليدن استنساخ اولنمش – اصلندن منتقل صورت – نسخهٔ اصليدن صورتی آلنمش

Il se dit aussi, des personnes dont on a fait le portrait *A.* اصل || Ce portrait-là vous paraît beau, l'original est encore toute autre chose بو تصويری تحسين وپسند ايدرسك اصلنی كورسهك بام بشقه بر شيدر

Il se dit encore des écrivains qui ont excellé en quelque genre, sans s'être formé sur aucun modèle *A.* موجد *P.* پيدا كننده *T.* يكيدن ايجاد ايدن || Les anciens sont les vrais originaux qu'il faut étudier مؤلفين متقدمين حقيقی موجدلر اولديغندن آثار وتأليفاتلری شايان مطالعه ودقتدر

Et par extension, de ce qui paraît inventé sans aucun souvenir qui précède *A.* بديع *P.* نو پيدا – نو ايجاد – بی نمونه *T.* اورنكسز ومثال || Cette pensée est neuve, originale معنای بديع ونو پيدا در Cette expression est originale et inventée مجدداً اختراع اولنمش بر تعبير بديعدر Cela n'est point imité, point emprunté, cela est original فلان شئ اخذ مثال اولنمدرق ياپلمش ياخود آخردن مستعار اولمش مقولهدن اولميوب بديع ونو ايجاد شيلردندر

Il se dit aussi de la copie la plus authentique qui remplace le modèle primitif *A.* نسخهٔ ثانيه || Au défaut du manuscrit, on a consulté l'édition originale دست خط اولان نسخهٔ اصليه موجود اولمديغندن بصلمش نسخهٔ ثانيهيه مراجعت اولنمق لازم كلدی

ORIGINAL, se dit aussi d'un homme qui pousse la singularité, jusqu'au ridicule *A.* غريب الاطوار – بو العجب – نكر الاطوار *P.* نكره بر آدم – اورنكی يوق بر آدم *T.* بيگانه طور

EN ORIGINAL *A.* عيناً – بعينه – باصلد *P.* بر اصل *T.* عينی اصلی اولدرق – اولدرق || Ce traité existe en original dans les archives بو عهدنامه اوراق خزينهسنده عيناً موجوددر Les actes doivent rester en original chez les notaires حجج وسندات شرعيه كاتب شرعك يانده باصلها محفوظ اولملودر

On dit, qu'on sait une chose d'original, pour dire, qu'on la sait de ceux qui en sont les mieux informés بو خبر منبع مصنفی آغزندن تحقيق اولنمشدر – اصليسندن اخذ اولنمشدر

ORIGINALEMENT. D'une manière originale *A.* بديعاً – على نكره – نكرهلك ايله *T.* بی نمونه ومثال *P.* وجه البديع اولدرق || Il s'exprime toujours originalement دائما نكره تعبير ايله افادهٔ مرام ايدر

ORIGINALITÉ. Caractère de ce qui est original *A.* غرابت *P.* بيگانگی *T.* نكرهلك || L'originalité du caractère, du style خصلتك وسبك وعبارهنك غرابتی

ORIGINE. Principe ou commencement de quelque chose *A.* اصل – مبدأ pl. مبادی – منشاء *P.* سر آغاز *T.* باشلنغج || L'origine du monde مبدأ خلقت عالم Dès sa première origine مبدأ اوّلندنبرو Savez-vous l'origine de cette coutume, de cette cérémonie? بو رسم وعادتك مبدئی معلومكميدر Il faut aller, remonter à l'origine مبدأينه قدر وارلمق اقتضا ايدر – مبدائنی استقصا اولنملودر Connaître les choses dans leur origine مبادئ احواله واقف اولمق L'origine en est obscure بو شيئك منشاء ومبدائی مشتبه ومشكوكدر L'origine de ce proverbe est douteuse بو مثلك منشائی محل شك وشبههدر L'intempérance est l'origine de la plupart des maladies امر معاشده عدم اعتدال واقتصاد منشاء اكثر امراضدر L'origine de ses malheurs est que... گرفتار – منشاء نكبتی شو در كه اولديغی آفات واكدارك مبدئی On dit aussi, L'origine d'un mot بر لغتك اصلی Les origines d'une langue فلان لسانك اصولی

Il se dit aussi de l'extraction d'une personne, d'une race *A.* *A.* اصل *P.* زاد *T.* صوی || L'origine des Français فرانسدلونك اصلی Je connais son origine فلانك اصلنی بيلورم Il est de basse origine سفيل الاصلدر de noble عريق الاصلدر Il est Français d'origine فرانساوی الاصلدر D'où tire-t-il son origine? قنغی اصلدن منشعبدر Il dément son origine اصلنی تكذيب ايدر

ORIGINEL. Qui vient de l'origine *A.* قديمی – اصلی *P.* پيشين *T.* اصلندن اولان || Il ne s'emploie que dans ces phrases: Justice, grâce originelle, pour dire, l'état d'innocence où Adam a été créé برائت حال قديمه Et péché originel, pour dire, le péché que tous les hommes ont contracté en la personne d'Adam زلهٔ اصليه – زلهٔ قديمه

ORIGINELLEMENT. Dès l'origine, dans l'origine *A.* من القديم *P.* از زمان پيشين *T.* اصلندنبرو || L'homme est originelle-

انسان من القديم آثم وگناهدار در ment pécheur

ORILLARD. Il se dit d'un cheval qui a de grandes oreilles ایری قولاقلی آت .T اسب بزرگ گوش .P فرس آذن .A

ORION. Nom d'une constellation .A الجبّار

ORME. Grand arbre fort connu .A شجر البق ـ دردار .P قره آغاج .T سده ـ پشدغال

ORNEMENT. Parure, embellissement .A زين pl. ازيان ـ حلية pl. حلى .P پيرايه ـ زينت ـ تزيينات .pl تزيين ـ زيب ـ آرايش ـ زيور ـ براز ـ پيرايش .T بزك Servir d'ornement à quelque chose بر شيئك مدار زينتى اولمق بر شيئه وسيلهٔ زينت اولمق Les cheveux sont un grand ornement صاچ انسانه عظيم بر ـ شعر انسانه حليهٔ عظيمه در Cet ouvrage est dépourvu d'ornemens بو شيئك ايشى زيب بزكدر ـ تزيينات زائده وزينتدن عاريدر Des ornemens superflus زيب وزيور بيهوده ـ Il s'emploie aussi au figuré || Il est l'ornement de son siècle عصرك بادئ حليه ـ حلية العصر در La modestie est un grand وسيلهٔ زينت وافتخاريدر ـ وزينتيدر ornement pour le mérite هضم نفس حليهٔ ارباب هنرواهليتدر ارباب هنر واهليته باعث حسن وزينتدر

ORNER. Parer, embellir .A تزيين ـ تحلية ـ تجميل .P تحسين ـ پيراستن ـ آراستن ـ آمودن ـ برازيدن .T بزمك Orner une église كليسايى تزيين ايتمك || دوناتمق Les miroirs, les beaux meubles ornent bien une maison آيينه‌لر ومفروشات نفيسه باعث تزيين خانه در ـ Figur. || Les vertus ornent l'âme فضايل ذاتيه تحليهٔ نفسى موجبدر Il a orné son esprit des plus belles connaissances عقلنى معلومات نافعه ايله تحسين وتزيين ايتمشدر Les figures servent beaucoup à orner le discours استعارات تحسين كلامه مدار كلى تزيين كلامى مستلزمدر ـ اولور

Orné. .A مزيّن ـ محلّى .P آراسته ـ پيراسته ـ براز گرفته ـ زيور يافته .T بزنمش ـ دونانمش

ORNIÈRE. Trace profonde que les roues d'une voiture font dans les chemins .A خرق المحالة ـ خروق المحالة .P فركن .T چرخ يولده‌كى تكرلك ياريغى || Les ornières sont trop creuses تكرلك ياريقلرى پك دريندر Tomber dans une ornière يولده‌كى تكرلك ياريغنه دوشمك

ORNITHOLOGIE. La partie de l'histoire naturelle qui a pour objet les oiseaux .A علم الطبايع الطيور ـ معرفة الاحوال قوشلرك احوالنه دائر .T علم احوال مرغها .P الطيور اولان علم

ORNITHOLOGISTE, ou ORNITHOLOGUE. Celui qui s'applique à la connaissance des oiseaux .A اهل العلم الطبايع الطيور

ORNITHOMANCE, ou ORNITHOMANCIE. Divination par le vol des oiseaux .A تفأّل بالطير ـ عيافت .P از پرواز مرغ فال قوش اوچمه‌سندن فال آچمه .T زدن

OROBANCHE. Plante parasite .A بيقية

ORPHELIN. Enfant mineur qui a perdu son père et sa mère, ou l'un des deux .A يتيم pl. ايتام .P بيكس .T اوكسوز || Il est orphelin de père et de mère ـ پدر ومادردن يتيمدر Protéger la veuve et l'orphelin ارامل آنادن بابادن اوكسوز در ارامل وايتام حقنده ايفاى لازمهٔ ـ وايتامه حمايت ايتمك دستيارى ومعاونت ايتمك

ORPIMENT. Arsenic jaune .A زرنيخ اصفر .P زرنهٔ زرد .T صارى زرنيق

ORT. T. de Commerce. On dit, Peser ort, pour dire, peser avec l'emballage .A وزن مع رزمته .P با پرونده سنجيدن دنكى ـ برنسنه‌يى دنكى ايچنده باغلواوله‌رق طارتمق .T ايله برابر طارتمق

ORTEIL. Il se dit du gros doigt du pied .A ابهام القدم .P انگشت سترك پا .T آياغك باش پرمغى

ORTHODOXE. Conforme à la sainte docrine en matière de religion .A موافق الايمان الصحيح ـ موافق الدين الحق .P موافق ايمان درست .T طوغرى دينه اويغون || Cette proposition est orthodoxe بو مسئله دين حقه موافقدر Ce sentiment n'est pas orthodoxe بو اعتقاد ايمان صحيحه موافق دكلدر

ـ Il est aussi substantif .A مؤمن pl. مؤمنين ـ صحيح الايمان .P اهل الدين الحق .T دينى طوغرى اولان ـ درست ايمان || Les orthodoxes et les hérétiques مؤمنين ورافضين

ORTHODOXIE. Conformité à la sainte doctine en matière de religion .A موافقة ـ موافقة بصحّة الايمان ـ صحّة الايمان .T بدين الحق حقّ دينه اويغونلق || L'orthodoxie de cette proposition est certaine بو مسئله‌نك دين حقه موافقتى ثابت ومتحققدر

ORTHOGONAL. T. de Géom. Perpendiculaire. V. ce mot.

ORTHOGRAPHE. L'art d'écrire correctement les mots d'une lan-

gue *A.* املا || Orthographe correcte, bonne املای صحیح واحسن mauvaise املای سقیم املای رکیك - املای ردی vicieuse L'ancienne, la nouvelle orthographe املای قدیم وجدید Enseigner l'orthographe فن املایی تعلیم ایتمك Savoir bien l'orthographe فن املایه کرکی کبی واقف اولمق

ORTHOGRAPHIE. T. d'Archit. La représentation de l'élévation d'un bâtiment *A.* رسم منتصب البنا *P.* رسم بلندی بنا *T.* بر بنانك بویدن بویه رسمی || L'orthographie de ce bâtiment est fort régulière بو بنانك رسم منتصبی بغایت منتظم وصحیحدر

Il signifie plus particulièrement le profil d'une fortification. V. Profil.

ORTHOGRAPHIER. Écrire correctement *A.* کتابة علی قاعدة الاملا *P.* بر قاعدهٔ املا نوشتن *T.* املا ایله یازمق || Il a appris à orthographier correctement املای صحیح ایله کتابتك فننی تحصیل ایلدی Comment orthographiez-vous ce mot-là? بو لفظك املاسنی نوجهله یازارسك

ORTHOGRAPHIQUE. Qui appartient à l'orthographe *A.* متعلق بفن الاملا || Dictionnaire orthographique فن املایه متعلق بر لغت

ORTHOPÉDIE. Art de corriger dans les enfans les difformités du corps *A.* فن الاشفاء القرقمة *P.* فن درستسازی شیرزده *T.* سود خیرەسی چوجقلرك تیماری صنعتی || Il y a des traités d'orthopédie قرقمه علتنده اوغرامش صبیانك قرقمه علتنك تدبیر ومداواتنه - شفاسنه دائر تألیفات واردر دائر

ORTHOPNÉE. T. de Méd. Oppression qui ne permet de respirer que debout, ou assis, ou en levant les épaules *A.* انتصاب النفس || L'orthopnée est le troisième degré de l'asthme انتصاب نفس ضیق صدر علتنك درجهٔ ثالثەسیدر

ORTIE. Plante sauvage *A.* نبات النار *P.* انجره *T.* اصرغان اوتی || Racine d'ortie اصرغان اوتی کوکی - Graine d'ortie اصرغان اوتی تخمی *T.* قریص *A.*

ORTOLAN. Oiseau *A.* سلوی *P.* یلوه *T.* یلوه قوشی

ORVIÉTAN. Espèce de thériaque *A.* نوع الترياق

OS. Partie du corps de l'animal, dure et solide, qui sert à attacher et à soutenir toutes les autres parties *A.* عظم pl. عظام *P.* استخوان *T.* کمیك || Gros os *A.* عظم کبیر - جدل *P.* استخوان ستبر *T.* یوغون کمیك - قبا کمیك petit *A.* عظم صغیر *P.* استخوانچه - استخوان خرده *T.* کمیکجغز - اوفاق کمیك Les os de la tête *A.* قبائل الرأس *P.* استخوانهای سر *T.* باش کمیکلری Les jointures des os *A.* اوصال العظام *P.* بندگاه استخوان *T.* کمیکك اك یری la moelle *A.* مخ العظام *P.* مغز استخوان *T.* کمیکك ایلکی L'emboîture de l'os *A.* فض العظم Os carié *A.* عظم رمیم *P.* استخوان خرسیده *T.* چوروك کمیك

On dit d'une personne maigre, qu'elle n'a que la peau et les os, qu'elle a la peau collée sur les os دری ایله کمیك دریسی کمیکنه یاپشمش - قالدی

On dit proverb. de deux personnes qui poursuivent la même chose, que ce sont deux chiens après un os بر کمیکك آردینه - بر کمیك قوغالر ایکی کوپکدر - دوشمش ایکی کوپکدر

Et donner un os à ronger à quelqu'un, pour dire, lui faire quelque légère grâce, afin de se délivrer de ses importunités بر کمسنەنك آغزینه یالیدجق بر کمیك ویرمك

Il se dit aussi des arêtes de quelques poissons. V. Arête || Os de baleine قادرغه بالغی کمیکی

OSCILLATION. Mouvement alternatif et en sens contraires d'un pendule *A.* نوسان *P.* خرام *T.* صالنتی - صالینش || Les oscillations du pendule doivent être isochrones آصمه ساعتنك نوسانلرنده تساوی زمان شرطدر

OSCILLATOIRE. Qui est de la nature de l'oscillation *A.* متنوس *P.* خرامنده *T.* صالنیجی || Mouvement oscillatoire حرکت متنوسه

OSCILLER. T. de Mécanique. Se mouvoir alternativement en sens contraires. Il se dit d'un pendule *A.* اندیال - نوس *P.* خراسیدن *T.* صالنمق || Un pendule qui oscille آصمه ساعتنك اندیال ایدن شاقولی

OSEILLE. Plante potagère *A.* حماض *P.* ترشه - سرخپا *T.* قوزی قولاغی

OSER. Avoir la hardiesse de ... *A.* اجتسار - مجاسرت *P.* جسارت نمودن - کستاخی نمودن *T.* جسارت ایتمك || Je n'ose pas جسارت ایدەمم Il l'eût fait assurément, s'il eût osé بوکا جسارت ایده بیلسه البته اجرا ایدر ایدی Il a osé lui résister en face فلانه رو برو مخالفت ایتمکه اجتسار یوزینه قارشو مخالفته مجاسرت ایلدی - ایلدی Personne n'ose lui annoncer cette fâcheuse nouvelle بو موحش خبری

تیجه بر کمسند فلانه اخباره جسارت ایده‌مز En l'état où il est, il peut tout oser بولندیغی حالده هر شیئه جسارت ایده بیلور

OSIER. Arbrisseau dont les jets sont fort plians et propres à faire des liens *A.* حلفاء *T.* یاقی اوتی ـ قنده اوتی

OSSELET. Petit os *A.* عظم دقیق pl. دقاق العظام *P.* استخوان باریک ـ استخوان خرد ـ استخوانچه *T.* اوفاق انجه کمیک ـ کمیک || Les mains sont un tissu de nerfs et d'osselets ید انسان اعصابدن ودقاق عظامدن منسوج بر عضو در

OSSELET, se dit aussi d'une tumeur osseuse, placée sur la partie inférieure de la jambe d'un cheval, à côté du boulet *A.* عقاب *T.* مهره

OSSEMENS. Os décharnés des animaux qui sont morts. Il se dit principalement de ceux des hommes *A.* عظام الاموات *P.* استخوانهای مردگان *T.* اولولرک کمیکلری

OSSEUX. Qui est de nature d'os *A.* ذو العظم ـ عظمی *P.* استخواندار ـ استخوانی *T.* کمیکلو || Partie osseuse عضو ذو عظم substance osseuse مادّهٔ عظمیّه

OSSIFICATION. Changement des parties membraneuses en os *A.* استحالة الی صورة العظم *P.* پذیرایئ حال استخوان *T.* کمیکه دونمه ـ کمیک حالنه دونمه

OSSIFIER. Changer en os les parties qui doivent être molles *A.* تحویل الی العظم *P.* باستخوان مستحیل کردانیدن *T.* کمیکه دوندرمک

S'OSSIFIER. *A.* استحالة الی صورة العظم *P.* حال استخوان پذیرفتن *T.* کمیکه دونمک

OSSIFIÉ. *A.* مستحیل الی صورة العظم *P.* حال استخوان پذیرفته *T.* کمیکه دونمش

OSSIFRAGUE. V. Orfraie.

OSTENSIBLE. Qui peut être montré *A.* جلی ـ جائز للارائة *P.* نمودنی *T.* کوستریله بیلهجک || Lettre ostensible جائز الارائه بر قطعه مکتوب On lui donna une instruction ostensible, et une instruction secrète فلانه جائز الارائه اولهجق ـ بشقه ومکتوم اولدرق بشقه ایکی کونه تعلیمات ویرلدی بریسی جلی وبریسی خفی اولدرق

OSTENSIBLEMENT. D'une manière ostensible *A.* تجویزاً للارائة *P.* بر وجه نمودنی *T.* کوستریله بیلهجک وجهله || Je lui ai écrit ostensiblement اراتّنی ممکن اولدجق صورت ایله اراتّنی جائز بر قطعه ـ فلانه بر قطعه مکتوب تحریر ایلدم مکتوب

OSTENTATION. Manière affectée de faire parade de ses talens, de ses actions *A.* تفاخر ـ مفاخرت ـ فتحت *P.* نمایش ـ تفاخر *T.* کوسترش عرض کالای افتخار || Grande ostentation تفاخر عظیم vaine تفاخر باطل À quoi bon toute cette ostentation? بو رتبهده عرض کالای افتخاره ـ بو قدر تفاخره حاجت نه کاوهٔ موجب نه Il y a de l'ostentation en tout ce qu'il fait افعال واعمالنده بر کونه فکر نمایش وار در C'est une personne sans ostentation et sans faste فکر تفاخردن بری وسودای دبدبه واحتشامدن عاری بر آدمدر Faire ostentation de ses richesses مال وثروتیله عرض کالای افتخار ایتمک Ils faisaient leurs bonnes oeuvres par ostentation خیرات ومبرّاتنی مجرّد وسیلهٔ فتحت ونمایش اولمق اوزره ایدرلر ایدی

OSTÉOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui enseigne la situation, les noms, la nature des os du corps humain *A.* وصف الاحوال العظام *P.* وصف احوال استخوانها *T.* کمیکلرک احوالی || Professeur d'ostéologie معلم احوال عظام وصفی

OSTRACÉ. Ils se dit des poissons qui sont couverts d'écailles dures *A.* ذو الصدف pl. ذوی الاصداف || L'huitre, la moule sont ostracées استردیا ومدیه ذوی الاصدافدر

ÔTAGE. La personne qu'un général, un prince remet à ceux avec qui il traite, pour la sûreté de l'exécution du traité *A.* رهن pl. ارهان *P.* بند ـ گرو *T.* امانت || On donna six seigneurs en ôtage کبار قومدن التی نفر رهن اولمق اوزره ویرلمشدر Il était en ôtage chez les ennemis رهن اولمق اوزره دشمن النده ایدی On a donné des ôtages de part et d'autre طرفیندن رهنلر النوب ویرلدی

OTALGIE. T. de Méd. Douleur d'oreille *A.* وجع الاذن *P.* رنج گوش *T.* قولاق آغریسی

ÔTER. Tirer une chose de la place où il est *A.* اخراج ـ رفع ـ تنحیة *P.* بیرون ـ از جا بیرون کردن ـ بر طرف کردن ـ از میان بر داشتن *T.* بر ـ قالدرمق ـ چیقارمق ـ آوردن بو سفره‌یی اول طرف ایتمک || Ôtez cette table de là بو اوراقک طرفدن رفع ایله Ôtez-moi tous ces papiers مجموعنی یانمدن بر طرف ایله Il a ôté tous ses meubles de la maison متاع بیتک مجموعنی اخراج ایلدی Ôtez les

chevaux du carrosse باركيرلری عربدن چيقار Ôtez cet enfant d'auprès du feu – چوجوغی آتش يانندن تنحيه ايله Ôtez-vous de devant mes yeux پيشگاه نظرمدن بر قالدر Ôtez vous du chemin يولك كوزم اوكندن چيق – طرف اول – اورتدسندن بر طرف اول Il y a trop de bois dans le feu, ôtez-en la moitié آتش اوجاغنده حطبك كثرتی اولمغله نصفنی چيقار

Il se dit aussi de toutes les parties des vêtemens que l'on quitte *A.* خلع – اخراج *P.* بر گرفتن *T.* چيقارمق || Ôter son manteau قپودی خلع ايتمك – اخراج ايتمك son chapeau – الدوانی خلع ايتمك شاپقديی چيقارمق ses gants چيقارمق

Il signifie aussi, faire cesser, faire passer *A.* دفع – اذهاب *P.* بر طرف كردن *T.* كيدرمك || Prenez un peu de vin, cela vous ôtera votre mal de coeur برمقدار باده نوش ايتسدك دوچار اولديغك يورك آغريسی دفع اولور Le quinquina ôte la fièvre قاطع حمّا در – قنه قنه دافع حمّا در J'ai ôté tous les empêchemens كافهٔ عوايق وموانعی دفع ايتدردم Cette eau ôte les taches – كيدرر – بو صو لكه‌لری اذهاب ايدر On dit, Ôtez-moi de peine, d'inquiétude بندن تعب وزحمت وخلجان واضطرابی دفع ايتدر

On dit figur. Ôtez quelque chose de l'esprit, de la tête, de la fantaisie à quelqu'un, pour dire, faire en sorte qu'il n'y pénse plus *A.* محو – امحا – ازالة *P.* نا بود كردن *T.* سيلمك – كيدرمك || Vous ne lui ôterez jamais cela de l'esprit, de la tête بو – ذهنندن بر وجهله بونی امحا ايده‌ميه‌جكسك كيفيّتی صحيفهٔ درونندن امحا ايتدرمك احتمالی يوقدر

Il signifie aussi, priver de … *A.* سلب *P.* محروم كردن *T.* محروم قلمق || Je ne veux pas vous ôter la liberté, la commodité … سربستلكی وآسايش وراحتی سندن سلب ايتمك … متمتّع اولديغك رخصت وسربستيّت وحال رفاه – استمم وراحتدن سنی محروم ايتمك استمم Vous ôtez le pain à cette famille بو – بو خاندانی زرقدن محروم ايدرسك خاندانك زرقنی قطع ايتمش اولورسك Vous m'otez le soleil ضيای شمسی بندن سلب ايدرسك

On dit aussi, Ôter la vue *A.* منع النظارة – قطع النظارة *P.* مانع تماشا شدن – مانع ديدار شدن *T.* نظارتی كسمك || Un arbre qui ôte la vue d'une prairie صحرانك نظارتنی قطع ايدن آغاج Un mur qui ôte la vue de la rivière نهرك نظارتنی قطع ايدن بر ديوار

Il signifie aussi, délivrer de… *A.* تخليص *P.* رها كردن *T.* قورتارمق || Ôtez-moi cette inquiétude بو اضطرابدن بنی تخليص ايله Cela m'a ôté mon mal – بوشی بنی علتدن تخليص بنی علتدن قورتاردی – ايلدی

Il signifie aussi, retrancher *A.* قطع – تنقيص – افراز *P.* كم كردن *T.* اكسلتمك || Ce morceau de bois est trop long, il en faut ôter un pied بو خشبه‌نك طولی اقتضاسندن چوق زياده اولمغله بر قدم مقداری تنقيص اولنمغه محتاجدر On lui a ôté un coin de son jardin باغچه‌سنك بر كوشه‌سنی آلتيدن افراز ايتمشلر در Qui de six ôte deux, reste quatre ايكی افراز اولنسه درت قالور

Il signifie encore, prendre par force, par autorité *A.* نزع – اخذ – سلب *P.* ستادن *T.* آلمق || Les voleurs lui ont ôté son manteau خراسيلر قپودينی سلب ايتمشلر در On lui a ôté tout son bien كافهٔ اموالنی اخذ ايتمشلر در On lui veut ôter sa charge عهده‌سنده اولان منصبی اخذ ايتمك استرلر On lui a ôté la vie آلديلر – جاننی نزع ايلديلر

On dit, Ôter l'honneur à quelqu'un, pour dire, le diffamer par des médisances بر آدمك عرضنه ايراث كسر ونقصان ايتمك – Et ôter l'honneur à une femme, pour dire, la séduire et en abuser بر خاتونك عرضنه ايراث عار ونقيصه پردهٔ عرض وناموسنی هتك ايتمك – ايتمك

ÔTÉ. *A.* مخلوع *P.* بيرون آورده – مرفوع *T.* قالدرلمش *A.* ذاهب – منقطع – مندفع *A.* چيقارلمش *T.* بر گرفته *P.* نا بود *P.* زايل – ممحوّ *A.* كيدرلمش *T.* بر طرف كرده محروم *P.* محروم – مسلوب *A.* كيدرلمش – سيلنمش *T.* گشته محروم اولمش *T.* گشته

ÔTÉ, sert aussi d'adverbe, et signifie, hormis *A.* ماعدا *P.* جز *T.* اوزكه || Ôté deux ou trois endroits, cet ouvrage est excellent – بو تأليف ايكی اوچ محلّدن ماعدا اعلا الاعلا در بو تأليفك ايكی اوچ محلّدن ماعداسی اعلا در

OTHONNE. Nom d'un arbrisseau *T.* جوان پرچمی

OU. Conjonction alternative *A.* او *P.* يا *T.* ياخود || J'irai aujourd'hui ou demain بو كون ياخود يارين كيده‌جكم

Ou. Autrement, en d'autres termes *A.* ای *T.* يعنی || Son beau-frère ou le mari de sa sœur انشته‌سی يعنی

علم همشیره سنک قوجه سی La logique ou la dialectique منطق یعنی فن محاوره

Il se joint souvent dans les deux sens avec l'adverbe Bien *A.* فالا *P.* نه ـ ور نه *T.* واگر نه ـ یوخسه || Il paiera, ou bien il ira en prison اقجه یی ادا ایتسه نه حوش فالا حبسه القا اولنور

OÙ, adv. En quel lieu *A.* این *P.* کجا *T.* نه ـ نره ده || Où allez-vous? نره یه کیدرسک Dites-moi où est un tel? فلان کمسنه نه محلده در بکا سویله Où demeurez-vous? نه محلده اقامت ایدرسک

Où, est aussi pronom relatif, lorsqu'on peut le tourner par Auquel, Dans lequel || Le lieu où je suis اولدیغم محل La maison où je demeure اقامت ایلدیکم خانه L'état où je suis بولندیغم حال Le bonheur, la félicité où il aspire تحصیلنه خواهشکار اولدیغی مرتبهٔ بختیاری وسعادت

D'où. Il sert à marquer le lieu *A.* من این *P.* از کجا *T.* نره دن ـ قنغی طرفدن ou la cause *A.* من ای جهة *P.* از چه سبب *T.* ندن ـ قنغی جهتدن || D'où a-t-il pris cela? شونی قنغی طرفدن اخذ ایلدی D'où tirez-vous cette conséquence? بو لازمه یی نه جهتدن استخراج ایدرسک D'où lui vient cet orgueil? بو مقوله کبر وغروری ندن اقتضا ایدر

PAR OÙ. Il sert à marquer le lieu. V. D'où. — ou le moyen *A.* بای طریق ـ بای وجه *P.* از چه راه ـ بچه وجه *T.* نه طریق ایله ـ نه طریقدن ـ نه وجهله || Par où avez-vous passé pour aller là? اول محله وارمق ایچون نه طرفدن مرور ایلدک Par où me tirerai-je d'affaire? نه طریق ایله نوجهله مصلحتدن چیقه بیلورم

OUAICHE. T. de Marine. Sillage d'un vaisseau. On dit, Tirer un vaisseau en ouaiche, pour dire, le remarquer avec un autre vaisseau *A.* تقوید السفینة بالسفینة *P.* کشتیرا با کشتی دیگر کشیدن *T.* کمی یی بشقه بر کمی یه ربط ایله یدمک ـ کمی یی بشقه کمی یه ربط ایله یدکه چکمک — Et traîner un pavillon ennemi en ouaiche, pour dire, le traîner pendant à fleur d'eau à l'arrière d'un vaisseau دشمن بیراغنی ورای دکزک یوزی ـ سفینه یه ربط ایله دکزه سوررک چکمک برابرلکنه سورمک

OUAILLE. Brebis *A.* غنم pl. اغنام *P.* گوسفند *T.* قیون Il ne se dit qu'au figuré, en parlant d'un chrétien par rapport à son pasteur || Voilà une de vos ouailles اشته فلان کشی سنک قیونلرندندر Un bon pasteur a soin de ses ouailles راعی صالح زیر اداره سنده اولان اغنامک امر تیمارینه اهتمام ایدر

OUATE. Espèce de coton très fin, que l'on met entre une étoffe et la doublure *A.* حشو القطن *P.* آکنه ـ ساویس *T.* پموق ایله محشو بر || Une camisole d'ouate پموق قتیغی پموق ـ پموق ایله محشو یورغان Couverture d'ouate زیبون قتیغله محشو

OUATER. Mettre de la ouate entre une étoffe et la doublure *A.* حشو بالقطن *P.* آکنه زدن *T.* پموق طولدرمق || Ouater une robe بر جامه یه ـ بر جامه یی پموق ایله طولدرمق پموق طولدرمق

OUATÉ. *A.* محشو بالقطن *P.* آکنه زده ـ ساویسدار *T.* پموق طولمش

OUBLI. Manque de souvenir *A.* نسیان *P.* فراموشی *T.* اونوتمه || Un profond oubli نسیان عمیق long نسیان مدید éternel نسیان مؤبد Mettre en oubli نسیان ایتمک انداختهٔ طاق نسیان طومار فراموشی ونسیان ایچنده طی Ensevelir dans l'oubli کمین نسیاندن نزع واخراج ایتمک Tirer de l'oubli ایتمک

OUBLIER. Perdre le souvenir de quelque chose *A.* نسی ـ نسیان ـ اخراج من الخاطر *P.* فراموش کردن ـ فراموشیدن ـ از خاطر دور کردن *T.* اونوتمق ـ خاطردن چیقمق ـ خاطردن چیقارمق || Je savais tout cela par coeur, je l'ai oublié بونلرک جمله سی ازبرمده ایدی لکن فراموش ایلدم Il apprend facilement, et oublie de même سهولت ایله تحصیل ایلدیکی کبی سریعاً فراموش دخی ایدر Oublier sa leçon درسی اونوتمق Vous avez oublié de venir ce matin بو صباح فلان... کلمکی فراموش ایلدک J'avais oublié de vous dire que ... مادّه یی سکا سویلمک خاطرمدن چیقدی J'avais un rendez-vous, j'ai oublié l'heure بینمزده بر محل ملاقات وقتی خاطرمدن ـ تعیین اولنمشیدی انجق وقتنی اونوتدم چیقدی

Et mettre en oubli *A.* ازالة عن ـ محو عن لوح الخاطر *P.* از لوح درون شستهٔ آب فراموشی کردن ـ صحیفة البال *T.* خاطردن سیلمک || Il faut vous réconcilier ensemble, et oublier tout ce qui s'est passé جریان ایتمش احوالی لوح میانده ـ خاطردن امحا ایله بارشمنک طریقنه باقماوسک

واقع اولمش ماجرالرک مجموعنی نسیاً منسیاً صحیفهٔ
خاطردن ازاله برله بارشمنک چارهسنه باقمارسک J'ou-
blie tout, et je lui pardonne درشینی صحیفهٔ دروندن امحا
ایله عفو ایدهرم

Et laisser une chose en quelque endroit par inadvertance *A.*
یاکلشلق ایله براقمق *T.* بسهو ترک کردن *P.* سهواً ترک
|| Il a oublié ses gants الدواننی سهواً ترک ایتمشدر sa
bourse اقچه کیسهسنی سهواً فلان محلده ترک ایتمشدر

Et omettre par inattention *A.* غَبَن - اختیار الذهول - اختیار
T. فراموش کردن *P.* اختیار الذهول والنسیان - الغفلة
بونی دفتربنه || اونودوب براقمق Il a oublié cela dans sa liste
درج ایلمکه اختیار ذهول ونسیان ایتمشدر Il a oublié dans son
discours de parler de cette chose بوماددهنک ذکرنده اختیار
ذکرینی اونودوب براقدی - ذهول ونسیان ایلدی Il n'a
rien oublié pour réussir dans cette affaire اول امرک حسن
نتیجهسنه ظفریاب اولمق ایچون اقتضا ایدن تدبیرلرک
هیچ بریسنده اختیار ذهول وغفلت ایتمش دکلدر On dit,
Oublier son devoir برکمسنه وظیفهٔ ذمتنی ایفا ایامکه اختیار
ذهول وغفلت ایتمک Oublier le respect qu'on doit à quel-
qu'un برذاتک حقنه اداسی لازم اولان مراسم توقیر
واحترامده اختیار ذهول وغفلت ایتمک

S'oublier. Perdre de vue ce qu'on est *A.* نسیان النفس *P.*
خودرا فراموش کردن *T.* کندویی اونوتمق || Vous vous ou-
bliez کندوکی اونودرسک La prospérité est souvent cause que
l'on s'oublie اقبال ودولت اکثریا نسیان نفسه سبب
روسا سیله وعلت اولور Il s'est oublié en parlant à ses supérieurs
صحبت ایدر ایکن نفسنی اونوتمشدر - Il signifie aussi, man-
quer à son devoir || Vous êtes-vous oublié jusqu'à ce point-là?
اول مرتبهدهمی کندوکی اونوتدک Ce domestique s'est oublié
au point de dire des injures بوخدمتکار سب وطعن ایتمک
مرتبهلرده نفسنی اونوتمشدر - On dit aussi, Vous oubliez qui vous
êtes ند اولدیغکی فراموش ایدرسک

Oublié. *A.* منسی *P.* فراموش کرده *T.* اونودلمش

OUBLIEUX. Sujet à oublier *A.* ساهی pl. سهاة - نسی -
نسیان - کثیر النسیان *P.* فراموشکار *T.* اونوتغان || Les veil-
lards sont ordinairement oublieux شیوخ عادتا اونوتغاندرلر

OUEST. La partie du monde qui est au soleil couchant *A.*
مغرب - غرب *P.* باختر *T.* باطی

Le vent d'ouest. *A.* ریح غربی - دبور *P.* باد فرودین *T.*
باطی یلی

OUF. Interjection qui marque la douleur *A.* اق *P.* آه *T.* اوف

OUI. Particule d'affirmation *A.* نعم - اجل *P.* آری *T.* اوت
- بلی - هه || On l'obligea de répondre par oui ou par non
فلانی لا ونعم بر جواب ویرمکه مجبور ایلدیلر Il n'a ré-
pondu ni oui ni non هه یوق - لا ونعم بر جواب ویرمدی
بر درلو جواب ویرمدی

OUÏ-DIRE. Ce qu'on ne sait que sur le dire d'autrui *A.*
منقول بین الناس *P.* زبانگذار ناس *T.* خلقک صحبتلری
|| Je n'en sais rien que par ouï-dire بو بابده بین الناس
منقول اولان خبردن غیری برشی بیلمم Il ne faut pas s'arrê-
ter aux ouï-dire بین الناس منقول اولان خبرلره قید ایتمک
خلقک صحبتلرینه قولاق اورمق روا دکلدر - جائز دکلدر
Ce n'est qu'un ouï-dire بین الناس منقول اولان اخباردندر -
خلقک صحبتلردندر

OUÏE. Le sens par lequel on reçoit les sons *A.* سمع - قوة
سامعة *P.* شنوایی *T.* ایشیدیجیلک || Avoir l'ouïe bonne بر
کمسهنک صحت سامعهسی اولمق mauvaise رکاکت
سامعهسی اولمق dure دقیق السامعة اولمق fine, subtile
قولاغی آغر اولمق - ثقل سمعه - عسر سمعه مبتلا اولمق Les
sons trop forts blessent l'ouïe زیادهسیله شدید اولان اصوات
تخدیش سامعهیی مستلزمدر

OUÏR. Recevoir les sons par l'oreille *A.* استماع *P.* شنیدن
T. ایشتمک || Avez-vous ouï ce grand bruit? اول طراقهٔ عظیمه
مسموعک اولمشیدر Je l'ai ouï prêcher وعظنی استماع ایلدم
Avez-vous ouï dire cette nouvelle? بو خبری استماع ایتدکمی -
سمعکه واصل اولمشیدر - بو خبر مسموعک اولمشیدر -
On dit en termes de Pratique, Ouïr des témoins, pour dire,
les entendre *A.* استماع البینة *P.* استماع گواه کردن *T.*
شوقدر شاهد || شاهد دیکلمک On a fait ouïr tant de témoins
شاهدلر مسموع اولدی دیکلتدردیلر Les témoins ont été ouïs

Il signifie aussi, écouter, prêter attention *A.* اصغا *P.* گوش
داشتن - گوش زدن - حوالهٔ سمع اصغا کردن *T.* دیکلمک
|| Le prince n'a pas voulu ouïr leurs députés پادشاه کلان
وکیللرک کلامنه حوالهٔ سمع اصغا ایتمدی Un juge doit
ouïr les deux parties حاکم طرفینک کلامنه حوالهٔ سمع اصغا
اسماع ایکی طرفی دیکلملودر - ایتملودر Il se fera bien ouïr

On l'a سوزينى ديكلتدره جكدر - انفاذ كلام - كلام ايده جكدر condamné sans l'ouïr كلامى اصغا اولنمقسزين عليهنه حكم استماع اولنمقسزين - اولندى

Et exaucer *A.* حوالهٔ سمع *P.* اجابت - استماع بالقبول *T.* حسن قبول ايله ديكلمك قبول كردن || Seigneur, daignez ouïr les prières de votre peuple يا ربّ امتنڭ نيازينه نيازينى سمع قبوله ارزانى قيل - حوالهٔ سمع قبول ايله

OUÏ *A.* مسموع *P.* شنيده *T.* ديكلنمش - ايشيدلمش *A.* مستجاب *P.* اجابت كرده *T.* حسن قبول ايله ديكلنمش - On dit en termes de Pratique, Ouï le rapport d'un tel تقريرى Un jugement rendu parties ouïes طرفين تقريرلرى لدى الاستماع بعد الاستماع ويريلان حكم

OURAGAN. Tempête violente, accompagnée de tourbillons *A.* ثائب pl. ثوائب *P.* گرد باد *T.* بوره - قاى

OURDIR. Disposer les fils pour faire la toile *A.* نسج *P.* بافتن *T.* طوقومق || Ourdir de la toile نسج ثوب ايتمك Ourdir la trame d'un drap چوقه‌نڭ ارغاجنى نسج ايتمك - ارغاجنى چوقه‌يى ارغاجلمق - طوقومق - Figur. || Ourdir une trahison نسج تار و پود فساد وخيانت ايتمك C'est lui qui a ourdi cette trahison اشبو كالاى فسادڭ نساجى فلاندر - اشبو - كالاى فساد وخيانتى كارگاه مكر وحيله‌ده نسج ايدن فلاندر بو خيانتى ايشليوب قوران فلاندر

OURDI *A.* منسوج *P.* بافته *T.* طوقونمش

OURLER. Faire un ourlet à du linge ou à une étoffe *A.* كبن *P.* نورده زدن *T.* كنارى نكنده‌لمك - كنارى ديكمك

OURLÉ. *A.* مكبون *P.* نورده زده *T.* كنارى نكنده‌لنمش - كنارى ديكلمش

OURLET. Le repli, le rebord qu'on fait à du linge, à des étoffes *A.* كبن *P.* نورده *T.* كنار نكنده‌سى || Ourlet rond كبن مستدير - مدوّر نكنده large كبن متسع - ككيش نكنده gros كبن غليظ - قبا نكنده

OURS. Animal *A.* دبّ pl. ادباب *P.* خرس *T.* آيو || Ours noir دبّ اسود - سياه آيو Peau d'ours جلد دبّ - پوست خرس - آيو پوستكيسى Les ours se soutiennent et marchent sur leurs pieds de derrière آيو قسمى آرد آياقلرى اوزرنده طورر ويورر

OURSE. La femelle de l'ourse *A.* دبّة *P.* خرس ماده *T.* ديشى آيو - Et nom de deux constellations, La grande ourse دبّ اكبر *A.* la petite دبّ اصغر *A.*

OURSON. Le petit d'un ours *A.* جرو الدبّ *P.* خرسچه *T.* آيو انيكى

OUTARDE. Espèce de gros oiseau *A.* حبارى pl. حباريات *P.* جُرز - شاست *T.* طوى قوشى

OUTIL. Tout instrument dont les ouvriers et artisans se servent pour leur travail *A.* آلة الاهل الصنعة - بُآسن pl. باسنة pl. آلات وادوات الاهل الصنايع *P.* دست افراز *T.* آوادانلق || Les outils d'un charpentier آلات وادوات نجّار - دولكر Outils de labourage بُآسن فلاحت - اكينجى آوادانلقلرى Le marteau est un outil de grand usage چكيچ جوق آلاتى ايشلره قوللانيلور آلاتدندر

OUTILLER. Garnir d'outils *A.* تجهيز بالآلات - تجهيز بالبآسن *P.* بدست افراز آراستن *T.* آوادانلق ايله دوناتمق || Il ne se dit que dans ces phrases: Il a fallu l'outiller فلانى آلات لازمه‌سيله تجهيز ايتمك اقتضا ايلدى On l'a outillé comme on a pu الدن كلديكى قدر آلات لازمه‌سيله تجهيزينه سعى اولنمشدر

OUTILLÉ. *A.* مجهّز بالآلات اللازمة - مجهّز بالبآسن *P.* بدست افراز آراسته *T.* اقتضا ايدن آوادانلق ايله دونانمش

OUTRAGE. Injure atroce de fait ou de parole *A.* رذالت - مذلّت *P.* خوارسازى *T.* آلچقلتمه || Grand outrage رذالت عظيمه - رذالت شديده cruel رذالت جگر سوز - رذالت جانسوز Faire outrage à quelqu'un بركمسنه‌يى ترذيل ايتمك On lui a fait outrage en sa personne, en son honneur ذاتنه وعرضنه ايراث رذالت ايلديلر Recevoir un outrage مظهر رذالت اولمق Se venger d'un outrage بركمسنه مظهر اولديغى مذلّتڭ انتقامنى المق

OUTRAGEANT. Qui outrage. Il ne se dit que des choses *A.* موجب التذليل - موجب الترذيل *P.* خوارساز *T.* آلچقلديجى || Paroles outrageantes اقوال ترذيل آميز Procédé outrageant موجب تذليل اولجق وضع وحركت Cela est outrageant موجب ترذيلدر

OUTRAGER. Faire outrage *A.* تذليل - ترذيل *P.* خوار ساختن *T.* آلچقلتمق || Il ne l'a pas seulement offensé, il l'a outragé فلانى دلازار ايلديكندن قطع نظر ترذيلنه دخى تصدّى ايلدى Il est dangereux d'outrager un homme de cœur ارباب حميّتدن برذاتڭ تذليلنه تصدّى ايتمك خطرى

مستلزم حالاتدندر On ne s'est pas contenté de maltraiter ses domestiques, on l'a outragé dans sa personne فلانك خدمتكارلر ينه ايتدكلرى سوء معامله‌يه قناعت ايتميوب كندوسنى دخى تذليله مبادرت ايتمشلر در

OUTRAGÉ. *A.* مذلل ـ مظهر التذليل ـ مرذل *P.* خوار كرده *T.* آلچقلنمش

OUTRAGEUSEMENT. D'une manière outrageuse *A.* على طريق التذليل ـ مذللاً *P.* خوارسازانه *T.* آلچقلده‌رق || Il l'a traité outrageusement حقنه خوارسازانه معامله ايلدى

OUTRAGEUX. Qui fait outrage *A.* مذلل ـ مرذل *P.* خوارساز *T.* آلچقلديجى || Paroles outrageuses كلمات تذليل آميز Il est outrageux en paroles قول وگفتارنده بر صورت تذليل وار در

à OUTRANCE. Jusqu'à l'excès *A.* على وجه الافراط ـ مفرطاً ـ بالمبالغة ـ غاية الغاية *P.* بروجه افراط *T.* آشورى || Brave à outrance فوق الغايه شجيع وجگر دار chicaneur بالمبالغه مزوّر Persécuter, poursuivre à toute outrance على وجه الافراط بر كمسنه‌نك عليهنه يوريمك Disputer à outrance آشورى چكشمك ـ على وجه الافراط مجادله‌يه قيام ايتمك

OUTRE. Peau de bouc qui sert comme de baril, pour renfermer les liqueurs *A.* زق pl. ازقاق ـ سقاء pl. اسقية *P.* خيك *T.* طلوم || Une outre d'huile بر طلوم زيتون ياغى

OUTRE, préposition de lieu. Au-delà *A.* ما ورا *P.* پس *T.* آشورى ـ اوته || En ce sens, il n'est d'usage que dans quelques mots composés, comme Outre-mer *A.* ما وراء البحر *T.* دكز آشورى ـ دكزك اوته طرفى ـ آشورى Les pays d'outre-Meuse موزه نهرينك ما وراسى اولان ممالك Les guerres d'outre-mer دكز آشورى سفرلر ـ ما وراى بحرده اولان اسفار

Outre, signifie aussi, par-dessus *A.* زايداً ـ ماعدا *P.* جز ـ از آن بيشتر *T.* بوندن زياده ـ بوندن بشقه || On lui a donné cent écus, et outre cela on lui promit... شو قدر غروش ويرلديكندن ماعدا كندوسنه وعد اولنديكه Outre la somme de tant, il a reçu encore tant شو مقدار اقچه‌دن ماعدا شو مقدار دخى اخذ ايتمشدر Dans ce partage, dans ce marché, il y a lésion d'outre moitié du juste prix بو مقاسمه‌ده وبو بازارلقده قيمت صحيحه‌نك نصفى مرتبه‌سندن زياده ضرر وار در Outre ce que je viens de dire, il faut encore remarquer que... ديديكم كلامدن ماعدا بوكا دخى دقت اولنملو در كه

OUTRE QUE... *A.* قطع النظر عن ـ غير ذلك *P.* جز از *T.* بوندن بشقه ـ بوندن غيرى ـ آنكه || Outre qu'elle est riche, elle est belle et sage بو خاتون مالدار اولديغندن غيرى صاحبهٔ حسن وجمال ومالكهٔ عقل وكمال در Outre que votre père vous le commande, l'honneur vous y oblige پدركك امرى اولديغندن قطع النظر مقتضاى عرض وشانك دخى بونى ايجاب ايدر

OUTRE ET PAR-DESSUS. *A.* فضلاً *P.* برتر *T.* فضله اولدرق ـ آرتيق اولدرق || Outre et par-dessus ce qui lui avait été donné, on lui a encore donné tant فلانه ويريلان مبلغدن فضله اولدرق شو مقدار دخى ويرلدى On lui avait promis cent pistoles, et on lui en a encore donné dix outre et par-dessus فلانه وعد اولنان معلوم المقدار مبلغدن فضله اولدرق شو قدر دخى اعطا اولندى

OUTRE, adv. Au-delà *A.* متجاوزاً *P.* پيشتر *T.* اوته‌يه ـ آندن || Il n'alla pas plus outre آندن تجاوز ايتمدى ايلرويه اوته وارمدى Malgré les défenses et les oppositions, ils n'ont pas laissé de passer outre دفعى حاوى ويريلان جوابلره واعتراضلره باقميوب ايلرويه كچديلر La nuit qui survint l'empêcha de passer outre حلول ليل اوته‌يه تجاوزينه مانع ـ ايلرو وارمسنه اولمشدر Les juges ont passé outre à l'instruction de son procès حاكملر دعواسنك ضبطى خصوصندن صرف انظار ايله اوته‌يه كچوب آخر ماده‌يه مباشرت ايتمشلر در

D'OUTRE EN OUTRE. De part en part *A.* من الشطر الى الشطر ـ من الطرف الى الطرف *P.* از يكسو تا بديگر *T.* بر طرفدن اول بر طرفه قدر || Un coup d'épée qui le perça d'outre en outre من شطر الى شطر نفوذ ايتمش ضربهٔ سيف ـ بر طرفدن اول بر طرفنه قدر كچمش بر قليج ضربى

EN OUTRE. De plus, davantage *A.* زايداً *P.* افزونتر *T.* زياده || Je lui ai donné tant, et en outre je l'ai nourri فلانه شو قدر اقچه ويروب زياده اولدرق كندوسنى دخى ارزاق ايلدم

OUTRÉMENT. D'une manière outrée *A.* فوق الحد ـ مفرطاً *P.* بيرون از اندازه *T.* آشورى || Il l'a battu outrément فلانى على وجه فوق الحد ضرب ايلدى Il s'est fatigué outrément

افراط ايله يورلمشدر - الافراط دوچار عنى وفتور اولمشدر

OUTREMER. Couleur bleue faite avec le lapis pulvérisé *A.* لاجوردى *T.* رنگ لاژورد *P.* لون لاجورد

OUTRE-MESURE. V. Mesure.

OUTRE-PASSER. Aller au-delà de... *A.* تجاوز *P.* بيرون گذاشتن *T.* كرتدىيى آشورمق - آشورمق || Outre-passer les ordres qu'on a reçus حدود مأموريتنى تجاوز ايتمك Cet ambassadeur a outre-passé ses pouvoirs بو ايلچى حامل حدودينى تجاوز - اولديغى رخصتك كرتدسنى آشوردى ايلدى

OUTRER. Accabler, surcharger de travail *A.* تحميل - توقيط - درمانده كردن *P.* اثقال فوق الطاقة - الحمل ما لا يطاق زياده *T.* تحميل بار طاقت شكن كردن - فرو مانده كردن آغر يوك آلتنده بصدرمق - يورمق || C'est outrer des ouvriers, que de les faire travailler sans relâche عملهيى آرام ويرمكسزين ايشلتمك اوزرلرينه تحميل بار طاقتشكن عملهيى بلا فاصله خدمتده قوشدرمق اوزرلرينه - ايتمكدر فوق الطاقة تحميل بار ايتمكدر Il s'est outré à courir la poste منزلى چوق سورمكله نفسنه فوق الطاقه تحميل ثقلت ايتمش اولدى Il faut travailler, mais il ne se faut pas outrer جد وسعى لازم ايسه دخى فوق الطاقه توقيط چالشمق لازمدر انجق نفسى - نفس ايتمك روا دكلدر درمانده قلمق جائز دكلدر

On dit, Outrer un cheval, pour dire, le pousser au-delà de ses forces *A.* اكلال - اعياء - تطليح *P.* فرو مانده كردن *T.* يورمق || Mener un cheval si loin au galop, c'est l'outrer آتى بو قدر مسافهٔ بعيده‌يه سكردرك كوتورمك كليا اعيا يك يورمقدر - ايتمكدر

OUTRER. Offenser quelqu'un avec excès, pousser à bout sa patience *A.* اضجار - املال فوق الحد - تكدير فوق الحد خارج - بيرون از حد آزرده كردن *P.* البال فوق الغاية *T.* از اندازه آزرده دل كردن اشورى انجتمك || Vous l'avez tellement outré, qu'il ne vous le pardonnera jamais فلانى شول رتبده املال وتكدير ايلدك كه سنى عفو ايتمك احتمالى يوقدر

Et excéder la juste mesure *A.* اخراج من حد الاعتدال - بيرون *P.* ايصال الى حد المبالغة - ايصال الى حد الافراط كرتدن *T.* بحد مبالغه رسانيدن - از دائرهٔ اعتدال بردن

چيزكيدن چيقارمق - آشورمق || Les Stoïciens ont outré la morale حكماى رواقيون قواعد اخلاقى حد افراط ومبالغه‌يه ايصال ايتمشلر در Ces maximes sont bonnes, mais il ne faut pas les outrer بو قاعده‌لر واقعا صوابه مقارندر انجق حد اعتدالدن اخراجلرى روا دكلدر C'est un homme qui outre tout هر شيئى حد اعتدالدن اخراج ايدر بر آدمدر Il ne faut jamais outrer حد اعتدالدن چيقمق هيچ بر وقتده اعتدال كرتدسنى آشورمق روا دكلدر - جائز دكلدر

Outré. *A.* منكسر الطاقة - متثاقل - موقوط *P.* درمانده - يوك آلتنده بصلمش - يورلمش *T.* فرومانده

On dit, Être outré de douleur, de dépit, de colère, etc. فرط الم واندوهدن وغلبهٔ كينه وعداوتدن وشدت غضب فرو مانده اولمق - وغضبدن موقوط الحال اولمق

Et qu'un homme est outré, pour dire, qu'en toutes choses il passe les limites de la raison افراط طرفنه ميال بر آدمدر

OUVERTEMENT. Hautement, sans déguisement *A.* علنا - ظاهرا *P.* آشكاره - آچيقدن آچيغه || Il s'est déclaré ouvertement pour moi بنم طرفدارم اولديغينى علنا بيان ايلدى Il m'a déclaré ouvertement tout ce qu'il pense فكرينى بكا آشكاره علنا وظاهرا بكا بيان ايتمشدر - كشف وبيان ايلدى

OUVERTURE. Trou, fente *A.* خرق pl. خروق - فرجه pl. فرج *P.* رخنه - شكاف *T.* ياريق - كدك - آچيقلق || Grande ouverture خرق واسع - فرجهٔ عظيمه large ايرى ياريق - ككيش ياريق Il y a une grande ouverture à la muraille ديوارده بر رخنهٔ عظيمه وار در

Et l'action par laquelle on ouvre *A.* فتح *P.* گشايش *T.* قپولرك - فتح ابواب || آچلمه - آچلش L'ouverture des portes خندقك d'un fossé صندوغك فتحى d'un coffre آچلمه‌سى صيچان يولنك آچلمه‌سى de la tranchée آچلمه‌سى d'une مكتوبك - ووصيتنامه‌نك فتحى dépêche, d'un testament

L'ouverture de la veine *A.* شق العرق *P.* رگ شكاف *T.* طمرك ياريغى L'ouverture d'un corps *A.* كشف البدن *P.* تن گشاد *T.* كوده‌نك آچلمه‌سى

Il signifie figur., le commencement de certaines choses *A.* فاتحه - انفتاح - بدايت *P.* سرآغاز *T.* باشلنغج - باشلمه || L'ouverture du concile مجلس رهبانك انفتاحى de l'assemblée فاتحهٔ جمعيت de la campagne فاتحهٔ سفر صيفى Le discours d'ouverture فاتحهٔ مجلسده تفوه اولنان نطق

On dit, Faire l'ouverture d'un avis, pour dire, proposer un avis *A.* عرض الرأى - بسط الرأى *P.* رأى در ميان كردن *T.* بر رأى بيان ايتمك Et dans le même sens, Faire l'ouverture d'un expédient عرض تدبير - ايراد تدبير ايتمك

On dit aussi au pluriel, Faire des ouvertures, en parlant des premières propositions relatives à une affaire, à une négociation *A.* عرض الفواتح - عرض المقدمات *T.* ايلك تكليفلرى عرض فواتح عرض ايتمك || Faire des ouvertures de paix صلح ايتمك عرض C'est lui qui m'a fait les premières ouvertures de ce mariage بوامر نكاحه دائر بكا عرض مقدمات ايدن فلاندر Se prêter à des ouvertures ايلك عرض اولنان تكليفلرى سمع قبول ايله اصغا ايتمك Se refuser فلان ماده‌يه دائر عرض اولنان فواتح ومقدماتنى قبولدن استنكاف ايتمك

Il se prend aussi pour Occasion *A.* وسيلة pl. وسايل *P.* سررشته *T.* طوتامق || Je vous servirai, si je trouve quelque ouverture à parler de votre affaire مصلحتكه دائر سوق كلامه بر وسيله بولدجنق اولور ايسه‌م خدمتكه سعى ايده‌جكم دركار در

On dit, Ouverture de coeur, pour dire, franchise *A.* كشف البال - القلب *P.* كشف درون *T.* يورك آچلمه‌سى || Il m'a parlé avec une grande ouverture de coeur بكا كماليله كشف درون ايده‌رك افادۀ حال ايلدى - On dit à quelqu'un, Faire des ouvertures inutiles, indiscrètes, pour dire, faire des confidences inutiles بلا موجب كشف درون ايتمك - بيهوده عرض محرميت - بيهوده كشف ما فى البال ايتمك ايتمك

On dit aussi, Ouverture d'esprit, pour dire, facilité de comprendre *A.* فتاحة الذهن *P.* گشايش ذهن *T.* ذهن آچيقلغى || Il n'a aucune ouverture d'esprit اصلا وقطعا فتاحت ذهنى يوقدر Il a beaucoup d'ouverture d'esprit pour les mathématiques علوم رياضيه‌ده فتاحت ذهنى وار در

OUVRABLE. On appelle Jours ouvrables, les jours dans les quels il est permis de travailler *A.* يوم الشغل pl. ايام الشغل *P.* روز كار *T.* ايش كونى - خدمت كونى

OUVRAGE. Le résultat du travail d'un ouvrier *A.* صنع - مصنوع pl. مصنوعات *P.* دستكار - كار - دست رنج *T.* ال ايشى - ايش || Grand ouvrage صنع كبير bel ouvrage صنع احسن merveilleux كار حيرتفرما Ouvrage de menuiserie طوغرامه‌جى ايشى Faire un ouvrage بر ايش - بر شئ تصنيع ايتمك entreprendre بر كونه ايشه مباشرت ايتمك ايشلمك achever, finir بر ايشى اتمام وتكميل ايتمك L'univers, le ciel est l'ouvrage de Dieu عالم صنع ربانيدر - سما مصنوع يد قدرت لم يزليدر La cire, le miel est l'ouvrage des abeilles شمع وعسل صنع نحلدر

Et le travail que l'on emploie à faire un ouvrage *A.* عمل - عملت *P.* كار *T.* ايش || Il y a de l'ouvrage à ce vase بو ظرفده چوق كار وعمل وار در Il y a de l'ouvrage pour plus d'un an بر سنه‌لكدن زياده ايش وار در Ce qu'on en doit priser le plus, c'est l'ouvrage بونى زياده قيمتدار ايدن ايشيدر C'est un ouvrage de patience صبره محتاج بر ايشدر

Il se dit aussi des productions de l'esprit *A.* تأليف pl. تأليفات - تصنيف pl. تصنيفات || Cet auteur va donner ses ouvrages au public بو مؤلف تصنيفاتنى نشر واشاعه ايتمكده در Ouvrages postumes مؤلفك وفاتندنصكره ظهور ايدن تأليفات

On appelle Ouvrage, en termes de fortification, toutes sortes de travaux avancés au-dehors d'une place *A.* تحصينات خارجية - استحكامات خارجية *P.* مترسهاى بيرونى *T* ديش مترسلر || Ouvrage à corne ديش طابيه - چفته بوينوز طابيه

OUVRANT. Il n'est d'usage que dans cette phrase, À porte ouvrante, pour dire, au temps que l'on ouvre la porte d'une ville *A.* لدى الانفتاح الباب *P.* بدم گشادن در *T.* قپو آچيلور ايكن

On dit aussi, À jour ouvrant, pour dire, dès que le jour commence à paraître *A.* لدى الانفجار الصبح - لدى الانفلاق - لدى الانكشاف الصبح - الفجر *P.* سپيده دم *T.* صباح - صباح يرى آچيلور ايكن - سوكيلور ايكن

OUVRER. Travailler *A.* عمل *P.* كار كردن - بكار ورزش نمودن *T.* ايشلمك

OUVRÉ. *A.* معمول *P.* بكار آمده *T.* ايشلنمش || Du fer, du cuivre ouvré حديد ونحاس معمول - ايشلنمش دمور وباقر

OUVRIER. Celui qui travaille de la main *A.* عامل pl. عملة *P.* رنجبر - كار كن *T.* ايشچى - ايشليجى || Habile ouvrier عامل ماهر - ايشچى استاد Ouvrier en soie عامل ثياب حريريه - ايپك ايشى يپان Il y a tant d'ouvriers qui tra-

vaillent à ce bâtiment بو بناده شو قدر عمله ایشلر Payer les ouvriers عملەنك اجرتنی ادا ایتمك

On dit, qu'une chose est du bon ouvrier, pour dire, qu'elle est faite par l'ouvrier qui a le plus de réputation استاد ایشیدر استاد الندن چیقمشدر-

On dit proverb. À l'oeuvre on connait l'ouvrier مصنع صنعندن مصنع مصنوعندن بللو اولور- بللو اولور

Il se dit figur. de ceux qui font des ouvrages d'esprit *A.* مصنف pl. مصنفین - مؤلف pl. مؤلفین *P.* تألیفساز *T.* تألیف یپان || Je ne sais de qui sont ces vers-là, mais ils sont d'un bon ouvrier بو ابیات کیمك اولدیغی معلوم دکل انجق مصنفلری استاد اولدیغی بللو در

OUVRIER, adj. Il ne se dit qu'en cette phrase: Jour ouvrier. V. Ouvrable.

OUVRIR. Faire que ce qui était fermé ne le soit plus *A.* فتح - تفتیح *P.* گشادن - وا کردن - باز کردن *T.* آچمق || Ouvrir une porte, un coffre, une fenêtre, une chambre قپویی وصندیغی وپنجرەیی واوطەیی فتح وگشاد ایتمك une lettre مکتوبی فتح ایتمك - آچمق un chemin فتح طریق - یول آچمق - ایتمك - Ouvrir une boutique, c'est commencer à tenir boutique *A.* فتح الدکان *P.* دکان گشادن *T.* دکان آچمق - Ouvrir une forêt, c'est y pratiquer des routes اورمان آچمق - اورمانده یول آچمق - ایچنده فتح طریق ایتمك - On dit aussi, Ouvrir la tranchée صچان یولنی آچمق Ouvrir la terre pour faire un fossé خندق یاپمق ایچون یری آچمق Ouvrir une mine معدن آچمق une carrière بر طاش معدنی آچمق

Ouvrir l'accès à quelque chose, c'est faciliter les moyens d'y arriver تسهیل اسباب وصول - فتح طریق وصول ایتمك - تسهیل اسباب حصول ایتمك - ایتمك - Ouvrir un pays, c'est faciliter les moyens de s'en emparer فتح طریق ضبط - تسهیل اسباب فتح وتسخیر - وتسخیر ایتمك || Cette conquête nous ouvrit la Flandre entière بو غزا فلانده ایالتنك فتح وتسخیری اسبابنی تسهیله وسیله اولمشدر

On dit figur. Ouvrir la porte aux désordres, aux abus, pour dire, donner occasion aux abus, aux désordres باب اختلالی اختلاله گشاد - فتح باب فسادات ایتمك - فتح ایتمك حلول فساداته گشاد - اختلال قپوسنی آچمق - ویرمك - فسادات قپوسنی آچمق - ویرمك - Et ouvrir l'esprit, pour dire, rendre capable de mieux connaître, de mieux penser *A.* تفتیح الذهن *P.* ذهن گشادن *T.* ذهنی آچمق || Deux ou trois ans d'étude lui ont ouvert l'esprit ایکی اوچ سنه مطالعهٔ کتبه اشتغالی تفتیح ذهننه وسیله اولمشدر

On dit, Ouvrir les portes, les mers, les chemins, pour dire, les rendre libres لیمانلری ودریایی ویوللری عوایق ومزاحماتدن بریٔ قلمق

Et qu'un remède ouvre le ventre, pour dire, qu'il le lâche *A.* تطلیق البطن - تلیین البطن *P.* شکمرا نرم ساختن *T.* قارنی یومشتمق || Ce remède lui a ouvert le ventre بو علاج تلیین بطننه باعث اولمشدر

Et qu'un mets ouvre l'appétit *A.* تحریك الاشتهاء *P.* اشتها انگیختن *T.* اشتهایی آچمق

On dit, Ouvrir les bras, pour dire, les étendre *A.* مد الساعد *P.* بازو بدرازی کشیدن *T.* قوللری آچمق - Et figur. Ouvrir les bras à quelqu'un, pour dire, l'accueillir avec empressement قوجاقلری آچوب بر کمسنەیی مشتاقانه تلقیٔ بالقبول ایتمك

Et ouvrir les jambes *A.* تفلیج الرجلین *P.* پایها از هم جدا کردن *T.* آیاقلری آیرمق

On dit figur., qu'un homme n'ose ouvrir la bouche, pour dire, qu'il n'ose parler آغزینی آچمغه - شق شفەیه جسارت ایدەمز - Et qu'il commence à ouvrir les yeux, pour dire, qu'il commence à voir la chose telle qu'elle est فتح عین انتباه ایلدی - بصر - کوزینی آچمغه باشلدی - بصیرتندن رفع پردهٔ غفلت ایلدی - Et qu'on a ouvert les yeux à quelqu'un sur quelque chose, pour dire, qu'on lui a fait voir la chose telle qu'elle est اول بابده فلانك دیدهٔ بصیرتنی بیدار ایلدیلر- فلانی ایقاظ ایلدیلر کوزینی آچدردیلر-

On dit, Ouvrir son coeur à quelqu'un, pour dire, lui confier ses plus secrets sentimens بر کمسنەیه کشف سریرهٔ قلب کشف بطانهٔ ضمیر- کشف ما فی البال ایتمك - ایتمك یورکنی آچمق - کشف درون ایتمك - ایتمك

OUVRIR. Fendre, faire une incision *A.* شق - تشقیق *P.* شکافتن - شکاف زدن *T.* یارمق || Ouvrir la veine طمری آچمق - طمری یارمق - عرق ایتمك

OUVRIR un corps mort, Ouvrir la tête *A.* کشف البدن -

کوده‌یی *T.* سررا گشادن ـ تمرا گشادن *P.* کشف الرأس
کوده‌یی وباشی یاروب آجمق ـ آجمق

Ouvrir un abcès *A.* ابسار الورم *P.* آماسرا شکافتن *T.* یاروب آجمق ـ ورمی اجمق ـ ورمی دشمک

On dit en termes de maréchalerie, Ouvrir les talons d'un cheval, pour dire, lui percer le pied *A.* نقب *P.* سوراخ آتکک *T.* دلمک زدن || Il faut ouvrir les talons à plat آیاق اوکچه‌لرینی یصی دلیک ایله دلمک اقتضا ایدر

Ouvrir, au figuré. Commencer *A.* ـ بداء ـ استفتاح ـ افتتاح شروع *P.* آغاز کردن *T.* باشلامق || Ouvrir la campagne par un siége, par une bataille بر قلعه‌نک محاصره‌سیله ویاخود بر مقابله ایله سفره استفتاح ایتمک Ouvrir les États ملت مجلسنک بداء وافتتاحنه مبادرت ایتمک Ouvrir la dispute مباحثه‌یه شروع ایتمک

On dit, Ouvrir un avis, pour dire, être le premier à proposer un avis *A.* مبادرت الی ـ بسط الرأی ـ ایراد الرأی الرأی *P.* رأی در میان کردن *T.* رأی ایتمک || Ce fut un conseiller qui ouvrit cet avis بو رایی ایراد ایدن فلان بو Ce juge ouvrait toujours les avis les plus rigoureux ایدی قاضی دائما شدتی متضمن رأیلر ایراد ایدر ایدی Quand cet avis fut ouvert, tout le monde s'y rangea بو رأی در بو رأیه مبادرت میان اولندقده کافهٔ ناس موافقت ایتمشدر اولندقده جملهٔ ناس تبعیت ایلدی

S'ouvrir. *A.* ـ انفتاح ـ انشقاق ـ انکشاف *P.* وا شدن ـ یارلمق ـ اچلمق *T.* شکافته شدن || Cette porte ne s'ouvre pas aisément کوچ آچیلور ـ بو قپو عسیر الانفتاحدر Les tombeaux s'ouvrirent à la mort de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزک ارتحالنده مزارلر منفتح اولمشدر La terre s'ouvrit pour engloutir Coré فلانی بلع ایچون ارض منشق اولمشدر La mer Rouge s'ouvrit pour laisser passer les Israélites بحر قلزم ابنای اسرائیلک عبورینی تسهیل ایچون منشق اولمشدر Les fleurs s'ouvrent au soleil ازهار کونشده یارلمشدر ـ اچیلور

On dit figur. S'ouvrir à quelqu'un, pour dire, lui déclarer ce qu'on pense sur quelque chose *A.* ـ کشف ما فی الصدر کشف ما فی الضمیر *P.* کشف راز کردن *T.* سرّ آچمق || Il ne s'était jamais ouvert de cela à personne بو بابده هیچ بر کمسنه‌یه کشف ما فی الضمیر ایتمش دکلدر Il faut que je m'ouvre à vous سکا کشف راز ایتمک لازم کلدی Il est bien dissimulé, il ne s'ouvrira pas بغایت ریاکار برآدم اولدیغندن کشف ما فی الضمیر ایتمک احتمالی یوقدر

On dit, S'ouvrir un passage, pour dire, se faire passage فرجه‌یاب مرور اولمق

Ouvert. *A.* مفتوح ـ منفتح *P.* گشاده ـ وا شده ـ بازکرده ـ *T.* آچیق ـ آچلمش *A.* مکشوف || Porte ouverte باب مفتوح ـ Ce port est ouvert à tous les étrangers بو لیمان آچیق قپو بالجمله اجنبی کمیلرینه اچیقدر la porte de cette maison est ouverte à tous les honnêtes gens اهل عرض اولنلره قپوسی آچیق Parler à coeur ouvert کشف درون ایله بر قوناقدر Recevoir à bras ouverts قوجاغی اچرق تلقی سویلمک C'est un homme ouvert *A.* مکشوف ـ مکشوف البال ایتمک الباطن *P.* گشاده دل *T.* یورکی آچیق

On appelle en termes de commerce, Compte ouvert, celui qui n'est point arrêté *T.* قپانمامش دفتر

On dit, qu'un pays est ouvert, pour dire, qu'il n'y ni montagnes, ni rivières, ni places fortes qui empêchent d'y entrer *A.* مملکت مکشوفة الاطراف ـ مملکت بارزة ـ ارض جهرا *P.* گشاده زمین *T.* آچیق مملکت ـ دوبدوز مملکت

Et qu'une ville est ouverte, pour dire, qu'elle n'est point fortifiée *A.* عاری من الاستحکام *P.* بی اثر استحکام *T.* استحکامسز

Et qu'une succession est ouverte à quelqu'un, au profit de quelqu'un فلان کمسنه‌یه میراث ظهور ایتدی

On dit, Guerre ouverte, pour dire, guerre déclarée اعلان اولنمش سفر ـ Et à force ouverte, pour dire, les armes à la main سلاح الده ـ آچیقدن اجرای خصومت ایده‌رک اولدرق || Il est entré à force ouverte dans le pays ennemi آچیقدن اجرای خصومت ایده‌رک دشمن مملکتنه پایکدار دخول اولمشدر

Ovale. Qui est de la figure d'un oeuf *A.* بیضاوی ـ بیضاوی الشکل *P.* بیضه گونه *T.* بیضه || Un trou ovale بر ثقب بیضاوی

Ovipare. Il se dit des animaux qui se reproduisent par des oeufs *A.* متولد من البیض *P.* خایه زاد *T.* یمورطه‌دن حاصل اولان || Il y a des poissons qui sont ovipares بعض بالق وار در که یمورطه‌دن حاصل اولور

OXYCRAT. Mélange d'eau et de vinaigre *A.* ماء مخلل *P.* آب سركه‌لو صو *T.* سركا دار سركنجبين

OXYGONE. T. de Géom. Il se dit d'un triangle qui a tous ses angles aigus *A.* حادّ الزوايا || Triangle oxygone شكل مثلث حادّ الزوايا

OXYMEL. Liqueur faite de miel et de vinaigre *P.* سركنگبين *T.* سركنجبين

OXYSACCHARUM. Mélange de sucre et de vinaigre, dont il résulte une sorte de sirop *A.* خلّ مسكر *P.* سركاى شكرناك *T.* سركه شيروبى

OZÈNE. Ulcère putride du nez, qui exhale une odeur infecte *A.* خشم الانف ـ قرحة الخيشوم

FIN DU SECOND VOLUME.

Pour ne pas séparer en deux la lettre P, qui est très-longue, il a fallu finir ici ce volume.

ERRATA DU II VOLUME.

غلطات *Errata*	تصحیحات *Lisez*	سطر ستون صحیفه *Page. Colon. Ligne*
	F	
افخام et dans les exemples	افحام	39 — 1 — 16
تلبّس	ملتبس	40 2 15
اکیرنجی	اکیرنجی	52 — 2 — 7
اییکث	ایپکث	53 — 1 — 11
تخامة	نخامة	62 — 2 — 31
سطوب	سطوت	75 — 2 — 34
هفافة	هفافة	99 — 1 — 19
	G	
آغرشعی	آغرشغی	139 — 1 — 33
مدیره	فندیرة	145 — 2 — 29
نقرس .A متبلاء النقریس - نقریس .A -	مبتلاء النقرس	156 — 1 - 26-36
صاجع	صاجع	158 — 1 — 21
ملقح	ملقح	168 — 1 — 13
وزع	وزغ	169 — 2 — 16
اخلاط	اخلاق	175 — 2 — 1
	H	
شایشته	شایسته	182 — 1 — 18
شایشتگی	شایستگی	191 — 1 — 13
قاری	یوقاری	195 — 2 — 4
ناموس	وناموس	214 — 2 — 6
وسوایی	ورسوایی	217 — 1 — 14
انسان عقل	عقل انسان	224 — 1 — 36
ذاة	ذات	230 — 2 — 16
	I	
امامجد	اماجد	237 — 1 — 3
رتابتدنه نک	رتابیدنه نک	244 — 1 — 29
plager	plage	259 — 1 — 36
ملتماسدده	ملتمساندده	292 — 2 — 4
آبسمانی	آسمانی	299 — 1 — 16
قباحتی	حماقتی	300 — 1 — 8
طوقنمق	طوقنلمز	333 — 1 — 9
	J	
ضاعة	بضاعة	358 — 2 — 38

غلطات *Errata*	تصحیحات *Lisez*	سطر ستون صحیفه *Page. Colon. Ligne*
	L	
عافیتده	عافیتده	371 — 1 — 8
frivole, et signifie	et signifie, frivole	385 — 2 — 33
باکانه	بیباکانه	400 — 1 — 35
se dit	dit	403 — 2 — 17
اولدقرین	اولدقلرین	408 — 1 — 26
سمغ	صمغ	412 — 1 — 6
جکسمه	جکشمه	412 — 1 — 38
P. آنا بنا	*T.* آنا بنا	416 — 2 — 17
	M	
دکلدر	در	441 — 1 — 30
ضریع	راضع	449 — 2 — 37
ایچنده	ایچند	482 — 2 — 19
جدة	جدّة	495 — 1 — 25
couvert	couvercle	505 — 1 — 14
ممتعدّ	ممتدّ	512 — 2 — 1
نفوز	نفور	519 — 1 — 12
شمع از سرفتیله	از سر شمع فتیله	549 — 1 - 3 - 4
منقطٓ	منقط	549 — 1 — 15
... بین الناس رواجی	سلاست لسانی	554 — 2 — 19
attendait	entendait	555 — 2 — 21
چاره‌سه	چاره‌سنه	558 — 2 — 31
المهزتة	مهزتة	562 — 1 — 11
	N	
لحومک	بقولک	594 — 1 — 36
بیبهرة	بیبهرة	596 — 1 — 19
il n'y	il y	597 — 1 — 26
	O	
ondoue / meit	ondoie / meut	629 — 1 — 33
اولنمش	اولمش	637 — 2 — 29
مسمرّه‌سی	مستمرّه‌سی	633 — 2 — 37
Marceille	Marseille	645 — 2 — 22
زرقنی - زرقدن	رزقنی - رزقدن	650 — 1-33-34